Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonComercial 3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) **license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format
Adapt — remix, transform, and build upon the material

208.1
A-95
1867

22
A-76

232-ԱՀ

22
Q-76
(17)

ՆՈՐ

ԿՏԱԿԱՐԱՆ

ՏԵԱՌՆ ՄԵՐՈՅ

ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

ՅՈՒՆԱԿԱՆ ԲՆԱԳՐԷՆ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԱԾ

ՆՈՐ ԵՕՐՔ
Ի ՏՊԱՐԱՆԻ
ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՈՒՆՉԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

1867.

[*Armenian Ref.*, 24mo.]

33409-4.7
232-143

ՅԱՆԿ

Աւետարան ըստ Մատթէոսի	ունի	28	գլուխ
Աւետարան ըստ Մարկոսի	„	16	„
Աւետարան ըստ Ղուկասու	„	24	„
Աւետարան ըստ Յովհաննու	„	21	„
Գործք Առաքելոց	„	28	„
Թուղթ Պօղոսի Առաքելոյն			
առ Հռովմայեցիս	„	16	„
առ Կորնթացիս Ա	„	16	„
առ Կորնթացիս Բ	„	13	„
առ Գաղատացիս	„	6	„
առ Եփեսացիս	„	6	„
առ Փիլիպպեցիս	„	4	„
առ Կողոսացիս	„	4	„
առ Թեսաղոնիկեցիս Ա	„	5	„
առ Թեսաղոնիկեցիս Բ	„	3	„
առ Տիմոթէոս Ա	„	6	„
առ Տիմոթէոս Բ	„	4	„
առ Տիտոս	„	3	„
առ Փիլիմոն	„	1	„
առ Եբրայեցիս	„	13	„
Ընդհանրական Թուղթ Յակոբու	„	5	„
Ա. Ընդհանրական Թուղթ Պետրոսի	„	5	„
Բ. Ընդհանրական Թուղթ Պետրոսի	„	3	„
Ա. Ընդհանրական Թուղթ Յովհաննու	„	5	„
Բ. Թուղթ Յովհաննու	„	1	„
Գ. Թուղթ Յովհաննու	„	1	„
Ընդհանրական Թուղթ Յուդայի	„	1	„
Յայտնութիւն Յովհաննու	„	22	„

4th Edition.

ԱՒԵՏԱՐԱՆ
ԸՍՏ ՄԱՏԹԷՈՍԻ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Քրիստոսի ազգաբանութիւնը Աբրահամէն մինչև Յովսէփ։ 18 Կոյս Մարիամը՝ որ Յովսեփին նշանուած էր, Սուրբ Հոգիէն կը յղանայ։ 19 Հրեշտակը Յովսեփին սխալ կարծիքը կ'ուղղէ, և կը մեկնէ Քրիստոսի անունները։

1 Գիրք — ծննդեան Յիսուսի Քրիստոսի Բ Դաւիթի
որդւոյն, Գ Աբրահամի որդւոյն։
2 Դ Աբրահամ ծնաւ Իսահակը. Ե Իսահակ ծնաւ
Յակոբը. Զ Յակոբ ծնաւ Յուդան՝ ու անոր
3 եղբայրները. Է Յուդա ծնաւ Փարէսը ու Զարան՝
Թամարէն. Ը Փարէս ծնաւ Եսրոնը. Եսրոն ծնաւ
4 Արամը. Արամ ծնաւ Ամինադաբը. Ամինադաբ
5 ծնաւ Նաասոնը. Նաասոն ծնաւ Սաղմոնը. Սաղ-
մոն ծնաւ Բոոսը՝ Ռախաբէն. Բոոս ծնաւ Ով-
բէդը՝ Հռութէն. Ովբէդ ծնաւ Յեսսէն. Թ Յեսսէ
6 ծնաւ Դաւիթ թագաւորը. Ժ Դաւիթ թագաւորը
7 ծնաւ Սողոմոնը՝ Ուրիայի կնիկէն. Ի Սողոմոն ծնաւ
Ռոբովամը. Ռոբովամ ծնաւ Աբիան. Աբիա
8 ծնաւ Ասան. Ասա ծնաւ Յովսափատը. Յով-
սափատ ծնաւ Յովրամը. Յովրամ ծնաւ Ոզիան.
9 Ոզիա ծնաւ Յովաթամը. Յովաթամ ծնաւ Ա-

— Ղու. գ. 23։
Բ Սաղ. ճլբ. 11։ Ես. ժա. 1։ Երեմ. իգ. 5։ Գլ. իբ. 42։ Յօհ. է. 42։ Գոր. բ. 30։ Ժդ. 23։ Հռով. ա. 3։
Գ Ծն. ժբ. 3։ իբ. 18։ Գաղ. գ. 16։
Դ Ծն. իա. 2, 3։
Ե Ծն. իե. 26։
Զ Ծն. իթ. 35։
Է Ծն. լբ. 27։
Ը Հռութ. դ. 18, ԽԸ։ ա Մն. բ. 5, 9, ԽԸ։
Թ ա Թագ. ժզ. 1։ ժէ. 12։
Ժ բ Թագ. ժբ. 24։
Ի ա Մն. գ. 10, ԽԸ։

10 քազը • Ընդազ ծնաւ Եզեկիան • Եւ Եզեկիա ծնաւ
Մանասէն • Մանասէ ծնաւ Ամմոնը • Ամմոն ծնաւ
11 Յովսիան • Ի Յովսիա ծնաւ Յեքոնիան ու անոր
եղբայրները՝ ի Բաբիլոնական գերութեանը առեն-
12 ները • Բաբիլոն գերութեան երթալնէն ետև՝ Յե-
քոնիա ծնաւ Սաղաթիէլը • Սաղաթիէլ ծնաւ
13 Հ Զօրաբաբէլը • Զօրաբաբէլ ծնաւ Աբիուդը •
Աբիուդ ծնաւ Եղիակիմը • Եղիակիմ ծնաւ Ազով-
14 րը • Ազովր ծնաւ Սադովկը • Սադովկ ծնաւ
15 Աքինը • Աքին ծնաւ Եղիուդը • Եղիուդ ծնաւ
Եղիազարը • Եղիազար ծնաւ Մատթանը • Մատ-
16 թան ծնաւ Յակորը • Յակոր ծնաւ Յովսէփը՝
Մարիամին էրիկը, որմէ ծնաւ Յիսուս, որ
17 ըսուեցաւ Քրիստոս : Ընդ՝ բոլոր ազգերը Աբրա-
համէն մինչև Դաւիթ՝ տասնուչորս ազգ, և Դա-
ւիթէն մինչև Բաբիլոնական գերութիւնը՝ տասնու-
չորս ազգ, ու Բաբիլոնական գերութենէն մինչև
Քրիստոս՝ տասնուչորս ազգ :

18 Նա Ի Յիսուսի Քրիստոսի ծնունդը աս կերպով
էր • անոր մայրը Մարիամ՝ Յովսեփին նշանուած,
դեռ իրարու քով չկած՝ Ը Սուրբ Հոգիէն յղացած
19 գտնուեցաւ : Նա Յովսէփ անոր էրիկը արդար
մարդ ըլլալով ու չուզելով որ զանիկայ ի խայտա-
ռակ ընէ, մտածեց որ ծածկաբար արձակէ զանի-
20 կայ : Նա քանի որ անիկայ աս բանը կը մտածէր,
ահա Տէրոջը հրեշտակը երազի մէջ երևցաւ անոր՝
ու ըսաւ • Յովսէփ՝ Դաւիթի որդին, մի՛ վախ-
նար քեզի առնել քու Մարիամ կնիկդ, Ժ ինչու որ

Լ գ Թագ • ի • 21 : ա Մն • գ • 13 :
Ի Տե՛ս ա Մն • գ • 15, 16 :
Ծ գ Թագ • իդ • 14, 15, 16 : իե • 11 : բ Մն • լզ • 10, 20 : Երեմ. իե • 20 : լթ • 9 : ծբ • 11, 15, 28, 29, 30 : Դան • ա • 2 :
Ժ ա Մն • գ • 17, 19 :
Հ Եզր • գ • 2 : ե • 2 : Նէեմ. ժբ • 1 : Անգ • ա • 1 :
Յ Ղու • ա • 27 :
Ղ Ղու • ա • 35 :
Ճ բ Օր • իդ • 1 :
Ո Ղու • ա • 35 :

21 անոր Ներսէի դին ծնածը Սուրբ Հոգիէն է : Նա
Յորդի մը պիտի ծնանի, ու անոր անունը Յի-
սուս դնես • Ընդանզի անիկայ իր ժողովուրդը իրենց
22 մեղքերէն պիտի փրկէ : Նա աս ամէնը եղաւ, որ
կատարուի Տէրոջմէն ըսուածը՝ մարգարէին ձեռ-
23 քովը, որ կ'ըսէ • Ա Ահա կոյսը պիտի յղանայ, ու
որդի պիտի ծնանի, և անոր անունը Էմմանուէլ
պիտի կոչեն, որ կը թարգմանուի՝ Աստուած մեզի
24 հետ : Նա Յովսէփ քունէն արթընալով՝ ինչպէս
որ Տէրոջը հրեշտակը իրեն հրամայեց, այնպէս
25 ըրաւ, ու իր կնիկը քովը առաւ • Նա չէր գիտեր
զանիկայ, մինչև իր Ը անդրանիկ որդին ծնաւ, ու
անոր անունը Յիսուս դրաւ :

ԳԼ • Ա

1 Աբրահամէն մոգերը Քրիստոսին կ'երթան՝ աստղ մը առաջ-
նորդութեամբը, 11 և երկրպագութիւն կ'ընեն անոր, ու
իրենց ընծաները կը մատուցանեն, 14 Յովսէփ առնելով Յի-
սուսը ու անոր մայրը՝ Եգիպտոս կը փախչի, 16 Հերովդէս
մանր տղաքը սպաննել կու տայ • 20 անոր մահը, 23 Յիսուս
Եգիպտոսէն կը տարուի Գալիլեայի Նազարէթ քաղաքը :

1 Ա Երբոր Յիսուս ծնաւ Բեթաստանի Աթթէ-
հեմին մէջ՝ Հերովդէս թագաւորին օրերը, ահա
2 Բ արևելքէն մոգեր եկան Երուսաղէմ, Ա ու ըսին •
Գ Ա՞ւր տեղ է ան՝ որ Իսրաէլուն թագաւոր
ծնաւ • ինչու որ մենք արևելքի մէջ Դ անոր աստղը
տեսանք, ու եկանք անոր երկրպագութիւն ընելու :
3 Ա Երբոր Հերովդէս թագաւորը լսեց, խռովե-
4 ցաւ, և բոլոր Երուսաղէմը իրեն հետ • Նա ժողո-
վելով բոլոր Ե քահանայապետները ու ժողովուրդին

Յ Ղու • ա • 31 :
Ջ Ա Փրկիչ :
Ն Գոր • գ • 12 : ե • 31 : Ժգ • 23, 38 :
Շ Ե՛ • է • 14 :
Ո Եզ • Ժգ • 2 : Ղու • բ • 7, 21 :

Ա Ղու • բ • 4, 6, 7 :
Բ Ծն • ժ • 30 : իե • 6 : գ Թագ • գ • 30 :
Գ Ղու • բ • 11 :
Դ Թու • իդ • 17 : Ե՛ • կ • 3 :
Ե բ Մն • լզ • 14 :

Հ դպիրները, Ի հարցուց անոնց՝ թէ Քրիստոսը
5 ո՞ւր պիտի ծնանի։ Անոնք ալ իրեն ըսին.
Հրէաստանի Բեթլէհեմին մէջ. ինչու որ ասանկ
6 գրուած է մարգարէին ձեռքովը. Ը Եւ դուն Բեթ-
լէհէմ՝ Յուդայի երկիրը, Յուդայի իշխաններուն
մէջ բնաւ պզտիկ մը չես. ինչու որ քեզմէ իշխան
մը պիտի ելլէ ինծի, Թ որ իմ Իսրայէլ ժողովուր-
7 դըս պիտի հովուէ։ Ան ատենը Հերովդէս ծած-
կաբար մոգերը կանչեց, ու աղէկ մը ստուգեց
8 անոնցմէ աստղին երևցած ատենը. Եւ զանոնք
Բեթլէհէմ խրկելով՝ ըսաւ. Գացէ՛ք ստոյգը
իմացէ՛ք ան մանուկին վրայով, ու երբոր գտնէք,
ինծի իմացուցէ՛ք, որ ես ալ գամ՝ անոր երկրը-
9 պագութիւն ընեմ։ Ու երբոր անոնք թագաւո-
րէն ասա բանը լսեցին, գացին. և ահա՛ ան աստղը՝
որ արևելքի մէջ տեսեր էին, անոնց առջևէն
գնաց, մինչև որ եկաւ կեցաւ մանուկին եղած
10 տեղին վրայ։ Երբոր տեսան աստղը, շատ մեծ
11 ուրախութիւնով ուրախացան։ Եւ տունը մըտ-
նելով, տեսան մանուկը իր մօրը Մարիամին
հետ, ու ինկան երկրպագութիւն ըրին անոր, և
իրենց գանձերը բանալով՝ Ժ ընծաներ տուին անոր,
12 ոսկի ու կնդրուկ և զմուռս։ Ու հրաման առնե-
լով Ի երազի մէջ՝ որ նորէն Հերովդեսին չդառնան,
ուրիշ ճամբով գացին իրենց երկիրը։
13 Ու երբոր անկէ գացին անոնք, ահա՛ Տէրոջը
հրեշտակը երազի մէջ երևցաւ Յովսեփին՝ ու
ըսաւ. Ելի՛ր ա՛ռ մանուկը ու անոր մայրը, ու
Եգիպտոս փախիր, և հո՛ն կեցիր մինչև որ ես
քեզի ըսեմ, քանզի Հերովդէս պիտի փնտռէ ատ
14 մանուկը՝ կորսընցընելու համար։ Ան ալ ելաւ,
մանուկը ու անոր մայրը գիշերով առաւ, և գնաց

Հ Մն. լդ. 13։
Ի Մաղ. բ. 7։
Ը Միք. ե. 2։ Յօհ. է. 42։
Թ Յայտ. բ. 27։
Ժ Սաղ. հբ. 10։ Ես. կ. 6։
Ի Գլ. ա. 20։

Եգիպտոս. ու մինչև Հերովդեսին մահը հոն էր.
15 Որ կատարուի Տերոջմէն ըսուածը մարգարէին
ձեռքովը, որ կ՛ըսէ. Լ Եգիպտոսէն կանչեցի իմ
որդիս։
16 Ան ատենը երբոր տեսաւ Հերովդէս թէ խա-
բուեցաւ մոգերէն, սաստիկ սրդողեցաւ, ու խրկեց
ջարդեց Բեթլէհեմի և անոր ամէն սահմաններուն
մէջ գտնուած բոլոր մանր տղաքը՝ երկու տարուը-
նէն վար, ան ժամանակին համեմատ՝ որ մոգերէն
17 ստուգեց։ Ան ատենը կատարուեցաւ Երեմիա
18 մարգարէին ձեռքով ըսուածը, որ կ՛ըսէ. Ի Ռա-
մայի մէջ ձայն մը լսուեցաւ, ողբ, լաց ու մեծ
կոծ. Ռաքէլ կու լար իր տղոցը համար, ու չէր
ուզեր մխիթարուիլ, ինչու որ չկային։
19 Ու երբոր Հերովդէս մեռաւ, ահա՛ Տէրոջը
հրեշտակը Եգիպտոս երազի մէջ Յովսեփին երև-
20 ցաւ, Ու ըսաւ. Ելիր՝ ա՛ռ մանուկը ու անոր
մայրը, և գնա՛ Իսրայէլի երկիրը, քանզի մեռան
21 անոնք՝ որ մանուկին կեանքը կը փնտռէին։ Ան
ալ ելաւ՝ մանուկը ու անոր մայրը առաւ, և եկաւ
22 Իսրայէլի երկիրը։ Իսկ երբոր լսեց՝ թէ Արքե-
ղայոս թագաւորեց Հրէաստանի վրայ իր հօրը
Հերովդեսին տեղը, վախցաւ հոն երթալու. ու
երազի մէջ հրաման առնելով՝ Ժ Գալիլեայի կող-
23 մերը գնաց. Եւ եկաւ Ի Նազարէթ ըսուած քա-
ղաքը բնակեցաւ. որ մարգարէներուն խօսքը կա-
տարուի՝ թէ Նազովրեցի պիտի կոչուի։

Լ Ովս. ժա. 1։
Ի Երեմ. լա. 15։
Ժ Գլ. գ. 13։ Ղու. բ. 39։
Ի Յօհ. ա. 45։

ԳԼ. Գ

1 Յովհաննէսին քարոզութիւնը, պաշտօնը, վարքը, և մկրտութիւնը։ 7 Յովհաննէս կը յանդիմանէ փարիսեցիները, 13 և կը մկրտէ զՔրիստոս Յորդանանու մէջ։

1 Ան օրերը ՚Յովհաննէս մկրտիչը եկաւ, Բ ու
Հրէաստանի անապատին մէջ կը քարոզէր,
2 Ու կ'ըսէր. Ապաշխարեցէ՛ք, ինչու որ Գ երկնից
3 թագաւորութիւնը մօտեցած է: Վասն զի ասի-
կայ ան է՝ որուն համար Եսայի մարգարէին ձեռ-
քով ըսուեցաւ, որ կ'ըսէ. Դ անապատի մէջ
կանչողին ձայնը, Ե Տէրոջը ճամբան պատրաստե-
4 ցէ՛ք, անոր շաւիղները շիտկեցէ՛ք: Եւ աս
Զ Յովհաննէսը իր հանդերձը Է ուղտի մազէ,
ու իր մէջքը կաշիէ գօտի ունէր. և իր կերա-
5 կուրը՝ Ը մարախ ու Թ վայրենի մեղը էր: Ժ Ան
ատենը Երուսաղէմ և բոլոր Հրէաստան ու Յոր-
6 դանանու բոլոր կողմերը իրեն կ'ելլէին, Եւ կը
մկրտուէին իրմէն Յորդանանու մէջ, ու Է իրենց
7 մեղքերը կը խոստովանէին: Ու երբոր տեսաւ
փարիսեցիներէն ու սադուկեցիներէն շատերը իր
մկրտութեանը եկած, ըսաւ անոնց. Լ Իժերո՛ւ
ծնունդներ, ո՞վ իմացուց ձեզի Ի գալու բար-
8 կութենէն փախչիլ: Ուրեմն ապաշխարութեան
9 արժանաւոր պտո՛ւղ բերէք. Եւ մի՛ խոր-
հիք դուք ձեր ներսի դին ըսել թէ՝ Ծ Մենք Դ-ի
հայր՝ Աբրահամը ունինք. քանզի կ'ըսեմ ձեզի,
որ Աստուած կարող է աս քարերէս Աբրահամին
10 որդիներ հանելու: Ալ հիմա կացինը ծառերուն
արմատին քովը կը դրուի. ուստի Լ ամէն ծառ
որ բարի պտուղ չբերեր, կը կտրուի ու կրակը

Ա Մար. ա. 4, 15: Ղու. գ. 2, 3: Յօհ. ա. 28:
Բ Յես. ժդ. 10:
Գ Դան. բ. 44: Գլ. դ. 17: Ժ. 7:
Դ Ես. խ. 3: Մար. ա. 3: Ղու. գ. 4: Յօհ. ա. 23:
Ե Ղու. ա. 76:
Զ Մար. ա. 6:
Է դ Թագ. ա. 8: Զաք. ժդ. 4:
Ը Ղև. ժա. 22:
Թ ա Թագ. ժդ. 25, 26:
Ժ Մար. ա. 5: Ղու. գ. 7: Գոր. ժթ. 4:
Ի Գոր. ժթ. 18:
Լ Գլ. ժբ. 34: Իգ. 33: Ղու. գ. 7, 8, 9:
Խ Հռով. ե. 9: ա Թես. ա. 10:
Ծ Յօհ. ը. 33, 39: Գոր. ժգ. 26: Հռով. դ. 1, 11, 16:
Կ Գլ. է. 19: Ղու. ժգ. 7, 9: Յօհ. ժե. 6:

11 կը ձգուի: Հ Ես ձեզ ջրով կը մկրտեմ ապաշ-
խարութեան համար, բայց իմ ետևէս եկողը ինծ-
մէ զօրաւոր է, ու ես անոր կօշիկները կրելու ար-
ժանի չեմ. Ծ անիկայ ձեզ պիտի մկրտէ Հոգւով
12 Սրբով ու կրակով. Ղ Որուն հեծանոցը իր ձեռքն
է, և իր կալը պիտի մաքրէ՝ ու իր ցորենը համ-
բարը պիտի ժողվէ, և Ճ յարդը չմարելու կրա-
կով պիտի այրէ:
13 Մ Ան ատենը Յիսուս Յ Գալիլեայէն Յորդանան
14 եկաւ Յովհաննէսին, որ անկէ մկրտուի: Եւ
Յովհաննէս կ'արգիլէր անիկայ՝ ու կ'ըսէր. Ինծի
պէտք է որ քեզմէ մկրտուիմ, ու դուն ինծի՞ կու
15 գաս: Յիսուս պատասխան տուաւ ու ըսաւ ա-
նոր. Թո՛ղ տուր հիմա. ինչու որ այսպէս կը վա-
յելէ մեզի որ բոլոր արդարութիւնը կատարենք.
16 ետքը թող տուաւ անոր: Ն Ու երբոր Յիսուս
մկրտուեցաւ, շուտ մը ջուրէն դուրս ելաւ, և
ահա՛ երկինքը անոր բացուեցաւ, ու տեսաւ Ւ Ա-
ստուծոյ Հոգին որ աղաւնիի պէս կ'իջնէր, ու կու
17 գար իր վրայ: Ո Եւ ահա՛ երկինքէն ձայն մը Ի կաւ՝
որ կ'ըսէր. Ւ Ատիկա՛յ է իմ սիրելի Որդիս, որուն
հաւներ եմ:

Հ Մար. ա. 8: Ղու. գ. 16: Յօհ. ա. 15, 26, 33: Գոր. ա. 5: Ժա. 16: Ժթ. 4:
Ձ Ես. գ. 4: Խդ. 3: Մաղ. գ. 2: Գոր. բ. 3, 4: ա Կոր. ժբ. 13:
Ղ Տես Մաղ. գ. 3:
Ճ Մաղ. դ. 1: Գլ. ժգ. 30:
Մ Մար. ա. 9: Ղու. գ. 21:
Յ Գլ. բ. 22:
Ն Մար. ա. 10:
Ւ Ես. ժա. 2: Խբ. 1: Ղու. գ. 22: Յօհ. ա. 32, 33:
Ո Յօհ. ժբ. 28:
Ւ Սաղ. բ. 7: Ես. խբ. 1: Գլ. ժբ. 18: Ժէ. 5: Մար. ա. 11: Ղու. թ. 35: Եփե. ա. 6: Կող. ա. 13: բ Պետ. ա. 17:

ԳԼ. Դ

1 Քրիստոս ծոմ կը պահէ ու կը փորձուի: 11 Հրեշտակները
անոր սպասաւորութիւն կ'ընեն: 13 Քրիստոս Կափառնա-
յումի մէջ կը բնակի. 17 կը սկսի քարոզել. 18 կը կանչէ
Պետրոսը ու Անդրէասը, 21 Յակոբոսը և Յովհաննէսը, 23
ու կը բժշկէ բոլոր հիւանդները:

1 Ան ատենը ՝ Յիսուս անապատը տարուեցաւ Սուրբ
2 է Հոգիէն՝ որ Սատանայէն փորձուի. Եւ քառ-
սուն ցորեկ ու քառսուն գիշեր ծոմ պահելէն ետքը՝
անօթեցաւ:
3 Եւ փորձողը անոր մօտենալով՝ ըսաւ. Թէ որ
դուն Աստուծոյ Որդին ես, ըսէ՞ որ ասքարերը հաց
4 ըլլան: Անիկայ պատասխան տուաւ՝ ու ըսաւ.
Գրուած է թէ, ՝ Ո՛չ միայն հացով կ՚ապրի մարդ,
հապա ան ամէն խօսքով՝ որ Աստուծոյ բերնէն կ՚ելլէ:
5 Ան ատենը Սատանան առաւ տարաւ զանիկայ
Տ սուրբ քաղաքը, և կայնեցուց զանիկայ տաճարին
6 աշտարակին վրայ, Ու ըսաւ անոր. Թէ որ դուն
Աստուծոյ Որդին ես, քեզ ասկէ վար ձգէ. ինչու որ
գրուած է թէ՝ Ի Իր հրեշտակներուն պիտի ապսպրէ
քեզի համար. ու ձեռքերնուն վրայ պիտի վերցընեն
7 քեզ, որ չըլլայ թէ ոտքդ քարի զարնես: Յիսուս
ըսաւ անոր. Դարձեալ գրուած է թէ՝ Հ Քու Տէր
Աստուածդ չփորձես:
8 Սատանան նորէն առաւ հանեց զանիկայ խիստ
բարձր լեռան մը վրայ, և ցուցուց անոր աշխարհի
բոլոր թագաւորութիւնները ու անոնց փառքը.
9 Ու ըսաւ անոր. Ասոնք ամէնը քեզի կու տամ,
10 թէ որ իյնաս՝ ինծի երկրպագութիւն ընես: Ան
ատենը Յիսուս ըսաւ անոր. Ետիս գնա՝ Սատա-
նայ. ինչու որ գրուած է թէ՝ Ի Քու Տէր Աս-
տուծոյդ երկրպագութիւն ընես, ու միայն զա-
11 նիկայ պաշտես: Ան ատենը Սատանան զանիկայ
թողուց. և ահա՛ Ը հրեշտակներ եկան ու իրեն
սպասաւորութիւն կ՚ընէին:

ա Մար. ա. 12: Ղու. դ. 1:
բ Տես գ Թագ. ժը. 12: Ե-
զեկ. գ. 14: ը. 3: ժա. 1,
24: խ. 2: խգ. 5: Գոր.
ը. 39:
գ Բ Օր. ը. 3:
դ Նէեմ. ժա. 1, 18: Ես. խը.
2: ծբ. 1: Գլ. իէ. 53:
Յայտ. ժա. 2:
ե Սաղ. ղա. 11, 12:
զ Բ Օր. զ. 16:
է Բ Օր. զ. 13: ժ. 20: Յես.
իդ. 14: աթագ. է. 3:
ը Եբր. ա. 14:

12 Եւ Բերբոր լսեց Յիսուս թէ Յովհաննէս մատ-
13 նուեցաւ, ելաւ գնաց Գալիլեա. Ու ձգելով
Նազարէթը, եկաւ բնակեցաւ Կափառնայում՝
ծովեզերեայ [illegible], Զաբուղոնի ու Նեփթա-
14 ղիմի սահմաններուն մէջ. Որ կատարուի Եսայի
15 մարգարէին ձեռքով ըսուած խօսքը. ժ Զաբու-
ղոնի երկիրը ու Նեփթաղիմի երկիրը, ծովու
ճամբով Յորդանանու անդիի կողմը, Հեթանո-
16 սաց Գալիլեան. Ի Խաւարի մէջ նստող ժողո-
վուրդը մեծ լոյս տեսաւ, և լոյս ծագեցաւ անոնց՝
որ մահուան երկրին ու շուքին մէջ կը նստէին:
17 Լ Անկէ ետև Յիսուս սկսաւ քարոզել ու ըսել.
Ի Ապաշխարեցէ՛ք, ինչու որ երկնից թագաւորու-
թիւնը մօտ է:
18 ժ Երբոր Յիսուս Գալիլեացւոց ծովուն քովերը
կը պտըտէր, տեսաւ երկու եղբայրներ՝ Լ Պետրոս
կոչուած Սիմոնը, և անոր եղբայրը Անդրէասը՝
19 ծովը ուռկան ձգած, ինչու որ ձկնորս էին. Եւ
ըսաւ անոնց. Իմ ետևէ՛ս եկէք, ու հ ձեզ մարդոց
20 որսորդ ընեմ: ծ Անոնք ալ շուտ մը ուռկանները
21 թողուցին, ու անոր ետևէն գացին: Ղ Եւ անկէ
յառաջ երթալով՝ տեսաւ ուրիշ երկու եղբայրներ,
Զեբեդեան Յակոբոսը ու անոր եղբայրը Յով-
հաննէսը նաւին մէջ իրենց հօրը Զեբեդէոսին
հետ, երբ իրենց ուռկանները կը կարկըտէին. ու
22 կանչեց զանոնք: Անոնք ալ շուտ մը նաւը ու
հայրերնին թողուցին, ու անոր ետևէն գացին:
23 Եւ Յիսուս բոլոր Գալիլեան պտըտելով, ճ կը

բ Մար. ա. 14: Ղու. գ.
20: գ. 14, 31: Յօհ. գ.
43:
ժ Ես. թ. 1, 2:
ի Ես. խբ. 7: Ղու. բ. 32:
լ Մար. ա. 14, 15:
ի Գլ. գ. 2: ժ. 7:
ծ Մար. ա. 16, 17, 18:
Ղու. ե. 2:
կ Յօհ. ա. 42:
հ Ղու. ե. 10, 11:
ծ Մար. ժ. 28: Ղու. ժը. 28:
ղ Մար. ա. 19: Ղու. ե. 10:
ճ Գլ. թ. 35: Մար. ա. 21,
39: Ղու. գ. 15, 45:

սրվէճըն էր անոնց ժողովարաններուն մէջ , և
ՙ արքայութեան աւետարանը կը քարոզէր , ու
ՙ ժողովուրդին մէջի ամէն էրդ հիւանդութիւնները
24 ու ամէն էրդ ցաւերը կը բժշկէր : Ու անոր
համբաւը բոլոր Սիւրիան տարածուեցաւ , և բերին
անոր՝ բոլոր հիւանդները որ կերպ կերպ ցաւերով
ու տանջանքներով կը նեղուէին , և դիւահարները
ու լուսնոտները և անդամալոյծները . ու բժշկեց
25 զանոնք : Ու շատ ժողովուրդներ անոր ետևէն
կ'երթային՝ Գալիլեայէն ու Դեկապոլիսէն , և
Երուսաղէմէն , ու Հրէաստանէն , և Յորդանանու
անդիի կողմէն :

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Քրիստոս կը սկսի իր քարոզութիւնը լեռանը վրայ , 3 և
կ'իմացընէ թէ որոնք են երանելիները . 13 իր աշակերտները
կ'անուանէ երկրի աղ , 14 աշխարհի լոյս , լեռան վրայ կեցած
քաղաք . 17 կը յայտնէ թէ ինքը եկաւ օրէնքը կատարելու .
21 կը բացատրէ թէ ի՛նչ է սպանութիւն ընելը , 27 շնութիւն
ընելը , 33 երդում ընելը . 38 կը յորդորէ չարին հակառակ
չկենալ , 44 մինչև անգամ թշնամիները սիրել , 48 և
կատարեալ ըլլալու կանչ ընել :

1 Ու տեսնելով ժողովուրդները՝ լեռը ելաւ . ու
երբոր նստաւ հոն , իր աշակերտները քովը
2 գացին . Ու իր բերանը բանալով՝ կը սորվեցընէր
անոնց , ու կ'ըսէր .
3 Երանի հոգւով աղքատներուն , ինչու որ
4 երկնից թագաւորութիւնը անոնցն է : Երանի
սգաւորներուն , ինչու որ անոնք պիտի մխիթա-
5 րուին : Երանի հեզերուն , ինչու որ անոնք պի-
6 տի ժառանգեն երկիրը : Երանի անոնց՝ որ անօթի

ՙ ԳԼ . իդ . 14 ։ Մար . ա . 14 ։
ՙ Մար . ա . 34 ։
ՙ Մար . գ . 7 ։

ա Մար . գ . 13 , 20 ։
բ Ղու . ը . 20 ։ Տե՛ս Սաղ . ծա . 17 ։ Առակ . ժզ . 19 ։ իթ . 23 ։ Ես . ծէ . 15 ։ կզ . 2 ։
գ Ես . կա . 2 , 3 ։ Ղու . ը . 21 ։ Ցօհ . ժզ . 20 ։ բ Կոր . ա . 7 ։ Ցայտ . իա . 4 ։
դ Սաղ . լէ . 11 ։
ե Տե՛ս Հռով . գ . 13 ։

ու ծարաւ են արդարութեան , ինչու որ զանոնք
7 պիտի կշտանան : Երանի ողորմածներուն , ինչու
8 որ անոնք ողորմութիւն պիտի գտնեն : Երանի
անոնց՝ որ սրտով մաքուր են , ինչու որ Աստուած
9 պիտի տեսնեն զանոնք : Երանի խաղաղութիւն
ընողներուն , ինչու որ անոնք Աստուծոյ որդիներ
10 պիտի կոչուին : Երանի անոնց՝ որ հալածուած
են արդարութեան համար , ինչու որ երկնից թա-
11 գաւորութիւնը անոնցն է : Երանի ձեզի՝ երբոր
կը նախատեն ձեզ ու կը հալածեն , և սուտ տեղը
ամէն կերպ զգէշ խօսքեր կը խօսին վրաներիդ՝ ինձի
12 համար . Ուրախ եղէք և ուրախ եղէք , ինչու որ
ձեր վարձքը շատ է երկինքը . քանզի ասանկ կերպով
հալածեցին ձեզմէ առաջ եղած մարգարէները :
13 Դուք էք երկրի աղը . Հապա թէ որ աղը իր
համը կորսընցընէ , ինքը ինչո՞վ պիտի աղուի .
անկէ ետև բանի մը չգար , միայն թէ դուրս
ձգուելու և մարդոց ոտքին տակը կոխուելու :
14 Դուք էք աշխարհի լոյսը . քաղաք մը՝ որ լեռան
15 վրայ կեցած է , չկրնար պահուիլ : Ու ճրագը
չեն վառեր և դներ գրուանի տակ , հապա աշտա-
նակի վրայ , և լոյս կու տայ բոլոր տանը մէջ
16 եղողներուն : Ինանկ թող լուսաւորէ ձեր լոյսը
մարդոց առջին , որ տեսնեն ձեր բարի գործքե-

ը Ես . ծէ . 1 ։ կէ . 13 ։
թ Սաղ . խա . 1 ։ ԳԼ . գ . 14 ։ Մար . ժա . 25 ։ բ Տիմ . ա . 16 . Եբր . գ . 10 ։ Ցակ . բ . 13 ։
ը Սաղ . ժե . 2 ։ իդ . 4 ։ Եբր . ժբ . 14 ։
թ ա Կոր . ժգ . 12 ։ ա Ցօհ . գ . 2 , 3 ։
ժ բ Կոր . դ . 17 ։ բ Տիմ . բ . 12 ։ ա Պետ . գ . 14 ։
ի Ղու . գ . 22 ։
լ ա Պետ . դ . 14 ։

ի Ղու . գ . 23 ։ Գոր . ե . 41 ։ Հռով . ե . 3 ։ Ցակ . ա . 2 ։ ա Պետ . դ . 13 ։
ի Ծնեմ . թ . 26 ։ բ Մն . լգ . 16 ։ ԳԼ . իդ . 34 , 37 ։ Գոր . է . 52 ։ ա Թես . բ . 15 ։
լ Մար . թ . 49 ։ Ղու . ժգ . 34 , 35 ։
հ Առակ . դ . 18 ։ Փիլ . բ . 15 ։
յ Մար . դ . 21 ։ Ղու . ը . 16 ։ ժա . 33 ։
ղ ա Պետ . բ . 12 ։

բը , ու փաւաւորին ձեր ՚այրը՝ որ երկինքն է :

17 *Մի՞ կարծէք թէ ես եկայ օրէնքը կամ մարգարէները աւրելու . չեկայ աւրելու , հապա կատարելու :* 18 *Վասնզի ճշմարտապէս կ՚ըսեմ ձեզի . Մինչև որ երկինք ու երկիր անցնին , օրէնքէն յոտ մը՝ կամ նշանագիր մը պիտի չանցնի , մինչև որ* 19 *բոլորն ալ կատարուի : Ուստի ո՛վ որ աս ամենափոքր պատուիրանքներուն մէկը աւրէ , ու մարդոց անանկ սորվեցընէ , անիկայ ամենափոքրը պիտի կոչուի երկնից թագաւորութեանը մէջ . բայց ո՛վ որ ընէ և սորվեցընէ , անիկայ մեծ պիտի կոչուի* 20 *երկնից թագաւորութեանը մէջ : Վասնզի կ՚ըսեմ ձեզի . Ձեր որ ձեր արդարութիւնը Դպիրներուն ու փարիսեցիներուն արդարութենէն աւելի չըլլայ , բնաւ պիտի չմտնէք երկնից թագաւորութիւնը :*

21 *Լսեր էք որ ըսուեցաւ առաջիններուն . Սպանութիւն մի՛ ըներ . և ո՛վ որ սպանութիւն ընէ ,* 22 *դատաստանի պարտաւոր պիտի ըլլայ . Բայց ես ձեզի կ՚ըսեմ . Ո՛վ որ իր եղբօրը պարապ տեղը Սրդողի , դատաստանի պարտաւոր պիտի ըլլայ . և ո՛վ որ իր եղբօրը Յիմար ըսէ , ատեանի պարտաւոր պիտի ըլլայ . և ո՛վ որ Իր Եղբօրը Անմիտ ըսէ , գեհենի կրակին պարտաւոր պիտի ըլլայ :* 23 *Ուրեմն Եթէ որ քու ընծադ սեղանին վրայ բերես , ու հոն միտդ գայ՝ թէ քու եղբայրդ քեզի դէմ* 24 *բան մը ունի , ՚ոն Ձգէ քու ընծադ սեղանին առջևը , և դնա առաջ եղբօրդ հետ հաշտուէ , ու* 25 *ետքը եկուր որ քու ընծադ մատուցանես : Արու*

ճ Ցօհ . ժե . 8 ; ա Կոր . ժգ . 25 ;
ՠ Հռով . դ . 31 ; ժ . 4 ; Գալ . գ . 24 ;
յ Ղու . ժգ . 17 ;
ն Ցակ . բ . 10 ;
շ Հռով . թ . 31 ; ժ . 3 ;
ո Եւ . ի . 13 ; բՕր . և . 17 ;
չ ա Ցօհ . գ . 15 ;
ղ ԳԼ . ը . 4 ; իգ . 19 ;
ջ ԳԼ . ժը . 19 ; ա Տիմ . ը . 8 ; ա պետ . գ . 7 ;
ռ Առակ . իե . 8 ; Ղու . ժը . 58 , 59 ;

ոսխիդ հետ չուտով միաբանէ , քանի որ անոր հետ ճամբուն մէջն ես . չըլլայ որ քու ոսխիդ քեզ դատաւորին մատնէ , և դատաւորը դահիճին , և 26 *բանտը ձգուիս : Ճշմարիտ կ՚ըսեմ քեզի , պիտի չելլես անկէ , մինչև որ վերջի նաբարակիտը չվճարես :*

27 *Լսեր էք որ ըսուեցաւ . Շնութիւն մի՛ ըներ :* 28 *Բայց ես ձեզի կ՚ըսեմ . Ո՛վ որ կնիկ մարդու կը նայի անոր ցանկանալու համար , ալ անիկայ իր* 29 *սրտին մէջ շնութիւն ըրաւ անոր հետ : Երդ՝ Եթէ որ քու աջ աչքդ քեզ կը գայթակղեցընէ , Հանէ զանիկայ՝ ու քեզմէ ձգէ . Քենէ որ աղէկ է քեզի որ անդամներուդ մէկը կորսուի , ու քու բոլոր մարմինդ դժոխքը չձգուի :* 30 *Նաև Եթէ որ աջ ձեռքդ քեզ կը գայթակղեցընէ , կտրէ զանիկայ՝ ու քեզմէ ձգէ . Քենէ որ աղէկ է քեզի որ անդամներուդ մէկը կորսուի , ու քու բոլոր մարմինդ դժոխքը* 31 *չձգուի : Նրաւ ըսուեցաւ Եթէ Ո՛վ որ իր կնիկը կ՚արձակէ , թող անոր արձակման Թուղթ տայ .* 32 *Բայց ես ձեզի կ՚ըսեմ Եթէ Ո՛վ որ իր կնիկը կ՚արձակէ առանց պոռնկութեան պատճառի , Քնքը պատճառ կ՚ըլլայ անոր շնութիւն ընելուն , և ո՛վ որ ան արձակուածը առնէ , շնութիւն կը գործէ :*

33 *Դարձեալ լսեր էք որ ըսուեցաւ առաջիններուն . Սուտ երդում մի՛ ըներ , հապա Երդումդ* 34 *Ներդ վճարէ Տէրոջը : Բայց ես ձեզի կ՚ըսեմ .*

ա Եւ . ի . 14 ; բՕր . և . 18 ;
վ Ցոր . լա . 1 ; Առակ . գ . 25 ; Տես Ծն . ւէ . 2 ; բթագ . ժա . 2 ;
տ ԳԼ . ժը . 8 , 9 ; Մար . թ . 46 ;
ր Տես գԼ . ժթ . 12 ; Հռով . ը . 13 ; ա Կոր . թ . 27 ; Կղ . գ . 5 ;
ց բՕր . իդ . 1 ; Երեմ . գ . 1 ; Տես գԼ . ժթ . 3 ; Մար . ժ . 2 , եւ ;
ւ ԳԼ . ժթ . 9 ; Ղու . ժգ . 18 ; Հռով . է . 3 ; ա Կոր . է . 10 , 11 ;
ք ԳԼ . իդ . 16 ;
օ Եւ . ի . 7 ; Ղև . ժթ . 12 ; Թիւ . լ . 2 ; բՕր . և . 11 ;
ֆ բՕր . իգ . 23 ;

ՖԱմենևին երդում մի՛ ընէք. ո՛չ երկինքի վրայ՝ որ
35 Աստուծոյ աթոռն է, Եւ ո՛չ երկրի վրայ՝ որ
անոր ոտքերուն պատուանդանն է, ո՛չ ալ Երու-
սաղեմի վրայ՝ որ Բ մեծ Թագաւորին քաղաքն է.
36 Եւ ո՛չ քու գլխուդ վրայ երդում ընես, ինչու որ
չես կրնար մէկ մազ մը ճերմըկցընել կամ սևցը-
37 նել: Ֆ Հապա ձեր խօսքը ըլլայ այոն՝ այո՛, Ւ
ոչը՝ ո՛չ. ու ասկէ աւելին՝ չարէն յառաջ կու գայ:
38 Լսեր էք որ ըսուեցաւ. Դ Աչքի տեղ՝ աչք. ու
39 ակռայի տեղ՝ ակռայ: Բայց ես ձեզի կ՛ըսեմ.
Ի Չարին հակառակ մի՛ կենաք. Հապա թէ որ
մէկը ապտակ մը զարնէ աջ ծնօտիդ՝ դարձուր ա-
40 նոր միւ՛սն ալ: Եւ մէկը որ կ՛ուզէ քեզի հետ
դատ վարել՝ ու քու շապիկդ առնել, թո՛ղ տուր
41 անոր ֆու վերարկուդ ալ: Եւ Ի ո՛վ որ քեզ պա-
հակ բռնէ՝ ու մղոն մը ճամբայ քշէ, գնա՛ անոր
42 հետ երկուք: Քեզմէ ուզողին տո՛ւր, ու Ը երես
մի՛ դարձներ անկէ՝ որ կ՛ուզէ քեզմէ փոխ առնել:
43 Լսեր էք որ ըսուեցաւ. Բ Քու ընկերդ սիրես, ու
44 Ժ թշնամիդ ատես: Բայց ես ձեզի կ՛ըսեմ. Ի Սի-
րեցէք ձեր թշնամիները. օրհնեցէք ձեզ անիծող-
ները. բարի ըրէք անոնց՝ որ ձեզ կ՛ատեն, և
Լաղօթք ըրէք անոնց համար՝ որ ձեզ կը չարչըր-
45 կեն ու կը հալածեն. Որ ձեր երկնաւոր Հօրը

Ֆ Գլ. իգ. 16, 18, 22: Յակ. ե. 12:
Ա Ես. կզ. 1:
Բ Սաղ. խը. 2: ձէ. 3:
Գ Կողոս. դ. 6: Յակ. ե. 12:
Դ Ել. իա. 24: Ղև. իդ. 20: բՕր. ժթ. 21:
Ե Առակ. ի. 22: իդ. 29: Ղու. զ. 29: Հռով. ժբ. 17, 19: ա Կոր. զ. 7: ա Թես. ե. 15: ա Պետ. գ. 9:
Զ Ես. ծ. 6: Ողբ. գ. 30:
Ի Գլ. իէ. 32: Մար. ժե. 21:
Ը բՕր. ժե. 8, 10: Ղու. զ. 30, 35:
Թ Ղև. ժթ. 18:
Ժ բՕր. իդ. 6: Սաղ. խա. 10:
Ի Ղու. զ. 37, 35: Հռով. ժբ. 14, 20:
Լ Ղու. իգ. 34: Գոր. է. 59: ա Կոր. դ. 12, 13: ա Պետ. բ. 23: գ. 9:

որդիքը ըլլաք. ինչու որ Ի իր արևը կը ծագեցընէ
թէ չարերուն և թէ բարիներուն վրայ, և անձրև
կը խրկէ թէ արդարներուն և թէ մեղաւորներուն
46 վրայ: Ժ Վասն զի թէ որ դուք ձեզ սիրողները
սիրէք, ի՞նչ վարձք կ՛ունենաք. չէ՞ որ մաքսաւոր-
47 ներն ալ նոյնը կ՛ընեն: Եւ թէ որ միայն ձեր
եղբայրներուն բարև տաք, ի՞նչ աւելի կ՛ընէք
ուրիշներէն. չէ՞ որ մաքսաւորներն ալ նոյնը կ՛ը-
48 նեն: Ի Ուրեմն դուք կատարեալ եղիք՝ Հ ինչպէս որ
ձեր երկնաւոր Հայրն ալ կատարեալ է:

ԳԼ. Զ

1 Քրիստոս կը շարունակէ իր քարոզութիւնը լեռանը վրայ, ու
կը խօսի ողորմութեան, 5 աղօթք ընելու, 14 մեր եղբարցը
յանցանքը ներելու, 16 ծոմ պահելու, 19 մեր գանձը ուր
պահելու, 24 Աստուծոյ և մամոնայի ծառայութիւն ընելու
վրայով, 25 կը յորդորէ որ աշխարհային բաներու համար հոգ
չընենք, 33 հապա Աստուծոյ թագաւորութիւնը խնդրենք:

1 Զգո՛յշ եղիք որ ձեր Ա ողորմութիւնը մարդոց
առջևը չընէք՝ անոնց երևնալու համար. եթէ
ոչ՝ վարձք չէք առներ ձեր Հօրմէն՝ որ երկինքն է:
2 Ուստի Բ երբոր ողորմութիւն կ՛ընես, առջևդ փող
մի՛ հնչեցներ, ինչպէս որ կեղծաւորները ժողո-
վարաններուն ու փողոցներուն մէջ կ՛ընեն, որ
մարդոցմէ փառաւորուին. Ճշմարիտ կ՛ըսեմ ձեզի,
3 անոնք իրենց վարձքը առած կ՛ըլլան: Իսկ դուն
երբոր ողորմութիւն կ՛ընես, ձախ ձեռքդ թող
4 չդիտնայ աջ ձեռքիդ ի՞նչ գործելը. Որ քու ողոր-
մութիւնդ գաղտուկ ըլլայ. և քու Հայրդ որ
գաղտուկը կը տեսնէ, Գ քեզի յայտնապէս հատու-
ցում պիտի ընէ:

Ի Յոբ. իե. 3:
Ժ Ղու. զ. 32:
Լ Ծն. ժէ. 1: Ղև. ժա. 44: ժթ. 2: Ղու. զ. 36: Կողոս. ա. 28: դ. 12: Յակ. ա. 4: ա Պետ. ա. 15, 16:
Հ Եփե. ե. 1:

Ա բՕր. իդ. 13: Սաղ. ճժբ. 9: Դան. դ. 27: բ Կոր. թ. 9, 10:
Բ Հռով. ժբ. 8:
Գ Ղու. ժդ. 14:

5 Ու երբոր աղօթք կ'ընես, կեղծաւորներուն
նման չըլլաս, որ կը սիրեն ժողովարաններուն մէջ
ու հրապարակներուն անկիւնները կայնելով՝ աղօթք
ընել, որ մարդոց երևնան. Ճշմարիտ կ'ըսեմ
6 ձեզի, անոնք իրենց վարձքը առած կ'ըլլան: Իսկ
դուն երբոր աղօթք կ'ընես, Դ մտիր քու ներքին
սենեակդ, ու դուռդ գոցէ, և աղօթք ըրէ քու
Հօրդ՝ որ գաղտուկ տեղ կը գտնուի. և քու
Հայրդ որ գաղտուկը կը տեսնէ, քեզի յայտնա-
7 պէս հատուցում պիտի ընէ: Ու երբոր աղօթք
կ'ընէք, Ի հեթանոսներուն պէս շատախօս մի՛
ըլլաք. Շվասն զի կը կարծեն թէ իրենց շատ
8 խօսելուն համար պիտի լսուին: Ուրեմն անոնց
չնմանիք. ինչու որ ձեր Հայրը ձեզի պէտք եղածը
9 գիտէ՝ դեռ դուք իրմէ չխնդրած: Ուստի ասանկ
աղօթք ըրէք դուք.

Ի Ո՛վ Հայր մեր՝ որ երկինքն ես, քու անունդ
10 սուրբ ըլլայ. Քու թագաւորութիւնդ գայ,
Ը քու կամքդ ըլլայ, Բ ինչպէս որ երկինքը՝ անանկ
11 ալ երկրիս վրայ. Ժ Մեր ամէն աւուր հացը՝
12 այսօր մեզի տո՛ւր. Եւ Ի մեզի ներէ՛ մեր պարտ-
քերը, ինչպէս որ մենք ալ կը ներենք մեր պար-
13 տականներուն. Ու Լ մեզ փորձութեան մի՛ տա-
նիր. հապա Ի չարէն մեզ ազատէ՛. Ծ ինչու որ
քուկդ է թագաւորութիւնը և զօրութիւնը ու
փառքը յաւիտեանս. ամէն:
14 Ի Վասն զի թէ որ դուք ներէք մարդոց իրենց

Դ դ Թագ. դ. 33:
Ի Ժող. ե. 2:
Ղ դ Թագ. ժը. 26, 29:
Ի Ղու. ժա. 2:
Ը Գլ. իզ. 39, 42: Գոր. իա. 14:
Բ Սաղ. ճգ. 20, 21:
Ժ Տես Յոբ. իգ. 12: Առակ. լ. 8:
Ի Գլ. ժը. 21:
Լ Գլ. իզ. 41: Ղու. իբ. 40, 46: ա Կոր. ժ. 13: բ Պետ. բ. 9: Յայտ. գ. 10:
Ի Յօհ. ժէ. 15:
Ծ ա Մն. իթ. 11:
Ի Մար. ժա. 25, 26: Եփե. դ. 32: Կող. գ. 13:

յանցանքները, ձեր երկնաւոր Հայրն ալ ձեզի
15 կը ներէ. Հապա Հ թէ որ դուք չներէք մարդոց
իրենց յանցանքները, ձեր Հայրն ալ ձեզի չներեր
ձեր յանցանքները:
16 Ու Ծ երբոր ծոմ կը պահէք, կեղծաւորներուն
պէս տրտումերես մի՛ ըլլաք. քանզի իրենց
երեսները կ'աւրեն որ մարդոց երևնան թէ ծոմ
կը պահեն. Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, անոնք իրենց
17 վարձքը առած կ'ըլլան: Բայց դուն երբոր ծոմ
18 կը պահես, Ղ գլուխդ օծէ՛, ու երեսդ լուա՛, Որ
մարդոց ծոմ պահողի պէս չերևնաս, հապա քու
Հօրդ՝ որ գաղտուկ տեղ կը գտնուի, և քու
Հայրդ որ գաղտուկը կը տեսնէ, * քեզի հատու-
ցում պիտի ընէ:
19 Ճ Երկրի վրայ ձեզի գանձեր մի՛ դիզէք, ուր որ
ցեցը ու ժանկը կ'ապականեն, և ուր գողերը
20 պատ կը ծակեն ու կը գողնան. Մ Հապա ձեզի
գանձեր դիզեցէք երկինքը, ուր որ ո՛չ ցեցը և
ոչ ժանկը կ'ապականէ, ու ոչ գողերը պատ կը
21 ծակեն և կը գողնան: Քանզի ձեր գանձը ո՛ւր
22 որ է, սիրտերնիդ ալ հոն պիտի ըլլայ: Յ Մար-
մինին ճրագը աչքն է. հապա թէ որ քու աչքդ
պայծառ է, բոլոր մարմինդ լուսաւոր կ'ըլլայ.
23 Բայց թէ որ քու աչքդ վատ է, բոլոր մարմինդ
մութ կ'ըլլայ. ուրեմն թէ որ քու մէջդ եղած
լոյսը խաւար է, ալ ան խաւարը ո՛րչափ է:
24 Ն Մարդ մը չկրնար երկու տէրոջ ծառայութիւն
ընել. ինչու որ կամ մէկը պիտի ատէ՝ և միւսը
սիրէ, կամ † մէկը պիտի մեծարէ՝՝ և միւսը ար-

Հ Գլ. ժը. 35: Յակ. բ. 13:
Ձ Ես. ծը. 5:
Ղ Հռութ. գ. 3: Դան. ժ. 3:
* Ոմանք՝ քեզի յայտնապէս
Ճ Առակ. իգ. 4: ա Տիմ. զ. 17: Եբր. ժգ. 5: Յակ. ե. 1, ԽԸ:
Մ Գլ. ժթ. 21: Ղու. ժբ. 33, 34: ժը. 22: ա Տիմ. զ. 19: ա Պետ. ա. 4:
Յ Ղու. ժա. 34, 36:
Ն Ղու. ժզ. 13:
† Կամ՝ մէկուն պիտի յարի՝

համարհէ. ՀՀէք կրնար ծառայել Աստուծոյ ու
25 մամոնայի: Ուստի կ'ըսեմ ձեզի. "Հոգ մի՛
ընէք ձեր կեանքին համար՝ թէ ի՞նչ պիտի ուտէք,
կամ ի՞նչ պիտի խմէք. ո՛չ ալ ձեր մարմիններ-
ուն համար, թէ ի՞նչ պիտի հագնիք. չէ՞ որ
կեանքը կերակուրէն աւելի է, ու մարմինը հա-
26 գուստէն: ՀՆայեցէ՛ք երկինքի թռչուններուն,
որ ո՛չ կը սերմանեն և ո՛չ կը ՀՆձեն և ո՛չ ամբարի
մէջ կը ժողվեն, ու ձեր երկնաւոր Հայրը կը
կերակրէ զանոնք. չէ՞ որ դուք անոնցմէ աւելի լաւ
27 էք: Հիմա ձեզմէ ո՞վ կրնայ իր հոգ ընելովը իր
28 հասակին վրայ կանգուն մը աւելցընել: Ու հա-
գուստի համար ինչո՞ւ հոգ կ'ընէք. Նայեցէ՛ք դաշ-
ոի շուշաններուն՝ ի՞նչպէս կ'աճին. ո՛չ կ'աշխա-
29 տին և ո՛չ կը մանեն. Բայց ձեզի կ'ըսեմ որ
Սողոմոն ալ իր բոլոր փառաւորութեանը մէջ
30 անոնցմէ մէկուն պէս չհագուեցաւ: Ուստի թէ
որ դաշտի խոտը որ այսօր կայ՝ և վաղը փուռը
կը ձգուի, Աստուած անանկ կը հագուեցընէ,
հապա ո՛րչափ աւելի ձեզ՝ թե՛րահաւատներ:
31 Ուրեմն հոգ մի՛ ընէք՝ ըսելով. Ի՞նչ պիտի ու-
տենք, կամ Ի՞նչ պիտի խմենք, կամ Ի՞նչ պի-
32 տի հագնինք. (Ինչու որ ատ բոլոր բաները հե-
թանոսները կը խնդրեն.) վասն զի ձեր երկնաւոր
Հայրը գիտէ՝ թէ ատ բոլոր բաները ձեզի պէտք
33 են: Բայց Ղառաջ խնդրեցէ՛ք Աստուծոյ թագա-
ւորութիւնը և անոր արդարութիւնը, ու ատ
34 բոլոր բաներն ալ ձեզի պիտի տրուի: Ուստի
վաղուան համար հոգ մի՛ ընէք. ինչու որ վաղուան

ՀՀ Գաղ. ա. 10: ա Տիմ. զ. 17: Յակ. գ. 4: ա Յօհ. բ. 15:
ՀՀ Սաղ. ծե. 22: Ղու. ժբ. 22, 23: Փիլ. դ. 6: ա Պետ. ե. 7:
ՀՀ Յոբ. լը. 41: Սաղ. ճխէ. 9: Ղու. ժբ. 24, ԽԱ:
ՀՀ Տես գ Թագ. գ. 13: Սաղ. լէ. 25: Մար. ժ. 30: Ղու. ժբ. 31: ա Տիմ. դ. 8:

օրը իրեն համար հոգ պիտի ընէ. հերիք է օրուան՝
իր նեղութիւնը:

ԳԼ. Է

1 Քրիստոս իր քարոզութիւնը վերջացընելով՝ կը յանդիմանէ
անխոհեմաբար դատողութիւն ընելը. 6 կ'արգիլէ սուրբ
բաները շուներուն տալը. 7 կը յորդորէ աղօթք ընել, 13
նեղ դռնէն ներս մտնել, 15 սուտ մարգարէներէն զգոյշ
կենալ, 21 իր խօսքը՝ միայն լսողներ չըլլալ՝ հապա կատա-
բողներ, 24 նմանելով անանկ մարդու մը՝ որ իր տունը վէմի
վրայ կը շինէ, 26 և ո՛չ թէ աւազի վրայ:

1 ՀՄի՛ դատէք՝ որ չդատուիք: (2) Քանզի ինչ
դատաստանով որ դատէք, ՀՀՀՀ պիտի
դատուիք. և ԲԻ՞նչ չափով որ չափէք, ՀՀՀՀ պի-
3 տի չափուի ձեզի: ԳԵՒ ինչո՞ւ քու եղբօրդ աչ-
քին մէջի շիւղը կը տեսնես, ու քու աչքիդ մէջի
4 գերանին չես նայիր: Կամ ի՞նչպէս կրնաս ըսել
քու եղբօրդ. Թո՛ղ տուր աչքէդ շիւղը հանեմ.
5 և ահա՛ քու աչքիդ մէջը գերան կայ: Կե՛ղծաւոր՝
առաջ քու աչքէդ գերանը հանէ՛, ու ետքը պիտի
նայիս եղբօրդ աչքէն շիւղը հանելու:
6 ԴՍուրբ բանը շուներուն մի՛ տաք, և ձեր մար-
գարիտները խոզերուն առջևը մի՛ ձգէք, որ ոտ-
քերնուն տակը չկոխկըռտեն զանոնք, ու դառնան
ձեզ փառատեն:
7 ԵԽնդրեցէ՛ք՝ և պիտի տրուի ձեզի. փնտռեցէ՛ք՝
և պիտի գտնէք. ԴՀՀՀԸ զարկէ՛ք՝ և պիտի բացուի
8 ձեզի. Վասն զի Համէն ո՛վ որ կը խնդրէ՝ կ'առնէ,
և ո՛վ որ կը փնտռէ՝ կը գտնէ, և ո՛վ որ ԴՀՀՀԸ
9 կը զարնէ՝ պիտի բացուի անոր: ԵՁեզմէ ո՞ր

ՀՀ Ղու. զ. 37: Հռով. բ. 1: ժդ. 3, 4, 10, 13: ա Կոր. դ. 3, 5: Յակ. դ. 11, 12:
ԲԻ Մար. դ. 24: Ղու. զ. 38:
ԳԻ Ղու. զ. 41, 42:
ԴԻ Առակ. թ. 7, 8: իգ. 9: Գոր. ժգ. 45, 46:
ԵԻ Գլ. իա. 22: Մար. ժա. 24: Ղու. ժա. 9, 10: ժը. 1: Յօհ. ժդ. 13: ժե. 7: ժզ. 23, 24: Յակ. ա. 5, 6: ա Յօհ. գ. 22: ե. 14, 15:
ՀՀ Առակ. ը. 17: Երեմ. իթ. 12, 13:
ԵԻ Ղու. ժա. 11, 12, 13:

մարդը կայ՝ որմէն իր որդին հաց որ ուզէ, միթէ
10 քա՞ր պիտի տայ անոր. Եւ կամ թէ որ ձուկ
11 ուզէ, միթէ ՃՁ պիտի տայ անոր: Ուստի եթէ
դուք՝ Ըոր չար էք, ձեր զաւակներուն աղէկ ընծա-
ներ տալ գիտէք, ո՛րչափ աւելի ձեր Հայրը՝ որ
երկինքն է, բարի բաներ պիտի տայ անոնց՝ որ
իրմէ կը խնդրեն:
12 Ուստի Բամէն ի՞նչ որ կ՚ուզէք՝ որ մարդիկ ձեզի
ընեն, դուք ալ անոնց անանկ ըրէք. քանզի ժաս
է օրէնքը ու մարգարէները:
13 ԻՆեղ դռնէն ներս մտէք. ինչու որ լայն է ան
դուռը՝ ու ընդարձակ ան ճամբան, որ դէպ 'ի
կորուստ կը տանի. և շատուոր են անոնք՝ որ անկէ
14 կը մտնեն: Ինչու որ նեղ է ան դուռը՝ ու
նեղուացք է ան ճամբան, որ դէպ 'ի կեանք կը
տանի. և քիչուոր են անոնք՝ որ զանիկայ կը գըտ-
նեն:
15 ԼՕգո՛յշ կեցէք սուտ մարգարէներէն՝ Ի որոնք
ձեզի կու գան ոջխարի հանդերձներով, բայց ներսէն
16 Ժյափշտակող գայլեր են: ԼԻրենց պտուղէն պի-
տի ճանչնաք զանոնք. Հմիթէ փուշերէն խաղող կը
17 քաղե՞ն, կամ տատասկէն՝ թուզ. Ասանկ ալ
ծամէն բարի ծառ՝ բարի պտուղ կու տայ, և չար
18 ծառ՝ չար պտուղ կու տայ: Բարի ծառը չկրնար
չար պտուղ տալ, ո՛չ ալ չար ծառը բարի պտուղ
19 տալ: ՂԱմէն ծառ որ բարի պտուղ չտար՝ կը

Ը Ծն. զ. 5: ը. 21:
Բ Ղու. զ. 31:
Ժ Ղև. ժթ. 18: Գլ. իբ. 40: Հռով. ժգ. 8, 9, 10: Գաղ. ե. 14: ա Տիմ. ա. 5:
Ի Ղու. ժգ. 24:
Լ ԲՕր. ժգ. 3: Երեմ. իգ. 16: Գլ. իդ. 4, 5, 11, 24: Մար. ժգ. 22: Հռով. ժզ. 17, 18: Եփե. ե. 6: Կող. բ. 8: բՊետ. բ. 1, 2, 3: ա Յօհ. դ. 1:
Ի Միք. գ. 5: բՏիմ. գ. 5:
Ծ Գոր. ի. 29, 30:
Կ Հմր 20: Գլ. ժբ. 33:
Հ Ղու. զ. 43, 44:
Ձ Երեմ. ժա. 19: Գլ. ժբ. 33:
Ղ Գլ. գ. 10: Ղու. գ. 9: Յօհ. ժե. 2, 6:

20 կտրուի, ու կրակը կը ձգուի: Ուրեմն իրենց
պտուղէն պիտի ճանչնաք զանոնք:
21 Ո՛չ թէ ամէն մէկը՝ որ ինծի ՃՏէ՞ր Տէ՞ր կ՚ըսէ,
պիտի մտնէ երկնից թագաւորութիւնը. հապա
անիկայ որ իմ երկնաւոր Հօրս կամքը կը կատարէ:
22 Շատերը ան օրը ինծի պիտի ըսեն. Տէ՞ր Տէ՞ր՝
ՄՀէ՞ որ քու անունովդ մարգարէութիւն ըրինք, և
քու անունովդ դևեր հանեցինք, ու քու անունովդ
23 շատ հրաշքներ ըրինք: Եւ Յան ատենը անոնց
յայտնապէս պիտի ըսեմ թէ, Ես բնաւ ձեզ չէի
ճանչնար. Նմէկդի գացէք քովէս դուք որ անօրէ-
նութիւն կը գործէիք:
24 Արդ՝ ՀՈ՛վ որ ասիմ խօսքերս կը լսէ՝ ու կը
կատարէ անոնք, զանիկայ պիտի նմանցընեմ խե-
լացի մարդու մը՝ որ իր տունը վէմի վրայ շինեց.
25 Եւ անձրևները իջան, ու գետերը վազեցին, ու
հովերը փչեցին, և զարկին ան տանը, ու չփլաւ.
26 ինչու որ վէմի վրայ հաստատուած էր: Եւ ո՛վ որ
ասիմ խօսքերս կը լսէ ու չկատարեր անոնք, կը
նմանի անխելք մարդու մը՝ որ իր տունը աւազի
27 վրայ շինեց. Եւ անձրևները իջան, ու գետերը
վազեցին, ու հովերը փչեցին, և զարկին ան տա-
նը, ու փլաւ, և մեծ էր անոր կործանումը:
28 Ու երբոր Յիսուս լմընցուց ասիմ խօսքերը,
Պժողովուրդները կը զարմանային անոր վարդա-
29 պետութեանը վրայ. ՀԻնչու որ իշխանութիւն
ունեցողի մը պէս կը սորվեցընէր անոնց, ու չէ՞ թէ
դպիրներուն պէս:

Ճ Ովս. ը. 2: Գլ. իե. 11, 12: Ղու. զ. 41: ժգ. 25: Գոր. ժթ. 13: Հռով. բ. 13: Յակ. ա. 22:
Մ Թու. իդ. 4: Յօհ. ժա. 51: ա Կոր. ժգ. 2:
Յ Գլ. իե. 12: Ղու. ժգ. 25, 27: բ Տիմ. բ. 19:
Ն Սաղ. ե. 5: զ. 8: Գլ. իե. 41:
Չ Ղու. զ. 47, ԽԱ:
Ո Գլ. ժգ. 54: Մար. ա. 22: զ. 2: Ղու. դ. 32:
Չ Յօհ. է. 46:

ԳԼ. Ը

2 Քրիստոս կը մաքրէ բորոտը, 5 կը բժշկէ հարիւրապետին
ծառան, 14 Պետրոսին զոքանչը, 16 և ուրիշ շատ հի-
ւանդներ. 18 կը ցուցընէ թէ ի՞նչ կերպով իր ետևէն երթալ
պէտք է. 23 ծովուն ալէկոծութիւնը կը հանդարտեցընէ. 28
երկու դիւահարներէ դևերը կը հանէ, 31 և զանոնք կը
թողու որ երթան խոզերուն մէջ մտնեն:

1 Ու երբոր ան լեռնէն վար իջաւ, շատ ժողո-
2 վուրդներ գացին անոր ետևէն: — Եւ ահա՛ բորոտ
մը եկաւ, երկրպագութիւն կ'ընէր անոր՝ ու
կ'ըսէր. Տէ՞ր՝ թէ որ ուզես, կրնաս զիս մաքրել:
3 Եւ Յիսուս իր ձեռքը երկընցընելով դպաւ անոր՝
ու ըսաւ. Կ'ուզեմ՞ մաքրուէ. և շուտ մը անոր
4 բորոտութիւնը մաքրուեցաւ: Եւ Յիսուս ըսաւ
անոր. Բ Զգո՛յշ կեցիր՝ մէկու մը չըսես. հապա
գնա՛ քեզ քահանային ցուցո՛ւր, և Գ Մովսէսին
պատուիրած ընծան տո՛ւր, անոնց վկայութիւն
ըլլալու համար:
5 Դ Ու երբոր Կափառնայում մտաւ, հարիւրա-
6 պետ մը եկաւ քովը, կ'աղաչէր անոր, Ու կ'ըսէր.
Տէ՞ր՝ իմ ծառաս տունը անդամալոյծ պառկած
7 չարաչար կը տանջուի: Եւ Յիսուս ըսաւ անոր.
8 Ես կու գամ ու զանիկայ կը բժշկեմ: Եւ հարիւ-
րապետը պատասխան տալով՝ ըսաւ. Տէ՞ր՝ Է ես
արժանի չեմ որ դուն իմ յարկիս տակը մտնես.
Հմիայն թէ խօսքո՛վ զրուցէ, ու իմ ծառաս պիտի
9 բժշկուի. Ինչու որ ես ալ իշխանութեան տակ
մարդ մըն եմ, ու իմ հրամանիս տակը զինուորներ
ունիմ. և ասոր կ'ըսեմ. Գնա՛, ու կ'երթայ.
և մէկալին՝ թէ Եկո՛ւր, ու կու գայ. և ծառայիս՝
10 թէ Ես բանը ըրէ, ու կ'ընէ: Յիսուս երբոր

ա Մար. ա. 40, ԽԱ: Ղու. ե. 12, ԽԱ:
բ Գլ. թ. 30: Մար. ե. 43:
գ Ղև. ժդ. 3, 4, 10: Ղու. ե. 14:
դ Ղու. է. 1, ԽԱ:
ե Ղու. ժե. 19, 21:
զ Սաղ. ճէ. 20:

լսեց՝ զարմացաւ, և իր ետևէն գացողներուն ըսաւ.
Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Իսրայէլի մէջ անգամ ես
11 այսչափ հաւատք չգտայ: Եւ ձեզի կ'ըսեմ որ
Է արևելքէն ու արևմուտքէն շատեր պիտի գան,
ու երկնից թագաւորութեանը մէջ պիտի բազմին՝
12 Աբրահամին ու Իսահակին և Յակոբին հետ. Իսկ
Ը թագաւորութեանը որդիքը Բ դուրսի խաւարը
պիտի հանուին. հոն պիտի ըլլայ լալ՝ ու ակռաներ
13 կճըռցընել: Եւ Յիսուս հարիւրապետին ըսաւ.
Գնա՛, ու ինչպէս որ դուն հաւատացիր, անանկ
թող ըլլայ քեզի. և նոյն ժամուն անոր ծառան
բժշկուեցաւ:
14 Եւ Ժ Յիսուս Պետրոսին տունը գալով՝ տեսաւ
որ անոր Է զոքանչը ջերմէն բռնուած պառկած էր.
15 Եւ անոր ձեռքէն բռնեց, ու ջերմը թող տուաւ
զանիկայ. ան ալ ոտքի վրայ ելաւ, և անոր
սպասաւորութիւն կ'ընէր:
16 Ի Երբոր իրիկուն եղաւ, շատ դիւահարներ բե-
րին անոր, ու խօսքով հանեց չար ոգիները, և
17 բոլոր հիւանդները բժշկեց. Որ Եսայի մարգարէին
ձեռքով ըսուած խօսքը կատարուի. Ի Ընիկայ մեր
հիւանդութիւնները վերցուց, և Ժ ցաւերը
կրեց:
18 Յիսուս իր բոլորտիքը շատ ժողովուրդ տեսնե-
լով, հրաման ըրաւ որ մէկալ կողմը երթան:
19 Ժ Եւ դպիր մը մօտենալով՝ ըսաւ անոր. Վա՛ր-
դապետ՝ ես քու ետևէդ պիտի գամ, ո՛ւր որ եր-

ի Ծն. ժբ. 3: Ես. բ. 2, 3: ժա. 10: Սաղ. ա. 11: Ղու. ժգ. 29: Գոր. ժ. 45: ժա. 18: ժդ. 26: Հռով. ժե. 9, ԽԱ: Եփե. գ. 6:
ը Գլ. իա. 43:
բ Գլ. ժգ. 42, 50: իբ. 13: իդ. 51: իե. 30: Ղու. ժգ. 28: բ Պետ. բ. 17: Յուդ. 13:
ժ Մար. ա. 29, 30, 31: Ղու. դ. 38, ԽԱ:
ի Տես ա Կոր. թ. 5:
լ Մար. ա. 32, ԽԱ: Ղու. դ. 41, 42:
ի Ես. ծգ. 4: ա Պետ. բ. 24:
ժ Ղու. թ. 57, 58:

20 թաս ։ Եւ Յիսուս ըսաւ անոր . Աղուէսները որ-
ջեր ունին , ու երկնից թռչունները բոյներ . բայց
Որդին մարդոյ տեղ մը չունի , որ հոն իր գլուխը
21 դնէ ։ ¦Եւ մէկ ուրիշը՝ որ անոր աշակերտներէն
էր , ըսաւ անոր . ՀՏէր՝ ինծի հրաման տուր , որ
22 երթամ առաջ իմ հայրս թաղեմ ։ Յիսուս ըսաւ
անոր . Եկո՛ւր իմ ետևէս , ու թո՛ղ տուր մեռել-
ներուն որ թաղեն իրենց մեռելները ։
23 Ու երբոր նաւը ստաւ , իր աշակերտները իր ետևէն
24 գացին . ՅԵւ ահա՛ մեծ ալէկոծութիւն մը եղաւ
ծովուն մէջ , անանկ որ նաւը ալիքներէն կը ծած-
25 կուէր . իսկ ինքը կը քնանար ։ Եւ աշակերտները
մօտ գացին արթընցուցին զանիկայ՝ ու ըսին . Տէր՝
26 ազատէ մեզ , ինչու որ ահա՛ կը կորսուինք ։ Եւ
ըսաւ անոնց . Թե՛րահաւատներ՝ ինչո՞ւ ատանկ
վախկոտ էք . ան ատենը ՂելաւՀովերուն ու ծո-
27 վուն սաստեց , և մեծ խաղաղութիւն եղաւ ։ Ու
մարդիկը զարմացան՝ և կ՚ըսէին . Ի՞նչպէս մարդ է
աս՝ որ հովերը ու ծովը ասոր կը Հնազանդին ։
28 ՃՈւ երբոր մէկալ կողմը *Գերգեսացւոց եր-
կիրը անցաւ , երկու դիւահար պատահեցան իրեն՝
գերեզմաններէն ելած՝ սաստիկ կատղած , անանկ
29 որ Հնար չէր մէկու մը ան ճամբայէն անցնիլ ։ Եւ
ահա՛ աղաղակեցին ու ըսին . Յի՛սուս Որդի Ա-
ստուծոյ՝ դուն մեր հետը ի՞նչ բան ունիս .
ատենէն առաջ մեզ տանջելո՞ւ համար հոս
30 եկար ։ Եւ անոնցմէ հեռու շատ խոզերու ե-
31 րամակ մը կար , որ կ՚արածուէին ։ Ու դևերը
կ՚աղաչէին իրեն՝ ու կ՚ըսէին . Թէ որ մեզ կը
հանես , հրաման տուր մեզի որ երթանք խոզերուն

Է Ղու . Թ . 59 , 60 ։
Հ Տե՛ս գ Թագ . ժԹ . 20 ։
Յ Մար . դ . 37 , ԽԱ ։ Ղու . ը . 23 , ԽԱ ։
Ղ Սաղ . կե . 7 ։ ձԹ . 9 ։ ճէ . 29 ։
Ճ Մար . ե . 1 , ԽԱ ։ Ղու . ը . 26 , ԽԱ ։
* Ոմանք՝ Գադարացւոց

32 երամակին մէջը մտնենք ։ Եւ ըսաւ անոնց . Գացէ՛ք .
ու անոնք ելան գացին խոզերուն երամակին մէջը
մտան . և ահա՛ բոլոր երամակը դահավէժ տեղէն
33 ծովը վազեցին , ու ջուրերուն մէջը մեռան ։ Խո-
զարածներն ալ փախան , և քաղաքը երթալով՝
բոլորը պատմեցին , ու դիւահարներուն պատահած
34 բաները ։ Եւ ահա՛ բոլոր քաղաքը Յիսուսին
դէմը ելաւ . ու երբոր տեսան զանիկայ , մ աղա-
չեցին որ իրենց սահմաններէն երթայ ։

ԳԼ . Թ

2 Քրիստոս անդամալոյծ մը կը բժշկէ . 9 Մատթէոսը մաք-
սաւորութիւն ընելէն իրեն կը կանչէ . 10 մաքսաւորներու և
մեղաւորներու հետ կ՚ուտէ . 14 իր աշակերտներուն ծոմ
չպահելը կ՚արդարացընէ . 20 տեռատես կինը կը բժշկէ . 23
Յայրոսի աղջիկը կը յարուցանէ . 27 երկու կոյրերու աչքերը
կը բանայ . 32 համր դիւահարը կը բժշկէ , 36 և կը խղճայ
բազմութեանը վրայ ։

1 Եւ նաւը մտնելով՝ մէկալ կողմը անցաւ , ¯ ու
2 եկաւ իր քաղաքը ։ ԲԵւ ահա՛ բերին իրեն ան-
դամալոյծ մը , որ մահիճի մէջ պառկած էր . և
Գ Յիսուս անոնց հաւատքը տեսնելով՝ ըսաւ անդա-
մալոյծին . Քաջալերուէ՝ ո՛րդեակ , քու մեղքերդ
3 քեզի ներուած են ։ Եւ ահա՛ դպիրներէն ոմանք
իրենց մտքին մէջը ըսին . Ատիկայ հայհոյութիւն
4 կ՚ընէ ։ Յիսուս ալ Դ անոնց խորհուրդները իմա-
նալով՝ ըսաւ . Ինչո՞ւ սրտերնուդ մէջ չար բաներ
5 կը խորհիք . Քանզի ո՞րը աւելի դիւրին է . Քու
մեղքերդ ներուած են՝ ըսե՞լը , թէ Ելի՛ր ու քալէ՝
6 ըսելը ։ Բայց որպէս զի գիտնաք՝ թէ Որդին մար-
դոյ իշխանութիւն ունի երկրի վրայ մեղքերու թո-
ղութիւն տալու , (ան ատենը անդամալոյծին

մ Տե՛ս բ Օր . ե . 25 ։ գ Թագ . ժէ . 18 ։ Ղու . ե . 8 ։ Գոր . ժզ . 39 ։

¯ Գլ . դ . 13 ։

Բ Մար . բ . 3 ։ Ղու . ե . 18 ։
Գ Գլ . ը . 10 ։
Դ Սաղ . ճլԹ . 2 ։ Գլ . ժբ . 25 ։ Մար . ժբ . 15 ։ Ղու . ե . 22 ։ զ . 8 ։ Թ . 47 ։ ժա . 17 ։

7 ըսաւ,) Ելի՛ր՝ մահիճդ ա՛ռ՝ ու տո՛ւնդ գնա ։ Ու
8 անիկայ ելաւ՝ իր տունը գնաց ։ Ժողովուրդները
երբոր տեսան՝ զարմացան, ու փառաւորեցին զԱս-
տուած, որ մարդոց անանկ իշխանութիւն տուեր
էր ։
9 Եւ Յիսուս անկէ առաջ անցնելով՝ մարդ մը
տեսաւ Մատթէոս անունով, որ մաքս ընդունելու
տեղը նստեր էր, ու ըսաւ անոր. Ետևէս եկուր.
10 ան ալ ելաւ անոր ետևէն գնաց ։ Ու եղաւ որ
տունը սեղան նստած ատենը՝ ահա՛ ուրիշ շատ մաք-
սաւորներ և մեղաւորներ եկած՝ ու սեղան նստած
11 էին Յիսուսին ու անոր աշակերտներուն հետ ։ Ու
փարիսեցիները երբոր տեսան, ըսին անոր աշակերտ-
ներուն. Ինչո՞ւ ձեր վարդապետը Ի մաքսաւորներուն
12 ու Ը մեղաւորներուն հետ կ՚ուտէ ։ Բայց Յիսուս
երբոր լսեց, ըսաւ անոնց. Առողջներուն բժիշկ
13 պէտք չէ՛, հապա հիւանդներուն ։ Գացէք՛ սոր-
վեցէք՝ թէ ի՞նչ է ասիսը՝ Ի Ողորմութիւն կ՚ու-
զեմ, և չէ՛ թէ զոհ. ինչու որ ես արդարները
կանչելու չեկայ, Ժ հապա մեղաւորները ։
14 Ան ատենը Յովհաննէսին աշակերտները անոր
եկան՝ ու ըսին. Ի Ինչո՞ւ մենք ու փարիսեցիները
շատ անգամ ծոմ կը պահենք, և քու աշակերտներդ
15 չեն պահեր ։ Ու Յիսուս ըսաւ անոնց. Միթէ
կարելի՞ է որ Լ հարսնիքին տղաքը սուգ պահեն՝
քանի որ փեսան իրենց հետն է. բայց օրեր պիտի
գան՝ որ երբ փեսան իրենցմէ վերցուի, Ի ան ա-
16 տենը ծոմ պիտի պահեն ։ Ու մէկը չձգեր նոր

Ի Մար. բ. 14 ։ Ղու. ե. 27 ։
Ղ Մար. բ. 15, ԽԱ ։ Ղու. ե. 29, ԽԱ ։
Ի Գլ. ժա. 19 ։ Ղու. ե. 30 ։ ժե. 2 ։
Ը Գաղ. բ. 15 ։
Ի Ովս. զ. 6 ։ Միք. զ. 6, 7, 8 ։ Գլ. ժբ. 7 ։
Ժ ա Տիմ. ա. 15 ։
Ի Մար. բ. 18, ԽԱ ։ Ղու. ե. 33 ։ ժը. 12 ։
Լ Յօհ. գ. 29 ։
Ի Գոր. ժգ. 2, 3 ։ ժգ. 22 ։ ա Կոր. է. 5 ։

լաթի կտոր հին հանդերձի վրայ. քանզի ան որ
անոր լրութեանը համար դրուած է, կ՚առնէ հան-
դերձէն, ու պատռուածքը ալ աւելի գէշ կ՚ըլլայ.
17 Ո՛չ ալ նոր գինին հին տիկերու մէջ կը դնեն. եթէ
ոչ՝ տիկերը կը պատռին՝ ու գինին կը թափի, և
տիկերը կը կորնչին. հապա նոր գինին նոր տիկե-
րու մէջ կը դնեն, ու երկուքն ալ կը պահուին ։
18 Ժ Երբոր անիկայ անոնց հետ ասբաները կը խօ-
սէր, ահա՛ իշխան մը եկաւ, երկրպագութիւն
կ՚ընէր անոր՝ ու կ՚ըսէր. Աղջիկս՝ ալ մինչև հիմա
մեռած է, բայց եկո՛ւր ձեռքդ անոր վրայ դիր,
19 ու պիտի ապրի ։ Եւ Յիսուս ելաւ, ու իր
աշակերտներուն հետ անոր ետևէն գնաց ։
20 Ի Եւ ահա՛ տասուերկու տարուան տեռատես կին
մը մօտեցաւ ետևէն՝ անոր հանդերձին քղանցքին
21 դպաւ. Քանզի իր մտքին մէջ կ՚ըսէր, Թէ որ
միայն անոր հանդերձին դպչիմ, պիտի բժշկուիմ ։
22 Բայց Յիսուս երբոր ետին դարձաւ՝ ու տեսաւ զա-
նիկայ, ըսաւ. Քաջալերուէ՝ աղջիկ, Հ քու հա-
ւատքդ քեզ բժշկեց. և կնիկը նոյն ժամէն բժշ-
կուեցաւ ։
23 Ն Ու երբոր Յիսուս իշխանին տունը եկաւ, ու
տեսաւ Ղ փողահարները և խռոված բազմութիւնը,
24 Ըսաւ անոնց. Ճ Մէկդի՛ գացէք. ինչու որ աղջի-
կը մեռած չէ, հապա կը քնանայ. և ծաղր կ՚ընէին
25 անիկայ ։ Ու երբոր բազմութիւնը դուրս ելաւ,
ինքը ներս մտաւ՝ անոր ձեռքէն բռնեց, ու աղջիկը
26 ոտք ելաւ ։ Եւ ասլուրը ան բոլոր երկիրը տա-
րածուեցաւ ։
27 Ու երբոր Յիսուս անկէ առաջ անցաւ, երկու
կոյր ինկան անոր ետևէն. կ՚աղաղակէին՝ ու կ՚ը-

Ժ Մար. ե. 22, ԽԱ ։ Ղու. ը. 41, ԽԱ ։
Ի Մար. ե. 25 ։ Ղու. ը. 43 ։
Հ Ղու. է. 50 ։ ը. 48 ։ ժէ. 19 ։ ժը. 42 ։
Ն Մար. ե. 38 ։ Ղու. ը. 51 ։
Ղ Տես բ Մն. լե. 25 ։
Ճ Գոր. ի. 10 ։

28 սէին. ՝ Ողորմէ՛ մեզի՝ Որդի Դաւթի։ Ու երբ-
որ տուն եկաւ, կոյրերը իրեն եկան. և Յիսուս
անոնց ըսաւ. Կը հաւատաք՝ թէ կրնամ՝ ասա բանը
29 Յիզի ընել. ըսին անոր. Այո՛ Տէր։ Ան ատենը
անոնց աչքերուն դպաւ՝ ու ըսաւ. Ձեր հաւատ-
30 քին պէս ըլլայ ձեզի։ Ու անոնց աչքերը բացուե-
ցան. և Յիսուս սաստիկ պատուէր տուաւ անոնց՝
ու ըսաւ. ՝ Զգո՛յշ կեցէք, մէկը չիմանայ։
31 ՝ Բայց անոնք ելան ան բոլոր երկրին մէջ անոր
համբաւը տարածեցին։
32 ՝ Ու երբոր անոնք դուրս ելան, ահա՛ մէկ համր
33 դիւահար մարդ մը բերին իրեն։ Ու երբոր դեւը
ելաւ, համրը խօսեցաւ. և ժողովուրդները զարմա-
ցան՝ ու կ՛ըսէին թէ՝ Իսրայէլի մէջ բնաւ ասանկ բան
34 մը տեսնուած չէ։ Բայց փարիսեցիները կ՛ըսէին
թէ՝ Ատիկայ դեւերուն իշխանովը դեւերը կը հանէ։
35 ՝ Եւ Յիսուս կը պտըտէր բոլոր քաղաքները ու
գեղերը, և ՚ անոնց ժողովարաններուն մէջ կը
սորվեցընէր, ու կը քարոզէր արքայութեան աւե-
տարանը, և կը բժշկէր բոլոր ախտերը ու բոլոր
36 հիւանդութիւնները ժողովուրդին մէջ։ ՝ Եւ
ժողովուրդները տեսնելով՝ անոնց վրայ խղճաց.
ինչու որ յոգնած ու ցիրուցան եղած էին՝ ՚ հովիւ
37 չունեցող ոչխարներու պէս։ Ան ատենը ըսաւ իր
աշակերտներուն. ՚ Հունձքը շատ է, բայց մշակ-
38 ները քիչ. ՚ Ուստի հունձքին Տէրոջը աղաչեցէ՛ք,
որ մշակներ հանէ իր հունձքին։

՝ Գլ. ժե. 22։ ի. 30, 31։ Մար. ժ. 47, 48։ Ղու. ժը. 38, 39։
՝ Գլ. ը. 4։ ժբ. 16։ ժէ. 9։ Ղու. ե. 14։
՝ Մար. է. 36։
՝ Տես գլ. ժբ. 22։ Ղու. ժա. 14։
՚ Գլ. ժբ. 24։ Մար. գ. 22։ Ղու. ժա. 15։
՝ Մար. զ. 6։ Ղու. ժգ. 22։
՚ Գլ. դ. 23։
՝ Մար. զ. 34։
՚ Թու. իէ. 17։ դ Թագ. իբ. 17։ Եզեկ. լդ. 5։ Զաք. ժ. 2։
՚ Ղու. ժ. 2։ Յօհ. դ. 35։
՚ բ Թես. գ. 1։

ԳԼ. Ժ

1 Քրիստոս իր տասուերկու առաքեալները կը խրկէ՝ հրաշքներ
ընելու իշխանութիւն տալով անոնց. 5 պատուէրներ կու տայ
անոնց և կը սորվեցընէ թէ ի՛նչ պարտին ընել. 16 կը մխի-
թարէ զանոնք հալածմունքներու վրայով, 40 և օրհնութիւն
կը խոստանայ զանոնք ընդունողներուն։

1 Եւ ՚ իր քովը կանչելով իր տասուերկու աշա-
կերտները, անոնց իշխանութիւն տուաւ պիղծ
ոգիներուն վրայ՝ որ զանոնք հանեն, և ամէն ցաւերը
ու ամէն հիւանդութիւնները բժշկեն։
2 Ու տասուերկու առաքելոց անունները ասոնք
են. առաջինը Սիմոն՝ Բ Պետրոս ըսուածը, և
3 անոր եղբայրը Անդրէաս. Յակոբոս Զեբեդեան,
և անոր եղբայրը Յովհաննէս. Փիլիպպոս՝ և Բար-
թուղիմէոս. Թովմաս՝ և Մատթէոս մաքսաւոր.
Յակոբոս Ալփեան, և Ղեբէոս՝ որ Թադէոս մակ-
4 անուանեցաւ. Գ Սիմոն Կանանացի՝ և Դ Յուդա
Իսկարիովտացի, որ նաև մատնեց զանիկայ։
5 Ա՛ս տասուերկուքը Յիսուս խրկեց, և անոնց
պատուիրեց՝ ըսելով. Ե Հեթանոսներու ճամբայ
մի՛ երթաք, ու Զ Սամարացիներու քաղաք մի՛
6 մտնէք. Ե Հապա աւելի Իսրայէլի տանը Է կոր-
7 սուած ոչխարներո՛ւն դացէք։ Բ Ու երբոր կ՛եր-
թաք, քարոզեցէ՛ք ու ըսէ՛ք թէ՝ Ժ Երկնից թա-
8 գաւորութիւնը մօտեցած է։ Հիւանդները բը-
ժըշկեցէ՛ք, բորոտները *մաքրեցէ՛ք, դեւերը հա-
9 նեցէ՛ք. Ի ձրի առեր էք, ձրի՛ տուէք։ Լ Մի՛

՚ Մար. գ. 13, 14։ զ. 7։ Ղու. զ. 13։ թ. 1։
Բ Յօհ. ա. 42։
Գ Ղու. զ. 15։ Գոր. ա. 13։
Դ Յօհ. ժգ. 26։
Ե Գլ. դ. 15։
Զ Տես դ Թագ. ժէ. 24։ Յօհ. դ. 9, 20։
Ե Գլ. ժե. 24։ Գոր. ժգ. 46։
Է Ես. ծգ. 6։ Երեմ. ծ. 6, 17։ Եզեկ. լդ. 5, 6, 16։ ա Պետ. բ. 25։
Բ Ղու. թ. 2։
Ժ Գլ. դ. 2։ դ. 17։ Ղու. ժ. 9։
* Ոմանք՝ մաքրեցէ՛ք, մեռելները յարուցէ՛ք։
Ի Գոր. ը. 18, 20։
Լ ա Թագ. թ. 7։ Մար. զ. 8։ Ղու. թ. 3։ ժ. 4։ իբ. 35։

ստանաք ոսկի՝ և ո՛չ արծաթ՝ և ո՛չ Ի պղինձ ձեր
10 գօտիներուն մէջը, Ո՛չ ճամբու համար տօպրակ,
և ո՛չ կրկին հանդերձ, ո՛չ կօշիկ, ո՛չ գաւազան.
11 Ծ ինչու որ մշակը իր կերակուրին արժանի է: Եւ
Լ ո՛ր քաղաք կամ գեղ մտնէք, հարցուցէ՛ք՝ թէ
ո՞վ է անոր մէջը արժանաւոր. ու հո՛ն կեցէք
12 մինչև որ անկէ ելլէք: Ու երբոր տունը կը մըտ-
13 նէք, բարև՛ տուէք *անոր: Եւ Հ թէ որ ան
տունը արժանաւոր է, ձեր բարևը անոր վրայ
գայ. հապա թէ որ արժանաւոր չէ, Ն ձեր բա-
14 րևը ձեզի դառնայ: Ղ Եւ ո՛վ որ ձեզ չընդունի՝
ու ձեր խօսքերը մտիկ չընէ, երբոր ան տունէն
կամ քաղաքէն կ՛ելլէք, Ճ ձեր ոտքերուն փոշին
15 թօթվեցէ՛ք: Ճ՛շմարիտ կ՛ըսեմ ձեզի. Մ Սոդո-
մացւոց ու Գոմորացւոց երկրին աւելի դիւրին պիտի
ըլլայ դատաստանին օրը՝ քան թէ ան քաղաքին:
16 Յ Ա՛հա ես ձեզ կը խրկեմ իբրև ոչխարներ գայ-
լերու մէջ. Ն ուստի օձերու պէս խորագէ՛տ եղիք,
17 և Շ աղաւնիներու պէս միամիտ: Իսկ մարդոցմէ
զգուշացէ՛ք. ինչու որ Ո ձեզ ատեաններու պիտի
մատնեն, ու Չ իրենց ժողովարաններուն մէջը ձեզ
18 պիտի ծեծեն. Պ Եւ իմ անուանս համար կուսա-
կալներու ու թագաւորներու առջև պիտի տար-
ուիք, անոնց՝ և հեթանոսներուն վկայութիւն
19 ըլլալու համար: Ջ Բայց երբոր ձեզ մատնեն,

Ի Տե՛ս Մար. զ. 8:
Ծ Ղու. ժ. 7: ա Կոր. թ. 7, ԵԸ: ա Տիմ. ե. 18:
Լ Ղու. ժ. 8:
* Ո՛մանք՝ անոր՝ ու ըսէ՛ք. Բա-
րև ասա տանս:
Հ Ղու. ժ. 5, 6:
Ն Սաղ. լե. 13:
Ղ Մար. զ. 11: Ղու. թ. 5:
ժ. 10, 11:
Ճ Նէեմ. ե. 13: Գոր. ժգ.
51: ժը. 6:
Մ Գլ. ժա. 22, 24:
Յ Ղու. ժ. 3:
Ն Հռով. ժզ. 19: Եփե. ե. 15:
Չ ա Կոր. ժդ. 20: Փիլ. բ. 15:
Ո Գլ. իդ. 9: Մար. ժդ. 9:
Ղու. ժբ. 11: իա. 12:
Չ Գոր. ե. 40:
Պ Գոր. ժբ. 1: իդ. 10: իե.
7, 23: բ Տիմ. դ. 16:
Ջ Մար. ժգ. 11, 12, 13:
Ղու. ժբ. 11: իա. 14, 15:

հոգ մի՛ ընէք թէ ինտո՛ր կամ ի՛նչ պիտի խօ-
սիք. ինչու որ Ա ձեզի պիտի տրուի ան ժամուն՝
20 ինչ որ պիտի խօսիք: Ա Վասն զի չէ՛ թէ դուք
էք որ կը խօսիք, հապա ձեր Հ օրը Հ ոգին՝ որ
21 ձեր ներսի դին կը խօսի: Ու Վ եղբայր՝ եղբայրը
մահուան պիտի մատնէ, և հայրը՝ որդին. և որ-
դիք իրենց ծնողացը վրայ պիտի ելլեն՝ ու մեռցը-
22 նեն զանոնք: Եւ իմ անուանս համար Տ ամե-
նուն ատելի պիտի ըլլաք. Ր բայց ո՛վ որ մինչև
23 վերջը համբերէ, անիկայ պիտի ապրի: Ու
Ց երբոր ասա քաղաքին մէջ ձեզ կը հալածեն,
ուրիշ Ք աղա՛ փախէք. Ճշմարիտ կ՛ըսեմ ձեզի.
Իսրայէլի քաղաքները պիտի չհատցընէք, Ա մին-
24 չև որ Որդին մարդոյ գայ: Ֆ Աշակերտը իր վար-
դապետէն աւելի չէ՛, և ո՛չ ծառան իր տիրոջմէն:
25 Հ երի՛ք է աշակերտին՝ որ իր վարդապետին պէս
ըլլայ, ու ծառային՝ իր տիրոջը պէս. Ք թէ որ
տանուտէրը Բէեղզեբուղ կոչեցին, ո՛րչափ աւելի
26 անոր ընտանիքը: Ուստի մի՛ վախնաք անոնցմէ.
Օ ինչու որ բան մը չկայ ծածուկ՝ որ պիտի չյայտ-
27 նուի, և գաղտուկ՝ որ պիտի չգիտցուի: Ի՛նչ
որ ձեզի մութի մէ՛ջ կ՛ըսեմ, անիկայ լոյսի մէ՛ջ
խօսեցէք, և ի՛նչ որ ականջն 'ի վար կը լսէք,
28 տանիքներուն վրայ քարոզեցէք: Ա Եւ մի՛ վախ-
նաք անոնցմէ՝ որ մարմինը կը սպաննեն, ու չեն
կրնար հոգին սպաննել. հապա աւելի անկէ՛ վախ-
ցէք դուք, որ կրնայ հոգին ու մարմինը գեհենին

Ա Ել. դ. 12: Երեմ. ա. 7:
Ա բ Թագ. իգ. 2: Գոր. դ. 8:
զ. 10: բ Տիմ. դ. 17:
Վ Միք. է. 6: Հմր 35, 36:
Ղու. իա. 16:
Տ Ղու. իա. 17:
Ր Դան. ժբ. 12, 13: Գլ. իդ.
13: Մար. ժգ. 13:
Ց Գլ. բ. 13: դ. 12: ժբ. 15:
Գոր. ը. 1: թ. 25: ժդ. 6:
Ա Գլ. ժզ. 28:
Ֆ Ղու. զ. 40: Յօհ. ժգ. 16:
ժե. 20:
Ք Գլ. ժբ. 24: Մար. գ. 22:
Ղու. ժա. 15: Յօհ. ը. 48,
52:
Օ Մար. դ. 22: Ղու. ը. 17:
ժբ. 2, 3:
Ա Ես. ը. 12, 13: Ղու. ժբ.
4: ա Պետ. դ. 14:

29 մէջ կորսընցընել : Ձի՞ որ երկու ճնճղուկ մէկ
դանկի կը ծախուին , և անոնցմէ մէկը գետինը
30 չ'իյնար՝ առանց ձեր Հօրը : Բայց ձեր գլխուն
31 բոլոր մազերն ալ համրուած են : Ուրեմն մի՛
վախնաք . դուք շատ ճնճղուկներէն լաւ էք
32 դուք : Ըրդ՝ ով որ մարդոց առջև զիս կը դա-
ւանի , ես ալ անիկայ պիտի դաւանիմ իմ Հօրս
33 առջևը՝ որ երկինքն է . Իսկ ով որ մարդոց առջև
զիս կ'ուրանայ , ես ալ անիկայ պիտի ուրանամ իմ
34 Հօրս առջևը՝ որ երկինքն է : Մի՛ կարծէք՝ թէ
ես երկրի վրայ խաղաղութիւն ձգելու եկայ . խաղա-
35 ղութիւն ձգելու չեկայ , հապա՝ սուր . Ինչու որ
եկայ Իմարդը իր հօրմէն զատելու , ու աղջիկը՝
36 իր մօրմէն , ու հարսը՝ իր կեսուրէն . Ու Իմար-
դուն թշնամիները իր ընտանիքը պիտի ըլլան :
37 Ինչ որ հայրը կամ մայրը ինծմէ աւելի կը սիրէ ,
ինծի արժանի չէ . և ան որ տղան կամ աղջիկը
38 ինծմէ աւելի կը սիրէ , ինծի արժանի չէ . Ու
ան որ իր խաչը չառնէր ու իմ ետևէս գար , ինծի
39 արժանի չէ : Ինչ որ իր անձը կը գտնէ , պիտի
կորսընցընէ զանիկայ . և ան որ իր անձը ինծի
համար կը կորսընցընէ , պիտի գտնէ զանիկայ :
40 Ինչ որ ձեզ կ'ընդունի , զիս կ'ընդունի . և ան
41 որ զիս կ'ընդունի , զիս խրկողը կ'ընդունի : Ինչ
որ մարգարէ մը կ'ընդունի մարգարէի անունով ,

Բ ա Թագ . ժդ . 45 ։ բ Թագ . ժդ . 11 ։ Ղու . իա . 18 ։ Գոր . իէ . 34 ։
Գ Ղու . ժբ . 8 ։ Հռով . ժ . 9 , 10 ։
Դ Ցայտ . գ . 5 ։
Ե Մար . ը . 38 ։ Ղու . թ . 26 ։ բ Տիմ . բ . 12 ։
Զ Ղու . ժբ . 49 , 51 , 52 , 53 ։
Է Միք . է . 6 ։
Ը Սաղ . իա . 9 ։ Ծէ . 13 ։ Միք . է . 6 ։ Ցօհ . ժգ . 18 ։
Թ Ղու . ժդ . 26 ։
Ժ Գլ . ժգ . 24 ։ Մար . ը . 34 ։ Ղու . թ . 23 ։ ժդ . 27 ։
Ի Գլ . ժգ . 25 ։ Ղու . ժէ . 33 ։ Ցօհ . ժբ . 25 ։
Լ Գլ . ժբ . 5 ։ Ղու . թ . 48 ։ ժ . 16 ։ Ցօհ . ժբ . 44 ։ ժգ . 20 ։ Գաղ . գ . 14 ։
Խ դ Թագ . ժէ . 10 ։ ժբ . 4 ։ դ Թագ . գ . 8 ։

մարգարէի վարձք կ'առնէ . և ան որ արդար մը
կ'ընդունի արդարի անունով , արդարի վարձք
42 կ'առնէ : Ու ան որ աս պզտիկներէն մէկուն
միայն գաւաթ մը պաղ ջուր կը խմցընէ աշակերտի
անունով , ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի , բնաւ իր
վարձքը պիտի չկորսընցընէ :

ԳԼ . ԺԱ

2 Ցովհաննէս իր աշակերտները Քրիստոսին կը խրկէ : 7 Քրիստոսի վկայութիւնը Ցովհաննէսին համար : 18 Ժողովրդոց կարծիքը Ցովհաննէսին ու Քրիստոսի վրայով : 20 Քրիստոս կը նախատէ Քորազինը , Բեթսայիդան և Կափառնայումը՝ իրենց ապերախտութեանը և անզղջ մնալուն համար . 25 և կը փառաւորէ իր Հօրը իմաստութիւնը՝ Աւետարանը պարզամիտներուն յայտնելուն համար . 28 Իրեն կը կանչէ ամէն անոնք՝ որ իրենց մեղքին ծանրութիւնը կը զգան :

1 Ու եղաւ որ երբ Յիսուս լմընցուց իր տասներկու
աշակերտներուն պատուէրը տալը , գնաց անկէ
անոնց քաղաքներուն մէջ քարոզելու և սորվեցընելու :
2 Իսկ Ցովհաննէս՝ բանտին մէջը Երբոր լսեց
Քրիստոսի գործքերը , իր աշակերտներէն երկուքը
3 խրկելով՝ ըսաւ անոր . Դուն ա՛ն ես՝ որ գալու
4 էիր , թէ ուրիշի մը սպասենք : Ու Յիսուս պա-
տասխան տալով՝ անոնց ըսաւ . Գացէք պատմեցէք
Ցովհաննէսին՝ ինչ որ կը լսէք ու կը տեսնէք .
5 Ա Կոյրերը կը տեսնեն , կաղերը կը քալեն ,
բորոտները կը մաքրուին , խուլերը կը լսեն ,
մեռելները յարութիւն կ'առնեն , Ոու աղքատ-

Ձ Գլ . ը . 5 , 6 ։ իե . 40 ։ Մար . թ . 40 ։ Երբ . գ . 10 ։

Ա Գլ . ժգ . 3 ։
Բ Ղու . է . 18 , 19 , ըէ ։
Գ Ծն . խթ . 10 ։ Թու . իգ . 17 ։ Դան . թ . 24 ։ Ցօհ . գ . 14 ։
Դ Ես . խթ . 18 ։ լե . 4 , 5 , 6 ։ խբ . 7 ։ Ցօհ . բ . 23 ։ գ . 2 ։ է . 36 ։ ժ . 25 , 38 ։ ժգ . 11 ։
Ե Սաղ . իբ . 26 ։ Ես . կա . 1 ։ Ղու . գ . 18 ։ Ցակ . բ . 5 ։

6 ներուն աւետարան կը քարոզուի ։ Եւ երանի
անոր , Ղոր իմ վրայովս չգայթակղիր ։
7 Ի Ու երբոր անոնք գացին , Յիսուս սկսաւ ժո-
ղովուրդներուն ըսել Յովհաննէսին համար . Ի՞նչ
տեսնելու ելաք անապատին մէջ . Ը եղէ՞գ մը հովէն
8 շարժուած ։ Հապա ի՞նչ տեսնելու ելաք . փա-
փուկ հանդերձներ հագած մա՞րդ մը . ահա՛ փա-
փուկ հանդերձներ հագնողները թագաւորաց տու-
9 ներն են ։ Հապա ի՞նչ տեսնելու ելաք . մարգարէ՞ .
այո՝ կ'ըսեմ ձեզի , Բ Մարգարէէ մըն ալ աւելի ։
10 Ինչու որ ասիկայ է՝ որուն համար գրուած է .
Ժ Ահա՛ ես իմ դեսպանս կը խրկեմ քու երեսիդ
առջևէն , որ քու ճամբադ պիտի պատրաստէ քու
11 առջևէդ ։ Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի , Կնիկներէն
ծնածներուն մէջը Յովհաննէս մկրտիչէն մեծը ելած
չէ . սակայն երկնից թագաւորութեանը մէջ պինտ
12 պզտիկը՝ անկէ մեծ է ։ Ի Ու Յովհաննէս մկրտիչին
օրերէն մինչև հիմա երկնից թագաւորութիւնը
ուժով կ'առնուի , և ուժեղները կը յափշտակեն
13 անիկայ ։ Լ Ինչու որ բոլոր մարգարէները ու օրէնքը
14 մինչև Յովհաննէս մարգարէութիւն ըրին . Եւ
եթէ կ'ուզէք ընդունիլ , անիկայ է Ի Եղիան՝ որ
15 պիտի գար ։ Ծ Ան որ լսելու ականջ ունի , թող
16 լսէ ։ Բայց Ի որո՞ւ նմանցընեմ ասա ազգը . կը
նմանի տղոց , որ շուկաները նստելով՝ իրենց
17 ընկերներուն կը կանչեն , Ու կ'ըսեն . Փող ֆչե-

Ղ Ես . ը . 14 , 15 ։ Գլ . ժգ . 57 ։ իդ . 10 ։ իզ . 31 ։ Հռով . թ . 32 , 33 ։ ա Կոր . ա . 23 ։ բ . 14 ։ Գաղ . ե . 11 ։ ա Պետ . բ . 8 ։
Ի Ղու . է . 24 ։
Ը Եփե . դ . 14 ։
Բ Գլ . ժդ . 5 ։ իա . 26 ։ Ղու . ա . 76 ։ է . 26 ։
Ժ Մաղ . գ . 1 ։ Մար . ա . 2 ։ Ղու . ա . 76 ։ է . 27 ։
Ի Ղու . ժզ . 16 ։
Լ Մաղ . գ . 6 ։
Ի Մաղ . գ . 5 ։ Գլ . ժէ . 12 ։ Ղու . ա . 17 ։
Ծ Գլ . ժգ . 9 ։ Ղու . ը . 8 ։ Յայտ . բ . 7 , 11 , 17 , 29 ։ գ . 6 , 13 , 22 ։
Կ Ղու . է . 31 ։

ցուցինք ձեզի՝ ու չխաղացիք , ողբ կարդացինք ձեզի՝
18 ու չլացիք ։ Վասն զի Յովհաննէսը եկաւ , ո՛չ
կ'ուտէր և ո՛չ կը խմէր , ու կ'ըսեն . Դև կայ
19 անոր ներսի դին ։ Որդին մարդոյ եկաւ՝ կ'ուտէ ու
կը խմէ , և կ'ըսեն . Ահա՛ ուտող և արբեցող
մարդ մը՝ Հ մաքսաւորներու ու մեղաւորներու բարե-
կամ . Յ և իմաստութիւնը արդարացաւ իր տղոց-
մէն ։
20 Ղ Ան ատենը սկսաւ նախատել ան քաղաքները ,
որոնց մէջ գործուեր էին իր հրաշքներուն շատերը .
21 քանզի չապաշխարեցին . Վա՛յ քեզ Քորազին ,
վա՛յ քեզ Բեթսայիդա . ինչու որ եթէ Տիւրոսի
ու Սիդոնի մէջ եղած ըլլային ան հրաշքները՝ որ
ձեր մէջը եղան , շատոնցմէ Ճ քուրձով ու մոխիրով
22 ապաշխարած պիտի ըլլային ։ Բայց ձեզի կ'ըսեմ .
Մ Տիւրոսին և Սիդոնին աւելի դիւրին պիտի ըլլայ
23 դատաստանին օրը՝ քան թէ ձեզի ։ Եւ դուն Կա-
փառնայում՝ Յ որ մինչև երկինքը բարձրացած ես ,
մինչև դժոխքը պիտի իջնես , ինչու որ եթէ
Սոդոմի մէջ եղած ըլլային ան հրաշքները՝ որ քու
մէջդ եղան , իրաւ որ մինչև ասա օրս դեռ պիտի
24 մնար ։ Բայց ձեզի կ'ըսեմ՝ որ Ն Սոդոմացւոց երկրին
աւելի դիւրին պիտի ըլլայ դատաստանին օրը ,
քան թէ քեզի ։
25 Ղ Նոյն ժամանակին պատասխան տուաւ Յիսուս՝
ու ըսաւ . Շնորհակալ եմ քեզմէ ո՛վ Հայր՝
Տէր երկնի և երկրի , Ո՞ որ ասա բաները ծածուկ
պահեցիր իմաստուններէն և գիտուններէն , ու
26 Ղ տղոց յայտնեցիր ։ Այո՝ ո՛վ Հայր , ինչու որ

Հ Գլ . թ . 10 ։
Յ Ղու . է . 35 ։
Ղ Ղու . ժ . 13 , ԵԸ ։
Ճ Յովն . գ . 7 , 8 ։
Մ Գլ . ժ . 15 ։ Հմր 24 ։
Յ Տես Ես . ժդ . 13 ։ Ողբ . բ . 1 ։
Ն Գլ . ժ . 15 ։
Ղ Ղու . ժ . 21 ։
Ո Տես Սաղ . ը . 2 ։ ա Կոր . ա . 19 , 27 ։ բ . 8 ։ բ Կոր . գ . 14 ։
Ղ Գլ . ժզ . 17 ։

27 քու առջիդ ասանկ հաճելի եղաւ ։ ՊԱմէն բան
ինծի տրուեցաւ իմ Հօրմէս , ու մէկը չճանչնար
Որդին՝ բայց Հայրը . Չև մէկը չճանչնար Հայրը՝
բայց Որդին , և ան՝ որուն որ Որդին կ'ուզէ
28 յայտնել ։ Եկէք ինծի բոլոր յոգնած ու բեռնաւո-
29 րածներ , և ես ձեզ պիտի հանգչեցընեմ ։ Իմ
լուծս ձեր վրայ առէք , Ռև ինծմէ սորվեցէք՝ որ
հեզ եմ ու Սրտով խոնարհ , և Չձեր անձերուն
30 հանգստութիւն պիտի գտնէք ։ ՏԻնչու որ իմ
լուծս քաղցր է , և իմ բեռս թեթև ։

ԳԼ . ԺԲ

1 Քրիստոս կը յանդիմանէ փարիսեցւոց կուրութիւնը շաբաթ
օրուան վրայով , 3 Սուրբ Գիրքերով , 9 փաստով , 13 և
հրաշքով մը ։ 22 Կոյր ու համր դիւահար մը կը բժշկէ ։ 31
Կ'իմացընէ թէ Սուրբ Հոգիին դէմ եղած հայհոյութիւնը
պիտի չներուի , 36 և թէ դատարկ խօսքերու համար հաշիւ
պիտի տրուի ։ 38 Կը յանդիմանէ անհաւատները որ նշան կը
խնդրեն , 49 և կը ցուցընէ թէ ո՛վ է իր եղբայրը՝ իր քոյրը
և իր մայրը ։

1 Ան ատենը Ռ Յիսուս շաբաթ օրը գնաց արտե-
րուն մէջէն . և իր աշակերտները անօթեցան ,
ու սկսան ցորենի հասկեր փրցընել և ուտել ։
2 Փարիսեցիները երբոր տեսան , ըսին անոր . Ահա՛
քու աշակերտներդ կը գործեն ինչ որ արժան չէ
3 շաբաթ օրը գործել ։ Ան ալ անոնց ըսաւ . Չէ՞ք
կարդացեր դուք Բ Դաւիթին ըրածը , երբոր անօ-
4 թեցաւ ինքը՝ ու անոնք որ իր հետն էին . Ինչպէս
մտաւ Աստուծոյ տունը , և Գ առաջաւորութեան հա-

Ղ Գլ . իը . 18 ։ Ղու . ժ . 22 ։ Յօհ . գ . 35 ։ ժգ . 3 ։ ժէ . 2 ։ ա Կոր . ժե . 27 ։
Չ Յօհ . ա . 18 ։ զ . 46 ։ ժ . 15 ։
Ռ Յօհ . ժգ . 15 ։ Փիլ . բ . 5 ։ ա Պետ . բ . 21 ։ ա Յօհ . բ . 6 ։
Ս Զաք . թ . 9 ։ Փիլ . բ . 7 , 8 ։
Վ Երեմ . զ . 16 ։
Տ ա Յօհ . ե . 3 ։

Ա բ Օր . իդ . 25 ։ Մար . բ . 23 ։ Ղու . զ . 1 ։
Բ ա Թագ . իա . 6 ։
Գ Ել . իե . 30 ։ Ղև . իդ . 5 ։

ցերը կերաւ , որ ո՛չ իրեն օրինաւոր էր ուտել , և
ո՛չ անոնց՝ որ իր հետն էին , Դ բայց միայն քահա-
5 նաներուն ։ Կամ թէ՝ Ե օրէնքին մէջը չէ՞ք կար-
դացեր , որ քահանաները շաբաթ օրերը տաճարին
6 մէջ շաբաթը կը պղծեն՝ ու անմեղ են ։ Բայց ձեզի
կ'ըսեմ որ աս տեղը Զ տաճարէն մեծ մէկը կայ ։
7 Եւ թէ որ գիտնայիք թէ ինչ ըսել է , Է Ողոր-
մութիւն կ'ուզեմ՝ ու չէ՛ թէ զոհ , ան ատենը ան-
8 պարտները չէիք դատապարտեր . Քանզի Որդին
մարդոյ շաբաթին տէրն է ։
9 Ը Եւ անկէ երթալով՝ եկաւ անոնց ժողովարանը ։
10 Եւ հոն մէկ մարդ մը կար՝ որուն ձեռքը չորցած
էր . և հարցուցին անոր՝ ու ըսին , թէ Թ Շաբաթ
օրը բժշկել արժա՞ն է , որ անոր վրայով ամբաս-
11 տանութիւն ընեն ։ Ան ալ ըսաւ անոնց . Չեզմէ
ո՞ր մարդը կայ՝ որ մէկ ոչխար մը ունենայ , և անի-
կայ շաբաթ օրը Ժ փոսի մէջ իյնայ , պիտի չբռնէ՞
12 ու վեր հանէ զանիկայ ։ Արդ՝ ո՛րչափ աւելի է մար-
դը ոչխարէն . ուրեմն շաբաթ օրը բարի գործել
13 արժան է ։ Ան ատենը ըսաւ ան մարդուն . Եր-
կընցո՛ւր ձեռքդ . ան ալ երկընցուց , ու ողջացաւ
14 մէկալին պէս ։ Իսկ Է փարիսեցիները դուրս ելլե-
լով՝ անոր վրայ խորհուրդ կ'ընէին՝ թէ ինտո՞ր
անիկայ կորսընցընեն ։
15 Եւ Յիսուս երբոր գիտցաւ , Լ զատուեցաւ անկէ .
Է և շատ ժողովուրդներ անոր ետևէն գացին , ու
16 ամէնը բժշկեց ։ Եւ Ժ սաստիկ պատուիրեց անոնց ,

Դ Ել . իթ . 32 , 33 ։ Ղև . ը . 31 ։ իդ . 9 ։
Ե Թու . իը . 9 ։ Յօհ . է . 22 ։
Զ բ Մն . զ . 18 ։ Մազ . գ . 1 ։
Է Ովս . զ . 6 ։ Միք . զ . 6 , 7 , 8 ։ Գլ . թ . 13 ։
Ը Մար . գ . 1 ։ Ղու . զ . 6 ։
Թ Ղու . ժգ . 14 ։ ժգ . 3 ։ Յօհ . թ . 16 ։
Ժ Տե՛ս Ել . իդ . 4 , 5 ։ բ Օր . իբ . 4 ։
Ի Գլ . իէ . 1 ։ Մար . գ . 6 ։ Ղու . զ . 11 ։ Յօհ . ե . 18 ։ ժ . 39 ։ ժա . 53 ։
Լ Տե՛ս գլ . ժ . 23 ։ Մար . գ . 7 ։
Ի Գլ . ժթ . 2 ։
Ժ Գլ . թ . 30 ։

17 որ զինքը մեկու մը չյայտնեն . Որ կատարուի
18 Եսայի մարգարէին ձեռքով ըսուած խօսքը . [1]Ահա՛
իմ ծառաս՝ որ ընտրեցի , և իմ սիրելիս՝ [2]որուն
հաւնեցաւ իմ անձս . իմ Հոգիս անոր վրայ պիտի
դնեմ , ու հեթանոսներուն իրաւունք պիտի
19 պատմէ : Ո՛չ պիտի վիճի , և ո՛չ պիտի աղաղա-
կէ . և ո՛չ մէկը պիտի լսէ անոր ձայնը հրապա-
20 րակներուն մէջ : Ջաղջախած եղէգը պիտի չփշրէ ,
ու պլպըլած պատրոյգը պիտի չմարէ , մինչև որ
21 դատաստանը յաղթութեան հանէ : Եւ հեթա-
նոսները անոր անուանը պիտի յուսան :
22 [3]Ան ատենը կոյր ու համր դիւահար մը բերին
իրեն , և զանիկայ բժշկեց , անանկ որ համրը ու
23 կոյրը խօսեցաւ ու տեսաւ : Եւ բոլոր ժողովուրդ-
ները զարմացան՝ ու կ'ըսէին . Արդեօք ասիկա՞յ է
24 Դաւիթի որդին : [4]Բայց փարիսեցիները երբոր
լսեցին , ըսին . Ատիկայ ուրիշ բանով չհաներ
դևերը՝ բայց դևերուն Բէեղզեբուղ իշխանովը :
25 Եւ [5]Յիսուս անոնց խորհուրդները իմանալով՝
ըսաւ անոնց . Ամէն թագաւորութիւն իրեն դէմ
բաժնուած՝ կ'աւերի . և ամէն քաղաք կամ տուն
26 իրեն դէմ բաժնուած՝ չկրնար կենալ : Եւ թէ որ
Սատանան՝ Սատանայ կը հանէ , իրեն դէմ բաժ-
նուեցաւ . ուստի ինտո՞ր պիտի կենայ անոր թա-
27 գաւորութիւնը : Ու թէ որ ես Բէեղզեբուղով
դևերը կը հանեմ , ձեր որդիները ինչո՞վ կը հա-
նեն . ուրեմն անոնք պիտի ըլլան ձեր դատաւոր-
28 ները : Բայց թէ որ ես Աստուծոյ Հոգիովը կը
հանեմ դևերը , ուրեմն [6]Աստուծոյ թագաւորու-
29 թիւնը ձեր վրայ հասած է : [7]Կամ ինտո՞ր կրնայ

[1] Ես . խբ . 1 :
[2] Գլ . գ . 17 : ժէ . 5 :
[3] Տես գլ . թ . 32 : Մար . գ . 11 : Ղու . ժա . 14 :
[4] Գլ . թ . 34 : Մար . գ . 22 : Ղու . ժա . 15 :
[5] Գլ . թ . 4 : Յօհ . բ . 25 : Յայտ . բ . 23 :
[6] Դան . բ . 44 : է . 14 : Ղու . ա . 33 : ժա . 20 : ժէ . 20 , 21 :
[7] Ես . խթ . 24 : Ղու . ժա . 21 , 22 , 23 :

մէկը զօրաւոր մարդու մը տունը մտնել , և անոր
կարասիները յափշտակել , թէ որ առաջ ան
զօրաւոր մարդը չկապէ , ու ետքը անոր տունը
30 կողոպտէ : Ան որ իմ հետս չէ , ինծի հակառակ
է , և ան որ ինծի հետ չժողվեր , ցիրուցան կ'ընէ :
31 Անոր համար ձեզի կ'ըսեմ . [8]Ամէն մեղք ու հայ-
հոյութիւն պիտի ներուի մարդոց . [9]բայց Սուրբ
Հոգիին դէմ եղած հայհոյութիւնը պիտի չներուի
32 մարդոց . Եւ ո՛վ որ [10]Որդւոյ մարդոյ դէմ բան
կ'ըսէ , [11]պիտի ներուի անոր . բայց ո՛վ որ Հո-
գւոյն Սրբոյ դէմ կ'ըսէ , պիտի չներուի անոր ,
ո՛չ ասա աշխարհիս մէջ՝ և ո՛չ գալու աշխարհին մէջ :
33 Կամ ծառը բարի ըրէք , ու [12]անոր պտուղը բարի .
կամ ծառը չա՛ր ըրէք , ու անոր պտուղը չար .
34 ինչու որ ծառը պտուղէն կը ճանչցուի : [13]Իժերո՛ւ
ծնունդներ՝ ի՞նչպէս կրնաք բարի խօսիլ , որ չար
էք . ինչու որ [14]սրտին աւելցուքէն բերանը կը
35 խօսի : Բարի մարդը՝ իր սրտին բարի գանձէն
բարի բաներ կը հանէ . և չար մարդը՝ իր սրտին
36 չար գանձէն չար բաներ կը հանէ : Բայց ձեզի կ'ը-
սեմ , թէ Ամէն դատարկ խօսքերու համար՝ որ
մարդիկ կը խօսին , դատաստանին օրը հաշիւ պի-
37 տի տան : Ինչու որ քու խօսքերէդ պիտի ար-
դարանաս , և քու խօսքերէդ պիտի դատապար-
տուիս :
38 [15]Ան ատենը դպիրներէն ու փարիսեցիներէն
ոմանք պատասխան տուին իրեն՝ ու ըսին . Վա՛ր-
դապետ՝ կ'ուզենք քեզմէ նշան մը տեսնել :
39 Անիկայ պատասխան տուաւ՝ ու անոնց ըսաւ .

[8] Մար . գ . 28 : Ղու . ժբ . 10 : Եբր . զ . 4 : ժ . 26 , 29 : ա Յօհ . ե . 16 :
[9] Գոր . է . 51 :
[10] Գլ . ժա . 19 : ժդ . 55 : Յօհ . է . 12 , 52 :
[11] ա Տիմ . ա . 13 :
[12] Գլ . է . 17 : Ղու . զ . 43 , 44 :
[13] Գլ . գ . 7 : իգ . 33 :
[14] Ղու . զ . 45 :
[15] Գլ . ժզ . 1 : Մար . ը . 11 : Ղու . ժա . 16 , 29 : Յօհ . բ . 18 : ա Կոր . ա . 22 :

Չար և Լշնացող ազգը նշան կ'ուզէ, և ուրիշ
նշան պիտի չտրուի անոր, բայց միայն Յովնան
40 մարգարէին նշանը: Քանզի ԴԻնչպէս որ Յով-
նան իրեք օր ու իրեք գիշեր կէտ ձուկին փորին
մէջն էր, անանկ ալ Որդին մարդոյ պիտի ըլլայ
երկրիս սրտին մէջը իրեք օր ու իրեք գիշեր:
41 ԵՆինուէի մարդիկը դատաստանին օրը ասա ազգին
հետ պիտի ելլեն, ու Չպիտի դատապարտեն ասի-
կայ. Ինչու որ Յովնանին քարոզութեամբը
զեղջի եկան. և ահա Յովնանէն մեծ մէկը կայ
42 հոս: ԷՀարաւի թագուհին դատաստանին օրը
ասա ազգին հետ պիտի ելլէ, ու պիտի դատապարտէ
ասիկայ. ինչու որ ինքը երկրի ծայրերէն եկաւ
Սողոմոնին իմաստութիւնը լսելու. և ահա Սո-
ղոմոնէն մեծ մէկը կայ հոս:
43 ԺՈւ երբոր պիղծ ոգին մարդէ մը կ'ելլէ,
Պանջուր տեղուանք կը պտըտի, հանգստութիւն
44 կը փնտռէ՝ ու չգտներ. Ան ատենը կ'ըսէ. դառ-
նամ նորէն իմ տունս՝ ուսկից որ ելայ. և կու
գայ Ղանիկայ կը գտնէ պարապ՝ մաքրուած ու
45 պատրաստուած: Ան ատենը կ'երթայ՝ և իր
հետը կ'առնէ եօթը ուրիշ ոգիներ իրմէ աւելի
չար, ու մտնելով՝ հոն կը բնակին. և Ֆան
մարդուն վերջը՝ առաջինէն գէշ կ'ըլլայ. ասանկ
պիտի ըլլայ ասա չար ազգին ալ:
46 Ու քանի որ ինքը ժողովուրդին կը խօսէր,
Ռահա իր մայրը ու Բեղբայրները դուրսը կայներ

Լ Ես. ծէ. 3: Գլ. ժզ. 4: Մար. ը. 38: Յօհ. դ. 48:
Դ Յովն. ա. 17:
Բ Ղու. ժա. 32:
Ց Տես Երեմ. գ. 11: Եզեկ. ժզ. 51, 52: Հռով. բ. 27:
Ռ Յովն. գ. 5:
Ֆ գ Թագ. ժ. 1: բ Մն. թ. 1: Ղու. ժա. 31:
Ի Ղու. ժա. 24:
Օ Յոբ. ա. 7: ա Պետ. ե. 8:
Ֆ Երբ. զ. 4: ժ. 26: բ Պետ. բ. 20, 21, 22:
Ռ Մար. գ. 31: Ղու. ը. 19, 20, 21:
Բ Գլ. ժգ. 55: Մար. զ. 3: Յօհ. բ. 12: է. 3, 5: Գոր. ա. 14: ա Կոր. թ. 5: Գաղ. ա. 19:

47 էին, և կ'ուզէին իր հետը խօսիլ: Ու մէկը
իրեն ըսաւ. Ահա քու մայրդ ու եղբայրներդ
դուրսը կայներ են, և կ'ուզեն հետդ խօսիլ:
48 Ան ալ իրեն ըսողին պատասխան տուաւ՝ ու ըսաւ.
Ո՞վ է իմ մայրս, և ո՞վ են իմ եղբայրներս:
49 Եւ իր ձեռքը դէպ 'ի իր աշակերտներուն երկընցը-
նելով՝ ըսաւ. Ահա իմ մայրս՝ և իմ եղբայրներս.
50 Վասն զի Ֆո՛վ որ իմ երկնաւոր Հօրս կամքը
կատարէ, անիկայ է իմ եղբայրս և քոյրս ու
մայրս:

ԳԼ. ԺԳ

3 Սերմանացանին առակը. 18 անոր մեկնութիւնը: 24 Որո-
մին, 31 մանանեխին, 33 խմորին, 44 ծածկուած գանձին,
45 մարգարիտին 47 ու ծովը ձգուած ուռկանին առակները:
53 Քրիստոս կ'անարգուի իր հայրենակիցներէն:

1 Ան օրը Յիսուս տունէն ելլելով՝ Ռծովուն եզերքը
2 նստաւ: ԲԵւ շատ ժողովուրդներ քովը
ժողվուեցան, անանկ որ Գինքը նաւը մտաւ՝ ու
նստաւ. և բոլոր ժողովուրդը ծովեզերքը կայներ
3 էր: Ու շատ բաներ խօսեցաւ անոնց առակնե-
րով՝ և ըսաւ.
4 ԴԱհա սերմ ցանողը ելաւ՝ որ սերմ ցանէ. ու
երբոր կը ցանէր՝ մէկ քանիները ճամբուն քովը
ինկան, և թռչունները եկան՝ ու կերան զանոնք:
5 Եւ ուրիշները ապառաժուտ տեղերու վրայ ինկան՝
ուր որ շատ հող չկար. և շուտ մը բուսան, հողը
6 խորունկութիւն չունենալուն համար. Սակայն
արևուն ծագած ատենը այրեցան, ու արմատ չու-
7 նենալնուն համար չորցան: Եւ ուրիշները ինկան
փուշերու մէջ, և փուշերը ելան՝ ու խեղդեցին զա-
8 նոնք: Եւ ուրիշները ինկան աղէկ հողի մէջ,
ու պտուղ կու տային՝ ո՛րը Ֆկուն տեղը Ի հարիւր,

Ֆ Տես Յօհ. ժե. 14: Գաղ. ե. 6: զ. 15: Կող. գ. 11: Երբ. բ. 11:
Ռ Մար. դ. 1:
Բ Ղու. ը. 4:
Ֆ Ղու. ե. 3:
Դ Ղու. ը. 5:
Ի Ծն. իզ. 12:

9 որը վաթսուն , և որը երեսուն : Ո՞վ որ լսելու
ականջ ունի , թող լսէ :
10 Ու աշակերտները մօտենալով՝ ըսին իրեն . Ինչո՞ւ
11 համար առակներով կը խօսիս անոնց : Ան ալ
պատասխան տուաւ՝ ու ըսաւ անոնց . Ընոր հա-
մար՝ որ ձեզի տրուած է գիտնալ երկնից թա-
գաւորութեանը խորհուրդները , և անոնց տրուած
12 չէ : Ո՛վ որ ունի , անոր պիտի տրուի
ու պիտի աւելնայ . և ո՛վ որ չունի , ունեցածն
13 ալ անկէ պիտի առնուի : Ընոր համար առակ-
ներով կը խօսիմ անոնց , որ կը տեսնեն՝ ու չեն
տեսներ , և կը լսեն՝ ու չեն լսեր , ու միտք չեն
14 առներ : Ու անոնց վրայ կը կատարուի Եսա-
յիին մարգարէութիւնը՝ որ կ'ըսէ . Լսելով
պիտի լսէք՝ ու պիտի չիմանաք , և տեսնելով
15 պիտի տեսնէք՝ ու պիտի չտեսնէք : Ին-
չու որ աս ժողովուրդին սիրտը թանձրացաւ ,
և ձիրենց ականջներովը ծանր լսեցին , ու
աչքերնին գոցեցին , որ չըլլայ թէ բնաւ աչ-
քերով տեսնեն , և ականջներով լսեն , և սըր-
տով իմանան , ու դարձի գան , և ես անոնք
16 բժշկեմ : Հապա երանի է ձեր աչքերուն՝ որ կը
17 տեսնեն , ու ձեր ականջներուն՝ որ կը լսեն : Վրա-
զի ճշմարիտ կ'ըսեմ՝ ձեզի , որ շատ մարգարէներ
և արդարներ փափաքեցան ձեր տեսածները տեսնե-
լու՝ ու չտեսան , և ձեր լսածները լսելու՝ ու չլսեցին :
18 Ի՛մա դուք սերմ ցանողին առակը լսեցէք :

ղ ԳԼ · ժա · 15 ։ Մար · դ · 9 ։
ե ԳԼ · ժա · 25 ։ ժգ · 17 ։ Մար ·
դ · 11 ։ ա Կոր · բ · 10 ։ ա
Ցօհ · բ · 27 ։
ը ԳԼ · իհ · 29 ։ Մար · դ · 25 ։
Ղու · ը · 18 ։ ժթ · 26 ։
ը Ես · զ · 9 ։ Եզեկ · ժբ · 2 ։
Մար · դ · 12 ։ Ղու · ը · 10 ։
Ցօհ · ժբ · 40 ։ Գոր · իը ·
26 ։ 27 ։ Հռով · ժա · 8 ։ բ
Կոր · գ · 14 ։ 15 ։
թ Եբր · ե · 11 ։
ի ԳԼ · ժգ · 17 ։ Ղու · ժ · 23 ։
24 ։ Ցօհ · ի · 29 ։
լ Եբր · ժա · 13 ։ ա Պետ · ա ·
10 ։ 11 ։
խ Մար · դ · 14 ։ Ղու · ը · 11 ։

19 Ան ամէնը որ ձ թագաւորութեան խօսքը կը լսէ՝
ու միտք չառնէր , չարը կու գայ՝ ու անոր սրտին
մէջ ցանուածը կը յափշտակէ . սա իկայ ան է՝ որ
20 ճամբուն քովը ցանուեցաւ : Ու ապառաժուտ
տեղերու վրայ ցանուածը ան է՝ որ երբ կը լսէ
խօսքը , շուտ մը ուրախութեամբ կ'ընդունի զա-
21 նիկայ . Հայց իր մէջը արմատ չունենալով՝ քիչ
ժամանակ կը տևէ . ու երբոր նեղութիւն կամ
հալածանք ըլլայ խօսքին համար , շուտ մը կը
22 գայթակղի : Ու փուշերուն մէջ ցանուածը
ան է՝ որ երբ կը լսէ խօսքը , աշխարհիս զբաղ-
մունքը՝ և հարստութեան խաբէութիւնը խօսքը կը
23 խեղդեն , ու կ'ըլլայ անպտուղ : Հակ աղէկ հողի
մէջ ցանուածը ան է՝ որ երբ կը լսէ խօսքը , միտք
կ'առնէ , և պտուղ կու տայ՝ ո՛րը հարիւր , որը
վաթսուն , ու որը երեսուն :
24 Ուրիշ առակ մըն ալ յառաջ բերաւ անոնց՝ ու
ըսաւ . Երկնից թագաւորութիւնը նմանեցաւ մէկ
մարդու մը , որ իր արտին մէջ բարի սերմ ցանեց .
25 Ու երբոր մարդիկ կը քնանային , իր թշնամին
եկաւ , ու ցորենին մէջ որոմ ցանեց , և գնաց .
26 Ու երբոր խոտը բուսաւ՝ ու պտուղ բերաւ , անկէ
27 ետև որոմն ալ երևցաւ : Ուստի տանուտիրոջը
ծառաները մօտեցան՝ ու իրեն ըսին . Տէր՝ չէ՞ որ
դուն քու արտիդ մէջ բարի սերմ ցանեցիր ,
28 ուրեմն որոմը ո՞ւսկից ունի : Ու անիկայ ըսաւ
անոնց . Ա՛կ թշնամի մարդ մը ըրած է ասիկայ .
ծառաները իրեն ըսին . Ի՛մա կ'ուզե՞ս որ եր-
29 թանք անիկայ մէկդի քաղենք : Ան ալ ըսաւ .
Ո՛չ . չըլլայ թէ որոմը քաղած ատեննիդ՝ ցորենն
30 ալ անոր հետը փրցընէք : Թո՛ղ տուէք որ եր-

բ ԳԼ · դ · 23 ։
ե Ես · ժբ · 2 ։ Եզեկ · լդ · 31 ։
32 ։ Ցօհ · ե · 35 ։
զ ԳԼ · ժա · 6 ։ բ Տիմ · ա · 15 ։
ց Երեմ · դ · 3 ։
է ԳԼ · ժթ · 23 ։ Մար · ժ ·
23 ։ Ղու · ժբ · 24 ։ ա Տիմ ·
է · 9 ։ բ Տիմ · դ · 10 ։

կուքն ալ մէկտեղ աճին մինչև հունձքի ատենը ։
և հունձքին ատենը ՀՆձողներուն պիտի ըսեմ ։ Ա-
ռաջ որոմը քաղեցէք , և անիկայ խուրձ խուրձ կա-
պեցէք այրելու համար , իսկ Ճցորենը իմ ամբարս
ժողվեցէք ։
31 Ուրիշ առակ մըն ալ յառաջ բերաւ անոնց՝ ու
ըսաւ ։ ՄԵրկնից թագաւորութիւնը մանանեխի
հատի նման է , որն որ մարդ մը առաւ՝ իր արտին
32 մէջը ցանեց ։ Որ ամէն սերմերէն պզտիկ է , ու
երբոր աճի՝ ամէն խոտեղէններէն մեծ է , ու ծառ
կ՚ըլլայ , անանկ որ՝ երկնից թռչունները կու գան ,
և անոր ճիւղերուն վրայ կը հանգչին ։
33 ՅՈւրիշ առակ մըն ալ զրուցեց անոնց՝ ու ը-
սաւ ։ Երկնից թագաւորութիւնը խմորի նման է ,
որն որ կնիկ մը առաւ՝ իրեք գրիւ ալիւրի մէջ պա-
հեց , մինչև որ ամէնն ալ խմորեցաւ ։
34 Յիսուս Նաս ամէն բաները առակներով խօսե-
ցաւ ժողովուրդին , ու առանց առակի բան մը չէր
35 խօսեր անոնց ։ Որ կատարուի մարգարէին ձեռքով
ըսուած խօսքը ։ ՆԱռակներով պիտի բանամ իմ
բերանս ։ Պաշխարհի սկիզբէն 'ի վեր ծածկուած
բաները յառաջ պիտի բերեմ ։
36 Ան ատենը Յիսուս ժողովուրդները թողուց ,
տունը եկաւ ։ և իր աշակերտները մօտեցան իրեն՝
ու ըսին ։ Արտին որոմներուն առակը մեկնէ՛ մեզի ։
37 Ան ալ պատասխան տուաւ՝ ու ըսաւ անոնց ։ Բա-
38 րի սերմը ցանողը Որդին մարդոյ է ։ Եւ Նարտը
աշխարհս է ։ իսկ բարի սերմը անոնք են , որ
թագաւորութեանը որդիքն են ։ բայց որոմը

Ճ Գլ. գ. 12 ։
Մ Ես. բ. 2, 3 ։ Միք. գ. 1 ։ Մար. գ. 31 ։ Ղու. ժգ. 18, 19 ։
Յ Ղու. ժգ. 20 ։
Ն Մար. գ. 33, 34 ։
Ն Սաղ. հը. 2 ։
Ո Հռով. ժզ. 25, 26 ։ ա Կոր. բ. 7 ։ Եփե. գ. 9 ։ Կող. ա. 26 ։
Ն Գլ. իդ. 14 ։ իը. 19 ։ Մար. ժզ. 15, 20 ։ Ղու. իդ. 47 ։ Հռով. ժ. 18 ։ Կող. ա. 6 ։

39 ՊՆ չարին որդիքն են ։ Եւ թշնամին՝ որ անիկայ ցա-
նեց , Սատանան է ։ ու ՉՀունձքը՝ աշխարհիս վերջն
40 է ։ և ՀՆձողները՝ հրեշտակներն են ։ Արդ՝ ինչպէս որ
որոմը կը ժողվուի՝ ու կրակի մէջ կ՚այրի , աշխար-
41 հիս վերջն ալ անանկ պիտի ըլլայ ։ Որդին մարդոյ
իր հրեշտակները պիտի խրկէ , ու Րպիտի ժողվեն
անոր թագաւորութենէն բոլոր գայթակղութիւն-
42 ները՝ և անոնք որ անօրէնութիւն կը գործեն , ՑՈւ
կրակի ՀՆոցին մէջ պիտի ձգեն զանոնք ։ ՀՀոն պի-
43 տի ըլլայ լալ՝ ու ակռաներ կճըռցընել ։ ՏԱն
ատենը արևի պէս պիտի փայլին արդարները իրենց
ՀՕրը թագաւորութեանը մէջ ։ ՐԱն որ լսելու
ականջ ունի , թող լսէ ։
44 Դարձեալ երկնից թագաւորութիւնը արտի մէջ
պահուած գանձի նման է , որ անիկայ մէկ մարդ
մը գտնելով՝ կը ծածկէ ։ և ուրախութենէն
կ՚երթայ ՅԲոլոր ունեցածը կը ծախէ , ու ՆԱն
արտը կը գնէ ։
45 Դարձեալ երկնից թագաւորութիւնը վաճառա-
կան մարդու մը նման է , որ գեղեցիկ մարգարիտներ
46 կը փնտռէ ։ Եւ ՇՄէկ պատուական մարգարիտ մը
գտնելով՝ գնաց իր բոլոր ունեցածը ծախեց , ու
զանիկայ գնեց ։
47 Դարձեալ երկնից թագաւորութիւնը ծովը
ձգուած ուռկանի մը նման է , որ Ռամէն տեսակէն
48 կը ժողվէ ։ Որ երբոր լեցուեցաւ՝ ցամաքը հա-
նեցին , ու նստան աղէկները ամաններու մէջ

Պ Ծն. գ. 13 ։ Յօհ. ը. 44 ։ Գոր. ժգ. 10 ։ ա Յօհ. գ. 8 ։
Ջ Յովել. գ. 13 ։ Յայտ. ժդ. 15 ։
Ռ Գլ. ժը. 7 ։ բ Պետ. բ. 1, 2 ։
Ս Գլ. գ. 12 ։ Յայտ. ժթ. 20 ։ ի. 10 ։
Վ Գլ. ը. 12 ։ Հմր 50 ։
Տ Դան. ժբ. 3 ։ ա Կոր. ժե. 42, 43 ։
Ր Հմր 9 ։
Ց Փիլ. գ. 7, 8 ։
Ւ Ես. ժե. 1 ։ Յայտ. գ. 18 ։
Ք Առակ. բ. 4 ։ գ. 14, 15 ։ ը. 10, 19 ։
Ի Գլ. իբ. 10 ։

49 ժողվեցին, և անշահը դուրս ձգեցին։ Ասանկ պի-
տի ըլլայ աշխարհիս վերջը. հրեշտակները պիտի
ելլեն՝ ու °արդարներուն մէջէն չարերը պիտի զա-
50 տեն, Եւ ֆ պիտի ձգեն զանոնք կրակի ֆնոցին մէջ.
հոն պիտի ըլլայ լալ՝ ու ակռաներ կճըռցընել։
51 Ըսաւ անոնց Յիսուս. Հասկըցա՞ք ասամէն
52 բաները. ըսին անոր. Այո՛ Տէր։ Եւ անիկայ ը-
սաւ անոնց. Անոր համար ամէն դպիր՝ որ երկնից
թագաւորութեան աշակերտեալ է, նման է տա-
նուտէր մարդու մը՝ որ իր գանձէն ¬նոր ու հին
բաներ կը հանէ։
53 Ու երբոր կատարեց Յիսուս ասառակները,
54 անկէ մեկնեցաւ. ԲԵւ եկաւ իր գաւառը, ու
անոնց կը սովեցընէր՝ իրենց ժողովարանին մէջը.
մինչև որ կը զարմանային անոնք՝ ու կ'ըսէին.
Ասիկայ ո՞ւսկից ունի ասիմաստութիւնը և հրաշք-
55 ները. ԳԱսիկայ հիւսին որդին չէ՞. ասոր մայրը
Մարիամ չը՞կոչուիր, ու Դ ասոր եղբայրները՝ Ի Յա-
56 կոբոս, և Յովսէս, ու Սիմոն, և Յուդա։ Ու
ասոր քոյրերը՝ ամէնը մեր քովը չե՞ն. ալ ինքը
57 ո՞ւսկից ունի ասամէն բաները։ Եւ անոր վրայով
Ղկը գայթակղէին. բայց Յիսուս ըսաւ անոնց.
Ի Մարգարէ մը անպատիւ չէ՝ բայց միայն իր գա-
58 ւառին ու իր տանը մէջ։ Եւ Ը հոն շատ հը-
րաշքներ չըրաւ՝ անոնց անհաւատութեանը համար։

° Գլ. իե. 32։
ֆ Հմր 42։
¬ Երգ. է. 13։
Բ Գլ. բ. 23։ Մար. զ. 1։ Ղու. դ. 16, 23։
Գ Ես. խթ. 7։ Մար. զ. 3։ Ղու. գ. 23։ Յօհ. զ. 42։
Դ Գլ. ժբ. 46։
Ի Մար. ժե. 40։
Ղ Գլ. ժա. 6։ Մար. զ. 3, 4։
Ի Ղու. դ. 24։ Յօհ. դ. 44։
Ը Մար. զ. 5, 6։

ԳԼ. ԺԴ

1 Հերովդեսին կարծիքը Քրիստոսի վրայով։ 3 Յովհաննէս
մկրտչին գլխատուելուն պատճառը։ 13 Յիսուս անապատ
տեղ մը կ'երթայ, 15 ուր տեղ հինգ հազար հոգի կը կերակրէ
հինգ նկանակով ու երկու ձուկով. 22 ծովուն վրայ քալելով՝

իր աշակերտներուն կ'երթայ, 34 և Գեննեսարեթի ցամաքը
ելլելով՝ հիւանդները կը բժշկէ՝ անոնց իր հանդերձին ծայրին
դպչելովը։
1 Ան ժամանակը ¬ Հերովդէս չորրորդապետը Յի-
2 սուսին համբաւը լսեց։ Ու իր ծառաներուն
ըսաւ։ Անիկայ Յովհաննէս մկրտիչն է. անիկայ
մեռելներէն յարութիւն առած է, և անոր համար
հրաշքներ կ'ըլլան անով։
3 Քանզի Բ Հերովդէս՝ Յովհաննէսը բռներ, զա-
նիկայ կապեր ու բանտը դրեր էր՝ իր եղբօրը Փիլիպ-
4 պոսին կնկանը Հերովդիային համար։ Վասն զի
Յովհաննէս անոր կ'ըսէր. Գ Քեզի օրինաւոր չէ
5 անիկայ Ինկ ունենալ։ Ուստի կ'ուզէր զանիկայ
սպաննել, բայց ժողովուրդէն կը վախնար.
Դ ինչու որ իբրև մարգարէ կ'ընդունէին զանիկայ։
6 Ու երբոր Հերովդեսին ծննդեան օրը եղաւ,
Հերովդիային աղջիկը խաղաց հանդէսի սրահին
7 մէջ, ու Հերովդեսին հաճելի եղաւ։ Ուստի
երդումով խոստացաւ՝ որ տայ անոր ինչ որ
8 ուզելու ըլլայ։ Եւ անիկայ առաջ իր մօրմէն խրա-
տուելով՝ ըսաւ. Տո՛ւր ինծի հոս Յովհաննէս
9 մկրտչին գլուխը սկուտեղի մը վրայ։ Եւ թա-
գաւորը տրտմեցաւ. բայց երդումներուն համար՝
ու իր հետը նստողներուն համար՝ հրաման ըրաւ որ
10 տրուի։ Եւ մարդ խրկելով՝ Յովհաննէսը բանտին
11 մէջ գլխատեց։ Եւ անոր գլուխը սկուտեղով
բերուեցաւ ու տրուեցաւ աղջկանը. ան ալ իր
12 մօրը տարաւ։ Եւ անոր աշակերտները եկան՝ ու
մարմինը վերցընելով թաղեցին. և գացին Յի-
սուսին պատմեցին։
13 Ու Ի երբոր լսեց Յիսուս, անկէ նաւով անա-
պատ տեղ մը գնաց առանձին. երբոր լսեցին

¬ Մար. զ. 14։ Ղու. թ. 7։
Բ Մար. զ. 17։ Ղու. գ. 19, 20։
Գ Ղև. ժը. 16։ ի. 21։
Դ Գլ. իա. 26։ Ղու. ի. 6։
Ի Գլ. ժ. 23։ ժբ. 15։ Մար. զ. 32։ Ղու. թ. 10։ Յօհ. զ. 1, 2։

ժողովուրդները՝ ոտքով անոր ետևէն գացին իրենց
քաղաքներէն ։
14 Ու *երբոր դուրս ելաւ , շատ ժողովուրդ
տեսնելով՝ Հիսուս անոնց վրայ , ու անոնց հի-
ւանդները բժշկեց ։
15 ԻԵւ իրիկուան դէմ՝ իր աշակերտները իրեն
եկան , ու ըսին . Հոս անապատ տեղ մըն է , և
ժամանակը ուշացած է . արձակէ՝ ժողովուրդները ,
16 որ գեղերը երթան՝ ու իրենց կերակուր գնեն ։ Եւ
Յիսուս անոնց ըսաւ . Հարկ չէ՞ որ ատոնք եր-
17 թան . դո՛ւք տուէք ատոնց որ ուտեն ։ Անոնք ալ
ըսին անոր . Հոս ուրիշ բան մը չունինք , բայց
18 միայն հինգ նկանակ՝ ու երկու ձուկ ։ Ու ըսաւ
19 անոնց . Հոս ինծի՞ բերէք զանոնք ։ Եւ հրաման
ըրաւ որ ժողովուրդները խոտին վրայ նստին . և
հինգ նկանակը ու երկու ձուկը առաւ , ու դէպ 'ի
երկինքը նայելով՝ Բօրհնեց . ու կտրելով նկանակ-
ները՝ աշակերտներուն տուաւ , և աշակերտները
20 ժողովուրդին ։ Եւ ամէնքը կերան ու կշտացան ,
և տասուերկու կողով լեցուն՝ աւելցած կտորուանք-
21 ները վերցուցին ։ Եւ անոնք որ կերան , հինգ
հազարի չափ էրիկ մարդիկ էին՝ կնիկներէն և
տղաքներէն 'ի զատ ։
22 †Եւ շուտ մը աշակերտները արտորցուց որ նաւը
մտնեն , և իրմէ առաջ մէկալ կողմը անցնին ,
23 մինչև որ ինքը ժողովուրդները արձակէ ։ ԲԵւ
ժողովուրդները արձակելէն ետքը՝ ինքը լեռը ելաւ
առանձին աղօթք ընելու . ու Ժերբոր իրիկուն
24 եղաւ , հոն մինակ էր . Իսկ նաւը արդէն ծովուն
մէջտեղը ալէկոծութեան մէջ էր , ինչու որ հովը
25 դէմ էր ։ Ու գիշերուան չորրորդ պահուն Յիսուս

* Ոմանք՝ երբոր Յիսուս
Ղ Գլ . Թ . 36 ։ Մար . զ . 34 ։
Ի Մար . զ . 35 ։ Ղու . Թ . 12 ։ Յօհ . զ . 5 ։
Ը Գլ . ԺԵ . 36 ։
† Ոմանք՝ Եւ Յիսուս
Բ Մար . զ . 46 ։
Ժ Յօհ . զ . 16 ։

26 դէպ 'ի անոնց գնաց՝ ծովուն վրայ քալելով ։ Եւ
աշակերտները երբոր անիկայ տեսան՝ որ ԻԾովուն
վրայ կը քալէր , խռովեցան , և ըսին թէ աչքի
երևոյթ բան մըն է . ու վախերնուն կանչուրտե-
27 ցին ։ Եւ շուտ մը Յիսուս խօսեցաւ անոնց՝ ու
28 ըսաւ . Քա՛ջ եղիք՝ ես եմ , մի՛ վախնաք ։ Պետ-
րոս պատասխան տուաւ անոր՝ ու ըսաւ . Տէր՝ թէ
որ դուն ես , հրաման ըրէ ինծի՝ որ քեզի գամ ջու-
29 րերուն վրայէն ։ Ան ալ ըսաւ . Եկո՛ւր . Պետրոս
ալ նաւէն իջաւ , ջուրերուն վրայէն քալեց որ
Յիսուսին քովը երթայ . բայց հովը սաստիկ տես-
նելով՝ վախցաւ , ու երբոր սկսաւ ընկղմիլ , աղա-
30 ղակեց ու ըսաւ . Տէ՛ր՝ ազատէ՛ զիս ։ (31) Եւ
Յիսուս շուտ մը իր ձեռքը երկընցուց , բռնեց
զանիկայ՝ ու անոր ըսաւ . Թերահաւատ՝ ինչո՞ւ
32 երկմտեցար ։ Ու երբոր նաւը ելան , հովը դադա-
33 րեցաւ ։ Եւ անոնք որ նաւուն մէջն էին , եկան
երկրպագութիւն ըրին անոր՝ ու ըսին . Իրաւցընէ
ԼՈրդի Աստուծոյ ես դուն ։
34 ԻՈւ մէկալ կողմը անցնելով՝ Գեննեսարեթի
35 երկիրը հասան ։ Ու երբոր ան տեղի մարդիկը
ճանչցան զանիկայ , մարդ խրկեցին բոլոր շրջակայ
տեղուանքը , ու բոլոր հիւանդները անոր բերին .
36 Եւ կ'աղաչէին անոր , որ միայն իր հանդերձին
քղանցքին դպչին . և Ժանոնք որ դպան՝ բժշկուե-
ցան ։

Ի Յոբ . Թ . 8 ։
Լ Սաղ . բ . 7 ։ Մար . ա . 1 ։ Գլ . Ժզ . 16 ։ իզ . 63 ։ Ղու . դ . 42 ։ Յօհ . ա . 49 ։ զ . 70 ։ Ժա . 27 ։ Գոր . ը . 37 ։ Հռով . ա . 4 ։
Լ Մար . զ . 53 ։
Ժ Գլ . Թ . 20 ։ Մար . գ . 10 ։ Ղու . զ . 19 ։ Գոր . ԺԹ . 12 ։

ԳԼ . ԺԵ

3 Քրիստոս կը յանդիմանէ դպիրները և փարիսեցիները՝ որոնք
իրենց աւանդութեանց պատճառաւ զանց կ'ընէին Աստուծոյ
պատուիրանքները . 11 ու կը սորվեցընէ թէ բերանը մտած
բանը մարդս չպղծեր . 21 կը բժշկէ Քանանացի կնկանը աղ-

ջիկը, 30 և ուրիշ շատ ժողովուրդներ. 32 եօթը նկանակով
ու քանի մը ձուկով չորս հազար էրիկ մարդիկ կը կշտացընէ,
կնիկներէն ու տղաքներէն 'ի զատ։

1 Ան ատենը — Յիսուսին եկան դպիրները ու փա-
րիսեցիները՝ որ Երուսաղեմէն էին, ու ըսին.
2 Բ Ինչո՞ւ քու աշակերտներդ Գ ծերերուն աւանդու-
թիւնը զանց կ'ընեն. ինչու որ ձեռքերնին չեն
3 լուար, երբոր հաց կ'ուտեն։ Ան ալ պատասխան
տուաւ՝ ու ըսաւ անոնց. Հապա դուք ինչո՞ւ Ա-
ստուծոյ պատուիրանքը զանց կ'ընէք՝ ձեր աւանդու-
4 թեանը պատճառաւ։ Քանզի Աստուած պատուի-
րեց՝ ըսելով. Դ Քու հայրդ ու մայրդ պատուէ.
5 Եւ Ե ո՛վ որ իր հայրը կամ մայրը անիծէ, մահով
6 թող մեռնի։ Բայց դուք կ'ըսէք. Ո՛վ որ իր
հօրը կամ մօրը ըսէ՝ թէ Զ Ան բանը՝ որ ինծմէ
պիտի շահիս, Աստուծոյ տալու ընծայ է. ու Թ է
որ իր հայրը կամ իր մայրը չպատուէ, ազատ է.
և այսպէս ձեր աւանդութեանը պատճառաւ՝ Ա-
7 ստուծոյ պատուիրանքը խափանած էք։ Ի Կ՛ղծա-
ւորներ՝ աղէկ մարգարէութիւն ըրաւ ձեր վրայ
8 Եսային՝ ու ըսաւ. Ը Ա ժողովուրդը միայն * շր-
թունքներովը զիս կը պատուէ. բայց իրենց սիր-
9 տը հեռացած զատուած է ինծմէ. Ու պարապ
տեղը զիս կը պաշտեն, Ի մարդոց պատուիրած
բաները իբրև վարդապետութիւն սորվեցընելով։
10 Ժ Եւ ժողովուրդները իրեն կանչելով՝ ըսաւ ա-
11 նոնց. Լսեցէք ու մի՛տք առէք. Ի Չ՞է թէ ինչ որ

ա Մար. է. 1։
բ Մար. է. 5։
գ Կող. բ. 8։
դ Ել. ի. 12։ Ղև. ժթ. 3։
բ Օր. ե. 16։ Առակ. իդ. 22։ Եփե. զ. 2։
ե Ել. իա. 17։ Ղև. ի. 9։ բ Օր. իէ. 16։ Առակ. ի. 20։ լ. 17։
զ Մար. է. 11, 12։
ի Մար. է. 6։
ը Ես. իթ. 13։ Եղեկ. լգ. 31։
* Ոմանք՝ բերնովը ինծի կը մօտենայ, և շրթունքներովը
թ Ես. իթ. 13։ Կող. բ. 18–22։ Տիտ. ա. 14։
ժ Մար. է. 14։
ի Գոր. ժ. 15։ Հռով. ժդ. 14, 17, 20։ ա Տիմ. դ. 4։ Տիտ. ա. 15։

բերանը կը մտնէ՝ կը պղծէ մարդը, հապա ի՛նչ
որ բերնէն կ'ելլէ՝ անիկայ կը պղծէ մարդը։
12 Ան ատենը իր աշակերտները եկան՝ ըսին իրեն.
Գիտե՞ս որ փարիսեցիները գայթակղեցան՝ երբոր
13 լսեցին ան խօսքը։ Ան ալ պատասխան տալով՝
ըսաւ. Լ Ամէն տունկ՝ որ իմ երկնաւոր Հայրս չէ
14 տնկեր, պիտի խլուի։ Թո՛ղ տուէք անոնք.
Ի իրենք կոյր են՝ կոյրերու առաջնորդ. իսկ թէ որ
կոյրը կոյրին առաջնորդէ, երկուքն ալ փոսը պի-
15 տի իյնան։ Եւ Ժ Պետրոս պատասխան տալով՝
16 անոր ըսաւ. Մեկնէ մեզի աս առակը։ Ըսաւ
Յիսուս. Ի Դո՞ւք ալ տակաւին անմիտ էք.
17 Ու չէ՞ք հասկընար, թէ Հ ամէն ինչ որ բերանը
կը մտնէ, փորը կ'երթայ՝ ու արտաքնոցը կը
18 ձգուի. Բայց Ն բերնէն ելած բաները սրտէն յա-
19 ռաջ կու գան. և անոնք կը պղծեն մարդը։ Զ Ին-
չու որ սրտէն կ'ելլեն չար խորհուրդներ, սպա-
նութիւններ, շնութիւններ, պոռնկութիւններ,
գողութիւններ, սուտ վկայութիւններ, հայհո-
20 յութիւններ։ Ասոնք են՝ որ կը պղծեն մարդը.
բայց անլուայ ձեռքով հաց ուտելը՝ չպղծեր մարդը։
21 Ճ Եւ Յիսուս անկէ ելլելով՝ Տիւրոսի ու Սիդոնի
22 կողմերը գնաց։ Եւ ահա՛ Քանանացի կնիկ մը
ան սահմաններէն ելած՝ կ'աղաղակէր անոր ու կ'ը-
սէր. Ողորմէ՝ ինծի Տէր՝ որդի՛ Դաւթի, աղ-
23 ջիկս դևէն սաստիկ կը չարչարուի։ Եւ ինքը
բնաւ պատասխան մը չտուաւ անոր. ու իր աշա-
կերտները մօտենալով՝ կ'աղաչէին իրեն՝ ու կ'ըսէ-
ին. Արձակէ՝ ատիկայ, վասն զի մեր ետևէն կ'ա-
24 ղաղակէ։ Եւ ինքը պատասխան տուաւ՝ ու

լ Յօհ. ժե. 2։ ա Կոր. գ. 12, ԽԸ։
ի Ես. թ. 16։ Մաղ. բ. 8։ Գլ. իդ. 16։ Ղու. զ. 39։
ծ Մար. է. 17։
կ Գլ. ժզ. 9։ Մար. է. 18։
հ ա Կոր. զ. 13։
ն Յակ. գ. 6։
ղ Ծն. զ. 5։ բ. 21։ Առակ. զ. 14։ Երեմ. ժէ. 9։ Մար. է. 21։
ճ Մար. է. 24։

ըսաւ . *Ա՛ն ո՞րէն մը չկրկուեցայ՝ բայց միայն
25 Իսրայէլի տանը կորսուած ոչխարներուն : Եւ
անիկայ եկաւ երկրպագութիւն կ'ընէր անոր՝ ու
26 կ'ըսէր . Տէր՝ օգնէ ինծի : Ան ալ պատասխան
տուաւ՝ ու ըսաւ . Ըղէկ չէ տղոց հացը առնել ,
27 ու շուներուն ձգել : Եւ անիկայ ըսաւ . Այո՛
Տէր . ինչու որ շուներն ալ իրենց տիրոջը սեղա-
28 նէն թափած փշրանքներէն կը կերակրուին : Ան
առնը Յիսուս պատասխան տուաւ անոր՝ ու ը-
սաւ . Ով կին՝ քու հաւատքդ մեծ է . քու ու-
զածիդ պէս ըլլայ քեզի . և նոյն ժամէն անոր աղ-
ջիկը բժշկուեցաւ :

29 *Ու Յիսուս անկէ գնաց՝ և Գալիլեայի ծովեզեր-
30 քը եկաւ , և լեռը ելլելով՝ հոն նստաւ : Եւ
*շատ ժողովուրդներ իրեն եկան , որ իրենց հետ
ունէին կաղեր , կոյրեր , համրեր , հաշմանդամներ ,
և ուրիշ շատեր . ու ձգեցին անոնք Յիսուսի ոտ-
31 քը , և բժշկեց զանոնք . Ինանկ որ ժողովուրդ-
ները զարմացան , տեսնելով որ համրերը կը խօ-
սէին , հաշմանդամները կը բժշկուէին , կաղերը կը
քալէին , և կոյրերը կը տեսնէին , ու Իսրայէլի
Աստուածը կը փառաւորէին :

32 *Եւ Յիսուս իր աշակերտները քովը կանչելով՝
ըսաւ . Ես խղճամ սա ժողովուրդին վրայ . ինչու
որ հիմա իրեք օր է որ իմ քովս են , և բան մը
չունին ուտելու . ու անոնք անօթի արձակել չեմ
33 ուզեր , չըլլայ որ ճամբան մնան : Իսկ աշակեր-
տները անոր ըսին . Ո՞րտեղէն անապատի մէջ ա-
սկից պիտի ունենանք այնչափ հաց , որ այսչափ
34 բազմութիւնը կշտացընենք : Եւ Յիսուս ըսաւ

* Գլ . ժ . 5 , 6 ; Գոր . գ . 25 , 26 ; ԺԳ . 46 ; Հռով . ժ . 8 ;
* Գլ . է . 6 ; Փիլ . գ . 2 ;
* Մար . է . 31 ;
* Գլ . դ . 18 ;
* Ես . լե . 5 , 6 ; Գլ . ժա . 5 ; Ղու . է . 22 ;
* Մար . ը . 1 ;
* Թագ . գ . 43 ;

անոնց . Ո՞րքան նկանակ ունիք . անոնք ալ ըսին .
35 Եօթը , ու քանի մը մանր ձուկեր : Եւ հրամայեց
36 ըրաւ ժողովուրդին որ գետնին վրայ նստին : Ու
առնելով եօթը նկանակը՝ և ձուկերը առաւ , *գոհացաւ՝
և կտրեց , ու տուաւ աշակերտներուն , աշակերտ-
37 ներն ալ՝ ժողովուրդին : Ամէնքը՝ և կըշ-
տացան , ու եօթը զամբիւղ լեցուն՝ աւելցած կը-
38 տորուանքները վերցուցին : Եւ անոնք որ կերան՝
չորս հազար երիկ մարդիկ էին , կնիկներէն և տը-
ղաքներէն 'ի զատ :

39 Ու *երբոր ժողովուրդը արձակեց , նաւը մը-
տաւ , ու Մադդալայի սահմանները եկաւ :

ԳԼ . ԺԶ .

1 Փարիսեցիք նշան մը կ'ուզեն : 6 Յիսուս կը պատուիրէ իր աշակերտներուն՝ որ զգոյշ ըլլան փարիսեցւոց և սադուկեցւոց խմորէն : 13 Ժողովուրդին կարծիքը Քրիստոսի վրայով , 16 և Պետրոսի դաւանութիւնը : 21 Յիսուս կ'իմացընէ աշակերտներուն իր մահը . 23 կը յանդիմանէ Պետրոսը՝ որ կ'ուզէր դէմ կենալ . 24 և իրեն հետևիլ ուզողները կը խրատէ որ իրենց խաչը կրեն :

1 Եւ *փարիսեցիները ու սադուկեցիները քովը
եկան՝ փորձելով իրմէն կ'ուզէին որ երկինքէն
2 նշան մը ցուցընէ իրենց : Ան իկայ պատասխան
տուաւ՝ ու ըսաւ անոնց . Երբոր իրիկուն կ'ըլլայ ,
կ'ըսէք թէ՝ Պարզ պիտի ըլայ , ինչու որ երկինքը
3 կարմրած է : Եւ առտուանց՝ Այսօր մրրիկ պիտի
ըլայ , ինչու որ երկինքը միգապատ ու կարմրած
է : Կեղծաւորներ՝ երկինքին երեսը քննելը գի-
տէք , բայց ժամանակներուն նշանները չէ՞ք կրնար
4 գիտնալ : *Չար ու շնացող ազգը նշան կ'ուզէ .
և *ոչ նշան պիտի չտրուի անոր , բայց Յովնան
մարգարէին նշանը . և թողուց անոնք՝ ու գնաց :

* Գլ . ժդ . 19 ;
* ա Թագ . թ . 13 ; Ղու . իբ . 19 ;
* Մար . ը . 10 ;
* Գլ . ժբ . 38 ; Մար . ը . 11 ; Ղու . ժա . 16 ; ժբ . 54—56 ; ա Կոր . ա . 22 ;
* Գլ . ժբ . 39 ;

5 Ու երբոր ԷԻր աշակերտները մէկալ կողմը ան-
6 ցան՝ հաց առնելու մոռցեր էին ։ Եւ Յիսուս անոնց
ըսաւ . ԴՆայեցէք ու զգուշացէք փարիսեցւոց և
7 սադուկեցւոց խմորէն ։ Անոնք մէջերնին կը խորհէին՝
8 ու կ'ըսէին , թէ Հաց չբերինք հետերնիս ։ Իսկ
Յիսուս անոնց խորհուրդը գիտնալով՝ ըսաւ անոնց .
Մէջերնիդ ինչո՞ւ կը խորհիք՝ թե՛ բահաւատներ ,
9 թէ հաց չառիք ։ ԵՏակաւին չէ՞ք հասկընար և
չէ՞ք յիշեր հինգ նկանակը՝ հինգ հազարին , ու
10 քանի՛ կողով վերցուցիք . ԶՈ՞չ ալ եօթը նկանա-
կը՝ չորս հազարին , ու քանի՛ զամբիւղ վերցուցիք ։
11 Ի՞նչպէս չէք հասկընար՝ թէ ես հացի համար չըսի
ձեզի՝ փարիսեցւոց և սադուկեցւոց խմորէն զգոյշ
12 կենալ ։ Ան ատենը հասկըցան՝ որ հացի խմորէն
զգուշանալ չըսաւ , հապա փարիսեցւոց ու սադու-
կեցւոց վարդապետութենէն ։
13 Եւ Յիսուս Փիլիպպոսի Կեսարիային կողմերը
երթալով , իր աշակերտներուն հարցուց՝ ու ըսաւ .
ԵՄարդիկ ո՞վ կ'ըսեն թէ եմ ես Որդի մարդոյ ։
14 Ու անոնք ըսին . ԸՈմանք կ'ըսեն թէ՝ Յովհաննէս
մկրտիչն ես , ուրիշները՝ Եղիան , ուրիշներն ալ՝
15 Երեմիան , կամ մարգարէներէն մէկը ։ Ըսաւ
անոնց . Հապա դուք ինծի համար ո՞վ կ'ըսէք՝ թէ
16 եմ ։ Սիմոն Պետրոս պատասխան տուաւ՝ ու ը-
սաւ . ԹԴուն ես Քրիստոս՝ կենդանի Աստուծոյ
17 Որդին ։ Եւ Յիսուս պատասխան տուաւ՝ ու ըսաւ
անոր ։ Երանի՛ քեզ Սի՛մոն՝ Յովնանին որդին ,
ԺԻնչու որ մարմինը և արիւնը քեզի չյայտնեց ասի-
18 կայ , հապա ԷԻմ Հայրս՝ որ երկինքն է ։ Եւ ես

Գ Մար . ը . 14 ։
Դ Ղու . ժբ . 1 ։
Ե Գլ . ժդ . 17 ։ Յօհ . զ . 9 ։
Զ Գլ . ժե . 34 ։
Է Մար . ը . 27 ։ Ղու . թ . 18 ։
Ը Գլ . ժդ . 2 ։ Ղու . թ . 7 ։ 8 ։ 9 ։
Թ Գլ . ժդ . 33 ։ Մար . ը . 29 ։ Ղու . թ . 20 ։ Յօհ . զ . 70 ։ ժա . 27 ։ Գոր . ը . 37 ։ թ . 20 ։ ա Յօհ . դ . 15 ։ ե . 5 ։ Եբր . ա . 2 ։ 5 ։
Ժ Եփե . բ . 8 ։
Ի ա Կոր . բ . 10 ։ Գաղ . ա . 16 ։

քեզի կ'ըսեմ որ ԼԴուն *Պետրոս ես , ու Էաս
վէմին վրայ պիտի շինեմ իմ եկեղեցիս , և
19 ԺԴժոխքին դռները անիկայ պիտի չյաղթեն ։ ԿՈւ
երկնից թագաւորութեան բանալիները քեզի պիտի
տամ . և ի՞նչ որ երկրի վրայ կապես , երկինքի
մէջ կապուած պիտի ըլլայ . ու ի՞նչ որ երկրի
վրայ արձակես , երկինքի մէջ արձակուած պիտի
20 ըլլայ ։ ՀԱն ատենը աշակերտներուն պատուիրեց ,
որ մէկու մը չըսեն՝ թէ ինքը Քրիստոսն է ։
21 Անկէ ետև սկսաւ Յիսուս իր Ծաշակերտներուն
ցուցընել՝ թէ պէտք է որ ինքը Երուսաղէմ եր-
թայ , ու շատ չարչարանքներ կրէ ծերերէն և քա-
հանայապետներէն ու դպիրներէն , և սպաննուի ,
22 ու երրորդ օրը յարութիւն առնէ ։ Եւ Պետրոս
մէկդի առաւ զանիկայ , և սկսաւ յանդիմանել
զանիկայ՝ ու ըսել . Քաւ լիցի քեզ Տէ՛ր՝ ատ
23 բանը քեզի չըլլայ ։ Եւ ինքը դառնալով՝ Պետ-
րոսին ըսաւ . Ետի՛ս գնա ԶՍատանայ , ՃԻնծի
դայթակղութիւն ես դուն . ինչու որ Աստուծոյ
բաները չես մտածեր , հապա մարդոց բաները ։
24 ՄԱն ատենը Յիսուս իր աշակերտներուն ըսաւ .
Թէ որ մէկը իմ ետևէս գալ կ'ուզէ , թող իր
անձը ուրանայ , և իր խաչը վերցընէ , ու իմ ետևէս
25 գայ ։ Վասն զի ՄՈ՛վ որ կ'ուզէ իր անձը ապ-
րեցընել , պիտի կորսընցընէ անիկայ . և ՈՎ որ
ինծի համար իր անձը կը կորսընցընէ , պիտի գտնէ
26 անիկայ ։ Քանզի ի՞նչ կը շահի մարդ մը՝ թէ որ

Լ Յօհ . ա . 42 ։
* ՚Ֆ՝ Վէմ
Ի Եփե . բ . 20 ։ Յայտ . իա . 14 ։
Ծ Յոբ . լը . 17 ։ Սաղ . թ . 13 ։ ՃԷ . 18 ։ Ես . լը . 10 ։
Կ Գլ . ժը . 18 ։ Յօհ . ի . 23 ։
Հ Գլ . ժէ . 9 ։ Մար . ը . 30 ։ Ղու . թ . 21 ։
Ձ Գլ . ի . 17 ։ Մար . ը . 31 ։ թ . 31 ։ ժ . 33 ։ Ղու . թ . 22 ։ ժը . 31 ։ իդ . 6 . 7 ։
Ղ Տես բ Թագ . ժթ . 22 ։
Ճ Հռով . ը . 7 ։
Մ Գլ . ժ . 38 ։ Մար . ը . 34 ։ Ղու . թ . 23 ։ ժդ . 27 ։ Գոր . ժդ . 21 ։ ա Թես . դ . 3 ։ բ Տիմ . գ . 12 ։
Յ Ղու . ժէ . 33 ։ Յօհ . ժբ . 25 ։

բոլոր աշխարհը վաստըկի, և իր անձը կորսընցը-
նէ. կամ [ն] իր անձին համար ի՞նչ ազատչէք պիտի
27 տայ մարդ: Վասն զի [ւ] Որդին մարդոյ իր Հօրը
փառքովը պիտի գայ [ա] իր հրեշտակներուն հետ. [ւ] և
ան ատենը ամէն մէկուն իր գործքերուն համեմատ
28 հատուցում պիտի ընէ: Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի,
որ [ղ] Հոս ներկայ եղողներէն մէկ քանիները կան՝
որոնք մահուան համը պիտի չառնեն, մինչև
որ տեսնեն Որդին մարդոյ իր թագաւորութիւնովը
եկած:

ԳԼ. ԺԷ

1 Քրիստոսի այլակերպութիւնը: 14 Քրիստոս կը բժշկէ լուս-
նոտը. 22 կը նախաձայնէ իր չարչարանքները. 24 ու երկդրա-
մեան տուրքը կը հատուցանէ:

1 Եւ [ա]վեց օրէն ետև Յիսուս իր հետը առաւ
Պետրոսը ու Յակոբոսը և անոր եղբայրը
Յովհաննէսը, ու անոնք մէկ բարձր լեռ մը հանեց
2 առանձին. Եւ անոնց առջևը այլակերպեցաւ, ու
իր երեսը փայլեցաւ արեգակի պէս, ու իր հան-
3 դերձները ճերմըկցան լուսոյ պէս: Եւ ահա՛ երևցան
անոնց Մովսէս ու Եղիա, ու իր հետը կը խօսէին:
4 Պատասխան տուաւ Պետրոս՝ ու ըսաւ Յիսուսին.
Տէ՛ր՝ աղէկ է որ հոս կենանք. Թէ որ կ'ուզես,
իրեք խրճիթ շինենք հոս, մէկը քեզի՝ և մէկը
5 Մովսէսին՝ ու մէկը Եղիային: Եւ [բ]քանի որ անի-
կայ կը խօսէր, ահա՛ լուսաւոր ամպ մը անոնց վրայ
հովանի եղաւ. և ահա՛ ամպէն ձայն մը [գ]կաւ՝
ըսելով. [դ]Ատիկայ է իմ սիրելի Որդիս, [ե]որուն

[ն] Սաղ. խթ. 7, 8:
[ւ] Գլ. իղ. 64: Մար. ը. 38: Ղու. թ. 26:
[ա] Դան. է. 10: Զաք. ժդ. 5: Գլ. իե. 31: Յուդ. 14:
[ւ] Յոբ. լդ. 11: Սաղ. կբ. 12: Առակ. իդ. 12: Երեմ. ժէ. 10: լբ. 19: Հռով. բ. 6: ա Կոր. գ. 8: բ Կոր. ե. 10: ա Պետ. ա. 17: Յայտ. բ. 23: իբ. 12:
[ղ] Մար. ը. 39: Ղու. թ. 27:
[ա] Մար. թ. 1: Ղու. թ. 28:
[բ] բ Պետ. ա. 17:
[գ] Գլ. գ. 17: Մար. ա. 11: Ղու. գ. 22:
[դ] Ես. խբ. 1:

6 հաւներ եմ. [է]ատո՛ր մտիկ ըրէք: [ը]Աշակերտները
երբոր լսեցին, երեսնուն վրայ ինկան, ու խիստ
7 վախցան: Եւ Յիսուս մօտենալով [է]դպաւ անոնց՝
8 ու ըսաւ. Ելէ՛ք ու մի՛ վախնաք: Աչքերնին
վերցուցին՝ ու մէկը չտեսան, բայց միայն Յի-
սուսը:
9 Ու երբոր ան լեռնէն վար կ'իջնէին, [ը]Յիսուս
պատուիրեց անոնց՝ ու ըսաւ. Ատ տեսիլքը մար-
դու մի՛ զրուցէք, մինչև Որդին մարդոյ մեռելնե-
10 րէն յարութիւն առնէ: Եւ իր աշակերտները
իրեն հարցուցին՝ ու ըսին. Ուրեմն [թ]ինչո՞ւ համար
դպիրները կ'ըսեն թէ՝ Պէտք է որ առաջ Եղիան
11 գայ: Պատասխան տուաւ Յիսուս՝ ու ըսաւ
անոնց. Յիրաւի առաջ Եղիան կու գայ, և [ժ]ամէն
12 բան կարգի կը դնէ: [ի]Բայց ձեզի կ'ըսեմ, որ
Եղիան արդէն եկած է, և անիկայ չճանչցան,
հապա [լ]ինչ որ ուզեցին՝ ըրին անոր. անանկ ալ
13 [է]Որդին մարդոյ անոնցմէ պիտի չարչարուի: [ծ]Ան
ատենը հասկրցան աշակերտները, որ Յովհաննէս
մկրտչին համար ըսաւ անոնց:
14 [կ]Ու երբոր ժողովուրդին քովը եկան, մարդ մը
մօտեցաւ անոր, և ծունկ չոքելով՝ կ'ըսէր. Տէ՛ր՝
իմ որդւոյս ողորմէ՛, որ կը լուսնոտի, և չարա-
չար կը տանջուի. քանզի շատ անգամ կրակի մէջ
15 կ'իյնայ, ու շատ անգամ ջուրի մէջ: Եւ անիկայ
քու աշակերտներուդ բերի, ու չկրցան զանիկայ
16 բժշկել: Յիսուս պատասխան տուաւ՝ ու ըսաւ.

[է] բ Օր. ժը. 15, 19: Գոր. գ. 22, 23:
[ը] բ Պետ. ա. 18:
[է] Դան. ը. 18: թ. 21: ժ. 10, 18:
[ը] Գլ. ժզ. 20: Մար. ը. 30: թ. 9:
[թ] Մաղ. դ. 5: Գլ. ժա. 14: Մար. թ. 10:
[ժ] Մաղ. դ. 6: Ղու. ա. 16, 17: Գոր. գ. 21:
[ի] Գլ. ժա. 14: Մար. թ. 11, 12:
[լ] Գլ. ժդ. 3, 10:
[է] Գլ. ժզ. 21:
[ծ] Գլ. ժա. 14:
[կ] Մար. թ. 14: Ղու. թ. 37:

Ո՛վ անհաւատ և խոտորեալ ազդ՝ մինչև ե՞րբ
ձեզի հետ պիտի ըլլամ, մինչև ե՞րբ ձեզի պիտի
17 համբերեմ. զանիկայ հոս ինծի բերէք: Եւ Յի-
սուս սաստեց անոր, ու դևը անկէ ելաւ. և բժըշ-
18 կուեցաւ տղան նոյն ժամէն: Ան ատենը աշա-
կերտները առանձին Յիսուսին քովը երթալով՝
19 ըսին. Մենք ինչո՞ւ չկրցանք անիկայ հանել: Եւ
Յիսուս ըսաւ անոնց. Ձեր թերահաւատութեա-
նը համար. քանզի ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի. հ Թէ
որ մանանեխի հատի չափ հաւատք ունենաք, ասա
լեռանս պիտի ըսէք՝ Ասկէ անդին փոխադրուէ, և
պիտի փոխադրուի. ու բան մը անձնարին պիտի
20 չըլլայ ձեզի: Սակայն ասա տեսակը ուրիշ բանով
չելլեր, բայց միայն աղօթքով և ծոմապահու-
թեամբ:
21 ՝ Ու երբոր անոնք Գալիլեայի մէջ կը պտըտէին՝
Յիսուս ըսաւ անոնց. Որդին մարդոյ պիտի մատ-
22 նուի մարդոց ձեռքը. Եւ զանիկայ պիտի մեռցը-
նեն, ու երրորդ օրը յարութիւն պիտի առնէ. ու
խիստ տրտմեցան:
23 Ղ Երբոր անոնք Կափառնայում եկան, ճ երկ-
դրամեան տուրքը առնողները Պետրոսին եկան՝ ու
ըսին. Ձեր վարդապետը երկդրամեանը չը՞հա-
տուցաներ. Ա անիկայ ըսաւ. Այո՛, կը հատու-
24 ցանէ: Ու երբոր տունը մտաւ, Յիսուս անոր
դէմը ելաւ՝ ու ըսաւ. Քեզի ի՞նչպէս կ՚երևնայ՝
Սիմոն. երկրիս թագաւորները որմէ՞ն կ՚առ-
նէն հարկը կամ տուրքը, իրենց որդիներէ՞ն, թէ
25 օտարներէն: Պետրոս անոր ըսաւ՝ թէ Օտարնե-
րէն. Յիսուս անոր ըսաւ. Ուրեմն որդիքը ազատ

հ Գլ. իա. 21: Մար. ժա. 23: Ղու. ժէ. 6: ա Կոր. ժբ. 9: ժգ. 2:
՝ Գլ. ժզ. 21: ի. 17: Մար. ը. 31: թ. 29, 30: ժ. 33: Ղու. թ. 22, 44: ժը. 31: իդ. 6, 7:
ղ Մար. թ. 32:
ճ Տես Ել. լ. 13: լը. 26:

26 են: Բայց չըլլայ որ անոնք գայթակղեցընենք,
գնա ծո՛վը՝ և կա՛րթ ձգէ, ու առջի ձուկը որ կ՚ել-
լէ՝ ա՛ռ, և անոր բերանը բանալով՝ սատեր մը
պիտի գտնես. զանիկայ ա՛ռ՝ անո՛նց տուր ինծի և
քեզի համար:

ԳԼ. ԺԸ

1 Քրիստոս կը պատուիրէ իր աշակերտներուն խոնարհ ու հեզ
ըլլալ, 7 գայթակղութիւն չտալ, և պզտիկները չանարգել.
15 կը սորվեցընէ թէ ի՞նչպէս վարուելու ենք մեր եղբայրնե-
րուն հետ, երբոր անոնք մեզի դէմ մեղանչեն, 21 և թէ
քանի անգամ ներելու ենք անոնց. 23 ասիկայ կը բացատրէ
թագաւորի մը առակով, որ հաշիւ ուզեց իր ծառաներէն,
32 ու իր ընկերին ողորմութիւն չցուցընողը պատժեց:

1 ՚ Նոյն ժամանակը աշակերտները Յիսուսին քո-
վը եկան՝ ու ըսին. Ո՞վ է մեծ երկնից թա-
2 գաւորութեանը մէջ: Եւ Յիսուս տղայ մը կան-
չեց իրեն, զանիկայ անոնց մէջտեղը կայնեցուց,
3 Ու ըսաւ. Ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի, Բ Թէ որ
դարձի չդաք՝ և տղոց պէս չըլլաք, երկնից թագա-
4 ւորութիւնը բնաւ պիտի չմտնէք: Գ Ուստի ո՛վ
որ իր անձը ասա տղուն պէս խոնարհեցընէ, անիկայ
5 է մեծ երկնից թագաւորութեանը մէջ: Եւ Դ ո՛վ
որ ասանկ տղայ մը ընդունի իմ անունովս, զիս
6 կ՚ընդունի: Եւ Ե ո՛վ որ գայթակղեցընէ ասա
պզտիկներուն մէկը՝ որ ինծի կը հաւատան, աղէկ
է անոր՝ որ իր պարանոցէն իշու աղացքի քար մը
կախուի, ու ծովուն անդունդին մէջ ընկղմի:
7 Վա՛յ աշխարհին՝ գայթակղութիւններու պատ-
ճառաւ. Ղ վասն զի հարկ է որ գայթակղութիւն-
ները գան, բայց Է վա՛յ ան մարդուն՝ որուն ձեռքովը

ա Մար. թ. 32: Ղու. թ. 46: իբ. 24:
բ Սաղ. ճլա. 2: Գլ. ժթ. 14: Մար. ժ. 14: Ղու. ժը. 16: ա Կոր. ժգ. 20: ա Պետ. բ. 2:
գ Գլ. ի. 27: իգ. 11:
դ Գլ. ժ. 42: Ղու. թ. 48:
ե Մար. թ. 41: Ղու. ժէ. 1, 2:
ղ Ղու. ժէ. 1: ա Կոր. ժա. 19:
է Գլ. իզ. 24:

8 գայթակղութիւնը կու գայ ։ ԸԱրդ՝ թէ որ քու
ձեռքդ կամ ոտքդ քեզ կը գայթակղեցընէ , կտրէ
անիկայ՝ ու քեզմէ ձգէ ։ աղէկ է քեզի կաղ՝ կամ
պակասաւոր մտնել կեանքը , քան թէ երկու ձեռք՝
կամ երկու ոտք ունենալ , ու յաւիտենական կը-
9 րակին մէջը ձգուիլ ։ Եւ թէ որ աչքդ քեզ
կը գայթակղեցընէ , հանէ անիկայ՝ և քեզմէ ձգէ ։
աղէկ է քեզի մէկ աչքով կեանքը մտնել , քան
թէ երկու աչք ունենալ , ու կրակին գեհեանը
ձգուիլ ։
10 Զգո՛յշ կեցէք՝ որ չանարգէք աս պզտիկներէն
մէկը ։ քանզի կ'ըսեմ ձեզի որ երկնից մէջ Բ անոնց
հրեշտակները միշտ ԺԿը տեսնեն իմ Հօրս երեսը՝
11 որ երկինքն է ։ ԻԻնչու որ Որդին մարդոյ եկաւ
12 կորսուածը փրկելու ։ ԼԻ՞նչպէս կ'երևնայ ձեզի ։
թէ որ մարդ մը հարիւր ոչխար ունենայ , և անոնց
մէկը մոլորի , իննսունուինը ոչխարը * լեռները
13 չը՞ձգեր , ու'' երթար մոլորածը փնտռեր ։ Եւ
թէ որ գտնելու ըլլայ զանիկայ , ճշմարիտ կ'ըսեմ
ձեզի , որ աւելի ուրախ կ'ըլլայ անոր վրայ , քան
14 թէ իննսունուիննին՝ որ մոլորած չեն ։ Ասանկ ալ
ձեր երկնաւոր Հայրը չհաճիր՝ որ աս պզտիկներէն
մէկը կորսուի ։
15 ԻԹէ որ քու եղբայրդ քեզի դէմ մեղանչէ ,
գնա՛ յանդիմանէ անիկայ՝ երբոր դուն և ան մինակ
էք ։ թէ որ քեզի մտիկ ընէ , ԺՀ շահեցար քու եղ-
16 բայրդ ։ Հապա թէ որ մտիկ չընէ ԻԵՎԷ , քու
հետդ մէկ ուրիշ մը կամ երկո՛ւք ալ առ , որ
Լ երկու կամ իրեք վկաներու բերնէ ամէն բան

ԸԳԼ ։ Ե ։ 29 , 30 ։ Մար ։ Թ ։ 42 , 44 ։
ԲՍաղ ։ Լդ ։ 7 ։ Զաք ։ Ժգ ։ 7 ։ Երր ։ ա ։ 14 ։
ԺԵսթ ։ ա ։ 14 ։ Ղու ։ ա ։ 19 ։
ԻՂու ։ Թ ։ 56 ։ ԺԹ ։ 10 ։ Յօհ ։ գ ։ 17 ։ ԺԲ ։ 47 ։
ԼՂու ։ ԺԵ ։ 4 ։
* Ոմանք՝ չը՞ձգեր , ու լեռները
ԻՂԵ ։ ԺԹ ։ 17 ։ Ղու ։ ԺԷ ։ 3 ։
ԺՅակ ։ Ե ։ 20 ։ ա Պետ ։ գ ։ 1 ։
ԼԲՕր ։ ԺԷ ։ 6 ։ ԺԹ ։ 15 ։ Յօհ ։ ը ։ 17 ։ Բ Կոր ։ Ժգ ։ 1 ։ Երր ։ Ժ ։ 28 ։

17 հաստատուի ։ Եւ թէ որ անոնց ալ մտիկ չընէ ,
եկեղեցիին ըսէ ։ իսկ թէ որ եկեղեցիին ալ մտիկ
չընէ , ՀՀեթանոսի ու մաքսաւորի պէս թող ըլլայ
քեզի ։
18 Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի ։ ԾԵրկրի վրայ ի՞նչ որ
կապէք , երկինքի մէջ կապուած պիտի ըլլայ ։ ու
երկրի վրայ ի՞նչ որ արձակէք , երկինքի մէջ ար-
19 ձակուած պիտի ըլլայ ։ ՀԴարձեալ կ'ըսեմ ձեզի ։
Թէ որ ձեզմէ երկու Հոգի երկրի վրայ միաբանին
ամէն ինչ բանի համար որ խնդրեն , ՃՊիտի ըլլայ
20 անոնց իմ Հօրմէս՝ որ երկինքն է ։ Քանզի ո՛ւր
որ երկու կամ իրեք Հոգի ժողվուած ըլլան իմ
անունովս , հոն եմ ես անոնց մէջը ։
21 Ան ատենը Պետրոս մօտեցաւ անոր՝ ու ըսաւ ։
Տէ՛ր՝ քանի՞ անգամ թէ որ եղբայրս ինծի դէմ
մեղանչէ՝ ներեմ անոր ։ ՄՄինչև եօ՞թը անգամ ։
22 Յիսուս անոր ըսաւ ։ Քեզի չեմ ըսեր թէ մինչև
եօթը անգամ , ՄՀապա մինչև եօթանասուն ան-
23 գամ եօթը ։ Ասոր համար երկնից թագաւորու-
թիւնը կը նմանի թագաւորի մը , որ իր ծառանե-
24 րէն հաշիւ առնել ուզեց ։ Ու երբոր սկսաւ առ-
նել , տասը հազար տաղանդի պարտական մը
25 բերուեցաւ իրեն ։ Բայց անիկայ վճարելու կա-
րողութիւն չունենալով , իր տէրը հրաման ըրաւ
Նոր անիկայ՝ և անոր կինը՝ ու որդիքը և անոր բո-
լոր ունեցածը ծախուի , ու պարտքը վճարուի ։
26 Իսկ ծառան անոր առջևը իյնալով՝ երկրպագու-
թիւն կ'ընէր ու կ'ըսէր ։ Տէ՛ր՝ համբերէ ինծի , և
27 ամէնը քեզի կը վճարեմ ։ Եւ ան ծառային տէրը
վրան խղճալով՝ արձակեց զանիկայ , ու պարտքը

ՀՀռով ։ Ժզ ։ 17 ։ ա Կոր ։ Ե ։ 9 ։ Բ Թես ։ գ ։ 6 , 14 ։ Բ Յօհ ։ 10 ։
ԾԳԼ ։ Ժզ ։ 19 ։ Յօհ ։ ի ։ 23 ։ ա Կոր ։ Ե ։ 4 ։
ՃԳԼ ։ Ե ։ 24 ։
ՄԱ Յօհ ։ գ ։ 2 ։ Ե ։ 14 ։
ՄՂու ։ ԺԷ ։ 4 ։
ՅԳԼ ։ զ ։ 14 ։ Մար ։ ԺԱ ։ 25 ։ Կող ։ գ ։ 13 ։
ՆԴԹագ ։ դ ։ 1 ։ Նէեմ ։ Ե ։ 8 ։

28 շնորհեց անոր ։ Եւ նոյն ծառան ելաւ , իր ծա-
ռայակիցներէն մէկը գտաւ՝ որ իրեն հարիւր դահե-
կան պարտք ունէր , ու զանիկայ բռնելով՝ կը
խեղդէր , ու կ'ըսէր ։ Վճարէ ինծի ունեցած
29 պարտքդ ։ Ուստի անոր ծառայակիցը անոր ոտքը
ինկաւ , կ'աղաչէր անոր՝ ու կ'ըսէր ։ Համբերէ
30 ինծի , ու *քեզի կը վճարեմ ։ Եւ ինքը չէր
ուզեր ։ Հապա գնաց՝ բանտը դրաւ զանիկայ ,
31 մինչև որ պարտքը վճարէ ։ Երբոր իր ծառայա-
կիցները տեսան եղած բաները , խիստ տրտմեցան ,
ու եկան իրենց տիրոջը հասկրցուցին բոլոր եղածը ։
32 Ան ատենը անոր տէրը կանչեց զանիկայ՝ ու ըսաւ
անոր ։ Չար ծառայ՝ ան բոլոր պարտքը ես քեզի
33 շնորհեցի՝ ինծի աղաչելուդ համար ։ Ուրեմն պէտք
չէ՞ր քեզի ալ քու ծառայակցիդ ողորմիլ , ինչպէս
34 որ ես քեզի ողորմեցայ ։ Եւ անոր տէրը բարկա-
նալով՝ դահիճներուն մատնեց զանիկայ , մինչև որ
35 բոլոր պարտքը վճարէ ։ ՀԱսանկ ալ իմ երկ-
նաւոր Հայրս պիտի ընէ ձեզի , թէ որ ձեր սրտե-
րէն չէք ներեր , ամէն մէկը իր եղբօրը , իրենց յան-
ցանքները ։

ԳԼ ։ ԺԹ

2 Քրիստոս կը բժշկէ հիւանդները ։ 3 պատասխան կու տայ
կնիկ արձակելու վրայով փարիսեցւոց բրած հարցմունքին ։
13 մանր տղաքները կ'ընդունի ։ 16 կը սորվեցընէ պատանիին
թէ ի՞նչպէս կրնայ ստանալ յաւիտենական կեանքը , 20 և
թէ ի՞նչ ընելու է որ կատարեալ ըլլայ ։ 23 իր աշակերտ-
ներուն կ'ըսէ թէ ի՞նչպէս դժուար է հարուստին՝ Աստու-
ծոյ թագաւորութիւնը մտնել , 27 և վարձք կը խոստանայ
անոնց՝ որ իր ետևէն երթալու համար որ և իցէ բան կը
թողուն ։

1 Ու եղաւ որ երբ Յիսուս ա-ա խօսքերը լմընցուց ,
Գալիլեայէն ելաւ , ու եկաւ Հրէաստանի սահ-
2 մանները Յորդանանու անդիի կողմը ։ Բ Եւ

* Ոմանք՝ ամէնը քեզի
Ղ Առակ ։ իա ։ 13 ։ Գլ ։ զ ։ 12 ։ Մար ։ ժա ։ 26 ։ Յակ ։ բ ։ 13 ։
ա Մար ։ ժ ։ 1 ։ Յօհ ։ ժ ։ 40 ։
Բ Գլ ։ ժբ ։ 15 ։

անոր ետևէն շատ ժողովուրդներ գացին , ու հոն
բժշկեց զանոնք ։
3 Եւ փարիսեցիները անոր մօտենալով , զա-
նիկայ կը փորձէին՝ ու կ'ըսէին թէ՝ Արժա՞ն է
որ մարդ մը իր կնիկը արձակէ ամէն պատճառի
4 համար ։ Անիկայ ալ պատասխան տուաւ՝ ու ա-
նոնց ըսաւ ։ Չէ՞ք կարդացեր , Գ թէ ան որ սկիզբէն
ստեղծեց , արու և էգ ստեղծեց անոնք՝ ու ըսաւ ։
5 Դ Ասոր համար մարդ իր հայրը ու մայրը պիտի
ձգէ , և իր կնկանը պիտի յարի , ու Ե երկու-
6 քը մէկ մարմին պիտի ըլլան ։ Ուստի ալ երկուք
չեն , հապա մէկ մարմին ։ ուրեմն ան որ Աստուած
7 միաւորեց՝ մարդ թող չջատէ ։ Ըսին իրեն ։
Զ Հապա Մովսէս ինչո՞ւ պատուիրեց արձակման
8 թուղթ տալ՝ և արձակել ։ Ըսաւ անոնց ։ Մով-
սէս ձեր սրտերուն կարծրութեանը համար ձեզի
հրաման տուաւ կնիկներնիդ արձակել ։ բայց սկիզ-
9 բէն անանկ չեղաւ ։ Է Սակայն ձեզի կ'ըսեմ ։ Ո՛վ
որ առանց պոռնկութեան պատճառի իր կնիկը
արձակէ՝ և ուրիշ մը առնէ , շնութիւն կ'ընէ ։ և
10 ո՛վ որ արձակուածը առնէ՝ շնութիւն կ'ընէ ։ Իր
աշակերտները ըսին իրեն ։ Ը Թէ որ ատանկ բան
կայ երկան ու կնկան մէջտեղը՝ չամուսնանալը աղէկ
11 է ։ Եւ ինքը անոնց ըսաւ ։ Թ Ամէնը բաւական չեն
12 ատ բանին ։ Հապա անոնք՝ որոնց տրուած է ։ Ին-
չու որ կան ներքինիներ , որ իրենց մօրը որովայնէն
անանկ ծնան ։ և կան ժ ներքինիներ , որ մարդոցմէ
ներքինի եղան ։ և կան ներքինիներ՝ որ ինքզինքնին

Գ Ծն ։ ա ։ 27 ։ ե ։ 2 ։ Մաղ ։ բ ։ 15 ։
Դ Ծն ։ բ ։ 24 ։ Մար ։ ժ ։ 5-9 ։ Եփե ։ ե ։ 31 ։
Ե ա Կոր ։ զ ։ 16 ։ է ։ 2 ։
Զ բ Օր ։ իդ ։ 1 ։ Գլ ։ ե ։ 31 ։
Է Գլ ։ ե ։ 32 ։ Մար ։ ժ ։ 11 ։
Ղու ։ ժզ ։ 18 ։ ա Կոր ։ է ։ 10 ։ 11 ։
Ը Առակ ։ իա ։ 19 ։
Թ ա Կոր ։ է ։ 2 ։ 7 ։ 9 ։ 17 ։
Ժ ա Կոր ։ է ։ 32 ։ 34 ։ Թ ։ 5 ։ 15 ։

ներքինի ըրին երկնից թագաւորութեանը համար. ո՛վ որ կրնայ տանիլ, թող տանի՞:
13 Է Ան ատենը մանր տղաք բերուեցան իրեն, որ
անոնց վրայ ձեռք դնէ՝ և աղօթք ընէ, ու աշա-
14 կերտները կը յանդիմանէին զանոնք: Բայց Յի-
սուս ըսաւ. Թո՛ղ տուէք ապ մանր տղոցը, և մի՛
արգիլէք ատոնք ինծի գալէն. ինչու որ Ւերկնից
15 թագաւորութիւնը ատանկներունն է: Եւ անոնց
վրայ ձեռք դնելէն ետև՝ գնաց անկէ:
16 Ի Եւ ահա՛ մէկը մօտենալով՝ ըսաւ անոր. Բարի՞
ծ վարդապետ՝ ինչ բարի գործ գործեմ, որ յա-
17 ւիտենական կեանքը ընդունիմ: Եւ անիկայ ըսաւ
անոր. Ինչո՞ւ զիս բարի կ՚անուանես. մէկէն 'ի
զատ բարի չկայ, որ է Աստուած. Հապա թէ որ
կ՚ուզես կեանքը մտնել, պատուիրանքները պահէ՞:
18 Ըսաւ անոր. Որո՞նք. և Յիսուս ըսաւ. Ասոնք.
Ի Սպանութիւն մի՛ ըներ, Շնութիւն մի՛ ըներ,
Գողութիւն մի՛ ըներ, Սուտ վկայութիւն մի՛
19 ըներ, Հ Քու հայրդ ու մայրդ պատուէ՛, և Ի Քու
20 ընկերդ քու անձիդ պէս սիրես: Պատանին ըսաւ
անոր. Ատոնք ամէնը մանկութենէս 'ի վեր պահեր
21 եմ. ալ ի՞նչ բանով պակաս եմ: Ըսաւ անոր
Յիսուս. Թէ որ կ՚ուզես կատարեալ ըլլալ,
Ղ գնա ունեցածդ ծախէ՛, և տո՛ւր աղքատներուն,
ու երկինքը գանձ պիտի ունենաս, և եկո՛ւր իմ
22 ետևէս: Երբոր պատանին ասա խօսքը լսեց՝ տրտմած
գնաց. ինչու որ շատ ստացուածք ունէր:
23 Եւ Յիսուս ըսաւ աշակերտներուն. Ճշմարիտ

ի Մար. ժ. 13; Ղու. ժը. 15;
լ Գլ. ժը. 3;
ի Մար. ժ. 17; Ղու. ժը. 18;
ծ Ղու. ժ. 25;
կ Ել. ի. 13; բ Օր. ե. 17;
հ Գլ. ժե. 4;
ձ Ղև. ժթ. 18; Գլ. իբ. 39; Հռով. ժգ. 9; Գաղ. ե. 14; Յակ. բ. 8;
ղ Գլ. զ. 20; Ղու. ժբ. 33; ժզ. 9; Գոր. բ. 45; դ. 34, 35; ա Տիմ. զ. 18, 19;

կ՚ըսեմ ձեզի՝ որ ճ հարուստը դժուարաւ պիտի
24 մտնէ երկնից թագաւորութիւնը: Դարձեալ կ՚ը-
սեմ ձեզի. Դիւրին է որ * ուղտը ասեղին ծակէն
անցնի, քան թէ հարուստը Աստուծոյ թագաւո-
25 րութիւնը մտնէ: Աշակերտները երբոր լսեցին,
շատ զարմացան՝ ու ըսին. Ուրեմն ո՞վ կրնայ
26 փրկուիլ: Յիսուս անոնց նայելով՝ ըսաւ. Ատի-
կայ մարդոց կողմանէ անկարելի է՝ բայց մ Աստուծոյ
կողմանէ ամէն բան կարելի է:
27 Յ Ան ատենը Պետրոս պատասխան տուաւ՝ ու
ըսաւ անոր. Ահա՛ ն մենք ամէն բան թողուցինք՝ և
քու ետևէդ եկանք. ուստի մեզի ի՞նչ պիտի
28 ըլլայ: Ըսաւ անոնց Յիսուս. Ճշմարիտ կ՚ըսեմ
ձեզի, թէ դուք որ իմ ետևէս եկաք, † միւսան-
գամ գալուստին՝՝ երբոր Որդին մարդոյ իր
փառաց աթոռը նստի, ՀԴուք ալ տասուերկու
աթոռներու վրայ պիտի նստիք՝ Իսրայէլի տասուեր-
29 կու ցեղերը դատելու: Ո Եւ ո՛վ որ թողուց տու-
ներ, կամ եղբայրներ, կամ քոյրեր, կամ հայր,
կամ մայր, կամ կին, կամ որդիներ, կամ ար-
տեր՝ իմ անուանս համար, հարիւրապատիկ պիտի
առնէ, և յաւիտենական կեանք պիտի ժառանգէ:
30 Ն Բայց շատ առաջիններ պիտի ըլլան յետին, և
յետիններ՝ առաջին:

ճ Գլ. ժգ. 22; Մար. ժ. 24; ա Կոր. ա. 26; ա Տիմ. զ. 9, 10;
* Ոմանք՝ պարանը
մ Ծն. ժը. 14; Յոբ. խբ. 2; Երեմ. լբ. 17; Զաք. ը. 6; Ղու. ա. 37; ժը. 27;
յ Մար. ժ. 28; Ղու. ժը. 28;
ն բ Օր. լգ. 9; Գլ. դ. 20; Ղու. ե. 11;
† Յուն. վերստին ծննդեանը մէջ
Հ Գլ. ի. 21; Ղու. իբ. 28, 29, 30; ա Կոր. զ. 2, 3; Յայտ. բ. 26;
ո Մար. ժ. 29, 30; Ղու. ժը. 29, 30;
Ն Գլ. ի. 16; իա. 31, 32; Մար. ժ. 31; Ղու. ժգ. 30;

ԳԼ. Ի

1 Քրիստոս այգիի բանւորներու առակով կը ցուցընէ թէ՝ Աստուած բնաւ մէկ մարդու մը պարտական չէ. 17 իր չարչարանքը կը նախաձայնէ. 20 Զեբեդէոսի որդւոցը մօրը պատասխան տալով՝ կը սորվեցընէ իր աշակերտներուն խոնարհ ըլլալ. 30 ու երկու կոյրերու աչքերը կը բանայ:

1 Քանզի երկնից թագաւորութիւնը տանուտէր
մարդու մը նման է, որ առտուանց կանուխ
2 ելաւ՝ իր այգիին համար բանւորներ բռնելու: Եւ
բանւորներուն հետ օրը մէկ դահեկանի մը խօսք
3 կապեց, ու զանոնք խրկեց իր այգին: Եւ ժամը
իրեքին ատենները ելաւ՝ ուրիշները տեսաւ, որ
4 շուկային մէջ պարապ կայներ էին. Ու ըսաւ ա-
նոնց. Դո՛ւք ալ գացէք իմ այգիս, և ի՞նչ որ ար-
5 ժան է՝ կու տամ ձեզի: Անոնք ալ գացին. ու
նորէն ժամը վեցին և ժամը իննին ատենները ելաւ՝
6 անանկ ըրաւ: Եւ ժամը տասնումէկին ատենները
ելաւ, ուրիշները գտաւ՝ որ պարապ կայներ էին.
ու անոնց ըսաւ. Ինչո՞ւ հոս բոլոր օրը պարապ
7 կայներ էք: Ըսին իրեն. Անոր համար որ մէկը
մեզ վարձքով չբռնեց. ըսաւ անոնց. Դուք ալ
այգին գացէք, ու ի՞նչ որ արժան է՝ պիտի առնէք:
8 Եւ իրիկուն որ եղաւ, այգիին տէրը իր տնտեսին
ըսաւ. Բանւորները կանչէ՛, և անոնց վարձքը
տո՛ւր, ետքիններէն սկսելով մինչև առջինները:
9 Ու երբոր եկան անոնք որ ժամը տասնումէկին
10 գացէր էին, մէյմէկ դահեկան առին. Եւ առջին-
ները գալով՝ կը կարծէին որ աւելի պիտի առնեն,
11 ու անոնք ալ առին մէյմէկ դահեկան: Երբոր
առին, տանը տիրոջը դէմ տրտունջ կ՛ընէին՝ ու
12 կ՛ըսէին թէ՝ Ատ ետքինները մէկ ժամ մը գործե-
ցին, և անոնք հաւասար ըրիր մեզի, որ օրուան
13 ծանրութիւնը ու տաքութիւնը քաշեցինք: Անի-
կայ պատասխան տուաւ անոնցմէ մէկուն՝ ու ըսաւ.
Ընկեր՝ ես քեզ չեմ զըկեր. չէ՞ որ դուն իմ հետս

14 մէկ դահեկանի մը խօսք կապեցիր. Ա՛ռ քուկդ՝ ու
գնա՛, կ՛ուզեմ որ աս ետքինին՝ քեզի [illegible] պէս
15 տամ: —Միթէ ես իշխանութիւն չունի՞մ իմ
բաներուս վրայ՝ ի՞նչ որ ուզեմ ընելու. կամ թէ
16 Քու աչքդ չա՞ր է՝ որ ես բարերար եմ: Այսպէս
յետինները առաջին պիտի ըլլան, և առաջինները՝
յետին. Քինչու որ կանչուածները շատ են, բայց
ընտրուածները քիչ:
17 Ու Երբոր Յիսուս Երուսաղէմ կ՛ելլէր, ճամ-
բան տասուերկու աշակերտները հետը առաւ ա-
18 ռանձին, ու ըսաւ անոնց. Ահա՛ Երուսաղէմ
կ՛ելլենք, և Որդին մարդոյ պիտի մատնուի քահա-
նայապետներուն ու դպիրներուն, և զանիկայ մա-
19 հուան պիտի դատապարտեն, Եւ զանիկայ հե-
թանոսներուն պիտի մատնեն՝ ծաղը ընելու ու ծե-
ծելու, և խաչը հանելու. ու երրորդ օրը յարու-
թիւն պիտի առնէ:
20 Ան ատենը Զեբեդէոսին որդւոցը մայրը իր
որդւոցը հետ եկաւ անոր, երկրպագութիւն
21 կ՛ընէր՝ ու բան մը կը խնդրէր անկէ: Ան ալ ըսաւ
անոր. Ի՞նչ կ՛ուզես: Ըսաւ անոր. Ըսէ՝ որ աս
իմ երկու որդիքս ժ մէկը աջ կողմդ, և մէկալը
ձախ կողմդ նստին քու թագաւորութեանդ մէջ:
22 Պատասխան տուաւ Յիսուս՝ ու ըսաւ. Չէք
գիտեր՝ ի՞նչ կը խնդրէք. կրնա՞ք խմել Իան
գաւաթը՝ որ ես պիտի խմեմ, կամ Լան մկըր-
տութիւնովը մկրտուիլ՝ որ ես պիտի մկրտուիմ.

— Հռով. թ. 21:
Բ Օր. ժե. 9: Առակ. իգ. 6: Գլ. զ. 23:
Գ Գլ. ժթ. 30:
Դ Գլ. իբ. 14:
Ե Մար. ժ. 32: Ղու. ժը. 31: Յօհ. ժբ. 12:
Զ Գլ. ժզ. 21:
Է Գլ. իէ. 2: Մար. ժե. 1, 16: Ղու. իդ. 1: Յօհ. ժը. 28, Ա: Գոր. գ. 13:
Ը Մար. ժ. 35:
Թ Գլ. դ. 21:
Ժ Գլ. ժթ. 28:
Ի Գլ. իզ. 39, 42: Մար. ժդ. 36: Ղու. իբ. 42: Յօհ. ժը. 11:
Լ Ղու. ժբ. 50:

23 ըսին իրեն . Կրնանք . Նա ըսաւ անոնց . Է՞մ
գաւաթս պիտի խմէք , և ան մկրտութիւնով՝ որ
ես մկրտուելու եմ , պիտի մկրտուիք . բայց իմ
աջ կողմն ու ձախ կողմն նստիլը՝ իմս չէ տալը ,
հապա որոնց որ պատրաստուած է իմ Հօրմէս :
24 Եւ երբոր տասը ալէկիրթները լսեցին , ան
25 երկու եղբայրներուն նեղացան : Յիսկ Յիսուս իրեն
կանչեց զանոնք՝ ու ըսաւ . Գիտէք որ ազգաց
իշխանները կը տիրեն անոնց , և մեծամեծները
26 կ'իշխեն անոնց . Բայց ձեր մէջը հանանկ պիտի
ըլլայ . հապա ձեզմէ ո՛վ որ մեծ ըլլալ կ'ուզէ ,
27 թող անիկայ ձեր սպասաւորը ըլլայ . Եւ ձեզմէ
ո՛վ որ առաջին ըլլալ կ'ուզէ , թող անիկայ ձեր
28 ծառան ըլլայ : Ինչպէս Որդին մարդոյ չեկաւ
սպասաւորութիւն ընդունելու , հապա սպասաւո-
րութիւն ընելու , և իր կեանքը չքաւորուն հա-
մար փրկանք տալու :
29 Եւ երբոր անոնք Երիքովէն ելան , մեծ բազ-
30 մութիւն անոր ետևէն գնաց : Եւ ահա ճամբուն
քովը երկու կոյր նստած էին . երբոր լսեցին թէ
Յիսուս կ'անցնի , աղաղակեցին ու ըսին . Աղօրմէ՛
31 մեզի Տէր՝ որդի Դաւթի : Եւ բազմութիւնը կը
յանդիմանէր զանոնք , որ լռեն . բայց անոնք՝ աւ
աւելի կ'աղաղակէին ու կ'ըսէին . Աղօրմէ՛ մեզի
32 Տէր՝ որդի Դաւթի : Եւ Յիսուս կանգ առնելով
կանչեց զանոնք՝ ու ըսաւ . Ինչ կ'ուզէք որ ձեզի
33 ընեմ : Ըսին անոր . Տէր՝ որ աչքերնիս բացուին :

է Գոր . ժբ . 2 ; Հռով . բ . 17 ;
բ Կոր . ա . 7 ; Ցայտ . ա . 9 ։
ը ԳԼ . իե . 34 ։
թ Մար . ժ . 41 ; Ղու . իբ .
24 , 25 ։
ժ ա Պետ . ե . 3 ։
ի ԳԼ . իգ . 11 ; Մար . թ .
34 ; ժ . 43 ։
լ ԳԼ . ժբ . 4 ։
խ Ցօհ . ժգ . 4 ։
ծ Փիլ . բ . 7 ։
կ Ղու . իբ . 27 ; Ցօհ . ժգ . 14 ։
հ Ես . ծգ . 10 , 11 ; Դան . թ .
24 , 26 ; Ցօհ . ժա . 51 , 52 ։
ձ Տիմ . բ . 6 ; Տիտ . բ . 14 ։
ղ Պետ . ա . 19 ։
ճ ԳԼ . իղ . 28 ; Հռով . և . 15 ;
19 ; Երբ . թ . 28 ։
մ Մար . ժ . 46 ; Ղու . ժբ . 35 ։
յ ԳԼ . թ . 27 ։

34 Եւ Յիսուս խղճալով՝ անոնց աչքերուն դպաւ . և
շուտ մը անոնց աչքերը բացուեցան , ու անոր
ետևէն գացին :

ԳԼ . ԻԸ

1 Քրիստոս իշու վրայ հեծած՝ Երուսաղէմ կը մտնէ . 12 տաճա-
րէն դուրս կը վռնտէ առուտուր ընողները . 17 Թզենին
կ'անիծէ . 23 կը պապանձեցնէ քահանաները ու ծերերը ,
28 և կը յանդիմանէ զանոնք՝ օրինակ բերելով հօր մը երկու
որդիները , 35 ու ան մշակները՝ որ իրենց խրկուածները
սպաննեցին :

1 Եւ երբոր Երուսաղէմին մօտեցան , ու եկան
Բեթփագէ դէպ ի Ձիթենեաց լեռը , ան
առնը Յիսուս իր աշակերտներէն երկուքը խրկեց .
2 Եւ ըսաւ անոնց . Գացէք ատ ձեր դիմացի գեղը ,
և շուտ մը պիտի գտնէք կապած էշ մը՝ ու անոր
հետ աւանակ մը . արձըկեցէ՛ք ատոնք՝ ու ինծի բե-
3 րէք . Եւ թէ որ մէկը ձեզի բան մը ըսէ , ըսէ՛ք թէ
Տէրոջը պէտք են . և շուտ մը անոնք պիտի խրկէ :
4 Ըս ամէն բաները եղաւ , որ կատարուի մարգարէին
5 խօսքը՝ որ կ'ըսէ . Ըսէ՛ք Սիոնի աղջկանը . Ահա
քու թագաւորդ քեզի կու գայ , հեզ՝ ու իշու
6 վրայ հեծած՝ և իշու ձագի աւանակի վրայ : Աշա-
կերտները գացին , և ինծոր որ Յիսուս իրենց պա-
7 տուիրեր էր , ըրին . Ու բերին էշը և աւանակը , և
է անոնց վրայ իրենց հանդերձները դրին , ու նըս-
8 տաւ անոնց վրայ : Եւ ժողովուրդէն շատերը ի-
րենց հանդերձները ճամբուն վրայ փռեցին , և ու-
րիշները ծառերէն ճիւղեր կը կտրէին , ու ճամբուն
9 վրայ կը տարածէին : Եւ ժողովուրդները որ առջե-
էն ու ետևէն կ'երթային , կ'աղաղակէին ու կ'ըսէին .
է Ովսաննա որդւոյ Դաւթի . Ըօրհնեալ է ան՝ որ Տէ-
րոջը անունովը կու գայ . Ովսաննա ի բարձունս :

ա Մար . ժա . 1 ; Ղու . ժթ . 29 ։
բ Զաք . ժգ . 4 ։
գ Ես . կր . 11 ; Զաք . թ .
9 ; Ցօհ . ժբ . 15 ։
դ Մար . ժա . 4 ։
ե Թագ . թ . 13 ։
զ Տես Ղև . իգ . 40 ; Ցօհ . ժբ .
13 ։
է Սաղ . ճժբ . 25 ։
ը Սաղ . ճժբ . 26 ; ԳԼ . իգ . 39 ։

10 Բ Ու երբոր անիկայ Երուսաղէմ մտաւ, բոլոր
քաղաքը շարժեցաւ, ու ըսաւ. Ո՞վ է ասա:
11 Եւ ժողովուրդները ըսին. Ասիկայ Յիսուս ԺՄար-
գարէն է՝ Գալիլեայի Նազարեթէն:
12 ԻԵւ Յիսուս Աստուծոյ տաճարը մտաւ, ու
դուրս հանեց ամէն անոնք՝ որ տաճարին մէջ կը
ծախէին ու կը գնէին, և Լստակ փոխողներուն
սեղանները՝ ու աղաւնի ծախողներուն աթոռները
13 կործանեց. Եւ ըսաւ անոնց. Գրուած է թէ՝
ԻԻմ տունս աղօթքի տուն պիտի կոչուի, ԺԲայց
դուք ատիկայ աւազակներու այր ըրիք:
14 Եւ տաճարին մէջ կոյրեր ու կաղեր եկան
15 իրեն, և բժշկեց զանոնք: Երբոր քահանայա-
պետները ու դպիրները տեսան անոր ըրած հրաշք-
ները, և տղաքը որ տաճարին մէջ կ՚աղաղակէին
ու կ՚ըսէին, Ովսաննա որդւոյ Դաւթի, բարկա-
16 ցան. Ու ըսին անոր. Կը լսե՞ս՝ ի՞նչ կ՚ըսեն ա-
տոնք. և Յիսուս ըսաւ անոնց. Այո՛. բնաւ չէ՞ք
կարդացեր, թէ ԼՄանկանց ու կաթնկեր տղայոց
բերնէն գովութիւն կատարեցիր:
17 Եւ թողուց անոնք՝ քաղաքէն դուրս ԿԲեթանիա
ելաւ, ու գիշերը հոն կեցաւ:
18 ԽԵւ առտուանց երբոր քաղաքը կը դառնար,
19 անօթեցաւ. ՂՈւ ճամբուն վրայ թզենի մը տես-
նելով՝ քովը գնաց, և անոր վրայ տերևներէն ՚ի
զատ բան մը չգտաւ. ու ըսաւ անոր. Ասկէ ետև
քեզմէ պտուղ չըլլայ յաւիտեան. և իսկոյն թզե-
20 նին չորցաւ: ՃԵւ աշակերտները երբոր տեսան,

Բ Մար. ժա. 15: Ղու. ժթ. 45: Յօհ. բ. 13, 15:
Ժ Գլ. բ. 23: Ղու. է. 16: Յօհ. զ. 14: է. 40: թ. 17:
Ի Մար. ժա. 11: Ղու. ժթ. 45: Յօհ. բ. 15:
Լ բ Օր. ժդ. 25:
Ի Ես. ծզ. 7:
Ծ Երեմ. է. 11: Մար. ժա. 17: Ղու. ժթ. 46:
Կ Սաղ. ը. 2:
Հ Մար. ժա. 11: Յօհ. ժա. 18:
Ն Մար. ժա. 12:
Ղ Մար. ժա. 13:
Ճ Մար. ժա. 20:

զարմացան ու ըսին, թէ Ինտո՛ր թզենին չուտ մը
21 չորցաւ: Յիսուս պատասխան տուաւ՝ ու ըսաւ
անոնց. Ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի. ՄԹէ որ հա-
ւատք ունենաք՝ ու Մչերկմտիք, չէ՞ թէ միայն ատ
թզենիին եղածը պիտի ընէք, Նհապա նաև՝ թէ
որ ասս լեռանը ըսէք՝ Ելի՛ր ու ծո՛վը ինկիր, պիտի
22 ըլլայ: Եւ Հ ամէն ինչ որ աղօթքի մէջ հաւատ-
քով կը խնդրէք, պիտի առնէք:
23 ՊՈւ երբոր անիկայ տաճարը եկաւ, քահանա-
յապետները և ժողովուրդին ծերերը անոր մօտե-
ցան՝ երբոր կը սորվեցներ, ու Հ ըսին. Ի՞նչ իշ-
խանութիւնով կ՚ընես ատ բաները, և ո՞վ տուաւ
24 քեզի ատ իշխանութիւնը: Պատասխան տուաւ
Յիսուս՝ ու ըսաւ անոնց. Ես ալ ձեզի բան մը
հարցընեմ, որ եթէ անիկայ ինծի ըսէք, ես ալ
ձեզի պիտի ըսեմ թէ ի՞նչ իշխանութիւնով կ՚ը-
25 նեմ ասս բաները: Յովհաննէսին մկրտութիւնը
ո՞ւսկից էր. երկինքէ՞ն՝ թէ մարդոցմէ. և անոնք
26 մէջերնին կը խորհէին՝ ու կ՚ըսէին. Թէ որ ըսենք՝
Երկինքէն, մեզի պիտի ըսէ թէ՝ Հապա ինչո՞ւ
չհաւատացիք անոր. իսկ թէ որ ըսենք՝ Մարդոց-
մէ, ժողովուրդէն կը վախնանք, ինչու որ Պբո-
լորն ալ Յովհաննէսը իբրև մարգարէ կ՚ընդու-
27 նին: Եւ պատասխան տալով Յիսուսին՝ ըսին.
Չենք գիտեր. և ինքը ըսաւ անոնց. Ես ալ ձեզի
չեմ ըսեր թէ ի՞նչ իշխանութիւնով կ՚ընեմ ասս
բաները:
28 Բայց ի՞նչպէս կ՚երևնայ ձեզի. մէկ մարդ մը
երկու որդի ունէր, ու գնաց առջինին ըսաւ. Մր-
29 դեակ՝ գնա՛ այսօր այգիիս մէջ գործէ: Անիկայ

Մ Գլ. ժէ. 19: Ղու. ժէ. 6:
Յ Յակ. ա. 6:
Ն ա Կոր. ժգ. 2:
Շ Գլ. է. 7: Մար. ժա. 24: Ղու. ժա. 9: Յակ. ե. 16: ա Յօհ. գ. 22: ե. 14:
Ո Մար. ժա. 27: Ղու. ի. 1:
Չ Ել. բ. 14: Գոր. դ. 7: է. 27:
Պ Գլ. ժգ. 5: Մար. զ. 20: Ղու. ի. 6:

պատասխան տուաւ՝ ու ըսաւ. Չեմ ուզեր Երթալ,
30 բայց ետքը զղջացաւ՝ ու գնաց: Մէկալին ալ
գնաց, և անանկ ըսաւ. անիկայ պատասխան
տուաւ՝ ու ըսաւ. Կ'երթամ՝ տէր. և չգնաց:
31 Հիմա ասա երկուքէն ո՞րը իր հօրը կամքը կատա-
րեց. ըսին անոր՝ Առջինը. Յիսուս ըսաւ անոնց.
Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, որ մաքսաւորները ու
պոռնիկները ձեզմէ առաջ կը մտնեն Աստուծոյ
32 թագաւորութիւնը: Ինչու որ Յովհաննէս
արդարութեան ճամբայով եկաւ ձեզի, և դուք
անոր չհաւատացիք. բայց մաքսաւորները ու
պոռնիկները անոր հաւատացին. և դուք տեսաք՝
ու ետքը չզղջացիք անոր հաւատալու:
33 Ուրիշ առակ մըն ալ լսեցէք. Մէկ տանուտէր
մարդ կը կար՝ Հոր այգի մը տնկեց, ու ցանգով
պատեց զանիկայ, և անոր մէջը ճեցան փորեց, ու
աշտարակ շինեց. և զանիկայ մշակներու յանձնեց,
34 ու Տինքը օտար երկիր մը գնաց: Երբոր պտուղի
ժամանակը մօտեցաւ, իր ծառաները մշակներուն
35 խրկեց, Ր որ անոր պտուղները առնեն: Ց Եւ
մշակները անոր ծառաները բռնեցին, մէկը ծեծե-
ցին՝ միւսը սպաննեցին՝ մէկ ուրիշը քարկոծեցին:
36 Նորէն ուրիշ ծառաներ խրկեց առջիններէն շատ,
37 և անոնց ալ անանկ ըրին: Վերջը իր որդին
խրկեց անոնց՝ ըսելով. Գուցէ ամչնան իմ որ-
38 դիէս: Բայց մշակները երբոր տեսան որդին,
իրարու ըսին. Ասիկայ է ժառանգը, Ի եկէք
զանիկայ սպաննենք, ու անոր ժառանգութեանը

Ճ Ղու. է. 29, 50:
Ա Գլ. գ. 1, ԽԸ:
Ա Ղու. գ. 12, 13:
Հ Սաղ. ձ. 9: Երգ. ը. 11:
Ես. ե. 1: Երեմ. բ. 21:
Մար. ժբ. 1: Ղու. ի. 9:
Տ Գլ. իե. 14, 15:
Ր Երգ. ը. 11, 12:
Ց Բ Մն. իդ. 21: Լզ. 16:
Նէեմ. թ. 26: Գլ. ե. 12:
Իդ. 34, 37: Գոր. է. 52:
ա Թես. բ. 15: Եբր. ժա.
36, 37:
Ա Սաղ. բ. 8: Եբր. ա. 2:
Ի Սաղ. բ. 2: Գլ. իզ. 3: Իէ.
1: Յօհ. ժա. 53: Գոր. դ.
27:

39 տիրենք: Ի Եւ առին զանիկայ՝ այգիէն դուրս հա-
40 նեցին, ու սպաննեցին: Ուստի երբոր այգիին
տէրը գայ, ի՞նչ պիտի ընէ ան մշակներուն:
41 Ը Ըսին իրեն. Ֆ Ան չարերը չարաչար պիտի կոր-
սընցընէ, Ա և այգին պիտի յանձնէ ուրիշ մշակ-
ներու, որոնք պտուղները իրենց ժամանակին պի-
42 տի տան իրեն: Ըսաւ անոնց Յիսուս. Բ Բնաւ
չէ՞ք կարդացեր գրքին մէջ, Ան քարը որ շինող-
ները անարգեցին, անիկայ անկիւնին գլուխը
եղաւ. ասիկայ Տէրոջմէ եղաւ, և զարմանալի է
43 մեր աչքերուն: Ասոր համար կ'ըսեմ ձեզի, որ
Ի Աստուծոյ թագաւորութիւնը ձեզմէ պիտի առ-
նուի, ու անանկ ազգի մը պիտի տրուի՝ որ անոր
44 պտուղները բերէ: Եւ ո՛վ որ Դ ասա քարիս վրայ
ի յնայ՝ պիտի կոտրտի, և որու վրայ որ ի յնայ՝ Ե պի-
տի փսորէ զանիկայ:
45 Ու երբոր քահանայապետները՝ և փարիսեցիները
անոր առակները լսեցին, իմացան որ իրենց համար
46 կ'ըսէր: Եւ կը փնտռէին Թէ ինչպէս բռնեն
զանիկայ, բայց ժողովուրդէն վախցան. ինչու որ
Ն մարգարէի պէս կ'ընդունէին զանիկայ:

Ի Գլ. իզ. 50, ԽԸ: Մար. ժդ.
46, ԽԸ: Ղու. իբ. 54, ԽԸ:
Յօհ. ժը. 12, ԽԸ: Գոր. բ.
23:
Ը Տես Ղու. ի. 16:
Ֆ Ղու. իա. 24: Երբ. բ. 2, 3:
Ա Գոր. ժդ. 46: ժե. 7: ժը.
6: իը. 28: Հռով. թ. ժ.
ժա:
Բ Սաղ. ճժը. 22: Ես. իը. 16:
Մար. ժբ. 10: Ղու. ի. 17:
Գոր. դ. 11: Եփե. բ. 20:
ա Պետ. բ. 6, 7:
Ի Գլ. ը. 12:
Դ Ես. ը. 14, 15: Զաք. ժբ.
3: Ղու. ի. 18: Հռով. թ.
33: ա Պետ. բ. 8:
Ե Ես. կ. 12: Դան. բ. 44:
Ն Հմր 11: Ղու. է. 16: Յօհ.
է. 40:

ԳԼ. ԻԲ

1 Թագաւորի որդւոյն հարսնիքին առակը: 9 Հեթանոսնե-
րուն երկնից թագաւորութեան հրաւիրուիլը: 12 Հարսնի-
քի հանդերձ չունեցողին պատիժը: 15 Կայսրին տուրք տա-
լու վրայով: 25 Քրիստոս փաստով կը ջրէ սադուկեցւոց
մոլորութիւնը յարութեան վրայով. 34 պատասխան կու
տայ օրինականին թէ ո՛րն է մեծ ու առաջին պատուիրանքը.

41 փարիսեցւոց Հարցմունք կ՚ընէ Մեսիային վրայով , ու կը
պապանձեցընէ զանոնք ։

1 Դարձեալ պատասխան տուաւ Յիսուս՝ — և ա-
2 ռակներով ըսաւ անոնց . Երկնից թագաւո-
րութիւնը թագաւոր մարդու մը կը նմանի , որ իր
3 որդւոյն համար հարսնիք ըրաւ ։ Եւ իր ծառա-
ները խրկեց՝ որ կանչեն հարսնիքի հրաւիրուած-
4 ները . և անոնք չուզեցին գալ ։ Նորէն ուրիշ
ծառաներ խրկեց՝ ու ըսաւ . Ըսէք հրաւիրուած-
ներուն . Ահա՛ իմ ճաշս պատրաստեցի , ԷԶուա-
րակներս ու գէր կենդանիներս մորթուած են , և
5 ամէն բան պատրաստ է . հարսնիք եկէք ։ Եւ
անոնք անհոգութիւն ընելով գացին , մէկը իր
6 արտը , ու մէկալը իր առուտուրին . Եւ ուրիշ-
ները անոր ծառաները բռնեցին , նախատեցին ու
7 սպաննեցին ։ Թագաւորն ալ երբոր լսեց՝ բարկա-
ցաւ , և իր ԷԶօրքերը խրկեց՝ ու ան սպաննողները
8 սատկեցուց , ու անոնց քաղաքը այրեց ։ Ան ատե-
նը իր ծառաներուն ըսաւ . Հարսնիքը պատրաստ
9 է՝ բայց հրաւիրուածները Ըարժանի չէին ։ Ուս-
տի գացէք ճամբու գլուխները , և ո՛վ որ գտնելու
10 ըլլաք՝ հարսնիքի՛ հրաւիրեցէք ։ Եւ ան ծառա-
ները ելան ճամբաներուն վրայ , ու ո՛վ որ գտան
թէ՛ չար և թէ բարի՝ Ի ամէնն ալ ժողվեցին . ու
11 հարսնիքը հարսնևորներով լեցուեցաւ ։ Եւ թա-
գաւորը երբոր մտաւ հարսնևորները տեսնելու ,
հոն մէկ մարդ մը տեսաւ , Ղոր հարսնիքի հանդերձ
12 հագած չէր . Եւ ըսաւ անոր . Ը՛նկեր՝ ինչո՞ւ հա-
մար հոս մտար , առանց հարսնիքի հանդերձ ունենա-
13 լու . և անիկայ պապանձեցաւ ։ Ան ատենը թա-

— Ղու . ժգ . 16 ։ Յայտ . ժթ . 7 , 9 ։
Բ Առակ . թ . 2 ։
Գ Դան . թ . 26 ։ Ղու . ժթ . 27 ։
Դ Գլ . ժ . 11 , 13 ։ Գոր . ժգ . 46 ։
Ե Գլ . ժգ . 38 , 47 ։
Զ բ Կոր . ե . 3 ։ Եփե . դ . 24 ։ Կող . գ . 10 , 12 ։ Յայտ . գ . 4 ։ ժզ . 15 ։ ժթ . 8 ։

գաւորը սպասաւորներուն ըսաւ . Կապեցէ՛ք ասոր
ոտքերը ու ձեռքերը , և առէ՛ք ու հանեցէ՛ք զանի-
կայ Է դուրսի խաւարը . հոն պիտի ըլլայ լալ՝ ու
14 ակռաներ կճռցընել ։ ԸԻնչու որ կանչուածները
շատ են , ու ընտրուածները քիչ ։
15 ԹԱն ատենը փարիսեցիները գացին խորհուրդ
ըրին , թէ ի՞նչպէս անոր որոգայթ մը դնեն խօս-
16 քով ։ Եւ իրենց աշակերտները Հերովդեսեան-
ներուն հետ մէկտեղ խրկեցին անոր՝ ու ըսին .
Վա՛րդապետ՝ գիտենք որ ճշմարիտ ես , և ճշմար-
տութեամբ Աստուծոյ ճամբան կը սորվեցընես , ու
մէկու մը համար հոգդ չէ . քանզի մարդոց երես-
17 պաշտութիւն չես ըներ ։ Ուստի մեզի ըսէ՛ , քեզի
ի՞նչպէս կ՚երևնայ . Կայսրին տուրք տալ արժա՞ն
18 է՝ թէ չէ ։ Յիսուս գիտնալով անոնց խորաման-
կութիւնը՝ ըսաւ . ինչո՞ւ զիս կը փորձէք՝ կեղ-
19 ծաւորներ . Յուցուցէ՛ք ինծի տուրքին դրամը .
20 և անոնք դահեկան մը բերին իրեն ։ Ու ըսաւ
21 անոնց . Որո՞ւնն է աս պատկերը ու գիրը ։ Ըսին
անոր՝ Կայսրին . ան ատենը ըսաւ անոնց . Ուրեմն
ժ ան որ կայսրինն է՝ կայսրին տուէք , և ան որ Ա-
22 ստուծոյն է՝ Աստուծո՛յ տուէք ։ Երբոր լսեցին՝
զարմացան , և թողուցին զանիկայ՝ ու գացին ։
23 ԻՆոյն օրը անոր քովը եկան սադուկեցիները ,
Լորոնք կ՚ըսեն թէ յարութիւն չկայ , և անոր հար-
24 ցուցին՝ Ըսելով . Վա՛րդապետ՝ Ի Մովսէս ըսաւ .
Թէ որ մէկը առանց զաւակի մեռնելու ըլլայ , ա-
նոր եղբայրը առնէ անոր կնիկը , և իր եղբօրը
25 զաւակ հանէ ։ Արդ՝ եօթը եղբայրներ կային մեր
մէջը . և առջինը կնիկ առաւ՝ ու մեռաւ , և
զաւակ չունենալուն համար՝ իր կնիկը ձգեց իր եղ-

Ե Գլ . ը . 12 ։
Զ Գլ . ի . 16 ։
Ը Մար . ժբ . 13 ։ Ղու . ի . 20 ։
Ժ Գլ . ժէ . 25 ։ Հռով . ժգ . 7 ։
Ի Մար . ժբ . 18 ։ Ղու . ի . 27 ։
Լ Գոր . իգ . 8 ։
Ի բ Օր . իե . 5 ։

26 բօրը ։ Նոյնպէս ալ երկրորդը՝ ու երրորդը՝ մինչև
27 եօթներորդը ։ Ամենէն ետքը կնիկն ալ մեռաւ ։
28 Ուրեմն յարութեան ատենը ան եօթնէն որո՞ւն
կնիկը պիտի ըլլայ ։ ինչու որ ամէնքն ալ զանիկայ
29 կնիկ ունեցան ։ Եւ Յիսուս պատասխան տալով՝
անոնց ըսաւ ։ Դուք մոլորած էք , որ ծ՛ ո՛չ գիր-
քերը գիտէք՝ և ո՛չ Աստուծոյ զօրութիւնը ։
30 Քանզի յարութեան ատենը ո՛չ կնիկ կ՛առնեն՝ և
ո՛չ էրկան կը տրուին ։ հապա երկինքի մէջ Ա-
31 ստուծոյ հրեշտակներուն պէս են ։ Բայց մեռելնե-
րուն յարութիւն առնելուն համար՝ չէ՞ք կարդացեր
32 Աստուծմէ ձեզի ըսուած խօսքը ։ ՀԵս եմ Աբրա-
համին Աստուածը , և Իսահակին Աստուածը , ու
Յակոբին Աստուածը ։ Աստուած՝ մեռելներուն
33 Աստուածը չէ՛ , հապա կենդանիներուն ։ Ու ժո-
ղովուրդները լսելով՝ ծ կը զարմանային անոր վար-
դապետութեանը վրայ ։
34 ՂԲայց փարիսեցիները երբոր լսեցին՝ թէ անիկայ
պապանձեցուց սադուկեցիները , մէկտեղ ժող-
35 վուեցան ։ ՃԵւ անոնցմէ մէկը՝ օրինական մը՝
36 հարցուց , զանիկայ փորձելով , ու ըսաւ ։ Վար-
դապետ՝ ո՞ր պատուիրանքը մեծ է օրէնքին մէջ ։
37 Եւ Յիսուս ըսաւ անոր ։ ՄՔու Տէր Աստուածդ
սիրես քու բոլոր սրտովդ և քու բոլոր անձովդ ու
38 քու բոլոր մտքովդ ։ Ա՛ս է առաջին ու մեծ պատուի-
39 րանքը ։ Ու երկրորդը ասոր նման՝ ՄՔու ընկերդ
40 սիրես քու անձիդ պէս ։ ՆԱս երկու պատուիրան-
քէս կախուած են բոլոր օրէնքը և մարգարէները ։

ծ Յօհ . ի . 9 ։
ի ա Յօհ . գ . 2 ։
հ Ել . գ . 6 , 16 ։ Մար . ժբ .
26 ։ Ղու . ի . 37 ։ Գոր . է .
32 ։ Եբր . ժա . 16 ։
ձ Գլ . է . 28 ։
ղ Մար . ժբ . 28 ։
ճ Ղու . ժ . 25 ։
մ բ Օր . զ . 5 ։ ժ . 12 ։ լ . 6 ։
Ղու . ժ . 27 ։
յ Ղև . ժթ . 18 ։ Գլ . ժթ .
19 ։ Մար . ժբ . 31 ։ Ղու .
ժ . 27 ։ Հռով . ժգ . 9 ։
Գաղ . ե . 14 ։ Յակ . բ . 3 ։
ն Գլ . է . 12 ։ ա Տիմ . ա . 5 ։

41 ՀՈւ երբոր փարիսեցիները ժողվուեցան , Յի-
42 սուս հարցուց անոնց՝ ու ըսաւ ։ Քրիստոսի վրա-
յով ի՞նչ կարծիք ունիք ։ անիկայ որո՞ւ որդին է ։
43 Ըսին իրեն ։ Դաւիթին ։ Ըսաւ անոնց Յիսուս ։
Հապա ի՞նչպէս Դաւիթ Հոգիով զանիկայ Տէր
44 կը կոչէ՝ ու կ՛ըսէ ։ ՊՏէրը իմ Տէրոջս ըսաւ ։
Նստէ՝ իմ աջ կողմս , մինչև որ քու թշնամիներդ
45 ոտքերուդ պատուանդան ընեմ ։ Ուրեմն թէ որ
Դաւիթ զանիկայ Տէր կը կոչէ , ի՞նչպէս անիկայ
46 անոր որդին կ՛ըլլայ ։ ՀԵւ մէկը չէր կրնար անոր
խօսք մը պատասխանել ։ Ղու ան օրէն ետև մէկը
չէր համարձակեր անոր բան մը հարցընելու ։

ԳԼ . ԻԳ

1 Քրիստոս խրատ կու տայ ժողովուրդներուն որ դպրաց ու
փարիսեցւոց բարի վարդապետութեանը հետևին , և չէ թէ
անոնց չար օրինակներուն ։ 5 նոյնպէս ալ իր աշակերտները
կը խրատէ որ զգոյշ կենան անոնց փառասիրութենէն ։ 13
ութը անգամ վայ կու տայ անոնց կեղծաւորութեանը և կու-
րութեանը ։ 34 ու Երուսաղեմի կործանումը կը նախաձայնէ ։

1 Ան ատենը Յիսուս խօսեցաւ ժողովուրդներուն և
2 իր աշակերտներուն՝ ու ըսաւ ։ ՊՄովսէսին ա-
թոռը դպիրները և փարիսեցիները նստած են ։
3 Ուրեմն ինչ որ ձեզի կ՛ըսեն՝ որ պահէք , պահե-
ցէք ու ըրէ՛ք , բայց անոնց գործքերուն պէս մի՛
4 ընէք ։ ինչու որ Բ կ՛ըսեն ու չեն ըներ ։ Քանզի
Գ ծանր և տանելու դժուար բեռներ կը կապեն՝ ու
կը դնեն մարդոց ուսերուն վրայ , և իրենց մատովը
5 չեն ուզեր զանոնք շարժել ։ Եւ Դ իրենց ամէն
գործքերը՝ մարդոց երևնալու համար կ՛ընեն ։ Ե կը

ՂՄար . ժբ . 35 ։ Ղու . ի . 41 ։
ՊՍաղ . ճժ . 1 ։ Գոր . բ . 34 ։
ա Կոր . ժե . 25 ։ Եբր . ա .
13 ։ ժ . 12 , 13 ։
ՃՂու . ժգ . 6 ։
ՄՄար . ժբ . 34 ։ Ղու . ի .
40 ։
ՊՆէեմ . ը . 4 , 8 ։ Մաղ . բ .
7 ։ Մար . ժբ . 38 ։ Ղու .
ի . 45 ։
Բ Հռով . բ . 19 , ԽԸ ։
Գ Ղու . ժա . 46 ։ Գոր . ժե .
10 ։ Գաղ . զ . 13 ։
Դ Գլ . զ . 1 , 2 , 5 , 16 ։
Ե Թու . ժե . 38 ։ բ Օր . զ .
8 ։ իբ . 12 ։ Առակ . գ . 3 ։

լայնցընեն իրենց գրապանները, ու կ'երկընցընեն
6 իրենց հանդերձներուն քղանցքները. Ղ Ընթրիք-
ներու մէջ առաջին բազմոցները կը սիրեն, և ժո-
ղովարաններուն մէջ առաջին աթոռները, ու շու-
7 կաներուն մէջ բարևները, Եւ մարդոցմէ Ռաբբի՛
8 Ռաբբի՛ կոչուիլ: Ի Բայց դուք Ռաբբի մի՛ կո-
չուիք. ինչու որ ձեր Ուսուցիչը մէկ մըն է, այս-
9 ինքն Քրիստոս, և դուք ամէնքդ եղբայր էք: Ու
երկրի վրայ մէկը ձեզի Հայր մի՛ կոչէք. Ը ինչու որ
10 ձեր Հայրը մէկ մըն է, որ երկինքն է: Եւ դուք
ուսուցիչներ մի՛ կոչուիք. ինչու որ ձեր Ուսուցիչը
11 մէկ մըն է, այսինքն Քրիստոս: Եւ Թ ձեր մէջէն
12 մեծը ձեր սպասաւորը պիտի ըլլայ: Ժ Ո՛վ որ իր
անձը կը բարձրացընէ, պիտի խոնարհի. և ո՛վ
որ իր անձը կը խոնարհեցընէ, պիտի բարձրանայ:
13 Բայց Ի վա՛յ ձեզի կե՛ղծաւոր դպիրներ ու փարիսե-
ցիներ՝ որ երկնից թագաւորութիւնը մարդոց առջևը
կը գոցէք. քանզի դուք չէք մտներ, և մտնողներն
14 ալ չէք թողուր որ մտնեն: Վա՛յ ձեզի կե՛ղծաւոր
դպիրներ ու փարիսեցիներ՝ Լ որ որբևարիներուն
տուները կ'ուտէք, ու մարդոց երևնալու համար
աղօթքը կ'երկընցընէք. անոր համար աւելի դա-
15 տապարտութիւն պիտի ընդունիք: Վա՛յ ձեզի
կե՛ղծաւոր դպիրներ ու փարիսեցիներ՝ որ ծով ու
ցամաք կը պտըտիք մէկը նորահաւատ ընելու. ու
երբոր ըլլայ, զանիկայ ձեզմէ երկու անդամ աւելի
16 գեհենի որդի կ'ընէք: Վա՛յ ձեզի Ի կո՛յր առաջ-
նորդներ՝ որ կ'ըսէք թէ՝ Ժ Ո՛վ որ տաճարին վրայ

Ղ Մար. ժբ. 38, 39; Ղու. ժա. 43; ի. 46; գ Յոհ. 9;
Ի Յակ. գ. 1; Տես բ Կոր. ա. 24; ա Պետ. ե. 3;
Ը Մաղ. ա. 6;
Թ Գլ. ի. 26, 27;
Ժ Յոբ. իբ. 29; Առակ. ժե. 33; իթ. 23; Ղու. ժդ. 11;
ժը. 14; Յակ. դ. 6; ա Պետ. ե. 5;
Ի Ղու. ժա. 52;
Լ Մար. ժբ. 40; Ղու. ի. 47; բ Տիմ. գ. 6; Տիտ. ա. 11;
Խ Գլ. ժե. 14; Հմր 24;
Ծ Գլ. ե. 33, 34;

երդում ընէ, բան մը չէ. բայց ո՛վ որ տաճարին
մէջի ոսկիին վրայ երդում ընէ, պարտաւոր
17 կ'ըլլայ: Ո՛վ յիմարներ ու կոյրեր՝ ո՞րը մեծ է,
ոսկի՞ն Կ եթէ տաճարը, որ կը սրբացընէ ոսկին:
18 Եւ թէ՝ Ո՛վ որ սեղանին վրայ երդում ընէ, բան
մը չէ, բայց ո՛վ որ սեղանին վրայի պատարագին
19 վրայ երդում ընէ, պարտաւոր կ'ըլլայ: Յիմարներ
ու կոյրեր՝ ո՞րը մեծ է, պատարա՞գը՝ Հ եթէ սեղանը,
20 որ կը սրբացընէ պատարագը: Ուստի ո՛վ որ
սեղանին վրայ երդում ընէ, երդում կ'ընէ անոր
21 վրայ՝ և անոր վրայի ամէն բաներուն վրայ. Եւ ո՛վ
որ տաճարին վրայ երդում ընէ, երդում կ'ընէ
22 անոր վրայ՝ և Ծ անոր մէջ բնակողին վրայ. Եւ
ո՛վ որ երկինքին վրայ երդում ընէ, երդում կ'ընէ
Ղ Աստուծոյ աթոռին վրայ՝ և անոր վրան նստողին
23 վրայ: Վա՛յ ձեզի կե՛ղծաւոր դպիրներ ու փարիսե-
ցիներ՝ Ճ որ անանուխին ու սամիթին և չամանին
տասանորդը կը վճարէք, ու Մ կը ձգէք օրէնքին
ծանր ծանր բաները՝ դատաստանը և ողորմութիւնը
ու հաւատքը. ասոնք պէտք էր ընել, և անոնք
24 չձգել: Կո՛յր առաջնորդներ՝ որ մժղուկը կը
25 քամէք, և ուղտը կը կլլէք: Վա՛յ ձեզի կե՛ղծաւոր
դպիրներ ու փարիսեցիներ՝ որ Յ գաւաթին ու
պնակին դուրսի կողմը կը մաքրէք, ու ներսէն
յափշտակութեամբ և *անիրաւութեամբ լեցուն
26 են: Կո՛յր փարիսեցի՝ առաջ գաւաթին ու պնակին
ներսի կողմը մաքրէ, որ անոնց դուրսի կողմն ալ
27 մաքուր ըլլայ: Վա՛յ ձեզի կե՛ղծաւոր դպիրներ ու
փարիսեցիներ՝ Ն որ կը նմանիք ծեփած գերեզման-

Կ Ել. լ. 29;
Հ Ել. իթ. 37;
Ն գ Թագ. ը. 13; բ Մն. զ. 2; Սաղ. իզ. 8; ճլբ. 14;
Ղ Գլ. ե. 34; Սաղ. ժա. 4; Գոր. է. 49;
Ճ Ղու. ժա. 42;
Մ ա Թագ. ժե. 22; Ովս. զ. 6; Միք. զ. 8; Գլ. թ. 13; ժբ. 7;
Յ Մար. է. 4; Ղու. ժա. 39;
* Ոմանք՝ անբարեխառնութեամբ
Ն Ղու. ժա. 44; Գոր. իգ. 3;

ներու , որոնք դուրսէն գեղեցիկ կ'երևնան , և
ներսէն մեռելներու ոսկորներով և ամէն կերպ
28 պղծութիւնով լեցուն են : Նոյնպէս ալ դուք
դուրսէն մարդոց արդար կ'երևնաք , ու ներսէն
կեղծաւորութեամբ և անօրէնութեամբ լեցուն էք :
29 Լ Վայ ձեզի կեղծաւոր դպիրներ ու փարիսեցիներ՝
որ մարգարէներուն տապանները կը շինէք , և
30 արդարներուն գերեզմանները կը զարդարէք . Ու
կ'ըսէք . Թէ որ մեր հայրերուն օրերը ըլլայինք ,
անոնց հետ մարգարէներուն արեանը մասնակից չէ-
31 ինք ըլլար : Ուրեմն դուք ձեր վրայ կը վկայէք՝
թէ ՝ անոնց զաւակներն էք՝ որ մարգարէները կը
32 սպաննէին : Ուստի Լ դուք ալ ձեր հայրերուն
33 չափը լեցուցէք : Օ՛ ձեր՝ Պ իժերու ծնունդներ ,
ի՞նչպէս պիտի փախչիք գեհենին դատապարտու-
34 թենէն : Ջ Ատոր համար՝ ահա՛ ես կը խրկեմ ձեզի
մարգարէներ և իմաստուններ ու դպիրներ , և ՝ ա-
նոնցմէ մէկ քանիները պիտի սպաննէք , ու խաչը
հանէք , և ՝ մէկ քանիները ձեր ժողովարաններուն
մէջը պիտի ծեծէք , ու քաղաքէ քաղաք հալածէք .
35 Լ Որպէս զի երկրի վրայ թափուած բոլոր արդար
արիւնը ձեր վրայ գայ , Տ արդար Աբելին արիւնէն՝
մինչև Բ Բարաքիայի որդւոյն Զաքարիային արիւ-
նը , որ տաճարին ու սեղանին մէջտեղը սպաննեցիք :
36 Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի . Ա ամէն բաները պիտի
գայ ասազգիս վրայ :
37 Ց Ո՛վ Երուսաղէմ՝ Երուսաղէմ , որ մարգարէ-
ները կը սպաննէիր , ու քեզի խրկուածները ՝ կը

Լ Ղու . ժա . 47 :
՝ Գոր . է . 51 , 52 : ա Թես . բ . 15 :
Չ Ծն . ժե . 16 : ա Թես . բ . 16 :
Պ Գլ . գ . 7 : ժբ . 34 :
Ջ Գլ . իա . 34 , 35 : Ղու . ժա . 49 :
՝ Գոր . ե . 40 : է . 57 , 58 : իբ . 19 :
՝ Գլ . ժ . 17 : բ Կոր . ժա . 24 , 25 :
Չ Յայտ . ժը . 24 :
Տ Ծն . դ . 8 : ա Յօհ . դ . 12 :
Բ Բ Մն . իդ . 20 , 21 :
Ց Ղու . ժգ . 34 :
՝ Բ Մն . իդ . 21 :

քարկոծէիր . քանի՞ անգամ Ֆ քու տղաքներդ
ժողվել ուզեցի՝ ինչպէս որ հաւը իր ձագերը
Ֆ թևերուն տակը կը ժողվէ , և դուք չուզեցիք :
38 Ահա՛ ձեր տունը ձեզի աւերակ պիտի մնայ . ինչու
որ ձեզի կ'ըսեմ , որ ալ ասկէ ետև պիտի չտեսնէք
զիս , մինչև որ ըսէք . Օ Օրհնեալ է ան՝ որ Տէրոջը
անունովը կու գայ :

ԳԼ . ԻԴ

1 Քրիստոս կը նախաձայնէ տաճարին կործանումը , 3 անկէ
առաջ հասնելու մեծ թշուառութիւնները , 29 և իր դա-
տաստանի գալուն նշանները , 36 Եւ ան օրը ու ժամը մեզի
անծանօթ ըլլալուն համար , 42 կը պատուիրէ որ արթուն
մնանք ան բարի ծառային պէս՝ որ ամէն վայրկեան իր
տիրոջը գալուն կը սպասէ :

1 Եւ Յիսուս տաճարէն դուրս ելլելով՝ կ'երթար .
ու աշակերտները անոր քովը գացին՝ տաճարին
2 շէնքերը իրեն ցուցընելու : Եւ Յիսուս անոնց
ըսաւ . Չէ՞ք տեսներ ատ ամէն բաները . Ճշմարիտ
կ'ըսեմ ձեզի , Բ պիտի չմնայ հոս քար քարի վրայ՝
որ չքակուի :
3 Ու երբոր անիկայ Չիթենեաց լեռը նստեր էր ,
Գ աշակերտները իրեն եկան առանձին՝ ու ըսին .
Դ Ըսէ մեզի՝ ե՞րբ պիտի ըլլան ատ բաները . և
քու գալստեանդ՝ ու աշխարհիս վերջին նշանը ի՞նչ
4 պիտի ըլլայ : Եւ Յիսուս պատասխան տուաւ՝ ու
ըսաւ անոնց . Ե Զգոյշ կեցէք՝ չըլլայ որ մէկը ձեզ
5 խաբէ . Ինչու որ Չ շատերը պիտի գան իմ անունովս՝
ու ըսեն , թէ Ես եմ Քրիստոսը . ու Ե շատերը
6 պիտի մոլորցընեն : Եւ պիտի լսէք պատերազմներ՝

Ֆ բ Օր . լբ . 11 , 12 :
Ֆ Սաղ . ժէ . 8 : ղա . 4 :
Օ Սաղ . ճժը . 26 : Գլ . իա . 9 :
Տ Մար . ժգ . 1 : Ղու . իա . 5 :
Բ դ Թագ . թ . 7 : Երեմ . իզ . 18 : Միք . գ . 12 : Ղու . ժթ . 44 :
Գ Մար . ժգ . 3 :
Դ ա Թես . ե . 1 :
Ե Եփե . ե . 6 : Կող . բ . 8 , 18 : բ Թես . բ . 3 : ա Յօհ . դ . 1 :
Չ Երեմ . ժգ . 14 : իգ . 21 , 25 : Հմր 24 : Յօհ . ե . 43 :
Ե Հմր 11 :

ու պատերազմներու լուրեր . զգո՛յշ կեցէք որ
չխռովիք . ինչու որ ան ամէն բաները պէտք է
7 որ ըլլան , բայց դեռ վերջը չէ : Վասն զի ազգ
ազգի վրայ պիտի ելլէ , ու թագաւորութիւն
թագաւորութեան վրայ , և տեղ տեղ սովեր
ու մահտարաժամներ , և երկրաշարժութիւններ
8 պիտի ըլլան : Բայց ասոնք ամէնը՝ ցաւերուն
9 սկիզբն են : Բ Ան ատենը ձեզ նեղութեան
պիտի մատնեն , և ձեզ պիտի սպաննեն , ու
իմ անուանս համար ամէն ազգերուն ատելի պի-
10 տի ըլլաք : Եւ ան ատենը շատերը ԺԱ պիտի գայ-
թակղին , ու մէկզմէկ պիտի մատնեն , և մէկ-
11 զմէկ պիտի ատեն : Եւ Ի շատ սուտ մարգարէներ
12 պիտի ելլեն , ու Լ շատերը պիտի մոլորցընեն : Եւ
անօրէնութիւնը շատնալուն համար՝ շատերուն սէրը
13 պիտի պաղի : Ի Բայց ո՛վ որ մինչև վերջը համ-
14 բերէ , անիկայ պիտի ապրի : Եւ ԺԱ արքայու-
թեան աս աւետարանը Կ բովանդակ աշխարհի մէջ
պիտի քարոզուի՝ բոլոր ազգերուն վկայութիւն ըլ-
լալու , և անկէ ետև վերջը պիտի գայ :
15 Հ Ուստի երբոր տեսնէք աւերմունքին պղծու-
թիւնը՝ որ Ն Դանիէլ մարգարէին ձեռքովը ըսուած
է , թէ սուրբ տեղը կը կենայ . (ո՛վ որ կարդայ՝
16 թող հասկընայ .) Ան ատենը Ղ Հրէաստանի մէջ
17 եղողները՝ լեռները թող փախչին . Եւ ան որ
տանիքին վրայ է՝ թող չիջնէ իր տունէն բան
18 մը առնելու . Եւ ան որ արտին մէջն է՝ թող

Ը բ Մն . ժե . 6 : Ես . ժթ . 2 : Անգ . բ . 22 : Զաք . ժդ . 13 :
Բ Գլ . ժ . 17 : Մար . ժգ . 9 : Ղու . իա . 12 : Յօհ . ժե . 20 : ժզ . 2 : Գոր . դ . 2 , 3 : է . 58 : ժբ . 1 : ա Պետ . դ . 16 : Յայտ . բ . 10 , 13 :
Ժ Գլ . ժա . 6 : ժգ . 57 : բ Տիմ . ա . 15 : դ . 10 , 16 :
Ի Գլ . է . 15 : Գոր . ի . 29 : բ Պետ . բ . 1 :
Լ ա Տիմ . դ . 1 : Հմր 5 , 24 :
Ի Գլ . ժ . 22 : Մար . ժգ . 13 : Եբր . գ . 6 , 14 : Յայտ . բ . 10 :
Ծ Գլ . դ . 23 : թ . 35 :
Լ Հռով . ժ . 18 : Կող . ա . 6 , 23 :
Հ Մար . ժգ . 14 : Ղու . իա . 20 :
Ն Դան . թ . 27 : ժբ . 11 :
Ղ Դան . թ . 23 , 25 :

19 ետ չդառնա՛յ իր հանդերձները առնելու : Բայց
Ճ վա՛յ ան օրերը յղի եղողներուն ու ծիծ տուող-
20 ներուն : Եւ աղօ՛թք ըրէք՝ որ ձեր փախչելը
21 ձմեռը չըլլայ , ո՛չ ալ շաբաթ օրը . Քան-
զի Մ ան ատենը անանկ մեծ նեղութիւն պիտի
ըլլայ , որուն նմանը աշխարհի սկիզբէն մինչև հի-
22 մա եղած չէ , ո՛չ ալ պիտի ըլլայ : Եւ թէ որ
ան օրերը չքիչնային , բնաւ մէկ մարմին մը պի-
տի չապրէր . Ն բայց ընտրեալներուն համար՝
23 ան օրերը պիտի քիչնան : Ն Ան ատենը թէ որ
մէկը ձեզի ըսէ թէ , Ահա՛ հոս է Քրիստոսը՝ կամ
24 հոն , մի՛ հաւատաք . Ինչու որ Ւ սուտ քրիստոս-
ներ և սուտ մարգարէներ պիտի ելլեն , ու մեծ
նշաններ և հրաշքներ պիտի ցուցընեն , որ Ո եթէ
25 կարելի էր՝ ընտրեալներն ալ մոլորցընեն : Ահա՛
26 ձեզի առաջուց ըսի : Ուստի թէ որ ձեզի ըսեն
թէ՝ Ահա՛ անապատին մէջն է , մի՛ ելլէք . Ւ Ը Է՝
Ահա՛ ներքին սենեակներուն մէջն է , մի՛ հաւա-
27 տաք : Ւ Վասն զի ինչպէս որ փայլակը արևելքէն
կ՚ելլէ՝ ու մինչև արևմուտք կ՚երևնայ , անանկ
28 պիտի ըլլայ Որդւոյ մարդոյ գալուստը : Պ Քան-
զի ո՛ւր որ մեռած մարմին կայ , հոն պիտի ժող-
վուին արծիւները :
29 Եւ Ջ շուտ մը ան նեղութեան օրերէն ետև՝ Ռ ա-
րեգակը պիտի խաւարի , ու լուսինը իր լոյսը պիտի
չտայ , և աստղերը երկինքէն պիտի իյնան , ու

Ճ Ղու . իգ . 29 :
Մ Դան . թ . 26 : ժբ . 1 : Յո-
վել . բ . 2 :
Ն Ես . կե . 8 , 9 : Զաք . ժգ . 2 , 3 :
Ն Մար . ժգ . 21 : Ղու . ժէ . 23 : իա . 8 :
Ղ բ Օր . ժգ . 1 : Հմր 5 , 11 : բ Թես . բ . 9 , 10 , 11 : Յայտ . ժդ . 13 :
Ո Յօհ . զ . 37 : ժ . 28 , 29 : Հռով . ը . 28 , 29 , 30 : բ Տիմ . բ . 19 :
Չ Ղու . ժէ . 24 :
Պ Յոբ . լթ . 30 : Ղու . ժէ . 37 :
Ջ Դան . է . 11 , 12 :
Ռ Ես . ժգ . 10 : Եզեկ . լբ . 7 : Յովել . բ . 10 , 31 : գ . 15 : Ամով . ե . 20 : ը . 9 : Մար . ժգ . 24 : Ղու . իա . 25 : Գոր . բ . 20 : Յայտ . զ . 12 :

30 երկնից զօրութիւնները պիտի շարժին ։ [ա]Եւ ան
ատենը Որդւոյ մարդոյ նշանը պիտի երևնայ եր-
կինքի մէջ , [վ]ու ան ատենը երկրիս բոլոր ազգերը
կոծ պիտի ընեն , [տ]ու պիտի տեսնեն Որդին մար-
դոյ երկինքի ամպերուն վրայ եկած՝ զօրութիւնով
31 ու մեծ փառքով ։ [բ]Եւ անիկայ իր հրեշտակները
պիտի խրկէ մեծաձայն փողով , ու պիտի ժողվեն
իր ընտրեալները չորս հովերէն՝ երկինքին մէկ ծայ-
րէն մինչև մէկալ ծայրը ։
32 [ց]Թզենիէն առակ մը սորվեցէք . որ երբ անոր
ոստերը կը կակուղնան , ու տերևները կը ցցուին ,
33 գիտէք թէ ամառը մօտ է ։ [Ն]ոյնպէս ալ դուք
երբոր ասամէն բաները տեսնէք , գիտցէք [ա]որ
34 մօտ է դռներուն քովը ։ [Ճ]շմարիտ կ'ըսեմ ձեզի ,
որ [դ]ասազգը պիտի չանցնի , մինչև որ ասամէն
35 բաները ըլլան ։ [ե]Երկինքը ու երկիրը պիտի
անցնին , բայց իմ խօսքերս բնաւ պիտի չանցնին ։
36 [զ]Իսկ ան օրուան և ան ժամուն համար՝ մէկը
չգիտեր , ո՛չ ալ երկնից *հրեշտակները , [ֆ]հապա
37 միայն իմ Հայրս ։ Բայց ինչպէս որ Նոյի օրերը
եղաւ , Որդւոյ մարդոյ գալուստն ալ այնպէս պի-
38 տի ըլլայ ։ [ա]Քանզի ինչպէս էին ան օրերը ջրհե-
ղեղէն առաջ , կ'ուտէին՝ կը խմէին՝ կնիկ կ'առնէ-
ին ու էրկան կու տային , մինչև ան օրը՝ որ Նոյ
39 տապանը մտաւ ։ Եւ չգիտցան՝ մինչև որ ջրհե-
ղեղը եկաւ , ու ամէնը վերցուց . Որդւոյ մարդոյ

ա Դան . է . 13 ։
վ Զաք . ժբ . 12 ։
տ Գլ . ժզ . 27 ։ Մար . ժգ . 26 ։ Յայտ . ա . 7 ։
բ Գլ . ժգ . 41 ։ ա Կոր . ժե . 52 ։ ա Թես . դ . 15 ։
ց Ղու . իա . 29 ։
ա Յակ . ե . 9 ։
դ Գլ . ժզ . 28 ։ իգ . 36 ։ Մար . ժգ . 30 ։ Ղու . իա . 32 ։
ե Սաղ . ճբ . 26 ։ Ես . ծա . 6 ։ Երեմ . լա . 35 , 36 ։ Գլ . ե . 18 ։ Մար . ժգ . 31 ։ Ղու . իա . 33 ։ Եբր . ա . 11 ։
զ Մար . ժգ . 32 ։ Գոր . ա . 7 ։ ա Թես . ե . 2 ։ բ Պետ . գ . 10 ։
* Ոմանք՝ հրեշտակները , և ո՛չ Որդին ,
ֆ Զաք . ժգ . 7 ։
ա Ծն . զ . 3 , 4 , 5 ։ է . 5 ։ Ղու . ժէ . 26 ։ ա Պետ . գ . 20 ։

40 գալուստն ալ այնպէս պիտի ըլլայ ։ [բ]Ան ատենը
ԹԷ որ երկու հոգի արտի մը մէջ ըլլան , մէկը պի-
41 տի առնուի՝ ու մէկալը ձգուի . [Ե]ա ԹԷ որ երկու
կնիկ մէկ աղօրիքի մէջ աղալու վրայ գտնուին ,
մէկը պիտի առնուի՝ ու մէկալը ձգուի ։
42 Ուրեմն [գ]արթուն կեցէք . ինչու որ չէք գիտեր
43 թէ ո՛ր ժամուն ձեր Տէրը կու գայ ։ [դ]Բայց ասգիտցէ՛ք , որ եթէ տանուտէրը գիտնար՝ թէ գիշերուան ո՛ր պահուն գողը կու գայ , արթուն կը կենար , և թող չէր տար որ իր տունը ծակեն ։
44 [ե]Անոր համար դուք ալ պատրաստ կեցէք , քանզի Որդին մարդոյ կու գայ անանկ ժամու մէջ՝ որ դուք
45 չէք կարծեր ։ [զ]Ուստի ո՞վ է ան հաւատարիմ ու իմաստուն ծառան՝ որն որ իր տէրը իր ծառաներուն վրայ դրաւ , որ ատենին անոնց կերակուր տայ ։
46 [է]Երանի՛ է ան ծառային , որն որ իր տէրը եկած
47 ատենը՝ անանկ ըրած պիտի գտնէ ։ [Ճ]շմարիտ կ'ըսեմ ձեզի , [ը]որ իր բոլոր ունեցածին վրայ պի-
48 տի կեցընէ զանիկայ ։ [Հ]ապա թէ որ ան չար ծառան իր սրտին մէջը ըսէ . Իմ տէրս իր գալը կ'ու-
49 շացընէ . Եւ սկսի իր ծառայակիցները ծեծել ,
50 ու գինովներուն հետ ուտել ու խմել , [Ա]ն ծառային տէրը պիտի գայ անանկ մէկ օր մը՝ որ չսպասեր ,
51 և անանկ մէկ ժամ մը՝ որ չգիտեր . Եւ զանիկայ մէջտեղէն պիտի կտրէ , ու անոր բաժինը կեղծաւորներուն հետ պիտի դնէ . [թ]Հոն պիտի ըլլայ լալ՝ ու ակռաներ կճռցընել ։

բ Ղու . ժէ . 34 , ԽԸ ։
գ Գլ . իե . 13 ։ Մար . ժգ . 33 , ԽԸ ։ Ղու . իա . 36 ։
դ Ղու . ժբ . 39 ։ ա Թես . ե . 2 ։ բ Պետ . գ . 10 ։ Յայտ . գ . 3 ։ ժզ . 15 ։
ե Գլ . իե . 13 ։ ա Թես . ե . 6 ։
զ Ղու . ժբ . 42 ։ Գոր . ի . 28 ։ ա Կոր . դ . 2 ։ Եբր . գ . 5 ։
է Յայտ . ժզ . 15 ։
ը Գլ . իե . 21 , 23 ։ Ղու . իբ . 29 ։
թ Գլ . ը . 12 ։ իե . 30 ։

ԳԼ. ԻԵ

1 Տասը կուսանաց առակը, 14 ու տաղանդներուն առակը: 31
Վերջին դատաստանին ստորագրութիւնը:

1 Ան ատենը երկնից թագաւորութիւնը պիտի նմանի
տասը կոյսերու, որոնք իրենց լապտերները
2 առնելով՝ — փեսան դիմաւորելու ելան: Բ Ասոնցմէ
3 հինգը իմաստուն էին, և հինգը յիմար, Որ յի-
մարները առին իրենց լապտերները, ու հետերնին
4 եղ չառին. Բայց իմաստունները իրենց լապտեր-
5 ներուն հետ ամաններով եղ ալ առին: Եւ փեսան
որ ուշացաւ, Գ ամէնն ալ թմրեցան ու քնացան:
6 Եւ կէս գիշերին Դ ձայն մը եղաւ. Ահա՛ փեսան կու
7 գայ՝ զանիկայ դիմաւորելո՛ւ ելէք: Ան ատենը բո-
լոր կոյսերը ելան, ու Ե իրենց լապտերները շիտ-
8 կեցին: Եւ յիմարները ըսին իմաստուններուն.
տուէ՛ք մեզի ձեր եղէն. ինչու որ մեր լապտերները
9 մարելու վրայ են: Պատասխան տուին իմաստուն-
ները՝ ու ըսին. Չըլլայ որ մեզի ու ձեզի չբաւա-
կանանայ. այլ յաւէտ ծախողներո՛ւն գացէք՝ և
10 գնեցէ՛ք ձեզի համար: Երբոր անոնք գացին գնե-
լու՝ փեսան եկաւ, ու պատրաստ եղողները անոր հետ
11 հարսնիքը մտան, և Ղ դուռը գոցուեցաւ: Ետքը
մէկալ կոյսերը եկան՝ ու ըսին. Ի Տէ՛ր Տէր՝ բա՛ց
12 մեզի: Բայց անիկայ պատասխան տուաւ՝ ու ըսաւ.
Ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի թէ՝ Ը Ես ձեզ չեմ ճանչնար:
13 Թ Ուրեմն արթո՛ւն կեցէք, ինչու որ ո՛չ օրը գի-
տէք, և ո՛չ *ժամը:

— Եփե. ե. 29, 30: Յայտ. ժթ. 7: իա. 2, 9:
Բ Գլ. ժգ. 47: իբ. 10:
Գ ա Թես. ե. 6:
Դ Գլ. իդ. 31: ա Թես. դ. 16:
Ե Ղու. ժբ. 35:
Զ Ղու. ժգ. 25:
Ի Գլ. է. 21, 22, 23:
Ը Սաղ. ե. 5: Ամբ. ա. 13: Յօհ. թ. 31:
Թ Գլ. իդ. 42, 44: Մար. ժգ. 33, 35: Ղու. իա. 36: ա Կոր. ժզ. 13: ա Թես. ե. 6: ա Պետ. ե. 8: Յայտ. ժզ. 15:
* Ոմանք՝ ժամը, որուն մէջ Որդին մարդոյ կու գայ:

14 Քանզի Ժ ինչպէս օտար երկիր գացող մարդ մը՝
կանչեց իր ծառաները, և իր ունեցածը անոնց
15 յանձնեց: Մէկուն տուաւ հինգ տաղանդ, ու մէ-
կուն՝ երկուք, և մէկուն՝ մէկ, Ի ամէն մէկուն իր
կարողութեանը չափ, ու անմիջապէս ճամբայ
16 ելաւ: Եւ ան որ հինգ տաղանդը առած էր,
գնաց անոնցմով գործ տեսաւ, և ուրիշ հինգ
17 տաղանդ շահեցաւ: Նմանապէս ան որ երկուքը
18 առած էր, ուրիշ երկուք ալ շահեցաւ: Իսկ ան
որ մէկը առած էր, գնաց գետինը փորեց. ու իր
19 տիրոջը ստակը պահեց: Շատ ժամանակէ ետև
ան ծառաներուն տէրը եկաւ, և անոնցմէ հաշիւ
20 ուզեց: Եւ հինգ տաղանդը առնողը եկաւ՝ ուրիշ
հինգ տաղանդ ալ բերաւ, ու ըսաւ. Տէ՛ր՝ հինգ
տաղանդ յանձնեցիր ինծի, ահա՛ ուրիշ հինգ տա-
21 ղանդ ալ անոնց վրայ շահեցայ: Ըսաւ անոր իր
Տէրը. Ապրի՛ս՝ բարի՛ ու հաւատարիմ ծառայ,
դուն որ քիչ բանին մէջ հաւատարիմ եղար, Լ քեզ
շատ բաներու վրայ պիտի կեցընեմ. մտի՛ր Ի քու
22 տիրոջդ ուրախութեանը մէջ: Երկու տաղանդը
առնողն ալ եկաւ՝ ու ըսաւ. Տէ՛ր՝ երկու տաղանդ
յանձնեցիր ինծի, ահա՛ ուրիշ երկու տաղանդ ալ
23 անոնց վրայ շահեցայ: Ըսաւ անոր իր տէրը.
Ծ Ապրիս՝ բարի՛ ու հաւատարիմ ծառայ, դուն որ
քիչ բանին մէջ հաւատարիմ եղար, քեզ շատ
բաներու վրայ պիտի կեցընեմ. մտի՛ր քու տիրոջդ
24 ուրախութեանը մէջ: Մէկ տաղանդը առնողն
ալ եկաւ՝ ու ըսաւ. Տէ՛ր՝ գիտէի որ դուն խիստ
մարդ մըն ես. չսերմանած տեղէդ կը ՀնձԵս, ու
25 չցանած տեղէդ կը ժողվես. Ուստի վախնալով,
գացի քու տաղանդդ գետնին տակը պահեցի.

Ժ Ղու. ժթ. 12: Գլ. իա. 33:
Ի Հռով. ժբ. 6: ա Կոր. ժբ. 7, 11, 29: Եփե. դ. 11:
Լ Գլ. իդ. 47: Հմր 34, 46: Ղու. ժբ. 44: իբ. 29, 30:
Ի Երր. ժբ. 2: բ Տիմ. բ. 2: ա Պետ. ա. 8:
Ծ Հմր 21:

26 ուստի ահա՛ քուկդ քեզի ։ Պատասխան տուաւ
անոր տէրը՝ ու ըսաւ անոր . Չա՛ր և ծոյլ ծառայ՝
գիտէիր որ չսերմանած տեղէս կը ՚ի՛ձեմ , ու չցա-
27 նած տեղէս կը ժողվեմ , Ուրեմն պէտք էր քեզի
որ իմ ստակս սեղանաւորներուն տայիր , որ ես
28 եկած ատենս շահովը առնէի իմս ։ Արդ՝ առէ՛ք
ատկէ տաղանդը , ու տասը տաղանդ ունեցողի՛ն
29 տուէք ։ Կ Ինչու որ ամէն ունեցողին պիտի տրուի ,
ու պիտի աւելնայ . և չունեցողին ունեցածն ալ
30 անկէ պիտի առնուի ։ Եւ ատ անպիտան ծառան
հ դուրսի խաւա՛րը հանեցէք . հոն պիտի ըլլայ
լալ՝ ու ակռաներ կճռցընել ։
31 Ու ՝ երբոր Որդին մարդոյ իր փառքովը գայ ,
և բոլոր * սուրբ հրեշտակները իր հետը , ան
32 ատենը իր փառաց աթոռը պիտի նստի . Եւ
ղ անոր առջևը պիտի ժողվուին բոլոր ազգերը ,
ու ճ զանոնք իրարմէ պիտի զատէ , ինչպէս որ
33 հովիւ մը ոչխարները այծերէն կը զատէ . Եւ
ոչխարները իր աջ կողմը պիտի կայնեցընէ , ու
այծերը՝ ձախ կողմը ։
34 Ան ատենը Թագաւորը իր աջ կողմը եղողներուն
պիտի ըսէ . Եկէ՛ք իմ Հ օրս օր՚ի՛ածները , մ աշ-
խարհի սկիզբէն ձեզի համար պատրաստուած Թա-
35 գաւորութիւնը մ ժառանգեցէ՛ք . ն Ինչու որ անօ-
թեցայ , և ինծի ուտելիք տուիք . ծարաւեցայ , ու
ինծի խմցուցիք . ն օտարական էի , և զիս

Կ Գլ . ժգ . 12 ։ Մար . դ . 25 ։ Ղու . ը . 18 ։ ժթ . 26 ։ Յօհ . ժե . 2 ։
հ Գլ . ը . 12 ։ իդ . 51 ։
ձ Զաք . ժդ . 5 ։ Գլ . ժզ . 27 ։ ժթ . 28 ։ Մար . ը . 38 ։ Գոր . ա . 11 ։ ա Թես . դ . 15 ։ բ Թես . ա . 7 ։ Յուդ . 14 ։ Յայտ . ա . 7 ։
* Ոմանք չունին սուրբ բառը ։
ղ Հռով . ժդ . 10 ։ բ Կոր . ե . 10 ։ Յայտ . ի . 12 ։
ճ Եզեկ . ի . 38 ։ լդ . 17 , 20 ։ Գլ . ժգ . 49 ։
մ Գլ . ի . 23 ։ Մար . ժ . 40 ։ ա Կոր . բ . 9 ։ Եբր . ժա . 16 ։
յ Հռով . ը . 17 ։ ա Պետ . ա . 4 , 9 ։ գ . 9 ։ Յայտ . իա . 7 ։
ն Ես . ծը . 7 ։ Եզեկ . ժը . 7 ։ Յակ . ա . 27 ։
շ Եբր . ժգ . 2 ։ գ Յօհ . 5 ։

36 ներս առիք . ՚ Մերկ էի , և զիս հագուեցուցիք .
հիւանդ էի , ու ինծի տես եկաք . չ բանտի մէջ
37 էի , և ինծի եկաք ։ Ան ատենը արդարները անոր
պատասխան պիտի տան՝ ու ըսեն . Տէ՛ր՝ ե՞րբ քեզ
անօթեցած տեսանք՝ ու կերակրեցինք , կամ ծար-
38 ւած՝ ու խմցուցինք . Ե՞րբ քեզ օտարական տե-
սանք՝ և ներս առինք , կամ մերկ՝ ու հագուեցու-
39 ցինք . Ե՞րբ քեզ հիւանդ՝ կամ բանտի մէջ տե-
40 սանք , ու քեզի եկանք ։ Եւ Թագաւորը պատաս-
խան տալով՝ պիտի ըսէ անոնց . Ճշմարիտ կ՚ըսեմ
ձեզի . ՚ Որովհետև աս իմ եղբայրներուս պինտ
պզտիկներէն մէկուն ըրիք , ինծի ըրիք ։
41 Ան ատենը ձախ կողմը եղողներուն ալ պի-
տի ըսէ . Հ Մէկդի՛ գացէք ինծմէ անիծեալներ՝
՚ յաւիտենական կրակին մէջը , որ պատրաստուած
42 է ՚ Սատանային՝ ու իր հրեշտակներուն ։ Ինչու
որ անօթեցայ , և ինծի ուտելիք չտուիք . ծարաւե-
43 ցայ , ու ինծի չխմցուցիք . Օտարական էի , և զիս
ներս չառիք . մերկ էի , և զիս չհագուեցուցիք .
հիւանդ ու բանտի մէջ էի , և ինծի տես չեկաք ։
44 Ան ատենը անոնք ալ պատասխան պիտի տան՝ ու
ըսեն . Տէ՛ր՝ ե՞րբ տեսանք քեզ անօթեցած կամ
ծարւած՝ կամ օտարական՝ կամ մերկ՝ կամ հիւանդ՝
կամ բանտի մէջ , ու քեզի սպասաւորութիւն
45 չըրինք ։ Ան ատենը պատասխան պիտի տայ
անոնց՝ ու ըսէ . Ճշմարի՞տ կ՚ըսեմ ձեզի . Հ Որով-
հետև ասոնց պինտ պզտիկներէն մէկուն չըրիք ,
ինծի ալ չըրիք ։
46 ՚ Եւ ասոնք պիտի երթան յաւիտենական տան-

՚ Յակ . բ . 15 , 16 ։
չ բ Տիմ . ա . 16 ։
՚ Առակ . ժդ . 31 ։ ժթ . 17 ։ Գլ . ժ . 42 ։ Մար . թ . 40 ։ Եբր . զ . 10 ։
Հ Սաղ . զ . 8 ։ Գլ . է . 23 ։ Ղու . ժգ . 27 ։
՚ Գլ . ժգ . 40 , 42 ։
՚ բ Պետ . բ . 4 ։ Յուդ . 6 ։
Հ Առակ . ժդ . 31 ։ ժէ . 5 ։ Զաք . բ . 8 ։ Գոր . թ . 5 ։
՚ Դան . ժբ . 2 ։ Յօհ . ե . 29 ։ Հռով . բ . 7 , ԽԸ ։

ջանքը, իսկ արդարները՝ յաւիտենական կեան-
քը։

ԳԼ. ԻԶ.

1 Իշխանները խորհուրդ կ'ընեն Քրիստոսի դէմ։ 6 Կնիկ մը
եղով կ'օծէ անոր գլուխը։ 14 Յուդա կը մատնէ զՔրիստոս։
17 Քրիստոս կ'ուտէ զատիկը. 26 կը սահմանէ իր սուրբ
ընթրիքը. 36 աղօթք կ'ընէ պարտէզին մէջ. 47 և մէկ
համբուրով մը մատնուած՝ 57 Կայիափայի առջին կը տա-
րուի։ 69 Պետրոս կ'ուրանայ զՔրիստոս։

1 Ու երբոր Յիսուս լմընցուց ասա բոլոր խօսքերը,
2 ըսաւ իր աշակերտներուն. ¬Գիտէք որ երկու
օրէն ետև զատիկ կ'ըլլայ, և Որդին մարդոյ կը
մատնուի խաչը ելլելու։
3 ԲԱն ատենը քահանայապետները՝ ու դպիրները՝
և ժողովուրդին ծերերը ժողվուեցան քահանայա-
4 պետին սրահը, որուն անունը Կայիափա էր. Ու
խորհուրդ ըրին՝ որ նենգութեամբ բռնեն Յիսուսը՝
5 ու մեռցընեն։ Բայց կ'ըսէին թէ, Մ՛չ ասա տօ-
նիս մէջ, որ ժողովուրդին մէջ խռովութիւն չըլլայ։
6 ԳՈւ երբոր Յիսուս Դ Բեթանիա էր բորոտ
7 Սիմոնին տունը, Կնիկ մը եկաւ անոր՝ որ ունէր
ծանրագին եղի շիշ մը. և թափեց անոր գլխուն
8 վրայ՝ երբոր անիկայ սեղան նստած էր։ ԵԵւ
անոր աշակերտները տեսնելով, դժուարեցան՝ ու
9 ըսին. Ինչո՞ւ ասա կորուստը ըլլայ. Քանզի ատ
եղը կրնար սուղ գնով ծախուիլ, ու աղքատնե-
10 րուն տրուիլ։ Եւ Յիսուս իմանալով՝ ըսաւ
անոնց. Ինչո՞ւ անհանգիստ կ'ընէք կնիկը. քանզի
11 ատիկայ բարի գործ մը գործեց ինծի։ ՂԻնչու
որ աղքատները ամէն ատեն ձեր հետը ունիք,
12 բայց Է զիս ամէն ատեն չունիք։ Վասն զի ատի-

¬ Մար. ժդ. 1։ Ղու. իբ. 1։ Յօհ. ժգ. 1։
Բ Սաղ. բ. 2։ Յօհ. ժա. 47։ Գոր. դ. 25, ԽԱ։
Գ Մար. ժդ. 3։ Յօհ. ժա. 1, 2։ ժբ. 3։
Դ Գլ. իա. 17։
Ե Յօհ. ժբ. 4։
Ղ բ Օր. ժե. 11։ Յօհ. ժբ. 8։
Է Տես գլ. ժը. 20։ իը. 20։ Յօհ. ժգ. 33։ ժդ. 19։ ժզ. 5, 28։ ժէ. 11։

կայ՝ որ ատ եղը իմ մարմինիս վրայ թափեց, իմ
13 թաղմանս համար ըրաւ։ Ճշմարիտ կ'ըսեմ
ձեզի թէ, բոլոր աշխարհի մէջ՝ ուր որ ասա աւե-
տարանս քարոզուի, ատոր ըրածն ալ պիտի
խօսուի՝ իրեն յիշատակ ըլլալու համար։
14 ԸԱն ատենը տասուերկուքէն մէկը՝ որ Ը Յուդա
Իսկարիովտացի կ'ըսուէր, գնաց քահանայապետ-
15 ներուն՝ ու ըսաւ. ԺԻ՞նչ կ'ուզէք ինծի տալ,
ու ես ձեզի մատնեմ զանիկայ. և անոնք երեսուն
16 սիկղ արծաթ *կշռեցին անոր։ Եւ անկէ ետև
պատեհութիւն մը կը փնտռէր, որ զանիկայ
մատնէ անոնց։
17 ԻԵւ բաղարջակերաց առջի օրը աշակերտները
Յիսուսին եկան՝ ու անոր ըսին. Ո՞ւր կ'ուզես որ
18 քեզի պատրաստենք՝ զատիկը ուտելու համար։ Եւ
անիկայ ըսաւ. Գացէ՛ք քաղաքը այս ինչ մարդուն՝
ու ըսէ՛ք անոր. Վարդապետը կ'ըսէ. Ժամանակս
մօտ է, աշակերտներուս հետ մէկտեղ քու քովդ
19 պիտի ընեմ զատիկը։ Աշակերտներն ալ ըրին՝
ինչպէս որ Յիսուս իրենց հրաման ըրաւ, ու
պատրաստեցին զատիկը։
20 ԼՈւ երբոր իրիկուն եղաւ, տասուերկուքին հետ
21 սեղան նստաւ։ Եւ քանի որ կ'ուտէին՝ ըսաւ.
Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, որ ձեզմէ մէկը զիս պիտի
22 մատնէ։ Ու շատ տրտմեցան, և անոնցմէ ամէն
մէկը սկսաւ ըսել անոր. Տէ՛ր՝ միթէ ե՞ս եմ։
23 Անիկայ պատասխան տուաւ՝ ու ըսաւ. ԻԱն որ իմ
հետս իր ձեռքը պնակը խօթեց, նոյնը պիտի
24 մատնէ զիս։ Յիրաւի Որդին մարդոյ կ'երթայ՝

Ը Մար. ժդ. 10։ Ղու. իբ. 3։ Յօհ. ժգ. 2, 30։
Ը Գլ. ժ. 4։
Ժ Զաք. ժա. 12։ Գլ. իէ. 3։
* Կ—մ խոստացան
Ի Ել. ժբ. 6, 18։ Մար. ժգ. 12։ Ղու. իբ. 7։
Լ Մար. ժդ. 17–21։ Ղու. իբ. 14։ Յօհ. ժգ. 21։
Ի Սաղ. խա. 9։ Ղու. իբ. 21։ Յօհ. ժգ. 18։

ԺԻՆՉՊԷՍ որ գրուած է իրեն համար. բայց Կ՚վա՛ց ան
մարդուն՝ որուն ձեռքովը Որդին մարդոյ կը մատ-
նուի. աղէկ էր ան մարդուն, որ ծնած չըլլար:
25 Պատասխան տուաւ Յուդան՝ որ անիկայ պիտի
մատնէր՝ ու ըսաւ. Վա՛րդապետ՝ միթէ ե՞ս եմ.
ըսաւ անոր. Դուն ըսիր:
26 ՀԵւ քանի որ անոնք կ՚ուտէին, ԺՅիսուս հաց
առաւ՝ օրՀնեց ու կտրեց, և տուաւ աշակերտներուն՝
ու ըսաւ. Առէ՛ք՝ կերէք, Ղաս է իմ մարմինս:
27 Եւ գաւաթը առաւ՝ գոհացաւ, ու տուաւ անոնց՝
28 և ըսաւ. ՃԱմէնքդ ալ խմեցէ՛ք ասկէ. ՄԻնչու
որ ասիկայ է իմ արիւնս ՅՆոր ուխտի, որ ՆՇատե-
րու համար կը թափուի մեղաց թողութեան հա-
29 մար: Բայց Չկ՚ըսեմ ձեզի. ՊԱսկէ ետև որթին
բերքէն բնաւ պիտի չխմեմ մինչև ան օրը՝ երբոր
ձեր հետը անիկայ նոր խմեմ իմ Հօրս թագա-
ւորութեանը մէջ:
30 ՇԵւ օրՀնութիւն մը երգելէն ետև՝ Ձիթենեաց
31 լեռը ելան: Ան ատենը Յիսուս ըսաւ անոնց.
ՂԴուք ամէնքդ աս գիշեր Ջիմ վրայովս պիտի
գայթակղիք. ինչու որ գրուած է թէ՝ ՐՀովիւը
պիտի զարնեմ, ու հօտին ոչխարները պիտի
32 ցրուին: Բայց յարութիւն առնելէս ետև՝ ձեզմէ
33 առաջ ՍԳալիլեա պիտի երթամ: Պատասխան

Ժ Սաղ. իբ: Ես. ծդ: Դան. թ. 26: Մար. թ. 11: Ղու. իդ. 25, 26, 46: Գոր. ժէ. 2, 3: իզ. 22, 23: ա Կոր. ժե. 3:
Լ Ցօհ. ժէ. 12:
Հ Մար. ժդ. 22: Ղու. իբ. 19:
Յ ա Կոր. ժա. 23, 24, 25:
Ղ ա Կոր. ժ. 16:
Ճ Մար. ժդ. 23:
Մ Տե՛ս Ել. իդ. 8: Ղև. ժէ. 11:
Յ Երեմ. լա. 31:
Ն Գլ. ի. 28: Հռով. ե. 15: Եբր. թ. 22:
Չ Մար. ժգ. 25: Ղու. իբ. 18:
Ո Գոր. ժ. 41:
Չ Մար. ժդ. 26:
Պ Մար. ժդ. 27: Ցօհ. ժզ. 32:
Ջ Գլ. ժա. 6:
Ռ Զաք. ժգ. 7:
Ս Գլ. իը. 7, 10, 16: Մար. ժդ. 28: ժզ. 7:

տուաւ Պետրոս՝ ու ըսաւ անոր. Թէպէտ ամէնքն
ալ քու վրայովդ գայթակղին, բայց ես բնաւ պիտի
34 չգայթակղիմ: Ըսաւ անոր Յիսուս. ԼՀՇմարիտ
կ՚ըսեմ քեզի. Ես գիշեր դեռ հաւը չխօսած՝ իրեք
35 անգամ զիս պիտի ուրանաս: Ըսաւ անոր Պետրոս.
Թէ և քեզի հետ մեռնելու ալ ըլլամ՝ բնաւ քեզ
պիտի չուրանամ. ասանկ կ՚ըսէին նաև ամէն
աշակերտները:
36 ՄԱն ատենը Յիսուս անոնց հետ տեղ մը եկաւ,
որուն անունը Գեթսեմանի էր, ու ըսաւ աշա-
կերտներուն. Հոս նստեցէ՛ք՝ մինչև որ ես երթամ
37 հոն աղօթք ընեմ: Եւ իր հետը առնելով Պետ-
րոսը ու ՐԶեբեդէոսին երկու որդիքը, սկսաւ
38 տրտմիլ և վշտանալ: Ան ատենը ըսաւ անոնց.
ՑԻմ անձս մեռնելու չափ տրտում է. հո՛ս կեցէք,
39 և ինծի հետ արթ՛ուն մնացէք: Ու քիչ մը առաջ
երթալով՝ իր երեսին վրայ ինկաւ, և Նաղօթք ըրաւ՝
ըսելով. ՇՈՎ Հայր իմ՝ թէ որ կարելի է,
ՈԹող աս գաւաթը ինծմէ անցնի. բայց ՉՀԷ թէ
ինչպէս որ ես կ՚ուզեմ, հապա ինչպէս որ դուն
40 կ՚ուզես: Եւ եկաւ աշակերտներուն՝ ու զանոնք
քնացած գտաւ, և ըսաւ Պետրոսին. Այդպէս մէկ
ժամ մըն ալ չկրցա՞ք ինծի հետ արթուն կենալ:
41 ՖԱրթո՛ւն կեցէք՝ և աղօ՛թք ըրէք, որ փորձութեան
մէջ չմտնէք. հոգին յօժար է, բայց մարմինը
42 տկար: Դարձեալ երկրորդ անգամ գնաց աղօթք
ըրաւ՝ ըսելով. ՈՎ Հայր իմ՝ եթէ անկարելի է
որ աս գաւաթը ինծմէ անցնի՝ առանց անկէ խմե-

Վ Մար. ժդ. 30: Ղու. իբ. 34: Ցօհ. ժգ. 38:
Տ Մար. ժդ. 32-35: Ղու. իբ. 39: Ցօհ. ժը. 1:
Ր Գլ. դ. 21:
Ց Ցօհ. ժբ. 27:
Ւ Մար. ժդ. 36: Ղու. իբ. 42: Եբր. ե. 7:
Փ Ցօհ. ժբ. 27:
Ք Գլ. ի. 22:
Օ Ցօհ. ե. 30: զ. 38: Փիլ. բ. 8:
Ֆ Մար. ժգ. 33: ժդ. 38: Ղու. իբ. 40, 46: Եփե. զ. 18:

43 լուս, թող քու կամքդ ըլլայ։ Եւ եկաւ զանոնք
նորէն քնացած գտաւ. ինչու որ աչքերնին ծանրա-
44 ցած էր։ Եւ թողուց անոնք, ու նորէն գնաց
երրորդ անգամ աղօթք ըրաւ՝ նոյն խօսքը ըսելով։
45 Ան ատենը եկաւ իր աշակերտներուն՝ ու ըսաւ
անոնց. Ասկէ ետև քնացէ՛ք՝ ու հանգչեցէ՛ք.
ահա՛ ժամը հասաւ, և Որդին մարդոյ մեղաւորնե-
46 րուն ձեռքը կը մատնուի։ Ելէ՛ք ասկէ երթանք,
ահա՛ մօտեցաւ անիկայ՝ որ զիս պիտի մատնէ։
47 Եւ ¬ դեռ անիկայ աս որ կը խօսէր, ահա՛ Յու-
դան՝ տասուերկուքէն մէկը՝ եկաւ. և իր հետը
շատ բազմութիւն սուրերով ու բիրերով՝ քահա-
48 նայապետներէն և ժողովուրդին ծերերէն։ Եւ զա-
նիկայ մատնողը անոնց նշան մը տուեր էր՝ ըսելով.
Ո՛վ որ ես համբուրեմ՝ ան է, բռնեցէ՛ք անիկայ։
49 Եւ շուտ մը Յիսուսին մօտենալով՝ ըսաւ. Ողջո՛յն
50 քեզ՝ վարդապետ. ու Բ համբուրեց զանիկայ։ Եւ
Յիսուս ըսաւ անոր. Գ Ը՛նկեր՝ ինչո՞ւ համար եկար
դուն. ան ատենը մօտեցան՝ ձեռք զարկին Յի-
51 սուսին՝ ու բռնեցին զանիկայ։ Եւ ահա՛ Դ Յիսուսի
հետ եղողներուն մէկը ձեռքը երկընցուց, և իր
սուրը հանելով՝ զարկաւ քահանայապետին ծառա-
52 յին, և անոր ականջը մէկդի հանեց։ Ան ատենը
Յիսուս ըսաւ անոր. Սուրդ իր տե՛ղը դարձուր.
ինչու որ Ե ամէն սու՝ր առնողները սրով պիտի
53 կորսուին։ Կը կարծե՞ս թէ չեմ կրնար հիմա իմ
Հ օրս աղաչել, և ինծի հասցընէ Ղ տասուերկու
54 * գունդէն աւելի հրեշտակներ։ Բայց ի՞նչպէս պի-
տի կատարուին գիրքերը, Ե թէ պէտք է ասանկ
ըլլալ։

¬ Մար. ժդ. 43։ Ղու. իբ. 47։ Յօհ. ժը. 3։ Գոր. ա. 16։
Բ բ Թագ. ի. 9։
Գ Սաղ. խա. 9։ ծե. 13։
Դ Յօհ. ժը. 10։
Ե Ծն. թ. 6։ Յայտ. ժդ. 10։
Զ դ Թագ. զ. 17։ Դան. է. 10։
* Յուն. լեգէոնէն
Ե Ես. ժգ. 7, ԽԱ։ Հմր 24։ Ղու. իդ. 25, 44, 46։

55 Ան ատենը Յիսուս ըսաւ ան բազմութեանը.
Իբր թէ աւազակի՞ վրայ ելաք՝ սուրերով ու բիրե-
րով զիս բռնելու. ամէն օր տաճարին մէջ ձեզի
հետ կը նստէի՝ ու կը սորվեցընէի, և զիս չբռնե-
56 ցիք։ Բայց աս ամէն բաները եղաւ՝ որ Ը կա-
տարուին մարգարէից գիրքերը։ Ան ատենը Բ բո-
լոր աշակերտները թողուցին անիկայ՝ ու փախան։
57 Ժ Եւ անոնք բռնեցին Յիսուսը՝ Կայիափա քա-
հանայապետին տարին, ուր որ դպիրները ու ծե-
58 րերը ժողվուեր էին։ Եւ Պետրոս հեռուանց ա-
նոր ետևէն գնաց՝ մինչև քահանայապետին գաւի-
թը, ու ներս մտաւ սպասաւորներուն հետ նստաւ,
59 որ վերջը տեսնէ։ Իսկ քահանայապետները ու
ծերերը և բոլոր ժողովքը Յիսուսի դէմ սուտ վը-
կայութիւն մը կը փնտռէին, որ անիկայ մեռցընեն.
60 Ու չգտան. թէ և Ի շատ սուտ վկաներ ալ եկան,
61 բայց չգտան. ետքը Լ երկու սուտ վկայ եկան, Ու
ըսին թէ, Ասիկայ ըսաւ, Ի Ես կրնամ Աստուծոյ
տաճարը քակել, և զանիկայ իրեք օրուան մէջ
62 շինել։ Ժ Եւ քահանայապետը ոտք ելլելով՝ ը-
սաւ անոր. Պատասխան մը չե՞ս տար. ի՞նչ կը
63 վկայեն ասոնք քեզի դէմ։ Ի Եւ Յիսուս լուռ կը
կենար։ Պատասխան տուաւ քահանայապետը՝
ու ըսաւ անոր. Հ Կենդանի Աստուծով քեզ
կ՚երդմնցընեմ՝ որ մեզի ըսես, թէ դո՞ւն ես Քը-
64 րիստոս Որդին Աստուծոյ։ Ըսաւ անոր Յիսուս.
Դուն ըսիր. բայց կ՚ըսեմ ձեզի. Ծ ասկէ ետև պի-
տի տեսնէք Որդին մարդոյ Ղ Զօրութեան աջ կող-

Ը Ողբ. դ. 20։ Հմր 54։
Թ Տես Յօհ. ժը. 15։
Ժ Մար. ժդ. 53։ Ղու. իբ. 54։ Յօհ. ժը. 12, 13, 24։
Ի Սաղ. իէ. 12։ լե. 11։ Մար. ժդ. 55։ Գոր. զ. 13։
Լ բ Օր. ժթ. 15։
Ի Գլ. իէ. 40։ Յօհ. բ. 19։
Ժ Մար. ժդ. 60։
Հ Ես. ծդ. 7։ Գլ. իէ. 12, 14։
Հ Ղև. ե. 1։ ա Թագ. ժդ. 24, 26։
Ծ Դան. է. 13։ Գլ. ժզ. 27։ իդ. 30։ Ղու. իա. 27։ իե. 31։ Յօհ. ա. 51։ Հռով. ժդ. 10։ ա Թես. դ. 16։ Յայտ. ա. 7։
Ղ Սաղ. ճժ. 1։ Գոր. է. 55։

մը նստած, ու երկնից ամպերուն վրայ եկած ։
65 ՃԱն ատենը քահանայապետը իր հանդերձները
պատռեց՝ ու ըսաւ. Հայհոյութիւն ըրաւ. ալ
ի՞նչ պէտք է մեզի վկաներ. ահա՛ հիմա լսեցիք
66 ատոր հայհոյութիւնը. Ձեզի ի՞նչպէս կ՚երևնայ.
անոնք պատասխան տուին ու ըսին. ՀՄահապարտ
67 է ։ ՅԱն ատենը անոր երեսը թուքին, ու բռուն-
ցով ծեծեցին անիկայ. Նոմանք ալ ապտակ զար-
68 նելով՝ ըսին. ՇՄարգարէացի՛ր մեզի՝ դուն Քը-
րիստոս, ո՞վ է ան՝ որ քեզի զարկաւ ։
69 ՊԻսկ Պետրոս դուրսը գաւիթը նստեր էր. և
մէկ աղախին մը եկաւ անոր՝ ու ըսաւ. Դուն ալ
70 Գալիլեացի Յիսուսին հետն էիր ։ Բայց անիկայ
ամենուն առջևը ուրացաւ՝ ու ըսաւ. Չեմ գիտեր
71 դուն ի՞նչ կը խօսիս ։ Ու երբոր դուռը ելաւ,
ուրիշ աղախին մը զանիկայ տեսաւ, և հոն եղող-
ներուն ըսաւ. Ասիկայ ալ Յիսուս Նազովրեցիին
72 հետն էր ։ Եւ Պետրոս նորէն երդում ընելով՝
73 ուրացաւ թէ, Ես ան մարդը չեմ ճանչնար ։ Ու
քիչ մը ատենէն ետև հոն եղողները եկան՝ և ըսին
Պետրոսին. Յիրաւի՛ դուն ալ անոնցմէ ես. ին-
չու որ քու Չզրուցուածքդ ալ քեզի յայտնի կ՚ը-
74 նէ ։ Ան ատենը Ղսկսաւ անիծել ու երդում ը-
նել՝ ըսելով թէ, Ես ան մարդը չեմ ճանչնար.
75 և իսկոյն հաւը խօսեցաւ ։ Եւ Պետրոս միտքը
բերաւ Յիսուսին խօսքը՝ որ իրեն ըսեր էր թէ,
ՉԴեռ հաւը չխօսած՝ իրեք անգամ պիտի ուրա-
նաս զիս. ու դուրս ելլելով դառնապէս լացաւ ։

ճ Դ Թագ. ժը. 37 ։ ժթ. 1 ։
ՀՄար. ժդ. 66 ։ Ղու. իբ. 55 ։
Յ Ղև. իդ. 16 ։ Յօհ. ժթ. 7 ։
Յ Ես. ծ. 6 ։ ծդ. 3 ։ Գլ. իէ. 30 ։
Ն Ղու. իբ. 63 ։ Յօհ. ժթ. 3 ։
Չ Մար. ժդ. 65 ։ Ղու. իբ. 64 ։
Ղու. իբ. 59 ։
Ղ Մար. ժդ. 71 ։
Չ Հմր 34 ։ Մար. ժդ. 30 ։ Ղու. իբ. 61, 62 ։ Յօհ. ժդ. 38 ։

ԳԼ. ԻԷ

1 Քրիստոս Պիղատոսի ձեռքը կը տրուի կապուած ։ 3 Յուդան
խեղդամահ կ՚ըլլայ ։ 19 Պիղատոս իր կնիկէն խրատուած՝
24 իր ձեռքերը կը լուայ, 26 ու Բարաբբան կ՚արձակէ ։ 29
Քրիստոս փուշերով կը պսակուի, 34 կը խաչուի, 39 կը նա-
խատուի, 50 կը մեռնի ու կը թաղուի ։ 66 Քրիստոսի գե-
րեզմանը Հրէայք կը կնքեն, ու պահապան զինուորներ կը
դնեն ։

1 Երբոր առտու եղաւ, ՌԲոլոր քահանայապետնե-
րը ու ժողովուրդին ծերերը Յիսուսի դէմ
2 խորհուրդ ըրին՝ որ զանիկայ մեռցընեն ։ Եւ կա-
պելով զանիկայ տարին, ու ԷՊոնտացի Պիղատոս
կուսակալին ձեռքը տուին ։
3 ԷԱն ատենը Յուդան՝ որ զանիկայ մատնեց,
տեսնելով թէ դատապարտուեցաւ, զեղջի եկաւ,
ու երեսուն արծաթը ետ դարձուց քահանայապետ-
4 ներուն՝ և ծերերուն, Ու ըսաւ. Մեղայ, որ անմեղ
արիւն մատնեցի. և անոնք ըսին. Մեզի ի՞նչ,
5 դո՛ւն նայէ ։ Եւ արծաթը տաճարին մէջ ձգեց՝
ԴՈ՛ւ դուրս ելաւ, և գնաց ինքզինքը խեղդեց ։
6 Քահանայապետներն ալ արծաթը առնելով՝ ը-
սին. Արժան չէ՛ ատիկայ *կորբանին մէջ՝՝ դնել.
7 ինչու որ արեան գին է ։ Ուստի խորհուրդ ըրին,
և անով բրուտին արտը ծախու առին՝ օտարներու
8 գերեզմանատուն ըլլալու համար ։ Ես պատճառով՝
ան արտը ԻԱրեան արտ ըսուեցաւ մինչև այսօր ։
9 Ան ատենը կատարուեցաւ †Երեմիա մարգարէին
ձեռքով ըսուած խօսքը. ՂԵւ առին երեսուն ար-
ծաթը՝ գին կտրուածին գինը, որ Իսրայէլի որ-
10 դւոցմէ ՌՄանք գին կտրեցին, Ու տուին անիկայ

ՌՍաղ. բ. 2 ։ Մար. ժե. 1 ։
Ղու. իբ. 66 ։ իգ. 1 ։ Յօհ. ժը. 28 ։
ԷԳլ. ի. 19 ։ Գոր. գ. 13 ։
ԷԳլ. իզ. 14, 15 ։
ԴԲԹագ. ժէ. 23 ։ Գոր. ա. 18 ։
* ՅՐ՝ տաճարին գանձանակը
ԻԳոր. ա. 19 ։
† Ոմանք չունին Երեմիա անունը ։
ՂԶաք. ժա. 12, 13 ։

բրուտին արտին, ինչպէս որ ինծի հրաման ըրաւ
Տէրը:
11 Եւ Յիսուս՝ կուսակալին առջեւը կայնեցաւ. և
կուսակալը Է հարցուց անոր՝ ու ըսաւ. Հրէից
Թագաւորը դո՞ւն ես: Եւ Յիսուս ըսաւ անոր.
12 Ը Դուն կ'ըսես: Ու քահանայապետներէն և
ծերերէն ամբաստանուած ատենը Թ բնաւ պատաս-
13 խան մը չտուաւ: Ան ատենը Պիղատոս ըսաւ ա-
նոր. Ժ Չե՞ս լսեր Թէ ո՛րչափ քեզի դէմ կը վկայեն
14 ատոնք: Եւ անոր բան մը պատասխան չտուաւ,
մինչեւ շատ զարմացաւ կուսակալը:
15 Ի Բայց կուսակալը սովորութիւն ունէր, որ տօ-
նին ատենը կապուած մը արձակէր ժողովուրդին,
16 ո՛վ որ ուզէին: Ան ատենը Բարաբբա անունով
17 մէկ երեւելի բանտարկեալ մը ունէին: Երբոր
ժողվուեցան՝ ըսաւ անոնց Պիղատոս. Ո՞րը կ'ու-
զէք՝ որ ձեզի արձակեմ. Բարաբբա՞ն, Թէ Յի-
18 սուսը՝ որ Քրիստոս կ'ըսուի. Քանզի գիտէր Թէ
նախանձի համար մատնեցին զանիկայ:
19 Ու երբոր անիկայ ատեանը նստեր էր, անոր
կնիկը ԺԼ խրկեց անոր՝ ու ըսաւ. Դուն ան ար-
դարին հետ բան մը չունենաս. ինչու որ այսօր
երազիս մէջ շատ դիպուածներ անցան գլխէս անոր
համար:
20 Լ Բայց քահանայապետները և ծերերը ժողո-
վուրդը համոզեցին, որ Բարաբբան խնդրեն՝ ու
21 Յիսուսը կորսընցընեն: Պատասխան տուաւ կու-
սակալը՝ ու ըսաւ անոնց. Ա՛ս երկուքէս ո՞րը կ'ու-
զէք՝ որ ձեզի արձակեմ. և անոնք ըսին, Բարաբ-
22 բան. Ըսաւ անոնց Պիղատոս. Հապա ի՞նչ
23 ընեմ Յիսուսը՝ որ Քրիստոս կ'ըսուի: Ամէնքն

Ի Մար. ժե. 2: Ղու. իդ. 3: Յօհ. ժը. 33:
Ը Յօհ. ժը. 37: ա Տիմ. զ. 13:
Թ Գլ. իզ. 63: Յօհ. ժԹ. 9:
Ժ Գլ. իզ. 62: Յօհ. ժԹ. 10:
Ի Մար. ժե. 6: Ղու. իդ. 17: Յօհ. ժը. 39:
Լ Մար. ժե. 11: Ղու. իդ. 18: Յօհ. ժը. 40: Գոր. գ. 14:

ալ ըսին անոր. Թող խաչուի՛. և կուսակալը
ըսաւ. Բայց ի՞նչ չար գործ ըրաւ. և անոնք ես
առաւել կ'աղաղակէին ու կ'ըսէին. Թող խա-
24 չուի՛: Եւ Պիղատոս տեսնելով որ օգուտ մը չըլ-
լար, հապա ալ աւելի խռովութիւն կ'ըլլայ,
Է ջուր առաւ՝ ձեռքերը լուաց ժողովուրդին առջեւը՝
ու ըսաւ. Ես ատ արդարին արիւնէն անպարտ եմ.
25 դո՛ւք մտածեցէք: Եւ բոլոր ժողովուրդը պատաս-
խան տալով՝ ըսաւ. Ժ Ատոր արիւնը մեր վրայ՝ ու
26 մեր որդւոցը վրայ ըլլայ: Ան ատենը Բարաբբան
արձակեց անոնց, և Ի Յիսուսը ծեծելով՝ անոնց
ձեռքը տուաւ որ խաչուի:
27 Հ Ան ատենը կուսակալին զինուորները պալատին
ներսը առին Յիսուսը, ու բոլոր զինուորներուն
28 գունդը անոր վրայ ժողվեցին. Եւ զանիկայ մեր-
կացընելով՝ Ն կարմիր վերարկու մը հագցուցին ա-
29 նոր: Ղ Ու փուշերէ պսակ մը հիւսելով՝ անոր
գլուխը դրին, ու եղէգ մը անոր աջ ձեռքը. և
անոր առջեւը ծնկան վրայ գալով՝ ծաղր կ'ընէին
զանիկայ, ու կ'ըսէին. Ողջո՛յն քեզ՝ Հրէից Թա-
30 գաւոր: Եւ Ճ Թքնելով անոր վրայ՝ եղէգը կ'առ-
31 նէին, ու անոր գլուխը կը ծեծէին: Ու երբոր
ծաղր ըրին անիկայ, վերարկուն վրայէն հանեցին,
ու իր հանդերձները հագցուցին անոր, Մ և տա-
րին զանիկայ խաչը հանելու:
32 Եւ Մ դուրս ելլելով՝ Ն Կիւրենացի մարդ մը գտան
Սիմոն անունով, զանիկայ պահակ բռնեցին՝ որ

Է բ Օր. իա. 6:
Ժ բ Օր. ժԹ. 10: Յես. բ. 19: բ Թագ. ա. 16: գ Թագ. բ. 23: Գոր. ե. 28:
Ի Ես. ծգ. 5: Մար. ժե. 15: Ղու. իդ. 16, 24, 25: Յօհ. ժԹ. 1, 16:
Հ Մար. ժե. 16: Յօհ. ժԹ. 2:
Ն Ղու. իդ. 11:
Ղ Սաղ. կԹ. 19: Ես. ծգ. 3:
Ճ Ես. ծ. 6: Գլ. իզ. 67:
Մ Ես. ծգ. 7:
Յ Թու. ժե. 35: գ Թագ. իա. 13: Գոր. է. 57: Եբր. ժգ. 12:
Ն Մար. ժե. 21: Ղու. իդ. 26:

33 անոր խաչը վերցընէ ։ Ու ՀԵկան Գողգոթա ըս-
34 ուած տեղը , որ է գանկի տեղ . Եւ ՝ լեղիով
խառնած քացախ տուին անոր՝ որ խմէ . ու երբոր
35 համը առաւ , խմել չէր ուզեր ։ ՀԵւ զանիկայ
խաչը հանելով , անոր հանդերձները վիճակով
բաժնեցին . [որ մարգարէէն ըսուածը կատարուի .
՚Իմ հանդերձներս իրենց մէջը բաժնեցին , և իմ
36 պատմուճանիս վրայ վիճակ ձգեցին ։] ՉՈւ նստեր
37 անիկայ կը պահէին ։ Եւ ՚ անոր գլխուն վրայ իր
յանցանքը գրուած դրին թէ , Ասիկայ է Յիսուս՝
38 Հրէից թագաւորը ։ ՚Ան ատենը անոր հետ երկու
աւազակ խաչուեցան . մէկը անոր աջ կողմէն , ու
մէկը ձախ կողմէն ։
39 Եւ Հանոնք որ կ'անցնէին՝ կը հայհոյէին անոր ,
40 գլուխնին կը շարժէին , Ու կ'ըսէին . ՚Դուն որ
տաճարը կը քակէիր , և իրեք օրուան մէջ կը
շինէիր , ինքզինքդ ազատէ՛ . ՚Թէ որ Աստուծոյ
41 Որդին ես , իջի՛ր ատ խաչէդ ։ Նոյնպէս ալ
քահանայապետները դպիրներուն ու ծերերուն հետ
42 ծաղը ընելով՝ կ'ըսէին . Ուրիշները ազատեց ,
ինքզինքը չկրնար ազատել . Թէ որ Իսրայէլի
թագաւոր է , թող հիմա իջնէ՛ խաչէն , և իրեն
43 հաւատանք ։ ՚Աստուծոյ յուսացեր է , հիմա թող
փրկէ՛ ատիկայ՝ եթէ կ'ուզէ ատիկայ . ինչու որ ը-
44 սաւ թէ , Ես Որդի Աստուծոյ եմ ։ ՚Իր հետը
խաչուած աւազակներն ալ նոյնպէս կը նախատէին
զանիկայ ։

Հ Մար . ժե . 22 ։ Ղու . իգ . 33 ։ Յօհ . ժթ . 17 ։
՚ Սաղ . կթ . 21 ։ Տես հմր 48 ։
Հ Մար . ժե . 24 ։ Ղու . իգ . 34 ։ Յօհ . ժթ . 24 ։
՚Սաղ . իբ . 18 ։
Ջ Հմր 54 ։
՚ Մար . ծե . 26 ։ Ղու . իգ . 38 ։ Յօհ . ժթ . 19 ։
՚ Ես . ծդ . 12 ։ Մար . ժե . 27 ։ Ղու . իգ . 32 ։ 33 ։ Յօհ . ժթ . 18 ։
Հ Սաղ . իբ . 7 ։ ճթ . 25 ։ Մար . ժե . 29 ։ Ղու . իգ . 35 ։
՚ Գլ . իզ . 61 ։ Յօհ . բ . 19 ։
Ր Գլ . իզ . 63 ։
Ց Սաղ . իբ . 8 ։
՚ Մար . ժե . 32 ։ Ղու . իգ . 39 ։

45 ՚Եւ վեցերորդ ժամէն մինչև իններորդ ժամը՝
46 բոլոր երկրին վրայ խաւար եղաւ ։ Եւ ժամը իննին
ատենները՝ ՚Յիսուս մեծ ձայնով աղաղակեց՝ ու
ըսաւ . Էլի՛ Էլի՛ լամա սաբաքթանի . որ ըսել
է՝ ՚Աստուա՛ծ իմ՝ Աստուա՛ծ իմ , ինչո՞ւ զիս թո-
47 ղուցիր ։ Անոնցմէ ոմանք՝ որ հոն կայներ էին ,
երբոր լսեցին՝ կ'ըսէին . Ատիկայ Եղիան կը կանչէ ։
48 Եւ շուտ մը անոնցմէ մէկը վազեց սպունգ մը ա-
ռաւ՝ Ֆքացախով լեցուց , ու եղէգի մը անցընե-
49 լով՝ տուաւ անոր որ խմէ ։ Ու մէկալները կ'ը-
սէին . Թո՛ղ տուր՝ տեսնենք թէ Եղիան կու գա՞յ
ատիկայ ազատելու ։
50 ՚Եւ Յիսուս դարձեալ մեծ ձայնով աղաղակեց՝
ու հոգին աւանդեց ։
51 Եւ ահա՛ Բտաճարին վարագուրը վերէն 'ի վար
երկուքի ճեղքուեցաւ , ու երկիրը շարժեցաւ , և
52 քարերը պատռեցան ։ Եւ գերեզմանները բա-
ցուեցան , ու շատ սուրբ ննջեցեալներու մարմին-
53 ներ յարութիւն առին . Եւ գերեզմաններէն ելան
անոր յարութենէն ետև , մտան սուրբ քաղաքը ,
ու շատերուն երևցան ։
54 ՔԲայց հարիւրապետը և անոր հետ Յիսուսը
պահողները՝ երբոր տեսան երկրաշարժը ու եղած
բաները , շատ վախցան՝ ու ըսին . Յիրաւի
ասիկայ Որդի Աստուծոյ էր ։
55 Եւ հոն շատ կնիկներ կային որ հեռուէն կը նա-
յէին , ՚որոնք Գալիլեայէն Յիսուսի ետևէն եկան
56 իրեն ծառայութիւն ընելու . ԻՈրոնց մէջն էր
Մարիամ Մագդաղենացին , և Յակոբոսին ու

Ա Ամով . ը . 9 ։ Մար . ժե . 33 ։ Ղու . իգ . 44 ։
՚ Երբ . ե . 7 ։
՚ Սաղ . իբ . 1 ։
Ֆ Սաղ . կթ . 21 ։ Մար . ժե . 36 ։ Ղու . իգ . 36 ։ Յօհ . ժթ . 29 ։
՚ Մար . ժե . 37 ։ Ղու . իգ . 46 ։
Բ Ել . իզ . 31 ։ բՄն . գ . 14 ։ Մար . ժե . 38 ։ Ղու . իգ . 45 ։
Գ Հմր 36 ։ Մար . ժե . 39 ։ Ղու . իգ . 47 ։
՚ Ղու . ը . 2 ։ 3 ։
Ի Մար . ժե . 40 ։

Յովսեսին մայրը Մարիամ , և Յակոբեդեոսի որդւոց մայրը :

57 Ու երբոր իրիկուն եղաւ , Արիմաթիայէն հարուստ մարդ մը եկաւ՝ որուն անունը Յովսէփ էր ,
58 որ ինքն ալ Յիսուսի աշակերտ էր : Անիկայ Պիղատոսին գովը երթալով՝ Յիսուսին մարմինը խնդրեց . ան ատենը Պիղատոս հրաման ըրաւ՝ որ
59 մարմինը տրուի : Ու Յովսէփ մարմինը առաւ՝
60 մաքուր կտաւով պատնեց , ու է դրաւ իր նոր դերեզմանին մէջ՝ որն որ քարէ փորած էր . և գերեզմանին դուռը մեծ քար մը գլորցընելով գնաց :
61 Ու հոն էր Մարիամ Մագդաղենացին՝ և միւս Մարիամը՝ գերեզմանին դիմացը նստած :
62 Ու հետեւեալ օրը՝ որ ուրբաթէն ետև էր , քահանայապետները ու փարիսեցիները ժողվուեցան
63 Պիղատոսին քովը , ու ըսին . Տէր՝ կը յիշենք որ ան մոլորեցուցիչը իր կենդանութեան ատենը կ'ըսէր թէ , Երէք օրէն ետև յարութիւն կ'առնեմ :
64 Ուստի հրաման ըրէ որ մինչև երրորդ օրը գերեզմանին զգուշութիւն ընեն . չըլլայ թէ իր աշակերտները գիշերով գան՝ գանիկայ գողնան , և ժողովուրդին ըսեն թէ , Մեռելներէն յարութիւն առաւ . ու ետքի մոլորութիւնը առջինէն գէշ
65 ըլլայ : Պիղատոս անոնց ըսաւ . Դուք ունիք պահապան զինուորներ . գացէք՝ զգուշութիւն
66 ըրէք ինչպէս որ գիտէք : Անոնք ալ գացին գերեզմանին զգուշութիւն ըրին , Է քարը կնքելով ու պահապան զինուորներ դնելով :

Ղ Մար . ժե . 42 ։ Ղու . իգ . 50 ։ Ցօհ . ժթ . 38 ։
Է Ես . ծգ . 9 ։
Ը Գլ . ժզ . 21 ։ ժէ . 22 ։ ի . 19 ։ իգ . 61 ։ Մար . ը . 31 ։ ժ . 34 ։ Ղու . թ . 22 ։ ժը . 33 ։ իդ . 6 , 7 ։ Ցօհ . բ . 19 ։
Թ Դան . զ . 17 ։

ԳԼ . ԻՐ

1 Հրեշտակը կ'աւետէ կանանց՝ Քրիստոսի յարութիւնը : 9 Քրիստոս ինքը կ'երեւնայ անոց : 11 Քահանայապետները

սոսկ կու տան զինուորներուն որ ըսեն թէ անիկայ իր գերեզմանէն գողցուեցաւ : 16 Քրիստոս իր աշակերտներուն կ'երեւնայ , 19 և կը խրկէ զանոնք բոլոր հեթանոսները աշակերտելու և մկրտելու :

1 Ու շաբաթ – գիշերը՝ որ մէկշաբթին կը լուսնար , եկաւ Մարիամ Մագդաղենացին , Բ ու միւս
2 Մարիամը՝ գերեզմանը տեսնելու : Ու ահա մեծ երկրաշարժ մը եղաւ . ինչու որ Տէրոջը Գ հրեշտակը երկինքէն իջնելով , գնաց դարձեր մէկդի գլորեցուց քարը , ու անոր վրայ նստաւ : Դ Ու անոր
3 տեսքը փայլակի պէս էր , ու անոր հանդերձները
4 ձիւնի պէս ճերմակ : Ու անոր վախէն պահապանները դողդողացան , ու մեռածի պէս եղան :
5 Պատասխան տուաւ հրեշտակը՝ ու ըսաւ կիներուն . Դուք մի վախնաք . քանզի գիտեմ որ կը փնտռէք
6 Յիսուսը՝ որ խաչուեցաւ . Անիկայ հոս չէ , ինչու որ յարութիւն առաւ , Ե ինչպէս որ ըսաւ . եկէք
7 տեսէք ան տեղը՝ ուր որ Տէրը պառկած էր : Ու շուտ մը գացէք անոր աշակերտներուն ըսէք , թէ անիկայ մեռելներէն յարութիւն առաւ . և ահա Զ ձեզմէ առաջ Գալիլեա կ'երթայ , հոն պիտի տեսնէք անիկայ . ահա ձեզի զրուցեցի :
8 Ու անոնք շուտ մը գերեզմանէն ելան վախով ու մեծ ուրախութիւնով՝ և կը վազէին աշակերտներուն պատմելու :
9 Ու երբոր կ'երթային անոր աշակերտներուն պատմելու , ահա Է Յիսուս անոնց դէմ ելաւ՝ ու ըսաւ . Ողջոյն ձեզ : Ու անոնք մօտենալով՝ անոր ոտքերը բռնեցին , ու երկրպագութիւն ըրին անոր :
10 Ըն ատենը Յիսուս ըսաւ անոնց . Մի վախնաք ,

– Մար . ժգ . 1 ։ Ղու . իդ . 1 ։ Ցօհ . ի . 1 ։
Բ Գլ . իե . 56 ։
Գ Տես Մար . ժգ . 5 ։ Ղու . իդ . 4 ։ Ցօհ . ի . 12 ։
Դ Դան . ժ . 6 ։
Ե Գլ . ժբ . 40 ։ ժգ . 21 ։ ժէ . 22 ։ ի . 19 ։
Զ Գլ . իգ . 32 ։ Մար . ժգ . 7 ։
Է Տես Մար . ժգ . 9 ։ Ցօհ . ի . 14 ։

գացէ՛ք Ը իմ եղբայրներուս ըսէ՛ք՝ որ Գալիլեա
երթան, ու հոն զիս պիտի տեսնեն։
11 Երբոր անոնք կ՚երթային՝ ահա՛ պահապան
զինուորներէն մէկ քանին քաղաքը եկան, ու քա-
հանայապետներուն պատմեցին բոլոր եղած բաները։
12 Եւ անոնք ծերերուն հետ մէկտեղ ժողվուելով՝ ու
խորհուրդ ընելով՝ շատ ստակ տուին զինուորնե-
13 րուն, Ու ըսին. Ըսէ՛ք թէ, Անոր աշակերտները
գիշերով եկան անիկայ գողցան՝ երբոր մենք կը
14 քնանայինք։ Եւ թէ որ ատ բանը կուսակալին
ականջը հասնի, մենք անիկայ կը հաճեցընենք, և
15 ձեզ *ապահով կ՚ընենք։ Անոնք ալ ստակը առին՝
ու սորվածնուն պէս ըրին. և ասն ձայնը Հրէից
մէջ տարածուեցաւ մինչև ասն օրս։
16 Իսկ տասնումէկ աշակերտները գացին Գալիլեա
17 ան լեռը՝ Բուր որ Յիսուս իրենց որոշեր էր։ Ու
երբոր զանիկայ տեսան, երկրպագութիւն ըրին
18 անոր, բայց ոմանք տարակուսեցան։ Եւ Յիսուս
մօտենալով՝ խօսեցաւ անոնց ու ըսաւ. ԺԱմէն
իշխանութիւն ինծի տրուեցաւ երկինքի ու երկրի
19 մէջ։ ԻՈւրեմն գացէ՛ք Լ բոլոր ազգերը աշակերտե-
ցէ՛ք. մկրտեցէ՛ք զանոնք յանուն Հօր և Որդւոյ և
20 Հոգւոյն Սրբոյ. ԻՍորվեցուցէ՛ք անոնց որ ան
ամէն բաները պահեն՝ ինչ որ ես ձեզի պատուիրե-
ցի. և ահա՛ ամէն օր ես ձեզի հետ եմ մինչև աշ-
խարհիս վերջը։

Ը Տես Յօհ. ի. 17։ Հռով. ը. 29։ Եբր. բ. 11։
* Յուն. անհոգ
Բ Գլ. իզ. 32։ Հմր 7։
Ժ Դան. է. 13, 14։ Գլ. ժա. 27։ ժզ. 28։ Ղու. ա. 32։ ժ. 22։ Յօհ. գ. 35։ ե. 22։ ժգ. 3։ ժէ. 2։ Գոր. բ. 36։ Հռով. ժգ. 9։ ա Կոր. ժե. 27։ Եփե. ա. 10, 21։ Փիլ. բ. 9, 10։ Եբր. ա. 2։ բ. 8։ ա Պետ. գ. 22. Յայտ. ժէ. 14։
Ի Մար. ժզ. 15։
Լ Ես. ծբ. 10։ Ղու. իդ. 47։ Գոր. բ. 38, 39։ Հռով. ժ. 18։ Կող. ա. 23։
Ի Գոր. բ. 42։

ԱՒԵՏԱՐԱՆ ԸՍՏ ՄԱՐԿՈՍԻ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Յովհաննէս մկրտչին պաշտօնը։ 9 Յիսուս կը մկրտուի. 12 կը փորձուի. 14 կը քարոզէ. 16 իրեն հետևելու կը կանչէ Պետրոսը, Անդրէասը, Յակոբոսը և Յովհաննէսը. 23 կը բժշկէ դիւահար մը, 29 Պետրոսին զոքանչը, 32 ու շատ հիւանդներ, 41 և կը մաքրէ բորոտը։

1 Ա-Աստուծոյ Որդւոյն Յիսուս Քրիստոսի աւետա-
2 րանին սկիզբը։ Ինչպէս որ Մարգարէից մէջ
գրուած է. Բ Ահա՛ ես իմ դեսպանս կը խրկեմ քու
երեսիդ առջևէն, որ քու ճամբադ պիտի պատրաս-
3 տէ քու առջևէդ։ Գ Անապատի մէջ կանչողին
ձայնը. Տէրոջը ճամբան պատրաստեցէ՛ք, անոր
4 շաւիղները շիտկեցէ՛ք. Դ Յովհաննէս անապատին
մէջ կը մկրտէր, և ապաշխարութեան մկրտու-
թիւն կը քարոզէր՝ մեղքերու թողութեան հա-
5 մար։ Ե Եւ բոլոր Հրէաստանի երկիրը՝ ու Երու-
սաղեմացիք կ՚երթային անոր, ու ամէնքը կը մկր-
տուէին անկէ Յորդանան գետին մէջ՝ մեղքերնին
6 խոստովանելով։ Եւ Յովհաննէս հագեր էր Ղուղտի
մազ, և իր մէջքը կաշիէ գօտի. ու իր կերակուրը
7 Է մարախ ու վայրենի մեղը էր։ Եւ կը քարոզէր ու
կ՚ըսէր. Ը Իմ ետևէս ինծմէ զօրաւորը կու գայ,
որ ես արժանի չեմ ծռելու՝ ու անոր կօշիկներուն

Ա Մատ. ժգ. 33։ Ղու. ա. 35։ Յօհ. ա. 34։
Բ Մաղ. գ. 1։ Մատ. ժա. 10։ Ղու. է. 27։
Գ Ես. խ. 3։ Մատ. գ. 3։ Ղու. գ. 4։ Յօհ. ա. 15, 23։
Դ Մատ. գ. 1։ Ղու. գ. 3։ Յօհ. գ. 23։
Ե Մատ. գ. 5։
Զ Մատ. գ. 4։
Է Ղև. ժա. 22։
Ը Մատ. գ. 11։ Յօհ. ա. 27։ Գոր. ժգ. 25։

8 կապերը արձըկելու։ Ինչ ձեզ ջրով մկրտեցի,
բայց անիկայ ձեզ Հոգիով պիտի մկրտէ։
9 Եւ եղաւ որ՝ ան օրերը Յիսուս Նազարէթէն
Գալիլեայի եկաւ, ու Յովհաննէսէն մկրտուեցաւ
10 Յորդանանու մէջ։ Ու նոյն ջուրէն ելլելուն
պէս՝ երկինքը բացուած տեսաւ, և Հոգին աղաւ-
11 նի պէս՝ որ իր վրայ կ'իջնէր։ Ու ձայն մը եկաւ
երկինքէն՝ որ կ'ըսէր. Դուն ես իմ սիրելի
Որդիս, որուն հաւներ եմ։
12 Ու նոյն ջուտ մը Հոգին անապատը հանեց զանի-
13 կայ։ Ու քառասուն օր հոն էր անապատին մէջ
Սատանայէն փորձուած. և գազաններու հետ էր,
ու հրեշտակները իրեն սպասաւորութիւն կ'ընէին։
14 Ուր Յովհաննէսին մատնուելէն ետև՝ Յիսուս
Գալիլեա եկաւ, Աստուծոյ արքայութեան աւե-
15 տարանը կը քարոզէր՝ ու կ'ըսէր, Թէ ժամանա-
կը լրացած է, և Աստուծոյ թագաւորութիւնը
մօտեցած է. ապաշխարեցէ՛ք՝ ու աւետարանին
հաւատացէ՛ք։
16 Երբոր Գալիլեացւոց ծովուն քովէրը կը պը-
տրտէր, տեսաւ Սիմոնը՝ ու Սիմոնին եղբայրը
Անդրէասը՝ ծովը ուռկան ձգած, ինչու որ ձկնորս
17 էին։ Ու Յիսուս ըսաւ անոնց. Իմ ետևէս
եկէք, ու ես ձեզ ընեմ որ մարդու որսորդ ըլլաք։
18 Անոնք ալ շուտ մը իրենց յուռկաններէր թողու-
19 ցին, ու անոր ետևէն գացին։ Ու անկէ քիչ
մը առաջ երթալով՝ տեսաւ Զեբեդեան Յակո-

Բ Գոր. ա. 5։ ժա. 16։ ԺԹ. 4։
Ժ Ես. խդ. 3։ Ցովել. բ. 28։ Գոր. բ. 4։ Ժ. 45։ ԺԱ. 15։ 16։ ա Կոր. Ժբ. 13։
Է Մատ. գ. 13։ Ղու. գ. 21։
Լ Մատ. գ. 16։ Ցոհ. ա. 32։
Ը Սաղ. բ. 7։ Մատ. գ. 17։ Գլ. Թ. 6։
Բ Մատ. գ. 1։ Ղու. գ. 1։
Ղ Մատ. գ. 11։
Հ Մատ. գ. 12։
Ձ Մատ. գ. 23։
Ղ Դան. Թ. 25։ Գաղ. գ. 4։ Եփես. ա. 10։
Ճ Մատ. գ. 2։ դ. 17։
Մ Մատ. գ. 18։ Ղու. ե. 4։
Յ Մատ. ԺԹ. 27։ Ղու. ե. 11։
Ն Մատ. դ. 21։

բոսը ու անոր եղբայրը Յովհաննէսը, որ անոնք
ալ նաւին մէջ ուռկանները կը կարկըտէին.
20 Ու շուտ մը զանոնք կանչեց. անոնք ալ իրենց
հայրը Զեբեդէոսը վարձկաններուն հետ նաւին
մէջ ձգելով, անոր ետևէն գացին։
21 Ու մտան Կափառնայում. և իսկոյն շաբաթ
22 օրը ժողովարանը մտնելով՝ կը սորվեցընէր։ Ու
կը զարմանային անոր վարդապետութեանը վրայ,
ինչու որ իշխանութիւն ունեցողի մը պէս կը սոր-
վեցընէր անոնց, ու չէ թէ դպիրներուն պէս։
23 Ու նոյն ժողովարանին մէջ մարդ մը կար, որ
պիղծ ոգի ունէր իր ներսի դին, որ աղաղակեց՝
24 ըսելով. Թո՛ղ տուր, Ղդուն մեզի հետ ի՞նչ
բան ունիս՝ Յիսո՛ւս Նազովրեցի. միթէ մեզ
կորսընցընելո՞ւ եկար. գիտեմ քեզ՝ ո՛վ ես, Աս-
25 տուծոյ Սուրբը։ Ու Յիսուս նախատեց անոր՝
26 ըսելով. Պապանձէ ու ե՛լ ատկէ։ Ու պիղծ
ոգին սաստիկ ցնցեց զանիկայ, ու մեծ ձայնով
27 մը աղաղակեց, ու անկէ ելաւ։ Ու ամէնքը
զարմացան, անանկ որ իրարու հարցուփորձ կ'ընէ-
ին՝ ու կ'ըսէին. Ա՛ս ի՞նչ է. ի՞նչ նոր վարդա-
պետութիւն է աս, որ իշխանութիւնով պիղծ
ոգիներուն ալ կը հրամայէ, ու իրեն կը հնազան-
28 դին։ Ու շուտ մը իր համբաւը Գալիլեացւոց
ամէն կողմերը ելաւ։
29 Ու շուտ մը ժողովարանէն ելլելով՝ Սիմոնին
ու Անդրէասին տունը մտան՝ Յակոբոսին և Յով-
30 հաննէսին հետ։ Ու Սիմոնին զոքանչը ջերմ
բռնուած պառկած էր, և շուտ մը անոր համար
31 ըսին իրեն։ Ու Յիսուս մօտեցաւ անոր ձեռքէն
բռնեց՝ վերցուց անիկայ. և իսկոյն ջերմը թող

Ն Մատ. դ. 13։ Ղու. գ. 31։
Շ Մատ. է. 28։
Ո Ղու. դ. 33։
Չ Մատ. բ. 29։
Պ Հմր. 34։
Ջ Գլ. Թ. 19։
Ռ Մատ. բ. 14։ Ղու. դ. 38։

տուաւ զանիկայ , ու անոնց սպասաւորութիւն
կ'ընէր ։
32 [ՀՈ]ւ երբոր իրիկուն եղաւ՝ արեգակին մտած
ատենը , բոլոր հիւանդները և դիւահարները իրեն
33 կը բերէին ։ Ու բոլոր քաղաքը դուռը ժողվուեր
34 էր ։ Եւ շատ հիւանդներ կերպ կերպ ցաւերէն
բժշկեց , ու շատ դևեր հանեց . ու [Դ]դևերուն խօ-
սիլ չէր տար , ինչու որ զինքը կը ճանչնային ։
35 [Բ]Եւ առաւօտուն շատ կանուխ ելլելով դեռ չը-
լուսցած՝ ելաւ ու գնաց անապատ տեղ մը , և հոն
36 աղօթք կ'ընէր ։ Ու Սիմոն և իր հետը եղողները
37 գացին անոր ետևէն ։ Ու երբոր գտան զանիկայ՝
38 ըսին անոր թէ , Ամենը քեզ կը փնտռեն ։ Եւ
ըսաւ անոնց . [Ց]Եկէ՛ երթանք մերձակայ գիւղա-
քաղաքները , որ հոն ալ քարոզեմ . քանզի [Ա]ս
39 բանիս համար ելեր եմ ։ [Ի]Եւ անոնց ժողովարան-
ներուն մէջը կը քարոզէր բոլոր Գալիլեայի մէջ ,
ու դևերը կը հանէր ։
40 [Ի]Մէկ բորոտ մը եկաւ անոր՝ կ'աղաչէր , ծունկ
կը չոքէր՝ ու կ'ըսէր անոր . Թէ որ ուզես , կրնաս
41 զիս մաքրել ։ Եւ Յիսուս խղճալով՝ ձեռքը եր-
կընցուց , դպաւ անոր՝ ու ըսաւ անոր . Կ'ուզեմ՝
42 մաքրուէ ։ Ու երբոր [Ա]ս ըսաւ անոր , շուտ մը
բորոտութիւնը անկէ գնաց , ու մաքրուեցաւ ։
43 Եւ սաստիկ պատուէր տալով անոր՝ շուտ մը դուրս
44 հանեց անիկայ , ու ըսաւ անոր . Զգո՛յշ կեցիր՝
մէկուն բան մը չըսես . հապա գնա՛ քեզ քահանա-
յին ցուցո՛ւր , և տո՛ւր քու մաքրուելուդ ընծան ,
[Օ]որ Մովսէս պատուիրեց՝ անոնց վկայութիւն ըլլա-
45 լու համար ։ Բայց [Ֆ]անիկայ ելլելով՝ սկսաւ շատ

Ի Մատ . ը . 16 ։ Ղու . դ . 41 ։
Դ Գլ . գ . 12 ։ Ղու . դ . 42 ։ Տես Գոր . ժզ . 17 , 18 ։
Բ Ղու . դ . 43 ։
Ց Ղու . դ . 44 ։
Ա Ես . կա . 1 ։ Յօհ . ժզ . 28 ։
ժէ . 4 ։
Ի Մատ . դ . 28 ։ Ղու . դ . 45 ։
Ի Մատ . ը . 2 ։ Ղու . ե . 12 ։
Օ Ղև . ժդ . 3 , 4 , 10 ։ Ղու . ե . 14 ։
Ֆ Ղու . ե . 15 ։

հրատարակել , ու բանը տարածել , անանկ որ՝
ալ ինքը չէր կրնար յայտնի կերպով քաղաք մը
մտնել . հապա դուրսը անապատ տեղուանք էր ,
— և ամէն կողմերէն իրեն կու գային .

ԳԼ . Բ

1 Քրիստոս կը բժշկէ անդամալոյծ մը . 14 իրեն հետևելու կը
կանչէ Մատթէոս մաքսաւորը . 15 մաքսաւորներու ու մե-
ղաւորներու հետ հաց կ'ուտէ . 18 կ'արդարացընէ իր աշա-
կերտներուն ծոմ չպահելը , 23 և շաբաթ օրը ցորենի հաս-
կեր փրցընել ուտելը ։

1 Եւ նորէն — Կափառնայում մտաւ [Ա]ն մը օրէն
2 ետև . Ու լսուեցաւ որ անիկայ տան մէջ է . և
շուտով շատ մարդիկ ժողվուեցան , անանկ որ՝ ալ
տեղ չկար , ո՛չ ալ դրանը քովերը . ու կը խօսէր
3 անոնց Աստուծոյ խօսքը ։ Եւ կու գային իրեն՝ չորս
մարդով վերցուած անդամալոյծ մը կը բերէին ։
4 Ու երբոր բազմութենէն չէին կրնար անոր մօտե-
նալ , քակեցին [Տ]անը յարկը՝ ուր որ Յիսուս էր ,
ու ծակ մը բանալով՝ վար իջեցուցին մահիճը՝
5 որուն վրայ պառկած էր անդամալոյծը ։ Եւ Յի-
սուս անոնց հաւատքը տեսնելով՝ ըսաւ անդամա-
լոյծին . Մ՛րդեակ՝ քու մեղքերդ քեզի ներուած
6 են ։ Ու դպիրներէն մէկ քանիները կային՝ որ հոն
նստեր էին , և իրենց սրտերուն մէջ կը խորհէին՝
7 [Ը]սելով . Ի՞նչու համար ասիկայ ասանկ հայհոյու-
թիւններ կը խօսի . [Բ]ո՞վ կրնայ մեղաց թողու-
8 թիւն տալ , բայց միայն Աստուած ։ Եւ [Ի]Յի-
սուս իսկոյն իմանալով իր հոգիին մէջ՝ որ անոնք
այնպէս կը խորհին մէջերնին , ըսաւ անոնց . Ատ
9 ի՞նչ կը խորհիք սրտերնուդ մէջ ։ [Դ]Ո՞րը աւելի
դիւրին է , անդամալոյծին ըսել՝ Քու մեղքերդ
ներուած են , եթէ ըսել . Ելի՛ր , մահիճդ ա՛ռ՝
10 ու քալէ ։ Բայց որպէս զի գիտնաք՝ թէ Որդին

— Գլ . բ . 13 ։
— Մատ . թ . 1 ։ Ղու . ե . 18 ։
Բ Յոբ . ժդ . 4 ։ Ես . խգ . 25 ։
Ի Մատ . թ . 4 ։
Դ Մատ . թ . 5 ։

մարդոյ իշխանութիւն ունի երկրի վրայ մեղքերու
թողութիւն տալու , (ըսաւ անդամալոյծին ,)
11 Քեզի կ'ըսեմ , Ելի՛ր , մահիճդ առ՝ ու տո՛ւնդ
12 գնա : Ան ալ շուտ մը ելաւ , և իր մահիճը առ-
նելով՝ ամենուն առջևը դուրս ելաւ , անանկ որ
ամէնքը ապշած մնացին , և փառք տուին Աստու-
ծոյ՝ ու ըսին թէ , Ասանկ բան մը ամենևին տեսած
չենք :
13 Եւ ելաւ նորէն ծովեզերքը , ու բոլոր ժողո-
վուրդը իրեն կու գային , և կը սորվեցընէր անոնց :
14 Ու երբոր կ'անցնէր , տեսաւ Ղևի Ալփէոսեանը ,
որ մաքս ընդունելու տեղը նստեր էր . ու ըսաւ ա-
նոր . Եկո՛ւր իմ ետևէս . ան ալ ելաւ անոր
15 ետևէն գնաց : Ու եղաւ որ երբոր սեղան նստած
էր անոր տանը մէջ , շատ մաքսաւորներ ու մե-
ղաւորներ ալ սեղան նստած էին Յիսուսի հետ ու
անոր աշակերտներուն հետ . քանզի շատուոր էին ,
16 ու անոր ետևէն գացին : Եւ դպիրները ու փա-
րիսեցիները երբոր տեսան՝ թէ անիկայ մաքսաւոր-
ներուն ու մեղաւորներուն հետ կ'ուտէ , ըսին ա-
նոր աշակերտներուն . Ինչո՞ւ համար մաքսաւորնե-
րուն ու մեղաւորներուն հետ կ'ուտէ ու կը խմէ :
17 Եւ Յիսուս երբոր լսեց , ըսաւ անոնց . Առողջ-
ներուն բժիշկ պէտք չէ՛ , հապա հիւանդներուն .
ես արդարները կանչելու չեկայ , հապա մեղաւոր-
ները :
18 Եւ Յովհաննէսին աշակերտները ու փարիսե-
ցիները ծոմ կը պահէին . և եկան ու ըսին անոր .
Ինչո՞ւ Յովհաննէսին ու փարիսեցիներուն աշա-
կերտները ծոմ կը պահեն , ու քու աշակերտներդ
19 ծոմ չեն պահեր : Եւ Յիսուս ըսաւ անոնց . Մի-

Ի Մատ . թ . 9 ։
Ղ Մատ . թ . 9 ։ Ղու . ե . 27 ։
Ի Մատ . թ . 10 ։
Ը Մատ . թ . 12 , 13 ։ ժը . 11 ։ Ղու . ե . 31 , 32 ։ ժթ . 10 ։ ա Տիմ . ա . 15 ։
Ի Մատ . թ . 14 ։ Ղու . ե . 33 ։

թէ կարելի՞ է որ հարսնիքին տղաքը՝ քանի որ փե-
սան իրենց հետն է , ծոմ պահեն . ո՛րչափ ժամա-
նակ որ փեսան իրենց հետը ունին , կարելի չէ ծոմ
20 պահել : Բայց օրեր պիտի գան՝ որ երբ փեսան
իրենցմէ վերցուի , հապա ան օրը ծոմ պիտի պա-
21 հեն : Մէկը կարկըտան չձգեր նոր լաթի կտոր մը
հին հանդերձի վրայ . թէ չէ՝ ան նորը որ անոր
լրութեանը համար դրուած էր , հինէն կ'առնէ ,
22 ու պատռուածքը ալ աւելի գէշ կ'ըլլայ . Ոչ ալ
մէկը նոր գինին հին տիկերու մէջ կը դնէ . եթէ
ոչ՝ նոր գինին տիկերը կը պատռէ , ու գինին կը
թափի , և տիկերը կը կորնչին , հապա նոր գինին
նոր տիկերու մէջ դնելու է :
23 Ու եղաւ որ շաբաթ օրը ինքը արտերուն մէ-
ջէն կ'անցնէր , և իր աշակերտները որ կ'երթային ,
24 սկան է ցորենի հասկեր փրցընել : Ու փարիսեցիները
ըսին իրեն . Նայէ՛ շաբաթ օրը ի՞նչ կ'ընեն ,
25 որ արժան չէ : Ինքն ալ անոնց ըսաւ . Բնաւ չէ՞ք
կարդացեր դուք Դաւիթին ըրածը՝ երբոր պէտք
ունեցաւ , և անօթեցաւ ինքը՝ ու անոնք որ իր
26 հետն էին . Ինչպէս մտաւ Աստուծոյ տունը Աբի-
աթար քահանայապետին օրովը , և առաջաւորու-
թեան հացերը կերաւ , ու տուաւ անոնց ալ՝ որ
իր հետն էին . Ի որ մէկու մը օրինաւոր չէ ուտել ,
27 բայց միայն քահանաներուն : Եւ ըսաւ անոնց .
Շաբաթը մարդուն համար եղաւ , ու չէ թէ
28 մարդը շաբաթին համար : Ուրեմն Որդին մար-
դոյ շաբաթին ալ տէրն է :

Ժ Մատ . ժբ . 1 ։ Ղու . զ . 1 ։
Ի բ Օր . իգ . 25 ։
Լ ա Թագ . իա . 6 ։
Ի Ել . իթ . 32 , 33 ։ Ղև . իդ . 9 ։
Ժ Մատ . ժբ . 8 ։

ԳԼ . Գ

1 Քրիստոս կը բժշկէ ձեռքը չորցած մարդը , 10 և ուրիշ շատ
ցաւագարներ . 11 պիղծ ոգիները կը յանդիմանէ . 13 իր
տասուերկու առաքեալները կ'ընտրէ . 22 փաստով կը ցուցը-

նէ որ անոնց ըսածը՝ թէ ինքը Բէեղզեբուղով դևեր կը հանէ, հայհոյութիւն է. 31 և կ'իմացընէ թէ որո՞նք են իր եղբայրը՝ քոյրը և մայրը։

1 Եւ ¬նորէն ժողովարանը մտաւ. ու հոն մարդ մը
2 կար, որուն ձեռքը չորցած էր։ Եւ իրեն կը
սպասէին՝ թէ արդեօք շաբաթ օրը զանիկայ պիտի
բժշկէ՞, որ իր վրայով ամբաստանութիւն ընեն։
3 Եւ ինքը ձեռքը չորցած մարդուն ըսաւ. Ելի՛ր
4 մէջտեղը կայնէ՛։ Ու ըսաւ անոնց. Շաբաթ օրը
բարի՞ք ընել արժան է, թէ չարիք ընել. հոգի
մը ապրեցընե՞լ, թէ մեռցընել. բայց անոնք
5 լուռ կեցան։ Եւ Յիսուս բարկութեամբ շուրջանակի անոնց վրայ նայելով՝ անոնց սրտերուն կուրութեանը համար տրտմած, ըսաւ ան մարդուն. Ձեռքդ երկընցո՛ւր. ան ալ երկընցուց, և անոր
6 ձեռքը *ողջացաւ։ Բ Ու փարիսեցիները Գ Հերոդէսեաններուն հետ մէկտեղ շուտ մը դուրս ելլելով, անոր դէմ խորհուրդ կ'ընէին՝ թէ ի՞նչպէս կորսընցընեն անիկայ։
7 Բայց Յիսուս իր աշակերտներովը ծովեզերքը
գնաց. և շատ բազմութիւն անոր ետևէն գացին
8 Գալիլեայէն, ու Դ Հրէաստանէն, Եւ Երուսաղեմէն, ու Եդովմէն և Յորդանանու անդիի կողմէն, ու անոնք որ Տիւրոսի ու Սիդոնի շրջակայ տեղերէն էին, շատ բազմութիւն երբոր լսեցին ինչ որ
9 կ'ընէր, իրեն եկան։ Եւ իր աշակերտներուն ըսաւ որ նաւակ մը պատրաստ կենայ իրեն համար՝ ժողովուրդին բազմութեանը պատճառաւ, որ զինքը
10 չնեղեն։ Քանզի շատերը բժշկեց, անանկ որ ցաւ ունեցողները վրան կը դիզուէին որ իրեն դպչին։
11 Ե Եւ պիղծ ոգիները երբոր զինքը կը տեսնէին, կ'իյնային իր առջևը, կը կանչուըռտէին ու կ'ը-

— Մատ. ժբ. 9։ Ղու. զ. 6։
* Ոմանք՝ ողջացաւ մէկալին պէս
Բ Մատ. ժբ. 14։
Գ Մատ. իբ. 16։
Դ Ղու. զ. 17։
Ե Գլ. ա. 23, 24։ Ղու. դ. 42։

12 սէին. Ղ Դուն ես Աստուծոյ Որդին. և Ե ինքը
սաստիկ կը յանդիմանէր զանոնք, որ զինքը
չյայտնեն։
13 Ը Եւ լեռը ելլելով, իր ուզածները իրեն կանչեց.
14 ու գացին անոր քովը։ Եւ տասուերկու Հոգի ո-
րոշեց, որ իր հետը ըլլան, և որ անոնք խրկէ
15 քարոզել, Ու իշխանութիւն ունենալ ցաւերը
16 բժշկելու, և դևերը հանելու։ Ու Սիմոնին
17 Բ անունը Պետրոս դրաւ. Եւ Զեբեդեան Յա-
կոբոսին՝ ու Յակոբոսին եղբօրը Յովհաննէսին՝ ա-
նոնց անունները Բաներեգէս դրաւ, որ ըսել է՝
18 Որդիք որոտման. Եւ Անդրէասը, ու Փիլիպ-
պոսը, և Բարթուղիմէոսը, ու Մատթէոսը, և
Թովմասը, ու Ալփէոսեան Յակոբոսը, և Թա-
19 դէոսը, ու Սիմոն Կանանացին. Եւ Յուդա
Իսկարիովտացին, որ նաև մատնեց զանիկայ։
20 Տուն մը եկան, և նորէն ժողովուրդը ժողվուեցաւ, Ժ անանկ որ հաց ուտելու ալ Ժամանակ չկրցան
21 գտնել։ Ու երբոր իրենները լսեցին, ելան որ
զինքը բռնեն, Է քանզի կ'ըսէին թէ խելըռած է։
22 Եւ ան դպիրները որ Երուսաղեմէն իջեր էին,
կ'ըսէին թէ, Ը Ասոր ներսի դին Բէեղզեբուղ կայ,
23 և դևերուն իշխանովը դևերը կը հանէ։ Ի Եւ իրեն
կանչելով զանոնք, առակներով կ'ըսէր անոնց.
24 Ի՞նչպէս կրնայ Սատանան Սատանայ հանել։ Ու
թէ որ մէկ թագաւորութիւն մը իրեն դէմ բաժ-
25 նուի, ան թագաւորութիւնը չկրնար կենալ։ Եւ
թէ որ տուն մը իրեն դէմ բաժնուի, ան տունը
26 չկրնար կենալ, Ու թէ որ Սատանան իրեն դէմ
ելաւ՝ ու բաժնուած է, անիկայ չկրնար կենալ,

Ղ Մատ. ժդ. 33։ Գլ. ա. 1։
Ե Գլ. ա. 25, 34։ Մատ. ժբ. 16։
Ը Մատ. ժ. 1։ Ղու. զ. 12։ Թ. 1։
Ը Յօհ. ա. 42։
Ժ Գլ. զ. 31։
Ի Յօհ. է. 5։ Ժ. 20։
Լ Մատ. Թ. 34։ Ժ. 25։ Ղու. ժա. 15։ Յօհ. է. 20։ Ը. 48, 52։ Ժ. 20։
Ի Մատ. ժբ. 25։

27 հապա անոր վերջը հասած է ։ ԺՄէկը չկրնար
զօրաւոր մարդու մը տունը մտնելով՝ անոր կարա-
սիները յափշտակել, թէ որ առաջ ան զօրաւոր
մարդը չկապէ, ու ետքը անոր տունը կողոպտէ ։
28 Հշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի որ, Ամէն մեղքերը պի-
տի ներուին մարդոց որդիներուն, և հայհոյու-
29 թիւնները՝ ո՛րչափ որ հայհոյեն. Բայց ո՛վ որ
Հոգւոյն Սրբոյ դէմ հայհոյէ, յաւիտեան թողու-
թիւն պիտի չունենայ. հապա յաւիտենական
30 դատաստանի պարտաւոր պիտի ըլլայ ։ Վասն զի
կ'ըսէին թէ. Պիղծ ոգի կայ անոր ներսի դին ։
31 Ետքը անոր մայրը ու եղբայրները եկան, և
դուրսը կայնելով՝ մարդ խրկեցին ու կը կանչէին
32 զանիկայ ։ Եւ ժողովուրդը անոր բոլորտիքը նստեր
էր. ու իրեն ըսին թէ, Ահա՛ քու մայրդ ու
եղբայրներդ դուրսը կայներ են՝ և քեզ կ'ուզեն ։
33 Եւ անիկայ պատասխան տուաւ անոնց՝ ու ըսաւ.
34 Ո՞վ է իմ մայրս՝ կամ եղբայրներս ։ Ու իր
բոլորտիքը նստողներուն նայելով՝ ըսաւ. Ահա՛ իմ
35 մայրս ու իմ եղբայրներս. Վասն զի ո՛վ որ
Աստուծոյ կամքը կը կատարէ, անիկայ է իմ
եղբայրս և քոյրս ու մայրս ։

ԳԼ. Դ

1 Սերմանացանին առակը, 14 և ան առակին մեկնութիւնը ։
21 Մենք պարտաւոր ենք մեր գիտութեան լոյսը ուրիշներուն
ալ հաղորդելու ։ 26 Ծածուկ աճեցող սերմին, 30 և մանա-
նեխի հատին առակը ։ 35 Քրիստոս կը հանդարտեցընէ
ծովուն ալէկոծութիւնը ։

1 Դարձեալ սկսաւ սորվեցընել ծովեզերքին վրայ.
և շատ ժողովուրդ անոր քովը ժողվուեցաւ, ա-
նանկ որ՝ ինքը նաւը մտաւ, ու նստաւ ծովուն վրայ.
և բոլոր ժողովուրդը ցամաքը ծովուն եզերքն էր ։
2 Եւ անոնց շատ բաներ կը սորվեցընէր առակներով,

ԺԵս. խթ. 24 ։ Մատ. ժբ. 29 ։
Մատ. ժբ. 31 ։ Ղու. ժբ. 10 ։ ա Յօհ. ե. 16 ։
Մատ. ժբ. 46 ։ Ղու. ը. 19 ։
Մատ. ժգ. 1 ։ Ղու. ը. 4 ։

Բ ու կ'ըսէր անոնց իր վարդապետութեանը մէջ.
3 Լսեցէ՛ք՝ ահա՛ սերմ ցանողը ելաւ որ սերմ ցանէ ։
4 Ու երբոր կը ցանէր, մէկ քանին ճամբուն քովը
ինկաւ, և թռչունները եկան ու կերան զանիկայ ։
5 Եւ ուրիշը ինկաւ ապառաժուտ տեղի վրայ, ուր
որ շատ հող չկար. և շուտ մը բուսաւ, հողը
6 խորունկութիւն չունենալուն համար. Սակայն ա-
րևուն ծագած ատենը՝ այրեցաւ, ու արմատ չունե-
7 նալուն համար չորցաւ ։ Եւ ուրիշը ինկաւ փու-
շերու մէջ, և փուշերը ելան՝ ու խեղդեցին զանի-
8 կայ, ու պտուղ չտուաւ. Եւ ուրիշը ինկաւ աղէկ
հողի մէջ, ու պտուղ կու տար, Գոր ելաւ ու
մեծցաւ, և կը բերէր մէկուն տեղը երեսուն, ու
մէկուն տեղը վաթսուն, և մէկուն տեղը հարիւր ։
9 Ու կ'ըսէր. Ան որ լսելու ականջ ունի, թող լսէ ։
10 Ու երբոր առանձին էր, իր քովը եղողները՝
տասուերկուքին հետ մեկտեղ՝ հարցուցին իրեն ան
11 առակը ։ Եւ ըսաւ անոնց. Ձեզի տրուած է
գիտնալ Աստուծոյ թագաւորութեանը խորհուր-
գը, բայց Է անոնց՝ որ դուրսէն են, ամէն բան
12 առակներով կ'ըլլայ. Ը Որ տեսնելով տեսնեն՝ ու
չտեսնեն, և լսելով լսեն՝ ու չիմանան. որ չըլլայ
թէ դարձի գան, և իրենց մեղացը թողութիւն
13 ըլլայ ։ Ու ըսաւ անոնց. Ես առակը չէ՞ք գի-
տեր. ուրեմն ի՞նչպէս պիտի գիտնաք ամէն ա-
14 ռակները ։ Ի Սերմ ցանողը խօսքը կը ցանէ ։
15 Եւ ճամբուն քովինները անոնք են՝ որոնց մէջ խօս-
քը կը ցանուի. ու երբոր կը լսեն, շուտ մը Սա-
տանան կու գայ՝ և անոնց սրտերուն մէջ ցանուած
16 խօսքը կը հանէ ։ Նոյնպէս ալ ապառաժուտ

Բ Գլ. ժբ. 38 ։
Գ Յօհ. ժե. 5 ։ Կող. ա. 6 ։
Դ Մատ. ժգ. 10 ։ Ղու. ը. 9, ԽԱ ։
Ի ա Կոր. ե. 12 ։ Կող. դ. 5 ։
ա Թես. դ. 12 ։ ա Տիմ. գ. 7 ։
Ը Ես. զ. 9 ։ Մատ. ժգ. 14 ։ Ղու. ը. 10 ։ Յօհ. ժբ. 40 ։ Գոր. իը. 26 ։ Հռով. ժա. 8 ։
Ի Մատ. ժգ. 19 ։

տեղերու վրայ ցանուածները անոնք են , որ երբոր
կը լսեն խօսքը՝ շուտ մը ուրախութեամբ կ'ընդու-
17 նին զանիկայ . Եւ իրենց մէջը արմատ չունենալով՝
քիչ ժամանակ կը տևեն . ետքը երբոր նեղութիւն
կամ հալածանք ըլլայ խօսքին համար , շուտ մը կը
18 գայթակղին : Եւ փուշերուն մէջ ցանուածները
19 անոնք են՝ որ երբ խօսքը կը լսեն , Աշխարհիս
զբաղմունքները Ը ու հարստութեան խաբէութիւն-
ները , և ուրիշ բաներուն ցանկութիւնները մէջ
մտնելով՝ խօսքը կը խեղդեն , ու կ'ըլլայ անպտուղ :
20 Եւ աղէկ հողի մէջ ցանուածները անոնք են , որ
խօսքը կը լսեն՝ և կ'ընդունին , ու պտուղ կու
տան՝ մէկուն տեղը երեսուն , և մէկուն տեղը վաթ-
սուն , ու մէկուն տեղը հարիւր :
21 Թ Եւ ըսաւ անոնց . Միթէ ճրագը գրուանին
կամ մահիճին տա՞կը դրուելու համար կու գայ .
22 չէ՞ որ աշտանակին վրայ դրուելու համար : Ժ Ին-
չու որ ծածուկ բան մը չկայ , որ պիտի չյայտնուի .
և գաղտուկ բան մը չէ եղած՝ որ երևան պիտի
23 չելլէ : Ի Թէ որ մէկը լսելու ականջ ունի , թող
լսէ :
24 Եւ ըսաւ անոնց . Նայեցէք ինչ կը լսէք .
Լ ինչ չափով որ դուք կը չափէք , նոյն չափովը
պիտի չափուի ձեզի . և ձեզի՝ որ կը լսէք , պիտի
25 աւելնայ : Վասն զի Ի ո՛վ որ ունի , անոր պիտի
տրուի . և ո՛վ որ չունի , ունեցածն ալ անկէ
պիտի առնուի :
26 Եւ կ'ըսէր . Ծ Աստուծոյ թագաւորութիւնը
ասանկ է , որպէս թէ մէկ մարդ մը հողին մէջը
27 սերմ ձգէ , Ու քնանայ և արթըննայ գիշեր ու

Ը ա Տիմ . զ . 9 , 17 :
Թ Մատ . ե . 15 : Ղու . ը . 16 : ժա . 33 :
Ժ Մատ . ժ . 26 : Ղու . ժբ . 2 :
Ի Մատ . ժա . 15 : Հմր 9 :
Լ Մատ . է . 2 : Ղու . զ . 38 :
Ի Մատ . ժգ . 12 : իե . 29 : Ղու . ը . 18 : ժթ . 26 :
Ծ Մատ . ժգ . 24 :

ցորեկ , և սերմը բուսնի ու մեծնայ , ու ինքը
28 չգիտեր թէ ինչպէս : Քանզի հողը ինքիրմէն
պտուղ կու տայ . առաջ խոտը , ետքը հասկը ,
29 անկէ ետև լեցուն ցորենը հասկին մէջ : Ու երբոր
պտուղը հասուննայ , շուտ մը Կ մանգաղը կը խրկէ ,
ինչու որ հունձքի ատենը հասած է :
30 Եւ կ'ըսէր . Աստուծոյ թագաւորութիւնը
Հ ի՞նչ բանի նմանցընենք , կամ ի՞նչ առակով
31 անիկայ բաղդատենք : Մանանեխի հատին նման
է , որ հողի մէջ ցանուած ատենը՝ երկրի վրայ
32 եղած սերմերուն ամենէն պզտիկն է . Ու երբոր
ցանուի , կը բուսնի , և ամէն խոտեղէններէն ալ
մեծ կ'ըլլայ , ու մեծ ճիւղեր կ'արձակէ , անանկ
որ երկնից թռչուններուն հերիք կ'ըլլայ անոր
շուքին տակը բնակելու :
33 Ծ Եւ ասանկ շատ առակներով կը խօսէր անոնց
34 հետ խօսքը ո՛րչափ որ կրնային մտիկ ընել . Ու
առանց առակի բան մը չէր խօսեր անոնց . բայց
առանձին իր աշակերտներուն կը մեկնէր ամէնը :
35 Ղ Եւ նոյն օրը երբոր իրիկուն կ'ըլլար , ըսաւ
անոնց . Եկէ՛ ծովուն մէկալ կողմը անցնինք :
36 Անոնք ալ ժողովուրդը թող տալով՝ առին զինքը
ինչպէս որ էր նաւուն մէջ . և ուրիշ նաւակներ
37 ալ կային անոր հետ : Ու հովի մեծ փոթորիկ մը
եղաւ , և ալիքները նաւուն վրայ կու գային ,
38 անանկ որ գրեթէ լեցուն էր : Ու ինքը նաւուն
ետևի կողմը բարձի վրայ կը քնանար . արթընցու-
ցին զանիկայ՝ և կ'ըսէին անոր . Վարդապետ՝ հոգդ
39 չէ՞ , որ կը կորսուինք : Ու ելլելով՝ սաստեց հո-
վին , և ծովուն ըսաւ . Դադարէ՝ լո՛ւռ կեցիր . ու
հովը դադարեցաւ , և մեծ խաղաղութիւն եղաւ :

Կ Յայտ . ժգ . 15 :
Հ Մատ . ժգ . 31 : Ղու . ժգ . 18 : Գոր . բ . 41 : դ . 4 : ե . 14 : ժթ . 20 :
Ծ Մատ . ժգ . 34 : Յօհ . ժզ . 12 :
Ղ Մատ . ը . 18 , 23 : Ղու . ը . 22 :

40 Ու ըսաւ անոնց. Ինչո՞ւ ատանկ վախկոտ էք,
41 ի՞նչպէս կ'ըլլայ որ հաւատք չունիք: Եւ անոնք
խիստ վախցան, ու կ'ըսէին իրարու. Արդեօք ո՞վ
է ասիկայ, որ հովը ու ծովը ասոր կը ՚նազանդին:

ԳԼ. Ե

1 Քրիստոս լեգէոն ունեցող մարդը կը բժշկէ. 13 և անկէ ել-
լող դևերը խոզերուն մէջ կը մտնեն: 25 Քրիստոս կը բժշ-
կէ տեռատես կնիկը, 35 և Յայրոսի աղջիկը կը յարուցանէ:

1 Եւ – եկան ծովուն մէկալ կողմը *Գադարացւոց
2 երկիրը: Ու երբոր ինքը նաւէն ելաւ, գե-
րեզմաններէն Ելած մարդ մը պատահեցաւ իրեն,
3 որ պիղծ ոգի ունէր. Որ անոր բնակած տեղն ալ
գերեզմաններուն մէջն էր. ու շղթայով ալ մէկը
4 չէր կրնար զանիկայ կապել. Որովհետև շատ ան-
գամ ոտնակապերով և շղթաներով կապուեր էր,
բայց անիկայ շղթաները կտրեր, ու ոտնակա-
պերը կոտրտեր էր, և մէկը չէր կրնար զանիկայ
5 նուաճել. Եւ միշտ գիշեր ու ցորեկ †գերեզ-
մաններուն մէջ ու լեռներուն մէջ'' կը կանչուրռ-
տէր, ու իր մարմինը քարերով կը ճեղքռտէր:
6 Երբոր հեռուանց Յիսուսը տեսաւ, վազեց ու
7 երկրպագութիւն ըրաւ անոր, Եւ մեծ ձայնով մը
աղաղակեց՝ ու ըսաւ. Դուն իմ հետս ի՞նչ բան
ունիս Յի՛սուս՝ Որդի Աստուծոյ բարձրելոյ. քեզ
Աստուծով կ'երդմընցընեմ, զիս մի՛ տանջեր:
8 (Քանզի կ'ըսէր անոր. Պիղծ ոգի՝ ելի՛ր ատ
9 մարդէն:) Եւ անոր հարցուց թէ՝ Անունդ ի՞նչ
է. ու ըսաւ անոր. Իմ անունս Լեգէոն է, ին-
10 չու որ մենք շատուոր ենք: Եւ շատ ‡կ'աղաչէին
11 անոր՝ որ զիրենք ան երկրէն դուրս չխրկէ: Եւ
հոն լեռանը մօտ խոզերու մեծ երամակ մը կար՝ որ
12 կ'արածուէին: Ու բոլոր դևերը աղաչեցին անոր՝

– Մատ. ը. 28: Ղու. ը. 26:
* Ոմանք՝ Գերգեսացւոց
† Ոմանք՝ լեռներուն մէջ ու գերեզմաններուն մէջ
‡ Կամ կ'աղաչէր

ու ըսին. Մեզ խոզերո՛ւն խրկէ, որ անոնց մէջը
13 մտնենք: Եւ Յիսուս շուտ մը հրաման տուաւ
անոնց. ու երբոր պիղծ ոգիները ելան՝ խոզերուն
մէջը մտան. և երամակը գահավէժ տեղէն ծովը
վազեց, (երկու հազարի չափ կային,) ու ծովուն
14 մէջը խեղդուեցան: Եւ խոզարածները փախան,
ու պատմեցին քաղաքը ու ագարակները. և մարդիկ
15 ելան տեսնելու՝ թէ ի՞նչ բան է որ եղաւ: Ու
եկան Յիսուսին, և տեսան դիւահարը՝ որ լեգէոն
ունէր, որ հագուած ու խելքը վրան եկած նստեր
16 էր, ու վախցան: Եւ անոնք որ տեսեր էին,
պատմեցին անոնց՝ թէ ի՞նչ եղաւ դիւահարին.
17 նաև խոզերուն վրայով: ԲԵւ սկսան աղաչել
18 անոր, որ իրենց սահմաններէն երթայ: Ու երբ-
որ անիկայ նաւը մտաւ, ‡դիւահարը կ'աղաչէր
19 անոր՝ որ հետը ըլլայ: Եւ Յիսուս թող չտուաւ
անոր. հապա ըսաւ անոր. Գնա՛ քու տունդ քու
ընտանիքներուդ, ու պատմէ՛ անոնց ինչ որ Տէրը
20 քեզի ըրաւ, և ողորմեցաւ քեզի: Ան ալ գնաց,
և սկսաւ Դեկապօլիսի մէջ քարոզել ինչ որ Յի-
սուս իրեն ըրաւ. և ամէնը կը զարմանային:
21 ԳՈւ երբոր Յիսուս նաւով նորէն ծովուն մէ-
կալ կողմը անցաւ, շատ բազմութիւն ժողվուեցաւ
22 անոր քովը, և ինքը ծովեզերքն էր: ԻԵւ ահա՛
ժողովրդապետներուն մէկը կու գար, որուն անու-
նը Յայրոս էր. ու երբոր տեսաւ զանիկայ, անոր
23 ոտքը ինկաւ. Եւ շատ կ'աղաչէր անոր՝ ու կ'ըսէր
թէ, Իմ աղջիկս մեռնելու մօտ է, որ գաս անոր
վրայ ձեռք դնես, որպէս զի ազատի, ու պիտի
24 ապրի: Եւ գնաց անոր հետ. ու շատ բազմու-
թիւն իր ետևէն կ'երթային՝ ու կը նեղէին զինքը:
25 Եւ կնիկ մը՝ ՚Նոր տասուերկու տարի արիւնի

Բ Մատ. ը. 34: Գոր. ժզ. 39:
‡ Ղու. ը. 38:
Դ Մատ. թ. 1: Ղու. ը. 40:
Ե Մատ. թ. 18: Ղու. ը. 41:
Հ Ղև. ժե. 25: Մատ. թ. 20:

26 տեռատեսութեան մէջ էր , Ու խիստ վշտացած
էր շատ բժիշկներէն , և իր բոլոր ունեցածը վատ-
ներ էր , ու օգուտ մը չէր գտեր , հապա ևս ա-
27 ռաւել զայրացեր էր , Երբոր Յիսուսին վրայով
լսեց , ետևէն եկաւ բազմութեանը մէջ , ու անոր
28 հանդերձին դպաւ . Ուանգի կ'ըսէր , Թէ որ մի-
այն անոր հանդերձներուն դպչիմ , պիտի բժըշ-
29 կուիմ : Նաև շուտ մը իր արիւնին աղբիւրը ցամ-
քեցաւ . ու իր մարմինին մէջ իմացաւ՝ Թէ տան-
30 ջանքէն բժշկուեցաւ : Նաև Յիսուս շուտ մը գիտ-
նալով իր անձին մէջ ան է զօրութիւնը՝ որ իրմէն
ելաւ , դարձաւ բազմութեանը մէջ՝ ու ըսաւ .
31 Ո՞վ դպաւ իմ հանդերձներուս : Նաև իր աշա-
կերտները ըսին իրեն . Կը տեսնես որ բազմու-
թիւնը քեզ կը նեղէ , ու կ'ըսե՞ս Թէ՝ Ո՞վ ինձի
32 դպաւ : Նաև իր բոլորտիքը կը նայէր որ աս բա-
33 նը ընողը տեսնէ : Ու կինիկը վախցաւ՝ ու դողդղ ,
ինչու որ գիտէր Թէ իրեն ինչ եղաւ . և եկաւ՝
անոր առջևը ինկաւ , ու բոլոր բանէրը շիտակէ շի-
34 տակ գըուցնց անոր : Նաև Յիսուս ըսաւ անոր .
Ո՛ղջիկ՝ ըբու հաւատդ քեզ բժշկեց . գնա խա-
ղաղութեամբ , ու բժշկուած եղիր քու տանջանքէդ :
35 Բ Երբոր ինքը դեռ կը խօսէր , ժողովրդապետին
տունէն մէկ եկան՝ ու ըսին Թէ , Աղջիկդ մեռաւ ,
36 ալ ինչո՞ւ վարդապետը կը յոգնեցընես : Իսկ
Յիսուս ըսուած խօսքը լսածին պէս՝ ժողովրդապե-
տին ըսաւ . Մի՛ վախնար , միայն Թէ հաւատա :
37 Նաև մէկը Թոդ չտուաւ իր հետը երթալու , բայց
միայն Պետրոսը ու Յակոբոսը և Յակոբոսին եղ-
38 բայրը Յովհաննէսը : Ու ժողովրդապետին տունը
գալով՝ տեսաւ աղմուկ և սաստիկ լացողներ ու ա-
39 ղաղակողներ : Նաև ներս մտնելով՝ ըսաւ անոնց .
Ինչո՞ւ խռովիր էք՝ ու կու լաք . մանուկը մեռած

Ե Ղու . գ . 19 ; ը . 46 ;
Ը Մատ . թ . 22 ; Գլ . ժ . 52 ; Գոր . ժգ . 8 ;
Թ Ղու . ը . 49 ;

40 չէ , հապա ժ կը քնանայ : Նաև ծաղր կ'ընէին անի-
կայ . Երբոյց ինքը ամէնը դուրս հանելով՝ իր հետը
առաւ մանուկին հայրը ու մայրը՝ և անոնք որ իր
41 հետն էին , ու մտաւ հոն՝ ուր որ մանուկը պառ-
42 կած էր : Նաև մանուկին ձեռքէն բռնելով՝ ըսաւ ա-
նոր . Տալիթա՝ կո՛ւմի , որ կը Թարգմանուի , Ո՛ղ-
ջիկ՝ (քեզի կ'ըսեմ ,) ելլէր : Նաև իսկոյն աղջիկը
ոտք ելաւ , ու կը քալէր , ինչու որ տասներկու
տարեկան էր . ու մեծ ապշութեամբ ապշեցան :
43 Նաև Խստիկ պատուէր տուաւ անոնց՝ որ մէկը
չգիտնայ աս բանը . ու ըսաւ որ անոր ուտելիք
տան :

ԳԼ . Ը

1 Քրիստոս անարգութիւն կը կրէ իր քաղաքակիցներէն . 7 տասներկու աշակերտներուն իշխանութիւն կու տայ պիղծ ոգիները հանելու : 14 Զանազան կարծիքներ Քրիստոսի վրայով : 27 Ցովհաննէս Մկրտիչ կը գլխատուի , 29 և կը Թաղուի : 30 Առաքեալները իրենց քարոզութենէն Յիսուսի կը դառնան : 34 Հինգ հացին ու երկու ձուկին հրաշքը : 48 Քրիստոս ծովուն վրայ կը քալէ . 53 և ամէն իրեն դպչող ցաւագարները կը բժշկէ :

1 Նաև՝ անկէ ելլելով՝ եկաւ իր երկիրը , ու անոր
2 աշակերտները իր ետևէն գացին : Նաև շաբաթ
օրը հասնելուն՝ սկսաւ ժողովարանին մէջ սորվեց-
նել . ու շատերը լսելով՝ կը զարմանային ու կ'ը-
սէին . Բ Այսիկայ ո՞սկից ունի աս բանները , կամ
աս ի՞նչ իմաստութիւն է որ ասոր տրուած է , որ
3 ասանկ հրաշքներ կ'ըլլան ասոր ձեռքովը : Այսիկայ
հիւսը չէ՞ , Մարիամին որդին , և Յակոբոսին
ու Յովսեսին և Յուդային ու Սիմոնին եղբայրը .
ու ասոր քոյրերը հոս մեր քովը չե՞ն . և Տանոր

ժ Ցօհ . ժա . 11 ;
ի Գոր . թ . 40 ;
Լ Մատ . ը . 4 ; թ . 30 ; ժբ . 16 ; ժէ . 9 ; Գլ . գ . 12 ; Ղու . և . 14 ;
Մատ . ժգ . 54 ; Ղու . գ . 16 ;
Բ Ցօհ . զ . 42 ;
Մատ . ժբ . 46 ; Գազ . ա . 19 ;
Տ Մատ . ժա . 6 ;

4 վրայով կը գայթակղէին ։ Բայց Յիսուս ըսաւ ա-
նոնց . ԻՄարգարէ մը անպատիւ չէ՝ բայց միայն
իր երկրին մէջ , ու իր ազգականներուն , և իր
5 տանը մէջ ։ ՂՈւ չէր կրնար հոն մէկ հրաշք մըն
ալ ընել , միայն թէ քանի մը հիւանդներու վրայ
6 ձեռք դրաւ , ու բժշկեց զանոնք ։ Եւ Իանոնց ան-
հաւատութեանը վրայ կը զարմանար . ԸՈւ շրջա-
կայ գեղերը պտըտելով՝ կը սորվեցընէր ։
7 ԲԵւ իրեն կանչեց տասուերկուքը . ու սկսաւ
երկու երկու խրկել զանոնք , ու անոնց իշխանու-
8 թիւն տուաւ պիղծ ոգիներուն վրայ ։ Եւ պատուի-
րեց անոնց՝ որ ճամբու համար բան մը չառնեն ,
բայց միայն գաւազան մը . ո՛չ տօպրակ , ո՛չ հաց ,
9 ո՛չ ստակ գօտիներնուն մէջ . Հապա ԺՀողաթափ
հագնին . և Արկին հանդերձ մի՛ հագնիք՝ ըսաւ ։
10 ԻՈւ ըսաւ անոնց . Ո՛ր տուն որ մտնէք , հո՛ն կեցէք
11 մինչև որ անկէ ելլէք ։ ԼԵւ անոնք որ ձեզ չեն ըն-
դունիր , ու ձեզի մտիկ չեն ըներ , երբոր անկէ
կ՚ելլէք , Իոտքերնուդ տակի փոշին թօթվեցէ՛ք՝
անոնց վկայութիւն ըլլալու համար ։ *Ճշմարիտ
կ՚ըսեմ ձեզի . Սոդոմացւոց ու Գոմորացւոց աւելի
դիւրին պիտի ըլլայ դատաստանին օրը՝ քան թէ
ան քաղաքին" ։
12 Եւ անոնք ելլելով՝ կը քարոզէին , որ մարդիկ
13 ապաշխարեն ։ Եւ շատ դևեր կը հանէին , ԺՈւ
շատ հիւանդներ եղով կ՚օծէին՝ ու կը բժշկէին
զանոնք ։
14 ԿԵւ Հերովդէս թագաւորը լսեց , (ինչու որ ա-

Ի Մատ . ժգ . 57 ։ Յօհ . դ . 44 ։
Ղ Տես Ծն . ժթ . 22 ։ լբ . 25 ։ Մատ . ժգ . 58 ։ Գլ . թ . 22 ։
Ի Ես . ժթ . 16 ։
Ը Մատ . թ . 35 ։ Ղու . ժգ . 22 ։
Թ Մատ . ժ . 1 ։ Գլ . գ . 13 ։ 14 ։ Ղու . թ . 1 ։
Ժ Գոր . ժբ . 8 ։
Ի Մատ . ժ . 11 ։ Ղու . թ . 4 ։ ժ . 7 ։ 8 ։
Լ Մատ . ժ . 14 ։ Ղու . ժ . 10 ։
Ի Գոր . ժգ . 51 ։ ժը . 6 ։
* Ոմանք չունին ։
Ծ Յակ . ե . 14 ։
Կ Մատ . ժդ . 1 ։ Ղու . թ . 7 ։

նոր անունը յայտնի եղաւ ,) ու կ՚ըսէր , թէ
Յովհաննէս մկրտիչը մեռելներէն յարութիւն առեր
է , ու անոր համար հրաշքներ կ՚ըլլան անով ։
15 ՀՈւրիշները կ՚ըսէին՝ թէ Եղիան է . ուրիշներն
ալ կ՚ըսէին թէ՝ Մարգարէ մըն է , կամ մարգա-
16 րէից մէկուն պէս ։ Բայց Ներբոր Հերովդէս լը-
սեց , ըսաւ . Ասիկայ Յովհաննէսն է՝ որուն գլու-
խը ես կտրեցի . մեռելներէն յարութիւն առեր է ։
17 ՔԱնզի Հերովդէս ինքը մարդ խրկեց՝ Յովհան-
նէսը բռնեց , ու կապեց բանտը դրաւ՝ իր եղբօրը
Փիլիպպոսին կնկանը Հերովդիային համար , ինչու
18 որ իրեն կնիկ առեր էր զանիկայ ։ Վասն զի Յով-
հաննէս Հերովդեսին կ՚ըսէր . ՂՔեզի օրինաւոր
19 չէ՞ քու եղբօրդ կնիկը ունենալ ։ Եւ Հերովդիա
ոխ ունէր անոր դէմ , ու կ՚ուզէր անիկայ մեռցընել ,
20 ու չէր կրնար . Ինչու որ Հերովդէս ՃԿը վախնար
Յովհաննէսէն , գիտնալով թէ անիկայ արդար և
սուրբ մարդ մըն է . և անոր բերանը կը նայէր ,
ու անկէ լսելով՝ շատ բան կ՚ընէր , և քաղցրու-
21 թեամբ անոր մտիկ կ՚ընէր ։ Ու Մերբոր դիպուկ
օր մը եղաւ , որ Հերովդէս Միր ծննդեան օրը
ընթրիք կ՚ընէր իր մեծամեծներուն և հազարա-
22 պետներուն՝ ու Գալիլեայի երևելիներուն . Եւ
Հերովդիային աղջիկը հանդէսի սրահը մտնելով
խաղաց , ու հաճելի եղաւ Հերովդեսին՝ և իր հետը
նստողներուն . թագաւորը ըսաւ աղջկանը . Խնդրէ՞
23 ինծմէ ինչ որ կ՚ուզես , ու պիտի տամ քեզի ։ Եւ
անոր երդում ըրաւ ըսելով . ՆԻնչ որ դուն ինծմէ
խնդրես , պիտի տամ քեզի , մինչև թագաւորու-
24 թեանս կէսը ։ Եւ անիկայ դուրս ելլելով՝ իր մօրը
ըսաւ . ԻՊնչ ուզեմ . ան ալ ըսաւ . Յովհաննէս

Հ Մատ . ժզ . 14 ։ Գլ . ը . 28 ։
Ն Մատ . ժդ . 2 ։ Ղու . գ . 19 ։
Ղ Ղև . ժը . 16 ։ ի . 21 ։
Ճ Մատ . ժդ . 5 ։ իա . 26 ։
Մ Մատ . ժդ . 6 ։
Յ Ծն . խ . 20 ։
Ն Եսթ . ե . 3 ։ 6 ։ է . 2 ։

25 մկրտչին գլուխը : Ու շուտ մը արտորալով թա-
գաւորին քովը մտաւ՝ ու խնդրեց՝ ըսելով .
Կ'ուզեմ որ շուտով սկուտեղի մը վրայ Յովհաննէս
26 մկրտչին գլուխը տաս ինծի : Ու թագաւորը
խիստ տրտմեցաւ . բայց երդումներուն համար՝ ու
իր հետը նստողներուն համար՝ չուզեց որ անոր
27 խնդիրքը մերժէ : Ու թագաւորը իսկոյն դահիճ
խրկեց , ու հրամայեց որ անոր գլուխը բերելու .
28 ան ալ գնաց բանտին մէջ գլխատեց զանիկայ . Ու
սկուտեղով մը բերաւ անոր գլուխը՝ ու տուաւ
29 աղջիկանը , և աղջիկը զանիկայ իր մօրը տուաւ : Ու
անոր աշակերտները լսելով , եկան անոր մարմինը
վերցուցին , ու գերեզմանի մէջ դրին :
30 Ու առաքեալները Յիսուսին քովը ժողվուե-
ցան , ու պատմեցին անոր՝ ամէն ինչ որ ըրին՝ և
31 ինչ որ սորվեցուցին : Ու անիկայ ըսաւ անոնց .
Ինկէք դուք առանձին անապատ տեղ մը , և քիչ
մը հանգչեցէք . քանզի շատերը կային՝ որ կու
գային ու կ'երթային . և հաց ուտելու ալ ժա-
32 մանակ չէին ունենար : Ու նաւով անապատ
33 տեղ մը գացին առանձին : Ու ժողովրդները
տեսան զանոնք որ կ'երթային , և շատերը զանի-
կայ ճանչցան , ու ոտքով բոլոր քաղաքներէն հոն
կը վազէին , և անոնցմէ առաջ հասնելով՝ անոր
34 քովը ժողվուեցան : Ու Յիսուս երբոր դուրս
ելաւ . շատ ժողովուրդ տեսնելով՝ խղճայ անոնց
վրայ . ինչու որ հովիւ չունեցող ոչխարներու պէս
էին . և սկսաւ շատ բաներ սորվեցնել անոնց :
35 Ու երբոր ժամանակը շատ ուշացաւ , իր աշա-
կերտները իրեն եկան՝ ու ըսին . Ասա անապատ
36 տեղ մըն է , ու ժամանակը ուշացած է , Արձակէ

ա Մատ . ժդ . 9 ։
բ Ղու . թ . 10 ։
գ Մատ . ժդ . 13 ։
դ Գլ . գ . 20 ։
ե Մատ . ժդ . 13 ։
զ Մատ . թ . 36 ։ ժդ . 14 ։
է Ղու . թ . 11 ։
ը Մատ . ժդ . 15 ։ Ղու . թ . 12 ։

ժողովրդները որ երթան բոլորտիքի ագարակները
ու գեղերը՝ ու իրենց հաց գնեն , ինչու որ ուտելու
37 բան մը չունին : Հայց անիկայ պատասխան տուաւ՝
ու ըսաւ անոնց . Դուք տուէք ատոնց որ ուտեն :
Ու ըսին իրեն . Երթանք երկու հարիւր դահե-
38 կանի հաց գնե՞նք՝ և տանք ատոնց որ ուտեն : Ը-
սաւ անոնց . Քանի՞ նկանակ ունիք , գացէք նա-
յեցէք . ու երբոր գիտցան՝ ըսին . Հինգ , ու
39 երկու ձուկ : Ու հրամայեց որ ամէնը
40 կանանչ խոտին վրայ գունդ գունդ նստեցընեն : Ու
դաս դաս նստան՝ հարիւրական ու հիսունական :
41 Ու հինգ նկանակը ու երկու ձուկը առաւ՝ ու դէպ ի
երկինքը նայելով , օրհնեց . և մանրեց նկանակները՝
ու տուաւ իր աշակերտներուն , որ անոնց առջևը
42 դնեն . ու երկու ձուկը ամենուն ալ բաժնեց : Ու
43 ամէնքը կերան ու կշտացան . Ու տասներկու
կողով լեցուն՝ կտորուանքները վերցուցին , և
44 ձուկերէն ալ : Ու ան հացերէն ուտողները հինգ
հազարի չափ երիկ մարդիկ էին :
45 Ու շուտ մը իր աշակերտները արտորցուց որ
նաւը մտնեն , և իրմէ առաջ մեկալ կողմը Բեթ-
սայիդա անցնին , մինչև որ ինքը ժողովուրդը
46 արձակէ : Ու անոնցմէ զատուելով՝ լեռը ելաւ
47 աղօթք ընելու : Ու երբոր իրիկուն եղաւ ,
նաւը ծովուն մէջտեղն էր , ու ինքը մինակ ցամաքին
48 էր : Ու տեսաւ անոնք որ կը տագնապէին հովին՝
թի քաշելու առնուին , ինչու որ հովը իրենց դէմ
էր . և գիշերուան չորրորդ պահուն առնուները՝
ծովուն վրայ քալելով կու գայ անոնց , ու կ'ուզէր
49 անոնցմէ անցնիլ : Բայց երբոր տեսան որ ծովուն

ը Թուղ . ժա . 13 , 22 ։ դԹագ . դ . 43 ։
թ Մատ . ժդ . 17 ։ Ղու . թ . 13 ։ Ցօհ . զ . 9 ։ Տես Մատ . ժե . 34 ։ Գլ . ը . 5 ։
ժ ա Թագ . թ . 13 ։ Մատ . իգ . 26 ։
ի Մատ . ժդ . 22 ։ Ցօհ . զ . 17 ։
ի Մատ . ժդ . 23 ։ Ցօհ . զ . 16 , 17 ։
ի Տես Ղու . իգ . 28 ։

վրայ կը քալէր , կարծեցին թէ աչքի երևոյթ բան
50 մըն է , ու կանչուըռտեցին . Քանզի ամէնքն ալ
զանիկայ տեսան , ու խռովեցան . և ինքը շուտ մը
խօսեցաւ անոնց հետ՝ ու ըսաւ անոնց . Քա՛ջ եղիք՝
51 ես եմ , մի՛ վախնաք : Եւ նաւը ելաւ անոնց
քովը , ու հովը դադարեցաւ . և անոնք մտքերնուն
մէջ չափէ դուրս ապշած էին՝ ու կը զարմանային :
52 Վասն զի °հացին վրայ եղած հրաշքը չիմացան .
ինչու որ ֆսիրտերնին թմրած էր :
53 —Ու մէկալ կողմը անցնելով , Գեննեսարեթի
54 երկիրը հասան , և նաւը տեղաւորեցին : Ու երբոր
նաւէն ելան , ան տեղի մարդիկը իսկոյն ճանչցան
55 զանիկայ . Եւ ասդին անդին վազելով բոլոր
շրջակայ տեղուանքը , սկսան մահիճներով հի-
56 ւանդները բերել՝ ուր որ կը լսէին թէ հոն է : Եւ
ուր որ կը մտնէր՝ գեղերը կամ քաղաքները կամ
ագարակները , հրապարակներուն մէջ կը դնէին
հիւանդները , ու կ'աղաչէին իրեն՝ որ Բգոնէ իր
հանդերձին քղանցքին դպչին . և որոնք որ դպան ,
բժշկուեցան :

ԳԼ . Է

1 Փարիսեցիք կը մեղադրեն Քրիստոսի աշակերտները՝ անլուայ
ձեռքով հաց ուտելնուն համար : 8 Իսկ ինքը կ'ապացուցա-
նէ թէ անոնք մարդոց աւանդութիւնները բռնելով՝ Աստու-
ծոյ պատուիրանքը կ'անարգեն . 14 և թէ կերակուրը մարդը
չպղծեր : 24 Փիւնիկ Ասորի կնկանը աղջիկը պիզծ ոգիէ մը
կ'ազատէ , 31 և խուլ ու դժուարախօս մարդ մը կը բժշկէ :

1 Եւ —իր քովը ժողվուեցան փարիսեցիները , ու
դպիրներէն ոմանք՝ որ Երուսաղեմէն եկած էին :
2 Ու երբոր տեսան որ անոր աշակերտներէն ոմանք
պիղծ՝ այսինքն անլուայ ձեռքերով հաց կ'ուտէին ,
3 մեղադրեցին : Ինչու որ փարիսեցիները ու բոլոր
Հրէաները մինչև որ աղէկ մը ձեռքերնին չլուան ,

° Գլ . ը . 17 , 18 :
ֆ Գլ . գ . 5 : ժզ . 14 :
— Մատ . ժդ . 34 :
Բ Մատ . թ . 20 : Գլ . ե . 27 ,
28 : Գոր . ժթ . 12 :
— Մատ . ժե . 1 :

հաց չեն ուտեր . քանզի ծերերուն աւանդութիւնը
4 կը բռնեն . Եւ շուկայէն եկած ատեննին՝ թէ որ չը-
լուացուին , չեն ուտեր . և ուրիշ շատ բաներ կայ՝
որ ընդունած են ու կը բռնեն , այսինքն գաւաթ-
ներու և փարչերու ու պղնձէ ամաններու և անկո-
5 ղիններու լուացմունքներ : Բ Ան ատենը փարիսե-
ցիները ու դպիրները հարցուցին անոր թէ , Ինչո՞ւ
քու աշակերտներդ ծերերուն աւանդութեանը պէս
չեն երթար , հապա անլուայ ձեռքերով հաց կ'ու-
6 տեն : Ան ալ պատասխան տուաւ՝ ու ըսաւ ա-
նոնց . Աղէկ մարգարէութիւն ըրաւ Եսայի՝ ձեզի
կեղծաւորներուդ համար , ինչպէս որ գրուած է .
Գ Ան ժողովուրդը միայն շրթունքներովը զիս կը պա-
տուէ , բայց իրենց սիրտը հեռացած զատուած է
7 ինծմէ . Ու պարապ տեղը զիս կը պաշտեն , մար-
դոց պատուիրած բաները իբրև վարդապետութիւն
8 սորվեցընելով : Վասն զի Աստուծոյ պատուի-
րանքը թող տալով՝ մարդոց աւանդութիւնը կը
բռնէք , ինչպէս՝ փարչերու և գաւաթներու լուաց-
մունքներ . և ասոնց նման շատ ուրիշ բաներ կ'ը-
9 նէք : Ու ըսաւ անոնց . Աղէկ կ'անարգէք Ա-
ստուծոյ պատուիրանքը , որ ձեր աւանդութիւնը
10 պահէք : Քանզի Մովսէս ըսաւ . Դ Քու հայրդ
ու մայրդ պատուէ . և Ե Ով որ իր հայրը կամ
11 մայրը անիծէ , մահով թող մեռնի : Բայց դուք
կ'ըսէք . Թէ որ մէկը իր հօրը կամ մօրը ըսէ ,
Ան բանը որ ինծմէ պիտի շահիս Աստուծոյ տալու
Ղ կորբան է , (որ ըսել է՝ ընծայ ,) ազատ կ'ըլլայ
12 անիկայ . Եւ ալ թող չէք տար անոր բան մը ընել
13 իր հօրը կամ իր մօրը : Ու Աստուծոյ խօսքը կը
խաբանէք ձեր աւանդութիւնովը , որ կ'ա-

Բ Մատ . ժե . 2 :
Գ Ես . իթ . 13 : Մատ . ժե . 8 :
Դ Ել . ի . 12 : Բ Օր . ե . 16 :
Մատ . ժե . 4 :
Ե Ել . իա . 17 : Ղև . ի . 9 :
Առակ . ի . 20 :
Ղ Մատ . ժե . 5 : իգ .
18 :

ւանդէք. և ասոր նման շատ ուրիշ բաներ
կ'ընէք։
14 Եւ բոլոր ժողովուրդը իրեն կանչելով՝ ըսաւ
անոնց. Լսեցէք ինծի ամէնքդ՝ ու հասկըցէք։
15 Բան մը չկայ որ դուրսէն մարդուն ներսը մտնէ,
ու կարող ըլլայ զանիկայ պղծելու. հապա ան
բաները որ անկէ կ'ելլեն, անոնք են որ մարդը կը
16 պղծեն։ Ով որ լսելու ականջ ունի, թող լսէ։
17 Ու երբոր ան բազմութենէն զատուելով՝ տուն
մտաւ, իր աշակերտները հարցուցին իրեն ան ա-
18 ռակին համար։ Ու ըսաւ անոնց. Դո՞ւք ալ
ատանկ անմիտ էք. չէ՞ք հասկընար թէ ամէն ինչ
որ դուրսէն մարդուն ներսի դին կը մտնէ, չկրնար
19 անիկայ պղծել. Վասն զի չէ՛ թէ անոր սրտին
մէջը կը մտնէ, հապա փորը, և արտաքնոցը կ'ել-
20 լէ, ու բոլոր կերածները կը մաքրէ։ Եւ կ'ըսէր
թէ՝ Ինչ որ կ'ելլէ մարդուն ներսէն, անիկայ կը
21 պղծէ մարդը։ Ինչու որ ներսէն մարդոց սրտէն
կելլեն չար խորհուրդները. շնութիւններ, պոռ-
22 նըկութիւններ, Սպանութիւններ, գողութիւն-
ներ, ագահութիւններ, չարութիւններ, նենգու-
թիւն, գիճութիւն, չար աչք, հայհոյութիւն,
23 ամբարտաւանութիւն, անզգամութիւն։ Ա՛ս բո-
լոր չար բաները ներսէն կ'ելլեն, ու կը պղծեն
մարդը։
24 Եւ անկէ ելլելով՝ Տիւրոսի ու Սիդոնի սահ-
մանները գնաց. և տուն մը մտնելով՝ չէր ուզեր
որ մէկուն յայտնուի, բայց չկրցաւ ծածկուիլ.
25 Քանզի կնիկ մը՝ որուն աղջիկը պիղծ ոգի ունէր
իր ներսի դին, լսեց անոր վրայով, ու եկաւ՝ անոր
26 ոտքը ինկաւ։ Եւ ան կնիկը *հեթանոս էր՝ աղ-

ի Մատ. ժե. 10։
ը Մատ. ժա. 15։
թ Մատ. ժե. 15։
ժ Ծն. զ. 5։ ը. 21։ Մատ. ժե. 19։
ի Մատ. ժե. 21։
* Յուն. Յոյն

գով Փիւնիկ Ասորի, ու կ'աղաչէր անոր՝ որ դեւը
27 իր աղջիկէն հանէ։ Եւ Յիսուս ըսաւ անոր.
Թո՛ղ տուր որ առաջ տղաքը կշտանան. քանզի
աղէկ չէ տղոցը հացը առնել, ու շուներուն ձգել։
28 Անիկայ պատասխան տուաւ՝ ու ըսաւ անոր. Այո՝
Տէր. ինչու որ շուներն ալ սեղանին տակը տղոցը
29 փշրանքներէն կը կերակրուին։ Եւ ըսաւ անոր.
Ատ խօսքիդ համար գնա՛, քու աղջիկէդ դեւը ե-
30 լաւ։ Եւ կնիկը իր տունը երթալով՝ գտաւ որ
դեւը ելած, ու աղջիկը անկողինին վրայ պառկած
էր։
31 Եւ նորէն Տիւրոսի ու Սիդոնի սահմաններէն
ելլելով՝ եկաւ Գալիլեայի ծովեզերքը Դեկապօլիսի
32 սահմաններուն մէջէն։ Եւ Ի մէկը բերին անոր
առջին՝ խուլ ու դժուարախօս, ու կ'աղաչէին որ
33 անոր վրայ ձեռք դնէ։ Եւ ժողովուրդէն մէկդի
առնելով զանիկայ, իր մատերը անոր ականջնե-
րուն մէջը խօթեց՝ ու Ժ թուքաւ, և անոր լեզուին
34 դպաւ, Ու երկինքը նայելով՝ հ հառաչեց, ու ը-
սաւ անոր. Ա՛փփաթա, (որ ըսել է՝ բացուէ՛,)
35 Եւ իսկոյն անոր ականջները բացուեցան, ու ա-
նոր լեզուին կապը քակուեցաւ, և շիտակ կը
36 խօսէր։ Ու Ղ պատուիրեց անոնց՝ որ մէկու մը չը-
սեն. և ո՛րչափ ինքը կը պատուիրէր անոնց,
37 անոնք՝ ալ աւելի կը քարոզէին. Ու չափէ
դուրս կը զարմանային՝ և կ'ըսէին. Ամէն բաները
աղէկ ըրաւ ասիկայ, որ խուլերուն լսել կու տայ՝
և համրերուն խօսիլ։

լ Մատ. ժե. 29։
Ի Մատ. թ. 32։ Ղու. ժա. 14։
Ժ Գլ. ը. 23։ Յօհ. թ. 6։
Կ Գլ. զ. 41։ Յօհ. ժա. 41։
ժէ. 1։
հ Յօհ. ժա. 33, 38։
Ձ Ես. լե. 5, 6։ Մատ. ժա. 5։
Ղ Գլ. ե. 43։

ԳԼ. Ը

1 Քրիստոս հրաշքով կը կերակրէ ժողովուրդը. 11 փարիսե-
ցւոց խնդրած նշանը չուզեր տալ. 15 կը պատուիրէ իր ա-

շակերտներուն որ զդոյշ ըլան փարիսեցիներուն խմորէն և
Հերովդեսեաններուն խմորէն. 22 կոյրի մը աչքերը կը բա-
նայ. 27 կը ծանուցանէ թէ ինքը Քրիստոսն է, որ պիտի
չարչարուի ու յարութիւն առնէ. 34 և իր աշակերտները կը
յորդորէ որ համբերեն, երբոր հալածուին աւետարանի դա-
ւանութեանը համար։

1 Ան օրերը — ժողովուրդը խիստ շատ ըլլալով, և
ուտելու բան մը չունենալով, Յիսուս իրեն
2 կանչեց իր աշակերտները՝ ու ըսաւ անոնց. Կը
խղճամ ատ ժողովուրդին վրայ. ինչու որ հիմա
իրեք օր է՝ որ իմ քովս են, և բան մը չունին ու-
3 տելու. Եւ թէ որ ատոնք անօթի խրկեմ իրենց
տուները, ճամբուն մէջ պիտի մարին, ինչու որ
4 ատոնցմէ ոմանք հեռու տեղէ եկած են։ Եւ իր ա-
շակերտները պատասխան տուին իրեն. Ա՛ս անա-
պատիս մէջ ո՞ւսկից կրնայ մէկը հացով կշտացը-
5 նել ատոնք։ Բ Եւ հարցուց անոնց. Քանի՞ նկա-
6 նակ ունիք. ու անոնք ըսին. Եօթը։ Եւ հրա-
ման ըրաւ ժողովուրդին՝ որ գետնին վրայ նստին.
ու առաւ եօթը նկանակը, գոհացաւ, և կտրեց,
ու տուաւ աշակերտներուն, որ ժողովուրդին
7 առջևը դնեն. և դրին։ Ու քանի մը մանր ձու-
կեր ունէին, և Գ օրհնեց, ու հրաման ըրաւ որ ա-
8 նոնք ալ դնեն անոնց առջևը։ Եւ կերան ու կշտա-
ցան, ու աւելցած կտորուանքները վերցուցին եօթը
9 զամբիւղ։ Եւ ուտողները չորս հազարի չափ էին.
10 ու արձակեց զանոնք։ Եւ Դ շուտ մը նաւը մտնե-
լով աշակերտներուն հետ, եկաւ Դաղմանութայի
կողմերը։
11 Ե Եւ փարիսեցիները ելլելով՝ սկսան անոր հետ
վիճաբանութիւն ընել, և զանիկայ փորձելով՝
12 իրմէն նշան մը կ'ուզէին երկինքէն։ Եւ անիկայ իր

— Մատ. ժե. 32։
Բ Մատ. ժե. 34։ Տես գլ. զ. 38։
Գ Մատ. ժդ. 19։ Գլ. զ. 41։
Դ Մատ. ժե. 39։
Ե Մատ. ժբ. 38։ ժզ. 1։ Յօհ. զ. 30։

հոգիին մէջ հառաչելով ըսաւ. Ի՞նչ է որ աս
ազգը նշան կ'ուզէ. Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի որ աս
13 ազգին նշան պիտի չտրուի։ Ու զանոնք թող տա-
լով՝ նորէն նաւը մտաւ, ու գնաց ծովուն մէկալ
կողմը։
14 Ը Եւ հաց առնելու մոռցեր էին, ու նաւուն մէջ
15 իրենց հետը միայն մէկ նկանակ մը ունէին։ Ի Եւ
կը պատուիրէր անոնց՝ ու կ'ըսէր. Նայեցէ՛ք և
զգուշացէ՛ք փարիսեցւոց խմորէն, ու Հերովդեսին
16 խմորէն։ Եւ իրարու հետ կը խորհէին ու կ'ը-
17 սէին թէ, Ը Հաց չունենալնուս համար է։ Իսկ
Յիսուս անոնց խորհուրդը գիտնալով՝ ըսաւ անոնց.
Ինչո՞ւ կը խորհիք թէ հաց չունիք. Բ տակաւին
չէ՞ք հասկընար, ու չէ՞ք իմանար. դեռ սիրտեր-
18 նիդ թմրա՞ծ է. Աչքեր ունիք, ու չէ՞ք տեսներ,
և ականջներ ունիք, ու չէ՞ք լսեր, և չէ՞ք յիշեր։
19 Ժ Երբոր հինգ նկանակը հինգ հազարին կտրեցի,
քանի՞ կողով լեցուն կտորուանք վերցուցիք. ըսին
20 անոր. Տասուերկու։ Ու Ի երբոր եօթը նկանակը
չորս հազարին կտրեցի, քանի՞ զամբիւղ լեցուն
կտորուանք վերցուցիք. անոնք ալ ըսին. Եօթը։
21 Ու ըսաւ անոնց. Հապա ինտո՞ր Լ չէք հասկընար։
22 Եւ Բեթսայիդա եկաւ, ու անոր առջևը կոյր
23 մը բերին, ու կ'աղաչէին իրեն որ դպչի անոր. Եւ
անիկայ կոյրին ձեռքէն բռնելով՝ գեղէն դուրս
հանեց, Ի ու անոր աչքերուն թքնելով՝ ձեռքը ա-
նոր վրայ դրաւ, ու կը հարցընէր անոր՝ թէ բան
24 մը կը տեսնէ՞. Ան ալ նայեցաւ՝ ու կ'ըսէր. Մար-
դիկներ կը տեսնեմ ծառերու պէս՝ որ կը պտըտին։
25 Նորէն ձեռքը անոր աչքերուն վրայ դրաւ, ու ա-

Ղ Մատ. ժզ. 5։
Ե Մատ. ժզ. 6։ Ղու. ժբ. 1։
Ը Մատ. ժզ. 7։
Թ Գլ. զ. 52։
Ժ Մատ. ժդ. 20։ Գլ. զ. 43։ Ղու. թ. 17։ Յօհ. զ. 13։
Ի Մատ. ժե. 37։ Հմր 8։
Լ Գլ. զ. 52։ Հմր 17։
Ի Գլ. է. 33։

նոր նայիլ տուաւ. և ողջացաւ ու ամէն բան հա-
26 մարձակ կը տեսնէր: Եւ ոչ զանիկայ իր տունը
խրկելով՝ ըսաւ. Գեղը մի՛ մտներ, ու ԺԳեղին
մէջ մէկուն մի՛ ըսեր:
27 Եւ Յիսուս իր աշակերտներուն հետ մէկտեղ
Փիլիպպոսի Կեսարիային գեղերը ելաւ. ու ճամ-
բուն մէջ կը հարցներ իր աշակերտներուն՝ ու կ՚ը-
սէր անոնց. Ինծի համար ո՞վ կ՚ըսեն մարդիկ՝ թէ
28 եմ: Եւ անոնք պատասխան տուին՝ ու ըսին.
Ոմանք՝ ՀՅովհաննէս մկրտիչը, և ուրիշները՝ Ե-
29 ղիան, ուրիշներն ալ՝ մարգարէներէն մէկը: Եւ
ինքը ըսաւ անոնց. Հապա դուք ինծի համար ո՞վ
կ՚ըսէք՝ թէ եմ. պատասխան տուաւ Պետրոս՝ ու
30 ըսաւ անոր. ՅԴուն ես Քրիստոսը: ՂԵւ սաս-
տիկ պատուիրեց անոնց՝ որ իրեն համար մէկու մը
չզրուցեն:
31 Ու Ճսկսաւ սորվեցընել անոնց թէ, Պէտք է որ
Որդին մարդոյ շատ չարչարանքներ կրէ, ու երէց-
ներէն և քահանայապետներէն ու դպիրներէն մեր-
ժուի, ու սպաննուի, և իրեք օրէն ետև յարու-
32 թիւն առնէ: Ու ԽՍ խօսքը յայտնի խօսեցաւ.
և Պետրոս մէկդի առաւ զանիկայ, ու սկսաւ յան-
33 դիմանել զանիկայ: Եւ ինքը դարձաւ՝ ու իր
աշակերտներուն նայելով, յանդիմանեց Պետրոսը՝
ու ըսաւ. Ետի՛ս գնա՝ Սատանայ, ինչու որ դուն
Աստուծոյ բաները չես մտածեր, հապա մարդոց
բաները:
34 Եւ ժողովուրդը իր աշակերտներուն հետ մէկ-
տեղ իրեն կանչելով՝ ըսաւ անոնց. ՄՈՎ որ
կ՚ուզէ իմ ետևէս գալ, թող իր անձը ուրանայ,

ԺՄատ. ը. 4: Գլ. ե. 43:
ԿՄատ. ժզ. 13: Ղու. թ. 18:
ՀՄատ. ժդ. 2:
ՅՄատ. ժզ. 16: Յօհ. զ. 70: ժա. 27:
ՂՄատ. ժզ. 20:
ՃՄատ. ժզ. 21: ժէ. 21: Ղու. թ. 22:
ՄՄատ. ժ. 38: ժզ. 24: Ղու. թ. 23: ժդ. 27:

35 և իր խաչը վերցընէ, ու իմ ետևէս գայ: Վասն
զի ՄՈՎ որ կ՚ուզէ իր անձը ապրեցընել, պիտի
կորսընցընէ անիկայ. և ՈՎ որ ինծի ու աւետա-
րանին համար իր անձը կորսընցընէ, պիտի ապրե-
36 ցընէ անիկայ: Քանզի ի՞նչ օգուտ է մարդուն՝
որ բոլոր աշխարհը վաստըկի, և իր անձը կորսըն-
37 ցընէ. Կամ իր անձին համար ի՞նչ ազատչէք
38 պիտի տայ մարդ: Վասն զի ՆՈՎ որ ՀԶԻՍ՝ ու
իմ խօսքերս ՊԱՐԱՆԻԼԸ ամօթ սեպէ ասս շնացող
ու մեղաւոր ազգիս մէջ, Որդին մարդոյ ալ զանի-
կայ ՊԱՐԱՆԻԼԸ ամօթ պիտի սեպէ՝ երբոր գայ իր
39 Հօրը փառքովը սուրբ հրեշտակներուն հետ: Եւ
ըսաւ անոնց. ՊԱՀՄարիտ կ՚ըսեմ ձեզի, որ հոս
ներկայ եղողներէն մէկ քանիները կան՝ որոնք մա-
հուան համը պիտի չառնեն, մինչև որ տեսնեն
ՀԱստուծոյ թագաւորութիւնը զօրութիւնով ե-
կած:

ԳԼ. Թ

1 Քրիստոսի այլակերպութիւնը: 11 Քրիստոս իր աշակերտ-
ներուն կը սորվեցընէ Եղիայի գալուն վրայով. 24 խուլ և
համր դև մը կը հանէ. 30 կը նախաձայնէ իր մահը և յարու-
թիւնը. 34 կը յորդորէ իր աշակերտները որ հեղ ըլլան. 38
և կը պատուիրէ անոնց որ իրեն հակառակ չեղողները չարգի-
լեն, ու հաւատացեալներուն գայթակղութիւն չտան:
1 Եւ ՊՎեց օրէն ետև Յիսուս իր հետը առաւ
Պետրոսը ու Յակոբոսը և Յովհաննէսը, ու
անոնք մէկ բարձր լեռ մը հանեց առանձին, և
2 անոնց առջևը այլակերպեցաւ: Ու իր հանդերձ-
ները եղան փայլուն ԲԽիստ ճերմակ, անանկ որ
երկրի վրայ թափիչ մը չկրնար այնպէս ճերմըկցը-
3 նել: Ու Եղիան Մովսէսին հետ երևցաւ անոնց, և
4 Յիսուսին հետ կը խօսէին: Եւ Պետրոս պա-

ՅՅօհ. ժբ. 25:
ՆՄատ. ժ. 33: Ղու. թ. 26: ժբ. 9:
ՇՏես Հռով. ա. 16: բ Տիմ. ա. 8: բ. 12:
ՊՄատ. ժզ. 28: Ղու. թ. 27:
ՀՄատ. իդ. 30: իե. 31: Ղու. իբ. 18:
ՊՄատ. ժէ. 1: Ղու. թ. 28:
ԲԴան. է. 9: Մատ. իբ. 3:

տասխան տուաւ՝ ու ըսաւ Յիսուսին. Ռա՛բբի՝
աղէկ է որ հոս կենանք. ու իրեք խրճիթ շինենք.
մէկը քեզի, և մէկը Մովսէսին, ու մէկը Եղիային.
5 Վասն զի չէր գիտեր թէ ի՞նչ խօսի, ինչու որ
6 զարհուրեր էին: Եւ մէկ ամպ մը հովանի եղաւ
անոնց վրայ, ու ձայն մը եկաւ ամպէն՝ ըսելով.
Ատիկայ է իմ սիրելի Որդիս, ատո՛ր մտիկ ըրէք:
7 Եւ յանկարծ ասդին անդին որ նայեցան, ալ
ուրիշ մէկը չտեսան, հապա մինակ Յիսուսը
8 իրենց հետ: ԳՈւ երբոր լեռնէն վար կ'իջնէին,
պատուիրեց անոնց որ տեսածնին մէկու մը չպատ-
մեն, բայց միայն Որդին մարդոյ մեռելներէն յարու-
9 թիւն առնելէն ետև: Եւ անոնք ան խօսքը պա-
հեցին, ու մէջերնին հարցուփորձ կ'ընէին՝ թէ
10 մեռելներէն յարութիւն առնելը ի՞նչ է: Եւ
իրեն հարցուցին՝ ու ըսին. Ան ի՞նչ է որ դպիրնե-
րը կ'ըսեն թէ, ԴՊէտք է որ առաջ Եղիան գայ:
11 Անիկայ պատասխան տուաւ՝ ու ըսաւ անոնց.
Յիրաւի առաջ Եղիան կու գայ, և ամէն բան
կարգի կը դնէ. և թէ Եինտո՛ր գրուած է Որդւոյ
մարդոյ համար, որ շատ չարչարանքներ պիտի
12 կրէ՝ ու Շանարգուի. Բայց ձեզի կ'ըսեմ, որ
ԵԵղիան եկաւ ալ, և ի՞նչ որ ուզեցին՝ ըրին
անոր. ինչպէս որ գրուած է անոր համար:
13 ԸՈւ աշակերտներուն քովը գալով՝ տեսաւ շատ
ժողովուրդ անոնց բոլորտիքը՝ և դպիրները, որ
14 վիճաբանութիւն կ'ընէին անոնց հետ: Եւ շուտ
մը բոլոր ժողովուրդը երբոր տեսան անիկայ՝ խիստ
զարմացան, ու առաջ վազելով՝ բարև կու տային
15 անոր: Եւ հարցուց դպիրներուն թէ, Ի՞նչ վի-

ԳՄատ. ժէ. 9:
ԴՄաղ. դ. 5: Մատ. ժէ. 10:
ԵՍաղ. իբ. 6: Ես. ծգ. 2, ԽԱ: Դան. թ. 26:
ՂՂու. իդ. 11: Փիլ. բ. 7:
ԵՄատ. ժա. 14: ժէ. 12: Ղու. ա. 17:
ԸՄատ. ժէ. 14: Ղու. թ. 37:

16 ճաբանութիւն կ'ընէք անոնց հետ: Ու ժողովուր-
դէն ԹՄէկը պատասխան տալով՝ ըսաւ. Վա՛րդա-
պետ՝ իմ որդիս քեզի բերի, որ համր ոգի ունի.
17 Եւ ո՛ւր որ անոր հասնի, զանիկայ գետինը կը
զարնէ. ան ալ կը փրփրի, և իր ակռաները կը
կճռցընէ, ու կը ցամքի. և քու աշակերտներուդ
18 ըսի որ զանիկայ հանեն, ու չկրցան: Պատաս-
խան տուաւ անոնց՝ ու ըսաւ. Ո՛վ անհաւատ ազգ՝
մինչև ե՞րբ ձեզի հետ պիտի ըլլամ, մինչև ե՞րբ
ձեզի պիտի համբերեմ. ինծի՛ բերէք անիկայ:
19 Եւ զանիկայ բերին իրեն. Ժերբոր ԳՂԱՆ տեսաւ
զանիկայ, շուտ մը ՀԱՐ ոգին ցնցեց անիկայ. ու
գետինը ինկած կը թապըլտըկէր՝ ու կը փրփրէր:
20 Եւ Յիսուս հարցուց անոր հօրը՝ ու ըսաւ. Ո՞ր-
չափ ատեն է՝ որ ատ բանը ատոր եղաւ. ու անի-
21 կայ ըսաւ, Տղայութենէն 'ի վեր. Եւ շատ անգամ
կրակի ու ջուրի մէջ կը նետէ ատիկայ՝ որ կորսըն-
ցընէ. բայց թէ որ կարողութիւն մը ունիս, օգնէ
22 մեզի, խղճալով մեր վրայ: Եւ Յիսուս ըսաւ
անոր. Թէ որ կարող ես հաւատալու, Իամէն
23 բան կարելի է անոր՝ որ կը հաւատայ: Եւ տը-
ղուն հայրը շուտ մը աղաղակեց՝ ու արցունքով
ըսաւ. Կը հաւատամ Տէ՛ր, օգնէ իմ անհաւա-
24 տութեանս: Յիսուս երբոր տեսաւ որ ժողովուր-
դը վրան կը դիզուի, սաստեց պիղծ ոգիին՝ ու ը-
սաւ անոր. Հա՛մր ու խուլ ոգի՝ ես կը հրամայեմ
քեզի, ելի՛ր ատկէ, ու մէյմըն ալ չմտնես ատոր
25 ներսը: Եւ կանչուըռտելով՝ սաստիկ ցնցեց զա-
նիկայ, ու ելաւ. և ԳՂԱՆ մեռելի պէս եղաւ.
26 անանկ որ շատերը ըսին թէ, Մեռաւ: Եւ Յի-
սուս անոր ձեռքէն բռնելով՝ վերցուց զանիկայ.
27 ան ալ կայնեցաւ: ԼՈւ երբոր ինքը տուն մտաւ,

ԹՄատ. ժէ. 14: Ղու. թ. 38:
ԺԳլ. ա. 26: Ղու. թ. 42:
ԻՄատ. ժէ. 19: Գլ. ժա. 23: Ղու. ժէ. 6: Յօհ. ժա. 40:
ԼՄատ. ժէ. 18:

իր աշակերտները առանձին հարցուցին իրեն՝ ըսէ-
28 լով. Մենք Ինչո՞ւ չկրցանք հանել զանիկայ: Եւ
ըսաւ անոնց. Ատ տեսակը կարելի չէ ուրիշ բա-
նով մը ելլել, բայց միայն աղօթքով ու ծոմա-
պահութեամբ:
29 Եւ անկէ ելլելով՝ Գալիլեայի մէջէն կ'անցնէին.
30 ու չէր ուզեր որ մէկը գիտնայ: Ի Ինչու որ կը
սորվեցընէր իր աշակերտներուն՝ ու կ'ըսէր անոնց
թէ, Որդին մարդոյ պիտի մատնուի մարդոց ձեռ-
քը, և զանիկայ պիտի սպաննեն. ու երբոր սպան-
31 նուի, երրորդ օրը յարութիւն պիտի առնէ: Եւ
անոնք չէին հասկընար ան խօսքը, ու կը վախնա-
յին իրեն հարցընելու:
32 ԺԵւ եկաւ Կափառնայում, ու երբոր տուն մը-
տաւ, հարցուց անոնց. Ի՞նչ վիճաբանութիւն
33 կ'ընէիք ճամբան իրարու հետ: Եւ անոնք լուռ
կեցան. ինչու որ ճամբուն մէջ իրարու հետ վի-
34 ճաբանութիւն կ'ընէին՝ թէ ո՛վ մեծ է: Ու երբ-
որ նստաւ, կանչեց տասուերկուքը, ու ըսաւ ա-
նոնց. Ի Թէ որ մէկը կ'ուզէ առաջին ըլլալ, ամե-
նուն յետինը պիտի ըլլայ, և ամենուն սպասաւո-
35 րը: Ու Հ տղայ մը առաւ կայնեցուց անոնց մէջը.
36 և իր գիրկը առնելով զանիկայ՝ ըսաւ անոնց. Ո՛վ
որ ասանկ տղոցմէն մէկը ընդունի իմ անունովս,
զիս կ'ընդունի. և Ծ ով որ զիս ընդունի, չէ՞ թէ
37 զիս կ'ընդունի, հապա զիս խրկողը: Ղ Պատաս-
խան տուաւ անոր Յովհաննէս՝ ու ըսաւ. Վ՛ար-
դապետ՝ մէկը տեսանք որ քու անունովդ դևեր կը
հանէր, ու մեր ետևէն չպտըտիր, և զանիկայ ար-
38 գիլեցինք՝ մեր ետևէն չպտըտելուն համար: Եւ
Յիսուս ըսաւ. Մի՛ արգիլէք զանիկայ. Ճ ինչու

Ի Մատ. ժէ. 21: Ղու. Թ. 44:
Ծ Մատ. ժը. 1: Ղու. Թ. 46: իբ. 24:
Կ Մատ. ի. 19, 27: Գլ. ժ. 43:
Հ Մատ. ժը. 2: Գլ. ժ. 16:
Ձ Մատ. ժ. 40: Ղու. Թ. 48:
Ղ Թու. ժա. 28: Ղու. Թ. 49:
Ճ ա Կոր. ժբ. 3:

որ մէկը չկայ որ իմ անունովս հրաշք գործէ, ու
39 կարենայ շուտ մը զիս հայհոյել. Քանզի Մ ան որ
40 * մեզի հակառակ չէ, մեր՝՝ կողմէն է: Մ Վ ասն զի
ո՛վ որ ձեզի գաւաթ մը ջուր խմցընէ † աս անու-
նովս՝ թէ դուք Քրիստոսինն էք, ճշմարի՛տ կ'ըսեմ
ձեզի, Անիկայ իր վարձքը պիտի չկորսընցընէ:
41 Ն Եւ ո՛վ որ գայթակղեցընէ աս պզտիկներէն մէկը՝
որ ինծի կը հաւատան, աւելի աղէկ էր անոր՝ որ
իշու աղացքի քար մը իր վիզէն կախուէր ու ծովը
42 ձգուէր: Չ Եւ թէ որ քու ձեռքդ քեզ կը գայ-
թակղեցընէ, կտրէ՛ անիկայ. աղէկ է քեզի պա-
կասաւոր մտնել կեանքը, քան թէ երկու ձեռք
ունենալ՝ ու գեհեանը երթալ չմարելու կրա-
43 կին մէջը. Ո Ուր որ անոնց որդը չմեռնիր, ու
44 կրակը չմարիր: Եւ թէ որ քու ոտքդ քեզ կը
գայթակղեցընէ, կտրէ անիկայ. աղէկ է քեզի
կաղ մտնել կեանքը, քան թէ երկու ոտք ունե-
նալ՝ ու գեհեանը ձգուիլ չմարելու կրակին մէջը.
45 Ուր որ անոնց որդը չմեռնիր, ու կրակը չմարիր:
46 Եւ թէ որ քու աչքդ քեզ կը գայթակղեցընէ,
հանէ՛ անիկայ. աղէկ է քեզի մէկ աչքով Աստու-
ծոյ թագաւորութիւնը մտնել, քան թէ երկու
47 աչք ունենալ՝ ու կրակին գեհեանը ձգուիլ. Ուր
48 որ անոնց որդը չմեռնիր, ու կրակը չմարիր: Ին-
չու որ ամէն մարդ կրակով պիտի աղուի, Չ և ա-
49 մէն զոհ աղով պիտի աղուի: Պ Աղը աղէկ է,
բայց թէ որ աղը անհամնայ, ինչո՞վ պիտի հա-
մովցընէք. Ջ ձեր անձին մէջ ա՛ղ պահեցէք, և
Ռ իրարու հետ խաղաղութի՛ւն ըրէք:

Մ Տե՛ս Մատ. ժբ. 30:
* Ո՛մանք՝ ձեզի հակառակ չէ, ձեր
Յ Մատ. ժ. 42:
† Ո՛մանք՝ իմ
Ն Մատ. ժը. 6: Ղու. ժէ. 1:
Չ բ Օր. ժգ. 6: Մատ. ե. 29:
ժը. 8:
Ո Ես. կզ. 24:
Չ Ղև. բ. 13: Եզեկ. խդ. 24:
Պ Մատ. ե. 13: Ղու. ժդ. 34:
Ջ Եփե. դ. 29: Կող. դ. 6:
Ռ Հռով. ժբ. 18: ժդ. 19: բ Կոր. ժգ. 11: Եբր. ժբ. 14:

ԳԼ. Ժ

2 Քրիստոս կը վիճաբանի փարիսեցիներուն հետ՝ կնիկ արձա-
կելու վրայով. 13 իրեն բերուած տղաքը կ'օրհնէ. 17 կ'իմա-
ցընէ հարուստ մարդու մը՝ թէ ի՞նչ ընելու է որ յաւիտե-
նական կեանքը ժառանգէ. 23 հարստութեան վտանգը կը
ցուցընէ իր աշակերտներուն. 28 վարձք կը խոստանայ ա-
նոնց՝ որ աւետարանին համար իրենց ո՞ր և իցէ բաները կը
թողուն. 32 կը նախաձայնէ իր մահը և յարութիւնը. 35
երկու փառասէր աշակերտները կը խրատէ որ աւելի իրեն
հետ չարչարուիլը մտածեն. 46 և կոյր Բարտիմէոսին աչքե-
րը կը բանայ։

1 Եւ ա անկէ ելլելով՝ Հրէաստանի սահմանները
եկաւ Յորդանանու անդիի կողմէն, ու նորէն
ժողովուրդները անոր քովը կը ժողվուէին. և
ինչպէս որ սովորութիւն ունէր, դարձեալ կը սոր-
վեցընէր անոնց։
2 բ Ու փարիսեցիները քովը եկան, և զանիկայ
փորձելով կը հարցընէին անոր թէ Արժա՞ն է որ
3 էրիկը իր կնիկը արձակէ։ Եւ անիկայ պատասխան
տուաւ՝ ու անոնց ըսաւ. Մովսէս ձեզի ի՞նչ
4 պատուիրեց։ Եւ անոնք ըսին. գ Մովսէս հրաման
5 տուաւ արձակման գիր գրել, ու արձակել։ Եւ
Յիսուս պատասխան տալով՝ անոնց ըսաւ. Ձեր
սրտին կարծրութեանը համար գրեց ձեզի ատ
6 պատուէրը. Բայց ստեղծագործութեան սկիզբէն
դ Աստուած անոնք արու և էգ ըրաւ, ու ըսաւ.
7 ե Ասոր համար մարդ իր հայրը ու մայրը պիտի ձգէ,
8 և իր կնկանը պիտի յարի. Ու երկուքը մէկ մարմին
պիտի ըլլան, ուստի ալ երկուք չեն, հապա մէկ
9 մարմին. Ուրեմն ան որ Աստուած միաւորեց,
10 մարդ թող չզատէ։ Եւ տունը իր աշակերտները
11 նորէն նոյն բանը հարցուցին իրեն։ Ու ըսաւ

ա Մատ. ժթ. 1։ Յօհ. ժ. 40։ ժա. 7։
բ Մատ. ժթ. 3։
գ բ Օր. իդ. 1։ Մատ. ե. 31։ ժթ. 7։
դ Ծն. ա. 27։ ե. 2։
ե Ծն. բ. 24։ ա Կոր. զ. 16։ Եփե. ե. 31։

անոնց. Զ Ո՛վ որ իր կնիկը արձակէ՝ և ուրիշ մը
12 առնէ, անոր դէմ շնութիւն կ'ընէ։ Ու կնիկ մը
թէ որ իր էրիկէն զատուի՝ և ուրիշ էրկան մը
ըլլայ, շնութիւն կ'ընէ։
13 ե Եւ մանր տղաք բերին իրեն, որ անոնց դպչի.
բայց աշակերտները կը յանդիմանէին բերողները։
14 Յիսուս երբոր տեսաւ, սրդողելով՝ անոնց ըսաւ.
Թո՛ղ տուէք ատ մանր տղոցը որ ինծի գան, և մի՛
արգիլէք ատոնք. ինչու որ ը Աստուծոյ թագաւո-
15 րութիւնը ատանկներունն է։ Ճշմարի՛տ կ'ըսեմ
ձեզի. թ Ո՛վ որ Աստուծոյ թագաւորութիւնը
պզտիկ տղու մը պէս չընդունի, բնաւ պիտի չմտնէ
16 անոր մէջը։ Եւ անոնք գիրկը առաւ, վրանին
ձեռք դրաւ, ու օր՞նեց զանոնք։
17 ժ Ու երբոր անիկայ դուրս ելաւ ճամբուն մէջ,
ահա մէկ մարդ մը վազեց՝ ու անոր առջևը ծունկ
չոքելով կը հարցընէր անոր՝ ու կ'ըսէր. Բարի՛ վար-
դապետ՝ ի՞նչ ընեմ որ յաւիտենական կեանքը ժա-
18 ռանգեմ։ Եւ Յիսուս ըսաւ անոր. Ինչո՞ւ զիս
բարի կ'անուանես. մէկէն 'ի զատ բարի չկայ, որ
19 ե Աստուած։ Պատուիրանքները գիտես. ի Շնու-
թիւն մի ըներ, Սպանութիւն մի՛ ըներ, Գողու-
թիւն մի՛ ըներ, Սուտ վկայութիւն մի՛ ըներ,
Զրկանք մի՛ ըներ, Քու հայրդ ու մայրդ պա-
20 տուէ։ Անիկայ պատասխան տուաւ՝ ու ըսաւ անոր.
Վարդապետ՝ ատոնք ամէնը մանկութենէս 'ի վեր
21 պահեր եմ։ Եւ Յիսուս անոր նայելով՝ սիրեց զա-
նիկայ, ու ըսաւ անոր. Մէկ բան մը պակաս է
քեզի. գնա՛ ունեցածդ ծախէ, և տուր աղքատնե-
րուն, ու ւ երկինքը գանձ պիտի ունենաս, և խաչը

զ Մատ. ե. 32։ ժթ. 9։ Ղու. ժզ. 18։ Հռով. է. 3։ ա Կոր. է. 10. 11։
ե Մատ. ժթ. 13։ Ղու. ժը. 15։
ը ա Կոր. ժդ. 20։ ա Պետ. բ. 2։
թ Մատ. ժը. 3։
ժ Մատ. ժթ. 16։ Ղու. ժը. 18։
ի Եւ. ի։ Հռով. ժդ. 9։
լ Մատ. զ. 19, 20։ ժթ. 21։ Ղու. ժբ. 33։ ժզ. 9։

23 միրգ բ՝ ու հկաւ իմ հասկ ։ Եւ անիկայ ա
իսպրն համար խոժոռելով՝ պատմած պնայ ։ Ինչու-
23 որ քաս սասպուածք ունէր ։ Եւ Ի Յիսուս իր բոլոր-
սիրը Նպիլով՝ բաս իր աշակերտներուն ։ Ո՛րքան
դժուար է անոնք՝ որ հարստութիւն ունին , Քո-
24 սուծոյ իշխանութիւնը մտնել ։ Եւ աշակերտնե-
րը զարմացեր էին անոր խոսքերուն վրայ ։ բայց Յի-
սուս նորէն պատասխան սալով՝ անոնց բաս ։ Ո՛ր-
դեակներ՝ ճրլսի դժուար է Հ իրենց հարստութիւնը
յուսացրնելուն Քսուծոյ իշխանութիւնը մըս-
25 նել ։ Աւելի է որ ուղտը ասեղին ծակէն անցնի ,
քան թէ հարուստը Քսուծոյ իշխանութիւնը
26 մտնէ ։ Եւ անոնք խիստ շատ կը զարմանային՝ ու
27 կ՝ըսէին իրարու ։ Ալ ո՞վ կրնայ փրկուիլ ։ Եւ
Յիսուս անոնց նայելով՝ բաս ։ Անկարելի մարդոց
կողմանէ անկարելի է , բայց ոչ Քսուծոյ կողմանէ ։
քանզի Քսուծոյ կողմանէ ամէն բան կարելի է ։
28 Պետրոս սկսաւ ըսել անոր ։ Ահա մենք ամէն
29 բան թողուցինք՝ ու քու հետդ եկանք ։ Եւ Յիսուս
պատասխան սալով՝ բաս ։ Ճշմարիտ կ՝ըսեմ ձեզի ,
Ոչինչ կայ որ թողուց սաւ , կամ՝ եղբայրներ ,
կամ՝ քոյրեր , կամ՝ հայր , կամ՝ մայր , կամ՝ կին ,
կամ՝ որդիներ , կամ՝ արտեր՝ ինձի համար ու աւետա-
30 րանին համար , Ոչ պիտի չսանձ հարիւրապատիկ
հիմա սա սահնս՝ տուներ , ու եղբայրներ , ու քոյ-
րեր , ու մայրեր , ու որդիներ , ու արտեր՝ հալածա-
նօք հետ ։ և գալու աշխարհին մէջ յաւիտենական
31 կեանքը ։ Ասլայց շատ առաջիններ պիտի լլլան
յետին , ու յետիններ՝ առաջին ։
32 Եւ անոնք կերթ ի Երուսաղէմ՝ կ՝ելլէին , ա-

Ի Պատ. ժբ. 23 ։ Ղկ. ժբ. 24 ։
Յով. լա. 24 ։ Պտգ. ծբ. 7 ։ կբ. 10 ։ ա Թես. գ. 17 ։
Երեմ. լբ. 17 ։ Պատ. ժբ. 23 ։ Ղկ. ա. 87 ։
Պատ. ժբ. 27 ։ Ղկ. ժբ. 28 ։
Բ ՊՆ. ԺԸ. 9 ։ Ղկ. ժբ. 30 ։
Պատ. ժբ. 30 ։ ի. 16 ։ Ղկ. ժգ. 30 ։
Պատ. ի. 17 ։ Ղկ. ժբ. 31 ։

ձնոիսան մէջն էին ։ և Յիսուս անոնցմէ առաջ
կ՝երթար , ու անոնք կը զարմանային , ու հետևն
երթալով՝ կը վախնային ։ Եւ նորէն քովը առնե-
լով սասուներկուքը , սկսաւ բսել անոնց ինչ բա-
33 ներ որ իրեն պիտի պատահէին ։ Ո= քսաս ։ Ահա
Երուսաղէմ՝ կ՝ելլենք , և Որդին մարդոյ պիտի
մեռանուի քահանայապետներուն ու դպիրներուն , և
գանիկայ մեղաւոր պիտի դատապարտեն , ու գա-
34 նիկայ հեթանոսներուն պիտի մեռանեն ։ Եւ գանի-
կայ ծաղր պիտի բնեն ու ծեծեն , և անոր վրայ
պիտի թքնեն , ու գանիկայ մեռցնեն ։ ու երրորդ
օրը յարուքիւն պիտի առնէ ։
35 Եւ անոր քովը գացին Յակոբոս ու Յովհաննէս՝
Զեբեդեսի որդիքը , ու բսին ։ Վարդապետ՝
կ՝ուզենք որ մեզի ինչ որ խնդրենք , մեզի բնես ։
36 Ան ալ բսաս անոնց ։ Ի՞նչ կ՝ուզէք , որ ձեզի
37 բնեմ ։ Ու անոնք բսին իրեն ։ Շնորհէ մեզի որ
Նասինք՝ Դեղ մէկը աջ կողմդ , և մէկալը՝ ձախ
38 կողմդ քու փառաց մէջ ։ Եւ Յիսուս բսաս ա-
նոնց ։ Չէ՛ք գիտեր՝ ինչ կը խնդրէք ։ կրնա՞ք
խմել այն գաւաթը՝ որ ես կը խմեմ՝ , և այն մկրա-
տութիւնովը մկրատիլ՝ որով ես կը մկրատիմ՝ ։
39 Եւ անոնք բսին իրեն , Կրնանք ։ ու Յիսուս բսաս
անոնց ։ Այն գաւաթը որ ես կը խմեմ՝ պիտի
խմէք , և այն մկրատութիւնովը որ ես կը մկրատիմ՝
40 պիտի մկրատուիք ։ Ասլայց իմ՝ աջ կողմն ու ձախ
կողմն նստիլը՝ իմն չէ տալը ։ Հապա որոնց որ պատ-
41 րաստուած է ։ Ա։ երբոր Ժեսլ սասը ազսէրա-
նէրը լսեցին , սկսան Յակոբոսին ու Յովհաննէսին
42 նեղսալ ։ Ասկ Յիսուս իրեն կանչեց գանոնք՝ ու
բսաս անոնց ։ Գիտէք որ ազգաց իշխան սեպ-
ուածները կը տիրեն անոնց , և անոնց մեծամեծնե-

Ջ Ղկ. բ. 31 ։ իբ. 30 ։ Ղկ. ։ իբ. 29 ։ ժբ. 31 ։
Պատ. ի. 20 ։
Պատ. ի. 24 ։
Ղկ. իբ. 25 ։

43 ըը կ'իշխեն անոնց . ¬Բայց ձեր մէջը անանկ պիտի
չըլլայ . հապա ձեզմէ ո՛վ որ մեծ ըլլալ կ'ուզէ ,
44 անիկայ ձեր սպասաւորը ըլլայ . Ու ձեզմէ ո՛վ որ
առաջին ըլլալ կ'ուզէ , անիկայ ամենուն ծառայ
45 ըլլայ : Քանզի ՀՈրդին մարդոյ ալ չեկաւ սպա-
սաւորութիւն ընդունելու , հապա սպասաւորու-
թիւն ընելու , և Պիր կեանքը շատերուն համար
փրկանք մը տալու :
46 ՉՈւ եկան Երիքով . ու երբոր Երիքովէն կ'ելլէր
աշակերտներովը՝ և շատ բազմութիւնով , Տիմէոսի
որդին կոյր Բարտիմէոսը ճամբուն քովը նստեր էր
47 մուրալու : Ու երբոր լսեց՝ թէ Յիսուս Նազով-
րեցին է , սկսաւ աղաղակել՝ ու ըսել . Յիսուս՝
48 որդի՛ Դաւթի՝ ողորմէ՛ ինծի : Եւ շատերը կը
յանդիմանէին զանիկայ , որ լռէ . բայց անիկայ՝
ալ աւելի կ'աղաղակէր , Որդի՛ Դաւթի՝ ողորմէ՛
49 ինծի : Եւ Յիսուս կանկ առնելով՝ ըսաւ որ անի-
կայ կանչեն . կանչեցին կոյրը՝ ու ըսին անոր .
50 Քա՛ջ եղիր , ելի՛ր՝ քեզ կը կանչէ : Եւ անիկայ
իր հանդերձը ձգելով , ելաւ ու եկաւ Յիսուսին :
51 Եւ Յիսուս պատասխան տուաւ՝ ու անոր ըսաւ .
Ի՞նչ կ'ուզես որ քեզի ընեմ . կոյրը ըսաւ անոր .
52 Ռա՛բբունի՝ որ աչքերս բացուին : Եւ Յիսուս ը-
սաւ անոր . ¬Գնա՝ քու հաւատքդ քեզ բժշկեց .
և շուտ մը անոր աչքերը բացուեցան , ու ճամբան
Յիսուսին ետևէն կ'երթար :

¬ Մատ . ի . 26 , 28 ։ Գլ . թ . 34 ։ Ղու . թ . 48 ։
Հ Յոհ . ժգ . 14 ։ Փիլ . բ . 7 ։
Պ Մատ . ի . 28 ։ ա Տիմ . բ . 6 ։ Տիտ . բ . 14 ։
Չ Մատ . ի . 29 ։ Ղու . ժը . 35 ։
Ռ Մատ . թ . 22 ։ Գլ . ե . 34 ։

ԳԼ . ԺԱ

1 Քրիստոս իշու վրայ հեծած՝ Երուսաղէմ կը մտնէ հանդէսով .
13 անպտուղ թզենին կ'անիծէ . 15 տաճարը կը մաքրէ . 20
կը յորդորէ իր աշակերտները որ հաստատ հաւատք ունենան ,
և իրենց թշնամիներուն ներեն . 27 և իր ըրած բաներուն
օրինաւոր ըլլալը կը հաստատէ Յովհաննէսին վկայութեամբը ,
որ Աստուծմէ խրկուած մարդ մըն էր ։

1 Ու ¬երբոր Երուսաղեմին մօտեցան՝ Բեթփագէ ու
Բեթանիա՝ դէպ 'ի Ձիթենեաց լեռը , Յիսուս
2 իր աշակերտներէն երկուքը խրկեց . Եւ ըսաւ ա-
նոնց . Գացէ՛ք ատ ձեր դիմացի գեղը . և անոր մէջ
մտնելնուդ պէս՝ պիտի գտնէք կապած աւանակ մը ,
որուն վրայ մարդ մը նստած չէ . արձըկեցէ՛ք անի-
3 կայ՝ ու բերէ՛ք . Եւ թէ որ մէկը ըսէ ձեզի թէ ,
Ատ ի՞նչ կ'ընէք , ըսէ՛ք թէ՝ Տէրոջը պէտք է . և
4 շուտ մը հոս պիտի խրկէ զանիկայ : Գացին՝ և
գտան աւանակը դուրսը փողոցին մէջ դրանը քով
5 կապած , ու արձըկեցին զանիկայ : Եւ հոն կայ-
նողներէն ոմանք ըսին անոնց . Ի՞նչ կ'ընէք որ
6 կ'արձըկէք ատ աւանակը : Ու անոնք ըսին անոնց
ինչպէս որ Յիսուս պատուիրեր էր . ու իրենց թող
7 տուին : Եւ աւանակը Յիսուսին բերին , ու անոր
վրայ իրենց հանդերձները դրին , ու նստաւ անոր
8 վրայ : ԲԵւ շատերը իրենց հանդերձները ճամբուն
վրայ փռեցին , և ուրիշները ծառերէն ճիւղեր կը
9 կտրէին , ու ճամբուն վրայ կը տարածէին : Եւ
առջևէն ու ետևէն գացողները կ'աղաղակէին ու
կ'ըսէին . Ովսաննա . ԳՕրՀնեա՛լ է ան որ Տէրոջը
10 անունովը կու գայ . ՕրՀնեա՛լ է մեր Դաւիթ հօրը
թագաւորութիւնը որ *կու գայ . Ովսաննա 'ի
բարձունս :
11 ԴԵւ Յիսուս մտաւ Երուսաղէմ՝ ու տաճարը ,
և չորս կողմը ամէն բաները աչքէ անցուց . և ար-
դէն ժամանակը իրիկուն ըլլալով՝ Բեթանիա ելաւ
տասուերկուքին հետ մէկտեղ :
12 ԵՈ հետևեալ օրը՝ երբոր Բեթանիայէն կ'ել-
13 լէին , անօթեցաւ . ՀԵւ հեռուանց տերևալից
թզենի մը տեսնելով՝ եկաւ որ գուցէ անոր վրայ

¬ Մատ . իա . 1 ։ Ղու . ժթ . 29 ։ Յոհ . ժբ . 14 ։
Բ Մատ . իա . 8 ։
Գ Սաղ . ճժը . 26 ։
* Ոմանք՝ Տէրոջը անունովը կու գայ .
Դ Մատ . իա . 12 ։
Ե Մատ . իա . 18 ։
Հ Մատ . իա . 19 ։

բան մը գտնէ . ու երբոր անոր քովը գնաց , տերև-
ներէն 'ի զատ բան մը չգտաւ . ինչու որ դեռ
14 թուզի ատեն չէր . *Եւ պատասխան տուաւ ու
ըսաւ անոր . Ասկէ ետև մէկը քեզմէ պտուղ չուտէ
յաւիտեան . Լ իր աշակերտները լսեցին :
15 Ի Ու եկան Երուսաղէմ . և Յիսուս տաճարը
մտնելով՝ սկսաւ դուրս հանել անոնք որ տաճարին
մէջ կը ծախէին ու կը գնէին . և ստակ փոխողնե-
րուն սեղանները , ու աղաւնի ծախողներուն ա-
16 թոռները կործանեց . Եւ թող չէր տար՝ որ մէկը
17 տաճարին մէջէն ամանմը անցընէ : Եւ կը սոր-
վեցընէր ու կ'ըսէր անոնց . Գրուած չէ՞ որ՝ Ը Իմ
տունս աղօթքի տուն պիտի կոչուի բոլոր ազգե-
րուն , բայց Թ դուք ատիկայ աւազակներու այր
18 ըրիք : Ժ Եւ դպիրները ու քահանայապետները
ասա լսելով՝ կը փնտռէին թէ ի՞նչպէս կորսընցընեն
զանիկայ , քանզի անկէ կը վախնային . ինչու որ
Ի բոլոր ժողովուրդը զարմացեր էր անոր վարդա-
19 պետութեանը վրայ : Ու երբոր իրիկուն եղաւ ,
քաղաքէն դուրս ելաւ :
20 Լ Եւ առտուանց երբոր անկէ կ'անցնէին , թզե-
21 նին տեսան արմատէն չորցած : Ու Պետրոսին
միտքը եկաւ՝ ու ըսաւ անոր . Ռա՛բբի՝ ահա՛
22 թզենին՝ որ անիծեցիր , չորցեր է : Եւ Յիսուս
պատասխան տալով՝ ըսաւ անոնց . Աստուծոյ հա-
23 ւատքը ունեցէ՛ք : Քանզի Ի ճշմարիտ կ'ըսեմ ձե-
զի . Ո՛վ որ ասա լեռանը ըսէ՝ Ելի՛ր ու ծո՛վը ին-
կիր , և իր սրտին մէջը չերկմտի , հապա հաւատայ
թէ ի՞նչ որ ըսէ՝ կ'ըլլայ , պիտի ըլլայ անոր՝ ինչ

* Ոմանք՝ Եւ Յիսուս
Ի Մատ . իա . 12 ։ Ղու . ժթ . 45 ։ Յօհ . բ . 14 ։
Ը Ես . ժզ . 7 ։
Թ Երեմ . է . 11 ։
Ժ Մատ . իա . 45 ։ 46 ։ Ղու . ժթ . 47 ։
Ի Մատ . է . 28 ։ Գլ . ա . 22 ։ Ղու . գ . 32 ։
Լ Մատ . իա . 19 ։
Ի Մատ . ժէ . 19 ։ իա . 21 ։ Ղու . ժէ . 6 ։

24 որ ըսէ : Ասոր համար կ'ըսեմ ձեզի . Ժ Ի՛նչ բան
որ աղօթքով կը խնդրէք , հաւատացէ՛ք թէ
25 պիտի առնէք , և պիտի ըլլայ ձեզի : Ու երբոր
աղօթքի կը կայնիք , Ի ներեցէ՛ք թէ որ մէկուն
դէմ բան մը ունիք . որպէս զի ձեր Հայրն ալ՝ որ
26 երկինքն է , ներէ ձեզի ձեր յանցանքները : Հ Իսկ
թէ որ դուք չէք ներեր , ձեր Հայրն ալ՝ որ եր-
կինքն է , պիտի չներէ ձեր յանցանքները :
27 Եւ նորէն Երուսաղէմ եկան , Ն ու երբոր
տաճարին մէջ կը պտըտէր , քահանայապետ-
ները և դպիրները ու ծերերը անոր եկան ,
28 Ու ըսին անոր . Ի՞նչ իշխանութիւնով կ'ը-
նես ատ բաները , և ո՞վ տուաւ քեզի ատ իշխա-
29 նութիւնը , որ ատ բաները ընես : Պատաս-
խան տուաւ Յիսուս՝ ու ըսաւ անոնց . Ես ալ
ձեզի բան մը հարցընեմ , ու Թէ որ ինծի պատաս-
խան տաք , ես ալ ձեզի պիտի ըսեմ թէ ի՞նչ
30 իշխանութիւնով կ'ընեմ ասա բաները : Յովհան-
նէսին մկրտութիւնը երկինքէ՞ն էր՝ թէ մարդոցմէ ,
31 պատասխան տուէք ինծի : Եւ անոնք մէջերնին
կը խորհէին՝ ու կ'ըսէին . Թէ որ ըսենք՝ Երկինքէն ,
պիտի ըսէ . Հապա ինչո՞ւ չհաւատացիք անոր .
32 Իսկ թէ որ ըսենք՝ Մարդոցմէ . ժողովուրդէն կը
վախնային . ինչու որ Ղամէնքը *գիտէին Յով-
33 հաննէսը թէ ճշմարտապէս մարգարէ էր : Եւ
պատասխան տալով՝ ըսին Յիսուսին . Չենք գի-
տեր . և Յիսուս պատասխան տուաւ՝ ու ըսաւ
անոնց . Ես ալ ձեզի չեմ ըսեր թէ ի՞նչ իշխանու-
թիւնով կ'ընեմ ասա բաները :

Ժ Մատ . է . 7 ։ Ղու . ժա . 9 ։ Յօհ . ժդ . 13 ։ ժե . 7 ։ ժզ . 24 ։ Յակ . ա . 5 ։ 6 ։
Կ Մատ . զ . 14 ։ Կող . գ . 13 ։
Հ Մատ . ժը . 35 ։
Ն Մատ . իա . 23 ։ Ղու . ի . 1 ։
Ղ Մատ . գ . 5 ։ ժդ . 5 ։ Գլ . զ . 20 ։
* Յուն . ունէին

ԳԼ. ԺԲ

1 Քրիստոս կը նախաձայնէ Հրէից մերժուիլը և հեթանոսաց
կոչումը՝ ապերախտ մշակներուն ձեռքը յանձնուած այգիին
առակովը. 13 պատասխան կու տայ՝ կայսրին հարկ տալու
վրայով. 18 կը ցուցընէ սադուկեցւոց՝ իրենց մոլորութիւնը՝
յարութիւն չկայ ըսելնուն համար. 28 առաջին պատուիրան-
քին վրայով հարցընող դպիրին խնդիրը կը լուծէ. 35 կը
ջրէ ան կարծիքը որ դպիրները ունէին Քրիստոսի վրայով.
38 և կը պատուիրէ ժողովրդոց որ զգոյշ ըլլան անոնց փա-
ռասիրութենէն և կեղծաւորութենէն: 41 Քրիստոս կը
գովէ երկու լումայ տուող աղքատ որբևարին:

1 Եւ ¬սկսաւ առակներով խօսիլ անոնց հետ՝ ու-
ըսել. Մէկ մարդ մը այգի տնկեց, ու անոր
բոլորտիքը ցանգ քաշեց, և ստորա՛նձան փորեց, ու
աշտարակ շինեց. և զանիկայ մշակներու յանձնեց.
2 ու ինքը օտար երկիր մը գնաց: Եւ ատենին ծա-
ռայ մը խրկեց մշակներուն, որ մշակներէն այգիին
3 պտուղէն առնէ: Իսկ անոնք բռնեցին՝ ծեծեցին
4 զանիկայ, ու պարապ ճամբեցին: Նորէն ուրիշ
ծառայ մըն ալ խրկեց անոնց. և զանիկայ քարկո-
ծելով՝ գլուխը վիրաւորեցին, ու անարգուած
5 ճամբեցին: Եւ դարձեալ ուրիշ մը խրկեց. ու
զանիկայ սպաննեցին. և շատ ուրիշներ ալ խրկեց.
որոնց մէկ քանիները ծեծեցին, ու մէկ քանիները
6 սպաննեցին: Ուստի մէկ սիրելի որդի մըն ալ
ունենալով, վերջապէս զանիկայ ալ խրկեց անոնց՝
7 ըսելով. Գուցէ ամչնան իմ որդիէս: Բայց ան
մշակները ըսին իրարու. Ասիկայ է ժառանգը,
եկէք զանիկայ սպաննե՛նք, ու ժառանգութիւնը
8 մերը ըլլայ: Եւ բռնեցին զանիկայ՝ ու սպաննե-
9 ցին, և այգիէն դուրս հանեցին: Ուստի այգիին
տէրը ի՞նչ պիտի ընէ. պիտի գայ՝ ու կորսընցընէ
10 մշակները, և այգին ուրիշներու պիտի տայ: Եւ
ասա գիրը չէ՞ք կարդացեր թէ, ԲԱն քարը որ
շինողները անարգեցին, անիկայ անկիւնին գլուխը

¬ Մատ. իա. 33: Ղու. ի. 9: | Բ Սաղ. ճժը. 22:

11 եղաւ. Ասիկայ Տէրոջմէ եղաւ, և զարմանալի է
մեր աչքերուն:
12 ԳԵւ կը փնտռէին՝ թէ ի՞նչպէս բռնեն զանիկայ,
բայց ժողովուրդէն վախցան. քանզի իմացան որ
ան առակը իրենց համար ըսաւ. և ձգեցին անիկայ
ու գացին:
13 ԴԵւ փարիսեցիներէն ու Հերովդէսեաններէն
քանի մը հոգի խրկեցին անոր, որ խօսքով բռնեն
14 զանիկայ: Եւ անոնք եկան՝ ու ըսին անոր.
Վա՛րդապետ՝ գիտենք որ ճշմարիտ ես, և մէկու մը
համար հոգդ չէ. քանզի մարդոց երեսպաշտու-
թիւն չես ըներ, հապա ճշմարտութեամբ Աստու-
ծոյ ճամբան կը սորվեցընես. Կայսրին տուրք
15 տալ արժա՞ն է՝ թէ չէ՞. տա՞նք՝ թէ չտանք: Եւ
Յիսուս գիտնալով անոնց կեղծաւորութիւնը՝ ը-
սաւ անոնց. Ինչո՞ւ զիս կը փորձէք, բերէ՛ք ինծի
16 մէկ դահեկան մը որ տեսնեմ: Եւ անոնք բերին.
ու ըսաւ անոնց. Որո՞ւնն է ասա պատկերը՝ ու գի-
17 րը. և անոնք ըսին անոր. Կայսրին: Եւ Յիսուս
պատասխան տալով՝ ըսաւ անոնց. Ան որ կայսրինն
է՝ կայսրի՞ն տուէք, և ան որ Աստուծոյն է՝ Աստու-
ծոյ տուէք. ու զարմացան անոր վրայ:
18 Եւ անոր քովը եկան Եսադուկեցիները, որոնք
կ՚ըսէին թէ Ղյարութիւն չկայ, և անոր հարցու-
19 ցին ըսելով. Վա՛րդապետ՝ ԵՄովսէս մեզի գրեց
որ եթէ մէկուն եղբայրը մեռնի՝ ու կնիկը ձգէ, և
զաւակ չձգէ, անոր եղբայրը առնէ անոր կնիկը, և
20 իր եղբօրը զաւակ հանէ: Արդ՝ եօթը եղբայրներ
կային. և առջինը կնիկ առաւ՝ ու մեռաւ, և զա-
21 ւակ չձգեց: Ու երկրորդը առաւ զանիկայ՝ ու
մեռաւ, և ան ալ զաւակ չձգեց. նոյնպէս ալ եր-
22 րորդը: Ու եօթն ալ զանիկայ առին, և զաւակ

Գ Մատ. իա. 45, 46: Գլ. ժա. 18: Յօհ. է. 25, 30, 44:
Դ Մատ. իբ. 15: Ղու. ի. 20:
Ե Մատ. իբ. 23: Ղու. ի. 27:
Զ Գոր. իգ. 8:
Է բ Օր. իե. 5:

23 չձգեցին. ամէնէն ետքը կնիկն ալ մեռաւ: Ու-
րեմն յարութեան ատենը՝ երբոր յարութիւն առ-
նեն, անոնցմէ որո՞ւն կնիկը պիտի ըլլայ. ինչու
24 որ եօթն ալ զանիկայ կնիկ ունեցան: Եւ Յիսուս
պատասխան տալով՝ անոնց ըսաւ. Ատոր համար
չէ՞ որ մոլորած էք, որ ո՛չ Գիրքը գիտէք, և ո՛չ
25 Աստուծոյ զօրութիւնը: Քանզի երբոր մեռելնե-
րէն յարութիւն առնեն, ո՛չ կնիկ կ'առնեն, և ո՛չ
էրկան կը տրուին. հապա Ը երկինքի հրեշտակնե-
26 րուն պէս են: Բայց մեռելներուն համար՝ թէ
յարութիւն կ'առնեն, Մովսէսին գրքին մէջը չէ՞ք
կարդացեր մորենիին վրայ, ինչպէս Աստուած անոր
խօսեցաւ՝ ըսելով. Բ Ես եմ Աբրահամին Աստուա-
ծը, և Իսահակին Աստուածը, ու Յակոբին Աս-
27 տուածը: Անիկայ մեռելներուն Աստուածը չէ՞,
հապա կենդանիներուն. ուրեմն դուք խիստ մոլո-
րած էք:
28 ԺԵւ դպիրներէն մէկը եկաւ, ու մտիկ կ'ընէր
անոնց՝ երբոր վիճաբանութիւն կ'ընէին, որ երբոր
տեսաւ թէ աղէկ պատասխան տուաւ անոնց, հար-
ցուց անոր՝ ու ըսաւ. Ո՞րն է բոլոր պատուի-
29 րանքներուն առաջինը: Եւ Յիսուս պատասխանեց
անոր. Բոլոր պատուիրանքներուն առաջինը ա ե.
Ի Լսէ՛ ո՛վ Իսրայէլ, մեր Տէր Աստուածը՝ մէկ Տէր
30 մըն է. Եւ քու Տէր Աստուածդ սիրես քու բո-
լոր սրտէդ, և քու բոլոր անձէդ, ու քու բո-
լոր մտքէդ, և քու բոլոր զօրութենէդ. ասի-
31 կայ է առաջին պատուիրանքը: Ու երկրորդը
ասոր նման՝ Լ Քու ընկերդ սիրես քու անձիդ
պէս. ասոնցմէ մեծ՝ ուրիշ պատուիրանք չը-
32 կայ: Եւ դպիրը ըսաւ անոր. Աղէ՛կ՝ վար-

ը ա Կոր. ժե. 42, 49, 52:
Բ Ել. գ. 6:
Ժ Մատ. իբ. 35:
Ի բ Օր. զ. 4: Ղու. ժ. 27:
Լ Ղև. ժթ. 18: Մատ. իբ. 39:
Հռով. ժգ. 9: Գաղ. ե. 14:
Յակ. բ. 8:

դապետ, շիտակ խօսեցար թէ Աստուած մէկ է,
33 Ի և անկէ 'ի զատ ուրիշ մը չկայ. Եւ բոլոր սրտէ,
ու բոլոր մտքէ, և բոլոր անձէ, ու բոլոր զօրու-
թենէ անիկայ սիրելը, ու ընկերը իր անձին պէս
սիրելը՝ Ժամէն ողջակէզներէ ու զոհերէ աւելի է:
34 Եւ Յիսուս տեսնելով որ անիկայ խելացութիւնով
պատասխան տուաւ, ըսաւ անոր. Աստուծոյ թա-
գաւորութենէն հեռու չես. Ի և ալ ուրիշ մէկը
չէր համարձակեր անոր բան մը հարցընելու:
35 ՀԵւ Յիսուս երբոր տաճարին մէջ կը սորվեցը-
նէր, պատասխան տուաւ ու ըսաւ. Դպիրները
ինտո՞ր կ'ըսեն, թէ Քրիստոս Դաւիթի որդին է.
36 Եւ ինքը Դաւիթ Ն Սուրբ Հոգիով կ'ըսէ. Հ Տէ-
րը իմ Տէրոջս ըսաւ. Նստէ՛ իմ աջ կողմս, մին-
չև որ քու թշնամիներդ ոտքերուդ պատուանդան
37 ընեմ: Ուրեմն Դաւիթ ինքը որ զանիկայ Տէր
կը կոչէ, ի՞նչպէս անիկայ անոր որդին կ'ըլլայ.
և ժողովուրդէն շատերը յօժարութեամբ մտիկ
կ'ընէին անոր:
38 ՃԵւ իր վարդապետութեանը մէջ կ'ըսէր ա-
նոնց. Մ Զգուշացէ՛ք դպիրներէն, որոնք կ'ուզեն
փառաւոր հանդերձներով պտըտիլ, և Մ շուկանե-
39 րուն մէջ բարևներ կը փնտռեն, Ու ժողովարան-
ներուն մէջ առաջին աթոռները, և ընթրիքներու
40 մէջ առաջին բազմոցները: Ն Որոնք որբևարիներուն
տուները կ'ուտեն, ու մարդոց երևնալու համար
աղօթքը կ'երկընցընեն. ասոնք աւելի դատապար-
տութիւն պիտի ընդունին:
41 Հ Եւ Յիսուս գանձանակին դիմացը նստած՝ կը

Ի բ Օր. զ. 39: Ես. խե. 6, 14: խզ. 9:
Ժ ա Թագ. ժե. 22: Ովս. զ. 6: Միք. զ. 6, 7, 8:
Լ Մատ. իբ. 46:
Հ Մատ. իբ. 41: Ղու. ի. 41:
Ն բ Թագ. իգ. 2:
Ղ Սաղ. ճժ. 1:
Ճ Գլ. գ. 2:
Մ Մատ. իգ. 1: Ղու. ի. 46:
Յ Ղու. ժա. 43:
Ն Մատ. իգ. 14:
Հ Ղու. իա. 1:

նայէր թէ ինտո՛ր ժողովուրդը՝ գանձանակին մէջը
ստակ կը ձգէ. և շատ հարուստներ՝ շատ բան
42 ձգեցին։ Մէկ աղքատ որբևարի մըն ալ եկաւ՝ ու
երկու լումայ ձգեց, որ մէկ նաքարակիտ մը կ՚ընէ։
43 Եւ իր աշակերտները իրեն կանչելով՝ ըսաւ անոնց.
Ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի, որ Հաս աղքատ որբևա-
րին գանձանակը ստակ ձգողներուն ամենէն աւելի
44 ձգեց. Ինչու որ ամէնքը իրենց աւելցածէն ձգեցին,
բայց ասիկայ իր չքաւորութենէն՝ ունեցածին բո-
լորը ձգեց՝ Ղ իր բոլոր ապրուստը։

ԳԼ. ԺԳ

1 Քրիստոս կը նախաձայնէ թէ տաճարը պիտի կործանի. 9 թէ
աւետարանին համար հալածանքներ պիտի ըլլան. 14 թէ
մեծամեծ թշուառութիւններ պիտի գան Հրէից վրայ. 24 և
թէ ինքը ի՛նչ կերպով դատաստանի պիտի գայ։ 32 Վերջին
ժամը բնաւ մէկուն յայտնուած չըլլալուն համար՝ Քրիստոս
կը պատուիրէ արթուն կենալ ու աղօթք ընել։

1 Ու երբոր տաճարէն դուրս կ՚ելլէր, իր աշակերտ-
ներէն մէկը ըսաւ իրեն. Վարդապետ՝ նայէ ին-
2 տո՛ր քարեր են, և ի՛նչ կերպ շէնքեր։ Եւ Յիսուս
պատասխան տալով ըսաւ անոր. Կը տեսնե՞ս ատ
մեծ շէնքերը. Բ քար մը քարի վրայ պիտի չմնայ՝
որ չքակուի։
3 Ու երբոր անիկայ Ձիթենեաց լեռը տաճարին
դիմացը նստեր էր, Պետրոս ու Յակոբոս և Յով-
հաննէս ու Անդրէաս հարցուցին իրեն առանձին.
4 Գ Ըսէ մեզի ե՞րբ պիտի ըլլան ատ բաները, և ի՞նչ
նշան պիտի ըլլայ՝ ատ ամէն բաներուն կատարուե-
5 լու ատենը։ Եւ Յիսուս պատասխան տուաւ
անոնց՝ ու սկսաւ ըսել. Դ Զգո՛յշ կեցէք՝ չըլլայ որ
6 մէկը ձեզ խաբէ. Ինչու որ շատերը պիտի գան իմ
անունովս՝ ու ըսեն, թէ Ես եմ Քրիստոսը, ու

ա Գ Թագ. ժբ. 9։
Հ Բ Կոր. ը. 12։
Ղ Բ Օր. իգ. 6։ ա Յօհ. դ. 17։
Ա Մատ. իդ. 1։ Ղու. իա. 5։
Բ Ղու. ժթ. 44։
Գ Մատ. իդ. 3։ Ղու. իա. 7։
Դ Երեմ. իթ. 8։ Եփե. ե. 6։ ա Թես. բ. 3։

7 շատերը պիտի մոլորցընեն։ Բայց երբոր լսէք պա-
տերազմներ և պատերազմներու լուրեր, մի՛ խը-
ռովիք, ինչու որ պէտք է ըլլալ. բայց դեռ վերջը
8 չէ։ Վասն զի ազգ ազգի վրայ պիտի ելլէ, ու
թագաւորութիւն թագաւորութեան վրայ, և տեղ
տեղ երկրաշարժութիւններ պիտի ըլլան. սովեր՝ ու
խռովութիւններ ալ պիտի ըլլան. Ե ասոնք ցաւե-
9 րուն սկիզբներն են։ Զգուշացէք ձեր անձերուն,
քանզի Ղ ձեզ ատեաններու պիտի մատնեն, ու ժո-
ղովարաններուն մէջ ձեզ պիտի ծեծեն, և իմ ան-
ունս համար կուսակալներու ու թագաւորներու
առջև պիտի կենաք՝ անոնց վկայութիւն ըլլալու
10 համար. Եւ Ե առաջ պէտք է որ աւետարանը քա-
11 րոզուի բոլոր ազգերուն։ Ը Բայց երբոր ձեզ մատնե-
լու տանին, առաջուց հոգ մի՛ ընէք և մի՛ մը-
տածէք թէ ինչ պիտի խօսիք. հապա ան ժամուն
ինչ որ ձեզի տրուի, անիկայ խօսեցէք. ինչու որ
չէ՞ թէ դուք էք որ կը խօսիք, Բ հապա Հոգին
12 Սուրբ։ Ու Ժ եղբայր՝ եղբայրը մահուան պիտի
մատնէ, և հայրը՝ որդին. և որդիք իրենց ծնողացը
13 վրայ պիտի ելլեն՝ ու մեռցընեն զանոնք։ Ի Եւ իմ
անուանս համար ամենուն ատելի պիտի ըլլաք.
բայց Լով որ մինչև վերջը համբերէ, անիկայ պիտի
14 ապրի։ Ի Ու երբոր տեսնեք աւերմունքին պղծու-
թիւնը՝ որ Դանիէլ մարգարէին ձեռքովը ըսուած
է, թէ արժան չեղած տեղը կը կենայ. (Ժ ո՛վ որ
կարդայ՝ թող հասկընա՛յ.) ան ատենը Ի Հրէաս-
15 տանի մէջ եղողները՝ լեռնե՛րը թող փախչին. Եւ

Ի Մատ. իդ. 8։
Ղ Մատ. ժ. 17, 18։ իդ. 9։ Յայտ. բ. 10։
Ի Մատ. իդ. 14։
Ը Մատ. ժ. 19։ Ղու. ժբ. 11։ իա. 14։
Բ Գոր. բ. 4։ դ. 8, 31։
Ժ Միք. է. 6։ Մատ. ժ. 21։ իդ. 10։ Ղու. իա. 16։
Ի Մատ. իդ. 9։ Ղու. իա. 17։
Լ Դան. ժբ. 12։ Մատ. ժ. 22։ իդ. 13։ Յայտ. բ. 10։
Ի Մատ. իդ. 15։
Ժ Դան. թ. 27։
Ի Ղու. իա. 21։

ան որ տանիքին վրայ է՝ թող տուն չիջնէ՝ , ու
16 չմտնէ իր տունէն բան մը առնելու . Եւ ան որ
արտին մէջն է՝ թող ետ չդառնայ իր հանդերձը
17 առնելու : [հ] Բայց վայ ան օրերը յղի եղողներուն ու
18 ծիծ տուողներուն : Եւ աղօթք ըրէք՝ որ ձեր փախ-
19 չիլը ձմեռը չըլլայ . [ձ] Քանզի ան օրերը անանկ նե-
ղութիւն պիտի ըլլայ , որուն նմանը Աստուծոյ
ստեղծած արարածոց սկիզբէն մինչև հիմա եղած
20 չէ , ո՛չ ալ պիտի ըլլայ : Եւ թէ որ Տէրը ան օրե-
րը չկարճեցընէր , բնաւ մէկ մարմին մը պիտի չապ-
րէր . բայց ընտրեալներուն համար՝ որոնք ընտրեց ,
21 ան օրերը կարճեցուց : Եւ ՚ան ատենը թէ որ
մէկը ձեզի ըսէ , Ահա՛ հոս է Քրիստոսը՝ կամ ահա՛
22 հոն , մի՛ հաւատաք . Ինչու որ սուտ քրիստոսներ
և սուտ մարգարէներ պիտի ելլեն , ու նշաններ և
հրաշքներ պիտի ցուցընեն , որ եթէ կարելի էր՝
23 ընտրեալներն ալ մոլորցընեն : Իսկ [ճ] դուք զգո՛յշ
կեցէք , ահա՛ առաջուց ըսի ձեզի ամէնը :
24 [մ] Բայց ան օրերը ան նեղութենէն ետև՝ արեգա-
կը պիտի խաւարի , ու լուսինը իր լոյսը պիտի
25 չտայ . Եւ աստղերը երկինքէն պիտի թափթը-
փին , ու երկնից մէջի զօրութիւնները պիտի շար-
26 ժին : [յ] Եւ ան ատենը պիտի տեսնեն Որդին մար-
դոյ ամպերու մէջ եկած , մեծ զօրութիւնով ու
27 փառքով : Եւ ան ատենը իր հրեշտակները պի-
տի խրկէ , ու իր ընտրեալները պիտի ժողվէ չորս
հովերէն՝ երկրի ծայրէն մինչև երկինքի ծայրը :
28 [ն] Թզենիէն առա՛կ մը սորվեցէք . որ երբ անոր ոս-
տերը կը կակուղնան , ու տերևները կը ցցուին , գի-

[հ] Ղու . իա . 23 : իդ . 29 :
[ձ] Դան . թ . 26 : ժբ . 1 : Յովել . բ . 2 : Մատ . իդ . 21 :
[ղ] Մատ . իդ . 23 : Ղու . ժէ . 23 : իա . 8 :
[ճ] բ Պետ . գ . 17 :
[մ] Դան . է . 10 : Սոփ . ա . 15 : Մատ . իդ . 29 : Ղու . իա . 25 :
[յ] Դան . է . 13 , 14 : Մատ . ժզ . 27 : իդ . 30 : Գլ . ժգ . 62 : Գոր . ա . 11 : ա Թես . գ . 15 : բ Թես . ա . 7 , 10 : Յայտ . ա . 7 :
[ն] Մատ . իդ . 32 : Ղու . իա . 29 :

29 տէք թէ ամառը մօտ է : Նոյնպէս ալ դուք երբ-
որ ասա բաները եղած տեսնէք , գիտցէ՛ք որ մօտ է
30 դռներուն քովը : Ճշմարիտ կ՛ըսեմ ձեզի , որ ասա
ազգը պիտի չանցնի , մինչև որ ասա ամէն բաները
31 ըլլան : Երկինքը ու երկիրը պիտի անցնին , բայց
32 չիմ խօսքերս բնաւ պիտի չանցնին : Իսկ ան
օրուան ու ժամուն համար՝ մէկը չգիտեր , ո՛չ եր-
կինքի մէջ եղող հրեշտակները , և ո՛չ Որդին ,
33 հապա միայն Հայրը : [ա] Զգո՛յշ կեցէք , արթո՛ւն
մնացէք , և աղօթք ըրէք . ինչու որ չէք գիտեր
34 ատենը երբ է . [չ] Ինչպէս օտար երկիր գացող
մարդ մը իր տունը կը թողու , ու իր ծառանե-
րուն իշխանութիւն կու տայ , և ամէն մէկուն իր
գործը . ու դռնապանին կ՛ապըսպրէ որ արթուն
35 կենայ . Ուրեմն [ղ] արթո՛ւն կեցէք . ինչու որ չէք
գիտեր թէ երբ կու գայ տանուտէրը , իրիկունը՝
թէ կէս գիշերին՝ թէ հաւախօսին՝ և թէ առ-
36 տուանց . Չըլլայ որ յանկարծակի գայ՝ ու ձեզ
37 քունի մէջ գտնէ : Եւ ինչ որ կ՛ըսեմ ձեզի , ա-
մենուն կ՛ըսեմ . Արթո՛ւն կեցէք :

[չ] Ես . խ . 8 :
[ա] Մատ . իդ . 42 : իե . 13 : Ղու . ժբ . 40 : իա . 34 : Հռով . ժգ . 11 : ա Թես . ե . 6 :
[չ] Մատ . իդ . 45 : իե . 14 :
[ղ] Մատ . իդ . 42 , 44 :

ԳԼ . ԺԴ

1 Հրէից դաւաճանութիւնը Քրիստոսի դէմ : 8 Կին մը անոր
գլխուն վրայ կը թափէ շիշ մը պատուական եղ : 10 Յուդան
իր Տէրը կը ծախէ ստակով : 18 Քրիստոս կը ծանուցանէ
թէ իր աշակերտներէն մէկը զինքը պիտի մատնէ : 22 Ջա-
տիկը պատրաստուելէն և ուտելէն ետև , Քրիստոս հաղոր-
դութեան խորհուրդը կը սահմանէ . 26 կը նախաձայնէ իր
բոլոր աշակերտներուն ցրուիլը , և Պետրոսի ուրացութիւ-
նը : 43 Յուդա համբուրելով կը մատնէ զՔրիստոս : 46
Քրիստոս պարտէզին մէջ կը բռնուի , 55 սուտ վկաներէն
կ՛ամբաստանուի , և ամբարիշտ վճռով կը դատապարտուի
Հրէից ատեանէն : 65 Հրէայք անարգանօք կը չարչարեն
զՔրիստոս : 66 Պետրոս իրեք անգամ կ՛ուրանայ իր Տէրը :

1 Եւ — երկու օրէն ետև զատիկ ու բաղարջակերք
էր. և քահանայապետները ու դպիրները կը
փնտռէին թէ ինչպէս նենգութեամբ բռնեն զա-
2 նիկայ՝ ու մեռցընեն: Բայց կ'ըսէին թէ, Ոչ
ա տօնիս մէջ, որ ժողովուրդին մէջ խռովութիւն
չըլլայ:
3 ԲՈւ երբոր ինքը Բեթանիա էր բորոտ Սիմոնին
տունը սեղան նստած, կնիկ մը եկաւ՝ որ շիշ մը
պատուական սուղ նարդոսի եղ ունէր, և կոտրեց
4 ան շիշը՝ ու անոր գլխուն վրայ թափեց: Եւ կային
ոմանք որ կը դժուարէին ու կ'ըսէին. Ինչո՞ւ հա-
5 մար եղաւ ատ եղին կորուստը. Քանզի ատ եղը
իրեք հարիւր դահեկանէն աւելի կրնար ծախուիլ
ու աղքատներուն տրուիլ. և սաստիկ կը յանդի-
6 մանէին զանիկայ: Բայց Յիսուս ըսաւ. Թո՛ղ
տուէք ատոր. ինչո՞ւ անհանդիստ կ'ընէք ատիկայ.
7 բարի գործ մը գործեց ինծի: ԳԻնչու որ աղքատ-
ները ամէն ատեն ձեր հետը ունիք, ու երբոր ու-
զէք՝ կրնաք անոնց բարիք ընել. բայց զիս ամէն
8 ատեն չունիք: Ատիկայ ինչ որ ունէր՝ ըրաւ.
առաջուց իմ մարմինս օծեց՝ իմ թաղմանս համար.
9 Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, թէ բոլոր աշխարհի մէջ՝
ուր որ աս աւետարանս քարոզուի, ատոր ըրածն
ալ պիտի խօսուի՝ իրեն յիշատակ ըլլալու համար:
10 ԴԵւ Յուդա Իսկարիովտացին տասուերկուքէն
մէկը՝ գնաց քահանայապետներուն, որ զանիկայ
11 մատնէ անոնց: Անոնք ալ լսելով՝ ուրախացան,
ու իրեն ստակ տալ խոստացան. և կը փնտռէր՝
թէ ինչպէս պատեհութիւնով մը մատնէ զանի-
կայ:
12 ԵԵւ բաղարջակերաց առջի օրը՝ որ զատիկը կը

— Մատ. իզ. 2: Ղու. իբ. 1: Յօհ. ժա. 55: Ժգ. 1:
Բ Մատ. իզ. 6: Յօհ. ժբ. 1, 3: Տես Ղու. է. 37:
Գ բ Օր. ժե. 11:
Դ Մատ. իզ. 14: Ղու. իբ. 3, 4:
Ե Մատ. իզ. 17: Ղու. իբ. 7:

մորթէին, անոր աշակերտները ըսին իրեն. Ո՞ւր
կ'ուզես երթանք պատրաստենք՝ որ զատիկը ուտես:
13 Եւ իր աշակերտներէն երկուքը խրկեց, ու ըսաւ
անոնց. Գացէք քաղաքը, ու ձեզի մարդ մը պի-
տի պատահի, որ ուսին վրայ ջուրի սափոր մը կը
14 տանի. գացէք անոր ետևէն. Եւ ո՛ւր որ մտնէ,
տանը տիրոջը ըսէք. Վարդապետը կ'ըսէ. Ո՞ւր
է օթևանը՝ որ հոն աշակերտներուս հետ մէկտեղ
15 զատիկը ուտեմ: Ան ալ ձեզի զարդարուած ու
պատրաստ մեծ վերնատուն մը պիտի ցուցընէ. հոն
16 պատրաստեցէք մեզի: Եւ իր աշակերտները
գացին, ու քաղաքը մտան, և ինչպէս որ իրենց
ըսաւ՝ այնպէս գտան. և զատիկը պատրաստեցին:
17 ՂՈւ երբոր իրիկուն եղաւ՝ տասուերկուքին հետ
18 մէկտեղ եկաւ: Ու երբոր սեղան նստան՝ և կ'ու-
տէին, ըսաւ Յիսուս. Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի,
որ ձեզմէ մէկը որ հիմա իմ հետս կ'ուտէ, զիս պի-
19 տի մատնէ: Եւ անոնք սկսան տրտմիլ, ու
մէկիկ մէկիկ ըսել անոր. Միթէ ե՞ս եմ,
20 և ուրիշ մը՝ Միթէ ե՞ս եմ: Անիկայ պա-
տասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց. Ատ տա-
սուերկուքէդ մէկը՝ որ ինծի հետ իր ձեռքը պնակը
21 խօթեց: Յիրաւի ԵՈրդին մարդոյ կ'երթայ՝
ինչպէս որ գրուած է իրեն համար. բայց վայ ան
մարդուն՝ որուն ձեռքովը Որդին մարդոյ կը մատ-
նուի. աղէկ էր ան մարդուն որ ծնած չըլլար:
22 ԸԵւ քանի որ անոնք կ'ուտէին, Յիսուս հաց
առաւ՝ օրհնեց ու կտրեց, և տուաւ անոնց՝ ու
23 ըսաւ. *Առէք, աս է իմ մարմինս: Եւ գաւա-
թը առաւ՝ գոհացաւ, ու տուաւ անոնց. և ա-
24 մէնքն ալ խմեցին անկէ: Ու ըսաւ անոնց.
Ասիկայ է իմ արիւնս նոր ուխտի, որ շատերու

Ղ Մատ. իզ. 20, ԵՀ:
Ե Մատ. իզ. 24: Ղու. իբ. 22:
Ը Մատ. իզ. 26: Ղու. իբ. 19: ա Կոր. ժա. 23:
* Ոմանք՝ Առէք կերէք:

25 համար կը թաւուի : Ա՛շմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի ,
ասկէ ետեւ որթին բերքէն բնաւ պիտի չխմեմ
մինչեւ ան օրը՝ երբոր անիկայ նոր խմեմ Աստուծոյ
թագաւորութեանը մէջ :
26 Ու օրհնութիւն մը երգելէն ետեւ՝ Ձիթենեաց
27 լեռը ելան : Ե Յիսուս ըսաւ անոնց . Ամէնդ
ալ աս գիշեր իմ վրայովս պիտի գայթակղիք .
ինչու որ գրուած է թէ՝ Հովիւը պիտի զարնեմ ,
28 ու ոչխարները պիտի ցրուին : Բայց Յարու-
թիւն առնելէս ետեւ՝ ձեզմէ առաջ Գալիլեա պիտի
29 երթամ : Ի Պետրոս ըսաւ անոր . Թէպէտ
30 ամէնքն ալ գայթակղին , բայց չէ թէ ես : Ու
Յիսուս ըսաւ անոր . Ա՛շմարիտ կ՚ըսեմ քեզի ,
որ դուն ալ աս գիշեր դեռ հաւը երկու անգամ
չհաստած , իրիք անգամ զիս պիտի ուրանաս :
31 Բայց Պետրոս աւելի կը պնդէր՝ ու կ՚ըսէր . Թէկո
քեզի հետ մեռնիլ պէտք ըլլայ ինծի , բնաւ քեզ
պիտի չուրանամ . նոյնպէս կ՚ըսէին ամէնքն ալ :
32 Ե Ու հասան ան տեղը՝ որուն անունը Գեթսեմանի
էր , ու ըսաւ իր աշակերտներուն . Նստեցէք՝
33 մինչեւ որ ես աղօթք ընեմ : Ու իր հետը առնելով
Պետրոսը ու Յակոբոսը , և Յովհաննէսը , սկսաւ
34 խռովիլ և վշտանալ : Ըն առնները ըսաւ անոնց . Իմ
անձս մեռնելու չափ տրտում է . հոս կեցէք՝ և
35 արթնցուն ինծի : Ու քիչ մը առաջ երթալով ,
իր էրեսին վրայ գետինը ինկաւ , և աղօթք ըրաւ ,
36 որ եթէ կարելի է՝ ան ժամը իրմէ անցնի : Ու
ըսաւ . Ո Աբբա Հայր , ամէն բան քեզի հնարաւոր
է , աս գաւաթը ինծմէ անցուր . Ը բայց չէ թէ

Ը Մատ . իզ . 30 ։
Ժ Մատ . իզ . 31 ։
Ի Ջաք . ժգ . 7 ։
Լ Գլ . ժգ . 7 ։
Խ Մատ . իզ . 33 , 34 ։ Ղու . իր . 33 , 34 ։ Ցօհ . ժգ . 37 , 38 ։
Ծ Մատ . իզ . 36 ։ Ղու . իր . 39 ։ Ցօհ . ժը . 1 ։
Կ Ցօհ . ժը . 27 ։
Հ Հռով . ը . 15 ։ Գաղ . դ . 6 ։
Յ Եբր . ե . 7 ։
Ղ Ցօհ . ե . 30 ։ զ . 38 ։

ինչպէս որ ես կ՚ուզեմ , հապա ինչպէս որ դուն
37 կ՚ուզես : Ու եկաւ՝ ու զանոնք քնացած գտաւ ,
և ըսաւ Պետրոսին . Սիմո՛ն՝ կը քնանաս . չկրցար
38 ժամ մը արթուն կենալ : Ընթնցուն կեցէք՝ և
աղօթք ըրէք , որ փորձութեան մէջ չմտնէք .
39 Հոգին յօժար է , բայց մարմինը տկար : Ու
նորէն գնաց աղօթք ըրաւ , նոյն խօսքը ըսելով :
40 Ու դարձաւ՝ ու զանոնք նորէն քնացած գտաւ .
ինչու որ աչքերնին ծանրացած էր , և չէին գիտեր
41 թէ ինչ պատասխան տան անոր : Երրորդ ան-
գամ ալ եկաւ , ու ըսաւ անոնց . Տակէ ետև քնա-
ցէք՝ ու հանգչեցէք . բաւական է , ժամը հա-
սաւ . ահա Որդին մարդոյ մեղաւորներուն ձեռքը
42 կը մատնուի : Յ Ելէք երթանք , ահա մատնեցաւ
անիկայ՝ որ զիս պիտի մատնէ :
43 Ն Ու դեռ անիկայ ասիկա որ կը խօսէր , իս-
կոյն Յուդան՝ տասներկուքէն մէկը եկաւ , և
իր հետը քահանայապետներուն և գիրքերուն ու
ծերերուն կողմէն շատ բազմութիւն՝ սուրերով ու
44 բիրերով : Ու զանիկայ մատնողը անոնց նշան մը
տուեր էր՝ ըսելով . Ո՛վ որ ես համբուրեմ՝ ան է ,
45 բռնեցէք անիկայ՝ և զգուշութեամբ տարէք : Ու
անիկայ գալով շուտ մը մտեցաւ անոր՝ և ըսաւ ,
46 Ռաբբի՝ Ռաբբի , ու համբուրեց զանիկայ : Ու
անոնք իրենց ձեռքերը անոր վրայ ձգեցին՝ ու բռնե-
47 ցին զանիկայ : Ու քովը կայնողներէն մէկը սուրը
քաշեց՝ ու զարկաւ քահանայապետին ծառային , ու
48 անոր ականջը մէկդի հանեց : Ու Յիսուս պա-
տասխան տալով ըսաւ անոնց . Ը Իբր թէ աւազա-
կի՞ վրայ ելաք՝ սուրերով ու բիրերով զիս բռնե-

Ձ Հռով . է . 22 , 23 ։ Գաղ . ե . 17 ։
Ղ Ցօհ . ժգ . 1 ։
Յ Մատ . իզ . 46 ։ Ցօհ . ժը . 1 , 2 ։
Ն Մատ . իզ . 47 ։ Ղու . իր . 47 ։ Ցօհ . ժը . 3 ։
Շ Մատ . իզ . 55 ։ Ղու . իր . 52 ։

49 լու. Ամէն օր ձեր քովն էի, ու տաճարին մէջ կը
սորվեցընէի, և զիս չբռնեցիք. բայց որպէս զի
50 ՝գիրքերը կատարուին: ՀԱն ատենը բոլոր
աշակերտները թողուցին զանիկայ ու փախան:
51 Եւ մէկ երիտասարդ մը անոր ետևէն կ'երթար՝
մերկ մարմինին վրայ կտաւ մը առած. ու երիտա-
52 սարդները զանիկայ բռնեցին. Ան ալ կտաւը
թողուց՝ ու մերկ փախաւ անոնցմէ:
53 ՊԵւ տարին Յիսուսը քահանայապետին. ու
անոր քովը ժողվուեցան բոլոր քահանայապետնե-
54 րը, և ծերերը ու դպիրները: Եւ Պետրոս հե-
ռուանց անոր ետևէն գնաց մինչև ներսը քահա-
նայապետին գաւիթը, և սպասաւորներուն հետ
նստաւ, ու վառած կրակին քովը կը տաքնար:
55 ՋԻսկ քահանայապետները ու բոլոր ժողովքը
Յիսուսի դէմ վկայութիւն կը փնտռէին որ զանի-
56 կայ մեռցընեն, և չէին գտներ. Ինչու որ շատերը
սուտ վկայութիւն կը վկայէին անոր դէմ, ու վը-
57 կայութիւնները իրարու համաձայն չէին: Եւ
ոմանք ելան սուտ վկայութիւն կ'ընէին անոր դէմ՝
58 ու կ'ըսէին, Թէ Մենք լսեցինք ատկէ՝ որ կ'ըսէր.
՞Ես ատ ձեռագործ տաճարը պիտի քակեմ, և
իրեք օրուան մէջ ուրիշ մը պիտի շինեմ առանց
59 ձեռագործի: Բայց անանկ ալ իրենց վկայու-
60 թիւնը համաձայն չէր: Եւ ՝՝քահանայապետը
մէջտեղը ոտք ելլելով, հարցուց Յիսուսին՝ ու
ըսաւ. Պատասխան մը չե՞ս տար. ի՞նչ կը
61 վկայեն ասոնք քեզի դէմ: Բայց Հանիկայ լուռ
կը կենար, և պատասխան մը չէր տար. ՞՞քահա-
նայապետը նորէն կը հարցընէր անոր՝ ու կ'ըսէր.
Դո՞ւն ես Քրիստոսը՝ օրհնեալ Աստուծոյ Որդին:

՝՝ Սաղ. իբ. 6: Ես. ծգ. 7: Եզ. Ղու. իբ. 37: իդ. 44:
Ն Սաղ. ձը. 8: Հմր 27:
՚՚ Մատ. իզ. 57: Ղու. իբ. 54: Յօհ. ժը. 13:
Ջ Մատ. իզ. 59:
՞ Գլ. ժե. 29: Յօհ. բ. 19:
՝՝ Մատ. իզ. 62:
Վ Ես. ծգ. 7:
՞՞ Մատ. իզ. 63:

62 Եւ Յիսուս ըսաւ, Ես եմ. ու ՞՞պիտի տեսնէք
Որդին մարդոյ Զօրութեան աջ կողմը նստած, ու
63 երկնից ամպերովը եկած: Եւ քահանայապետը
իր հանդերձները պատռեց՝ ու ըսաւ. Ալ ի՞նչ
64 պէտք է մեզի վկաներ: Ատոր հայհոյութիւնը լը-
սեցիք. ձեզի ի՞նչպէս կ'երևնայ. և ամէնքը դա-
տապարտեցին զանիկայ՝ թէ մահապարտ է:
65 ՞Եւ ոմանք սկսան թքնել անոր, ու երեսը
ծածկել, և բռունցով ծեծել ու ըսել. Մար-
գարէացի՞ր. ու սպասաւորները ապտակ կը զար-
նէին անոր:
66 Եւ Պետրոս վարը գաւիթն էր, ու քահանայա-
67 պետին աղախիններէն մէկը եկաւ, Ու տեսնելով
Պետրոսը որ կը տաքնար, նայեցաւ անոր՝ ու ը-
սաւ. Դուն ալ Յիսուս Նազովրեցիին հետն էիր:
68 Բայց անիկայ ուրացաւ՝ ու ըսաւ. Չեմ գիտեր և
չեմ հասկընար՝ թէ դուն ի՞նչ կը խօսիս. ու երբոր
դուրս ելաւ՝ գաւիթին դրանը առջևը, հաւը խօսե-
69 ցաւ: Եւ ՞աղախինը նորէն տեսաւ զանիկայ, ու
սկսաւ բոլորտիքը կայնողներուն ըսել թէ, Ես ալ
70 անոնցմէ է. Եւ անիկայ նորէն ուրացաւ: ՜՝Ու
քիչ մը ատենէն ետքը՝ նորէն բոլորտիքը կայնող-
ները ըսին Պետրոսին. Յիրաւի դուն ալ անոնցմէ
ես. ՜՝ինչու որ Գալիլեացի ես, և քու զրուցուած-
71 քըդ ալ նման է անոնց: Բայց անիկայ սկսաւ ա-
նիծել ու երդում ընել՝ ըսելով թէ, Ես ան մար-
դը չեմ ճանչնար, որուն համար դուք կ'ըսէք:
72 ՞Եւ իսկոյն երկրորդ անգամ հաւը խօսեցաւ. ու
Պետրոս միտք բերաւ ան խօսքը՝ որ Յիսուս իրեն
ըսեր էր թէ, Դեռ հաւը երկու անգամ չխօսած՝

՞՞ Մատ. իդ. 30: իզ. 64: Ղու. իբ. 69:
՞՞ Մատ. իզ. 58, 69: Ղու. իբ. 55: Յօհ. ժը. 16:
՞՞ Մատ. իզ. 71: Ղու. իբ. 58: Յօհ. ժը. 25:
՜՝ Մատ. իզ. 73: Ղու. իբ. 59: Յօհ. ժը. 26:
՜՝ Գոր. բ. 7:
՞՞ Մատ. իզ. 75:

դուն իրեք անգամ պիտի ուրանաս զիս . ու սկսաւ
լալ ։

ԳԼ . ԺԵ

1 Յիսուս կապուած կը տարուի Պիղատոսին առջևը՝ և կ'ամ-
բաստանուի ։ 15 Պիղատոս ժողովուրդին մեծ աղաղակին
նայելով՝ մարդասպան Բարաբբան կ'արձակէ , և Յիսուսը
ձեռք կու տայ որ խաչուի ։ 17 Փուշերէ պսակ մը կը դնեն
Յիսուսի գլուխը . 19 անոր երեսը կը թքնեն և զանիկայ
ծաղր կ'ընեն . 27 խաչը կը հանեն երկու չարագործներուն
մէջտեղը . 29 Հրէայք սաստիկ նախատինքներ կու տան ա-
նոր . 39 բայց հարիւրապետը կը խոստովանի թէ անիկայ
Աստուծոյ որդին է ։ 43 Յովսէփ պատուով կը թաղէ զՅի-
սուս ։

1 Եւ ¯առտուանց շուտ մը քահանայապետները
ծերերուն ու դպիրներուն հետ՝ և բոլոր ժո-
ղովքն ալ խորհուրդ ըրին , Յիսուսը կապեցին՝
2 ու տարին մատնեցին Պիղատոսին ։ Եւ ԲՊիղա-
տոս հարցուց անոր՝ ու ըսաւ . Դո՞ւն ես Հրէից
թագաւորը . անիկայ ալ պատասխան տալով ը-
3 սաւ անոր . Դուն կ'ըսես ։ Եւ քահանայապետ-
ները շատ ամբաստանութիւն կ'ընէին անոր վրա-
4 յով ։ ԳՈւ Պիղատոս նորէն հարցուց անոր՝ ըսե-
լով . Պատասխան մը չե՞ս տար . նայէ ո՛րչափ
5 քեզի դէմ կը վկայեն ։ ԴԵւ Յիսուս տակաւին
պատասխան մը չտուաւ , մինչև որ Պիղատոս զար-
մացաւ ։
6 Բայց Ետօնին ատենը կապուած մը կ'արձակէր
7 անոնց , ո՛րը որ իրենք ուզէին ։ Եւ Մէկը կար որուն
անունը Բարաբբա էր , խռովարարներուն հետը
կապուած , որոնք խռովութեան ատենը մարդաս-
8 պանութիւն ըրեր էին ։ Եւ ժողովուրդը աղաղա-
կելով՝ սկսաւ խնդրել որ ընէ ինչպէս որ միշտ կ'ը-
9 նէր իրենց ։ Եւ Պիղատոս անոնց պատասխան

¯ Սաղ . բ . 2 ։ Մատ . իէ . 1 ։ Ղու . իբ . 66 ։ իգ . 1 ։ Յօհ . ժը . 28 ։ Գոր . գ . 13 ։ դ . 26 ։
Բ Մատ . իէ . 11 ։
Գ Մատ . իէ . 13 ։
Դ Ես . ծդ . 7 ։ Յօհ . ժթ . 9 ։
Ե Մատ . իէ . 15 ։ Ղու . իգ . 17 ։ Յօհ . ժը . 39 ։

տուաւ՝ ու ըսաւ . Կ'ուզէ՞ք որ Հրէից թագաւորը
10 արձակեմ ձեզի ։ Քանզի գիտէր որ քահանայա-
պետները նախանձի համար մատներ էին զանիկայ ։
11 ԶԲայց քահանայապետները ժողովուրդը գրգռե-
ցին որ խնդրէն յաւէտ Բարաբբան իրենց արձա-
12 կել ։ Նորէն Պիղատոս պատասխան տուաւ՝ ու
ըսաւ անոնց . Հապա Հրէից թագաւոր ըսած-
13 նիդ ի՞նչ կ'ուզէք որ ընեմ ։ Եւ անոնք նորէն
14 կ'աղաղակէին , Խա՛չը հանէ ատիկայ ։ Պիղատոս
ըսաւ անոնց . Բայց ի՞նչ չար գործ ըրած է ատի-
կայ . և անոնք՝ ալ աւելի կ'աղաղակէին՝ ու կ'ըսէ-
15 ին . Խա՛չը հանէ ատիկայ ։ Եւ ԷՊիղատոս ժո-
ղովուրդը գոհ ընել ուզելով՝ Բարաբբան արձա-
կեց անոնց , ու Յիսուսը ծեծելով՝ ձեռք տուաւ որ
խաչուի ։
16 ԸԵւ զինուորները ներս տարին զանիկայ գաւի-
թը՝ այսինքն պալատը . և բոլոր գունդը մէկտեղ
17 կանչեցին . Ու հագցուցին անոր ծիրանիներ , և
18 փշեղէն պսակ հիւսելով՝ անոր գլուխը դրին . Ու
սկսան բարև տալ անոր՝ ու ըսէլ . Ողջո՛յն քեզ՝
19 Հրէից թագաւոր ։ Եւ անոր գլուխը եղէգով
կը ծեծէին , ու կը թքնէին անոր , և ծնկան վրայ
20 գալով՝ երկրպագութիւն կ'ընէին անոր ։ Ու
երբոր ծաղր ըրին զանիկայ , ծիրանիները վրայէն
հանեցին , և իր հանդերձները հագցուցին անոր ,
ու դուրս հանեցին զանիկայ՝ որ խաչը հանեն ։
21 ԲԵւ Սիմոն Կիւրենացին՝ Աղէքսանդրոսին և
Ռուփոսին հայրը , որ անկէ կ'անցնէր արտէն
եկած , պահակ բռնեցին որ անոր խաչը վերցընէ ։
22 ԺՈւ տարին անիկայ Գողգոթա ըսուած տեղը ,
23 (որ կը թարգմանուի՝ Գանկի տեղ .) ԻԵւ անոր

Ղ Մատ . իէ . 20 ։ Գոր . գ . 14 ։
Ե Մատ . իէ . 26 ։ Յօհ . ժթ . 1 , 16 ։
Ը Մատ . իէ . 27 ։
Բ Մատ . իէ . 32 ։ Ղու . իգ . 26 ։
Ժ Մատ . իէ . 33 ։ Ղու . իգ . 33 ։ Յօհ . ժթ . 17 ։
Ի Մատ . իէ . 34 ։

զմուռսով խառնած գինի տուին՝ որ խմէ, բայց
24 ինքը չառաւ. Ու խաչը հանեցին զանիկայ. ԵՒ
անոր հանդերձները բաժնեցին, անոնց վրայ վիճակ
25 ձգելով՝ թէ ո՛վ ինչ պիտի առնէ: Ի Ժամը
26 իրեքն էր, ու խաչը հանեցին անիկայ: Եւ Ժա-
նոր յանցանքի գիրը գրուած էր, ԹԷ Հրէից թա-
27 գաւորն Է: Ու Ի անոր հետ երկու աւազակ խաչը
հանեցին. մէկը անոր աջ կողմէն, ու մէկը ձախ
28 կողմէն: Եւ կատարուեցաւ ան գիրը՝ որ կ'ըսէ,
29 թէ Հ Ընօրէններուն հետ սեպուեցաւ: Ն Եւ ա-
նոնք որ կ'անցնէին՝ կը հայհոյէին անոր, գլուխնին
կը շարժէին՝ ու կ'ըսէին. Աւա՛ղ Ղ որ տաճարը կը
30 քակէիր, և իրեք օրուան մէջ կը շինէիր, Ինք-
31 զինքդ ազատէ՛, ու իջի՛ր ատ խաչէդ: Նոյնպէս
ալ քահանայապետները դպիրներուն հետ իրենց
մէջը ծաղը ընելով կ'ըսէին. Ուրիշները ազատեց,
32 ինքզինքը չկրնար ազատել: Ատ Քրիստոսը Իս-
րայէլի թագաւորը՝ թող հիմա խաչէն վա՛ր իջնէ,
որ տեսնենք ու հաւատանք. և Ճ իր հետը խաչը
ելլողները կը նախատէին զանիկայ:
33 Ու Մ վեցերորդ ժամը հասածին պէս, բոլոր
երկրին վրայ խաւար եղաւ մինչև իններորդ ժամը:
34 Եւ իններորդ ժամուն՝ Յիսուս մեծ ձայնով աղաղա-
կեց, ու ըսաւ. Յ Էլօի Էլօի՝ լամա սաբաքթանի. որ
կը թարգմանուի, Աստուա՛ծ իմ՝ Աստուա՛ծ իմ,
35 ինչո՞ւ զիս թողուցիր: Եւ քովը կայնողներէն ոմանք
36 երբոր լսեցին՝ կ'ըսէին թէ, Եղիան կը կանչէ: Ու
Ն մէկը վազեց սպունգ մը քացախով լեցուց, ու

Լ Սաղ. իբ. 18: Ղու. իգ. 34: Յօհ. ժթ. 23:
Ի Տես Մատ. իէ. 45: Ղու. իգ. 44: Յօհ. ժթ. 14:
Ժ Մատ. իէ. 37: Յօհ. ժթ. 19:
Ի Մատ. իէ. 38:
Հ Ես. ժգ. 12: Ղու. իբ. 37:
Ն Սաղ. իբ. 7:
Ղ Գլ. ժգ. 58: Յօհ. բ. 19:
Ճ Մատ. իէ. 44: Ղու. իգ. 39:
Մ Մատ. իէ. 45: Ղու. իգ. 44:
Յ Սաղ. իբ. 1: Մատ. իէ. 46:
Ն Մատ. իէ. 48: Յօհ. ժթ. 29:

եղէգի մը անցընելով՝ Չ տուաւ անոր որ խմէ, և
ըսաւ. Թո՛ղ տուր տեսնենք՝ թէ Եղիան կու գա՞յ
ատիկայ վար իջեցընելու:
37 Ա Եւ Յիսուս մեծ ձայն մը հանեց, ու հոգի
38 տուաւ: Ու Չ տաճարին վարագոյրը երկուքի
39 պատռեցաւ վերէն 'ի վար: Եւ Ղ հարիւրապետը
որ անոր դիմացը կեցեր էր, տեսնելով որ այսպէս
աղաղակելով հոգի տուաւ, ըսաւ. Յիրաւի Որդի
40 Աստուծոյ էր ասմարդը: Ջ Կնիկներ ալ կային՝
որ Ա հեռուանց կը նայէին. որոնց մէջն էր Մա-
րիամ Մագդաղենացին, և պզտիկ Յակոբոսին
ու Յովսեսին մայրը՝ Մարիամ, և Սողովմէ.
41 Որոնք՝ երբոր Յիսուս Գալիլեա էր, Ա իր ետևէն
կ'երթային, և իրեն սպասաւորութիւն կ'ընէին.
և ուրիշ շատ կնիկներ ալ՝ որ իր հետը Երուսա-
ղէմ ելեր էին:
42 Վ Ու երբոր իրիկուն եղաւ, ան օրը ուրբաթ՝
43 այսինքն շաբաթին առջի օրը ըլլալով, Յովսէփ
Արիմաթացի երևելի խորհրդական մը՝ որ ինքն ալ
Ա Աստուծոյ թագաւորութեանը կը սպասէր, եկաւ՝
ու համարձակութիւն ընելով՝ Պիղատոսին քովը
44 մտաւ, և Յիսուսին մարմինը խնդրեց: Ու Պի-
ղատոս զարմացաւ՝ որ արդէն մեռած ըլլայ. և
հարիւրապետը իրեն կանչելով՝ հարցուց անոր թէ՝
45 Շա՞տ ատեն է որ մեռաւ: Ու երբոր սպայէն
իմացաւ հարիւրապետէն՝, մարմինը Յովսեփին
46 շնորհեց: Բ Եւ Յովսէփ կտաւ գնեց, ու զանիկայ

Չ Սաղ. կթ. 21:
Ա Մատ. իէ. 50: Ղու. իգ. 46: Յօհ. ժթ. 30:
Չ Մատ. իէ. 51: Ղու. իգ. 45:
Ղ Մատ. իէ. 54: Ղու. իգ. 47:
Ջ Մատ. իէ. 55: Ղու. իգ. 49:
Ա Սաղ. լը. 11:
Ա Ղու. ը. 2, 3:
Վ Մատ. իէ. 57: Ղու. իգ. 50: Յօհ. ժթ. 38:
Ա Ղու. բ. 25, 38:
Բ Մատ. իէ. 59, 60: Ղու. իգ. 53: Յօհ. ժթ. 40:

վար իջեցընելով՝ կտաւով փաթթեց, ու դրաւ
գերեզմանի մէջ՝ որ քարէ փորուած էր. և քար մը
47 գլտորցուց գերեզմանին դուռը: Իսկ Մարիամ
Մագդաղենացին, ու Յովսեսին մայրը Մարիամ
տեսան ան տեղը, ուր որ դրուեցաւ:

ԳԼ. ԺԶ

1 Հրեշտակ մը Քրիստոսի յարութիւն առնելը կ'աւետէ իրեք
կնիկներու: 9 Քրիստոս կ'երևնայ Մարիամ Մագդաղենա-
ցիին, 12 արտը գացող երկու աշակերտներուն, 14 ետքը
առաքեալներուն, 15 որոնք կը խրկէ աւետարանը քարոզե-
լու: 19 Քրիստոս երկինքը կը համբառնայ:

1 Ու ¬երբոր շաբաթը անցաւ, Մարիամ Մագ-
դաղենացին՝ և Յակոբոսին մայրը Մարիամ՝ և
Սողովմէ Բ խունկեր ծախու առին, որ գան օծեն
2 անիկայ: Գ Եւ մէկշաբթի առտուանց շատ կա-
3 նուխ՝ արևը որ կը ծագէր՝ եկան գերեզմանը, Ու
իրարու կ'ըսէին. Քարը ո՞վ պիտի գլտորցընէ
4 մեզի գերեզմանին դռնէն. (Ու նայեցան տեսան
որ քարը գլտորցուած էր.) ինչու որ շատ մեծ
5 էր: Դ Եւ ներս գերեզմանը մտնելով՝ երիտասարդ
մը տեսան որ աջ կողմը նստեր էր ճերմակ պատմու-
6 ճան հագած, ու զարհուրեցան: Ե Եւ անիկայ
ըսաւ անոնց. Մի՛ զարհուրիք. Յիսուս Նազովրե-
ցին կը փնտռէք, որ խաչուեցաւ. անիկայ յարու-
թիւն առաւ, հոս չէ. ահա՛ ան տեղը՝ ուր որ դրին
7 զանիկայ: Բայց գացէ՛ք՝ ըսէ՛ք անոր աշակերտնե-
րուն և Պետրոսին, թէ ահա՛ ձեզմէ առաջ Գալի-
լեա կ'երթայ, հոն պիտի տեսնէք անիկայ՝ Զ ինտոր
8 որ ձեզի ըսաւ: Եւ անոնք դողով ու ապշութեամբ
բռնուած՝ ելան ու փախան գերեզմանէն. Է և մէկու
մը բան չըսին, քանզի կը վախնային:
9 Յիսուս մէկշաբթի առտուանց յարութիւն առած՝

¬ Մատ. իը. 1: Ղու. իդ. 1: Յօհ. ի. 1:
Բ Ղու. իդ. 56:
Գ Ղու. իդ. 1: Յօհ. ի. 1:
Դ Ղու. իդ. 3: Յօհ. ի. 11, 12:
Ե Մատ. իը. 5, 6, 7:
Զ Մատ. իզ. 32: Գլ. ժդ. 28:
Է Տես Մատ. իը. 8: Ղու. իդ. 9:

առաջ Ը Մարիամ Մագդաղենացիին երևցաւ, որ
10 Բ անկէ եօթը դև հաներ էր: Ժ Ընիկայ գնաց անոնց
պատմեց՝ որոնք անոր հետն էին, երբոր սուգ կ'ը-
11 նէին ու կու լային: Իսկ Ի անոնք երբոր լսեցին թէ
կենդանի է՝ և թէ իրեն երևցաւ, չհաւատացին:
12 Ետքը ուրիշ կերպարանքով Լ երևցաւ անոնցմէ
13 երկուքին՝ որ քալելով արտը կ'երթային: Եւ
անոնք գացին ուրիշներուն պատմեցին. ու անոնց
ալ չհաւատացին:
14 Ի Վերջը՝ տասնումէկին երևցաւ, երբոր սեղան
նստած էին, ու երեսնին զարկաւ իրենց անհաւա-
տութիւնը և սրտերնուն կարծրութիւնը, վասն զի
որոնց որ ինքը երևցաւ մեռելներէն յարութիւն
առած, իրենք չհաւատացին:
15 Ծ Եւ ըսաւ անոնց. Գացէ՛ք բոլոր աշխարհ, ու
Կ աւետարանը քարոզեցէ՛ք բոլոր ստեղծուածնե-
16 րուն: Հ Ան որ հաւատայ՝ ու մկրտուի, պիտի
փրկուի, Յ և ան որ չհաւատայ, պիտի դատապար-
17 տուի: Եւ անոնք որ կը հաւատան, ասն նշանները
անոնց հետ պիտի երթան. Ղ Իմ անունովս դևեր
18 պիտի հանեն, Ճ նոր լեզուներ պիտի խօսին. Մ Ձեռ-
քերնին օձեր պիտի բռնեն. և թէ որ մահառիթ
Դ Էղ մը խմեն, իրենց պիտի չվնասէ. Մ հիւանդնե-
րու վրայ ձեռք պիտի դնեն. ու անոնք պիտի ա-
ռողջանան:
19 Արդ՝ Ն Տէրը անոնց հետ խօսելէն ետքը Շ երկին-

Ը Յօհ. ի. 14:
Բ Ղու. ը. 2:
Ժ Ղու. իդ. 10: Յօհ. ի. 18:
Ի Ղու. իդ. 11:
Լ Ղու. իդ. 13:
Ի Ղու. իդ. 36: Յօհ. ի. 19:
ա Կոր. ժե. 5:
Ծ Մատ. իը. 19: Յօհ. ժե. 16:
Կ Կող. ա. 23:
Հ Յօհ. գ. 18, 36: Գոր. բ. 38: ժզ. 30, 31, 32: Հռով. ժ. 9: ա Պետ. գ. 21:
Յ Յօհ. ժբ. 48:
Ղ Ղու. ժ. 17: Գոր. ե. 16: ը. 7: ժզ. 18: ժթ. 12:
Ճ Գոր. բ. 4: ժ. 46: ժթ. 6: ա Կոր. ժբ. 10, 28:
Մ Ղու. ժ. 19: Գոր. իը. 5:
Յ Գոր. ե. 15, 16: թ. 17: իբ. 8: Յակ. ե. 14, 15:
Ն Գոր. ա. 2, 3:
Շ Ղու. իդ. 51:

քը համբարձաւ, ու Աստուծոյ ՝ աջ կողմը նստաւ ։
20 Եւ անոնք ելան՝ ու ամէն տեղ կը քարոզէին. և
Տէրը անոնց գործակից էր, ՀՈՒ խօսքը կը հաստա-
տէր ան նշաններով՝ որ անոնց հետը կ'երթային ։

՝ Սաղ. ճժ. 1 ։ Գոր. է. 55 ։ Կոր. բ. 4, 5 ։ Երբ. բ. 4 ։
Հ Գոր. ե. 12 ։ ժդ. 3 ։ ա

ԱՒԵՏԱՐԱՆ ԸՍՏ ՂՈՒԿԱՍՈՒ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Ղուկասու աւետարանին յառաջաբանութիւնը ։ 5 Եղիսա-
բեթին, 26 ու կոյս Մարիամին յղութիւնը ։ 39 Եղիսաբե-
թին և Մարիամին մարգարէութիւնը Քրիստոսի վրայով ։
57 Յովհաննէս մկրտչին ծնունդը և թլփատութիւնը ։ 67
Զաքարիայի մարգարէութիւնը Քրիստոսին, 76 և Յովհան-
նէսին վրայով ։

1 Որովհետև շատերը մեր մէջը հաստատ գիտցուած
բաներուն վրայով Իղած պատմութիւնը կարգի
2 դնելու ձեռք զարկին. ՝Ինչպէս որ սկիզբէն աչ-
քով տեսնողները և խօսքին սպասաւոր եղողները
3 Բաւանդեցին մեզի. Գ Ես ալ՝ որ սկիզբէն ան
ամէն բաներուն ճշդութեամբ տեղեկացեր էի,
յարմար դատեցի Դ կարգաւ գրել քեզի՝ Ի ով
4 պատուական Թէոփիլոս. Հ Որ սորված բաներուդ
ստուգութիւնը իմանաս ։
5 Ի Հրէաստանի Հերովդէս թագաւորին օրերը՝
Ը Աբիայի դասակարգութենէն Զաքարիա անու-

՝ Երբ. բ. 3 ։ ա Պետ. ե. 1 ։ բ Պետ. ա. 16 ։ ա Յօհ. ա. 1 ։
Բ Մար. ա. 1 ։ Յօհ. ժե. 27 ։
Գ Գոր. ժե. 19, 25, 28 ։ ա Կոր. է. 40 ։
Դ Գոր. ժա. 4 ։
Ի Գոր. ա. 1 ։
Հ Յօհ. ի. 31 ։
Ի Մատ. բ. 1 ։
Ը ա Մն. իդ. 10, 19 ։ Նէեմ. ժբ. 4, 17 ։

նով քահանայ մը կար. ու անոր կնիկը Ահարոնի
6 աղջիկներէն էր, և անոր անունը Եղիսաբեթ ։ Ու
երկուքն ալ Աստուծոյ առջևը Բ արդար էին, և
Տէրոջը բոլոր պատուիրանքներուն և իրաւունքնե-
7 րուն մէջ անարատութեամբ կը քալէին ։ Եւ
զաւակ չունէին, ինչու որ Եղիսաբեթ ամուլ էր.
ու երկուքն ալ օրերնին անցուցած էին ։
8 Ու երբոր անիկայ իր դասակարգութեան օրերը
հասնելուն՝ քահանայական պաշտօնը կը կատարէր
9 Աստուծոյ առջևը, Քահանայութեան սովորութեա-
նը պէս՝ Ժ իրեն ինկաւ որ Տէրոջը տաճարը մտնէ
10 Է խնկարկութիւն ընէ ։ Ւ Եւ ժողովուրդին բոլոր
բազմութիւնը դուրսը աղօթքի կայներ էին խուն-
11 կին ատենը ։ Ու երևցաւ անոր՝ Տէրոջը հրեշտա-
կը, որ կայներ էր Ի խունկի սեղանին աջ կողմը ։
12 Եւ Զաքարիա երբոր տեսաւ՝ Ժ շփոթեցաւ, ու ա-
13 նոր վրայ վախ մը ինկաւ ։ Եւ հրեշտակը ըսաւ
անոր. Մի՛ վախնար՝ Զա՛քարիա, ինչու ու քու
աղօթքդ լսուեցաւ, և քու կինդ Եղիսաբեթ քեզի
որդի մը պիտի ծնանի, ու Լ անոր անունը * Յով-
14 հաննէս դնես ։ Եւ քեզի ուրախութիւն ու ցըն-
ծութիւն պիտի ըլլայ, և Հ շատերը անոր ծնանե-
15 լուն վրայ պիտի ուրախանան. Ինչու որ Տէրոջը
առջևը մեծ պիտի ըլլայ, և Ծ գինի ու օղի պիտի
չխմէ. և Ղ դեռ իր մօրը որովայնէն Սուրբ Հո-
16 գիով պիտի լեցուի. Ճ Ու Իսրայէլի որդւոցմէ

Ի Ծն. է. 1 ։ ժէ. 1 ։ դ Թագ. թ. 4 ։ դ Թագ. ի. 3 ։ Յոբ. ա. 1 ։ Գոր. իգ. 1 ։ իդ. 16 ։ Փիլ. գ. 6 ։
Ժ ա Մն. իդ. 19 ։ բ Մն. ը. 14 ։ լա. 2 ։
Ի Ել. լ. 7, 8 ։ ա Թագ. բ. 28 ։ ա Մն. իգ. 13 ։ բ Մն. իթ. 11 ։
Լ Ղև. ժզ. 17 ։ Յայտ. ը. 3, 4 ։
Ի Ել. լ. 1 ։
Ժ Դատ. զ. 22 ։ ժգ. 22 ։ Դան. ժ. 8 ։ Հմր 29 ։ Գլ. բ. 9 ։ Գոր. ժ. 4 ։ Յայտ. ա. 17 ։
Լ Հմր 60, 63 ։
* Ցր՝ Տէրոջը շնորհքը ։
Հ Հմր 58 ։
Ծ Թու. զ. 3 ։ Դատ. ժգ. 4 ։ Գլ. է. 33 ։
Ղ Երեմ. ա. 5 ։ Գաղ. ա. 15 ։
Ճ Մաղ. գ. 5, 6 ։

շատերը իրենց Տէր Աստուծոյն պիտի դարձընէ ։
17 [ՀԵ]ւ ինքը անոր առջևէն պիտի գայ Եղիային հո-
գիովը ու զօրութիւնովը , հայրերուն սիրտերը որ-
դւոցը վրայ դարձընելու , և անշնազանդները՝ ար-
դարներուն իմաստութեանը , որ Տէրոջը բարե-
18 կարգ ժողովուրդ մը պատրաստէ ։ Եւ Զաքա-
րիա ըսաւ հրեշտակին . [ՍԻ]նչո՞վ գիտնամ ատ
բանը . որովհետև ես ծեր եմ , ու իմ կինս իր
19 օրերը անցուցած է ։ Եւ հրեշտակը պատասխան
տալով՝ ըսաւ անոր . Ես եմ [Ն]Գաբրիէլը՝ որ
Աստուծոյ առջևը կը կայնիմ , ու խրկուեցայ քե-
զի զրուցելու , և աս բաներուն աւետիսը քեզի
20 տալու ։ Եւ ահա՛ [Հ]համր պիտի ըլլաս դուն , ու
պիտի չկրնաս խօսիլ մինչև ան օրը՝ որ աս բաները
ըլլան . քանզի չհաւատացիր իմ խօսքերուս , որոնք
21 իրենց ատենին պիտի կատարուին ։ Ու ժողովուր-
դը Զաքարիային կը սպասէր , և կը զարմանային
22 անոր տաճարին մէջ ուշանալուն վրայ ։ Ու երբոր
դուրս ելաւ , չէր կրնար խօսիլ անոնց հետ . և
իմացան որ տաճարին մէջ տեսիլք մը տեսած է .
ու ինքը նշանով կը խօսէր անոնց հետ , և համր կը
23 կենար ։ Ու եղաւ որ [Ա]երբ անոր պաշտօնին օրե-
24 րը լմընցան , իր տունը գնաց ։ Եւ ան օրերէն
ետքը անոր կինը Եղիսաբեթ յղացաւ , ու հինգ
25 ամիս ինքզինքը կը պահէր , և կ՚ըսէր . Այսպէս
ըրաւ ինծի Տէրը [Ա]ս օրերս , որ [Ի]մ [Վ]ր[Ա]ս նայեցաւ
[Հ]նախատինքս մարդոց մէջէն վերցընելու ։
26 Ու վեցերորդ ամսուն մէջ Գաբրիէլ հրեշտակը
Աստուծմէ խրկուեցաւ Գալիլեայի մէկ քաղաքը՝
27 որուն անունը [Ն]ազարէթ էր , [Ա]Մէկ կոյսի մը՝

[Մ] Մաղ . դ . 5 ։ Մատ . ժա . 14 ։ Մար . թ . 11 ։
[Յ] Ծն . ժէ . 17 ։
[Ն] Դան . ը . 16 ։ Թ . 21 , 22 , 23 ։ Մատ . ժը . 10 ։ Եբր . ա . 14 ։
[Հ] Եզեկ . գ . 26 ։ իդ . 27 ։
[Ա] Տես դ Թագ . ժա . 5 ։ ա Մն . թ . 25 ։
[Հ] Ծն . լ . 23 ։ Ես . դ . 1 ։ ծդ . 1 , 4 ։
[Ա] Մատ . ա . 18 ։ Գլ . բ . 4 , 5 ։

մարդու մը նշանուած , որուն անունը Յովսէփ էր՝
Դաւիթի տունէն . և ան կոյսին անունը Մարիամ
28 էր ։ Ու հրեշտակը անոր գալով՝ ըսաւ . [Ջ]Ողջո՛յն
քեզ՝ ո՛վ շնորհընկալ կոյս . [Ա]Տէրը քու հետդ է .
29 դուն կանանց մէջ օրհնեալ ես ։ Եւ անիկայ տես-
նելով՝ անոր խօսքին վրայ [Ա]շփոթեցաւ , ու ինքն-
իրեն կը մտածէր՝ թէ ի՞նչպէս բան պիտի ըլլայ աս
30 ողջոյնը ։ Եւ հրեշտակը անոր ըսաւ . Մի՞ վախ-
նար՝ Մա՛րիամ , ինչու որ Աստուծմէ շնորհք
31 գտար . [Ա]Եւ ահա՛ պիտի յղանաս , ու որդի պիտի
ծնանիս , և [Ա]անոր անունը Յիսուս պիտի դնես ։
32 Անիկայ մեծ պիտի ըլլայ , [Բ]ու Բարձրելոյն Որդին
պիտի ըսուի , և [Յ]Տէր Աստուած պիտի տայ անոր՝
իր հօրը Դաւիթին աթոռը . [Ա]ու Յակոբին տանը
33 վրայ յաւիտեան պիտի թագաւորէ . Եւ անոր
34 թագաւորութիւնը վերջ պիտի չունենայ ։ Ու
Մարիամ ըսաւ հրեշտակին . [Ի]՞նչպէս պիտի ըլլայ
ատ բանը , որովհետև ես էրիկ մարդ չեմ գիտեր ։
35 Եւ հրեշտակը պատասխան տալով՝ ըսաւ անոր .
[Ի]Հոգին Սուրբ պիտի գայ քեզի , ու Բարձրելոյն
զօրութիւնը քու վրադ հովանի պիտի ըլլայ .
ուստի ան քեզմէ ծնանելու սուրբը՝ [Ի]Աստուծոյ
36 Որդի պիտի ըսուի ։ Եւ ահա՛ քու ազգականդ
Եղիսաբեթ՝ անիկայ ալ իր պառուութեան ատենը
արու զաւակով մը յղի է . ու ասիկայ ան ամուլ
37 ըսուածին վեցերորդ ամիսն է . Ինչու որ [Ա]Աստուծոյ

[Ջ] Դան . թ . 23 ։ ժ . 19 ։
[Ա] Դատ . զ . 12 ։
[Ա] Հմր 12 ։
[Ա] Ես . է . 14 ։ Մատ . ա . 21 ։
[Ա] Գլ . բ . 21 ։
[Բ] Մար . ե . 7 ։
[Յ] բ Թագ . է . 11 , 12 ։ Ես . թ . 6 , 7 ։ ժզ . 5 ։ Երեմ . իգ . 5 ։ Սաղ . ճլբ . 11 ։ Յայտ . գ . 7 ։
[Ա] Դան . բ . 44 ։ է . 14 , 27 ։ Աբդ . 21 ։ Միք . գ . 7 ։ Յօհ . ժբ . 34 ։ Եբր . ա . 8 ։
[Ի] Մատ . ա . 20 ։
[Ի] Մատ . ժդ . 33 ։ իզ . 63 , 64 ։ Մար . ա . 1 ։ Յօհ . ա . 34 ։ ի . 31 ։ Գոր . ը . 37 ։ Հռով . ա . 4 ։
[Ա] Ծն . ժը . 14 ։ Երեմ . լբ . 17 ։ Զաք . ը . 6 ։ Մատ . ժթ . 26 ։ Մար . ժ . 27 ։ Գլ . ժը . 27 ։ Հռով . գ . 21 ։

38 քովը բնաւ մէկ բան մը անշնարին չըլլար ։ Եւ
Մարիամ ըսաւ . Ահա՛ ԵՍ Տէրոջը աղախինն ԵՄ ,
քու ըսածիդ պէս թող ըլլա՛յ ինծի . ու հրեշտակը
անոր քովէն գնաց ։
39 Ան օրերը ելաւ Մարիամ՝ ու արտորնօք լեռնա-
40 կողմը ֆ Յուդայի մէկ քաղաքը գնաց ։ Եւ մտաւ
Զաքարիային տունը , ու Եղիսաբեթին բարև
41 տուաւ ։ Եւ եղաւ որ երբ լսեց Եղիսաբեթ Մա-
րիամին բարևը , մանուկը անոր որովայնին մէջը
խաղաց , ու Եղիսաբեթ Սուրբ Հոգիով լեցուե-
42 ցաւ . Եւ բարձր ձայնով մը կանչեց՝ ու ըսաւ .
— Օրհնեա՛լ ես դուն կանանց մէջ , և օրհնեալ է
43 քու որովայնիդ պտուղը ։ Եւ աս ինծի ո՞ւսկից
44 եղաւ , որ իմ Տէրոջս մայրը ինծի գայ . Վասն զի
ահա՛ երբոր քու բարևիդ ձայնը ականջիս եկաւ ,
մանուկը որովայնիս մէջը խաղաց ուրախութենէն ։
45 Եւ երանի՞ անոր՝ որ * հաւատացեր է թէ'' պիտի
կատարուի ան բաները՝ որ Տէրոջմէ ըսուեցաւ
46 իրեն ։ Եւ Մարիամ ըսաւ . Բ Իմ անձս կը
47 մեծցընէ Տէրը . Եւ իմ հոգիս ուրախացաւ իմ
48 Փրկիչ Աստուծովս ։ Ինչու որ Գ իր աղախինին
խոնարհութեանը նայեցաւ . քանզի ահա՛ ասկէ
ետև Դ բոլոր ազգերը ինծի երանութիւն պիտի
49 տան ։ Վասն զի Հզօրը Ե ինծի մեծամեծ բաներ
50 ըրաւ . ու անոր Ղանունը սուրբ է ։ Եւ Ե անոր
ողորմութիւնը իրմէն վախցողներուն վրայ է ազգէ
51 ազգ ։ Ը Իր բազուկովը զօրութիւն ցուցուց .
Բ ցիրուցան ըրաւ ամբարտաւանները՝ իրենց սրտին

ֆ Յես . իա . 9 , 10 , 11 ։
— Հմր 28 ։ Դատ . ե . 24 ։
* Կամ հաւատացեր է . քանզի
Բ ա թագ . բ . 1 ։ Սաղ . լդ . 2 , 3 ։ լե . 9 ։ Ամբ . գ . 18 ։
Գ ա թագ . ա . 11 ։ Սաղ . ճլը . 6 ։
Դ Մաղ . գ . 12 ։ Գլ . ժա . 27 ։
Ե Սաղ . հա . 19 ։ ճիզ . 2 , 3 ։
Ղ Սաղ . ճժա . 9 ։
Ե Ծն . ժէ . 7 ։ Ել . ի . 6 ։ Սաղ . ճգ . 17 , 18 ։
Ը Սաղ . զը . 1 ։ ճժը . 15 ։ Ես . խ . 10 ։ ծա . 9 ։ ծբ . 10 ։
Բ Սաղ . լդ . 10 ։ ա Պետ . ե . 5 ։

52 խորհուրդովը ։ Ժ Զօրաւորները իրենց աթոռներէն
53 իջեցուց , ու խոնարհները բարձրացուց ։ Ի Ընօթի-
ները բարիքներով լեցուց , և հարուստները պա-
54 րապ ճամբեց ։ Օգնութիւն ըրաւ իր Իսրայէլ
ծառային՝ Լ իր ողորմութիւնը միտք բերելով .
55 Ի Ինչպէս որ ինքը խօսեցաւ մեր հայրերուն՝ Աբրա-
համին ու անոր սերունդին յաւիտեան ։
56 Եւ Մարիամ անոր քովը իրեք ամիսի չափ
կեցաւ , ու իր տունը դարձաւ ։
57 Ու Եղիսաբեթին ծնանելու ժամանակը լեցուե-
58 ցաւ , ու որդի մը ծնաւ ։ Եւ լսեցին անոնք որ
անոր բոլորտիքը կը բնակէին՝ ու անոր ազգական-
ները , որ Տէրը անոր վրայ իր մեծ ողորմութիւնը
ցուցուց . և Ժ անոր հետ կ'ուրախանային ։
59 Ու եղաւ որ Ն ութերորդ օրը տղան թլփատելու
եկան . և զանիկայ իր հօրը անունովը Զաքարիա
60 կը կոչէին ։ Իսկ անոր մայրը պատասխան տուաւ՝
ու ըսաւ . Հ Չէ , հապա Յովհաննէս պիտի կոչուի ։
61 Եւ անոր ըսին թէ՝ Քու ազգականներուդ մէջ
62 մէկը չկայ՝ որ աս անունով կոչուի ։ Ա չք կ'ընէին
անոր հօրը՝ թէ ինչ անունով կ'ուզէ որ անիկայ
63 կոչուի ։ Ան ալ տախտակ մը ուզեց , ու գրեց՝ ը-
սելով . Ծ Յովհաննէս է ատոր անունը . ու ամէնքը
64 զարմացան ։ Ղ Եւ իսկոյն բացուեցաւ անոր բերանը
ու անոր լեզուն , և կը խօսէր՝ ու կ'օրհնէր զԱս-
65 տուած ։ Եւ վախ մը ինկաւ ան ամենուն վրայ՝
որոնք անոնց բոլորտիքը կը բնակէին . ու աս
ամէն բաները Հրէաստանի բոլոր Ճ լեռնակողմը կը

Ժ ա թագ . բ . 6 ։ Յոբ . ե . 11 ։ Սաղ . ճժգ . 6 ։
Ի ա թագ . բ . 5 ։ Սաղ . լդ . 10 ։
Լ Սաղ . զը . 3 ։ Երեմ . լա . 3 , 20 ։
Ի Ծն . ժէ . 19 ։ Սաղ . ճլբ . 11 ։ Հռով . ժա . 28 ։ Գաղ . դ . 16 ։
Ծ Հմր 14 ։
Կ Ծն . ժէ . 12 ։ Ղև . ժբ . 3 ։
Հ Հմր 13 ։
Ն Հմր 13 ։
Ղ Հմր 20 ։
Ճ Հմր 39 ։

66 զրուցուէր ։ Եւ ամէն լսողները ՛ իրենց սիրտերուն
մէջը դրին , ու կ'ըսէին . Արդեօք աս տղան ի՞նչ
պիտի ըլլայ . ու ՛ Տէրոջը ձեռքը անոր հետն էր ։
67 Եւ անոր հայրը Զաքարիան ՝ Սուրբ Հոգիով
68 լեցուած՝ մարգարէացաւ ու ըսաւ . ՝ Օրհնեալ
ըլլայ Իսրայէլի Տէր Աստուածը , որ ՝ այցելութեան
69 ելաւ , և իր ժողովուրդին փրկութիւն ըրաւ . ՝ Ու
մեզի փրկութեան եղջիւր մը հանեց իր Դաւիթ
70 ծառային տունէն . (՚ Ինչպէս որ տուրբերուն
բերնովը խօսեցաւ , որոնք աշխարհի սկիզբէն 'ի
71 վեր անոր մարգարէներն էին .) Փրկութիւն մեր
թշնամիներէն , և բոլոր մեզ ատողներուն ձեռ-
72 քէն . ՝ Ողորմութիւն ընելու մեր հայրերուն վրայ ,
73 և իր սուրբ ուխտը միտք բերելու , (՚ Ան երդումը՝
որ մեր հօրը Աբրահամին ըրաւ ,) մեզի տալու ,
74 Որ մեր թշնամիներուն ձեռքէն ազատուելով՝
75 առանց վախի ՝ զանիկայ պաշտենք , ՝ Սրբութիւ-
նով ու արդարութիւնով անոր առջևը՝ մեր կե-
76 նացը բոլոր օրերուն մէջ ։ Եւ դուն ո՛վ մանուկ՝
Բարձրելոյն մարգարէն պիտի կոչուիս . ինչու որ
՚ Տէրոջը երեսին առջևէն պիտի երթաս՝ անոր
77 ճամբաները պատրաստելու , Անոր ժողովուրդին
գիտցընելու իրենց փրկութիւը՝ ՚ իրենց մեղքերուն
78 թողութիւնովը , Մեր Աստուծոյն գթած ողոր-

՛ Գլ . բ . 19 , 51 ։
՝ Ծն . լթ . 2 ։ Սաղ . ձ . 17 ։
ձթ . 21 ։ Գոր . ժա . 21 ։
՝ Յովել . բ . 28 ։
՝ դ Թագ . ա . 48 ։ Սաղ . խա .
13 ։ Հբ . 18 ։ ճզ . 48 ։
՝ Ել . գ . 16 ։ դ . 31 ։ Սաղ .
ճժա . 9 ։ Գլ . է . 16 ։
՝ Սաղ . ճլբ . 17 ։
՚ Երեմ . իդ . 5 , 6 ։ լ . 10 ։
Դան . թ . 24 ։ Գոր . գ .
21 ։ Հռով . ա . 2 ։
՝ Ղև . իզ . 42 ։ Սաղ . ղը . 3 ։
ճե . 8 , 9 ։ ճզ . 45 ։ Եզեկ .
ժզ . 60 ։ Հմր 54 ։
՚ Ծն . ժբ . 3 ։ ժէ . 4 ։ իբ .
16 , 17 ։ Եբր . զ . 13 , 17 ։
՝ Հռով . զ . 18 , 22 ։ Եբր . թ .
14 ։
՝ Երեմ . լբ . 39 , 40 ։ Եփե .
գ . 24 ։ բ Թես . բ . 12 ։ բ
Տիմ . ա . 9 ։ Տիտ . բ . 12 ։
ա Պետ . ա . 15 ։ բ Պետ . ա .
4 ։
՚ Ես . խ . 3 ։ Մաղ . գ . 1 ։ դ .
5 ։ Մատ . ժա . 10 ։ Հմր 17 ։
՚ Մար . ա . 4 ։ Գլ . գ . 3 ։

մութեանը համար՝ որով ՝ Ծագող արեգակը վե-
79 րէն մեզի այցելութեան եկաւ , ՚ Խաւարի և մա-
հուան ստուերի մէջ նստողներուն լոյս տալու , ու
մեր ոտքերը խաղաղութեան ճամբուն մէջ շիտ-
կելու ։
80 Եւ ՚ տղան կը մեծնար ու կը զօրանար հոգիով ,
և ՚ անապատներուն մէջն էր մինչև ան օրը՝ որ
ինքը Իսրայէլին երևցաւ ։

ԳԼ . Բ

1 Օգոստոս կայսրը կը հրամայէ աշխարհագիր ընել իր բոլոր
տէրութեանը մէջ ։ 6 Քրիստոսի ծնունդը ։ 8 Հրեշտակ մը
աւետիս կու տայ հովիւներուն ։ 13 Երկնային զօրաց բազ-
մութիւնը կ'օրհնեն զԱստուած՝ Քրիստոսի ծննդեանը հա-
մար ։ 21 Քրիստոս կը թլփատուի , 22 տաճարը կը տա-
րուի ։ 28 Սիմէօն և Աննա կը մարգարէանան Քրիստոսի
վրայով ։ 40 Քրիստոս կը զարգանայ իմաստութեամբ , 46
տաճարին մէջ Հրէից վարդապետներուն հարցմունքներ կ'ը-
նէ , 51 և իր ծնողացը հնազանդ կը մնայ ։

1 Ու եղաւ որ ան օրերը Օգոստոս կայսրէն հրաման
2 ելաւ՝ որ բոլոր աշխարհ գրուի ։ (՚ Աս առջի
աշխարհագիրը եղաւ Կիւրենոսին Սիւրիայի վրայ
3 կուսակալութիւն ըրած ատենը ։) Եւ ամէնքը
կ'երթային աշխարհագիրը մտնելու՝ ամէն մէկը
4 իր քաղաքին մէջ ։ Յովսէփ ալ Գալիլեայէն
Նազարէթ քաղաքէն ելաւ դէպ 'ի Հրէաստան
՚ Դաւիթի քաղաքը՝ որ Բեթլէհէմ կ'ըսուի ,
(՚ ինքը Դաւիթի տունէն ու ազգատոհմէն ըլլա-
5 լուն համար ,) Աշխարհագիրը մտնելու Մարիամին
հետ մէկտեղ , որ ան իր նշանածն էր , և յղի էր ։
6 Ու եղաւ որ երբ անոնք հոն էին , անոր ծնանելու
7 օրերը լեցուեցան . Եւ իր ՚ անդրանիկ որդին

՝ Թու . իդ . 17 ։ Մաղ . դ . 2 ։
՚ Ես . թ . 2 ։ խբ . 7 ։ խթ .
9 ։ Մատ . դ . 16 ։ Գոր .
իզ . 18 ։
՚ Գլ . բ . 40 ։
՚ Մատ . գ . 1 ։ ժա . 7 ։
՚ Գոր . ե . 37 ։
՚ ա Թագ . ժզ . 1 , 4 ։ Յօհ .
է . 42 ։
՚ Մատ . ա . 16 ։ Գլ . ա . 27 ։
՚ Մատ . ա . 25 ։

ծնաւ, ու խանձարուրով փաթթեց, և զանիկայ
մսուրին մէջը պառկեցուց. ինչու որ իջևանին մէջ
իրենց տեղ չկար:
8 Եւ ան տեղը հովիւներ կային դաշտի մէջ կեցած,
որոնք իրենց հօտերուն գիշերուան պահպանու-
9 թիւնը կ'ընէին: Եւ ահա՛ Տէրոջը հրեշտակը
անոնց վրայ իջաւ, ու Տէրոջը փառքը անոնց բո-
լորտիքը ծագեցաւ. Է ու խիստ շատ վախցան:
10 Եւ հրեշտակը ըսաւ անոնց. Մի՛ վախնաք, ինչու
որ ահա՛ ես ձեզի մեծ ուրախութեան աւետիս կու
տամ, Ը որ բոլոր ժողովուրդին պիտի ըլլայ.
11 Ի Վասն զի ձեզի այսօր Ը Փրկիչ մը ծնաւ Դաւիթի
12 քաղաքին մէջ, որ ինքը Ի Օծեալ Տէր է: Եւ
ասա ձեզի նշան մը ԸԼԼԱՅ. մանուկ մը պիտի գտնէք
խանձարուրով փաթթած, ու մսուրի մէջ պառ-
13 կած: Ժ Եւ իսկոյն ան հրեշտակին հետը երկնա-
յին զօրքերու բազմութիւն մը եղաւ, որոնք զԱս-
14 տուած կ'օրՀնէին՝ ու կ'ըսէին. Ի Երկնից բարձրու-
թեանը մէջ Աստուծոյ փառք, ու երկրիս վրայ
Լ խաղաղութիւն, Ի մարդոց մէջ հաճութիւն:
15 Ու եղաւ որ երբ հրեշտակները անոնցմէ երկինքը
վերցան, հովիւները իրարու ըսին. Եկէք մինչև
Բեթլէհէմ երթանք, ու տեսնենք՝ Ի Ի՞նչ Է ասա
16 եղած բանը, որն որ Տէրը մեզի ցուցուց: Ու
եկան արտորնօք, և գտան Մարիամը ու Յովսէփը
17 և մսուրին մէջ պառկած մանուկը: Ու երբոր

Ի Գլ. ա. 12:
Ը Ծն. ժբ. 3: Մատ. իը. 19: Մար. ա. 15: Հմր 31, 32: Գլ. իդ. 47: Կող. ա. 23:
Ի Ես. թ. 6:
Ը Մատ. ա. 21:
Ի Մատ. ա. 16: ժզ. 16: Գլ. ա. 43: Գոր. բ. 36: ժ. 36: Փիլ. բ. 11:
Ժ Ծն. իը. 12: լբ. 1, 2: Սաղ. ճգ. 20, 21: ճխը. 2: Դան. է. 10: Եբր. ա. 14: Յայտ. ե. 11:
Ի Գլ. ժթ. 38: Եփե. ա. 6: գ. 10, 21: Յայտ. ե. 13:
Լ Ես. ծէ. 19: Գլ. ա. 79: Հռով. ե. 1: Եփե. բ. 17: Կող. ա. 20:
Ի Յօհ. գ. 16: Եփե. բ. 4, 7: բ Թես. բ. 16: ա Յօհ. գ. 9, 10:

տեսան, իմացուցին ան խօսքին վրայով, որ ասա
18 մանուկին համար իրենց զրուցուեցաւ: Եւ ամէն-
քը որ կը լսէին, կը զարմանային ան բաներուն
19 վրայ, որ հովիւները իրենց կը զրուցէին: Ժ Բայց
Մարիամ ասա ամէն բաները կը պահէր, ու իր սըր-
20 տին մէջը կը մտածէր: Եւ հովիւները դարձան,
կը փառաւորէին ու կ'օրՀնէին զԱստուած ան ամէն
բաներուն համար՝ որ լսեցին ու տեսան, ինտոր որ
իրենց զրուցուած էր:
21 Ի Ու երբոր ութ օրերը լման եղան անիկայ
թլփատելու, Հ անոր անունը Յիսուս դրուեցաւ,
որ հրեշտակէն կոչուած էր՝ դեռ ինքը Մօրը որովայ-
նին մէջ չյղացած:
22 Ու Մովսէսին օրէնքին համեմատ՝ երբոր անոնց
Ն մաքրութեան օրերը լմընցաւ, Երուսաղէմ տա-
23 րին զանիկայ Տէրոջը առջևը հանելու, (Ինչպէս
որ գրուած է Տէրոջը օրէնքին մէջ թէ, Ղ Ամէն ա-
րու որ արգանդ կը բանայ, Տէրոջը սուրբ ըսուի,)
24 Ու Ճ Տէրոջը օրէնքին մէջ ըսուածին պէս՝ ընծայ
տալու զոյգ մը տատրակ կամ աղաւնիի երկու
25 ձագ: Եւ ահա՛ Երուսաղէմի մէջ մարդ մը կար,
որուն անունը Սիմէօն էր. ու ան մարդը արդար
ու աստուածավախ էր, Մ և Իսրայէլի մխիթարու-
թեանը կը սպասէր. ու Սուրբ Հոգին անոր վրայ
26 էր: Եւ անոր յայտնուած էր Սուրբ Հոգիէն՝
Յ թէ մահ պիտի չտեսնէ, մինչև որ Տէրոջը Օծեա-
27 լը տեսնէ: Ն Եւ Հոգիով տաճարը եկաւ. ու երբոր
ծնողքը բերին Յիսուս մանուկը՝ որ օրէնքին սովո-

Ժ Ծն. լէ. 11: Գլ. ա. 66: Հմր 51:
Ի Ծն. ժէ. 12: Ղև. ժբ. 3: Գլ. ա. 59:
Հ Մատ. ա. 21, 25: Գլ. ա. 31:
Ն Ղև. ժբ. 2, 3, 4, 6:
Ղ Ել. ժգ. 2: իբ. 29: լդ. 19: Թու. գ. 13: ը. 17: ժը. 15:
Ճ Ղև. ժբ. 2, 6, 8:
Մ Ես. խ. 1: Մար. ժե. 43: Հմր 38:
Յ Սաղ. ձթ. 48: Եբր. ժա. 5:
Ն Մատ. գ. 1:

28 րութեանը պէս անոր վրայ ընկեր, Ինքն ալ զանի-
կայ իր գիրկը առաւ, և օրհնեց Աստուած՝ ու ը-
29 սաւ. Ա՛լ հիմա ո՛վ Տէր՝ արձակե՛ս քու ծառադ
30 խաղաղութիւնով քու խօսքիդ համեմատ. Ա՛սան
31 զի իմ աչքերս տեսան քու փրկութիւնդ, Որ բո-
լոր ժողովուրդներուն առջեւը պատրաստեցիր.
32 Ա՛յս մը հեթանոսները լուսաւորելու, և փառք
33 քու Իսրայէլ ժողովուրդիդ: Ու Յովսէփ ու ա-
նոր մայրը զարմացած էին ան բաներուն վրայ, որ
34 անոր համար կը խօսուէին: Ու Սիմէօն օրհնեց զա-
նոնք, և անոր մօրը Մարիամին ըսաւ. Ահա աս
մանո՛ւկը Իսրայէլի մէջ շատ մարդոց իյնալուն ու
ելլելուն համար, Ու հակառակութեան նպատակ
35 մը ըլլա- համար կեցած է. (Ու քու սրտէդ
ալ թուր մը պիտի անցնի,) որ առանով շատ
սրտերէն խորհուրդները յայտնուին:
36 Ու հոն էր Աննա մարգարէն Փանուէլի աղջիկը՝
Ասերի ցեղէն. ասիկայ իր օրերը շատ անցուցած
էր՝ երկանը հետ եօթը տարի կենալով իր կուսու-
37 թեանը ժամանակէն, Ու որբևարի էր դրեթէ
ութսունուչորս տարուան. որ տաճարէն չէր զա-
տուեր, հապա ծոմով և աղօթքով Աստուծոյ
38 ծառայութիւն կ'ընէր գիշեր ու ցորեկ: Ու ա-
սիկայ նոյն ժամուն եկաւ, ու Տէրոջը գոհութիւն
կու տար, ու անոր վրայով կը խօսէր ան ամենուն,
որոնք Երուսաղէմի մէջ փրկութեան կը սպասէին:
39 Ու երբոր ամէն բան կատարեցին Տէրոջը օրէնքին
համեմատ, նորէն Գալիլեա դարձան՝ իրենց Նա-

Ա Ծն. խզ. 30։ Փիլ. ա. 23։
Բ Ես. ծր. 10։ Գլ. գ. 6։
Ա Ես. թ. 2։ Խր. 6։ Խթ. 6։ կ. 1, 2, 3։ Մատ. դ. 16։ Գոր. ժգ. 47։ իբ. 28։
Դ Ես. ը. 14։ Ովս. ժգ. 9։ Մատ. իա. 44։ Հռով. թ. 32, 33։ ա Կոր. ա. 23, 24։
ը Կոր. ը. 16։ ա Պետ. բ. 7, 8։
Ե Գոր. իբ. 22։
Զ Սաղ. խը. 10։ Ցօհ. ժթ. 25։
Է Գոր. իզ. 7։ ա Տիմ. ե. 5։
Ը Մար. ժե. 43։ Հմր 25։ Գլ. իդ. 21։

40 զարէթ քաղաքը: Ու մանուկը կը մեծնար ու
հոգիով կը զօրանար՝ իմաստութեամբ լեցուած,
ու Աստուծոյ շնորհքը անոր վրայ էր:
41 Ու անոր ծնողքը տարին տարի զատկի տօնին
42 Երուսաղէմ կ'երթային: Ու երբոր անիկայ տա-
ւուերկու տարեկան եղաւ, տօնին սովորութեանը
43 պէս երբոր անոնք Երուսաղէմ ելան, Ու ան օրերը
որ լմընցուցին՝ ու նորէն ետ դարձան, Յիսուս
մանուկը Երուսաղէմ մնաց. և Յովսէփ ու անոր
44 մայրը չէին գիտեր. Հապա կարծելով թէ անի-
կայ ճամբորդներուն հետն է, մէկ օրուան ճամբայ
գացին, ու կը փնտռէին զանիկայ ներքինց ազգական-
45 ներուն և ճանչցորներուն մէջը: Ու երբոր չգտան,
նորէն Երուսաղէմ դարձան՝ անիկայ փնտռելու:
46 Ու եղաւ որ երեք օրէն ետքը տաճարին մէջը գտան
զանիկայ, որ վարդապետներուն հետ նստեր էր,
անոնց մտիկ կ'ընէր, ու անոնց բան կը հարցընէր:
47 Ու ը ամէն անոր ականջ դնողները կը զարմանային
անոր իմաստութեանը ու պատասխաններուն վրայ:
48 Ու երբոր տեսան անիկայ, ապշած մնացին. և ա-
նոր մայրը ըսաւ անոր. Ո՛րդեակ՝ ինչո՞ւ համար
մեզի այդպէս ըրիր. ահա քու հայրդ ու ես՝ խիստ
49 վշտացած քեզ կը փնտռէինք: Ու ըսաւ անոնց.
Ո՞ւրս ինչո՞ւ կը փնտռէիք, չէի՞ք գիտեր թէ ինծի
50 պէտք է որ իմ Հօրս տունը ըլլամ: Ու ա-
նոնք չհանկրցան ան խօսքը՝ որ իրենց ըսաւ:
51 Ու իջաւ անոնց հետ՝ ու գնաց Նազարէթ, և ա-
նոնց հնազանդ էր. բայց անոր մայրը աս ամէն
խօսքերը իր սրտին մէջ կը պահէր:
52 Ու Յիսուս կը զարգանար իմաստութիւնով

Ը Հմր 52։ Գլ. ա. 80։
Թ Եւ. իդ. 15, 17։ լդ. 23։ Բ Օր. ժգ. 1, 16։
Ժ Մատ. է. 28։ Մար. ա. 22։ Գլ. գ. 22, 32։ Ցօհ. է. 15, 46։
ա Ցօհ. բ. 16։
Հ Կ՛տես Հոդ. Ա Գլ. 19։ Դան. է. 28։
Ղ Ա Թագ. բ. 26։ Հմր 40։

ու հասակով , և Աստուծմէ ու մարդոցմէ շնորհք գտնելով :

ԳԼ. Գ

1 Յովհաննէսին քարոզութիւնը և մկրտութիւնը . 15 անոր վկայութիւնը Քրիստոսի համար : 20 Հերովդէս կը բանտարկէ զՅովհաննէս : 21 Քրիստոս կը մկրտուի , ու երկինքէն վկայութիւն կ'ըլլայ իրեն համար : 23 Յիսուսի տարիքը , և անոր ազգաբանութիւնը Յովսեփէն մինչև Ադամ ելլելով :

1 Տիբերիոս կայսրին թագաւորութեանը տասնուհինգերորդ տարին՝ Պոնտացի Պիղատոսին Հրէաստանի վրայ կուսակալութիւն ըրած ատենը , ու Հերովդէսին՝ Գալիլեացւոց վրայ չորրորդապետութեան ատենը , և անոր եղբօրը Փիլիպպոսին՝ Իտուրացւոց և Տրաքոնացւոց երկրին վրայ չորրորդապետութեան ատենը , և Լիսանիայի Աբիլինա-
2 ցւոց վրայ չորրորդապետութեան ատենը , Հա-Ննայի ու Կայիափայի քահանայապետութեան աատենը՝ Աստուծոյ խօսքը եղաւ Զաքարիայի որդւոյն
3 Յովհաննէսին վրայ՝ անապատին մէջ : Բ Ան եւ կայ եկաւ Յորդանանու բոլոր կողմերը , և ապաշխարութեան մկրտութիւն կը քարոզէր Մեղաց
4 թողութեան համար . Ինչպէս որ Եսայի մարգարէին խօսքերուն գրքին մէջ գրուած է՝ ըսելով . Ա Ձնապատի մէջ կանչողին ձայնը , Տէրոջը ճամբան պատ-
5 րաստեցէք , անոր շաւիղները շիտկեցէք . Ամէն ձոր պիտի լեցուի , և ամէն լեռ ու բլուր պիտի ցածնայ , և ծուռը պիտի շիտկուի , ու խորտու-
6 բոտ տեղերը հարթ ճամբաներ պիտի ըլլան . Ե Ու ամէն մարմին Աստուծոյ փրկութիւնը պիտի տեսնէ :

7 Ու իրմէն մկրտուելու ելլող ժողովուրդներուն ըսաւ . Ը Ժէրթ ծնունդներ՝ ով իմացուց ձեզի

— Ցօհ . ժա . 49 , 51 : ժբ . 13 : Գոր . գ . 6 :
Բ Մատ . գ . 1 : Մար . ա . 4 :
Գ Ղկ . ա . 77 :
Դ Ես . խ . 3 : Մատ . գ . 3 :
Մար . ա . 3 : Ցօհ . ա . 23 :
Ե Սաղ . ղբ . 2 : Ես . ծբ . 10 : Ղկ . բ . 10 :
Զ Մատ . գ . 7 :

8 գալու բարկութենէն փախչիլ : Ուրեմն ապաշխարութեան արժանաւոր պտուղներ բերէք , և մի սկսիք ձեր ներսի դին ըսել Թէ , Մենք մեզի հայր՝ Աբրահամը ունինք . քանզի կ'ըսեմ ձեզի , որ Աստուած կարող է աս քարերէս Աբրահամին որ-
9 դիներ հանելու : Եւ հիմա կացինը ծառերուն արմատին քովը կը դրուի . Ը ուստի ամէն ծառ որ բարի պտուղ չբերը , կը կտրուի ու կրակը կը
10 ձգուի : Ան ժողովուրդները կը հարցընէին իրեն՝
11 ու կ'ըսէին . Ուրեմն ԸՆԷ ընենք : Պատասխան տուաւ՝ ու ըսաւ անոնց . Ը Ով որ երկու հանդերձ ունի , թող չունեցողին տայ . և ով որ կե-
12 րակուր ունի , նոյնպէս ընէ : Թ Մաքսաւորներ ալ եկան մկրտուելու , ու ըսին անոր . Վարդապետ՝
13 մենք ԸՆԷ ընենք : Ան ալ ըսաւ անոնց . Ձեզի
14 հրամայուածէն աւելի բան չպահանջէք : Զինուորներն ալ կը հարցընէին անոր՝ ու կ'ըսէին . Ան մենք ԸՆԷ ընենք . ըսաւ անոնց . Ոչկը մի հարստահարէք , և ՉՔՈՐ ՉԸ վրայ զրպարտութիւն մի ընէք , ու ձեր թոշակովը բաւականացէք :

15 Երբոր ժողովուրդը կը սպասէր , և ամէնքը իրենց սրտերուն մէջ կը մտածէին Յովհաննէսին համար՝ թէ գուցէ արդեօք Քրիստոսը ,
16 Յովհաննէս պատասխան տուաւ ամէնուն՝ ու ըսաւ . Ե Ես ձեզ ջրով կը մկրտեմ . բայց ինձմէ աւելի զօրաւորը կու գայ , որ ես անոր կօշիկներուն կապերը քակելու արժանի չեմ . անիկայ ձեզ պիտի մկրտէ
17 Հոգւով Սրբով և կրակով . Ուրուն հնձանոցը իր ձեռքն է , և իր կալը պիտի մաքրէ , Ը ու ցորենը իր ամբարը պիտի ժողվէ , և յարդը չմարելու կրա-

Ե Մատ . է . 19 :
Զ Գոր . բ . 37 :
Է ԳԼ . ժա . 41 : բ Կոր . ը . 14 : Ցակ . բ . 15 , 16 : ա Ցօհ . գ . 17 : դ . 20 :
Ը Մատ . իա . 32 : ԳԼ . է . 29 :
Թ ԳԼ . ժթ . 8 :
Ժ Եւ . իդ . 1 : ՂԼ . ժթ . 11 :
Ի Մատ . գ . 11 :
Լ Մխ . գ . 12 : Մատ . ժգ . 30 :

18 կով պիտի այրէ ։ Ուրիշ շատ բաներ ալ կը քա-
րոզէր՝ ժողովուրդը յորդորելով ։
19 [1]Բայց Հերովդէս չորրորդապետը անկէ յանդի-
մանուելով իր եղբօրը կնկանը Հերովդիային հա-
մար , և բոլոր չարութիւններուն համար՝ որ Հե-
20 րովդէս գործեց , Ան ամենուն վրայ աս ալ աւել-
ցուց , որ Յովհաննէսը բանտի մէջ գոցեց ։
21 Ու երբոր մկրտուեցաւ բոլոր ժողովուրդը , [2]և
Յիսուս ալ մկրտուելով՝ աղօթք կ'ընէր , երկինքը
22 բացուեցաւ . Եւ Սուրբ Հոգին մարմնաւոր երե-
ւոյթով աղաւնիի պէս անոր վրայ իջաւ , ու երկին-
քէն ձայն մը եկաւ՝ որ կ'ըսէր . Դ՛ուն ես իմ սի-
րելի Որդիս , քեզի հաւնեցայ ։
23 Եւ ինքը Յիսուս սկսեր էր [3]գրեթէ երսուն տա-
րեկան ըլլալ , որ (ինչպէս կը կարծուէր) [4]ինքը
Յովսեփին որդին էր , որ ան Հեղիին , որ ան
24 Մատաթին , Որ ան Ղևիին , որ ան Մեղքիին ,
25 որ ան Յաննէին , որ ան Յովսեփին , Որ ան Մա-
տաթիային , որ ան Ամովսին , որ ան Նաւումին ,
26 որ ան Եսղիին , որ ան Նանգէին , Որ ան Մաա-
թին , որ ան Մատաթիային , որ ան Սեմէիին ,
27 որ ան Յովսեփին , որ ան Յուդային , Որ ան
Յովհաննային , որ ան Բեսային , որ ան Զօրա-
բաբելին , որ ան Սաղաթիելին , որ ան Ներիին ,
28 Որ ան Մեղքիին , որ ան Ադդիին , որ ան Կով-
29 սամին , որ ան Եղմովդադին , որ ան Երին , Որ
ան Յովսեսին , որ ան Եղիազարին , որ ան Յով-
30 րիմին , որ ան Մատաթին , որ ան Ղևիին , Որ
ան Սիմէօնին , որ ան Յուդային , որ ան Յովսե-
31 փին , որ ան Յովնանին , որ ան Եղիակիմին , Որ ան
Մելեային , որ ան Մայնանին , որ ան Մատաթա-
ային , [5]որ ան Նաթանին , [6]որ ան Դաւիթին ,

[1] Մատ . ժգ . 3 ։ Մար . զ . 17 ։
[2] Մատ . գ . 13 ։ Յօհ . ա . 32 ։
[3] Թու . դ . 3 , 35 , 39 , 43 , 47 ։
[4] Մատ . ժգ . 55 ։ Յօհ . զ . 42 ։
[5] Զաք . ժբ . 12 ։
[6] բ Թագ . ե . 14 ։ ա Մն . գ . 5 ։

32 [7]Որ ան Յեսսէին , որ ան Ովբեդին , որ ան Բոո-
33 սին , որ ան Սաղմոնին , որ ան Նաասոնին , Որ
ան Ամինադաբին , որ ան Արամին , որ ան Ես-
34 րոնին , որ ան Փարեսին , որ ան Յուդային , Որ
ան Յակոբին , որ ան Իսահակին , որ ան Աբրա-
35 համին , [8]որ ան Թարային , որ ան Նաքովրին , Որ
ան Սերուգին , որ ան Ռագաւին , որ ան Փաղե-
36 կին , որ ան Եբերին , որ ան Սաղային , [9]Որ ան
Կայնանին , որ ան Արփաքսադին , [10]որ ան Սեմին ,
37 որ ան Նոյին , որ ան Ղամեքին , Որ ան Մաթու-
սաղային , որ ան Ենովքին , որ ան Յարեդին , որ
38 ան Մաղաղիելին , որ ան Կայնանին , Որ ան Ե-
նովսին , որ ան Սեթին , որ ան Ադամին , [11]որ ան
Աստուծոյն ։

ԳԼ . Դ

1 Քրիստոս ծոմ կը պահէ և կը փորձուի . 13 կը յաղթէ Սա-
տանային . 14 կը սկսի քարոզել ։ 16 Նազարեթի մարդիկը
կը զարմանան անոր շնորհալից խօսքերուն վրայ ։ 33 Յիսուս
կը բժշկէ դիւահար մը , 38 Պետրոսին զոքանչը , 40 և ուրիշ
շատ հիւանդներ ։ 41 Դևերը կը խոստովանին թէ անիկայ է
Քրիստոսը , բայց կը յանդիմանուին անկէ . 43 Քրիստոս կը
քարոզէ քաղաքներուն մէջ ։

1 Եւ [1]Յիսուս Հոգւով Սրբով լեցուած Յորդա-
նանէն դարձաւ , [2]ու Հոգիէն անապատը
2 տարուեցաւ , Եւ քառասուն օր Սատանայէն փոր-
ձուեցաւ . [3]ու ան օրերը բան մը չկերաւ . և ան
օրերը լմընալէն ետև՝ անօթեցաւ ։
3 Ու Սատանան ըսաւ անոր . Թէ որ Աստուծոյ
4 Որդին ես , ըսէ ատ քարին որ հաց ըլլայ ։ Եւ
Յիսուս պատասխան տուաւ անոր՝ ու ըսաւ .
[4]Գրուած է թէ , Ո՛չ միայն հացով կ'ապրի
մարդ , հապա Աստուծոյ ամէն խօսքովը ։

[7] Հռութ . դ . 18 , ԽԸ ։ ա Մն . բ . 10 , ԽԸ ։
[8] Ծն . ժա . 24 , 26 ։
[9] Տես Ծն . ժա . 12 ։
[10] Ծն . ե . 6 , ԽԸ ։ ժա . 10 , ԽԸ ։
[11] Ծն . ե . 1 , 2 ։
[1] Մատ . դ . 1 ։ Մար . ա . 12 ։
[2] Հմր 14 ։ Գլ . բ . 27 ։
[3] Ել . լդ . 28 ։ գ Թագ . ժթ . 8 ։
[4] բ Օր . ը . 3 ։

5 Եւ Սատանան մէկ բարձր լեռ մը հանելով զա-
նիկայ , աշխարհի բոլոր թագաւորութիւնները
6 ցուցուց անոր մէկ վայրկեանի մը մէջ • Եւ Սատա-
նան ըսաւ անոր • Ես ամէն իշխանութիւնը ու
անոնց փառքը քեզի պիտի տամ , †ինչու որ ինծի
յանձնուած է • և որու որ ուզեմ՝ կու տամ անի-
7 կայ • Ուստի թէ որ դուն իմ առջեւս երկրը-
8 պագութիւն ընես , ամէնը քեզի՛ ըլլայ : Եւ Յի-
սուս պատասխան տուաւ անոր՝ ու ըսաւ • *Ը գրը-
ուած է թէ , Քու Տէր Աստուծոյդ երկրպագու-
թիւն ընես , ու միայն զանիկայ պաշտես :
9 †Եւ զանիկայ տարաւ Երուսաղէմ , ու տաճա-
րին աշտարակին վրայ կայնեցուց , ու ըսաւ անոր •
Թէ որ դուն Աստուծոյ Որդին ես , քեզ ասկէ վար
10 ձգէ • Ինչու որ ըգրուած է թէ , Իր հրեշտակնե-
րուն պիտի ապսպրէ քեզի համար՝ որ քեզ պահեն •
11 Ու ձեռքերնուն վրայ պիտի վերցընեն քեզ , որ
12 չըլլայ թէ ոտդ քարի զարնես : Եւ Յիսուս պա-
տասխան տուաւ ու ըսաւ անոր • †Ըսուած է թէ՝
13 Քու Տէր Աստուածդ չփորձես : Ու երբոր Սատա-
նան ամէն փորձութիւնը կատարեց , †ատեն մը
ետ կեցաւ անկէ :
14 †Եւ Յիսուս Հոգիին զօրութեամբը †Գա-
լիլեա դարձաւ • ու անոր համբաւը ան գաւառին
15 ամէն կողմերը տարածուեցաւ : Եւ ինքը անոնց
ժողովարաններուն մէջը կը սորվեցընէր , ու ամենէն
կը փառաւորուէր :
16 Ու եկաւ †Նազարէթ , ուր որ ինքը մեծցած

† Ցօհ • ժբ • 31 ; ժգ • 30 ; Ցայտ • ժգ • 2 , 7 ;
* Ո՛հախ՛ Եսի՛ս գնա Սատա-
նայ • ինչու որ գրուած
Ղ Բ Օր • ղ • 13 ; ժ • 20 ;
Է Մատ • դ • 5 ;
Ը Սաղ • ղա • 11 ;
Ի Բ Օր • ղ • 16 ;
† Ցօհ • ժգ • 30 ; Երր • դ • 15 ;
Լ Մատ • դ • 12 ; Ցօհ • դ • 43 ;
Խ Հմր 1 ;
† Գոր • ժ • 37 ;
† Մատ • բ • 23 ; ժգ • 54 ; Մար • ղ • 1 ;

էր • և իր սովորութեանը պէս †շաբաթ օրը մտաւ
17 ժողովարանը , ու ելաւ որ կարդայ : Եւ տուին
անոր Եսայի մարգարէին գիրքը • ու երբոր գիրքը
բացաւ , գտաւ այն տեղը՝ ուր որ գրուած էր •
18 †Տէրոջը Հոգին իմ վրաս է • *ինչու որ՝ զիս
օծեց աղքատներուն աւետարան քարոզելու • զիս
խրկեց կոտրած սիրտ ունեցողները բժշկելու •
19 Գերիներուն ազատութիւն , և կոյրերուն տես-
նութիւն քարոզելու , հարստահարութիւն կրողները
ազատ թողու տալու , Տէրոջը ընդունելի տարին քա-
20 րոզելու : Եւ գիրքը գոցելով՝ տուաւ սպասաւորին
ու նստաւ • և ժողովարանը եղողներուն ամէնը
21 աչքերնին տնկած անոր կը նայէին : Եւ սկսաւ ա-
նոնց ըսել • †Այսօր այս գրուածը կատարուեցաւ , ո-
22 ձեր ականջները լսեցին : Եւ ամէնքը անոր վրայ կը
վկայէին , ու կը զարմանային անոր բերնէն ելած
շնորհալի խօսքերուն վրայ՝ ու կ՛ըսէին • †Այսիկայ
23 Յովսեփին որդին չէ՞ : Եւ ըսաւ անոնց • Իրաւ որ
դուք ինծի պիտի ըսէք այս առակը • Բժի՛շկ՝ քու
անձդ բժշկէ • †Ո՛րչափ բաներ լսեցինք որ Կափառ-
նայումի մէջ եղաւ , †հոս ալ ըրէ քու քաղաքիդ
24 մէջ : Եւ ըսաւ • Ա՛մէնիւ կ՛ըսեմ ձեզի թէ ,
25 †Մարգարէ մը իր քաղաքին մէջ ընդունելի չէ : Եւ
ճիրաւի կ՛ըսեմ ձեզի , †թէ շատ որբևայրիներ կային
Եղիայի օրերը Իսրայէլի մէջ , երբոր իրիք տարի
ու վեց ամիս երկինքը գոցուեցաւ , անանկ որ մեծ
26 սով եղաւ բոլոր երկրին մէջ • Բայց Եղիան ա-
նոնցմէ մէկուն չխրկուեցաւ , հապա միայն Սի-
դոնացւոց Սարեփթա †քաղաքին մէջ որբևայրի կնկան

† Գոր • ժգ • 14 ; ժէ • 2 ;
Հ Ես • կա • 1 ;
* Կա՞մ անոր համար
Յ Սաղ • խե • 2 ; Մատ • ժգ • 54 ; Մար • ղ • 2 ; ԳԼ • բ • 47 ;
Ղ Ցօհ • ղ • 42 ;
Ճ Մատ • դ • 18 ; ժա • 23 ;
† Մատ • ժգ • 54 ; Մար • ղ • 1 ;
† Մատ • ժգ • 57 ; Մար • ղ • 4 ; Ցօհ • դ • 44 ;
Ն գ Թագ • ժէ • 9 ; ժբ • 1 ; Ցակ • և • 17 ;

27 մը ։ ՀԵւ շատ բորոտներ կային Իսրայէլի մէջ
Եղիսէ մարգարէին ատենը . ու անոնցմէ մէկը
չմաքրուեցաւ , հապա մինակ Նէեման Ասորին ։
28 Եւ ժողովարանին մէջ ամէնքն ալ բարկութիւնով
29 լեցուեցան՝ երբոր ասիսաքերը լսեցին . Ու ելան ա-
նիկայ քաղաքէն դուրս հանեցին , և տարին զանի-
կայ մինչև ան լեռանը ցցուած ծայրը , որուն վրայ
իրենց քաղաքը շինուած էր , որ զանիկայ բարձր
30 տեղէն վար ձգեն ։ Բայց ինքը անոնց մէջէն ան-
ցաւ գնաց ։
31 ՀԵւ իջաւ Գալիլեայի Կափառնայում քաղաքը .
32 ու շաբաթ օրերը կը սորվեցընէր անոնց ։ Եւ կը
զարմանային անոր վարդապետութեանը վրայ .
Պ ինչու որ իշխանութիւնով էր անոր խօսքը ։
33 ՉԵւ ժողովարանին մէջ մարդ մը կար , որ պիղծ
դևի ոգի ունէր , ու մեծ ձայնով մը աղաղակեց՝
34 Ըսելով . Թո՛ղ տուր , դուն մեզի հետ ի՞նչ բան
ունիս՝ Յիսո՛ւս Նազովրեցի . միթէ մեզ կորսըն-
ցընելո՞ւ եկար . Ա գիտեմ քեզ ո՛վ ես , Ա Աստու-
35 ծոյ Սուրբը ։ Եւ Յիսուս սաստեց անոր՝ ըսելով .
Պապանձէ՝ ու ե՛լ ատկէ . ու դևը զանիկայ նիրկայ
գտնուողներուն մէջտեղը գետինը զարկաւ , և ելաւ
36 անկէ , ու վնաս մը չտուաւ անոր ։ Եւ զարմանք
եկաւ ամենուն վրայ . և իրարու հետ կը խօսէին՝
ու կ՚ըսէին . Ա՛ս ի՞նչ խօսք է , որ իշխանութիւ-
նով և զօրութիւնով կը հրամայէ պիղծ ոգինե-
37 րուն , ու կ՚ելլեն ։ Եւ անոր համբաւը տարա-
ծուեցաւ շրջակայ գաւառին ամէն տեղերը ։
38 ԷՈւ ժողովարանէն ելլելով՝ Սիմոնին տունը
39 մտաւ ։ Սիմոնին զոքանչն ալ սաստիկ ջերմով կը
40 տանջուէր , ու անոր համար աղաչեցին իրեն ։ Եւ

ՀԳ Թագ . ե . 14 ։
Ա Յօհ . ը . 59 ։ ժ . 39 ։
ՀՄատ . դ . 13 ։ Մար . ա . 21 ։
Պ Մատ . ղ . 28 , 29 ։ Տիտ .
բ . 15 ։
Չ Մար . ա . 23 ։
Ա Հմր 42 ։
Ա Սաղ . ժզ . 10 ։ Դան . թ . 24 ։
Գլ . ա . 35 ։
Վ Մատ . ը . 14 ։ Մար . ա . 29 ։

Յիսուս անոր վրայ կայնելով՝ սաստեց ջերմին , որ
թողուց զանիկայ . և շուտ մը ելաւ , ու անոնց
սպասաւորութիւն կ՚ընէր ։
41 Ա Եւ արևը մարը մտած ատենը՝ ամէն անոնք որ
ունէին տեսակ տեսակ ցաւերով հիւանդներ , իրեն
բերին զանոնք . ինքն ալ անոնցմէ ամէն մէկուն
42 վրայ ձեռք դնելով՝ բժշկեց զանոնք ։ Բ Դևեր ալ
կ՚ելլէին շատերէն , կ՚աղաղակէին ու կ՚ըսէին թէ ,
Դուն ես Քրիստոս՝ Աստուծոյ Որդին . Ց և ինքը
կը սաստէր՝ ու թող չէր տար անոնց որ խօսին ,
ինչու որ գիտէին թէ ինքը Քրիստոսն է ։
43 Ա Ու երբոր ցորեկ եղաւ , ելաւ ու գնաց անա-
պատ տեղ մը , և ժողովուրդները կը փնտռէին
զանիկայ . եկան մինչև անոր , ու կը ստիպէին
զանիկայ որ իրենցմէ չերթայ , բայց անիկայ ըսաւ
44 անոնց . Պէտք է ինծի՝ որ ուրիշ քաղաքներու ալ
Աստուծոյ թագաւորութիւնը քարոզեմ . քանզի
45 ասա բանիս համար խրկուած եմ ։ Ի Ու Գալի-
լեայի ժողովարաններուն մէջ կը քարոզէր ։

ԳԼ . Ե

1 Քրիստոս Պետրոսի նաւը նստած՝ կը սորվեցընէ ժողովրդոց ,
4 և ձկանց հրաշալի որսով մը կը ցուցընէ թէ Պետրոսը ու
անոր ընկերները մարդոց որսորդներ պիտի ընէ ։ 12 Քրիստոս
բորոտը կը մաքրէ . 16 անապատ տեղ մը քաշուած՝ ա-
ղօթք կ՚ընէ . 18 անդամալոյծ մը կը բժշկէ . 27 իրեն կը
կանչէ Մատթէոս մաքսաւորը . 29 մեղաւորներու հետ հաց
կ՚ուտէ . 34 և կը նախաձայնէ թէ իր համբառնալէն ետև՝
առաքեալները նեղութիւն պիտի կրեն ու ծոմ պահեն ։

1 Ու Ա եղաւ որ երբ ժողովուրդը անոր բոլորտիքը
դիզուեցաւ՝ Աստուծոյ խօսքը լսելու համար ,
ինքն ալ Գեննեսարեթի ծովակին քովը կեցեր էր ։
2 Ու տեսաւ երկու նաւեր՝ որ ծովակին քովը կեցեր
էին , և ձկնորսները անոնց մէջէն ելած՝ ուռկանները

Ա Մատ . ը . 16 ։ Մար . ա . 32 ։
Բ Մար . ա . 34 ։ գ . 11 ։
Ց Մար . ա . 25 , 34 ։ Հմր 34 ,
35 ։
Ա Մար . ա . 35 ։
Ի Մար . ա . 39 ։
Ա Մատ . դ . 18 ։ Մար . ա .
16 ։

3 կը լուային ։ Ինքը ան նաւերուն մէկուն մէջը
մտաւ՝ որ Սիմոնինն էր , և աղաչեց անոր՝ որ
քիչ մը ցամաքէն ծովուն մէջը տանի ։ և նստե-
լով՝ նաւուն մէջէն ժողովուրդներուն կը սորվե-
ցընէր ։
4 Ու երբոր խօսելէն դադարեցաւ , ըսաւ Սիմո-
նին ։ Բ Առա՛ջ տար նաւը դէպ 'ի խորունկը , և
5 ուռկաններնիդ ձգեցէք ձուկ որսալու ։ Եւ Սի-
մոն պատասխան տալով՝ ըսաւ անոր ։ Վ՛արդապետ՝
բոլոր գիշերս աշխատեցանք , ու բան մը չբռնե-
ցինք ։ բայց քու խօսքիդ համար ուռկանը ձգեմ ։
6 Ու երբոր ասը ըրին , խիստ շատ ձուկեր ժողվեցին
7 մէջը , ու իրենց ուռկանը կը պատըռտէր ։ Եւ
աչք կ'ընէին մէկալ նաւուն մէջ եղող իրենց ըն-
կերներուն՝ որ գան օգնեն իրենց ։ և եկան , ու
երկու նաւերն ալ լեցուցին , մինչև որ ընկղմելու
8 մօտ էին ։ Սիմոն Պետրոս երբոր տեսաւ , Յի-
սուսի ծունկերուն ինկաւ՝ ու ըսաւ ։ Տէր՝ Գ իմ
քովէս մէկդի գնա , ինչու որ ես մեղաւոր մարդ
9 մըն եմ ։ Վասն զի ապշութիւնը պատեց անիկայ
և անոր հետը եղող ամէնը , ան իրենց բռնած
10 ձուկերուն որսին համար ։ Նոյնպէս ալ Զեբե-
դէոսին որդիքը Յակոբոսը և Յովհաննէսը , որոնք
Սիմոնին ընկերներն էին ։ ու Յիսուս ըսաւ Սիմո-
նին ։ Մի՛ վախնար , Դ ասկէ ետև մարդոց որսորդ
11 պիտի ըլլաս ։ Եւ նաւերը ցամաքը հանելով՝
Ե ամէն բան թողուցին , ու անոր ետևէն գացին ։
12 Ղ Ու եղաւ որ երբ ինքը քաղաքի մը մէջ էր ,
ահա՛ մէկ մարդ մը բորոտութիւնով լեցուն՝ երբոր
Յիսուսը տեսաւ , երեսի վրայ իյնալով աղաչեց
անոր՝ ու ըսաւ ։ Տէր՝ թէ որ ուզես , կրնաս զիս

Բ Յօհ ։ իա ։ 6 ։
Գ բ Թագ ։ զ ։ 9 ։ գ Թագ ։ ժէ ։ 18 ։
Դ Մատ ։ դ ։ 19 ։ Մար ։ ա ։ 17 ։
Ե Մատ ։ դ ։ 20 ։ ժԹ ։ 27 ։ Մար ։ ա ։ 18 ։ Գլ ։ ժը ։ 28 ։
Ղ Մատ ։ ը ։ 2 ։ Մար ։ ա ։ 40 ։

13 մաքրել ։ Եւ Յիսուս իր ձեռքը երկընցընելով՝
դպաւ անոր , ու ըսաւ ։ Կ'ուզեմ՝ մաքրուէ ։ և
14 շուտ մը բորոտութիւնը անկէ գնաց ։ Ե Ու ինքը
պատուիրեց անոր որ մէկու մը չըսէ , հապա ըսաւ ։
Գնա՛ քեզ քահանային ցուցո՛ւր , և Ը Մովսէսին
պատուիրածին պէս քու մաքրուելուդ ընծան տո՛ւր՝
15 անոնց վկայութիւն ըլլալու համար ։ Եւ անոր վրա-
յով խօսքը աւելի կը տարածուէր ։ Բ ու շատ ժողո-
վուրդներ կը ժողվուէին մտիկ ընելու , և անով
16 իրենց հիւանդութիւններէն բժշկուելու ։ Ժ Ու
ինքը անապատ տեղուանք կը քաշուէր , և աղօթք
կ'ընէր ։
17 Ու եղաւ որ մէկ օր մը ինքը կը սորվեցընէր , ու
փարիսեցիներ և օրինաց վարդապետներ նստած էին ,
որոնք Գալիլեայի ու Հրէաստանի ու Երուսաղեմի
բոլոր գիւղաքաղաքներէն ժողվուած էին ։ ու Տէ-
րոջը զօրութիւնը ներկայ էր անոնք բժշկելու ։
18 Ի Եւ ահա՛ տանի մը մարդիկ՝ մէկ անդամալոյծ մարդ
մը մահիճովը բերին , և հնարը կը փնտռէին թէ
ինչպէս զանիկայ ներս խօթեն , ու դնեն անոր
19 առջևը ։ Ու երբոր բազմութենէն ճամբայ չէին
գտներ՝ որ անկէ ներս խօթեն անիկայ , տանիքին
վրայ ելան , և զանիկայ կղմինտրներուն մէջէն մա-
հիճովը մէջտեղը Յիսուսին առջևը իջեցուցին ։
20 Եւ անիկայ տեսնելով անոնց հաւատքը՝ ըսաւ ա-
նոր ։ Ո՛վ մարդ՝ քու մեղքերդ քեզի ներուած են ։
21 Եւ Լ դպիրները ու փարիսեցիները սկսան խորհիլ ,
ու ըսել ։ Ո՞վ է ասիկայ , որ հայհոյութիւններ
կը խօսի ։ Ի ո՞վ կրնայ մեղաց թողութիւն տալ ,
22 բայց միայն Աստուած ։ Եւ Յիսուս իմանալով ա-

Ի Մատ ։ ը ։ 4 ։
Ը Ղև ։ ժդ ։ 4 ։ 10 ։ 21 ։ 22 ։
Բ Մատ ։ դ ։ 25 ։ Մար ։ գ ։ 7 ։ Յօհ ։ զ ։ 2 ։
Ժ Մատ ։ ժդ ։ 23 ։ Մար ։ զ ։ 46 ։
Ի Մատ ։ թ ։ 2 ։ Մար ։ բ ։ 3 ։
Լ Մատ ։ թ ։ 3 ։ Մար ։ բ ։ 6 ։ 7 ։
Ի Սաղ ։ լբ ։ 5 ։ Ես ։ խդ ։ 25 ։

նոնց խորհուրդները՝ պատասխան տուաւ՝ ու ըսաւ
23 անոնց. Սրտերնուդ մէջ ի՞նչ կը խորհիք: Մ՞րը
աւելի դիւրին է. Քու մեղքերդ քեզի ներուած
24 են ըսե՞լը, թէ Ելի՛ր ու քալէ՛ ըսելը: Բայց որ-
պէս զի գիտնաք՝ թէ Որդին մարդոյ իշխանութիւն
ունի երկրի վրայ մեղքերու թողութիւն տալու,
(ըսաւ անդամալոյծին,) Քեզի կ՚ըսեմ, Ելի՛ր
25 մահիճդ առ՝ ու տո՛ւնդ գնա: Ան ալ իսկոյն ա-
նոնց առջեւը ելաւ, ու վրան առաւ՝ ինչ բանի
վրայ որ պառկած էր, և գնաց իր տունը, ու Ա-
26 ստուծոյ փառք կու տար: Եւ ամէնքը ապշած մնա-
ցին, ու Աստուծոյ փառք կու տային. և վախով
լեցուած՝ կ՚ըսէին թէ, Այսօր նորանշան բաներ
տեսանք:
27 ԺԵւ ասբաներէն ետև ելաւ անկէ, ու տեսաւ
մէկ մաքսաւոր մը՝ որուն անունը Ղևի էր, որ
մաքս ընդունելու տեղը նստեր էր, ու ըսաւ անոր.
28 Ետևէ՛ս եկուր: Ան ալ թողուց ամէնը՝ և ելաւ
29 գնաց անոր ետևէն: ԻՈւ Ղևի անոր մեծ կոչունք
մը ըրաւ իր տանը մէջ. ՀԵւ շատ բազմութիւն
կար մաքսաւորներու և ուրիշներու՝ որ անոնց հետ
30 սեղան նստեր էին: Եւ անոնց դպիրները ու փա-
րիսեցիները տրտունջ կ՚ընէին անոր աշակերտնե-
րուն ու կ՚ըսէին. Ինչո՞ւ համար մաքսաւորներուն
31 և մեղաւորներուն հետ կ՚ուտէք ու կը խմէք: Եւ
Յիսուս պատասխան տալով՝ ըսաւ անոնց. Ա-
ռողջներուն բժիշկ պէտք չէ՛, հապա հիւանդնե-
32 րուն. Ես ծարդարները կանչելու չեկայ, հապա
մեղաւորները ապաշխարութեան:
33 Անոնք ալ ըսին անոր. Ղինչո՞ւ Յովհաննէսին
աշակերտները շատ անգամ ծոմ կը պահեն, և ա-

Ժ Մատ. Թ. 9: Մար. բ. 13, 14:
Ի Մատ. Թ. 10: Մար. բ. 15:
Հ Գլ. ժե. 1:
Ծ Մատ. Թ. 13: ա Տիմ. ա. 15:
Ղ Մատ. Թ. 14: Մար. բ. 18:

ղօթքներ կ՚ընեն, նոյնպէս ալ փարիսեցւոց աշա-
կերտները. և քուկիններդ կ՚ուտեն ու կը խմեն:
34 Անիկայ ալ ըսաւ անոնց, Կրնա՞ք հարսնիքին
տղոցը ծոմ պահել տալ՝ քանի որ փեսան իրենց
35 հետն է: Բայց օրեր պիտի գան՝ որ երբ փեսան ի-
րենցմէ վերցուի, հապա ան օրերը ծոմ պիտի
36 պահեն: ՃԱռակ մըն ալ ըսաւ անոնց թէ, Մէկը
չձգեր նոր լաթի կտոր հին հանդերձի վրայ. եթէ
ոչ՝ ան նորը պատռուածք ալ կ՚ընէ, ու հինցածին
հետ ալ չմիաբանիր ան նոր լաթէն եղած կտորը:
37 Եւ մէկը նոր գինին հին տիկերու մէջ չդներ. եթէ
ոչ՝ նոր գինին հին տիկերը կը պատռէ, ինքը կը
38 թափի, ու տիկերը կը կորնչին. Հապա նոր գի-
նին նոր տիկերու մէջ դնելու է, ու երկուքն ալ
39 կը պահուին: Եւ մէկը հին գինին խմելէն ետև՝
անմիջապէս նորը չուզեր. քանզի կ՚ըսէ թէ՝
Հինը աւելի ախորժելի է:

ԳԼ. Զ

1 Քրիստոս շաբաթ օրուան պահպանութեանը վրայով փարի-
սեցւոց կուրութիւնը կը յանդիմանէ Սուրբ Գրոց վկայու-
թեամբը՝ փաստով և հրաշքով. 13 տասուերկու առաքեալ-
ները կ՚ընտրէ. 17 հիւանդները կը բժշկէ. 20 ժողովրդոց
առջեւը իր աշակերտներուն խօսելով կը ցուցընէ թէ որո՞նց
կը վայլէ երանութիւնը և որո՞նց վայը. 27 կը պատուիրէ
թշնամին սիրել, 46 և Աստուծոյ խօսքին հնազանդելով
բարիք գործել, որ չըլլայ թէ առանց հիման հողի վրայ շի-
նուած տան մը պէս կործանինք փորձութեան օրը:

1 Ու — եղաւ որ երկրորդ առաջին շաբաթ օրը՝ ինքը
արտերուն մէջէն կ՚անցնէր, և իր աշակերտները
ցորենի հասկեր փրցընելով, ձեռքերնուն մէջ կը
2 շփէին՝ ու կ՚ուտէին: Ու փարիսեցիներէն ոմանք
ըսին անոնց. Ատ ի՞նչ բան կ՚ընէք, Բ որ արժան
3 չէ ընել շաբաթ օրը: Եւ Յիսուս պատասխան

Ճ Մատ. Թ. 16, 17: Մար. բ. 21, 22:
Ա Մատ. ժբ. 1: Մար. բ. 23:
Բ Եւ. ի. 10:
Գ ա Թագ. իա. 6:
Դ Ղև. իդ. 9:

տալով անոնց ըսաւ. Ձի՞ք կարդացեր դուք Դաւիթին ըրածը, երբոր անօթեցաւ ինքը՝ և անոնք
4 որ իր հետն էին. Ինչպէս անիկայ Աստուծոյ տունը մտաւ, և առաջաւորութեան հացերը առաւ ու կերաւ, և տուաւ անոնց ալ՝ որ իր հետն էին. Ե որ ՔՀՈ-ս մը օրինաւոր չէ ուտել, բայց
5 միայն քահանաներուն: Նաև ըսաւ անոնց. Որդին մարդոյ շաբաթին ալ Տէրն է:
6 Եւ եղաւ որ ուրիշ շաբաթ օր մըն ալ ինքը ժողովարանը մտաւ՝ ու կը սորվեցընէր. և հոն մարդ
7 մը կար, որուն աջ ձեռքը չորցած էր: Նաև դպիրները ու փարիսեցիները անոր կը սպասէին՝ որ շաբաթ օրը զանիկայ բժշկէ, որպէս զի ամբաս-
8 տանութեան առիթ մը գտնեն անոր դէմ: Ան-կ ինքը գիտնալով անոնց խորհուրդները, ըսաւ ան մարդուն՝ որուն ձեռքը չորցած էր. Ելիր՝ մէջտեղը
9 կայնէ. ան ալ ելաւ կայնեցաւ: Ան ատենը Յիսուս ըսաւ անոնց. Ձեզի բան մը հարցընեմ. Շաբաթ օրը ի՞նչ արժան է, բարիք ընել, թէ չարիք ընել. հոգի մը ապրեցընե՞լ, թէ
10 մեռցընել: Ու շուրջանակի ամենուն վրայ նայելով՝ ըսաւ անոր. Ձեռքդ երկընցու՛ր. ան ալ այնպէս ըրաւ. ու անոր ձեռքը ողջացաւ մէկալին
11 պէս: Ու անոնք կատաղութեամբ լեցուեցան, ու իրարու հետ կը խօսէին՝ թէ ինչ ընեն Յիսուսին:
12 Ու եղաւ որ ան օրերը լեռը ելաւ աղօթք ընելու, ու բոլոր գիշերը Աստուծոյ աղօթք ընելով
13 անցուց: Ու երբոր առաւօտ եղաւ, կանչեց իր աշակերտները, ու անոնցմէ տասներկու հոգի ընտ-
14 րեց, որոնք առաքեալ ալ անուանեց. Սիմոնը՝ որուն որ Պետրոս ալ անուանեց, և անոր եղբայրը Անդրեասը, Յակոբոսը ու Յովհաննէսը, Փիլիպ-

ի Մատ. ժբ. 9։ Մար. գ. 1։ Ղկ. ժգ. 14։ ժգ. 3։ Ցօհ. թ. 16։

ղ Մատ. ժգ. 23։
ե Մատ. ժ. 1։
ը Ցօհ. ա. 42։

15 պոսը և Բարթուղիմէոսը, Մատթէոսը և Թովմասը, Ալփեոսեան Յակոբոսը և Նախանձայոյզ
16 ըսուած Սիմոնը, Ը Յակոբոսին Եղբայրը Յուդան և Իսկարիովտացի Յուդան՝ որ և մատնիչ եղաւ:
17 Ու անոնց հետ իջնելով՝ մէկ տափարակ տեղ մը կայնեցաւ. նաև իր աշակերտներուն ժողովը՝ ժ ու մեծ բազմութիւն մը ժողովուրդներու բոլոր Հրէաստանէն, ու Երուսաղէմէն, և Տիւրոսի ու Սի-
18 դոնի ծովեզերքէն. Որոնք եկան անոր Խօսքերը մտիկ ընելու, ու իրենց հիւանդութիւններէն բժշկուելու. և պիղծ ոգիներէն նեղուած կրող-
19 ներն ալ էին, ու կը բժշկուէին: Ու բոլոր ժողովուրդը էկ՛ուզէր իրեն դպչիլ. Ինչու որ զօրութիւն կ՛ելլէր իրմէն, ու ամէնը կը բժշկէր:
20 Ու ինքը իր աչքերը դէպ՚ի իր աշակերտներուն վերցուց՝ ու ըսաւ. Ե Երանի ձեզ աղքատներուդ, ինչու որ ձերն է Աստուծոյ թագաւորութիւնը:
21 թ Երանի ձեզ՝ որ հիմա անօթի էք, ինչու որ պիտի կշտանաք. Երանի ձեզ՝ որ հիմա կուլաք,
22 ինչու որ պիտի խնդաք: Երանի՛ ձեզ՝ երբոր մարդիկ ձեզ ատեն, ու երբոր ձեզ իրենց ընկերութենէն մերժեն՝ ու նախատեն, և ձեր վրայով գէշ անուն հանեն Որդւոյ մարդոյ պատճառովը:
23 Ուրախ եղէք դուք ան օրը՝ ու ցնծացէ՛ք, որ ահա ձեր վարձքը շատ է երկինքը. Ժ վասն զի իրենց
24 հայրերը այդպէս կ՛ընէին մարգարէներուն: Ի Ա՛ւայ վա՛յ ձեզի՛ յ հարուստներուդ, Ն ինչու որ ձեր մխի-

ր Ցուդ. 1։
թ Մատ. դ. 25։ Մար. գ. 7։
ի Մատ. ժգ. 36։
լ Մար. ե. 30։ Գլ. ը. 46։
խ Մատ. ե. 3։ ժա. 5։ Ցակ. բ. 5։
ծ Ես. ծե. 1։ կե. 13։ Մատ. ե. 6։
կ Ես. կա. 3։ Մատ. ե. 4։

հ Մատ. ե. 11։ ա Պետ. բ. 19։ գ. 14։ դ. 14։
յ Ցօհ. ժգ. 2։
ղ Մատ. ե. 12։ Գոր. ե. 41։ Կող. ա. 24։ Ցակ. ա. 2։
ճ Գոր. է. 51։
ի Ամով. գ. 1։ Ցակ. ե. 1։
ի Գլ. ժբ. 21։
ն Մատ. գ. 2։ 5։ 16։ Գլ. ժգ. 25։

25 թարութիւնը առած էք ։ Չ Վա՛յ ձեզի՝ որ կուշտ
էք, ինչու որ պիտի անօթենաք. ՝ Վա՛յ ձեզի որ
հիմա կը ծիծաղիք, ինչու որ սուգ պիտի ընէք ու
26 լաք ։ Չ Վա՛յ ձեզի՝ երբոր *մարդիկ ձեր վրայով
աղէկ խօսին, ինչու որ իրենց հայրերը այդպէս
կ'ընէին սուտ մարգարէներուն ։
27 Պ Բայց կ'ըսեմ ձեզի՝ որ մտիկ կ'ընէք. Սիրե-
ցէ՛ք ձեր թշնամիները. ձեզ ատողներուն բարի՛
28 ըրէք. Ձեզ անիծողները օրհնեցէ՛ք, Ջ ձեզի նե-
ղութիւն տուողներուն համար աղօթք ըրէք ։
29 Ա Ան որ քու մէկ ծնօտիդ կը զարնէ, մէկալն ալ
մօտեցուր անոր. ՝ ԵՒ ան որ քու վերարկուդ քեզ-
մէ կը հանէ, մի՛ արգիլեր անկէ շապիկդ ալ ։
30 Ի Ան ամենուն որ քեզմէ կ'ուզէ՝ տո՛ւր, ու քու
31 բաներդ առնողէն ղանոնք մի՛ պահանջեր ։ Ր Եւ
ինտոր կ'ուզէք որ մարդիկ ձեզի ընեն, դուք
32 ալ անոնց անա՛նկ ըրէք ։ Ր Եւ թէ որ դուք
ձեզ սիրողները սիրէք՝ ի՞նչ շնորհ կ'ունե-
նաք. ինչու որ մեղաւորներն ալ կը սիրեն
33 զիրենք սիրողները ։ Եւ թէ որ դուք ձեզի բա-
րի ընողներուն բարի ընէք, ի՞նչ շնորհ կ'ու-
նենաք. ինչու որ մեղաւորներն ալ նոյն բանը կ'ը-
34 նեն ։ Ց Եւ թէ որ անանկ մանդիկներու փոխ
տաք՝ որոնցմէ յոյս ունիք առնելու, ի՞նչ շնորհ
կ'ունենաք. ինչու որ մեղաւորներն ալ մեղաւոր-
ներուն փոխ կու տան, որ նոյն չափովը ետ առնեն ։
35 Ա Հապա սիրեցէ՛ք դուք ձեր թշնամիները, ու
բարի՛ ըրէք. Ի ԵՒ փո՛խ տուէք առանց փոխարէնի

Չ Ես. կե. 13 ։
՝ Առակ. ժդ. 13 ։
Չ Յօհ. ժե. 19 ։ ա Յօհ. դ. 5 ։
* Ամենք՝ բոլոր մարդիկ
Պ Ել. իգ. 4 ։ Առակ. իե. 2 ։ Մատ. ե. 44 ։ Հմր 35 ։ Հը-
ռով. ժբ. 20 ։
Ջ Գլ. իգ. 34 ։ Գոր. է. 59 ։
Ա Մատ. ե. 39 ։
՝ ա Կոր. զ. 7 ։
Վ բ Օր. ժե. 7, 8, 10 ։ Առակ. իա. 26 ։ Մատ. ե. 42 ։
Ր Մատ. է. 12 ։
Ր Մատ. ե. 46 ։
Ց Մատ. ե. 42 ։
Ա Հմր 27 ։
Ի Սաղ. լէ. 26 ։ Հմր 30 ։

մը սպասելու. ԵՒ ձեր վարձքը շատ պիտի ըլլայ,
ու Բարձրելոյն որդիքը պիտի ըլլաք. ինչու որ
անիկայ բարերար է ապերախտներուն ու չարե-
36 րուն ։ Ո Ուրեմն գթած եղիք՝ ինչպէս որ ձեր Հայրն
37 ալ գթած է ։ Ֆ Մի՛ դատէք, ու պիտի չդա-
տուիք. մի՛ դատապարտէք, ու պիտի չդատապար-
տուիք. ներեցէ՛ք, ու ձեզի պիտի ներուի.
38 Ա Տուէ՛ք՝ ու ձեզի պիտի տրուի. աղէկ չափով՝
կոխուած՝ ցնցուած՝ լեփլեցուն պիտի տրուի Բ ձեր
գոգը. Գ քանզի ան չափովը՝ որով դուք կը չափէք,
ձեզի պիտի չափուի ։
39 Առակ մը՛ն ալ ըսաւ անոնց. Դ Միթէ կոյրը
կոյրին կրնա՞յ առաջնորդութիւն ընել. չէ՞ որ եր-
40 կուքն ալ փոսը պիտի իյնան ։ Ե Աշակերտը իր
վարդապետէն մեծ չէ. բայց ամէն կատարելապէս
վարժուածը իր վարդապետին պէս կ'ըլլայ ։
41 Զ Եւ ինչո՞ւ քու եղբօրդ աչքին մէջի շիւղը կը
տեսնես, ու քու աչքիդ մէջի գերանին չես նայիր ։
42 Կամ ի՞նչպէս կրնաս ըսել քու եղբօրդ. Ե՛ղբայր՝
թո՛ղ տուր որ աչքիդ մէջի շիւղը հանեմ. ԵՒ դուն
քու աչքիդ մէջի գերանը չես տեսներ. կե՛ղծաւոր՝
Է առաջ քու աչքէդ գերանը հանէ՛, ու ետքը պիտի
նայիս քու եղբօրդ աչքին մէջի շիւղը հանելու ։
43 Ը Ինչու որ չկայ բարի ծառ մը՝ որ չար պտուղ
բերէ. ոչ ալ չար ծառ մը՝ որ բարի պտուղ
44 բերէ. Թ Վասն զի ամէն ծառ իր պտուղէն կը
ճանչցուի. ինչու որ փուշերէն թուզ չեն քաղեր,
45 ու մորենիէն խաղող չեն ժողվեր ։ Ժ Բարի մարդը

Ի Մատ. ե. 45 ։
Ա Մատ. ե. 48 ։
Ֆ Մատ. է. 1 ։
Ա Առակ. ժթ. 17 ։
Բ Սաղ. հթ. 12 ։
Գ Մատ. է. 2 ։ Մար. դ. 24 ։ Յակ. բ. 13 ։
Դ Մատ. ժե. 14 ։
Ե Մատ. ժ. 24 ։ Յօհ. ժդ. 16 ։ ժե. 20 ։
Զ Մատ. է. 3 ։
Է Տես Առակ. ժը. 17 ։
Ը Մատ. է. 16, 17 ։
Թ Մատ. ժբ. 33 ։
Ժ Մատ. ժբ. 34 ։

իր սրտին բարի գանձէն բարութիւն կը բղխէ, և
չար մարդը իր սրտին չար գանձէն չարութիւն կը
բղխէ. Է ինչու որ իր բերանը սրտին աւելցուքէն
կը խօսի:
46 Լ Եւ ինչո՞ւ զիս Տէր Տէր՝ կը կոչէք, ու ըսած
47 բաներս չէք կատարեր: Ի Ան ամէնը որ ինծի կու
գայ՝ և իմ խօսքերս կը լսէ՝ ու անոնք կը կատարէ,
48 ձեզի ցուցընեմ թէ որո՛ւ կը նմանի: Անիկայ տուն
շինող մարդու մը կը նմանի, որ փորեց ու խո-
րունկ ցուց, ու հիմը վէմի վրայ դրաւ. և ջուրերուն
յորդած ատենը՝ գետը զարկաւ ան տանը, ու
չկրցաւ զանիկայ շարժել. ինչու որ վէմի վրայ հաս-
49 տատուած էր: Բայց ան որ իմ խօսքերս կը լսէ՝
ու չկատարեր, կը նմանի ան մարդուն՝ որ հողի վը-
րայ առանց հիմի տուն կը շինէ. որուն գետը
զարկաւ, և շուտ մը փլաւ, ու ան տանը կործա-
նումը մեծ էր:

ԳԼ. Է

1 Քրիստոս աւելի մեծ հաւատք կը գտնէ հեթանոս հարիւրա-
պետի մը վրայ՝ քան թէ Հրէից վրայ. 10 անոր ծառան չտե-
սած կը բժշկէ. 11 Նային քաղաքէն եղող այրի կնկան մը
զաւակը կը յարուցանէ. 19 իր հրաշքները յիշելով պատաս-
խան կու տայ Յովհաննէսին խրկած մարդոցը. 24 Յովհան-
նէսին վրայով իր ունեցան գաղափարը կը յայտնէ ժողովուր-
դին. 30 կը յանդիմանէ Հրէաները՝ որ ո՛չ Յովհաննէսին և
ո՛չ իր վարմունքովը համոզուեցան. 36 կը ցուցընէ թէ ինքը
բարեկամ է մեղաւորներուն, չէ՛ թէ զանոնք մեղաց մէջ
պահելու, այլ անոնց մեղքերը ներելու, երբոր անոնք զեղջի
գան ու հաւատան:

1 Ու երբոր իր բոլոր խօսքերը ժողովուրդին ականջ-
ներուն խօսիլը լմընցուց, Մտաւ Կափառ-
2 նայում: Եւ հարիւրապետի մը ծառայ ծանր
հիւանդացած՝ մօտ էր մեռնելու, որ սիրելի էր ա-
3 նոր: Երբոր Յիսուսի վրայով լսեց, Հրէաներէն

Է Մատ. ժբ. 34:
Լ Մաղ. ա. 6: Մատ. է. 21: իե. 11: Գլ. ժգ. 25:
Ի Մատ. է. 24:
Ա Մատ. ը. 5:

գանի մը ծերեր խրկելով, աղաչեց անոր՝ որ գայ իր
4 ծառան ապրեցընէ: Անոնք ալ եկան Յիսուսին՝ և
թախանձանօք կ՚աղաչէին անոր, ու կ՚ըսէին թէ,
Անիկայ արժանի է՝ որուն ասս շնորհը պիտի ընես.
5 Ինչու որ մեր ազգը կը սիրէ, ու ժողովարանը
6 անիկայ շինեց մեզի: Եւ Յիսուս անոնց հետ գնաց.
երբոր տունէն շատ հեռու չէր, հարիւրապետը
խրկեց անոր գանի մը բարեկամներ, ու ըսաւ անոր.
Տէր՝ մի՛ յոգնիր, ինչու որ ես արժանի չեմ որ
7 դուն իմ յարկիս տակը մտնես. Անոր համար ես
ինքզինքս ալ արժանի չսեպեցի քեզի գալու. հա-
պա խօսքո՛վ զրուցէ, և իմ ծառաս պիտի բժշկուի.
8 Ինչու որ ես ալ իշխանութեան տակ դրուած մարդ
մըն եմ, ու իմ հրամանիս տակը զինուորներ ունիմ.
և ասոր կ՚ըսեմ՝ Գնա՛, ու կ՚երթայ. և մէկալին
թէ՝ Եկո՛ւր, ու կու գայ, և ծառայիս թէ՝ Ա-
9 բանը ըրէ՛, ու կ՚ընէ: Յիսուս ասս բաները լսե-
լով՝ զարմացաւ անոր վրայ. և իր ետևէն գացող
ժողովուրդին դարձաւ ու ըսաւ. Ձեզի կ՚ըսեմ,
որ Իսրայէլի մէջ անգամ ես այսչափ հաւատք
10 չգտայ: Ու պատգամաւորները նորէն տուն դար-
ձան, և հիւանդ ծառան առողջացած գտան:
11 Ու եղաւ որ հետևալ օրը քաղաք մը կ՚երթար,
որուն անունը Նային էր. և անոր հետը կ՚երթա-
յին իր աշակերտներէն շատերը, ու մեծ բազմու-
12 թիւն: Ու երբոր քաղաքին դրանը մօտեցաւ,
ահա՛ մեռել մը դուրս կը հանէին, իր մօրը մէկ
հատիկ տղան. և անիկայ որբևարի էր, ու քա-
13 ղաքին շատ ժողովուրդը անոր հետն էր: Եւ
Տէրը անիկայ տեսնելով՝ խղճաց անոր վրայ, ու
14 ըսաւ անոր. Մի՛ լար: Եւ մօտենալով՝ դագա-
ղին դպաւ, ու տանողները կանկ առին. և ըսաւ.
15 Ո՛վ պատանի՝ քեզի կ՚ըսեմ՝ Բ Ելի՛ր: Ու մեռելը
ելաւ նստաւ, և սկսաւ խօսիլ. ու տուաւ զանի-

Բ Գլ. ը. 54: Յօհ. ժա. 43: | Գոր. Թ. 40: Հռով. դ. 17:

16 կայ իր մօրը : ֆ Եւ ամէնքն ալ վախով բռնուե-
ցան . ու զԱստուած կը փառաւորէին ըսելով
թէ , Տ Մեծ մարգարէ մը եղեր է մեր մէջը . և
թէ՝ Ը Աստուած իր ժողովուրդին այցելութիւն
17 բրաւ : Եւ աս ձայնը իր վրայով՝ բոլոր հրեաս-
տան եղաւ , ու բոլոր շրջակայ տեղուանքը :
18 Ղ Եւ Յովհաննէսին պատմեցին իր աշակերտները
19 աս ամէն բաներուն վրայով : Յովհաննէս ալ իր
աշակերտներէն երկուքը իրեն կանչեց , և զանոնք
Յիսուսին խրկեց՝ ըսելով . Դուն ա՞ն ես՝ որ գա-
20 լու էիր , թէ ուրիշը մը սպասենք : Եւ ան մար-
դիկը եկան անոր՝ ու ըսին . Յովհաննէս Մկրտիչը
մեզ խրկեց քեզի , ու կ'ըսէ . Դուն ա՞ն ես՝ որ
21 գալու էիր , թէ ուրիշը մը սպասենք : Եւ նոյն
ժամուն շատերը բժշկեց իրենց հիւանդութիւննե-
րէն՝ ու հարուածներէն՝ և չար ոգիներէն , ու շատ
22 կոյրերու տեսութիւն շնորհեց : Եւ Յիսուս
Ի պատասխան տալով՝ անոնց ըսաւ . Գացէք Յով-
հաննէսին պատմեցէք ինչ որ տեսաք ու լսեցիք .
Ը որ կոյրերը կը տեսնեն , կաղերը կը քալեն ,
բորոտները կը մաքրուին , խուլերը կը լսեն ,
մեռելները յարութիւն կ'առնեն , Ր աղքատնե-
23 րուն աւետարան կը քարոզուի . Եւ երանի անոր ,
որ իմ վրայովս չգայթակղիր :
24 Ժ Ու երբոր Յովհաննէսին խրկած մարդիկը գա-
ցին , Յիսուս սկսաւ ժողովուրդներուն ըսել Յով-
հաննէսին համար . Ի՞նչ տեսնելու ելաք անապա-
25 տին մէջ . եղի՞ղ մը հովէն շարժուած : Ա՛պա
ի՞նչ տեսնելու ելաք . փափուկ հանդերձներ հա-
գած մարդ մը . ահա անոնք որ փառաւոր հա-
գուստներու ու փափկութեան մէջ են , թագաւո-

ֆ Գլ . ա . 65 ։
Տ Գլ . իդ . 19 ; Ցօհ . դ . 19 ; զ . 14 ; թ . 17 ։
Ը Գլ . ա . 68 ։
Ղ Մատ . ժա . 2 ։
Ի Մատ . ժա . 5 ։
Ը Ես . լե . 5 ։
Ր Գլ . դ . 18 ։
Ժ Մատ . ժա . 7 ։

26 րական պալատներն են : Ա՛պա ի՞նչ տեսնելու
ելաք . մարգարէ՞ . այո՝ կ'ըսեմ ձեզի , մարգարէէ
27 մըն ալ աւելի : Ինչու որ ասիկայ է՝ որուն հա-
մար գրուած է . Ի Ահա ես իմ դեսպանս կը խրկեմ
քու երեսիդ առջեւէն , որ քու ճամբադ պիտի պատ-
28 րաստէ քու առջեւէդ : Վերջի կ'ըսեմ ձեզի .
Կիներէն ծնածներուն մէջը Յովհաննէս Մկրտի-
չէն մեծ մարգարէ չկայ . սակայն Աստուծոյ թագա-
ւորութեանը մէջ պզտիկը անկէ մեծ է :
29 Եւ բոլոր ժողովուրդը ու մաքսաւորները երբոր
լսեցին , արդարացուցին զԱստուած , որ Լ Յով-
30 հաննէսին մկրտութիւնովը մկրտուեցան : Բայց
փարիսեցիները և օրինականները Խ իրենց անձին
դէմ Աստուծոյ խորհուրդը անարգեցին , որ անկէ
չմկրտուեցան :
31 Ծ Ուստի որո՞ւ նմանցընեմ աս ազգին մարդիկը ,
32 և որո՞ւ կը նմանին : Կը նմանին տղոց , որ շու-
կաները նստելով՝ իրարու կը կանչեն , ու կ'ըսեն .
Փող ՚ի՛նչ ընդունեցինք ձեզի՝ ու չխաղացիք , ողբ կարդա-
33 ցինք ձեզի՝ ու չլացիք : Կ Վասն զի Յովհաննէս
Մկրտիչը եկաւ , ո՛չ հաց կ'ուտէր և ո՛չ գինի կը
խմէր , ու կ'ըսէք . Դեւ կայ անոր ներսի դին :
34 Որդին մարդոյ եկաւ՝ կ'ուտէ ու կը խմէ , և կ'ը-
սէք . Ահա ուտող և արբեցող մարդ մը՝ մաքսա-
35 աւորներու ու մեղաւորներու բարեկամ . Հ Եւ ի-
մաստութիւնը արդարացաւ իր բոլոր տղոցմէն :
36 Ն Փարիսեցիներէն մէկը կ'աղաչէր անոր՝ որ իր
հետը հաց ուտէ . ան ալ փարիսեցիին տունը
37 մտաւ՝ ու սեղան նստաւ : Եւ ահա քաղաքին մէջ
մեղաւոր կնիկ մը կար . երբոր իմացաւ թէ անի-
կայ փարիսեցիին տունը սեղան նստեր է , մէկ շիշ

Խ Մաղ . գ . 1 ։
Լ Մատ . դ . 5 ; Գլ . գ . 12 ։
Ծ Գոր . ի . 27 ։
Կ Մատ . ժա . 16 ։
Հ Մատ . ժա . 19 ։
Ն Մատ . իզ . 6 ; Մար . ժդ . 3 ; Ցօհ . ժա . 2 ։
Մատ . դ . 4 ; Մար . ա . 6 ; Գլ . ա . 15 ։

38 մը անուշահոտ եղ բերաւ. Ու ետևի կողմէն անոր
ոտքերուն քովը կեցեր՝ կու լար, և արցունքովը
սկսաւ անոր ոտքերը թրջել, ու իր գլխուն մազե-
րովը կը սրբէր, և կը համբուրէր անոր ոտքերը,
39 ու եղով կ'օծէր: Ու երբոր տեսաւ փարիսեցին՝
որ զանիկայ հրաւիրեր էր, կ'ըսէր իր մտքին մէջ.
ՂԱսիկայ թէ որ մարգարէ ըլլար, պիտի գիտնար
թէ ո՛վ՝ և ի՞նչպէս կնիկ է իրեն դպչողը. ինչու որ
40 մեղաւոր է: Եւ Յիսուս պատասխան տուաւ ու
ըսաւ անոր. Սի՛մոն՝ քեզի բան մը ունիմ ըսելու.
41 ան ալ ըսաւ. Ըսէ՝ վա՛րդապետ. Ե ըսաւ. Մէկ
փոխ տուող մը երկու պարտական ունէր. մէկը
հինգ հարիւր դահեկան պարտք ունէր, ու մէկալը՝
42 յիսուն: Եւ որովհետև հատուցանելու կարողու-
թիւն չունէին, երկուքին ալ շնորհեց. հիմա
զրուցէ՛, Ընոնցմէ ո՞րը աւելի պիտի սիրէ զանի-
43 կայ: Պատասխան տուաւ Սիմոն՝ ու ըսաւ. Ինծի
ասանկ կ'երևնայ, թէ որուն որ շատ շնորհեց. ան
44 ալ ըսաւ անոր. Ուղիղ դատեցիր: Ու դառնա-
լով դէպ 'ի ան կնիկը՝ ըսաւ Սիմոնին. Կը տես-
նե՞ս ասա կնիկը. ես քու տունդ մտայ, դուն ոտքե-
րուս ջուր չտուիր. բայց ասիկայ իր արցունքովը
45 ոտքերս թրջեց, և իր *մազերովը սրբեց: Դուն
ինծի համբոյր մը չտուիր. բայց ասիկայ հոս մտնե-
լէս 'ի վեր ոտքերս համբուրելէն չդադարեցաւ:
46 ՃԴուն իմ գլուխս ձէթով չօծեցիր. բայց ասիկայ
47 իմ ոտքերս անուշահոտ եղով օծեց: ՄԱսոր հա-
մար կ'ըսեմ քեզի. Ներուած են ասոր շատ մեղ-
քերը, ինչու որ շատ սիրեց. բայց որո՛ւ որ քիչ
48 կը ներուի, անիկայ քիչ կը սիրէ: Ու ըսաւ
49 անոր. ՅՔու մեղքերդ ներուած են: Եւ անոր
հետ սեղան նստողները սկսան իրենց մէջը ըսել.

ՂԳլ. ժե. 2:
* Ո՛մանք՝ գլխուն մազերովը
ՃՍաղ. իգ. 5:
ՄՍՏիմ. տ. 14:
ՅՄատ. թ. 2: Մար. բ. 5:

ՆՈ՞վ է ասիկայ՝ որ մեղաց թողութիւն ալ կու
50 տայ: Եւ ինքը ըսաւ կնկանը. ՀՔու հաւատքդ
քեզ *փրկեց, գնա՛ խաղաղութեամբ:

ԳԼ. Ը

1 Կանայք իրենց ստացուածքովը ծառայութիւն կ'ընեն Քրիս-
տոսի: 4 Քրիստոս կը զրուցէ սերմանացանին, 16 և ճրագին
առակը. 21 կ'իմացընէ թէ ո՛վ են իր մայրը ու եղբայրները.
22 կը սաստէ հովերուն. 26 և մէկ մարդէ մը դիւաց լեգէոնը
դուրս հանելով՝ թող կու տայ անոնց որ խոզերուն երամակը
մտնեն: 37 Գերգեսացիք չեն ընդունիր զինքը: 43 Յիսուս
տեռատես կնիկը կը բժշկէ, 49 և Յայրոսի աղջիկը կը յարու-
ցանէ:

1 Ու եղաւ որ անկէ ետև՝ ալ ինքը քաղաքէ քաղաք
ու գեղէ գեղ պտըտելով՝ կը քարոզէր, և Ա-
ստուծոյ թագաւորութիւնը կ'աւետարանէր. ու
2 տասուերկուքը իր հետն էր. ՆԵաև քանի մը կը-
նիկներ՝ որ չար ոգիներէ ու հիւանդութիւններէ
բժշկուեր էին. Մարիամ՝ որ Մագդաղենացի
3 կ'ըսուէր, Բուսկից որ եօթը դև ելեր էր, Եւ
Յովհաննա՝ Հերովդեսին տանը վերակացուին
Քուզային կնիկը, ու Շուշան, և շատ ուրիշներ,
որոնք իրենց ստացուածքովը †անոր ծառայութիւն
կ'ընէին:
4 ԳՈ՛ւ երբոր մեծ բազմութիւն ժողվուեցաւ, և
շատ քաղաքներէ իրեն եկան, առակով մը ըսաւ
5 անոնց. Սերմ ցանող մը ելաւ իր սերմը ցանելու.
ու ցանած ատենը՝ մէկ քանին ճամբուն քովը
ինկաւ, և ոտքի տակ կոխուեցաւ, ու երկինքի
6 թռչունները կերան զանիկայ: Եւ ուրիշը ապա-
ռաժի վրայ ինկաւ, ու բուսածին պէս չորցաւ՝ հողը
7 հիւթ չունենալուն համար: Եւ ուրիշը փուշերու
մէջ ինկաւ, ու փուշերը անոր հետը բուսնելով՝

ՆՄատ. թ. 3: Մար. բ. 7:
ՀՄատ. թ. 22: Մար. ե. 34: ժ. 52: Գլ. ը. 48: ժը. 42:
* Կամ բժշկեց
ՄՄատ. իէ. 55, 56:
ԲՄար. ժզ. 9:
† Ո՛մանք՝ անոնց
ԳՄատ. ժգ. 2: Մար. դ. 1:

8 խեղդեցին անիկայ ։ Եւ ուրիշը աղէկ հողի մէջ
ինկաւ , ու բուսնելով՝ հարիւրապատիկ պտուղ
տուաւ . երբոր ասբաները կը զրուցէր , կ'աղա-
ղակէր . Ան որ լսելու ականջ ունի , թող լսէ ։
9 Դ Եւ իր աշակերտները կը հարցընէին իրեն՝
10 ըսելով թէ , Ինչ պիտի ըլլայ ան առակը ։ Ան
ալ ըսաւ . Ձեզի տրուած է գիտնալ Աստուծոյ
թագաւորութեանը խորհուրդները , բայց ուրիշ-
ներուն առակներով կը խօսիմ . Ե որ տեսնելով՝
չտեսնեն , և լսելով՝ չիմանան ։
11 Զ Արդ՝ առակը ասէ . Սերմը՝ Աստուծոյ խօսքն
12 է ։ Ու ճամբուն քովինները անոնք են՝ որ կը լսեն ,
ու ետքը Սատանան կու գայ՝ անոնց սրտէն կը հանէ
13 խօսքը , որ չըլլայ թէ հաւատան՝ ու փրկուին ։ Եւ
ապառաժին վրայինները անոնք են՝ որ երբ կը լսեն ,
ուրախութեամբ կ'ընդունին խօսքը , բայց արմատ
չունին . ատեն մը կը հաւատան՝ ու փորձութեան
14 ժամանակը կը հեռանան ։ Եւ փուշերուն մէջ
ինկածը անոնք են՝ որ կը լսեն , բայց հոգերով ու
հարստութիւնով և ասա կեանքիս ցանկութիւն-
ներովը զբաղած ըլլալով՝ կը խեղդուին , և ան-
15 պտուղ կ'ըլլան ։ Իսկ աղէկ հողի մէջ ցանուածը
անոնք են՝ որ բարի և յօժար սրտիւ լսելով խօսքը՝
կ'ընդունին , ու համբերութիւնով պտուղ կու
տան ։
16 Ե Չկայ մէկը որ ճրագը վառէ՝ ու ամանի մը տակ՝
կամ մահիճին ներքևը դնէ . հապա աշտանակի
վրայ կը դնէ , որ ներս մտնողները լոյսը տեսնեն ։
17 Ը Վասն զի չկայ ծածուկ բան մը որ պիտի չյայտ-
նուի , ո՛չ ալ գաղտուկ բան մը որ պիտի չգիտ-
18 ցուի՝ ու երևան չելլէ ։ Ուստի նայեցէք՝ թէ ինչպէս

Դ Մատ . ժգ . 10 ։ Մար . դ . 10 ։
Ե Ես . զ . 9 ։ Մար . դ . 12 ։
Զ Մատ . ժգ . 18 ։ Մար . դ . 14 ։
Ե Մատ . ե . 15 ։ Մար . դ . 21 ։ Գլ . ժա . 33 ։
Ը Մատ . ժ . 26 ։ Գլ . ժբ . 2 ։

կը լսէք . Քանզի ո՛վ որ ունի՝ անոր պիտի տրուի ,
և ո՛վ որ չունի՝ ան ալ որ ինքը կը կարծէ թէ
ունի , անկէ պիտի առնուի ։
19 Ժ Եւ անոր մայրը ու եղբայրները իրեն եկան ,
ու բազմութենէն չէին կրնար անոր քովը երթալ ։
20 Եւ անոր իմացուցին՝ ըսելով . Քու մայրդ ու
եղբայրներդ դուրսը կայներ են , ու քեզ տեսնել
21 կ'ուզեն ։ Եւ անիկայ պատասխան տալով՝ ըսաւ
անոնց . Իմ մայրս ու իմ եղբայրներս ասոնք են ,
որ Աստուծոյ խօսքը կը լսեն ու զանիկայ կը կա-
տարեն ։
22 Ի Ու եղաւ որ մէկ օր մը նաւը մտաւ ինքը և իր
աշակերտներն ալ , ու ըսաւ անոնց . Ծովակին
23 մէկալ կողմը անցնինք . և ճամբայ ելան ։ Ու երբ-
որ նաւով կ'երթային , ինքը քնացաւ , ու հովի
փոթորիկ մը իջաւ ծովակին վրայ , և նաւը կը լե-
24 ցուէր , ու իրենք վտանգի մէջ էին ։ Մօտեցան
արթընցուցին անիկայ՝ ու ըսին . Վարդապետ
վարդապետ՝ ահա՛ կը կորսուինք . ան ալ ելաւ
սաստեց հովին , ու ջուրերուն խռովութեանը , և
25 հանդարտեցան , ու խաղաղութիւն եղաւ ։ Եւ ը-
սաւ անոնց . Ո՞ւր է ձեր հաւատքը . և անոնք վա-
խի մէջ ինկած զարմացան , ու իրարու կ'ըսէին .
Արդեօք ո՞վ է ասիկայ , որ հովերուն ու ջուրին
ալ հրաման կու տայ . և կը նազանդին ասոր ։
26 Լ Ու նաւելով իջան *Գադարացւոց երկիրը , որ
27 Գալիլեային դիմացի կողմն է ։ Եւ ինքը ցամաքը
ելլելուն պէս՝ ան քաղաքէն մարդ մը ելաւ դիմացը՝
որուն ներսը շատ ատենէ 'ի վեր դևեր կային . ու
անիկայ հանդերձ չէր հագներ , ո՛չ ալ տան մէջ
28 կը բնակէր , հապա զերեզմաններու մէջ ։ Եւ
Յիսուսը տեսնելով՝ աղաղակեց , ու ինկաւ անոր

Ի Մատ . ժգ . 12 ։ իե . 29 ։
Գլ . ժթ . 26 ։
Ժ Մատ . ժբ . 46 ։ Մար . գ . 31 ։
Ի Մատ . ը . 23 ։ Մար . դ . 35 ։
Լ Մատ . ը . 28 ։ Մար . ե . 1 ։
* Ոմանք՝ Գերդեսացւոց

առջևը, ու բարձր ձայնով ըսաւ. Դուն իմ հետս
ի՞նչ բան ունիս Յի՛սուս՝ Որդի Աստուծոյ բարձ-
29 րելոյ, կ'աղաչեմ քեզի՝ զիս մի՛ տանջեր. (Ինչու
որ հրամայեց պիղծ ոգիին՝ որ ան մարդէն ելլէ.
որովհետև շատ ատեն էր՝ որ զանիկայ յափշտակեր
էր. և անիկայ շղթաներով, ու ոտնակապերով
կապուած կը պահուէր, բայց կապերը կը կոտըր-
30 տէր, ու դևէն անապատը կը քշուէր.) Հար-
ցուց անոր Յիսուս՝ ու ըսաւ. Անունդ ի՞նչ է. ան
ալ ըսաւ. Լէգէոն. ինչու որ շատ դևեր մտեր
31 էին անոր ներսի դին: Եւ կ'աղաչէին անոր՝ Ի՞ որ
32 անդունդը երթալու հրաման չընէ իրենց: Եւ ան
տեղը շատ խոզերու երամակ մը կար՝ որ լեռը կ'ա-
րածուէին. ու աղաչեցին անոր՝ որ իրենց հրաման
տայ անոնց մէջը մտնելու. և հրաման տուաւ ա-
33 նոնց: Ու դևերը մարդէն ելլելով՝ խոզերուն մէջը
մտան. և երամակը գահավէժ տեղէն ծովակը վա-
34 զեց, ու խեղդուեցաւ: Եւ խոզարածները ա՛ս ե-
ղած բանը տեսնելով՝ փախան, ու պատմեցին
35 քաղաքը ու ագարակները: Եւ մարդիկ ելան եղած
բանը տեսնելու, ու եկան Յիսուսին, և գտան ան
մարդը՝ ուսկից որ դևերը ելեր էին, հագուած ու
խելքը վրան Յիսուսի ոտքերուն քովը նստած, ու
36 վախցան: Եւ անոնք որ տեսեր էին, պատմեցին
37 անոնց՝ թէ ի՛նչպէս դիւահարը ազատեցաւ: Ծ Եւ
Գադարացւոց շրջակայ տեղուանքը գտնուող բոլոր
բազմութիւնը կ'աղաչէր անոր, Կ որ իրենցմէ եր-
թայ. ինչու որ մեծ վախով բռնուած էին. ան
38 ալ նաւը մտնելով՝ ետ դարձաւ: Հ Եւ ան մարդը՝
ուսկից որ դևերը ելեր էին, կ'աղաչէր անոր՝ որ
հետը ըլլայ. բայց Յիսուս արձակեց անիկայ՝ ու
39 ըսաւ. Դարձիր քու տո՛ւնդ, ու պատմէ՛ ի՛նչ որ
Աստուած քեզի ըրաւ. ան ալ գնաց, ու բոլոր

Ի Յայտ. ի. 3:
Ծ Մատ. ը. 34:
Կ Գոր. ժզ. 39:
Հ Մար. ե. 18:

քաղաքին մէջը քարոզեց, ի՛նչ որ Յիսուս իրեն
ըրաւ:
40 Ու երբոր Յիսուս ետ դարձաւ, ժողովուրդը
զանիկայ ընդունեց. ինչու որ ամէնքը անոր կը
41 սպասէին: Ն Եւ ահա՛ Յայրոս անունով մարդ մը
եկաւ, ու ինքը ժողովարանին իշխանն էր. և Յի-
սուսին ոտքը իյնալով՝ կ'աղաչէր անոր, որ իր
42 տունը մտնէ. Ինչու որ մէկ հատիկ աղջիկ մը
ունէք՝ գրեթէ տասուերկու տարեկան, որ մեռնե-
լու մօտ էր. ու երբոր անիկայ կ'երթար, բազ-
մութիւնը կը նեղէր զանիկայ:
43 Ղ Եւ կնիկ մը՝ որ տասուերկու տարիէ 'ի վեր ա-
րիւնի տեռատեսութեան մէջ էր, ու իր բոլոր
ունեցածը բժիշկներուն ծախք ըրած էր, և իրեն
44 մէկէ մը բժշկուելու ճար մը եղած չէր, Ետևէն
մօտենալով՝ անոր հանդերձին քղանցքին դպաւ, և
45 իսկոյն իր արիւնին հոսումը դադարեցաւ: Եւ
Յիսուս ըսաւ. Ո՞վ էր ան որ ինծի դպաւ. երբ-
որ ամէնքը կ'ուրանային, ըսաւ Պետրոս ու անոր
հետ եղողները. Վ՛արդապետ՝ բազմութիւնը քեզ
կը հրէ ու կը նեղէ, ու կ'ըսե՞ս թէ՝ Ո՞վ ինծի
46 դպաւ: Եւ Յիսուս ըսաւ. Մէկը ինծի դպաւ,
քանզի ճ իմացայ որ ինծմէ զօրութիւն մը ելաւ:
47 Երբոր տեսաւ կնիկը՝ որ բանը անկէ չպահուեցաւ,
դողալով եկաւ՝ ու անոր առջևը ինկաւ, և բոլոր
ժողովուրդին առջևը անոր պատմեց՝ թէ ի՛նչ բա-
նի համար անոր դպչեր էր, և թէ ի՛նչպէս ինքը
48 իսկոյն բժշկուեցաւ: Եւ Յիսուս ըսաւ անոր.
Քաջալերուէ՝ աղջիկ, քու հաւատքդ քեզ բժշկեց,
գնա խաղաղութեամբ:
49 Մ Երբոր ինքը դեռ կը խօսէր, ժողովրդապետին
տունէն մէկը եկաւ՝ ու ըսաւ անոր. Աղջիկդ մե-

Ն Մատ. թ. 18: Մար. ե. 22:
Ղ Մատ. թ. 20:
Ճ Մար. ե. 30: Գլ. զ. 19:
Մ Մար. ե. 35:

50 ռաւ, ալ վարդապետը մի՛ յոգնեցըներ։ Բայց
Յիսուս երբոր լսեց, պատասխան տուաւ անոր՝ ու
ըսաւ. Մի՛ վախնար, միայն հաւատա՛, ու պիտի
51 ապրի։ Եւ երբ տունը մտաւ՝ ուրիշ մէկը թող
չտուաւ որ մտնէ, բայց միայն Պետրոսը ու Յա-
կոբոսը և Յովհաննէսը, ու աղջկան հայրը ու
52 մայրը։ Ամէնքն ալ կու լային ու կ՚ողբային անոր
վրայ. և ինքը ըսաւ. Մի՛ լաք. անիկայ մեռած
53 չէ, ՚ հապա կը քնանայ։ Եւ անոնք ծաղը կ՚ընէին
54 զանիկայ, ՚քանզի գիտէին՝ թէ մեռաւ։ Ու ինքը
ամէնն ալ դուրս հանելով, բռնեց անոր ձեռքէն,
55 ու կանչեց ըսելով. Աղջիկ՝ ՚ելի՛ր։ Եւ անոր
հոգին դարձաւ, ու իսկոյն ոտք ելաւ. և Յիսուս
56 հրաման ըրաւ որ ուտելիք տան անոր։ Ու անոր
ծնողքը ապշած մնացին. ՚և ինքը անոնց պատուի-
րեց՝ որ եղած բանը մէկու մը չզրուցեն։

ԳԼ. Թ

1 Քրիստոս իր աշակերտները կը խրկէ հրաշքներ ընելու և
քարոզելու։ 7 Հերովդէս կը ցանկայ Քրիստոսը տեսնելու։
17 Քրիստոս հինգ հազար հոգի կը կերակրէ. 18 կը հարցընէ
թէ մարդիկ իրեն համար ո՞վ է կ՚ըսեն. 22 իր չարչարանք-
ները կը նախաձայնէ. 23 ամենուն պատուէր կու տայ որ իր
օրինակին հետևին։ 28 Քրիստոսի այլակերպութիւնը։ 37
Քրիստոս կը բժշկէ լուսնոտը. 43 դարձեալ իր չարչարանքը
կը նախաձայնէ իր աշակերտներուն. 46 կը պատուիրէ անոնց
որ խոնարհ ըլլան. 51 ամենուն հետ քաղցրութեամբ վա-
րուին՝ առանց վրէժխնդրութեան։ 57 քանի մը անձինք
կ՚ուզեն Քրիստոսի հետևիլ, սակայն պայմաններ կ՚առաջար-
կեն։

1 Եւ իր ՚՚ տասուերկու առաքեալները մէկտեղ իրեն
կանչելով, անոնց զօրութիւն ու իշխանու-
թիւն տուաւ բոլոր դևերուն վրայ, և ախտերը
2 բժշկելու։ Եւ Է զանոնք խրկեց որ Աստուծոյ թա-
գաւորութիւնը քարոզեն, ու հիւանդները բժշկեն։

՚ Յօհ. ժա. 11, 13։
՚՚ Գլ. է. 14։ Յօհ. ժա. 43։
՚՚ Մատ. ը. 4։ Թ. 30։ Մար. ե. 42։
՚՚ Մատ. ժ. 1։ Մար. դ. 13։ զ. 7։
Է Մատ. ժ. 7, 8։ Մար. զ. 12։ Գլ. ժ. 1, 9։

3 Եւ Ֆ ըսաւ անոնց. Ճամբու համար բան չառնէ՛ք,
ո՛չ գաւազան՝ և ոչ տօպրակ, ո՛չ հաց՝ և ոչ
4 ստակ, ո՛չ ալ կրկին հանդերձ ունենաք։ Եւ Ֆ որ
5 տուն որ մտնէ՛ք՝ հո՛ն մնացէ՛ք, ու անկէ ելէք։ Ու
Է անոնք որ ձեզ չեն ընդունիր, երբոր ան քաղաքէն
կ՚ելլէք, Ղձեր ոտքերուն փոշին անգամ թօթվեցէք՝
6 իրենց դէմ վկայութիւն ըլլալու համար։ Եւ ա-
նոնք Է ելան՝ ու գեղէ գեղ կը պտըտէին, և ամէն
տեղ աւետարանը կը քարոզէին, ու բժշկութիւն
կ՚ընէին։
7 Եւ Ը Հերովդէս չորրորդապետը անոր բոլոր
գործքերը լսելով՝ տարակուսանաց մէջ էր. որով-
հետև ոմանք ըսած էին թէ, Յովհաննէսը յարու-
8 թիւն առաւ մեռելներէն. Եւ ոմանք թէ՝ Եղիան
յայտնուեցաւ. և ուրիշներն ալ թէ՝ Առջի մար-
9 գարէներէն մէկը յարութիւն առաւ։ Եւ Հերով-
դէս ըսաւ. Յովհաննէսը ես գլխատեցի. հապա
ասիկայ ո՞վ պիտի ըլլայ, որուն վրայով ասանկ
բաներ կը լսեմ. Բ ու կ՚ուզէր որ տեսնէ զանիկայ։
10 Եւ Ժ առաքեալները դարձան, ու պատմեցին ա-
նոր՝ ինչ որ ըրին. Է և առաւ զանոնք՝ առանձին
անապատ տեղ մը քաշուեցաւ քաղաքի մը քով,
11 որուն անունը Բեթսայիդա էր։ Եւ ժողովուրդները
երբոր իմացան, անոր ետևէն գացին, ու զանոնք
ընդունելով՝ կը խօսէր անոնց Աստուծոյ թագա-
ւորութեանը վրայով. և որոնք որ բժշկութեան
կարօտ էին, կը բժշկէր։
12 Ւ Ու երբոր օրը սկսաւ իրիկուան մօտենալ,
տասուերկուքը եկան ու ըսին անոր. Արձակէ
ժողովուրդները, որ շրջակայ գեղերը ու ագարակ-

Ֆ Մատ. ժ. 9։ Մար. զ. 8։ Գլ. ժ. 4։ իբ. 35։
Ֆ Մատ. ժ. 11։ Մար. զ. 10։
Է Մատ. ժ. 14։
Ղ Գոր. ժզ. 51։
Է Մար. զ. 12։
Ը Մատ. ժդ. 1։ Մար. զ. 14։
Բ Գլ. իգ. 8։
Ժ Մար. զ. 30։
Ի Մատ. ժդ. 13։
Լ Մատ. ժդ. 15։ Մար. զ. 35։ Յօհ. զ. 1, 5։

ները երթան իջևանին, ու կերակուր գտնեն.
13 ինչու որ հոս անապատ տեղ մըն ենք։ Ըսաւ ա-
նոնց. Դուք տուէք ատոնց ուտելիք. անոնք ալ
ըսին. Մենք հինգ նկանակէն ու երկու ձուկէն
աւելի բան չունինք, թէ որ չերթանք ատ բոլոր
14 ժողովուրդին համար կերակուր չգնենք։ (Քանզի
հինգ հազարի չափ էրիկ մարդիկ կային։) Ու ը-
սաւ իր աշակերտներուն. Ատոնք դաս դաս՝ յի-
15 սուն յիսուն նստեցուցէք։ Եւ անանկ ըրին, ու
16 ամէնն ալ նստեցուցին։ Եւ ան հինգ նկանակը ու
երկու ձուկը առնելով՝ ու դէպ 'ի երկինքը նայելով,
օրհնեց զանոնք ու կտրեց, և կու տար աշակերտնե-
17 րուն, որ ժողովուրդին առջևը դնեն։ Եւ կերան
ու կշտացան ամէնքն ալ, ու աւելցած կտորուանք-
ները տասուերկու կողով վերցուցին։
18 Ի Ու եղաւ որ երբ ինքը առանձին աղօթք կ'ընէր,
աշակերտներն ալ իր հետն էին, և հարցուց ա-
նոնց՝ ըսելով. Ժողովուրդները ինծի համար ո՞վ
19 կ'ըսեն՝ թէ եմ։ Անոնք ալ պատասխան տալով՝
ըսին. Ոմանք՝ ծ Յովհաննէս մկրտիչը, և ուրիշները՝
Եղիան, ուրիշներն ալ թէ՝ Առջի մարգարէներէն
20 մէկը յարութիւն առեր է։ Եւ ինքը ըսաւ անոնց.
Հապա դուք ինծի համար ո՞վ կ'ըսէք՝ թէ եմ.
Կ պատասխան տուաւ Պետրոս՝ ու ըսաւ. Աստուծոյ
21 Քրիստոսը։ Եւ հ ինքը սաստիկ պատուիրեց ա-
22 նոնց՝ որ ասա բանը մէկու մը չզրուցեն. Ու ըսաւ
թէ, ն Պէտք է որ Որդին մարդոյ շատ չարչարանք-
ներ կրէ, և ծերերէն ու քահանայապետներէն և
դպիրներէն մերժուի, ու սպաննուի, ու երրորդ
23 օրը յարութիւն առնէ։ ղ Եւ ամենուն կ'ըսէր.
Թէ որ մէկը կ'ուզէ իմ ետևէս գալ, թող իր

Ի Մատ. ժզ. 13։ Մար. ը. 27։
ծ Մատ. ժդ. 2։ Հմր 7, 8։
Կ Մատ. ժզ. 16։ Յօհ. զ. 70։
հ Մատ. ժզ. 20։
ն Մատ. ժզ. 21։ ժէ. 21։
ղ Մատ. ժ. 38։ ժզ. 24։ Մար. ը. 34։ Գլ. ժդ. 27։

անձը ուրանայ, և ամէն օր իր խաչը վերցընէ, ու
24 իմ ետևէս գայ։ Վասն զի ո՛վ որ կ'ուզէ իր անձը
ապրեցընել, պիտի կորսընցընէ անիկայ. և ո՛վ
որ ինծի համար իր անձը կորսընցընէ, պիտի
25 ապրեցընէ անիկայ։ ճ Քանզի ի՞նչ կը շահի մարդ
մը՝ թէ որ բոլոր աշխարհը վաստըկի, և իր անձը
26 կորսընցընէ կամ վնասէ։ մ Վասն զի ո՛վ որ զիս
ու իմ խօսքերս դատանիլ ամօթ սեպէ, Որդին
մարդոյ ալ զանիկայ դատանիլ ամօթ պիտի սեպէ՝
երբոր գայ իր ու Հօրը և սուրբ հրեշտակներուն
27 փառքովը։ մ Բայց ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, որ հոս
կայնողներէն մէկ քանիները կան՝ որոնք մահուան
համը պիտի չառնեն, մինչև որ տեսնեն Աստուծոյ
թագաւորութիւնը։
28 ն Ու եղաւ որ ասա խօսքերէն գրեթէ ութ օր ետ-
քը՝ Պետրոսը ու Յովհաննէսը և Յակոբոսը առ-
29 նելով՝ լեռը ելաւ աղօթք ընելու։ Ու երբոր
ինքը աղօթք կ'ընէր, իր երեսին տեսքը ուրիշ
կերպ մը եղաւ, ու իր հագուստը ճերմակ ու փայ-
30 լուն եղաւ։ Եւ ահա՛ երկու մարդիկ իր հետը կը
31 խօսէին, որոնք Մովսէս ու Եղիա էին, Փառքով
երևցած, և անոր ասա կիանքէս ելլելուն վրայով կը
խօսէին, որ Երուսաղեմի մէջ պիտի կատարուէր։
32 Բայց Պետրոս և անոր հետ եղողները ՀՔունով
ծանրացած էին, ու երբոր արթընցան, տեսան
անոր փառքը, և ան երկու մարդիկը՝ որ անոր քո-
33 վը կեցեր էին։ Ու եղաւ որ երբ անոնք զատուե-
ցան անոր քովէն, Պետրոս ըսաւ Յիսուսին.
Վարդապետ՝ աղէկ է որ հոս կենանք. ու իրեք
խրճիթ շինենք, մէկը քեզի, և մէկը Մովսէսին, ու
մէկը Եղիային. վասն զի չէր գիտեր ի՞նչ կը խօ-
34 սէր։ Եւ քանի որ անիկայ ասա բաները կը խօ-

ճ Մատ. ժզ. 26։ Մար. ը. 36։
մ Մատ. ժ. 33։ Մար. ը. 38։ բ Տիմ. բ. 12։
յ Մատ. ժզ. 28։ Մար. ը. 39։
ն Մատ. ժէ. 1։ Մար. թ. 1։
չ Դան. ը. 18։ ժ. 9։

սէր , ամպ մը եկաւ՝ ու անոնց վրայ հովանի եղաւ ,
35 և ամպին տակը մտած ատեննին վախցան ։ Ու
ձայն մը եղաւ ամպէն՝ ըսելով . ¹Ատիկայ է իմ սի-
36 րելի Որդիս , ²ատո՛ր մտիկ ըրէք ։ Եւ ան ձայնը
որ եղաւ , Յիսուս մինակ գտնուեցաւ ։ ³Ու ի-
րենք լուռ կեցան , և իրենց տեսածներէն՝ ան օրե-
րը մէկուն բան մը չպատմեցին ։
37 ⁴Ու եղաւ որ հետևեալ օրը՝ երբոր անոնք լեռ-
նէն վար իջան , շատ ժողովուրդ անոր դէմը ելաւ ։
38 Եւ ահա՛ ժողովուրդին մէջէն մէկ մարդ մը աղաղա-
կեց ու ըսաւ . Վա՛րդապետ՝ կ'աղաչեմ քեզի՝ նայէ՛
39 իմ որդիիս , քանզի իմ մէկ հատիկս է . Եւ ահա՛
ոգի մը կը բռնէ զանիկայ . ան ալ յանկարծ կը
կանչուրտէ , և զանիկայ ցնցելով կը փրփրցընէ ,
ու հազիւ կը զատուի անկէ՝ ջարդուբուրդ ընելով
40 զանիկայ . Եւ քու աշակերտներուդ աղաչեցի՝ որ
41 հանեն զանիկայ , ու չկրցան ։ Պատասխան
տուաւ Յիսուս՝ ու ըսաւ . Ո՛վ անհաւատ և խո-
տորեալ ազգ՝ մինչև ե՞րբ ձեզի հետ պիտի ըլլամ՝
42 ու ձեզի համբերեմ . հո՛ս բեր քու որդիդ ։ Ու
երբոր դեռ կը մօտենար , դեւը զանիկայ գետինը
43 զարկաւ՝ ու սաստիկ ցնցեց ։ Իսկ Յիսուս սաստեց
պիղծ ոգիին , և բժշկեց տղան՝ ու զանիկայ իր հօ-
44 րը տուաւ ։ Եւ ամէնքը կը զարմանային Աս-
տուծոյ մեծամեծ գործքերուն վրայ ։

Ու քանի որ ամէնքը կը զարմանային Յիսուսին
ըրած բոլոր գործքերուն վրայ , անիկայ ըսաւ իր
աշակերտներուն . ⁵Դուք աս խօսքերը ականջներ-
նիդ դրէք , վասն զի Որդին մարդոյ պիտի մատ-
45 նուի մարդոց ձեռքը ։ ⁶Բայց անոնք չէին իմանար
ան խօսքը , և անոնցմէ ծածկուած էր՝ որ չհասկը-

¹ Մատ . գ . 17 ։
² Գոր . գ . 22 ։
³ Մատ . ժէ . 9 ։
⁴ Մատ . ժէ . 14 ։ Մար . Թ . 13 , 16 ։
⁵ Մատ . ժէ . 21 ։
⁶ Մար . Թ . 31 ։ Գլ . բ . 50 ։ ժը . 34 ։

նան . ու կը վախնային ան խօսքին համար իրեն
հարցընելու ։
46 ⁷Խորհուրդ մըն ալ մտաւ անոնց մէջ՝ թէ ար-
47 դեօք իրենց մէջը ո՞վ է մեծ ։ Իսկ Յիսուս անոնց
սրտին խորհուրդը իմանալով , տղայ մը առաւ՝ ու
48 զանիկայ իր քովը կայնեցուց , Եւ ըսաւ անոնց .
⁸Ով որ աս տղան իմ անունովս կ'ընդունի՝ զիս
կ'ընդունի . և ան որ զիս կ'ընդունի՝ անիկայ զիս
խրկողը կ'ընդունի . վասն զի ⁹ան որ ձեր ամենուն
մէջը պզտիկ է , անիկայ մեծ պիտի ըլլայ ։
49 ⁹Պատասխան տուաւ Յովհաննէս ու ըսաւ .
Վա՛րդապետ՝ մէկը տեսանք որ քու անունովդ դեւեր
կը հանէր , և զանիկայ արգիլեցինք , ինչու որ մեր
50 հետը չպտըտիր ։ Եւ Յիսուս ըսաւ անոր . Մի՛
արգիլէք . ¹⁰քանզի ան որ *ձեզի հակառակ չէ ,
ձեր'' կողմէն է ։
51 Ու եղաւ որ երբ ⁺իր աշխարհէս վերնալու օրերը
կը կատարուէր , ինքն ալ †հաստատ որոշեց'' Երու-
52 սաղէմ երթալ ։ Եւ իր երեսին առջևէն պատ-
գամաւորներ խրկեց , որ երբոր գացին՝ Սամարա-
ցւոց մէկ գեղը մտան որ իրեն համար պատրաստու-
53 թիւն մը ընեն ։ ⁺Եւ չընդունեցին զանիկայ ,
ինչու որ անոր երեսը դէպ 'ի Երուսաղէմ երթա-
54 լու շիտկուած էր ։ Երբոր իր աշակերտները Յա-
կոբոս ու Յովհաննէս տեսան , ըսին . Տէր՝ կ'ու-
զե՞ս որ ըսենք , ու երկինքէն կրակ իջնէ՝ և սատ-
կեցընէ անոնք , ⁰ինչպէս որ Եղիան ալ ըրաւ ։
55 Եւ դարձաւ յանդիմանեց զանոնք՝ ըսելով . Չէ՞ք
56 գիտեր թէ ի՞նչ հոգիի տէր էք դուք . ‡Վասն զի

⁷ Մատ . ժը . 1 ։ Մար . Թ . 33 ։
⁸ Մատ . ժ . 40 ։ ժը . 5 ։ Մար . Թ . 36 ։ Յօհ . ժբ . 44 ։ ժգ . 20 ։
⁹ Մատ . իգ . 11 , 12 ։
⁹ Մար . Թ . 37 ։ Տես Թու . ժա . 28 ։
¹⁰ Մատ . ժբ . 30 ։ Գլ . ժա . 23 ։

* Ոմանք՝ մեզի հակառակ չէ , մեր
⁺ Մար . ժզ . 19 ։ Գոր . ա . 2 ։
† Յուն . երեսը հաստատեց
⁺ Յօհ . դ . 4 , 9 ։
⁰ դ Թագ . ա . 10 , 12 ։
‡ Ոմանք չունին ։

ֆ Որդին մարդոյ չեկաւ մարդոց հոգիները կորսընցընելու, հապա փրկելու" . և ուրիշ գեղ մը գացին :
57 ― Ու երբոր անոնք ճամբան կ'երթային, մէկը ըսաւ անոր . Տէ՛ր՝ քու ետևէդ գամ՝ ո՛ւր որ եր-
58 թաս : Եւ Յիսուս ըսաւ անոր . Աղուէսները որջեր ունին, ու երկնից թռչունները բոյներ, բայց Որդին մարդոյ տեղ մը չունի, որ հոն իր գլուխը դնէ :
59 Բ Մէկ ուրիշի մըն ալ ըսաւ . Եկուր իմ ետեւէս . ան ալ ըսաւ . Տէ՛ր՝ ինծի հրաման տուր, որ
60 առաջ երթամ իմ հայրս թաղեմ : Յիսուս ըսաւ անոր . Թո՛ղ տուր մեռելներուն որ թաղեն իրենց մեռելները . բայց դուն գնա՛ Աստուծոյ թագաւորութի՛ւնը քարոզէ :
61 Մէկ ուրիշ մըն ալ ըսաւ . Տէ՛ր՝ Գ ես քու ետեւէդ պիտի գամ . բայց ինծի հրաման տուր, որ առաջ իմ տանս մէջ եղողներուն հրաժարական
62 ողջոյն տամ : Յիսուս ըսաւ անոր . Ո՛չ մէկը՝ որ ձեռքը մաճին վրայ կը դնէ ու ետին կը նայի, Աստուծոյ թագաւորութեանը յարմար է :

ԳԼ . Ժ

1 Քրիստոս եօթանասուն աշակերտներ կը խրկէ հրաշագործութիւն ընելու և քարոզելու . 17 կը պատուիրէ անոնց որ խոնարհ ըլլան, և կ'իմացընէ թէ ի՛նչ բանի համար պարտին ուրախանալ . 21 շնորհակալ կ'ըլլայ Հօրը՝ անոր շնորհացը համար . 23 երանութիւն կու տայ իր աշակերտներուն երջանիկ վիճակին . 25 կը սորվեցընէ օրինականին թէ ի՛նչ ընելու է որ յաւիտենական կեանքը ժառանգէ . և թէ ո՛վ որ իր ողորմութեանը կարօտ է, անիկայ իրեն ընկեր սեպելու է . 41 կը յանդիմանէ Մարթան, ու անոր քոյրը Մարիամը կը գովէ :

1 Ա ս բաներէն ետև Տէրը ուրիշ եօթանասուն ալ որոշեց . ― և զանոնք իր առջևէն երկու երկու

ֆ Յօհ . գ . 17 : ժբ . 47 :
― Մատ . ը . 19 :
Բ Մատ . ը . 21 :
Գ Տես գ Թագ . ժթ . 20 :
― Մատ . ժ . 1 : Մար . զ . 7 :

խրկեց բոլոր քաղաքները ու տեղերը՝ ուր որ ինքը
2 պիտի երթար : Եւ կ'ըսէր անոնց . Բ Հունձքը շատ է, ու մշակները քիչ . Գ ուստի հունձքին Տէրոջը
3 աղաչեցէ՛ք, որ մշակներ հանէ իր հունձքին : Գացէ՛ք . Դ ահա՛ ես ձեզ կը խրկեմ իբրև գառներ՝
4 գայլերու մէջ : Ե Հետերնիդ քսակ մի՛ առնէք, ո՛չ ալ տօպրակ, և ո՛չ կօշիկներ . Զ ու ճամբան
5 մէկու մը բարև մի՛ տաք : Ե Եւ ո՛ր տուն որ
6 մտնէք, առաջ ըսէ՛ք . * Բարև աս տանս : Ու թէ որ հոն † բարևի արժանաւոր մարդ" կայ, ձեր բարևը պիտի հանգչի անոր վրայ, հապա թէ չէ՝
7 ձեզի պիտի դառնայ : Ը Եւ ան տանը մէջ մնացէ՛ք, ու Թ անոնցմէ կերէ՛ք ու խմեցէ՛ք . Ժ ինչու որ մշակը իր վարձքին արժանի է . տունէ տուն մի՛
8 փոխուիք : Եւ ո՛ր քաղաք որ մտնէք, ու ձեզ ընդունին, ի՛նչ որ առջևնիդ դրուի, կերէ՛ք .
9 Ի Ու բժշկեցէ՛ք անոր մէջի հիւանդները, և ըսէ՛ք անոնց . Լ Աստուծոյ թագաւորութիւնը ձեզի մօ-
10 տեցեր է : Բայց ո՛ր քաղաք որ մտնէք՝ ու ձեզ չընդունին, անոր հրապարակները ելլելով՝ ըսէ՛ք .
11 Ի Ան փոշին ալ որ ձեր քաղաքէն մեր ոտքերուն փակած է, ձեզի կը թօթվենք . միայն թէ աս գիտնաք՝ որ Աստուծոյ թագաւորութիւնը ձեզի
12 մօտեցեր է : Ձեզի կ'ըսեմ, Ժ որ ան օրը Սոդոմի դատաստանը աւելի դիւրին պիտի ըլլայ, քան թէ
13 ան քաղաքին : Ի Վա՛յ քեզ Քորազին, վա՛յ քեզ

Բ Մատ . թ . 37, 38 : Յօհ . գ . 35 :
Գ բ Թես . գ . 1 :
Դ Մատ . ժ . 16 :
Ե Մատ . ժ . 9, 10 : Մար . զ . 8 : Գլ . թ . 3 :
Զ գ Թագ . գ . 29 :
Ի Մատ . ժ . 12 :
* Յուն . խաղաղութիւն
† Յուն . խաղաղութեան որդի
Ը Մատ . ժ . 11 :
Թ ա Կոր . ժ . 27 :
Ժ Մատ . ժ . 10 : ա Կոր . թ . 4, Եբ : ա Տիմ . ե . 18 :
Ի Գլ . թ . 2 :
Լ Մատ . գ . 2 : դ . 17 : ժ . 7 : Հմր 11 :
Ի Մատ . ժ . 14 : Գլ . թ . 5 : Գոր . ժգ . 51 : ժը . 6 :
Ժ Մատ . ժ . 15 : Մար . զ . 11 :
Ի Մատ . ժա . 21 :

Բեթսայիդա. [հ] ինչու որ եթէ Տիւրոսի ու Սիդոնի
մէջ եղած ըլլային ան հրաշքները՝ որ ձեր մէջը
եղան, շատոնցմէ քուրձով՝ ու մոխիրի մէջ նստե-
14 լով ապաշխարած պիտի ըլլային: Բայց դատաս-
տանին օրը Տիւրոսին ու Սիդոնին աւելի դիւրին
15 պիտի ըլլայ, քան թէ ձեզի: [ձ] Եւ դուն Կա-
փառնայում՝ [ղ] որ մինչև երկինքը բարձրացած ես,
16 [ճ] մինչև դժոխքը պիտի իջնես: [մ] Ան որ ձեզի
մտիկ կ'ընէ, ինծի մտիկ կ'ընէ. [յ] և ան որ ձեզ
կը մերժէ, զիս կը մերժէ. [ն] և ան որ զիս կը մեր-
ժէ, զիս խրկողը կը մերժէ:
17 [շ] Եւ եօթանասուն աշակերտները դարձան ու-
րախութեամբ՝ ու ըսին. Տէ՛ր՝ քու անունովդ
18 դևերն ալ մեզի կը ֆազանդին: Եւ ըսաւ ա-
նոնց. [ո] Սատանան փայլակի պէս երկինքէն վար
19 ինկած կը տեսնէի: [չ] Ահա՛ ձեզի իշխանութիւն
կու տամ օձերու ու կարիճներու՝ և թշնամիին
բոլոր զօրութեանը վրայ կոխկըռտելու. ու բնաւ
20 մէկ բան մը ձեզի պիտի չվնասէ: Բայց դուք
անոր վրայ մի՛ ուրախանաք որ չար ոգիները ձեզի
կը ֆազանդին, հապա ուրախացէ՛ք՝ որ [պ] ձեր ա-
նունները երկինքը գրուած են:
21 [ջ] Ան նոյն ժամուն Յիսուս հոգիով ուրախացաւ՝
ու ըսաւ. [ճ] Նորհակալ եմ քեզմէ ո՛վ Հայր՝ Տէր
երկնի և երկրի, որ ասա բաները ծածուկ պահեցիր
իմաստուններէն և գիտուններէն, ու տղոց յայտնե-
ցիր. այո՝ ո՛վ Հայր, ինչու որ քու առջիդ ասանկ

[հ] Եզեկ. գ. 6:
[ձ] Մատ. ժա. 23:
[ղ] Ծն. ժա. 4: բ Օր. ա. 28:
Ես. ժդ. 13: Երեմ. ծա. 53:
[ճ] Տես Եզեկ. իզ. 20: լբ. 18:
[մ] Մատ. ժ. 40: Մար. թ.
36: Յօհ. ժգ. 20:
[յ] ա Թես. դ. 8:
[ն] Յօհ. ե. 23:
[շ] Հմր 1:
[ո] Յօհ. ժբ. 31: ժզ. 11:
Յայտ. թ. 1: ժբ. 8, 9:
[չ] Մար. ժզ. 18: Գոր. իը. 5:
[պ] Ել. լբ. 32: Սաղ. կթ. 28:
Ես. դ. 3: Դան. ժբ. 1: Փիլ.
դ. 3: Եբր. ժբ. 23: Յայտ.
ժգ. 8: ի. 12: իա. 27:
[ջ] Մատ. ժա. 25:

22 հաճելի եղաւ: [ա] Ամէն բան ինծի տրուեցաւ իմ
Հօրմէս, [ա] ու մէկը չգիտեր թէ ո՛վ է Որդին,
բայց միայն Հայրը. և թէ ո՛վ է Հայրը, բայց
միայն Որդին. և ան՝ որուն որ Որդին կ'ուզէ
յայտնել:
23 Եւ աշակերտներուն դառնալով՝ առանձին ըսաւ.
[վ] Երանի՛ ան աչքերուն՝ որ ձեր տեսածները կը
24 տեսնեն. [ր] Քանզի կ'ըսեմ ձեզի, որ [տ] շատ մար-
գարէներ և թագաւորներ ուզեցին ձեր տեսածները
տեսնել, ու չտեսան, և ձեր լսածները լսել, ու
չլսեցին:
25 Եւ ահա՛ մէկ օրինական մը ելաւ, ու զանիկայ
փորձելով՝ ըսաւ. [ր] Վարդապետ՝ ի՞նչ ընեմ որ
26 յաւիտենական կեանքը ժառանգեմ: Անիկայ ալ
ըսաւ անոր. Օրէնքին մէջ ի՞նչ գրուած է. ին-
27 տո՞ր կը կարդաս: Պատասխան տուաւ անիկայ՝
ու ըսաւ. [ց] Քու Տէր Աստուածդ սիրես քու բոլոր
սրտէդ ու քու բոլոր անձէդ և քու բոլոր զօրու-
թենէդ ու քու բոլոր միտքէդ, և [ա] քու ընկերդ
28 ալ քու անձիդ պէս: Եւ ինքը ըսաւ անոր. [ճ] Ի-
տակ պատասխան տուիր. ատիկայ ըրէ՛, [փ] ու
29 պիտի ապրիս: Իսկ անիկայ ուզելով [ք] ինքզինքը
արդարացընել, ըսաւ Յիսուսին. Բայց իմ ըն-
30 կերս ո՞վ է: Պատասխան տուաւ Յիսուս՝ ու ը-
սաւ. Մէկ մարդ մը Երուսաղեմէն Երիքով կ'իջնէր.
ու աւազակներու [ֆ] ինկաւ, որոնք մերկացու-
ցին զանիկայ՝ ու վիրաւորելով կիսամեռ թողուցին
31 ու գացին: Եւ պատահեցաւ որ քահանայ մը ան
ճամբայէն կ'իջնէր, ու զանիկայ տեսնելով՝ [ս] ան

[ա] Մատ. իը. 18: Յօհ. գ.
35: ե. 27: ժէ. 2:
[ա] Յօհ. ա. 18: զ. 44, 46:
[վ] Մատ. ժգ. 16:
[տ] ա Պետ. ա. 10:
[ր] Մատ. ժթ. 16: իբ. 35:
[ց] բ Օր. զ. 5:
[ա] Ղև. ժթ. 18:
[փ] Ղև. ժը. 5: Նէեմ. թ.
29: Եզեկ. ի. 11, 13, 21:
Հռով. ժ. 5:
[ք] Գլ. ժզ. 15:
[ս] Սաղ. լբ. 11:

32 դիի կողմէն անցաւ ։ Նոյնպէս ալ Ղեւտացի մը
ան տեղը հասնելով՝ դնաց ու տեսաւ , և անդիի
33 կողմէն անցաւ ։ ‡Բայց Սամարացի մը որ ճամբոր-
դութիւն կ'ընէր , եկաւ անոր քովը , ու զանիկայ
34 տեսնելով՝ խղճաց . Եւ մօտեցաւ անոր վէրքերը
փաթթեց՝ վրան ձէթ և գինի թափելով . ու իր
գրաստին վրայ դնելով՝ տարաւ անիկայ մէկ պան-
35 դոկ մը , և անոր հոգ տարաւ ։ Ու հետևեալ օրը
երբոր կ'ելլէր անկէ , երկու դահեկան հանեց պան-
դոկապետին տուաւ , և անոր ըսաւ . Հո՛գ տար
ատոր , ու ի՛նչ որ աւելի ծախք ընես , ետ դառ-
36 նալուս՝ ես քեզի կը վճարեմ ։ Հիմա ան իրե-
քէն ո՞րը քեզի կ'երևնայ ընկեր ըլլալ աւազակ-
37 ներուն ՅԵՌԻՔ իյնողին ։ Եւ անիկայ ըսաւ . Ան որ
անոր ողորմութիւն ըրաւ ։ Ան ատենը Յիսուս ը-
սաւ անոր . Գնա՝ դուն ալ այնպէս ըրէ ։
38 Ու եղաւ որ երբ անոնք կ'երթային , ինքը գեղ
մը մտաւ . և մէկ կնիկ մը —Մարթա անունով՝
39 զանիկայ իր տունը ընդունեց ։ Եւ անիկայ քոյր
մը ունէր , որուն անունը Մարիամ էր . ‡ որ եկաւ
‡ Յիսուսի ոտքերուն քովը նստաւ , ու անոր խօս-
40 քերը մտիկ կ'ընէր ։ Բայց Մարթա շատ սպասա-
ւորութիւնով զբաղած էր . եկաւ անոր քովը՝ ու
ըսաւ . Տէ՛ր՝ քու հոգդ չէ՞ , որ իմ քոյրս զիս մի-
նակ թողուց սպասաւորութեան մէջ . ուստի ա-
41 տոր զրուցէ՝ որ ինծի օգնէ ։ Պատասխան տուաւ
Յիսուս՝ ու ըսաւ անոր . Մարթա՛ Մարթա , դուն
շատ բաներու համար հոգ ընելովդ կը տագնապիս .
42 Բայց մէկ բան մը պէտք է . և Մարիամ ան աղէկ
բաժինը ընտրեց , որ իրմէ պիտի չառնուի ։

‡ Յօհ . գ . 9 ։
— Յօհ . ժա . 1 ։ ժբ . 2 , 3 ։
‡ ա Կոր . է . 32 , ԵԸ ։
‡ Գլ . ը . 35 ։ Գոր . իբ . 3 ։

ԳԼ . ԺԱ

1 Քրիստոս իր աշակերտներուն կը սորվեցընէ աղօթք ընել , և
կը պատուիրէ որ ստէպ աղօթք ընեն . 11 հաստատելով որ

այսպէս՝ Աստուած իրենց բարիքներ պիտի ընէ . 14 համր
դև մը հանելով կը յանդիմանէ հայհոյիչ փարիսեցիները , 28
և կը ցուցընէ թէ որո՞նք են երանելիները . 29 ժողովրդոց կը
քարոզէ , 37 և կը յանդիմանէ փարիսեցւոց՝ դպրաց և օրի-
նականաց կեղծաւորեալ սրբութիւնը ։

1 Ու եղաւ որ մէկ տեղ մը աղօթք կ'ընէր . ու երբ-
որ դադարեցաւ , իր աշակերտներէն մէկը ը-
սաւ իրեն . Տէ՛ր՝ մեզի աղօթք ընե՛լ սորվեցուր ,
ինտոր որ Յովհաննէս ալ իր աշակերտներուն սոր-
2 վեցուց ։ Եւ ըսաւ անոնց . Երբոր աղօթք կ'ը-
նէք , ըսէ՛ք . —Ո՛վ Հայր *մեր՝ որ երկինքն ես'' ,
քու անունդ սուրբ ըլլայ . քու թագաւորութիւնդ
գայ , *քու կամքդ ըլլայ , ինչպէս որ երկինքը՝ ա-
3 նանկ ալ երկրիս վրայ'' . Մեր ամէն աւուր հացը
4 օրէ օր մեզի տո՛ւր . Եւ մեզի ներէ՛ մեր մեղքերը .
ինչու որ մենք ալ կը ներենք ան ամենուն՝ որ մեզի
պարտական են . ու մեզ փորձութեան մի՛ տանիր .
*հապա չարէն մեզ ազատէ՛'' ։
5 Եւ ըսաւ անոնց . Ձեզմէ ո՞վ է անիկայ , որ
բարեկամ մը ունենայ , ու կէս գիշերուան մէջ
երթայ անոր՝ և ըսէ անոր . Բա՛րեկամ՞ ինծի իրեք
6 նկանակ փոխ տուր . Ինչու որ իմ մէկ բարեկամս
ճամբայէ ինծի եկաւ , ու բան մը չունիմ անոր
7 առջևը դնելու ։ Անիկայ ալ ներսէն պատասխան
տայ՝ և ըսէ . Զիս մի՛ յոգնեցըներ , արդէն դու-
ռը գոցուած է , ու տղաքս իմ քովս անկողինի մէջ
8 են , չեմ կրնար ելլել՝ ու քեզի հաց տալ ։ Ձեզի
կ'ըսեմ . ‡ Թէև բարեկամութեան համար չելլէ
տայ անոր , սակայն անոր թախանձանքին համար
9 պիտի ելլէ ու պէտք եղածը տայ անոր ։ ‡Ես ալ
կ'ըսեմ ձեզի . Խնդրեցէ՛ք՝ և պիտի տրուի ձեզի .
փնտռեցէ՛ք՝ ու պիտի գտնէք . դուռը զարկէ՛ք՝ և
10 պիտի բացուի ձեզի . Վասն զի ամէն ո՛վ որ կը

— Մատ . զ . 9 ։
* Ոմանք չունին ։
‡ Գլ . ժը . 1 , ԵԸ ։
‡ Մատ . է . 7 ։ իա . 22 ։ Մար .
ժա . 24 ։ Յօհ . ժե . 7 ։ Յակ .
ա . 6 ։ ա Յօհ . գ . 22 ։

խնդրէ՝ կ'առնէ, և ո՛վ որ կը փնտռէ՝ կը գտնէ,
և ո՛վ որ դուռը կը զանէ՝ պիտի բացուի անոր։
11 Դ Ձեզմէ ո՞վ է ան հայրը՝ որմէն իր որդին հաց որ
ուզէ, միթէ քա՞ր պիտի տայ անոր. կամ թէ որ
ձուկ ուզէ, միթէ ձուկին տեղը օ՞ձ պիտի տայ
12 անոր. Եւ կամ թէ որ հաւկիթ ուզէ, միթէ
13 կարի՞ճ պիտի տայ անոր։ Ուստի եթէ դուք՝ որ
չար էք, ձեր զաւակներուն աղէկ ընծաներ տալ
գիտէք, ո՛րչափ աւելի ձեր Հայրը երկինքէն Սուրբ
Հոգին պիտի տայ անոնց, որ իրմէ կը խնդրեն։
14 Ե Ու դեւ մը կը հանէր. և անիկայ համր էր. ու
եղաւ որ երբ դեւը ելաւ, համրը խօսեցաւ. և
15 ժողովուրդները զարմացան։ Բայց անոնցմէ մէկ
քանիները ըսին. Զ Ատիկայ դեւերուն Բէեղզեբուղ
16 իշխանին միջոցովը դեւերը կը հանէ։ Ուրիշներն
ալ փորձելով Է երկինքէն նշան մը կ'ուզէին անկէ։
17 Ը Բայց ինքը Բ գիտնալով անոնց խորհուրդները՝
ըսաւ անոնց. Ամէն թագաւորութիւն իրեն դէմ
բաժնուած՝ կ'աւերի. և տուն մը * իրեն դէմ
18 բաժնուած՝ կը կործանի. Հապա թէ որ Սատա-
նան իրեն դէմ բաժնուած է, անոր թագաւորու-
թիւնը ինտո՞ր պիտի կենայ. որովհետև կ'ըսէք
19 թէ՝ Բէեղզեբուղով դեւերը կը հանեմ։ Իսկ թէ
որ ես Բէեղզեբուղով դեւերը կը հանեմ, ձեր
որդի՞քը ինչով կը հանեն. ուրեմն անոնք պիտի
20 ըլլան ձեր դատաւորները։ Ժ Բայց թէ որ ես
Աստուծոյ մատովը կը հանեմ դեւերը, ուրեմն
Աստուծոյ թագաւորութիւնը ձեր վրայ հասած է։
21 Ի Երբոր զօրաւոր մարդ մը զէնքերը վրան առած՝ իր
տանը բակը կը պահպանէ, անոր բաները խաղա-

Դ Մատ. է. 9։
Ե Մատ. թ. 32։ ժբ. 22։
Զ Մատ. թ. 34։ ժբ. 24։
Է Մատ. ժբ. 33։ ժզ. 1։
Ը Մատ. ժբ. 25։ Մար. գ. 24։
Բ Յօհ. բ. 25։
* Յուն. տան
Ժ Ել. ը. 19։
Ի Մատ. ժբ. 29։ Մար. գ. 27։

22 ղութեան մէջ կը մնան. Լ Բայց երբոր անկէ ա-
ւելի զօրաւորը վրան գալով յաղթէ անիկայ,
անոր զէնքերը կ'առնէ՝ որոնց ինքը յուսացեր էր,
23 և անկէ առած կողոպուտը կը բաժնէ։ Ի Ան որ
իմ հետս չէ, ինծի հակառակ է. և ան որ ինծի
հետ չժողվեր, ցիրուցան կ'ընէ։
24 Ծ Երբոր պիղծ ոգին մարդէ մը կ'ելլէ, անջուր
տեղուանք կը պտըտի, հանգստութիւն կը
փնտռէ. ու երբոր չգտներ, կ'ըսէ. Դառնամ
25 նորէն իմ տունս՝ ուսկից որ ելայ. Եւ կու գայ՝
զանիկայ մաքրուած ու պատրաստուած կը գտնէ։
26 Ան ատենը կ'երթայ՝ և իր հետը կ'առնէ եօթը
ուրիշ ոգիներ իրմէ աւելի չար, ու մտնելով՝ հոն
կը բնակին. Լ և ան մարդուն վերջը՝ առջինէն գէշ
կ'ըլլայ։
27 Ու եղաւ որ երբ անիկայ աս բաները կը խօսէր,
ժողովուրդին մէջէն մէկ կնիկ մը ձայնը վերցուց՝ ու
ըսաւ անոր. Հ Երանի՛ ան որովայնին՝ որ քեզ
կրեց, և ան ծիծերուն՝ որ քեզի կաթ տուին։
28 Եւ ինքը ըսաւ. Ձ Մանաւանդ թէ երանի՛ անոնց՝
որ Աստուծոյ խօսքը կը լսեն ու կը պահեն։
29 Ղ Ու երբոր ժողովուրդները անոր վրայ կը դի-
զուէին, սկսաւ ըսել. Աս ազգը չար է. նշան
կ'ուզէ, և ուրիշ նշան պիտի չտրուի անոր, բայց
30 միայն Յովնան մարգարէին նշանը։ Ճ Բանզի
ինչպէս որ Յովնան՝ Նինուէացիներուն նշան
եղաւ, անանկ ալ Որդին մարդոյ աս ազգիս պիտի
31 ըլլայ։ Մ Հարաւի թագուհին դատաստանին օրը
աս ազգին մարդոցը դէմ պիտի ելլէ, ու պիտի
դատապարտէ ասոնք. ինչու որ երկրի ծայրերէն

Լ Ես. ծգ. 12։ Կող. բ. 15։
Ի Մատ. ժբ. 30։
Ծ Մատ. ժբ. 43։
Լ Յօհ. ե. 14։ Եբբ. զ. 4։
ժ. 26։ բ Պետ. բ. 20։
Հ Գլ. ա. 28, 48։
Ձ Մատ. է. 21։ Գլ. ը. 21։
Յակ. ա. 25։
Ղ Մատ. ժբ. 38, 39։
Ճ Յովն. ա. 17։ բ. 10։
Մ դ Թագ. ժ. 1։

եկաւ Սողոմոնին իմաստութիւնը լսելու. և ահա՛
32 Սողոմոնէն մեծ մէկը կայ հոս: Նինուէի մարդի-
կը դատաստանին օրը ասա ազգին դէմ պիտի ելլեն,
ու պիտի դատապարտեն ասիկայ. ՚ ինչու որ
Յովնանին քարոզութեամբը զեղջի եկան. և ահա՛
Յովնանէն մեծ մէկը կայ հոս:
33 ՚ Մէկը ճրագը չվառեր՝ ծածուկ տեղ մը դներ,
ո՛չ ալ գրուանի տակ. հապա աշտանակի վրայ,
34 որ ներս մտնողները լոյսը տեսնեն: ՚ Մարմինին
ճրագը աչքն է. ուստի երբոր աչքդ պայծառ է,
բոլոր մարմինդ ալ լուսաւոր կ՚ըլլայ. բայց երբոր
35 ԱՏԷԴ վատ է, մարմինդ ալ մութ կ՚ըլլայ: Ու-
րեմն զգոյշ կեցիր, որ քու մէջդ եղած լոյսը
36 խաւար չըլլայ: Արդ՝ թէ որ քու բոլոր մարմինդ
լուսաւոր է, և մութ մաս մը չունի, բոլորն ալ
լուսաւոր կ՚ըլլայ, ինչպէս երբոր ճրագ մը՝ իր
փայլունութեամբը քեզ կը լուսաւորէ:
37 Ու երբոր ԱՍ ԲԱՆԷՐԸ կը խօսէր, փարիսեցի մը
կ՚աղաչէր անոր՝ որ իր քովը ճաշ ուտէ. անիկայ
38 ալ մտաւ՝ սեղան նստաւ: ՚ Իսկ փարիսեցին երբ-
որ տեսաւ՝ զարմացաւ, որ նախ չլուացուեցաւ ճա-
39 շէն առաջ: Եւ ՚ Տէրը ըսաւ անոր. Հիմա դուք
փարիսեցիներ՝ գաւաթին ու պնակին դուրսի դին
կը մաքրէք, ՚ ու ձեր ներսիդին յափշտակու-
40 թեամբ և չարութեամբ լեցուն է: Անխելքներ՝
ան որ դուրսինը ըրաւ, ներսինն ալ ինքը չըրա՞ւ:
41 ՚ Սակայն ԱՆՈՆՑ մէջը եղածներէն ողորմութի՛ւն
տուէք. և ահա՛ ամէն բան մաքուր կ՚ըլլայ ձեզի:
42 ՚ Բայց վա՛յ ձեզի փարիսեցիներուդ՝ որ անանուխին
ու փեգենային և բոլոր խոտեղէններուն տասանոր-
դը կը վճարէք, ու զանց կ՚ընէք իրաւունքը և

՚ Յովն. գ. 5:
՚ Մատ. ե. 15: Մար. գ. 21: Գլ. ը. 16:
՚ Մատ. զ. 22:
՚ Մար. է. 3:
՚ Մատ. իդ. 23:
՚ Տիտ. ա. 15:
՚ Ես. ծը. 7: Դան. դ. 27: Գլ. ժբ. 33:
՚ Մատ. իդ. 23:

Աստուծոյ սէրը. ասոնք պէտք էր ընել, և անոնք
43 չձգել: ՚ Վա՛յ ձեզի փարիսեցիներուդ՝ որ ժողո-
վարաններուն մէջ առաջին աթոռները կը սիրէք,
44 ու շուկաներուն մէջ բարևները: ՚ Վա՛յ ձեզի
կեղծաւոր դպիրներ ու փարիսեցիներ՝ ՚ որ անյայտ
գերեզմաններու նման էք, որոնց վրայէն մարդիկ
կը քալեն՝ ու չեն գիտեր:
45 Եւ օրինականներէն մէկը պատասխան տալով՝
ըսաւ անոր. Վա՛րդապետ՝ ատ խօսքերը զրուցելով՝
46 մեզ ալ վար կը զարնես: Եւ անիկայ ըսաւ.
Ձեզ ալ վա՛յ օրինականներուդ, ՚ որ տանելու
դժուար բեռներ կը բեռցընէք մարդոց, ու դուք
47 մէկ մատովնիդ ան բեռներուն չէք դպչիր: ՚ Վա՛յ
ձեզի՝ որ մարգարէներուն գերեզմանները կը շինէք,
48 ու ձեր հայրերը սպաննեցին զանոնք: Ուրեմն կը
վկայէք և հաւանութիւն կու տաք ձեր հարցը ը-
րածներուն. ինչու որ իրենք սպաննեցին զանոնք,
49 ու դուք անոնց գերեզմանները կը շինէք: Անոր
համար ալ Աստուծոյ իմաստութիւնը ըսաւ. ՚ Պի-
տի խրկեմ անոնց մարգարէներ ու առաքեալներ. և
անոնցմէ ՈՐԸ պիտի սպաննեն, ու ՈՐԸ հալածեն.
50 Որպէս զի աշխարհի սկիզբէն հետէ թափուած բո-
լոր մարգարէներուն արիւնը ասա ազգէն պահան-
51 ջուի, ՚ Աբելին արիւնէն մինչև ՚ Զաքարիային
արիւնը, որ սեղանին ու տաճարին մէջտեղը կոր-
սուեցաւ. ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի, ասա ազգէն պի-
52 տի պահանջուի: ՚ Վա՛յ ձեզի՝ օրինականներուդ՝
որ գիտութեան բանալին վերցուցիք. դուք չմտաք,
և մտնողներն ալ արգիլեցիք:
53 Ու երբոր ասա բաները անոնց կը զրուցէր, դպիր-
ները ու փարիսեցիները սկսան խիստ դժուարիլ,

՚ Մատ. իդ. 6: Մար. ժբ. 38, 39:
՚ Մատ. իդ. 27:
՚ Սաղ. ե. 9:
՚ Մատ. իդ. 4:
՚ Մատ. իդ. 29:
՚ Մատ. իդ. 34:
՚ Ծն. դ. 8:
՚ բՄն. իդ. 20, 21:
՚ Մատ. իդ. 13:

և շատ բաներու վրայով անոր բերնէն խօսք փընտ-
54 ռել. Եւ անոր դարան պատրաստելով՝ կը փընտ-
ռէին թէ ինչպէս ֆ անոր բերնէն բան մը որսան,
որ անոր վրայով ամբաստանութիւն ընեն:

ԳԼ. ԺԲ

1 Քրիստոս իր աշակերտներուն կը պատուիրէ կեղծաւորու-
թենէ զգոյշ կենալ, ու չվախնալ իր վարդապետութիւնը
քարոզելէն. 13 մեծամեծ ամբարներ շինել մտածող հարուս-
տին առակովը կը պատուիրէ ժողովրդոց որ զգոյշ ըլլան ա-
գահութենէ. 22 Պէտք չէ որ չափազանց հոգ ունենանք
աշխարհային բաներու վրայով. 31 այլ Աստուծոյ թագաւո-
րութիւնը խնդրենք. 33 ողորմութիւն տանք. 36 և պատ-
րաստ ըլլանք՝ որ երբ մեր Տէրը գայ դուռը զարնէ, իսկոյն
իրեն բանանք. 41 Քրիստոսի պաշտօնեաները պարտին իրենց
յանձնուած պաշտօնը կատարել. 49 և հալածանքներու ըս-
պասել. 54 Պէտք է որ մարդիկ ասս շնորհաց ժամանակին
պատեհութիւնը չկորսընցընեն. 58 վասն զի սոսկալի բան է
մեռնիլ՝ առանց հաշտուելու Աստուծոյ հետ:

1 Ա՛ս միջոցիս երբոր բիւրաւոր ժողովուրդներ վրան
ժողվուեցան, մինչև որ մէկզմէկ կը կոխէին,
– սկսաւ ըսել իր աշակերտներուն. Բ Պինտ
առաջ ինքզինքնիդ զգո՛յշ պահեցէք փարիսեցւոց
2 խմորէն, որ է կեղծաւորութիւն: Գ Ինչու որ
բան մը չկայ ծածուկ՝ որ պիտի չյայտնուի, և
3 գաղտուկ՝ որ պիտի չգիտցուի: Ուստի ինչ որ
մութ տեղը զրուցեցիք, անիկայ լոյս տեղը պիտի
լսուի. և ան որ ներքին սենեակներուն մէջ ական-
ջի խօսեցաք, տանիքներուն վրայ պիտի քարոզուի:
4 Դ Բայց ձեզի Ե իմ բարեկամներուս կը զրուցեմ.
Մի՛ վախնաք անոնցմէ՝ որ մարմինը կը սպաննեն,
ու անկէ ետև աւելի բան մը ընելու կարողութիւն
5 չունին: Հապա ձեզի ցուցընեմ թէ որմէ՛ պիտի
վախնաք. Ընկէ՛ վախցէք՝ որ սպաննելէն ետև իշ-
խանութիւն ունի գեհեանը ձգելու. այս՛ կ՛ըսեմ

ֆ Մար. ժբ. 13:
– Մատ. ժզ. 6: Մար. ը. 15:
Բ Մատ. ժզ. 12:
Գ Մատ. ժ. 26: Մար. դ. 22: Գլ. ը. 17:
Դ Մատ. ժ. 28: Ես. ծա. 7, 8, 12, 13: Երեմ. ա. 8:
Ե Յօհ. ժե. 14, 15:

6 ձեզի, Ընկէ՛ վախցէք: Չէ՞ որ հինգ ճնճղուկը
երկու դանկի կը ծախուի. և անոնցմէ մէկը մոռ-
7 ցուած չէ Աստուծոյ առջին: Բայց ձեր գլխուն
բոլոր մազերն ալ համրուած է. ուրեմն մի՛ վախ-
նաք, ինչու որ դուք շատ ճնճղուկներէն աւելի աղէկ
8 էք: Եւ Ղ ձեզի կ՛ըսեմ. Ամէն ո՛վ որ զիս կը
դաւանի մարդոց առջևը, Որդին մարդոյ ալ ա-
նիկայ պիտի դաւանի Աստուծոյ հրեշտակներուն
9 առջևը: Բայց ան որ զիս մարդոց առջևը կ՛ու-
րանայ, ուրացած պիտի ըլլայ Աստուծոյ հրեշտակ-
10 ներուն առջևը: Ի Եւ ամէն ո՛վ որ Որդւոյ մարդոյ
դէմ բան կ՛ըսէ, պիտի ներուի անոր. բայց ան որ
Սուրբ Հոգիին դէմ հայհոյութիւն կ՛ընէ, պիտի
11 չներուի անոր: Ը Ու երբոր ձեզ ժողովարանները՝
և իշխանութիւններու ու պետութիւններու առջև
տանելու ըլլան, հոգ մի՛ ընէք թէ ինչպէս՝ կամ
ինչ պատասխան պիտի տաք, կամ ինչ պիտի
12 ըսէք. Վասն զի Սուրբ Հոգին պիտի սորվեցընէ
ձեզի նոյն ժամուն՝ ինչ որ պէտք է խօսիլ:
13 Ժողովուրդին մէջէն մէկը ըսաւ անոր. Վա՛րդա-
պետ՝ զրուցէ՛ եղբօրս, որ մեզի ինկած ժառանգու-
14 թիւնը իմ հետս բաժնէ: Ան ալ ըսաւ անոր.
Թ Մա՛րդ՝ ո՞վ զիս ձեր վրայ դատաւոր կամ բաժին
15 ընող դրաւ: Եւ ըսաւ անոնց. Ժ Նայեցէ՛ք և
զգուշացէ՛ք ագահութենէն. ինչու որ մարդուս
ստացուածքներուն աւելնալէն կախուած չէ իր
16 կեանքը: Առակ մըն ալ խօսեցաւ անոնց՝ ըսելով.
Մէկ հարուստ մարդու մը արտերը առատ բերքեր
17 տուին. Եւ ինքը կը մտածէր ինքնիրեն՝ ու կ՛ը-
սէր. Ի՞նչ ընեմ, վասն զի տեղ չունիմ, որ
18 հոն իմ բերքերս ժողվեմ: Եւ ըսաւ. Ա՛ս ընեմ.

Ղ Մատ. ժ. 32: Մար. ը. 38: բ Տիմ. բ. 12: ա Յօհ. բ. 23:
Ի Մատ. ժբ. 31, 32: Մար. դ. 22: ա Յօհ. ե. 16:
Ը Մատ. ժ. 19: Մար. ժգ. 11: Գլ. իա. 14:
Թ Յօհ. ժը. 36:
Ժ ա Տիմ. զ. 7, Ա:

իմ ամբարներս քակեմ՝ ու ալ աւելի մեծ շինեմ ,
և հոն ժողվեմ իմ բոլոր բերքերս ու բարիքներս .
19 Եւ իմ անձիս ըսեմ . Ի՛Ո՛վ անձս՝ շատ բարիքներ
ունիս շատ տարիներու համար ժողվուած . հանգչէ՛ ,
20 կե՛ր , խմէ՛ , և ուրա՛խ եղիր : Բայց Աստուած ը-
սաւ անոր . Ա՛նմիտ՝ Լաս գիշեր հոգիդ քեզմէ
պիտի պահանջուի . Ի ուստի ան քու պատրաստած
21 բաներդ որո՞ւն պիտի ըլլայ : Այսպէս է անիկայ՝
որ իր անձին համար գանձ կը դիզէ , Ժ ու Աստու-
ծոյ չհարստանար :
22 Եւ ըսաւ իր աշակերտներուն . Ասոր համար
կ՛ըսեմ ձեզի . Ի Հոգ մի՛ ընէք ձեր կեանքին հա-
մար՝ թէ ինչ պիտի ուտէք , ո՛չ ալ մարմինին
23 համար՝ թէ ի՛նչ պիտի հագնիք . Ինչու որ կեան-
քը կերակուրէն աւելի է , ու մարմինը հագուս-
24 տէն : Նայեցէ՛ք ագռաւներուն , որ ո՛չ կը սեր-
մանեն և ո՛չ կը ՀնձԵն , որոնք ո՛չ շտեմարաններ
ունին՝ ո՛չ ալ ամբարներ , Հ ու Աստուած անոնք
կը կերակրէ . դուք ո՛րչափ աւելի լաւ էք
25 թռչուններէն : Եւ ձեզմէ ո՞վ կրնայ իր հոգ ընե-
լովը իր հասակին վրայ կանգուն մը աւելցընել :
26 Հապա թէ որ ամենափոքր բանին կարող չէք ,
27 ուրիշ բաներուն համար ինչո՞ւ հոգ կ՛ընէք : Նա-
յեցէ՛ք շուշաններուն՝ ի՛նչպէս կ՛աճին . ո՛չ կ՛աշ-
խատին և ո՛չ կը մանեն . բայց ձեզի կ՛ըսեմ որ
Սողոմոն ալ իր բոլոր փառաւորութեանը մէջ ա-
28 նոնցմէ մէկուն պէս չհագուեցաւ : Ուստի թէ որ
խոտը որ այսօր դաշտի մէջ է՝ ու վաղը փուռը կը
ձգուի , Աստուած անանկ կը հագուեցընէ , ո՛ր-
29 չափ աւելի ձեզ՝ թե՛րահաւատներ : Ալ դուք մի՛

Ի Ժող . ժա . 9 : ա Կոր . ժե . 32 : Յակ . ե . 5 :
Լ Յոբ . ի . 22 : իէ . 8 : Սաղ . ծբ . 7 : Յակ . դ . 14 :
Ի Սաղ . լթ . 6 : Երեմ . ժէ . 11 :
Ժ Մատ . զ . 20 : Հմր 33 : ա Տիմ . զ . 18 , 19 : Յակ . բ . 5 :
Ի Մատ . զ . 25 :
Հ Յոբ . լը . 41 : Սաղ . ճխէ . 9 :

փնտռէք թէ ի՛նչ պիտի ուտէք , և ի՛նչ պիտի
30 խմէք . ու մի՛ շփոթիք . Վասն զի ատ բոլոր բա-
ները աշխարհիս ազգերը կը փնտռեն . ու ձեր
Հայրը գիտէ որ ատ բաները ձեզի պէտք են :
31 Ն Բայց դուք Աստուծոյ թագաւորութի՛ւնը խնդրե-
ցէք , և ատ բոլոր բաներն ալ ձեզի պիտի տրուի :
32 Մի՛ վախնար պզտի՛կ հօտ . Շ ինչու որ ձեր Հայրը
հաճեցաւ որ թագաւորութիւնը ձեզի տայ :
33 Ճ Ծախեցէ՛ք ձեր ստացուածքը , և ողորմութի՛ւն
տուէք . Մ ու ձեզի չհիննալու քսակնե՛ր պատրաս-
տեցէք , ու երկինքը՝ չպակսելու գանձ մը , ուր ո՛չ
34 գողը կը մօտենայ՝ և ո՛չ ցեցը կ՛ապականէ : Քան-
զի ձեր գանձը ո՛ւր որ է , սիրտերնիդ ալ հոն պիտի
35 ըլլայ : Յ Ձեր մէջքերը գօտևորած ըլլան , Ն ու
36 ճրագները վառած . Եւ դուք ան մարդոցը նման՝
որ իրենց տիրոջը կը սպասեն՝ թէ ե՞րբ պիտի դառ-
նայ հարսնիքէն . որ երբ գայ և դուռը զարնէ ,
37 իսկոյն բանան անոր : Շ Երանի՛ ան ծառաներուն ,
որ տէրը երբոր գայ՝ զանոնք արթուն պիտի գտնէ .
ճշմարի՛տ կ՛ըսեմ ձեզի , որ ինքը գօտին մէջքը պի-
տի կապէ՝ ու սեղան նստեցընէ անոնք , և առաջ
անցնելով սպասաւորութիւն պիտի ընէ անոնց :
38 Եւ թէ որ գիշերուան երկրորդ պահուն գայ , կամ
երրորդ պահուն գայ՝ ու անանկ գտնէ , երանելի
39 են ան ծառաները : Ո Բայց աս գիտցէ՛ք , որ եթէ
տանուտէրը գիտնար թէ ո՛ր ատեն գողը կու գայ ,
արթուն կը կենար , ու թող չէր տար որ իր տու-
40 նը ծակեն : Շ Ուրեմն դուք ալ պատրա՛ստ կեցէք ,

Ն Մատ . ի . 1 , ԽԸ :
Շ Մատ . իդ . 46 :
Ո Մատ . իդ . 43 : ա Թես . ե . 2 : բ Պետ . գ . 10 : Յայտ . գ . 3 : ժզ . 15 :
Չ Մատ . իդ . 44 : իե . 13 : Մար . ժգ . 33 : Գլ . իա . 34 , 36 : ա Թես . ե . 6 : բ Պետ . գ . 12 :

Ն Մատ . զ . 33 :
Ղ Մատ . ժա . 25 , 26 :
Ճ Մատ . ժթ . 21 : Գոր . բ . 45 : դ . 34 :
Մ Մատ . զ . 20 : Գլ . ժզ . 9 : ա Տիմ . զ . 19 :
Յ Եփե . զ . 14 : ա Պետ . ա . 13 :

քանզի Որդին մարդոյ կու գայ անանկ ժամու մէջ՝
որ դուք չէք կարծեր ։
41 Եւ Պետրոս ըսաւ անոր . Տէ՛ր՝ ատ առակը մեզի՞
42 կ՛ըսես , թէ ամենուն ալ ։ Եւ Տէրը ըսաւ , ¬Ուրեմն
ո՞վ է ան հաւատարիմ ու իմաստուն տնտեսը , որն
որ տէրը իր գերդաստանին վրայ պիտի դնէ , որ ա-
43 տենին ~~անոնց~~ ուտելիքը տայ ։ Երանի՛ է ան ծառա-
յին , որն որ իր տէրը եկած ատենը՝ անանկ ը-
44 րած պիտի գտնէ ։ Ձ՛շմարի՛տ կ՛ըսեմ ձեզի , որ
իր բոլոր ունեցածին վրայ պիտի կեցընէ զանիկայ ։
45 ¬Հապա թէ որ ան ծառան իր սրտին մէջը ըսէ .
Իմ տէրս իր գալը կ՛ուշացընէ . և սկսի ծառաներ-
ը ու աղախինները ծեծել , և ուտել ու խմել ու
46 գինովնալ , Ան ծառային տէրը պիտի գայ ~~անանկ~~
մէկ օր մը՝ որ չսպասեր , և ~~անանկ~~ մէկ ժամ մը՝ որ
չգիտեր , և զանիկայ մէջտեղէն պիտի կտրէ , ու
անոր բաժինը անհաւատարիմներուն հետ պիտի
47 դնէ ։ ¬Եւ ան ծառան՝ որ իր տիրոջը կամքը գիտէ ,
ու չպատրաստուիր , ո՛չ ալ անոր կամքը 'ի գործ
48 կը դնէ , շատ ծեծ պիտի ուտէ ։ Բայց ան որ
չգիտեր՝ ու ծեծի արժանի բան մը կ՛ընէ , քիչ ծեծ
պիտի ուտէ . որո՛ւն որ շատ տրուեցաւ , շատ պի-
տի ուզուի անկէ , և որո՛ւն որ աւելի յանձնուե-
ցաւ , ալ աւելի պիտի պահանջուի անկէ ։
49 ¬Ես կրակ ձգելու եկայ երկրիս վրայ . ու ի՞նչ
50 կ՛ուզեմ թէ որ արդէն բորբոքած է ։ ¬Բայց
մկրտութիւն մը ունիմ մկրտուելու . և ի՛նչպէս
51 կը տագնապիմ մինչև որ կատարուի ։ ¬Կը կար-
ծէք թէ ես երկրի վրայ խաղաղութի՞ւն տալու

¬ Մատ . իդ . 45 ։ իե . 21 ։ ա Կոր . դ . 2 ։
Ձ Մատ . իդ . 47 ։
¬ Մատ . իդ . 48 ։
¬ Թու . ժե . 30 ։ բ Օր . իե . 2 ։ Յօհ . թ . 41 ։ ժե . 22 ։ Գոր . ժէ . 30 ։ Յակ . դ . 17 ։
Ձ Ղև . ե . 17 ։ ա Տիմ . ա . 13 ։
¬ Հմր 51 ։
¬ Մատ . ի . 22 ։ Մար . ժ . 38 ։
¬ Մատ . ժ . 34 ։ Հմր 49 ։

եկայ . ձեզի կ՛ըսեմ՝ Չէ՛ , ¬հապա բաժանմունք .
52 ¬Ինչու որ ասկէ ետև մէկ տան մէջ հինգը իրարմէ
բաժնուած պիտի ըլլան . իրեքը երկուքէն , ու
53 երկուքը իրեքէն . Հայրը պիտի բաժնուի որդիէն ,
և որդին հօրմէն , մայրը աղջիկէն՝ ու աղջիկը մօր-
մէն , կեսուրը իր հարսէն՝ ու հարսը իր կեսուրէն ։
54 Եւ ըսաւ ժողովուրդներուն . ¬Երբոր արևմուտ-
քին կողմէն ամպ մը ելած կը տեսնէք , շուտ մը
կ՛ըսէք թէ , Անձրև պիտի գայ , և անանկ կ՛ըլ-
55 լայ ։ Ու երբոր հարաւային հովը կը փչէ՝ կ՛ըսէք
56 թէ , Տաք պիտի ըլլայ , և անանկ կ՛ըլլայ ։ Կեղ-
ծաւորներ՝ երկրի ու երկինքի երեսը քննելը գիտէք ,
57 հապա աս ժամանակը ի՞նչպէս չէք քններ ։ Եւ
ինչո՞ւ դուք ձեզմէ չէք որոշեր իրաւունքը ։
58 ¬Երբոր դուն քու ոսոխիդ հետ իշխանին երթալու
ըլլաս , ¬ճամբուն մէջ անկէ ազատելու համար
ջանք ըրէ . որ չըլլայ թէ քեզ դատաւորին առջին
քաշէ , ու դատաւորը դահիճին ձեռքը տայ քեզ ,
59 ու դահիճն ալ բանտը դնէ ։ Քեզի կ՛ըսեմ .
բնաւ պիտի չելլես անկէ , մինչև որ վերջի լումն
չվճարես ։

ԳԼ . ԺԳ

1 Քրիստոս ապաշխարութիւն կը քարոզէ , Գալիլեացւոց և ուրիշներուն կրած պատիժը յիշելով ։ 6 Անպտուղ թզենիին առակը ։ 11 Քրիստոս կծկտած կնիկը կը բժշկէ . 18 մանանեխի հատին և խմորին առակովը կը ցուցընէ ճշմարտութեան խօսքին զօրաւոր ներգործութիւնը իր ընտրեալներուն սրտին մէջ . 24 կը խրատէ նեղ դռնէն ներս մտնելու ջանք ընել , 31 և կը յանդիմանէ Հերովդէսը ու Երուսաղէմը ։

1 Եւ ոմանք ան ատենը ներկայ գտնուելով՝ պատ-
մեցին անոր՝ Գալիլեացւոց վրայով , որոնց ա-
րիւնը Պիղատոս իրենց զոհերուն հետը խառնեց ։
2 Եւ Յիսուս պատասխան տալով ըսաւ անոնց . Կը

¬ Միք . է . 6 ։ Յօհ . է . 43 ։ թ . 16 ։ ժ . 19 ։
¬ Մատ . ժ . 35 ։
¬ Մատ . ժզ . 2 ։
¬ Առակ . իե . 8 ։ Մատ . ե . 25 ։
¬ Սաղ . լբ . 6 ։ Ես . ծե . 6 ։

կարծէ՞ք որ ան Գալիլեացիները բոլոր Գալիլեա-
ցիներէն աւելի մեղաւոր էին, որ ասանկ բաներ
3 քաշեցին։ Ձեզի կ'ըսեմ՝ Ձէ՛. Հապա թէ որ
չապաշխարէք, ամէնքդ ալ անանկ պիտի կոր-
4 սուիք։ Կամ թէ ան տասնուութը հոգին՝ որոնց
վրայ Սելովամին մէջի աշտարակը ինկաւ, և անոնք
մեռցուց. կը կարծէ՞ք որ անոնք Երուսաղեմի մէջ
բնակած բոլոր մարդիկներէն աւելի պարտաւոր
5 էին։ Ձեզի կ'ըսեմ՝ Ձէ՛. Հապա թէ որ չապաշ-
խարէք, ամէնքդ ալ նոյնպէս պիտի կորսուիք։
6 Ես առակն ալ ըսաւ. — Մարդ մը իր այգիին
մէջ տնկուած թզենի մը ունէր. ու եկաւ անկէ
7 պտուղ փնտռելու, և չգտաւ։ Ուստի ըսաւ այ-
գեպանին. Ահա՛ իրեք տարի է որ կու գամ ատ
թզենիին վրայ պտուղ փնտռելու, ու չեմ գտներ.
ալ ատիկայ կտրէ՛, ինչո՞ւ համար գետինը խա-
8 փանէ։ Ընիկայ պատասխան տուաւ՝ ու անոր ը-
սաւ. Տէ՛ր՝ աս տարի ալ ատիկայ թո՛ղ տուր,
մինչև որ ատոր բոլորտիքը բրեմ ու թրիք դնեմ,
9 Եւ թէ որ պտուղ տայ, աղէ՛կ. Հապա թէ չէ՝
գալ տարի կտրես ատիկայ։
10 Եւ ինչը ժողովարաններուն մէկուն մէջ շաբաթ
11 օրը կը սորվեցընէր։ Եւ ահա՛ մէկ կնիկ մը կար,
որ հիւանդութեան ոգի մը ունէր տասնուութը
տարիէ 'ի վեր, ու կծկտած էր, և ամենևին չէր
12 կրնար շիտակ կայնիլ։ Ու Յիսուս զանիկայ տես-
նելով՝ իրեն կանչեց՝ և ըսաւ անոր. Կնի՛կ՝ դուն
13 քու հիւանդութենէդ արձակուած ես։ Ի Ու ձեռքը
անոր վրայ դրաւ. և իսկոյն շիտկուեցաւ, ու
14 փառք կու տար Աստուծոյ։ Իսկ ժողովարանին
իշխանը պատասխան տուաւ բարկանալով՝ որ Յի-
սուս շաբաթ օրը բժշկեց, և ըսաւ ժողովուրդին.
Ի Վեց օր կայ՝ որոնց մէջ արժան է գործ գործել,

ա Ես. ե. 2։ Մատ. իա. 19։
բ Մար. ժզ. 18։ Գոր. թ. 17։
գ Ել. ի. 9։

ուստի ան օրերը եկէք բժշկուեցէք, Դ ու չէ՞ թէ
15 շաբաթ օրը։ Ան ատենը Տէրը պատասխան
տուաւ անոր՝ ու ըսաւ. Կե՛ղծաւորներ՝ Ե ձեզմէ ա-
մէն մէկը շաբաթ օրը իր եզը կամ էշը մսուրէն
16 չա՞րձըկեր՝ որ տանի ջուր տայ. Զ Հապա ասիկայ
որ Աբրահամի աղջիկ էր, որ ահա՛ տասնուութը
տարի Սատանան զանիկայ կապեց, չէ՞ր վայլեր որ
17 շաբաթ օրը ան կապէն արձըկուի։ Եւ աս բանը
որ ըսաւ, իրեն հակառակ կեցողները ամէնքն ալ
ամօթով մնացին. ու բոլոր ժողովուրդը կ'ուրա-
խանար ան ամէն փառաւոր գործքերուն համար՝ որ
իրմէն կ'ըլլար։
18 Ե Եւ ըսաւ. Աստուծոյ թագաւորութիւնը
ի՞նչ բանի կը նմանի, ու ի՞նչ բանի նմանցընեմ
19 անիկայ։ Մանանեխի հատի նման է, որն որ
մարդ մը առաւ՝ իր պարտէզը ձգեց. և աճեցաւ ու
մեծ ծառ եղաւ. ու երկնից թռչունները անոր
ճիւղերուն վրայ բնակեցան։
20 Դարձեալ ըսաւ. Աստուծոյ թագաւորութիւնը
21 ի՞նչ բանի նմանցընեմ։ Խմորի նման է, որն որ
կնիկ մը առաւ՝ իրեք գրիւ ալիւրի մէջ պահեց,
մինչև որ ամէնն ալ խմորեցաւ։
22 Ը Եւ քաղաքները ու գեղերը պտըտելով՝ կը
սորվեցընէր, ու դէպ 'ի Երուսաղէմ ճամբայ կ'ը-
23 նէր։ Եւ մէկը ըսաւ անոր. Տէ՛ր՝ քիչւո՞ր են
անոնք որ պիտի փրկուին։ Ընիկայ ալ ըսաւ ա-
24 նոնց. Բ Ջ ա՛նք ըրէք որ նեղ դռնէն մտնէք. քան-
զի կ'ըսեմ ձեզի, որ Ժ շատերը մտնել պիտի ու-
25 զեն, և պիտի չկրնան։ Ի Ընկէ ետև որ տանու-
տէրը ելլէ ու Լ դուռը դոցէ, և դուք սկսիք դուրսը

դ Մատ. ժբ. 10։ Մար. գ. 2։ Գլ. զ. 7։ ժդ. 3։
ե Գլ. ժդ. 5։
զ Գլ. ժթ. 9։
ի Մատ. ժդ. 31։ Մար. դ. 30։
ը Մատ. թ. 35։ Մար. զ. 6։
բ Մատ. է. 13։
ժ Յօհ. է. 34։ ը. 21։ ժդ. 33։ Հռով. թ. 31։
ի Սաղ. լբ. 6։ Ես. ծե. 6։
լ Մատ. իե. 10։

կենալ , ու դուռը զարնել և ըսել , [1] Տէ՛ր՝ Տէ՛ր ,
բա՛ց մեզի . ան ալ պատասխան տալով պիտի ըսէ
26 ձեզի . [2] Ձեզ չեմ ճանչնար ո՛ւսկից էք , Ան ատե-
նը պիտի սկսիք ըսել . Մենք քու առջևդ կերանք
ու խմեցինք , և դուն մեր փողոցներուն մէջը սոր-
27 վեցուցիր : [3] Եւ անիկայ պիտի ըսէ . Ձեզի կ՛ը-
սեմ , ձեզ չեմ ճանչնար ուսկից էք , [4] մէկ դի՛
կեցէք ինծմէ բոլոր անիրաւութիւն գործողներդ :
28 [5] Հոն պիտի ըլլայ լալ՝ ու ակռաներ կճըռցընել ,
Ներբոր տեսնէք Աբրահամը ու Իսահակը և Յա-
կոբը ու բոլոր մարգարէները Աստուծոյ թագաւո-
29 րութեանը մէջ , ու ձեզ դուրս հանած : Եւ
պիտի գան արևելքէն ու արևմուտքէն և հիւսիսէն
ու հարաւէն , ու պիտի բազմին Աստուծոյ թագա-
30 ւորութեանը մէջ : [6] Եւ ահա՛ կան յետիններ՝ որ
առաջիններ պիտի ըլլան , ու կան առաջիններ՝ որ
յետիններ պիտի ըլլան :
31 Նոյն օրը մէկ քանի փարիսեցիներ եկան՝ ու ըսին
անոր . Ելի՛ր՝ ու գնա՛ ասկէ , ինչու որ Հերովդէս
32 քեզ սպաննել կ՛ուզէ : Եւ ինքը ըսաւ անոնց .
Գացէ՛ք՝ ան աղուէսին ըսէ՛ք . Ահա՛ ես դևեր կը
հանեմ ու բժշկութիւններ կը կատարեմ այսօր և
33 վաղը , ու երրորդ օրը [7] պիտի կատարուիմ : Մի-
այն թէ պէտք է որ այսօր ու վաղը և մէկալ օրը
պտըտիմ . վասն զի կարելի չէ որ մարգարէ մը
34 Երուսաղեմէն դուրս կորսուի : [8] Ո՛վ Երուսա-
ղէմ՝ Երուսաղեմ , որ մարգարէները կը սպաննէ-
իր , ու քեզի խրկուածները կը քարկոծէիր . քանի՛
անգամ քու տղաքներդ ժողվել ուզեցի՝ ինչպէս որ
հաւը իր ձագերը թևերուն տակը կը ժողվէ , և

[1] Գլ . զ . 46 :
[2] Մատ . է . 26 : իե . 12 :
[3] Մատ . է . 23 : իե . 41 : Հմր 25 :
[4] Սաղ . զ . 8 : Մատ . իե . 41 :
[5] Մատ . ը . 12 : ժգ . 42 : իդ . 51 :
[6] Մատ . ը . 11 :
[7] Մատ . ժթ . 30 : ի . 16 : Մար . ժ . 31 :
[8] Երբ . բ . 10 :
[9] Մատ . իդ . 37 :

35 դուք չուզեցիք : [1] Ահա՛ ձեր տունը ձեզի աւերակ
պիտի մնայ . սակայն ձեզի կ՛ըսեմ , որ ալ զիս
պիտի չտեսնէք , մինչև գայ ան ժամանակը որ պի-
տի ըսէք , [2] Օրհնեա՛լ է ան՝ որ Տէրոջը անունովը
կու գայ :

ԳԼ . ԺԴ

2 Քրիստոս շաբաթ օրը կը բժշկէ ջրգողեալ մարդը . 7 կը սոր-
վեցընէ խոնարհ ըլլալ , 12 և աղքատները ճաշի հրաւիրել .
16 ընթրիքին առակովը կը ցուցընէ թէ աշխարհասէր ան-
ձինք՝ որ Աստուծոյ խօսքը կ՛անարգեն , դուրս պիտի մնան
երկինքէն : 25 Քրիստոսի աշակերտիլ ուզողները պէտք է
որ յառաջագոյն խորհին թէ իրենց խաչը պիտի կրեն , որ
չըլլայ թէ ետքը ամօթալից եղանակաւ ետ քաշուին իրմէն .
34 ու բոլորովին անպիտան ըլլան՝ իր համը կորսընցուցած
աղի պէս :

1 Ու եղաւ որ երբ ինքը շաբաթ օր մը փարիսեցւոց
գլխաւորներուն մէկուն տունը մտաւ հաց ու-
2 տելու , ու անոնք անոր կը սպասէին : Եւ ահա՛
3 հոն ջրգողեալ մարդ մը կար իր առջևը : Եւ Յի-
սուս պատասխան տուաւ՝ ու խօսեցաւ օրինական-
ներուն ու փարիսեցիներուն՝ ըսելով . [3] Արժա՞ն է
4 շաբաթ օրը բժշկել : Անոնք ալ լուռ կեցան . և
5 ինքը բռնեց անիկայ՝ բժշկեց ու ճամբեց . Եւ պա-
տասխան տալով ըսաւ անոնց . [4] Ձեզմէ որո՞ւն
էշը կամ եզը հորը իյնալու ըլլայ , ու շուտ մը
6 չհաներ անիկայ շաբաթ օրը : Եւ ասբաներուս
չկրցան անոր պատասխան տալ :
7 Առակ մը զըուցեց ան հրաւիրուած մարդոց ալ ,
երբոր տեսաւ թէ ինչպէս առաջին բազմոցները
8 կ՛ընտրէին , ու ըսաւ անոնց . Երբոր մէկէ մը
հարսնիքի հրաւիրուիս , առաջին բազմոցին վրայ
մի՛ նստիր . չըլլայ որ քեզմէ աւելի պատուաւոր

[1] Ղև . իզ . 31 , 32 : Սաղ . կթ . 25 : Ես . ա . 7 : Դան . թ . 27 : Միք . գ . 12 :
[2] Սաղ . ճժը . 26 : Մատ . իա . 9 : Մար . ժա . 10 : Գլ . ժթ . 38 : Յօհ . ժբ . 13 :
[3] Մատ . ժբ . 10 :
[4] Ել . իգ . 5 : բ Օր . իբ . 4 : Գլ . ժգ . 15 :

9 մէկն ալ հրաւիրուած ըլլայ անկէ. Եւ ան որ քեզ
ու անիկայ հրաւիրեց, գայ զրուցէ քեզի. Ասոր
տեղ տուր, և անկէ ետև սկսիս ամօթով յետին
10 տեղը բռնել: ԳԱպա երբոր հրաւիրուիս, գնա
յետին տեղը նստէ. որ երբ քեզ հրաւիրողը գայ,
քեզի ըսէ. Բարեկամ՝ վեր հրամմէ. ան ատենը
քու հետդ նստողներուն առջևը քեզի փառք կ'ըլ-
11 լայ: ԴՎասն զի ամէն ո՛վ որ իր անձը կը բարձ-
րացընէ, պիտի խոնարհի. և ո՛վ որ իր անձը կը
խոնարհեցընէ, պիտի բարձրանայ:
12 Ու զինքը հրաւիրողին ալ ըսաւ. Երբոր ճաշ
կամ ընթրիք կ'ընես, մի՛ կանչեր քու բարե-
կամներդ, ո՛չ ալ քու եղբայրներդ, և ո՛չ քու
ազգականներդ, ու ո՛չ քու հարուստ դրացիներդ,
որ չըլլայ թէ անոնք ալ փոխարէնը քեզ հրաւիրեն,
13 ու քեզի հատուցում ըլլայ: Ապա երբոր հաց-
կերոյթ կ'ընես, Եաղքատներ, պակասաւորներ,
14 կաղեր ու կոյրեր հրաւիրէ, Ու երանելի պիտի
ըլլաս. ինչու որ անոնք չեն կրնար փոխարէնը
քեզի հատուցանել. հապա արդարներուն յարու-
թիւն առած ատենը՝ փոխարէնը քեզի պիտի հա-
տուցուի:
15 Եւ սեղան նստողներէն մէկը երբոր լսեց ասս
խօսքը՝ ըսաւ անոր. ՂԵրանի՛ անոր՝ որ Աստուծոյ
16 թագաւորութեանը մէջ հաց պիտի ուտէ: ԵԵւ
ինքը ըսաւ անոր. Մէկ մարդ մը մեծ ընթրիք
17 ըրաւ, ու շատ մարդիկ հրաւիրեց: ԸԵւ ընթ-
րիքին ատենը խրկեց իր ծառան, որ հրաւիրուած-
ները կանչէ, ըսելով. Եկէք, ինչու որ արդէն
18 ամէն բան պատրաստ է: Եւ ամէնքը մէկէն
սկսան ետ քաշուիլ. առաջինը անոր ըսաւ. Ես

Գ Առակ. իե. 6, 7:
Դ Յոբ. իբ. 29: Սաղ. ժը. 27: Առակ. իթ. 23: Մատ. իդ. 12: ժը. 14: Յակ. դ. 6: ա Պետ. ե. 5:
Ե Նէեմ. ը. 10, 12:
Ղ Յայտ. ժթ. 9:
Ի Մատ. իբ. 2:
Ը Առակ. թ. 2, 5:

արտ մը ծախու առի, ու պէտք է որ ելլեմ տես-
նեմ անիկայ. կ'աղաչեմ քեզի, զիս հրաժարուած
19 սեպէ: Եւ միւսը ըսաւ. Հինգ զոյգ եզ ծախու
առի, ու կ'երթամ որ անոնք փորձեմ. կ'աղաչեմ
20 քեզի, զիս հրաժարուած սեպէ: Եւ միւսը ը-
սաւ. Անիկ առի, ու անոր համար չեմ կրնար
21 գալ: Եւ ան ծառան եկաւ՝ ու իր տիրոջը պատ-
մեց ասս բաները. ան ատենը բարկացաւ տանու-
տէրը, ու ըսաւ իր ծառային. Շուտով քաղա-
քին հրապարակները ու փողոցները ելիր, և աղ-
քատները ու պակասաւորները, և կաղերը ու կոյ-
22 րերը հո՛ս մտցուր: Ծառան ալ ըսաւ. Տէր՝
եղաւ ինչ որ հրամայեցիր, ու տակաւին տեղ
23 կայ: Եւ Տէրը ըսաւ ծառային. Ելի՛ր ճամբա-
ները ու ցանգերը, և գտածներդ ստիպէ՛ հոս
24 մտնելու, որ տունս լեցուի: Քանզի կ'ըսեմ
ձեզի, Բ որ ան հրաւիրուածներէն մէկն ալ իմ
ընթրիքիս համը պիտի չառնէ:
25 Ու իր հետը շատ ժողովուրդներ կ'երթային. և
26 դառնալով անոնց ըսաւ. Ժ Թէ որ մէկը ինծի կու
գայ, Ե ու չատեր իր հայրը և մայրը, ու կինը և
զաւակները, ու եղբայրները և քոյրերը, Ենաև
իր կեանքն ալ, չկրնար իմ աշակերտս ըլլալ:
27 ԵԵւ ո՛վ որ իր խաչը չվերցըներ՝ ու իմ ետևէս
28 գար, չկրնար իմ աշակերտս ըլլալ: ԺՎասն զի
ձեզմէ ո՞վ աշտարակ մը շինել ուզելով, առաջ
չնստիր ու հաշիւ ըներ ծախքը, թէ անիկայ լմըն-
29 ցընելու կարողութիւն ունի՞. Որ չըլլայ թէ երբ
հիմը ձգէ, ու չկրնայ լմընցընել, բոլոր տեսնող-
30 ները սկսին անիկայ ծաղը ընել, Եւ ըսել թէ, Ա-
մարդը սկսաւ շինել, ու չկրցաւ լմընցընել:

Բ Մատ. իա. 43: իբ. 8: Գոր. ժգ. 46:
Ժ Բ Օր. ժգ. 6: լգ. 9: Մատ. ժ. 37:
Ե Հռով. թ. 13:
Լ Յայտ. ժբ. 11:
Ի Մատ. ժզ. 24: Մար. ը. 34: Գլ. թ. 23: բ Տիմ. գ. 12:
Ժ Առակ. իդ. 27:

31 Կամ թէ՝ ո՞ր թագաւոր ուրիշ թագաւորի մը
հետ պատերազմելու երթալով, առաջ չնստիր ու
խորհիր, թէ արդեօք տասը հազարով կրնա՞յ դէմ
կենալ անոր՝ որ քսան հազարով իր վրայ կու գայ։
32 Ապա թէ չէ՝ քանի որ անիկայ հեռու է, դեսպան
33 իրկելով՝ խաղաղութիւն կը խնդրէ։ Ենա՛ ա-
սանկ ալ ձեր միջէն ամէն մէկը՝ թէ որ իր բոլոր
ստացուածքէն ետ չկենայ, չկրնար իմ աշակերտս
34 ըլլալ։ Աղը աղէկ բան է. բայց թէ որ աղը
իր համը կորսընցընէ, ինչո՞վ պիտի համեմեսյ։
35 Ո՛չ հողի ու ոչ թրիքի տեղ օգտակար կ'ըլլայ,
հապա անիկայ դուրս կը նետուի։ Ան որ լսելու
ականջ ունի, թող լսէ։

ԺԴ. ՅԱՒ

1 Մոլորեալ ոչխարին, 8 կորսուած դրամին, 11 և անառակ
որդիին առակները։

1 = Ետ բոլոր մաքսաւորները ու մեղաւորները անոր
2 կը մտանէային իրմէն լսելու համար։ Ետ
փարիսեցիները ու դպիրները արտասուք կ'ընէին՝ ու
կ'ըսէին. Այրկայ մեղաւորները կ'ընդունի, ¶ ու
անոնց հետ կ'ուտէ։

3 Ետ անիկայ առ առակը խօսեցաւ անոնց՝ ըսելով.
4 † Ձեզմէ ո՞վ է ան մարդը՝ որ հարիւր ոչխար ունե-
նայ, և անոնցմէ մէկը որ կորսընցընէ, իննսուն-
ու-իննը չի՞ձգեր անապատին մէջ՝ ու ան կորսուածին
5 եանէն երթար, մինչև որ գտնիկայ գտնէ։ Ու-
երբոր կը գտնէ, ուրախանալով իր ուսերուն վրայ
6 կը դնէ գտնիկայ, Ետ տունը գալով, կը կանչէ
բարեկամները ու դրացիները, ու անոնց կ'ըսէ.
Ուրախ եղէք ինծի հետ, ինչու որ իմ ¶ կորսուած
7 ոչխարս գտայ։ Ձեզի կ'ըսեմ՝ որ այսպէս ուրա-
խութիւն պիտի ըլլայ երկինքը մէկ մեղաւորի մը

‖ Ա՚ա՛ս. ե. 13։ Ա՚ար. թ. 49։
= Ա՚ա՛ս. թ. 10։
¶ Դոր. ժա. 3։ Գաղ. բ. 12։
† Ա՚ա՛ս. ժբ. 12։
¶ ա Պետ. բ. 10։ 25։

համար որ կ'ապաշխարէ, Քան թէ իննսունու-ինը
արդարներուն համար՝ որ անոնց ապաշխարութիւն
8 պէտք չէ։ Կամ թէ ո՞վ է ան կնիկը՝ որ տասը
դրամ ունենայ. ու թէ որ դրամ մը կորսընցընէ,
ճրագ չի՞վառեր, ու տանը մէջ աւել գարներ, և
9 զգուշութեամբ փնտռեր, մինչև որ գտնէ։ Ու-
երբոր կը գտնէ, կը կանչէ բարեկամներըը ու դրա-
ցիներըը, և կ'ըսէ. Ուրախ եղէք ինծի հետ, ին-
10 չու որ իմ կորսընցուցած դրամս գտայ։ Ինձմէ
ալ՝ ձեզի կ'ըսեմ, ուրախութիւն կ'ըլլայ Աստու-
ծոյ հրեշտակներուն առջեւը մէկ մեղաւորի մը հա-
մար որ կ'ապաշխարէ։

11 Ետ ըսաւ. Մէկ մարդ մը երկու որդի ունէր.
12 Ու անոնցմէ պզտիկը հօրը ըսաւ. Ապա՛, տո-
ստացուածքէդ ինծի իյնալու բաժինը տուր ինծի.
13 ան ալ բաժնեց անոնց իր ունեցածը։ Ետ շատ
օրեր չանցած՝ պզտիկ որդին բոլոր բաները ժողվեց՝
ու հեռու երկիր մը գնաց, և հոն անառակու-
14 թեամբ ապրելով՝ իր ունեցածը փճացուց։ Ու-
երբոր ամէնը հատցուց, ան երկրին մէջ սաստիկ
սով մը եղաւ, ու ինքը սկսաւ չքաւոր ըլլալ։
15 Ետ գնաց ան երկրին քաղաքացիներէն մէկուն քովը
մնաւ. ան ալ իր ագարակը խրկեց դանիկայ՝ խո-
16 զեր արածելու համար։ Ետ կը փափաքէր խոզե-
րուն կերած եղջիւրէն իր փորը լեցընելու. ու մէկը
17 չէր տար անոր։ Ետ ինքզինքին գալով՝ ըսաւ.
Վառնի բանւորներ կան իմ հօրս տունը հացով
18 լեցուած, ու ես հոս սովամահ կը կորնչիմ. Ել-
լեմ՝ երթամ իմ հօրս, և ըսեմ անոր. Ապա՛,
19 մեղանչեցի երկինքին դէմ ու քու առջեւդ, Ետ ալ
արժանի չեմ քու որդիդ ըսուելու. զիս քու վարձ-
20 կաններուդ մէկուն պէս ըրէ։ Ու ելաւ իր հօրը
եկաւ. Եւ դեռ որ ինքը շատ հեռու էր, հայրը

Ե Դէ. ե. 32։
Ղ Ա՚ար. ժբ. 44։
Ե Դոր. բ. 39։ Եփես. բ. 13։ 17։

անոնք դանիկայ՝ ու դուխը շարժեցուր , և ցոյց-
լով՝ անոր պարանոցին վրայ ինկաւ , ու համբուրեց
21 զանիկայ : Աղջին ալ բսաւ անոր . Հայր՝ մե-
զանչելի երկինքին դէմ՝ ու Քրու առջեւ , և ալ ար-
22 ժանի չեմ՝ քու որդիդ բսուելու : Ծոյց հօրը ը-
սաւ իր ծառաներուն . Հանեցէք առաջին պատմու-
ճանը՝ ու հագուցէք անոր , և մատանի դրէք անոր
23 ձեռքը , ու կօշիկներ անոր ոտիքը . Ու պարարա
զուարակը բերէք մորթեցէք , և ուտենք ու ու-
24 րախ ըլլանք . Վ Ինչու որ սա իմ որդիս մեռած էր՝
ու ողջցաւ . կորսուած էր՝ ու գտնուեցաւ . և
25 սկսան ուրախ ըլլալ : Ու անոր մեծ որդին ագա-
րակին էր . ու երբոր կու գար՝ ու տանը մօտեցաւ ,
26 նուագարաններուն և պարերուն ձայները լսեց : Ու
ծառաներէն մէկը իրեն կանչելով՝ կը հարցնէր ,
27 թէ սա ի՞նչ է : Ընիկայ ալ բսաւ անոր , Ե-
ղբայրդ եկաւ , ու հայրդ պարարա զուարակը մոր-
թեց , ինչու որ ողջ առողջ ձեռք ձգեց զանիկայ :
28 Խոհ ինքը բարկացաւ՝ ու չէր ուզեր ներս մտնել .
ուստի իր հայրը դուրս ելլելով կ'ապաչէր անոր :
29 Ու անիկայ պատասխան տալով՝ բսաւ հօրը . Ես-
պաշտած տարի է որ քեզի կը ծառայեմ , ու քու
խօսքդ դուրս չելայ , ու ինծի երբէք մէկ ու-
մի չտուիր , որ իմ բարեկամներուս հետ ուրախու-
30 թիւն ընէի : Ծոյց երբոր եկաւ սա քու որդիդ՝
որ քու ապրուստդդ բոզերու հետ կերաւ , անոր
31 մորթեցիր պարարա զուարակը : Ու անիկայ
բսաւ անոր . Որդեակ՝ դուն միշտ իմ հետս ես ,
32 ու իմ բոլոր ունեցածս քուկդ է . Սակայն պէտք
էր ուրախ ըլլալ և խնդալ . Ֆ Ինչու որ սա քու
եղբայրդ մեռած էր ու ողջցաւ , կորսուած էր ու
գտնուեցաւ :

ը Մատ . ծա . 4 ։
Ֆ Հմր 32 ։ Եփես . բ . 1 ։ ե . 14 ։
Ցոյս . գ . 1 ։
ֆ Հմր 24 ։

ԳԼ . ԺԶ.

1 Ընիրաս անառակ : 14 Քրիստոս կը յանդիմանէ
արծաթասէր փարիսեցւոց կեղծաւորութիւնը : 19 Հե-
ւսակ մեծատունը և ագբատ Ղազարոսը :

1 Ա Ե իր աշակերտներուն ալ բսաւ . Մէկ հարուստ
մարդ մը կար , որ տնտես մը ունէր . և անոր
վրայով գանգատ եղաւ իրեն՝ որպէս թէ իր ունե-
2 ցածը կը փճացընէ : Ուստի կանչեց զանիկայ՝ ու
բսաւ անոր . Ի՞նչ է սա՝ որ քեզի համար կը լսեմ .
քու տնտեսութեանդ հաշիւը տուր , ինչու որ ալ
3 չես կրնար տնտես ըլլալ : Ընիրաս տնտեսը իր մտքին
մէջ բսաւ . Ի՞նչ ընեմ , որովհետև իմ տէրս
տնտեսութիւնը ինծմէ կ'առնէ . * Հողագործու-
թիւն չեմ կրնար ընել '' , մուրալու կ'ամչնամ :
4 Գիտեմ ինչ պիտի ընեմ , որպէս զի երբոր ի-
մ տնտեսութենէս վռնտուիմ , ան իրենց տուները ըն-
5 դունին : Ու իր տիրոջը պարտականները մէկիկ
մէկիկ իրեն կանչելով՝ բսաւ առաջինին . Դուն իմ
6 տիրոջս որչափ պարտք ունիս : Ան ալ բսաւ .
Հարիւր մար ձէթ . և բսաւ անոր . Գիրդ ա՛ռ՝ ու
7 շուտով նստէ գրէ : Յետոր միւսին բսաւ .
Դուն ալ որչափ պարտք ունիս . և անիկայ բսաւ .
Հարիւր քոռ ցորեն . ու բսաւ անոր . Գիրդ ա՛ռ՝
8 և ութսունն գրէ : Ու տէրը անիրաւ տնտեսը գո-
վեց , որ խելացութիւնով բսաւ . վասն զի սա աշ-
խարհիս որդիքը իրենց ցեղին մէջ՝ ա լուսոյ որդի-
9 ներէն աւելի խելացի են : Ես ալ ձեզի կ'ը-
սեմ . Բ Ընիրաս մամոնայէն ձեզի բարեկամներ
ըրէք , որ † երբ անիկայ պակսի '' , ձեզ յաւիտե-
10 նական բնակարաններու մէջ ընդունին : Ֆ Ան որ
փիլ բանի մէջ հաւատարիմ է , շատի մէջ ալ

* Ծամ . չեմ կրնար բրել ։
ա Ծոհ . ժբ . 36 ։ Եփես . ե . 8 ։
ա Թես . ե . 5 ։
բ Դան . գ . 27 ։ Ա տա . գ . 19 ։ ժթ . 21 ։ Գլ . ժա . 41 ։
ա Ժմ . գ . 17 ։ 18 ։ 19 ։
† Կամ՝ կարօտութեան ժամա-
նակիդ՝
ֆ Ա տա . իե . 21 ։ Գլ . ժթ .
27 ։

հաւատարիմ է. և ան որ քիչի մէջ անիրաւ է,
11 շատի մէջ ալ անիրաւ է։ Ուստի թէ որ անիրաւ
մամոնային մէջ հաւատարիմ չեղաք, ճշմարիտ
12 հարստութիւնը ո՞վ պիտի հաւատայ ձեզի։ Ու
թէ որ օտարին բանին մէջ հաւատարիմ չեղաք,
ձերը ո՞վ պիտի տայ ձեզի։
13 ᵀՄէկ ծառայ մը չկրնար երկու տէրերու ծառա-
յութիւն ընել. ինչու որ կամ մէկը պիտի ատէ՝ և
միւսը սիրէ, կամ *մէկը պիտի մեծարէ՝՝ և միւսը
արհամարհէ. չէք կրնար ծառայել Աստուծոյ ու
մամոնայի։
14 Եւ փարիսեցիներն ալ ᵏոր արծաթասէր էին,
ասա ամէն բաները լսելով կը քամահրէին զանիկայ։
15 Եւ ըսաւ անոնց. Դուք էք որ մարդոց առջևը
Ղինքզինքնիդ կ՚արդարացընէք. ᵏբայց Աստուած
գիտէ ձեր սիրտերը. ինչու որ ᶜմարդոց մէջ բարձր
16 եղածը՝ Աստուծոյ առջևը պիղծ է։ ᵖՕրէնքը ու
մարգարէները մինչև Յովհաննէս էին. անկէ ետև
Աստուծոյ թագաւորութիւնը կը քարոզուի, և ա-
17 մէն մէկը անոր մէջը մտնելու կ՚արտորայ։ ᵈԴիւ-
րին է որ երկինքը ու երկիրը անցնի, քան թէ
18 օրէնքէն մէկ նշանագիր մը իյնայ։ ᵏՈ՛վ որ իր
կնիկը արձակէ՝ և ուրիշ մը առնէ, շնութիւն
կ՚ընէ. և ո՛վ որ երիկէ արձակուած կնիկ մը առ-
նէ՝ շնութիւն կ՚ընէ։
19 Մէկ հարուստ մարդ մը կար, որ ծիրանի ու
բեհեզ կը հագնէր, և ամէն օր փառաւորապէս
20 ուրախութիւն կ՚ընէր։ Ու Ղազարոս անունով
աղքատ մը կար վէրքերով լեցուն, որ անոր դրանը

ᵀ Մատ. զ. 24։
* Կամ մէկուն պիտի յարի՝
ᵏ Մատ. իդ. 14։
ᶜ Գլ. ժ. 29։
ᵏ Սաղ. է. 9։
ᵉ ա Թագ. ժզ. 7։
ᵖ Մատ. դ. 17։ ժա. 12, 13։
Գլ. է. 29։
ᵈ Սաղ. ճբ. 26, 27։ Ես. խ. 8։ ծա. 6։ Մատ. ե. 18։ ա Պետ. ա. 25։
ᵏ Մատ. ե. 32։ ժթ. 9։ Մար. ժ. 11։ ա Կոր. է. 10, 11։

21 առջին դրուած էր. Եւ կը փափաքէր որ ան
հարուստին սեղանէն ինկած փշրանքներէն իր փորը
լեցընէ. Նաև շուներն ալ կու գային՝ և անոր
22 վէրքերը կը լզէին։ Ու եղաւ որ ան աղքատը
մեռաւ, ու հրեշտակները Աբրահամին գոգը տարին
զանիկայ. հարուստն ալ մեռաւ ու թաղուեցաւ։
23 Եւ դժոխքին մէջը երբոր տանջանքի մէջ էր, իր
աչքերը վերցընելով հեռուէն տեսաւ Աբրահամը,
24 ու Ղազարոսը անոր գոգը հանգիստ նստած։ Եւ
ինքը աղաղակեց ու ըսաւ. Հա՛յր Աբրահամ՝
ողորմէ՛ ինծի, ու խրկէ՝ Ղազարոսը, որ իր
մատին ծայրը ջուրը թաթխէ, և ու զովացընէ իմ
լեզուս. ինչու որ ᵏաս բոցիս մէջ կը տանջուիմ.
25 Եւ Աբրահամ ըսաւ. Որդեակ՝ ᵈմի՛ տքդ բեր, որ
դուն քու կեանքիդ ատենը քու բարիքներդ առիր.
նոյնպէս ալ Ղազարոս՝ չարիքներ. հիմա անիկայ
26 հոս կը մխիթարուի, ու դուն կը տանջուիս։ Եւ
ասա ամէն բաներէն 'ի զատ՝ մեր ու ձեր մէջտեղը մեծ
անդունդ մը կայ հաստատուած. անանկ՝ որ ասկէ
ձեզի անցնիլ ուզողները չկրնան, ո՛չ ալ՝ ատկէ
27 մեզի գալ ուզողները անցնին։ Ան ալ ըսաւ.
Ուրեմն կ՚աղաչեմ քեզի՝ հա՛յր, որ անիկայ իմ
28 հօրս տունը խրկես. Քանզի հինգ եղբայր ունիմ.
որ ᵏրթայ անոնց վկայութիւն տայ, որ չըլլայ թէ
29 անոնք ալ ասա չարչարանքին տեղը գան։ Եւ Աբրա-
համ ըսաւ անոր. ᵗԱնոնք Մովսէսը ու մարգարէ-
30 ները ունին, թող անո՛նց մտիկ ընեն։ Ան ալ ը-
սաւ. Չէ՝ հա՛յր Աբրահամ, հապա թէ որ մեռել-
ներէն մէկը անոնց երթայ, պիտի ապաշխարեն։
31 Եւ անիկայ ըսաւ անոր. Թէ որ Մովսէսին ու
մարգարէներուն մտիկ չեն ըներ, ՀՈ՛չ ալ թէ որ

ᶜ Զաք. ժգ. 12։
ᵏ Ես. կզ. 24։ Մար. թ. 43, ՃՃ։
ᵈ Յոբ. իա. 13։ Գլ. զ. 24։
ᵗ Ես. ը. 20։ լդ. 16։ Յօհ. ե. 39, 45։ Գոր. ժե. 21։ ժէ. 11։
ՀՅօհ. ժբ. 10, 11։

մեռելներէն մէկը յարութիւն առնելու ըլլայ, պի-
տի համոզուին ։

ԳԼ. ԺԷ

1 Քրիստոս կը սորվեցընէ գայթակղութիւն չտալ, 3 և իրարու
յանցանքները ներել ։ 6 Հաւատքին զօրութիւնը ։ 7 Մենք
պարտաւոր ենք Աստուծոյ, բայց Աստուած պարտաւոր չէ
մեզի ։ 11 Քրիստոս կը բժշկէ տասը բորոտները ։ 22 Աստուծոյ
թագաւորութիւնը և Որդւոյ մարդոյ գալուստը ։

1 Եւ ըսաւ իր աշակերտներուն. — Անկարելի է որ
գայթակղութիւններ չգան. բայց վայ անոր,
2 որուն ձեռքովը կու գան ։ Անոր աւելի աղէկ է, որ
անոր պարանոցէն իշու աղացքի քար մը կախուի,
ու անիկայ ծովը ձգուի, քան թէ ասպզտիկներէն
3 մէկը գայթակղեցընէ ։ Զգուշացէք ձեր անձերուն ։
Բ Թէ որ քու եղբայրդ քեզի դէմ մեղանչէ,
Գ յանդիմանէ զանիկայ. ու թէ որ ապաշխարէ,
4 ներէ անոր ։ Եւ թէ որ օրը եօթը անգամ քեզի
դէմ մեղանչէ՝ ու օրը եօթը անգամ դառնայ քեզի
ու ըսէ, Ա՛ապաշխարեմ, ներես անոր ։
5 Եւ առաքեալները ըսին Տէրոջը. Մեր հաւատ-
6 քը աւելցո՛ւր ։ Դ Եւ Տէրը ըսաւ. Թէ որ մա-
նանեխի հատի չափ հաւատք ունենայիք, ասթը-
թենիին կրնայիք ըսել, Արմատաքի խլուէ՛ ու
ծովուն մէջը տնկուէ՛, ան ալ պիտի ՝նազանդէր
ձեզի ։
7 Բայց ձեզմէ ո՛վ է ան մարդը՝ որ ունենայ մէկ
երկրագործ կամ հովիւ ծառայ մը, որ անիկայ
երբոր ագարակէն տուն մտնէ, շուտով զրուցէ
8 անոր թէ, Անցի՛ր սեղան նստէ. Հապա չը՞սեր
անոր թէ՝ Պատրաստէ՛ իմ ընթրիքս, ու գօտիդ
կապած Ե ինծի սպասաւորութի՛ւն ըրէ, մինչև որ
ես ուտեմ ու խմեմ. ու ետքը դուն ալ կեր ու

— Մատ. ժը. 6, 7 ։ Մար. թ. 41 ։ ա Կոր. ժա. 19 ։
Բ Մատ. ժը. 15, 21 ։
Գ Ղև. ժթ. 17 ։ Առակ. ժէ. 10 ։ Յակ. ե. 19 ։
Դ Մատ. ժէ. 19 ։ իա. 21 ։ Մար. թ. 22 ։ ժա. 23 ։
Ե Գլ. ժբ. 37 ։

9 խմէ ։ Միթէ շնորհակա՞լ կ՛ըլլայ ան ծառային,
իրեն հրամայուած բաները կատարելուն համար.
10 չեմ կարծեր ։ Նոյնպէս ալ դուք երբոր բոլոր
ձեզի հրամայուած բաները ընէք, ըսէք թէ՝ Ղ Մենք
անպիտան ծառաներ ենք. քանզի ան որ պարտա-
կան էինք ընելու, ըրինք ։
11 Ու եղաւ որ երբ ինքը Ե Երուսաղեմ կ՛երթար,
Սամարիայի և Գալիլեայի մէջտեղէն կ՛անցնէր ։
12 Ու երբոր մէկ գեղ մը պիտի մտնէր, տասը բորոտ
մարդիկ հանդիպեցան անոր, Ը որոնք հեռուն կայ-
13 նեցան, Եւ ձայներնին վերցուցին ու ըսին. Յի-
14 սո՛ւս վարդապետ, ողորմէ՛ մեզի ։ Եւ տեսնելով՝
անոնց ըսաւ. Թ Գացէ՛ք դուք ձեզ քահանաներուն
ցուցուցէ՛ք. ու եղաւ որ երբ կ՛երթային, մաք-
15 րուեցան ։ Եւ անոնցմէ մէկը երբոր տեսաւ թէ
բժշկուեցաւ, ետ դարձաւ ու մեծ ձայնով փառք
16 կու տար Աստուծոյ. Ու երեսի վրայ անոր ոտքը
ի յնալով՝ շնորհակալ կ՛ըլլար անոր. և ինքը Սա-
17 մարացի էր ։ Պատասխան տուաւ Յիսուս ու
ըսաւ. Չէ՞ որ տասն ալ մաքրուեցան. իսկ ան
18 ինը ո՞ւր են. Ա՛ս օտարազգիէն 'ի զատ ուրիշներ
չդտնուեցան՝ որ դառնալով Աստուծոյ փառք տան ։
19 Ժ Եւ ըսաւ անոր. Ելի՛ր գնա. քու հաւատքդ
քեզ բժշկեց ։
20 Ու երբոր փարիսեցիները իրեն հարցուցին՝ թէ
Աստուծոյ թագաւորութիւնը ե՞րբ պիտի գայ,
պատասխան տուաւ անոնց՝ ու ըսաւ. Աստուծոյ
թագաւորութիւնը դրոսուանց երևցած բաներով
21 չգար. Ի Ու պիտի չըսեն թէ՝ Ահա՛ հոս է կամ ահա՛

Ղ Յոբ. իբ. 3 ։ լե. 7 ։ Սաղ. ժզ. 2 ։ Մատ. իե. 30 ։ Հռով. գ. 12 ։ ժա. 35 ։ ա Կոր. թ. 16, 17 ։ Փիլիմ. 11 ։
Ե Ղու. թ. 51, 52 ։ Յօհ. դ. 4 ։
Ը Ղև. ժգ. 46 ։
Թ Ղև. ժգ. 2 ։ ժդ. 2 ։ Մատ. ը. 4 ։ Գլ. ե. 14 ։
Ժ Մատ. թ. 22 ։ Մար. ե. 34 ։ ժ. 52 ։ Գլ. է. 50 ։ ը. 48 ։ ժը. 42 ։
Ի Հմր 23 ։

հոն. ինչու որ և ահա՛ Աստուծոյ թագաւորութիւ-
նը ձեր ներսի դին է։
22 Աշակերտներուն ալ ըսաւ. Է Օրեր պիտի գան՝
որ դուք Որդւոյ մարդոյ օրերուն մէկը տեսնելու
23 պիտի փափաքիք, ու պիտի չտեսնէք։ Ժ Եւ ԹԷ
որ ըսեն ձեզի, Թէ ահա՛ հոս է կամ ահա՛ հոն, մի՛
24 երթաք, ու անոնց մի՛ հետևիք։ Ի Վասն զի ինչ-
պէս որ փայլակը երկինքին տակը մէկ դիէն փայ-
լատակելով՝ մինչև երկինքին տակը մէկալ դին
լոյս կու տայ, նոյնպէս ալ պիտի ըլլայ Որդին
25 մարդոյ իր գալուն օրը։ Հ Միայն Թէ պէտք է որ
ինքը առաջ շատ չարչարանքներ կրէ, ու մերժուի
26 ասաղգէն։ Ձ Եւ ինչպէս որ Նոյի օրերը եղաւ,
անանկ պիտի ըլլայ Որդւոյ մարդոյ օրերն ալ։
27 Կ՚ուտէին՝ կը խմէին՝ կնիկ կ՚առնէին, էրկան կը
արուէին, մինչև ան օրը՝ որ Նոյ տապանը մտաւ,
28 և ջրհեղեղը եկաւ՝ ու ամէնը կորսընցուց։ Ղ Նմա-
նապէս՝ ինտոր որ Ղովտին օրերը եղաւ, կ՚ուտէին՝
կը խմէին՝ ծախու կ՚առնէին՝ կը ծախէին՝ կը տըն-
29 կէին՝ կը շինէին. Ճ Բայց ան օրը որ Ղովտ Սոդո-
մէն ելաւ, երկինքէն կրակ ու ծծումբ տեղաց, և
30 բոլորն ալ կորսընցուց. Նոյնպէս պիտի ըլլայ ան
օրը՝ որուն մէջ Մ Որդին մարդոյ պիտի յայտնուի։
31 Ան օրը Յ ան որ տանիքին վրայ է՝ և իր կարասիները
տանը մէջ, Թող վար չիջնէ՝ զանոնք առնելու. և
ան որ արտին մէջն է՝ նոյնպէս Թող ետ չդառնայ։
32 Ն Միտքերնիդ բերէք Ղովտին կնիկը։ (33) Շ Ո՛վ
որ իր կեանքը կ՚ուզէ ապրեցընել, պիտի կորսընցընէ

Լ Հռով. ժգ. 17։
Ի Տես Մատ. Թ. 15։ Յօհ. ժէ. 12։
Ժ Մատ. իդ. 23։ Մար. ժգ. 21։ Գլ. իա. 8։
Ի Մատ. իդ. 27։
Հ Մար. ը. 31։ Թ. 30։ ժ. 33։ Գլ. Թ. 22։
Ձ Ծն. է։ Մատ. իդ. 37։
Ղ Ծն. ժԹ։
Ճ Ծն. ժԹ. 16, 24։
Մ Բ Թես. ա. 7։
Յ Մատ. իդ. 17։ Մար. ժգ. 15։
Ն Ծն. ժԹ. 26։
Շ Մատ. ժ. 39։ ժզ. 25։ Մար. ը. 35։ Գլ. Թ. 24։ Յօհ. ժբ. 25։

զանիկայ. և ո՛վ որ կը կորսընցընէ, պիտի ապրե-
34 ցընէ զանիկայ։ Ա Ձեզի կ՚ըսեմ. Ան գիշերը ԹԷ
որ երկու հոգի մէկ անկողինի մէջ ըլլան, մէկը
35 պիտի առնուի՝ ու մէկալը ձգուի. Եւ ԹԷ որ երկու
կնիկ մէկտեղ աղալու ըլլան, մէկը պիտի առնուի՝
ու մէկալը ձգուի. Ե ԹԷ որ երկու հոգի արտի մը
մէջ ըլլան, մէկը պիտի առնուի՝ ու մէկալը ձգուի.
36 Եւ պատասխան տալով ըսին անոր. Տէ՛ր՝ Չ ո՞ւր
37 տեղ պիտի ըլլայ ասա բանը։ Ան ալ ըսաւ անոնց.
Ո՛ւր որ մարմին կայ, հոն պիտի ժողվուին արծիւ-
ները։

ԳԼ. ԺԸ

1 Թախանձող որբևարիին, 9 փարիսեցիին և մաքսաւորին ա-
ռակը։ 15 Մանր տղայք Քրիստոսի կը բերուին։ 18 Մէկ
իշխան մը կ՚ուզէ Քրիստոսի հետևիլ, բայց իր հարստու-
թիւնները արդելք կ՚ըլլան։ 28 Քրիստոսի համար ամէն
բան Թող տուողներուն վարձքը։ 31 Քրիստոս կը նախա-
ձայնէ իր մահը, 35 և կոյրին աչքերը կը բանայ։

1 Անոնց առակ մըն ալ ըսաւ ասա բանիս վրայով՝ Թէ
Ա պէտք է ամէն ատեն աղօթք ընել ու չձանձ-
2 րանալ. Ըսաւ. Մէկ դատաւոր մը կար քաղաքի
մը մէջ, որ Աստուծմէ չէր վախնար ու մարդէ չէր
3 ամչնար։ Եւ նոյն քաղաքին մէջ որբևարի մը կար,
որ անոր կու գար ու կ՚ըսէր. Իրաւո՛ւնք ըրէ ինծի՝
4 ու աղաքէ զիս իմ ոսոխէս։ Եւ անիկայ ժամանակ
մը չէր ուզեր անոր մտիկ ընել. բայց ետքը ըսաւ իր
մտքին մէջ. Թէև Աստուծմէ չեմ վախնար, ու
5 մարդէ չեմ ամչնար, Բ Գոնէ ասա որբևարիին զիս
ձանձրացընելուն համար իրեն իրաւունք ընեմ, որ
6 չգայ ամէն ատեն զիս Թախանձէ։ Եւ Տէրը ըսաւ.
7 Լսեցէք՝ անիրաւ դատաւորը ինչ կ՚ըսէ։ Գ Հապա
Աստուած իր ընտրեալներուն իրաւունք պիտի

Ա Մատ. իդ. 40, 41։ ա Թես. դ. 16։
Չ Յոբ. լԹ. 30։ Մատ. իդ. 28։
Ա Գլ. ժա. 5։ իա. 36։ Հռով. ժբ. 12։ Եփե. զ. 18։ Կող. դ. 2։ ա Թես. ե. 17։
Բ Գլ. ժա. 8։
Գ Յայտ. զ. 10։

չընէ՞ , որոնք ցորեկ ու գիշեր իրեն կ'աղաղակեն ,
8 թէեւ երկայնամիտ ալ ըլլայ անոնց վրայ : Ձեզի
կ'ըսեմ , Ե որ շուտով անոնց իրաւունք պիտի ընէ .
բայց Որդին մարդոյ երբոր գայ , արդեօք հաւատք
պիտի գտնէ՞ երկրի վրայ :
9 Նաեւ մէկ քանիներուն՝ Է որոնք իրենց անձերուն
վրայ կը վստահանային թէ արդար են , և ուրիշնե-
10 րը կ'անարդէին , ասա առակը ըսաւ . Երկու մարդ
ելան տաճարը աղօթք ընելու . մէկը փարիսեցի ու
11 մէկալը մաքսաւոր : Փարիսեցին կայներ էր , ու
առանձին այսպէս աղօթք կ'ընէր . Է ով Աստուած՝
շնորհակալ եմ քեզմէ , որ ուրիշ մարդոց պէս
չեմ , յափշտակող՝ անիրաւ՝ շնացող , և կամ ասոր
12 մաքսաւորին պէս . Ը շաբաթը երկու ան-
գամ ծոմ կը պահեմ , ու բոլոր ստացուածքիս
13 տասանորդը կու տամ : Նաեւ մաքսաւորը հեռուն
կայներ էր , ու չէր ուզեր աչքն ալ երկինքը վեր-
ցընել . հապա իր կուրծքը ծեծելով՝ կ'ըսէր . Ա-
14 տուած՝ ողորմի՛ ինծի մեղաւորիս : Ձեզի կ'ըսեմ՝
թէ ասիկայ անմէկալէն աւելի արդարացած իր
տունը իջաւ . Ը վասն զի ո՛վ որ իր անձը կը բարձ-
րացընէ , պիտի խոնարհի . և ո՛վ որ իր անձը կը
խոնարհեցընէ , պիտի բարձրանայ :
15 Ի Մանր տղաքներ ալ բերին իրեն , որ անոնց
դպչի . ու աշակերտները տեսնելով՝ կը յանդիմա-
16 նէին զանոնք : Հայց Յիսուս անոնք իրեն կանչե-
լով՝ ըսաւ . Թոյլ տուէք որ մանր տղոցը որ ին-
ձի գան , և մի՛ արգիլէք ասոնք . Թ ինչու որ Ա-
տուծոյ Թագաւորութիւնը ասոնկներուն է :

Ե Երր . ժ . 37 ; բ Պետ . գ . 8 , 9 ;
Է Գլ . ժ . 29 ; ժզ . 15 ;
Ը Սաղ . ճղ . 2 ;
Թ Ես . ա . 15 ; ծը . 2 ; Ցայտ . գ . 17 ;
Ժ Ցոր . իբ . 29 ; Մատ . իգ . 12 ; Գլ . ժգ . 11 ; Ցակ . դ . 6 ; ա Պետ . ե . 5 , 6 ;
Ի Մատ . ժթ . 13 ; Մար . ժ . 13 ;
Ա ա Կոր . ժգ . 20 ; ա Պետ . բ . 2 ;

17 Է Ա՛շմարիտ կ'ըսեմ ձեզի . Ո՛վ որ Աստուծոյ թա-
գաւորութիւնը պզտիկ տղու մը պէս չընդունի ,
բնաւ պիտի չմտնէ անոր մէջը :
18 Լ Նաեւ մէկ իշխան մը հարցուց անոր ու ըսաւ .
Վարի՛ վարդապետ՝ ի՞նչ գործ դործեմ որ յաւի-
19 տենական կեանքը ժառանգեմ : Նաեւ Յիսուս ըսաւ
անոր . Ինչո՞ւ զիս բարի կ'անուանես , մէկէն՝ի
20 զատ բարի չկայ , որ Է Աստուած : Պատուիրանք-
ները դիտես . Է Շնութիւն մի՛ ըներ , Սպանու-
թիւն մի՛ ըներ , Գողութիւն մի՛ ըներ , Սուտ
վկայութիւն մի՛ ըներ , Ծ Քու հայրդ ու մայրդ
21 պատուէ : Ան ալ ըսաւ . Ատոնք ամէնը մանկու-
22 թենէս՝ի վեր պահեր եմ : Ան լսելով Յիսուս՝
ըսաւ անոր . Մէկ բան մըն ալ պակաս է քեզի .
Ի քու բոլոր ունեցածդ ծախէ՛ , և աղքատներո՛ւն
բաշխէ , ու երկինքը գանձ պիտի ունենաս , և ե-
23 կուր իմ հետեւէ՛ս : Ընիկայ երբոր ասա բանը լսեց՝
24 տրտմեցաւ , ինչու որ շատ հարուստ էր : Նաեւ Յի-
սուս երբոր անիկայ տրտմած տեսաւ , ըսաւ . Հ Ո՛ր-
չափ դժուար է անոնց՝ որ հարստութիւն ունին ,
25 Աստուծոյ Թագաւորութիւնը մտնել : Քանզի
դիւրին է որ ուղտը ասեղին ծակէն անցնի , քան
թէ հարուստը Աստուծոյ Թագաւորութիւնը
26 մտնէ : Նաեւ անոնք որ լսեցին , կ'ըսէին . Ալ ո՞վ
27 կրնայ փրկուիլ : Նաեւ ինքը ըսաւ . Յ Մարդոյ կող-
մանէ անկարելի եղած բանները՝ Աստուծոյ կողմանէ
28 կարելի են : Ղ Պետրոս ըսաւ . Ետ մենք ա-
29 մէն բան թողուցինք՝ և քու հետեւեցանք : Ան ա-

Է Մար . ժ . 15 ;
Ը Մատ . ժթ . 16 ; Մար . ժ . 17 ;
Թ Եւ . ի . 12 , 16 ; բ Օր . ե . 16—20 ; Հռով . ժգ . 9 ;
Ժ Եփես . գ . 2 ; Կող . գ . 20 ;
Ա ա Տիմ . գ . 19 ;
Բ Առակ . ժա . 28 ; Մատ . ժթ . 23 ; Մար . ժ . 23 ;
Յ Երեմ . լբ . 17 ; Զաք . ը . 6 . Մատ . ժթ . 26 ; Գլ . ա . 37 ;
Ղ Մատ . ժթ . 27 ;

նիկայ ըսաւ անոնց. Ճշմարի՛տ կ՚ըսեմ ձեզի, ՃԹէ
մարդ մը չկայ՝ որ թողուց տուն, կամ ծնողք,
կամ եղբայրներ, կամ կին, կամ որդիներ՝ Ա-
30 տուծոյ թագաւորութեանը համար, ՄՈր պիտի
չառնէ բազմապատիկ աս ատենիս մէջ, և գալու
աշխարհին մէջ յաւիտենական կեանքը:
31 ՅԵւ տասուերկուքը իր քովը առնելով՝ ըսաւ
անոնց. Ահա՛ մենք Երուսաղէմ կ՚ելլենք, ՆԵ
մարգարէներուն ձեռքովը Որդւոյ մարդոյ համար
32 բոլոր գրուածները պիտի կատարուին: ՇԻնչու որ
հեթանոսներուն պիտի մատնուի, ու ծաղը պիտի
ըլլայ, և պիտի նախատուի, ու պիտի թքնեն
33 անոր, Եւ պիտի ծեծեն ու սպաննեն անիկայ, ու
34 երրորդ օրը յարութիւն պիտի առնէ: ՊԲայց ա-
նոնք աս բաներէն մէկն ալ չհասկրցան. ու աս
խօսքը անոնցմէ ծածկուած էր, և ըսած բաները
չէին իմանար:
35 ՋՈւ եղաւ որ երբ ինքը Երիքովին կը մօտենար,
36 կոյր մը ճամբուն քովը նստեր էր մուրալու: Երբ-
որ լսեց բազմութեանը անցնիլը, հարցուց թէ՝
37 Ի՞նչ է ան: Եւ իրեն ըսին թէ՝ Յիսուս Նազով-
38 րեցին կ՚անցնի: Ուստի աղաղակեց՝ ու ըսաւ.
39 Յի՛սուս՝ որդի Դաւթի՝ ողորմէ՛ ինծի: Եւ ա-
նոնք որ առջևէն կ՚երթային, կը յանդիմանէին
զանիկայ, որ լռէ. բայց անիկայ՝ ալ աւելի կ՚ա-
40 ղաղակէր, Որդի՛ Դաւթի՝ ողորմէ՛ ինծի: Եւ
Յիսուս կանկ առնելով՝ հրաման ըրաւ որ զանիկայ
իրեն բերեն, ու երբոր անիկայ մօտեցաւ, հարցուց
41 անոր ու ըսաւ. Ի՞նչ կ՚ուզես որ քեզի ընեմ.
անիկայ ալ ըսաւ. Տէ՛ր՝ որ աչքերս բա-

Ճ Բ Օր. լդ. 9:
Մ Յոբ. խբ. 10:
Յ Մատ. ժղ. 21: ժէ. 21:
ի. 17: Մար. ժ. 32:
Ն Սաղ. իբ: Ես. ծգ:
Շ Մատ. իէ. 2: Գլ. իգ. 1:
Յօհ. ժը. 28: Գոր. գ. 13:
Ա Մար. թ. 31: Գլ. բ. 50:
թ. 45: Յօհ. ժ. 6: ժբ. 16:
Չ Մատ. ի. 29: Մար. ժ. 46:

42 ցուին: Եւ Յիսուս ըսաւ անոր. Թո՛ղ բա-
43 ցուին. ՊՔու հաւատքդ քեզ բժշկեց: Եւ իս-
կոյն անոր աչքերը բացուեցան, ու անոր ետևէն
կ՚երթար՝ Չև փառք կու տար Աստուծոյ. բոլոր
ժողովուրդն ալ տեսնելով՝ զԱստուած կը գովա-
բանէին:

ԳԼ. ԺԹ

1 Զաքէոս մաքսապետը: 11 Տասը մնասին առակը: 28
Քրիստոս իշու վրայ հեծած՝ փառաւոր հանդէսով Երուսա-
ղէմ կը մտնէ. 41 քաղաքին վրայ կ՚ողբայ. 45 տաճարէն
դուրս կը հանէ գնողները և վաճառողները. 47 ամէն օր
տաճարին մէջ կը սորվեցընէ. իսկ Հրէից գլխաւորները կ՚ու-
զեն կորսընցընել զանիկայ, բայց ժողովուրդէն կը վախնան:

1 Եւ մտնելով Երիքովի մէջէն կ՚անցնէր: (2) Եւ
ահա՛ մարդ մը կար, անունը Զաքէոս ըսուած,
3 որ մաքսապետ էր՝ ու հարուստ մէկ մըն էր: Եւ
կ՚ուզէր տեսնել՝ թէ ո՛վ է Յիսուսը, ու բազմու-
թենէն չէր կրնար, ինչու որ հասակով կարճ էր:
4 Եւ առաջ վազեց ու ժանտաթզենիի մը վրայ ելաւ,
որ զանիկայ տեսնէ. ինչու որ անկէ պիտի անցնէր:
5 Ու երբոր Յիսուս ան տեղը եկաւ, վեր նայելով
զանիկայ տեսաւ, ու ըսաւ անոր. Զա՛քէոս՝ շո՛ւտ
ըրէ, ատկէ վա՛ր իջիր, ինչու որ պէտք է ինծի
6 այսօր քու տունդ կենալ: Եւ արտորալով վար
իջաւ, և ուրախութեամբ ընդունեց զանիկայ:
7 Երբոր ամէնն ալ տեսան, կը տրտնջէին ու կ՚ը-
սէին ՊԹէ՝ Մեղաւոր մարդու քով մտաւ իջևան
8 ընելու: Եւ Զաքէոս կայնեցաւ՝ ու ըսաւ Տէրո-
ջը. Տէ՛ր՝ ահա՛ իմ ունեցածիս կէսը աղքատներուն
կու տամ. Բ ու թէ որ զրպարտութեամբ մէկու
մը զրկանք ըրած եմ, Գ չորեքպատիկ կը հատու-
9 ցանեմ անոր: Եւ Յիսուս ըսաւ անոր. Այսօր

Պ Գլ. ժէ. 19:
Չ Գլ. ե. 26: Գոր. դ. 21:
ժա. 18:
Ա Մատ. թ. 11: Գլ. ե. 30:
Բ Գլ. գ. 14:
Գ Ել. իբ. 1: ա Թագ. ժբ. 3: բ Թագ. ժբ. 6:

աս տանը փրկութիւն եղաւ. Տ ինչու որ ասիկայ
10 ալ Ի Աբրահամի որդի է: Ղ Վասն զի Որդին
մարդոյ եկաւ որ կորսուածը փնտռէ ու փրկէ:
11 Ու երբոր անոնք աս բաները կը լսէին, առակ
մըն ալ ըսաւ իր Երուսաղէմ մօտենալուն համար,
Ի և անոնց անանկ կարծելուն համար՝ թէ շուտ մը
Աստուծոյ թագաւորութիւնը պիտի յայտնուի:
12 Ը Ուստի ըսաւ. Մէկ ազնուական մարդ մը հեռու
երկիր գնաց՝ իրեն թագաւորութիւն առնելու և
13 դառնալու: Եւ իր տասը ծառաները կանչելով՝
տասը մնաս տուաւ անոնց, ու ըսաւ անոնց. Բա-
14 նեցուցէք ~~[illegible]~~՝ մինչև որ ես գամ: Թ Եւ անոր
քաղաքացիները զանիկայ կ'ատէին, ու դեսպաններ
խրկեցին անոր ետևէն, ըսելով թէ՝ Չենք ուզեր
15 որ ատիկայ մեր վրայ թագաւորութիւն ընէ: Ու
եղաւ որ երբ անիկայ թագաւորութիւնը առնելով
ետ դարձաւ, իրեն կանչել տուաւ ան ծառաները՝
որոնց որ ստակը տուեր էր, որ գիտնայ թէ ո՛վ ինչ
16 շահ ըրած է: Եւ առջինը եկաւ՝ ու ըսաւ. Տէ՛ր՝
17 քու մնասդ տասը մնաս շահ ըրաւ: Եւ ըսաւ ա-
նոր. Ապրի՛ս՝ բարի՛ ծառայ. որովհետև քիչ բա-
նին մէջ ժ հաւատարիմ եղար, տասը քաղաքի վրայ
18 իշխանութի՛ւն ունեցիր: Ու երկրորդը եկաւ՝ ու
ըսաւ. Տէ՛ր՝ քու մնասդ հինգ մնաս շահ ըրաւ:
19 Եւ ըսաւ անոր. Դուն ալ հինգ քաղաքի վրայ
20 եղիր: Եւ ուրիշ մը եկաւ՝ ու ըսաւ. Տէ՛ր՝ ահա՛
քու մնասդ՝ որ թաշկինակի մէջ ծրարած կը պա-
21 հէի. Ի Քանզի կը վախնայի քեզմէ, ինչու որ
դուն խիստ մարդ մըն ես. չդրած բանդ կը վեր-

Տ Հռով. գ. 11, 12, 16: Գաղ. գ. 7:
Ի Գլ. ժգ. 16:
Ղ Մատ. ժը. 11: Տես Մատ. ժ. 6: ժե. 24:
Ի Գոր. ա. 6:
Ը Մատ. իե. 14: Մար. ժգ. 34:
Թ Յօհ. ա. 11:
Ժ Մատ. իե. 21: Գլ. ժզ. 10:
Ի Մատ. իե. 24:

22 ցընես, ու չսերմանածդ կը ՀՆձես: Եւ անիկայ
ըսաւ անոր. Լ Քու բերնէդ քեզ պիտի դատեմ՝
ո՛վ չար ծառայ. Ի գիտէիր որ ես խիստ մարդ մըն
եմ. չդրած բանս կը վերցընեմ, ու չսերմանածս
23 կը ՀՆձեմ. Եւ ինչո՞ւ համար իմ ստակս սեղանա-
ւորներուն չտուիր, որ ես եկած ատենս շահովը
24 առնէի անիկայ: Եւ հոն կայնողներուն ըսաւ.
Առէ՛ք ատկէ մնասը, ու տուէ՛ք անոր՝ որ տասը
25 մնաս ունի. (Եւ ըսին իրեն. Տէ՛ր՝ անիկայ տասը
26 մնաս ունի.) Քանզի կ'ըսեմ ձեզի, թէ ծամէն
ունեցողին պիտի տրուի, և չունեցողինը՝ ունեցածն
27 ալ անկէ պիտի առնուի: Բայց ան իմ թշնամիներս՝
որոնք չէին ուզեր որ իրենց վրայ թագաւոր ըլլամ,
28 հո՛ս բերէք, ու իմ առջևս սպաննեցէ՛ք: Եւ աս
բաները խօսելէն ետև, Ի առաջ գնաց Երուսաղէմ
ելլելու:
29 Հ Ու եղաւ որ երբ Բեթփագէին ու Բեթանիա-
յին մօտեցաւ, դէպ 'ի ան լեռը՝ որ Ձիթենեաց
~~լեռ~~ կ'ըսուի, իր աշակերտներէն երկուքը խրկեց,
30 Եւ ըսաւ. Գացէ՛ք ~~[illegible]~~ դիմացը եղած գեղը. և
անոր մէջ մտնելնուդ պէս՝ պիտի գտնէք կապուած
աւանակ մը, որուն վրայ բնաւ մարդ մը նստած
31 չէ. արձըկեցէ՛ք անիկայ՝ ու բերէ՛ք. Եւ թէ որ
մէկը ձեզի հարցընէ թէ՝ Ինչո՞ւ կ'արձըկէք. ա-
32 սա՛նկ ըսէք անոր թէ, Տէրոջը պէտք է: Երբոր
գացին անոնք որ խրկուեցան, ինչպէս որ իրենց
33 զրուցեր էր՝ գտան: Ու երբոր աւանակը կ'արձը-
կէին, անոր տէրերը ըսին անոնց. Ինչո՞ւ կ'ար-
34 ձըկէք ատ աւանակը: Անոնք ալ ըսին. Տէրոջը
35 պէտք է. Եւ զանիկայ Յիսուսին բերին. Ծու
իրենց հանդերձները աւանակին վրայ ձգելով՝ Յի-

Լ Բ Թագ. ա. 16: Յոբ. ժե. 6: Մատ. ժբ. 37:
Ի Մատ. իե. 26:
Ծ Մատ. ժգ. 12: իե. 29: Մար. դ. 25: Գլ. ը. 18:
Կ Մար. ժ. 32:
Հ Մատ. իա. 1: Մար. ժա. 1:
Ձ Բ Թագ. թ. 13: Մատ. իա. 7: Մար. ժա. 7: Յօհ. ժբ. 14:

36 սուսը հեծցուցին ։ ՀՈւ երբոր կ'երթար , իրենց
37 հանդերձները ճամբուն վրայ կը փռէին ։ Ու երբոր
ալ մօտեցաւ , և Ձիթենեաց լեռանը զառ 'ի վայ-
րէն կ'իջնէր , աշակերտներուն բոլոր բազմութիւնը
սկսաւ ուրախութեամբ զԱստուած օրհնել բարձր
ձայնով ան բոլոր հրաշքներուն համար՝ որ տեսեր
38 էին . Ու կ'ըսէին . ՃՕրհնեալ է ՝ թագաւորը
որ Տէրոջը անունովը կու գայ . մ երկինքի մէջ
խաղաղութի՛ւն , ու փառք՝ բարձրութեան մէջ ։
39 Եւ բազմութեանը մէջէն փարիսեցիներուն մէկ
քանիները ըսին անոր . Վա՛րդապետ՝ ՝ քու ա-
40 շակերտներդ յանդիմանէ ։ Եւ անիկայ պատաս-
խան տուաւ ու ըսաւ անոնց . Ձեզի կ'ըսեմ , թէ
որ ատոնք լուռ կենան , մքարերը պիտի աղաղա-
կեն ։
41 Ու երբոր մօտեցաւ , քաղաքը տեսնելով՝ ՝ լա-
42 ցաւ անոր վրայ՝ և ըսաւ . Գոնէ ասս քու օրուանդ
մէջ գիտնայիր քու խաղաղութիւնդ . բայց հիմա
43 ծածկուեցաւ քու աչքերէդ ։ Ինչու որ օրեր պիտի
գան քու վրադ , ՀՈր թշնամիներդ քու բոլորտիքդ
պատնէշ պիտի շինեն , ու քեզ պիտի պաշարեն ,
44 և ամէն կողմէ քեզ նեղը պիտի ձգեն . ՝Եւ հիմ-
նայատակ պիտի ընեն քեզ՝ ու քու մէջդ եղած զա-
ւակներդ . Հ և քար մը քարի վրայ ամենևին պիտի
չթողուն քու մէջդ . Ղ անոր համար որ չճանչցար
քու այցելութեան ժամանակդ ։
45 ՉԵւ տաճարը մտնելով՝ սկսաւ դուրս հանել ա-
46 նոր մէջ ծախողները և գնողները . Եւ ըսաւ ա-

ՂՄատ . իա . 8 ։
ՃՍաղ . ճժը . 26 ։ Գլ . ժդ . 35 ։
մԳլ . բ . 14 ։ Եփե . բ . 14 ։
յԱմբ . բ . 11 ։
ՆՅօհ . ժա . 35 ։
ՇԵս . իթ . 3 , 4 ։ Երեմ . զ . 3 , 6 ։ Գլ . իա . 20 ։
՝ դ Թագ . թ . 7 , 8 ։ Միք . գ . 12 ։
ՀՄատ . իդ . 2 ։ Մար . ժդ . 2 ։ Գլ . իա . 6 ։
ՂԴան . թ . 24 ։ Գլ . ա . 68 , 69 ։ ա Պետ . բ . 12 ։
ՉՄատ . իա . 12 ։ Մար . ժա . 11 , 15 ։ Յօհ . բ . 14 , 15 ։

նոնց . ՝Գրուած է թէ՝ Իմ տունս աղօթքի տուն
է , ՝բայց դուք ատիկայ աւազակներու այր ըրիք ։
47 Եւ ամէն օր տաճարին մէջ կը սորվեցընէր .
Հբայց քահանայապետները ու դպիրները և ժողո-
վուրդին գլխաւորները կը փնտռէին՝ թէ ի՛նչպէս
48 կորսընցընեն զանիկայ , Ու ԲԱՆ մը չէին կրնար
գտնել՝ թէ ինչ ընեն . ինչու որ բոլոր ժողովուր-
դը անոր կապուեր էին մտիկ ընելու ։

ԳԼ . Ի

1 Քրիստոս իր իշխանութեան իրաւունքը կը պաշտպանէ Յով-
հաննէսի մկրտութեան հարցումովը ։ 9 Այդիին առակը ։ 25
Քրիստոսի պատասխանը կայսրին տուրք տալու վրայով ։ 27
Յարութիւն չկայ ըսող սադուկեցիները կը պապանձեցընէ ։
41 Քրիստոս ի՛նչպէս Դաւիթի որդին կ'ըլլայ ։ 45 Իր աշա-
կերտներուն կը պատուիրէ դպիրներէն զգոյշ կենալ ։

1 ՝Ու եղաւ որ ան օրերուն մէկը՝ երբոր տաճարին
մէջ ժողովուրդին կը սորվեցընէր , և աւետա-
րանը կը քարոզէր , քահանայապետները ու դպիր-
2 ները ծերերուն հետ մէկտեղ վրայ հասան , Եւ
անոր խօսեցան՝ ըսելով . Ջրուցէ՛ մեզի՝ Բ ի՞նչ
իշխանութիւնով կ'ընես ատ բաները , կամ ո՞վ է
3 ատ իշխանութիւնը քեզի տուողը ։ Պատասխան
տուաւ ու ըսաւ անոնց . Ես ալ ձեզի բան մը
4 հարցընեմ , և ըսէ՛ք ինծի . Յովհաննէսին մկըր-
5 տութիւնը երկինքէ՞ն էր՝ թէ մարդոցմէ ։ Եւ ա-
6 նոնք մէջերնին խորհեցան՝ ու ըսին . Թէ որ ըսենք՝
Երկինքէն , պիտի ըսէ . Հապա ինչո՞ւ չհաւատա-
ցիք անոր . իսկ թէ որ ըսենք՝ Մարդոցմէ . բոլոր
ժողովուրդը մեզ պիտի քարկոծեն . Գ ինչու որ
հաստատ համոզուած են թէ Յովհաննէս մարգարէ
7 էր ։ Եւ պատասխան տուին՝ թէ չեն գիտեր ո՛ւսկից
8 էր ։ Եւ Յիսուս ըսաւ անոնց . Ես ալ ձեզի չեմ

՝ Ես . ծզ . 7 ։
՝ Երեմ . է . 11 ։
Հ Մար . ժա . 18 ։ Յօհ . է . 19 ։ ը . 37 ։
՝ Մատ . իա . 23 ։
Բ Գոր . դ . 7 ։ է . 27 ։
Գ Մատ . ժդ . 5 ։ իա . 26 ։ Գլ . է . 29 ։

ըսեր թէ ինչ իշխանութիւնով կ'ընեմ ասոնք բանները։
9 Ակսաւ ասոնց առակը պատմել ժողովուրդին. Մարդ մը այգի տնկեց, և զանիկայ մշակներու յանձնեց. ու ինքը օտար երկիր երթալով՝ շատ
10 ժամանակ մնաց։ Եւ առնելին ծառայ մը խրկեց մշակներուն, որ այգիին պտուղէն անոր տան. իսկ մշակները ծեծեցին զանիկայ, ու պարապ ձեռքով
11 ղրկեցին։ Եւ ուրիշ ծառայ մըն ալ խրկեց. իսկ անոնք զանիկայ ալ ծեծեցին, անարգեցին ու պարապ
12 ձեռքով ղրկեցին։ Ու երրորդ մըն ալ խրկեց. իսկ անոնք զանիկայ ալ վիրաւորեցին՝ ու դուրս հանեցին։
13 Այն ատենը այգիին տէրը ըսաւ. Ի՞նչ ընեմ. իմ սիրելի որդիս խրկեմ, գուցէ զանիկայ տեսնելով
14 ամչնան։ Բայց մշակները երբոր տեսան զանիկայ, իրարու հետ խորհուրդ ըրին՝ ըսելով. Ասիկայ է ժառանգը, եկէք զանիկայ սպաննենք՝ որ ժառան-
15 գութիւնը մերը ըլլայ։ Եւ զանիկայ այգիին դուրս հանեցին ու սպաննեցին. ուստի այգիին
16 տէրը ի՞նչ պիտի ընէ անոնց. Պիտի գայ՝ ու կորսընցնէ ան մշակները, և այգին ուրիշներու պիտի
17 տայ։ Երբոր ասոնք լսեցին, ըսին. Չհաւ լինի։ Եւ ինքը անոնց նայելով՝ ըսաւ. Ուրեմն ի՞նչ է ասոր գրուածը թէ, Ա Այն քարը՝ որ շինողները անարգե-
18 ցին, անիկայ անկիւնին գլուխը եղաւ։ Ամէն ով որ ան քարին վրայ իյնայ՝ պիտի կոտրտի, և որու
19 վրայ որ իյնայ՝ պիտի փտրէ զանիկայ։ Եւ քահանայապետները ու դպիրները կը փնտռէին թէ ի նոյն ժամուն ձեռք զարնեն անոր, բայց ժողովուրդէն վախցան. քանզի իմացան որ ան առակը իրենց համար ըսաւ։
20 Ե Ու Ե պտրը յարմար ատենի սպասելով՝ խրկեցին

Ա Մատ. իա. 33։ Մար. ժբ. 1։
Ե Սաղ. ճժբ. 22։ Մատ. իա. 42։
Ը Դան. բ. 34, 35։ Մատ. իա. 44։
Թ Մատ. իբ. 15։

քանի մը խարեբայ մարդիկ՝ որոնք կեղծաւորութեամբ ինքզինքնին արդար կը ձեւացընէին, որ անոր խօսքով բռնեն՝ տէրութեան և կուսակալին
21 իշխանութեանը զանիկայ մատնելու։ Ու անոր հարցուցին ըսելով. Վարդապետ՝ գիտենք որ շիտակ կը խօսիս ու կը սորվեցընես, և աչառութիւն չես ըներ. հապա ճշմարտութեամբ Աստուծոյ
22 ճամբան կը սորվեցընես։ Տալը արժա՞ն է Կայսրին
23 տուրք տալ, թէ չէ։ Եւ անոնց խորամանկութիւնը հասկընալով՝ ըսաւ անոնց. Ինչո՞ւ զիս կը
24 փորձէք. Ցուցուցէք ինծի դահեկան մը։ Որո՞ւն պատկերը ու գիրը ունի վրան։ Պատասխան տուին
25 ու ըսին. Կայսրինը։ Եւ ինքը ըսաւ անոնց. Ուրեմն ան որ կայսրինն է՝ կայսրին տուէք, և ան որ
26 Աստուծոյն է՝ Աստուծոյ տուէք։ Եւ չկրցան անիկայ խօսքով մը բռնել ժողովուրդին առջեւը. ու զարմանալով անոր պատասխանին վրայ՝ լուռ կեցան։
27 Եւ Բ սադուկեցիներէն ոմանք եկան, (Գ որոնք հակառակութիւն կ'ընեն՝ թէ յարութիւն չկայ,)
28 և անոր հարցուցին՝ ըսելով. Վարդապետ՝ Դ Մովսէս մեզի գրեց. Թէ որ մէկուն եղբայրը կնիկ ունենալով՝ մեռնելու ըլլայ, ու մեռած առնէն զաւակ չունենայ, անոր եղբայրը առնէ ան կնիկը,
29 և իր եղբօրը զաւակ հանէ։ Արդ՝ եօթը եղբայրներ կային. ու առջինը կնիկ մը առնելով՝ զաւակ չու-
30 նեցած մեռաւ։ Երկրորդն ալ առաւ ան կնիկը, և
31 ինքն ալ մեռաւ առանց զաւակի։ Երրորդն ալ առաւ զանիկայ. նմանապէս եօթն ալ, ու զաւակ
32 չձգեցին ու մեռան։ Ամենէն ետքը կնիկն ալ
33 մեռաւ։ Ուրեմն յարութեան առնէնը անոնցմէ որո՞ւն կնիկը պիտի ըլլայ. ինչու որ եօթն ալ զա-
34 նիկայ կնիկ ունեցան։ Եւ Յիսուս պատասխանա-

Բ Մատ. իբ. 16։ Մար. ժբ. 14։
Գ Մատ. իբ. 23։ Մար. ժբ. 18։
Դ Բ Օր. իե. 5։

տալով՝ անոնց ըսաւ. Աս աշխարհիս որդիքը կնիկ
35 կ'առնեն ու էրկան կը տրուին: Բայց անոնք որ
արժանի պիտի ըլլան ան աշխարհին հասնելու, ու
մեռելներէն յարութիւն առնելուն, ոչ կնիկ կ'առ-
36 նեն և ո՛չ էրկան կը տրուին. Որովհետև ալ չեն
կրնար մեռնիլ. Լքանզի հրեշտակներուն հաւասար
են, ու Աստուծոյ որդիք են, Է ինչու որ յարու-
37 թեան որդիք են: Բայց մեռելներուն յարութիւն
առնելը Ժ Մովսէսն ալ իմացուց մորենիին պատմու-
թեանը մէջ, երբոր կը կոչէ Տէրը՝ Աբրահամին Ա-
ստուածը, ու Իսահակին Աստուածը, և Յակոբին
38 Աստուածը: Ու Աստուած մեռելներուն Ա-
ստուածը չէ՛, հապա կենդանիներուն. Ի ինչու
39 որ ամէնը անոր կենդանի են: Եւ դպիրներէն մէկ
քանին պատասխան տուին ու ըսին. Վա՛րդապետ՝
40 աղէկ ըսիր: Ու ալ մէկը համարձակութիւն չէր
ըներ անոր բան մը հարցընելու:
41 Եւ ըսաւ անոնց. Հ Ի՞նչպէս կ'ըսեն թէ՝ Քրիս-
42 տոս Դաւիթի որդին է. Եւ ինքը Դաւիթ Սաղ-
մոսներուն գրքին մէջը կ'ըսէ. Ծ Տէրը իմ Տէրոջս
43 ըսաւ. Նստէ՝ իմ աջ կողմս, Մինչև որ քու
44 թշնամիներդ ոտքերուդ պատուանդան ընեմ: Ու-
րեմն Դաւիթ որ զանիկայ Տէր կը կոչէ, Ի՞նչպէս
անիկայ անոր որդին կ'ըլլայ:
45 Ղ Եւ բոլոր ժողովուրդին առջևը ըսաւ իր աշա-
46 կերտներուն: Ճ Զգուշացէք դպիրներէն, որոնք
կ'ուզեն փառաւոր հանդերձներով պտըտիլ, Մ և
շուկաներուն մէջ բարևներ կը սիրեն, ու ժողովա-
րաններուն մէջ առաջին աթոռները, և ընթրիքնե-
47 րու մէջ առաջին բազմոցները. Յ Որոնք որբևարի-

Լ ա Կոր. ժե. 42, 49, 52: ա Յոհ. դ. 2:
Ի Հռով. ը. 23:
Ժ Ել. գ. 6:
Ի Հռով. զ. 10, 11:
Հ Մատ. իբ. 42: Մար. ժբ. 35:
Ծ Սաղ. ճժ. 1: Գոր. բ. 34:
Ղ Մատ. իգ. 1: Մար. ժբ. 38:
Ճ Մատ. իգ. 5:
Մ Գլ. ժա. 43:
Յ Մատ. իգ. 14:

ներուն տունները կ'ուտեն, ու մարդոց երևնալու
համար աղօթքը կ'երկընցընեն. ասոնք աւելի դա-
տապարտութիւն պիտի ընդունին:

ԳԼ. ԻԱ

1 Քրիստոս կը գովէ աղքատ որբևարին. 5 կը նախաձայնէ
տաճարին ու Երուսաղեմին կործանումը. 25 նաև վերջին
օրուան նշանները. 34 կը յորդորէ որ արթուն ըլլանք:

1 Ու նայելով՝ Ա տեսաւ հարուստները որ իրենց
2 ընծաները գանձանակը կը ձգէին: Մէկ տնանկ
որբևարի մըն ալ տեսաւ, որ հոն երկու լումայ
3 ձգեց: Ու ըսաւ. Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի,
Բ որ աս աղքատ որբևարին ամենէն աւելի ձգեց:
4 Ինչու որ ամէն անոնք իրենց աւելցածէն Աստուծոյ
ընծաներուն մէջը ձգեցին. բայց ասիկայ իր չքա-
ւորութենէն բոլոր իր ունեցած ապրուստը ձգեց:
5 Գ Ու երբոր մէկ քանիները տաճարին համար կ'ը-
սէին թէ, Գեղեցիկ քարերով ու նուէրներով զար-
6 դարուած է, ըսաւ. Ատ բաները որ կը տեսնէք, օրեր
պիտի գան՝ Դ որ ան ատենը քար մը քարի վրայ պի-
7 տի չմնայ՝ որ չքակուի: Հարցուցին իրեն ու ըսին.
Վա՛րդապետ՝ ե՞րբ պիտի ըլլան ատ բաները, և
Ի՞նչ է նշանը՝ երբոր ատ բաները պիտի ըլլան:
8 Ան ալ ըսաւ. Ե Զգո՛յշ կեցէք՝ չխաբուիք. ին-
չու որ շատերը պիտի գան իմ անունովս՝ ու ըսեն
թէ, Ես եմ Քրիստոսը. ու ժամանակը մօտեցած
9 է. ուրեմն անոնց ետևէն չերթաք: Բայց երբոր լսէք
պատերազմներ և խռովութիւններ՝ մի՛ վախնաք.
ինչու որ պէտք է առաջ աս բաները ըլլան, բայց
10 վախճանը իսկոյն չէ՛: Զ Ան ատենը ըսաւ անոնց.
Ազգ ազգի վրայ պիտի ելլէ, ու թագաւորութիւն
11 թագաւորութեան վրայ. Եւ տեղ տեղ մեծ

Ա Մար. ժբ. 41:
Բ բ Կոր. ը. 12:
Գ Մատ. իդ. 1: Մար. ժգ. 1:
Դ Գլ. ժթ. 44:
Ե Մատ. իդ. 4, 5: Մար. ժգ. 5: Եփե. ե. 6: բ Թես. բ. 3:
Զ Մատ. իդ. 7:

երկրաշարժութիւններ պիտի ըլլան . ու սովեր և մահտարաժամներ , նաև երկինքէն սոսկալի բաներ
12 և մեծ նշաններ պիտի ըլլան : Բայց առ ամէն բաներէն առաջ՝ իրենց ձեռքերը ձեզի պիտի զարնեն՝ ու հալածեն , և ժողովարաններու ու բանտերու պիտի մատնեն . և իմ անուանս համար թագաւորներու ու կուսակալներու առջև պիտի
13 տարուիք : Եւ սա բանիդ վերջը ձեզի վկայութիւն մը պիտի ըլլայ : Ուստի ձեր սրտին մէջը
14 դրէք՝ որ առաջուց չմտածէք պատասխան տալու
15 վրայով : Զի ես ձեզի բերան ու իմաստութիւն պիտի տամ , որուն պիտի չկրնան դէմ խօսիլ , կամ դէմ կենալ ձեր ամէն հակառա-
16 կորդները : Եւ ձ պիտի մատնուիք ծնողքներէ , ու եղբայրներէ , և ազգականներէ , ու բարեկամ-
17 ներէ , ու ձեզմէ պիտի սպաննեն . Եւ իմ անուանս համար ամենուն ատելի պիտի ըլլաք .
18 Բայց մէկ մազ մը ձեր գլուխէն պիտի չկորսուի :
19 Ձեր համբերութիւնովը հոգիներդ պիտի ստանաք :
20 Ուր երբոր տեսնէք Երուսաղէմը շրջա կողմէն զօրքերով պատած , ան ատենը գիտցէք որ անոր
21 աւերումը մօտ է : Ան ատենը Հրէաստանի մէջ եղողները՝ լեռնները թող փախչին . ու անոր մէջ եղողները թող հեռանան . և անոնք որ ագարակ-
22 ներն են , թող չմտնեն անոր մէջը : Զի ան օրերը վրէժխնդրութեան օրեր են , որ բոլոր
23 գրուածները կատարուին : Բայց վա՛յ ան օրերը յղի եղողներուն ու ծիծ տուողներուն . ինչու որ

ե Մար . ժգ . 9 ; Ցայտ . բ . 10 ;
ը Գոր . գ . 3 ; և . 18 ; ժբ . 4 ; ժգ . 24 ;
ը ա Պետ . բ . 13 ;
ժ Գոր . իե . 23 ;
ի Փիլ . ա . 28 ; բ Թես . ա . 5 ;
լ Մատ . ժ . 19 ; Մար . ժգ . 11 ; Գլ . ժբ . 11 ;
խ Գոր . զ . 10 ;
ծ Միք . է . 6 ; Մար . ժգ . 12 ;
կ Գոր . է . 58 ; ժբ . 2 ;
հ Մատ . ժ . 22 ;
ձ Մատ . ժ . 30 ;
ղ Մատ . իդ . 15 ; Մար . ժգ . 14 ;
ճ Դան . թ . 26 , 27 ; Ձաք . ժա . 1 ;
մ Մատ . իդ . 19 ;

մեծ նեղութիւն պիտի ըլլայ երկրին վրայ , ու բարկութիւն պիտի գայ ասոր ժողովուրդին վրայ .
24 Եւ սուրի բերնով պիտի իյնան , ու բոլոր տզգեբուն մէջ գերի պիտի տարուին . ու Երուսաղէմ ազգերուն ոտից կոխան պիտի ըլլայ , մինչև որ
25 ազգերուն ժամանակները լմննայ : Ու արեգակին և լուսնին ու աստղերուն վրայ նշաններ պիտի ըլլան . ու երկրի վրայ ազգերը ապշութեամբ պիտի տագնապին , և ծովը ու ալիքները պիտի
26 գոռան . Մարդոց սիրտերը պիտի նուաղին էրինչ վախէն՝ և աշխարհի վրայ գալու բաներուն սպասելէն . Քանզու որ երկնից զօրութիւնները պիտի
27 շարժին : Եւ ան ատենը պիտի տեսնեն Որդին մարդոյ ամպի մէջ եկած՝ զօրութիւնով ու մեծ
28 փառքով : Ու երբոր սա բաները սկսին ըլլալ , ելէք՝ ու գլուխնիդ բարձրացուցէք , Քանզու որ ձեր փրկութիւնը մօտ է :
29 Ու առակ մը բսաւ անոնց . Տեսէք թզենին
30 ու ամէն ծառերը . Երբոր կը բողբոջին , տեսնելով՝ դուք ձեզմէ կ'իմանաք թէ ալ ամառը մօտ
31 է : Նոյնպէս ալ դուք երբոր սա բաները եղած տեսնէք , գիտցէք որ Աստուծոյ թագաւորութիւ-
32 նը մօտ է : Ամարիտ կ'ըսեմ ձեզի , որ սա ազգը պիտի չանցնի , մինչև որ սա ամէն բաները
33 ըլլան : Երկինքը ու երկիրը պիտի անցնին ,
34 բայց իմ խօսքերս բնաւ պիտի չանցնին : Ուստի դուք զգուշացէք ձեր անձերուն , չըլլայ որ սիրտերնիդ կերուխումով ու գինովութիւնով և աշխարհային զբաղմունքներով ծանրանայ , ու յան-

յ Դան . թ . 27 ; ժբ . 7 ; Հռով . ժա . 25 ;
ն Մատ . իդ . 29 ; Մար . ժգ . 24 ; բ Պետ . գ . 10 , 12 ;
շ Մատ . իդ . 29 ;
ո Մատ . իդ . 30 ; Ցայտ . ա . 7 ; ժգ . 14 ;
չ Հռով . ը . 19 , 23 ;
պ Մատ . իդ . 32 ; Մար . ժգ . 28 ;
ջ Մատ . իդ . 35 ;
ռ Հռով . ժգ . 13 ; ա Թես . ե . 6 ; ա Պետ . գ . 7 ;

35 կարծակի ան օրը ձեր վրայ հասնի. Վասն զի բոլոր
երկրին երեսը բնակողներուն ամենուն վրայ ՝ որո-
36 գայթի մը պէս պիտի հասնի։ Ա Ուստի արթո՛ւն
կեցէք. Տ ու ամէն ատեն աղօ՛թք ըրէք, որ ար-
ժանի ըլլաք ան բոլոր ըլլալու բաներէն ազատուե-
լու, Բ և Որդւոյ մարդոյ առջևը կայնելու։
37 Ց Ու ցորեկները տաճարին մէջ կը սորվեցընէր,
Ա և գիշերները կ'ելլէր Ձիթենեաց ըսուած լեռը
38 կը կենար։ Եւ բոլոր ժողովուրդը առտուանց
կանուխ իրեն կ'երթային տաճարը՝ իր խօսքերը լը-
սելու։

ԳԼ. ԻԲ

1 Հրէայք դաւակցութիւն կ'ընեն Քրիստոսի դէմ։ 3 Սատա-
նան կը դրդէ Յուդան որ մատնէ զՔրիստոս։ 7 Առաքեալ-
ները կը պատրաստեն զատիկը։ 19 Քրիստոս իր սուրբ ընթ-
րիքը կը սահմանէ. 21 իր մատնիչին ո՛վ ըլլալը կ'իմացընէ՝
առանց անոր անունը տալու. 24 իր աշակերտները փառա-
սիրութենէ կը զգուշացընէ. 31 Պետրոսին կ'իմացընէ թէ
իր հաւատքը պիտի չպակսի, 34 Բայց իրեք անգամ պիտի
ուրանայ իր Տէրը. 39 աղօթք կ'ընէ Գեթսեմանեան պար-
տէզին մէջ, և արիւն քրտինք կը թափէ. 47 մէկ համբու-
րով մը կը մատնուի. 50 Մաղքոսին ականջը կը բժշկէ։ 54
Պետրոս իրեք անգամ կ'ուրանայ իր Տէրը։ 63 Քրիստոս
նախատալից անարգութիւն և չարչարանք կը կրէ, 66 ու կը
խոստովանի թէ ինքը Աստուծոյ Որդին է։

1 Ա Բաղարջակերաց տօնը մօտեցաւ՝ որ Զատիկ
2 կ'ըսուէր. Բ Եւ քահանայապետները ու դը-
պիրները կը փնտռէին թէ ի՞նչպէս սպաննեն զանի-
կայ, քանզի ժողովուրդէն կը վախնային։
3 Գ Եւ Սատանան Իսկարիովտացի մականուանեալ
Յուդային ներսը մտաւ, որ անիկայ տասուերկու-
4 քին համրանքէն էր։ Եւ գնաց քահանայապետ-

ա Թես. ե. 2։ բ Պետ. գ. 10։ Յայտ. գ. 3։ ժզ. 15։
Ա Մատ. իդ. 42։ իե. 13։ Մար. ժգ. 33։
Տ Գլ. ժը. 1։
Բ Սաղ. ա. 5։ Եփե. զ. 13։
Ց Յօհ. ը. 1, 2։
Ա Գլ. իբ. 39։
Ա Մատ. իզ. 2։ Մար. ժդ. 1։
Բ Սաղ. բ. 2։ Յօհ. ժա. 47։ Գոր. դ. 27։
Գ Մատ. իզ. 14։ Մար. ժդ. 10։ Յօհ. ժգ. 2, 27։

ներուն ու իշխաններուն հետ խօսք ըրաւ՝ թէ ի՞նչ-
5 պէս զանիկայ մատնէ անոնց։ Անոնք ալ ուրա-
6 խացան, Դ և խոստացան անոր ստակ տալ։ Ու
ինքը վրան առաւ, և պատեհութիւն մը կը փընտ-
ռէր որ զանիկայ մատնէ անոնց՝ առանց բազմու-
թեանը ժողվուելուն։
7 Ե Եւ բաղարջակերաց օրը եկաւ, որուն մէջ պէտք
8 էր զատիկը մորթել։ Ու խրկեց Պետրոսը և
Յովհաննէսը՝ ու ըսաւ. Գացէ՛ք պատրաստեցէ՛ք
9 մեզի զատիկը՝ որ ուտենք։ Անոնք ալ ըսին անոր.
10 Ո՞ւր կ'ուզես որ պատրաստենք։ Եւ ըսաւ անոնց.
Ահա՛ երբոր քաղաքը մտնէք, ձեզի մարդ մը պիտի
պատահի որ ուսին վրայ ջուրի սափոր մը կը տանի.
անոր ետևէն գացէ՛ք ան տունը՝ ուր որ ինքը կը
11 մտնէ. Եւ ան տանը տիրոջը ըսէ՛ք. Վարդապե-
տը կ'ըսէ քեզի. Ո՞ւր է օթևանը՝ որ հոն աշա-
12 կերտներուս հետ մէկտեղ զատիկը ուտեմ։ Ան
ալ ձեզի զարդարուած մեծ վերնատուն մը պիտի
13 ցուցընէ. հո՛ն պատրաստեցէք։ Եւ գացին գտան
ինչպէս որ իրենց ըսաւ. ու զատիկը պատրաստե-
ցին։
14 Զ Ու երբոր ժամը հասաւ՝ սեղան նստաւ, և
15 տասուերկու առաքեալները իր հետը։ Ու ըսաւ
անոնց. Փափաքելով փափաքեցայ որ աս զատի-
կը ձեզի հետ ուտեմ իմ չարչարուելէս առաջ։
16 Ը Բանզի կ'ըսեմ ձեզի, որ ալ բնաւ ասկէ պիտի
չուտեմ՝ Է մինչև որ Աստուծոյ թագաւորութեանը
17 մէջ կատարուի։ Եւ գաւաթը առաւ՝ գոհացաւ
ու ըսաւ. Առէ՛ք ասիկայ՝ ու բաժնեցէ՛ք ձեր մէջը։
18 Ը Ինչու որ ձեզի կ'ըսեմ, որ բնաւ որթին բերքէն
պիտի չխմեմ՝ մինչև որ Աստուծոյ թագաւորու-
թիւնը գայ։

Դ Ջաք. ժա. 12։
Ե Մատ. իզ. 17։ Մար. ժդ. 12։
Զ Մատ. իզ. 20։ Մար. ժդ. 17։
Է Գլ. ժդ. 15։ Գոր. ժ. 41։ Յայտ. ժթ. 9։
Ը Մատ. իզ. 29։ Մար. ժդ. 25։

19 Բ Եւ հաց առաւ՝ գոհացաւ, կտրեց և տուաւ
անոնց՝ ու ըսաւ. Ա՛ս է իմ մարմինս, որ ձեզի
համար տրուած է. Ժ ասիկայ ըրէք զիս յիշելու
20 համար: Նոյնպէս ալ գաւաթը ՝՝՝՝՝՝ ընթրի-
քէն ետև՝ ու ըսաւ. Ի Ա՛ս գաւաթը նոր ուխտ է
իմ արիւնովս, որ ձեզի համար կը թափուի:
21 Լ Բայց ահա՛ զիս մատնողին ձեռքը ինծի հետ ՝՝
22 սեղանս է: Ի Եւ յիրաւի Որդին մարդոյ կ՚եր-
թայ՝ Ծ ինտոր որ սահմանուած է, բայց վայ ան
մարդուն՝ որուն ձեռքովը անիկայ կը մատնուի:
23 Կ Եւ անոնք սկսան մէջերնին հարցուփորձ ընել,
թէ իրենցմէ ո՛վ է՝ որ ան բանը պիտի ընէ:
24 Հ Վ էճ մըն ալ եղաւ անոնց մէջը՝ թէ իրենցմէ
25 ո՛վ մեծ պիտի սեպուի: Ձ Եւ անիկայ ըսաւ ա-
նոնց. Ազգաց թագաւորները անոնց կը տիրեն, և
անոնք որ կ՚իշխեն անոնց՝ բարերար կը կոչուին.
26 Ղ Բայց դուք անանկ պիտի չըլլաք. Ճ հապա ան որ
ձեր մէջը մեծ է՝ պզտիկին պէս թող ըլլայ, և ա-
27 ռաջնորդը սպասաւորին պէս: Մ Քանզի ո՞վ է
մեծը, սեղան նստո՞ղը՝ թէ սպասաւորը. չէ՞ որ
սեղան նստողը. Յ սակայն ես ձեր մէջը սպասաւորի
28 մը պէս եմ: Եւ դուք անոնք էք՝ որ միշտ ինծի
հետ կը կենայիք Ն իմ փորձութիւններուս մէջ.
29 Շ Ես ալ ձեզի թագաւորութիւն մը ուխտ կ՚ընեմ,
ինչպէս որ իմ Հայրս ինծի թագաւորութիւն մը
30 ուխտ ըրաւ. Ո Որ դուք իմ սեղանէս ուտէք ու

Բ Մատ. իզ. 26: Մար. ժդ. 22:
Ժ ա Կոր. ժա. 24:
Ի ա Կոր. ժ. 16:
Լ Սաղ. խա. 9: Մատ. իզ. 21, 23: Մար. ժդ. 18: Յօհ. ժգ. 21, 26:
Ի Մատ. իզ. 24:
Ծ Գոր. բ. 23: դ. 28:
Կ Մատ. իզ. 22: Յօհ. ժգ. 22, 25:
Հ Մար. թ. 33: Գլ. թ. 46:
Ձ Մատ. ի. 25: Մար. ժ. 42:
Ղ Մատ. ի. 26: ա Պետ. ե. 3:
Ճ Գլ. թ. 48:
Մ Գլ. ժբ. 37:
Յ Մատ. ի. 28: Յօհ. ժգ. 13, 14: Փիլ. բ. 7:
Ն Երբ. դ. 15:
Շ Մատ. իդ. 47: Գլ. ժբ. 32: բ Կոր. ա. 7: բ Տիմ. բ. 12:
Ո Մատ. ը. 11: Գլ. ժդ. 15: Յայտ. ժթ. 9:

խմէք իմ թագաւորութեանս մէջ, Չ և աթոռնե-
րու վրայ նստիք՝ Իսրայէլի տասուերկու ցեղերը
դատելու:
31 Եւ Տէրը ըսաւ. Սիմո՞ն Սիմո՞ն՝ ահա՛ Ղ Սատա-
նան ձեզ փնտռեց, որ Չցորենի պէս խարբալէ.
32 Ռ Բայց ես քեզի համար աղօթք ըրի՝ որ քու հա-
ւատքդ չպակսի. Ա և դուն երբոր դարձի գաս, քու
33 եղբայրներդ ալ հաստատէ: Իսկ ինքը ըսաւ ա-
նոր. Տէ՞ր՝ ես պատրաստ եմ քեզի հետ բանտը
34 երթալու ալ, մեռնելու ալ: Վ Եւ անիկայ ըսաւ.
Պ Ե՞տրոս՝ քեզի կ՚ըսեմ որ այսօր հաւը պիտի
չխօսի՝ մինչև որ դուն իրեք անգամ ուրանաս, ըսէ-
լով թէ՝ զիս չես ճանչնար:
35 Տ Եւ ըսաւ անոնց. Երբոր ձեզ խրկեցի առանց
քսակի ու պարկի և կօշիկներու, բանի մը կարօտ
36 եղա՞ք: Անոնք ալ ըսին. Բանի՞ մըն ալ չէ.
ետքը ըսաւ. Բայց հիմա ան որ քսակ ունի՝ թող
հէ՛ տը առնէ, նոյնպէս ալ պարկը. և ան որ Բուր
չունի, թող իր հանդերձը ծախէ՛, ու իրեն
37 թո՛ւր մը ծախու առնէ. Քանզի կ՚ըսեմ ձեզի, որ
աս գրուած բանն ալ պէտք է որ իմ վրաս կատա-
րուի, Ր Եւ անօրէններու հետ սեպուեցաւ. քան-
զի ի՛նչ որ ինծի համար որոշուած է, կատարուե-
38 լու վրայ է: Անոնք ալ ըսին. Տէ՛ր՝ ահա՛ հոս եր-
կու թուր կայ. ան ալ ըսաւ անոնց, Հերիք են:
39 Ց Ու ելաւ իր սովորութեանը պէս Ձիթենեաց
լեռը գնաց. աշակերտներն ալ իր ետևէն գացին:

Չ Սաղ. խթ. 14: Մատ. ժթ. 28: ա Կոր. զ. 2: Յայտ. գ. 21:
Ղ ա Պետ. ե. 8:
Ջ Ամով. թ. 9:
Ռ Յօհ. ժէ. 9, 11, 15:
Ս Սաղ. ծա. 13: Յօհ. իա. 15, 16, 17:
Վ Մար. իզ. 34: Մար. ժդ. 30: Յօհ. ժգ. 38:
Տ Մատ. ժ. 9: Գլ. թ. 3: ժ. 4:
Ր Ես. ծգ. 12: Մար. ժե. 28:
Ց Մատ. իզ. 36: Մար. ժդ. 32: Յօհ. ժը. 1:
Ւ Գլ. իա. 37:

40 ✝Երբոր ան տեղը հասաւ, ըսաւ անոնց. Աղօթք
41 ըրէք որ փորձութեան մէջ չմտնէք: ✝Եւ ինքը ա-
նոնցմէ զատուեցաւ քարընկէցի մը չափ, ու ծնկան
42 վրայ գալով աղօթք կ'ընէր, Ու կ'ըսէր. Հայր՝
թէ որ կ'ուզես, աս գաւաթը ինծմէ անցո՛ւր.
°բայց չէ՛ թէ իմ կամքս՝ հապա քո՛ւկդ թող ըլ-
43 լայ: Ու երկինքէն ֆ հրեշտակ մը երեցաւ անոր՝ և
կը զօրացընէր զանիկայ. ⁻ու սաստիկ նեղու-
թեան մէջ ըլլալով՝ աւելի ջերմեռանդութեամբ
44 աղօթք կ'ընէր: Եւ իր քրտինքը արիւնի մեծ կա-
թիլներու պէս էր, որ գետինը կը թափուէր:
45 Եւ աղօթքէն ելլելով՝ աշակերտներուն քովը
եկաւ, ու գտաւ անոնք տրտմութենէ քնացած.
46 Եւ ըսաւ անոնց. Ինչո՞ւ կը քնանաք. ⁼ելէ՛ք
աղօ՛թք ըրէք՝ որ փորձութեան մէջ չմտնէք:
47 Ու երբոր դեռ կը խօսէր, ✝ահա՛ մէկ բազմու-
թիւն մը, և Յուգա ըսուածն ալ՝ տասուերկու-
քէն մէկը՝ անոնց առջևէն կ'երթար, ու Յիսուսին
48 մօտեցաւ որ զանիկայ համբուրէ: Բայց Յիսուս
ըսաւ անոր. Յո՛ւդա՝ համբուրելո՞վ կը մատնես
49 Որդին մարդոյ: Երբոր անոր բոլորտիքը եղողները
տեսան ի՛նչ որ պիտի ըլլար, ըսին անոր. Տ՛էր՝
50 թուրով զարնե՞նք: ⁼Եւ անոնցմէ մէկը՝ քահա-
նայապետին ծառային զարկաւ, ու մէկդի հանեց
51 անոր աջ ականջը: Պատասխան տուաւ Յիսուս՝
ու ըսաւ. Թո՛ղ տուէք մինչև ատ տեղը. և
52 դպաւ անոր ականջին՝ ու բժշկեց զանիկայ: ⁼Եւ
Յիսուս իր վրայ եկող քահանայապետներուն ու
տաճարին իշխաններուն ու ծերերուն ըսաւ. Իբր

✝ Մատ. զ. 13: իզ. 41: Մար. ժդ. 38: Հմր 46:
✝ Մատ. իզ. 39: Մար. ժդ. 35:
° Ցօհ. ե. 30: զ. 38:
ֆ Մատ. դ. 11:
⁻ Ցօհ. ժբ. 27: Եբր. ե. 7:
⁼ Հմր 40:
✝ Մատ. իզ. 47: Մար. ժդ. 43: Ցօհ. ժը. 3:
⁼ Մատ. իզ. 51: Մար. ժդ. 47: Ցօհ. ժը. 10:
⁼ Մատ. իզ. 55: Մար. ժդ. 48:

թէ աւազակի՞ վրայ ելաք սուրերով ու բիրերով:
53 Ամէն օր ձեզի հետ էի տաճարին մէջ, և ինծի
ձեռք չզարկիք. Հբայց աս է ձեր ժամանակը՝ ու
խաւարին իշխանութիւնը:
54 ⁼Եւ զանիկայ բռնելով տարին՝ ու քահանայապե-
տին տունը մտցուցին. ⁼Պետրոս ալ հեռուանց
55 անոր ետևէն կ'երթար: ⁼Երբոր կրակ վառեցին
գաւիթին մէջ ու մէկտեղ նստան, Պետրոս ալ
56 նստաւ անոնց մէջը: Մէկ աղախին մը տեսնելով
զանիկայ՝ որ վառած կրակին քովը նստեր էր, նա-
յեցաւ անոր ու ըսաւ. Ասիկայ ալ անոր հետն էր:
57 Բայց Պետրոս ուրացաւ զանիկայ ու ըսաւ. Ան՛ի կ՝
58 ես անիկայ չեմ ճանչնար. ⁼Եւ քիչ մը ետքը մէկ
ուրիշ մը տեսաւ զանիկայ՝ ու ըսաւ. Դուն ալ
անոնցմէ ես. և Պետրոս ըսաւ. Մա՛րդ՝ ես անոնց-
59 մէ չեմ: ⁼Եւ ժամու մը չափ անցնելէն ետև, ու-
րիշ մըն ալ կը պնդէր ու կ'ըսէր. Յիրաւի ասի-
կայ ալ անոր հետն էր, ինչու որ Գալիլեացի է:
60 Բայց Պետրոս ըսաւ. Մա՛րդ՝ չեմ գիտեր ի՛նչ կը
զրուցես դուն. և քանի որ իր խօսքը բերանն էր,
61 իսկոյն հաւը խօսեցաւ: Եւ Տէրը դարձաւ՝ ու
Պետրոսին նայեցաւ. ⁼Պետրոս ալ միտքը բերաւ
Տէրոջը խօսքը՝ որ իրեն ըսեր էր թէ, ⁼Դեռ հաւը
62 չխօսած՝ իրեք անգամ պիտի ուրանաս զիս: Ու
Պետրոս դուրս ելլելով՝ դառնապէս լացաւ:
63 ⁼Եւ ան մարդիկը որ Յիսուսը կը պահէին,
64 ծաղը կ'ընէին զանիկայ, ու կը ծեծէին. Եւ անոր
աչքերը ծածկելով՝ անոր երեսին կը զարնէին, ու

Հ Ցօհ. ժբ. 27:
⁼ Մատ. իզ. 57:
⁼ Մատ. իզ. 58: Ցօհ. ժը. 15:
⁼ Մատ. իզ. 69: Մար. ժդ. 66: Ցօհ. ժը. 17, 18:
⁼ Մատ. իզ. 71: Մար. ժդ. 69: Ցօհ. ժը. 25:
⁼ Մատ. իզ. 73: Մար. ժդ. 70: Ցօհ. ժը. 26:
⁼ Մատ. իզ. 75: Մար. ժդ. 72:
⁼ Մատ. իզ. 34, 75: Ցօհ. ժդ. 38:
⁼ Մատ. իզ. 67, 68: Մար. ժդ. 65:

կը հարցընէին իրեն ըսելով . Մարգարէացի՛ր՝ ո՞վ
65 է ան որ քեզի զարկաւ : Եւ ուրիշ շատ բաներ կը
զրուցէին իրեն՝ հայհոյելով :
66 [ԷՈ]ւ երբոր առտու եղաւ՝ [Հ]ժողովուրդին ծերա-
կոյտը , քահանայապետները և դպիրները ժողվուե-
ցան , ու տարին զանիկայ իրենց ատեանը՝ և [Յ]ըսին .
67 Թէ որ Քրիստոսը դուն ես , ըսէ՛ մեզի : Ըսաւ
անոնց . Թէ որ ձեզի ըսեմ ալ , պիտի չհաւա-
68 տաք . Եւ թէ որ ձեզի բան մը հարցընեմ , ինծի
պատասխան պիտի չտաք , ո՛չ ալ ղիս պիտի ար-
69 ձակէք : [Ղ]Ասկէ ետև Որդին մարդոյ Աստուծոյ զօ-
70 րութեանը աջ կողմը պիտի նստի : Եւ ամէնքը
ըսին . Ուրեմն դուն Աստուծոյ Որդի՞ն ես . ինքն
ալ ըսաւ անոնց . [Ճ]Դուք կ՛ըսէք թէ ես եմ :
71 [Մ]Եւ անոնք ըսին . Ալ ի՞նչ պէտք է մեզի վկա-
յութիւն , ինչու որ մենք մեզմէ ատոր բերնէն լսե-
ցինք :

ԳԼ . ԻԳ

1 Քրիստոս կ՛ամբաստանուի Պիղատոսին առջևը , և Հերովդե-
սին կը խրկուի : 8 Հերովդէս ծաղր կ՛ընէ զանիկայ : 12 Հե-
րովդէս և Պիղատոս բարեկամ կ՛ըլլան իրարու հետ : 18
Պիղատոս կ՛արձակէ Բարաբբան , և Յիսուսը ձեռք կու տայ
որ խաչուի : 27 Քրիստոս իր վրայ լացող կնիկներուն կ՛իմա-
ցընէ Երուսաղեմի կործանումը . 34 աղօթք կ՛ընէ իր թշ-
նամիներուն համար : 39 Երկու չարագործ անձինք իր հետը
կը խաչուին : 46 Քրիստոսի մահը , 50 և թաղումը :

1 Եւ [Ա]անոնց բոլոր բազմութիւնը ոտք ելլելով՝
2 տարին զանիկայ Պիղատոսին . Ու սկսան անոր
վրայով ամբաստանութիւն ընել և ըսել . Ասի-
կայ գտանք՝ [Բ]որ մեր ազգը կը մոլորցընէր , [Գ]ու

[Լ] Մատ . իէ . 1 :
[Հ] Գոր . դ . 26 : Տե՛ս Գոր . իբ . 5 :
[Յ] Մատ . իզ . 63 : Մար . ժդ . 61 :
[Ղ] Մատ . իզ . 64 : Մար . ժդ . 62 : Եբր . ա . 3 : ը . 1 :
[Ճ] Մատ . իզ . 64 : Մար . ժդ . 62 :
[Մ] Մատ . իզ . 65 : Մար . ժդ . 63 :
[Ա] Մատ . իէ . 2 : Մար . ժե . 1 : Յօհ . ժը . 28 :
[Բ] Գոր . ժէ . 7 :
[Գ] Տե՛ս Մատ . ժէ . 26 : իբ . 21 : Մար . ժբ . 17 :

կայսրին հարկ տալէն կ՛արգիլէր , [Դ]և իրեն համար
կ՛ըսէր , թէ ինքը Քրիստոս [Ա]թագաւոր է :
3 [Ի]Իսկ Պիղատոս հարցուց անոր՝ ու ըսաւ . Հրէից
թագաւորը դո՞ւն ես . անիկայ ալ պատասխան
4 տուաւ անոր՝ ու ըսաւ . Դուն կ՛ըսես : Ան ատենը
Պիղատոս քահանայապետներուն ու ժողովուրդնե-
րուն ըսաւ . [Ղ]Ես աս մարդուն վրայ մէկ յանցանք
5 մը չեմ գտներ : Բայց անոնք ոտք կը կոխէին ու
կ՛ըսէին թէ , Ժողովուրդը իրար կ՛անցընէ , ու
բոլոր Հրէաստանի մէջ կը սորվեցընէ՝ Գալիլեայէն
6 սկսած մինչև աս տեղս : Եւ Պիղատոս երբոր լսեց
Գալիլեայի համար՝ հարցուց թէ ատ մարդը Գա-
7 լիլեացի՞է : Ու երբոր իմացաւ՝ [Ե]թէ Հերովդեսի
իշխանութեան տակէն էր , զանիկայ Հերովդեսին
խրկեց , քանզի ան ալ ան օրերը Երուսաղէմ էր :
8 Եւ Հերովդէս երբոր Յիսուսը տեսաւ , շատ
ուրախացաւ . [Ը]վասն զի ինքը շատոնցմէ կը փափա-
քէր անիկայ տեսնելու . [Թ]ինչու որ անոր վրայով
շատ բաներ լսած էր , և կը յուսար որ անկէ եղած
9 նշան մը տեսնէ : Ու շատ խօսքերով հարցուփորձ
կ՛ընէր անոր . բայց անիկայ բնաւ իրեն պատասխան
10 մը չտուաւ : Քահանայապետները ու դպիրներն
ալ կեցեր էին , և սաստիկ ամբաստանութիւն կ՛ը-
11 նէին անոր վրայ : [Ժ]Իսկ Հերովդէս անարգեց
զանիկայ իր զօրականներուն հետ , ու ծաղր ընելէն
ետև՝ փառաւոր հանդերձներ հագցուց անոր , և
12 նորէն Պիղատոսին խրկեց : [Ի]Ու ան օրը Պիղատոս
և Հերովդէս իրարու հետ բարեկամ եղան . որով-
հետև առաջ իրենց մէջը թշնամութիւն կար :
13 [Լ]Եւ Պիղատոս՝ քահանայապետները ու իշխան-
14 ները և ժողովուրդը մէկտեղ կանչեց , Ու ըսաւ

[Դ] Յօհ . ժթ . 12 :
[Ե] Մատ . իէ . 11 : ա Տիմ . զ . 13 :
[Զ] ա Պետ . բ . 22 :
[Է] Գլ . գ . 1 :
[Ը] Գլ . թ . 9 :
[Թ] Մատ . ժդ . 1 : Մար . զ . 14 :
[Ժ] Ես . ժգ . 3 :
[Ի] Գոր . դ . 27 :
[Լ] Մատ . իէ . 23 : Մար . ժե . 14 : Յօհ . ժը . 38 : ժթ . 4 :

անոնց . ԻԱս մարդը առջևս բերիք՝ ժողովուրդը
մոլորցընողի մը պէս . ԺԵ ահա՛ ես ձեր առջևը քըն-
նութիւն ընելով՝ ատոր համար ձեր ըրած ամբաս-
տանութիւններէն՝ յանցանք մը չգտայ ատ մարդուն
15 վրայ . Ո՛չ ալ Հերովդէս , ինչու որ ձեզ անոր
խրկեցի . և ահա՛ ատիկայ մահու արժանի գործ մը
16 ըրած չէ . ԻՈւրեմն պատիժ մը տամ ատոր՝ ու
17 արձակեմ . (ՀԻսկ տօնին ատենը պէտք էր որ մէկը
18 արձակէ անոնց .) ԺԵւ բոլոր բազմութիւնը մէկ-
տեղ աղաղակեցին ըսելով . Վերցու՛ր ատիկայ՝ ու
19 Բարաբբան արձակէ մեզի . (Որ անիկայ քաղաքին
մէջ եղած խռովութեան մը և մարդասպանութեան
20 համար բանտը դրուած էր :) Եւ Պիղատոս՝ Յի-
սուսը արձակել ուզելով , նորէն խօսեցաւ անոնց :
21 Բայց անոնք նորէն կ՚աղաղակէին ու կ՚ըսէին . Խա՛չը
22 հանէ ատիկայ՝ խա՛չը հանէ : Եւ ինքը երրորդ ան-
գամ ըսաւ անոնց . Բայց ի՞նչ չար գործ ըրած է
ատիկայ . ես ատոր վրայ մահու արժանի յանցանք
մը չգտայ . ուրեմն պատիժ մը տամ ատոր՝ ու ար-
23 ձակեմ : Իսկ անոնք մեծաձայն աղաղակներով ոտք
կը կոխէին , ու կ՚ուզէին որ անիկայ խաչուի . և
անոնց ու քահանայապետներուն ձայները զօրաւոր
24 եղան : ՂՈւ Պիղատոս վճռեց որ անոնց խնդիրքը
25 'ի գործ դրուի : Եւ անոնց ուզած մարդը՝ որ խռո-
վութեան և մարդասպանութեան համար բանտը
դրուած էր , արձակեց անոնց . և Յիսուսը իրենց
կամացը յանձնեց :
26 ՃՈւ երբոր զանիկայ կը տանէին , Սիմոն Կիւրե-
նացի ըսուած մէկը բռնեցին՝ որ արտէն կու գար ,
և խաչը անոր վրայ դրին՝ որ Յիսուսի ետևէն բերէ :
27 Ու անոր ետևէն կ՚երթար մեծ բազմութիւն

Ի Հմր 1 , 2 :
Ժ Հմր 4 :
Լ Մատ. իէ. 26 : Յօհ. ժթ. 1 :
Հ Մատ. իէ. 15 : Մար. ժե. 6 : Յօհ. ժը. 39 :
Ն Գոր. գ. 14 :
Ղ Մատ. իէ. 26 : Մար. ժե. 15 : Յօհ. ժթ. 16 :
Ճ Մատ. իէ. 32 : Մար. ժե. 21 : Տե՛ս Յօհ. ժթ. 17 :

ժողովրդոց , նաև կանանց , որոնք կ՚ողբային ու կու
28 լային անոր համար : Եւ Յիսուս դարձաւ անոնց՝
ու ըսաւ . Ո՛վ Երուսաղեմի աղջիկներ՝ իմ վրաս մի՛
լաք , հապա ձեր անձերուն վրայ ու ձեր զաւակնե-
29 րուն վրա՛յ լացէք : ՄԻնչու որ ահա՛ օրեր կու գան՝
որոնց մէջ պիտի ըսեն . Երանի՛ ամուլներուն , և
ան որովայններուն՝ որ չծնան , և ծիծերուն՝ որ կաթ
30 չտուին : ՅԱն ատենը պիտի սկսին ըսել լեռնե-
րուն , Մեր վրա՛յ ինկէք , ու բլուրներուն , Մեզ
31 ծածկեցէք : ՆԱասն զի թէ որ դալար փայտին
ասանկ կ՚ընեն , հապա չորին ի՞նչ պիտի ըլլայ :
32 ՀՈւրիշ երկու չարագործներ ալ բերուեցան
33 անոր հետը սպաննուելու : ՊԵրբոր Գագաթ
ըսուած տեղը գացին , հոն խաչը հանեցին զանի-
կայ , և ան չարագործներն ալ մէկը աջ կողմէն՝ ու
34 մէկալը ձախ կողմէն խաչեցին : Եւ ըսաւ Յիսուս .
Հա՛յր՝ ՀԹողութի՛ւն տուր ատոնց , ՂԻնչու որ
չեն գիտեր ի՞նչ կ՚ընեն : ՉՈւ անոր հանդերձնե-
35 րը բաժնելու ատեննին վիճակ ձգեցին : ՌԵւ ժո-
ղովուրդը կայներ կը նայէր . ՍԻշխաններն ալ
անոնց հետ կը նախատէին զանիկայ՝ ու կ՚ըսէին .
Ուրիշները ազատեց , թող ինքզի՛նքն ալ ազատէ՝
թէ որ ատիկայ է Քրիստոս՝ Աստուծոյ ընտրեալը :
36 ԾԱղը կ՚ընէին անիկայ զինուորներն ալ , առջևը
37 կու գային՝ քացախ կը մատուցանէին անոր , Ու
կ՚ըսէին . Թէ որ դուն ես Հրէից թագաւորը ,
38 քու անձդ ազատէ : ՎԵւ գիր մը գրուած էր

Մ Մատ. իդ. 19 : Գլ. իա. 23 :
Յ Ես. բ. 19 : Ովս. ժ. 8 : Յայտ. զ. 16 : Թ. 6 :
Ն Առակ. ժա. 31 : Երեմ. իե. 29 : Եզեկ. ի. 47 : իա. 3 , 4 : ա Պետ. գ. 17 :
Շ Ես. ծգ. 12 : Մատ. իէ. 38 :
Ո Մատ. իէ. 33 : Մար. ժե. 22 : Յօհ. ժթ. 17 , 18 :
Չ Մատ. ե. 44 : Գոր. է. 59 : ա Կոր. դ. 12 :
Պ Գոր. գ. 17 :
Ջ Մատ. իէ. 35 : Մար. ժե. 24 : Յօհ. ժթ. 23 :
Ռ Սաղ. իբ. 17 : Զաք. ժբ. 10 :
Ս Մատ. իէ. 39 : Մար. ժե. 29 :
Վ Մատ. իէ. 37 : Մար. ժե. 26 : Յօհ. ժթ. 19 :

անոր վրայ՝ Յունարէն ու Լատիներէն և Եբրայերէն գիրերով թէ, Ասիկայ է Հրէից Թագաւորը:
39 Եւ ան կախուած չարագործներուն մէկը հայհոյութիւն կ'ընէր անոր՝ ու կ'ըսէր. Թէ որ դուն Քրիստոսն ես, ազատէ քու անձդ ու մեզ ալ:
40 Իսկ միւսը պատասխան տուաւ, և զանիկայ յանդիմանելով ըսաւ. Դուն Աստուծմէ չե՞ս վախնար,
41 որովհետև նոյն դատապարտութեան մէջն ես: Ու մենք իրաւունքով, քանզի ահա մեր ըրածներուն արժանաւոր հատուցումը կ'առնենք. բայց ասիկայ
42 մէկ գէշ բան մը չըրաւ: Եւ ըսաւ Յիսուսին. Տէր՝ յիշէ զիս, երբոր քու թագաւորութիւնովդ
43 գաս: Յիսուս ալ ըսաւ անոր. Ամէն կ'ըսեմ քեզի. Դուն այսօր իմ հետս դրախտին մէջը պիտի ըլլաս:
44 Եւ ժամը վեցին աուեններն էր, ու բոլոր երկրին վրայ խաւար եղաւ մինչև իններորդ ժամը. և
45 արևը խաւարեցաւ, ու Աստուածարին վարագոյրը
46 մէջտեղէն պատուեցաւ. Եւ Յիսուս մեծ ձայնով աղաղակեց՝ ու ըսաւ. Հայր՝ քու ձեռքդ կ'աւանդեմ իմ հոգիս. ու երբոր ասը ըսաւ, հոգի տուաւ:
47 Եւ հարիւրապետը եղած բանը տեսնելով՝ Աստուծոյ փառք տուաւ ու ըսաւ. Իրաւցընէ ասմարդը արդար էր:
48 Եւ ասը տեսարանը դիտելու համար ժողվուած բոլոր բազմութիւնները, եղած բանները տեսնելով՝ կուրծքերնուն կը զարնէին ու
49 ետ կը դառնային: Ամէն իր ճանչցողներն ալ հեռուն կայներ էին, նոյնպէս ալ ան կիներները՝ որ իր հետէն եկեր էին Գալիլեայէն, ու կը տեսնէին ասբաները:

37 ՃՕՀ. ԺԹ. 30:
38 Մատ. ԻԷ. 54; Մար. ԺԵ. 39;
Ա Ղ. Լ. 11; Մատ. ԻԷ. 55; Մար. ԺԵ. 40; ՏԵՍ ՃՕՀ. ԺԹ. 25:

Դ Մատ. ԻԷ. 44; Մար. ԺԵ. 32;
Բ Մատ. ԻԷ. 45; Մար. ԺԵ. 33;
Գ Մատ. ԻԷ. 51; Մար. ԺԵ. 38;
Ե Ա Ղ. Լ. 5; ԱՊՏՆ. Բ. 23;
Զ Մատ. ԻԷ. 50; Մար. ԺԵ. 42; ՃՕՀ. ԺԹ. 28;
Է Մար. ԺԵ. 43; ԳԼ. Բ. 25, 38;
Ը Մատ. ԻԷ. 59; Մար. ԺԵ. 46;
Թ Մատ. ԻԷ. 62;
Ժ ՃՆՆ. ԼՈՒԾԱՐ:
Ի ԳԼ. Բ. 2:
ԺԱ Մար. ԺԵ. 47:
ԺԲ Մար. ԺԶ. 1:
ԺԳ ԵԼ. Ի. 10:
ԺԴ Մատ. ԻԸ. 1; Մար. ԺԶ. 1; ՃՕՀ. Ի. 1:
ԺԵ ԳԼ. ԻԳ. 56:
ԺԶ Մատ. ԻԸ. 2; Մար. ԺԶ. 4:

50 Եւ ահա մէկ մարդ մը Յովսէփ անունով, որ խորհրդական էր՝ բարի ու արդար մարդ մը,
51 (Ասիկայ անոնց խորհուրդին ու գործքին հաւանութիւն տուած չէր,) Հրէաներուն Արիմաթիա քաղաքէն, որ ինքն ալ Աստուծոյ թագաւորութեան
52 կը սպասէր. Ասիկայ Պիղատոսին գնաց,
53 ու Յիսուսին մարմինը խնդրեց: Եւ զանիկայ խաչէն իջեցընելով՝ կտաւով փաթթեց, ու քարէ փորուած գերեզմանի մը մէջ դրաւ, որ հոն բնաւ
54 մէկը դրուած չէր: Եւ ան օրը Ուրբաթ էր, ու շաբաթը պիտի սկսէր:
55 Եւ անոր հետէն գացին ան կիները՝ որ Գալիլեայէն եկած էին, ու տեսան գերեզմանը՝ և թէ ինչպէս անոր մարմինը դրուեցաւ:
56 Եւ դառնալով՝ Հնունկեր ու եղեր պատրաստեցին, և շաբաթ օրը հանգստացան ի պատուիրանքին համեմատ:

ԳԼ. ԻԴ

1 Երկու հրեշտակներ Քրիստոսի յարութիւնը կ'աւետեն գերեզմանը եկող կանանց: 9 Անոնք ալ առ լուրը ուրիշներուն կը պատմեն: 13 Քրիստոս կ'երևնայ Էմմաուս գացող երկու աշակերտներուն. 36 երբ առաքեալներուն, և անոնց անհաւատութիւնը կը յանդիմանէ. 47 պատուէր մը կու տայ անոնց. 49 Հոգւոյն Սրբոյ գալստեանը խոստմունքը կ'ընէ, 51 և կը համբառնայ երկինքը:

1 Եւ մէկշաբթի օրը առտուանց շատ կանուխ գերեզմանը եկան, ու բերին ան խունկերը որ պատրաստեր էին. և ուրիշ ընկերներ ալ անոնց
2 հետ: Եւ քարը գերեզմանէն մէկդի գլորե-

Ա Մատ. ԻԸ. 1; Մար. ԺԶ. 1; ՃՕՀ. Ի. 1:
Բ Մատ. ԻԸ. 2; Մար. ԺԶ. 4:

3 ցուած գտան ։ Դ Եւ ներս մտնելով՝ Տէր Յի-
4 սուսին մարմինը հոն չգտան ։ Ու եղաւ որ երբ
անոնք ասա բանիս համար տարակուսանաց մէջ էին ,
Ե ահա՛ երկու մարդիկ լուսափայլ հանդերձներով
5 հասան անոնց ։ Ու երբոր վախով լեցուած՝
երեսնին դէպ 'ի գետինը ծռեցին , ան մարդիկը
ըսին անոնց . Ինչո՞ւ համար ողջը մեռելներուն հետ
6 կը փնտռէք . Հոս չէ՛ ան , հապա յարութիւն
առաւ . Հ միտքերնի՞ դ բերէք ինտո՛ր խօսեցաւ ձե-
7 զի՝ երբոր դեռ Գալիլեայի մէջ էր , Ըսելով , թէ
Որդին մարդոյ պէտք է որ մեղաւոր մարդոց ձեռ-
քը մատնուի , ու խաչը ելլէ , ու երրորդ օրը յա-
8 րութիւն առնէ . Ե Եւ միտքերնին բերին անոր
9 խօսքերը ։ Ը Ու գերեզմանէն դառնալով ասա ա-
մէն բաները պատմեցին տասնումէկին , ու բոլոր
10 ուրիշներուն ։ Եւ էին Մարիամ Մագդաղենա-
ցին , Բ ու Յովհաննան , և Յակոբոսին մայրը
Մարիամը , ու անոնց հետ ուրիշներ ալ , որ ասա
11 բաները առաքեալներուն պատմեցին ։ Ժ Եւ անոնց
առջևը ափեղցփեղ խօսքեր երևցաւ անոնց զրու-
12 ցածը , ու չէին հաւատար անոնց ։ Ի Բայց Պետ-
րոս ելաւ վազեց դէպ 'ի գերեզմանը , ու ծռելով
նայեցաւ , և տեսաւ որ միայն կտաւները կը կենա-
յին . ու գնաց՝ իր մտքին մէջ զարմանալով ան
եղածին վրայ ։
13 Լ Եւ ահա՛ անոնցմէ երկուքը նոյն օրը մէկ գեղ
մը կ'երթային , որ Երուսաղեմէն վաթսուն ասպա-
րեզ հեռու էր , և անոր անունը Էմմաւուս էր ։
14 Եւ անոնք կը խօսէին իրարու հետ ասա բոլոր եղած
15 անցքերուն վրայով ։ Ու եղաւ որ երբ անոնք

Դ Հմր 23 ։ Մար . ժզ . 5 ։
Ե Յօհ . ի . 12 ։ Գոր . ա . 10 ։
Հ Մար . ժզ . 21 ։ ժէ . 23 ։ Մար . ը . 36 ։ Թ . 30 ։ Գլ . Թ . 22 ։
Ի Յօհ . բ . 22 ։
Ը Մատ . իը . 8 ։ Մար . ժզ . 10 ։
Բ Գլ . ը . 3 ։
Ժ Մար . ժզ . 11 ։ Հմր 25 ։
Ի Յօհ . ի . 3 , 6 ։
Լ Մար . ժզ . 12 ։

կը խօսակցէին ու խորհրդածութիւն կ'ընէին ,
Ե Յիսուս ինքն ալ մօտենալով՝ հետերնին կ'եր-
16 թար ։ Ժ Բայց անոնց աչքերը բռնուած էին , որ
17 զինքը չճանչնան ։ Եւ ըսաւ անոնց . Ի՞նչ է ատ
խօսքերը , որ քալելով իրարու հետ կը խօսակ-
18 ցիք , ու տրտմած ալ էք ։ Պատասխան տուաւ
անոնցմէ մէկը՝ Կ որուն անունը Կղէովպաս էր , ու
ըսաւ անոր . Դո՞ւն մինակ Երուսաղեմի մէջ կը
կենաս , որ չես գիտեր թէ ինչե՞ր եղաւ հոն ասա օրե-
19 րըս ։ Եւ ինքը ըսաւ անոնց , Ի՞նչ . անոնք ալ
ըսին իրեն , Նազովրեցի Յիսուսին համար , Հ ան որ
Աստուծոյ և բոլոր ժողովուրդին առջևը Ն գործքով
20 ու խօսքով զօրաւոր մարգարէ մը եղաւ . Հ Ի՛նչպէս
քահանայապետները ու մեր իշխանները մահուան
դատաստանի մատնեցին անիկայ , և խաչը հանե-
21 ցին ։ Իսկ մենք կը յուսայինք՝ Ճ թէ անիկայ էր որ
Իսրայէլը պիտի ազատէր . և ասա ամենուն վրայ ասա
22 երրորդ օրն է՝ որ ասա բաները եղաւ ։ Մ Նաև մեր
մէջէն մէկ քանի կնիկներ ալ մեզ զարմացուցին ,
23 որոնք առտուանց կանուխ գերեզմանը գացին , Ու
անոր մարմինը չգտնելով՝ եկան ու ըսին , թէ
հրեշտակներու տեսիլք ալ տեսան , որոնք ըսեր են
24 թէ անիկայ ողջ է ։ Յ Եւ մերիններէն մէկ քանի-
ներն ալ գերեզմանը գացին , ու անանկ գտան ,
ինչպէս որ ան կնիկները զրուցեցին , միայն թէ
25 զինքը չտեսան ։ Ան ալ ըսաւ անոնց ։ Ո՛վ ան-
միտներ ու թուլասիրտներ հաւատալու ան բոլոր
26 բաներուն՝ որ մարգարէները խօսեցան ։ Ն Չէ՞ որ

Ի Մատ . ժը . 20 ։ Հմր 36 ։
Ժ Յօհ . ի . 14 ։ իա . 4 ։
Ի Յօհ . ժթ . 25 ։
Հ Մատ . իա . 11 ։ Գլ . է . 16 ։ Յօհ . գ . 2 ։ գ . 19 ։ զ . 14 ։ Գոր . բ . 22 ։
Ն Գոր . է . 22 ։
Հ Գլ . իգ . 1 ։ Գոր . ժգ . 27 , 28 ։
Ճ Գլ . ա . 68 ։ բ . 38 ։ Գոր . ա . 6 ։
Մ Մատ . իը . 8 ։ Մար . ժզ . 10 ։ Հմր 9 , 10 ։ Յօհ . ի . 18 ։
Յ Հմր 12 ։
Ն Հմր 46 ։ Գոր . ժէ . 3 ։ ա Պետ . ա . 11 ։

աս բաներով պէտք էր Քրիստոսի չարչարուիլ, և
27 իր փառքը մտնել: Ն Ու սկսելով ՚Մովսէսէն
և Ն բոլոր մարգարէներէն կը մեկնէր անոնց,
ինչ որ իրեն համար բոլոր գիրքերուն մէջ գրուած
28 էր: Երբոր մօտեցան ան գեղին՝ ուր որ կ'եր-
թային, Ղ ինքն ալ կը ցուցընէր որպէս թէ աւելի
29 հեռու տեղ մը պիտի երթար: Ջ Բայց ստիպե-
ցին զինքը՝ ու ըսին. Մեր քո՛վը կեցիր, ինչու որ
իրիկունը մօտ է, և օրը իջած է. և մտաւ անոնց
30 հետ կենալու: Ու եղաւ որ երբ ինքը անոնց հետ
սեղան նստաւ, Ա հացը առաւ՝ օրհնեց, ու կտրե-
31 լով՝ տուաւ անոնց: Ան ատենը անոնց աչքերը
բացուեցաւ, ու զինքը ճանչցան. և ինքը անոնցմէ
32 աներևոյթ եղաւ: Ու իրարու կ'ըսէին. Չէ՞ որ
սիրտերնիս մեր ներսի դին կը բորբոքէր, երբոր
ինքը մեր հետը կը խօսէր ճամբուն մէջ, և գիր-
քերը կը մեկնէր մեզի:
33 Ու ելան նոյն ժամուն Երուսաղէմ դարձան, ու
մէկտեղ ժողվուած գտան տասնումէկը ու անոնց
34 հետ եղողները, Որոնք կ'ըսէին թէ, Իրաւցընէ
Տէրը յարութիւն առաւ, Ա ու Սիմոնին երևցաւ:
35 Եւ իրենք պատմեցին ինչ որ ճամբուն վրայ եղաւ,
և թէ ինտո՛ր ինքզինքը իրենց ճանչցուց՝ հացը
կտրած ատենը:
36 Ժ Եւ քանի որ աս բաները կը խօսէին, Յիսուս
ինքը կայնեցաւ անոնց մէջտեղը՝ ու ըսաւ անոնց.
37 Խաղաղութի՛ւն ձեզի: Բայց անոնք զարհուրելով

Ն Հմր 45:
Ա Ծն. գ. 15: իբ. 18: իզ. 4: խթ. 10: Թու. իա. 9: բ Օր. ժը. 15:
Ն Սաղ. ժզ. 9, 10: իբ: ճլբ. 11: Ես. է. 14: թ. 6: խ. 10, 11: ծ. 6: ծգ: Երեմ. իդ. 5: լգ. 14, 15: Եզեկ. լդ. 23: լէ. 25: Դան. թ. 24: Միք. է. 20: Մաղ. գ. 1: դ. 2: Տես Յօհ. ա. 45:
Ղ Տես Ծն. լբ. 26: խբ. 7: Մար. զ. 48:
Ջ Ծն. ժթ. 3: Գոր. ժզ. 15:
Ա Մատ. ժդ. 19:
Ա ա Կոր. ժե. 5:
Ժ Մար. ժզ. 14: Յօհ. ի. 19: ա Կոր. ժե. 5:

կը վախնային, ու կը կարծէին թէ Ա ոգի մը կը
38 տեսնեն: Եւ ըսաւ անոնց. Ինչո՞ւ խռոված էք,
և ինչո՞ւ սիրտերնուդ մէջը խորհուրդներ կ'ելնեն:
39 Տեսէ՛ք ձեռքերս ու ոտքերս, որ ես ինքնս եմ. Բ շո-
շափեցէ՛ք զիս՝ ու տեսէ՛ք. վասն զի ոգին՝ մարմին և
ոսկորներ չունենար, ինտոր որ զիս կը տեսնէք որ
40 ունիմ: Եւ աս ըսելով՝ ձեռքերը ու ոտքերը
41 ցուցուց անոնց: Ու երբոր տակաւին Ց իրենց
ուրախութենէն չէին հաւատար՝ և զարմանքի
մէջ էին, ըսաւ անոնց. Ա Ուտելիք մը ունի՞ք
42 հոս: Անոնք ալ կտոր մը խորոված ձուկ՝ ու
43 մեղրախորիսխ տուին իրեն: Դ Եւ առաւ կերաւ
44 անոնց առջևը: Եւ ըսաւ անոնց. Ե Ասոնք
են ան խօսքերը որ ձեզի խօսեցայ՝ երբոր դեռ
ձեր հետն էի թէ, Պէտք է որ կատարուի ան
ամէնը՝ որ Մովսէսի օրէնքին մէջ՝ ու մարգարէնե-
րուն մէջ՝ և սաղմոսներուն մէջ ինծի համար
45 գրուած են: Զ Ան ատենը անոնց միտքը բացաւ՝
46 որ գիրքերը հասկընան. Եւ ըսաւ անոնց թէ՝
Ասանկ գրուած է, և Ֆ ասանկ պէտք էր Քրիստո-
սին չարչարուիլ, ու երրորդ օրը մեռելներէն յա-
47 րութիւն առնել. Եւ անոր անունովը Ա ապաշ-
խարութիւն ու մեղաց թողութիւն քարոզուիլ
48 Բ բոլոր ազգերու մէջ՝ Երուսաղեմէն սկսած: Գ Ու
49 դուք էք աս բաներուս վկաները: Դ Եւ ահա՛ ես

Դ Մար. զ. 49:
Բ Յօհ. ի. 20, 27:
Ց Ծն. խե. 26:
Ա Յօհ. իա. 5:
Դ Գոր. ժ. 41:
Ե Մատ. ժզ. 21: ժէ. 21: ի. 18: Մար. ը. 31: Գլ. թ. 22: ժը. 31: Հմր 6:
Զ Գոր. ժզ. 14:
Ֆ Հմր 26: Սաղ. իբ: Ես. ծ. 6: ծգ. 2, ճ: Գոր. ժէ. 3:
Ա Դան. թ. 24: Գոր. ժգ. 38, 46: ա Յօհ. բ. 12:
Բ Ծն. ժբ. 3: Սաղ. իբ. 27: Ես. խթ. 6, 22: Երեմ. լա. 34: Ովս. բ. 23: Միք. դ. 2: Մաղ. ա. 11:
Գ Յօհ. ժե. 27: Գոր. ա. 8, 22: բ. 32: գ. 15:
Դ Ես. խգ. 3: Յովել. բ. 28: Յօհ. ժգ. 16, 26: ժե. 26: ժզ. 7: Գոր. ա. 4: բ. 1, ճ:

իմ Հօրս խոստմունքը ձեր վրայ կը խրկեմ . բայց
դուք Երուսաղէմ քաղաքիս մէջը նստեցէք , մինչև
որ վերէն զօրութիւն առնէք վրանիդ ։
50 Եւ զանոնք մինչև Բեթանիա հանեց , ու իր ձեռ-
51 քերը վեր վերցընելով՝ օրհնեց անոնք ։ Ղեւ եղաւ
որ երբ անոնք կ'օրհնէր , զատուեցաւ անոնցմէ , ու
52 վեր կ'ելլէր երկինքը ։ Ինոնք ալ երկրպագու-
թիւն ընելով անոր , մեծ ուրախութեամբ Երու-
53 սաղէմ դարձան . Եւ ամէն ատեն տաճարին մէջն
էին , ու կը գովաբանէին և կ'օրհնէին զԱստուած ։

Ի Գոր . ա . 12 ։
Ղ Դ Թագ . բ . 11 ։ Մար . ժզ . 19 ։ Յօհ . ի . 17 ։ Գոր . ա . 9 ։ Եփե . դ . 8 ։
Ի Մատ . իը . 9 , 17 ։
Ը Գոր . բ . 46 ։ ե . 42 ։

ԱՒԵՏԱՐԱՆ ԸՍՏ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Յիսուս Քրիստոսի Աստուածութիւնը , մարդկութիւնը և
պաշտօնը ։ 15 Յովհաննէսին վկայութիւնը Քրիստոսի հա-
մար ։ 39 Քրիստոս իրեն կը կանչէ Անդրէասը , Պետրոսը ,
ԱՃ ։

1 Սկիզբէն էր Բանը , ու Բանը Ի Աստուծոյ քովն
2 էր , Ի և Բանը Աստուած էր ։ Դ Անիկայ
3 սկիզբէն Աստուծոյ քովն էր ։ Ի Ամէն բան անով ե-
ղաւ , և առանց անոր բան մը չեղաւ՝ ինչ որ եղաւ ։

Ա Առակ . ը . 22 , 23 , ԱՃ ։ Կող . ա . 17 ։ ա Յօհ . ա . 1 ։ Յայտ . ա . 2 ։ ժթ . 13 ։
Բ Առակ . ը . 30 ։ Գլ . ժէ . 5 ։ ա Յօհ . ա . 2 ։
Գ Փիլ . բ . 6 ։ ա Յօհ . ե . 7 ։
Դ Ծն . ա . 1 ։
Ի Սաղ . լգ . 6 ։ Հմր 10 ։ Եփե . դ . 9 ։ Կող . ա . 16 ։ Եբր . ա . 2 ։ Յայտ . գ . 11 ։

4 Ղ Կեանքը անով էր , Ի ու կեանքը մարդոց լոյսն էր .
5 Ը Եւ լոյսը խաւարի մէջ կը լուսաւորէր . ու խա-
ւարը անիկայ չհասկրցաւ ։
6 Բ Աստուծմէ խրկուած մարդ մը կար , որուն ա-
7 նունը Յովհաննէս էր ։ Ժ Ասիկայ վկայութեան ե-
կաւ՝ որ Լոյսին համար վկայէ , որ ամէնքը անոր
8 միջոցովը հաւատան ։ Ինքը չէր ան Լոյսը , հապա
Եկաւ որ Լոյսին համար վկայութիւն տայ ։
9 Ի Ճշմարիտ Լոյսը ան էր , որ աշխարհ * եկող բո-
10 լոր մարդիկը կը լուսաւորէ ։ Ինքը աշխարհին մէջն
էր , ԵՒ աշխարհս անով եղաւ , ու աշխարհս անիկայ
11 չճանչցաւ ։ Ի Իրեններուն եկաւ , և իրենները զին-
12 քը չընդունեցին ։ Ժ Բայց որոնք որ զինքը ընդու-
նեցին , անոնց իշխանութիւն տուաւ Աստուծոյ
որդիներ ըլլալու , որոնք կը հաւատան իր անուա-
13 նը . Ի Որ անոնք ո՛չ արիւնէ և ո՛չ մարմինի կամքէ՝
ո՛չ ալ մարդու կամքէ , հապա Աստուծմէ ծնան ։
14 Հ Եւ Բանը Ն մարմին եղաւ , ու մեր մէջը բնակե-
ցաւ , (Ղ և անոր փառքը տեսանք , Հօրմէն
միածնի փառքին պէս ,) Ճ շնորհքով ու ճշմար-
տութիւնով լեցուն ։
15 Մ Յովհաննէս վկայեց անոր համար , և աղաղա-
կեց ըսելով . Ասիկայ է՝ որուն համար կը զրուցէի .

Ղ Գլ . ե . 26 ։ ա Յօհ . ե . 11 ։
Ի Գլ . ը . 12 ։ Թ . 5 ։ ժբ . 35 , 46 ։
Ը Գլ . գ . 19 ։
Բ Մաղ . գ . 1 ։ Մատ . գ . 1 ։ Ղու . գ . 2 ։ Հմր 33 ։
Ժ Գոր . ժթ . 4 ։
Ի Հմր 4 ։ Ես . խթ . 6 ։ ա Յօհ . բ . 8 ։
* Կամ գալով՝
Լ Հմր 3 ։ Եբր . ա . 2 ։ ժա . 3 ։
Ի Ղու . ժթ . 14 ։ Գոր . գ . 26 ։ ժգ . 46 ։
Ժ Ես . ծզ . 5 ։ Հռով . ը . 15 ։ Գաղ . գ . 26 ։ բ Պետ . ա . 4 ։ ա Յօհ . գ . 1 ։
Ի Գլ . գ . 5 ։ Յակ . ա . 18 ։ ա Պետ . ա . 23 ։
Հ Մատ . ա . 16 , 20 ։ Ղու . ա . 31 , 35 ։ բ . 7 ։ ա Տիմ . գ . 16 ։
Ն Հռով . ա . 3 ։ Գաղ . դ . 4 ։ Եբր . բ . 11 , 14 , 16 , 17 ։
Ղ Ես . խ . 5 ։ Մատ . ժէ . 2 ։ Գլ . բ . 11 ։ ժա . 40 ։ բ Պետ . ա . 17 ։
Ճ Կող . ա . 19 ։ բ . 3 , 9 ։
Մ Հմր 32 ։ Գլ . գ . 32 ։ ե . 33 ։

ՅԱն որ իմ ետևէս կու գայ, ինծմէ առաջ եղաւ.
16 Նինչու որ ինծմէ առաջ էր: ՆԵւ անոր լեցունու-
թենէն մենք ամէնքս շնորհք առինք՝ շնորհքի տեղ:
17 Ինչու որ Ոօրէնքը Մովսէսին ձեռքովը տրուեցաւ,
Բայց Նշնորհքը Ղ ու ճշմարտութիւնը Յիսուս
18 Քրիստոսի ձեռքովը եղան: ՉՄէկը երբէք զԱս-
տուած տեսած չէ, Ռ Բայց միածին Որդին՝ որ
Հօրը ծոցն է, անիկայ պատմեց:
19 Ռ Ու Յովհաննէսին վկայութիւնը ասէ, երբոր
Հրէաները Երուսաղեմէն քահանաներ ու Ղևտացի-
ներ խրկեցին որ հարցընեն անոր թէ, Դուն ո՞վ
20 ես: ՀԵւ անիկայ խոստովանեցաւ ու չուրացաւ.
21 խոստովանեցաւ թէ՝ Ես Քրիստոսը չեմ: Ու
հարցուցին անոր. Հապա ի՞նչ, Ղ Եղիա՞ն ես.
և ըսաւ, Չեմ. Բ Ան մարգարէ՞ն ես. պատասխան
22 տուաւ թէ՝ Չէ: Ան ատենը ըսին անոր. Դուն
ո՞վ ես. ըսէ՛ մեզի, որ պատասխան տանինք մեզ
խրկողներուն. դուն ի՞նչ կ՚ըսես քեզի համար:
23 Ց Ըսաւ. Ես անոր ձայնն եմ՝ որ անապատին մէջ
կը կանչէ. Շիտկեցէ՛ք Տէրոջը ճանբան. Ռ ինտոր
24 որ Եսայի մարգարէն ըսաւ: Եւ ան խրկուածները
25 փարիսեցիներէն էին. Ու հարցուցին իրեն ըսելով.
Հապա ինչո՞ւ մկրտութիւն կ՚ընես, թէ որ դուն
Քրիստոսը չես, ու ո՛չ Եղիան, և ո՛չ մարգարէն:
26 Պատասխան տուաւ անոնց Յովհաննէս՝ ու ըսաւ.

Յ Մատ. գ. 11: Մար. ա. 7: Ղու. գ. 16: Հմր 27, 30: Գլ. գ. 31:
Ն Գլ. ը. 58: Կող. ա. 17:
Ն Գլ. գ. 34: Եփե. ա. 6, 7, 8: Կող. ա. 19: բ. 9, 10:
Ռ Ել. ի. 1, ԵՃ: բ Օր. դ. 44: ե. 1: լդ. 4:
Ն Հռով. գ. 24: ե. 21: զ. 14:
Ղ Գլ. ը. 32: ժդ. 6:
Ջ Ել. լդ. 20: բ Օր. դ. 12: Մատ. ժա. 27: Ղու. ժ. 22: Գլ. զ. 46: ա Տիմ. ա. 17: զ. 16: ա Յօհ. դ. 12, 20:
Ռ Հմր 14: Գլ. գ. 16, 18: ա Յօհ. դ. 9:
Ս Գլ. ե. 33:
Վ Ղու. գ. 15: Գլ. գ. 28: Գոր. ժգ. 25:
Դ Մաղ. դ. 5: Մատ. ժէ. 10:
Բ բ Օր. ժը. 15, 18:
Ց Մատ. գ. 3: Մար. ա. 3: Ղու. գ. 4: Գլ. գ. 28:
Ռ Ես. խ. 3:

Ի Ես ջրով կը մկրտեմ. Ի բայց ձեր մէջը մէկը կայ՝
27 որ դուք ան չէք ճանչնար. Ի Անիկայ է իմ ետևէս
եկողը՝ որ ինծմէ առաջ եղաւ, որ ես արժանի չեմ
28 անոր կօշիկին կապը քակելու: Ես բաները
Ֆ Բեթաբարայի մէջ եղաւ Յորդանանու ան դիի
կողմը, ուր որ Յովհաննէսը կը կենար՝ ու կը մը-
կըրտէր:
29 Հետևեալ օրը Յովհաննէս տեսաւ Յիսուսը որ
իրեն կու գար, և ըսաւ. Ահա՛ Աստուծոյ Ռ Գառը՝
30 Բ որ աշխարհի մեղքը կը վերցընէ: Ֆ Ասիկայ է՝
որուն համար ես կը զրուցէի. Իմ ետևէս մարդ մը
կու գայ՝ որ ինծմէ առաջ եղաւ, ինչու որ ինծմէ
31 առաջ էր: Ու ես զանիկայ չէի ճանչնար,
բայց Դ անոր համար ես եկայ ջրով մկրտելու,
32 որ անիկայ Իսրայէլին յայտնուի: Ի Եւ Յով-
հաննէս վկայութիւն տուաւ ըսելով թէ, Կը
տեսնէի Հոգին՝ որ աղաւնիի պէս երկինքէն կ՚իջ-
33 նէր, ու անոր վրայ կը հանգչէր: Եւ ես զանիկայ
չէի ճանչնար, բայց ան որ զիս խրկեց ջրով մկրտե-
լու, ինքը ըսաւ ինծի. Որո՛ւ վրայ տեսնես
Հոգին, որ կ՚իջնէ ու կը հանգչի անոր վրայ,
34 Ն անիկայ է որ Սուրբ Հոգիով կը մկրտէ: Ես
ալ տեսայ, ու վկայեցի թէ ասիկայ է Աստուծոյ
Որդին:
35 Հետևեալ օրը դարձեալ Յովհաննէս կայներ
36 էր, և իր աշակերտներէն երկուքը: Ու նայելով
Յիսուսին վրայ՝ որ կը պտըտէր, ըսաւ. Ի Ահա՛

Ի Մատ. գ. 11:
Ի Մաղ. դ. 1:
Ի Հմր 15, 30: Գոր. ժթ. 4:
Ֆ Դատ. է. 24: Գլ. ժ. 40:
Ռ Ել. ժբ. 3: Ես. ծգ. 7: Հմր 36: Գոր. ը. 32: ա Պետ. ա. 19: Յայտ. ե. 6, ԵՃ:
Բ Ես. ծգ. 11: ա Կոր. ժե. 3: Գաղ. ա. 4: Եբր. ա. 3: բ. 17: թ. 28: ա Պետ. բ. 24: գ. 18: ա Յօհ. բ. 2: գ. 5: դ. 10: Յայտ. ա. 5:
Ֆ Հմր 15, 27:
Դ Մաղ. գ. 1: Մատ. գ. 6: Ղու. ա. 17, 76, 77: գ. 3, 4:
Ի Մատ. գ. 16: Մար. ա. 10: Ղու. գ. 22: Գլ. ե. 32:
Ղ Մատ. գ. 11: Գոր. ա. 5: բ. 4: ժ. 44: ժթ. 6:
Ի Հմր 29:

37 Աստուծոյ Գառը ։ Եւ լսեցին անկէ երկու աշա-
կերտները՝ երբոր կը խօսէր , ու գացին Յիսուսին
38 ետևէն ։ Յիսուս երբոր դարձաւ՝ ու տեսաւ անոնք
որ իր ետևէն կու գային , ըսաւ անոնց . Ի՞նչ
կ'ուզէք . անոնք ալ ըսին իրեն . Ռա՛բբի , (որ
թարգմանուելով՝ վարդապետ ըսել է ,) ո՞ւր է
39 քու օթևանդ ։ Ըսաւ անոնց , Եկէք ու տեսէ՛ք .
եկան ու տեսան ուր տեղ որ էր իր օթևանը . և
ան օրը անոր քովը կեցան , ինչու որ ժամը տասնին
40 ատեններն էր ։ Սիմոն Պետրոսին եղբայրը ՚Ընդ-
րէաս ան երկուքէն մէկն էր , որ լսեցին Յովհաննէ-
41 սէն , և անոր ետևէն գացին ։ Ասիկայ նախ իր
Սիմոն եղբայրը կը գտնէ , և կ'ըսէ անոր . Գտանք
42 Մեսիան , (որ Քրիստոս կը թարգմանուի .) Ու
տարաւ զանիկայ Յիսուսին քովը . Յիսուս անոր
նայելով՝ ըսաւ . Դուն ես Յովնանին որդին Սիմո-
նը , Ի՞դուն Կեփաս պիտի ըսուիս , որ *Պետրոս
կը թարգմանուի ։
43 Հետևեալ օրը՝ Յիսուս Գալիլեա ելլել ուզեց ,
և Փիլիպպոսը գտնելով՝ ըսաւ անոր . Եկուր իմ
44 ետևէ՛ս ։ ԺԵւ Փիլիպպոսը Բեթսայիդայէն էր՝
45 Ընդրէասին ու Պետրոսին քաղաքէն ։ Փիլիպպոս
Ի՞կը գտնէ Նաթանայէլը՝ և կ'ըսէ անոր . Ան՝ որուն
համար ԼՄովսէս օրինաց մէջ գրեց , Ի՞ և մարգարէ-
ներն ալ , զանիկայ գտանք , այսինքն Յիսուս ԺՆա-
46 զովրեցին , Յովսեփին որդին ։ Եւ Նաթանայէլ
ըսաւ անոր . ԻՆազարեթէն կարելի՞ է որ աղէկ
բան մը ըլլայ . ըսաւ անոր Փիլիպպոս . Եկո՛ւր ու
47 տե՛ս ։ Յիսուս երբոր տեսաւ Նաթանայէլը՝ որ

Ը Մատ . դ . 18 ։
Ի Մատ . ժզ . 18 ։
* ՚ի վէմ ։
Ժ Գլ . ժբ . 21 ։
Ի Գլ . իա . 2 ։
Լ Ծն . գ . 15 ։ խթ . 10 ։ բ Օր . ժը . 18 ։ ՃԵ՛ս Ղու . իդ . 27 ։
Ի Ես . դ . 2 ։ է . 14 ։ թ . 6 ։ ծգ . 2 , ՃԵ ։ Միք . ե . 2 ։ Զաք . զ . 12 ։ թ . 9 ։ Տե՛ս նաև Ղու . իդ . 27 ։
Ժ Մատ . բ . 23 ։ Ղու . բ . 4 ։
Լ Գլ . է . 41 , 42 , 52 ։

դէպ 'ի իրեն կու գար , ըսաւ անոր համար . ՀԱհա՛
իրաւցընէ Իսրայէլացի մը , որուն ներսը նենգու-
48 թիւն չկայ ։ Նաթանայէլ ըսաւ անոր . Ո՞ւսկից
կը ճանչնաս զիս . պատասխան տուաւ Յիսուս , ու
ըսաւ անոր . Դեռ Փիլիպպոսը քեզ չկանչած ,
դուն որ թզենիին տակն էիր , ես քեզ տեսայ ։
49 Պատասխան տուաւ Նաթանայէլ՝ ու ըսաւ անոր .
Ռա՛բբի՝ Ն դուն ես Աստուծոյ Որդին , Ղ դուն ես
50 Իսրայէլի թագաւորը ։ Յիսուս պատասխան տը-
ուաւ և ըսաւ անոր . Ասոր համար՝ որ քեզի ըսի թէ
քեզ թզենիին տակը տեսայ , կը հաւատա՞ս . ասկէ
51 աւելի մեծ բաներ պիտի տեսնես ։ Ու ըսաւ անոր .
Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի . Ճ ասկէ ետև պիտի
տեսնէք երկինքը բացուած , և Աստուծոյ հրեշտակ-
ները՝ որ կ'ելլեն ու կ'իջնեն Որդւոյ մարդոյ վրայ ։

ԳԼ . Բ

1 Քրիստոս ջուրը գինիի կը փոխէ , 12 կ'երթայ Կափառնա-
յում , ու ետքը Երուսաղէմ , 14 ուր տեղ տաճարէն դուրս
կը հանէ գնողները և ծախողները . 19 կը նախաձայնէ իր
մահը և յարութիւնը ։ 23 Շատերը իր հրաշքները տեսնե-
լով կը հաւատան իրեն , բայց ինքը իր անձը չհաւատար ա-
նոնց ։

1 Ու երրորդ օրը հարսնիք մը մը կար Գալիլեայի
ՄԿանայ քաղաքը , և Յիսուսի մայրը հոն էր ։
2 Յիսուս ալ կանչուեցաւ ան հարսնիքը՝ ու իր ա-
3 շակերտներն ալ ։ Ու երբոր գինին պակսեցաւ ,
Յիսուսին մայրը ըսաւ անոր . Գինի չունին ։
4 Յիսուս ըսաւ անոր . ԲԿնի՛կ՝ Գ դուն իմ հետս
Ի՞նչ բան ունիս . Դ իմ ժամանակս դեռ հասած
5 չէ ։ Իր մայրը սպասաւորներուն ըսաւ . Ի՛նչ որ
6 ձեզի ըսէ , ըրէ՛ք ։ Հոն վեց հատ քարէ կարաս-

Հ Սաղ . լբ . 2 ։ Հգ . 1 ։ Գլ . ը . 39 ։ Հռով . բ . 28 , 29 ։ թ . 6 ։
Յ Մատ . ժգ . 33 ։
Ղ Մատ . իա . 5 ։ իէ . 11 , 42 ։ Գլ . ժը . 37 ։ ժթ . 3 ։
Ճ Ծն . իը . 12 ։ Մատ . դ . 11 ։ Ղու . բ . 9 , 13 ։ իբ . 43 ։ իդ . 4 ։ Գոր . ա . 10 ։
Ա Տե՛ս Յես . ժթ . 28 ։
Բ Գլ . ժթ . 26 ։
Գ բ Թագ . ժզ . 10 ։ ժթ . 22 ։
Դ Գլ . է . 6 ։

ներ դրուած էին Է Հրէից մաքրուելու սովորութիւ-
նը համեմատ, որ անոնց ամէն մէկը երկու կամ
7 իրեք մար բան կ'առնէր: Յիսուս ըսաւ անոնց.
Լեցուցէ՛ք ատ կարասները ջրով. ու լեցուցին ա-
8 նոնք մինչև բերանը: Եւ ըսաւ անոնց. Հիմա
հանեցէ՛ք՝ ու սեղանապետի՛ն տարէք. անոնք ալ
9 տարին: Ու սեղանապետը երբոր գինի եղած
ջուրին համը առաւ, և չէր գիտեր ուսկից ըլլա-
լը. (բայց սպասաւորները որ ջուրը քաշեր էին,
10 գիտէին.) սեղանապետը կը խօսի փեսային, Ու
անոր կ'ըսէ. Ամէն մարդ աղէկ գինին առաջ կը
մատուցանէ. ու երբոր խմած կ'ըլլան, ան ատենը
սաորնագոյնը. բայց դուն աղէկ գինին մինչև հի-
11 մա պահեցիր: Յիսուս հրաշքներուն սկիզբը աս
ըրաւ Գալիլեայի Կանայ քաղաքին մէջ, Է և իր
փառքը յայտնեց. ու իր աշակերտները հաւատա-
ցին իրեն:
12 Ասկէ ետև Յիսուս Կափառնայում իջաւ, ինքը՝
և իր մայրը՝ Ը ու իր եղբայրները և իր աշակերտնե-
րը, ու շատ օրեր հոն չկեցաւ:
13 Թ Եւ Հրէից զատիկը մօտ էր, ու Յիսուս Ե-
14 րուսաղէմ ելաւ. Ժ Եւ տաճարին մէջ գտաւ ար-
ջառ ու ոչխար և աղաւնի ծախողները, ու ստակ
15 փոխողներն ալ՝ որ նստեր էին. Եւ չուանէ խարա-
զան մը շինելով՝ ամէնը տաճարէն դուրս հանեց,
ոչխարներն ալ ու արջառներն ալ, և ստակ փո-
խողներուն պղինձները ցիրուցան ըրաւ, ու սե-
16 ղանները կործանեց. Եւ աղաւնի ծախողներուն
ըսաւ. Ասկէ վերցուցէ՛ք ատոնք, Է իմ Հօրս տունը
17 առուտուրի տուն մի՛ ընէք: Եւ իր աշակերտները

Է Մար. է. 3:
Ը Գլ. դ. 46:
Է Գլ. ա. 14:
Ը Մատ. ժբ. 46:
Թ Ել. ժբ. 14: բ Օր. ժզ. 1. 16: Հմր. 23: Գլ. ե. 1: զ. 4: ժա. 55:
Ժ Մատ. իա. 12: Մար. ժա. 15: Ղու. ժթ. 45:
Է Ղու. բ. 49:

միտքերնին բերին որ գրուած է. Ի Քու տանդ նա-
խանձը զիս կերաւ:
18 Ան ատենը պատասխան տուին Հրէաները ու
ըսին անոր. Է Ի՞նչ նշան կը ցուցընես մեզի՝ որ
19 ատ բաները կ'ընես: Պատասխան տուաւ Յիսուս՝
ու ըսաւ անոնց. Ժ Քակեցէ՛ք աս տաճարը, ու
20 իրեք օրուան մէջ անիկայ պիտի կանգնեմ: Եւ
Հրէաները ըսին, Քառասունուվեց տարուան մէջ
շինուեցաւ աս տաճարը, և դուն իրեք օրուան մէջ
21 պիտի կանգնե՞ս անիկայ: Բայց ինքը Է իր մարմնոյն
22 տաճարին համար կ'ըսէր: Ուստի երբոր ինքը մե-
ռելներէն յարութիւն առաւ, Հ իր աշակերտները
միտքերնին բերին թէ աս բանը ըսած էր. ու
հաւատացին գիրքին՝ և Յիսուսի ըսած խօսքին:
23 Ու երբոր զատկի տօնին ատենը Երուսաղէմ էր,
շատ մարդիկ անոր ըրած հրաշքները տեսնելով՝
24 հաւատացին անոր անուանը: Բայց ինքը Յիսուս
իր անձը անոնց չէր հաւատար, ինչու որ ինքը
25 գիտէր ամէն մարդ. Ու պէտք չէր որ մէկը մարդու
համար վկայութիւն տայ իրեն. Չքանզի ինքը գի-
տէր թէ ի՛նչ կայ մարդուն ներսի դին:

ԳԼ. Գ

1 Քրիստոս կը սորվեցընէ Նիկոդեմոսին՝ թէ վերստին ծնունդը հարկաւոր է. 14 թէ փրկուելու համար պէտք է հաւատքով իր մահուանը նայիլ. 16 թէ Աստուած մեծ սէր ունի մարդոց վրայ. 18 թէ անհաւատները պիտի դատապարտուին: 23 Յովհաննէսին մկրտութիւնը. անոր վկայութիւնը և վարդապետութիւնը Քրիստոսի վրայով:

1 Եւ փարիսեցիներէն մարդ մը կար՝ Նիկոդեմոս
2 անունով, որ Հրէից իշխան էր: Ա Ասիկայ

Լ Սաղ. կթ. 9:
Է Մատ. ժբ. 38: Գլ. զ. 30:
Ժ Մատ. իզ. 61: իէ. 40: Մար. ժդ. 58: ժե. 29:
Ի Կող. բ. 9: Եբր. ը. 2: ա Կոր. գ. 16: զ. 19: բ Կոր. զ. 16:
Հ Ղու. իգ. 8:
Յ ա Թագ. ժզ. 7: ա Մն. իը. 9: Մատ. թ. 4: Մար. բ. 8: Գլ. զ. 65: ժզ. 30: Գոր. ա. 24: Յայտ. բ. 23:
Ա Գլ. է. 50: ժթ. 39:

գիշերով *անոր քովը եկաւ, և ըսաւ անոր՝ Ռաբ-
բի՝ գիտենք որ դուն Աստուծմէ վարդապետ եկած
ես. ինչու որ Բ մէկը չկրնար ընել ատ հրաշքները՝
որ դուն կ'ընես, թէ որ Գ Աստուած իր հետը չըլլայ։
3 Պատասխան տուաւ Յիսուս՝ և ըսաւ անոր. Ճշմա-
րիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ քեզի, Դ Թէ որ մէկ մարդ
մը †նորէն չծնանի, չկրնար Աստուծոյ թագաւորու-
4 թիւնը տեսնել։ Նիկոդեմոս ըսաւ անոր. Ին-
տո՞ր կրնայ մարդ մը ծնանիլ, որ ծերացած է.
Չնարաւո՞ր բան է որ նորէն իր մօրը որովայնը մտնէ
5 ու ծնանի։ Յիսուս պատասխան տուաւ. Ճշմա-
րիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ քեզի, Ե Թէ որ մէկ մարդ
մը ջուրէն ու Հոգիէն չծնանի, չկրնար Աստուծոյ
6 թագաւորութիւնը մտնել։ Մարմինէն ծնածը
7 մարմին է, ու Հոգիէն ծնածը՝ հոգի է։ Դուն մի՛
զարմանար որ քեզի ըսի, Պէտք է ձեզի նորէն
8 ծնանիլ։ Զ Հովը ո՛ւր որ ուզէ՝ կը փչէ, և անոր
ձայնը կը լսես, բայց չես գիտեր ո՛ւսկից կու գայ՝
կամ ո՛ւր կ'երթայ. ասանկ ալ է ան ամէնը՝ որ
9 Հոգիէն կը ծնանի։ Պատասխան տուաւ Նիկո-
դեմոս ու ըսաւ անոր. Է Ատ ի՞նչպէս կրնայ ըլլալ։
10 Պատասխան տուաւ Յիսուս ու ըսաւ անոր. Դուն
Իսրայէլի մէջ վարդապետ մըն ես, և աս բաները
11 չե՞ս գիտեր։ Ը Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ քե-
զի, թէ ի՞նչ որ գիտենք՝ կը խօսինք, և ի՛նչ որ
տեսնենք՝ կը վկայենք, Ի ու մեր վկայութիւնը չէք
12 ընդունիր։ Թէ որ երկրաւոր բաները ձեզի զրու-
ցեցի՝ ու չէք հաւատար, ի՞նչպէս պիտի հաւատաք՝

* Ոմանք՝ Յիսուսին
Բ Գլ. Թ. 16, 33։ Գոր. բ. 22։
Գ Գոր. ժ. 38։
Դ Գլ. ա. 13։ Գաղ. զ. 15։ Տիտ. գ. 5։ Յակ. ա. 18։ ա Պետ. ա. 23։ ա Յօհ. գ. 9։
† Կամ վերէն
Ե Մար. ժզ. 16։ Գոր. բ. 38։
Զ Ժող. ժա. 5։ ա Կոր. բ. 11։
Է Գլ. զ. 53, 61։
Ը Մատ. ժա. 27։ Գլ. ա. 18։ է. 16։ ը. 28։ ժբ. 49։ ժդ. 24։
Ի Հմր 32։

13 թէ որ երկնաւոր բաները ձեզի զրուցեմ։ Ժ Եւ
մէկը երկինքը չելաւ, բայց անիկայ միայն՝ որ եր-
կինքէն իջաւ՝ Որդին մարդոյ, որ երկինքն է։
14 Ի Եւ ինտոր որ Մովսէս անապատին մէջ օձը բարձ-
րացուց, Լ անանկ ալ պէտք է որ Որդին մարդոյ
15 բարձրանայ. Որ ամէն ո՛վ որ անոր հաւատայ՝
չկորսուի, Ի հապա յաւիտենական կեանք ունենայ։
16 Ժ Ինչու որ Աստուած անանկ սիրեց աշխարհը մին-
չև որ իր միածին Որդին տուաւ. որ ամէն ո՛վ որ
անոր հաւատայ՝ չկորսուի, հապա յաւիտենական
17 կեանք ունենայ։ Ի Վասն զի Աստուած իր Որդին
չխրկեց աշխարհ, որ աշխարհը դատէ, հապա՝ որ
18 աշխարհս անով փրկուի։ Հ Ան որ կը հաւատայ
անոր՝ չդատապարտուիր. և ան որ չհաւատար,
անիկայ արդէն դատապարտուած է. ինչու որ Ա-
ստուծոյ միածին Որդւոյն անուանը չհաւատաց։
19 Եւ աս է դատապարտութիւնը՝ Ն որ լոյսը աշխարհ
եկաւ, ու մարդիկ խաւարը լոյսէն աւելի սիրե-
20 ցին. ինչու որ իրենց գործքերը չար էին։ Զ Վասն
զի ամէն ո՛վ որ չար կը գործէ, անիկայ լոյսը կ'ա-
տէ, և լոյսին քովը չգար՝ որ իր գործքերը չյանդի-
21 մանուին։ Բայց ան որ ճշմարտութիւն կը գործէ,
լոյսին քովը կու գայ, որ իր գործքերը յայտնի
ըլլան թէ Աստուծով գործուեցան։
22 Ա ս բաներէն ետքը եկաւ Յիսուս և իր աշա-
կերտները Հրէաստանի երկիրը, և հոն կը կենար
անոնց հետ մէկտեղ, Ճ ու մկրտութիւն կ'ընէր։
23 Յովհաննէս ալ Այենոնի մէջ մ Սաղիմի մօտ մը-

Ժ Առակ. լ. 4։ Գլ. զ. 33, 38, 51, 63։ ժզ. 28։ Գոր. բ. 34։ ա Կոր. ժե. 47։ Եփե. դ. 9, 10։
Ի Թու. իա. 9։
Լ Գլ. ը. 28։ ժբ. 32։
Ի Հմր 36։ Գլ. զ. 47։
Ժ Հռով. ե. 8։ ա Յօհ. դ. 9։
Լ Ղու. Թ. 56։ Գլ. ե. 45։ ը. 15։ ժբ. 47։ ա Յօհ. դ. 14։
Հ Գլ. ե. 24։ զ. 40, 47։ ի. 31։
Ն Գլ. ա. 4, 9, 10, 11։ ը. 12։
Ղ Յոբ. իդ. 13, 17։ Եփե. ե. 13։
Ճ Գլ. գ. 2։
մ ա Թագ. Թ. 4։

կըրտութիւն կ'ընէր . որովհետև հոն շատ ջուր
24 կար , ՚ու կու գային և կը մկրտուէին : ՚Ինչու
որ Յովհաննէս դեռ բանտը դրուած չէր :
25 Ան ատենը վիճաբանութիւն մը եղաւ Յովհան-
նէսին աշակերտներէն *Հրէաներուն հետ՝ մաք-
26 րութեան վրայով : Ու եկան Յովհաննէսին և
անոր ըսին . Ռաբբի՝ անիկայ որ քեզի հետ Յոր-
դանանին մէկալ կողմն էր , ՚որուն համար դուն
վկայութիւն տուիր , ահա՛ ինքը կը մկրտէ . և
27 ամէնը անոր կու գան : Պատասխան տուաւ
Յովհաննէս՝ և ըսաւ . "Մարդ մը չկրնար բան մը
առնել , թէ որ երկինքէն տրուած չըլլայ անոր :
28 ՚Դուք ձեզմէ կը վկայէք ինծի համար , որ ըսի
թէ՝ Ես Քրիստոսը չեմ , ՚հապա անոր առջևէն
29 խրկուած եմ : ՚Ան որ հարսը ունի , փեսան անի-
կայ է . "բայց փեսային բարեկամը՝ որ կը կենայ
ու կը լսէ անոր , մեծապէս կ'ուրախանայ փեսային
ձայնին համար . ուստի ասիմ ուրախութիւնս
30 լցուած է : Անիկայ պէտք է որ մեծնայ , բայց ես
31 պզտիկնամ : "Ան որ վերէն կու գայ՝ Համենէն
վեր է . ՚ան որ երկրէն է՝ երկրաւոր է , ու երկ-
րէն կը խօսի . ՚ան որ երկինքէն կու գայ՝ ամենէն
32 վեր է . Եւ ՚ինչ որ տեսաւ ու լսեց , ան կը
վկայէ , ու անոր վկայութիւնը մէկը չընդունիր :
33 Ան որ անոր վկայութիւնը կ'ընդունի , "կնքեց՝
34 թէ Աստուած ճշմարիտ է : ՚Վասն զի ան որ

՚ Մատ . գ . 5 , 6 :
՚ Մատ . ժդ . 3 :
* Կամ Հրէայի մը
՚ Գլ . ա . 7 , 15 , 27 , 34 :
՚ ա Կոր . գ . 7 : Եբր . ե . 4 :
Յակ . ա . 17 :
՚ Գլ . ա . 20 , 27 :
՚ Մաղ . գ . 1 : Մար . ա . 2 :
Ղու . ա . 17 :
՚ Մատ . իբ . 2 : բ Կոր . ժա .
2 : Եփե . ե . 25 , 27 : Յայտ .
իա . 9 :
՚ Երգ . ե . 1 :
՚ Հմր 13 : Գլ . ը . 23 :
՚ Մատ . իը . 18 : Գլ . ա . 15 ,
27 : Հռով . թ . 5 :
՚ ա Կոր . ժե . 47 :
՚ Գլ . զ . 33 : ա Կոր . ժե . 47 :
Եփե . ա . 21 : Փիլ . բ . 9 :
՚ Հմր 11 : Գլ . ը . 26 : ժե . 15 :
՚ Հռով . գ . 4 : ա Յօհ . ե . 10 :
՚ Գլ . է . 16 :

Աստուած խրկեց , Աստուծոյ խօսքերը կը խօսի .
ինչու որ Աստուած ՚անոր չափով չտար Հոգին :
35 °Հայրը կը սիրէ Որդին , և ամէն բան անոր
36 ձեռքը տուած է : $Ան որ Որդիին կը հաւատայ ,
յաւիտենական կեանք ունի . և ան որ Որդիին
չ՚նազանդիր , անիկայ կեանք պիտի չտեսնէ . հա-
պա Աստուծոյ բարկութիւնը անոր վրայ կը մնայ :

ԳԼ . Դ

1 Քրիստոս Սամարացի կնկան մը հետ կը խօսի , և իր ո՛վ
ըլլալը անոր կը յայտնէ . 27 ասոր վրայ իր աշակերտները կը
զարմանան : 31 Քրիստոս կ'իմացընէ անոնց իր նախանձը
Աստուծոյ փառքին համար : 39 Շատ Սամարացիներ կը
հաւատան անոր : 43 Քրիստոս Գալիլեա կ'երթայ , և կը
բժշկէ ազնուականի մը որդին :

1 Արդ՝ երբոր Տէրը իմացաւ որ փարիսեցիները լսեր
են՝ թէ Յիսուս Յովհաննէսէն աւելի աշա-
2 կերտներ կ'ընէ , և "կը մկրտէ . (Թէպէտ չէ
թէ Յիսուս ինքը կը մկրտէր , հապա իր աշա-
3 կերտները .) Թողուց Հրէաստանը , ու նորէն
4 Գալիլեա գնաց : Ու պէտք եղաւ որ Սամարիայի
5 մէջէն անցնի : Ուստի եկաւ Սամարացւոց մէկ
քաղաքը՝ որուն անունը Սուքար էր , ան տեղին
մօտ՝ Բորն որ Յակոբ իր որդւոյն Յովսեփին
6 տուաւ . Եւ հոն Յակոբին մէկ աղբիւրը կար .
Յիսուս ալ ճամբայէն յոգնած ըլլալով՝ ան աղբիւ-
րին վրայ նստաւ . Լ ժամը վեցին ատեններն էր :
7 Սամարիայէն կնիկ մը եկաւ ջուր հանելու . Յի-
սուս ըսաւ անոր . Ինծի ջո՛ւր տուր խմելու .
8 (Քանզի իր աշակերտները քաղաքը գացեր էին ,
9 որ ուտելիք առնեն :) Ան ատենը Սամարացի
կնիկը ըսաւ անոր . Դուն որ Հրէայ ես , ի՞նչպէս

՚ Գլ . ա . 16 :
° Մատ . ժա . 27 : իը . 18 :
Ղու . ժ . 22 : Գլ . ե . 20 ,
22 : ժգ . 3 : ժէ . 2 : Եբր .
բ . 8 :
$ Ամբ . բ . 4 : Գլ . ա . 12 :
զ . 47 : Հմր 15 , 16 : Հռով .
ա . 17 : ա Յօհ . ե . 10 :
՚ Գլ . գ . 22 , 26 :
Բ Ծն . լգ . 19 : խը . 22 : Յես .
իդ . 32 :

կ'ուզես ջուր խմել ինծմէ՝ Սամարացի կնիկէ մը .
վասն զի ԵՀրէայք Սամարացւոց հետ հաղորդակ-
10 ցութիւն չեն ըներ : Յիսուս պատասխան տուաւ՝
ու ըսաւ անոր . Թէ որ դուն գիտնայիր Աստուծոյ
պարգևը , և թէ ո՛վ է ան որ քեզի կ'ըսէ , Ինծի
ջուր տուր խմելու , դուն անկէ պիտի ուզէիր , և
11 ինքը քեզի ԶԿենդանի ջուր պիտի տար : Կնիկը
ըսաւ անոր . Տէ՛ր՝ դուն ջրհան ալ չունիս , ու աս
հորը խորունկ է , ուրեմն ո՞ւսկից պիտի ունենաս
12 ան կենդանի ջուրը : Միթէ դուն մեր Յակոբ
հօրմէն աւելի մե՞ծ մըն ես , որ աս հորը մեզի
տուաւ , և ասկէ խմեց՝ ինքը ու իր որդիները , և
13 իր անասունները : Պատասխան տուաւ Յիսուս՝
ոՃ ըսաւ անոր . Ամէն ո՛վ որ ատ ջուրէն խմէ ,
նորէն պիտի ծարաւի . Ի բայց ո՛վ որ խմէ ան ջու-
րէն՝ որ ես անոր պիտի տամ , յաւիտեան պիտի
14 չծարաւի . Հապա ան ջուրը՝ որ ես անոր պիտի
տամ , Ղպիտի ըլլայ անոր ներսի դին ջուրի աղ-
բիւր մը՝ որ յաւիտենական կենաց համար կը
15 բղխէ : Ի Կնիկը ըսաւ անոր . Տէ՛ր՝ տո՛ւր ինծի
ան ջուրը՝ որ չծարաւիմ , և հոս չգամ ջուր հա-
16 նելու : Յիսուս ըսաւ անոր . Գնա՛ քու էրիկդ
17 կանչէ՛ , ու հո՛ս եկուր : Կնիկը պատասխան
տալով ըսաւ . Ես էրիկ չունիմ . Յիսուս ըսաւ
18 անոր . Աղէ՛կ ըսիր թէ , Էրիկ չունիմ . Ինչու որ
դուն հինգ էրիկ ունեցեր ես , և ան որ հիմա ու-
նիս , քու էրիկդ չէ . ատիկայ շիտակ զրուցեցիր :
19 Կնիկը ըսաւ անոր . Տէ՛ր՝ Ը կը տեսնեմ որ դուն
20 մարգարէ մըն ես : Մեր հայրերը Ի աս լեռանս
վրայ երկրպագութիւն ըրին . և դուք կ'ըսէք թէ ,

Ի դ Թագ . ժէ . 24 ։ Ղու . թ . 52 , 53 ։ Գոր . ժ . 28 ։
Դ Ես . ժբ . 3 ։ Խդ . 3 ։ Երեմ . բ . 13 ։ Զաք . ժգ . 1 ։ ժդ . 8 ։
Ի Գլ . զ . 35 , 59 ։
Ղ Գլ . է . 38 ։
Ի Տես գլ . զ . 34 ։ Հռով . զ . 23 ։ ա Յօհ . ե . 20 ։
Ը Ղու . է . 16 ։ իդ . 19 ։ Գլ . զ . 14 ։ է . 40 ։
Ի Դատ . թ . 7 ։

Միայն ԺԵրուսաղէմն է տեղը , ուր պէտք է երկրր-
21 պագութիւն ընել : Յիսուս ըսաւ անոր . Կնիկ՝
հաւատա՛ ինծի՝ որ ժամանակ կու գայ , Ի որ ան
ատենը ո՛չ աս լեռանը վրայ՝ և ո՛չ Երուսաղեմի
մէջ երկրպագութիւն պիտի ընէք Հօրը :
22 Դուք անոր երկրպագութիւն կ'ընէք , Լ որ չէք
ճանչնար . մենք անոր երկրպագութիւն կ'ընենք՝
որ կը ճանչնանք . Ի ինչու որ փրկութիւնը Հրէա-
23 ներէն է : Բայց ժամանակ կու գայ , ու հիմա ալ
է , որ ճշմարիտ երկրպագողները երկրպագութիւն
պիտի ընեն Հօրը՝ ԺՀոգիով Լ ու ճշմարտութիւ-
նով . ինչու որ Հայրն ալ իրեն անանկ երկրպա-
24 գողներ կ'ուզէ : ՀԱստուած Հոգի է . և իրեն
երկրպագողներուն ալ պէտք է որ հոգիով ու
25 ճշմարտութիւնով երկրպագութիւն ընեն : Կնի-
կը ըսաւ անոր . Գիտեմ որ Մեսիան կու գայ ,
(Քրիստոս ըսուածը .) երբոր ինքը գայ , Ծ ամէն
26 բան մեզի պիտի պատմէ : Յիսուս ըսաւ անոր .
27 ՂԵս ան եմ՝ որ քեզի հետ կը խօսիմ : Եւ աս
խօսքին վրայ իր աշակերտները եկան , ու զարմա-
ցան որ ան կնկանը հետ կը խօսէր . բայց անոնցմէ
մէկը չըսաւ թէ՝ Ի՞նչ կ'ուզես , կամ ի՞նչ կը
28 խօսիս ատոր հետ : Ան ատենը կնիկը ձգեց իր
սափորը , ու քաղաքը գնաց , և ըսաւ մարդիկ-
29 ներուն . Եկէք տեսէ՛ք մէկ մարդ մը՝ որ ըսաւ ինծի
Ճ ամէն ինչ որ գործեր եմ . արդեօք անիկա՞յ է
30 Քրիստոսը : Եւ անոնք քաղաքէն ելան՝ ու անոր
կու գային :
31 Եւ աս միջոցիս աշակերտները իրեն կ'աղաչէին

Ժ բ Օր . ժբ . 5 , 11 ։ գ Թագ . թ . 3 ։ բ Մն . է . 12 ։
Ի Մաղ . ա . 11 ։ ա Տիմ . բ . 8 ։
Լ գ Թագ . ժէ . 29 ։
Ի Ես . բ . 3 ։ Ղու . իդ . 47 ։ Հռով . թ . 4 , 5 ։
Ծ Փիլ . գ . 3 ։
Լ Գլ . ա . 17 ։
Հ բ Կոր . գ . 17 ։
Ծ Հմր 29 , 39 ։
Ղ Գլ . թ . 37 ։ Մատ . իզ . 63 , 64 ։ Մար . ժգ . 61 , 62 ։
Ճ Հմր 25 ։

32 ու կ'ըսէին. Ռաբբի՝ հա՛ց կեր։ Անիկայ ըսաւ
անոնց. Ես կերակուր ունիմ ուտելու՝ որ դուք
33 չէք գիտեր։ Ուստի աշակերտները կ'ըսէին
իրարու. Արդեօք մէկը ատոր ուտելու բան մը
34 բերա՞ւ։ Յիսուս ըսաւ անոնց. ՚Իմ կերակուրս
ան է՝ որ ես զիս խրկողին կամքը ընեմ, և անոր
35 գործը կատարեմ։ Չէ՞ որ դուք կ'ըսէք թէ,
Տակաւին չորս ամիս կայ՝ որ հունձքի ատենը գայ.
ահա՛ ես ձեզի կ'ըսեմ, Աչքերնիդ վերցուցէ՛ք՝ ու
արտերո՛ւն նայեցէք, ՚որ արդէն ճերմկած ու-
36 ՝նձուելու պատրաստ են։ ՚Եւ ան որ կը ՝նձէ՝
վարձք կ'առնէ, ու յաւիտենական կենաց համար
պտուղ կը ժողվէ, որ սերմանողը ու ՝նձողը մէկ-
37 տեղ ուրախանան։ Վասն զի աս բանիս մէջ
ճշմարիտ է ան խօսքը թէ, Ուրիշը կը սերմանէ,
38 և ուրիշը կը ՝նձէ։ Ես ձեզ խրկեցի ՝նձելու ան
որ դուք չաշխատեցաք. ուրիշները աշխատեցան,
ու դուք անոնց աշխատանքին մէջ մտաք։
39 Եւ ան քաղաքէն շատ Սամարացիք իրեն հաւա-
տացին ՚ան կնկանը խօսքին համար որ վկայեց,
ըսելով թէ՝ Ի՛նչ որ ես գործեր էի, բոլորը ինծի
40 ըսաւ։ Ու երբոր Սամարացիք անոր եկան՝ կ'աղա-
չէին անոր որ իրենց քովը կենայ. ու երկու օր հոն
41 կեցաւ։ Եւ ալ շատերը իրեն հաւատացին՝ իր
42 խօսքին համար։ Ու կ'ըսէին կնկանը. Ասկէ ետև
չէ՛ թէ քու խօսքիդ համար կը հաւատանք. ինչու
որ ՚մենք մեզմէ լսեցինք, և գիտենք որ ատիկայ է
ճշմարտապէս աշխարհի Փրկիչը՝ Քրիստոսը։
43 Ու երկու օրէն ետև ելաւ անկէ՝ և Գալիլեա
44 գնաց։ Ինչու որ ՚Յիսուս ինքը վկայեց թէ,
Մարգարէ մը իր գաւառին մէջ պատիւ չունենար։

՚ Յոր. իգ. 12։ Գլ. զ. 38։ ժէ. 4։ ժթ. 30։
՚ Մատ. թ. 37։ Ղու. ժ. 2։
՚ Դան. ժբ. 3։
՚ Հմր 29։
՚ Գլ. ժէ. 8։ ա Յօհ. դ. 14։
՚ Մատ. ժգ. 57։ Մար. զ. 4։ Ղու. դ. 24։

45 Ու երբոր Գալիլեա եկաւ, Գալիլեացիները զինքը
ընդունեցին. Ինչու որ տեսած էին ան բոլոր
հրաշքները՝ որ ինքը ըրաւ Երուսաղեմի մէջ տօնին
ատենը. Զվասն զի իրենք ալ ան տօնին գացեր էին։
46 Եւ Յիսուս նորէն եկաւ Գալիլեացւոց Կանայ
քաղաքը, ՚ուր որ ջուրը գինի ըրած էր. և հոն
աղնուական մէկը կար, որուն որդին հիւանդ էր
47 Կափառնայումի մէջ։ Ասիկայ լսելով որ Յիսուս
Հրէաստանէն Գալիլեա եկեր է, եկաւ անոր՝ ու
կ'աղաչէր որ իջնէ և իր որդին բժշկէ. ինչու որ
48 մեռնելու վրայ էր։ Ան ատենը Յիսուս ըսաւ
անոր. ՚Թէ որ նշաններ ու հրաշքներ չտեսնէք,
49 բնաւ պիտի չհաւատաք։ Աղնուականը ըսաւ անոր.
50 Տէ՛ր՝ իջի՛ր քանի որ իմ տղաս մեռած չէ։ Յիսուս
ըսաւ անոր. Գնա՛, քու որդիդ ողջ է. մարդն ալ
հաւատաց ան խօսքին որ Յիսուս իրեն ըսաւ, ու
51 գնաց։ Ու երբոր կ'իջնէր, իր ծառաները դիմա-
ւորեցին զինքը, և աւետիս տուին ըսելով թէ,
52 Քու տղադ ողջ է։ Ուստի հարցուց անոնց թէ որ
ժամէն սկսաւ աղէկի դառնալ. և ըսին իրեն.
53 Երէկ ժամը եօթնին տենդը թողուց զանիկայ։ Ան
ատենը գիտցաւ անոր հայրը՝ թէ ան ժամն էր, որ
Յիսուս իրեն ըսաւ թէ, Քու որդիդ ողջ է. ու
54 հաւատաց ինքը և իր բոլոր տունը։ Ա՛ս նորէն երկ-
րորդ հրաշքն է որ Յիսուս ըրաւ, երբոր Հրէաս-
տանէն Գալիլեա եկաւ։

՚ Գլ. բ. 23։ գ. 2։
՚ բ Օր. ժզ. 16։
՚ Գլ. բ. 1, 11։
՚ ա Կոր. ա. 22։

ԳԼ. Ե

1 Յիսուս երսունուութը տարիէ 'ի վեր հիւանդ եղող մարդը կը
բժշկէ շարաթ օրը։ 10 Հրէայք ասոր վրայով տրտունջ
կ'ընեն, ու կը հալածեն զՔրիստոս։ 17 Ան ալ իր անձին
համար պատասխան կու տայ Հրէաներուն, ու զանոնք կը
յանդիմանէ. և իր Հօրը, 32 ու Յովհաննեսին, 36 և իր
գործքերուն, 39 ու Սուրբ Գրոց վկայութիւններովը՝ իր ո՛վ
ըլլալը կը յայտնէ։

1 — Ասկէ ետև Հրէից տօն էր. և Յիսուս Երուսա-
2 ղէմ ելաւ: Ու Երուսաղեմի մէջ է Ոչխարաց
դրանը քով աւազան մը կայ, որ Եբրայեցերէն
3 Բեթհեզդա կ'ըսուի, որ հինգ սրահ ունի: Ասոնց
մէջ խիստ շատ հիւանդներ պառկած էին, կոյրեր՝
կաղեր՝ չորցածներ, որոնք կը սպասէին ջուրին
4 խառնուելուն: Վասն զի հրեշտակ մը ժամանակ
ժամանակ աւազանը կ'իջնէր, ու ջուրերը կը խառ-
նէր. և ո՛վ որ ջուրին խառնուելէն ետև պինտ
առաջ անոր մէջը կը մտնէր, կը բժշկուէր՝ ինչ հի-
5 ւանդութիւն որ ունենար: Եւ հոն մէկ մարդ մը
կար, որ երսունուութը տարիէ 'ի վեր հիւանդու-
6 թիւն մը ունէր: Յիսուս երբոր տեսաւ զանիկայ՝
որ ինկած պառկած էր, ու գիտցաւ որ շատ ժամա-
նակէ 'ի վեր է, ըսաւ անոր. Ա'ուզե՞ս առողջա-
7 նալ: Հիւանդը պատասխան տուաւ անոր. Տէ՛ր՝
մարդ մը չունիմ, որ երբ ջուրերը խառնուին՝ զիս
աւազանը ձգէ. հապա քանի որ ես ծանր կը շար-
8 ժիմ, ինծմէ առաջ ուրիշ մը կ'իջնէ: Յիսուս
9 ըսաւ անոր. Է Ելի՛ր մահիճդ ա՛ռ՝ ու քալէ: Եւ
իսկոյն մարդը առողջացաւ, ու իր մահիճը վերցը-
10 նելով կը քալէր. Ի ու ան օրը շաբաթ էր: Ան
ատենը Հրէաները ըսին բժշկուած մարդուն.
Շաբաթ է, Ի Լ արժան չէ որ մահիճդ վերցընես:
11 Պատասխան տուաւ անոնց՝ ու ըսաւ. Ան որ զիս
բժշկեց՝ ինքը ինծի ըսաւ. Մահիճդ ա՛ռ՝ ու քալէ:
12 Ուստի հարցուցին անոր. Ո՞վ է ան մարդը որ
13 քեզի ըսաւ, Մահիճդ առ՝ ու քալէ: Եւ բժշկուո-
ղը չէր գիտեր թէ ո՛վ է ան. ինչու որ Յիսուս
մէկդի քաշուեցաւ՝ ան տեղը բազմութիւն ըլլալուն

— Ղև. իդ. 2: բ Օր. ժզ. 1: Գլ. բ. 13:
Է Նէեմ. գ. 1: ժբ. 39:
Է Մատ. թ. 6: Մար. բ. 11: Ղու. ե. 24:
Ի Գլ. թ. 14:
Ի Ել. ի. 10: Նէեմ. ժգ. 19: Երեմ. ժէ. 21, ԽԸ: Մատ. ժբ. 2: Մար. բ. 24: գ. 4: Ղու. զ. 2: ժդ. 14:

14 համար: Անկէ ետքը Յիսուս զանիկայ տաճարին
մէջ գտնելով՝ ըսաւ անոր. Ահա՛ բժշկուեցար,
Ղ ալ մեղք մի՛ գործեր, որ ալ աւելի չար բան մը
15 չպատահի քեզի: Գնաց մարդը, ու Հրէաներուն
պատմեց, թէ Յիսուսն էր որ զինքը բժշկեց:
16- Եւ ասոր համար Հրէաները կը հալածէին Յի-
սուսը, և կը փնտռէին զանիկայ սպաննել, որ ասա
17 բաները շաբաթ օրը կ'ընէր: Եւ Յիսուս պա-
տասխան տուաւ անոնց. Ի Իմ Հայրս մինչև հիմա
18 կը գործէ, ես ալ կը գործեմ: Ը Ասոր համար՝
ալ աւելի կը փնտռէին Հրէաները զանիկայ ըս-
պաննել. վասն զի չէ՞ թէ միայն շաբաթ օրը կը
լուծէր, հապա նաև զԱստուած իր Հայրը կ'ա-
նուանէր, Ի ու այսպէս ինքզինքը Աստուծոյ հաւա-
19 սար կ'ընէր: Իսկ Յիսուս պատասխան տուաւ ու
ըսաւ անոնց. Ճշմարի՞տ ճշմարի՞տ կ'ըսեմ ձեզի,
Ժ Որդին ինքիրմէն բան մըն ալ չկրնար ընել, մի-
այն թէ ի՞նչ որ տեսնէ որ Հայրը կ'ընէ. վասն զի
ի՞նչ որ անիկայ կ'ընէ, նմանապէս Որդին ալ
20 նոյնը կ'ընէ: Ինչու որ Ի Հայրը կը սիրէ Որդին,
և ամէն բանը կը ցուցընէ անոր՝ ի՞նչ որ ինքը կ'ը-
նէ. և ասոնցմէ ալ աւելի մեծ գործքեր պիտի ցու-
21 ցընէ անոր, որպէս զի դուք զարմանաք: Վասն
զի ինչպէս որ Հայրը մեռելները կը յարուցանէ՝
ու կենդանի կ'ընէ, Լանանկ ալ Որդին՝ որոնք որ
22 կ'ուզէ կը կենդանացընէ: Քանզի Հայրը մէկը
չդատեր, Ի հապա ամէն դատաստանը Որդիին
23 տուաւ. Որ ամէնը պատուեն Որդին, ինչպէս որ

Ղ Մատ. ժբ. 45: Գլ. ը. 11:
Ի Գլ. թ. 4: ժդ. 10:
Ը Գլ. է. 20:
Ի Գլ. ժ. 30, 33: Փիլ. բ. 6:
Ժ Հմր 30: Գլ. ը. 28: թ. 4: ժբ. 49: ժդ. 10:
Ի Մատ. գ. 17: Գլ. դ. 35:
բ Պետ. ա. 17:
Լ Ղու. է. 14: ը. 54: Գլ. ժա. 25, 43:
Ի Մատ. ժա. 27: իը. 18: Հմր 27: Գլ. գ. 35: ժէ. 2: Գոր. ժէ. 31: ա Պետ. գ. 5:

Հայրը կը պատուեն. ԺԱՆ որ Որդին չպատուեր,
24 զանիկայ խրկող Հայրը չպատուեր: Ճշմարիտ
ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, թէ ԻԱՆ որ իմ խօսքս մը-
տիկ կ'ընէ, և կը հաւատայ անոր՝ որ զիս խրկեց,
յաւիտենական կեանք ունի, ու դատապարտու-
թեան տակ չիյնար, ՀՀապա մահուանէ դէպ 'ի
25 կեանք անցած է: Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ
ձեզի, որ ժամանակ պիտի գայ՝ և ալ հիմա է, ՅՈՐ
ան ատենը մեռելները պիտի լսեն Աստուծոյ Որ-
դւոյն ձայնը. և անոնք որ կը լսեն, պիտի ապրին:
26 Վասն զի ինչպէս որ Հայրը իր անձին մէջը կեանք
ունի, անանկ ալ Որդիին տուաւ որ իր անձին
27 մէջը կեանք ունենայ. ՂԵՒ դատաստան ընելու ալ
իշխանութիւն տուաւ անոր, Ճքանզի անիկայ Որդի
28 մարդոյ է: Ասոր վրայ մի՛ զարմանաք. ինչու որ
ժամանակ պիտի գայ՝ որ բոլոր գերեզմաններու մէջ
29 եղողները անոր ձայնը պիտի լսեն, ՄՈՒ դուրս
պիտի գան. ՅԱՆՈՆՔ որ բարի գործեր են, կենաց
յարութեան համար, և անոնք որ չար գործեր են,
30 դատապարտութեան յարութեան համար: ՆԵՍ
ինքիրմէս բան մը չեմ կրնար ընել. ինտոր կը
լսեմ՝ անանկ կը դատեմ, և իմ դատաստանս ար-
դար է. ինչու որ ՀԵՍ իմ կամքս չեմ փնտռեր,
31 հապա *անոր կամքը որ զիս խրկեց: ԵԹԷ որ ես
ինծի համար վկայեմ, իմ վկայութիւնս ճշմարիտ
32 չէ: ՀՈՒՐԻՀ մըն է որ ինծի համար կը վկայէ.
և ես գիտեմ որ ճշմարիտ է ան վկայութիւնը՝ որ

ԺԱ ԱՅՕՀ. բ. 23:
ԻԱ ԳԼ. գ. 16, 18: զ. 40, 47: ը. 51: ի. 31:
ՀԱ ԱՅՕՀ. գ. 14:
ՅԱ Հմր 28: Եփե. բ. 1, 5: ե. 14: Կող. բ. 13:
ՂԱ Հմր 22: Գոր. ժ. 42: ժէ. 31:
ՃԱ Դան. է. 13, 14:
ՄԱ Ես. իզ. 19: ա Կոր. ժե. 52: ա Թես. դ. 15:
ՅԱ Դան. ժբ. 2: Մատ. իե. 32, 33, 46:
ՆԱ Հմր 19:
ՇԱ Մատ. իզ. 39: Գլ. գ. 34: զ. 38:
* Ոմանք՝ Հօրը
ՈԱ Գլ. ը. 14: Յայտ. գ. 14:
ՇԱ Մատ. գ. 17: ժէ. 5: Գլ. ը. 18: ա Յօհ. ե. 6, 7, 9:

33 ինքը ինծի համար վկայեց: Դուք Յովհաննէսին
խրկեցիք, ՊԵՒ ինքը ճշմարտութեանը վկայեց:
34 Բայց ես չէ՞ թէ մարդոցմէ վկայութիւն կ'առնեմ.
35 հապա ասբաները կ'ըսեմ որ դուք փրկուիք: Անի-
կայ ճրագ մըն էր որ կը վառէր, ՉՈՒ լոյս կու
տար. ՌԵՒ դուք քիչ մը ատեն ուզեցիք անոր լու-
36 սովը ուրախանալ: ՍԲայց ես Յովհաննէսին
վկայութիւնէն ալ մեծ վկայութիւն ունիմ, քանզի
ԼԱՆ գործքերը որ Հայրը ինծի տուաւ որ անոնք
կատարեմ, ան նոյն գործքերը որ ես կը գործեմ՝
ինծի համար կը վկայեն թէ Հայրը զիս խրկեց:
37 Ու Հայրը որ զիս խրկեց, ՏԻՆՔԸ վկայեց ինծի հա-
մար. դուք բնաւ անոր ձայնը չլսեցիք, ՐՈՒՀ ալ
38 անոր կերպարանքը տեսաք. Եւ ՈՒՀ անոր խօսքը
ձեր մէջը բնակած ունիք. քանզի ան որ ինքը
39 խրկեց, դուք անոր չէք հաւատար: ՑԳիրքերը
քննեցէ՛ք. ինչու որ դուք անոնցմով կը սեպէք
յաւիտենական կեանքը ունենալ. ՒԵՒ բուն անոնք
40 են որ ինծի համար կը վկայեն. ԻԵՒ դուք չէք
41 ուզեր ինծի գալ, որ կեանք ունենաք: ԻԵՍ
42 մարդոցմէ փառք չեմ առներ: Բայց գիտեմ ձեզ
43 որ Աստուծոյ սէրը մէջերնիդ չունիք: Ես իմ
Հօրս անունովը եկայ, ու զիս չէք ընդունիր. թէ
որ ուրիշ մէկը իր անունովը գայ, անիկայ պիտի
44 ընդունիք: ՕԴուք ինտոր կրնաք հաւատալ, որ
իրարմէ փառք կ'առնէք. ՖԵՒ ան փառքը որ մէկ
45 Աստուծմէն է, չէք փնտռեր: Մի՛ կարծէք թէ

ՊԱ Գլ. ա. 15, 19, 27, 32:
ՋԱ բ Պետ. ա. 19:
ՌԱ Մատ. ժգ. 20: իա. 26: Մար. զ. 20:
ՍԱ ա Յօհ. ե. 9:
ՎԱ Գլ. գ. 2: ժ. 25: ժե. 24:
ՏԱ Մատ. գ. 17: ժէ. 5: Գլ. զ. 27: ը. 18:
ՐԱ բ Օր. դ. 12: Գլ. ա. 18: ա Տիմ. ա. 17: ա Յօհ. դ. 12:
ՑԱ Ես. ը. 20: լդ. 16: Ղու. ժզ. 29: Հմր 46: Գոր. ժէ. 11:
ՒԱ բ Օր. ժը. 15, 18: Ղու. իդ. 27: Գլ. ա. 45:
ԻԱ Գլ. ա. 11: դ. 19:
ԻԱ Հմր 34: ա Թես. բ. 6:
ՕԱ Գլ. ժբ. 43:
ՖԱ Հռով. բ. 29:

ես ձեզի համար ամբաստանութիւն պիտի ընեմ
Հօրը. — կայ մէկը որ ձեզի համար ամբաստանու-
թիւն կ'ընէ, Մովսէսը՝ որուն դուք յուսացած
46 էք: Վասն զի թէ որ դուք Մովսէսին հաւատա-
յիք, ինծի ալ պիտի հաւատայիք. Բ ինչու որ
47 անիկայ ինծի համար գրեց: Բայց թէ որ անոր
գրածներուն չէք հաւատար, իմ խօսքերուս ին-
տո՞ր պիտի հաւատաք:

ԳԼ. Զ.

1 Քրիստոս հինգ հազար հոգի կը կերակրէ հինգ հացով ու
երկու ձուկով. 15 ասա բանիս վրայ մարդիկ կ'ուզեն թագա-
ւոր ընել զանիկայ. 16 բայց Յիսուս անոնց քովէն ետ կը
քաշուի, ու ծովուն վրայ քալելով՝ իր աշակերտներուն կ'եր-
թայ. 26 կը յանդիմանէ իր բոլորտիքը դիզուողները, ու
ամէն մարմնաւոր շահու համար իր խօսքը մտիկ ընողները.
32 կը ցուցընէ թէ ինքը հոգեւոր կերակուր է հաւատացեալնե-
րուն: 66 Շատ աշակերտներ իրմէն կը զատուին: 68 Պետ-
րոս կը դաւանի զՅիսուս: 70 Յուդան սատանայ կ'անուանի:

1 — Ասա բաներէն ետքը Յիսուս Գալիլեայի այսինքն
Տիբերիայի ծովուն անդիի կողմը գնաց.
2 Եւ անոր ետևէն շատ ժողովուրդ կ'երթար. ինչու
որ կը տեսնէին ան հրաշքները՝ որ հիւանդներուն
3 վրայ կ'ընէր: Եւ Յիսուս լեռը ելաւ, ու հոն
4 նստաւ իր աշակերտներուն հետ մէկտեղ: Բ Եւ
Հրէից զատկի տօնը մօտ էր:
5 Գ Յիսուս երբոր իր աչքերը վեր վերցուց, ու
տեսաւ որ շատ ժողովուրդ կու գար իրեն, ըսաւ
Փիլիպպոսին. Ո՞ւսկից հաց ծախու առնենք որ
6 ատոնք ուտեն: (Եւ ասա կ'ըսէր զանիկայ փորձելու
համար. քանզի ինքը գիտէր ինչ պիտի ընէր:)
7 Փիլիպպոս պատասխան տուաւ անոր. Դ Երկու

— Հռով. բ. 12:
Բ Ծն. դ. 15: ժբ. 3: ժը. 18: իբ. 18: խթ. 10: բ Օր. ժը. 15, 18: Գլ. ա. 45: Գոր. իզ. 22:
— Մատ. ժդ. 13: Մար. զ. 32: Ղու. թ. 10, 12:
Բ Ղև. իգ. 5, 7: բ Օր. ժզ. 1: Գլ. բ. 13: ե. 1:
Գ Մատ. ժդ. 14: Մար. զ. 35: Ղու. թ. 12:
Դ Տես Թու. ժա. 21, 22:

հարիւր դահեկանի հաց ատոնց հերիք չէ, որ ամէն
8 մէկը քիչ մը առնէ: Իր աշակերտներէն մէկը՝
Սիմոն Պետրոսին եղբայրը Անդրէասը՝ ըսաւ իրեն.
9 Հոս մէկ պատանի մը կայ, որ հինգ գարեղէն հաց
ու երկու ձուկ ունի. Ե բայց անոնք ի՞նչ պիտի
10 ըլլան այդչափ մարդոց: Իսկ Յիսուս ըսաւ.
Նստեցուցէք ատ մարդիկը. և ան տեղը շատ խոտ
կար, ու մարդիկը նստան թուով հինգ հազարի
11 չափ: Եւ Յիսուս հացերը առաւ ու գոհացաւ, և
աշակերտներուն բաժնեց. աշակերտներն ալ նստող-
ներուն. նոյնպէս ալ ձուկերէն՝ ո՛րչափ որ ուզեցին:
12 Ու երբոր կշտացան, ըսաւ իր աշակերտներուն.
Ժողվեցէք աւելցած կտորուանքները՝ որ բան մը
13 չկորսուի: Ուստի ժողվեցին, և տասուերկու
կողով լեցուցին ան հինգ գարեղէն հացերէն մնացած
14 կտորուանքները, որ ուտողներէն աւելցաւ: Իսկ
մարդիկը երբոր Յիսուսին ըրած հրաշքը տեսան,
կ'ըսէին թէ, Ասիկայ է ճշմարտապէս ան Ղմար-
15 գարէն՝ որ աշխարհ պիտի գար: Եւ Յիսուս
գիտնալով որ պիտի գան զինքը յափշտակեն՝ որ
զինքը թագաւոր ընեն, նորէն մինակ լեռը գնաց:
16 Ե Ու երբոր իրիկուն եղաւ, իր աշակերտները
17 ծովեզերքը իջան. Եւ նաւը մտնելով՝ ծովուն
մէկալ կողմը Կափառնայում կ'երթային. Լ արդէն
մութը կոխեր էր, ու Յիսուս դեռ իրենց եկած
18 չէր. Ծովն ալ հովին սաստիկ փչելէն տակնուվրայ
19 կ'ըլլար: Ու երբոր թի քաշելով քսանուհինգ
կամ երսուն ասպարէզի չափ գացին, տեսան Յի-
սուսը որ ծովուն վրայէն քալելով՝ նաւուն կը
20 մօտենար, ու վախցան: Բայց ինքը ըսաւ ա-
21 նոնց. Ես եմ՝ մի՛ վախնաք: Ան ատենը ուզեցին

Ե դ Թագ. դ. 43:
Զ Ծն. խթ. 10: բ Օր. ժը. 15, 18: Մատ. ժա. 3: Գլ. ա. 21: դ. 19, 25: է. 40:
Ե Մատ. ժդ. 23: Մար. զ. 47:

զանիկայ նաւը առնել. և շուտ մը նաւը ան
երկիրը հասաւ՝ ուր որ կ'երթային:
22 Հետևեալ օրը՝ ժողովուրդը որ ծովուն մէկալ
կողմն էր, և տեսեր էր որ ուրիշ նաւակ չկար հոն
ան մէկէն 'ի զատ՝ որուն մէջ անոր աշակերտները
մտեր էին. և որ Յիսուս իր աշակերտներուն հետ
նաւակը մտած չէր, հապա մինակ անոր աշակերտ-
23 ները գացեր էին. (Բայց Տիբերիայէն ուրիշ
նաւակներ եկան ան տեղին մօտ՝ ուր որ Տէրոջը
24 գոհանալովը հացը կերեր էին.) Ան ատենը
ժողովուրդը տեսնելով թէ ո՛չ Յիսուսը հոն է,
ո՛չ ալ անոր աշակերտները, իրենք ալ նաւերը
մտան՝ ու եկան Կափառնայում Յիսուսը փնտռելու:
25 Ու երբոր անիկայ ծովուն մէկալ դին գտան, ըսին
26 անոր. Ռա՛բբի՝ ե՞րբ եկար դուն հոս: Յիսուս պա-
տասխան տուաւ անոնց՝ և ըսաւ. Ճշմարի՞տ ճշմարիտ
կ'ըսեմ ձեզի. Դուք զիս կը փնտռէք՝ չէ՞ թէ անոր
համար որ հրաշքներ տեսաք, հապա անոր համար
27 որ հացերէն կերաք ու կշտացաք: Գացէ՛ + գործեցէք՝
չէ՞ թէ կորստական կերակուրին համար, Ը հապա
ան կերակուրին համար՝ որ յաւիտենական կենաց
մէջ կը մնայ, որ անիկայ Որդին մարդոյ ձեզի պիտի
տայ. Բ ինչու որ Հայր Աստուած զանիկայ կնքեց:
28 Ան ատենը ըսին անոր. Ի՞նչ ընենք՝ որ Աստուծոյ
29 գործքերը գործենք: Պատասխան տուաւ Յիսուս
ու ըսաւ անոնց. Ժ Ա՛ս է Աստուծոյ գործը, որ անոր
30 խրկածին հաւատաք: Ըսին անոր. Ի Բայց դուն
ի՞նչ նշան կ'ընես՝ որ տեսնենք ու քեզի հաւատանք.
31 ի՞նչ կը գործես: Լ Մեր հայրերը անապատին
մէջ մանանան կերան, ինտոր որ գրուած է.

Ը Հմր 55: Գլ. դ. 14:
Բ Մատ. գ. 17: ժէ. 5: Մար. ա. 11: թ. 6: Ղու. գ. 22: թ. 35: Գլ. ա. 33: ե. 37: ը. 18: Գոր. բ. 22: բ Պետ. ա. 17:
Ժ ա Յօհ. գ. 23:
Ի Մատ. ժբ. 38: ժզ. 1: Մար. ը. 11: ա Կոր. ա. 22:
Լ Ել. ժզ. 15: Թու. ժա. 7: Նէեմ. թ. 15: ա Կոր. ժ. 3:

32 Ի Երկինքէն հաց տուաւ անոնց՝ որ ուտեն: Եւ
Յիսուս ըսաւ անոնց. Ճշմարի՞տ ճշմարի՞տ կ'ըսեմ
ձեզի, թէ Մովսէս չտուաւ ձեզի երկնաւոր հացը,
բայց իմ Հայրս կու տայ ձեզի ճշմարիտ երկնաւոր
33 հացը: Ինչու որ Աստուծմէ տրուած հացը ան է՝
որ երկինքէն կ'իջնէ, ու աշխարհիս կեանք կու
34 տայ: Ուստի Ժ ըսին անոր. Տէ՞ր՝ ամէն ատեն ատ
35 հացը մեզի տո՛ւր: Եւ Յիսուս ըսաւ անոնց. Ի Ես
եմ կենաց հացը. Հ ան որ ինծի կու գայ, երբէք
պիտի չանօթենայ. և ան որ ինծի կը հաւատայ,
36 պիտի չծարաւի: Ն Բայց ես ձեզի ըսի, որ դուք
37 զիս տեսաք ալ՝ ու չէք հաւատար: Ղ Ան ամէնը որ
Հայրը ինծի կու տայ, ինծի պիտի գայ. Ճ և ան
որ ինծի կու գայ, բնաւ դուրս պիտի չհանեմ:
38 Ինչու որ ես երկինքէն իջայ, Մ չէ՞ թէ իմ կամքս
ընելու, Յ հապա անոր կամքը՝ որ զիս խրկեց:
39 Եւ զիս խրկող Հօրը կամքը աս է որ, Ն ան ա-
մէնը որ ինքը ինծի տուաւ՝ չկորսընցընեմ անկէ,
հապա անոր յարութիւն առնել տամ վերջին օրը:
40 Քանզի զիս խրկողին կամքը աս է, որ Շ ան ամէնը
որ կը տեսնէ Որդին՝ և կը հաւատայ անոր,
յաւիտենական կեանք ունենայ. ես ալ անոր
յարութիւն առնել տամ վերջին օրը:
41 Ուստի Հրէաները տրտունջ կ'ընէին իրեն հա-
մար, ինչու որ ըսաւ թէ, Ես եմ երկինքէն իջած
42 հացը. Եւ կ'ըսէին. Ո Ասիկայ Յովսեփին որդին
Յիսուսը չէ՞, որուն հայրը ու մայրը մենք կը
ճանչնանք. ուրեմն ի՞նչպէս կ'ըսէ ասիկայ թէ,

Ի Սաղ. հը. 24, 25:
Ժ Տես գլ. դ. 15:
Լ Հմր 48, 59:
Հ Գլ. դ. 14: է. 37:
Ն Հմր 26, 65:
Ղ Հմր 45:
Ճ Մատ. իդ. 24: Գլ. ժ. 28, 29: բ Տիմ. բ. 19: ա Յօհ. բ. 19:
Մ Մատ. իզ. 39: Գլ. ե. 30:
Յ Գլ. դ. 34:
Ն Գլ. ժ. 28: ժէ. 12: ժը. 9:
Շ Հմր 27, 47, 55: Գլ. գ. 15, 16: դ. 14:
Ո Մատ. ժգ. 55: Մար. զ. 3: Ղու. գ. 22:

43 Նա երկինքէն իջայ : Պատասխան տուաւ Յիսուս՝
ու ըսաւ անոնց . Տրտունջ մի՛ ընէք մէջերնիդ :
44 Ոչ Մէկը չկրնար ինծի գալ , թէ որ զիս խրկող
Հայրը անիկայ չքաշէ . ու ես անոր յարութիւն
45 առնել պիտի տամ վերջին օրը : Մարգարէից
մէջ գրուած է . Ու ամէնքն ալ Աստուծմէ սորված
պիտի ըլլան . Ան ամէնը որ Հօրմէն կը լսէ ու
46 կը սորվի , ինծի կու գայ : Ոչ թէ մէկը
Հայրը տեսած է , եթէ ոչ ան որ Աստուծմէն
47 է , անիկայ Հայրը տեսած է : Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի թէ , Ան որ ինծի կը հաւատայ , յաւիտենական կեանք ունի :
48 Ես եմ կեանց հացը :
49 Ձեր հայրերը անապատին մէջ
50 մանանան կերան , ու մեռան : Ես է ան հացը՝
որ երկինքէն կ'իջնէ , որ եթէ մէկը ասկէ ուտէ ,
51 պիտի չմեռնի : Ես եմ կենդանի հացը՝ որ
52 երկինքէն իջայ : Թէ որ մէկը աս հացէն ուտէ ,
յաւիտեան պիտի ապրի . Եւ ան հացը որ ես պիտի տամ՝ իմ մարմինս է , որ ես պիտի տամ աշխարհիս կենացը համար :
53 Անոր վրայ Հրեաները իրարու հետ կը վիճէին՝
ու կ'ըսէին . Ինծո՞ր կրնայ ասիկայ իր մարմինը
54 մեզի տալ ուտելու : Յետ Յիսուս ըսաւ անոնց .
Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի , Թէ որ Որդւոյ մարդոյ մարմինը չուտէք , և անոր արիւնը չխմէք , ձեր անձերուն մէջը կեանք չէք ունենար :
55 Ով որ իմ մարմինս ուտէ , և իմ արիւնս խմէ ,

Ա Երդ . ա . 4 ։ Հմր 66 ։
Գ Ես . ծգ . 13 ։ Երեմ . լա . 34 ։ Միք . գ . 2 ։ Երր . ը . 10 ։ ժ . 16 ։
Զ Հմր 37 ։
Ը ԳԼ . ա . 18 ։ է . 37 ։
Թ Մատ . ժա . 27 ։ Ղու . ժ . 22 ։ ԳԼ . ա . 18 ։ է . 29 ։ ը . 19 ։
Վ ԳԼ . գ . 16 ։ 18 ։ 36 ։ Հմր 40 ։
Ժ Հմր 33 ։ 35 ։
Ը Հմր 31 ։
Ի Հմր 51 ։ 59 ։
Լ ԳԼ . գ . 13 ։
Խ Երր . ժ . 5 ։ 10 ։
Ծ ԳԼ . է . 43 ։ Թ . 16 ։ ժ . 19 ։
Կ ԳԼ . գ . 9 ։
Հ Մատ . իզ . 26 ։ 28 ։
Ձ Հմր 27 ։ 40 ։ 64 ։ ԳԼ . գ . 13 ։ 14 ։

յաւիտենական կեանք կ'ունենայ , ու ես անոր յա-
56 րութիւն առնել պիտի տամ վերջին օրը : Ինչու-
որ իմ մարմինս ճշմարիտ կերակուր է , և իմ ա-
57 րիւնս ճշմարիտ ըմպելիք է : Ան որ իմ մարմինս
կ'ուտէ , և իմ արիւնս կը խմէ , Ի անիկայ իմ
Հօրս դիս կը բնակի՝ ու ես անոր Հօրս դին :
58 Ինչպէս որ կենդանի Հայրը զիս խրկեց , ու ես
կենդանի եմ Հօրը ձեռքովը , այսպէս ալ ան որ
զիս կ'ուտէ , ինքն ալ իմ ձեռքովս կենդանի կը
59 մնայ : Ա Ես է ան հացը՝ որ երկինքէն իջած է .
չէ թէ ինտոր որ հայրերնիդ մանանան կերան՝ ու մեռան . Ով որ աս հացը ուտէ , յաւիտեան պիտի ապրի :
60 Ես բաները ըսաւ ժողովարանին մէջը՝ երբոր
Կափառնայումի մէջ կը սորվեցընէր :
61 Եւ աշակերտներէն շատերը երբոր լսեցին ,
ըսին . Խիստ էատ խօսքը , Ո՞վ կրնայ անոր մտիկ
62 ընել : Յիսուս երբոր ինքնիրենը հասկըցաւ ,
որ իր աշակերտները ան բանին համար տրտունջ կ'ընեն , ըսաւ անոնց . Ատիկայ ձեզ կը գայթակ-
63 ղեցնէ՞ : Ե Ապա Ի՞նչ պիտի խորհիք , թէ որ տեսնէք Որդին մարդոյ որ ելլէ ուր տեղ որ առաջ
64 եր : Ը Ոգին է կենդանի ընողը , մարմինը շահ մը չըներ . ան խօսքերը որ ես ձեզի * խօսեցայ ,
65 հոգի ու կեանք են : Ե Բայց ձեր մէջէն կան ոմանք որ չեն հաւատար . ինչու որ Յիսուս սկիզբէն գիտէր՝ թէ ով են անոնք որ չեն հաւատար , և
66 ով է ան որ զինքը պիտի մատնէ . Ու կ'ըսէր . Ը Ասոր համար ձեզի ըսի , որ մէկը չկրնար ինծի գալ , թէ որ իմ Հօրմէս տրուած չըլլայ անոր :

Ե ա Ցհ . գ . 24 ։ դ . 15 ։ 16 ։
Զ Հմր 49 ։ 50 ։ 51 ։
Է Հմր 67 ։ Մատ . ժա . 6 ։
Ը ԳԼ . գ . 13 ։ Մար . ժգ . 19 ։ Գոր . ա . 9 ։ Եփս . գ . 8 ։
Ի Բ Կոր . գ . 6 ։
* Ոմանք՝ կը խօսիմ ,
Լ Հմր 36 ։
Խ ԳԼ . բ . 24 ։ 25 ։ ժգ . 11 ։
Ծ Հմր 44 ։ 45 ։

67 ԺԱս պատճառով իր աշակերտներուն շատերը
68 ետ գացին, և ալ իր հետը չէին պտըտեր: Ան
ատենը Յիսուս տասուերկուքին ըսաւ. Միթէ
69 դուք ալ կ'ուզէ՞ք երթալ: Սիմոն Պետրոս պա-
տասխան տուաւ անոր. Տէ՞ր՝ որո՞ւ պիտի երթանք,
70 Ի դուն յաւիտենական կենաց խօսքեր ունիս. Լ Եւ
մենք հաւատացինք ու գիտցանք՝ թէ դուն ես Քրիս-
71 տոսը *Աստուծոյ Որդին: Յիսուս պատասխան
տուաւ անոնց. Ի Ես ձեզ տասուերկուքդ չընտրեցի՞,
72 Ծ ու ձեզմէ ալ մէկը սատանայ է: Ան կ'ըսէր Իս-
կարիովտացի Սիմոնեան Յուդային համար. ինչու
որ անիկայ էր, որ զինքը պիտի մատնէր, ու տաս-
ուերկուքէն մէկն էր:

ԳԼ. Է

1 Յիսուս կը յանդիմանէ իր ազգականներուն փառասիրու-
թիւնը և յանդգնութիւնը. 10 Գալիլեայէն Երուսաղէմ
կ'ելլէ տաղաւարահարաց տօնին. 14 տաճարին մէջ կը սոր-
վեցընէ: 40 Ժողովրդոց զանազան կարծիքները Քրիստոսի
վրայով: 45 Փարիսեցիք կը բարկանան իրենց սպասաւոր-
ներուն՝ զանիկայ չբռնելնուն համար, և կը յանդիմանեն
Նիկոդեմոսը՝ որ Յիսուսի կողմը կը բռնէր:

1 Եւ աս բաներէն ետև Յիսուս Գալիլեայի մէջ կը
պտըտէր. ինչու որ չէր ուզեր Հրէաստանի
մէջ պտըտիլ, Ա վասն զի Հրէաները զինքը
սպաննել կ'ուզէին:
2 Բ Եւ Հրէաներուն տաղաւարահարաց տօնը մօտ
3 էր: Գ Ուստի իր եղբայրները ըսին իրեն. Ելի՞ր
ասկէ՝ ու Հրէաստան գնա, որ քու աշակերտներդ
4 ալ տեսնեն քու գործքերդ որ կ'ընես. Ինչու որ
մէկը չկայ որ ծածկաբար բան մը ընէ, և ինքը
յայտնի ըլլալ ուզէ. Թէ որ դուն ատ բաները

Ժ Հմր 61:
Ի Գոր. ե. 20:
Լ Մատ. ժզ. 16: Մար. ը. 29: Ղու. թ. 20: Գլ. ա. 49: Ժա. 27:
* Ոմանք՝ կենդանի Աստուծոյ
Ի Ղու. զ. 13:
Ծ Գլ. ժգ. 27:
Ա Գլ. ե. 16, 17:
Բ Ղև. իգ. 34:
Գ Մատ. ժբ. 46: Մար. գ. 31: Գոր. ա. 14:

5 կ'ընես, ինքզինքդ աշխարհին յայտնէ: Դ Քանզի
6 իր եղբայրներն ալ չէին հաւատար իրեն: Իսկ Յի-
սուս ըսաւ անոնց. Ի Իմ ժամանակս դեռ հասած
չէ. բայց ձեր ժամանակը միշտ պատրաստ է:
7 Ղ Աշխարհը ձեզ չկրնար ատել, բայց զիս կ'ատէ.
Ի ինչու որ ես անոր վրայով կը վկայեմ՝ թէ իր
8 գործքերը չար են: Դուք ելէք աս տօնիս. ես
դեռ չեմ ելլեր աս տօնիս, Ը ինչու որ իմ ժամա-
9 նակս դեռ լցուած չէ: Ան ըսելով անոնց, ինքը
10 Գալիլեա մնաց: Բայց երբոր իր եղբայրները ելան,
ետքը ինքն ալ ելաւ տօնին, չէ՝ թէ յայտնի՝ հա-
պա գաղտուկ կերպով մը:
11 Թ Եւ Հրէաները տօնին ատենը կը փնտռէին
12 զինքը՝ ու կ'ըսէին. Ո՞ւր է անիկայ: Ժ Եւ ժողո-
վուրդին մէջ շատ շշնջիւն կար անոր վրայով.
Ի ոմանք կ'ըսէին թէ, Աղէկ մարդ է. ուրիշները
կ'ըսէին, Չէ՝, հապա ժողովուրդը կը մոլորցընէ:
13 Սակայն մէկը անոր վրայով համարձակ չէր խօսեր՝
Լ Հրէաներուն վախէն:
14 Իսկ երբոր տօնը կէս եղաւ, Յիսուս տաճարը
15 ելաւ՝ ու կը սորվեցընէր: Ի Եւ Հրէաները կը
զարմանային ու կ'ըսէին. Ինտո՞ր ասիկայ գիրքերը
16 գիտէ, որ սորված չէ: Յիսուս պատասխան տուաւ
անոնց՝ ու ըսաւ. Ծ Իմ վարդապետութիւնս իմս
17 չէ, հապա զիս խրկողինն է: Ա Թէ որ մէկը կ'ուզէ
անոր կամքը ընել, պիտի գիտնայ ասա վարդապե-
տութեանս համար՝ թէ արդեօք Աստուծմէ՞ է, թէ
18 ես ինքիրմէս կը խօսիմ: Հ Ան որ ինքիրմէն կը խօսի,

Դ Մար. գ. 21:
Ի Գլ. բ. 4: ը. 20: Հմր 8, 30:
Ղ Գլ. ժե. 19:
Ի Գլ. գ. 19:
Ը Գլ. ը. 20: Հմր 6:
Թ Գլ. ժա. 56:
Ժ Գլ. թ. 16: ժ. 19:
Ի Մատ. իա. 46: Ղու. է. 16: Գլ. զ. 14: Հմր 40:
Լ Գլ. թ. 22: ժբ. 42: ժթ. 38:
Ի Մատ. ժգ. 54: Մար. զ. 2: Ղու. դ. 22: Գոր. բ. 7:
Ծ Գլ. գ. 11: ը. 28: ժբ. 49: ժգ. 10, 24:
Ա Գլ. ը. 43:
Հ Գլ. ե. 41: ը. 50:

իր անձին փառքը կը փնտռէ. բայց ան որ զինքը
խրկողին փառքը կը փնտռէ, անիկայ ճշմարիտ է,
19 և անոր քովը անիրաւութիւն չկայ: ՝Մովսէս
չտուա՞ւ ձեզի օրէնքը, ու ձեզմէ մէկն ալ չպահեր
20 օրէնքը: ՂԻնչո՞ւ կը փնտռէք զիս սպաննել. պա-
տասխան տուաւ ժողովուրդը ու ըսաւ. ՃԴև կայ
քու ներսդ. ո՞վ քեզ կը փնտռէ սպաննել:
21 Պատասխան տուաւ Յիսուս՝ և ըսաւ անոնց. Մէկ
գործ մը գործեցի, ու ամէնքդ ալ զարմացեր էք:
22 Արդ՝ ՄՄովսէս ձեզի թլփատութիւնը տուաւ.
(որ չէ՛ թէ Մովսէսէն էր, ՅՀապա նախնիքնե-
23 րէն.) ու շաբաթ օրը մարդ կը թլփատէք. Թէ
որ շաբաթ օրը մարդ թլփատութիւն կ'առնէ՝ որ
Մովսէսին օրէնքը չքակուի. ինծի կը բարկանա՞ք
որ ՆԵս շաբաթ օրը ամբողջ մարդ մը բժշկեցի:
24 ՀԱչքի երևցածին պէս դատաստան մի՛ ընէք, հա-
պա արդա՛ր դատաստան ըրէք:
25 Ան ատենը Երուսաղեմացիներէն ոմանք կ'ըսէին.
26 Ասիկայ ան չէ՞ որն որ կը փնտռեն սպաննել. Եւ
ահա՛ յայտնի կը խօսի, ու բան մը չեն ըսեր անոր.
՝՝ միթէ իշխանները գիտցա՞ծ են թէ ասիկայ ճշմար-
27 տապէս Քրիստոսն է: ՀՍակայն մենք ասիկայ
գիտենք ո՛ւսկից է. բայց Քրիստոսը երբոր գայ,
28 մէկը չգիտեր ո՛ւսկից է: Եւ Յիսուս քանի որ կը
սորվեցընէր, տաճարին մէջ աղաղակեց՝ ըսելով.
՚՚Իս ալ գիտէք, և ո՛ւսկից ըլլալս ալ գիտէք.
Ջու ես ինքիրմէս եկած չեմ. հապա ան որ զիս

Ն Ել. իդ. 3: բ Օր. լգ. 4: Յօհ. ա. 17: Գոր. է. 38:
Ղ Մատ. ժբ. 14: Մար. գ. 6: Գլ. ե. 16, 18: ժ. 31, 39: ժա. 53:
Ճ Գլ. ը. 48, 52: ժ. 20:
Մ Ղև. ժբ. 3:
Յ Ծն. ժէ. 10:
Ն Գլ. ե. 8, 9, 16:
Հ բ Օր. ա. 16, 17: Առակ. իդ. 23, 24: Գլ. ը. 15: Յակ. բ. 1:
՝՝ Հմր 48:
Հ Մատ. ժգ. 55: Մար. զ. 3: Ղու. գ. 22:
՚՚ Տե՛ս գլ. ը. 14:
Ջ Գլ. ե. 43: ը. 42:

խրկեց, ՝՝ ճշմարիտ է, ՝՝ որ անիկայ դուք չէք
29 գիտեր: ՀԵս գիտեմ անիկայ, ինչու որ ես անկէ
30 եմ, և անիկայ զիս խրկեց: ՚՚Ուստի կը փնտռէին
զինքը բռնել. բայց ՚՚ մէկն ալ իրեն ձեռք չզարկաւ,
31 ինչու որ իր ժամանակը դեռ հասած չէր: ՚՚Ու
ժողովուրդէն շատ մարդիկ հաւատացին իրեն, և
կ'ըսէին. Քրիստոսը երբոր գայ, ասոնցմէ աւելի
նշաննե՞ր պիտի ընէ, ո՛րչափ որ ասիկայ կ'ընէ:
32 Փարիսեցիները լսեցին ժողովուրդին աս շշնջիւնը
անոր վրայով. ու փարիսեցիները և քահանայա-
պետները սպասաւորներ խրկեցին, որ զանիկայ
33 բռնեն: Իսկ Յիսուս ըսաւ. ՝՝Քիչ մը ժամանակ
ալ ձեզի հետ եմ, ու կ'երթամ անոր՝ որ զիս
34 խրկեց: ՚՚Իս պիտի փնտռէք՝ ու պիտի չգտնէք. և
35 իմ եղած տեղս դուք չէք կրնար գալ: Ան ատենը
Հրէաները ըսին իրարու. Ո՞ւր պիտի երթայ
ատիկայ, որ մենք զինքը պիտի չգտնենք. միթէ
*հեթանոսաց ՃՋ +ցիրուցան եղածներո՞ւն պիտի
երթայ, և հեթանոսներուն պիտի սորվեցընէ:
36 Ի՞նչ է ան խօսքը՝ որ զրուցեց. Իս պիտի փնտռէք՝
ու պիտի չգտնէք. և իմ եղած տեղս դուք չէք
կրնար գալ:
37 ՝Տօնին վերջի մեծ օրը Յիսուս կայներ էր, կ'ա-
ղաղակէր ու կ'ըսէր. ՖԹէ որ մէկը ծարաւ է,
38 թող ինծի՛ գայ՝ ու խմէ: ՝՝Ան որ ինծի կը հա-
ւատայ՝ ինչպէս որ գիրքը կ'ըսէ, Բ անոր փորէն

՝՝ Գլ. ե. 32: ը. 26: Հռով. գ. 4:
՝՝ Գլ. ա. 18: ը. 55:
Հ Մատ. ժա. 27: Գլ. ժ. 15:
՚՚ Մար. ժա. 18: Ղու. ժթ. 47: ի. 19: Հմր 19: Գլ. ը. 37:
՚՚ Հմր 44: Գլ. ը. 20:
՚՚ Մատ. ժբ. 23: Գլ. գ. 2: ը. 30:
՝՝ Գլ. ժգ. 33: ժզ. 16:
՚՚ Ովս. ե. 6: Գլ. ը. 21: ժգ. 33:
* Յուն. Յունաց
+ Ես. ժա. 12: Յակ. ա. 1: ա Պետ. ա. 1:
՝՝ Ղև. իգ. 36:
Ֆ Ես. ծե. 1: Գլ. զ. 53: Յայտ. իբ 17:
՝՝ բ Օր. ժը. 15:
Բ Առակ. ժը. 4: Ես. ժբ. 3: խդ. 3: Գլ. գ. 14:

39 կենդանի ջուրի գետեր պիտի բղխեն ։ Բ Ա՛ս ըսաւ
Հոգիին համար՝ որ իրեն հաւատացողները պիտի
առնէին ։ վասն զի Սուրբ Հոգին տրուած չէր
տակաւին , ինչու որ Յիսուս դեռ Դ փառաւորուած
40 չէր ։ Ժողովուրդէն շատ մարդիկ ասս խօսքը որ
լսեցին , կ'ըսէին ։ Իրաւցընէ ասիկայ է Ե մարգա-
41 րէն ։ Ուրիշները կ'ըսէին ։ Զ Ասիկայ է Քրիս-
տոսը ։ ուրիշներն ալ կ'ըսէին ։ Միթէ Քրիս-
42 տոսը Է Գալիլեայէ՞ն կու գայ ։ Ը Չէ որ գիրքը
կ'ըսէ թէ , Քրիստոսը Դաւիթի սերունդէն ու
Թ Դաւիթին եղած գեղէն Բեթլէհեմէն կու գայ ։
43 Ժ Ուստի ժողովուրդին մէջ երկպառակութիւն ե-
44 ղաւ անոր համար ։ Ի Եւ անոնցմէ ոմանք ուզեցին
փռնել անիկայ ։ բայց մէկը անոր ձեռք չզար-
կաւ ։
45 Ու սպասաւորները նորէն եկան քահանայա-
պետներուն և փարիսեցիներուն ։ ու ասոնք ըսին
46 անոնց ։ Ինչո՞ւ անիկայ հոս չբերիք ։ Պատաս-
խան տուին սպասաւորները ։ Լ Երբէք մէկը ասս
47 մարդուն պէս խօսած չէ ։ Ան ատենը փարիսեցի-
ները պատասխան տուին անոնց և ըսին ։ Միթէ
48 դո՞ւք ալ մոլորեցաք ։ Ի Իշխաններէն կամ փարի-
49 սեցիներէն մէկը հաւատա՞ց անոր ։ Բայց ասս ռա-
միկ ժողովուրդը՝ որ օրէնքը չեն գիտեր , նզոված
50 են ։ Նիկոդեմոս ըսաւ անոնց ։ (Ժ որ առաջուց
գիշեր ատեն իրեն եկեր էր , և անոնցմէ մէկն էր ։)
51 Լ Միթէ մեր օրէնքը մարդ կը դատէ՞ , թէ որ

Գ Ես ։ խդ ։ 3 ։ Յովել ։ բ ։ 28 ։ Գլ ։ ժզ ։ 7 ։ Գոր ։ բ ։ 17 ։ 33 ։ 38 ։
Դ Գլ ։ ժբ ։ 16 ։ ժզ ։ 7 ։
Ե բ Օր ։ ժը ։ 15 ։ 18 ։ Գլ ։ ա ։ 21 ։ զ ։ 14 ։
Զ Գլ ։ գ ։ 42 ։ զ ։ 70 ։
Է Հմր 52 ։ Գլ ։ ա ։ 46 ։
Ը Սաղ ։ ճլբ ։ 11 ։ Երեմ ։ իգ ։ 5 ։ Միք ։ ե ։ 2 ։ Մատ ։ բ ։ 5 ։ Ղու ։ բ ։ 4 ։
Թ ա Թագ ։ ժզ ։ 1 ։ 4 ։
Ժ Հմր 12 ։ Գլ ։ թ ։ 16 ։ ժ ։ 19 ։
Ի Հմր 30 ։
Լ Մատ ։ է ։ 29 ։
Խ Գլ ։ ժբ ։ 42 ։ Գոր ։ զ ։ 7 ։ ա Կոր ։ ա ։ 20 ։ 26 ։ բ ։ 8 ։
Ծ Գլ ։ գ ։ 2 ։
Կ բ Օր ։ ա ։ 17 ։ ժէ ։ 8 ։ ճճ ։ ժթ ։ 15 ։

առաջ անկէ բան մը չլսէ , և չգիտնայ թէ ինչ
52 կ'ընէ ։ Պատասխան տուին՝ ու ըսին անոր ։ Մի-
թէ դո՞ւն ալ Գալիլեայէն ես ։ քննէ՛ ու նայէ՛ ,
53 հ որ Գալիլեայէն մարդարէ չելլեր ։ Եւ ամէն մէկը
իր տունը գնաց ։

ԳԼ ։ Ը

1 Քրիստոս կ'արձակէ շնութեան յանձանքով բռնուած կինը ։
12 կը յայտնէ թէ ինքն է աշխարհիս լոյսը , ու իր վարդա-
պետութիւնը կ'արդարացընէ ։ 33 Աբրահամին վրայ պար-
ծենցող Հրէից պատասխան կու տայ , 59 և մէկդի կը քաշուի
անոնց կատաղութենէն ։

1 Եւ Յիսուս Ձիթենեաց լեռը գնաց ։ (2) Ու
առտուանց նորէն տաճարը եկաւ , և բոլոր
ժողովուրդը իրեն կու գար , ու ինքը նստեր կը
3 սորվեցընէր անոնց ։ Եւ դպիրները ու փարիսե-
ցիները շնութեան մէջ բռնուած կնիկ մը բերին
4 անոր , ու զանիկայ մէջտեղը կայնեցընելով՝ Ըսին
իրեն ։ Վարդապետ , ասս կնիկը շնութեան մէջ՝
5 ասս մեղքը գործած ատենը բռնուեցաւ ։ Եւ օրի-
նաց մէջ Մովսէս մեզի պատուիրեց ասանկները
քարկոծել ։ Հիմա դուն ի՞նչ կ'ըսես ատոր հա-
6 մար ։ Ասս կ'ըսէին՝ անիկայ փորձելով , որ անոր
վրայ ամբաստանութիւն ընելու առիթ մը ունենան ։
բայց Յիսուս դէպ 'ի վար ծռելով՝ մատովը գետնին
7 վրայ կը գրէր ։ Սակայն երբոր վրան ինկան՝ հար-
ցընելով իրեն , վեր նայեցաւ ու ըսաւ անոնց ։
Բ Ձեզմէ անմեղ եղողը՝ առաջ անիկայ թող քար
8 ձգէ ատոր վրայ ։ Եւ նորէն դէպ 'ի վար ծռելով՝
9 գետնին վրայ կը գրէր ։ Եւ անոնք ասս լսելով՝
ու իրենց խղճմտանքէն յանդիմանուելով՝ Գ մէկիկ
մէկիկ դուրս կ'ելլէին , ծերերէն սկսած մինչև յե-
տինները ։ և Յիսուս մինակ մնաց , ու կնիկը մէջ-
10 տեղը կայնած ։ Եւ Յիսուս վեր նայելով՝ ու կնի-

Հ Ես ։ թ ։ 1 ։ 2 ։ Մատ ։ դ ։ 15 ։ Գլ ։ ա ։ 46 ։ Հմր 41 ։
Ա Ղև ։ ի ։ 10 ։ բ Օր ։ իբ ։ 22 ։
Բ բ Օր ։ ժէ ։ 7 ։ Հռով ։ բ ։ 1 ։
Գ Հռով ։ բ ։ 22 ։

կէն զատ մէկը չտեսնելով՝ ըսաւ անոր. Կնիկ՝ ո՞ւր
են անոնք որ քու վրայովդ ամբաստանութիւն կ՚ը-
11 նէին. մէկը քեզ չդատապարտե՞ց: Եւ անիկայ
ըսաւ. Ո՛չ մէկը՝ Տէ՛ր. ու Յիսուս ըսաւ անոր.
ԵՍ ալ չեմ դատապարտեր քեզ. գնա՝ ու ԵԱՍԿԷ
ետև մեղք մի՛ գործեր:
12 Արդ՝ Յիսուս նորէն խօսեցաւ անոնց՝ ու ըսաւ.
ԵՍ եմ աշխարհի լոյսը. ան որ իմ ետևէս կու
գայ, խաւարի մէջ պիտի չքալէ, հապա կենաց
13 լոյսը պիտի ունենայ: Իսկ փարիսեցիները ըսին
անոր. ԻԴուն քու անձիդ համար կը վկայես, քու
14 վկայութիւնդ ճշմարիտ չէ: Պատասխան տուաւ
Յիսուս՝ ու ըսաւ անոնց. Թէև ես իմ անձիս հա-
մար վկայեմ, բայց իմ վկայութիւնս ճշմարիտ է,
ինչու որ գիտեմ ո՛ւսկից եկայ, և ո՛ւր կ՚երթամ.
Բբայց դուք չէք գիտեր ո՛ւսկից կու գամ, կամ
15 ո՛ւր կ՚երթամ: ԲԴուք մարմինին նայելով դա-
տաստան կ՚ընէք. ԺԵՍ բնաւ մէկը չեմ դատեր.
16 Ու թէև դատելու ալ ըլլամ, իմ դատաստանս
ճշմարիտ է. ԻՔՍՆՉՈՒ որ ես մինակ չեմ, հապա ես,
17 և Հայրը որ զիս խրկեց: ԼՈՒ ձեր օրէնքին մէջն
ալ գրուած է թէ, Երկու մարդու վկայութիւնը
18 ճշմարիտ է: Ես եմ որ իմ անձիս համար կը վը-
կայեմ, Ի՛ու կը վկայէ ինծի համար Հայրն ալ՝ որ
19 զիս խրկեց: Ան ատենը ըսին անոր. Ո՞ւր է քու
Հայրդ. Յիսուս պատասխան տուաւ. ԺՈՉ զիս
գիտէք՝ և ո՛չ իմ Հայրս. ԿԹԷ որ զիս գիտնայիք,
իմ Հայրս ալ պիտի գիտնայիք:

Դ Ղու. Թ. 56: ԺԲ. 14: Գլ. գ. 17:
Ի Գլ. ե. 14:
Ղ Գլ. ա. 4, 5, 9: գ. 19: Թ. 5: ԺԲ. 35, 36, 46:
Ի Գլ. ե. 31:
Ը Գլ. է. 28: Թ. 29:
Բ Գլ. է. 24:
Ժ Գլ. գ. 17: ԺԲ. 47: ԺԸ. 36:
Ի Հմր 29: Գլ. ԺԶ. 32:
Լ Բ Օր. ԺԷ. 6: ԺԹ. 15: Մատ. ԺԸ. 16: Բ Կոր. ԺԳ. 1: Եբր. Ժ. 28:
Ի Գլ. ե. 37:
Ծ Հմր 55: Գլ. ԺԶ. 3:
Կ Գլ. ԺԴ. 7:

20 Յիսուս ասս խօսքերը խօսեցաւ՝ հ գանձատունը,
երբոր տաճարին մէջ կը սորվեցընէր. Ծու մէկը
չբռնեց զանիկայ, ինչու որ Հդեռ անոր ժամանակը
հասած չէր:
21 Ետքը Յիսուս նորէն ըսաւ անոնց. Ես կ՚երթամ՝
ճ ու զիս պիտի փնտռէք. մ և ձեր մեղացը մէջ պի-
տի մեռնիք. ո՛ւր որ ես կ՚երթամ, դուք չէք
22 կրնար գալ: Ասոր վրայ Հրէաները կ՚ըսէին.
Մի՞թէ ինքզինքը պիտի մեռցընէ՞, որ կ՚ըսէ թէ՝
23 Ո՛ւր որ ես կ՚երթամ, դուք չէք կրնար գալ: Եւ
ըսաւ անոնց. յԴուք վարէն էք, ես վերէն եմ.
ն դուք ասս աշխարհէս էք, ես ասս աշխարհէս չեմ.
24 ՀԱՆՈՐ համար ձեզի ըսի թէ՝ Ձեր մեղացը մէջ պի-
տի մեռնիք. ՊԻՆՉՈՒ որ եթէ չհաւատաք թէ ես
25 եմ, ձեր մեղացը մէջ պիտի մեռնիք: Ան ատենը
ըսին անոր. Դուն ո՞վ ես. և Յիսուս ըսաւ ա-
26 նոնց. Ի՛նչ որ սկիզբէն ձեզի կը խօսիմ: Շատ
բաներ ունիմ ձեզի համար խօսելու՝ և դատելու.
բայց Հան որ զիս խրկեց, ճշմարիտ է. ՂԵՎ ես
ի՞նչ որ իրմէ լսեցի, անիկայ կը խօսիմ աշխարհիս
27 մէջ: Անոնք չիմացան թէ Հօրը համար կը
զրուցէր իրենց:
28 Իսկ Յիսուս ըսաւ անոնց. ՀԵՐԲՈՐ Որդին
մարդոյ բարձրացընէք, ՂԱՆ ատենը պիտի գիտնաք
թէ ես եմ, ՄՈՒ ինքիրմէս բան մը չեմ ըներ, ՀՀա-
պա Հայրս ինչպէս որ ինծի սորվեցուր, անանկ կը
29 խօսիմ: ՂԵՒ զիս խրկողը իմ հետս է. Ր Հայրը

հ Մար. ԺԲ. 41:
Ծ Գլ. է. 30:
Ղ Գլ. է. 8:
ճ Գլ. է. 34: ԺԳ. 33:
մ Հմր 24:
յ Գլ. գ. 31:
Ն Գլ. ԺԵ. 19: ԺԷ. 16: ա Յօհ. դ. 5:
Հ Հմր 21:
Պ Մար. ԺԶ. 16:
Հ Գլ. է. 28:
Ղ Գլ. գ. 32: ԺԵ. 15:
Ջ Գլ. գ. 14: ԺԲ. 32:
Ա Հռով. ա. 4:
Ա Գլ. ե. 19, 30:
Վ Գլ. գ. 11:
Տ Գլ. ԺԳ. 10, 11:
Ր Հմր 16:

զիս մինակ չթողուց. ՝ ինչու որ ես միշտ անոր
հաճելի եղած բաները կ'ընեմ:
30 Երբոր ասոնք խօսեցաւ, ՝ շատ մարդիկ իրեն
31 հաւատացին: Ան ատենը Յիսուս իրեն հաւա-
տացող Հրէաներուն ըսաւ. Թէ որ դուք իմ
խօսքիս մէջ կենաք, ճշմարտապէս իմ աշակերտներս
32 կ'ըլլաք. Եւ ճշմարտութիւնը պիտի գիտնաք,
33 ՝ ու ան ճշմարտութիւնը ձեզ պիտի ազատէ: Պա-
տասխան տուին իրեն. ՝ Մենք Աբրահամի սերունդ
ենք, ու երբէք մէկու մը չծառայեցինք. դուն ին-
34 տո՞ր կ'ըսես թէ ազատ պիտի ըլլաք: Յիսուս
պատասխան տուաւ անոնց. Ճշմարի՛տ ճշմարիտ
կ'ըսեմ ձեզի թէ, ՝ Ամէն ո՛վ որ մեղք կը գործէ, ա-
35 նիկայ մեղքի ծառայ է: ՝ Եւ ծառան տանը մէջ յա-
ւիտեան չմնար, բայց որդին յաւիտեան կը մնայ:
36 ՝ Ուստի թէ որ Որդին ձեզ ազատ ընէ, ճշմարտա-
37 պէս ազատ պիտի ըլլաք: Գիտեմ որ Աբրահամի
սերունդ էք, ՝ բայց կը փնտռէք զիս մեռցընել,
ինչու որ իմ խօսքս ձեր ներսի դին տեղ չունի:
38 ՝ Ես ի՛նչ որ տեսայ իմ Հօրս քովը՝ ան կը խօսիմ.
և դուք ալ ի՛նչ որ տեսաք ձեր հօրը քովը՝ ան
39 կ'ընէք: Պատասխան տուին ու ըսին անոր.
՝ Մեր հայրը Աբրահամն է. ըսաւ անոնց Յիսուս.
՝ Թէ որ Աբրահամին որդիքը ըլլայիք, Աբրահա-
40 մին գործքերը պիտի գործէիք: ՝ Բայց հիմա կը
փնտռէք սպաննել զիս, անանկ մարդ մը՝ որ ձեզի
ճշմարտութիւն խօսեցայ, ՝ որն որ Աստուծմէ
41 լսեցի. Աբրահամ ատ բանը չըրաւ: Դուք ձեր

՝ Գլ. դ. 34: ե. 30: զ. 38:
՝ Գլ. է. 31: ժ. 42: ժա. 45:
՝ Հռով. զ. 14, 18, 22: ը. 2: Յակ. ա. 25: բ. 12:
՝ Ղև. իե. 42: Մատ. գ. 9: Հմր 39:
՝ Հռով. զ. 16, 20: բ Պետ. բ. 19:
՝ Գաղ. դ. 30:
՝ Հռով. ը. 2: Գաղ. ե. 1:
՝ Գլ. է. 20: Հմր 40:
՝ Գլ. դ. 32: ե. 19, 30: ժդ. 10, 24:
՝ Մատ. գ. 9: Հմր 33:
՝ Հռով. բ. 28: Թ. 7: Գաղ. գ. 7, 29:
՝ Հմր 37:
՝ Հմր 26:

հօրը գործքերը կ'ընէք. ան ատենը ըսին անոր.
Մենք պոռնկութենէ չենք ծնած. Ամենք մէկ Հայր
42 մը ունինք՝ որ է Աստուած: Յիսուս ըսաւ անոնց.
Թէ որ Աստուած ձեր Հայրը ըլլար, պիտի
սիրէիք զիս. ՝ ինչու որ ես Աստուծմէ ելայ՝ ու
եկայ. Եւ չէ թէ ես ինքիրմէս եկայ, հապա անի-
43 կայ զիս խրկեց: Ինչո՞ւ դուք իմ զրուցուածքս
չէք հասկընար. անոր համար որ չէք կրնար իմ
44 խօսքս մտիկ ընել: Դուք Յէր հօրմէն Սատանայէն
էք, ու ձեր հօրը բաղձանքը կ'ուզէք ընել. անի-
կայ սկիզբէն հետէ մարդասպան էր, ՝ և ճշմարտու-
թեան մէջ չկեցաւ, ինչու որ անոր ներսի դին
ճշմարտութիւն չկայ. երբոր անիկայ ստութիւն
խօսի, բուն իրեններէն կը խօսի. քանզի անիկայ
45 ստախօս է և անոր հայրը: Բայց որովհետև ես
ճշմարտութիւն կը խօսիմ, ինծի չէք հաւատար:
46 Ձեզմէ ո՞վ կրնայ զիս յանդիմանել մեղքի համար.
իսկ թէ որ ես ճշմարտութիւն կը խօսիմ, ինչո՞ւ
47 ինծի չէք հաւատար: Ան որ Աստուծմէ է, Աս-
տուծոյ խօսքերը մտիկ կ'ընէ. դուք անոր համար
48 մտիկ չէք ըներ, որ Աստուծմէ չէք: Պատասխան
տուին Հրէաները՝ ու ըսին անոր. Աղէկ չե՞նք
ըսեր մենք, թէ դուն Սամարացի ես՝ հու դև կայ
49 քու ներսդ: Յիսուս պատասխան տուաւ՝ և ըսաւ.
Իմ ներսս դև չկայ, հապա ես իմ Հայրս կը
50 պատուեմ, և դուք զիս կ'անարգէք: Իսկ ես
իմ փառքս չեմ փնտռեր. կայ մէկը՝ որ կը փնտռէ,
51 ու կը դատէ: Ճշմարի՛տ ճշմարի՛տ կ'ըսեմ ձեզի.
Թէ որ մէկը իմ խօսքս պահէ, յաւիտեան մահ
52 պիտի չտեսնէ: Ան ատենը Հրէաները ըսին անոր.

Ես. կգ. 16: կդ. 8: Սաղ. ա. 6:
Ա Յօհ. ե. 1:
Գլ. ժզ. 27: ժէ. 8, 25:
Գլ. ե. 43: է. 28, 29:
Գլ. է. 17:
Մատ. ժդ. 38: ա Յօհ. գ. 8:
Յուդ. 6:
Գլ. ժ. 26, 27: ա Յօհ. գ. 6:
Գլ. է. 20: ժ. 20: Հմր 52:
Գլ. ե. 41: է. 18:
Գլ. ե. 24: ժա. 26:

Հիմա գիտցանք որ քու նեղդ դև կայ . Աբրահամ մեռաւ՝ ու մարգարէները . և դուն կ'ըսես , Թէ որ մէկը իմ խօսքս պահէ , յաւիտեան մա-
53 հուան համը պիտի չառնէ : Մի՞թէ դուն աւելի՞ մեծ ես մեր հայր Աբրահամէն՝ որ մեռաւ . ու մարգարէներն ալ մեռան . դուն քեզ ո՞վ կ'ընես :
54 Յիսուս պատասխան տուաւ . Թէ որ ես ինքզինքս փառաւորեմ , իմ փառքս բան մը չէ . Իմ Հայրս է՝ որ զիս կը փառաւորէ , որուն համար դուք
55 կ'ըսէք Թէ Մեր Աստուածն է . Ու անիկայ չէք ճանչնար . բայց ես գիտեմ անիկայ . ու Թէ որ ըսեմ՝ Թէ անիկայ չեմ գիտեր , ձեզի պէս սուտախօս պիտի ըլլամ . հապա ես գիտեմ անիկայ ,
56 և անոր խօսքը կը պահեմ : Ձեր Հայրը Աբրահամ ցանկացաւ իմ օրս տեսնելու . ու տեսաւ և
57 ուրախացաւ : Ուստի Հրէաները ըսին անոր . Դուն տակաւին յիսուն տարեկան չես , Աբրահա՞մն
58 ալ տեսաւ : Յիսուս ըսաւ անոնց . Ա՛մէնէ՛ն ճշմարի՛տ կ'ըսեմ ձեզի , Աբրահամին ըլլալէն
59 առաջ եմ ես : Ան ատենը Հրաբուր վերցուցին՝ որ անոր վրայ նետեն . բայց Յիսուս ծածկուեցաւ ու-նոնց ալէրէն , և Հանդէսէն անցնելով՝ տաճա-րէն դուրս ելաւ , ու այսպէս գնաց :

ճ Ջաք . ա . 5 ; Երբ . ժա . 13 ;
յ Գլ . ե . 31 ;
ի Գլ . ե . 41 ; ժգ . 14 ; ժէ . 1 ; Գոր . գ . 13 ;
* Ո՛նձէ՛ ձեր
ն Գլ . է . 28 , 29 ;
ղ Ղև . ժ . 24 ;
շ Երբ . ժա . 18 ;
ո Եզ . դ . 14 ; Ես . խգ . 13 ; Գլ . ժէ . 5 , 24 ; Կող . ա . 17 ; Ցայտ . ա . 8 ;
չ Գլ . ժ . 31 , 39 ; ժա . 8 ;
ջ Ղև . գ . 30 ;

ԳԼՈՒԽ Թ

1 Ե Ու երբոր կ'անցնէր , մէկ մարդ մը տեսաւ կոյր
2 ծնած . Ու իր աշակերտները հարցուցին իրեն , ու ըսին . Ռաբբի՝ ո՞վ հնդ է մեղքը , սա՞ծ՝ Թէ
3 իր ծնողացը , որ անիկայ կոյր ծնաւ : Պատասխան տուաւ Յիսուս . Ո՛չ սա՛ն է մեղքը , ո՛չ ալ իր ծնողացը . Հապա՝ որ Աստուծոյ գործքերը
4 սա՛ն վրայ յայտնի ըլլան : Ինչո՞ւ որ ցորեկ է , պէտք է որ զիս խրկողին գործքերը գործեմ . գի-շերը կու գայ , որ ան ատենը մէկը չկրնար գոր-
5 ծել : Երբ որ ես աշխարհի մէջ եմ , Ե աշ-
6 խարհի լո՛յսն եմ : Երբոր սա ըսաւ , Ի թուքնաւ գետինը , և թուքովը կաւ շինեց , ու ան կաւը
7 կոյրին աչքերուն վրայ ծեփեց . Ու ըսաւ անոր . Գնա՝ Լուացուէ Սելոամի աւազանին մէջ , (որ Խրկուած կը թարգմանուի .) Ը ուստի գնաց ու
8 լուացուեցաւ , նկաւ ու կը տեսնէր : Ուստի դրա-ցիները՝ և անոնք որ առաջուց տեսած էին զանիկայ որ * մուրացկան էր , կ'ըսէին . Նիկայ չէ՞ր որ կը
9 նստէր և կը մուրար . ոմանք կ'ըսէին , Անիկայ է . Ուրիշները կ'ըսէին , Անոր նման դէ՛ն է . Ի-
10 նքը կ'ըսէր Թէ , Ես եմ : Ուստի ըսին իրեն .
11 Ա՛պա ինչո՞ր բացուեցան քու աչքերդ : Ինքը պատասխան տուաւ ու ըսաւ . Ը Յիսուս կոչուած մարդ մը կաւ շինեց , ու աչքերս ծեփեց , և ըսաւ ինծի . Գնա Սելոամի աւազանը՝ ու լուացուէ .
12 ես ալ գացի լուացուեցայ ու կը տեսնեմ : Ան ըսին իրեն . Ո՞ւր է անիկայ . ըսաւ անոնց . Չեմ
13 գիտեր :
14 Փարիսեցիներուն տարին զանիկայ՝ որ առնուով կոյր էր : Ան շաբաթ օր էր՝ երբոր Յիսուս կաւը

– Հմր 34 ;
բ Գլ . ժա . 4 ;
ե Գլ . դ . 34 ; է . 19 , 36 ; ժա . 9 ; ժբ . 35 ; ժէ . 4 ;
զ Գլ . ա . 5 , 9 ; գ . 19 ; ը . 12 ; ժբ . 35 , 46 ;
թ Մաթ . է . 33 ; ը . 23 ;
ղ Նէհեմ . գ . 15 ;
ի Տե՛ս գ Թագ . է . 14 ;
* Ո՛նձէ՛ կոյր
ը Հմր 6 , 7 ;

ԳԼ . Թ

1 Քրիստոս՝ ի ծնէ կոյրին աչքերը կը բանայ : 8 Ան ըժշկուած մարդը փարիսեցւոց կը տարուի , 13 որոնք բարկանալով՝ դուրս կ'ընեն զանիկայ իրենց ժողովարանէն . 35 բայց Յիսուս կ'ընդունի զանիկայ . ու ան ալ կը հաւատայ անոր : 39 Քրիստոս զրուանք կը լուսաւորէ :

15 չինեց , ու անոր աչքերը բացաւ : Նորէն փարի-
սեցիներն ալ կը հարցընէին իրեն , թէ ինծո՛ր կը
տեսնէ . անիկայ ալ ըսաւ անոնց . Կաւ դրաւ
աչքերուս վրայ , ու լուացուեցայ և կը տեսնեմ :
16 Ասոր վրայ փարիսեցիներէն ոմանք կ'ըսէին . Ան
մարդը Աստուծմէ չէ , ինչու որ շաբաթ օրը չպա-
հեր . ուրիշները կ'ըսէին . Ինծո՛ր կրնայ մեղա-
ւոր մարդ մը ասանկ հրաշքներ ընել . Ե ու մէջեր-
17 նին երկպառակութիւն կար : Նորէն ըսին կոյ-
րին . Դուն ի՞նչ կ'ըսես անոր համար՝ որ քու աչ-
քերդ բացաւ . ան ալ ըսաւ է թէ , Մարգարէ մըն
18 է : Իսկ Հրէաները չէին հաւատար անոր հա-
մար՝ թէ կոյր էր ու բացուեցաւ , մինչև որ ան
19 աչքը բացուածին ծնողքը կանչեցին . Ու անոնց
հարցուցին ու ըսին . Ա՞ս է ձեր որդին , որուն
համար դուք կ'ըսէք թէ կոյր ծնաւ . Հապա հիմա
20 ինծո՛ր կը տեսնէ : Անոր ծնողքը պատասխան
տուին անոնց ու ըսին . Գիտենք որ ասիկայ է մեր
21 որդին , և որ ինքը կոյր ծնաւ . Բայց հիմա ինծո՛ր
կը տեսնէ , չենք գիտեր , կամ թէ ո՛վ բացաւ ա-
նոր աչքերը , մենք չենք գիտեր . ինքը չափահաս է ,
իրեն հարցուցէք . Թող ինքը խօսի իրեն համար :
22 Ա՛ս ըսին անոր ծնողքը , Հրէաներէն վախնալ-
նուն համար . քանզի Հրէաները միաբան հաւա-
նութեամբ որոշեր էին որ եթէ մէկը անիկայ
Քրիստոս դաւանի , է ժողովարանէն դուրս ձգուի :
23 Ասոր համար անոր ծնողքը ըսին թէ , Ինքը չա-
24 փահաս է , իրեն հարցուցէք : Ուստի նորէն կան-
չեցին ան մարդը որ կոյր էր , ու ըսին անոր . Ե Աս-
տուծոյ փառք տուր , Հ մենք գիտենք որ ան մարդը
25 մեղաւոր է : Անիկայ ալ պատասխան տուաւ ու

Ը Հմր 33 · Գլ · դ · 2 ·
Ժ Գլ · է · 12 , 43 · ժ · 19 ·
Ի Գլ · դ · 19 · զ · 14 ·
Լ Գլ · է · 13 · ժբ · 42 · ժթ · 38 · Գոր · և · 13 ·
Խ Հմր 34 · Գլ · ժգ · 2 ·
Ծ Ցես · է · 19 · ա Թագ · զ · 5 ·
Կ Հմր 18 ·

ըսաւ . Թէ որ մեղաւոր է , ես չեմ գիտեր . միայն
26 այս գիտեմ որ կոյր էի և հիմա կը տեսնեմ : Նորէն
ըսին անոր . Ի՞նչ բրաւ քեզի . քու աչքերդ ին-
27 ո՛ր բացաւ : Պատասխան տուաւ անոնց . Ա՛ր-
մա ըսի ձեզի՝ ու չլսեցիք . ինչո՞ւ համար նորէն
լսել կ'ուզէք . միթէ դո՞ւք ալ կ'ուզէք անոր
28 աշակերտ ըլլալ : Անոնք նախատելով զանիկայ՝
ըսին . Դուն ես անոր աշակերտը . իսկ մենք
29 Մովսէսին աշակերտներն ենք : Գիտենք՝
որ Աստուած Մովսէսին հետ խօսեցաւ . Հ բայց
30 ասիկայ չենք գիտեր թէ ո՛ւրկից է : Պատասխան
տուաւ մարդը և ըսաւ անոնց . Յ Արդիկայ է զարմա-
նալու բանը՝ որ դուք չէք գիտեր թէ ո՛ւրկից է , և
31 անիկայ իմ աչքերս բացաւ : Գիտենք որ Ղ Աս-
տուած մեղաւորներուն մտիկ չընէր . բայց թէ որ
մէկը աստուածապաշտ ըլլայ , ու անոր կամքը
32 կատարէ , անոր մտիկ կ'ընէ : Աշխարհիս սկիզբէն
՚ի վեր լսուած չէ որ մարդ մը կոյր ծնածի մը աչ-
33 քերը բացած է : Ո՛թէ որ Աստուծմէ չըլլար ան
34 մարդը՝ բան մըն ալ չէր կրնար ընել : Պատաս-
խան տուին և ըսին անոր . Ո՛ Դուն բոլորովին մե-
ղաց մէջ ծնած ես , ու մեզի վարդապետութի՞ւն
կ'ընես . և դուրս ըրին անիկայ :
35 Յիսուս լսեց որ զանիկայ դուրս ըրին , ու երբոր
գտաւ զանիկայ՝ ըսաւ անոր . Դուն կը հաւատա՞ս
36 Ո Աստուծոյ Որդիին : Անիկայ պատասխան տուաւ՝
37 ու ըսաւ . Տէ՛ր , ո՛վ է՝ որ հաւատամ անոր : Ու
Յիսուս ըսաւ անոր . Տեսար ալ անիկայ , Ն և քե-
38 զի հետ խօսողը ան է : Անիկայ ալ ըսաւ . Կը

Հ Գլ · ը · 14 ·
Յ Գլ · գ · 10 ·
Ղ Ցոր · իե · 9 · լե · 12 · Սազ · ժը · 41 · լդ · 15 · կղ · 18 · Առակ · ա · 28 · ժե · 29 · իը · 9 · Ես · ա · 15 · Երեմ · ժա · 11 · ժգ · 12 · Եզեկ · ը · 18 · Միք · գ · 4 · Զաք · է · 18 ·
Ո Հմր 16 ·
Ո Հմր 2 ·
Ս Մատ · ժդ · 33 · ժզ · 16 · Մար · ա · 1 · Գլ · ժ · 36 · ա Ցօհ · է · 13 ·
Վ Գլ · դ · 26 ·

հաւատամ՝ Տէր. ու անոր երկրպագութիւն ըրաւ։
39 Եւ Յիսուս ըսաւ. Ն Ես դատաստանի համար եկայ
աս աշխարհս, ՝ որ չտեսնողները տեսնեն, և տես-
նողները կուրանան։
40 Եւ փարիսեցիներէն ոմանք որ իր հետն էին, աս
բաները լսելով՝ Ն ըսին իրեն. Միթէ մե՞նք ալ
41 կոյր ենք։ Յիսուս ըսաւ անոնց. Ղ Թէ որ կոյր
ըլլայիք, դուք մեղք չէիք ունենար. բայց հիմա
կ'ըսէք թէ Կը տեսնենք. ասոր համար ձեր մեղքը
ձեր վրայ կը մնայ։

ԳԼ. Ժ

1 Քրիստոս է կենաց դուռը՝ և բարի հովիւը։ 19 Հրէից տար-
բեր կարծիքները անոր վրայով։ 24 Յիսուս իր գործքերովը
կը ցուցընէ թէ ինքն է Քրիստոսը՝ Աստուծոյ Որդին. 39
Հրէից ձեռքէն կը փախչի, 40 և դարձեալ կ'երթայ Յորդա-
նանու միւս կողմը, ուր տեղ շատերը կը հաւատան իրեն։

1 Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի. Ան որ դռնէն
չմտներ ոչխարներուն բակը, հապա ուրիշ
2 տեղէն կ'ելլէ, անիկայ գող ու աւազակ է։ Բայց
ան որ դռնէն կը մտնէ, անիկայ ոչխարներուն հո-
3 վիւն է։ Դռնապանը կը բանայ անոր, և ոչխար-
ները անոր ձայնին կը լսեն, ու իր ոչխարները
անունովնին կը կանչէ, և դուրս կը հանէ զանոնք։
4 Ու երբոր իր ոչխարները կը հանէ, անոնց առջևէն
կ'երթայ, ու ոչխարները իր ետևէն կ'երթան.
5 ինչու որ անոր ձայնը կը ճանչնան։ Սակայն օտա-
րի ետևէ չեն երթար. հապա անկէ կը փախչին,
ինչու որ օտարներուն ձայնը չեն ճանչնար։
6 Յիսուս աս առակը ըսաւ անոնց. բայց անոնք
7 չէին իմանար՝ թէ ինչ էր որ իրենց կը խօսէր։ Եւ
Յիսուս նորէն ըսաւ անոնց. Ճշմարիտ ճշմարիտ
8 կ'ըսեմ ձեզի. Ես եմ ոչխարներուն դուռը։ Ամէն
անոնք որ ինծմէ առաջ եկան, գող ու աւազակ

Ն Գլ. Ե. 22, 27։ Տես գլ. գ. 17։ Ժբ. 47։
՝ Մատ. Ժդ. 13։
Ն Հռով. բ. 19։
Ղ Գլ. Ժե. 22, 24։

9 էին. բայց անոնց չլսեցին ոչխարները։ Ա Ես եմ
դուռը. Թէ որ մէկը ինծմէ ներս մտնէ՝ պիտի
փրկուի, ու պիտի մտնէ ու ելլէ, և արօտ գտնէ։
10 Գողը չգար, միայն թէ գողնալու և սպաննելու
ու կորսընցընելու համար. ես եկայ որ կեանք ունե-
11 նան, և ալ աւելի ունենան։ Բ Ես եմ բարի
հովիւը. բարի հովիւը իր կեանքը ոչխարներուն
12 համար կը դնէ։ Բայց վարձկանը որ հովիւ չէ,
ու ոչխարները իրը չեն, երբոր կը տեսնէ գայլը
որ կու գայ, Գ կը թողու ոչխարները ու կը փախ-
չի. և գայլը կը յափշտակէ ոչխարները, ու
13 զանոնք կը ցրուէ։ Եւ վարձկանը կը փախչի,
ինչու որ վարձկան է, ու իր հոգը չէ ոչխարնե-
14 րուն համար։ Ես եմ բարի հովիւը, Դ և կը
ճանչնամ իմիններս, ու կը ճանչցուիմ իմիննե-
15 րէս։ Ե Ինչպէս որ Հայրը զիս կը ճանչնայ, ես
ալ Հայրը կը ճանչնամ, Զ ու իմ կեանքս ոչխար-
16 ներուն համար կը դնեմ։ Ե Ուրիշ ոչխարներ ալ
ունիմ, որոնք աս բակէն չեն. անոնք ալ պէտք է
որ բերեմ. ու իմ ձայնիս պիտի լսեն, Ը և պիտի
17 ըլլան մէկ հօտ ու մէկ հովիւ։ Անոր համար իմ
Հայրս զիս կը սիրէ, Բ որ ես իմ կեանքս կը դնեմ,
18 որ նորէն առնեմ անիկայ։ Մէկը չհաներ անիկայ
ինծմէ, հապա ես կը դնեմ անիկայ ինքիրմէս. իշ-
խանութիւն ունիմ անիկայ դնելու, Ժ և իշխանու-
թիւն ունիմ անիկայ նորէն առնելու. Ի աս պա-
տուէրը իմ Հօրմէս առի։
19 Լ Նորէն երկպառակութիւն կ'ըլլար Հրէից մէջ

Ա Գլ. Ժդ. 6։ Եփե. բ. 18։
Բ Ես. խ. 11։ Եզեկ. լդ. 12, 23։ լէ. 24։ Եբր. Ժգ. 20։ ա Պետ. բ. 25։ ե. 4։
Գ Զաք. Ժա. 16, 17։
Դ բ Տիմ. բ. 19։
Ե Մատ. Ժա. 27։
Զ Գլ. Ժե. 13։
Է Ես. ծզ. 8։
Ը Եզեկ. լէ. 22։ Եփե. բ. 14։ ա Պետ. բ. 25։
Թ Ես. ծգ. 7, 8, 12։ Եբր. բ. 9։
Ժ Գլ. բ. 19։
Ի Գլ. զ. 33։ Ժե. 10։ Գոր. բ. 24, 32։
Լ Գլ. է. 43։ Թ. 16։

20 աս խօսքերուն համար ։ Եւ անոնցմէ շատերը կ'ը-
սէին . Է Դեւ կայ ատոր ներսի դին՝ ու խելքռած է ,
21 ինչո՞ւ ատոր մտիկ կ'ընէք ։ Ուրիշները կ'ըսէին .
Աս խօսքերը դիւահարի խօսքեր չեն . միթէ ՀԴեւը
կրնա՞յ կոյրերուն աչքերը բանալ ։
22 Ան ատենը Երուսաղէմ նաւակատիքի տօնը ե-
23 ղաւ , ու ձմեռ էր ։ Եւ Յիսուս կը պտըտէր տա-
24 ճարին մէջ Հ Սողոմոնին սրահը ։ Եւ Հրէաները
անոր չորս կողմը առին՝ ու ըսին անոր . Մինչև
ե՞րբ մեզ տարակուսանաց մէջ կը թողուս . Թէ
որ Քրիստոսը դուն ես , մեզի համարձակ ըսէ ։
25 Յիսուս պատասխան տուաւ անոնց . Չեզի ըսի՝ ու
չէք հաւատար . Ձան գործքերը՝ որ ես իմ Հօրս
անունովը կը գործեմ , անոնք կը վկայեն ինծի հա-
26 մար ։ Չ Բայց դուք չէք հաւատար , ինչու որ իմ
27 ոչխարներէս չէք , * ինտոր որ ձեզի ըսի '' ։ Ճ Իմ
ոչխարներս իմ ձայնիս կը լսեն , ես ալ անոնք կը
28 ճանչնամ , ու իմ ետևէս կու գան . Եւ ես ա-
նոնց յաւիտենական կեանք կու տամ , Մ ու յաւի-
տեան պիտի չկորսուին . և մէկը իմ ձեռքէս պիտի
29 չյափշտակէ զանոնք ։ Յ Իմ Հայրս Ն որ անոնք ին-
ծի տուաւ , ամենէն մեծ է . և մէկը չկրնար իմ
30 Հօրս ձեռքէն յափշտակել ։ Չ Ես ու Հայրը մէկ
ենք ։
31 Ան ատենը Ո Հրէաները նորէն քարեր վերցու-
32 ցին , որ անիկայ քարկոծեն ։ Յիսուս պատասխան
տուաւ անոնց . Շատ բարի գործքեր ցուցուցի
ձեզի իմ Հօրմէս , անոնցմէ ո՞ր գործին համար

Է Գլ. է. 20 ։ ը. 48, 52 ։
Ժ Ել. դ. 11 ։ Սաղ. ղգ. 9 ։ ճխզ. 8 ։
Ի Գլ. թ. 6, 7, 32, 33 ։
Հ Գոր. գ. 11 ։ ե. 12 ։
Ձ Հմր 38 ։ Գլ. գ. 2 ։ ե. 36 ։
Ղ Գլ. ը. 47 ։ ա Յօհ. դ. 6 ։
* Ոմանք չունին ։
Ճ Հմր 4, 14 ։
Մ Գլ. զ. 37 ։ ժէ. 11, 12 ։ ժը. 9 ։
Յ Գլ. ժդ. 28 ։
Ն Գլ. ժէ. 2, 6, ԽԸ ։
Չ Գլ. ժէ. 11, 22 ։
Ո Գլ. ը. 59 ։

33 զիս կը քարկոծէք ։ Հրէաները պատասխան տուին
անոր՝ ըսելով . Բարի գործի համար քեզ չենք
քարկոծեր , հապա հայհոյութեան համար , և
քանզի դուն որ մարդ ես , Չ ինքզինքդ Աստուած
34 կ'ընես ։ Յիսուս պատասխան տուաւ անոնց .
Ղ Չէ՞ որ ձեր օրէնքին մէջը գրուած է . Ես ըսի
35 թէ դուք աստուածներ էք ։ Թէ որ աստուածներ
կ'անուանէ զանոնք , Չ որոնց որ Աստուծոյ խօսքը
եղաւ , (ու կարելի չէ որ ան գրուածը աւրուի ,)
36 Ա Հապա ան որ Հայրը սրբեց՝ Ա և աշխարհք խըր-
կեց , դուք անոր կ'ըսէ՞ք թէ Հայհոյութիւն
կ'ընես , Չ Աստուծոյ Որդի եմ Ր ըսելուս համար ։
37 Բ Թէ որ իմ Հօրս գործքերը չեմ գործեր , ինծի
38 մի՛ հաւատաք . Հապա թէ որ կը գործեմ , թէև
ինծի չէք հաւատար , Ց գոնէ գործքերո՛ւն հաւա-
տացէք , որ գիտնաք ու ճանչնաք՝ Ա թէ Հայրը իմ
մէջս է , և ես անոր մէջ ։
39 Ի Դարձեալ կը փնտռէին զանիկայ բռնել , և
40 անոնց ձեռքէն ելաւ ։ Ու նորէն գնաց Յորդանա-
նու անդիի կողմը՝ ան տեղը , Ի ուր որ Յովհաննէս
41 առաջուց կը մկրտէր , ու հոն կեցաւ ։ Եւ շատերը
եկան անոր՝ ու կ'ըսէին . Իրաւ Յովհաննէս մէկ
42 հրաշք մը չըրաւ . Ծ Բայց ինչ որ Յովհաննէս ը-
սաւ անոր համար , ամենը ճշմարիտ էր . Ֆ և շատ
մարդիկ հոն անոր հաւատացին ։

Չ Գլ. ե. 18 ։
Ղ Սաղ. ձբ. 6 ։
Չ Հռով. ժդ. 1 ։
Ա Գլ. զ. 27 ։
Ա Գլ. գ. 17 ։ ե. 36, 37 ։ ը. 42 ։
Վ Ղու. ա. 35 ։ Գլ. թ. 35, 37 ։
Ր Գլ. ե. 17, 18 ։ Հմր 30 ։
Բ Գլ. ժե. 24 ։
Ց Գլ. ե. 36 ։ ժդ. 10—12 ։
Ա Գլ. ժդ. 10, 11 ։ ժէ. 21 ։
Ի Գլ. է. 30, 44 ։ ը. 59 ։
Ի Գլ. ա. 28 ։
Ծ Գլ. գ. 30 ։
Ֆ Գլ. ը. 30 ։ ժա. 45 ։

ԳԼ. ԺԱ

1 Քրիստոս կը յարուցանէ չորս օրուան մեռած Ղազարոսը ։
45 Շատ Հրէաներ կը հաւատան ։ 47 Քահանայապետները և
փարիսեցիք ժողով կ'ընեն Քրիստոսի դէմ ։ 49 Կայիափային

մարգարէութիւնը ։ 54 Յիսուս իր անձը կը թագուցանէ ։ 55
Զատկի տօնին կը փնտռեն զանիկայ, և պատուէր կու տան
բռնելու ։

1 Ու Մարիամին և անոր քրոջը Մարթային գե-
զէն՝ Բեթանիայէն՝ Ղազարոս անունով մէկը
2 հիւանդ էր ։ Բ Ասիկայ ան Մարիամն էր, որ Տէրը
եղով օծեց, ու անոր ոտքերը իր մազերովը սրբեց,
3 որուն եղբայրը Ղազարոս հիւանդ էր ։ Ուստի իր
քոյրերը մարդ խրկեցին անոր՝ ու ըսին. Տէ՛ր՝ ահա՛
4 անիկայ՝ որ դուն կը սիրես, հիւանդ է ։ Յիսուս
երբոր լսեց, ըսաւ. Ա՛ս հիւանդութիւնը մահուան
համար չէ, Գ հապա Աստուծոյ փառացը համար,
5 որ Աստուծոյ Որդին անով փառաւորուի ։ Արդ՝
Յիսուս կը սիրէր Մարթան՝ և անոր քոյրը՝ ու
6 Ղազարոսը ։ Իսկ երբոր լսեց թէ հիւանդ է, ե-
7 ղած տեղը Դ երկու օր ալ կեցաւ ։ Եւ անկէ ետքը
ըսաւ աշակերտներուն. Եկէ՛ք նորէն Հրէաստան
8 երթանք ։ Աշակերտները իրեն ըսին. Ռա՛բբի՝
Է Հրէաները հիմա քեզ կը փնտռէին քարկոծե-
9 լու, ու նորէն հո՞ն կ՛երթաս ։ Պատասխան
առաւ Յիսուս. Չէ՞ որ օրը տասուերկու ժամ
է. Ը թէ որ մէկը ցորեկը քալէ, չսահիր. ինչու
10 որ ասա աշխարհիս լոյսը կը տեսնէ. Ի Բայց թէ որ
մէկը գիշերը քալէ, կը սահի. ինչու որ իր հե-
11 տը լոյս չկայ ։ Ա՛ս բաները ըսելէն ետև՝ ըսաւ ա-
նոնց. Ղազարոս մեր բարեկամը Ը քնացած է.
12 բայց կ՛երթամ որ անիկայ արթընցընեմ ։ Իր ա-
շակերտները ըսին. Տէ՛ր՝ թէ որ քնացած է, պի-
13 տի առողջանայ ։ Իսկ Յիսուս անոր մեռնելուն
համար կ՛ըսէր. բայց անոնք կը կարծէին թէ քուն

ա Ղու. ժ. 38, 39 ։
Բ Մատ. իզ. 7 ։ Մար. ժդ. 3 ։ Գլ. ժբ. 3 ։
Գ Գլ. թ. 3 ։ Հմր 40 ։
Դ Գլ. ժ. 40 ։
Ի Գլ. ժ. 31 ։
Ը Գլ. թ. 4 ։
Է Գլ. ժբ. 35 ։
Ը բ Օր. լա. 16 ։ Դան. ժբ. 2 ։ Մատ. թ. 24 ։ Գոր. է. 59 ։ ա Կոր. ժե. 18, 51 ։

14 քնանալուն համար կ՛ըսէր ։ Ա՛ն ատենը Յիսուս
15 յայտնապէս ըսաւ անոնց. Ղազարոս մեռաւ. Եւ
ես ուրախ եմ ձեզի համար՝ որ հոն չէի, որ դուք
16 հաւատաք. բայց Եկէ՛ք երթանք անոր ։ Թովմաս՝
որ Երկուորեակ կ՛ըսուէր, ըսաւ իր աշակերտա-
կիցներուն. Մենք ալ երթանք՝ որ անոր հետը
մեռնինք ։
17 Յիսուս երբոր եկաւ, գտաւ որ անիկայ արդէն
18 չորս օրուան գերեզմանը դրուած էր ։ Ու Բե-
թանիա՝ Երուսաղեմին մօտ էր՝ տասնուհինգ ասա-
19 պարէզի չափ ։ Եւ Հրէաներէն շատերը Մար-
թային ու Մարիամին եկած էին որ մխիթարեն
20 զանոնք՝ իրենց եղբօրը համար ։ Արդ՝ երբոր լսեց
Մարթա թէ Յիսուս կու գայ, զանիկայ դիմաւորե-
լու գնաց. բայց Մարիամ տանը մէջ նստեր էր ։
21 Եւ Մարթա ըսաւ Յիսուսին. Տէ՛ր՝ թէ որ հոս
22 ըլլայիր, իմ եղբայրս չէր մեռներ. Բայց գիտեմ
որ հիմա ալ Բ դուն ի՛նչ որ խնդրես Աստուծմէ,
23 Աստուած պիտի տայ քեզի ։ Յիսուս ըսաւ անոր.
24 Քու եղբայրդ յարութիւն պիտի առնէ ։ Մար-
թա ըսաւ անոր. Ժ Գիտեմ որ յարութեան ժա-
մանակը՝ վերջին օրը յարութիւն պիտի առնէ ։
25 Յիսուս ըսաւ անոր. Ես եմ Ի յարութիւնը և
Լ կեանքը. Ի ան որ ինծի կը հաւատայ, թէև
26 մեռնի՝ պիտի ապրի. Եւ ան ամէնը որ կենդանի
է՝ ու ինծի կը հաւատայ, յաւիտեան պիտի չմեռ-
27 նի. դուն կը հաւատա՞ս ասոր ։ Ըսաւ անոր.
Այո՛ Տէր՝ Ծ ես հաւատացեր եմ՝ որ դուն ես
Քրիստոսը Աստուծոյ Որդին, որ աշխարհք գալու
28 էիր ։ Ու երբոր ասա ըսաւ, գնաց իր քոյրը Մա-
րիամը գաղտուկ մը կանչեց՝ ըսելով. Վարդա-

Բ Գլ. թ. 31 ։
Ժ Ղու. ժդ. 14 ։ Գլ. ե. 29 ։
Ի Գլ. ե. 21 ։ զ. 39, 40, 44 ։
Լ Գլ. ա. 4 ։ զ. 35 ։ ժդ. 6 ։ Կող. գ. 4 ։ ա Յօհ. ա. 1, 2 ։
ե. 11 ։
Ի Գլ. գ. 36 ։ ա Յօհ. ե. 10, ԽԸ ։
Ծ Մատ. ժզ. 16 ։ Գլ. դ. 42 ։ զ. 14, 70 ։

29 պետրը եկեր է՝ ու քեզ կը կանչէ : Ընիկայ լսա-
30 ծին պէս՝ շուտ մը ելաւ ու եկաւ անոր : Իսկ Յի-
սուս դեռ գեղը եկած չէր . հապա ան տեղն էր ,
31 ուր որ Մարթա զանիկայ դիմաւորեց : Հայց
Հրէաները որ անոր հետը տանը մէջն էին՝ ու կը
մխիթարէին զանիկայ , երբոր տեսան որ Մարիամ
շուտ մը ելաւ ու գնաց , իրենց ալ անոր ետևէն
գացին , ըսելով թէ Գերեզմանը կ'երթայ՝ որ հոն
32 տեղը լայ : Իսկ Մարիամ երբոր Յիսուսին եղած
տեղը եկաւ , ու զանիկայ տեսաւ , անոր ոտքը ի-
նալով ըսաւ անոր . Տէր՝ թէ որ հոս ըլլայիր ,
33 իմ եղբայրս չէր մեռնէր : Յիսուս երբոր տեսաւ
անիկայ որ կու լար , և անոր հետ եղող Հրէանե-
րը որ կու լային , իր հոգւոյն մէջ հառաչեց ու
34 խռովեցաւ , Ու ըսաւ . Ո՞ւր դրած էք անիկայ .
35 ըսին իրեն . Տէր՝ եկո՛ւր ու տես : Յիսուս լա-
36 ցաւ : Ուստի Հրէաները կ'ըսէին . Նայեցէ՛ք
37 որչափ կը սիրէր զանիկայ : Ոմանցմէ ոմանք ալ
կ'ըսէին . Ոտիկայ՝ որ կոյրին աչքերը բացաւ ,
38 չէ՞ր կրնար ընել՝ որ ան ալ չմեռնէր : Յիսուս
նորէն իր սրտին մէջ հառաչելով՝ գերեզմանը կու
գայ . և անիկայ քարայր մըն էր , ու անոր վրայ
39 քար մը դրուած էր : Յիսուս ըսաւ . Վէկդի՛
բերէք ատ քարը . մեռելին քոյրը Մարթան ըսաւ
անոր . Տէր՝ արդէն հոտած պիտի ըլլայ , ինչու որ
40 չորս օրուան է : Ըսաւ անոր Յիսուս . Չհեզի
չըսի՞ որ՝ եթէ հաւատաս , Աստուծոյ փառքը
41 պիտի տեսնես : Ան առնը վեկդի բերին քարը .
և Յիսուս իր աչքերը վեր վերցուց ու ըսաւ .
Հա՛յր՝ շնորհակալ եմ քեզմէ , որ ինծի լսեցիր :
42 Ու ես գիտէի որ ամէն առեն ինծի կը լսես . Բայց
ատ բոլորտիքս կայնող ժողովուրդին համար ըսի ,

ա Հմր 19 ։
բ Հմր 21 ։
գ Ղու · ժթ · 41 ։
դ Գլ · թ · 6 ։
ե Հմր 4 , 23 ։
զ Գլ · ժբ · 30 ։

43 որ հաւատան թէ դուն խրկեցիր զիս : Ու ատ
ըսելէն ետքը , մեծ ձայնով մը կանչեց . Ղազարոս
44 դո՛ւրս եկուր : Մեռելն ալ ելաւ ոտքերը ու ձեռ-
քերը պատանքով կապած , և երեսը վարշամակով
պատած . Յիսուս ըսաւ անոնց . Արձրկեցէ՛ք ատի-
կայ , ու թողէ՛ք որ երթայ :
45 Ու Հրէաներէն շատերը՝ որ Մարիամին եկեր
էին , և երբոր Յիսուսին ըրածը տեսան , հաւատա-
46 ցին իրեն : Հայց անոնցմէ ոմանք գացին փարիսե-
ցիներուն , ու Յիսուսի ըրածը անոնց պատմե-
ցին :
47 Ուստի ա.քահանայապետները և փարիսեցիները
ժողով դումարեցին՝ ու ըսին . Ի՞նչ ընենք ,
48 քանզի ատ մարդը շատ հրաշքներ կ'ընէ : Թող
որ անիկայ ատանկ թող տանք , ամէնքն ալ անոր պի-
տի հաւատան , և Հռովմայեցիք պիտի գան՝ ու
49 մեր տեղը ու ազգը պիտի վերցընեն : Ու անոնց-
մէ մէկը ա Կայիափա անուանով՝ որ ան տարւոյն քա-
հանայապետն էր , ըսաւ անոնց . Դուք բան մը
50 չէք գիտեր . Ու չէք ալ խորհիր , թէ աղեկ է
մեզի՝ որ մէկ մարդ մը ժողովուրդին համար մեռնի ,
51 ու բոլոր ազգը չկորսուի : Հայց ատ բանը չէ թէ
ինքիրմէն զըուցեց , հապա ան տարւոյն քահանա-
յապետը ըլլալով , մարգարէացաւ՝ թէ Յիսուս
52 ազգին համար պիտի մեռնէր . Ա Ու չէ թէ միայն
ազգին համար , Հապա որ Աստուծոյ ցիրուցան
եղած որդիները ալ մէկտեղ ժողվէ :
53 Ուստի ան օրէն ետև խորհուրդ ըրին որ սպաննեն
54 զանիկայ : Ուստի Յիսուս անկէ ետքը համար-

ա Գլ · ի · 7 ։
բ Գլ · բ · 23 ։ ժ · 42 ։ ժբ · 11 , 18 ։
գ Սաղ · բ · 2 ։ Մատ · իգ · 3 ։ Մար · ժգ · 1 ։ Ղու · իբ · 2 ։
դ Գլ · ժբ · 19 ։ Գոր · գ · 16 ։
ե Ղու · գ · 2 ։ Գլ · ժը · 14 ։ Գոր · գ · 6 ։
զ Գլ · ժը · 14 ։
է Ես · խթ · 6 ։ ա Ցովհ · բ · 2 ։
ը Գլ · ժ · 16 ։ Եփես · բ · 14 , 15 , 16 , 17 ։
թ Գլ · գ · 1 , 3 ։ է · 1 ։

ձակ չէր պտըտեր Հրէից մէջ, հապա անկէ անա-
պատին մօտ տեղ մը գնաց. մէկ քաղաք մը՝ որուն
անունը Էֆրայիմ էր. ու իր աշակերտներուն
հետ մէկտեղ հոն կը կենար:
55 Դ Եւ Հրէից զատիկը մօտ էր, ու ան տեղէն
շատ մարդիկ զատկէն առաջ Երուսաղէմ ելան, որ
56 ինքզինքնին մաքրեն. Եւ Ր կը փնտռէին Յիսուսը,
ու տաճարին մէջ կեցած ատեննին իրարու կ'ըսէ-
ին. Ձեզի ի՞նչպէս կ'երևնայ, թէ ... տօնիս բնաւ
պիտի չգա՞յ: Իսկ քահանայապետները ու փարի-
սեցիները պատուէր տուեր էին, որ եթէ մէկը
գիտնայ անոր ո՛ւր տեղ ըլլալը՝ իմացընէ, որ անի-
կայ բռնեն:

ԳԼ. ԺԲ

1 Յիսուս կը գովէ Մարիամը՝ որ իր ոտքը օծեց: 9 Ժողովուր-
դը կու գայ Ղազարոսը տեսնելու: 10 Քահանայապետները
խորհուրդ կ'ընեն զանիկայ սպաննելու: 12 Քրիստոս իշու
վրայ հեծած՝ Երուսաղէմ կը մտնէ: 20 Քանի մը Յոյներ կը
ցանկան զինքը տեսնելու: 23 Քրիստոս իր մահը կը
նախաձայնէ: 37 Հրէից կուրութիւնը: 42 Իշխաններէն
շատերը կը հաւատան Յիսուսին, բայց փարիսեցիներէն
վախնալով՝ զանիկայ յայտնի չեն դաւանիր:

1 Իսկ Յիսուս զատկէն վեց օր առաջ Բեթանիա
եկաւ, ... ուր էր Ղազարոս՝ մեռեալը, որն սր
2 Յիսուս մեռելներէն յարուց: Բ Եւ հոն անոր
ընթրիք մը ըրին. ու Մարթա սպասաւորութիւն
կ'ընէր, և Ղազարոս անոր հետ սեղան նստողնե-
3 րուն մէկն էր: Իսկ Գ Մարիամ մէկ լիտր նարդոսի
պատուական մեծագին եղ առնելով, Յիսուսի
ոտքերը օծեց, ու իր մազերովը անոր ոտքերը
սրբեց. և տունը եղին անուշահոտութեամբը լեցուե-
4 ցաւ. Ան ատենը աշակերտներուն մէկը Իսկարի-
ովտակի Սիմոնեան Յուդան՝ որ զանիկայ պիտի
5 մատնէր, ըսաւ. Ինչո՞ւ համար ատ եղը չծախուե-

Վ Տե՛ս բ Մն. ժգ. 19:
Դ Գլ. բ. 13: ե. 1: զ. 4:
Ր Հմր 8:
... Գլ. ժա. 1, 43:
Բ Մատ. իզ. 3: Մար. ժդ. 3:
Գ Ղու. ժ. 38, 39: Գլ. ժա. 2:

ցաւ իրեք հարիւր դահեկանի, որ աղքատներուն
6 տրուէր: Ան ըսաւ, չէ՞ թէ աղքատներուն համար
իր հոգն էր, հապա որ գող էր, Դ ու գանձանակը
ինքը կը պահէր, և ի՞նչ որ ձգուէր՝ ինքը կը
7 կրէր: Իսկ Յիսուս ըսաւ. Թո՛ղ տուր ատոր.
ատ բանը իմ պատանքուելուս օրուանը համար
8 պահեց: Ե Վասն զի աղքատները ամէն ատեն ձեր
հետը ունիք, բայց զիս ամէն ատեն չունիք:
9 Ուստի Հրէաներէն շատ ժողովուրդ անոր հոն
ըլլալը իմացան. ու եկան, չէ՞ թէ մինակ Յիսուսի
համար, հապա որ Ղազարոսն ալ տեսնեն, Ն որն
10 որ մեռելներէն յարուց: Ե Իսկ քահանայապետ-
ները խորհուրդ ըրին՝ որ Ղազարոսն ալ մեռցընեն.
11 Ը Ինչու որ Հրէաներէն շատերը անոր պատճառովը
կ'երթային ու կը հաւատային Յիսուսին:
12 Թ Հետևեալ օրը շատ ժողովուրդ՝ որ տօնին
եկած էին, երբոր լսեցին թէ Յիսուս Երուսաղէմ
13 կու գայ, Արմաւենիի ոստեր առին, ու ելան զա-
նիկայ դիմաւորելու, և կ'աղաղակէին. Ժ Ովսաննա՝
օրհնեալ է Իսրայէլի թագաւորը՝ որ Տէրոջը անու-
14 նովը կու գայ: Եւ Ի Յիսուս աւանակ մը գտնելով՝
15 անոր վրայ նստաւ, ինչպէս որ գրուած է. Լ Մի՛
վախնար ո՛վ Սիօնի աղջիկ. ահա՛ քու Թագաւորդ
16 կու գայ իշու աւանակի վրայ նստած: Ի Եւ անոր
աշակերտները առաջ չիմացան ասբաները. Ծ բայց
երբոր Յիսուս փառաւորուեցաւ, Կ ան ատենը միտ-
քերնին բերին, թէ ասբաները անոր համար
գրուած էր, և թէ իրենք ասբաները ըրին անոր:
17 Հ Եւ իր հետը եղող ժողովուրդը վկայութիւն կու

Դ Գլ. ժգ. 29:
Ե Մատ. իզ. 11: Մար. ժդ. 7:
Զ Գլ. ժա. 43, 44:
Է Ղու. ժզ. 31:
Ը Գլ. ժա. 45: Հմր 18:
Թ Մատ. իա. 8: Մար. ժա. 8: Ղու. ժթ. 35, 36, ԵՃ:
Ժ Սաղ. ճժը. 25, 26:
Ի Մատ. իա. 7:
Լ Զաք. թ. 9:
Խ Ղու. ժը. 34:
Ծ Գլ. է. 39:
Կ Գլ. ժդ. 26:
Հ Հմր 11:

տար, թէ Ղազարոսը գերեզմանէն դուրս կանչեց,
18 ու մեռելներէն յարուց զանիկայ: Ասոր համար ալ
ժողովուրդը զանիկայ դիմաւորեց. վասն զի լսեցին
19 թէ անիկայ աս հրաշքը ըրած էր: Իսկ փարիսե-
ցիները իրարու կ'ըսէին. ՝Կը տեսնէ՞ք որ օգուտ
մը չէք կրնար ընել. ահա՛ բոլոր աշխարհ անոր
ետևէն գնաց:
20 Եւ հոն Ղքանի մը Յոյներ կային Ճտօնին երկըր-
21 պագութիւն ընելու ելլողներուն մէջ: Ասոնք Փի-
լիպպոսին եկան, ՄՈՐ ինքը Գալիլեայի Բեթսայի-
դայէն էր, և կ'աղաչէին անոր՝ ու կ'ըսէին. Տէ՛ր՝
22 կ'ուզենք Յիսուսը տեսնել: Փիլիպպոս եկաւ՝ ու
Անդրէասին ըսաւ. և նորէն Անդրէաս ու Փիլիպպոս
23 Մեկտեղ Յիսուսին ըսին: Յիսուս ալ պատասխան
տուաւ անոնց՝ ու ըսաւ. ՄԺամանակը հասաւ, որ
24 փառաւորուի Որդին մարդոյ: Ճշմարի՛տ ճշմա-
րի՛տ կ'ըսեմ ձեզի. ՆԹէ որ ցորենին հատը հողին
25 մէջ ի՛յնալով չմեռնի, Ինքը մինակ կը մնայ. հա-
պա թէ որ մեռնի, շատ արդիւնք կը բերէ: ՀԱն
որ իր անձը կը սիրէ, պիտի կորսընցընէ զանիկայ.
և ան որ իր անձը աս աշխարհիս մէջ կ'ատէ,
յաւիտենական կենաց համար պիտի պահէ զանի-
26 կայ: Թէ որ մէկը ինծի կը ծառայէ, թող իմ
ետևէս գայ. ՊՈՒ ես ո՛ւր որ եմ, իմ ծառաս ալ
հոն պիտի ըլլայ. Թէ որ մէկը ինծի կը ծառայէ,
27 Հայրը պիտի պատուէ զանիկայ: ՀՀիմա իմ հո-
գիս խռոված է. և ի՞նչ ըսեմ, թէ Հա՛յր՝ զիս
ազատէ՛ աս ժամէն. ՊԲայց ես ասոր համար եկայ

Ն Գլ. ժա. 47, 48:
Ղ Գոր. ժէ. 4:
Ճ գ Թագ. ը. 41, 42: Գոր. ը. 27:
Մ Գլ. ա. 44:
Յ Գլ. ժգ. 32: ժէ. 1:
Ն ա Կոր. ժե. 36:
Հ Մատ. ժ. 39: ժզ. 25: Մար. ը. 35: Ղու. Թ. 24: ժէ. 33:
Ո Գլ. ժդ. 3: ժէ. 24: ա Թես. դ. 16:
Չ Մատ. իզ. 38, 39: Ղու. ժբ. 50: Գլ. ժգ. 21:
Պ Ղու. իբ. 53: Գլ. ժը. 37:

28 աս ժամին: Հա՛յր՝ փառաւորէ՛ քու անունդ.
Ջան ատենը ձայն մը եկաւ երկինքէն. Փառաւո-
29 րեցի ալ, ու նորէն պիտի փառաւորեմ: Եւ
ժողովուրդը որ կայներ էր ու կը լսէր, կ'ըսէին՝
Որոտում կ'ըլլայ. ոմանք ալ կ'ըսէին՝ Հրեշտակ
30 խօսեցաւ իրեն հետ: Յիսուս պատասխան
տուաւ ու ըսաւ. ՌԱս ձայնը ինծի համար չե-
31 կաւ, հապա ձեզի համար: Հիմա է աս աշ-
խարհիս դատաստանը, հիմա աս աշխարհիս ՍԻշ-
32 խանը դուրս պիտի ձգուի: ՀԵս ալ երբոր երկ-
րէն բարձրանամ, Տամէնն ալ ինծի պիտի քա-
33 շեմ: ՐԱս բանս կը զրուցէր՝ իմացընելով թէ
34 ի՞նչ կերպ մահով պիտի մեռնէր: Ժողովուրդը
անոր պատասխանեց. ՅՄենք օրէնքէն լսեցինք՝ որ
Քրիստոսը յաւիտեան կը մնայ, և դուն ինտո՞ր
կ'ըսես թէ պէտք է Որդին մարդոյ բարձրանայ.
35 ո՞վ է ատ Որդին մարդոյ: Եւ Յիսուս անոնց
ըսաւ. Քիչ մը ատեն ալ ՍԼոյսը ձեր հետն է.
Ֆքանի որ լոյսը ունիք՝ քալեցէ՛ք, որ չըլլայ թէ
մութը ձեր վրայ հասնի. ՀԻնչու որ խաւարի մէջ
36 քալողը չգիտեր թէ ո՛ւր կ'երթայ: Քանի որ լոյսը
ունիք, հաւատացէ՛ք ան լոյսին՝ ՊՈՐ լուսոյ որդիք
ըլլաք. Յիսուս աս բաները զրուցեց, ու գնաց
ՖԱպահուեցաւ անոնցմէ:
37 Եւ թէպէտ այնքան հրաշքներ ըրած էր անոնց
38 առջևը, բայց անոնք չէին հաւատար իրեն. Որ

Ջ Մատ. գ. 17:
Ռ Գլ. ժա. 42:
Ս Մատ. ժբ. 29: Ղու. ժ. 18: Գլ. ժդ. 30: ժզ. 11: Գոր. իզ. 18: բ Կոր. գ. 4: Եփե. բ. 2: զ. 12:
Վ Գլ. դ. 14: ը. 28:
Տ Հռով. ե. 18: Եբր. բ. 9:
Ր Գլ. ժը. 32:
Ց Սաղ. ձթ. 36, 37: ճժ. 4: Ես. Թ. 7: ծգ. 8: Եզեկ. լէ. 25: Դան. բ. 44: է. 14, 27: Միք. դ. 7:
Ա Գլ. ա. 9: ը. 12: Թ. 5: Հմր 46:
Ֆ Երեմ. ժգ. 16: Եփե. ե. 8:
Ֆ Գլ. ժա. 10: ա Յօհ. բ. 11:
Ֆ Ղու. ժզ. 8: Եփե. ե. 8: ա Թես. ե. 5: ա Յօհ. բ. 9, 10, 11:
Ֆ Գլ. ը. 59: ժա. 54:

կատարուի Եսայի մարգարէին խօսքը, որ ըսաւ.
— Տէր՝ ո՞վ հաւատաց մեր տուած լուրին, ու Տէ-
39 րոջը բազուկը որո՞ւ յայտնուեցաւ: Ընոր համար
չէին կրնար հաւատալ, որ դարձեալ կ'ըսէ Եսա-
40 յի. Բ Ընոնց աչքերը կուրցուց, և անոնց սիրտերը
թմրեցուց, որ չըլլայ թէ աչքովնին տեսնեն, ու
սրտովնին իմանան, և դարձի գան, ու ես անոնք
41 բժշկեմ: Գ Ես խօսքը ըսաւ Եսայի՝ երբոր տեսաւ
42 անոր փառքը, ու խօսեցաւ անոր վրայով: Այսու
ամենայնիւ իշխաններէն ալ շատերը իրեն հաւա-
տացին. Դ բայց փարիսեցիներուն համար զանիկայ
չէին դաւաներ, որ ժողովարանէն դուրս չձգուին.
43 Ե Ինչու որ մարդոց փառքը Աստուծոյ փառքէն
աւելի սիրեցին:
44 Իսկ Յիսուս կ'աղաղակէր ու կ'ըսէր. Զ Ան որ
ինծի կը հաւատայ՝ ինծի չհաւատար, հապա զիս
45 խրկողին. Է Եւ ան որ զիս կը տեսնէ, զիս խրկողը
46 կը տեսնէ: Ը Ես լոյս եկայ աշխարհ, որ ամէն
47 ո՛վ որ ինծի հաւատայ, խաւարի մէջ չմնայ: Եւ
թէ որ մէկը իմ խօսքերս լսէ՝ ու չհաւատայ, Թ ես
անիկայ չեմ դատեր. Ժ քանզի ես չեկայ որ աշ-
խարհը դատեմ, հապա որ աշխարհը փրկեմ:
48 Ի Ան որ զիս կ'անարգէ, և իմ խօսքերս չընդունիր,
կայ մէկը որ զանիկայ կը դատէ. Լ ան խօսքը որ
ես խօսեցայ, ան պիտի դատէ զանիկայ վերջին
49 օրը: Ինչու որ Է ես ինքիրմէս չխօսեցայ. հապա
Հայրը՝ որ զիս խրկեց, ինքը ինծի պատուիրեց
Ժ ինչ որ պիտի ըսեմ՝ և ինչ որ պիտի խօսիմ:

— Ես. ծգ. 1: Հռով. ժ. 16:
Բ Ես. զ. 9, 10: Մատ. ժգ. 14:
Գ Ես. զ. 1:
Դ Գլ. է. 13: Թ. 22:
Ե Գլ. ե. 44:
Զ Մար. Թ. 36: ա Պետ. ա. 21:
Է Գլ. ժդ. 9:
Ը Հմր 35, 36: Գլ. գ. 19: ը. 12: Թ. 5, 39:
Թ Գլ. ե. 45: ը. 15, 26:
Ժ Գլ. գ. 17:
Ի Ղու. ժ. 16:
Լ Բ Օր. ժը. 19: Մար. ժզ. 16:
Ի Գլ. ը. 38: ժդ. 10:
Ժ Բ Օր. ժը. 18:

50 Եւ գիտեմ՝ որ անոր պատուիրածը յաւիտենական
կեանք է. ուստի ինչ որ ես կը խօսիմ, ինտոր
որ Հայրը ինծի ըսաւ, անանկ կը խօսիմ:

ԳԼ. ԺԳ

1 Յիսուս իր աշակերտներուն ոտքերը կը լուայ, յորդորելով
զանոնք որ խոնարհութեամբ և սիրով վարուին իրարու հետ.
18 կը նախաձայնէ Յուդային զինքը մատնելը, և մէկ նշանով
մը մատնիչին ո՛վ ըլլալը կը յայտնէ Յովհաննէսին. 31 կը
պատուիրէ իր աշակերտներուն մէկզմէկ սիրել, 36 և կ'իմա-
ցընէ Պետրոսին՝ թէ պիտի ուրանայ զինքը:

1 — Զատկի տօնէն առաջ՝ Յիսուս գիտնալով թէ
Բ իր ժամանակը հասեր է՝ որ աս աշխարհէս
ելլէ Հօրը քովը, սիրելով իրենները որ աշխարհի
մէջ էին, մինչև վերջն ալ սիրեց զանոնք:
2 Եւ ընթրիքը որ կ'ըլլար, (Գ Սատանան արդէն
Իսկարիովտացի Սիմոնեան Յուդային սրտին մէջը
3 դրեր էր, որ զանիկայ մատնէ.) Յիսուս գիտնա-
լով թէ Դ Հայրը ամէն բան իր ձեռքը տուաւ,
Ե և թէ ինքը Աստուծմէ ելաւ՝ ու Աստուծոյ քովը
4 կ'երթայ, Զ Ընթրիքէն ելաւ, և հանդերձները
մէկդի դրաւ, ու ղենջակ մը առնելով մէջքը
5 փաթթեց: Ետքը կոնքին մէջ ջուր լեցուց, ու
սկսաւ աշակերտներուն ոտքերը լուալ, և ան իր
6 փաթթուած ղենջակովը սրբել: Ուստի եկաւ
Սիմոն Պետրոսին. ան ալ ըսաւ անոր. Տէր՝
7 Է դո՞ւն իմ ոտքերս պիտի լուաս: Յիսուս պա-
տասխան տուաւ ու ըսաւ անոր. Ես ինչ որ կ'ը-
նեմ՝ դուն հիմա չես իմանար, Ը հապա ետքը պի-
8 տի իմանաս: Պետրոս ըսաւ անոր. Բնաւ դուն
իմ ոտքերս պիտի չլուաս. պատասխան տուաւ ա-

— Մատ. իզ. 2:
Բ Գլ. ժբ. 23: ժէ. 1, 11:
Գ Ղու. իբ. 3: Հմր 27:
Դ Մատ. ժա. 27: իը. 18: Գլ. դ. 35: ժէ. 2: Գոր. բ. 36: ա Կոր. ժե. 27: Եբր. բ. 8:
Ե Գլ. ը. 42: ժզ. 28:
Զ Ղու. իբ. 27: Փիլ. բ. 7, 8:
Է Տես Մատ. գ. 14:
Ը Հմր 12:

նոր Յիսուս. Բ Թէ որ քեզ չլուամ, դուն ինծի
9 հետ բաժին չունիս: Սիմոն Պետրոս ըսաւ անոր.
Տէր՝ չէ՞ Թէ մինակ ոտքերս, հապա նաև ձեռ-
10 քերս ու գլուխս: Յիսուս ըսաւ անոր. Լուա-
ցուածին՝ ոտքերը լուալէն 'ի զատ ուրիշ բան
պէտք չէ, այլ բոլորովին մաքուր է. և ժ դուք
11 մաքուր էք, բայց չէ՞ Թէ ամէնքդ: Ի Վասն զի
գիտէր զանիկայ որ զինքը պիտի մատնէր. անոր
12 համար ըսաւ՝ Չէ՞ Թէ ամէնքդ ալ մաքուր էք: Ու
երբոր անոնց ոտքերը լուաց, և իր հանդերձները
առնելով՝ նորէն սեղան նստաւ, ըսաւ անոնց.
13 Գիտէ՞ք ի՞նչ ըրի ձեզի: Լ Դուք զիս Վարդապետ
ու Տէր կը կոչէք, և աղէկ կ'ըսէք. ինչու որ
14 այնպէս եմ: Ի Հապա Թէ որ ես Տէրս ու վարդա-
պետս ձեր ոտքերը լուացի, ծ պէտք է որ դուք ալ
15 իրարու ոտքերը լուաք: Վասն զի Ի ձեզի մէկ օրի-
նակ մը տուի, որ ինտոր ես ձեզի ըրի՝ դուք ալ
16 ընէք: Հ Ճշմարի՛տ ճշմարի՛տ կ'ըսեմ ձեզի. ծա-
ռան իր տիրոջմէն մեծ չէ, ո՛չ ալ խրկուածը զին-
17 քը խրկողէն մեծ է: Ն Եթէ դուք ասա բաները գի-
18 տէք, երանելի էք՝ Թէ որ ասոնք կատարէք: Չէ՞
Թէ ձեր ամենուն համար կ'ըսեմ, Վասն զի ես կը
ճանչնամ անոնք որ ես ընտրեցի, հապա որ ան
գրուածը կատարուի Թէ՝ Ղ Ան որ իմ հետս հաց
19 կ'ուտէր, ինծի դէմ կրունկ վերցուց: Ճ Հիմակ-
ուընէ կ'ըսեմ ձեզի՝ քանի որ չէ եղեր, որ երբոր

Բ Գլ. գ. 5: ա Կոր. զ. 11: Եփե. ե. 26: Տիտ. գ. 5: Եբր. ժ. 22:
ժ Գլ. ժե. 3:
Ի Գլ. զ. 65:
Լ Մատ. իգ. 8, 10: Ղու. զ. 46: ա Կոր. ը. 6: ժբ. 3: Փիլ. բ. 11:
Ի Ղու. իբ. 27:
Ծ Հռով. ժբ. 10: Գաղ. զ. 1, 2: ա Պետ. ե. 5:
Կ Մատ. ժա. 29: Փիլ. բ. 5: ա Պետ. բ. 21: ա Յօհ. բ. 6:
Հ Մատ. ժ. 24: Ղու. զ. 40: Գլ. ժե. 20:
Ն Յակ. ա. 25:
Ղ Սաղ. խա. 9: Մատ. իզ. 23: Հմր 21:
Ճ Գլ. ժդ. 29: ժզ. 4:

20 ըլլայ՝ հաւատաք Թէ ես ան եմ: Մ Ճշմարի՛տ
ճշմարի՛տ կ'ըսեմ ձեզի. Ո՛վ որ կ'ընդունի անի-
կայ որ ես կը խրկեմ, զիս կ'ընդունի. և ո՛վ որ
զիս կ'ընդունի, զիս խրկողը կ'ընդունի:
21 Յ Յիսուս երբոր ասա ըսաւ, Ն իր հոգիին մէջ
խռովեցաւ, և վկայեց ըսելով. Ճշմարիտ ճշմա-
րի՛տ կ'ըսեմ ձեզի, Շ որ ձեզմէ մէկը զիս պիտի
22 մատնէ: Ուստի աշակերտները տարակուսած իրա-
րու կը նայէին, Թէ ո՛րու համար կը զրուցէ:
23 Ո Ու աշակերտներէն մէկը կար Յիսուսին *քովը
24 նստած, որն որ Յիսուս կը սիրէր: Եւ Սիմոն
Պետրոս անոր աչք կ'ընէր հարցընելու՝ Թէ ո՞վ
25 պիտի ըլլայ անիկայ՝ որուն համար կը զրուցէ: Ան
ալ Յիսուսին կուրծքին վրայ իյնալով՝ ըսաւ ա-
26 նոր. Տէ՞ր՝ ո՞վ է ան: Յիսուս պատասխան
տուաւ. Անիկայ է՝ որուն որ պատառը կը Թրջեմ
ու կու տամ. և Թրջելով պատառը Իսկարիով-
27 տացի Սիմոնեան Յուդային տուաւ: Չ Ու պատա-
ռէն ետքը Սատանան անոր ներսը մտաւ: Եւ Յի-
սուս ըսաւ անոր. Ի՞նչ որ պիտի ընես, շուտո՛վ
28 ըրէ: Բայց ասա բանը սեղան նստողներէն մէկը
չհասկըցաւ, Թէ ինչո՛ւ համար ըսաւ անոր:
29 Վասն զի ոմանք կը խորհէին Թէ՝ Պ որովհետև
գանձանակը Յուդան կը պահէր, Յիսուս անոր
կ'ըսէր. Ծախո՛ւ առ ի՞նչ որ մեզի ասա տօնիս
պէտք է, կամ Թէ՝ որ աղքատներուն բան մը
30 տայ: Անիկայ ալ պատառը առածին պէս՝ շուտ
մը դուրս ելաւ, ու գիշեր էր:
31 Ու երբոր անիկայ դուրս ելաւ, Յիսուս ըսաւ.

Մ Մատ. ժ. 40: իե. 40: Ղու. ժ. 16:
Յ Մատ. իզ. 21: Մար. ժդ. 18: Ղու. իբ. 21:
Ն Գլ. ժբ. 27:
Շ Գոր. ա. 17: ա Յօհ. բ. 19:
Ո Գլ. ժԹ. 26: ի. 2: իա. 7, 20, 24:
* Յուն. գոգը
Չ Ղու. իբ. 3: Գլ. զ. 71:
Պ Գլ. ժբ. 6:

Լ Հիմա փառաւորուեցաւ Որդին մարդոյ , ՚ ու
32 Աստուած փառաւորուեցաւ անով . ՚ Թէ որ Աս-
տուած անով փառաւորուեցաւ , Աստուած ալ ա-
նիկայ իր անձովը պիտի փառաւորէ , ԵՒև շուտով
33 պիտի փառաւորէ անիկայ : Մրդեակք՝ քիչ մը
ատեն ալ ձեզի հետ եմ . զիս պիտի փնտռէք .
Ւ և ինչպէս որ Հրէաներուն ըսի՝ Թէ Ուր որ ես
կ'երթամ , դուք չէք կրնար գալ , հիմա ձեզի ալ
34 կ'ըսեմ : Ը Նոր պատուիրան մը կու տամ ձեզի՝ որ
միզմիկ սիրէք , ինտոր որ ես ձեզ սիրեցի , որ
35 դուք ալ միզմիկ սիրէք : Ց Այով ամէնը պիտի
գիտնան՝ Թէ իմ աշակերտներս էք , Թէ որ իրա-
36 րու վրայ սէր ունենաք : Սիմէն Պետրոս ըսաւ ա-
նոր . Տէր՝ ո՞ւր կ'երթաս . Յիսուս պատասխան
տուաւ անոր . Ուր որ ես կ'երթամ , դուն հի-
մա չես կրնար իմ ետևէս գալ , ՚ բայց ետքը պի-
37 տի գաս իմ ետևէս : Պետրոս ըսաւ անոր . Տէր՝
ինչո՞ւ հիմա չեմ կրնար քու ետևէդ գալ . Ֆես իմ
38 կեանքս ալ քեզի համար պիտի դնեմ : Յիսուս
պատասխան տուաւ անոր . Կրնա՞ս պիտի
դնես ինձի համար . ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ
քեզի , Հաւը պիտի չլսուի՝ մինչև որ դուն իրիք
անգամ զիս ուրանաս :

Լ ԳԼ · ժբ · 23 ։
՚ ԳԼ · ժգ · 13 · ա Պետ · դ · 11 ։
՚ ԳԼ · ժէ · 1 , 4 , 5 , 6 ։
Վ ԳԼ · ժբ · 23 ։
Ւ ԳԼ · է · 34 ։ բ · 21 ։
Ը Ղև · ժթ · 18 ։ ԳԼ · ժէ · 12 , 17 ։ Եփես · ե · 2 ։ ա Թես · դ · 9 ։ Ցակ · բ · 8 ։ ա Պետ · ա · 22 ։ ա Ցով · բ · 7 , 8 ։ գ · 11 , 23 ։ դ · 21 ։
Ց ա Ցով · բ · 5 ։ գ · 20 ։
՚ ԳԼ · իա · 18 ։ բ Պետ · ա · 14 ։
Ֆ Մատ · իգ · 33 , 34 , 35 ։ Մար · ժգ · 29 , 30 , 31 ։ Ղու · իբ · 33 , 34 ։

ԳԼՈՒԽ ԺԴ

1 Քրիստոս կը միխիթարէ իր աշակերտները՝ երկնային երջանկութեան յոյսը անոնց առջևը դնելով . 6 կը ծանուցանէ Թէ ինքն է ճանապարհը՝ ճշմարտութիւնը և կեանքը , և Թէ ինքը Հօրը հետ մէկ է . 13 կը խոստանայ որ իր անունովը եղած աղօթքը պիտի կատարուի . 15 կը պատուիրէ սէր և հնա-

զանդութիւն ունենալ իրեն . 16 կը խոստանայ խրկել Մխիթարիչ Սուրբ Հոգին . 27 ու իր խաղաղութիւնը կու տայ անոնց :

1 ՚ Սիրտերնիդ չխռովի . Աստուծո՛յ հաւատացէք ,
2 ինծի՛ ալ հաւատացէք : Իմ Հօրս տունը շատ բնակարաններ կան . ապա Թէ ոչ՝ ես ձեզի պիտի ըսէի . Ը Հիմա կ'երթամ ու ձեզի տեղ կը
3 պատրաստեմ : Ու Թէ երթամ ու ձեզի տեղ պատրաստեմ , Ֆնորէն կու գամ՝ և ձեզ քովս կ'առնեմ . Ւ որպէս զի ուր որ ես եմ՝ դուք ալ
4 Հոն ըլլաք : Ու ուր որ ես կ'երթամ՝ գիտէք , ու ճամբան ալ գիտէք .
5 Թովմաս ըսաւ անոր . Տէր՝ չենք գիտեր ուր կ'երթաս , և ի՞նչպէս կրնանք ճամբան գիտնալ :
6 Յիսուս ըսաւ անոր . Ես եմ ճամբան ու ճշմարտութիւնը ու կեանքը . Ը Մէկը Հօրը քովը
7 չգար , եթէ ոչ ինծմով : Ը Թէ որ զիս ճանչնայիք՝ իմ Հայրս ալ կը ճանչնայիք , և ասկէ ետև կը ճանչնաք անիկայ՝ ու տեսաք անիկայ :
8 Փիլիպպոս ըսաւ անոր . Տէր՝ Հայրը մեզի
9 ցուցո՛ւր , ու հերիք է մեզի : Ը Ըսաւ անոր Յիսուս . Այսքան ժամանակ ձեզի հետ եմ , և զիս չճանչցար Փիլիպպոս . Ֆ ան որ զիս տեսաւ՝ Հայրը տեսաւ , և դուն ինտոր կ'ըսես՝ Թէ
10 Հայրը մեզի ցուցո՛ւր : Չի՞ս հաւատար , Ֆ Թէ ես Հօրը մէջն եմ , ու Հայրը իմ մէջս է . ան խօսքերը որ ես ձեզի կը խօսիմ , Ւ չէ Թէ ինքիրմէս կը խօսիմ , հապա Հայրը որ իմ մէջս բնակած է , անիկայ կը գործէ ան գործքերը :

՚ Հմր 27 ։ ԳԼ · ժգ · 3 , 22 ։
Ը ԳԼ · ժգ · 33 , 36 ։
Ֆ Հմր 18 , 28 ։ Գոր · ա · 11 ։
Ւ ԳԼ · ժբ · 26 ։ ժէ · 24 ։ ա Թես · դ · 16 ։
Ւ Եբր · թ · 8 ։
Ղ ԳԼ · ա · 17 ։ բ · 32 ։
Ւ ԳԼ · ա · 4 ։ ժա · 25 ։
Ը ԳԼ · ժ · 9 ։
Ր ԳԼ · բ · 19 ։
Ֆ ԳԼ · ժբ · 45 ։ Կող · ա · 15 ։ Եբր · ա · 3 ։
Ւ Հմր 20 ։ ԳԼ · ժ · 38 ։ ժէ · 21 , 23 ։
Լ ԳԼ · է · 19 ։ է · 16 ։ բ · 28 ։ ժբ · 49 ։

11 Հաւատացէ՛ք ինծի, թէ ես Հօրը մէջն եմ ու
12 Հայրը իմ մէջս է. Է Ապա թէ ոչ՝ գոնէ գործքե-
ր՛ուն համար ինծի հաւատացէ՛ք: Ժ Ճշմարի՛տ
ճշմարի՛տ կ՛ըսեմ ձեզի թէ, Ան որ ինծի կը հա-
ւատայ, ան գործքերը որ ես կը գործեմ, ինքն
ալ պիտի գործէ, և անոնցմէ աւելի մեծ գործքեր
պիտի գործէ. ինչու որ ես Հօրս քովը կ՛երթամ:
13 Ի Եւ իմ անունովս ի՛նչ որ խնդրէք, պիտի կա-
տարեմ անիկայ, որ Հայրը Որդիովը փառաւո-
14 րուի. Թէ որ իմ անունովս բան մը խնդրէք,
15 անիկայ պիտի կատարեմ: Ի Թէ որ զիս կը սի-
16 րէք, իմ պատուիրանքներս պահեցէք: Ես ալ
Հօրը պիտի աղաչեմ, Ն և ուրիշ Մխիթարիչ մը
պիտի տայ ձեզի, որ յաւիտեան ձեզի հետ բնակի.
17 Ղ Ճշմարտութեան Հոգին, Ճ որ ասա աշխարհս
անիկայ չկրնար ընդունիլ. ինչու որ չտեսներ
անիկայ, ու չճանչնար անիկայ. բայց դուք
կը ճանչնաք անիկայ, ինչու որ ձեր քովը կը
18 բնակի, Մ և ձեր հետը պիտի ըլլայ: Յ Ձեզ
19 որբ չեմ թողուր, Ն կու գամ ձեզի: Քիչ
մը ատենէն ետև՝ ալ աշխարհս զիս չտեսներ,
Շ բայց դուք պիտի տեսնէք զիս, Ո ինչու որ ես
կենդանի եմ, և դուք կենդանի պիտի ըլլաք:
20 Ան օրը պիտի գիտնաք Չ թէ ես իմ Հօրս մէջն
21 իմ, և դուք իմ մէջս, ես ալ ձեր մէջը: Պ Ան

Է Գլ. ե. 36: Ժ. 38:
Ժ Մատ. իա. 21: Մար. ժզ. 17: Ղու. ժ. 17:
Ի Մատ. է. 7: իա. 22: Մար. ժա. 24: Ղու. ժա. 9: Գլ. ժե. 7, 16: ժզ. 23, 24: Յակ. ա. 5: ա Յօհ. գ. 22: ե. 14:
Հ Հմր 21, 23: Գլ. ժե. 10, 14: ա Յօհ. ե. 3:
Ն Գլ. ժե. 26: ժզ. 7: Հռով. ը. 15, 26:
Ղ Գլ. ժե. 26: ժզ. 13: ա Յօհ. դ. 6:
Ճ ա Կոր. բ. 14:
Մ ա Յօհ. բ. 27:
Յ Մատ. իը. 20:
Ն Հմր 3, 28:
Շ Գլ. ժզ. 16:
Ո ա Կոր. ժե. 20:
Չ Հմր 10: Գլ. ժ. 38: ժէ. 21, 23, 26:
Պ Հմր 15, 23: ա Յօհ. բ. 5: ե. 3:

որ իմ պատուէրներս կը բռնէ՝ ու կը պահէ ա-
նոնք, անիկայ է զիս սիրողը. և ան որ զիս կը
սիրէ՝ իմ Հօրմէս պիտի սիրուի. ու ես անիկայ
պիտի սիրեմ, և ինքզինքս անոր պիտի յայտնեմ:
22 Ըսաւ անոր Ջ Յուդա, (ո՛չ Իսկարիովտացին.)
Տէ՛ր՝ ի՞նչպէս կ՛ըլլայ որ դուն ինքզինքդ մեզի պի-
23 տի յայտնես, և չէ՛ թէ աշխարհին: Յիսուս
պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոր. Ա Թէ որ մէ-
կը զիս կը սիրէ՝ իմ խօսքս պիտի պահէ. ու իմ
Հայրս անիկայ պիտի սիրէ. Բ և անոր պիտի
24 գանք, ու անոր քովը օթևան պիտի ընենք: Ան
որ զիս չսիրեր, իմ խօսքերս չպահեր. Չու ան
խօսքը որ կը լսէք՝ իմս չէ, հապա Հօրը՝ որ զիս
25 խրկեց: Ես բաները ձեզի խօսեցայ՝ քանի որ ձեր
26 քովն եմ: Դ Բայց Մխիթարիչը՝ Սուրբ Հոգին՝
որ Հայրը իմ անունովս պիտի խրկէ, Ր անիկայ
ձեզի բոլորը պիտի սորվեցընէ, և ի՛նչ որ ձեզի
27 ըսի՝ միտքերնիդ պիտի բերէ: Ց Խաղաղութիւն
կը թողում ձեզի, իմ խաղաղութիւնս կու տամ
ձեզի. չէ՛ թէ ինչպէս որ աշխարհս կու տայ՝ ես
ձեզի կու տամ. Ա սիրտերնիդ չխռովի՛, ու չվախ-
28 նայ: Լսեցիք որ Ի ես ըսի ձեզի թէ, Կ՛եր-
թամ ու ձեզի կու գամ. Ի թէ որ զիս սիրէիք,
պիտի ուրախանայիք, Ա թէ ես Հօրը քով
կ՛երթամ. Ի ինչու որ իմ Հայրս ինծմէ մեծ
29 է: Ֆ Եւ հիմակուց դեռ չեղած ըսի ձեզի,
30 որ երբոր ըլլայ՝ հաւատաք: Ալ ձեր հետը շատ
պիտի չխօսիմ. Ա ինչու որ ասա աշխարհիս իշխանը

Ջ Ղու. զ. 16:
Ա Հմր 15:
Ա ա Յօհ. բ. 24: Յայտ. գ. 20:
Վ Հմր 10: Գլ. ե. 19, 38: է. 16: ը. 28: ժբ. 49:
Դ Հմր 16: Ղու. իդ. 49: Գլ. ժե. 26: ժզ. 7:
Ր Գլ. բ. 22: ժբ. 16: ժզ. 13: ա Յօհ. բ. 20, 27:
Ց Փիլ. գ. 7: Կող. գ. 15:
Ա Հմր 1:
Ի Հմր 3, 18:
Ի Հմր 12: Գլ. ժզ. 16: ի. 17:
Ա Ոմանք՝ որ ըսի թէ՝
Ի Գլ. ե. 18: ժ. 30: Փիլ. բ. 6:
Ֆ Գլ. ժդ. 19: ժզ. 4:
Ա Գլ. ժբ. 31: ժզ. 11:

31 կու գայ, և իմ վրաս բան մը չունի. Միայն թէ
աշխարհս գիտնայ որ ես Հայրը կը սիրեմ, Բ ու
ինչպէս որ Հայրը ինծի պատուիրեց, անանկ կ'ը-
նեմ. ելէք ասկէ երթանք:

ԳԼ. ԺԵ

1 Քրիստոսի ու իր անդամներուն մէջ եղած մխիթարութիւնը
և փոխադարձ սէրը՝ որթին առակովը բացատրուած: 18
Քրիստոսի աշակերտներուն մխիթարութիւնը՝ երբոր անոնք
աշխարհիս ատելի կ'ըլլան և կը հալածուին: 26 Սուրբ Հո-
գիին և առաքեալներուն պաշտօնը:

1 Ես եմ ճշմարիտ որթը, և իմ Հայրս մշակն է:
2 Ամէն ճիւղ որ իմ վրաս է՝ ու պտուղ չբերեր,
կը կտրէ զանիկայ. և ամէնը որ պտուղ կը բերէ,
կը մաքրէ զանիկայ, որ ալ աւելի պտուղ բերէ:
3 Դուք հիմակուընէ մաքուր էք ան խօսքով՝ որ
4 ձեզի խօսեր եմ: Իմ մէջս կեցէք՝ ու ես ձեր
մէջը. ինչպէս որ ճիւղը չկրնար ինքիրմէն պտուղ
բերել, թէ որ որթին վրայ հաստատուած չըլլայ,
նոյնպէս ալ դուք չէք կրնար, թէ որ իմ վրաս
5 հաստատուած չըլլաք: Ես որթն եմ՝ ու դուք
ճիւղերն էք. ան որ իմ վրաս հաստատուած է՝ և
ես անոր վրայ, անիկայ շատ Դ պտուղ կը բերէ.
ինչու որ առանց ինծի բան մը չէք կրնար ընել:
6 Թէ որ մէկը իմ վրաս հաստատուած չէ, Ե անի-
կայ ճիւղի մը պէս դուրս ձգուած ու չորցած է. և
կը ժողվեն զանոնք, ու կրակը կը նետեն, ու
7 կ'այրին: Թէ որ դուք իմ մէջս կենաք՝ և իմ
խօսքերս ալ ձեր մէջը կենան, Զ ի՛նչ որ ուզէք՝
8 պիտի խնդրէք, ու պիտի ըլլայ ձեզի: Ե Ասով

Բ Գլ. ժ. 18: Փիլ. բ. 8:
Եբր. ե. 8:
Ա Մատ. ժե. 13:
Բ Գլ. ժդ. 10: ժէ. 17: Ե-
փե. ե. 26: ա Պետ. ա. 22:
Գ Կող. ա. 33: ա Յօհ. բ. 6:
Դ Ովս. ժդ. 8: Փիլ. ա. 11:
դ. 13: Գոր. դ. 12:
Ե Մատ. գ. 10: է. 19:
Զ Հմր 16: Գլ. ժդ. 13, 14:
ժզ. 23:
Ե Մատ. ե. 16: Փիլ. ա. 11:

իմ Հայրս փառաւորուեցաւ, որ դուք շատ պը-
տուղ բերէք, Ը ու իմ աշակերտներս ըլլաք:
9 Ինտոր որ Հայրը զիս սիրեց, ես ալ ձեզ սի-
10 րեցի. իմ սիրոյս մէջ հաստատ կեցէք: Թ Թէ որ
իմ պատուէրներս պահէք, իմ սիրոյս մէջը պիտի
կենաք. ինտոր որ ես իմ Հօրս պատուէրները պա-
11 հեցի, և անոր սիրոյն մէջը կեցեր եմ: Ես բաներ-
ը ձեզի խօսեցայ, որ իմ ուրախութիւնս ձեր մէջը
12 մնայ, Ժ ու ձեր ուրախութիւնը լման ըլլայ: Ի Ես
է իմ պատուէրս՝ որ մէկզմէկ սիրէք, ինտոր որ ես
13 ձեզ սիրեցի: Լ Ասկէ աւելի մեծ սէր մէկը չկրնար
ունենալ, որ մէկը իր կեանքը բարեկամներուն
14 համար դնէ: Ի Դուք իմ բարեկամներս էք, թէ
որ ընելու ըլլաք ի՛նչ որ ես ձեզի կը պատուիրեմ:
15 Ասկէ ետքը ձեզ ծառայ չեմ անուաներ, ինչու որ
ծառան չգիտեր իր տէրը ի՛նչ կ'ընէ. հապա ես
ձեզ բարեկամ անուանեցի, Ծ ինչու որ ան ամէն
բաները որ իմ Հօրմէս լսեցի՝ ձեզի իմացուցի:
16 Ի Չէ՛ թէ դուք զիս ընտրեցիք, հապա ես ձեզ
ընտրեցի, Հ ու դրի ձեզ, որ դուք երթաք՝ և
պտուղ բերէք, ու ձեր պտուղը մնայ. Ն որպէս զի
իմ անունովս ի՛նչ որ Հօրմէն խնդրէք, ձեզի տայ:
17 Ղ Ես կը պատուիրեմ ձեզի որ մէկզմէկ սիրէք:
18 Ճ Թէ որ աշխարհ ձեզ կ'ատէ, գիտցէ՛ք որ ձեզմէ
19 առաջ զիս ատեց: Մ Թէ որ աշխարհէս եղած ըլ-
լայիք, աշխարհ իրենները կը սիրէր. Յ բայց որով-

Ը Գլ. ը. 31: ժգ. 35:
Թ Գլ. ժդ. 15, 21, 23:
Ժ Գլ. ժզ. 24: ժէ. 13: ա
Յօհ. ա. 4:
Ի Գլ. ժդ. 34: ա Թես. դ. 9:
ա Պետ. դ. 8: ա Յօհ. դ. 11:
դ. 21:
Լ Գլ. ժ. 11, 15: Հռով. ե. 7,
8: Եփե. ե. 2: ա Յօհ. դ. 16:
Ի Գլ. ժդ. 15, 23: Տես Մատ.
ժբ. 50:
Ծ Տես Ծն. ժը. 17: Գլ. ժէ.
26: Գոր. ի. 27:
Կ Գլ. զ. 71: ժգ. 18: ա Յօհ.
դ. 10, 19:
Հ Մատ. իը. 19: Մար. ժզ.
15: Կող. ա. 6:
Ն Հմր 7: Գլ. ժդ. 13:
Ղ Հմր 12:
Ճ ա Յօհ. դ. 1, 13:
Մ ա Յօհ. դ. 5:
Յ Գլ. ժէ. 14:

հետև աշխարհէ չէք՝ հապա ես ձեզ աշխարհէն
ընտրեցի, անոր համար աշխարհ ձեզ կ'ատէ։
20 Միտքերնի՛դ բերէք ան խօսքը որ ձեզի ըսի թէ,
ՆԾառան իր տիրոջմէն մեծ չէ. թէ որ զիս հա-
լածեցին, ձեզ ալ պիտի հալածեն. Լ թէ որ իմ
21 խօսքս պահեցին, ձերն ալ պիտի պահեն։ Ռ Բայց
աս ամէն բաները պիտի ընեն ձեզի իմ անուանս
համար, ինչու որ չճանչցան անիկայ որ զիս խրկեց։
22 Չ Թէ որ ես եկած և անոնց խօսած չըլլայի, ա-
նոնք մեղք չէին ունենար. Ղ բայց հիմա իրենց
23 մեղքին պատճառանք մը չունին։ Ջ Ան որ զիս
24 կ'ատէ, իմ Հայրս ալ կ'ատէ։ Ռ Թէ որ ան
գործքերը իրենց մէջը ըրած չըլլայի, որոնք ուրիշ
մէկը չէ ըրած, անոնք մեղք չէին ունենար. բայց
հիմա տեսան, ու ատեցին՝ զիս ալ իմ Հայրս
25 ալ։ Սակայն ասա եղաւ որ կատարուի ան խօսքը՝
որ իրենց օրինացը մէջ գրուած է թէ, Ս Զուր
26 տեղը զիս ատեցին։ Վ Բայց երբոր Մխիթարիչը
գայ՝ որ ես Հօրմէն ձեզի պիտի խրկեմ, ան ճշմար-
տութեան Հոգին՝ որ Հօրմէն կ'ելլէ, Տ անիկայ
27 ինծի համար պիտի վկայէ. Ր Եւ դուք ալ կը վկա-
յէք, Ց ինչու որ սկիզբէն 'ի վեր իմ հետս էք։

Ն Մատ. ժ. 24։ Ղու. զ. 40։ Գլ. ժգ. 16։
Ւ Եզեկ. գ. 7։
Ռ Մատ. ժ. 22։ իդ. 9։ Գլ. ժզ. 3։
Չ Գլ. թ. 41։
Ղ Հռով. ա. 20։ Յակ. գ. 17։
Ջ ա Յօհ. բ. 23։
Ռ Գլ. գ. 2։ է. 31։ թ. 32։
Ս Սաղ. լե. 19։ կթ. 4։
Վ Ղու. իդ. 43։ Գլ. ժդ. 17, 26։ ժզ. 7, 13։ Գոր. բ. 33։
Տ ա Յօհ. ե. 6։
Ր Ղու. իդ. 48։ Գոր. ա. 8, 21, 22։ բ. 32։ գ. 15։ դ. 20, 33։ ե. 32։ ժ. 39։ ժգ. 31։ ա Պետ. ե. 1։ բ Պետ. ա. 16։
Ց Ղու. ա. 2։ ա Յօհ. ա. 1, 2։

ԳԼ. ԺԶ

1 Քրիստոս կը յիշեցընէ իր աշակերտներուն՝ անոնց կրելու նե-
ղութիւնները, և կը մխիթարէ զանոնք Սուրբ Հոգին խրկե-
լու խոստմունքով, և իր յարութիւնը ու երկինքը համբառ-
նալը նախաձայնելով. 23 կը հաստատէ թէ իր Հայրը պիտի
լսէ անոնց աղօթքը՝ որ իր անունովը կ'ընեն. 33 և թէ իրմով

խաղաղութիւն պիտի ունենան, թէ և աշխարհի մէջ նեղու-
թիւն պիտի կրեն։

1 Ա Ս բաները ձեզի խօսեցայ որ Ա չգայթակղիք։
2 Իրենց Բ ժողովարաններէն դուրս պիտի ձգեն
ձեզ. ու ժամանակ ալ պիտի գայ՝ Գ որ ամէն ո՛վ
որ ձեզ սպաննէ, անանկ պիտի սեպէ թէ Աստու-
3 ծոյ պաշտօն կը մատուցանէ։ Դ Եւ աս բաները
Յեղի պիտի ընեն՝ անոր համար որ ո՛չ Հայրը ճանչ-
4 ցան ո՛չ ալ զիս։ Ե Բայց աս բաները ձեզի խօսե-
ցայ, որ երբ ժամանակը գայ՝ միտքերնիդ բերէք
թէ ես ըսի ձեզի. և Զ աս բաները սկիզբէն չըսի
ձեզի, ինչու որ ես հետերնիդ էի։
5 Ե Սակայն հիմա ես կ'երթամ զիս խրկողին քովը,
և ձեզմէ մէկն ալ չհարցըներ ինծի թէ՝ Ո՞ւր կ'եր-
6 թաս։ Բայց որովհետև աս բաները ձեզի խօսեցայ,
7 Ը ձեր սիրտերը տրտմութիւնով լեցաւ։ Բայց ես
ճշմարիտը կ'ըսեմ ձեզի. աղէկ է ձեզի թէ որ ես
երթամ. քանզի թէ որ ես չերթամ, Թ Մխիթա-
րիչը ձեզի չդար. Ժ հապա թէ որ երթամ, անի-
8 կայ ձեզի կը խրկեմ։ Եւ ինքը երբոր գայ՝ աշխար-
հը պիտի յանդիմանէ մեղքի համար, և արդա-
րութեան համար, ու դատաստանի համար։
9 Ի Մեղքի համար՝ որ ինծի չեն հաւատար.
10 Լ Արդարութեան համար՝ Ի որ ես իմ Հօրս քով
11 կ'երթամ, և ալ զիս չէք տեսներ. Եւ Ժ դատաս-
տանի համար՝ Ի որ աս աշխարհիս իշխանը դատա-

Ա Մատ. ժա. 6։ իգ. 10։ իզ. 31։
Բ Գլ. թ. 22, 34։ ժբ. 42։
Գ Գոր. է. 59։ թ. 1։ իզ. 9, 10, 11։
Դ Գլ. ժե. 21։ Հռով. ժ. 2։ ա Կոր. բ. 8։ ա Տիմ. ա. 13։
Ե Գլ. ժգ. 19։ ժդ. 29։
Զ Տես Մատ. թ. 15։
Է Հմր 10, 16։ Գլ. է. 33։ ժգ. 3։ ժդ. 28։
Ը Հմր 22։ Գլ. ժդ. 1։
Թ Գլ. է. 39։ ժգ. 16, 26։ ժե. 26։
Ժ Գոր. բ. 33։ Եփե. դ 8։
Ի Գոր. բ. 22—37։
Լ Գոր. բ. 32։
Ի Գլ. գ. 14։ ե. 32։
Ծ Գոր. իզ. 18։
Կ Ղու. ժ. 18։ Գլ. ժբ. 31։ Եփե. բ. 2։ Կող. բ. 15։ Եբր. բ. 14։

12 պարտուած է ։ Ձեզի տակաւին շատ բաներ ունիմ
13 ըսելու , [հ]բայց հիմա չէք կրնար տանիլ ։ Իսկ
երբոր ինքը՝ [ն]ճշմարտութեան Հոգին գայ , [ղ]ամէն
ճշմարտութեան պիտի առաջնորդէ ձեզի ։ ինչու որ
չէ՞ թէ ինքիրմէն պիտի խօսի , հապա ի՞նչ որ լսէ՝
ան պիտի խօսի , ու գալիքները ձեզի պիտի պատմէ ։
14 Անիկայ զիս պիտի փառաւորէ , ինչու որ իմինէս
15 պիտի առնէ՝ ու ձեզի պատմէ ։ [ճ]Ան ամէն բաներ-
ը որ Հայրը ունի , իմս է ։ անոր համար ձեզի
ըսի՝ թէ իմինէս պիտի առնէ , ու ձեզի պատմէ ։
16 [մ]Քիչ մը ատենէն՝ ալ զիս պիտի չտեսնէք , և
դարձեալ քիչ մը ատենէն զիս պիտի տեսնէք ,
[յ]քանզի ես Հօրը կ՚երթամ ։
17 Ասոր համար աշակերտներէն [ամանք] իրարու կ՚ը-
սէին ։ Ի՞նչ է ասոր մեզի կ՚ըսէ թէ՝ Քիչ մը
ատենէն՝ ալ զիս պիտի չտեսնէք , և դարձեալ քիչ
մը ատենէն զիս պիտի տեսնէք ։ և Քանզի ես Հօ-
18 րը կ՚երթամ ։ Ու կ՚ըսէին ։ Ի՞նչ պիտի ըլլայ
ան Քիչ մըն ալը՝ որ կ՚ըսէ ։ չենք գիտեր ինչ կը
19 զրուցէ ։ Իսկ Յիսուս գիտնալով որ կ՚ուզեն
իրեն հարցընել , ըսաւ անոնց ։ Ատո՞ր համար ի-
րարու կը հարցընէք , որ ըսի թէ Քիչ մը ատ-
ենէն՝ ալ զիս պիտի չտեսնէք , և դարձեալ քիչ մը
20 ատենէն զիս պիտի տեսնէք ։ Ճշմարի՞տ ճշմարի՞տ
կ՚ըսեմ ձեզի , դուք պիտի լաք ու ողբաք , բայց
աշխարհս պիտի ուրախանայ ։ դուք պիտի տըրտ-
միք , սակայն ձեր տրտմութիւնը ուրախութեան
21 պիտի փոխուի ։ [ն]Կնիկ մը երբոր ծնանելու վրայ
է՝ տրտմութիւն կ՚ունենայ , ինչու որ իր ժամը հա-
սած է ։ բայց երբոր տղան ծնանի , ալ նեղու-

[հ] Մար ։ դ ։ 33 ։ ա Կոր ։ գ ։ 2 ։ Եբր ։ ե ։ 12 ։
[ն] Գլ ։ ժդ ։ 17 ։ ժե ։ 26 ։
[ղ] Գլ ։ ժդ ։ 26 ։ ա Յօհ ։ բ ։ 20 ։ 27 ։
[ճ] Մատ ։ ժա ։ 27 ։ Գլ ։ գ ։ 35 ։ ժգ ։ 3 ։ ժէ ։ 10 ։
[մ] Հմր 10 ։ Գլ ։ է ։ 33 ։ ժգ ։ 33 ։ ժդ ։ 19 ։
[յ] Հմր 28 ։ Գլ ։ ժգ ։ 3 ։
[ն] Ես ։ իզ ։ 17 ։

թիւնը միտք չբերեր ուրախութենէն՝ որ աշխարհ
22 մարդ մը ծնաւ ։ [չ]Եւ յիրաւի դուք հիմա տըրտ-
մութիւն ունիք ։ բայց ես ձեզ նորէն պիտի տես-
նեմ , [ա]և ձեր սիրտերը ուրախ պիտի ըլլան ։ ու
ձեր ուրախութիւնը մէկը ձեզմէ պիտի չհանէ ։
23 Եւ ան օրը ինծի բան մը պիտի չհարցընէք ։
[չ]Ճշմարի՞տ ճշմարի՞տ կ՚ըսեմ ձեզի , որ իմ անու-
նովս ինչ որ խնդրէք Հօրմէն , պիտի տայ ձեզի ։
24 Մինչև հիմա իմ անունովս բան մը չխնդրեցիք ։
խնդրեցէ՛ք՝ ու պիտի առնէք , [պ]որ ձեր ուրախու-
25 թիւնը լման ըլլայ ։ Ես բաները առակներով
խօսեցայ ձեզի ։ բայց ժամանակ պիտի գայ , որ ալ
ձեզի առակներով պիտի չխօսիմ ։ հապա յայտ-
26 նապէս Հօրը վրայով պիտի պատմեմ ձեզի ։ [ջ]Ան
օրը իմ անունովս պիտի խնդրէք ։ և չեմ ըսեր
ձեզի՝ թէ ես ձեզի համար պիտի աղաչեմ Հօրը ։
27 [ա]Ինչու որ ինքը Հայրը ձեզ կը սիրէ , վասն զի
դուք զիս սիրեցիք՝ [ա]և հաւատացիք թէ ես Ես-
28 տուծմէ ելայ ։ [վ]Հօրմէն ելայ ու աշխարհ եկայ ։
նորէն կը թողում աշխարհը՝ և Հօրը կ՚երթամ ։
29 Ըսին անոր՝ իր աշակերտները ։ Ահա՛ հիմա
յայտնապէս կը խօսիս , և առակ մըն ալ չես ըսեր ։
30 Հիմա իմացանք որ [տ]ամէն բանը գիտես , և բան
մըն ալ պէտք չէ որ մէկը քեզի հարցընէ ։ ասով
31 [ր]կը հաւատանք որ Աստուծմէ ելար ։ Յիսուս
պատասխան տուաւ անոնց՝ [ա] [ըսաւ] ։ Հիմա կը
32 հաւատա՞ք ։ [ց]Ահա՛ ժամանակ պիտի գայ , ու եկած
ալ է , որ ցիրուցան պիտի ըլլաք՝ [ա]ամէն մէկը իր

[չ] Հմր 6 ։
[ա] Ղու ։ իդ ։ 41 ։ 52 ։ Գլ ։ ժդ ։ 1 ։ 27 ։ ի ։ 20 ։ Գոր ։ բ ։ 46 ։ ժգ ։ 52 ։ ա Պետ ։ ա ։ 8 ։
[չ] Մատ ։ է ։ 7 ։ Գլ ։ ժդ ։ 13 ։ ժե ։ 16 ։
[պ] Գլ ։ ժե ։ 11 ։
[ջ] Հմր 23 ։
[ա] Գլ ։ ժդ ։ 21 ։ 23 ։
[ա] Հմր 30 ։ Գլ ։ գ ։ 13 ։ ժէ ։ 8 ։
[վ] Գլ ։ ժգ ։ 3 ։
[տ] Գլ ։ իա ։ 17 ։
[ր] Հմր 27 ։ Գլ ։ ժէ ։ 8 ։
[ց] Մատ ։ իզ ։ 31 ։ Մար ։ ժդ ։ 27 ։
[ա] Գլ ։ ի ։ 10 ։

տեղը, ու զիս մինակ պիտի թողուք. ԿԲայց ես
33 մինակ չեմ, ինչու որ Հայրը իմ հետս է: Ես
բաները ձեզի խօսեցայ, Կոր ինծմով խաղաղու-
թիւն ունենաք. Հաշխարհի մէջ նեղութիւն պիտի
ունենաք. ՀԲայց քաջասիրտ եղիք. ես Ղաշխարհին
յաղթեցի:

ԳԼ. ԺԷ

1 Քրիստոս կ'աղաչէ իր Հօրը որ փառաւորէ զինքը, 6 որ հաս-
տատ պահէ իր առաքեալները 11 միութեան մէջ՝ 17 և ճըշ-
մարտութեան մէջ, 20 որ երկնից մէջ իր հետը փառաւորէ
զանոնք և ամէն ուրիշ հաւատացեալները:

1 Յիսուս երբոր ասոնք խօսեցաւ, իր աչքերը դէպ
'ի երկինքը վերցուց՝ ու ըսաւ. Հայր՝ ՂԺա-
մանակը հասեր է, փառաւորէ՛ քու Որդիդ, որ
2 քու Որդիդ ալ քեզ փառաւորէ. ԲԻնչպէս որ
իրեն իշխանութիւն տուիր ամէն մարմնոյ վրայ, որ
յաւիտենական կեանք տայ ան ամենուն՝ որ Գիրեն
3 տուիր: ԴԵւ աս է յաւիտենական կեանքը, որ
ճանչնան քեզ Եմի միայն ճշմարիտ Աստուածդ, ու
4 Յիսուս Քրիստոսը՝ Ղորն որ դուն խրկեցիր: ԵԵս
քեզ երկրիս վրայ փառաւորեցի. Ըան գործը Թոր
5 ինծի տուիր ընելու՝ լմնցուցի: Եւ հիմա ո՛վ Հայր՝
փառաւորէ՛ զիս քու քովդ ան փառքովը՝ Ժոր աշ-
6 խարհի ըլլալէն առաջ քովդ ունէի: ԻՔու անունդ

ԿԳԼ. Բ. 29; ԺԴ. 10, 11;
ԿԵս. Թ. 6; ԳԼ. ԺԴ. 27;
Հռով. Ե. 1; Եփե. Բ. 14;
Կող. Ա. 20;
ՀԳԼ. ԺԵ. 19, 20, 21; Բ
Տիմ. Գ. 12;
ՀԳԼ. ԺԴ. 1;
ՂՀռով. Ը. 37; ա Յօհ. Դ.
4; Ե. 4;
ՂԳԼ. ԺԲ. 23; ԺԴ. 32;
ԲԴան. Է. 14; Մատ. Ժա.
27; ԻԸ. 18; ԳԼ. Գ. 35;
Ե. 27; ա Կոր. ԺԵ. 25, 27;
Փիլ. Բ. 10; ԵԲՐ. Բ. 8;

ԳՀմր 6, 9, 24; ԳԼ. Զ. 37;
ԴԵս. ԺԳ. 11; Երեմ. Թ. 24;
ԵԱ Կոր. Ը. 4; ա Թես. Ա. 9;
ՂԳԼ. Դ. 34; Ե. 36, 37; Զ.
29, 58; Է. 29; Ժ. 36; ԺԱ.
42;
ԻԳԼ. ԺԴ. 31; ԺԴ. 13;
ԸԳԼ. Դ. 34; Ե. 36; Թ. 3;
ԺԹ. 30;
ԹԳԼ. ԺԴ. 31; ԺԵ. 10;
ԺԳԼ. Ա. 1, 2; Ժ. 30; ԺԴ.
9; Փիլ. Բ. 6; Կող. Ա.
15, 17; ԵԲՐ. Ա. 3, 10;
ԻՀմր 26; Սաղ. ԻԲ. 22;

յայտնի ըրի ան մարդոցը՝ Լորոնք որ աշխարհէն ին-
ծի տուիր. քուկդ էին, ու ինծի տուիր անոնք. և
7 քու խօսքդ պահեցին: ՀԻմա գիտցան՝ թէ ան ամէն
8 բաները որ ինծի տուիր, քեզմէ են. Ինչու որ ան
խօսքերը Իոր ինծի տուիր, ես անոնց տուի, ա-
նոնք ալ ընդունեցին, ԺԵ ճշմարտութեամբ իմա-
ցան՝ որ ես քեզմէ ելայ, ու հաւատացին՝ թէ դուն
9 խրկեցիր զիս: Ես անոնց համար կ'աղաչեմ. Կչէ
թէ աշխարհի համար կ'աղաչեմ, հապա անոնց
համար՝ որոնք դուն ինծի տուիր, ինչու որ քուկդ
10 են անոնք: Եւ ի՛նչ որ իմս է, ան բոլորը քուկդ
է, ՀԵ ի՛նչ որ քուկդ է, ան իմս է, ու ես ա-
11 նոնցմով փառաւորուած եմ: ՅԵւ ես՝ ալ աշխար-
հի մէջ չեմ, բայց անոնք աշխարհի մէջ են, ու
ես քեզի կու գամ. ո՛վ Սուրբ Հայր՝ Ղքու ա-
նունովդ պահէ՛ անոնք որ դուն ինծի տուիր, Ճոր-
պէս զի մէկ ըլլան, Մինտոր որ մենք մէկ ենք:
12 Քանի որ աշխարհի մէջ անոնց հետ էի, ՆԵս կը
պահէի անոնք քու անունովդ. որոնք որ դուն ինծի
տուիր, ես պահեցի, ՆԵ անոնցմէ մէկը չկորսուե-
ցաւ, Շմիայն թէ ան կորստեան որդին, ՈՈր
13 գրուածը կատարուի: ԱԼ հիմա քեզի կու գամ,
ու աշխարհի մէջ աս բաները կը խօսիմ, որ իմ
ուրախութիւնս իրենց անձերուն մէջ կատարեալ
14 ունենան: ՀԵս քու խօսքդ անոնց տուի, ՂՈՒ
աշխարհս անոնք ատեց. ինչու որ աշխարհէ չեն,
15 Չինտոր որ ես աշխարհէ չեմ: ՉԵմ աղաչեր՝ որ

ԼՀմր 2, 9, 11; ԳԼ. Զ. 37,
39; Ժ. 29; ԺԵ. 19;
ԻԳԼ. Ը. 28; ԺԲ. 49; ԺԴ.
10;
ԺՀմր 25; ԳԼ. ԺԶ. 27, 30;
ԼԱ Յօհ. Ե. 19;
ՀԳԼ. ԺԶ. 15;
ՅԳԼ. ԺԳ. 1; ԺԶ. 28;
ՂԱ Պետ. Ա. 5; Յուդ. 1;
ՃՀմր 21, ԽԱ;

ՄԳԼ. Ժ. 30;
ՆԳԼ. Զ. 39; Ժ. 28; ԵԲՐ.
Բ. 13;
ՆԳԼ. ԺԸ. 9; ա Յօհ. Բ. 19;
ՇԳԼ. Զ. 71; ԺԳ. 18;
ՈՍաղ. ՃԹ. 8; Գոր. Ա. 20;
ՂՀմր 8;
ՂԳԼ. ԺԵ. 18, 19; ա Յօհ. Գ.
13;
ՉԳԼ. Ը. 23; Հմր 16;

անոնք աշխարհէն վերցընես. – հապա որ անոնք
16 չարէն պահես: – Անոնք աշխարհէ չեն, ինտոր որ
17 ես աշխարհէ չեմ: Վ Սրբէ՛ անոնք քու ճշմարտու-
18 թիւնովդ. ֎ քու խօսքդ ճշմարտութիւն է: ր Ինչ-
պէս որ դուն զիս աշխարհ խրկեցիր, ես ալ ա-
19 նոնք աշխարհ խրկեցի: ֏ Ու անոնց համար ես
իմ անձս կը սրբեմ, որ իրենք ալ ճշմարտու-թիւ-
20 նով սրբուած ըլլան: Ոչայց չէ թէ միայն անոնց
համար կ'աղաչեմ, հապա անոնց խօսքովը բոլոր
21 ինծի հաւատացողներուն համար ալ. – Որ ամէն-
ալ մէկ ըլլան, ինտոր որ ֏ դուն հ՛ւր՝ ՚այր՝ իմ
մէջս, ու ես քու մէջդ, որ անոնք ալ մեր մէջը
մէկ ըլլան. որպէս զի աշխարհս հաւատայ՝ թէ
22 դուն խրկեցիր զիս: Ու ան փառքը որ դուն ինծի
տուիր՝ ես անոնց տուի, ֏ որ մէկ ըլլան՝ ինչպէս որ
23 մենք մէկ ենք. (Ես անոնց մէջ՝ և դուն իմ մէջս,)
֏ որ իրենք կատարեալ ըլլան միութեան մէջ. ու
աշխարհս գիտնայ թէ դուն խրկեցիր զիս, ու սի-
24 րեցիր անոնք՝ ինչպէս որ զիս սիրեցիր: ֏ Հ՛ւր
՚այր՝ անոնք որ դուն ինծի տուիր, կ'ուզեմ որ
ուր որ ես եմ, անոնք ալ իմ հետս ըլլան, որպէս
զի տեսնեն իմ փառքս՝ որն որ ինծի տուիր. – ին-
չու որ դուն զիս սիրեցիր աշխարհիս սկիզբէն ա-
25 ռաջ: Հ՛ւր արդար ՚այր՝ ֏ աշխարհս քեզ չճանչ-
ցաւ, ֏ բայց ես քեզ ճանչցայ, ֏ և ասոնք ճանչ-

– Մատ. գ. 13։ Գաղ. ա. 4։ ր Թես. գ. 3։ ա Ցովհ. ե. 18։
“ Հմր 14։
Վ Գլ. ժե. 3։ Գոր. ժե. 9։ Եփես. ե. 26։ ա Պետ. ա. 22։
֎ ր Թագ. ե. 28։ Սաղ. ճժթ. 142, 151։ Գլ. ը. 40։
ր Գլ. ի. 21։
֏ ա Կոր. ա. 2, 30։ ա Թես. գ. 7։ Եբր. ժ. 10։
– Հմր 11, 22, 23։ Գլ. ժ. 16։ Հռով. ժբ. 5։ Գաղ. գ. 28։
֏ Գլ. ժ. 38։ ժդ. 11։
֏ Գլ. ժդ. 20։ ա Ցովհ. ա. 3։ գ. 24։
֏ Կող. գ. 14։
֏ Գլ. ժբ. 26։ ժդ. 3։ ա Թես. գ. 16։
– Հմր 5։
֏ Գլ. ժե. 21։ ժզ. 8։
֏ Գլ. է. 29։ ը. 55։ ժ. 15։
֎ Հմր 8։ Գլ. ժզ. 27։

26 ցան Թէ դուն զիս խրկեցիր: ֏ Ու քու անունդ
անոնց ճանչցուցի, ու պիտի ճանչցընեմ, որ ան
սէրը որով դուն զիս սիրեցիր, անոնց մէջը ըլլայ,
ու ես ալ անոնց մէջը:

ԳԼ. ԺՈՒ

1 Ցուգա կը մատնէ զՅիսուս: 6 Յիսուսի վրայ եկողները գե-
տինը կը զարնուին: 10 Պետրոս սուրով կը կտրէ Մաղքո-
սին ականջը: 12 Յիսուս կը բռնուի ու կը տարուի Աննայի
և Կայիափայի առջևը: 15 Պետրոսին ուրացութիւնը: 19
Յիսուս կը քննուի Կայիափային առջևը: 28 կ'ամբաստանուի
Պիղատոսին առջևը: 36 Քրիստոսի թագաւորութիւնը:
40 Հրէայք կ'ուզեն որ Բարաբբան արձակուի:

1 Յիսուս ասոնք բաները ըսելէն ետև՝ – իր աշակերտ-
ներուն հետ ելաւ Կեդրոն հեղեղատին մէ-
կալ կողմը, ուր որ պարտէզ մը կար, որուն
2 մէջը մտաւ ինքը ու իր աշակերտները: Ու Յու-
դան ալ որ զանիկայ պիտի մատնէր, գիտէր ան
տեղը. ֏ ինչու որ Յիսուս շատ անգամ իր աշա-
կերտներուն հետ հոն ժողվուած էր:
3 Ռատի Յուդան զինուորներուն գունդը՝ ու քա-
հանայապետներէն և փարիսեցիներէն սպասաւորներ
հետը առնելով, ան տեղը եկաւ ջահերով ու լապ-
4 տերներով և զէնքերով: Ոակ Յիսուս իր վրայ
գալու բոլոր բաները գիտնալով՝ ելաւ ու ըսաւ ա-
5 նոնց. Ո՞վ կը փնտռէք: Պատասխան տուին
անոր. Նազովրեցի Յիսուսը. ըսաւ անոնց Յի-
սուս, Ես եմ. Յուդան ալ որ զանիկայ կը մատ-
6 նէր՝ անոնց հետ կայներ էր: Ու երբոր ըսաւ՝ թէ
7 Ես եմ, ետ ետ գացին՝ ու գետինը ինկան: Ու
նորէն հարցուց անոնց. Ո՞վ կը փնտռէք. անոնք
8 ալ ըսին, Նազովրեցի Յիսուսը: Յիսուս պա-
տասխան տուաւ. Ձեզի ըսի թէ՝ Ես եմ. ուստի

֏ Հմր 6։ Գլ. ժե. 15։
ղ Գլ. ժե. 9։
– Մատ. իզ. 36։ Մար. ժգ. 32։ Ղու. իբ. 39։
֏ ր Թագ. ժե. 23։
֏ Ղու. իա. 37։ իբ. 39։
֎ Մատ. իզ. 47։ Մար. ժգ. 43։ Ղու. իբ. 47։ Գոր. ա. 16։

թէ որ զիս կը փնտռէք, թո՛ղ տուէք ատոնք որ
9 երթան: Որ կատարուի ան խօսքը որ ինքը ը-
սեր էր թէ՝ Է Ընոնք որ ինծի տուիր, անոնցմէ մէկն
10 ալ չկորսընցուցի: Ը Ան ատենը Սիմոն Պետրոս՝
որ սուր մը ունէր, քաշեց անիկայ, ու քահանա-
յապետին ծառային զարնելով՝ անոր աջ ականջը
կտրեց հանեց. և ան ծառային անունը Մաղքոս
11 էր: Իսկ Յիսուս ըսաւ Պետրոսին. Սուրդ իր
պատեանը դիր. ան Է գաւաթը որ Հայրը ինծի
տուաւ, պիտի չխմե՞մ անիկայ:
12 Ուստի զինուորներուն գունդը ու հազարապետը՝
և Հրէից սպասաւորները բռնեցին Յիսուսը, ու
13 կապեցին. Եւ առաջ զանիկայ Ը Աննային Բ տա-
րին, քանզի ինքը ան տարուան քահանայապետին
14 Կայիափային աներն էր: Ժ Եւ ա Կայիափան
էր, որ Հրէից խրատ տուաւ թէ Աղէկ է որ մէկ
15 մարդ մը կորսուի ժողովուրդին համար: Ու Յի-
սուսին ետևէն կ՚երթային Է Սիմոն Պետրոս և
ուրիշ աշակերտ մը. և ան աշակերտը քահանա-
յապետին ճանչուորը ըլլալով՝ Յիսուսին հետ քա-
16 հանայապետին գաւիթը մտաւ: Լ Բայց Պետրոս
դուրսը դրանը քովը կը կենար. ուստի ելաւ միւս
աշակերտը՝ որ քահանայապետին ճանչուորն էր,
և ըսաւ դռնապանին, ու ներս մտցուց Պետրոսը:
17 Ան ատենը դռնապան աղջիկը ըսաւ Պետրոսին.
Միթէ դո՞ւն ալ ան մարդուն աշակերտներէն ես.
18 ան ալ ըսաւ, Չեմ: Իսկ ծառաները ու սպա-
սաւորները հոն կայներ էին, և կրակ վառած կը
տաքնային, քանզի ցուրտ էր: Պետրոս ալ ա-
19 նոնց հետ կայներ էր՝ ու կը տաքնար: Եւ քա-

Է Գլ. ժէ. 12:
Ը Մատ. իզ. 51: Մար. ժդ. 47: Ղու. իբ. 49, 50:
Է Մատ. ի. 22: իզ. 39, 42:
Ը Ղու. գ. 2:
Բ Տես Մատ. իզ. 57:
Ժ Գլ. ժա. 50:
Է Մատ. իզ. 58: Մար. ժդ. 54: Ղու. իբ. 54:
Լ Մատ. իզ. 69: Մար. ժդ. 66: Ղու. իբ. 54:

հանայապետը Յիսուսին հարցուց՝ անոր աշակերտ-
20 ներուն ու վարդապետութեանը վրայով: Յիսուս
պատասխան տուաւ անոր. Է Ես աշխարհին յայտնի
խօսեցայ. ես ամէն ատեն ժողովարաններուն մէջ
ու տաճարին մէջ սորվեցուցի, ուր որ բոլոր Հը-
րէաները կը ժողվուին, ու ծածկաբար բան մը
21 չխօսեցայ: Ինչո՞ւ ինծի կը հարցընես, լսողնե-
րուն հարցուր թէ ի՞նչ խօսեցայ իրենց. ահա ի՞նչ
22 որ խօսեցայ, գիտեն իրենք: Երբոր ասս ըսաւ,
սպասաւորներէն մէկը՝ որ հոն կայներ էր, Ժ Յի-
սուսին ապտակ մը զարկաւ՝ ըսելով. Ատա՞նկ պա-
23 տասխան կու տաս քահանայապետին: Յիսուս
անոր պատասխանեց. Թէ որ չար խօսեցայ, վկայէ
չարին համար. հապա թէ որ բարի խօսեցայ, ին-
24 չո՞ւ կը զարնես ինծի: Լ Եւ Աննա անիկայ կա-
25 պած՝ Կայիափա քահանայապետին խրկեց: Սի-
մոն Պետրոսն ալ հոն կայներ էր՝ ու կը տաքնար.
և հ ըսին իրեն. Միթէ դո՞ւն ալ անոր աշակերտ-
ներէն ես. անիկայ ուրացաւ ու ըսաւ թէ՝
26 Չեմ: Քահանայապետին ծառաներէն մէկն ալ՝
ան մարդուն ազգականը՝ որուն ականջը Պետրոս
կտրեր էր, ըսաւ. Չէ՞ որ ես քեզ տեսայ պար-
27 տէզին մէջը անոր հետ: Ան ատենը Պետրոս
նորէն ուրացաւ, Ն և շուտ մը հաւը խօսեցաւ:
28 Ը Ու Յիսուսը Կայիափայի տունէն կուսակալին
պալատը տարին. և ալ առտու էր, Ճ ու իրենք
պալատը չմտան՝ որ չպղծուին, հապա որ զատիկը
29 ուտեն: Ուստի Պիղատոս դուրս ելաւ անոնց՝ ու
ըսաւ. Ի՞նչ ամբաստանութիւն կը ներկայացը-
30 նէք ասս մարդուն դէմ: Պատասխան տուին ու

Է Մատ. իզ. 55: Ղու. գ. 15: Գլ. է. 14, 26, 28: ը. 2:
Ժ Երեմ. ի. 2: Գոր. իգ. 2:
Լ Մատ. իզ. 57:
Հ Մատ. իզ. 69, 71: Մար. ժդ. 69: Ղու. իբ. 58:
Ն Մատ. իզ. 74: Մար. ժդ. 72: Ղու. իբ. 60: Գլ. ժդ. 38:
Ը Մատ. իէ. 2: Մար. ժե. 1: Ղու. իգ. 1: Գոր. գ. 13:
Ճ Գոր. ժ. 28: ժա. 3:

ըսին իրեն. Թէ որ անիկայ չարագործ մը չըլլար,
31 քեզի չէինք մատներ զանիկայ: Ան ատենը Պի-
ղատոս ըսաւ անոնց. Դուք առէք անիկայ, ու ձեր
օրէնքին համեմատ անոր դատաստանը տեսէք:
Հրէաները իրեն ըսին. Մեզի օրինաւոր չէ մարդ
32 մը մեռցընել. [ֆ] Որ կատարուի Յիսուսի խօսքը,
որ ըսաւ, իմացընելով թէ ինչ մահով ինքը պի-
33 տի մեռնէր: Իսկ [յ] Պիղատոս նորէն պալատը
մտաւ, կանչեց Յիսուսը ու ըսաւ անոր. Դո՞ւն
34 ես Հրէից թագաւորը: Յիսուս պատասխան
տուաւ անոր. Ատիկայ դուն քեզմէ՞ կ'ըսես, թէ
35 ինծի համար ուրիշները քեզի ըսին: Պատասխան
տուաւ Պիղատոս. Միթէ ե՞ս ալ Հրէայ եմ.
քու ազգդ և քահանայապետները քեզ ինծի մատ-
36 նեցին. ի՞նչ ըրած ես դուն: [ն] Յիսուս պատաս-
խան տուաւ. [ւ] Իմ թագաւորութիւնս ասա աշ-
խարհէս չէ. Թէ որ ասա աշխարհէս ըլլար իմ թա-
գաւորութիւնս, իմ սպասաւորներս կը կռուէին՝
որ ես Հրէից ձեռքը չմատնուիմ. բայց հիմա իմ
37 թագաւորութիւնս ասկէ չէ: Ան ատենը Պի-
ղատոս ըսաւ անոր. Ուրեմն դուն թագաւո՞ր
մըն ես. պատասխան տուաւ Յիսուս. Դուն
կ'ըսես թէ թագաւոր եմ. ես ասա բանիս համար
ծնած եմ, և ասոր համար աշխարհք եկած, որ
ճշմարտութեան համար վկայեմ. ան ամէնը՝
[ո] որ ճշմարտութենէն է, իմ ձայնիս ականջ կը
38 դնէ: Պիղատոս ըսաւ անոր. Ի՞նչ է ճշմար-
տութիւնը. և ասա ըսելով՝ նորէն դուրս ելաւ
Հրէաներուն, և ըսաւ անոնց. [ւ] Ես մէկ յանցանք
39 մը չեմ գտներ անոր վրայ: [պ] Բայց սովորութիւն

[ֆ] Մատ. ի. 19: Գլ. ժբ. 32, 33:
[յ] Մատ. իէ. 11:
[ն] ա Տիմ. զ. 13:
[ւ] Դան. բ. 44: է. 14: Ղու. ժբ. 14: Գլ. զ. 15: ը. 15:
[ո] Գլ. ը. 17: ա Յօհ. գ. 19: դ. 6:
[ւ] Մատ. իէ. 24: Ղու. իգ. 4: Գլ. ժթ. 4, 6:
[պ] Մատ. իէ. 15: Մար. ժե. 6: Ղու. իգ. 17:

ունիք որ մէկ մարդ մը արձակեմ ձեզի զատկիս.
հիմա կ'ուզէ՞ք որ Հրէից թագաւորը արձակեմ
40 ձեզի: [ջ] Ան ատենը ամէնքն ալ նորէն աղաղակե-
ցին՝ ըսելով. Մի՛ արձակեր ատիկայ, հապա Բա-
րաբբան. [ռ] ու Բարաբբան աւազակ մըն էր:

ԳԼ. ԺԹ

1 Յիսուս կը ծեծուի. զինուորներն ալ փշեայ պսակ կը դնեն
անոր գլուխը, և անոր ապտակներ կը զարնեն: 4 Պիղատոս
կ'ուզէ ազատել զՅիսուս, բայց Հրէից աղաղակներուն զի-
ջանելով՝ ձեռք կու տայ զանիկայ որ խաչուի: 23 Յիսուսի
պատմուճանին վրայ վիճակ կը ձգեն: 26 Յիսուս իր մայրը
Յովհաննէսին կը յանձնէ. 28 կը մեռնի: 34 Զինուոր մը
Յիսուի կողը կը խոցէ: 38 Յովսէփ և Նիկոդեմոս կը թաղեն
զանիկայ:

1 Ան ատենը [ա] Պիղատոս առաւ Յիսուսը՝ ու ծե-
2 ծեց: Զինուորներն ալ փուշերէ պսակ հիւսե-
լով՝ անոր գլուխը դրին, և անոր ծիրանի հանդերձ
3 մը հագցուցին. Ու կ'ըսէին. Ողջո՛յն քեզ՝ Հրէից
թագաւոր. և ապտակներ կը զարնէին անոր:
4 Պիղատոս նորէն դուրս ելաւ՝ ու ըսաւ անոնց.
Ահա՛ անիկայ դուրս կը բերեմ ձեզի, [բ] որ գիտնաք
5 թէ ես անոր վրայ յանցանք մը չեմ գտներ: Ան
ատենը Յիսուս դուրս ելաւ, փշեղէն պսակ ու
ծիրանի հանդերձ հագած. և Պիղատոս ըսաւ ա-
6 նոնց. Ահա՛ ան մարդը: [գ] Քահանայապետները ու
սպասաւորները երբոր տեսան անիկայ, աղաղակե-
ցին՝ ու ըսին. Խա՛չը հանէ՝ խա՛չը հանէ ատիկայ:
Պիղատոս ըսաւ անոնց. Դո՛ւք առէք ատիկայ, ու
խա՛չը հանեցէք. ինչու որ ես ատոր վրայ յանցանք
7 մը չեմ գտներ: Հրէաները պատասխան տուին
իրեն, [դ] Մենք օրէնք ունինք, և մեր օրէնքին հա-
մեմատ պէտք է որ մեռնի, [ե] ինչու որ ինքզինքը

[ջ] Գոր. գ. 14:
[ռ] Ղու. իգ. 19:
[ա] Մատ. ի. 19: իէ. 26: Մար. ժե. 15: Ղու. ժը. 33:
[բ] Գլ. ժը. 38: Հմր 6:
[գ] Գոր. գ. 13:
[դ] Ղև. իդ. 16:
[ե] Մատ. իզ. 65: Գլ. ե. 18: ժ. 33:

8 Աստուծոյ Որդի ըսաւ ։ Երբոր Պիղատոս ասս խօս-
9 քը լսեց , ալ աւելի վախցաւ ։ Ու նորէն պալատը
մտնելով՝ ըսաւ Յիսուսին . Ո՞ւսկից ես դուն .
10 Շբայց Յիսուս պատասխան չտուաւ անոր ։ Ուստի
Պիղատոս ըսաւ անոր . Ինծի հետ չե՞ս խօսիր .
չե՞ս գիտեր որ ես իշխանութիւն ունիմ քեզ խաչը
հանելու , ու իշխանութիւն ունիմ քեզ արձակե-
11 լու ։ Յիսուս պատասխան տուաւ . Ի Դուն իմ
վրաս մէկ իշխանութիւն մըն ալ չէիր ունենար ,
թէ որ քեզի վերէն տրուած չըլլար . անոր համար՝
ան որ զիս քեզի մատնեց , անոր մեղքը աւելի մեծ
12 է ։ Ալ անկէ ետև Պիղատոս կը փնտռէր թէ ի՛նչ-
պես զանիկայ արձակէ . բայց Հրէաները կ՚աղա-
ղակէին ու կ՚ըսէին . Ը Թէ որ ատիկայ արձակես ,
կայսրին բարեկամը չես . Բամէն ո՛վ որ ինքզինքը
թագաւոր կ՚անուանէ , անիկայ կայսրին հակառակ
13 կը խօսի ։ Իսկ Պիղատոս երբոր ասս խօսքը
լսեց , դուրս հանեց Յիսուսը , ու նստաւ
բեմին վրայ ան տեղը՝ որ Քարայատակ կ՚ըսուէր ,
14 և Եբրայեցերէն Կապպաթա . (Ժ Զատկին ուր-
բաթ օրն էր , ու ժամը վեցին ատեններն էր ,) և
15 Հրէաներուն ըսաւ . Ահա՛ ձեր թագաւորը ։ Բայց
անոնք աղաղակեցին . Վերցուր՝ վերցո՛ւր , խա՛չը
հանէ ատիկայ . Պիղատոս ըսաւ անոնց . Ձեր
թագաւորը խա՞չը հանեմ . քահանայապետները
պատասխան տուին . Ի Մենք Կայսրէն 'ի զատ թա-
16 գաւոր չունինք ։ Լ Ան ատենը անոնց ձեռքը տուաւ
զանիկայ որ խաչուի ։
17 Անոնք ալ առին Յիսուսը ու կը տանէին . Ի և

Շ Ես . ժդ . 7 ։ Մատ . իէ . 12 , 14 ։
Ի Ղու . իբ . 53 ։ Գլ . է . 30 ։
Ը Ղու . իգ . 2 ։
Թ Գոր . ժէ . 7 ։
Ժ Մատ . իէ . 62 ։
Ի Ծն . խթ . 10 ։
Լ Մատ . իէ . 26 , 31 ։ Մար . ժե . 15 ։ Ղու . իգ . 24 ։
Ի Մատ . իէ . 31 , 33 ։ Մար . ժե . 21 , 22 ։ Ղու . իգ . 26 , 33 ։

ինքը իր խաչը վերցընելով , Ժ ելաւ Գագաթ ը-
սուած տեղը , որ Եբրայեցերէն Գողգոթա կ՚ը-
18 սուի . Հոն զանիկայ խաչը հանեցին . և անոր
հետ ուրիշ երկուք ալ մէկ դիէն ու մէկալ դիէն ,
19 և մէջտեղը Յիսուսը ։ Ի Տախտակ մըն ալ գրեց
Պիղատոս , ու դրաւ խաչին վրայ . և այսպես
գրուած էր՝ ՅԻՍՈՒՍ ՆԱԶՈՎՐԵՑԻ ԹԱ-
20 ԳԱՒՈՐ ՀՐԷԻՑ ։ Եւ ան տախտակը Հրէանե-
րէն շատերը կարդացին , վասն զի քաղաքին մօտ էր
ան տեղը՝ ուր որ Յիսուս խաչուեցաւ . ու գրուած
էր Եբրայեցերէն՝ Յունարէն և Լատիներէն ։
21 Ան ատենը Հրէից քահանայապետները Պիղատո-
սին ըսին . Մի՛ գրեր Թագաւոր Հրէից , հապա
22 թէ՝ Ինքը ըսաւ , Թագաւոր եմ Հրէից . Պիղա-
տոս պատասխան տուաւ . Ի՛նչ որ գրեցի՝ գրեցի ։
23 Հ Եւ զինուորները երբոր Յիսուսը խաչը հանե-
ցին , անոր հանդերձները առին , ու չորս բաժին
ըրին՝ ամէն մէկ զինուորին բաժին մը . նաև պատ-
մուճանը . իսկ պատմուճանը առանց կարի էր վե-
24 րէն 'ի վար բոլորը հիսուած . Ուստի ըսին իրարու .
Ատիկայ չպատռենք , հապա վիճակ ձգենք ատոր
վրայ՝ թէ որո՛ւ պիտի ըլլայ . որ կատարուի ան
գրուածը որ կ՚ըսէ . Ծ Իմ հանդերձներս իրենց
մէջը բաժնեցին , և իմ պատմուճանիս վրայ վիճակ
ձգեցին . ահա՛ զինուորները ասս բաները ըրին ։
25 Ղ Եւ Յիսուսի խաչին քովը կայներ էին իր մայրը ,
և իր մօրը քոյրը Մարիամ՝ Ճ Կղէովպասին կինը ,
26 ու Մարիամ Մագդաղենացին ։ Ուստի Յիսուս
երբոր տեսաւ իր մայրը , Մ և ան աշակերտը որ կը
սիրէր , որ մօտը կայներ էր , ըսաւ իր մօրը .

Ժ Թու . ժե . 36 ։ Եբր . ժգ . 12 ։
Կ Մատ . իէ . 37 ։ Մար . ժե . 26 ։ Ղու . իգ . 38 ։
Հ Մատ . իէ . 35 ։ Մար . ժե . 24 ։ Ղու . իգ . 34 ։
Ծ Սաղ . իբ . 18 ։
Ղ Մատ . իէ . 55 ։ Մար . ժե . 40 ։ Ղու . իգ . 49 ։
Ճ Ղու . իգ . 18 ։
Մ Գլ . ժգ . 23 ։ ի . 2 ։ իա . 7 , 20 , 24 ։

27 ՝Ո՛վ կին՝ ահա՛ քու որդիդ ։ Ետքը ըսաւ աշակեր-
տին . Ահա՛ քու մայրդ . և ան ժամանակէն աշա-
կերտը անիկայ ՝ իր քովը առաւ ։
28 Ընկէ ետև Յիսուս գիտնալով թէ արդէն ամէն
բան լմընցած է , (Հորպէս զի գրուածը կատա-
29 րուի ,) ըսաւ . Ծարաւ եմ ։ Եւ հոն քացախով
լեցուն ամանմը կար . ՝ անոնք ալ քացախով
սպունգ մը լեցընելով՝ զոպայի մշտիկի վրայ փաթ-
30 թած , անոր բերնին մօտեցուցին ։ Ուստի Յի-
սուս երբոր քացախը առաւ , ըսաւ . Հ Ամէն բան
կատարուեցաւ . ու գլուխը ծռելով՝ հոգին աւան-
դեց ։
31 Իսկ Հրէաները՝ ՚Պ որովհետև ուրբաթ օր էր ,
Ջ որ չըլլայ թէ ան մարմինները խաչին վրայ մնան
մինչև շաբաթ օրը , (ինչու որ ան շաբաթը մեծ
օր էր ,) Պիղատոսին աղաչեցին որ անոնց սրունք-
32 ները կոտրտեն , ու վերցուին ։ Ուստի զինուոր-
ները եկան՝ և առջինին սրունքները կոտրտեցին .
նաև միւսինը , որ անոր հետ խաչը ելած էր ։
33 Բայց երբոր Յիսուսին եկան՝ ու տեսան որ արդէն
34 մեռած էր , անոր սրունքները չկոտրտեցին . Հա-
պա զինուորներէն մէկը գեղարդով անոր կողը խո-
35 ցեց , ՚ և շուտ մը արիւն ու ջուր ելաւ ։ Եւ ան
որ տեսաւ ասբանէրը՝ վկայեց , ու անոր վկայու-
թիւնը ճշմարիտ է , և ինքը գիտէ որ ճշմարիտ
36 կ՚ըսէ , որ դուք ալ հաւատաք ։ Ինչու որ ասբ
բաները եղաւ ՚ որ կատարուի ան գրուածը թէ ,
37 Անոր մէկ ոսկորը պիտի չկոտրուի ։ Եւ մէյմըն
ալ ուրիշ գրուած մը կ՚ըսէ թէ , Հ Պիտի նային
անոր՝ որ խոցեցին ։

՝ Գլ . բ . 4 ։
՚ Գլ . ա . 11 ։ ժզ . 32 ։
Հ Սաղ . կթ . 21 ։
՚ Մատ . իէ . 48 ։
Հ Գլ . ժէ . 4 ։
՚Պ Հմր 42 ։ Մար . ժե . 42 ։
Ջ բ Օր . իա . 23 ։
՚ ա Յօհ . ե . 6 , 8 ։
՚ Ել . ժբ . 46 ։ Թու . թ . 12 ։
Սաղ . լդ . 20 ։
Հ Սաղ . իբ . 16 , 17 ։ Զաք .
ժբ . 10 ։ Յայտ . ա . 7 ։

38 ՚Ասկէ ետև Յովսէփ՝ որ Արիմաթիայէն էր ,
(Յիսուսի աշակերտ եղած՝ բայց գաղտուկ ՚ Հրէա-
ներուն վախէն ,) աղաչեց Պիղատոսին , որ Յի-
սուսի մարմինը վերցընէ . Պիղատոսն ալ հրաման
տուաւ . ուստի եկաւ՝ ու վերցուց Յիսուսին մար-
39 մինը . ՝ Նիկոդեմոսն ալ եկաւ , (որ ինքը առա-
ջուց գիշերով Յիսուսին եկեր էր ,) ու բերաւ հա-
րիւր լիտրի չափ զմուռսի ու հալուէի խառնուրդ
40 մը ։ Եւ Յիսուսին մարմինը առին՝ ու խունկե-
րով ՚ փաթթեցին զանիկայ կտաւներու մէջ , ինչ-
պէս որ Հրէայք սովորութիւն ունին թաղելու ։
41 Եւ ան տեղը՝ ուր որ խաչուեցաւ , պարտէզ մը
կար , ու ան պարտէզին մէջ նոր գերեզման մը ,
42 որուն մէջը ամենևին մարդ դրուած չէր ։ Հ Հրէա-
ներուն ուրբաթին համար ՚ հոն դրին Յիսուսը ,
ինչու որ գերեզմանը մօտ էր ։

ԳԼ . Ի

1 Մարիամ գերեզմանը կ՚երթայ . 3 Նմանապէս Պետրոս և
Յովհաննէս հոն կ՚երթան , չգիտնալով թէ Քրիստոս յարու-
թիւն առած է ։ 11 Յիսուս կ՚երևնայ Մարիամ Մագդաղե-
նացիին , 19 և իր աշակերտներուն ։ 24 Թովմասի թերա-
հաւատութիւնը , և դաւանութիւնը ։ 30 Սուրբ Գիրքը
բաւական է փրկութեան համար ։

1 ՚ Եւ մէկշաբթի օրը Մարիամ Մագդաղենացին
առտուանց մութնուլուսուն գերեզմանը կու
գայ , ու կը տեսնէ որ քարը գերեզմանին դռնէն
2 վերցուած է ։ Ետքը կը վազէ կու գայ Սիմոն
Պետրոսին , և Բ միւս աշակերտին՝ որն որ Յիսուս
կը սիրէր , և կ՚ըսէ անոնց . Տէրը գերեզմանէն
վերցուցին , ու չենք գիտեր ո՛ւր դրին անիկայ ։
3 Հ Ուստի ելաւ Պետրոս և միւս աշակերտը , ու

՚ Մատ . իէ . 57 ։ Մար . ժե .
42 ։ Ղու . իգ . 50 ։
՚ Գլ . թ . 22 ։ ժբ . 42 ։
՝ Գլ . գ . 1 , 2 ։ է . 50 ։
՚ Գոր . ե . 6 ։
Հ Հմր 31 ։
՚ Ես . ծգ . 9 ։
՚ Մատ . իը . 1 ։ Մար . ժզ .
1 ։ Ղու . իգ . 1 ։
Բ Գլ . ժգ . 23 ։ ժթ . 26 ։ իա .
7 , 20 , 24 ։
Հ Ղու . իգ . 12 ։

4 դէպ 'ի գերեզմանը կու գային, Ու երկուքն ալ
մէկտեղ կը վազէին. և միւս աշակերտը Պետրո-
սէն աւելի շուտ վազելով՝ անկէ առաջ գերեզմանը
5 եկաւ: Եւ ծռելով նայեցաւ, ու տեսաւ որ ԸԿը-
տաւները հոն կը կենային, բայց ինքը ներս չը-
6 մտաւ: Սիմոն Պետրոսն ալ հասաւ, որ անոր
ետևէն կու գար, ու գերեզմանը մտաւ, և տեսաւ
7 կտաւները որ հոն կը կենային. ԻՈւ վարշամակը՝
որ անոր գլուխն էր, ուրիշ կտաւներուն հետը
չէր, հապա ծալլած զատ մէկ կողմը դրուած էր:
8 Ան ատենը ներս մտաւ միւս աշակերտն ալ՝ որ ա-
ռաջ գերեզմանը եկեր էր, տեսաւ ու հաւատաց:
9 Ինչու որ դեռ ՂԳրուածը չէին գիտեր թէ, Պէտք
10 է որ անիկայ մեռելներէն յարութիւն առնէ: Ետ-
քը աշակերտները նորէն իրենց տունը գացին:
11 ԻԲայց Մարիամ գերեզմանին դուրսը կայնէր էր՝
և կու լար. ու երբոր կու լար՝ դէպ 'ի գերեզմանը
12 ծռեցաւ նայելու. Եւ տեսաւ երկու հրեշտակներ
ճերմակ հանդերձներով, որ նստեր էին ուր որ Յի-
սուսի մարմինը դրուած էր, մէկը գլխուն կողմէն՝
13 ու միւսը ոտքին կողմէն: Եւ անոնք իրեն ըսին.
Անիկ՝ ինչո՞ւ կու լաս. ըսաւ անոնց. Ընոր համար՝
որ իմ Տէրս գերեզմանէն վերցուցին, ու չեմ գի-
14 տեր ո՛ւր դրին անիկայ. ԸԱս որ ըսաւ, ետին
դարձաւ՝ և տեսաւ Յիսուսը որ կայներ էր, Բ ու
15 չէր գիտեր թէ Յիսուսն է: Յիսուս անոր ըսաւ.
Անի՛կ՝ ինչո՞ւ կու լաս, ո՞վ կը փնտռես: Ինքը
կարծելով թէ անիկայ պարտիզպանն է, ըսաւ ա-
նոր. Տէ՛ր՝ թէ որ դուն վերցուցիր անիկայ, ըսէ՛
16 ինծի՝ ո՞ւր դրիր ան, որ ես անիկայ առնեմ: Յի-
սուս ըսաւ անոր. Մա՛րիամ. ան ալ դարձաւ ու

Դ Գլ. ժթ. 40:
Ի Գլ. ժա. 44:
Ղ Սաղ. ժզ. 10: Գոր. բ. 25—31: ժգ. 34, 35:
Ի Մար. ժզ. 5:
Ը Մատ. իը. 9: Մար. ժզ. 9:
Բ Ղու. իդ. 16, 31: Գլ. իա. 4:

*Եբրայեցերէն անոր ըսաւ, Ռա՛բբունի. որ
17 Վարդապետ ըսել է: Յիսուս ըսաւ անոր. Ին-
ծի մի՛ դպչիր, ինչու որ դեռ Հօրս քովը ելած
չեմ. հապա գնա՛ ծ եղբայրներուս, և ըսէ անոնց.
ԻԵս կ՛ելլեմ իմ Հօրս քովը ու ձեր Հօրը քովը,
ԼԵւ իմ Աստուծոյս քովը ու ձեր Աստուծոյն քովը:
18 ԻՄարիամ Մագդաղենացին եկաւ՝ ու աշակերտնե-
րուն պատմեց թէ ինքը Տէրը տեսաւ, և թէ ա-
նիկայ ասս բաները իրեն զրուցեց:
19 Եւ ծնոյն օրը մէկշաբթի իրիկունը՝ աշակերտ-
ներուն ժողվուած տեղին դռները գոց ըլլալով՝
Հրէաներէն վախնալնուն համար, Յիսուս եկաւ՝
և անոնց մէջտեղը կայնեցաւ, ու ըսաւ անոնց. Խա-
20 ղաղութի՛ւն ձեզի: Եւ ասս ըսելով՝ իր ձեռքերը
ու կողը ցուցուց անոնց. Լաշակերտներն ալ ու-
21 րախացան՝ երբոր Տէրը տեսան: Եւ Յիսուս նո-
րէն ըսաւ անոնց. Խաղաղութի՛ւն ձեզի. Հ ինչ-
պէս որ իմ Հայրս զիս խրկեց, ես ալ ձեզ կը
22 խրկեմ: Եւ ասս ըսելով՝ անոնց վրայ փչեց, ու
23 ըսաւ անոնց. Առէ՛ք Հոգին Սուրբը. Ծ Որոնց որ
մեղքերը թողուք, թողուած ըլլայ անոնց. և
որոնց որ մեղքերը ետ բռնէք, բռնուած ըլլայ:
24 Բայց Թովմաս տասուերկուքէն մէկը՝ ՂԵրկուո-
րեակ ըսուածը անոնց հետը չէր՝ երբոր Յիսուս
25 եկաւ: Ուստի միւս աշակերտները կ՛ըսէին անոր՝
թէ Տէրը տեսանք. ան ալ ըսաւ անոնց. Թէ որ
իր ձեռքերուն վրայ բևեռներուն նշանը չտեսնեմ,

* Ոմանք չունին:
ժ Սաղ. իբ. 22: Մատ. իը. 10: Հռով. ը. 29: Եբր. բ. 11:
Ի Գլ. ժզ. 28:
Լ Եփե. ա. 17:
Ի Մատ. իը. 10: Ղու. իդ. 10:
Ծ Մար. ժզ. 14: Ղու. իդ. 36: ա Կոր. ժե. 5:
Կ Գլ. ժզ. 22:
Հ Մատ. իը. 18: Գլ. ժէ. 18, 19: Եբր. գ. 1: բ Տիմ. բ. 2:
Ծ Մատ. ժզ. 19: ժը. 18:
Ղ Գլ. ժա. 16:

ու մատս բևեռներուն տեղը չխօթեմ՝ և իմ ձեռքս անոր կողը չխօթեմ՝ չեմ հաւատար։
26 Նէ ութը օրէն եւս դարձեալ աշակերտները ներսն էին՝ Թովմասն ալ անոնց հետ։ եկաւ Յիսուս՝ դռները գոց ըլլալով՝ ու կայնեցաւ անոնց
27 մէջտեղը՝ և ըսաւ։ Խաղաղութիւն ձեզի։ Ետքը ըսաւ Թովմասին։ Մատդ հոս բեր՝ և նայէ իմ ձեռքերս՝ ու բէր քու ձեռդ՝ և իմ կողս խօթէ՝ ու մի՛ ըլլար անհաւատ՝ հապա հաւատացեալ։
28 Նէ Թովմաս պատասխան տուաւ՝ ու ըսաւ անոր։
29 Իմ Տէրս և իմ Աստուածս։ Յիսուս ըսաւ անոր։ Որովհետև դուն զիս տեսար՝ հաւատացիր։ Երանի՛ անոնց որ տեսած չեն՝ ու կը հաւատան։
30 Նէ Յիսուս շատ ուրիշ նշաններ ալ ըրաւ իր աշակերտներուն առջին՝ որ աս գրքիս մէջ գրուած
31 չեն։ Բայց ասոնք գրուեցան՝ որ հաւատաք թէ Յիսուսը Քրիստոս է Աստուծոյ Որդին։ և որ հաւատալով կեանք ունենաք անոր անունովը։

ԳԼՈՒԽ Ի

1 Քրիստոս դարձեալ իր աշակերտներուն կ'երեւնայ՝ ու շատ ձուկ բռնել տալուն հրաշքովը կը ճանչցուի։ 12 անոնց հետ ճաշ կ'ընէ։ 15 Ինամով պատուէր կու տայ Պետրոսին որ իր գառները և ոչխարները արածէ։ 18 կ'իմացընէ անոր թէ ինչ կերպով պիտի մեռնի։ 22 և կը յանդիմանէ անոր հետաքրքրութիւնը Յովհաննէսին վրայով։ 25 Վերջաբանութիւն։

1 Ետքէ եւս Յիսուս նորէն ինքզինքը իր աշակերտներուն յայտնեց Տիբերիայի ծովուն եզերքը։
2 և ասանկ յայտնեց։ Էին հոն Սիմոն Պետրոս՝ ու Թովմաս՝ Երկուորեակ ըսուածը՝ և Նաթանայէլ՝ որ Գալիլեայի Կանայ քաղաքէն էր՝ ու Զեբեդեոսի որդիները՝ և աշակերտներէն ուրիշ
3 երկուք ալ։ Սիմոն Պետրոս ըսաւ անոնց։ Ես ձուկ որսալու կ'երթամ։ ըսին անոր։ Մենք ալ կու գանք քեզի հետ։ ելան և շուտ մը նաւը մտան՝ ու
4 ան գիշերը բան մը չբռնեցին։ Ու երբոր ալ առտու եղաւ՝ Յիսուս ծովուն եզերքը կայներ էր՝ բայց աշակերտները չէ՛ճանչցան թէ Յիսուս է։
5 Իսկ Յիսուս ըսաւ անոնց։ Տէ՛ղաք՝ ուտելու բան մը ունի՞ք։ պատասխան տուին իրեն։ Չէ։
6 Նէ ըսաւ անոնց։ Ցանցը նաւին աջ կո՛ղմը ձգեցէ՛ք՝ ու պիտի գտնէք։ ուստի ձգեցին՝ և ձուկերուն շատութենէն՝ ալ չէին կրնար զանիկայ
7 քաշել։ Ուստի առեւը ան աշակերտը՝ որն որ Յիսուս կը սիրէր՝ ըսաւ Պետրոսին։ Ընիկայ Տէրն է։ Իսկ Սիմոն Պետրոս երբոր լսեց թէ Տէրն է՝ վերարկուն վրան առաւ՝ (ինչու որ ցամաքէն հեռու չէին՝ միայն թէ երկու հարիւր կանգունի չափ՝) և ուռ-
9 կանը ձուկերովը կը քաշէին։ Ու երբոր ցամաքը ելան՝ հոն տեղը վառած կրակ տեսան՝ ու վրան
10 ձուկ դրուած՝ և հաց։ Յիսուս ըսաւ անոնց։ Բերէ՛ք ատ ձուկերէն որ դուք հիմա բռնեցիք։
11 Սիմոն Պետրոս նաւը * մտաւ՝ և ուռկանը ցամաքը քաշեց՝ հարիւր յիսունուերկու խոշոր ձուկերով լեցուն։ և այնչափ բան կար՝ ու չպատռեցաւ
12 ուռկանը։ Յիսուս ըսաւ անոնց։ Եկէք ճաշ ըրէք։ ու աշակերտներէն մէկն ալ չէր համարձակեր անոր հարցընելու՝ թէ Դուն ո՞վ ես։ քանզի որ
13 գիտէին թէ Տէրն է։ Ուստի Յիսուս եկաւ՝ ու առաւ հացը և անոնց տուաւ՝ նոյնպէս ալ ձու-
14 կը։ Սա երրորդ անգամն է որ Յիսուս իր աշա-

ա Ցօհ. ա. 1։
բ Կոր. ե. 7։ ա Պետ. ա. 8։
գ Գլ. իա. 25։
դ Ղու. ա. 4։
ե Գլ. գ. 15, 16։ ե. 24։ ա Պետ. ա. 9։
զ Գլ. ա. 45։
է Մատ. գ. 21։
ը Գլ. ի. 14։
թ Ղու. իդ. 41։
ժ Ղու. ե. 4, 6, 7։
ի Գլ. ժգ. 23։ ի. 2։
* Յոյն. ելաւ։
լ Գոր. ժ. 41։
խ Գլ. ի. 19, 26։

կերտներուն երևցաւ՝ մեռելներէն յարութիւն առ-
նելէն ետև ։
15 Ու երբոր ճաշը ըրին, Յիսուս ըսաւ Սիմոն
Պետրոսին. Սիմոն՝ Յովնանին որդին, զիս ա-
տոնցմէ աւելի կը սիրե՞ս. անիկայ ըսաւ անոր. Այո՝
Տէր, դուն գիտես որ քեզ կը սիրեմ. ըսաւ
16 անոր. Արածէ իմ գառնուկներս ։ Նորէն երկ-
րորդ անգամ ըսաւ անոր. Սիմոն՝ Յովնանին որդին,
զիս կը սիրե՞ս. ըսաւ անոր. Այո՝ Տէր, դուն
գիտես որ քեզ կը սիրեմ. Ը ըսաւ անոր. արածէ
17 իմ ոչխարներս ։ Ըսաւ անոր երրորդ անգամ.
Սիմոն՝ Յովնանին որդին, զիս կը սիրե՞ս. Պետ-
րոս տրտմեցաւ որ իրեք անգամ իրեն ըսաւ թէ՝
Զիս կը սիրե՞ս. և ըսաւ անոր. Տէր՝ ժ դուն
ամէն բան գիտես, դուն գիտես որ ես քեզ կը
սիրեմ. ըսաւ անոր Յիսուս. Արածէ իմ ոչ-
18 խարներս ։ Է Ճշմարիտ ճշմարիտ կ՚ըսեմ քեզի,
որ երբ դուն պատանի էիր, ինքիրմէդ գօտի կը
կապէիր, ու կ՚երթայիր ո՛ւր որ ուզէիր. բայց
երբոր ծերանաս, ձեռքերդ վեր պիտի բռնես, և
ուրիշը քեզի գօտի պիտի կապէ, ու պիտի տանի
19 ո՛ւր որ չես ուզեր ։ Ա՛ս բանը ըսաւ, ցուցընելով
թէ Լանիկայ ի՞նչ մահով պիտի փառաւորէ զԱս-
տուած. ու երբոր ասս զրուցեց, ըսաւ անոր.
20 Եկուր իմ ետևէս ։ Եւ Պետրոս դարձաւ՝ ու
տեսաւ ան աշակերտը՝ Է որն որ Յիսուս կը սի-
րէր, որ ետևէն կ՚երթար, (որ նաև ընթրիքին
ատենը անոր կուրծքին վրայ ինկեր՝ և ըսեր էր,
21 Տէր՝ ո՞վ է որ քեզ պիտի մատնէ ։) Պետրոս ա-
նիկայ տեսնելով, ըսաւ Յիսուսին. Տէր՝ հապա
22 ասիկայ ի՞նչ պիտի ըլլայ ։ Յիսուս ըսաւ անոր.

Բ Գոր. ի. 28 ։ Երբ. ժգ. 20 ։
ա Պետ. բ. 25 ։ ե. 2, 4 ։
ժ Գլ. բ. 24, 25 ։ ժզ. 30 ։
Է Գլ. ժգ. 36 ։ Գոր. ժբ. 3, 4 ։
Լ բ Պետ. ա. 14 ։
Ի Գլ. ժգ. 23, 25 ։ ի. 2 ։

Թէ որ ես ուզեմ՝ որ ատիկայ կենայ ժ մինչև որ
ես գամ, քու ի՞նչ հոգդ է. դուն իմ ետևէս
23 եկուր ։ Ալ ասս խօսքը ելաւ եղբայրներուն մէջ,
թէ ան աշակերտը պիտի չմեռնի. սակայն Յիսուս
չըսաւ անոր թէ պիտի չմեռնի, հապա թէ որ ես
ուզեմ՝ որ ատիկայ կենայ մինչև որ ես գամ, քու
ի՞նչ հոգդ է ։
24 Ասիկայ ան աշակերտն է, որ կը վկայէ ասս բա-
ներուս համար, որ գրեց ալ ասս բաները. Ի ու
25 գիտենք որ անոր վկայութիւնը ճշմարիտ է ։ Ի Եւ
ուրիշ շատ բաներ ալ կան, որ Յիսուս ըրաւ,
որոնք եթէ մէկիկ մէկիկ գրուած ըլլային, ծ կար-
ծեմ թէ աշխարհս ալ բաւական պիտի չըլլար
պարունակելու ան գիրքերը որ գրուած ըլլային ։

ԳՈՐԾՔ ԱՌԱՔԵԼՈՑ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Քրիստոս դեռ երկինքը չհամբարձած՝ իր աշակերտներուն կը
պատուիրէ Երուսաղեմի մէջ Հոգւոյն Սրբոյ գալստեանը ըս-
պասել, խոստանալով որ քիչ օրերէ ետև պիտի խրկէ զա-
նիկայ ։ 9 Իր համբարձումէն ետև՝ երկու հրեշտակներ կ՚ե-
րևնան անոնց, որ իր երկրորդ գալստեանը վրայով կը խօ-
սին ։ 12 Առաքեալները Երուսաղէմ կը դառնան, ու ա-
ղօթքի կը պարապին, և Մատաթիան առաքեալ կ՚ընտրեն՝
մատնիչ Յուդային տեղը ։

1 Առջի պատմութիւնը որ ըրի՝ ո՛վ Թէոփիլոս,
ան ամէն բաներուն վրայ՝ որ Յիսուս սկսաւ
2 ընել և սորվեցընել, Բ Մինչև ան օրը՝ որ Հոգւոյն

ժ Մատ. ժզ. 27, 28 ։ իե. 31 ։
ա Կոր. դ. 5 ։ ժա. 26 ։
Յայտ. բ. 25 ։ գ. 11 ։ իբ.
7, 20 ։
Կ Գլ. ժթ. 35 ։ գ Յօհ. 12 ։
Հ Գլ. ի. 30 ։
Ծ Ամով. է. 10 ։
Ա Ղու. ա. 3 ։
Բ Մատ. իը. 19 ։ Մար. ժզ.
15 ։ Յօհ. ի. 21 ։ Գլ. ժ.
41, 42 ։

Սրբոյ միջոցովը պատուէր տուաւ իր ընտրած ա-
3 ռաքեալներուն , Գ ու համբարձաւ . Դ Որ անոնց
ինքզինքը ցուցուց կենդանի իր չարչարանքներէն
ետև՝ շատ ապացոյցներով , քառսուն օրուան
մէջ անոնց երևնալով , ու Աստուծոյ Թագաւորու-
4 թեանը վրայ խօսելով : Ե Եւ անոնց հետ մէկտեղ
* գտնուած ատենը՝ կ'ապըսպրէր անոնց որ Երուսա-
ղեմէն չհեռանան , հապա սպասեն Հօրը խոստ-
5 մունքին , Զ որ ան ինծմէ լսեցիք կ'ըսէր : Է Ինչու
որ իրաւ Յովհաննէս ջրով մկրտեց , Ը բայց դուք
ասկէ շատ օրեր չանցած՝ Սուրբ Հոգիով պիտի
6 մկրտուիք : Անոնք ալ մէկտեղ գալով կը հար-
ցընէին իրեն՝ ու կ'ըսէին . Թ Տէր՝ Ժ Իսրայէլի Թա-
գաւորութիւնը աս ժամանակի՞ս մէջ նորէն պիտի
7 հաստատես : Եւ ըսաւ անոնց . Ի Չեզի չվերաբե-
րիր ժամերը և ժամանակները գիտնալը , որն որ
8 Հայրը իր իշխանութեանը մէջ դրաւ , Բայց Լ Հո-
գւոյն Սրբոյ ձեր վրայ եկած ատենը Ի զօրութիւն
պիտի առնէք , Ծ ու ինծի համար վկաներ պիտի
ըլլաք Երուսաղեմի մէջ՝ և բոլոր Հրէաստանի ու
9 Սամարիայի մէջ՝ ու մինչև երկրի ծայրերը : Լ Եւ
աս բաները որ ըսաւ , երբոր անոնք կը նայէին ,
Հ համբարձաւ , և ամպ մը զանիկայ անոնց աչքէն
10 բռնեց : Ու քանի որ աչքերնին տնկած դէպ 'ի
երկինքը կը նայէին անոր երթալուն վրայ , ահա

Գ Մար . ժզ . 19 : Ղու . Թ . 51 : իդ . 51 : Հմր 9 : ա Տիմ . դ . 16 :
Դ Մար . ժզ . 14 : Ղու . իդ . 36 : Յօհ . ի . 19 , 26 : իա . 1 , 14 : ա Կոր . ժե . 5 :
Ե Ղու . իդ . 43 , 49 :
* Կ—մ հաց կերած
Զ Ղու . իդ . 49 : Յօհ . ժդ . 16 , 26 , 27 : ժե . 26 : ժզ . 7 : Գլ . բ . 33 :
Է Մատ . գ . 11 : Գլ . ժա . 16 : ժԹ . 4 :
Ը Յովել . գ . 18 : Գլ . բ . 4 : ժա . 15 :
Թ Մատ . իդ . 3 :
Ժ Ես . ա . 26 : Դան . է . 27 : Ամով . Թ . 11 :
Ի Մատ . իդ . 36 : Մար . ժգ . 32 : ա Թես . ե . 1 :
Լ Ղու . իդ . 49 :
Ի Գլ . բ . 1 , 4 :
Ծ Ղու . իդ . 48 : Յօհ . ժե . 27 : Հմր 22 : Գլ . բ . 32 :
Լ Ղու . իդ . 51 : Յօհ . զ . 53 :
Հ Հմր 2 :

երկու մարդ իրենց քովը կայնեցան Յ ճերմակ հան-
11 դերձներով , Որոնք նաև ըսին . Ղ Ո՛վ Գալիլեացի
մարդիկ՝ ինչո՞ւ կայներ դէպ 'ի երկինքը կը նայիք .
աս Յիսուսը՝ որ ձեզմէ երկինքը համբարձաւ ,
Ճ ասանկ պիտի գայ՝ ինչպէս որ տեսաք անոր երկինք
12 երթալը : Մ Ան ատենը Երուսաղէմ դարձան
Ձիթենեաց ըսուած լեռնէն , որ շաբաթ օրուան
13 ճամբու չափ մօտ է Երուսաղեմին : Ու երբոր
[illegible] մտան , ելան Յ վերնատունը , ուր որ կը
բնակէին՝ Ն Պետրոս և Յակոբոս , Յովհաննէս և
Անդրէաս , Փիլիպպոս և Թովմաս , Բարթուղի-
մէոս և Մատթէոս , Յակոբոս Ալփէոսեան ու Չ Սի-
մոն Նախանձայոյզ՝ և Ո Յուդա Յակոբեան :
14 Չ Ասոնք ամէնը միաբանութեամբ միշտ աղօթք ու
աղաչանք կ'ընէին Պ կնիկներուն հետ , և Յիսուսի
մօրը Մարիամին՝ Ջ ու անոր եղբայրներուն հետ
մէկտեղ :
15 Եւ ան օրերը ելաւ Պետրոս աշակերտներուն
մէջը , ([illegible] հարիւր քսան հոգիի չափ ժողվուած
16 բազմութիւն կար ,) ու ըսաւ . Մարդիկ եղբայր-
ներ՝ պէտք էր որ կատարուէր աս գրուածը , Ռ որն
որ առաջուց Հոգին Սուրբ Դաւիթին բերնովը
ըսաւ Յուդային համար՝ որ Յիսուսը բռնողներուն
17 Ս առաջնորդ եղաւ . Ինչու որ Հանիկայ մեզի հետ
էր մեր համրանքին մէջ , Տ և աս պաշտօնէն ան ալ

Յ Մատ . իը . 3 : Մար . ժզ . 5 : Ղու . իդ . 4 : Յօհ . ի . 12 : Գլ . ժ . 3 , 30 :
Ղ Գլ . բ . 7 : ժգ . 31 :
Ճ Դան . է . 13 : Մատ . իդ . 30 : Մար . ժգ . 26 : Ղու . իա . 27 : Յօհ . ժդ . 3 : ա Թես . ա . 10 : դ . 15 : բ Թես . ա . 10 : Յայտ . ա . 7 :
Մ Ղու . իդ . 52 :
Յ Գլ . Թ . 37 , 39 : ի . 8 :
Ն Մատ . ժ . 2 , 3 , 4 :
Չ Ղու . զ . 15 :
Ս Յուդ . 1 :
Չ Գլ . բ . 1 , 46 :
Պ Ղու . իդ . 49 , 55 : իդ . 10 :
Ջ Մատ . ժգ . 55 :
Ռ Սաղ . խա . 9 : Յօհ . ժդ . 18 :
Ս Ղու . իբ . 47 : Յօհ . ժը . 3 :
Վ Մատ . ժ . 4 : Ղու . զ . 16 :
Տ Հմր 25 : Գլ . ժբ . 25 : ի . 24 : իա . 19 :

18 բաժին ունէր։ Եսիկայ ր անիրաւութեան վարձքով ր ագարակ մի առացաւ, ու գլխիվայր իյնալով միջտեղն ձեղքուեցաւ, և իր ամէն փորոտիքը
19 դուրս թափեցաւ։ Ու սա քանը նշանակէ բնակութեան ամէնուն յայտնի եղաւ։ միտն որ իրենց լեզուովը ան ագարակին անունը Եկեղդամա
20 գրուեցաւ, այսինքն՝ Արեան ագարակ։ Ինչու որ Սաղմոսաց գրքին մէջ գրուած է թէ, ՝Ինոր բնակարանը աւերակ ըլլայ, ու անոր միջը բնակող մի չըլլայ, ֆև անոր պաշտօնը ուրիշը առնէ։
21 Ու բնին պէտք է որ սա մարդիկներէն՝ որ միր հետ եղան ան բոլոր առներ, որ Տէր Յիսուս միջերնիս
22 մտաւ ու ելաւ, ֈ Յովհաննէսին մկրտութենէն սկսած՝ մինչև ան օրը ֈորե միզմէ համբարձաւ, առնցմէ մէկը ֆ միզի հետ միասը մեռոյ անոր յարու-
23 թեանը։ Ու երկու հոգի կոչեցուցին, Յոսեփէ՝ որ ՝Նարսաբաս կը կոչուէր, որ Յուստոս ալ մը-
24 կանուանէցաւ, ու Մաւաթիան։ Ու աղօթք ընելով՝ ըսին։ Դուն՝ սիտ Տէր, ֆ որ ամէնուն սիրտը գիտես, սա երկուքէս մէկը՝ որն որ ընտրեցիր,
25 գիտէ յայտնէ։ ֈ Որ սա պաշտօնիս և առաքելութեանս վիճակը առնէ, որ անկէ Յուդան ինկաւ
26 իր տեղը երթալու։ Ու անոնց համար վիճակ ձգեցին, ու վիճակը Մաւաթիային եկաւ. և անիկայ տասնումէկ առաքելոց հետ սեպուեցաւ։

ր Մատ. իգ. 15. բ Պետ. բ. 15։
ց Մատ. իէ. 5, 7, 8։
՝ Ողբ. կբ. 25։
ֈ Ողբ. ճթ. 8։
ֆ Մարկ. ա. 1։
ֆ Հմր 9։
ֆ Ցոհ. ժէ. 27, Հմր 8, Պլ. գ. 38։
՝ Պլ. ժէ. 22։
ֆ ա թագ. ժգ. 7, ա Մն. իբ. 9, իթ. 17, Երեմ. ժա. 20, ժէ. 10, Պլ. ժէ. 8, Ցայտ. բ. 28։
ֈ Հմր 17։

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Առաքեալները Սուրբ Հոգիով լեցուած՝ զանազան լեզուներ կը խօսին, ամէնը կը զարմանան անոնց վրայ, և անոնք ալ ծաղր կ'ընեն զանոնք։ 14 Պետրոս առաջնորդ կու տայ ա-

նոնց, և կը յայտնէ թէ առաքեալները Սուրբ Հոգիին գործութեամբը կը խօսէին, թէ Քրիստոս մեռելներէն յարութիւն առած երկինքը համբարձած է, և թէ անոնց Սուրբ Հոգին խրկած է։ 37 Շատ մարդիկ դարձի գալով կը մկրտուին։ 41 օրնիր չերմեռանդութեամբ և սիրով կը միաբանին ի Նազարէթ պաշտելու։ 43 Առաքեալներէն շատ հրաշքներ և նշաններ կ'ընեն, և Նազարէթ ամէն օր իր եկեղեցին կ'աճեցնէ։

1 Ու = պետրոսին օրը հասնելուն՝ ֆ ամէնքն
2 ալ միասին մէկտեղ էին։ Ու յանկարծակի երկինքէն ձայն մը եղաւ՝ սաստկացուցիչ հովի մը յորինին պէս, ֆ և բոլոր տունը լեցուց՝ ուր որ նստած
3 էին։ Ու բաժնուած լեզուներ երևցան իրենց՝ որպէս թէ կրակէ, ու ամէն մէկուն վրայ նստաւ։
4 Ու ֆ ամէնքն ալ ֈ Հոգւով Սրբով լեցուեցան, ֆ ու սկսան ուրիշ լեզուներով խօսիլ, ինչպէս որ
5 ֈ Հոգին իրենց խօսիլ կու տար։ Ու Երուսաղէմի մէջ բնակած ֈ Բէտնէր կային՝ աստուածավախ մարդիկ երկինքին տակը եղած բոլոր ազգերէն
6 Հոգւո—ած։ Ու երբոր սա ձայնը եղաւ, բազմութիւնը մէկտեղ եկաւ ու խառնիչքաւ. քանի որ կը լսէին որ անոնք իրենց ամէն մէկուն լեզուովը կը
7 խօսէին։ Ամէնքն ալ կը զարմանային ու կը զարմանային՝ և իրարու կ'ըսէին. Չէ՞ որ ասոնք ամէնն ալ՝ որ կը խօսին, Գալիլեացի
8 են. Ու ի՞նչպէս կը լսենք մենք միր ամէն մէկ
9 լեզուովը՝ որ անոր միջը ծնած ենք. Պարթեւք և Մարք ու Եղամացիք, և անոնք որ կը բնակին Միջագետք միջ, և ֈ Բէտաստանի ու Կապադովկիոյ
10 միջ, Պոնտոսի ու Ասիոյ միջ, Փռիգիոյ և Պամփիլիոյ միջ, Եգիպտոսի միջ, և Լիբիոյնէն մեռ Կիրենացւոց կողմերուն միջ. նաև ֈ Հռովմայե-

= Գլ. իգ. 15, բ Օր. ժգ. 9, Պլ. ի. 16։
ֆ Պլ. ա. 14։
ֈ Պլ. գ. 31։
ֆ Պլ. ա. 5։
ֆ Մատ. ժգ. 17, Պլ. ժ. 46, ժթ. 6, ա Պետ. բ. 10, 28, 30, ժգ. 1, ժգ. 2, 22։
ֆ Պլ. ա. 11։

11 զի պանդուխտներ, ինչ հրեաներ և իւղ ծառա-
հաւատներ, Արհամարհներ և Հրաժարիներ, կը
լսենք անոնցմէ որ մեր լեզուներով կը խօսին Աս-
12 ուծոյ մեծամեծ բաներէն։ Որ պատճառներին ա-
մէնքն ալ ու ամբողջապէս իրարու կ'լսէին։ Ինչ
13 պիտի բլլայ սա։ Անոնք ալ ծաղր լինելով կ'ը-
սէին իւղ, Անոնք նոր գինիով լեցուեր են։
14 Ետքը Պետրոս ելաւ տասնեւմէկին հետ մէկտեղ,
ձայնը վերցուց՝ ու խօսեցաւ անոնց։ Ով հրէայ
մարդիկ և դուք ամէնդուն որ Երուսաղէմ կը բնա-
կիք, սա ձեզի յայտնի բլլայ, ու ականջ դրէք
15 իմ խօսքերուս։ Վասնզի չէ իւղ ասոնք գինովցած
են, ինչպես որ դուք կը կարծէք. Քանի որ պէտ-
16 օրաւան երրորդ մասին է։ Հապա ասիկա ան է,
17 որ Յովհել մարգարէին ձեռքովը բսուեցաւ։ Եւ ե-
պիտի բլլայ որ վերջին օրերը՝ կ'լսէ Աստուած,
Թ իմ հոգիս ամէն մարմինէ վրայ պիտի թափեմ,
ու ձեր զաւակը և ձեր աղջիկները պիտի մարգա-
բանան, ու ձեր երիտասարդները տեսիլքներ պի-
տի տեսնեն, և ձեր ծերերը երազներ պիտի տես-
18 նեն։ Նէն։ Եւ իմ ծառաներուս վրայ ու իմ աղախիններու-
րուս վրայ ալ՝ ան օրերը իմ հոգիս պիտի թա-
19 փեմ, և պիտի մարգարէանան։ ԵՒ վերը եր-
կինքը հրաշքներ պիտի ցուցնեմ, ու վարը երկիրը
նշաններ, արիւն ու կրակ և ծուխի մեռապատ։
20 Թ Արեգը՝ խաւարի պիտի դառնայ, և լուսինը արիւ-
21 նի, դեռ Տէրոջը մեծ ու երեւելի օրը չհկած։ Եւ
պիտի բլլայ որ՝ թ ամէն ոմն որ Տէրոջը անունը կան-
22 չէ, պիտի փրկուի։ Ով Իսրայէլացի մարդիկ՝

ե ա թեես · ե · 7։
ը Նա · իգ · 8 · Եգիպ · ժա · 19 · ւգ · 27 · Ցովկ · բ · 28 · 29 · Ջար · ժբ · 10 · Ցոհ · է · 38։
թ Պլ · ժ · 45։
ժ Պլ · իա · 9։
ի Պլ · իա · 4 · 9 · 10 · ա Պոբ · ժբ · 10 · 28 · ժգ · 1 · 66։
լ Ցովկ · բ · 30 · 31։
խ Պաս · իգ · 29 · Պար · ժգ · 24 · Պբ · իա · 25։
ծ Հաով · ժ · 18։

մարգարէ ասա խօսեցաւ։ Հիմնուած Աստուծոյ Հա-
ստատութեան ժողովին մէջ Աստուծոյ հետ մէկ
ու հրաշքներով և նշաններով, որ Աստուած անոր
ձեռքովը բրաւ ձեր մէջը, ինչպէս որ դուք ալ գի-
23 տէք։ Անիկա Աստուծոյ որոշած խորհրդովը և
կանխագիտութեամբը առաքուեցաւ բլլալով՝ դուք
առիք և անօրէններու ձեռքով փայտի վրայ գամե-
24 լով սպաննեցիք։ Որուն որ Աստուած յարուցի մեռե-
լներէն ցաւերը քակելով, քանի Ջար չէր որ նը-
25 րան անկէ բռնուի։ Վասն որ Դաւիթ անոր հա-
մար կ'լսէ, Տէրը միշտ առջեւս Ձկրը կը տես-
նէի իմ առջեւս, քանի իմ աջ կողմն է, որ
26 չսասանիմ։ Ինչ համար ուրախ եղաւ իմ սիրտս,
ու իմ լեզուս չիճաց, նաև իմ մարմինս ալ յու-
27 սով պիտի հանգստանայ։ Վասն զի իմ անձս
դժոխքին մէջը պիտի չթողուս, ու քու Սուրբիդ
28 ալ ապականութիւն տեսնել պիտի չտաս։ Կե-
նաց ճամբաները ինծի ծանուցիր, քու երեսիդ
29 ուրախութիւնովը պիտի լեցնես։ Արդի կ
ղբայրնե՛ր արժան է համարձակ պատմել ձեզի
Դաւիթ նահապետին համար, թէ մեռաւ ու
թաղուեցաւ, և անոր գերեզմանը մինչև այս օր
30 մեր մէջն է։ Բայց՝ որովհետև անիկա մարգարէ
էր, և գիտէր, թէ Աստուած հաստատած երդում
բրաւ իրեն, թէ իր երիկամանդը պատուկեն մարդիկ
կոգնեմ Քրիստոսը պիտի յարուցանել որ իր աթո-
31 ռը նստի, Տեսը կանխատեսութեամբ խօսեցաւ

ա Ցոհ · գ · 2 · ժգ · 10 · 11 · Պլ · ժ · 38 · Երբ · բ · 4։
գ Պաս · իգ · 24 · Պբ · իբ · 33 · իգ · 44 · Պլ · գ · 18 · գ · 28։
ե Պլ · է · 30։
զ գ մ՛ անգրէն
է Հմ 32 · Պլ · գ · 15 · գ · 10 · ժ · 40 · ժգ · 30 · 34 · ժէ · 31 · Հաով · գ · 24 · բ · 11 · ա Պոբ · գ · 14 · ժէ · 15 · բ Պոբ · գ · 14 · Պաղ · ա · 1 · Եփէ · ա · 20 · Պող · բ · 12 · ա թեես · ա · 10 · Երբ · ժգ · 20 · ա Պետ · ա · 21։
ը Պող · ժգ · 8։
թ գ թագ · բ · 10 · Պլ · ժգ · 36։
ժ բ թագ · է · 12 · 13 · Պող · ճիբ · 11 · Պբ · ա · 32 · 69 · Հաով · ա · 3 · բ Թիմ · բ · 8։

Բրիաստոսի յարութեանը համար , Ե թէ անոր
հոգին դժոխքը չթողուեցաւ , և անոր մարմինը
32 ապականութիւն չտեսաւ : ԼԸ Յիսուսը Ա-
ստուած յարուց , ՚որուն մենք ամէնքս ալ վկայ
33 ենք : Ետոի Ե Աստուծոյ աջ ձեռքովը բարձրա-
նալով , ու Դ Հոգւոյն Սրբոյ խոստումնովը Հօրմէն
առնելով՝ Ե տարածեց ասիկայ , որ դուք հիմա կը
34 տեսնէք և կը լսէք : Ետքու որ Դաւիթ երկինքը
չելաւ , բայց ինքը կ'ըսէ . ՚Տէրը իմ Տէրոջս ը-
35 սաւ . Նստէ իմ աջ կողմս , Մինչև որ քու
թշնամիներդ ոտքերուդ պատուանդան դնեմ :
36 Ետոի բոլոր Իսրայէլի տունը ճշմարտապէս թող
դիանայ , որ ՚Աստուած անոր Տէր ալ ըրաւ՝
Օծեալ ալ , ան Յիսուսը՝ որ դուք խաչեցիք :
37 Ու ա որ լսեցին՝ Հարտերնին կսիծաց , և ըսին
Պետրոսին ու միւս առաքեալներուն . Արդի՛ կ
38 եղբայրնե՛ր՝ ի՞նչ ընենք : Ետ Պետրոս բսաւ ա-
նոնց . ՚Ապաշխարեցէ՛ք , ու ձեզմէ ամէն մէկը
թող մկրտուի Յիսուս Քրիստոսի անունովը՝ մե-
ղաց թողութեան համար , և Դ Հոգւոյն Սրբոյ
39 պարգևը պիտի ընդունիք : Քանզու որ խոստումն-
քը ձեզի կ՚ ա ու ձեր որդւոցը , ե և ամէն հեռու
եղողներուն՝ որոնք որ մեր Տէր Աստուածը կանչէ :
40 Ետ ուրիշ շատ խօսքերով վկայութիւն կու տար ,
ու կը յորդորէր ըսելով՝ և կ'ըսէր . Ազ ծուած ազ-
41 գէն ինքզինքնիդ ապահովցէ՛ք : Ետ անոնք որ
սրտանց ընդունեցին անոր խօսքերը , մկրտուեցան .

Ա Մագ . ժգ . 10 ։ ԳԼ . ժգ . 35 ։
Բ Հմր 24 ։
Գ ԳԼ . ա . 8 ։
Դ ԳԼ . ե . 31 ։ Փիլ . բ . 9 ։ Երբ .
ժ . 12 ։
Զ Ճռ՞ . ժգ . 26 ։ ժե . 26 ։ ժգ .
7 ։ 13 ։ ԳԼ . ա . 4 ։
Է ԳԼ . ժ . 45 ։ Եփե . գ . 8 ։
Ը Մագ . ճԺ . 1 ։ Ա՚ա . իբ .
44 ։ ա Կոր . ժե . 25 ։ Եփե .
ա . 20 ։ Երբ . ա . 13 ։
Թ ԳԼ . ե . 31 ։
Ժ Ջար . ժբ . 10 ։ Ղս . գ . 10 ։
ԳԼ . Բ . 6 ։ ժգ . 30 ։
ԺԱ Ղս . իգ . 47 ։ ԳԼ . գ . 19 ։
ԺԲ Ճովել . բ . 28 ։ ԳԼ . գ . 25 ։
ԺԳ ԳԼ . ժ . 45 ։ ժա . 15 ։ 18 ։
ժգ . 26 ։ ժե . 3 ։ 8 ։ 14 ։ Եփե . բ . 13 ։ 17 ։

ու ան օրը իրենք հազար հոգիի չափ աւելցան :
42 ՚Ետ միշտ առաքելոց վարդապետութեանը եռանդ
էին , ու միաբանութեանը , և հաց կոտրելուն ,
ու աղօթքներուն :
43 Ետ ամէն մարդու վրայ վախ ինկաւ . և Ֆ առա-
քելոց ձեռքովը շատ հրաշքներ ու նշաններ կը գոր-
44 ծուէին : Ու բոլոր հաւատացեալները միասին
45 էին , ԺԵ և ամէն բաներնին հասարակաց էր : Ու
ստացուածքներն և ունեցած բաներնին կը ծախէին ,
ԺԶ ու անոնց գինը կը բաժնէին ամէնուն , որուն որ
46 պէտք կ՚ըլլար : Ետ Ֆ ամէն օր միաբանու-
թեամբ ՚տաճարը երթալու եռանդ էին , Բ և տու-
ներնին հաց կը կոտրէին , ու կերակուրնին կ՚ուտէին
47 ուրախութեամբ և միամտութեամբ սրտի . Աս-
տուած կ՚օրհնէին , Ֆ ու բոլոր ժողովուրդին առջև
ՃԼ շնորհք կը գտնէին . ՚և Տէրը օրէ օր փրկու-
թեան ենթակաները կ՚աւելցնէր եկեղեցիին :

ԳԼ . Գ

1 Պետրոս կը քարոզէ բժշկուած կաղը տեսնելու եկող ժողո-
վրդոյ . 12 կը խոստովանի որ ան բժշկութիւնը չէ՝ թէ
իրեն կամ Յովհաննէսին զօրութեամբը եղաւ , այլ Աստու-
ծոյ և իր Որդւոյն Յիսուսին ձեռքը , ու անոր անուանը հա-
ւատքովը . 18 Դառն կը յանդիմանէ զանոնք Յիսուսը խաչել-
նուն համար , 19 և կը յորդորէ զանոնք զղջումով ու հա-
ւատքով թողութիւն ընդունելու իրենց մեղքերուն , և փրկու-
թեան անոնց Յիսուսով :

1 Ե՚րդ՝ Պետրոս ու Յովհաննէս ՚տաճարը երթալու ժամու
աղօթքին տասներկու մկտեղ Բ տաճարը կ՚ելլէին :
2 Բ Ետ իր մօրը որովայնէն կաղ ձնած մարդ մը կը
բերուէր , որ զանիկայ ամէն օր տաճարին Դռնեցիկ

՚ Հմր 46 ։ ԳԼ . ա . 14 ։ Հր-
ոով . ժբ . 12 ։ Եփե . գ . 18 ։
Կող . գ . 2 ։ Երբ . ժ . 25 ։
Բ Մար . ժգ . 17 ։ ԳԼ . գ . 33 ։
ե . 12 ։
Գ ԳԼ . գ . 32 ։ 34 ։
Դ Ես . ծբ . 7 ։
Ե ԳԼ . ա . 14 ։
Զ Ղս . իգ . 53 ։ ԳԼ . ե . 42 ։
Է ԳԼ . բ . 7 ։
Ը Ղս . բ . 52 ։ ԳԼ . գ . 33 ։
Հռով . ժգ . 18 ։
Թ ԳԼ . ե . 14 ։ ժա . 24 ։
Ժ Մագ . ծե . 17 ։
ԺԱ ԳԼ . բ . 46 ։
ԺԲ ԳԼ . ժգ . 7 ։

կոչուած դրանը քով կը դնէին, Ա որ տաճարը
3 մտնողներէն ողորմութիւն խնդրէ։ Ասիկայ տես-
նելով Պետրոսը և Յովհաննէսը՝ որ տաճարը
մտնելու վրայ էին, կ'աղաչէր որ ողորմութիւն
4 առնէ։ Իսկ Պետրոս Յովհաննէսին հետ մէկտեղ
5 անոր նայեցաւ՝ ու ըսաւ. Մեզի՛ նայէ. Ան ալ
դէպ 'ի անոնց դարձաւ, ու կը յուսար անոնցմէ
6 բան մը առնել։ Եւ Պետրոս ըսաւ. Արծաթ ու
ոսկի չունիմ, հապա ի՞նչ որ ունիմ՝ ան քեզի կու
տամ. Բ Նազովրեցի Յիսուս Քրիստոսին անու-
7 նովը ելիր ու քալէ։ Եւ անոր աջ ձեռքէն բռնեց՝
վերցուց զանիկայ, ու իսկոյն անոր ոտքին թաթերը
8 ու կոճերը զօրացան։ Ղ Եւ վեր ցաթկելով՝ կայ-
նեցաւ, ու կը քալէր. և անոնց հետ տաճարը
մտաւ, քալելով՝ ու ցաթկելով՝ և զԱստուած
9 օրհնելով։ Ի Ու բոլոր ժողովուրդը տեսաւ անի-
10 կայ, որ կը քալէր՝ ու կ'օրհնէր զԱստուած. Եւ
կը ճանչնային թէ անիկայ էր, Ը որ ողորմութեան
համար տաճարին Գեղեցիկ կոչուած դրանը քով
կը նստէր. և զարմանքով ու ապշութեամբ լե-
ցուեցան անոր եղած բանին համար։
11 Եւ քանի որ *անիկայ Պետրոսին ու Յովաննէ-
սին յարեր էր, բոլոր ժողովուրդը զարմացած մէկ-
տեղ վազեցին անոնց քովը ան սրահը՝ Թ որ Սողոմո-
12 նինը կ'ըսուէր։ Ա տեսնելով Պետրոս, պա-
տասխան տուաւ ժողովուրդին. Ո՛վ Իսրայելացի
մարդիկ՝ ինչո՞ւ զարմացեր էք ասոր վրայ, կամ
ինչո՞ւ աչքերնիդ տնկած մեզի կը նայիք, որպէս
թէ մենք մեր զօրութեամբը կամ բարեպաշտու-
13 թեամբը ատոր քալել տուած ըլլանք։ Ժ Աբրա-
համին ու Իսահակին և Յակոբին Աստուածը՝ մեր

Ա Յօհ. թ. 8։
Բ Գլ. դ. 10։
Ղ Ես. լե. 6։
Ի Գլ. դ. 16, 21։
Ը Յօհ. թ. 8։
* Ոմանք՝ ան բժշկուած կաղը
Թ Յօհ. ժ. 23։ Գլ. ե. 12։
Ժ Գլ. ե. 30։

հայրերուն Աստուածը Ի փառաւորեց իր *Որդին
Յիսուսը, Լ որն որ դուք մատնեցիք, Ի և ուրացաք
Պիղատոսին առջևը՝ երբոր ինքը վճռեց որ արձակէ։
14 Բայց դուք ան Ժ Սուրբը և Ի Արդարը ուրացաք, ու
խնդրեցիք որ մարդասպան մարդ մը ձեզի շնորհուի.
15 Եւ կենաց Առաջնորդը սպաննեցիք, Հ որ զանիկայ
Աստուած մեռելներէն յարուց, Ծ որուն մենք վկայ
16 ենք. Եւ անոր անուանը հաւատքով, Ղ անոր
անունը հաստատեց ասիկայ՝ որն որ դուք կը տես-
նէք ու գիտէք. և ան հաւատքը որ անով է՝ աս
առողջութիւնը ատոր տուաւ ձեր ամենուն առջևը։
17 Եւ հիմա ե՛ղբայրներ՝ Ճ գիտեմ որ չգիտնալով ը-
18 րիք, ինտոր որ ձեր իշխաններն ալ։ Մ Բայց
Աստուած՝ ինչ որ առաջուց Յ իր բոլոր մարգարէ-
ներուն բերնովը յայտներ էր Քրիստոսին չարչա-
19 րուելուն վրայով, այսպէս կատարեց։ Ն Ուստի
ապաշխարեցէք՝ ու դարձի՛ եկէք, որ մեղքերնիդ
20 ջնջուի. Որպէս զի սփոփանաց ժամանակները
դան Տէրոջը երեսէն. և առաջուց ձեզի համար
21 սահմանուած Յիսուս Քրիստոսը խրկէ։ Չ Որ
զանիկայ պէտք է որ երկինքը ընդունի մինչև ան
ատենները՝ Ո որ ամէն բաները կարգադրուին,
Չ որոնց համար Աստուած սկիզբէն 'ի վեր իր սուրբ
22 մարգարէներուն բերնովը խօսած է։ Մովսէս Դր

Ի Յօհ. է. 39։ Ժբ. 16։ Ժէ. 1։
* Կամ ծառան
Լ Մատ. իէ. 2։
Ի Մատ. իէ. 20։ Մար. ժե. 11։ Ղու. իգ. 18, 20, 21։ Յօհ. ժը. 40։ ժԹ. 15։ Գլ. ժգ. 28։
Ժ Սաղ. ժզ. 10։ Մար. ա. 24։ Ղու. ա. 35։ Գլ. բ. 27։ գ. 27։
Ի Գլ. է. 52։ իբ. 14։
Հ Գլ. բ. 24։
Ծ Գլ. բ. 32։
Ղ Մատ. թ. 22։ Գլ. գ. 10։ ժգ. 8։
Ճ Ղու. իդ. 34։ Յօհ. ժզ. 3։ Գլ. ժգ. 27։ ա Կոր. բ. 8։ ա Տիմ. ա. 13։
Մ Ղու. իդ. 44։ Գլ. իզ. 22։
Յ Սաղ. իբ։ Ես. ծ. 6։ ծգ. 5, ԽԸ։ Դան. թ. 26։ ա Պետ. ա. 10, 11։
Ն Գլ. բ. 38։
Չ Գլ. ա. 11։
Ո Մատ. ժէ. 11։
Չ Ղու. ա. 70։

հայրերուն ըսաւ թէ՝ ¬Ձեր Տէր Աստուածը ձեր
եղբայրներէն ինծի պէս մարգարէ մը պիտի հանէ
ձեզի, անո՛ր մտիկ ըրէք՝ ամէն ի՞նչ որ ձեզի
23 խօսի ։ Եւ պիտի ըլլայ թէ ամէն ո՛վ որ ան
մարգարէին մտիկ չընէ, ժողովուրդին մէջէն
24 պիտի կորսուի ։ Ու բոլոր մարգարէները՝ որ
Սամուէլէն 'ի վեր խօսեցան, ասս օրերուս համար
25 ալ իմացուցին ։ Հ Դուք էք ան մարգարէներուն
որդիքը՝ և ան ուխտին, որ Աստուած մեր հայ-
րերուն հետ ըրաւ, ու ըսաւ Աբրահամին. ¬Եւ
քու սերունդովդ պիտի օրհնուին երկրի բոլոր ազ-
26 գերը ։ Աստուած իր Որդին յարուցանելով
¬առաջ ձեզի Հ խրկեց զանիկայ որ ձեզ օրհնէ,
¬ամէն մէկերնիդ ձեր չարութիւններէն դարձը-
նելով ։

ԳԼ. Դ

1 Հրէից իշխանները Պետրոսին քարոզութեանը վրայ բարկա-
նալով՝ կը բանտարկեն զանիկայ Յովհաննէսին հետ, 4 այսու
ամենայնիւ Աստուծոյ խօսքը լսողներէն հազարաւոր անձինք
դարձի կու գան ։ 5 Ետքը երբոր իշխանները զանոնք դա-
տաստանի կը հանեն, Պետրոս համարձակ կը հաստատէ թէ
ան կաղը Յիսուսի անունովը բժշկուեցաւ, և թէ միայն նոյն
Յիսուսին անունովը կրնանք փրկուիլ. 13 բայց իշխանները
սպառնալիքներով կը պատուիրեն Պետրոսին ու Յովհաննէ-
սին որ մէյմըն ալ ան անունով չքարոզեն. 23 ասոր վրայ
եկեղեցւոյ անդամները աղօթքի կը պարապին, 31 և Ա-
ստուած շարժելով անոնց գտնուած տեղը, վկայութիւն կու
տայ թէ անոնց աղօթքը լսած է, ու կը հաստատէ եկեղեցին՝
Սուրբ Հոգիին շնորհքը և միաբանական սէր պարգևելով
անոր ։

1 Ու երբոր անոնք ժողովուրդին կը խօսէին, քահա-
նաները ու տաճարին իշխանը՝ և սադուկեցի-
2 ները անոնց վրայ հասան, Դժուարելով՝ որ ա-

¬ բ Օր. ժբ. 15, 18, 19 ։ Գլ. է. 37 ։
Հ Գլ. բ. 39 ։ Հռով. թ. 4, 8 ։ ժե. 8 ։ Գաղ. գ. 26 ։
¬ Ծն. ժբ. 3 ։ ժը. 18 ։ իբ. 18 ։ իզ. 4 ։ իը. 14 ։ Գաղ. գ. 8 ։
¬ Մատ. ժ. 5 ։ ժե. 24 ։ Ղու. իդ. 47 ։ Գլ. ժգ. 32, 33, 46 ։
Հ Հմր 22 ։
¬ Մատ. ա. 21 ։

նոնք ժողովուրդին կը սորվեցընէին, և Յիսուսի
միջոցովը ¬մեռելներէն յարութիւն առնելը կը քա-
3 րոզէին. Ու ձեռք զարկին անոնց, և բանտը դրին
զանոնք մինչև հետեալ օրը. ինչու որ ալ իրիկուն
4 էր ։ Բայց ան խօսքը լսողներէն շատերը հաւա-
տացին, ու մարդոց թիւը հինգ հազարի չափ ե-
ղաւ ։
5 Ու եղաւ որ հետևեալ օրը մէկտեղ ժողվուեցան
անոնց իշխանները և ծերերը ու դպիրները Երու-
6 սաղեմի մէջ. Բ Նաև Աննա քահանայապետը՝ ու
Կայիափան՝ և Յովհաննէսը՝ ու Աղէքսանդրոսը,
7 և ան ամէնը որ քահանայապետի ցեղէ էին. Եւ
զանոնք մէջտեղը կայնեցուցած՝ կը հարցընէին.
Գ Ի՞նչ զօրութիւնով կամ ի՞նչ անունով ըրիք
8 դուք ասս բանը ։ Դ Ան ատենը Պետրոս Հոգւով
Սրբով լեցուած՝ ըսաւ անոնց. Ո՛վ ժողովուրդին
9 իշխանները և Իսրայէլի ծերերը. Թէ որ մենք այս-
օր տկար մարդու մը եղած բարիքին համար կը
քննուինք, թէ ի՞նչ միջոցով անիկայ բժշկուեցաւ,
10 Յայտնի՛ ըլլայ ձեզի ամէնքնուդ, ու բոլոր Իսրա-
յէլի ժողովուրդին, Ե որ Նազովրեցի Յիսուս Քը-
րիստոսի անունովը՝ որն որ դուք խաչեցիք, Ա Հ որն
որ Աստուած մեռելներէն յարուց, ահա՛ անով ա-
11 սիկայ ձեր առջևը բժշկուած կեցեր է ։ Ե Անիկայ
է ան քարը ձեզմէ շինողներէդ անարգուած, որ
12 անկիւնի գլուխ եղաւ. Ը Եւ ուրիշ մէկով մը
փրկութիւն չկայ. ինչու որ անկէ 'ի զատ ուրիշ
անուն մը չկայ երկինքին տակը մարդոց մէջ տը-
13 րուած, որ անով կարող ըլլանք փրկուելու ։ Իսկ
անոնք Պետրոսին ու Յովհաննէսին համարձակու-

¬ Մատ. իբ. 23 ։ Գլ. իդ. 8 ։
Բ Ղու. գ. 2 ։ Յօհ. ժա. 49 ։ ժը. 13 ։
Գ Ել. բ. 14 ։ Մատ. իա. 23 ։ Գլ. է. 27 ։
Դ Ղու. ժբ. 11, 12 ։
Ե Գլ. գ. 6, 16 ։
Զ Գլ. բ. 24 ։
Է Սաղ. ճժը. 22 ։ Ես. իբ. 16 ։ Մատ. իա. 42 ։
Ը Մատ. ա. 21 ։ Գլ. ժ. 43 ։ ա Տիմ. բ. 5, 6 ։

թեանը նայելով, Բ և հասկընալով որ տգէտ ու
առանց ուսման մարդիկ են, կը զարմանային. և
14 իմացան որ անոնք Յիսուսին հետն էին. Ու ան
բժշկուած մարդը տեսնելով՝ որ ԺԱ անոնց հետ կայ-
15 ներ էր, չէին կրնար անոնց դէմ բան մը խօսիլ: Եւ
հրամայելով անոնց՝ որ ատեանէն դուրս ելլեն,
16 իրարու հետ խորհուրդ ըրին, Եւ ըսին. ԻԻՆչ
ընենք աս մարդոցը, ինչու որ ԼԵրուսաղեմի բոլոր
բնակիչներուն յայտնի է թէ ասոնց ձեռքովը երևելի
հրաշք մը եղաւ, ու մենք չենք կրնար ուրանալ:
17 Միայն թէ ժողովուրդին մէջը ալ աւելի չտարա-
ծուելու համար՝ սաստիկ սպառնալիք ընենք անոնց,
որ ան անունով մէյմըն ալ չըլլայ որ մարդու բան
18 խօսին: ԻԵւ զանոնք կանչելով պատուիրեցին
անոնց՝ որ ամենևին չխօսին և չսորվեցընեն Յիսուսի
19 անունովը: Բայց Պետրոս ու Յովհաննէս պա-
տասխան տուին անոնց՝ ու ըսին. ԺԹէ որ Աստու-
ծոյ առջևը ուղիղ է որ Աստուծմէ աւելի ձեզի մտիկ
20 ընենք, դո՛ւք դատեցէք: Վասն զի մենք ԿԱն որ
21 տեսանք ու լսեցինք, Հչենք կրնար չխօսիլ: Իսկ
անոնք նորէն սպառնալիք ընելէն ետև՝ արձակեցին
զանոնք, բան մը չգտնելով թէ ի՛նչպէս պատժեն
զանոնք ԽԺողովուրդին համար, ինչու որ ամէնքն
ալ զԱստուած կը փառաւորէին Ղեղած բանին հա-
22 մար: Վասն զի ան մարդը քառսուն տարեկանէն
աւելի էր, որուն վրայ աս բժշկութեան հրաշքը
եղաւ:
23 Եւ ԱՆԿԷ արձակուելով՝ Ճիրենցներուն քովը ե-
կան, ու պատմեցին ի՛նչ որ քահանայապետները

Բ Մատ. ժա. 25։ ա Կոր. ա. 27։
Ժ Գլ. գ. 11։
Ի Յօհ. ժա. 47։
Լ Գլ. գ. 9, 10։
Ի Գլ. ե. 40։
Ծ Գլ. ե. 29։
Կ Գլ. իբ. 15։ ա Յօհ. ա. 1, 3։
Հ Գլ. ա. 8։ բ. 32։
Ն Մատ. իա. 26։ Ղու. ի. 6, 19։ իբ. 2։ Գլ. ե. 26։
Ղ Գլ. գ. 7, 8։
Ճ Գլ. ժբ. 12։

24 և ծերերը իրենց ըսին: Անոնք ալ երբոր լսեցին,
միաբանութեամբ ձայներնին Աստուծոյ վերցուցին՝
ըսելով. ՄՈ՛վ Տէր, դուն ես ան Աստուածը՝
որ երկինքը ու երկիրը և ծովը ու բոլոր անոնց
25 մէջ եղածները ստեղծեցիր, Որ քու ծառայիդ
Դաւիթին բերնովը խօսեցար. ՄԻնչո՞ւ հեթա-
նոսները խռովութիւն ըրին, ու ժողովուրդնե-
26 րը պարապ բաներ մտածեցին. Երկրի թագա-
ւորները պատրաստ կայնեցան, և իշխանները մէկ-
տեղ ժողվուեցան Տէրոջը դէմ՝ և անոր Օծեալին
27 դէմ: ՆԱրդարև աս քաղաքիս մէջ ժողվուեցան
ՆՔու սուրբ Որդւոյդ Յիսուսին վրայ՝ Պորն որ
դուն օծեցիր, Հերովդէսը՝ և Պոնտացի Պիղա-
տոսը ազգերուն հետ՝ ու Իսրայէլի ժողովուրդնե-
28 րուն հետ, ՆԸնել՝ ի՛նչ որ քու ձեռքդ և խոր-
29 հուրդդ սահմանեց առաջուց՝ որ ըլլայ: Եւ հիմա
ո՛վ Տէր՝ նայէ՛ անոնց սպառնալիքներուն, ու
շնորհէ՛ քու ծառաներուդ ՂՊ որ բոլոր համարձակու-
30 թունով քու խօսքդ խօսինք, ՔՈ՛ւ ձեռքդ երկընցընելով բժշկելու, և ՁՔու սուրբ Որդւոյդ Յի-
սուսին ՄԱնունովը ՊՆշաններ ու հրաշքներ ըլլա-
31 լու: Ու երբոր անոնք աղօթք ըրին, շարժեցաւ
ՀԱն տեղը՝ ուր որ ժողվուած էին, և ամէնքը
ՀՈգւով Սրբով լեցուեցան, ՄՊ ու Աստուծոյ խօս-
քը համարձակ կը խօսէին:
32 Եւ հաւատացեալներուն բազմութիւնը ՄՌ մէկ
սիրտ ու մէկ հոգի ունէին. ՄՍ և անոնցմէ մէկը չէր

Մ Ղ Թագ. ժթ. 15։
Յ Սաղ. բ. 1։
Ն Մատ. իզ. 3։ Ղու. իբ. 2։ իգ. 1, 8։
Ղ Ղու. ա. 35։
Ճ Ղու. գ. 18։ Յօհ. ժ. 36։
Ն Գլ. բ. 23։ գ. 18։
Պ Հմր 13, 31։ Գլ. թ. 27։ ժգ. 46։ ժգ. 3։ ժթ. 8։ իզ. 26։ իը. 32։ Եփե. զ. 19։
Ջ Հմր 27։
Ռ Գլ. գ. 6, 16։
Ս Գլ. բ. 43։ ե. 12։
Վ Գլ. բ. 2, 4։ ժզ. 26։
Տ Հմր 29։
Ր Գլ. ե. 12։ Հռով. ժե. 5, 6։ բ Կոր. ժգ. 11։ Փիլ. ա. 27։ բ. 2։ ա Պետ. գ. 8։
Ց Գլ. բ. 44։

ըսեր իր առացուածներէն մէկուն համար՝ Թէ իրեն է, հապա իրենց ամէն բաները հասարակաց կը
33 սեպէին։ — Նաև մեծ զօրութիւնով առաքեալները ♱ վկայութիւն կու տային Տէր Յիսուսին յարու-
թեանը, + և անոնց ամենուն վրայ մեծ շնորհք
34 կար։ Ու անոնց մէջ կարօտութիւն քաշող մը չկար. ° վասն զի անոնք որ ագարակներու կամ
տուներու տէր էին, կը ծախէին, և ծախուածնե-
35 րուն դիները կը բերէին, ֆ Ու առաքելոց ոտքը կը դնէին. — և ամէն մէկուն իր կարօտութեանը նա-
36 յելով կը բաժնուէր։ Նաև Յովսէս՝ որ առաքեալ-
նէրէն Բառնաբաս մականուանեցաւ, (որ կը թարգմանուի՝ Մխիթարութեան որդի,) Ղեւտա-
37 ցի, Յունդեամբ Կիպրացի, Բ Ագարակ մը ունենա-
լով՝ ծախեց, ու ստակը բերաւ առաքելոց ոտքը դրաւ։

ԳԼ. Ե

1 Անանիա ու իր կինիկը Սափիրա իրենց կեղծաւորութեանը հա-
մար Պետրոսէն յանդիմանուելով՝ կը մեռնին։ 12 Առաքելոց
շատ հրաշքներ բնելովը՝ 14 հաւատացեալները կը շատնան.
17 յետոյ առաքեալները վերստին բանտը կը դրուին, 19
բայց Տէրոջը հրեշտակը ազատելով զանոնք՝ կը պատուիրէ
որ համարձակ քարոզեն ամենուն։ 21 Ուստի անոնք սոր-
վեցընելով՝ Թէ տաճարին մէջ՝ 29 և Թէ առեանին առջեւ,
33 սպաննուելու վտանգի մէջ կ'իյնան, բայց Գամաղիէլին
խրատովը ողջ կը մնան, 40 միայն ծեծ կ'ուտեն, որուն հա-
մար փառք կու տան Աստուծոյ, և ամէն օր չեն դադարիր
քարոզելէն։

1 Բայց մէկ մարդ մը Անանիա անունով իր կնկանը
Սափիրային հետ մէկտեղ ստացուածք մը ծա-
2 խեց. Նաև անոր գինէն խոռնց, որ կնիկն ալ դի-
տէր, — ու մէկ բաժինը բերաւ առաքելոց ոտքը
3 դրաւ։ Բ Նաև Պետրոս ըսաւ. Անանիա՝ ինչո՞ւ

— Գլ. ա. 8։
♱ Գլ. ա. 22։
+ Գլ. բ. 47։
° Գլ. բ. 45։
ֆ Հմր 37։ Գլ. և. 2։
— Գլ. բ. 45։ գ. 1։
Բ Հմր 34, 35։ Գլ. և. 1, 2։
— Գլ. դ. 37։
Բ Թուա. լ. 2։ բ Օր. իդ. 21։ Յոզ. և. 4։

♱ Սատանան քու սիրտդ լեցուց՝ որ դուն Հոգւոյն
Սրբոյ սուտ խօսիս, ու ագարակին գինէն խոռնս.
4 Չէ՞ որ քուկդ էր ան՝ քանի որ կեցեր էր, ու ծա-
խուած ալ՝ քու իշխանութեանդ տակն էր, ատ
ի՞նչ է՝ որ քու սրտիդ մէջ ատ բանը դրիր. չէ՛
Թէ մարդոց սուտ խօսեցար, հապա Աստուծոյ։
5 Նաև Անանիա ատ խօսքերը լսելով՝ + ինկաւ, ու
հոգի տուաւ. և մեծ վախ ինկաւ ամենուն վրայ՝ որ
6 ատ լսեցին։ Ու երիտասարդները ելան, ու
♱ պատանեցին անիկայ, և դուրս հանելով թաղե-
7 ցին։ Ու երբոր իրեք ժամու չափ վրան անցաւ,
անոր կնիկը չգիտնալով ինչ որ եղեր էր, ներս
8 մտաւ. Նաև Պետրոս ըսաւ անոր. Ըսէ՛ ինծի,
ագարակը ասչափ գնով ծախեցիք. ան ալ ըսաւ.
9 Այո՛, այնչափ։ Ու Պետրոս ըսաւ անոր. Ատ
ի՞նչ է՝ որ դուք միաբանեցաք Տէրոջը Հոգին
փորձելու. ահա քու էրիկդ թաղողներուն ոտքերը
դրանը կանգնած են, քեզ ալ դուրս պիտի հանեն։
10 ♱ Նաև իսկոյն անոր ոտքերուն քովը ինկաւ, ու հոգի
տուաւ. և երիտասարդները ներս մտնելով անիկայ
մեռած գտան, ու հանելնին իր էրկանը քովը թա-
11 ղեցին։ Բ Նաև մեծ վախ մը ինկաւ բոլոր եկեղե-
ցիին վրայ՝ ու ամենուն վրայ՝ որ ատ բաները լսե-
ցին։
12 Ր Նաև առաքեալներուն ձեռքովը շատ նշաններ ու
հրաշքներ կ'ըլլային ժողովուրդին մէջ. ♭ և ամէնը
միաբանութեամբ Սողոմոնի սրահին մէջն էին։
13 ♱ Նաև ուրիշներէն մէկը չէր համարձակեր անոնց
յարելու. Հապա ժողովուրդը կը մեծարէր ա-

♱ Ղկ. իբ. 3։
† Հմր 10, 11։
♱ Ցօհ. ժթ. 40։
Ղ Հմր 3։ Մատ. դ. 7։
♱ Հմր 5։
Բ Հմր 5։ Գլ. բ. 43։ ժթ. 17։
Ր Գլ. բ. 43։ ժդ. 3։ ժթ. 11։ Հռով. ժե. 19։ բ Կոր. ժբ. 12։ Եբր. բ. 4։
♭ Գլ. գ. 11։ դ. 32։
♱ Ցօհ. թ. 22։ ժբ. 42։ ժթ. 38։
Լ Գլ. բ. 47։ դ. 21։

14 նոնք. Եւ Տէրոջը հաւատացողները ալ աւելի կը
շատնային, բազմութիւն էրիկ մարդոց ու կնիկ-
15 ներու. Անանկ որ հիւանդները հրապարակները
կը հանէին, և պատգարակներով ու մահիճներով
կը դնէին, Է որ Պետրոսին անցնելու ատենը՝ գոնէ
16 անոր շուքը անոնց մէկուն վրայ հասնի: Ու
շրջակայ քաղաքներուն բազմութիւնը Երուսաղէմ
կը ժողվուէր, Ժ հիւանդներ՝ և պիղծ ոգիներէ նե-
զութիւն կրողներ բերելով, որոնք ամէնն ալ կը
բժշկուէին:
17 Ի Ոտք ելաւ քահանայապետը՝ և բոլոր իր հետը
եղողները, որոնք սադուկեցւոց աղանդէն էին՝ նա-
18 խանձով լեցուած. Ի Ու առաքեալներուն ձեռք
զարկին, և հասարակաց բանտը դրին զանոնք:
19 Ն Բայց Տէրոջը հրեշտակը գիշերով բանտին դռնե-
րը բացաւ, ու դուրս հանելով զանոնք՝ ըսաւ.
20 Գացէք՝ և տաճարին մէջը կայնելով՝ ժողովուրդին
21 խօսեցէք Ղ ասկենաց բոլոր խօսքերը: Ու երբոր
ասա լսեցին, տաճարը մտան առտուանց, և կը
սորվեցընէին. իսկ Ճ քահանայապետը եկաւ ու իր
հետը եղողները՝ ու մէկտեղ կանչեցին ժողովքը,
ու Իսրայէլի որդւոցը բոլոր ծերակոյտը. և մարդ
22 խրկեցին բանտը՝ որ զանոնք բերեն: Ու երբոր
սպասաւորները գացին, զանոնք բանտին մէջ
23 չգտնելով՝ ետ դարձան պատմեցին, Եւ ըսին թէ՝
Բանտը ամէն զգուշութիւնով գոցուած գտանք,
ու պահապանները դռներուն առջևը կայնած, բայց
24 բանալով՝ ներսը մարդ չգտանք: Ու երբոր Մ-
քահանան, և Մ տաճարին իշխանը ու քահանայա-
պետները լսեցին ասխօսքերը, կը զարմանային ա-

Ի Մատ. թ. 21: ժդ. 36: Գլ. ժթ. 12:
Ժ Մար. ժզ. 17, 18: Յօհ. ժդ. 12:
Ի Գլ. դ. 1, 2, 6:
Հ Ղու. իա. 12:
Ն Գլ. ժբ. 7: ժզ. 26:
Ղ Յօհ. զ. 69: ժէ. 3: ա Յօհ. ե. 11:
Ճ Գլ. դ. 5, 6:
Մ Ղու. իբ. 4: Գլ. գ. 1:

25 նոնց համար՝ թէ ինչ պիտի ըլլայ ան: Եւ մէկը
եկաւ պատմեց անոնց թէ, Ահա՛ ան մարդիկը որ
բանտը դրիք, տաճարը կայներ են՝ և ժողովուր-
26 դին կը սորվեցընեն: Ան ատենը իշխանը սպա-
սաւորներովը մէկտեղ գնաց զանոնք բերաւ՝ առանց
բռնութեան, Յ քանզի ժողովուրդէն կը վախնային
27 որ չքարկոծուին: Ու բերին զանոնք ատեանը կայ-
նեցուցին. և քահանայապետը անոնց հարցուց,
28 Ըսելով. Ն Չէ՞ որ սաստիկ պատուիրեցինք ձեզի,
որ ասանունով չսորվեցընէք. և ահա՛ Երուսաղէ-
մը ձեր ուսմունքովը լեցուցիք, և ան մարդուն Շա-
րիւնը Ո կ'ուզէք մեր վրայ բերել:
29 Պատասխան տուաւ Պետրոս և ուրիշ առաքեալ-
ները՝ ու ըսին. Չ Առաւել Աստուծոյ Ֆազանդիլ
30 պէտք է՝ քան թէ մարդոց: Ղ Մեր հայրերուն Աս-
տուածը Յիսուսը յարուց, Ջ որն որ դուք փայտէն
31 կախելով սպաննեցիք: Ռ Անիկայ Աստուած իր
աջ ձեռքովը Ս Առաջնորդ ու Վ Փրկիչ ըլլալու
բարձրացուց, Տ Իսրայէլին ապաշխարութիւն և
32 մեղաց թողութիւն տալու: Ր Եւ մենք ասբանե-
րուս համար անոր վկաներ ենք, ու Սուրբ Հոգին
ալ՝ Ց որն որ Աստուած իրեն Ֆազանդ եղողներուն
33 տուաւ: Եւ Ա անոնք ասա լսելով՝ խիստ կատղեցան,
ու կը խորհէին որ զանոնք մեռցընեն:
34 Եւ ատեանին մէջ փարիսեցի մը ոտքի վրայ ելաւ՝
որուն անունը Փ Գամաղիէլ էր, օրինաց վարդա-
պետ մը՝ բոլոր ժողովուրդին առջևը պատուաւոր

Յ Մատ. իա. 26:
Ն Գլ. դ. 18:
Չ Մատ. իդ. 35: իէ. 25:
Ո Գլ. բ. 23, 36: գ. 15: է. 52:
Չ Գլ. դ. 19:
Ղ Գլ. դ. 13, 15: իբ. 14:
Ջ Գլ. ժ. 39: ժգ. 29: Գաղ. գ. 13: ա Պետ. բ. 24:
Ռ Գլ. բ. 33, 36: Փիլ. բ. 9: Եբր. բ. 10: ժբ. 2:
Ս Գլ. գ. 15:
Վ Մատ. ա. 21:
Տ Ղու. իդ. 47: Գլ. գ. 26: ժգ. 38: Եփե. ա. 7: Կող. ա. 14:
Ր Յօհ. ժե. 26, 27:
Ց Գլ. բ. 4: ժ. 44:
Ւ Գլ. բ. 37: է. 54:
Փ Գլ. իբ. 3:

մէկը , ու հրաման ըրաւ որ առաքեալները քիչ մը
35 դուրս հանեն • Եւ ըսաւ անոնց • Ա՛վ Իսրայէլացի
մարդիկ՝ դուք ձեզի զգուշացէ՛ք ասոնց մարդոցը համար
36 թէ ինչ պիտի ընէք • Վասնզի ասոր օրերէս առաջ
Թևդասը ելաւ , իրեն համար ըսելով՝ թէ Էրևելք
մէկ մըն է , ու թուով չորս հարիւրի չափ մարդիկ
իրեն յարեցան • որ ինքը սպաննուեցաւ , և ան
ամենը որ իրեն ընազանդեր էին՝ ցրուեցան , ու ոչ-
37 ինչ եղան : Ետոր ետևէն Յուդա Գաղիլեացին ե-
լաւ աշխարհագիր եղած օրերը , և շատ ժողովուրդ
իր կողմը ձգեց • ինքն ալ կորսուեցաւ , և ան ա-
մենը որ իրեն ընազանդեր էին՝ ցիրուցան եղան :
38 Եւ հիմա ձեզի կ՚ըսեմ • Այս մարդոցմէ մէկդի կե-
ցէք , ու թող տուէք զանոնք , †ինչու որ եթէ ասո
խորհուրդը կամ գործը մարդոցմէ է , պիտի քա-
39 կուի • °Ապա թէ որ Աստուծմէ է , չէք կրնար
ատիկայ քակել , ֆչըլլայ թէ Աստուծոյ դէմ
40 մարտնչող գտնուիք : Եւ անոնք հաւանութիւն
տուին անոր • ⁼ու առաքեալները կանչելով՝ Բ ծե-
ծեցին , և պատուիրելով որ ՃԷսուսի
41 անունովը չխօսին , արձակեցին զանոնք : Անոնք
ալ ժողովքին առջևէն գացին , ֆուրախանալով որ
Տէրոջը անունը համար արժանի եղան անարգուե-
42 լու : Եւ ամեն օր †տաճարը ու տուներուն մէջ
Բ չէին դադարեր սորվեցընելէն՝ ու Յիսուս Քրիս-
տոսը քարոզելէն :

* Առակ . իա . 30 ։ Ես . ը . 10 ։ Մաա . ժե . 13 ։
° Ղու . իա . 15 ։ ա Կոր . ա . 25 ։
ֆ Գլ . է . 51 ։ Թ . 5 ։ իգ . 9 ։
⁼ Գլ . դ . 18 ։
Բ Մաա . ժ . 17 ։ իգ . 34 ։ Մար . ժգ . 9 ։
† Մաա . ե . 12 ։ Հռով . ե . 3 ։ բ Կոր . ժբ . 10 ։ Փիլ . ա . 29 ։ Երբ . ժ . 34 ։ Յակ . ա . 2 ։ ա Պետ . դ . 13 , 16 ։
† Գլ . բ . 46 ։
Բ Գլ . դ . 20 , 29 ։

ԳԼ . Ջ

1 Առաքեալները ուղելով որ աղքատներուն կերակուրին հոգ տարուի , նաև փոյթ ունենալով որ իրենք Աստուծոյ խօսքը՝

հոգին կերակուրը մատակարարեն , 3 սարկաւագութեան պաշտօնը կը յանձնեն եօթը ընտրուած մարդոց , 5 որոնց մէկն էր Ստեփաննոս՝ հաւատքով և Հոգւով Սրբով լեցուն • 12 որուն հետ վիճաբանողները չկրնալով պատասխան տալ՝ կը բռնեն զանիկայ , 13 և զրպարտութեամբ կ՚ամբաստանեն իբրև հայհոյիչ օրինաց և տաճարին :

1 – Եւ ան օրերը աշակերտները որ շատցան ,
Բ * Հելլենացիները կողմէն տրտունջ մը եղաւ
Եբրայեցւոց դէմ • ինչու որ իրենց որբևարիները
† ամեն օրուան պաղպա–ղեան մատակարարութեան
2 մէջ անտես կ՚ըլլային : Եւ տասուերկուքը կանչե-
ցին աշակերտներուն բազմութիւնը՝ ու ըսին •
Ք Անգի չվայելեր Աստուծոյ խօսքը ձգել , ու սեղան-
3 ներու ծառայութիւն ընել : Ուստի եղբայրնե՛ր՝
Բ ձեզմէ եօթը հոգի՛ ընտրեցէ՛ք՝ բարի վկայուած՝
Հոգւով Սրբով և իմաստութիւնով լեցուն , որ
4 զանոնք ասոր գործիս վրայ դնենք • Ես Եւ մենք աղօթ-
քի ու Աստուծոյ խօսքին պաշտօնին պարապինք :
5 Եւ ասոր խօսքը բոլոր բազմութեան առջևը հաճոյ
երևցաւ • ու ընտրեցին Ստեփաննոսը՝ Ք հաւատ-
քով և Հոգւով Սրբով լեցուն մարդ մը , Ը ու
Փիլիպպոսը , և Պրոքորոնը , ու Նիկանովրան ,
և Տիմոնը , ու Պարմենան , Ր և Նիկողայոս
6 նորահաւատ Անտիոքացին • Անոնք առաքեալներուն
առջևը կայնեցուցին • Ժ անոնք ալ աղօթք ընելով՝
7 Ի ձեռքերնին անոնց վրայ դրին : Եւ Լ Աստուծոյ
խօսքը կ՚աճէր , ու աշակերտներուն թիւը խիստ
կը շատնար Երուսաղէմի մէջ • Ի և քահանանե-

– Գլ . բ . 41 ։ դ . 4 ։ ե . 14 ։ Հմր 7 ։
Բ Գլ . թ . 29 ։
* Յն Հելլենախօս Հրէից
Գլ . դ . 35 ։
Եղ . ժբ . 17 ։
Բ Օր . ա . 13 ։ Գլ . ա . 21 ։ ժգ . 2 ։ ա Տիմ . դ . 7 ։
Գլ . բ . 42 ։
Գլ . ժա . 24 ։
Ը Գլ . բ . 5 , 26 ։ իա . 8 ։
Ր Ցայտ . բ . 6 , 15 ։
Գլ . ա . 24 ։
Ի Գլ . բ . 17 ։ Թ . 17 ։ ժգ . 3 ։ ա Տիմ . դ . 14 ։ ե . 22 ։ բ Տիմ . ա . 6 ։
Լ Գլ . ժբ . 24 ։ ժԹ . 20 ։ Կող . ա . 6 ։
Ի Ցօհ . ժբ . 42 ։

րէն մեծ բազմութիւն հաւատքին կը ՀԱԶԱՆ-
դէին ։
8 Եւ Ստեփաննոս՝ որ շնորհքով ու զօրութիւնով
լցուած մարդ մըն էր , մեծ հրաշքներ և նշաններ
9 կ'ընէր ժողովուրդին մէջ ։ Բայց ոմանք ան ժողո-
վարանէն՝ որ Ազատացելոց , և Կիւրենացւոց՝ ու
Աղեքսանդրացւոց ժողովարան կ'ըսուէր , և ոմանք որ
Կիլիկիայէն ու Ասիայէն էին , ելան ու Ստեփան-
10 նոսին հետ վիճաբանութիւն կ'ընէին ։ Ժ Եւ չէին
կրնար դէմ դնել ան իմաստութեանը ու հոգիին ,
11 որով կը խօսէր ։ Ի Ան ատենը հրապուրեցին քանի
մը մարդիկ , որ ըսեն թէ՝ Մենք լսեցինք որ ատի-
կայ հայհոյական խօսքեր կը խօսի Մովսէսին ու Ա-
12 ստուծոյ դէմ ։ Եւ գրգռեցին ժողովուրդը՝ ու ծե-
րերը՝ և դպիրները , ու վրան հասնելով զինքը
13 բռնեցին՝ ու ատեանը տարին ։ Եւ սուտ վկաներ
կայնեցուցին , որոնք կ'ըսէին ։ Ա՛ս մարդը չգադա-
րիր հայհոյական բաներ խօսելէն սուրբ տեղին և
14 օրէնքին դէմ ։ Հ Քանզի լսեցինք ատկէ որ կ'ըսէր
թէ , Ա՛ս Նազովրեցի Յիսուսը Ծ պիտի քակէ ա՛ս
տեղը , ու պիտի փոխէ Մովսէսին մեզի աւանդած
15 սովորութիւնները ։ Եւ ատեանը նստողներուն ա-
մէնը երբոր անոր նայեցան , անոր երեսը հրեշտակի
երեսի պէս տեսան ։

Ժ Ղու . իա . 15 ։ Գլ . ե . 39 ։ Տես Ել . գ . 12 ։ Ես . ծդ . 17 ։
Ի գ Թագ . իա . 10 , 13 ։ Մատ . իզ . 59 , 60 ։
Հ Գլ . իե . 8 ։
Ծ Դան . թ . 26 ։

ԳԼ . Է

1 Ստեփաննոս իրեն դէմ եղած ամբաստանութեանը պատաս-
խան տալով , 2 կը ցուցընէ թէ ի՛նչպէս Աստուած ընտրեր
էր իրենց հայրերը , 37 և թէ Մովսէս վկայութիւն ըրած էր
Քրիստոսի համար . 51 կը յանդիմանէ Հրէաները որ ապըս-
տամբ գտնուելով Աստուծոյ դէմ , սպաննեցին զՔրիստոս՝
ան Արդարը՝ որուն համար մարգարէները կանխաձայներ էին ,
թէ աշխարհք պիտի գայ ։ 54 Ասոր վրայ Հրէայք կը քար-

կոծեն Ստեփաննոսը , որ իր հոգին Յիսուսի յանձնելով՝ խո-
նարհութեամբ աղօթք կ'ընէ անոնց համար ։
1 Ան ատենը քահանայապետը ըսաւ , Իրաւցընէ
2 ատ բաները ատա՞նկ են ։ Եւ անիկայ ըսաւ ։
– Մարդի՛կ եղբայրներ ու հայրեր՝ մտի՛կ ըրէք ։
Փառաց Աստուածը մեր հօրը Աբրահամին երև-
ցաւ , քանի որ Միջագետի մէջ էր , դեռ Խառա-
3 նի մէջ չբնակած ։ և ըսաւ անոր ։ Բ Ելի՛ր քու
երկրէդ և քու ազգականներէդ , ու եկուր ան եր-
4 կիրը՝ որ ես քեզի պիտի ցուցընեմ ։ Ան ատենը
Գ Քաղդէացւոց երկրէն ելլելով՝ Խառանի մէջ բնա-
կեցաւ ։ և անոր հօր մեռնելէն ետև՝ անկէ փոխադ-
րեց զանիկայ ա՛ս երկիրը , ուր որ դուք հիմա կը
5 բնակիք ։ Եւ ասոր մէջ անոր ժառանգութիւն
չտուաւ , ո՛չ ալ ոտքի քայլ մը տեղ , Դ բայց
խոստացաւ որ ասիկայ իրեն տայ իբրև կալուածք ,
և իրմէ ետև իր սերունդին , երբոր դեռ ինքը որդի
6 չունէր ։ Եւ Աստուած այսպէս խօսեցաւ թէ՝ Ե Ա-
նոր սերունդը օտար երկրի մէջ պանդուխտ պիտի
ըլլայ ։ ու պիտի ծառայեցընեն անիկայ՝ Զ և չար-
7 չարեն չորս հարիւր տարի ։ Եւ ան ազգը՝ որուն
պիտի ծառայեն , ես պիտի դատեմ , ըսաւ Ա-
ստուած , և անկէ ետև պիտի ելլեն՝ Է ու ա՛ս տեղս զիս
8 պաշտեն ։ Ը Եւ անոր թլփատութեան ուխտը
տուաւ , Թ ու ետքը Աբրահամ Իսահակը ծնաւ , և
թլփատեց զանիկայ ութերորդ օրը ։ Ժ Իսահակն
ալ՝ Յակոբը ծնաւ , Ի Յակոբն ալ տասուերկու
9 նահապետները ։ Լ Եւ նահապետները Յովսեփին

– Գլ . իբ . 1 ։
Բ Ծն . ժբ . 1 ։
Գ Ծն . ժա . 31 ։ ժբ . 4 , 5 ։
Դ Ծն . ժբ . 7 ։ ժգ . 15 ։ ժե . 3 , 18 ։ ժէ . 8 ։ իզ . 3 ։
Ե Ծն . ժե . 13 , 16 ։
Զ Ել . ժբ . 40 ։ Գաղ . գ . 17 ։
Է Ել . գ . 12 ։
Ը Ծն . ժէ . 9 , 10 , 11 ։
Թ Ծն . իա . 2 , 3 , 4 ։
Ժ Ծն . իե . 26 ։
Ի Ծն . իթ . 31 , ԽԱ ։ լ . 5 , ԽԱ ։ լե . 18 , 23 ։
Լ Ծն . լէ . 4 , 11 , 28 ։ Սաղ . ճե . 17 ։

վրայ նախանձելով՝ Եգիպտոս տարուելու ծախե-
10 ցին. Է բայց Աստուած անոր հետն էր. Ու փրկեց
զանիկայ իր ամէն նեղութիւններէն, Ժ և անոր
շնորհք ու իմաստութիւն տուաւ Եգիպտոսի Փա-
րաւոն թագաւորին առջևը. ան ալ զանիկայ իշ-
խան դրաւ Եգիպտոսի՝ ու իր բոլոր տանը վրայ:
11 Ի Ու Եգիպտոսի և Քանանու բոլոր երկրին վրայ
սով մը եկաւ, ու մեծ նեղութիւն, և մեր հայ-
12 րերը ուտելիք չէին գտներ: Ի Եւ Յակոբ երբոր
լսեց թէ Եգիպտոսի մէջ ցորեն կը գտնուի, առջի
13 անգամին մեր հայրերը խրկեց: Ն Եւ երկրորդ
անգամին Յովսէփ իր եղբայրներուն ճանչցուց ինք-
զինքը. ու Յովսեփին ազգը Փարաւոնին յայտնի
14 եղաւ: Ղ Եւ Յովսէփ խրկեց՝ ու կանչեց իր հայրը
Յակոբը՝ Ճ ու բոլոր ազգատոհմը, եօթանասունու-
15 հինգ հոգի: Մ Եւ Յակոբ Եգիպտոս իջաւ,
16 Յ ու մեռաւ, ինքը ու մեր հայրերը: Ն Եւ Սիւ-
քէմ տարուելով՝ Չ ան գերեզմանին մէջը դրուե-
ցան, որն որ Աբրահամ արածաթի գնով ծախու
առեր էր Սիւքեմի հօրը Եմովրի որդիներէն:
17 Ա Ու երբոր մօտեցաւ խոստմունքին ատենը, որ
Աստուած երդումով խոստացեր էր Աբրահամին,
Չ ժողովուրդը աճեցաւ ու շատցաւ Եգիպտոսի
18 մէջ, Մինչև որ ուրիշ թագաւոր մը ելաւ՝ որ
19 Յովսէփը չէր ճանչնար: Ընիկայ Շնարք բանե-
ցուց մեր ազգին դէմ՝ ու չարչարեց մեր հայրերը,
մինչև անգամ Պ անոնց տղաքը դուրս ձգել տալով՝
20 որ չապրին: Ջ Ան ժամանակը Մովսէս ալ ծնաւ,

Է Ծն. լթ. 2, 21, 23:
Ժ Ծն. խա. 37: խբ. 6:
Ի Ծն. խա. 54:
Հ Ծն. խբ. 1:
Յ Ծն. խե. 4, 16:
Ղ Ծն. խե. 9, 27:
Ճ Ծն. խզ. 27: բ Օր. ժ. 22:
Մ Ծն. խզ. 5:
Յ Ծն. խթ. 33: Ել. ա. 6:
Ն Ել. ժգ. 19: Յես. իդ. 32:
Չ Ծն. իդ. 16: լե. 19:
Ա Ծն. ժե. 13: Հմր 6:
Չ Ել. ա. 7, 8, 9: Սաղ. ճե. 24, 25:
Պ Ել. ա. 22:
Ջ Ել. բ. 2:

Ա և Աստուծոյ առջևը գեղեցիկ էր, որ իր հօրը
21 տունը մեծցաւ իրեք ամիս: Ա Ու երբոր անիկայ
դուրս ձգուեցաւ, Փարաւոնին աղջիկը զանիկայ
22 վերցուց, և իրեն իբրև որդի մեծցուց: Ու Մով-
սէս՝ Եգիպտացւոց բոլոր իմաստութիւնովը վար-
ժուեցաւ, Վ և զօրաւոր էր իր խօսքերովը ու գործ-
23 քերովը: Տ Ու երբոր քառսուն տարեկան եղաւ,
իր սիրտը ինկաւ իր եղբայրներուն՝ Իսրայէլի որ-
24 դւոցը այցելութիւն ընել: Ու Իսրայէլացիներէն
մէկը հարստահարուած տեսնելով՝ պաշտպանեց,
և զրկուածին վրէժը առաւ՝ ան Եգիպտացին սպան-
25 նելով: Կը կարծէր թէ իր եղբայրները պիտի
իմանային՝ որ Աստուած իր ձեռքովը անոնց ազա-
տութիւն պիտի տար. բայց անոնք չիմացան:
26 Ր Ու հետևեալ օրը անոնց դիմացը ելաւ՝ երբոր կը
կռուէին, և խաղաղութիւն ընելու ստիպեց զա-
նոնք, ըսելով. Մարդիկ՝ դուք եղբայրներ էք,
27 ինչո՞ւ մէկզմէկ կը զրկէք: Բայց ան որ ընկերը
կը զրկէր, մերժեց զանիկայ՝ ու ըսաւ. Ց Մ՞վ
28 քեզ մեր վրայ իշխան ու դատաւոր դրաւ. Զի՞ս
ալ սպաննել կ՚ուզես, ինտոր որ երէկ Եգիպտա-
29 ցին սպաննեցիր: Ա Եւ Մովսէս ասս խօսքին վրայ
փախաւ, ու Մադիամու երկրին մէջ պանդուխտ
30 եղաւ, ուր որ երկու որդի ծնաւ: Փ Եւ քառսուն
տարի անցնելէն ետև՝ Սինայ լեռանը անապատին
մէջ Տէրոջը հրեշտակը երևցաւ անոր՝ մորենիի
31 կրակի բոցով: Մովսէս ալ երբոր տեսաւ՝ զար-
մացաւ ան տեսիլքին վրայ. ու երբոր մօտեցաւ
զննելու, Տէրոջը ձայնը եկաւ անոր, որ կ՚ըսէր.
32 Ք Ես եմ քու հայրերուդ Աստուածը, Աբրահամին

Ա Երբ. ժա. 23:
Ա Ել. բ. 3–10:
Վ Ղու. իդ. 19:
Տ Ել. բ. 11, 12:
Ր Ել. բ. 13:
Ց Տե՛ս Ղու. ժբ. 14: Գլ. գ. 7:
Ա Ել. բ. 15, 22: դ. 20: ժը. 3, 4:
Փ Ել. գ. 2:
Ք Մատ. իբ. 32: Երբ. ժա. 16:

Աստուածը, ու Իսահակին Աստուածը, և Յակո-
բին Աստուածը. Մովսէս ալ վախէն դողալով՝
33 չէր համարձակեր զննելու: °Եւ Տէրը ըսաւ
անոր. Ոտքերուդ կօշիկները հանէ՛, ինչու որ ատ
34 տեղը՝ որ դուն կայներ ես, սուրբ երկիր է: ՖՅի-
րաւի Եգիպտոսի մէջ եղող ժողովուրդիս չարչա-
րանքը տեսայ, ու լսեցի անոնց հառաչանքը, և
իջայ զանոնք ազատելու. և հիմա եկո՛ւր քեզ
35 Եգիպտոս խրկեմ: Ան Մովսէսը որ ուրացան՝ ու
կ՚ըսէին. Ո°վ քեզ իշխան ու դատաւոր դրաւ,
Աստուած անիկայ իշխան և փրկիչ խրկեց ‒ ան
հրեշտակին ձեռքովը՝ որ մորենիին մէջ անոր երև-
36 ցաւ: ԲԱնիկայ հանեց զանոնք՝ Գ հրաշքներ ու
նշաններ ընելով Եգիպտոսի երկրին Դ ու Կարմիր
ժովուն մէջ, Ե և անապատին մէջ քառսուն տարի:
37 Ա՛ս Մովսէսն է՝ որ ըսաւ Իսրայէլի որդւոցը. Ձեր
Տէր Աստուածը ձեր եղբայրներէն ինծի պէս Ղ մար-
գարէ մը պիտի հանէ ձեզի, Ե անո՛ր մտիկ ըրէք:
38 ԸԱսիկայ ան է որ անապատը ժողովքին մէջն էր,
Սինայ լեռան վրայ իրեն խօսող Թ հրեշտակին հետ
ու մեր հայրերուն հետ. Ժ որ կենդանի Ի պատգամ-
39 ներ առաւ մեզի տալու. Որուն մեր հայրերը չու-
զեցին ՀնազանդԼ ըլլալ. հապա մերժեցին, և
40 իրենց սրտերովը Եգիպտոս դարձան: ԼԵւ ըսին
Ահարոնին. Մեզի աստուածներ շինէ՝ որ մեր
առջևէն երթան. քանզի ան Մովսէսը՝ որ մեզ
Եգիպտոսի երկրէն հանեց, չենք գիտեր թէ ի՛նչ

° ԵԼ. գ. 5։ Յես. ե. 15։
Ֆ ԵԼ. գ. 7։
‒ ԵԼ. ժդ. 19։ Թու. ի. 16։
Բ ԵԼ. ժբ. 41։ ԼԴ. 1։
Գ ԵԼ. է. ը. Թ. ժ. ժա. ժդ։ Սաղ. ճե. 27։
Դ ԵԼ. ժդ. 21, 27, 28, 29։
Ե ԵԼ. ժզ. 1, 35։
Ղ բ Օր. ժը. 15, 18։ Գլ. գ. 22։
Ի Մատ. ժէ. 5։
Ը ԵԼ. ժԹ. 3, 17։
Թ Ես. կգ. 9։ Գաղ. գ. 19։ Եբր. բ. 2։
Ժ ԵԼ. իա. 1։ բ Օր. ե. 27, 31։ ԼԴ. 4։ Յօհ. ա. 17։
Ի Հռով. գ. 2։
Լ ԵԼ. ԼԲ. 1։

41 եղաւ անոր: ԻԵւ ան օրերը որԹ մը շինեցին, ու
կուռքին զոհ մատուցին, և իրենց ձեռացը գործ-
42 քերովը կը զուարճանային: ԺԱստուած ալ Իրեն
դարձուց, ու Թողուց զանոնք որ Լ երկնից զօրքը
պաշտեն. ինչպէս որ գրուած է մարգարէից գրքին
մէջ, Միթէ Հ անապատին մէջ քառսուն տարի
զոհեր ու պատարագնե՞ր մատուցիք ինծի՝ ո՛վ Իս-
43 րայէլի տունը. Եւ Մողոքին վրանը առիք, ու ձեր
Հռեմփա աստուծոյն աստղը, ան պատկերները որ
շինեցիք՝ անոնց երկրպագութիւն ընելու. Ես ալ
ձեզ Բաբիլոնէն անդին պիտի փոխադրեմ:
44 Ա՛կայութեան խորանը անապատին մէջ մեր հայրե-
րուն հետն էր, ինչպէս որ Մովսէսին հետ խօսողը
հրաման ըրաւ՝ Ն որ տեսած օրինակին պէս շինէ զա-
45 նիկայ. ՂՈր մեր հայրերն ալ յաջորդաբար առնե-
լով՝ Յեսուին հետ բերին զանիկայ ան ազգերուն
կալուածքը, Ճ որոնք Աստուած վռընտեց մեր հայ-
46 րերուն առջևէն մինչև Դաւիթին օրերը, Մ Որ
Աստուծոյ առջևը շնորհք գտաւ, Յ և ուզեց որ
47 Յակոբին Աստուծոյն բնակարան մը գտնէ: ՆՈւ
48 Սողոմոն անոր տուն մը շինեց: ՇՍակայն Բարձ-
րեալը ձեռքով շինուած տաճարներու մէջ չբնակիր,
49 ինչպէս որ մարգարէն կ՚ըսէ. ՈԵրկինքը իմ ա-
թոռս է, ու երկիրը իմ ոտքերուս պատուան-
դանն է. ինտո՞ր տուն պիտի շինէք ինծի, կ՚ըսէ

Ի բ Օր. Թ. 16։ Սաղ. ճզ. 19։
Ժ Սաղ. ձա. 12։ Եզեկ. ի. 25, 39։ Հռով. ա. 24։ բ Թես. բ. 10։
Լ բ Օր. դ. 19։ ժէ. 3։ դ Թագ. ժէ. 16։ իա. 3։ Երեմ. ժԹ. 13։
Հ Ամով. ե. 25, 26։
Ն ԵԼ. իե. 40։ իզ. 30։ Եբր. ը. 5։
Ղ Յես. գ. 14։
Ճ Նէեմ. Թ. 24։ Սաղ. խդ. 2։ Հը. 55։ Գլ. ժգ. 19։
Մ ա Թագ. ժզ. 1։ բ Թագ. է. 1։ Սաղ. ձԹ. 19։ Գլ. ժգ. 22։
Յ գ Թագ. ը. 17։ ա Մն. իբ. 7։ Սաղ. ճլբ. 4, 5։
Ն գ Թագ. զ. 1։ բ. 20։ ա Մն. ժէ. 12։ բ Մն. դ. 1։
Շ գ Թագ. ը. 27։ բ Մն. բ. 6։ զ. 18։ Գլ. ժէ. 24։
Ո Ես. կզ. 1, 2։ Մատ. ե. 34, 35։ իգ. 22։

Տէրը. կամ ի՞նչ պիտի ըլլայ իմ հանգստութեանս
50 տեղը. Չէ՞ որ ասա ամէնը իմ ձեռքս շիներ է:
51 Չ Ո՛վ խստապարանոցներ՝ ու Պ սրտով և ականջով
չթլփատուածներ. դուք ամէն ատեն Հոգւոյն
Սրբոյ հակառակ կը կենաք, ինչպէս ձեր հայրերը՝
52 անանկ ալ դուք: Ջ Մարգարէներէն ո՞րը չհալա-
ծեցին ձեր հայրերը. ու սպաննեցին զանոնք՝ որ
առաջուց պատմեցին ան Ռ Արդարին գալուն հա-
մար, որ դուք հիմա անոր մատնիչները և սպան-
53 նողները եղաք. Ս Դուք որ օրէնքը առիք հրեշտակ-
ներուն մատակարարութեամբը՝ ու չպահեցիք:
54 Վ Եւ անոնք ասա բաները լսելով՝ սրտերնուն մէջ
կը կատղէին ու ակռաներնին անոր վրայ կը կճռցը-
55 նէին: Բայց անիկայ Տ Հոգւով Սրբով լեցուած՝
երկինքը նայեցաւ և տեսաւ Աստուծոյ փառքը, ու
Յիսուսն ալ՝ որ Աստուծոյ աջ կողմը կայներ էր, և
ըսաւ. Բ Ահա՛ կը տեսնեմ երկինքը բացուած, Ց ու
56 Որդին մարդոյ՝ Աստուծոյ աջ կողմը կայնած: Իսկ
անոնք մեծաձայն աղաղակելով՝ ականջներնին գոցե-
57 ցին, և ամէնը մէկէն վազեցին անոր վրայ. Ա Ու
քաղաքէն դուրս հանելով՝ Փ կը քարկոծէին զա-
նիկայ. և Ք վկաները իրենց հանդերձները պահ կը
դնէին երիտասարդի մը ոտքերուն քովը, որ
58 Սօղոս կ՚ըսուէր: Եւ կը քարկոծէին Ստեփան-
նոսը, Ծ որ աղօթք կ՚ընէր ու կ՚ըսէր. Տէ՛ր Յիսուս՝

Չ Եւ. լբ. 9: լդ. 3: Ես. խը. 4:
Պ Ղև. իզ. 41: Բ Օր. ժ. 16: Երեմ. դ. 4: զ. 10: Թ. 26: Եզեկ. խդ. 9:
Ջ Բ Մն. լզ. 16: Մատ. իա. 35: իդ. 34, 37: ա Թես. բ. 15:
Ռ Գլ. գ. 14:
Ս Եւ. ի. 1: Գաղ. դ. 19: Եբր. բ. 2:
Վ Գլ. ե. 33:
Տ Գլ. զ. 5:
Բ Եզեկ. ա. 1: Մատ. դ. 16: Գլ. ժ. 11:
Ց Դան. է. 13:
Ա գ Թագ. իա. 13: Ղու. դ. 29: Եբր. ժգ. 12:
Փ Ղև. իդ. 16:
Ք Բ Օր. ժգ. 9, 10: ժէ. 7: Հմր 59: Գլ. իբ. 20:
Ծ Գլ. Թ. 14:

59 Ֆ ընդունէ՛ իմ հոգիս: Ու Ա ծնկան վրայ գալով՝
բարձրաձայն աղաղակեց, Բ Տէ՛ր՝ ասա մեղքը մի՛
սեպեր ատոնց. և ասա ըսելով՝ ննջեց. Գ Սօղոս
ալ կամակից էր անոր սպաննուելուն:

ԳԼ. Ը

1 Երուսաղեմի հալածումը առիթ կ՚ըլլայ՝ որ Սամարիայի մէջ
եկեղեցի մը կը հաստատուի 5 Փիլիպպոսի ձեռօքը, որ քա-
րոզեց՝ հրաշքներ ըրաւ և շատերը մկրտեց, որոնց մէջն էր
Սիմոն մոգը: 14 Պետրոս ու Յովհաննէս հոն կ՚երթան եկե-
ղեցիին հաստատութիւն տալու, ու աղօթքով և ձեռքերնին
ժողովրդոց վրայ դնելով՝ Սուրբ Հոգին կը տրուի անոնց: 18
Երբոր Սիմոն կ՚ուզէ ստակով ծախու առնել իրենց ունեցած
իշխանութիւնը, 20 Պետրոս սաստիկ կը յանդիմանէ անոր
սրտին չարութիւնը, ու զղջալու կը յորդորէ. ետքը Յով-
հաննէսին հետ Աստուծոյ խօսքը քարոզելով Երուսաղեմ կը
դառնայ: 26 Տէրոջը հրեշտակը կը խրկէ Փիլիպպոսը՝ որ եր-
թայ քարոզէ Եթէովպացի ներքինիին, և մկրտէ զանիկայ:

1 Եւ ան օրը մեծ հալածում եղաւ Երուսաղեմի
մէջ եղող եկեղեցիին վրայ, Ա և առաքեալներէն
՚ի զատ՝ ամէնն ալ ցիրուցան եղան Հրէաստանի
2 ու Սամարիայի երկիրներուն մէջ: Եւ աստուա-
ծավախ մարդիկ Ստեփաննոսը վերցուցին, Բ ու ա-
3 նոր վրայ մեծ ողբ ըրին: Բայց Սօղոս Գ եկեղեցիին
շատ վնաս կու տար, տուները կը մտնէր, էրիկ
ու կնիկ մարդիկները կը քաշէր՝ բանտը դնել կու
տար:
4 Դ Եւ ան ցիրուցան եղածները կը պտըտէին՝ ու
5 խօսքը կը քարոզէին: Ե Փիլիպպոս ալ Սամա-
րիայի մէկ քաղաքը իջնելով՝ Քրիստոսը կը
6 քարոզէր անոնց: Եւ ժողովուրդները միա-
բան հաւանութեամբ Փիլիպպոսին ըսածներուն

Ֆ Սաղ. լա. 5: Ղու. իգ. 46:
Ա Գլ. Թ. 40: ի. 36: իա. 5:
Բ Մատ. ե. 44: Ղու. զ. 28: իդ. 34:
Գ Հմր 57: Գլ. իբ. 20:
Ա Գլ. ժա. 19:
Բ Ծն. իգ. 2: ծ. 10: Բ Թագ. դ. 31:
Գ Գլ. է. 57: Թ. 1, 13, 21: իբ. 4: իզ. 10, 11: ա Կոր. ժե. 9: Գաղ. ա. 13: Փիլ. գ. 6: ա Տիմ. ա. 13:
Դ Մատ. ժ. 23: Գլ. ժա. 19:
Ե Գլ. զ. 5:

ուշադրութիւն կու տային՝ լսելով ու տեսնելով ան
7 նշանները որ կ'ընէր ։ ԶԱ՛ասն զի շատ դիւահար-
ներէն պիղծ ոգիները մեծաձայն աղաղակելով՝ կ'ել-
8 լէին ։ Եւ շատ անդամալոյծներ ու կաղեր կը
9 բժշկուէին . Ու մեծ ուրախութիւն եղաւ ան քա-
ղաքին մէջը ։ Բայց Սիմոն անունով մարդ մը կար՝
որ առաջուց ան քաղաքին մէջ ԻՄոգութիւն կ'ընէր ,
ու Սամարացւոց ազգը կը զարմացընէր , ԸԻրեն
10 համար ըսելով՝ թէ մեծ մէկ մըն է . Որ անոր ու-
շադրութիւն կու տային ամէնն ալ պզտիկէն մինչև
մեծը , և կ'ըսէին . Ասիկայ Աստուծոյ մեծ ըսուած
11 զօրութիւնն է ։ Շատ ժամանակէ 'ի վեր կախար-
դութիւններով անոնք զարմացընելուն համար՝ իրեն
12 ուշադրութիւն կու տային ։ Բայց երբոր Փիլիպ-
պոսին հաւատացին՝ ԲՈր Աստուծոյ թագաւորու-
թեանը ու Յիսուս Քրիստոսի անուանը վրայով
կը քարոզէր , կը մկրտուէին թէ էրիկ մարդիկ և
13 թէ կնիկ մարդիկ ։ Եւ Սիմոն ինքն ալ հաւատաց ,
ու մկրտուելով միշտ Փիլիպպոսին հետն էր . և
տեսնելով ան նշանները , ու մեծ զօրութիւնները
14 որ կ'ըլլային , կը զարմանար ։ Իսկ Երուսաղեմի
մէջ եղող առաքեալները երբոր լսեցին թէ
Սամարացիք Աստուծոյ խօսքը ընդուներ են , Պետ-
15 րոսը ու Յովհաննէսը անոնց խրկեցին . Որոնք իջ-
նելով՝ աղօթք ըրին անոնց համար ԺՈր Սուրբ
16 Հոգին առնեն . (ԻԻնչու որ դեռ անոնց մէ-
կուն վրայ իջած չէր , հապա միայն ԼՏէր Յի-
17 սուսի անունովը ԻՄկրտուած էին .) ԺԱն ա-
տենը ձեռքերնին դրին անոնց վրայ , ու Սուրբ
18 Հոգին կ'առնէին ։ Երբոր տեսաւ Սիմոն՝ թէ

Զ Մար . ժզ . 17 ։
Է Գլ . ժգ . 6 ։
Ը Գլ . ե . 36 ։
Ի Գլ . ա . 3 ։
Ժ Գլ . բ . 38 ։
Ի Գլ . ժթ . 2 ։
Լ Գլ . ժ . 48 ։ ժթ . 5 ։
Ի Մատ . իը . 19 ։ Գլ . բ . 38 ։
Ծ Գլ . զ . 6 ։ ժթ . 6 ։ Եբր . զ . 2 ։

առաքեալները անոնց վրայ ձեռք դնելով՝ Սուրբ
Հոգին կը տրուի , անոնց ստակ մատուց՝ ու ը-
19 սաւ . Ինծի՛ ալ աս իշխանութիւնը տուէք՝ որպէս
զի որո՛ւ վրայ ձեռք դնեմ , անիկայ Սուրբ Հոգին
20 առնէ . Բայց Պետրոս ըսաւ անոր . Քու արծաթդ
քեզի հետ թող կորսուի՛ . ինչու որ ԻԱստուծոյ
պարգևը կարծեցիր թէ ՀստակովԻ կ'առնուի ։
21 Դուն ատ բանին մէջ մասն ու բաժին չունիս .
ինչու որ քու սիրտդ Աստուծոյ առջևը շիտակ չէ՛ ։
22 Ուստի ատ քու չարութենէդ զեղջի՛ եկուր , ու
Աստուծոյ աղաչէ՛ . Նգուցէ ներուի քեզի քու սըր-
23 տիդ չար խորհուրդը ։ Ինչու որ ես քեզ Ղմաղձի
դառնութեան մէջ , և անիրաւութեան կապին
24 մէջ կը տեսնեմ ։ Սիմոն պատասխան տուաւ ու
ըսաւ . ՃԴուք ինծի համար աղօթք ըրէք Տէրոջը ,
որ ատ ձեր ըսածներէն բան մը իմ վրաս չգայ ։
25 Անոնք ալ վկայութիւն տալով՝ Աստուծոյ խօսքը
խօսելէն ետև , դարձան Երուսաղէմ . և Սամա-
րացւոց շատ գեղերուն մէջ աւետարանը քարոզե-
ցին ։
26 Եւ Տէրոջը հրեշտակը Փիլիպպոսին խօսեցաւ՝
ըսելով . Ելի՛ր ու գնա՛ դուն հարաւային կողմը՝
ան ճամբան , որ Երուսաղեմէն դէպ 'ի Գազա
27 կ'իջնէ , որ անապատ տեղ մըն է ։ Ան ալ ելաւ
գնաց . և ահա՛ ՄԵթէովպացի ներքինի մարդ մը՝
Եթէովպացւոց Կանդակա թագուհիին մէկ զօրա-
ւորը , որ ինքը անոր բոլոր գանձերուն վրայ էր ,
որ ՄԵրուսաղէմ եկեր էր երկրպագութիւն ընելու .
28 Եւ ԱՆԿԷ ետ կը դառնար , ու իր կառքը նստած՝
29 Եսայի մարգարէին գիրքը կը կարդար ։ Եւ Հոգին

Կ Գլ . բ . 38 ։ ժ . 45 ։ ժա . 17 ։
Հ Մատ . ժ . 8 ։ Տես դ Թագ . ե . 16 ։
Ն Դան . դ . 27 ։ բ Տիմ . բ . 25 ։
Ղ Եբր . ժբ . 15 ։
Ճ Ծն . ի . 7 ։ 17 ։ Ել . ը . 8 ։ Թու . իա . 7 ։ գ Թագ . ժգ . 6 ։ Յոբ . խբ . 8 ։ Յակ . ե . 16 ։
Մ Սոփ . գ . 10 ։
Յ Յօհ . ժբ . 20 ։

ըսաւ Փիլիպպոսին. Մօտեցիր, և առ կառքին քո-
30 վը դնա: Փիլիպպոս ալ վազելով մօտ գնաց՝ ու
մոիկ կ'ընէր որ Նասայի մարգարէին գէրէզը կը կար-
դար, և ըսաւ. Կարդացածդ կը հասկընա՞ս ար-
31 դեօք: Ան ալ ըսաւ. Ինտո՞ր կրնամ հասկընալ,
թէ որ մէկը ինծի չառաջնորդէ. ու աղաչեց Փի-
32 լիպպոսին՝ որ ելլէ իր քովը նստի: Ու գրքին
մէջ կարդացած տեղը սա էր. Ոչխարի պէս մոր-
թուելու տարուեցաւ, ու իր խուզողին առջեւը
մունջ էշող գառնուկի պէս՝ անանկ իր բերանը
33 չբացաւ. Իր խոնարհութեանը մէջ իր դատաս-
տանը վերցուեցաւ, և անոր ազգատոհմը ո՞վ պի-
տի պատմէ. ինչու որ անոր կեանքը երկրէն կը
34 վերցուի: Ներքինին պատասխան տուաւ Փիլիպ-
պոսին ու ըսաւ. Կ'աղաչեմ քեզի, մարգարէն
որո՞ւ համար կ'ըսէ սա. իրե՞ն համար, թէ մէկ
35 ուրիշի մը համար: Յակ Փիլիպպոս իր բերանը
բացաւ, և գրքին սա խօսքէն սկսելով՝ Յիսուսը
36 քարոզեց անոր: Ու երբոր իրենց ճամբան կ'եր-
թային, ջուրի մը քով եկան. ու ըսաւ ներքինին.
Ահա ջուր, ա՛լ ի՞նչ բան զիս կ'արգիլէ մկրտուե-
37 լէն: [*Ու Փիլիպպոս ըսաւ անոր. Եթէ որ
քու բոլոր սրտովդ կը հաւատաս, կարելի է. ա-
նիկայ պատասխան տուաւ՝ ու ըսաւ. Ես կը հաւա-
տամ թէ Յիսուս Քրիստոսը Որդի Աստուծոյ է:]
38 Ու հրաման ըրաւ որ կառքը կայնեցընեն. և եր-
կուքին ալ ջուրը իջան՝ Փիլիպպոսը ու ներքի-
39 նին, և մկրտեց զանիկայ: Ու երբոր ջուրէն
դուրս ելան, Տէրոջը Հոգին յափշտակեց Փի-

ե Ես. ծգ. 7, 8։
զ Ղու. իդ. 27։ Գլ. ժը. 28։
է Գլ. ժ. 47։
* Շատ օրինակներ կ'ունին սա 37 համարը։
ը Մատ. իը. 19։ Մար. ժգ. 16։
թ Մատ. ժգ. 16։ Ցօհ. գ. 70։ Թ. 35, 38։ ժա. 27։ Գլ. Թ. 20։ ա Ցօհ. գ. 15։ ե. 5, 13։
ժ գ Թագ. ժը. 12։ դ Թագ. բ. 16։ Եզեկ. գ. 12, 14։

լիպպոսը, և ալ ներքինին անիկայ չտեսաւ, ու
40 իր ճամբան կ'երթար ուրախութեամբ: Բայց
Փիլիպպոս Ազովոտի մէջ գտնուեցաւ. ու պը-
տըտելով բոլոր քաղաքներուն աւետարան կը քա-
րոզէր, մինչև որ ինքը Կեսարիա եկաւ:

ԳԼ. Թ

1 Սօղոս՝ դամասկոս երթալու ճամբուն վրայ 4 գեղինը կ'իյ-
նայ, և կը տեսնէ զՅիսուս. 10 առաքելական պաշտօնին կը
կանչուի, 18 և Ընանիային կը մկրտուի. 20 համարձակ
ըքարոզէ. 23 Հրեայք կը խորհին զանիկայ սպաննել. 29 նմանապէս Յոյները. բայց Սօղոս անոնց ձեռ-
քէն կը փախչի. 31 Եկեղեցին խաղաղութիւն կը վայելէ.
Պետրոս կը բժշկէ Ենէա անուն անդամալոյծը, 36 և Տաբի-
թան կը յարուցանէ:

1 Բայց Սօղոս տակաւին Տէրոջը աշակերտներուն
դէմ սպառնալիք ու մահ փչելով՝ քահանա-
2 յապետին քովը գնաց. Ու անկէ թուղթեր ուզեց
Դամասկոս ժողովարաններըը պահելու, որ եթէ ան
ճամբուն հետևողներ գտնելու ըլլայ, երիկ մարդիկ
կամ կնիկ մարդիկ կապած Երուսաղէմ բերէ:
3 Ու երբոր կ'երթար, ու Դամասկոսին մօտենցաւ,
յանկարծ իր բոլորտիքը երկինքէն լոյս մը փայլա-
4 տակեց. Ու ինքը գետինը իյնալով՝ մէկ ձայն մը
լսեց՝ որ կ'ըսէր իրեն. Սաւուղ՝ Սաւուղ, ինչո՞ւ
5 զիս կը հալածես: Ու անիկայ ըսաւ, Ո՞վ ես
դուն՝ Տէր. և Տէրը ըսաւ. Ես եմ Յիսուսը՝
որ դուն կը հալածես. *դժուար բան է քեզի
6 խթանի դէմ կից զարնել: Ան ալ դողդողալ ու
ապշութեամբ ըսաւ. Տէր՝ ի՞նչ կ'ուզես որ ը-
7 նեմ: Ու Տէրը ըսաւ անոր՝ Ելլէր, ու քա-
ղաքը մտիր, և քեզի պիտի զրուցուի ինչ որ

ա Գլ. ը. 3։ Գաղ. ա. 13։ ա Տիմ. ա. 13։
բ Գլ. իբ. 6։ իգ. 12։ ա Կոր. ժե. 8։
գ Մատ. իե. 40։ եէ։
դ Գլ. և. 39։
* Որոնք կ'ունին։
ե Ղու. գ. 10։ Գլ. ը. 37։ ժգ. 30։
զ Դան. ժ. 7։ Տես գլ. իբ. 9։ իգ. 13։

պարտիս ընել. Հիսկ ան մարդիկը որ իր հետը
կ'երթային, ապշած կեցեր էին. ձայնը միայն կը
8 լսէին, բայց մէկը չէին տեսներ: Եւ Սօղոս
դետնէն ելաւ, ու բաց աչքերով մէկը չէր տես-
ներ. ուստի անոր ձեռքէն բռնեցին՝ ու Դամասկոս
9 մտցուցին: Եւ իրեք օր կեցաւ առանց տեսնելու,
և ո՛չ կերաւ, ո՛չ ալ խմեց:
10 Ու ԷԱնանիա անունով աշակերտ մը կար Դա-
մասկոսի մէջ. և Տէրը տեսիլքի մէջ անոր ըսաւ.
Ա՛նանիա. ան ալ ըսաւ. Տէ՛ր՝ ահա՛ հոս եմ:
11 Եւ Տէրը ըսաւ անոր. Ելի՛ր ու գնա՛ ան փողոցը՝
որ Ուղիղ կ'ըսուի, և հոն Յուդային տանը մէջ
փնտռէ՝ Սօղոս անունով ԸՏարսօնացի մը. վասն
12 զի ահա՛ անիկայ աղօթք կ'ընէ. Ու տեսիլքի մէջ
մարդ մը տեսաւ Ա՛նանիա անունով՝ ԹՈՎԸ մտած, և
13 ձեռքը իր վրայ դրած, որ տեսնէ: Ա՛նանիան ալ
պատասխան տուաւ. Տէ՛ր՝ շատերէն լսեցի ան
մարդուն համար՝ թէ Բ՛ո՛րչափ չարիքներ ըրաւ քու
14 սուրբերուդ Երուսաղեմի մէջ. Եւ հոս ալ քա-
հանայապետներէն իշխանութիւն ունի կապելու
15 ան ամէնը, ԺՈՐ քու անունդ կը կանչեն: Եւ
Տէրը ըսաւ անոր. Գնա՛ դուն. ԻՆՉՈՒ որ անի-
կայ ինծի ընտիր ամանն մըն է, իմ անունս կրելու
ԼՀԵԹԱՆՈՍՆԵՐՈՒՆ ու ԻԹԱԳԱՒՈՐՆԵՐՈՒՆ և Իսրա-
16 յէլի որդւոցը առջեւը. ԺՔԱՆԶԻ ես երեն պիտի
ցուցընեմ թէ ո՛րչափ պէտք է իրեն՝ իմ անուանս
17 համար նեղութիւն քաշել: Եւ ԼԱնանիա գնաց՝

Է Գլ. իբ. 12:
Ը Գլ. իա. 39: իբ. 3:
Թ Հմր 1:
Ժ Հմր 21: Գլ. է. 59: իբ. 16: ա Կոր. ա. 2: բ Տիմ. բ. 22:
Ի Գլ. ժգ. 2: իբ. 21: իզ. 17: Հռով. ա. 1: ա Կոր. ժե. 10: Գաղ. ա. 15: Եփե. գ. 7, 8: ա Տիմ. բ. 7: բ Տիմ. ա. 11:
Լ Հռով. ա. 5: ժա. 13: Գաղ. բ. 7, 8:
Ի Գլ. իե. 22, 23: իզ. 1, ԱՃ:
Ծ Գլ. ի. 23: իա. 11: բ Կոր. ժա. 23:
Լ Գլ. իբ. 12, 13:

ու ան տունը մտաւ, ՀԵ ձեռքը անոր վրայ դնե-
լով՝ ըսաւ. Սաւո՛ւղ եղբայր՝ Տէրը զիս խրկեց,
ան Յիսուսը որ ճամբուն մէջ քեզի երևցաւ՝ երբոր
կու գայիր. որպէս զի տեսութիւնդ առնես, ու
18 ՆՀոգւով Սրբով լեցուիս: Եւ շուտ մը անոր
աչքերէն թեփերու պէս ԲԱՆԷՐ ինկան. և իսկոյն
19 տեսաւ, ու ելաւ մկրտուեցաւ. Եւ կերակուր
ուտելով՝ ուժը վրան եկաւ. Հու քանի մը օր
Դամասկոսի մէջ եղող աշակերտներուն հետը կե-
ցաւ:
20 Եւ անմիջապէս ժողովարաններուն մէջ կը քա-
րոզէր Յիսուսը, ՃԹէ անիկայ է Աստուծոյ Որդին:
21 Եւ ամէն լսողները մեծապէս զարմացեր էին, ու
կ'ըսէին. ՄԱսիկայ ան չէ՞, որ Երուսաղեմի մէջ
կը կործանէր անոնք՝ որ ասանունը կը կանչէին. և
հոս ալ ան բանին համար եկած էր, որ անոնք կա-
22 պած՝ քահանայապետներուն տանի: Բայց Սօղոս՝
ալ աւելի կը զօրանար, և ՄԴամասկոսի մէջ բնա-
կող Հրէաները կը պապանձեցընէր, ապացու-
23 ցանելով թէ Քրիստոսը ասիկայ է: Ու շատ
օրեր անցնելէն ետքը՝ ՆՀրէաները խորհուրդ ըրին
24 որ անիկայ սպաննեն: ՀԲայց Սօղոսին յայտնուե-
ցաւ անոնց նենգութիւնը. և ցորեկ ու գիշեր
25 դռները կը սպասէին որ անիկայ սպաննեն: Իսկ
աշակերտները գիշերով առին զանիկայ, ՊՈՒ զամ-
բիւղով մը կախելով՝ պատէն վար իջեցուցին:
26 ՀԵրբոր Սօղոս Երուսաղէմ եկաւ, կը ջանար
աշակերտներուն յարելու. բայց ամէնն ալ կը

Հ Գլ. ը. 17:
Յ Գլ. բ. 4: գ. 31: ը. 17: ժգ. 52:
Ղ Գլ. իզ. 20:
Ճ Գլ. ը. 37:
Մ Գլ. ը. 3: Հմր 1: Գաղ. ա. 13, 23:
Յ Գլ. ժը. 28:
Ն Գլ. իգ. 12: իե. 3: բ Կոր. ժա. 26:
Շ բ Կոր. ժա. 32:
Ո Յես. բ. 15: ա Թագ. ժԹ. 12:
Չ Գլ. իբ. 17: Գաղ. ա. 17, 18:

վախնային անկէ , չհաւատալով թէ անիկայ աշա-
27 կերտ էր : ՊԲայց Բառնաբաս անիկայ առնելով՝
առաքեալներուն տարաւ , ու պատմեց անոնց՝ թէ
ինչպէս ճամբուն վրայ Տէրը տեսաւ , և թէ անոր
հետ խօսեցաւ , Ջև թէ ինչպէս Դամասկոսի մէջ
28 համարձակ քարոզեց Յիսուսի անունովը : ՚Ու
Երուսաղեմի մէջ անոնց հետ կը մտնէր ու կ'ելլէր ,
Տէր Յիսուսին անունովը համարձակ քարոզելով :
29 Նաև ՚՚* Հելլենացելոց դէմ կը խօսէր՝ և վիճաբա-
նութիւն կ'ընէր . Հանոնք ալ կը փնտռէին անի-
30 կայ սպաննել : Իսկ եղբայրները իմանալով՝ զա-
նիկայ Կեսարիա իջեցուցին , և ՚՚ՀԷ Տարսոն խրր-
կեցին զանիկայ :
31 ՚՚Ան ատենը եկեղեցիները բոլոր Հրէաստանի և
Գալիլեայի ու Սամարիայի մէջ խաղաղութիւն ու-
նեցան , և շինութիւն կ'ընդունէին , ու Տէրոջը
երկիւղովը և Հոգւոյն Սրբոյ մխիթարութեամբը
քալելով կ'աճէին :
32 Ու երբոր Պետրոս ՚՚ամէն տեղ կը պտըտէր ,
Լիւդդեա բնակող սուրբերուն քովն ալ իջաւ :
33 Եւ հոն մէկ մարդ մը գտաւ , որուն անունը Ենեա
էր , ութը տարիէ 'ի վեր մահիճը պառկած ան-
34 դամալոյծ . Եւ ըսաւ անոր Պետրոս . Ե՛նեա՝
՚՚Յիսուս Քրիստոս քեզ կը բժկէ . ելի՛ր՝ ու քու
35 անկողինդ շիտկէ . ան ալ շուտ մը ելաւ : Եւ
Լիւդդեայի ու ՚՚Սարօնի մէջ բնակողներուն ամէ-
36 նը անիկայ տեսան , ՚՚ու Տէրոջը դարձան : Եւ
Յոպպէի մէջ աշակերտ եղած կնիկ մը կար՝ անու-
նը Տաբիթա , (որ թարգմանուելով՝ Այծեմնիկ
կ'ըսուի .) ՚՚ասիկայ լեցուած էր բարի գործ-

՚՚ Գլ . դ . 36 ։ ժգ . 2 ։
Ջ Հմր 20 , 22 ։
՚՚ Գաղ . ա . 18 ։
՚՚ Գլ . զ . 1 ։
* ՚՚ՅՐ՝ Հելլենախօս Հրէից
Վ Հմր 23 ։ բ Կոր . ժա . 26 ։
՚՚ Տես գլ . ը . 1 ։
՚՚ Գլ . ը . 14 ։
՚՚ Գլ . գ . 6 , 16 ։ դ . 10 ։
՚՚ ա Մն . ե . 16 ։
՚՚ Գլ . ժա . 21 ։
՚՚ ա Տիմ . բ . 10 ։ բ Տիմ . դ . 8 ։

քերով ու ողորմութիւններով , որ ինքը կ'ը-
37 նէր : Ու եղաւ որ ան օրերը ինքը հիւանդացաւ
ու մեռաւ . լուացին անիկայ՝ և ՚՚վերի սենեակ
38 մը դրին : Ու Լիւդդեա Յոպպէին մօտ էր .
ուստի աշակերտները լսելով թէ Պետրոսը հոն է ,
անոր երկու մարդ խրկեցին , աղաչելով որ չուշա-
39 նայ իրենց գալու : Պետրոս ալ ելաւ անոնց
հետը եկաւ . ու երբոր եկաւ , վերի սենեակը հա-
նեցին զանիկայ . և բոլոր որբևարիները անոր
բոլորտիքը կայնեցան , կու լային՝ ու կը ցուցընէին
ան բաճկոնները և հանդերձները՝ որ կ'ընէր Այ-
40 ծեմնիկը , քանի որ իրենց հետն էր : Պետրոս
ալ ՚՚ամէնը դուրս հանելով՝ ՚՚ծունկի վրայ եկաւ
ու աղօթք ըրաւ , և դէպ 'ի մարմինը դառնալով՝
՚՚ ըսաւ . Տաբիթա՝ ելի՛ր կայնէ . ան ալ իր աչ-
քերը բացաւ , ու Պետրոսը տեսնելով՝ ՚՚ելաւ
41 շիտակ նստաւ : Ինքն ալ ձեռքը անոր տուաւ ,
ու վերցուց զանիկայ . և սուրբերը ու որբևարի-
ները կանչելով՝ ՚՚անոնց առջևը ողջ կայնեցուց զա-
42 նիկայ : Եւ ՚՚ՍՍ ԲԱՆԸ բոլոր Յոպպէին մէջ իմա-
43 ցուեցաւ , ՚՚ու շատերը Տէրոջը հաւատացին : Եւ
եղաւ որ ինքը շատ օրեր Յոպպէ կեցաւ՝ ՚՚Սիմոն
՚՚ՍՍՍՍՍՍՍ կաշի բանողի մը քով :

՚ Գլ . ա . 13 ։
՚՚ Մատ . թ . 25 ։
՚՚ Գլ . է . 59 ։
՚՚ Մար . ե . 41 , 42 ։ Յօհ . ժա . 43 ։
՚՚ Յօհ . ժա . 45 ։ ժբ . 11 ։
՚՚ Գլ . ժ . 6 ։

ԳԼ . Ժ

1 Կոռնելիոս անունով բարեպաշտ մարդ մը 5 Աստուծոյ հրեշ-
տակէն հրաման առած՝ կանչել կու տայ Պետրոսը , 11 որ
մէկ տեսիլքի մը մէջ կը սորվի չգարշիլ հեթանոսներէն ։
34 Պետրոս զՔրիստոս կը քարոզէ Կոռնելիոսին ու անոր
տանը մէջ եղողներուն , 44 և դեռ իր խօսքը չլմընցուցած՝
Սուրբ Հոգին կը հանգչի անոնց վրայ , 48 և կը մկրտուին ։

1 Կեսարիայի մէջ մարդ մը կար՝ Կոռնելիոս անու-
նով , հարիւրապետ՝ Իտալացի ըսուած գուն-

2 դէն . — Խարեպաշտ ու ✝ աստուածաւախ իր բոլոր
տուներուը . որ ժողովուրդին շատ ողորմութիւններ
կու տար , և ամէն աւուր Աստուծոյ աղօթք կ'ը-
3 նէր : ✝ Ընդկայ օրուան ժամը իննին աւուրները
տեսիլքի մէջ Աստուծոյ հրեշտակը յայտնի տեսաւ .
4 որ իր քովը մտաւ՝ և իրեն ըսաւ . Կոռնելիոս . Ան
ալ անոր նայելով՝ ու խիստ վախնալով , ըսաւ .
Ո՞նչ է տէր . ան ալ ըսաւ անոր . Քու աղօթք-
ներդ ու ողորմութիւններդ Աստուծոյ առջևը ելան
5 յիշատակի համար : Ու հիմա Յոպպէ մարդիկ
խրկէ , ու կանչէ Սիմոն անուանով մէկը՝ որ Պետ-
6 րոս մականուանեալ է . Ընդկայ իրրև հիւր կը կե-
նայ ✝ Սիմոն անուանով կաշի բանողի մը քով ,
7 որուն տունը ծովուն մօտ է * : Ու երբոր գնայ ան
հրեշտակը՝ որ իր հետը կը խօսէր , իր ծառաներէն
երկուքը կանչեց , ու իր քովը սպասողներէն ալ
8 բարեպաշտ զինուոր մը , Ու բոլորը անոնց պատ-
մելով՝ Յոպպէ խրկեց զանոնք :
9 Ու հետևեալ օրը երբոր անոնք ճամբայ երթա-
լով՝ քաղաքին մօտեցան , ✝ Պետրոս ժամը վեցին
10 աւուրները տանիքը ելաւ աղօթք ընելու . Ու
խիստ անօթեցած ըլլալով՝ կ'ուզէր ճաշ ընել .
ու քանի որ ✝ Էբռայեցւոյ պատրաստութիւն կը տես-
նէին , իր վրայ մոքի յափշտակութիւն մը եկաւ .
11 Ու Ու տեսաւ երկինքը բացուած , ու չորս ծայրէն
կապուած ամման մը մեծ կտաւի մը պէս , որ իջաւ
12 երկրի վրայ . Որուն մէջը կար երկրի բոլոր չորքո-
տանիները ու գազանները և սողուններն ու երկ-
13 նից թռչունները : Ու ձայն մը եկաւ իրեն .
14 Ելլ՛ը Պետրոս՝ մորթէ՛ ու կե՛ր : Բայց Պետրոս

= Հմր 22 ։ ԳԼ . ը . 2 ։ իր . 12 ։
ք Հմր 35 ։
ֆ Հմր 30 ։ ԳԼ . ժա . 13 ։
✝ ԳԼ . թ . 43 ։
* Ո՞նդ է Լ՚ԱՐՇԸՆԱՆ՝ անիկայ քեզի պիտի զրուցե ի՛նչ որ պարտիս ընել :

✝ ԳԼ . ժա . 5 , ԷԼ ։
Ղ ԳԼ . է . 55 ։ Ցայտ . ԺԹ . 11 ։

ըսաւ . Չրաւ լեցի Տէր . ✝ ինչու որ ես ամենևին
15 պիղծ կամ անմաքուր բան կերած չեմ : Երկրէն մէյ-
մըն ալ ձայն եկաւ իրեն . ը Ինչ որ Աստուած մաք-
16 րեց , դուն պիղծ մի՛ սեպեր : Այսկայ իրիք անգամ
17 եղաւ , և ամանը երկինքը վերցաւ : Ու Պետրոս
երբոր իր մտքին մէջ կը զարմանար՝ թէ ի՛նչ պիտի
ըլլայ ան իր տեսած տեսիլքը , ահա Կոռնելիոսէն
խրկուած մարդիկը Սիմոնին տունը հարցուցին ,
18 ու դրանը առջևը կայնեցան . Ու կանչելով կը
հարցընէին թէ , Սիմոնը՝ որ Պետրոս կ'ըսուի ,
19 հո՞ս կը կենայ : Ու երբոր Պետրոս ան տեսիլքին
վրայով կը մտածէր , ✝ Հոգին Ա՛ՐԲ ըսաւ անոր .
20 Ահա իրիք մարդիկ քեզ կը փնտռեն . ֆ Ուստի
ելլ՛ը իջի՛ր , և անոնց հետը գնա առանց խղճահա-
21 րութեան , ինչու որ ես խրկեցի անոնք : Պետրոս
ալ ան մարդիկներուն քովը իջնելով՝ ըսաւ . Ահա
ես եմ անիկայ որ դուք կը փնտռէք . ի՞նչ բանի
22 համար եկած էք : Անոնք ալ ըսին . ✝ Կոռնելիոս
հարիւրապետը՝ արդար և աստուածաւախ մարդ՝
և բոլոր Հրէից ազգին վկայուած՝ սուրբ հրեշտակէ
մը հրաման առաւ , որ քեզ իր տունը կանչէ , և
23 քեզմէ խօսքեր լսէ : Ան առնը ներս կանչեց
անոնք , և իր քովը վար դրաւ :

Ու հետևեալ օրը Պետրոս ելաւ՝ անոնց հետը
գնաց , ✝ և քանի մըն ալ Յոպպէէն եղող
24 եղբայրներէն իր հետը գացին : Ու հետևեալ
օրը Կեսարիա մտան . Կոռնելիոս ալ իր
ազգականները և մտերիմ բարեկամները կանչած՝
25 անոնց կը սպասէր : Ու երբոր Պետրոս ներս
կը մտնէր , Կոռնելիոս անոր դիմացը ելաւ , ու ա-

✝ Ղև . ժա . 4 ։ ի . 25 ։ ր Օր . ժգ . 3 , 7 ։ Եզեկ . դ . 14 ։
ը Մատ . ժե . 11 ։ Հմր 28 ։ Հռով . ժգ . 14 , 17 , 20 ։ ա Կոր . ժ . 25 ։ ա Տիմ . դ . 4 ։ Տիտ . ա . 15 ։
ը ԳԼ . ժա . 12 ։
ֆ ԳԼ . ժե . 7 ։
✝ Հմր 1 , 2 , ԷԼ ։
Լ ԳԼ . իր . 12 ։
✝ Հմր 45 ։ ԳԼ . ժա . 12 ։

նոր ոտքը իյնալով՝ երկրպագութիւն կ'ընէր ։
26 Բայց Պետրոս անիկայ կանգնեցուց՝ ու ըսաւ. ԺԵ-
27 լի՛ր կայնէ՛. ես ինքնս ալ մարդ եմ ։ Եւ անոր
հետը խօսակցելով ներս մտաւ, ու հոն շատ մար-
28 դիկ ժողվուած գտաւ. Եւ ըսաւ անոնց. Դուք
գիտէք թէ ի՛նչպէս ապօրինաւոր բան է Հրէայ
մարդու մը օտարազգիի հետ հաղորդակցութիւն
ընելը կամ անոր մօտենալը. բայց ՀԱստուած ինծի
ցուցուց որ մարդիկներէն մէկուն պիղծ կամ անմա-
29 քուր չըսեմ ։ Անոր համար ես ալ որ կանչուե-
ցայ՝ առանց դէմ խօսելու եկայ. բայց հիմա կը
հարցընեմ, ի՞նչ բանի համար զիս կանչեցիք ։
30 Կոռնելիոս ալ ըսաւ. Չորս օր առաջ մինչև աս
ժամս ծոմ կը պահէի, ու ժամը իննին տանս մէջ
աղօթք կ'ընէի. և ա՛հա ՅՓայլուն հանդերձներով
31 Ղմարդ մը կայնեցաւ առջևս, ու ըսաւ. Կո՛ռնե-
լիոս՝ Ճքու աղօթքդ լսուեցաւ, մ և քու ողորմու-
32 թիւններդ Աստուծոյ առջևը յիշուեցան. Ուստի
մա՛րդ խրկէ Յոպպէ, ու կանչէ՛ Սիմոնը՝ որ Պետ-
րոս ալ կ'ըսուի. անիկայ ծովուն մօտ Սիմոն ա-
նունով կաշի բանողի մը տանը մէջ իբրև հիւր կը
33 կենայ. որ երբոր գայ, քեզի պիտի խօսի ։ Ուս-
տի անմիջապէս մարդիկ խրկեցի քեզի. դուն ալ
աղէկ ըրիր որ եկար. և հիմա մենք ամէնքս Աս-
տուծոյ առջևը կեցեր ենք լսելու ան ամէն բաները,
որ Աստուծմէ հրամայուած է քեզի ։
34 Պետրոս իր բերանը բացաւ՝ ու ըսաւ. ՄՀշմար-
տութեամբ կը հասկընամ որ Աստուծոյ քովը ա-

ԺԳլ. ժդ. 14։ Յայտ. ժթ. 10։ իբ. 9։
ԻՅօհ. դ. 9։ ժը. 28։ Գլ. ժա. 3։ Գաղ. բ. 12, 14։
ՀԳլ. ժե. 8, 9։ Եփե. գ. 6։
ՅԳլ. ա. 10։
ՂՄատ. իը. 3։ Մար. ժզ. 5։ Ղու. իդ. 4։
ՃՀմր 4, ԽՀ։ Դան. ժ. 12։
ՄԵբր. զ. 10։
ՅԲՕր. ժ. 17։ ԲՄն. ժթ. 7։ Յոբ. լդ. 19։ Հռով. բ. 11։ Գաղ. բ. 6։ Եփե. զ. 9։ Կող. գ. 25։ ա Պետ. ա. 17։

35 չառութիւն չկայ. ՆՀապա ամէն ազգի մէջ՝ ան
որ անկէ կը վախնայ, ու արդարութիւն կը գործէ,
36 անոր ընդունելի է ։ Ան խօսքը որ Իսրայէլի որ-
դւոցը խրկեց Աստուած՝ ՆԽաղաղութիւն քարոզե-
լու Յիսուս Քրիստոսի ձեռքովը, (՝ասիկայ է
37 ամենուն Տէրը.) Դուք աղէկ գիտէք ան բանը,
որ բոլոր Հրէաստանի մէջ եղաւ ՆԳալիլեայէն
սկսած՝ ան մկրտութենէն ետև որ Յովհաննէս քա-
38 րոզեց. Յիսուսը որ Նազարեթէն էր, ՂՈր Աս-
տուած անիկայ օծեց Սուրբ Հոգիով և զօրութիւ-
նով, որ պտըտեցաւ բարիք ընելով, ՉՈւ Սա-
տանայէն բոլոր տանջուածները բժշկելով, քանզի
39 Աստուած իր հետն էր ։ ՄԵւ մենք վկայ ենք ան
ամէն բաներուն՝ որ ըրաւ Հրէաստանի երկրին մէջ
ու Երուսաղեմի մէջ, ՄՈրն որ փայտէն կախած
40 սպաննեցին ալ ։ ՀԱստուած անիկայ երրորդ օրը
41 յարուց, և յայտնի ըրաւ զանիկայ, ՂՉէ՛ թէ
բոլոր ժողովուրդին, հապա մեզի՝ առաջուց Աս-
տուծմէ վկայ ըլլալու ընտրուածներուս. ՄՈր մենք
իրեն հետ կերանք ու խմեցինք ալ՝ անոր մեռելներէն
42 յարութիւն առնելէն ետքը ։ ՅԵւ ինքը պատուի-
րեց մեզի՝ որ ժողովուրդին քարոզենք ու վկայու-
թիւն տանք, ՄԹէ անիկայ է Աստուծմէ սահմա-
նուած՝ ՎԿենդանիներուն ու մեռելներուն դատաւո-

ՆԳլ. ժե. 9։ Հռով. բ. 13, 27։ գ. 22, 29։ ժ. 12, 13։ ա Կոր. ժբ. 13։ Գաղ. գ. 28։ Եփե. բ. 13, 18։ գ. 6։
ՇԵս. ծէ. 19։ Եփե. բ. 14, 16, 17։ Կող. ա. 20։
ՈՄատ. իը. 18։ Հռով. ժ. 12։ ա Կոր. ժե. 27։ Եփե. ա. 20, 22։ ա Պետ. գ. 22։ Յայտ. ժէ. 14։ ժթ. 16։
ՉՂու. դ. 14։
ՊՂու. դ. 18։ Գլ. բ. 22։ դ. 27։ Եբր. ա. 9։
ՋՅօհ. դ. 2։
ՄԳլ. բ. 32։
ՍԳլ. ե. 30։
ՎԳլ. բ. 24։
ՏՅօհ. ժդ. 17, 22։ Գլ. ժգ. 31։
ՐՂու. իդ. 30, 43։ Յօհ. իա. 13։
ՅՄատ. իը. 19, 20։ Գլ. ա. 8։
ՄՅօհ. ե. 22, 27։ Գլ. ժէ. 31։
ՎՀռով. ժդ. 9, 10։ բ Կոր. ե. 10։ բ Տիմ. դ. 1։ ա Պետ. դ. 5։

43 ըը ։ +Անոր կը վկայեն բոլոր մարգարէները ։ Թէ
ամէն իրեն հաւատացողները իր անունովը մեղաց
Թողութիւն կ'առնեն ։
44 Ու երբոր Պետրոս ասս խօսքերը կը խօսէր ։
ֆ Հոգին Սուրբ իջաւ ամենուն վրայ , որոնք խօսքը
45 կը լսէին ։ Եւ -Թլփատուածներէն եղող հաւա-
տացեալները՝ որոնք Պետրոսին հետը եկած էին ,
զարմացան՝ Բ որ հեթանոսներուն վրայ ալ Հոգւոյն
46 Սրբոյ պարգևը կը լեցուէր ։ Քանզի կը լսէին
անոնցմէ որ ուրիշ լեզուներով կը խօսէին , և
47 զԱստուած կը փառաւորէին ։ Ան ատենը Պետ-
րոս պատասխան տուաւ ։ Կրնա՞յ մէկը ջուրը ար-
գիլել որ ասոնք չմկրտուին , որոնք Հոգին Սուրբն
48 ալ ընդունեցին ֆ մեզի պէս ։ Դ Ու հրաման ըրաւ
Ե որ Տէրոջը անունովը մկրտուին ։ ան ատենը իրեն
աղաչեցին որ քանի մը օր հոն մնայ ։

ԳԼ · ԺԱ

1 Պետրոս հեթանոսներուն մէջ մտնելուն համար ամբաստա-
նուած ըլլալով՝ 5 իր իրաւունքը կը ցուցընէ , 18 որ ընդու-
նելի կ'ըլլայ ։ 19 Աւետարանը կը տարածուի Փիւնիկէ՝
Կիպրոս և Անտիոք ։ ու Բառնաբաս կը խրկուի հաւատա-
ցեալները հաստատելու ։ 26 Աշակերտները նախ և առաջ
Անտիոքի մէջ Քրիստոնեայ կ'անուանին ։ 27 անոնք օգնու-
թիւն կը խրկեն Հրէաստան՝ սովի ժամանակ ։

1 Եւ առաքեալները ու եղբայրները որ Հրէաստա-
նի կողմերն էին , լսեցին որ հեթանոսներն ալ
2 Աստուծոյ խօսքը ընդուներ են ։ Բայց երբոր
Պետրոս Երուսաղէմ ելաւ , -Թլփատուածներէն
3 եղողները անոր հետ կը վիճէին ։ Ու կ'ըսէին Թէ ,

+ Ես · ծգ · 11 ։ Երեմ · լա · 34 ։ Դան · Թ · 24 ։ Միք · է · 18 ։ Զաք · ժգ · 1 ։ Մաղ · դ · 2 ։ Գլ · իզ · 22 ։
ֆ Գլ · ժե · 9 ։ իզ · 18 ։ Հռով · ժ · 11 ։ Գաղ · գ · 22 ։
ֆ Գլ · դ · 31 ։ ը · 15 , 16 , 17 ։ ժա · 15 ։
- Հմր 23 ։
Բ Գլ · ժա · 18 ։ Գաղ · դ · 14 ։
ֆ Գլ · ժա · 17 ։ ժե · 8 , 9 ։ Հռով · ժ · 12 ։
Դ ա Կոր · ա · 17 ։
Ե Գլ · բ · 38 ։ ը · 16 ։
- Գլ · ժ · 45 ։ Գաղ · բ · 12 ։

Բ Դուն անթլփատ մարդոց քովը մտար , ֆ և անոնց
4 հետ հաց կերար ։ Պետրոս ալ սկսաւ բանը
5 Դ կարգով պատմել անոնց , ու ըսաւ ։ Ե Ես Յոպ-
պէ քաղաքը աղօթք կ'ընէի , ու մտքի յափշտա-
կութեան մէջ տեսիլք մը տեսայ ։ մէկ ամանն մը
մեծ կտաւի պէս՝ չորս ծայրերէն երկինքէն կախուած
6 իջաւ , ու մինչև ինծի հասաւ ։ Որուն վրայ աչքս
տնկեր կը նայէի , և տեսայ երկրի չորքոտանինե-
րը , ու գազանները , և սողունները , ու երկնից
7 թռչունները ։ Եւ ձայն մը լսեցի որ կ'ըսէր ին-
8 ծի ։ Ելի՛ր Պե՛տրոս՝ մորթէ՛ ու կե՛ր ։ Բայց ես
ըսի ։ Քա՛ւ լիցի Տէ՛ր ։ ինչու որ պիղծ կամ ան-
մաքուր բան մը ամենևին մտած չէ իմ բերանս ։
9 Պատասխան տուաւ ինծի երկրորդ անգամ ան
ձայնը երկինքէն ։ Ան որ Աստուած մաքրեց , դուն
10 պիղծ մի՛ սեպեր ։ Ասս իրեք անգամ եղաւ , ու
11 նորէն բոլորը երկինքը քաշուեցաւ ։ Եւ ահա՛
իսկոյն իրեք մարդ Կեսարիայէն ինծի խրկուած՝
12 Էկան իմ եղած տանս առջևը կեցան ։ Ղ Հոգին
ալ ինծի ըսաւ՝ որ անոնց հետը երթամ առանց
խղճահարութեան ։ Է ասս վեց եղբայրներն ալ ինծի
հետ գացին , ու մտանք ան մարդուն տունը ։
13 Ը Եւ անիկայ մեզի պատմեց Թէ ինտոր իր տանը
մէջ հրեշտակը տեսաւ՝ որ կայներ էր , և իրեն
կ'ըսէր ։ Մա՛րդ խրկէ Յոպպէ՝ ու կանչէ՛ Սիմոնը՝
14 որ Պետրոս ալ կը կոչուի ։ Որ ան քեզի խօսքեր
պիտի խօսի , որոնցմով փրկուիս դուն՝ և քու բո-
15 լոր տունդ ։ Ու երբոր սկսայ խօսիլ , Հոգին
Սուրբ անոնց վրայ իջաւ , Բ ինտոր որ առաջուց
16 մեր վրայ ալ ։ Ան ատենը յիշեցի Տէրոջը խօսքը՝

Բ Գլ · ժ · 28 ։
ֆ Գաղ · բ · 12 ։
Դ Ղու · ա · 3 ։
Ե Գլ · ժ · 9 , ԽԱ ։
Ղ Յօհ · ժզ · 13 ։ Գլ · ժ · 19 ։ ժե · 7 ։
Է Գլ · ժ · 23 ։
Ը Գլ · ժ · 30 ։
Բ Գլ · բ · 4 ։

որ կ'ըսէր. ԺՅովհաննէս ջրով մկրտեց, Իբայց
17 դուք Սուրբ Հոգիով պիտի մկրտուիք: ԼՈւս-
տի թէ որ Աստուած մի և նոյն շնորհքը տուաւ
անոնց՝ ինչպէս որ մեզի ալ, երբոր Տէր Յիսուս
Քրիստոսի հաւատացին, Իես ո՞վ էի որ կարենա-
18 յի Աստուծոյ դէմ դնել: Ա՛ս բաները լսելով՝
ձայներնին կտրեցին, և Աստուած կը փառաւորէին՝
ու կ'ըսէին. ԺՈւրեմն Աստուած հեթանոսներուն
ալ կենաց համար ապաշխարութիւն տուաւ:
19 ԼԵւ Ստեփաննոսին մահուանը վրայ եկած նե-
ղութենէն ցիրուցան եղածները մինչև Փիւնիկէ ու
Կիպրոս և Անտիոք հասան. ու մէկու մը Աստուծոյ
խօսքը չէին խօսեր, միայն թէ Հրէաներուն:
20 Բայց անոնցմէ ոմանք Կիպրացի և Կիւրենացի
մարդիկ էին, որոնք երբոր Անտիոք մտան, Յոյ-
ներուն հետ կը խօսէին՝ Տէր Յիսուսը քարոզե-
21 լով: ՀՈւ Տէրոջը ձեռքը անոնց հետն էր, և
բազմաթիւ մարդիկ հաւատալով՝ ՅՏէրոջը դար-
22 ձան: Եւ անոնց վրայով ՍՍ լուրը Երուսաղեմի
եկեղեցիին ականջը հասաւ. ու ՂԲառնաբասը
23 խրկեցին՝ որ մինչև Անտիոք երթայ. Որ երբոր
եկաւ՝ և Աստուծոյ շնորհքը տեսաւ, ուրախացաւ.
ՃՈւ կը յորդորէր ամէնն ալ՝ որ յօժար սրտով
24 Տէրոջը հետ կապուած մնան. Քանզի ինքը բարի
մարդ էր, ՄՈւ Սուրբ Հոգիով և հաւատքով լե-
ցուն. ՅՈւ Տէրոջը շատ ժողովուրդ աւելցաւ:
25 Ետքը Բառնաբաս ՆՏարսոն ելաւ՝ Սօղոսը փնտռե-
26 լու, և զանիկայ գտնելով՝ Անտիոք բերաւ: Ու
եղաւ որ անոնք լման տարի մը եկեղեցիին հետ

ԺՄատ. գ. 11: Յօհ. ա. 26, 33: Գլ. ա. 5: ԺԹ. 4:
ԻԵս. խդ. 3: Յովել. բ. 28: գ. 18:
ԼԳլ. ԺԵ. 8, 9:
ԽԳլ. Ժ. 47:
ԺՀռով. Ժ. 12, 13: ԺԵ. 9, 16:
ԿԳլ. ը. 1:
ՀՂու. ա. 66: Գլ. բ. 47:
ՅԳլ. Թ. 35:
ՂԳլ. Թ. 27:
ՃԳլ. ԺԳ. 43: ԺԴ. 21:
ՄԳլ. զ. 5:
ՅՀմր 21: Գլ. Ե. 14:
ՆԳլ. Թ. 30:

մէկտեղ ժողվուելով, շատ ժողովուրդի սորվեցու-
ցին. ու պինտ առաջ Անտիոքի մէջ աշակերտները
Քրիստոնեայ անուանեցան:
27 Ան օրերը Երուսաղեմէն ՀՄարգարէներ իջան
28 Անտիոք: Եւ անոնցմէ մէկը ՊԱգաբոս անունով՝
ելաւ իմացուց Հոգիին զօրութեամբը՝ թէ մեծ
սով մը պիտի ըլլայ բոլոր աշխարհ, որ և եղաւ
29 Կղօդիոսին օրերը: Եւ աշակերտները որոշեցին
որ իրենցմէ ամէն մէկը ձեռքէն եկածին չափ
Հրէաստանի մէջ բնակող եղբայրներուն ՀՕգնու-
30 թիւն խրկեն. ՂՈր կատարեցին ալ, երէցներուն
խրկելով Բառնաբասին ու Սօղոսին ձեռքովը:

ԳԼ. ԺԲ

1 Հերովդէս թագաւորը կը հալածէ քրիստոնեաները. Յակո-
բոսը կը սպաննէ, և Պետրոսը բանտը դնել կու տայ. որուն
համար եկեղեցին աղօթք ընելով, Տէրոջը Հրեշտակը կ'ա-
զատէ զանիկայ: 20 Հերովդէս իր հպարտութեամբը Աս-
տուծոյ վայելուչ եղած պատիւը իրեն առնելով՝ Տէրոջը
հրեշտակէն կը զարնուի, և չարաչար կը մեռնի: 24 Անոր
մեռնելէն ետև՝ Աստուծոյ խօսքը յաջողութեամբ կը տարա-
ծուի:

1 Ան ատենները Հերովդէս թագաւորը ձեռք զար-
կաւ եկեղեցիէն մէկ քանիները չարչարելու:
2 Եւ ՊՅովհաննէսին եղբայրը Յակոբոսը սրով
3 սպաննեց: Ու տեսնելով որ Հրէաներուն հա-
ճելի է, անոր վրայ Պետրոսն ալ բռնեց. ԲՈւ
4 բաղարջակերաց օրերն էին: ԳԶանիկայ երբոր
բռնեց՝ բանտը դրաւ, և չորս կարգ չորսական զի-
նուորներու յանձնեց որ պահեն, և կ'ուզէր զատ-
5 կէն ետև ժողովուրդին հանել զանիկայ: Ուստի
Պետրոս բանտին մէջը պահուած էր, բայց եկեղե-
ցին անդադար աղօթք կ'ընէր Աստուծոյ՝ անոր հա-

ՀԳլ. բ. 17: ԺԳ. 1: ԺԵ. 32: իա. 9: ա Կոր. ԺԲ. 28: Եփե. դ. 11:
ՈԳլ. իա. 10:
ՀՀռով. ԺԵ. 26: ա Կոր. ԺԶ. 1: բ Կոր. Թ. 1:
ՊԳլ. ԺԲ. 25:
ՊՄատ. դ. 21: ի. 23:
ԲԵլ. ԺԲ. 14, 15: իգ. 15:
ԳՅօհ. իա. 18:

6 մար ։ Ու երբոր Հերովդէս ուզեց անիկայ դուրս
բերել , ան գիշերը Պետրոս երկու զինուորներու
մէջտեղը կը քնանար՝ կրկին շղթաներով կա-
պուած . ու պահապանները դրանը առջևը բանտը
7 կը պահպանէին ։ Եւ ահա՛ Տ Տէրոջը հրեշտակը
Իկաւ վրան կայնեցաւ , ու տանը մէջ լոյս մը
ծագեց , և Պետրոսին կողը խթելով՝ արթըն-
ցուց զանիկայ , ու ըսաւ . Շուտո՛վ ելիր . ու
8 շղթաները անոր ձեռքերէն վար ինկան ։ Եւ հրեշ-
տակը ըսաւ անոր . Գօտիդ կապէ՛ , ու հողաթափ-
ներդ ո՛տքդ հագիր . անիկայ ալ այնպէս ըրաւ . և
ըսաւ անոր . Հանդերձդ վրա՛դ առ՝ ու եկո՛ւր իմ
9 ետևէս ։ Ան ալ ելլելով անոր ետևէն կ՛երթար ,
Ի և չէր գիտեր թէ ան հրեշտակէն եղած բանը ի-
րաւ է , հապա կը կարծէր թէ Հտեսիլք կը տես-
10 նէ ։ Ու երբոր անոնք առաջին ու երկրորդ պա-
հապաններէն անցան , եկան մինչև երկաթի դու-
ռը , որ քաղաքին մէջը կը հանէր , Ի որ ան ինք-
իրմէ բացուեցաւ անոնց . և անկէ ելլելով՝ մէկ
փողոց մը անցան . հրեշտակն ալ իսկոյն անկէ
11 զատուեցաւ ։ Ու Պետրոս ինքզինքին գալով՝
ըսաւ . Հիմա ճշմարտապէս գիտեմ Ը որ Տէրը իր
հրեշտակը խրկեց , Բ և ազատեց զիս Հերովդեսին
ձեռքէն , ու Հրէից ժողովուրդին բոլոր ակնկա-
12 լութենէն ։ Եւ մտածելով՝ Ժ եկաւ Մարկոս ըս-
ուած Յովհաննէսին մօրը Ի Մարիամին տունը ,
13 ուր որ շատերը ժողվուած Լաղօթք կ՛ընէին ։ Եւ
տանը դուրսի դուռը որ զարկաւ , Հռովդէ անու-
14 նով աղախին մը գնաց ականջ դնելու . Ու երբոր

Տ Գլ . ե . 19 ։
Ի Սաղ . ճիզ . 1 ։
Ղ Գլ . ժ . 3 , 17 ։ ժա . 5 ։
Ի Գլ . ժզ . 26 ։
Ը Սաղ . լդ . 7 ։ Դան . գ . 28 ։
զ . 22 ։ Եբր . ա . 14 ։
Բ Յոբ . ե . 19 ։ Սաղ . լգ . 18 ։
19 ։ լդ . 22 ։ խա . 2 ։ ղէ .
10 ։ բ Կոր . ա . 10 ։ բ Պետ .
բ . 9 ։
Ժ Գլ . ժե . 37 ։
Ի Գլ . դ . 23 ։
Լ Հմր 5 ։

Պետրոսին ձայնը ճանչցաւ , ուրախութենէն դու-
ռը չբացաւ , հապա ներս վազելով պատմեց , թէ
15 Պետրոս դրանը առջևը կայներ է ։ Իսկ անոնք
ըսին անոր , Խենդեցեր ես . բայց ինքը կը պնդէր
թէ անանկ է . անոնք ալ կ՛ըսէին . Ի Անոր հրեշ-
16 տակը պիտի ըլլայ ։ Սակայն Պետրոս անդադար
կը զարնէր . ու երբոր բացին , զինքը տեսնելով
17 ապշեցան ։ Բայց անիկայ Ժ ձեռքով նշան կ՛ընէր
անոնց՝ որ լուռ կենան , ու պատմեց անոնց թէ
ինչպէս Տէրը զինքը բանտէն հանեց , և ըսաւ .
Ասիկայ Յակոբոսին ու եղբայրներուն պատմե-
18 ցէ՛ք . և ելաւ ուրիշ տեղ գնաց ։ Ու երբոր
առտու եղաւ , մեծ խռովութիւն կար զինուորնե-
րուն մէջը՝ թէ արդեօք ի՞նչ եղաւ Պետրոսը ։
19 Հերովդէս ալ երբոր ուզեց անիկայ՝ ու չգտաւ ,
պահապաններուն հարցուփորձ ընելով՝ հրաման
ըրաւ որ սպաննուին . և ինքը Հրէաստանէն Կե-
սարիա իջաւ , ու հոն կը կենար ։
20 Եւ Հերովդէս խիստ թշնամացած էր Տիւրացի-
ներուն ու Սիդոնացիներուն հետ . անոնք ալ միա-
բան հաւանութեամբ իրեն եկան , ու թագաւորին
Բղաստոս սենեկապետը համոզելով՝ հաշտութիւն
կը խնդրէին . Լ ինչու որ իրենց երկիրը թագաւո-
21 րին Երկրէն ապրուստ կ՛առնէր ։ Եւ մէկ որոշուած
օր մը Հերովդէս թագաւորական հանդերձը հա-
գած ու ատեանը նստած՝ անոնց ատենաբանու-
22 թիւն կ՛ընէր ։ Ժողովուրդն ալ կ՛աղաղակէր
թէ , Ստիկայ Աստուծոյ ձայն է , ու չէ թէ մար-
23 դու ։ Եւ Իսկոյն Տէրոջը հրեշտակը Հ զանիկայ
զարկաւ , Ն Աստուծոյ փառք չտալուն համար . և
որդնալից ըլլալով՝ մեռաւ ։

Ի Ծն . խը . 16 ։ Մատ . ժը . 10 ։
Ժ Գլ . ժգ . 16 ։ ժթ . 33 ։ իա . 40 ։
Լ գ Թագ . ե . 9 , 11 ։ Եղեկ .
իէ . 17 ։
Հ ա Թագ . իե . 28 ։ բ Թագ .
իդ . 17 ։
Ն Սաղ . ճժե . 1 ։

24 Ուստի Առուեցոյ խօսքը կ'ամէր ու կը չառնար։
25 Եւ Բառնաբաս ու Սօղոս երբոր ե Երուսաղէմէն դարձան, զ Մարկոս ըսուած Յովհաննէսն ալ չ հետերնին առնելով։

ԳԼ. ԺԴ

1 Պօղոս ու Բառնաբաս կ'ընտրուին հեթանոսներուն երթալու։ 7 Սերգիոս Պօղոսը, և Եղիմաս մոգը։ 14 Պօղոս կը քարոզէ Ընտիոքի մէջ թէ Յիսուսն է աշխարհի Փրկիչը։ 42 Հեթանոսները կը հաւատան։ 45 բայց Հրեայք կը հակառակին և հայհոյութիւն կ'ընեն։ 46 Ասոր վրայ Պօղոս և Բառնաբաս հեթանոսներուն կը դառնան։ 48 Քրիստոնէական հաւատքը կ'ընդունին անոնք՝ որ յաւիտենական կենաց սահմանուած էին։

1 Եւ Ընտիոքի մէջ եղած ա եկեղեցիին քանի մը մարգարէներ ու վարդապետներ կային, բ Բառնաբաս, ու Շմաւոն՝ որ Սիւգէր կ'ըսուէր, և գ Ղուկիոս Կիւրենացի, ու Մանայեն՝ դ Հերովդէս 2 չորրորդապետին սննդակիցը, և Սօղոս։ Երբոր ասոնք Տէրոջը պաշտօնին մէջն էին՝ և ծոմ կը պահէին, ե Հոգին Սուրբ ըսաւ. Զատեցէ՛ք ինծի Բառնաբասը և Սօղոսը ան գործին համար, ը որուն 3 ես կանչեր եմ զանոնք։ Ընկն ասոնք ծոմ պահելով և աղօթք ընելով, ձեռք դրին անոնց վրայ՝ ու խրկեցին։

4 Ասոնք ալ Սուրբ Հոգիէն խրկուած՝ Սելեւկիա 5 իջան, ու անկէ նաւով թ Կիպրոս գացին։ Եւ Սալամինա հասնելով՝ ժ Հրէից ժողովարաններուն մէջ Ասուեցոյ խօսքը կը քարոզէին, ու ի Յովհաննէսն

ղ Եսա. ծե. 11։ ԳԼ. զ. 7։ ժթ. 20։ Կող. ա. 6։
ճ ԳԼ. ժա. 29, 30։
մ Հմր 12։
յ ԳԼ. ժգ. 5, 13։ ժե. 37։
ն ԳԼ. ժա. 27։ ժգ. 25։ ժե. 35։
շ ԳԼ. ժա. 22–26։
ո Հռով. ժգ. 21։
չ Թուա. ը. 14։ ԳԼ. թ. 15։ իբ. 21։ Հռով. ա. 1։ Գաղ. ա. 15։ բ. 9։
թ Մատ. թ. 38։ ԳԼ. ժգ. 25։ Հռով. ժ. 15։ Եփես. գ. 7, 8։ ա Տիմ. բ. 7։ բ Տիմ. ա. 11։ Եբր. ե. 4։
ժ ԳԼ. զ. 6։
ի ԳԼ. դ. 36։
լ Հմր 46։
խ ԳԼ. ժբ. 25։ ժե. 37։

6 ալ Կիպրոս ազատաւոր ունէին։ Եւ պտըտելով ան բոլոր կղզին մինչև Պափոս, հոն գտան ծ սուտ մարգարէ՝ Բարէ՛յեսու մոգ մը, որուն անունը Բարկիսուս 7 էր. Որ ինքը փոխանորդ բդեշխին հետն էր, որ կ'ըսուէր Սերգիոս Պօղոս, խելացի մարդ մը. ա սիկայ Բառնաբասը և Սօղոսը հրաւիրելով՝ ուզեց 8 Ասուեցոյ խօսքը լսել։ Սակայն անոնց դէմ կեցաւ Եղիմաս մոգը, (քանզի այսպէս կը թարգմանուի անոր անունը,) որ կ'ուզէր փոխանորդ բդեշխը 9 խը հաւատքէն դարձընել։ Բայց Սօղոս՝ (որ Պօղոս ալ կ'ըսուի,) Հոգւով Սրբով լեցուած՝ աչքերը 10 անոր վրայ տնկեց, Ու ըսաւ. Ով ամէն խաբեբայութիւնով և ամէն խորամանկութիւնով լեցուած ե Սատանայի որդի՛, թշնամի բոլոր արդարութեան, պիտի չդադարի՞ս Տէրոջը չիտակ ձամբաները ծռելէն։ 11 Եւ հիմա ը Տէրոջը ձեռքը ահա քու վրադ է. ու կոյր պիտի ըլլաս՝ առանց մը արեւը չտեսնելով։ Եւ իսկոյն անոր վրայ մէգ ու խաւար մը իջաւ. ու պտըտելով առաջնորդ կը փնտռէր։ 12 Ան առնը փոխանորդ բդեշխը աս եղած բանները որ տեսաւ՝ հաւատաց, մեծապէս զարմանալով Տէրոջը վարդապետութեանը վրայ։

13 Եւ Պօղոս ու իր ընկերները Պափոսէն ելան, ու եկան Պամփիւլիայի Պերգէն. բայց Յովհաննէս 14 անոնցմէ զատուելով՝ Երուսաղէմ դարձաւ։ Անոնք ալ Պերգէէն գացին՝ ու եկան Պիսիդիայի Ընտիոքը, և շաբաթ օրը ժողովարանը մտնելով՝ 15 նստան։ Յ Ու օրէնքը և մարգարէները կարդալուելէն ետև՝ ժողովրդապետները խրկեցին իրենց ու ըսին. Արդի՛ կ եղբայրնե՛ր՝ Ե թէ որ դուք ժո-

ձ ԳԼ. բ. 9։
ղ Եև. է. 11։ բ Տիմ. գ. 8։
ճ ԳԼ. դ. 8։
ի Մատ. ժգ. 38։ Ցօհ. ը. 44։ ա Ցօհ. գ. 8։
յ Եև. թ. 8։ ա Թագ. ե. 6։
ն ԳԼ. ժե. 38։
շ ԳԼ. ժգ. 13։ ժե. 2։ ժը. 4։
ո Ղու. գ. 16։ Հմր 27։
չ Եբր. ժգ. 22։

ղովուրդին խօսելու յորդորական խօսք մը ունիք ,
16 խօսեցէք ։ Ան ատենը Պօղոս ոտքի վրայ կայնելով ,
ճ ձեռքը շարժեց ու ըսաւ . Ո՛վ Իսրայէլացի մար-
դիկ՝ մ և դուք՝ որ Աստուծմէ կը վախնաք , մտի՛կ
17 ըրէք ։ Ան ժողովուրդիս Աստուածը յ մեր հայրերը
ընտրեց , ու ժողովուրդը բարձրացուց ն Եգիպ-
տոսի երկրին մէջ պանդխտութեան ատենը , ն և
18 բարձր բազուկով զանոնք անկէ հանեց ։ Ու ՝ քառ-
սուն տարուան ժամանակի չափ անապատին մէջ
19 կերակրեց զանոնք ։ ն Եւ Քանանու երկրին մէջ
եօթը ազգ կործանելով , ՚ անոնց երկիրը իրենց
20 տուաւ որ ժառանգեն ։ Եւ անկէ ետև Չ չորս հա-
րիւր յիսուն տարիի չափ դատաւորներ տուաւ ա-
21 նոնց ՚ մինչև Սամուէլ մարգարէն ։ ՚ Ու ետքը
թագաւոր ուզեցին . և Աստուած Կիսի որդին
Սաւուղը տուաւ անոնց՝ Բենիամինի ցեղէն մարդ
22 մը , քառսուն տարի ։ Ն Ու երբոր զանիկայ փո-
խեց , ՚ Դաւիթը հանեց իրենց թագաւոր , որուն
համար վկայութիւն տալով՝ ըսաւ . ՚ Յեսսէի որ-
դին Դաւիթը գտայ ՚ իմ սրտիս համեմատ մարդ ,
23 որ իմ բոլոր կամքս պիտի կատարէ ։ ՚ Ասոր սե-
րունդէն Աստուած ՚ իր խոստմունքին պէս Իսրայէ-
24 լին՝ ՚ Փրկիչ Յիսուսը հանեց . ՚ Եւ դեռ անիկայ

ճ Գլ . ժբ . 17 ։
մ Հմր 26 ։ Գլ . ժ . 35 ։
յ բ Օր . է . 6 , 7 ։
ն Ել . ա . 1 ։ Սաղ . ճե . 23 , 24 ։ Գլ . է . 17 ։
ն Ել . զ . 6 ։ ժգ . 14 , 16 ։
ս Ել . ժզ . 35 ։ Թու . ժդ . 33 , 34 ։ Սաղ . զե . 9 , 10 ։ Գլ . է . 36 ։
ն բ Օր . է . 1 ։
՚ Յես . ժդ . 1 , 2 ։ Սաղ . հը . 55 ։
Չ Դատ . բ . 16 ։
՚ ա Թագ . գ . 20 ։
՚ ա Թագ . ը . 5 ։ ժ . 1 ։
Վ ա Թագ . ժե . 23 , 26 , 28 ։ ժզ . 1 ։ Ովս . ժգ . 11 ։
՚ ա Թագ . ժզ . 13 ։ բ Թագ . բ . 4 ։ ե . 3 ։
ր Սաղ . ձթ . 20 ։
՚ ա Թագ . ժգ . 14 ։ Գլ . է . 46 ։
՚ Ես . ժա . 1 ։ Ղու . ա . 32 , 69 ։ Գլ . բ . 30 ։ Հռով . ա . 3 ։
՚ բ Թագ . է . 12 ։ Սաղ . ճլբ . 11 ։
՚ Մատ . ա . 21 ։ Հռով . ժա . 26 ։
՚ Մատ . գ . 1 ։ Ղու . գ . 3 ։

իր պաշտօնը չսկսած՝ Յովհաննէս առաջուց Իսրայէ-
լի բոլոր ժողովուրդին ապաշխարութեան մկրտու-
25 թիւնը քարոզեց . Ու երբոր Յովհաննէս իր ըն-
թացքը կը կատարէր , ըսաւ . ՚ Ո՛վ կը կարծէք
թէ եմ . ես Քրիստոսը չեմ . հապա անիկայ ահա՛
իմ ետևէս կու գայ , որ ես արժանի չեմ անոր
26 ոտքերուն կօշիկները քակելու ։ Մարդի՛կ եղբայր-
ներ՝ Աբրահամի տոհմին որդիքը , ու անոնք որ ձեր
մէջը աստուածավախ են , ասա փրկութեան խօսքը
27 ՚ ձեզի խրկուեցաւ ։ Քանզի Երուսաղէմ բնակող-
ները՝ և անոնց իշխանները Ի ո՛չ անիկայ ճանչցան ,
ո՛չ ալ մարգարէներուն ձայները , Ի որ ամէն շա-
բաթ օրերը կը կարդացուին . հապա զանոնք կա-
28 տարեցին զինքը Ի դատապարտելով . Եւ Ի մահուան
պատճառ մըն ալ չգտած՝ Ն Պիղատոսէն խնդրեցին
29 որ անիկայ սպաննուի ։ Ի Ու երբոր անոր համար բո-
լոր գրուած բաները կատարեցին , Ը փայտէն վար
30 իջեցընելով՝ գերեզմանի մէջ դրին . Ի Բայց Ա-
ստուած անիկայ յարուց մեռելներէն . Ժ որ ինքը
31 շատ օրեր երևցաւ անոնց , Որ իր հետը Ի Գալիլեա-
յէն Երուսաղէմ ելեր էին . Լ որոնք հիմա անոր
32 վկաներն են ժողովուրդին առջևը ։ Մենք ալ
ձեզի կը քարոզենք Ի ան խոստմունքը՝ որ հայրերուն

ֆ Մատ . գ . 11 ։ Մար . ա . 7 ։ Ղու . գ . 16 ։ Յօհ . ա . 20 , 27 ։
՚ Մատ . ժ . 6 ։ Ղու . իդ . 47 ։ Հմր 46 ։ Գլ . գ . 26 ։
Ի Ղու . իդ . 34 ։ Գլ . գ . 17 ։ ա Կոր . բ . 8 ։
Ի Հմր 14 , 15 ։ Գլ . ժե . 21 ։
Ի Ղու . իդ . 20 , 44 ։ Գլ . իզ . 22 ։ իը . 23 ։
Ի Մատ . իէ . 22 ։ Մար . ժե . 13 , 14 ։ Ղու . իդ . 21 , 22 ։ Յօհ . ժթ . 6 , 15 ։
Ն Գլ . գ . 13 , 14 ։
Ի Ղու . ժը . 31 ։ իդ . 44 ։ Յօհ . ժթ . 28 , 30 , 36 , 37 ։
Ը Մատ . իէ . 59 ։ Մար . ժե . 46 ։ Ղու . իդ . 53 ։ Յօհ . ժթ . 38 ։
Ի Մատ . իը . 6 ։ Գլ . բ . 24 ։ գ . 13 , 15 , 26 ։ ե . 30 ։
Ժ Մատ . իը . 16 ։ Գլ . ա . 3 ։ ա Կոր . ժե . 5 , 6 , 7 ։
Ի Գլ . ա . 11 ։
Լ Գլ . ա . 8 ։ բ . 32 ։ գ . 15 ։ ե . 32 ։
Ի Ծն . գ . 15 ։ ժբ . 3 ։ իբ . 18 ։ Գլ . իզ . 6 ։ Հռով . գ . 13 ։ Գաղ . գ . 16 ։

33 եղած էր. Որ անիկայ Աստուած կատարեց մեզի՝
որ անոնց զաւակներն ենք՝ Յիսուսը յարուցանե-
լով, ինչպէս որ երկրորդ սաղմոսին մէջն ալ գը-
րուած է. ԺԴուն իմ Որդիս ես. ես այսօր քեզ
34 ծնայ: Եւ որ զանիկայ մեռելներէն յարուց, ու
մէյմըն ալ ապականութիւն պիտի չտեսնէ, ասանկ
կ'ըսէ թէ, ԷՁեզի պիտի տամ Դաւիթին հաւա-
35 տարիմ սուրբ խոստմունքները: Ուստի ուրիշ սաղ-
մոսի մը մէջ ալ կ'ըսէ. ԻՔու Սուրբիդ ապակա-
36 նութիւն տեսնել պիտի չտաս: Ինչու որ Դաւիթ
իր դարուն մէջ Աստուծոյ կամացը ծառայելով՝
Ծմեռաւ, ու իր հայրերուն քովը դրուեցաւ, և
37 ապականութիւն տեսաւ: Բայց ան որ Աստուած
38 յարուց, ապականութիւն չտեսաւ: Ուրեմն
յայտնի ըլլայ ձեզի՝ մարդի՛կ եղբայրներ, Ղոր ա-
սոր միջոցովը ձեզի մեղաց թողութիւն կը քարո-
39 զուի. Եւ ան ամէն բաներէն՝ որ Մովսէսին օրէն-
քովը չկրցաք արդարանալ, Ճասով՝ ամէն ով որ
40 հաւատայ, կ'արդարանայ: Արդ՝ զգուշացէ՛ք որ
չըլլայ թէ ձեր վրայ գայ ան որ մ մարգարէներուն
41 մէջ ըսուած է. Նայեցէ՛ք ա՛րհամարհողներ՝ և
զարմացէ՛ք, ու ոչնչացէ՛ք. ինչու որ գործ մը պի-
տի ընեմ ձեր օրերուն մէջ, անանկ գործ մը՝ որ
եթէ մէկը ձեզի պատմէ, պիտի չհաւատաք:
42 Ու երբոր անկէ դուրս ելան, կ'աղաչէին որ
*հետևեալ շաբաթ" ալ նոյն խօսքերը իրենց
43 խօսուի: Եւ ժողովուրդը երբոր արձակեցաւ,
Հրէաներէն ու նորահաւատ բարեպաշտներէն շա-
տերը Պօղոսին ու Բառնաբասին ետևէն կ'երթա-

Ժ Սաղ. բ. 7: Եբր. ա. 5:
ե. 5:
Ի Ես. ծե. 3:
Հ Սաղ. ժզ. 10: Գլ. բ. 31:
Ն գ Թագ. բ. 10: Գլ. բ. 29:
Ղ Երեմ. լա. 34: Դան. թ.
24: Ղու. իդ. 47: ա Յօհ.
բ. 12:
Ճ Ես. ծգ. 11: Հռով. գ.
28: ը. 3: Եբր. է. 19:
Մ Ես. իթ. 14: Ամբ. ա. 5:
* Կամ՝ շարթու մէջ

յին. որոնք կը խօսէին անոնց հետ, ու ՚ կը յոր-
դորէին զանոնք, որ միշտ ՚Աստուծոյ շնորհքին
44 մէջը հաստատ կենան: Եւ հետևեալ շաբաթ
օրը գրեթէ բոլոր քաղաքը ժողվուեցաւ Աստուծոյ
45 խօսքը լսելու: Իսկ Հրէաները երբոր տեսան ան
բազմութիւնը, նախանձով լեցուեցան, ու Հ Պօ-
ղոսի զրուցածներուն դէմ կը խօսէին՝ հակառակե-
46 լով ու հայհոյութիւն ընելով: Ան ատենը Պօ-
ղոս և Բառնաբաս համարձակեցան ու ըսին.
Պետք էր որ "առաջ ձեզի խօսուի Աստուծոյ
խօսքը, Չ բայց որովհետև դուք անիկայ կը մեր-
ժէք, ու ինքզինքնիդ յաւիտենական կենաց արժա-
նի չէք սեպեր, Ղ ահա՛ մենք հեթանոսներուն կը
47 դառնանք: Ինչու որ Տէրը ասանկ պատուիրած
է մեզի. ՉՔեզ հեթանոսներուն լոյս դրի, որ
դուն փրկութեան պատճառ ըլլաս մինչև երկրի
48 ծայրերը: Ա՛ լսելով հեթանոսները՝ կ'ուրախա-
նային, ու Աստուծոյ խօսքը կը փառաւորէին. Ա՛
որոնք որ յաւիտենական կենաց սահմանուած էին,
49 հաւատացին: Ու Տէրոջը խօսքը բոլոր գաւառը
50 կը տարածուէր: Բայց Հրէաները գրգռեցին
բարեպաշտ և ազնիւ կնիկները՝ ու քաղաքին մեծե-
րը, և "Պօղոսին ու Բառնաբասին վրայ հալա-
ծանք հանելով՝ զանոնք իրենց սահմաններէն դուրս
51 ըրին: ՀԱնոնք ալ իրենց ոտքերուն փոշին անոնց
52 դէմ թօթվելով՝ Իկոնիոն եկան: Ու աշակերտ-

Յ Գլ. ժա. 23: ժդ. 21:
Ն Տիտ. բ. 11: Եբր. ժբ.
15: ա Պետ. ե. 12:
Շ Գլ. ժը. 6: ա Պետ. գ.
4: Յուդ. 10:
Ո Մատ. ժ. 6: Գլ. գ. 26:
Հմր 26: Հռով. ա. 16:
Չ Ել. լբ. 10: բ Օր. լբ.
21: Ես. ծե. 5: Մատ.
իա. 43: Հռով. ժ. 19:
Ղ Գլ. ժը. 6: իը. 28:
Ջ Ես. խբ. 6: խթ. 6:
Ղու. բ. 32:
Ա Գլ. բ. 47:
Ա բ Տիմ. գ. 11:
Վ Մատ. ժ. 14: Մար. զ.
11: Ղու. թ. 5: Գլ. ժը. 6:

ները ᵀ ուրախութեամբ և Հոգւով Սրբով կը
լեցուէին ։

ԳԼ · ԺԴ

1 Պօղոս և Բառնաբաս հալածուելով կը փախչին Իկոնիոնէն ։
7 Լիւստրայի մէջ Պօղոս կը բժշկէ 'ի ծնէ կաղ մը, և աս
պատճառով անոնք աստուածներ ըլլալ կը կարծուին ։ 19
Պօղոս կը քարկոծուի ։ 21 Անոնք զանազան եկեղեցիներ
կը պտրտին, հաստատելով աշակերտները հաւատքի և համ-
բերութեան մէջ · 26 ետքը Անտիոք դառնալով՝ կը պատմեն
եղբայրներուն ո՛րչափ բան որ Աստուած ըրեր էր իրենց ։

1 Ու եղաւ որ Իկոնիոնի մէջ անոնք մէկտեղ Հը-
րէաներուն ժողովարանը մտան, և այնպէս խօ-
սեցան՝ որ խիստ շատ Հրէաներ և Յոյներ հաւա-
2 տացին ։ Բայց չհաւատացող Հրէաները դրդե-
ցին ու չարութեան գրգռեցին հեթանոսներուն
3 սիրտը եղբայրներուն դէմ ։ Իսկ անոնք շատ ժա-
մանակ հոն կենալով՝ համարձակ կը քարոզէին
Տէրոջմով, որ իր շնորհաց խօսքին ᵐ կը վկայէր,
և նշաններ ու հրաշքներ ընել կու տար անոնց
4 ձեռքովը ։ Եւ քաղաքին բազմութեանը մէջ
երկպառակութիւն մը եղաւ · ոմանք Հրէաներուն
5 կողմէն եղան, ոմանք ալ ᴱ առաքեալներուն ։ Ու
երբոր հեթանոսները և Հրէաները իրենց իշխաննե-
րովը վրանին յարձակեցան՝ ᶠ զանոնք նախատելու ու
6 քարկոծելու, Իրենք իմանալով՝ Լիկայոնացւոց
քաղաքները ᵀ փախան՝ Լիւստրա ու Դերբէ, և
շրջակայ տեղուանքը, ու հոն աւետարանը կը քա-
րոզէին ։
7 ᴸ Եւ Լիւստրայի մէջ մարդ մը նստեր էր՝ ոտքե-
րովը տկար, իր մօրը որովայնէն կաղ ծնած, որ
8 բնաւ քալած չէր ։ Ասիկայ Պօղոսին խօսքերը
մտիկ կ'ընէր · անիկայ ալ նայեցաւ անոր՝ ՚ և տես-

ᵀ Մատ · ե · 12 ։ Յօհ · ժզ · 22 ։ Գլ · բ · 46 ։
ᵐ Մար · ժզ · 20 ։ Եբր · բ · 4 ։
ᴱ Գլ · ժդ · 3 ։
ᶠ բ Տիմ · դ · 11 ։
ᵀ Մատ · ժ · 23 ։
ᴸ Գլ · դ · 2 ։
՚ Մատ · ը · 10 ։ Թ · 28 ։ 29 ։

9 նելով թէ բժշկուելու հաւատք ունի, Բարձր
ձայնով մը ըսաւ · ᴸ Ելի՛ր ոտքերուդ վրայ շիտակ
10 կայնէ · ան ալ ցաթկելով կը քալէր ։ Եւ ժո-
ղովուրդները երբոր Պօղոսին ըրածը տեսան՝ ձայ-
ներնին վերցընելով Լիկայոնարէն ըսին · ᴹ Աս-
տուածները մարդոց նմանութիւնով մեզի իջեր
11 են ։ Ու Բառնաբասին Դիոս կը կանչէին, և
Պօղոսին Հերմէս, ինչու որ անիկայ էր գլխաւոր
12 խօսողը ։ Իսկ քաղաքին առջևը եղած Դիոսին
քուրմը ցուլեր ՚ւ պսակներ բերելով դռներուն առ-
ջևը, բազմութեանը հետ մէկտեղ ᴺ կ'ուզէր որ
13 զոհ ընէ ։ Բայց Բառնաբաս ու Պօղոս առաքեալ-
ները երբոր լսեցին, ᵈ իրենց հանդերձները պատ-
ռելով՝ դուրս ցաթկեցին բազմութեանը մէջ ·
14 կ'աղաղակէին, Ու կ'ըսէին · Մարդիկ՝ ᴸ ինչո՞ւ
համար ատ բաները կ'ընէք · ᴸ մենք ալ ձեզի պէս
կիրքեր ունեցող մարդիկ ենք, ու կը քարոզենք
ձեզի ᴸ որ ատ փուճ բաներէն ᵈ կենդանի Աստուծոյն
դառնաք, ᴸ որ ինքը ստեղծեց երկինքը ու երկիրը և
15 ծովը, ու բոլոր անոնց մէջի եղածները ։ ᶜ Որ ան-
ցած դարերուն մէջ թող տուաւ ամէն ազգերուն
16 իրենց ճամբաները երթալու ։ ᵝ Այսու ամենայնիւ
ինքզինքը առանց վկայութեան չթողուց, բարերա-
րութիւնով ՚ւ երկինքէն * ձեզի անձրևներ՝ ու պըտ-
ղաբեր եղանակներ տալով, կերակուրներով և
17 ուրախութիւնով † ձեր սիրտերը լեցընելով ։ Ու

ᴸ Ես · լե · 6 ։
ᴹ Գլ · ը · 10 ։ իը · 6 ։
ᴺ Դան · բ · 46 ։
ᵈ Մատ · իզ · 65 ։
ᴸ Գլ · ժ · 26 ։
ᴸ Յակ · ե · 17 ։ Յայտ · ժթ · 10 ։
ᴸ ա Թագ · ժբ · 21 ։ դ Թագ · ժզ · 13 ։ Երեմ · ժդ · 22 ։ Ամով · բ · 4 ։ ա Կոր · ը · 5 ։
ᵈ ա Թես · ա · 9 ։
ᴸ Ծն · ա · 1 ։ Սաղ · լգ · 6 ։ Ճխզ · 6 ։ Յայտ · ժդ · 7 ։
ᶜ Սաղ · ձա · 12 ։ Գլ · ժէ · 30 ։ ա Պետ · դ · 3 ։
ᵝ Գլ · ժէ · 27 ։ Հռով · ա · 20 ։
՚ Ղև · իզ · 4 ։ բ Օր · ժա · 14 ։ իը · 12 ։ Յոբ · ե · 10 ։ Սաղ · կե · 10 ։ կը · 9 ։ Ճխէ · 8 ։ Երեմ · ժդ · 22 ։ Մատ · ե · 45 ։
* Ոմանք՝ մեզի
† Ոմանք՝ մեր

աս բաները ըսելով՝ հազիւ կրցան ժողովուրդները
դադրեցընել, որ իրենց զոհ չընեն ։
18 Սակայն ՃԱնտիոքէն ու Իկոնիոնէն Հրէաներ
հասան, ու ժողովուրդները համոզեցին, մ և Պօ-
ղոսը քարկոծեցին, ու քաղաքէն դուրս քաշեցին՝
19 կարծելով թէ մեռած է ։ Բայց աշակերտները
երբոր անոր բոլորտիքը պատեցին, ելաւ քաղաքը
մտաւ. ու հետևեալ օրը Բառնաբասին հետ մէկ-
20 տեղ Դերբէ ելաւ ։ Եւ անոնք ան քաղաքին մէջ
աւետարանը քարոզելով, ՄՆ ու շատերը աշակերտ
ընելով՝ Լիւստրա ու Իկոնիոն և Անտիոք դարձան,
21 Աշակերտներուն սիրտերը հաստատելով, Ն՝ յոր-
դորելով որ հաստատ մնան հաւատքի մէջ. և
ՆԼ՛ըսէին, թէ շատ նեղութիւններով պէտք է մե-
22 զի Աստուծոյ թագաւորութիւնը մտնել ։ ՊՈ-
երբոր անոնց ամէն մէկ եկեղեցիին երէցներ ձեռ-
նադրեցին, ծոմապահութեամբ աղօթք ընելով՝
զանոնք յանձնեցին Տէրոջը՝ որուն հաւատացեր էին ։
23 Եւ Պիսիդիայի մէջէն պտըտելով՝ եկան Պամփիւ-
24 լիա ։ Պերգէի մէջ ալ Տէրոջը խօսքը խօսելէն
25 ետև՝ Ատալիա իջան ։ Անկէ ալ նաւով Անտիոք
գացին, Ղուսկից որ ՊԱստուծոյ շնորհքին յանձ-
նուած էին ան գործին համար՝ որ կատարեցին ։
26 Ու երբոր եկան, եկեղեցին մէկտեղ ժողվելով՝
Ջպատմեցին ի՞նչ որ Աստուած ըրեր էր իրենց
հետ, և որ ՐՀեթանոսներուն հաւատքի դուռ բա-
27 ցեր էր ։ Ու հոն շատ ժամանակ աշակերտներուն
հետ կեցան ։

ՃԳԼ. ժգ. 45 ։
մ բ Կոր. ժա. 25 ։ բ Տիմ. գ. 11 ։
յ Մատ. իը. 19 ։
ն Գլ. ժա. 23 ։ ժգ. 43 ։
ՆԼ Մատ. ժ. 38 ։ ժզ. 24 ։
Ղու. իբ. 28, 29 ։ Հռով. ը. 17 ։ բ Տիմ. բ. 11, 12 ։ գ. 12 ։
ՊՏիտ. ա. 5 ։
Ն Գլ. ժգ. 1, 3 ։
Ղ Գլ. ժե. 40 ։
Ջ Գլ. ժե. 4, 12 ։ իա. 19 ։
Ռ ա Կոր. ժզ. 9 ։ բ Կոր. բ. 12 ։ Կող. դ. 3 ։ Յայտ. գ. 8 ։

ԳԼ. ԺԵ

1 Մեծ հակառակութիւն կը ծագի թլփատութեան վրայով ։
6 Ասոր համար առաքեալները խորհուրդ կ՛ընեն, 22 և նա-
մակ գրելով եկեղեցիներուն, իրենց վճիռը կը խրկեն անոնց ։
36 Պօղոս և Բառնաբաս կը խորհին որ մէկտեղ երթան եկե-
ղեցիներուն այցելութիւն ընելու, բայց մէջերնին վէճ մը
ծագելով՝ իրարմէ կը զատուին ։

1 Եւ ՄԷԿ քանիները Հրէաստանէն իջած՝ եղբայր-
ներուն կը սորվեցընէին՝ որ ԲԵթէ Մովսէսին
ԱՆԱՆԴԱԾ սովորութեանը համեմատ ՔՀ չթլփա-
2 տուիք, չէք կրնար փրկուիլ ։ Ուստի Պօղոս
և Բառնաբաս անոնց դէմ շատ մը հակառա-
կութիւն ու վէճ ընելէն ետքը, վճռեցին որ
ՃՊօղոս ու Բառնաբաս և մէկ քանիներն ալ
անոնցմէ՝ Երուսաղէմ ելլեն առաքեալներուն ու
3 երէցներուն աս խնդրոյս համար ։ ԻԱնոնք
ալ եկեղեցիէն ճամբայ դրուած՝ Փիւնիկէէն ու
Սամարիայէն անցնելով, ՂՀեթանոսաց դարձի
գալը կը պատմէին, և մեծ ուրախութիւն կու
4 տային բոլոր եղբայրներուն ։ Ու երբոր Երուսա-
ղէմ հասան, եկեղեցիէն ու առաքեալներէն և ե-
րէցներէն ընդունուեցան, և ԻՊատմեցին ի՞նչ որ
5 Աստուած ըրեր էր իրենց հետ ։ Փարիսեցւոց ա-
ղանդէն հաւատացեալներէն ոմանք ելան՝ ու կ՛ըսէ-
ին թէ, ԸՊէտք է թլփատել անոնք, ու պա-
տուիրել որ Մովսէսի օրէնքը պահեն ։
6 Եւ առաքեալները ու երէցները ժողվուեցան աս
7 բանիս վրայով խորհելու ։ Եւ շատ վիճաբա-
նութիւն ըլլալէն ետև՝ Պետրոս ոտքի վրայ ելաւ,
ու ըսաւ անոնց. ԲՄարդի՛կ եղբայրներ՝ դուք գի-
տէք որ առջի օրերէն Աստուած ՉԻՆ ընտրեց մեր

Ռ Գաղ. բ. 12 ։
Բ Ծն. ժէ. 10 ։ Ղև. ժբ. 3 ։
Գ Յօհ. է. 22 ։ Հմր 5 ։ Գաղ. ե. 2 ։ Փիլ. գ. 2 ։ Կող. բ. 8, 11, 16 ։
Դ Գաղ. բ. 1 ։
Ի Հռով. ժե. 24 ։ ա Կոր. ժզ. 6, 11 ։
Ղ Գլ. ժդ. 36 ։
Ի Հմր 12 ։ Գլ. ժդ. 26 ։ իա. 19 ։
Ը Գլ. ա ։
Բ Գլ. ժ. 20 ։ ժա. 12 ։

մէջէն, որ իմ բերնովս հեթանոսները աւետարա-
8 նի խօսքը լսեն՝ ու հաւատան: Եւ ժ սրտագէտ
Աստուածը վկայեց անոնց, ի Հոգին Սուրբը տա-
9 լով անոնց՝ ինչպէս որ մեզի ալ: ԼԵւ մէկ խըտ-
րութիւն մը չըրաւ մեր ու անոնց մէջը, հաւատ-
10 քով անոնց սիրտերը Իմաքրելով: Ուստի հիմա
ինչո՞ւ Աստուած կը փորձէք, Ժաշակերտներուն
պարանոցին վրայ անանկ լուծ մը դնելով, որ ա-
նիկայ ո՛չ մեր հայրերը՝ ո՛չ ալ մենք կրցանք վեր-
11 ցընել: Բայց ԻԿը հաւատանք որ Տէր Յիսուսի
շնորհքովը կը փրկուինք մենք, ինչպէս որ անոնք
ալ:
12 Եւ բոլոր ժողովուրդը լուռ կեցաւ, ու մտիկ կ՚ը-
նէր Բառնաբասին ու Պօղոսին, որոնք կը պատմէին
ԹԷ Աստուած ո՛րչափ նշաններ և հրաշքներ ըրեր էր
13 ՀՀեթանոսներուն մէջ իրենց ձեռքովը: Եւ անոնք
խօսքերնին կտրելէն ետև՝ ՅՅակոբոս պատասխան
տուաւ՝ ու ըսաւ. Մարդի՛կ եղբայրներ՝ ինծի մտիկ
14 ըրէք. ՂՇմաւոն պատմեց, թէ Աստուած ինչ-
պէս առաջ այցելութիւն ըրաւ, որ հեթանոսնե-
15 րէն ժողովուրդ առնէ իր անուանը համար: Եւ
ասա բանիս մարգարէից խօսքերն ալ կը միաբանին.
16 ինչպէս որ գրուած է. ճԱսկէ ետև պիտի դառ-
նամ, ու Դաւիթին ինկած խորանը նորէն պիտի
շինեմ, և անոր կործանուած տեղուանքը նորէն
17 պիտի շինեմ, և կանգնեմ անիկայ. Որ մնացած
մարդիկը Տէրը փնտռեն, և բոլոր հեթանոսները՝
որոնց վրայ իմ անունս կոչուած է, կ՚ըսէ Տէրը՝
18 որ ասա բաները կ՚ընէ: Յայտնի է Տէրոջը իր բո-
19 լոր գործքերը աշխարհիս սկիզբէն հետէ: Ասոր

ժ ա Մն. իը. 9: Գլ. ա. 24:
ի Գլ. ժ. 44:
ԼՀռով. ժ. 12:
Ի Գլ. ժ. 15, 28, 43: ա Կոր. ա. 2: ա Պետ. ա. 22:
ԺՄատ. իգ. 4: Գաղ. ե. 1:
ԻՀռով. գ. 24: Եփե. բ. 8: Տիտ. բ. 11: գ. 4, 5:
ՀԳլ. ժգ. 26:
ՅԳլ. ժբ. 17:
ՂՀմր 7:
ճԱմով. թ. 11, 12:

համար մ ես յարմար կը դատեմ նեղութիւն չտալ
անոնց՝ որ հեթանոսներէն մԱստուծոյ կը դառնան.
20 Հապա թուղթ մը գրել անոնց՝ որ ետ կենան
ՆԿռոց պղծութիւններէն, և Չպոռնկութենէ, ու
21 խեղդուածէ, ՊԵ արիւնէ: Ինչու որ Մովսէս հին
դարերէն 'ի վեր ամէն քաղաքի մէջ զինքը քարո-
զողներ ունի, ՀԵ ժողովարաններու մէջ ամէն շա-
բաթ օր կը կարդացուի:
22 Ան ատենը առաքեալներուն ու երէցներուն՝ բո-
լոր եկեղեցիին հետ մէկտեղ աղէկ երևցաւ՝ որ
իրենցմէ մարդիկ ընտրելով Անտիոք խրկեն Պօղո-
սին ու Բառնաբասին հետ, ՊԲարսաբա մակ-
անուանեալ Յուդան և Շիղան՝ որոնք գլխաւոր
23 մարդիկ էին եղբայրներուն մէջ. Ու անոնց ձեռ-
քովը թուղթ մը խրկեցին այսպէս գրուած:
Առաքեալներ ու երէցներ և եղբայրներ՝ Անտիոքի
ու Սիւրիայի և Կիլիկիայի մէջ հեթանոսներէն ե-
24 ղած եղբայրներուդ ողջոյն: Որովհետև լսեցինք՝
թէ Ջոմանք մեր մէջէն ելլելով՝ ձեզ խօսքերով
խռովեցուցեր են՝ և ձեր անձերը խախտեր են, ըսե-
լով թէ պէտք է թլփատուիլ ու օրէնքը պահել,
25 որ անոնց մենք այսպէս չպատուիրեցինք. Մեզի՝
միաբանութեամբ ժողվուածներուս աղէկ երևցաւ,
որ մարդիկ ընտրելով ձեզի խրկենք մեր սիրելինե-
26 րուն Բառնաբասին ու Պօղոսին հետ, ՌՈրոնք
մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի անուանը համար
27 անձերնին մատնած մարդիկ են: Ուստի խըրկե-
ցինք Յուդան և Շիղան, որ իրենք ալ բերնով

մ Տես Հմր 28:
յ ա Թես. ա. 9:
ն Ծն. լե. 2: Ել. ի. 3, 23: Եզեկ. ի. 30: ա Կոր. ը. 1: ժ. 20, 28: Յայտ. բ. 14, 20:
ՀԱ Կոր. զ. 9, 18: Գաղ. ե. 19: Եփե. ե. 3: Կող. գ. 5: ա Թես. գ. 3: ա Պետ. դ. 3:
ՊԾն. թ. 4: Ղև. գ. 17: բ Օր. ժբ. 16, 23:
ՀԳլ. ժգ. 15, 27:
ՊԳլ. ա. 23:
ՋՀմր 1: Գաղ. բ. 4: ե. 12: Տիտ. ա. 10, 11:
ՌԳլ. ժգ. 50: ժդ. 19: ա Կոր. ժե. 30: բ Կոր. ժա. 23, 26:

28 նոյն բաները ՅԵՎ զրուցեն ։ Ինչու որ աղէկ երև-
ցաւ Սուրբ Հոգիին ու մեզի ալ՝ ձեր վրայ աւելի
29 բեռ չդնել , ասս հարկաւոր բաներէս 'ի զատ , ՝ Որ
ետ կենաք կուռքերու զոհուածէ , Ա և արիւնէ , ու
խեղդուածէ , և պոռնկութենէ . որ ասս բաներէն
ինքզինքնիդ պահելով՝ աղէկ պիտի ընէք ։ Ո՛ղջ
եղիք ։
30 Անոնք ալ ճամբայ դրուելով՝ Անտիոք գացին ,
և ժողովուրդը մէկտեղ ժողվելով՝ թուղթը տուին ։
31 Ու երբոր կարդացին , ուրախացան ան մխիթա-
32 րութեանը վրայ ։ Իսկ Յուդա ու Շիղա՝ որ
իրենք ալ մարգարէ էին , Դ շատ խօսքերով մխի-
33 թարեցին եղբայրները՝ ու հաստատեցին ։ Եւ
ատեն մը հոն կենալէն ետև՝ Ը եղբայրներէն խաղա-
ղութեամբ ճամբայ դրուեցան առաքեալներուն
34 դառնալու ։ Բայց Շիղային աղէկ երևցաւ հոն
35 մնալ ։ Ց Պօղոս ու Բառնաբաս ալ Անտիոքի մէջ
կը կենային , և ուրիշ շատերու հետ Տէրոջը խօս-
քը կը սորվեցընէին ու կը քարոզէին ։
36 Եւ քանի մը օրերէ ետև Պօղոս ըսաւ Բառնա-
բասին . Դառնանք ու այցելութիւն ընենք եղբայր-
ներուն՝ Ա ամէն մէկ քաղաքները , ուր որ Տէրոջը
խօսքը քարոզեցինք , Ա տեսնենք թէ ինչպէս են ։
37 Իսկ Բառնաբաս կ'ուզէր որ Ի Յովհաննէսն ալ
38 առնեն , որ Մարկոս կ'ըսուէր . Բայց Պօղոս արժան
չսեպեց որ Ի Պամփիւլիայի մէջ իրենցմէ զատուողը՝
ու իրենց հետը գործի չեկողը հետերնին առնեն ։
39 Այսպէս Ժ Ջերնին անմիաբանութիւն մը եղաւ , մին-
չև որ իրարմէ զատուեցան . և Բառնաբաս առաւ
40 Մարկոսը՝ ու նաւով Կիպրոս գնաց ։ Պօղոսն ալ

՝ Հմր 20 ։ Գլ . իա . 25 ։ Յայտ . բ . 14 , 20 ։
Վ Ղև . ժէ . 14 ։
Դ Գլ . ժդ . 21 ։ ժը . 23 ։
Ը ա Կոր . ժզ . 11 ։ Եբր . ժա . 31 ։
Ց Գլ . ժգ . 1 ։
Ա Գլ . ժգ . 4 , 13 , 14 , 51 ։ ժդ . 1 , 6 , 23 , 24 ։
Ի Գլ . ժբ . 12 , 25 ։ ժգ . 5 ։ Կող . դ . 10 ։ բ Տիմ . դ . 11 ։ Փիլիմ . 24 ։
Ի Գլ . ժդ . 13 ։

Շիղան ընտրեց՝ ու ելաւ , Ա եղբայրներէն Աստու-
41 ծոյ շնորհացը յանձնուելով . Եւ Սիւրիայի ու
Կիլիկիայի մէջ կը պտըտէր , Ֆ ու եկեղեցիները
կը հաստատէր ։

ԳԼ . ԺԶ

1 Պօղոս կը թլփատէ Տիմոթէոսը . 7 Սուրբ Հոգիին հրամա-
նովը քաղաքները կը պտըտի . 14 Լիդիան հաւատքի կը բե-
րէ , 16 և հարցուկ ոգի ունեցող աղախին մը կը բժշկէ ։ 19
Ասս պատճառով Պօղոսը ու Շիղան կը ծեծուին , և բանտը կը
դրուին ։ 26 Բանտին դռները հրաշքով կը բացուին ։ 31
Բանտապետը դարձի կու գայ . 37 և անոնք կ'ազատուին ։

1 Եւ հասաւ Ա Դերբէ ու Լիւստրա . և ահա հոն
աշակերտ մը կար Բ Տիմոթէոս անունով , Գ որ
հաւատացեալ Հրէայ կնկան մը զաւակ էր , և
2 հայրը Յոյն էր . Որ Լիւստրացի ու Իկոնացի եղ-
3 բայրներէն ալ Դ Բարի վկայուած էր ։ Պօղոս ու-
զեց որ ասիկայ իր հետը ելլէ , Ե և առաւ թլփա-
տեց զանիկայ՝ ան տեղուանքը եղած Հրէաներուն
համար . ինչու որ ամէնն ալ գիտէին թէ անոր
4 հայրը Յոյն էր ։ Ու քաղաքներէն անցնելով ,
Զ Երուսաղէմ եղած առաքեալներէն ու երէցներէն
ապսպրուած հրամանները կ'աւանդէին անոնց՝ որ
5 պահեն ։ Ե Եկեղեցիներն ալ հաւատքի մէջ կը
հաստատուէին , և օրէ օր անոնց թիւը կ'աւելնար ։
6 Եւ Փռիւգիա ու Գաղատացւոց կողմերը պտը-
տեցան . և Սուրբ Հոգիէն արգիլուելով որ Ա-
7 տուծոյ խօսքը Ասիայի մէջ չխօսին , Միւսիայի
կողմերը որ եկան , կը ջանային դէպ 'ի Բիւթա-
նիա երթալ . և * Յիսուսի Հոգին թող չտուաւ

՝ Գլ . ժդ . 25 ։
Ֆ Գլ . ժզ . 5 ։
Ա Գլ . ժդ . 6 ։
Բ Գլ . ժթ . 22 ։ Հռով . ժզ . 21 ։ ա Կոր . դ . 17 ։ Փիլ . բ . 19 ։ ա Թես . գ . 2 ։ ա Տիմ . ա . 2 ։ բ Տիմ . ա . 2 ։
Գ բ Տիմ . ա . 5 ։
Դ Գլ . զ . 3 ։
Ե ա Կոր . թ . 20 ։ Տես Գաղ . բ . 3 ։ ե . 2 ։
Զ Գլ . ժե . 28 , 29 ։
Ե Գլ . ժե . 41 ։
* Ոմանք չունին ։
Ը բ Կոր . բ . 12 ։ բ Տիմ . դ . 13 ։

8 անոնց ։ Եւ Միւսիայի քովէն անցնելով՝ Ը Տրո-
9 վադա իջան ։ Եւ հոն գիշերը Պօղոսին տեսիլք
մը երևցաւ . Բ Մակեդոնացի մարդ մը կայներ կ'ա-
ղաչէր անոր՝ ու կ'ըսէր . Մակեդոնիա անցիր , և
10 օգնէ՛ մեզի ։ Ու երբոր ան տեսիլքը տեսաւ , շուտ
մը ուզեցինք Ժ Մակեդոնիա ելլել , հասկընալով
որ Տէրը մեզ կը հրաւիրէ անոնց աւետարան քա-
րոզելու ։
11 Ուստի նաւով Տրովադայէն ելանք՝ ու շիտակ
Սամօթրակէ գացինք , ու հետևեալ օրը Նէապօ-
12 լիս . Եւ անկէ ալ Է Փիլիպպէ , որ է Մակեդոնիա-
յի մէկ մասին գլխաւոր քաղաքը՝ * Կողոմնիա . և
13 ան քաղաքին մէջ քանի մը օր կեցանք . Ու շա-
բաթ օրը քաղաքէն դուրս ելանք գետեզերքին քո-
վը՝ ուր որ սովորութիւն ունէին աղօթք ընելու ,
ու նստելով՝ ժողվուած կնիկներուն կը խօսէինք ։
14 Եւ Թիւատիր քաղաքէն ծիրանավաճառ կին մը՝
Լիդիա անուն , որ աստուածավախ մէկ մըն էր ,
մտիկ կ'ընէր . Լորուն սիրտը Տէրը բացաւ Պօղո-
15 սին ըսածներուն ուշադրութիւն ընելու ։ Ու երբ-
որ մկրտուեցաւ ինքը և իր տունը , աղաչեց ու ը-
սաւ . Թէ որ զիս Տէրոջը հաւատացեալը կը սե-
պէք , իմ տունս մտէք բնակեցէք . Է և ստիպե-
լով տարաւ մեզ ։
16 Ու եղաւ որ երբ մենք աղօթքի կ'երթայինք ,
աղախին մը պատահեցաւ մեզի , որ Ժ հարցուկ ոգի
ունէր , Լ որ գուշակութիւն ընելով՝ իր տէրերուն
17 շատ վաստակ կը բերէր ։ Ասիկայ Պօղոսին և մեր
ետևէն իյնալով կը պոռար՝ ու կ'ըսէր . Ա՛ս մար-
դիկը Բարձրեալ Աստուծոյ ծառաներն են , որ

Բ Գլ . ժ . 30 ։
Ժ բ Կոր . բ . 13 ։
Է Փիլ . ա . 1 ։
* Ի՛ դաղթականաց տեղ ։
Լ Ղու . իդ . 45 ։
Ի Ծն . ժթ . 3 ։ լդ . 11 ։ Դատ . ժթ . 21 ։ Ղու . իդ . 29 ։ Եբր . ժդ . 2 ։
Ժ ա Թագ . իը . 7 ։
Լ Գլ . ժթ . 24 ։

18 * մեզի փրկութեան ճամբան կը քարոզեն ։ Եւ ա՛ս
բանը շատ օրեր կ'ընէր . իսկ Պօղոս Հ վշտանալով՝
դարձաւ ու ըսաւ ան ոգիին . Յիսուս Քրիստոսի
անունովը հրաման կ'ընեմ քեզի , ելի՛ր ատկէ . Յ և
19 նոյն ժամուն ելաւ ։ Ն Երբոր տեսան անոր տէրե-
րը՝ որ իրենց վաստակին յոյսը կտրեցաւ , Ճ Պօղոսը
ու Շիղան բռնեցին՝ ու Մ հրապարակը քաշեցին
20 իշխաններուն առջին ։ Եւ տարին զանոնք զօրա-
գլուխներուն քովը՝ ու ըսին . Ա՛ս մարդիկները Մ մեր
21 քաղաքը իրար կ'անցընեն . իրենք Հրէայ են , Եւ
անանկ սովորութիւններ կը քարոզեն , որ արժան
չէ մեզի ընդունիլ , ո՛չ ալ ընել , ինչու որ Հը-
22 ռովմայեցի ենք ։ Եւ բազմութիւնը անոնց վրայ
դիզուեցաւ . զօրագլուխներն ալ բռնութեամբ ա-
նոնց հանդերձները հանեցին , Ն և հրաման ըրին որ
23 զանոնք ծեծեն . Եւ անոնց շատ վէրքեր տալէն ետև՝
բանտը դրին , պատուիրելով բանտապետին որ
24 զգուշութեամբ պահէ զանոնք ։ Ան ալ ասանկ
հրաման առնելով՝ զանոնք ներսի բանտը դրաւ , ու
ոտքերնին կոճղի մէջ ամուրցուց ։
25 Եւ կէս գիշերին Պօղոս ու Շիղա աղօթք կ'ը-
նէին՝ և զԱստուած կ'օրհնէին , ու բանտարկեալներն
26 ալ անոնց մտիկ կ'ընէին ։ Ն Եւ յանկարծակի
մեծ շարժ մը եղաւ , անանկ որ բանտին հիմերը
սասանեցան , և անմիջապէս Ո բոլոր դռները բա-
ցուեցան , ու ամենուն կապերը արձըկուեցան ։
27 Եւ բանտապետը երբոր արթնցաւ՝ ու բանտին
դռները բացուած տեսաւ , թուրը քաշեց՝ և ինք-
զինքը պիտի սպաննէր , կարծելով թէ կապուած-
28 ները փախեր են ։ Բայց Պօղոս բարձր ձայնով

* Ոմանք՝ ձեզի
Հ Տես Մար . ա . 25 , 34 ։
Յ Մար . ժզ . 17 ։
Ղ Գլ . ժթ . 25 , 26 ։
Ճ բ Կոր . զ . 5 ։
Մ Մատ . ժ . 18 ։
Յ գ Թագ . ժը . 17 ։ Գլ . ժէ . 6 ։
Ն բ Կոր . զ . 5 ։ ժա . 23 , 25 ։ ա Թես . բ . 2 ։
Ն Գլ . դ . 31 ։
Ո Գլ . ե . 19 ։ ժբ . 7 , 10 ։

կանչեց ու ըսաւ. Դուն քու անձիդ վնաս մը մի՛
29 ըներ, ինչու որ ամէնքս ալ հոս ենք: Եւ անիկայ
ճրագ մը ուզեց ու ներս վազեց, և դողալով՝ Պօ-
30 ղոսին ու Շիղային առջևը ինկաւ. Եւ անոնք
դուրս բերելով՝ ըսաւ. Հ Տէ՛ր՝ ինծի ի՞նչ պէտք
31 է ընել, որ փրկուիմ: Անոնք ալ ըսին. Դ Հա-
ւատա՛ Տէր Յիսուս Քրիստոսին, ու պիտի փըր-
32 կուիս դուն՝ և քու տունդ: Եւ Տէրոջը խօսքը
խօսեցան անոր, ու ան ամենուն՝ որ իր տանը մէջն
33 էին: Եւ առաւ զանոնք գիշերուան նոյն ժամուն՝
ու անոնց վէրքերը լուաց, և շուտ մը մկրտուեցաւ
34 ինքը ու բոլոր իրենները: Եւ զանոնք իր տունը
տանելով, Հանոնց առջևը սեղան դրաւ, և բոլոր
տունովը ուրախ եղաւ՝ Աստուծոյ հաւատալով:
35 Ու երբոր առտու եղաւ, զօրագլուխները խրկեցին
սպասաւորները ու ըսին. Արձակէ՛ ատ մարդիկը:
36 Բանտապետն ալ ան խօսքերը Պօղոսին պատմեց
թէ, Զօրագլուխները խրկեցին որ արձակուիք.
ուստի հիմա ելէք՝ և խաղաղութեամբ գացէ՛ք:
37 Բայց Պօղոս ըսաւ անոնց. Մեզ յայտնապէս ծե-
ծելով՝ որ չդատապարտուած Ռ Հռովմայեցի մար-
դիկ ենք, բանտը դրին, ու հիմա գաղտո՞ւկ կը
հանեն մեզ. ատանկ չէ՛, հապա թող իրե՛նք
38 գան ու մեզ հանեն: Եւ սպասաւորները զօրա-
գլուխներուն պատմեցին ան խօսքերը. անոնք
ալ երբոր լսեցին թէ Հռովմայեցի են, վախ-
ցան, ու եկան քաղցրութեամբ խօսեցան անոնց
39 հետ. Եւ դուրս հանելով՝ Ա կ՛աղաչէին որ ան
40 քաղաքէն երթան: Անոնք ալ բանտէն ելլելով՝
Լիդիային տունը մտան, ու եղբայրները տեսան՝
ու մխիթարեցին զանոնք, և գացին:

Հ Ղու. դ. 10: Գլ. բ. 37: թ. 6:
Պ Յօհ. գ. 16, 36: զ. 47: ա Յօհ. ե. 10:
Չ Ղու. ե. 29: ժթ. 6:
Ա Գլ. իբ. 25:
Ա Մատ. ը. 34:
Վ Հմր 14:

ԳԼ. ԺԷ

1 Պօղոս կը քարոզէ Թեսաղոնիկէի մէջ, 4 ուր ոմանք կը հա-
ւատան, և ոմանք կը հալածեն զանիկայ: 10 Պօղոս Բերիա
կը խրկուի, ու հոն ալ կը քարոզէ. 13 Թեսաղոնիկեցիներէն
հալածուած՝ 15 Աթէնք կ՛երթայ, ուր տեղ կը քարոզէ ա-
նոնց չճանչցած կենդանի Աստուածը: 34 Շատ մարդիկ
Քրիստոսի կը հաւատան:

1 Եւ Ամփիպօլիսէն ու Ապողոնիայէն պտըտելով՝
Թեսաղոնիկէ եկան, ուր որ Հրէաները ժողո-
2 վարան մը ունէին: Պօղոս ալ իր սովորութեանը
պէս Ա անոնց մէջը մտաւ, և իրեք շաբաթ օր խօսե-
3 ցաւ անոնց հետ գիրքերէն, Մեկնելով և առջևնին
դնելով, թէ Բ պէտք էր Քրիստոսի չարչարուիլ,
ու մեռելներէն յարութիւն առնել, և թէ՝ Ան
Յիսուսը որ ես ձեզի կը քարոզեմ, ըսաւ, Քրիս-
4 տոսն է: Գ Եւ անոնցմէ ոմոնք հաւատացին, ու
Պօղոսին և Դ Շիղային հետ միացան, աստուա-
ծավախ Յոյներէն ալ մեծ բազմութիւն, ու երևելի
կնիկներէն ալ հաւատացողները քիչւոր չէին:
5 Բայց չհաւատացող Հրէաները նախանձեցան, և
քանի մը դատարկապորտ անօրէն մարդիկ առնե-
լով՝ աղմուկ հանեցին, ու քաղաքը տակնուվրայ
ըրին. և Ե Յասոնին տանը վրայ յարձակելով՝
6 կ՛ուզէին զանոնք ժողովքին առջևը տանիլ: Ու
երբոր զանոնք չգտան, Յասոնը ու մէկ քանի եղ-
բայրներ քաշելով տարին քաղաքապետներուն
առջևը, կանչուըռտելով՝ թէ Զ անոնք որ աշխարհը
7 տակնուվրայ ըրին, հոս ալ հասեր են. Որոնք
Յասոնը ընդուներ է. և ասոնք ամէնը կայսրին
հրամանացը դէմ կը գործեն, Ե ըսելով թէ՝ ուրիշ
8 թագաւոր մը կայ Յիսուս: Եւ խռովեցուցին ժո-

Ա Ղու. դ. 16: Գլ. թ. 20: ժգ. 5, 14: ժդ. 1: ժզ. 13: ժթ. 8:
Բ Ղու. իդ. 26, 46: Գլ. ժը. 28: Գաղ. դ. 1:
Գ Գլ. իը. 24:
Դ Գլ. ժե. 22, 27, 32, 40:
Ե Հռով. ժզ. 21:
Զ Գլ. ժզ. 20:
Է Ղու. իդ. 2: Յօհ. ժթ. 12: ա Պետ. բ. 15:

ղովուրդը ու քաղաքապետները, որ ասա բաները կը
9 լսէին։ Բայց երբոր Յասոնէն և ուրիշներէն երաշ-
10 խաւորութիւն առին, արձակեցին զանոնք։ Ը Իսկ
եղբայրները շուտ մը գիշերով Պօղոսը և Շիղան
Բերիա խրկեցին. որոնք հոն հասնելով՝ Հրէից
11 ժողովարանը գացին։ Ասոնք Թեսաղոնիկէի մէջ
եղողներէն աւելի ազնիւ մարդիկ էին, որ Աստու-
ծոյ խօսքը կատարեալ յօժարութեամբ ընդունե-
ցին, և Թ ամէն օր Գիրքերը կը քննէին՝ թէ ասա
12 բաները ասա՞նկ է։ Ուստի անոնցմէ շատերը
հաւատացին. և պատուաւոր Յոյն կնիկներէն՝ ու
մարդիկներէն հաւատացողներն ալ քիչւոր չէին։
13 Բայց երբոր իմացան Թեսաղոնիկեցի Հրէաները
թէ Բերիայի մէջ ալ Աստուծոյ խօսքը քարոզուե-
ցաւ Պօղոսէն, հոն ալ եկան՝ ու ժողովուրդը
14 գրգռեցին։ Ժ Ան ատենը եղբայրները շուտ մը Պօ-
ղոսը խրկեցին՝ որ մինչև ծովեզերքը երթայ. բայց
15 Շիղա ու Տիմոթէոս հոն մնացին։ Եւ անոնք որ
Պօղոսը կը տանէին, մինչև Աթէնք բերին անիկայ.
Ի և իրմէն հրաման առնելով Շիղային ու Տիմո-
թէոսին համար՝ որ շուտով իրեն գան, գացին։
16 Եւ Պօղոս Աթենքի մէջ անոնց սպասելով՝ Լ իր
հոգին անհանգիստ էր ներսի դին, վասն զի քա-
ղաքը բոլորովին կռապաշտութեան մէջ ընկղմած
17 կը տեսնէր։ Ուստի ժողովարանին մէջ կը խօսէր
Հրէաներուն ու բարեպաշտ մարդոց, և ամէն օր
18 հրապարակներուն մէջ որոնց որ պատահէր։ Ու
Եպիկուրեան և Ստոյիկեան փիլիսոփաներէն մէկ
քանիները իրեն հետ հակաճառութիւն կ'ընէին. և
ոմանք կ'ըսէին. Ա՛ս սերմանաքաղը ի՞նչ ըսել
կ'ուզէ. ուրիշներն ալ կ'ըսէին. Կ'երևի թէ տանի
մը օտար աստուածներու քարոզիչ է. ինչու որ

Ը Գլ. Թ. 25։ Հմր 14։
Թ Ես. լդ. 16։ Ղու. ժզ. 29։
Յօհ. ե. 39։
Ժ Մատ. ժ. 23։
Ի Գլ. ժը. 5։
Լ Բ Պետ. բ. 8։

Յիսուսը ու յարութիւնը կ'աւետարանէր անոնց։
19 Եւ առին անիկայ Արիսպագոսը տարին, ու կ'ը-
սէին. Կրնա՞նք իմանալ թէ ի՞նչ է ատ նոր վար-
20 դապետութիւնը՝ որ դուն կը զրուցես. Քանզի
մեր ականջներուն օտար բաներ կը բերես. ուրեմն
կ'ուզենք իմանալ թէ ի՞նչ պիտի ըլլան անոնք.
21 (Ինչու որ Աթենացիները ամէնն ալ, ու հոն կե-
ցող օտարականները ուրիշ բանի չէին պարապեր,
բայց միայն նոր բան զրուցելու կամ լսելու։)
22 Ան ատենը Պօղոս Արիսպագոսին մէջը կայնեցաւ՝
ու ըսաւ. Ո՛վ Աթենացի մարդիկ՝ ամէն կողմանէ
23 խիստ կրօնասէր կը տեսնեմ ձեզ։ Քանզի ես
պտըտելով ու ձեր պաշտամունքը զննելով՝ մէկ սե-
ղան մը գտայ, որուն վրայ գրուած էր՝ ԱՆԾԱ-
ՆՕԹ ԱՍՏՈՒԾՈՅՆ. ուստի անիկայ որ
դուք չճանչնալով կը պաշտէք, ես նոյնը ձեզի կը
24 քարոզեմ։ Ի Աստուած որ աշխարհը ստեղծեց, և
անոր մէջի բոլոր բաները, անիկայ երկնից ու
երկրի Ժ Տէրը ըլլալով, Լ ո՛չ ձեռագործ տաճար-
25 ներու մէջ կը բնակի, Ո՛չ ալ մարդոց ձեռքովը
կը պաշտուի՝ Հ բանի մը կարօտի պէս. Ծ քանզի
ինքը կու տայ ամենուն կեանք ու շունչ՝ և ամէն
26 բան. Ու բոլոր մարդոց ազգերը մէկ արիւնէ մը
ըրաւ՝ որ բոլոր երկրի երեսին վրայ բնակին. և
որոշուած ժամանակներ հաստատեց, Ղ ու անոնց
բնակութեան սահմանները, Ճ զԱստուած փնտռե-
27 լու, Որ ըլլայ թէ խարխափելով զինքը գտնեն.
28 Մ թէպէտև մեր ամէն մէկէն ալ հեռու չէ. Ինչու
որ Յ անով կ'ապրինք և կը շարժինք ու կանք,

Ի Գլ. ժգ. 14։
Ժ Մատ. ժա. 25։
Լ Գլ. է. 48։
Հ Սաղ. ծ. 10–13։
Ծ Ծն. բ. 7։ Թու. ժզ. 22։
Յոբ. ժբ. 10։ Իէ. 3։ Լգ.
4։ Ես. խբ. 5։ Ծէ. 16։
Զաք. ժբ. 1։
Ղ Բ Օր. լբ. 8։
Ճ Հռով. ա. 20։
Մ Գլ. ժդ. 16։
Յ Կող. ա. 17։ Եբր. ա. 3։

ն ինչպէս որ ձեր բանաստեղծներէն մէկ քանիներն
29 ալ ըսին, Քանզի մենք անոր ցեղէն ալ ենք։ Ուս-
տի՝ որովհետև Աստուծոյ ցեղէն ենք, չ պէտք չէ
որ անանկ սեպենք թէ Աստուածութիւնը նման
ըլլայ ոսկիի կամ արծաթի կամ քարի, որ մար-
դուս վարպետութիւնովը ու խելքովը քանդա-
30 կուած է։ Արդ՝ Աստուած ո տգիտութեան ա-
տենները անտես ընելով, չ հիմա ամէն տեղ կը
31 պատուիրէ բոլոր մարդոց՝ որ ապաշխարեն։ Ին-
չու որ ինքը մէկ օր մը սահմանեց, պ որուն մէջ
աշխարհս արդարութեամբ պիտի դատէ ան մար-
դուն ձեռքովը, որն որ որոշեց, ու ամենուն հա-
ւատացուց՝ զանիկայ ջ մեռելներէն յարուցանելով։
32 Երբոր մեռելներէն յարութիւնը լսեցին, ոմանք
ծաղը կ'ընէին. ոմանք ալ կ'ըսէին. Ատ բանիդ
համար ուրիշ անգամ մտիկ պիտի ընենք քեզի։
33 Եւ այսպէս Պօղոս անոնց մէջէն ելաւ։ (34) Սա-
կայն քանի մը մարդիկ իրեն յարելով հաւատա-
ցին, որոնց մէջն էր Դիոնեսիոս Արիսպագացին,
և Դամարիս անունով կնիկ մը, ու անոնց հետ ու-
րիշներ ալ։

ԳԼ. ԺԸ

1 Պօղոս իր արհեստը կը բանի, և Կորնթոսի մէջ հեթանոս-
ներուն կը քարոզէ։ 9 Տէրը տեսիլքի մէջ կը քաջալերէ
Պօղոսը, 12 որ կ'ամբաստանուի փոխանորդ բդեշխին՝ Գա-
ղիոնին առջևը, բայց կ'ազատի. 18 ետքը քաղաքէ քաղաք
պտըտելով՝ աշակերտները կը հաստատէ։ 24 Ապողոս՝
աւելի ճշդիւ սորվելով ճշմարտութիւնը Ակիւղասէն ու
Պրիսկիղայէն՝ 28 զՔրիստոս կը քարոզէ մեծ ազդեցու-
թեամբ։

1 Ասկէ ետև Պօղոս Աթենքէն զատուելով՝ Կորնթոս
2 եկաւ, Եւ մէկ Հրէայ մը գտաւ ա Ակիւղաս

ն Տիտ. ա. 12։
չ Ես. խ. 18։
ո Գլ. ժգ. 15։ Հռով. գ. 25։
չ Ղու. իգ. 47։ Տիտ. բ. 11, 12։ ա Պետ. ա. 14։ գ. 3։
պ Գլ. ժ. 42։ Հռով. բ. 16։ ժգ. 10։
ջ Գլ. բ. 24։
ա Հռով. ժզ. 3։ ա Կոր. ժզ. 19։ բ Տիմ. գ. 19։

անունով ծննդեամբ Պոնտացի, որ իր Պրիսկիղա
կնկանը հետ նոր եկեր էր Իտալիայէն, (Կղօդիո-
սին հանած հրամանին համար որ բոլոր Հրէաները
Հռովմէն հեռանան.) ու անոնց քովը գնաց։
3 Եւ որովհետև ինքը արհեստակից էր՝ անոնց քովը
կեցաւ, բ և կը բանէր. ինչու որ արհեստով
4 վրանագործ էին։ գ Ու ամէն շաբաթ օրերը ժո-
ղովարանին մէջ կը խօսէր, և Հրէաները ու
5 Յոյները կը համոզէր։ դ Ու երբոր Շիղա և
Տիմոթէոս Մակեդոնիայէն իջան, ե Պօղոսին հո-
գին եռանդով վառուած ըլլալով, Հրէաներուն
վկայութիւնով կը հաստատէր՝ թէ Յիսուսը
6 Քրիստոսն է։ զ Անոնք ալ երբոր դէմ կեցան
ու կը հայհոյէին, է ինքը հանդերձները թօթվե-
լով՝ ըսաւ անոնց. ը Ձեր արիւնը ձեր գլուխը,
թ ես անպարտ եմ, ժ ասկէ ետև հեթանոսներուն
7 պիտի երթամ։ Եւ անկէ երթալով՝ մտաւ մէ-
կու մը տուն, որուն անունը * Յուստոս էր՝ աս-
տուածավախ մարդ մը, որուն տունը ժողովարանին
8 կից էր։ ի Եւ ժողովրդապետը Կրիսպոս իր բոլոր
տունովը հաւատաց Տէրոջը. և Կորնթացիներէն
շատերը լսելով՝ հաւատացին ու մկրտուեցան։
9 Եւ գիշերը տեսիլքի մէջ ւ Տէրը ըսաւ Պօղոսին.
Մի՛ վախնար՝ հապա խօսէ՛, և լուռ մի՛ կենար,
10 ի Ինչու որ ես քեզի հետ եմ, և մէկը քեզի դէմ
պիտի չելլէ՝ քեզի վնաս մը հասցընելու. քանզի
աս քաղաքիս մէջ ես շատ ժողովուրդ ունիմ։

բ Գլ. ի. 34։ ա Կոր. դ. 12։ ա Թես. բ. 9։ բ Թես. գ. 8։
գ Գլ. ժէ. 2։
դ Գլ. ժէ. 14, 15։
ե Յոբ. լբ. 18։ Գլ. ժէ. 3։ Հմր 28։
զ Գլ. ժգ. 45։ ա Պետ. դ. 4։
ի Նէեմ. ե. 13։ Մատ. ժ. 14։ Գլ. ժգ. 51։
ը Ղև. ի. 9, 11, 12։ բ Թագ. ա. 16։ Եզեկ. ժը. 13։ լդ. 4։
թ Եզեկ. դ. 18, 19։ լդ. 9։ Գլ. ի. 26։
ժ Գլ. ժգ. 46։ իը. 28։
* Ոմանք՝ Տիտոս Յուստոս
ի ա Կոր. ա. 14։
լ Գլ. իգ. 11։
ի Երեմ. ա. 18, 19։ Մատ. իը. 20։

11 Եւ հոն տարի մը ու վեց ամիս կեցաւ, ու Աստու-
ծոյ խօսքը անոնց մէջ կը սորվեցընէր ։
12 Եւ Աքայիայի փոխանորդ բդեշխին Գաղիոնին
օրերը Հրէայք միաբանելով՝ Պօղոսին դէմ ելան,
13 և զանիկայ ատեանը տարին, Ըսելով թէ, Ասի-
կայ կը հրապուրէ մարդիկը օրէնքէն դուրս Աս-
14 տուած պաշտելու ։ Ու երբոր Պօղոս իր բերանը
բանալու պատրաստ էր, Գաղիոն ըսաւ Հրէաներ-
ուն. ԺԹէ որ անիրաւութեան մը կամ չար
գործքի մը համար ըլլար՝ ո՛վ Հրէաներ, արժան
15 էր ինծի՝ որ ձեզի մտիկ ընէի ։ Բայց թէ որ վէճը
խօսքի՝ ու անուններու՝ և ձեր օրէնքին վրայով է,
դուք ձեզմէն տեսէք. ինչու որ ես ատանկ բանե-
16 րու դատաւոր ըլլալ չեմ ուզեր ։ Եւ զանոնք
17 ատեանէն վռընտեց ։ Ան ատենը բոլոր Յոյները
Սոսթենէս ժողովրդապետը բռնեցին՝ ու ատեա-
նին առջևը կը ծեծէին. և ասա բաներուս վրայով
Գաղիոն բնաւ հոգ չէր ըներ ։
18 Պօղոս ալ տակաւին խել մը օրեր հոն մնալէն
ետքը՝ եղբայրներէն հրաժարելով, նաւով դէպ 'ի
Սիւրիա գնաց. ու իր հետն ալ Պրիսկիղան և
Ակիւղասը, առաջ Կենքրայի մէջ ծիր գլուխը
19 փոքրած, ինչու որ ուխտաւոր էր ։ Ու Եփեսոս
որ հասաւ, անոնք հոն ձգեց, և ինքը ժողովարա-
20 նը մտնելով՝ Հրէաներուն հետ կը խօսէր ։ Եւ
իրեն կ'աղաչէին՝ որ ալ աւելի ժամանակ իրենց
21 քովը մնայ. բայց յանձնառու չեղաւ. Հապա
հրաժարեցաւ անոնցմէ ըսելով. *Պէտք է որ ան-
պատճառ ասա առաջիկայ տօնը Երուսաղեմի մէջ
ընեմ. բայց՝՝ ՂԱստուծոյ կամքովը նորէն ձեզի կը
դառնամ. ու Եփեսոսէն նաւով ճամբայ ելաւ.

ԺԳլ. իգ. 29 ։ իե. 11, 19 ։
ԻԱ Կոր. ա. 1 ։
ԽՀռով. ժզ. 1 ։
ԾԹու. զ. 18 ։ Գլ. իա. 24 ։
* Ոմանք չունին ։
ՂԱ Կոր. դ. 19 ։ Եբր. զ. 3 ։
Յակ. դ. 15 ։

22 Եւ Կեսարիա հասնելով Երուսաղէմ ելաւ, ու ե-
կեղեցիին բարև տուաւ, ու ետքը իջաւ Անտիոք.
23 Եւ ատեն մը հոն կենալէն ետև՝ ելաւ, ու կարգով
ՃԳաղատացւոց երկիրը և Փռիւգիա կը պտըտէր,
Մ ու բոլոր աշակերտները կը հաստատէր ։
24 Եւ Ապողոս անունով ՅՀրէայ մը, ծննդեամբ
Աղեքսանդրացի՝ ճարտասան մարդ մը՝ եկաւ հասաւ
Եփեսոս. որ ինքը զօրաւոր էր սուրբ գիրքերով ։
25 Ասիկայ Տէրոջը ճամբուն մէջ վարժուած էր, ՆԵ
ջերմեռանդ հոգի ունենալով, կը խօսէր ու կը
սորվեցընէր ճշդութեամբ Տէրոջը վրայով. բայց
ՇԻՆԴԸ միայն Յովհաննէսին մկրտութիւնը գիտէր ։
26 Ասիկայ սկսաւ ժողովարանին մէջ համարձակ խօ-
սիլ. ու երբոր Ակիւղաս ու Պրիսկիղա լսեցին
անկէ, ալ զանիկայ իրենց քովը առին, և աւելի
27 ճշդիւ Աստուծոյ ճամբան անոր հասկրցուցին ։ Ու
երբոր անիկայ ուզեց Աքայիա երթալ, եղբայր-
ները քաջալերեցին զանիկայ, ու գիր գրեցին ան-
տեղի աշակերտներուն՝ որ զանիկայ ընդունին. որ
հոն հասնելով՝ ՊՇատ օգտակար եղաւ շնորհքով
28 հաւատացեալներուն. Քանզի հրապարակաւ սաս-
տիկ կը յանդիմանէր Հրէաները, ՀՍՈՒՐԲ գիր-
քերէն ցուցընելով թէ Յիսուսը Քրիստոսն է ։

ՃԳաղ. ա. 2 ։ դ. 14 ։
ՄԳլ. ժդ. 21 ։ ժե. 32, 41 ։
ՅԱ Կոր. ա. 12 ։ դ. 5, 6 ։
դ. 6 ։ Տիտ. դ. 13 ։
ՆՀռով. ժբ. 11 ։
ՇԳլ. ժԹ. 3 ։
ՊԱ Կոր. դ. 6 ։
ՀԳլ. Թ. 22 ։ ժէ. 3 ։ Հմր 5 ։

ԳԼ. ԺԹ

1 Սուրբ Հոգին կը տրուի հաւատացեալներուն՝ Պօղոսին ձե-
ռօքը ։ 9 Հրէայք կը հայհոյեն Պօղոսի վարդապետութիւ-
նը՝ որ հրաշքներով կը հաստատուի ։ 13 Երդմնեցուցիչ
Հրէայք 16 ծեծ կ'ուտեն դիւահարէն ։ 19 Կախարդական
գրքերը կ'այրուին ։ 24 Դեմետրիոս իր արծաթասիրու-
թեամբը մեծ աղմուկ կը հանէ Պօղոսին դէմ, 35 որն որ ա-
տենադպիրը կը հանդարտեցընէ ։

1 Եւ քանի որ ¬Ապողոս Կորնթոսի մէջ էր, Պօ-
ղոս վերի կողմերը պտըտելով՝ Եփեսոս եկաւ.
2 և քանի մը աշակերտներ գտնելով, Ըսաւ անոնց.
Երբոր հաւատացիք՝ Սուրբ Հոգին առի՞ք ար-
դեօք. անոնք ալ ըսին իրեն. ԲԲայց մենք լսած
3 ալ չենք թէ Սուրբ Հոգի կայ: Եւ ըսաւ անոնց.
Հապա ինչո՞վ մկրտուեցաք. անոնք ալ ըսին.
4 Գ Յովհաննէսին մկրտութիւնովը: Պօղոս ալ
ըսաւ. Դ Յովհաննէս ապաշխարութեան մկրտու-
թիւնով մկրտեց, ժողովուրդին ըսելով, թէ ան
որ իրմէ ետքը պիտի գայ՝ անոր հաւատան, այս-
5 ինքն՝ Քրիստոս Յիսուսին: Ու երբոր ասա լսե-
6 ցին, Ե Տէր Յիսուսի անունովը մկրտուեցան: Եւ
Պօղոս երբոր Ղանոնց վրայ ձեռք դրաւ, Սուրբ
Հոգին անոնց վրայ եկաւ, Ե և լեզուներ կը խօ-
7 սէին ու կը մարգարէանային: Եւ ան բոլոր մար-
8 դիկը տասուերկուքի չափ էին: Ը Ու ժողովարա-
նը մտնելով՝ իրեք ամիս համարձակութեամբ Թ Ա-
ստուծոյ թագաւորութեանը վրայով կը խօսէր, ու
9 կը համոզէր: Ժ Իսկ երբոր մէկ քանիները կը
յամառէին՝ ու դէմ կը դնէին բազմութեան առ-
ջևը Ի ան ճամբան բամբասելով, ինքը անոնցմէ
հեռացաւ, և աշակերտները զատեց, ու ամէն օր
Տիւրան անուն մէկու մը դպրատանը մէջ կը խօ-
10 սէր: Լ Եւ աս երկու տարի քշեց՝ մինչև որ բոլոր
Ասիայի մէջ բնակող Հրէաները ու Յոյները
11 * Տէրոջը խօսքը լսեցին: Ի Եւ Աստուած նշանա-

¬ ա Կոր. ա. 12; գ. 5, 6;
Բ Գլ. ը. 16; Տե՛ս ա Թագ. գ. 7;
Գ Գլ. ժը. 25;
Դ Մատ. գ. 11; Յօհ. ա. 15, 27, 30; Գլ. ա. 5; ժա. 16; ժգ. 24, 25;
Ե Գլ. ը. 16;
Զ Գլ. զ. 6; ը. 17;
Ի Գլ. բ. 4; ժ. 46;
Ը Գլ. ժէ. 2; ժը. 4;
Թ Գլ. ա. 3; իը. 23;
Ժ բ Տիմ. ա. 15; բ Պետ. բ. 2; Յուդ. 10;
Ի Տե՛ս գլ. Թ. 2; իբ. 4; իդ. 14; Հմր 23;
Լ Տե՛ս գլ. ի. 31;
* Ոմանք՝ Տէր Յիսուսին
Ի Մար. ժզ. 20; Գլ. ժդ. 3;

12 ւոր հրաշքներ կ'ընէր Պօղոսին ձեռքովը. Ծ Անանկ
որ անոր մարմինէն թաշկինակներ ու գոգնոցներ
կը տանէին հիւանդներուն, և իրենց ցաւերէն կը
13 բժշկուէին, ու չար ոգիները կ'ելլէին: Լ Բայց
աստանդական Հրէաներէն մէկ քանիները՝ որ
երդմնեցուցիչ էին, Հ յանդգնեցան Տէր Յիսուսի
անունը կանչել անոնց վրայ՝ որոնք չար ոգիներ ու-
նէին, և կ'ըսէին, Ձեզ կ'երդմնցընենք Յիսու-
14 սով, որն որ Պօղոս կը քարոզէ: Եւ աս բանը
ընողները Սկևա ըսուած Հրէայ քահանայապետի
15 մը եօթը որդիքն էին: Իսկ չար ոգին պատաս-
խան տուաւ՝ ու ըսաւ. Յիսուսը կը ճանչնամ՝ ու
16 Պօղոսը գիտեմ, բայց դուք ո՞վ էք: Եւ ան
մարդը որուն ներսի դին էր չար ոգին, անոնց վրայ
ցաթկելով՝ բռնեց զանոնք ու յաղթեց, մինչև որ
ան տունէն մերկ ու վիրաւորուած դուրս փախան:
17 Եւ ասա բանը Եփեսոսի մէջ բնակող բոլոր
Հրէաներուն ու Յոյներուն յայտնի եղաւ.
Ն և անոնց ամենուն վրայ վախ մը ինկաւ, ու
18 Տէր Յիսուսի անունը կը մեծարուէր: Եւ
հաւատացեալներէն շատերը կու գային, Ղ ու
կը խոստովանէին ու կը պատմէին իրենց ըրած-
19 ները: Եւ կախարդութեան հետևողներուն շա-
տերը գիրքերնին մէկտեղ բերելով՝ ամենուն
առջևը կ'այրէին. և անոնց գինը հաշուեցին, ու
20 յիսուն հազար արծաթ դահեկան գտան: Ճ Այս-
պէս Տէրոջը խօսքը մեծապէս կ'աճէր և կը զօրա-
նար:
21 Ու երբոր ասա բաները լմնցաւ, Մ Պօղոս միտքը
դրաւ որ Մակեդոնիայէն ու Աքայիայէն պտըտե-

Ժ Գլ. ե. 15; Տե՛ս դ Թագ. դ. 29;
Լ Մատ. ժբ. 27;
Հ Տե՛ս Մար. Թ. 38; Ղու. Թ. 49;
Ն Ղու. ա. 65; է. 16; Գլ. բ. 43; ե. 5, 11;
Ղ Մատ. գ. 6;
Ճ Գլ. զ. 7; ժբ. 24;
Մ Գլ. ի. 22;

լով՝ յԵրուսաղէմ երթայ. ու կ'ըսէր թէ, հոն
երթալէս ետքը ՝պէտք է ինծի որ ՚Հռովմ ալ
22 տեսնեմ: ՂԵրբ իրեն սպասաւորութիւն ընողներէն
երկուքը՝ Տիմոթէոսը ու ՞Երաստոսը խրկեց Մա-
կեդոնիա, ու ինքը առեն մըն ալ Ասիայի մէջ կե-
ցաւ:
23 Եւ ևան առիթները շատ խռովութիւն եղաւ Տէ-
24 րոջը Ճամբուն համար: ՎԱնգի Դեմետրիոս ա-
նունով արծաթագործ մը՝ Երասիմոսին ֆոթըխ տա-
ճարներ կը շինէր արծաթէ, Նու քիչ շահ չէր
25 բերէր վարպետներուն. Որոնք ասիկայ միտեղ
ժողվեց նոյն արհեստին բանուորներուն հետ, ու ը-
սաւ. Այրդիկ՝ դուք գիտէք որ աս գործէս է մեր
26 շահը. Եւ կը տեսնէք ու կը լսէք որ աս Պօղոսը
չէ թէ միայն Եփեսացւոց, հապա գրեթէ բոլոր
Ասիացւոց շատ ժողովուրդները համոզելով՝ մոլոր-
նին դարձուց, ըսելով թէ ՞Ձեռքով շինուած-
27 ները աստուածներ չեն: Ասոր վտանգ կայ որ չէ
թէ միայն աս մեր *կողմը պիտի նախատուի, հա-
պա մեծ աստուածուհւոյն Երասիմոսին տաճարն ալ
ոչինչ պիտի սեպուի, և անոր մեծափառութիւնը
պիտի խափանուի, որն որ բոլոր Ասիա ու աշխարհ
28 կը պաշտեն: Ու երբոր սա լսեցին, բարկութեամբ
լեցուած կը կանչուրտուէին ու կ'ըսէին. Մեծ է
29 Եփեսացւոց Երասիմոսը: Եւ բոլոր քաղաքը խռո-
վութեամբ լեցուեցաւ. և յափշտակելով ՞Գայիոս
ու ՎԱրիստարքոս Մակեդոնացիները՝ Պօղոսին
ճանապարհորդակիցները, ամենը մէկէն թէատրո-

յ Հռով. ժե. 25 ։ Գաղ. բ. 1 ։
ն ԳԼ. իգ. 11 ։ Հռով. ժե. 24—28 ։
ղ ԳԼ. ժգ. 5 ։
՞ Հռով. ժգ. 23 ։ բ Տիմ. գ. 20 ։
ղ բ Կոր. ա. 8 ։
՝ Տես գԼ. թ. 2 ։

Ղ ԳԼ. ժգ. 16, 19 ։
՞ Սաղ. ճժե. 4 ։ Ես. խգ. 10—20 ։ Երեմ. ժ. 3 ։
* Կ՚ըսէ արհեստը
՞ Հռով. ժգ. 23 ։ ա Կոր. ա. 14 ։
Վ ԳԼ. ի. 4 ։ իե. 2 ։ Կող. գ. 10 ։ Փիլեմ. 24 ։

30 նը վազեցին ։ Իսկ Պօղոս երբոր ուզեց ժողովուր-
դին մէջը մտնել, աշակերտները թող չտուին
31 զինքը ։ Ասիապետներէն ալ ոմանք՝ որ իր բարե-
կամներն էին, մարդ խրկելով իրեն կ'աղաչէին՝ որ
32 չհամարձակի թէատրոնը երթալու ։ Ուստի մէկը
մէկ կերպ՝ ու մէկալը ուրիշ կերպ բան կը կան-
չուրտուէին. ինչու որ ժողովքը շփոթութեան մէջ
էր, և շատերը չէին գիտեր թէ ի՛նչ բանի համար
33 ժողուած են ։ Եւ բազմութեանը մէջէն առաջ
բերին Ղէքսանդրոսը, որն որ ՚Հրէայք առաջ
քշեցին. ՞Ղէքսանդրոս ալ ՚ձեռքը շարժելով՝
34 կ'ուզէր որ ժողովուրդին պատասխան տայ ։ Իսկ
երբոր գիտցան թէ անիկայ ՚Հրէայ է, ամենքը մէկ
բերան եղած՝ երկու ժամու չափ կը կանչուրտուէին
35 թէ, Մեծ է Եփեսացւոց Երասիմոսը ։ Սակայն
տեղապահը բազմութիւնը հանդարտեցընելով՝
ըսաւ. Ա՛վ Եփեսացի մարդիկ՝ ո՞ր մարդն է որ
չգիտնայ թէ Եփեսացւոց քաղաքը՝ մեծ Երասիմոսին
և Հիոսէն ինկած կուռքին տաճարին պաշտօնեան
36 է ։ Ուրեմն աս որ անվիճելի բան մըն է, պէտք է
ձեզի հանդարտ կենալ, և յանդգնութեամբ բան
37 մը չընել ։ Վասնզի դուք աս մարդիկը հոս բերիք,
որոնք ո՛չ տաճար կողոպտողներ են, ո՛չ ալ ձեր
38 աստուածուհւոյն հայհոյանք ըրեր են ։ Ուստի թէ
որ Դեմետրիոս և իր հետը եղած վարպետները մե-
կու մը հետ բան մը ունին, տեղեանը բաց է, ու
փոխանորդ բռնեչիս կայ, թող իրարու դէմ ամբաս-
39 տանութիւն ընեն. ՚Հապա թէ որ ուրիշ բանե-
րու համար է ձեր պահանջմունքը, օրինաւոր ժո-
40 ղովքի մէջ թող որոշուի ։ Ինչու որ մենք ալ աս
օրուան խռովին համար իրաւ խոովայոյզ մարդիկ
ամբաստանուելու վտանգի մէջ ենք. քանզի պատ-
ճառ մը չկայ որով կարող ըլլանք աս խուռնամբոխ

՞ ա Տիմ. ա. 20 ։ բ Տիմ. գ. 14 ։ | ՚ ԳԼ. ժբ. 17 ։

բազմութեանը համար պատասխան տալ ։ Եւ
ասանկ ըսելով՝ ժողովքը արձակեց ։

ԳԼ. Ի

1 Պօղոս Մակեդոնիա կ'երթայ. 7 Տէրունական ընթրիքը կը
կատարէ, ու կը քարոզէ ։ 9 Եւտիքոս վար իյնալով կը մեռ-
նի. 10 և Պօղոս կը յարուցանէ զանիկայ ։ 17 Պօղոս Մելի-
տոսի մէջ ժողվելով երէցները, կը զրուցէ անոնց՝ իրեն պա-
տահելու անցքերը. 28 կը պատուիրէ անոնց՝ Աստուծոյ հօ-
տին հոգ տանիլ, 29 ու կը զգուշացընէ խաբեբայ վարդա-
պետներէն. 32 ապա զանոնք Աստուծոյ յանձնելով՝ 36
աղօթք կ'ընէ անոնց հետը, ու կը մեկնի ։

1 Եւ աղմուկը դադարելէն ետև՝ Պօղոս աշակերտ-
ները իրեն կանչեց, ու հրաժարական ողջոյն
2 տալով ա-ելաւ որ Մակեդոնիա երթայ ։ Եւ ան
կողմերը պտըտելէն՝ ու շատ խօսքերով անոնք մխի-
3 թարելէն ետև՝ Ելլադա եկաւ ։ Եւ հոն իրեք
ամիս կենալէն ետքը, բ Հրէաները իրեն դէմ
նենգութեան խորհուրդ ըրին՝ երբոր կ'ուզէր
Սիւրիա ելլել. անոր համար որոշեց Մակեդոնի-
4 այի վրայէն դառնալ ։ Ու մինչև Ասիա իր հետը
կ'երթար Բերիացի * Պիռոսի որդին՝՝ Սոպատրոսը,
և Թեսաղոնիկեցիներէն գ Արիստարքոսը ու Սե-
կունդոսը, և դ Գայիոս Դերբացին ու ե Տիմո-
թէոսը, և Ասիացի զ Տիւքիկոսը ու ե Տրոփիմոսը ։
5 Ասոնք առաջ գացին ու Տրովադայի մէջ մեզի կը
6 սպասէին ։ Մենք ալ ը բաղարջակերաց օրերէն
ետև Փիլիպպէէն նաւեցինք. և հինգ օրուան մէջ
թ Տրովադա եկանք անոնց քովը, ու հոն եօթը օր
կեցանք ։

ա ա Կոր. ժզ. 5 ։ ա Տիմ. ա. 3 ։
բ Գլ. թ. 23 ։ իգ. 12 ։ իե. 3 ։ բ Կոր. ժա. 26 ։
* Ոմանք չունին ։
գ Գլ. ժթ. 29 ։ իէ. 2 ։ Կող. դ. 10 ։
դ Գլ. ժթ. 29 ։
ե Գլ. ժզ. 1 ։
զ Եփե. զ. 21 ։ Կող. դ. 7 ։ բ Տիմ. դ. 12 ։ Տիտ. դ. 12 ։
է Գլ. իա. 29 ։ բ Տիմ. դ. 20 ։
ը Ել. ժբ. 14, 15 ։ իգ. 15 ։
թ Գլ. ժզ. 8 ։ բ Կոր. բ. 12 ։ բ Տիմ. դ. 13 ։

7 ժ Եւ մէկշաբթի օրը երբոր ժողվուեր էինք ի հաց
կտրելու, Պօղոս անոնց կը քարոզէր, ինչու որ
հետևեալ օրը ճամբայ պիտի ելլէր. և խօսքը եր-
8 կընցուց մինչև կէս գիշեր ։ Ու շատ լապտերներ
կային և ան վերի սենեակը՝ ուր որ մենք ժողվուած
9 էինք ։ Եւ մէկ երիտասարդ մը Եւտիքոս անուն՝
պատուհանին վրայ նստած՝ խորունկ քնոյ մէջ մտեր
էր. երբոր Պօղոս խօսքը երկընցուց, անիկայ խո-
րունկ քնով բռնուած՝ երրորդ դատիկոնէն վար
10 ինկաւ, ու զանիկայ մեռած վերցուցին ։ Եւ
Պօղոս վար իջնելով՝ ի անոր վրայ ինկաւ, ու
գրկեց զանիկայ՝ ու կ'ըսէր, ժ Մի՛ խռովիք, ինչու
11 որ ասոր հոգին իր մէջն է ։ Եւ վեր ելլելով՝ հա-
ցը կտրեց ու կերաւ. ու երկար խօսելով մինչև
12 առտու, ետքը ելաւ գնաց ։ Եւ ան պատանին
13 ողջ բերին, ու մեծապէս մխիթարուեցան ։ Իսկ
մենք նաւը մտնելով՝ ճամբայ ելանք դէպ 'ի Ասոն,
որ անկէ Պօղոսը պիտի առնէինք. ինչու որ անանկ
ապըսպրեր էր, որովհետև ինքը ցամաքով պիտի
14 երթար ։ Ու երբոր Ասոնի մէջ մեզի հանդիպե-
15 ցաւ, առինք անիկայ և Միտիլինէ եկանք ։ Անկէ
ալ նաւելով՝ հետևեալ օրը Քիոսին դիմացը հա-
սանք. և մէկալ օրը Սամոս հասանք. ու գիշերը Տրո-
16 գիլիոն կենալով՝ միւս օրը Մելիտոս եկանք. Ինչու
որ Պօղոս միտքը գրեր էր որ նաւով անցնի Եփեսո-
սին քեվէն, որ չըլլայ թէ Ասիայի մէջ ժամանակ
անցընէ, որովհետև կ'արտորար՝ որ եթէ կարելի
է իրեն, հ Պենտէկոստէին օրը ն Երուսաղէմ
ըլլայ ։
17 Եւ Մելիտոսէն մարդ խրկեց Եփեսոս՝ ու եկեղե-
18 ցիին երէցները կանչեց ։ Ու երբոր իրեն եկան,

ժ ա Կոր. ժզ. 2 ։ Յայտ. ա. 16 ։
ի Գլ. բ. 42, 46 ։ ա Կոր. ժ. 16 ։ ժա. 20, ԽԱ ։
լ Գլ. ա. 13 ։
խ գ Թագ. ժէ. 21 ։ դ Թագ. դ. 34 ։
ծ Մատ. թ. 24 ։
կ Գլ. ժթ. 21 ։ իա. 4, 12 ։
հ Գլ. բ. 1 ։ ա Կոր. ժզ. 8 ։
ն Գլ. իգ. 17 ։

ըսաւ անոնց. Դուք գիտէք ՚ՆՈՐ ան առջի օրէն
հետէ որ ես Ասիա եկայ, ինտո՛ր ձեր հետը վարուե-
19 ցայ բոլոր ժամանակը. Ամէն խոնարհութիւնով
Տէրոջը ծառայելով, և շատ արցունքով ու փոր-
ձութիւններով, ՚Ճ որ Հրէից նենգութիւններէն
20 ինծի պատահեցան. ՚Մ Ինտո՛ր վախնալով ետ չկե-
ցայ օգտակար բաներուն բնաւ մէկը ձեզի զրուցե-
լէն, ու ձեզի հրապարակաւ և տան մէջ սորվեցը-
21 նելէն. ՚Յ Վկայութիւն տալով Հրէից և Յունաց
առջեւը՝ ՚Ն դէպ 'ի Աստուած ապաշխարութեան
համար, ու մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսին վրայ
22 եղած հաւատքին համար: Եւ հիմա՝ ՚Ւ ահա՛ ես
Հոգւով կապուած՝ Երուսաղէմ կ'երթամ, և
հոն ի՞նչ որ ինծի պիտի պատահի՝ չեմ գիտեր.
23 Միայն թէ ՚Ա Հոգին Սուրբ ամէն քաղաքի մէջ
ինծի կը վկայէ ու կ'ըսէ թէ՝ կապեր ու նեղու-
24 թիւններ ինծի կը սպասեն: ՚Չ Բայց ես բանի մը
համար հոգ չեմ ըներ, և իմ անձս պատուական
չեմ սեպեր, ՚Պ միայն թէ իմ ընթացքս ուրախու-
թեամբ կատարեմ, ՚Չ և ան պաշտօնը՝ ՚Ռ որ Տէր
Յիսուսէն առի՝ Աստուծոյ շնորհացը աւետարանին
25 վկայ ըլլալու: Եւ հիմա ահա՛ ՚Ս ես գիտեմ որ ալ
իմ երեսս պիտի չտեսնէք դուք ամէնքդ, որ մէջերնիդ
պտըտեցայ Աստուծոյ թագաւորութիւնը քարո-
26 զելով: Ուստի ասս օրս կը վկայեմ ձեզի, որ ես
27 Հանպարտ եմ ամենուն արիւնէն. Ինչու որ ՚Տ ետ
չկեցայ ՚Բ Աստուծոյ բոլոր կամքը ձեզի յայտնելէն:

՚Ղ Գլ. ժը. 19: ժԹ. 1, 10:
՚Ճ Հմր 3:
՚Մ Հմր 27:
՚Յ Գլ. ժը. 5:
՚Ն Մար. ա. 15: Ղու. իգ. 47: Գլ. բ. 38:
՚Չ Գլ. ժԹ. 21:
՚Ռ Գլ. իա. 4, 11: ա Թես. գ. 3:
՚Ս Գլ. իա. 13: Հռով. ը. 35:
բ Կոր. դ. 16:
՚Պ բ Տիմ. դ. 7:
՚Չ Գլ. ա. 17: բ Կոր. դ. 1:
՚Ռ Գաղ. ա. 1: Տիտ. ա. 3:
՚Ս Հմր 38: Հռով. ժե. 23:
՚Վ Գլ. ժը. 6: բ Կոր. է. 2:
՚Տ Հմր 20:
՚Բ Ղու. է. 30: Յօհ. ժե. 15: Եփե. ա. 11:

28 ՚Ց Ուրեմն զգուշացէ՛ք ձեր անձերուն և բոլոր հօ-
տին, որուն վրայ Հոգին Սուրբ ՚Ա ձեզ տեսուչ
դրաւ՝ *Աստուծոյ եկեղեցին հովուելու, որն որ
29 ՚Ի իր արիւնովը +ստացաւ: Քանզի գիտեմ որ իմ
զատուելէս ետքը ձեր մէջը °†յափշտակող գայլեր
30 պիտի մտնեն, որ պիտի չխնայեն հօտին: Եւ
՚Ֆ ձեզմէ ալ անանկ մարդիկ պիտի ելլեն՝ որ ծուռ
բաներ պիտի խօսին, աշակերտները իրենց ետևէն
31 քաշելու համար: Ուստի արթուն կեցէք, և
միտքերնիդ բերէք՝ ՚Ա որ իրեք տարի գիշեր ու ցորեկ
չդադարեցայ ամէն մէկը արցունքով խրատելէն:
32 Եւ հիմա ե՛ղբայրներ՝ կը յանձնեմ ձեզ Աստուծոյ,
ու ՚Բ անոր շնորհացը խօսքին, որ կարող է ՚Գ շինե-
լու՝ ու ՚Դ բոլոր սրբուածներուն հետ ձեզի ժառան-
33 գութիւն տալու: ՚Ե Մէկու մը արծաթին՝ կամ
34 ոսկիին՝ կամ հագուստին չցանկացայ. Դուք ձեզմէ
գիտէք՝ որ ինծի և իմ հետս եղողներուն պէտք
35 եղածը ՚Զ ասս ձեռքերս հոգացին: Ամէն բան ձեզի
ցուցուցի, ՚Է թէ ասանկ պէտք է աշխատիլ, ու
տկարներուն օգնութիւն ընել, և միտք բերել Տէր
Յիսուսին խօսքը, որ ինքը ըսաւ. Աւելի երանելի
36 է տալը՝ քան թէ առնելը: Եւ ասս որ ըսաւ, ա-
նոնց ամենուն հետ ՚Ը ծնկան վրայ գալով՝ աղօթք ը-

՚Ց ա Տիմ. դ. 16: ա Պետ. ե. 2:
՚Ա ա Կոր. ժբ. 28:
* Ո՛մ-ոնք՝ Տէրոջը
՚Ի Տես Եբր. Թ. 14:
+ Եփե. ա. 7, 14: Կող. ա. 14: Եբր. Թ. 12: ա Պետ. ա. 19: Յայտ. ե. 9:
° Մատ. է. 15: բ Պետ. բ. 1:
† Կամ վնասակար
՚Ֆ ա Տիմ. ա. 20: ա Յօհ. բ. 19:
՚Ա Գլ. ժԹ. 10:
՚Բ Եբր. ժդ. 9:
՚Գ Գլ. Թ. 31:
՚Դ Գլ. իզ. 18: Եփե. ա. 18:
Կող. ա. 12: գ. 24: Եբր. Թ. 15: ա Պետ. ա. 4:
՚Ե ա Թագ. ժբ. 3: ա Կոր. Թ. 12: բ Կոր. է. 2: ժա. 9: ժբ. 17:
՚Զ Գլ. ժը. 3: ա Կոր. դ. 12: ա Թես. բ. 9: բ Թես. գ. 8:
՚Է Հռով. ժե. 1: ա Կոր. Թ. 12: բ Կոր. ժա. 9, 12: ժբ. 13: Եփե. դ. 28: ա Թես. դ. 11: ե. 14: բ Թես. գ. 8:
՚Ը Գլ. է. 59: իա. 5:

37 րաւ ։ Ամէնքն ալ սաստիկ կու լային , ու Պօղոսին
Բ պարանոցին վրայ ի յնալով՝ զանիկայ կը համբու-
38 րէին ։ Սիրտերնին աւելի կը ցաւէր ան խօսքին
համար , Ժ որ կ'ըսէր՝ թէ ալ պիտի չտեսնեն իր
երեսը ։ և զանիկայ ճամբայ դրին մինչև նաւը Էր-
թալով ։

ԳԼ · ԻԱ

1 Պօղոս բնաւ չհամոզուիր Երուսաղէմ երթալէն ետ կենալու ։
9 Փիլիպպոսին մարգարէ աղջիկները ։ 17 Պօղոս Երուսաղէմ
կ'երթայ , 27 ուր տեղ կը բռնուի , ու մեծ վտանգի մէջ կ'ի-
յնայ ։ 31 բայց հաղարապետը ազատելով զանիկայ , հրաման
կու տայ որ ժողովուրդին խօսի ։

1 Ու երբոր ելանք ու անոնցմէ զատուեցանք՝ շիտակ
նաւելով՝ Կով եկանք , և միւս օրը Հռոդոն ,
2 ու անկէ Պատարա ։ Եւ նաւ մը գտանք որ Փիւ-
նիկէ կ'երթար , ու անոր մէջը մտնելով՝ ճամբայ
3 ելանք ։ Եւ Կիպրոս որ երևցաւ , զանիկայ ձախ
կողմերնիս թող տալով՝ դէպ 'ի Սիւրիա նաւե-
ցինք , և Տիւրոս ելանք ։ ինչու որ նաւը հոն պի-
4 տի թափէր իր բեռը ։ Եւ աշակերտները գտնե-
լով՝ եօթը օր հոն կեցանք , որոնք Սուրբ Հոգիով
5 ՚ կ'ըսէին Պօղոսին որ Երուսաղէմ չելլէ ։ Ու
երբոր ան օրերը անցուցինք , ելանք ու կ'երթա-
յինք ։ ամէնն ալ կնիկներով ու տղաքներով
մինչև քաղաքէն դուրս մեզ ճամբայ դրին ։ Բ և
ծովուն եզերքը ծնկան վրայ գալով՝ աղօթք ըրինք ։
6 Ու իրարու հրաժարական ողջոյն տալով՝ մենք
7 նաւը ելանք , անոնք ալ տեղերնին դարձան ։ Իսկ
մենք Տիւրոսէն զատուելով՝ և ծովու ճամբորդու-
թիւնը լմընցընելով՝ Պտողէմայիս հասանք , ու
եղբայրները բարևելով՝ օր մը քովերնին կեցանք ։
8 Եւ հետևեալ օրը անկէ ելանք՝ ու Կեսարիա եկանք ,
և Փիլիպպոս Գ աւետարանչին տունը մտնելով ,

Բ Ծն · խե · 14 ։ խզ · 29 ։
Ժ Հմր 25 ։
՚ Հմր 12 ։ Գլ · ի · 23 ։
Բ Գլ · ի · 36 ։
Գ Եփե · դ · 11 ։ բ Տիմ · դ · 5 ։

Դ որ ինքը եօթնէն Դիկն էր , անոր քովը կեցանք ։
9 Անիկայ չորս հատ կոյս աղջիկ ունէր , Ե որ մար-
10 գարէութիւն կ'ընէին ։ Եւ հոն շատ օրեր որ կե-
ցանք , Հրէաստանէն մարգարէ մը իջաւ Ղ Ագաբոս
11 անունով ։ Ու երբոր մեզի եկաւ , Պօղոսին գօ-
տին առնելով իր ձեռքերը ու ոտքերը կապեց , և
ըսաւ ։ Ասանկ կ'ըսէ Հոգին Սուրբ , Ան մարդը՝
որունն է աս գօտին , Ե ասանկ պիտի կապեն Հրէա-
ները Երուսաղեմի մէջ , ու հեթանոսներուն
12 ձեռքը պիտի մատնեն ։ Ու երբոր աս լսեցինք , ա-
ղաչեցինք մենք ալ և տեղացիք ալ որ Երուսաղէմ
13 չելլէ ։ Իսկ Պօղոս պատասխան տուաւ ։ Ը Ի՞նչ
կ'ընէք , ինչո՞ւ կու լաք ու իմ սիրտս կը ճմլէք ։
քանզի ես չէ՛ թէ միայն Երուսաղեմի մէջ կապուե-
լու , հապա նաև մեռնելու ալ պատրաստ եմ Տէր
14 Յիսուսի անուանը համար ։ Եւ ինքը որ մտիկ չը-
րաւ , լուռ կեցանք , ու ըսինք՝ Բ Տէրոջը կամքը
թող ըլլայ ։
15 Եւ ան օրերէն ետև պատրաստուելով՝ Երուսա-
16 ղէմ ելանք ։ Կեսարացի աշակերտներէն ալ Դիկ
Գանիները մեր հետը եկան , և Դզ տարին առջի ա-
շակերտի մը՝ Կիպրացի Մնասոնին , որուն քովը
17 պիտի կենայինք ։ Ժ Ու երբոր Երուսաղէմ մտանք ,
եղբայրները ուրախութեամբ մեզ ընդունեցին ։
18 Եւ հետևեալ օրը Պօղոս մեզի հետ Ի Յակոբոսին
19 քովը գնաց , ու բոլոր երէցներն ալ եկան ։ Եւ
զանոնք բարևելով՝ մի ըստ միոջէ Լ կը պատմէր՝
ի՛նչ որ Աստուած հեթանոսներուն մէջը ըրաւ Ե իր
20 ծառայութիւնովը ։ Անոնք ալ լսելով՝ փառք կու

Դ Գլ · զ · 5 ։ ը · 26 , 40 ։
Ե Յովել · բ · 28 ։ Գլ · բ · 17 ։
Զ Գլ · ժա · 28 ։
Է Հմր 33 ։ Գլ · ի · 23 ։
Ը Գլ · ի · 24 ։
Բ Մատ · զ · 10 ։ իզ · 42 ։
Ղու · ժա · 2 ։ իբ · 42 ։
Ժ Գլ · ժե · 4 ։
Ի Գլ · ժե · 13 ։ Գաղ · ա · 19 ։
բ · 9 ։
Լ Գլ · ժե · 4 , 12 ։ Հռով · ժե ·
18 , 19 ։
Ե Գլ · ա · 17 ։ ի · 24 ։

տային Աստուծոյ. և ըսին իրեն. Կը տեսնե՞ս
եղբայր՝ քանի՛ բիւրաւոր հաւատացեալ Հրէաներ
կան, ու ամէնն ալ ԺՕրէնքին նախանձաւոր են։
21 Բայց քու վրայովդ իմացան՝ թէ դուն բոլոր հեթա-
նոսներուն մէջ եղած Հրէաներուն Մովսէսէն
ապստամբիլ կը սորվեցընես, ըսելով որ տղաքնին
չթլփատեն, և սովորութիւններուն համեմատ չը-
22 վարուին։ Արդ՝ ի՞նչ պիտի ըլլայ. անշուշտ
բազմութիւն պիտի ժողվուի. ինչու որ պիտի լսեն
23 թէ եկեր ես։ Ուստի ասա բանը ըրէ՛ որ քեզի կ՛ը-
24 սենք. Մեր քովը չորս մարդ կայ, որոնք իրենց
վրայ ուխտ դրած են. անոնք առ՝ իրենց հետը
մաքրուէ՛, և անոնց համար ծախք ըրէ, որ Ն իրենց
գլուխը ածիլեն. որպէս զի ամէնն ալ դիտնան թէ
քու վրայովդ իմացած բաներնին ոչինչ է, հապա
դուն ալ Ֆր հետը կը քալես օրէնքը պահելու մէջ։
25 Բայց հաւատքի եկող հեթանոսներուն համար
Հ մենք թուղթ խրկեցինք՝ ինտոր որ որոշեցինք, որ
անոնք բնաւ ասանկ բաներ չպահեն. միայն թէ
զգուշանան կուռքերու զոհուածէ, ու արիւնէ. և
26 խեղդուածէ, ու պոռնկութենէ։ Ան ատենը Պօ-
ղոս ան մարդիկը առաւ, ու հետևեալ օրը ա-
նոնց հետ մաքրուած՝ Ն տաճարը մտաւ. Շմաքրու-
թեան օրերը լմընալը ցուցընելու համար, մինչև
որ անոնց ամէն մէկուն համար պատարագ մատու-
ցուեցաւ։
27 Ու երբոր եօթը օրերը լմընալու վրայ էին,
Ասիացի Ճ Հրէաները զանիկայ տաճարին մէջը
տեսնելով՝ բոլոր բազմութիւնը խռովեցուցին,
28 Մ և անոր ձեռք զարկած՝ կը կանչուըռտէին. Իս-
րայէլացի՛ մարդիկ՝ օգնութեան հասէք՝. ասա ան

Ժ Գլ. իբ. 3։ Հռով. ժ. 2։ Գաղ. ա. 14։
Ն Թու. զ. 2, 13, 18։ Գլ. ժը. 18։
Հ Գլ. ժե. 20, 29։
Ն Գլ. իդ. 18։
Շ Թու. զ. 13։
Ճ Գլ. իդ. 18։
Մ Գլ. իզ. 21։

մարդն է՝ Յ որ ամէն տեղ ժողովուրդին, և օրէնքին,
ու ասա տեղին դէմ բան կը սորվեցընէ ամենուն.
մինչև որ տաճարին մէջը Յոյներ ալ մտցուց, և
29 ասա սուրբ տեղը պղծեց. (Ինչու որ առաջուց
Եփեսացի Ն Տրոփիմոսը իրեն հետ քաղաքին մէջը
տեսեր էին, և կը կարծէին թէ՝ Պօղոս անիկայ
30 տաճարը մտցուց.) Չ Ու բոլոր քաղաքը շարժե-
ցաւ, և ժողովուրդը դիզուեցաւ, ու բռնեցին
Պօղոսը տաճարէն դուրս քաշեցին. և շուտ մը
31 դռները գոցուեցաւ. Ու երբոր անոնք կ՛ուզէին
անիկայ սպաննել, լուր հասաւ գունդին հազա-
րապետին՝ թէ բոլոր Երուսաղէմը իրար անցեր է։
32 Ան ալ անմիջապէս զինուորներ, և հարիւրա-
պետներ առած՝ անոնց վրայ վազեց. անոնք ալ
հազարապետը ու զինուորները տեսնելով՝ Պօղոսը
33 ծեծելէն դադարեցան։ Ան ատենը հազարապետը
մօտենալով՝ բռնեց զանիկայ, Չ և հրաման ըրաւ
որ կրկին շղթայով կապեն. ու կը հարցընէր՝ թէ
34 անիկայ ո՞վ է, ու ի՞նչ ըրեր է։ Եւ բազմու-
թեանը մէջէն մէկը մէկ կերպ՝ ու մէկալը ուրիշ
կերպ բան կը կանչուըռտէին. իսկ երբոր չկրցաւ
ան շփոթութենէն ստոյգը գիտնալ, հրաման ը-
35 րաւ որ զանիկայ բերդը տանին։ Ու երբոր սան-
դուխը հասաւ, անանկ պատահեցաւ որ զինուոր-
ները վեր վերցընեն անիկայ՝ ժողովուրդին բռնու-
36 թեանը համար. Ինչու որ ժողովուրդին բազմու-
թիւնը ետևէն կ՛եթար, ու կ՛ըսէին. Ղ Վերցուր
37 ատիկայ։ Ու երբոր Պօղոս բերդը մտնելու վրայ
էր, հազարապետին ըսաւ. Արդեօք կարելի՞ է որ
38 քեզի բան մը խօսիմ։ Ան ալ ըսաւ, Յունարէն
գիտե՞ս. Ջ Չէ՞ որ դուն ան Եդիպտացին ես, որ

Յ Գլ. իդ. 5, 6։
Ն Գլ. ի. 4։
Չ Գլ. իզ. 21։
Ո Գլ. իդ. 27։ իդ. 7։
Չ Հմր 11։ Գլ. ի. 22։
Ղ Ղու. իդ. 18։ Յօհ. ժթ. 15։ Գլ. իբ. 22։
Ջ Տես գլ. ե. 36։

ասս օրերէս առաջ չորս հազար * սրիկայ մարդիկ
ապստամբեցուցիր , ու անապատը հանեցիր ։
39 Պօղոս ալ ըսաւ . ¯Ես Հրէայ մարդ մըն եմ՝ Կի-
լիկիոյ Տարսոնէն , չէ՛ թէ աննշան քաղաքի մը
քաղաքացի , ու կ՚աղաչեմ քեզի՝ ինծի հրաման
տուր որ ժողովուրդին խօսիմ ։
40 Ու երբոր անիկայ հրաման տուաւ , Պօղոս սան-
դուխին վրայ կայնելով՝ ¯ձեռքը շարժեց ժողո-
վուրդին , ու երբոր աղէկ մը լռութիւն եղաւ ,
Եբրայական լեզուով խօսեցաւ անոնց , ու ըսաւ .

ԳԼ . ԻԲ

1 Պօղոս մի ըստ միոջէ կը պատմէ իր դարձի գալը , 17 և իր
առաքելութեան կանչուիլը . 22 բայց հեթանոսներուն խօսքը
ընելուն պէս՝ ժողովուրդը բարձրաձայն կ՚աղաղակեն անոր
դէմ ։ 24 Հազարապետը հրաման կ՚ընէ որ ծեծեն Պօղոսը .
25 բայց անիկայ իր Հռովմայեցի ըլլալը իմացընելով՝ կ՚ա-
զատի ։

1 Մարդի՛կ ¯եղբայրներ և հայրեր՝ ինծի մտիկ
ըրէք որ հիմա ձեզի պատասխան կու տամ .
2 (Երբոր լսեցին որ Եբրայական լեցուով կը խօսէր
3 իրենց , ալ աւելի լուռ կեցան . Եւ անիկայ ը-
սաւ .) ԲԵս Հրէայ մարդ մըն եմ՝ Կիլիկիոյ Տար-
սոնին մէջ ծնած՝ և ասս քաղաքիս մէջ ԳԴամաղիե-
լին Դոտքը մեծցած , ԵՈ՛ Ֆր հայրենի օրէնքին
ճշդութեանը պէս կրթուած , Ղնախանձաւոր էի
Աստուծոյ՝ ԷԻնչպէս որ այսօր դուք ամէնքդ էք ։
4 ԸՈր ես էրիկ մարդիկ ու կնիկ մարդիկ կա-
պելով , ու բանտերու մատնելով ասս ճամ-
5 բան հալածեցի մինչև 'ի մահ . Ինչպէս որ

* Յուն . սիկարեան , ՅՐ՝ դաշ-
նակակիր մարդասպան ։
¯ Գլ . Թ . 11 ։ իբ . 3 ։
¯ Գլ . ժբ . 17 ։
¯ Գլ . է . 2 ։
Բ Գլ . իա . 39 ։ բ Կոր . ժա .
22 ։ Փիլ . գ . 5 ։
Գ Գլ . է . 34 ։
Դ բ Օր . լգ . 3 ։ դ Թագ .
դ . 38 ։ Ղու . ժ . 39 ։
Ե Գլ . իզ . 5 ։
Զ Գլ . իա . 20 ։ Գազ . ա . 14 ։
Է Հռով . ժ . 2 ։
Ը Գլ . ը . 3 ։ իզ . 9 , 10 , 11 ։
Փիլ . գ . 6 ։ ա Տիմ . ա . 13 ։

քահանայապետն ալ կը վկայէ ինծի համար՝ Բ և
բոլոր ծերակոյտը . Ժ որ իրենցմէ թուղթեր ալ
առնելով եղբայրներուն՝ Դամասկոս կ՚երթայի , որ
հոն եղածներն ալ կապուած Երուսաղէմ բերեմ ,
6 որ պատժուին ։ ԻՈւ եղաւ որ երբ կ՚երթայի՝ ու
Դամասկոսին մօտեցայ , կէս օրուան դէմ յանկար-
ծակի երկինքէն մեծ լոյս մը փայլատակեց իմ բոլոր-
7 տիքս . Եւ գիտենը ինկայ , ու ձայն մը լսեցի՝ որ
ինծի կ՚ըսէր . Սաւո՛ւղ՝ Սաւուղ , ինչ՞ու զիս կը
8 հալածես ։ Ես ալ պատասխան տուի թէ՝ Դուն
ո՞վ ես՝ Տէ՛ր . ան ալ ինծի ըսաւ . Ես Յիսուս
9 Նազովրեցին եմ , որ դուն կը հալածես ։ ԼԲայց
անոնք որ իմ հետս էին՝ լոյսը տեսան , ու վախով
լեցուեցան , սակայն ինծի խօսողին ձայնը չլսեցին ։
10 Եւ ըսի , Ինչ՞ ընեմ՝ Տէ՛ր . և Տէրը ինծի ըսաւ .
Ելիր գնա՛ Դամասկոս , ու հոն քեզի պիտի զրու-
ցուի ան ամէն բաներուն համար , որ սահմանուած
11 է որ ընես ։ Ու երբոր չէի տեսներ ան լոյսին
փառքէն , հետս եղողները ձեռքէս բռնած՝ Դա-
12 մասկոս մտայ ։ ԻԵւ Անանիա անուն մարդ մը՝
օրէնքին համեմատ աստուածավախ , ու Դամասկոս
բնակող բոլոր Ժ Հրէաներէն ԷԲարի վկայուած ,
13 Ինծի եկաւ , ու քովս կայնելով ինծի ըսաւ .
14 Սաւո՛ւղ եղբայր , վեր՛ նայէ ։ Ես ալ նոյն
ժամուն վեր նայեցայ իրեն . և անիկայ ը-
սաւ . ՀՄեր հայրերուն Աստուածը առաջուց
Յքեզ ընտրեց , որ իր կամքը ճանչնաս՝ ու ան
ՂԱրդարը Ճտեսնես , Մ և անոր բերնէն ձայն լսես .
15 ՄՔանզի բոլոր մարդոց առջևը անոր վկայ պիտի

Բ Ղու . իբ . 66 ։ Գլ . գ . 5 ։
Ժ Գլ . Թ . 2 ։ իզ . 10 , 12 ։
Ի Գլ . Թ . 3 ։ իզ . 12 , 13 ։
Լ Գլ . Թ . 7 ։ Դան . ժ . 7 ։
Ի Գլ . Թ . 17 ։
Ծ ա Տիմ . գ . 7 ։
Կ Գլ . ժ . 22 ։
Հ Գլ . գ . 13 ։ Ե . 30 ։
Յ Գլ . Թ . 15 ։ իզ . 16 ։
Ղ Գլ . գ . 14 ։ Է . 52 ։
Ճ ա Կոր . Թ . 1 ։ ժե . 3 ։
Մ ա Կոր . ժա . 23 ։ Գազ . ա . 13 ։
Յ Գլ . իգ . 11 ։

ըլլաս ան բաներուն համար , ն որ տեսար ու լսե-
16 ցիր : Եւ հիմա՝ ալ ի՞նչ կ'ուշանաս , եկիր
մկրտուիր ու մեղքերդ լուա , ե անոր անունը
17 կանչելով : Ես եղաւ որ երբոր Երուսաղէմ դար-
ձայ՝ ու տաճարին մէջ աղօթք կ'ընէի , մտքի յա-
18 փշտակութիւն մը եկաւ վրաս , զ Եւ զինքը տե-
սայ , որ ինծի կ'ըսէր . Չ Շուտով
Երուսաղէմէն ելիր . ինչու որ քու ինծի համար
19 ըսած վկայութիւնդ պիտի չընդունին : Ես ալ
ըսի . Տէր՝ ե իրենք ալ գիտեն թէ ես էի՛ որ քե-
պի հաւատացողները բանտը կը դնէի , ե ժողո-
20 վարաններուն մէջ կը ծեծէի . Եվ երբոր քու Ստե-
փաննոս վկայիդ արիւնը կը թափուէր , ես ինքս ալ
ներկայ էի , ե եւ համակերպ էի † անոր սպաննուե-
լուն՚՚ . ու զանիկայ սպաննողներուն հանդերձները
21 ես կը պահէի : Եւ ինծի ըսաւ . Գնա , ը ինչու որ
ես քեզ հեռաւոր հեթանոսներուն պիտի խրկեմ :
22 Եւ անոնք մինչև աս խօսքս ականջ դրին իրեն ,
ետքը ձայներնին վերցուցին՝ ու ըսին . Չի՛ երցո՛ւր
աշխարհէն ատանկ մարդը . ե քանզի չէր պատշաճ
23 տոր ողջ մնալ : Ու երբոր կը կանչուըռտէին ,
ու հանդերձներնին կը նետէին , և փոշին դէպ ՚ի օդը
24 կը ցանէին , ֊ ապաթաղեալը հրաման ըրաւ որ զանի-
կայ բերդը մտցընեն , ու ըսաւ որ ծեծով հարցու-
փորձ ընեն անոր , որ գիտնայ թէ ինչ յանցանքի
25 համար անոր դէմ անանկ կը կանչուըռտէին : Ու

ն ԳԼ . դ . 20 ։ իզ . 16 ։
ղ ԳԼ . բ . 38 ։ Եբր . ժ . 22 ։
ե ԳԼ . թ . 14 ։ Հռով . ժ . 13 ։
* Ո՛ռնէ՝ Տէրոջը
չ ԳԼ . թ . 26 ։ բ Կոր . ժբ . 2 ։
ը Հմր 14 ։
ջ Մատ . ժ . 14 ։
ե Հմր 4 ։ ԳԼ . բ . 8 ։
ե Մատ . ժ . 17 ։
վ ԳԼ . ե . 57 ։
ե Ղուկ . ժա . 48 ։ ԳԼ . ե . 59 ։
Հռով . ա . 32 ։
† Ո՛ռնէ չառնէն ։
ը ԳԼ . թ . 15 ։ ժգ . 2 , 46 ։
47 ։ ժբ . 6 ։ իզ . 17 ։ Հռով .
ա . 5 ։ ժա . 13 ։ ժե . 16 ։
Գաղ . ա . 15 , 16 ։ բ . 7 , 8 ։
Եփես . գ . 7 , 8 ։ ա Տիմ . բ .
7 ։ բ Տիմ . ա . 11 ։
ց ԳԼ . խա . 36 ։
– ԳԼ . իե . 24 ։

երբոր կաշի կապերով զինքը կապեցին , Պօղոս
վերակացու հարիւրապետին ըսաւ . ֊ Արժա՞ն է
ձեզի ֊ հռովմայեցի ու չդատապարտուած մարդ մը
26 ծեծել : ֊ հարիւրապետը երբոր աս լսեց , գնաց
հազարապետին պատմեց՝ ու ըսաւ . * Ի՞նչ պիտի
27 ընես , ինչու որ աս մարդը ֊ հռովմայեցի է : ֊ ա-
զարապետն ալ քովը գնաց՝ ու ըսաւ անոր . Ըսէ
ինծի , դուն ֊ հռովմայեցի՞ ես . ան ալ ըսաւ .
28 Եմ՛ : ֊ ազարապետը պատասխան տուաւ . Ես
շատ մեծակով ձեռք բերի աս քաղաքացիութեան
իրաւունքը . և Պօղոս ըսաւ . Ես բուն ծոծր ծէջը
29 ծնած եմ : Ու անոնք որ իրեն հարցուփորձ պիտի
ընէին , շուտ մը ետ կեցան իրմէն . և հազարա-
պետն ալ վախցաւ , երբոր իմացաւ թէ ֊ հռովմա-
յեցի է , և որովհետև զանիկայ կապեր էր :
30 Ու հետևեալ օրը ուզելով որ շիտակը գիտնայ
թէ ինչ է ֊ բեանէրուն ըրած ամբաստանութիւնը
անոր դէմ , արձակեց անիկայ , և հրաման ըրաւ որ
քահանայապետները ու բոլոր ժողովքը մէկտեղ
գան . և Պօղոսը իջեցընելով՝ անոնց առջևը կայ-
նեցուց :

ԳԼ . ԻԳ

1 Երբոր Պօղոս ջինքը կը պաշտպաներ , 2 Անանիա կը հրամայէ
որ անոր բերնին զարնեն ։ 7 Երկպառակութիւն կը ծագի
Պօղոսի դատախազներուն մէջտեղը ։ 11 Աստուած կը քա-
ջալերէ զանիկայ ։ 12 Հրեայք Պօղոսի համար որոգայթ կը
լարեն ։ 20 Հազարապետը իմանալով աս բանը , 27 Փելիքս
կուսակալին կը խրկէ Պօղոսը ։

1 Եւ Պօղոս իր աչքերը ժողովքին վրայ դարձընե-
լով՝ ըսաւ . Արդի՛ կ եղբայրներ , ե ես բոլո-
րովին բարի խղճմտանքով կեանք վարեր եմ Ա-
2 ստուծոյ առջևը՝ մինչև աս օրս : Ընանիա քահա-
նայապետն ալ հրաման ըրաւ իր քովը կայնող-

֊ ԳԼ . ժգ . 37 ։
* Ո՛ռնէ՝ նայէ՛ ինչ

– ԳԼ . իգ . 16 ։ ա Կոր . գ . 4 ։
բ Կոր . ա . 12 ։ գ . 2 ։ բ Տիմ .
ա . 3 ։ Եբր . ժգ . 18 ։

3 ներուն՝ Բ որ անոր բերնին զարնեն ։ Ան ատե-
նը Պօղոս ըսաւ անոր . Աստուած քեզի պիտի
զարնէ՝ ծեփած պատ , որ դուն նստեր ես օրէնքին
համեմատ զիս դատելու , և Գ օրէնքէն դուրս հրա-
4 ման կ'ընես որ ինծի զարնեն ։ Եւ բոլորտիքը
կայնողները ըսին . Աստուծոյ քահանայապետը կը
5 նախատես ։ Պօղոս ալ ըսաւ . Ե՛ղբայրներ՝ Դ չէի
գիտեր որ քահանայապետ է . ինչու գրուած է ,
Ե՝Բու ժողովուրդիդ իշխանին դէմ չարախօսու-
6 թիւն մի՛ ըներ ։ Եւ Պօղոս գիտնալով որ մէկ
կողմը սադուկեցիներ են , ու մէկալը փարիսեցի-
ներ , կ'աղաղակէր ժողովքին մէջ . Մարդի՛կ եղ-
բայրներ , Ղ ես փարիսեցի եմ՝ փարիսեցիի որդի .
մեռելոց յարութեանը Է յոյսին համար կը դա-
7 տուիմ ։ Ու երբոր ասս ըսաւ , փարիսեցւոց և
սադուկեցւոց մէջը երկպառակութիւն ինկաւ , և
8 բազմութիւնը բաժնուեցաւ ։ Ը՝Բանզի սադու-
կեցիք կ'ըսեն թէ յարութիւն չկայ , և ո՛չ հրեշ-
տակ , ո՛չ ալ հոգի . բայց փարիսեցիք երկուքն
9 ալ կը դաւանին ։ Եւ մեծ աղաղակ մը եղաւ .
ու փարիսեցւոց կողմէն եղող դպիրները ոտքի
վրայ ելլելով՝ դէմ կը կենային ու կ'ըսէին .
Թ Մենք ասս մարդուն վրայ չարութիւն մը չենք
գտներ . Ժ հապա թէ որ հոգի մը կամ հրեշտակ
10 մը ատոր խօսած է , *Ի՞նչ ։ Ու երբոր աղմու-
կը շատցաւ , հազարապետը վախնալով՝ որ չըլլայ
թէ Պօղոս անոնցմէ փառատուի , զինուորներուն
հրաման ըրաւ որ իջնեն զանիկայ անոնց մէջէն

Բ գ Թագ . իբ . 24 ։ Երեմ . ի . 2 ։ Յօհ . ժը . 22 ։
Գ Ղև . ժթ . 35 ։ բ Օր . իե . 1 , 2 ։ Յօհ . է . 51 ։
Դ Գլ . իդ . 17 ։
Ե Ել . իբ . 28 ։ Ժող . ժ . 20 ։ բ Պետ . բ . 10 ։ Յուդ . 8 ։
Զ Գլ . իզ . 5 ։ Փիլ . գ . 5 ։
Ե Գլ . իդ . 15 , 21 ։ իզ . 6 ։ իը . 20 ։
Ը Մատ . իբ . 23 ։ Մար . ժբ . 18 ։ Ղու . ի . 27 ։
Թ Գլ . իե . 25 ։ իզ . 31 ։
Ժ Գլ . իբ . 7 , 17 , 18 ։
* Ոմանք՝ Աստուծոյ հետ չմարտընչինք ։

11 յափշտակեն՝ ու բերդը բերեն ։ Ի Եւ հետևեալ
գիշերը Տէրը անոր քովը կայնեցաւ՝ ու ըսաւ . Քա-
ջասի՛րտ եղիր՝ Պօ՛ղոս . վասն զի ինչպէս որ Երու-
սաղեմի մէջ ինծի համար վկայեցիր , անանկ պէտք
է քեզի՝ որ Հռովմայ մէջ ալ վկայես ։
12 Ու երբոր առտու եղաւ , Լ Հրէաներէն ոմանք
միաբանեցան , ու ինքզինքնին անէծքի տակ դրին ,
ըսելով որ չուտեն ու չխմեն՝ մինչև որ Պօղոսը
13 սպաննեն ։ Եւ քառսունէն աւելի էին՝ որ ասս եր-
14 դումը իրարու հետ ըրին . Որ ասոնք քահանայա-
պետներուն և ծերերուն գացին՝ ու ըսին . Անէծ-
քով անիծեցինք անձերնիս՝ որ բան մը չուտենք
15 մինչև որ Պօղոսը սպաննենք ։ Ուստի դուք ժո-
ղովքին հետ մէկտեղ հազարապետին իմացուցէ՛ք
որ վաղը անիկայ ձեզի իջեցընէ , որպէս թէ դուք
աւելի ճիշդ քննութիւն ընել կ'ուզէք անոր վրա-
յով . և մենք անոր մօտ գալէն առաջ պատրաստ
16 ենք զանիկայ սպաննելու ։ Եւ Պօղոսին քրոջը որ-
դին երբոր ասս դաւաճանութիւնը լսեց , եկաւ բեր-
17 դը մտաւ , ու Պօղոսին պատմեց ։ Պօղոս ալ հա-
րիւրապետներուն մէկը իրեն կանչելով՝ ըսաւ . Ասս
պատանին հազարապետի՛ն տար , ինչու որ բան մը
18 ունի անոր իմացընելու ։ Ան ալ առաւ զանիկայ և
տարաւ հազարապետին՝ ու ըսաւ . Բանտարկեալ
Պօղոսը զիս կանչեց , և աղաչեց որ ասս պատանին
19 քեզի բերեմ , որ քեզի խօսելիք ունի ։ Եւ հազա-
րապետը անոր ձեռքէն բռնելով մէկդի գնաց . ու
հարցուց թէ՝ Ի՞նչ բան ունիս ինծի իմացընելու ։
20 Եւ անիկայ ըսաւ . Ի Հրէաները միաբանեցան
քեզի աղաչելու՝ որ վաղը Պօղոսը ատեանը իջեցը-
նես , որպէս թէ կ'ուզեն աւելի ճիշդ քննութիւն
21 մը ընել անոր վրայով . Բայց դուն անոնց մտիկ
չընես . ինչու որ անոնցմէ քառսունէն աւելի մար-

Ի Գլ . ժը . 9 ։ իէ . 23 , 24 ։
Լ Հմր 21 , 30 ։ Գլ . իե . 3 ։
Ի Հմր 12 ։

դիկ դարանամուտ եղած են անոր համար, որոնք
ինքզինքնին անէծքի տակ դրին՝ որ չուտեն ու
չխմեն, մինչև որ անիկայ սպաննեն. ու հիմա
22 պատրաստ են, և քու հրամանիդ կը սպասեն: Ան
ատենը հազարապետը պատանին ճամբեց, պա-
տուիրելով թէ Մէկու մը մի՛ ըսեր՝ որ ասա բանը
ինծի իմացուցիր:
23 Եւ հարիւրապետներէն երկուքը կանչեց՝ ու ը-
սաւ. Երկու հարիւր զինուոր պատրաստեցէք, ու
եօթանասուն ձիաւոր, և երկու հարիւր գեղար-
դաւոր, որ մինչև Կեսարիա երթան գիշերուան
24 ժամը իրեքին. Եւ գրաստներ պատրաստեցէք, որ
Պօղոսը հեծցընեն ու ապահովութեամբ Փելիքս
25 կուսակալին տանին: Եւ թուղթ մը գրեց ասա օրի-
26 նակին պէս: Կղօդիոս Լիւսիաս՝ պատուական Փե-
27 լիքս կուսակալիդ ողջոյն: ԺԱս մարդը Հրէանե-
րէն բռնուեր էր, և անոնցմէ պիտի սպաննուէր.
իսկ ես զինուորներով վրայ հասած՝ ազատեցի զա-
28 նիկայ, իմանալով որ Հռովմայեցի է: Եւ կու-
զելով պատճառը գիտնալ՝ որուն համար ատոր
վրայ ամբաստանութիւն կ՚ընէին, իջեցուցի ատի-
29 կայ անոնց ատեանը. Որ գտայ ամբաստանուած
հ իրենց օրէնքին վերաբերեալ խնդիրներու համար.
ՅԵ մեռնելու կամ կապուելու արժանի յանցանք
30 մը չունէր: ՂՈւ երբոր լուր առի որ Հրէայք ատ
մարդուն համար որոգայթ պիտի լարեն, իսկոյն
քեզի խրկեցի, ճ հրաման ընելով ամբաստանողնե-
րուն ալ՝ որ քու առջևդ խօսին ատոր վրայով. Ո՛ղջ
եղիր:
31 Զինուորներն ալ իրենց հրամայուածին հա-
մեմատ առին Պօղոսը՝ ու գիշերով Անտի-
32 պատրոս տարին: Եւ հետևեալ օրը թողու-

ԺԱ Գլ. իա. 33: իդ. 7:
ԻԲ Գլ. իբ. 30:
հ Գլ. ժը. 15: իե. 19:
ՅԵ Գլ. իզ. 31:
ՂԵՄ 20:
ճ Գլ. իդ. 8: իե. 6:

ցին ձիաւորները անոր հետը երթալու, ու իրենք
33 բերդը դարձան: Անոնք ալ Կեսարիա մտան, ու
թուղթը կուսակալին տուին. և Պօղոսը անոր
34 առջևը կայնեցուցին: Երբոր կարդաց, հարցուց
թէ ո՛ր գաւառէն է. և իմանալով որ մ Կիլիկիա-
35 յէն է, ըսաւ. ՅՊիտի լսեմ քեզի՝ երբոր քու
ամբաստանողներդ ալ գան. և հրաման ըրաւ՝ որ
զանիկայ ն Հերովդեսին պալատը պահեն:

ԳԼ. ԻԴ

1 Պօղոս՝ Տերտիւղոսէն ամբաստանուած՝ 10 պատասխան կու
տայ իր վարքին և վարդապետութեանը համար. 24 կը քա-
րոզէ զՔրիստոս՝ կուսակալին ու անոր տիկնոջը: 26 Կուսա-
կալը կը յուսայ կաշառք առնել Պօղոսէն. 27 վերջապէս իր
պաշտօնէն ելլելով՝ Պօղոսը կապուած կը թողու:

1 Եւ — հինգ օրէն ետքը բԱնանիա քահանայապե-
տը ծերերուն հետ՝ ու Տերտիւղոս անուն ճար-
տասանի մը հետ իջաւ. և ասոնք կուսակալին իմա-
ցուցին իրենց ամբաստանութիւնը Պօղոսին դէմ:
2 Ու երբոր կանչեցին անիկայ, Տերտիւղոս սկսաւ
ամբաստանել՝ ու ըսել. Որովհետև քու ձեռքովդ
շատ խաղաղութիւն, ու քու խնամքովդ ասա ազգին
բաներուն աղէկ կարգադրութիւնը կը վայելենք,
3 Ամէն կերպով ու ամէն տեղ բոլորովին գոհ ըլլա-
լով՝ շնորհակալ ենք՝ ո՛վ պատուական Փելիքս:
4 Բայց չըլլայ որ ալ աւելի ձանձրութիւն տամ
քեզի, կ՚աղաչեմ որ քու քաղցրութեամբդ մեզի
ականջ դնես, որ համառօտաբար պիտի խօսինք:
5 ԳԻնչու որ մենք ասա մարդը գտանք ապականիչ և
խռովարար բոլոր Հրէաներուն՝ որ աշխարհիս մէջ
6 են, և Նազովրեցւոց աղանդին առաջնորդ. ԴՈր
տաճարն ալ ուզեց պղծել. որն որ բռնեցինք,

մ Գլ. իա. 39:
յ Գլ. իդ. 1, 10: իե. 16:
ն Մատ. իէ. 27:
ա Գլ. իա. 27:
բ Գլ. իգ. 2, 30, 35: իե. 2:
գ Ղու. իդ. 2: Գլ. զ. 13: ժզ. 20: ժէ. 6: իա. 28: ա Պետ. բ. 12, 15:
դ Գլ. իա. 28:

Ի ու մեր օրէնքին համեմատ ուզեցինք դատաստանը
7 ընել. Բայց Ղ Լիւսիաս հազարապետը եկաւ մեծ
8 բռնութեամբ մեր ձեռքէն առաւ, Եւ Ի հրաման
ըրաւ՝ որ անոր դատախազները քեզի գան, որն որ
դուն քննելով՝ կարող պիտի ըլլաս տեղեկանալ
ան ամէն բաներուն, որոնց համար մենք ամբաս-
9 տանութիւն կ՚ընենք ատոր վրայ: Հրէաներն ալ
ամէնը մէկ եղած՝ ըսին թէ Այդպէս է:
10 Պատասխան տուաւ Պօղոս՝ (երբոր կուսակալը
անոր աչք ըրաւ որ խօսի.) Գիտնալով որ շատ
տարիներէ հետէ դուն աս ազգին դատաւորն ես,
աւելի յօժարութեամբ ինծի վերաբերեալ բանե-
11 րուն համար պատասխան կու տամ. Որովհետև
կրնաս գիտնալ որ ես տասուերկու օրէն աւելի չէ՝
քանի որ Երուսաղէմ ելայ Ը երկրպագութիւն ընե-
12 լու: Բ Եւ զիս տաճարին մէջ մէկու մը հետ վիճա-
բանութիւն ընելու վրայ՝ կամ բազմութիւնը մէկ-
տեղ ժողված չգտան, ո՛չ ալ ժողովարաններուն
13 մէջ, Եւ ոչ քաղաքին մէջ. ոչ ալ կրնան ա-
պացուցանել ան բաները, որոնց համար հիմա ամ-
14 բաստանութիւն կ՚ընեն ինծի դէմ: Բայց աս կը
խոստովանիմ քեզի՝ թէ Ժ ան ճամբուն համեմատ՝
որ ասոնք հերձուած կ՚ըսեն, ես անանկ կը պաշ-
տեմ իմ Ի հայրենի Աստուածս, հաւատալով ան
ամէն բաներուն՝ որ Լ օրինաց և մարգարէից մէջ
15 գրուած են: Ի Եւ յոյս ունիմ առ Աստուած՝ ին-
տոր որ ատոնք ալ ակնկալութիւն ունին, որ մե-
ռելոց յարութիւն պիտի ըլլայ, Ծ թէ՛ արդարնե-
16 րուն և թէ մեղաւորներուն: Կ Եւ ես աս բանիս
համար կը ջանամ, որ ամէն ատեն մաքուր

Ի Յօհ. ժը. 31:
Ղ Գլ. իա. 33:
Ի Գլ. իգ. 30:
Ը Հմր 17: Գլ. իա. 26:
Բ Գլ. իե. 8: իը. 17:
Ժ Տես Ամով. ը. 14: Գլ. թ. 2:
Ի բ Տիմ. ա. 3:
Լ Գլ. իզ. 22: իը. 23:
Ի Գլ. իգ. 6: իզ. 6, 7: իը. 20:
Ծ Դան. ժբ. 2: Յօհ. ե. 28, 29:
Կ Գլ. իգ. 1:

խղճմտանք ունենամ Աստուծոյ առջևը՝ ու մարդոց
17 առջևը: Արդ՝ ես շատ տարիներէ ետև Հ եկայ իմ
ազգիս ողորմութիւններ բերելու, ու ընծաներ
18 տալու. Յ Ասանկով քանի մը Ասիացի Հրէաներ
զիս տաճարին մէջը մաքրուած գտան՝ ո՛չ բազմու-
19 թիւնով և ո՛չ ամբոխով, Ղ Որ անոնց պէտք էր
առջևդ գալ՝ ու ամբաստանութիւն ընել, թէ որ
20 իմ վրայովս ըսելու բան մը ունէին. Կամ թէ ա-
սոնք իրենք թող ըսեն՝ ի՛նչ անիրաւութիւն գտան
21 իմ վրաս, երբոր ատեանը կայներ էի. Միայն թէ
աս մէկ խօսքիս համար՝ որ երբ մէջերնին կայներ էի,
կանչեցի թէ, Ճ Մեռելոց յարութեանը համար ես
22 այսօր ձեզմէ կը դատուիմ: Եւ Փելիքս ուրիշ
անգամի թողուց անոնք. ինչու որ աղէկ տեղե-
կութիւն ունէր ան ճամբուն վրայով. ու ըսաւ.
Երբոր Մ Լիւսիաս հազարապետը հոս իջնէ, պիտի
23 քննեմ ձեր գործը: Եւ հարիւրապետին հրաման
ըրաւ որ զանիկայ պահէ, և ընդարձակութիւն
տայ, Յ ու իրեններէն մէկը չարգիլէ անոր սպասա-
ւորութիւն ընելէն կամ անոր քովը երթալէն:
24 Եւ քանի մը օրէն ետև Փելիքս եկաւ իր Դրու-
սիղա կնկանը հետ՝ որ Հրէայ էր, ու Պօղոսը
կանչել տուաւ, և լսեց անկէ ան հաւատքին
25 համար՝ որ Քրիստոս Յիսուսի վրայ է: Ու երբոր
անիկայ արդարութեան՝ ու ժուժկալութեան՝ և
գալու դատաստանին վրայով կը խօսէր, Փելիքս
զարհուրելով պատասխան տուաւ. Դուն հիմա
գնա՛, ու երբոր ժամանակ ունենամ՝ ես քեզ նորէն
26 կը կանչեմ: Նաև յոյս ունէր՝ որ Ն Պօղոսին կող-
մէն իրեն ստակ * տրուի, անոր համար շատ ան-

Հ Գլ. ժա. 29, 30: ի. 16:
Հռով. ժե. 25: բ Կոր. ը. 4: Գաղ. բ. 10:
Յ Գլ. իա. 26, 27: իզ. 21:
Ղ Գլ. իգ. 30: իե. 16:
Ճ Գլ. իգ. 6: իը. 20:
Մ Հմր 7:
Յ Գլ. իէ. 3: իը. 16:
Ն Ել. իգ. 8:
* Ոմանք՝ տրուի, որ զանիկայ արձակէ,

դամ կանչել կու տար զանիկայ՝ ու հետը կը խօ-
27 սակցէր ։ Բայց երկու տարի որ եղաւ, Փելիքսին
տեղը Պորկիոս Փեստոսը եկաւ. Փելիքս ալ
ՀԸ Հրէաներուն շնորհք ընել ուզելով, Պօղոսը
կապուած թողուց ։

ԳԼ. ԻԵ

2 Հրէայք Պօղոսին դէմ ամբաստանութիւն կ'ընեն Փեստոսին
առջևը ։ 8 Պօղոս պատասխան կու տայ, 11 և կայսրին կը
բողոքէ ։ 14 Եղբը Փեստոս անոր գործը կը պատմէ Ագրիպ-
պաս թագաւորին, 23 և Պօղոսը անոր առջևը բերել տալով,
25 կը ծանուցանէ թէ անիկայ մահուան արժանի բան մը
ըրած չէ ։

1 Արդ՝ երբոր Փեստոս իր իշխանութիւնը գաւառը
հասաւ, իրեք օրէն ետև Կեսարիայէն Երուսա-
2 ղէմ ելաւ ։ Եւ քահանայապետը ու Հրէից
գլխաւորները անոր իմացուցին իրենց ամբաստանու-
3 թիւնը Պօղոսին դէմ, Եւ կ'աղաչէին իրեն՝ ու
շնորհք կը խնդրէին անոր դէմ, որ զանիկայ Ե-
րուսաղէմ բերել տայ. Բ ու իրենք դարան կը
պատրաստէին ճամբուն մէջ զանիկայ սպաննելու ։
4 Բայց Փեստոս պատասխան տուաւ, որ Պօղոսը
Կեսարիայի մէջ պահուի, և որ ինքը շատ չան-
5 ցած հոն պիտի երթար ։ Ուստի ձեզմէ որոնք որ
կարող են՝ ըսաւ, Իմ հետս թող իջնեն, Գ և թէ
որ ան մարդուն վրայ յանցանք մը կայ, թող անոր
6 դէմ ամբաստանութիւն ընեն ։ Եւ հոն ութը
կամ տասը օրէն աւելի չկենալով, Կեսարիա
իջաւ. ու հետևեալ օրը ատեանը նստելով՝ հրա-
7 ման ըրաւ որ Պօղոսը բերեն ։ Ու երբոր անիկայ
եկաւ, Երուսաղեմէն իջնող Հրէաները անոր բո-
լորտիքը կայնելով, Դ շատ ու ծանր ամբաստանու-
թիւններ կը բերէին Պօղոսին դէմ, որոնք չէին

ՀԸ Ել. իդ. 2 ։ Գլ. ժբ. 3 ։ իե. 9, 14 ։
Ա Գլ. իդ. 1 ։ Հմր 15 ։
Բ Գլ. իդ. 12, 15 ։
Գ Գլ. ժը. 14 ։ Հմր 18 ։
Դ Մար. ժե. 3 ։ Ղու. իգ. 2, 10 ։ Գլ. իդ. 5, 13 ։

8 կրնար ապացուցանել. Ինչու որ Պօղոս պատաս-
խան կու տար թէ, Ե Ես ո՛չ Հրէաներուն օրէն-
քին՝ և ո՛չ տաճարին՝ ո՛չ ալ կայսրին դէմ յան-
9 ցանք մը ըրած եմ ։ Բայց Փեստոս Ղուզելով
որ Հրէաներուն շնորհք ընէ, պատասխան տուաւ
Պօղոսին ու ըսաւ. Է կ'ուզե՞ս Երուսաղէմ ելլել,
և հոն ատ բաներուն վրայով իմ առջևս դատուիլ ։
10 Պօղոս ալ ըսաւ. Կայսրին ատեանը կայներ եմ,
ուր որ պէտք է ինծի դատուիլ. ես Հրէաներուն
անիրաւութիւն մը ըրած չեմ, ինչպէս որ դուն ալ
11 աղէկ գիտես ։ Ը Քանզի թէ որ անիրաւութիւն
մը և մահուան արժանի բան մը ըրած եմ, ես մեռ-
նելէն չեմ քաշուիր. բայց թէ որ չկայ իմ վրաս ան
բաներէն մէկն ալ՝ որոնց համար ասոնք ինծի դէմ
ամբաստանութիւն կ'ընեն, մէկը չկրնար զիս ա-
12 տոնց շնորհել. Թ կայսրին կը բողոքեմ ։ Ան ա-
տենը Փեստոս խորհրդականաց հետ խօսելով՝ պա-
տասխան տուաւ թէ, Կայսրին բողոքեցիր, կայս-
րին պիտի երթաս ։
13 Եւ քանի մը օր անցնելէն ետև՝ Ագրիպպաս թա-
գաւորը և Բերինիկէն Կեսարիա եկան՝ Փեստոսը
14 ողջունելու ։ Եւ շատ օրեր որ հոն անցուցին,
Փեստոս՝ Պօղոսին համար թագաւորին իմացուց՝
ու ըսաւ. Ժ Հոս մարդ մը կայ՝ որն որ Փելիքս
15 բանտարկուած թողուցեր է, Ի Որուն վրայով՝
երբոր Երուսաղէմ գացի, քահանայապետները ու
Հրէից ծերերը իմացուցին ինծի. և կը խնդրէին
որ անոր դէմ դատապարտութեան վճիռ տրուի.
16 Լ Որոնց պատասխան տուի՝ թէ Հռովմայեցւոց
սովորութիւնը չէ՝ մարդ մը կորստեան շնորհել,

Ի Գլ. զ. 13 ։ իդ. 12 ։ իը. 17 ։
Ղ Գլ. իդ. 27 ։
Ե Հմր 20 ։
Ը Հմր 25 ։ Գլ. ժը. 14 ։ իդ. 29 ։ իզ. 31 ։
Թ Գլ. իզ. 32 ։ իը. 19 ։
Ժ Գլ. իդ. 27 ։
Ի Հմր 2, 3 ։
Լ Հմր 4, 5 ։

մինչև որ ամբաստանուածը ամբաստանողները դիմացը չունենայ , ու ան ամբաստանութեանը պատասխան տալու պատեհութիւն չտրուի իրեն :
17 Ուստի երբոր անոնք իմ հետս հոս եկան , Համենեւին չուշացուցի , հապա հետեւեալ օրը առանց
18 նստելով՝ հրամայեցի որ մարդը բերին . Ընոր դատախազները ալ ներկայանալով , իմ կասկած ըրած չարագործներէս մէկն ալ չտեսան բերին .
19 Հապա մէկ քանի խնդիրներ ունէին անոր հետ իրենց կրօնքին վրայ , և Յիսուս անուանով մեռածի մը վրայ , որուն համար Պօղոս կ'ըսէր թէ կենդա-
20 նի է : Ու երբոր տարակուսանքի մէջ էի այս բանիս քննութեանը վրայով , ըսի թէ՝ Կ'ուզե՞ս Երուսաղէմ երթալ , և հոն այս բաններուն համար
21 դատուիլ : Հայց Պօղոս երբոր բողոքեց՝ որ պահուի Սեհափառ Կայսրին դիմացը հլնելու , հրամայեցի որ զինքը պահեն՝ մինչև որ կայսրին խրկեմ :
22 Եւ Ագրիպպաս ըսաւ Փեստոսին . Էս ալ կ'ուզէի այս մարդը մօտիկ լսել . ան ալ ըսաւ . Վաղը մօտիկ կ'լսես :
23 Ու հետեւեալ օրը երբոր Ագրիպպաս ու Բերնիկէ մեծ հանդէսով եկան՝ ու առանց մտան հազարապետներով՝ և քաղաքին պատուաւոր մարդիկներովը մէկտեղ , Փեստոս ալ հրամայեցի բեր-
24 լով՝ բերին Պօղոսը : Եւ ըսաւ Փեստոս . Ագրիպպա արքայ՝ և դուք ալ բոլոր մարդիկ որ մեր հետս էք , տեսիկայ կը տեսնէք . սորա վրայով Հրէից բոլոր բազմութիւնը ինծի ներկայացան Երուսաղէմի մէջ և հոս ալ , ու կ'աղաղակէին թէ՝
25 Պէտք չէ որ ալ աւելի ողջ մնայ : Հայց ես որ հասկըցայ թէ դանիկայ մեռնելու արժանի բան մը

ե Հմր 6 ։
զ ԳԼ · ԺԸ · 15 ։ ԻԳ · 29 ։
է ԳԼ · Թ · 15 ։
ը Հմր 2 , 3 , 7 ։
թ ԳԼ · ԻԸ · 22 ։
ժ ԳԼ · ԻԸ · 9 , 29 ։ ԻԶ · 31 ։

ըրած չէ , ճև ինքը որ Սեհափառ Կայսրին բողո-
26 քեց , որոշեցի որ խրկեմ զանիկայ . Որուն հա-
մար մէկ հաստատ բան մը չունիմ գրելու իմ տի-
րոջս . ուստի առիկայ ձեր առջևը բերի , և մա-
նաւանդ քու առջևդ՝ ով Ագրիպպաս արքայ , որ-
պէս զի քննութիւն ըլլալէն ետև՝ գրելու բան մը
27 ունենամ : Վասն որ ինծի անվայել կ'երևնայ՝ որ
մէկ բանտարկեալ մը խրկեմ , և անոր վրայ
դրուած յանցանքները չիմացընեմ :

ԳԼ . Ի.Ջ

2 Պօղոս՝ Ագրիպպասին առջևը կը պատմէ իր վարքը իր տղայութենէն ՚ի վեր , 12 և հրաշքով իր դարձի գալը ու առաքելական պաշտօնին կանչուիլը : 24 Փեստոս յիմար կը կոչէ զՊօղոս , բայց անիկայ պարկեշտութեամբ կը պատասխանէ : 28 Ագրիպպաս գրեթէ կը համոզուի քրիստոնեայ ըլլալու : 31 Երկրի ժողովականները կը խոստովանին անոր անմեղ ըլլալը :

1 Եւ Ագրիպպաս ըսաւ Պօղոսին . Քեզի՝ որ դուն քեզի համար խօսիս . ան ատենը Պօղոս
ձեռքը երկընցընելով՝ իրեն համար պատասխան
2 տուաւ : Իմ վրաս ըրած բոլոր ամբաստանութիւններուն համար ով Ագրիպպաս արքայ՝ ես ինձ երանելի կը սեպեմ , որ այսօր քու առջևդ
3 պատասխան պիտի տամ : Մանաւանդ որ դուն Հրէաներուն բոլոր սովորութիւնները և խնդիրները աղէկ գիտես . անոր համար կ'աղաչեմ որ եր-
4 կայնամտութեամբ ինծի մօտիկ լսես : Երդ՝ իմ մանկութենէս ՚ի վեր իմ ինչպէս ապրելուս՝ սկիզբէն Երուսաղէմ իմ ազգիս մէջը ըլլալովս , բոլոր
5 Հրէաները տեղեակ են : Վանզի առաջուց ՚ի վեր գիտեն , (թէ որ ուզեն վկայել ,) – որ մեր կրօնքին պինտ զգուշաւոր ձամբուն պէս ապ-
6 րիլուկս եմ , Եւ հիմա ապիհանձ կեցեր կը

ճ Հմր 11 , 12 ։
– ԳԼ · ԻԲ · 3 ։ ԻԳ · 6 ։ ԻԴ · 15 , 21 ։ ՓԼ · Գ · 5 ։
բ ԳԼ · ԻԳ · 6 ։

դատուիմ՝ Աստուծմէ մեր հայրերուն եղած ֆ խոստ-
7 մունքին յոյսին համար. Որ Դ մեր տասուերկու
ցեղը անդադար Ի գիշեր ու ցորեկ պաշտելով՝ Ղ կը
յուսան անոր հասնելու. Ես աս յոյսին համար
Հրէաներէն կ'ամբաստանուիմ՝ ո՛վ Ագրիպպաս
8 արքայ: Ի՞նչ. չհաւատալո՞ւ բան կ'երևնայ
ձեզի՝ թէ Աստուած մեռելները կը յարուցանէ:
9 Ի Ես ինքնս ալ ինծի պարտք կը սեպէի Յիսուս
Նազովրեցիին անուանը դէմ շատ բաներ ընել.
10 Ը Որ ըրի ալ Երուսաղեմի մէջ. և Բ քահանայա-
պետներէն իշխանութիւն առած՝ սուրբերէն շատե-
րը բանտարկեցի, ու անոնց սպաննուած ատենը
11 հաւանութիւն տուի: Ժ Եւ բոլոր ժողովարան-
ներուն մէջը շատ անգամ զանոնք պատժելով՝ կը
բռնադատէի որ հայհոյեն, և անոնց դէմ սաստիկ
կատղած՝ մինչև օտար քաղաքները կը հալածէի:
12 Ի Ասանկով երբոր Դամասկոս ալ կ'երթայի՝ քա-
հանայապետներէն իշխանութիւն ու հրաման ա-
13 ռած, Կէս օրուան ատենը ճամբուն վրայ՝ ո՛վ ար-
քայ, երկինքէն լոյս մը տեսայ արևին լուսաւո-
րութենէն աւելի՝ բոլորտիքս ծագած, նաև անոնց
14 բոլորտիքը՝ որ իմ հետս կ'երթային: Ու երբոր
մենք ամէնքս գետինը ինկանք, ձայն մը լսեցի որ
Եբրայական լեզուով ինծի կ'ըսէր. Սաւո՛ւղ՝ Սաւ-
ուղ, ինչո՞ւ զիս կը հալածես. դժուար բան է
15 քեզի խթանի դէմ կից զարնել: Ես ալ ըսի.
Դուն ո՞վ ես՝ Տէ՛ր. և անիկայ ըսաւ. Ես եմ Յի-

ֆ Ծն. գ. 15; իբ. 18; իզ. 4; խթ. 10; բ Օր. ժը. 15; բ Թագ. է. 12; Սաղ. ճլբ. 11; Ես. գ. 2; է. 14; թ. 6; խ. 10; Երեմ. իդ. 5; լգ. 14, 15, 16; Եզեկ. լգ. 23; լէ. 24; Դան. թ. 24; Միք. է. 20; Գլ. ժգ. 32; Հռով. ժե. 8; Տիտ. բ. 13;

Դ Յակ. ա. 1;
Ի Ղու. բ. 37; ա Տիմ. ե. 5; ա Թես. գ. 10;
Ղ Փիլ. գ. 11;
Ի Յօհ. ժզ. 2; ա Տիմ. ա. 13;
Ը Գլ. ը. 3; Գաղ. ա. 13;
Ը Գլ. թ. 14, 21; իբ. 5;
Ժ Գլ. իբ. 19;
Ի Գլ. թ. 3; իբ. 6;

16 սուսը՝ որ դուն կը հալածես. Բայց ելի՛ր ու ոտքիդ
վրայ կայնէ. ինչու որ ասոր համար քեզի երևցայ,
Լ որ քեզ ձեռք առնեմ պաշտօնեայ և վկայ ընելու
ան բաներուն՝ որ տեսար, ու ան բաներուն՝ որոնց-
17 մով պիտի երևնամ քեզի, Ք Եզ ազատելով ատ
ժողովուրդէն ու հեթանոսներէն, Ի որոնց հիմա
18 քեզ կը խրկեմ, Ծ Անոնց աչքերը բանալու,
Կ խաւարէն՝ լոյսի, ու Սատանայի իշխանութենէն՝
Աստուծոյ դարձընելու, Հ որ անոնք մեղաց թո-
ղութիւն առնեն, Ձ և սուրբերուն հետ Ղ մասնակից
19 ըլլան՝ ինծի հաւատալով: Ուստի Ագրիպպա՛ս
արքայ՝ ան երկնային տեսիլքին անհնազանդ չեղայ
20 ես. Ճ Հապա առաջ Դամասկոս ու Երուսաղէմ
եղողներուն, և բոլոր Հրէաստանի երկիրը ու հե-
թանոսներուն քարոզեցի որ ապաշխարեն, ու Ա-
ստուծոյ դառնան, Մ և ապաշխարութեան արժա-
21 նաւոր գործքեր գործեն: Ես պատճառով Յ Հը-
րէաները զիս տաճարին մէջը բռնեցին, և կը ջա-
22 նային որ սպաննեն: Սակայն Աստուծմէ օգնու-
թիւն հասնելով՝ մինչև աս օրս ողջ մնացի, պզտի-
կին ու մեծին վկայութիւն տալով, բան մը չզրու-
ցելով ան բաներէն դուրս՝ որ Ն մարգարէները և
23 Շ Մովսէս խօսեցան թէ պիտի ըլլային. Ո Թէ
Քրիստոս պիտի չարչարուէր, Չ և թէ անիկայ
պինտ առաջ մեռելներէն յարութիւն առած՝ Ղ լոյս

Լ Գլ. իբ. 15;
Ի Գլ. իբ. 21;
Ծ Ես. լե. 5; խբ. 7; Ղու. ա. 79; Յօհ. ը. 12; բ Կոր. գ. 4; Եփե. ա. 18; ա Թես. ե. 5;
Կ բ Կոր. զ. 14; Եփե. գ. 18; ե. 8; Կող. ա. 13; ա Պետ. բ. 9, 25;
Հ Ղու. ա. 77;
Ձ Գլ. ի. 32;
Ղ Եփե. ա. 11; Կող. ա. 12;

Ճ Գլ. թ. 20, 22, 29; ժա. 26; ժգ. ժդ. ժզ. ժէ. ժը. ժթ. ի. իա;
Մ Մատ. գ. 8;
Յ Գլ. իա. 30, 31;
Ն Ղու. իդ. 27, 44; Գլ. իդ. 14; իը. 23; Հռով. գ. 21;
Չ Յօհ. ե. 46;
Ո Ղու. իդ. 26, 46;
Չ ա Կոր. ժե. 20; Կող. ա. 18; Յայտ. ա. 5;

պիտի քարոզէր ժողովուրդին ու հեթանոսներուն ։
24 Եւ քանի որ անիկայ ասանկ պատասխան կու
տար իրեն համար , Փեստոս բարձր ձայնով մը ը-
սաւ . Հ Կը խելագարիս Պօղոս . շատ կարդացո-
25 ղութիւնդ քեզ կը յիմարեցընէ ։ Պօղոս ալ
ըսաւ . Ես չեմ խելագարիր՝ ո՛վ պատուական
Փեստոս , հապա ճշմարտութեան և զգաստութեան
26 խօսքեր կը զրուցեմ ։ Քանզի աս բաները թա-
գաւորը գիտէ , որուն առջևը ես ալ համարձակ կը
խօսիմ . ինչու որ չեմ կարծեր թէ ասոնցմէ մէկ
բան մը անկէ ծածկուած ըլլայ . վասն զի աս բանը
27 մէկ անկիւնի մը մէջ եղած չէ ։ Մարգարէներուն
կը հաւատա՞ս Ագրիպպա՛ս արքայ . գիտեմ որ կը
28 հաւատաս ։ Եւ Ագրիպպաս ըսաւ Պօղոսին .
Քիչ մնաց որ զիս համոզես քրիստոնեայ ըլլալու ։
29 Պօղոս ալ ըսաւ . Աստուծմէ կը խնդրէի որ թէ
քիչով և թէ շատով՝ չէ թէ մինակ դուն , հապա
ամէնքն ալ՝ որ այսօր ինծի կը լսեն , անանկ ըլլան
ինտոր որ ես եմ , աս կապերէս 'ի զատ ։
30 Ոտքի վրայ ելաւ թագաւորը և կուսակալը ու
Բերինիկէն , և անոնք որ իրենց հետը նստեր էին ։
31 Ու դուրս ելլելէն ետև , իրարու հետ խօսեցան ու
ըսին թէ , Ա՛ս մարդը մեռնելու կամ կապուելու
32 արժանի բան մը չըներ ։ Ագրիպպաս ալ Փեստոսին
ըսաւ . Կարելի էր աս մարդը արձակել , Հ թէ որ
կայսրին բողոքած չըլլար ։

պ Ղու . բ . 32 ։
Հ դ Թագ . թ . 11 ։ Յոհ . ժ . 20 ։ ա Կոր . ա . 23 ։ բ . 13 , 14 ։ դ . 10 ։
ա Կոր . է . 7 ։
ա Գլ . իգ . 9 , 29 ։ իե . 25 ։
Հ Գլ . իե . 11 ։

ԳԼ . ԻԷ

1 Պօղոս նաւով ճամբայ կ'ելլէ Հռովմ երթալու . 10 կը նա-
խաձայնէ ճամբուն վտանգները , 11 բայց իր խօսքին չեն հա-
ւատար ։ 14 Սակայն ալէկոծութեան կը պատահին , 41 և
նաւաբեկութիւն կը կրեն , 44 բայց ամէնքն ալ անվտանգ
ցամաքը կ'ելլեն ։

1 Երբոր ՚ որոշուեցաւ որ նաւով Իտալիա երթանք ,
Պօղոս և ուրիշ քանի մը կապուածներ յանձ-
նեցին հարիւրապետի մը՝ որուն անունը Յուլիոս
2 էր , Սեբաստեան գունդէն ։ Եւ մէկ Անդրամին-
տացի նաւ մը մտնելով՝ ճամբայ ելանք , ու Ասիայի
կողմերէն պիտի նաւէինք . Թեսաղոնիկէէն եղող
Բ Արիստարքոս Մակեդոնացին ալ մեր հետն էր ։
3 Եւ հետևեալ օրը Սիդոն իջանք . ու Յուլիոս
մարդասիրութիւն ցուցընելով Պօղոսին՝ Գ հրաման
տուաւ որ բարեկամներուն երթայ , ու դարման
4 գտնէ ։ Եւ անկէ ելլելով՝ Կիպրոսին վարի կողմէն
5 նաւեցինք՝ հովը դէմ ըլլալուն համար ։ Ետքը
Կիլիկիայի ու Պամփիւլիայի ծովուն մէջտեղէն
6 նաւելով՝ Լիկիայի Միռա ԴԱՂԱՔԸ իջանք ։ Եւ
հարիւրապետը հոն Աղեքսանդրացի նաւ մը գտնե-
լով՝ որ Իտալիա կ'երթար , մեզ անոր մէջ մըտ-
7 ցուց ։ Եւ շատ օրեր կամաց կամաց նաւելով՝ հա-
զիւ թէ Կնիդոսին քովերը հասանք . և հովը մեզի
դէմ ըլլալով՝ Կրետէին վարի կողմէն Սաղմոնայի
8 քովէն նաւեցինք ։ Եւ դժուարաւ անկէ անցնելով՝
մէկ տեղ մը եկանք՝ , որ Գեղեցիկ նաւահանգիստ
կ'ըսուէր , որուն մօտ էր Ղասեա քաղաքը ։
9 Ու երբոր շատ ժամանակ անցաւ , և նաւին ճամ-
բայ ելլելն ալ վտանգաւոր էր , Դ ծոմին ատենն
ալ արդէն անցած ըլլալով , Պօղոս խրատ կու
10 տար , Եւ կ'ըսէր անոնց . Մարդիկ՝ ես կը տեսնեմ
որ աս նաւիս ճամբայ ընելը տառապանքով ու շատ
վնասով պիտի ըլլայ , չէ՛ թէ մինակ բեռին ու
11 նաւին՝ հապա մեր անձերուն ալ ։ Բայց հարիւրա-
պետը աւելի նաւապետին և նաւավարին մտիկ կ'ը-
12 նէր , քան թէ Պօղոսին խօսքերուն ։ Եւ որովհետև
ան նաւահանգիստը յարմար չէր ձմեռը հոն անցը-
նելու , շատերը խորհեցան անկէ երթալ , որ

ա Գլ . իե . 12 , 25 ։
Բ Գլ . ժթ . 29 ։
Գ Գլ . իգ . 23 ։ իը . 16 ։
Դ Ղև . իգ . 27 , 29 ։

գուցէ կարող ըլլան փիւնիկէ հասնելու ու ձմեռը հոն կենալու, որ Արեւելի նաւահանգիստ մըն է, ու դէպ 'ի հարաւ եւ արեւմտեան հիւսիս կը նայի։
13 Ու երբոր հարաւային մեղմ հով մը փչեց, կարծելով թէ իրենց դիտաւորութեանը հասեր են, ձամբայ ելան՝ ու Արեւելին քովերէն կ'անցնէին։
14 Ու շատ առնն չանցած՝ մրրկալից հով մը ելաւ ա-
15 նոր դէմ, որ Եւրակիկլոն կ'ըսուի։ Երբոր նաւը յափշտակուեցաւ, եւ հովին դէմ չկրցաւ դիմանալ,
16 թող տուած կ'երթայինք ու կու գայինք. Ու դէպ 'ի մէկ փոքր կղզիի մը եռնի կողմը դիմելով՝ որ Կղօդա կ'ըսուէր, հազիւ կրցանք մակոյկը բռնել.
17 Որն որ առին՝ ու օգնութիւններ գործածելով նաւը տակէն կապկպին. եւ վախնալով որ չըլլայ թէ *յորձանուտը իյնան, առագաստը իջեցուցած՝ ա-
18 նանկ կ'երթային ու կու գային։ Ու սաստիկ ալեկոծութեան մէջ որ էինք, հետեւեալ օրը բեռները
19 դուրս նետեցին։ Ու երրորդ օրը Ե նաւին գործիք-
20 ները ձեռքովիս դուրս նետեցինք։ Ու երբոր շատ օրեր ո՛չ արեւ՝ ո՛չ ալ աստղեր կ'երեւնային, եւ փոթորիկը քիչ չէր վրանիս, ալ բոլորովին մեր ա-
21 զատուելու յոյսը վերցաւ։ Ու որովհետեւ շատ օրերէ 'ի վեր անօթի էին, ան առնն Պօղոս ա-նոնց մէջը կայնելով՝ ըսաւ. Ա՛վ մարդիկ՝ պէտք էր ձեզի որ ինծի մտիկ ընէիք, ու Արեւէէն չելլէիք,
22 եւ աս տառապանքը ու վնասը չքաշէիք։ Ու հիմա ձեզ կը յորդորեմ որ սիրտ առնէք, քանզի ձեզմէ մէկուն անձին վնաս մը պիտի չըլլայ՝ բայց միայն
23 նաւին. Զ Քանզի որ աս գիշեր երեւցաւ ինծի ան Աստուծոյն հրեշտակը, որ ես անորն եմ՝ Է ու զա-
24 նիկայ կը պաշտեմ. Ու ըսաւ. Մի՛ վախնար Պօղոս՝ կայսրին դիմացը պէտք է որ ելլես դուն. եւ

* Կ՚ոռնդազուտը

Ե Ցոլը. ա. 5։

Ձ Գլ. իգ. 11։
Է Դան. զ. 16։ Հռով. ա. 9։
բ Տիմ. ա. 3։

ահա Աստուած քեզի շնորհեց ան ամէնը՝ որ քու
25 հետդ նաւին մէջն են։ Ասոնի մարդիկ՝ սիրտ առէք. Ընչու որ ես կը հաւատամ Աստուծոյ՝ որ ասանկ պիտի ըլլայ, ինչպէս որ ինծի զրուցուեցաւ.
26 Միայն թէ պէտք է որ Ը մէկ կղզի մը իյնանք։
27 Ու երբոր տասնուչորսերորդ գիշերն էր որ Ադրիական ծովուն մէջ կը տարուբերէինք, կէս գիշերին նաւավարները կը կարծէին թէ մէկ
28 երկրի մը մօտերը են. Ու գնտակը ձգելով՝ քսան դրկաչափ գտան. ու քիչ մըն ալ յառաջ երթալով՝ նորէն ձգեցին, և տասնուհինգ դրկաչափ գը-
29 տան. Ու վախնալով՝ որ չըլլայ թէ քարոտ տեղուանք իյնան, եռևի կողմէն չորս խարիսխ ձգե-
30 ցին, և առտու ըլլալուն կը փափաքէին։ Իսկ նաւավարները նաւէն փախչիլ ուզելով՝ մակոյկը ծովը իջեցուցին, պատճառելով որպէս թէ առջևի
31 կողմէն ալ խարիսխներ պիտի ձգեն։ Պօղոս ըսաւ հարիւրապետին ու զինուորներուն. Թէ որ ատոնք նաւին մէջը չկենան՝ դուք չէք կրնար ա-
32 զատիլ։ Ան առնն զինուորները մակոյկին չուանները կտրեցին, և թողուցին որ դուրս իյ-
33 նայ։ Ու երբոր առտու ըլլալու վրայ էր, Պօղոս կ'աղաչէր ամենուն որ կերակուր ուտեն, ըսելով. Այսօր տասնուչորս օր է՝ որ դուք սպասելով անօ-
34 թի մնացեր էք, ու բան մը կերած չէք։ Ասոր կ'աղաչեմ ձեզի որ կերակուր ուտէք. ինչու որ աս ալ ձեր ազատութեանը համար է, քանզի ձեզմէ
35 մէկուն գլխէն մազ մը պիտի չկորսուի։ Ու այսպէս ըսելով, հաց առաւ, ու Է ամենուն առջևը Աստուծմէ դոհացաւ, և կտրելով սկսաւ ուտել։
36 Ու ամէնն ալ սիրտ առին, ու իրենք ալ կերա-

Ը Գոր. ա. 45։ Հռով. դ. 20։ 21։ բ Տիմ. ա. 12։
Ը Գլ. իբ. 1։
Ժ գ Թագ. ա. 52։ Մատ. ժ.

30։ Գոր. ժբ. 7։ իա. 18։
Է ա Թագ. թ. 13։ Մատ. ժե. 36։ Մար. բ. 6։ Ցոհ. զ. 11։ ա Տիմ. դ. 3, 4։

37 կուր կերան ։ Եւ նաւին մէջը ամէնքս երկու հա-
38 րիւր եօթանասունուվեց հոգի էինք ։ Երբոր կըշ-
տացան կերակուրով՝ նաւը թեթևցուցին՝ ցորենը
ծովը թափելով ։
39 Ու երբոր առտու եղաւ , ցամաքը չէին ճանչ-
նար , միայն թէ մէկ ծոց մը կը նշմարէին որ ծո-
վեզերք ունէր , ու կը խորհէին որ եթէ կարելի է
40 նաւը անոր մէջը մխեն ։ Եւ խարիսխները կտրե-
լով՝ ծովը ձգեցին , ու ղեկերուն կապերը թուլ-
ցուցին , և առագաստը հովին բանալով՝ դէպ 'ի
41 ան ծովեզերքը կ'երթային ։ Եւ անանկ տեղ մը
իյնալով որ երկու կողմը ծով էր , և նաւը նստե-
ցուցին . և նաւին առջևի կողմը խրելով՝ անշարժ
մնաց , ու ետևի կողմը ալիքներուն սաստկու-
42 թենէն կը քակուէր ։ Զինուորներն ալ խոր-
հուրդ ըրին որ կապուածները սպաննեն , որ չըլ-
43 լայ թէ մէկը լողայ՝ ու փախչի ։ Բայց հարիւրա-
պետը որ Պօղոսը ազատել կ'ուզէր , արգիլեց
զանոնք ան խորհուրդէն , և հրաման ըրաւ՝ թէ
որոնք որ կրնան լողալ , թող անոնք առաջ նե-
44 տուին ու ցամաքը ելլեն . Եւ մնացածները՝ ոմանք
տախտակներով , և ոմանք նաւին ուրիշ բաներովը .
և այսպէս է ամէնը ազատեցան՝ ցամաքը ելան ։

ԳԼ . ԻԸ

1 Պօղոս և իր ընկերները՝ նաւաբեկութենէն ետքը մարդասի-
րութիւն կը տեսնեն բարբարոսներէն ։ 5 Իժ մը Պօղոսին
ձեռքը կը բռնէ , բայց չվնասեր ։ 8 Պօղոս շատ հիւանդներ
կը բժշկէ կղզիին մէջ . 11 ճամբայ կ'ելլէ Հռովմ երթալու .
17 կ'իմացընէ Հրէից՝ իր գալուն պատճառը . 24 իր քարո-
զութեամբը ոմանք կը հաւատան Քրիստոսի , ոմանք ալ չեն
հաւատար . 30 այսու ամենայնիւ երկու տարի կը քարոզէ
Հռովմայ մէջ ։

1 Ու երբոր ազատեցան՝ գիտցան որ ա ան կղզիին
անունը Մելիտէ էր . Բ և բարբարոսները քիչ

ա Բ Կոր . ժա . 25 ։
Բ Հմր 22 ։
ա Գլ . իէ . 26 ։
Բ Հռով . ա . 14 ։ ա Կոր . ժգ .
11 ։ Կող . գ . 11 ։

2 մարդասիրութիւն չցուցուցին մեզի . Ինչու որ
կրակ վառեցին , և մեզ ամէնքս ալ ընդունեցին՝
վրանիս հասած անձրևին համար , ու ցուրտին հա-
3 մար ։ Ու երբոր Պօղոս շատ մը խռիւ ժողվեց , և
կրակին վրայ դրաւ , տաքութենէն իժ մը ելաւ՝
4 անոր ձեռքը բռնեց ։ Բարբարոսներն ալ երբոր
ան գազանը տեսան անոր ձեռքէն կախուած՝ իրա-
րու կ'ըսէին . Անշուշտ ասիկայ մարդասպան մըն
է , որ թէպէտ ծովէն ազատեցաւ , բայց իրաւուն-
5 քը թող չտուաւ որ ապրի ։ Իսկ անիկայ գազանը
կրակին մէջը թօթվելով՝ ֆ իրեն մէկ վնաս մը չե-
6 ղաւ ։ Ու անոնք կը սպասէին որ անիկայ ուռենայ՝
կամ յանկարծակի մեռած իյնայ . բայց երբոր
շատ մը սպասեցին , ու տեսան որ իրեն վնաս մը
չեղաւ , կարծիքնին փոխելով , ֆ կ'ըսէին թէ աս-
7 տուած մըն է ։ Եւ ան տեղին բոշորտիքը՝ կղզի-
ին գլխաւոր մարդուն ագարակները կային , ո-
րուն անունը Պոպղիոս էր . որ ինքը մեզ ընդու-
նեց՝ և իրեք օր հիւրասիրութեամբ իր քովը պա-
8 հեց ։ Ու եղաւ որ Պոպղիոսին հայրը ջերմով և
թանչքով հիւընդցած պառկած էր . ու Պօղոս
անոր քովը մտաւ , և է աղօթք ընելով՝ ղ ձեռքերը
9 վրան դրաւ , ու բժշկեց զանիկայ ։ Ու երբոր ա-
սիկայ եղաւ , ուրիշ հիւանդներ որ ան կղզիին
10 մէջն էին , կու գային և կը բժշկուէին . Որոնք
շատ է պատիւներով ալ մեզ պատուեցին , ու եր-
թալու ատեննիս՝ պէտք եղած բաները տուին ։
11 Եւ իրեք ամիսէն ետև Աղեքսանդրացի նաւով մը
ճամբայ ելանք , որ ձմեռը ան կղզին անցուցեր էր ,
12 ու Դիոսկուրացւոց նշանը ունէր ։ Եւ Սիրակու-
13 սա իջնելով՝ իրեք օր հոն կեցանք ։ Անկէ ալ

ֆ Մար . ժզ . 18 ։ Ղու . ժ . 19 ։
ֆ Գլ . ժդ . 10 ։
է Ցակ . ե . 13 , 15 ։
ղ Մար . զ . 5 ։ է . 32 ։ ժզ .
18 ։ Ղու . դ . 41 ։ Գլ . ժթ .
11 , 12 ։ ա Կոր . ժբ . 9 , 28 ։
է Մատ . ժե . 6 ։ աՏիմ . ե . 17 ։

պտոյտ մը ընելով՝ Հռէգիոն հասանք. և մէկ օրէն
ետև որ հարաւ փչեց, երկրորդ օրը Պատիողոս ե-
14 կանք: Ու հոն եղբայրներ գտանք, որոնք աղաչե-
ցին որ եօթը օր իրենց քովը մնանք. ու ետքը Հը-
15 ռովմ ելանք: Եւ անկէ եղբայրները երբոր մեր
վրայով լսեցին, մեզ դիմաւորելու ելան մինչև
Ապփիոսի վաճառանոցը՝ ու Իրեք պանդոկները. և
Պօղոս անոնք տեսնելով, գոհութիւն տուաւ Ա-
ստուծոյ, և սիրտ առաւ:
16 Ու երբոր Հռովմ մտանք, հարիւրապետը կա-
պուածները զօրապետին յանձնեց. Ըիսկ Պօղոսին
հրաման եղաւ որ իր պահապան զինուորին հետ
17 զատ կենայ: Ու եղաւ որ իրեք օրէն ետև անիկայ
Հրէից գլխաւորները կանչեց. ու երբոր մէկտեղ
եկան՝ ըսաւ անոնց: Մարդիկ եղբայրներ՝ Ի ես ժո-
ղովուրդին կամ հայրենական սովորութեանց դէմ
բան մը չըրած, ԺԵրուսաղեմէն կապուած՝ Հռով-
18 մայեցւոց ձեռքը մատնուեցայ. Որոնք Ի երբոր զիս
քննեցին, ուզեցին որ արձակեն. ինչու որ իմ
19 վրաս մեռնելու յանցանք մը չկար: Բայց երբոր
Հրէաները հակառակ կեցան, Լպէտք եղաւ որ
կայսրին բողոքեմ, չէ թէ իմ ազգիս դէմ ամբաս-
20 տանութիւն մը ունեցողի պէս: Ուստի աս պատ-
ճառով աղաչեցի որ ձեզ տեսնեմ՝ ու ձեզի խօսիմ.
ինչու որ Ի Իսրայէլի յոյսին համար ես Ծ աս շղթան
21 վրաս ունիմ: Անոնք ալ ըսին իրեն. Մենք քու վրա-
յովդ Հրէաստանէն ոչ թուղթեր առինք, և ոչ
եղբայրներէն մէկը հոս գալով՝ քու վրայովդ չարու-
22 թիւն մը պատմեց կամ խօսեցաւ: Բայց կ'աղա-
չենք որ քեզմէ լսենք՝ թէ դուն ինչ մտքի վրայ ես.
ինչու որ մենք ատ աղանդին վրայով տեղեկացած

Ը Գլ. իդ. 25: իէ. 3:
Բ Գլ. իդ. 12, 13: իե. 8:
Ժ Գլ. իա. 33:
Ի Գլ. իբ. 24: իդ. 10: իե. 8: իզ. 31:
Լ Գլ. իե. 11:
Ի Գլ. իզ. 6, 7:
Ծ Գլ. իզ. 29: Եփե. գ. 1: դ. 1: զ. 20: բ Տիմ. ա. 16: բ. 9: Փիլիմ. 10, 13:

23 ենք՝ որ ամէն տեղ ատոր դէմ Ի կը խօսին: Ու
մէկ օր մը ատեն դնելով անոր՝ շատերը անոր գա-
ցին իր բնակած տեղը, Հ որոնց Աստուծոյ թագա-
ւորութիւնը կը ծանուցանէր վկայութիւնով, և
կը համոզէր զանոնք Յիսուսի վրայով Ն Մովսէսին
օրէնքէն ու մարգարէներէն՝ առտուընէ մինչև իրի-
24 կուն: Ղ Եւ ոմանք կը հաւատային ըսածներուն,
25 ու ոմանք չէին հաւատար: Եւ իրարու հետ չմիա-
բանած գացին՝ երբոր Պօղոս մէկ խօսք մը ըսաւ,
թէ Հոգին Սուրբ աղէկ խօսեցաւ մեր հայրերուն՝
26 Եսայի մարգարէին ձեռքովը, Եւ ըսաւ. Ճ Գնա
աս ժողովուրդին՝ ու ըսէ. Լսելով պիտի լսէք՝ ու
չիմանաք, և տեսնելով պիտի տեսնէք՝ ու չտես-
27 նէք. Ինչու որ աս ժողովուրդին սիրտը թանձրա-
ցաւ, և իրենց ականջներովը ծանր լսեցին, ու աչ-
քերնին գոցեցին, որ չըլլայ թէ իրենց աչքերովը
տեսնեն, ու ականջներովը լսեն, և սրտերովը
իմանան, ու դարձի գան, և ես բժշկեմ զանոնք:
28 Ուստի յայտնի ըլլայ ձեզի՝ որ Աստուծոյ փրկու-
թիւնը Մ հեթանոսներուն խրկուեցաւ, և անոնք
29 մտիկ պիտի ընեն: *Ու երբոր աս զրուցեց,
Հրէաները դուրս ելան, շատ վիճաբանութիւն
ունենալով մէջերնին":
30 Եւ լման երկու տարի իր վարձքով բռնած տունը
31 կեցաւ. Եւ իրեն եկողներուն ամէնը կ'ընդունէր.
32 Յ Ա Ը քարոզէր Աստուծոյ թագաւորութիւնը, և
Տէր Յիսուս Քրիստոսի վրայով առանց արգիլուե-
լու կը սորվեցընէր բոլոր համարձակութիւնով:

Ն Ղու. բ. 34: Գլ. իդ. 5, 14: ա Պետ. բ. 12: դ. 14:
Հ Ղու. իդ. 27: Գլ. ժէ. 3: ժթ. 8:
Ն Տես գլ. իզ. 6, 22:
Ղ Գլ. ժդ. 4: ժէ. 4: ժթ. 9:
Ճ Ես. զ. 9: Երեմ. ե. 21: Եզեկ. ժբ. 2: Մատ. ժգ. 14, 15: Մար. դ. 12: Ղու. ը. 10: Յօհ. ժբ. 40: Հը-
ռով. ժա. 8:
Մ Մատ. իա. 41, 43: Գլ. ժգ. 46, 47: ժը. 6: իբ. 21: իզ. 17, 18: Հռով. ժա. 11:
* Ոմանք չունին աս 29 համարը:
Յ Գլ. դ. 31: Եփե. զ. 19:

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

ԱՌ ՀՌՈՎՄԱՅԵՑԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Պօղոս առաքեալ կը ծանուցանէ Հռովմայեցւոց՝ իր առա-
քելական պաշտօնին կանչուիլը, 9 նաև իր սրտին փափաքը՝
անոնց երթալու, 16 և թէ ի՛նչ է իր քարոզած աւետարանը,
ու աւետարանին ցուցուցած արդարութիւնը. 18 թէ Ա-
ստուած բարկացած է ամէն տեսակ մեղքի դէմ, 21 և թէ
հեթանոսներուն մեղքերը ի՛նչ է:

1 Պօղոս՝ Յիսուսի Քրիստոսի ծառայ՝ ¬ առաքեալ
ըլլալու կանչուած, Աստուծոյ աւետարանին
2 համար ԲՐ որոշուած, (Ան որ Գ առաջուց իր մար-
գարէներուն ձեռքովը սուրբ գիրքերով Դ խոստա-
3 ցաւ՝) Իր Որդւոյն մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսին
վրայով՝ որ Ե մարմնոյ կողմանէ Հ Դաւիթի սերուն-
4 դէն եղաւ, Ան որ Ե սրբութեան հոգիին կողմանէ
Որդի Աստուծոյ յայտնուեցաւ Ը զօրութեամբ, մե-
5 ռելներէն յարութիւն առնելով. Որով Թ շնորհք
և առաքելութիւն առինք՝ Ժ հաւատքի ՀԱԶԱՆԴու-
թեան համար բոլոր ազգերուն մէջ, Ի անոր ա-
6 նուանը համար. Որ անոնց մէջը դուք ալ Յիսուս
7 Քրիստոսի կանչուած էք. Ձեր ամենուն որ Հը-

¬ Գոր. իբ. 21: ա Կոր. ա. 1: Գաղ. ա. 1: ա Տիմ. ա. 11: բ. 7: բ Տիմ. ա. 11:
Բ Գոր. թ. 15: ժգ. 2: Գաղ. ա. 15:
Գ Գլ. գ. 21: ժզ. 26: Գաղ. գ. 8:
Դ Տե՛ս Գոր. իզ. 6: Տիտ. ա. 2:
Ե Յոհ. ա. 14: Գաղ. գ. 4:
Զ Մատ. ա. 6, 16: Ղու. ա. 32: Գոր. բ. 30: բ Տիմ. բ. 8:
Ի Գոր. ժգ. 33:
Ը Եբր. թ. 14:
Թ Գլ. ժբ. 3: ժե. 15: ա Կոր. ժե. 10: Գաղ. ա. 15: բ. 9: Եփե. գ. 8:
Ժ Գոր. զ. 7: Գլ. ժզ. 26:
Ի Գոր. թ. 15:

ռովմայ մէջ էք՝ Աստուծոյ սիրելիներուդ, Լ սուրբ
ըլլալու կանչուածներուդ՝ Ի շնորհք և խաղաղու-
թիւն ձեզի Աստուծմէ մեր Հօրմէն՝ ու Տէր Յի-
սուս Քրիստոսէն:
8 Նախ Ծ կը գոհանամ իմ Աստուծմէս Յիսուս
Քրիստոսի ձեռքովը ձեր ամենուն համար, որ Կ ձեր
9 հաւատքը բոլոր աշխարհ կը պատմուի: Քանզի
Հ վկայ է ինծի Աստուած, Ձ որն որ ես կը պաշտեմ
10 իմ հոգիովս անոր Որդւոյն աւետարանին մէջ, Ղ Թէ
ինչպէս անդադար ձեզ կը յիշեմ, ամէն ատեն
իմ աղօթքներուս մէջ Ճ խնդրելով՝ որ գուցէ ան-
գամ մը Մ Աստուծոյ կամքովը ինծի յաջողութիւն
11 մը ըլլայ ձեզի գալու: Քանզի կը փափաքիմ
ձեզ տեսնելու, Ձ որ ձեզի հոգևոր շնորհք մը հա-
12 ղորդեմ՝ որպէս զի հաստատուիք. Այսինքն՝ Ն ձեր
հետը ես ալ մխիթարակից ըլլամ իմ ու ձեր փո-
13 խադարձ հաւատքին միջոցովը: Սակայն չեմ
ուզեր որ չգիտցող ըլլաք Ճ ղբայրներ՝ Հ որ շատ
անգամ ուզեցի գալ ձեզի, (և Ո մինչև հիմա ար-
գիլուեցայ,) Հ որ ձեր մէջն ալ պտուղ մը ունե-
նամ, ինչպէս որ ուրիշ հեթանոսաց մէջ ալ:
14 Յոյներուն ու Բարբարոսներուն, իմաստուններուն
15 ու անմիտներուն ալ Պ պարտական եմ: Ուստի
որչափ որ ձեռքէս կու գայ՝ յօժարութիւն ունիմ
ձեզի ալ որ Հռովմայ մէջ էք՝ աւետարանը քա-
րոզելու:

Լ Գլ. թ. 24: ա Կոր. ա. 2: ա Թես. գ. 7:
Ի ա Կոր. ա. 3: բ Կոր. ա. 2: Գաղ. ա. 3:
Ծ ա Կոր. ա. 4: Փիլ. ա. 3: Կող. ա. 3, 4: ա Թես. ա. 2: Փիլիմ. 4:
Կ Գլ. ժզ. 19: ա Թես. ա. 8:
Հ Գլ. թ. 1: բ Կոր. ա. 23: Փիլ. ա. 8: ա Թես. բ. 5:
Ձ Գոր. իէ. 23: բ Տիմ. ա. 3:
Ղ ա Թես. գ. 10:
Ճ Գլ. ժե. 23, 32: ա Թես. գ. 10:
Մ Յակ. գ. 15:
Յ Գլ. ժե. 29:
Ն Տիտ. ա. 4: բ Պետ. ա. 1:
Շ Գլ. ժե. 23:
Ո Տե՛ս Գոր. ժզ. 7: ա Թես. բ. 18:
Չ Փիլ. գ. 17:
Պ ա Կոր. թ. 16:

16 Ինչու որ Չ ես ամօթ չեմ սեպեր * աւետարանը ։
վասն զի ¯ Աստուծոյ զօրութիւնն է ան՝ ¯ բոլոր
հաւատացեալներուն փրկութեան համար , առաջ
17 Հրէային ու ետքը Յոյնին ։ Ինչու որ անով
Չ Աստուծոյ արդարութիւնը՝ որ է հաւատքէն ,
հաւատքի համար կը յայտնուի ։ ինտոր որ գրուած
է թէ , ¯ Արդարը հաւատքէն պիտի ապրի ։
18 Քանզի ՐԱստուծոյ բարկութիւնը երկինքէն կը
յայտնուի մարդոց բոլոր ամբարշտութեանը և ան-
իրաւութեանը վրայ , որոնք ճշմարտութիւնը ան-
19 իրաւութեամբ բռներ են ։ Վասն զի ՑԱստուծոյ
վրայով գիտնալու բանը իրենց մէջը յայտնի է ,
20 որովհետև ¯ Աստուած անոնց յայտնեց ։ Ինչու որ
իր Քաներևոյթ բաները աշխարհի սկիզբէն ստեղ-
ծուածներովը կ՚իմացուին կը տեսնուին , այսինքն է
իր մշտնջենաւոր զօրութիւնը , ու աստուածութիւ-
21 նը ։ որպէս զի անպատասխանի մնան ։ Ինչու որ
իրենք Աստուած ճանչնալով՝ Աստուծոյ պէս չփա-
ռաւորեցին , կամ շնորհակալ չեղան ։ Ֆհա-
պա իրենց խորհուրդներուն մէջ ունայնացան ,
և սիրտերնին անմտութիւնով խաւարեցաւ ։
22 ՝ Իրենք Իմաստուն ենք՝ ըսելով , յիմարեցան ։
23 Եւ անեղծ ՖԱստուծոյ փառքը փոխեցին՝ նման-
ցընելով եղծանելի մարդու , և թռչուններու ,

Չ Սաղ · խ · 9 , 10 ։ Մար · ը · 38 ։ բ Տիմ · ա · 8 ։
* Ոմանք՝ Քրիստոսի աւետարանը ։
¯ ա Կոր · ա · 18 ։ ժե · 2 ։
¯ Ղու · բ · 30 , 31 , 32 ։ իդ · 47 ։ Գոր · գ · 26 ։ ժգ · 26 , 46 ։ Գլ · բ · 9 ։
Չ Գլ · գ · 21 ։
¯ Ամբ · բ · 4 ։ Յօհ · գ · 36 ։ Գաղ · գ · 11 ։ Փիլ · գ · 9 ։ Եբր · ժ · 38 ։
Ր Գոր · ժէ · 30 ։ Եփե · ե · 6 ։ Կող · գ · 6 ։
Ց Գոր · ժգ · 16 ։
¯ Յօհ · ա · 9 ։
Ֆ Սաղ · ժթ · 1 , ԽԸ ։ Գոր · ժգ · 16 ։ ժէ · 27 ։
Ֆ գ Թագ · ժէ · 15 ։ Երեմ · բ · 5 ։ Եփե · գ · 17 , 18 ։
՝ Երեմ · ժ · 14 ։
Ֆ բ Օր · գ · 16 , ԽԸ ։ Սաղ · ճզ · 20 ։ Ես · խ · 18 , 25 ։ Երեմ · բ · 11 ։ Եզեկ · ը · 10 ։ Գոր · ժէ · 29 ։

ու չորքոտանիներու , և սողուններու պատկե-
24 րին ։ ¯ Անոր համար Աստուած ալ պղծու-
թեան մատնեց զանոնք իրենց սիրտերուն ցանկու-
թիւններովը՝ Բ իրենց մարմինները Գ իրենց անձե-
25 րուն մէջ խայտառակելու ։ Որոնք Աստուծոյ
Դ ճշմարտութիւնը՝ Ե սուտի հետ փոխեցին , ու
երկրպագութիւն և պաշտօն մատուցին ստեղծուած-
ներուն՝ քան թէ Ստեղծողին , ան որ յաւիտեան
26 օրհնեալ է ։ ամէն ։ Անոր համար Աստուած զա-
նոնք Զանարգ կիրքերու մատնեց , որ իրենց էգերը
անգամ բնական պէտքը բնութեան դէմ եղող
27 պէտքի փոխեցին ։ Նոյնպէս ալ արուները կնկան
բնական պէտքը թողուցած՝ իրենց ցանկութիւնովը
իրարու հետ վառուեցան ։ արուները արուներու
հետ խայտառակութիւն կը գործէին , և իրենց մո-
լութեանը վայլած հատուցումը իրենց վրայ կ՚ըն-
28 դունէին ։ Եւ որովհետև չուզեցին զԱստուած
իրենց գիտութեանը մէջ պահել , Աստուած ալ
զանոնք անարգ խորհուրդներու մատնեց՝ Է անվայել
29 բաներ ընելու ։ Որոնք լեցուած էին ամէն անիրա-
ւութիւնով , պոռնկութիւնով , անզգամութիւ-
նով , ագահութիւնով , չարութիւնով , նախան-
ձով լեցուն , մարդասպանութիւնով , հակառա-
կութիւնով , նենգութիւնով , չարասրտութիւ-
30 նով , Ը էին քսուներ , Չարախօսներ , Աստուած
ատողներ , նախատողներ , հպարտներ , ամբարտա-
ւաններ , չար բաներ ճարողներ , ծնողաց անճա-
31 զանդներ , Ընմիտներ , ուխտ չպահողներ , ան-
32 գութներ , անհաշտներ , անողորմներ ։ Ը Որոնք

¯ Սաղ · ձա · 12 ։ Գոր · է · 42 ։ Եփե · գ · 18 , 19 ։ բ Թես · բ · 10 ։
Բ Ղև · ժը · 22 ։
Գ ա Կոր · զ · 18 ։ ա Թես · գ · 4 ։ ա Պետ · գ · 3 ։
Դ ա Թես · ա · 9 ։ ա Յօհ · ե · 20 ։
Ե Ես · խդ · 20 ։ Երեմ · ժ · 14 ։ ժգ · 25 ։ Ամով · բ · 4 ։
Զ Ղև · ժը · 22 , 23 ։ Եփե · ե · 12 ։ Յուդ · 10 ։
Է Եփե · ե · 4 ։
Ը Գլ · բ · 2 ։

գիտնալով Աստուծոյ դատաստանը, թէ անոնք որ
ասանկ բաներ կ'ընեն՝ Բ մահուան արժանի են,
չէ թէ միայն ան բաները կ'ընեն, Ժ հապա ընող-
ներուն հաւանութիւն ալ կու տան ։

ԳԼ · Բ

1 Անոնք որ ուրիշները կը դատապարտեն իբրև մեղաւորներ,
թէ որ իրենք ալ ան մեղքերը կը գործեն, չեն կրնար ինք-
զինքնին արդարացընել. 6 ո՛չ ալ կրնան ազատ մնալ Աստու-
ծոյ դատաստանէն, 9 թէ՛ Հրէայ ըլլան՝ թէ հեթանոս. 14
քանզի ինտոր որ հեթանոսները չեն կրնար ազատ մնալ, 17
անանկ ալ Հրէաները. 25 որոնց թլփատութիւնը օգուտ մը
պիտի չընէ, թէ որ օրինազանց գտնուին ։

1 Ուստի ո՛վ մարդ՝ Ա ո՛վ որ ըլլաս դուն որ կը դա-
տես, պատասխան չունիս տալու. Բ քանզի ի՛նչ
բանով որ ուրիշը կը դատես, անով քու անձդ կը
դատապարտես. վասն զի դուն ալ որ կը դատես,
2 նոյն բաները կ'ընես ։ Բայց գիտենք որ Աստուծոյ
դատաստանը ճշմարտութիւնով կ'ըլլայ անոնց
3 վրայ, որ անանկ բաներ կը գործեն ։ Արդ՝ ո՛վ
մարդ, դուն որ ասանկ բաներ ընողները կը դա-
տես, և դուն նոյն բաները կ'ընես, աս միտքէդ
կ'անցընե՞ս, թէ դուն Աստուծոյ դատաստանէն
4 ազատ պիտի մնաս. Գ Կամ թէ անոր անչափ
քաղցրութիւնը՝ Դ և համբերութիւնը Ե ու եր-
կայնմտութիւնը կ'արհամարհե՞ս, Զ չգիտնալով որ
Աստուծոյ քաղցրութիւնը քեզ դէպ 'ի ապաշխա-
5 րութիւն կ'առաջնորդէ ։ Բայց դուն քու խստու-
թիւնովդ և անզեղջ սրտովդ քու անձիդ բարկու-
թիւն կը դիզես՝ Է բարկութեան և Աստուծոյ ար-
դար դատաստանին յայտնուելու օրուանը համար.

Բ Գլ · զ · 21 ։
Ժ Ովս · է · 3 ։ Սաղ · ծ · 18 ։
Ա Գլ · ա · 20 ։
Բ բ Թագ · ժբ · 5, 6, 7 ։
Մատ · է · 1, 2 ։ Յօհ · ը · 9 ։
Գ Գլ · թ · 23 ։ Եփե · ա · 7 ։ բ ·
4, 7 ։
Դ Գլ · գ · 25 ։
Ե Ել · լդ · 6 ։
Զ Ես · լ · 18 ։ բ Պետ · գ · 9, 15 ։
Է բ Օր · լբ · 35 ։ Յակ · ե · 3 ։

6 Ը Ան որ ամէն մէկուն իր գործքերուն փոխարէնը
7 պիտի հատուցանէ. Յաւիտենական կեանքը ա-
նոնց՝ որ բարի գործքերու մէջ համբերութեամբ
յարատևելով, փառք ու պատիւ և անմահու-
8 թիւն կը խնդրեն. Բայց անոնց որ հակառակ են,
Բ և ճշմարտութեան անշնազանդ՝ ու անիրաւութեան
9 շնազանդած, բարկութիւն և սրտմտութիւն՝ Նե-
ղութիւն և տառապանք պիտի ըլլայ ամէն մարդու
վրայ՝ որ չար կը գործէ, Ժ առաջ Հրէային՝ ու
10 ետքը Յոյնին. Է Իսկ փառք ու պատիւ և խաղա-
զութիւն ան ամենուն՝ որ բարի կը գործէ, առաջ
11 Հրէային՝ ու ետքը Յոյնին ։ Ը Ինչու որ Աստու-
12 ծոյ քովը աչառութիւն չկայ ։ Քանզի անոնք որ ա-
ռանց օրէնքի մեղք գործեցին, առանց օրէնքի պի-
տի կորսուին. և անոնք որ օրէնքի տակ մեղք գործե-
13 ցին, օրէնքով պիտի դատուին. (Է Ինչու որ չէ
թէ օրէնքը լսողները Աստուծոյ առջևը արդար են,
հապա օրէնքը կատարողները պիտի արդարանան ։
14 Ուստի հեթանոսները որ օրէնք չունին՝ երբոր բնա-
կանաբար օրէնքին գործքերը կը գործեն, օրէնք
չունենալով՝ իրենց անձերուն օրէնքը բուն իրենք
15 կ'ըլլան. Որ օրէնքին գործքը իրենց սրտին մէջը
գրուած կը ցուցընեն իրենց խղճմտանքին վկայու-
թեամբը, և իրենց խորհուրդներուն իրար յանդի-
16 մանելովը՝ կամ իրաւունք տալովը,) Ժ Ան օրը որ
Աստուած մարդոց ծածուկ բաները պիտի դատէ

Ը Յոբ · լդ · 11 ։ Սաղ · կբ · 12 ։
Առակ · իդ · 12 ։ Երեմ · ժէ ·
10 ։ լբ · 19 ։ Մատ · ժզ · 27 ։
Գլ · ժդ · 12 ։ ա Կոր · գ · 8 ։
բ Կոր · ե · 10 ։ Յայտ · բ · 23 ։
ի · 12 ։ իբ · 12 ։
Բ Յոբ · իդ · 13 ։ Գլ · ա · 18 ։
բ Թես · ա · 8 ։
Ժ Ամով · գ · 2 ։ Ղու · ժբ · 47 ։
48 ։ ա Պետ · գ · 17 ։
Է ա Պետ · ա · 7 ։
Ը բ Օր · ժ · 17 ։ բ Մն · ժթ · 7 ։
Յոբ · լդ · 19 ։ Գոր · ժ · 34 ։
Գաղ · բ · 6 ։ Եփե · զ · 9 ։
Կող · գ · 25 ։ ա Պետ · ա · 17 ։
Է Մատ · է · 21 ։ Յակ · ա · 22 ։
23, 25 ։ ա Յօհ · գ · 7 ։
Ժ Ժող · ժբ · 14 ։ Մատ · իե ·
31 ։ Յօհ · ժբ · 48 ։ Գլ · գ ·
6 ։ ա Կոր · գ · 5 ։ Յայտ · ի ·
12 ։

ԷՅիսուս Քրիստոսի ձեռքովը՝ հիմ [illegible] աւե-
տարանիս համեմատ ։
17 ԺԱհա՛ դուն Հրէայ ըսուեր ես, ՂԵ օրէնքին
18 կռթներ ես, ՃՈՒ Աստուծով կը պարծենաս, ՄԵՒ
անոր կամքը գիտես, ՅՈՒ տարբեր բաները կը զա-
19 նազանես՝ օրէնքէն խրատուած ըլլալով. Եւ քու
ՆԱՆՁԻԴ վրայ վստահութիւն ունիս՝ թէ կոյրերուն
20 առաջնորդ ես, խաւարածներուն լոյս, Անմիտնե-
րուն խրատ տուող, տղայոց վարժապետ. ՀԵ թէ
գիտութեան ու ճշմարտութեան կերպարանքը օ-
21 րէնքէն ունիս ։ ՊԻսկ արդ՝ դուն որ ընկերիդ կը
սորվեցընես, քու անձիդ չե՞ս սորվեցըներ. որ կը
22 քարոզես գողութիւն չընել, կը գողնա՞ս. Որ
կ՚ըսես շնութիւն չընել, շնութի՞ւն կ՚ընես. ՀՈՐ
կը զզուիս կուռքերէն, սրբապղծութի՞ւն կ՚ընես.
23 ՂՈՐ օրէնքով կը պարծենաս, օրինազանց ըլլա-
24 լով՝ զԱստուա՞ծ կ՚անարգես ։ Ինչու որ Աստուծոյ
անունը ձեր պատճառովը հեթանոսաց մէջ կը հայ-
հոյուի, ՉԻնչպէս որ գրուած է ։
25 Արդ՝ ՊԹլփատութիւնը շահ կ՚ունենայ, թէ որ
օրէնքը պահես. իսկ թէ որ օրէնքին դէմ յանցա-
ւոր ես, քու թլփատութիւնդ անթլփատութիւն
26 եղաւ ։ ՊՈւստի թէ որ անթլփատութիւնը օրէն-
քին իրաւունքները պահէ, չէ՞ որ անոր անթլփա-
27 տութիւնը թլփատութիւն պիտի սեպուի. Եւ Ի

Ի Յոհ. ե. 22 ։ Գոր. ժ. 42 ։ ժէ. 31 ։ բ Տիմ. գ. 1, 8 ։ ա Պետ. գ. 5 ։
Հ Գլ. ժզ. 25 ։ ա Տիմ. ա. 11 ։ բ Տիմ. բ. 8 ։
Յ Մատ. գ. 9 ։ Յոհ. ը. 33 ։ Գլ. թ. 6, 7 ։ բ Կոր. ժա. 22 ։
Ղ Միք. գ. 11 ։ Գլ. թ. 4 ։
Ճ Ես. խե. 25 ։ խը. 2 ։ Յոհ. ը. 41 ։
Մ բ Օր. գ. 8 ։ Սաղ. ճխէ. 19, 20 ։
Յ Փիլ. ա. 10 ։
Ն Մատ. ժե. 14 ։ իգ. 16, 17, 19, 24 ։ Յոհ. թ. 34, 40, 41 ։
Շ Գլ. զ. 17 ։ բ Տիմ. ա. 13 ։ գ. 5 ։
Ո Սաղ. ծ. 16, ԽԸ ։ Մատ. իգ. 3, ԽԸ ։
Չ Սաղ. գ. 8 ։
Պ Հմր 17 ։
Ջ բ Թագ. ժբ. 14 ։ Ես. ծբ. 5 ։ Եզեկ. լզ. 20, 23 ։
Ռ Գաղ. ե. 3 ։
Ս Գոր. ժ. 34, 35 ։

բնէ եղած անթլփատութիւնը օրէնքը կատարելով՝
Չպիտի դատապարտէ քեզ, որ գիրով ու թլ-
28 փատութիւնով օրէնքին յանձաւոր ես ։ Ինչու որ
Ռ Հրէայ չէ ան՝ որ դրսուանց է, և թլփատու-
29 թիւն չէ ան՝ որ դրսուանց մարմինով է. Հապա
Հրէայ ան է՝ Ր որ ներսուանց է, Ց և թլփատու-
թիւն սրտինը՝ Ւ հոգիով, ու չէ թէ գիրով.
Փ որուն գովութիւնը չէ՞ թէ մարդիկներէն է, հա-
պա Աստուծմէ ։

ԳԼ. Գ

1 Հրէից արտօնութիւնը, 3 որն որ բնաւ չկորսընցուցին. 9 բայց օրէնքը կը ցուցընէ թէ անոնք ալ մեղքի տակ են. 20 ուստի բնաւ մարմին մը չարդարանար օրէնքով, 28 այլ ամէն մարդիկ առանց խտրութեան միայն հաւատքով կ՚արդարանան. 31 սակայն ասով օրէնքը չխափանուիր ։

1 Ուրեմն Հրէան ի՞նչ աւելի բան ունի, կամ
2 թլփատութենէն ի՞նչ շահ կայ ։ Շատ՝ ամէն
կերպով. պինտ առաջ ան՝ Ա որ Աստուծոյ պատ-
3 գամները անոնց հաւատացուեցաւ ։ Բ Ուրեմն թէ
որ անոնցմէ ոմանք չհաւատացին, ի՞նչ. Գ միթէ
անոնց անհաւատութիւնը Աստուծոյ հաւատքը կը
4 խափանէ՞ր. Դ քա՛ւ լիցի ։ Սակայն Ե Աստուած
ճշմարիտ թող ըլլայ, ՂԵ բոլոր մարդիկ՝ սուտ.
ինչպէս որ գրուած է. Ե Որ քու խօսքերուդ մէջ
արդար ըլլաս, և դատուելու ատենդ դուն յաղ-
5 թես ։ Ուրեմն թէ որ մեր անիրաւութիւնը Ա-
ստուծոյ արդարութիւնը յայտնի կը ցուցընէ, ի՞նչ
ըսենք. արդեօք անիրա՞ւ է Աստուած՝ որ Իր բար-

Վ Մատ. ժբ. 41, 42 ։
Տ Մատ. գ. 9 ։ Յոհ. ը. 39 ։ Գլ. թ. 6, 7 ։ Գաղ. զ. 15 ։ Յայտ. բ. 9 ։
Ր ա Պետ. գ. 4 ։
Ց Կող. բ. 11 ։ Փիլ. գ. 3 ։
Ւ Գլ. է. 6 ։ բ Կոր. գ. 6 ։
Փ ա Կոր. գ. 5 ։ բ Կոր. ժ. 18 ։ ա Թես. բ. 4 ։
Ա բ Օր. գ. 7, 8 ։ Սաղ. ճխէ. 19, 20 ։ Գլ. բ. 18 ։ թ. 4 ։
Բ Գլ. ժ. 16 ։ Երբ. գ. 2 ։
Գ Թու. իգ. 19 ։ Գլ. թ. 6 ։ ժա. 29 ։ բ Տիմ. բ. 13 ։
Դ Յոբ. խ. 8 ։
Ե Յոհ. գ. 33 ։
Զ Սաղ. կբ. 9 ։ ճժզ. 11 ։
Ի Սաղ. ծա. 4 ։

6 կութիւնը վրանիս կը բերէ. (ԸՄարդկօրէն կ'ը-
սեմ.) քաւ լիցի. Բ հապա թէ չէ՝ ի՞նչպէս Ա-
7 տուած պիտի դատէ աշխարհը: Ինչու որ եթէ
Աստուծոյ ճշմարտութիւնը իմ ստութիւնովս կ'ա-
ւելնայ իր փառքին համար, ալ ես ինչո՞ւ մեղա-
8 ւորի մը պէս կը դատուիմ: Եւ ինչո՞ւ համար
պէտ չէ ըսել, ինչպէս որ ոմանք մեր վրայ չարա-
խօսութիւն ընելով կ'ըսեն՝ թէ մենք կ'ըսենք,
Ժ Չարը գործենք՝ որ բարին գայ. որոնց դատա-
պարտութիւնը իրաւունքով է:
9 Ուստի ալ ի՞նչ ըսենք. բանով մը աւելի՞ ենք
հեթանոսներէն. իրաւ որ բանով մըն ալ չէ. ին-
չու որ առաջուց մեղադրեցինք Հրէաները և հե-
10 թանոսները՝ Ի թէ ամէնքը մեղաց տակ են. Ինչ-
պէս որ գրուած է թէ, Լ Արդար մը չկայ՝ ոչ մէկ
11 հատ մը. Մէկը չկայ որ հասկընայ, մէկը չկայ՝ որ
12 Աստուած փնտռէ: Ամէնքը խոտորեցան, մէկտեղ
անպիտան եղան. աղէկութիւն ընող մը չկայ,
13 մէկ մըն ալ չկայ: Ի Անոնց կոկորդը բաց գերեզ-
ման է. իրենց լեզուովը նենգաւոր եղան. Ծ իժե-
14 րու թոյն կայ անոնց շրթունքներուն տակը. Ի Ա-
նոնց բերանը անէծքով ու դառնութեամբ լեցուն
15 է. Հ Անոնց ոտքերը շուտ են արիւն թափելու.
16 Կործանում և թշուառութիւն կայ իրենց ճամբա-
17 ներուն մէջը. Եւ խաղաղութեան ճամբան չճանչ-
18 ցան: Յ Աստուծոյ վախը չկայ անոնց աչքերուն
19 առջին: Ղ Սակայն գիտենք որ օրէնքը ի՞նչ որ
կ'ըսէ, անոնց կ'ըսէ՝ որ օրէնքին տակն են. Ճ որ-

ը Գլ. զ. 19: Գաղ. գ. 15:
Բ Ծն. ժը. 25: Յոբ. ը. 3:
լդ. 17:
Ժ Գլ. ե. 20: զ. 1, 15:
Ի Հմր 23: Գաղ. գ. 22:
Լ Սաղ. ժդ. 1, 2, 3: ծգ. 1:
Ի Սաղ. ե. 9: Երեմ. ե. 16:
Ծ Սաղ. ճխ. 3:
Ի Սաղ. ժ. 7:
Հ Առակ. ա. 16: Ես. ծթ.
7, 8:
Յ Սաղ. լզ. 1:
Ղ Յօհ. ժ. 34: ժե. 25:
Ճ Յոբ. ե. 16: Սաղ. ճէ. 42:
Եզեկ. ժզ. 63: Գլ. ա.
20: բ. 1:

պէս զի ամէն բերան գոցուի, Մ և բոլոր աշխարհ
20 դատապարտուած ըլլայ Աստուծոյ առջևը: Յ Ին-
չու որ անոր առջևը մէկ մարմին մը պիտի չարդա-
րանայ օրէնքին գործքերովը. քանզի Ն օրէնքով է
մեղքը ճանչնալը:
21 Չ Բայց հիմա առանց օրէնքի Աստուծոյ արդա-
րութիւնը յայտնուած է, Ո օրէնքէն և Չ մարգարէ-
22 ներէն վկայուած ըլլալով. Այսինքն Աստուծոյ
արդարութիւնը՝ որ Պ Յիսուս Քրիստոսի հաւատ-
քէն է, ամենուն յայտնուած է, ու ամենուն վրայ
23 կ'ըլլայ. Ջ և խտրութիւն չկայ: Ռ Ինչու որ ամէն-
քը մեղք գործեցին, և Աստուծոյ փառքէն պակ-
24 սած են: Ս Եւ անոր շնորհքովը ձրի կ'արդարանան
25 Վ Քրիստոս Յիսուսով եղած փրկութեամբը. Որ
զանիկայ առաջուց սահմանեց Աստուած՝ Տ հաւատ-
քով քաւութիւն ըլլալ Ր անոր արիւնովը, Աստու-
ծոյ երկայնմտութեան ատենները Ց առաջուց գոր-
ծուած մեղքերուն Ւ թողութիւն տալովը՝ իր ար-
26 դարութիւնը ցուցընելու համար. Այսինքն իր ար-
դարութիւնը ասժամանակիս մէջ ցուցընելու հա-
մար, որ ինքը արդար ըլլայ, և արդարացընէ
27 Յիսուսի հաւատքէն եղողը: Ք Ուրեմն ո՞ւր մնաց
պարծենալը. խափանեցաւ. ո՞ր օրէնքէն, գործ-
քերո՞ւն օրէնքէն. չէ՛, հապա հաւատքի օրէնքէն:

Մ Հմր 9, 23: Գլ. բ. 2:
Յ Սաղ. ճխգ. 2: Գոր. ժգ.
39: Գաղ. բ. 16: գ. 11:
Եփե. բ. 8, 9: Տիտ. գ. 5:
Ն Գլ. է. 7:
Չ Գոր. ժե. 11: Գլ. ա. 17:
Փիլ. գ. 9: Եբր. ժա. 4, ԵԼ:
Ո Յօհ. ե. 46: Գոր. իզ. 22:
Չ Գլ. ա. 2: ա Պետ. ա. 10:
Պ Գլ. դ:
Ջ Գլ. ժ. 12: Գաղ. գ. 28:
Կող. գ. 11:
Ռ Հմր 9: Գլ. ժա. 32: Գաղ.
գ. 22:
Ս Գլ. գ. 16: Եփե. բ. 8:
Տիտ. գ. 5, 7:
Վ Մատ. ի. 28: Եփե. ա. 7:
Կող. ա. 14: ա Տիմ. բ. 6:
Եբր. թ. 12: ա Պետ. ա.
18, 19:
Տ Ղև. ժզ. 15: ա Յօհ. բ.
2: դ. 10:
Ր Կող. ա. 20:
Ց Գոր. ժգ. 38, 39: ա Տիմ.
ա. 15:
Ւ Գոր. ժէ. 30: Եբր. թ. 15:
Ք Գլ. բ. 17, 23: դ. 2: ա
Կոր. ա. 29, 31: Եփե. բ. 9:

28 Ինչու որ կը սեպնէք †թէ մարդը հաւատքով
29 կ'արդարանայ՝ առանց օրէնքին գործքերուն։ Մի-
թէ Աստուած միայն Հրէաներո՞ւնն է, ու հեթա-
նոսներունը չէ՞ · այո՛, հեթանոսներունն ալ։
30 °Որովհետեւ Աստուած մէկ է՝ որ թլփատութիւնը
հաւատքէն կ'արդարացընէ, և անթլփատութիւնը
31 նոյն հաւատքով։ Ուստի մենք հաւատքով օրէնքը
կը խափանե՞նք · քա՛ւ լէցի · հապա օրէնքը կը
հաստատենք։

Գ Լ · Դ

1 Աբրահամին հաւատքը իրեն արդարութիւն սեպուեցաւ՝ 10
իր թլփատուելէն առաջ։ 13 Միայն հաւատքով ինքը ու իր
սերունդը խոստմունք առին։ 16 Աբրահամ բոլոր հաւատա-
ցեալներուն հայրն է։ 24 Մեր հաւատքն ալ մեզի արդարու-
թիւն պիտի սեպուի։

1 Ուրեմն ի՞նչ պիտի ըսենք թէ գտաւ –Աբրահամ
2 մեր նահապետը մարմնոյ կողմանէ։ Ինչու որ
եթէ Աբրահամ †գործքով արդարացած ըլլար,
իրաւունք պարծանք կ'ունենար, բայց չէ թէ Ա-
3 ստուծոյ առջեւը։ Վասնզի գիրքը ի՞նչ կ'ըսէ ·
‡Աբրահամ Աստուծոյ հաւատաց, և ան իրեն ար-
4 դարութիւն սեպուեցաւ։ †Հայց ան որ գործ մը
կ'ընէ, վարձքը՝ շնորհքէ եղած չսեպուիր անոր,
5 հապա պարտքէ։ Իսկ ան որ չգործեր, բայց կը
հաւատայ անոր՝ Ը որ ամբարիշտը կ'արդարացընէ,
անոր հաւատքը իրեն արդարութիւն կը սեպուի։
6 Ինչպէս որ Դաւիթ ալ կը պատգէ ան մարդուն
երանութիւնը, որուն Աստուած արդարութիւն կը
7 սեպէ՝ առանց գործքերու։ Ը Երանի՛ անոնց՝ կ'ըսէ,
որոնց անօրէնութիւնները ներուեցան, և որոնց

† Գոր · ժգ · 38, 39 ։ Հմր 20, 21, 22 ։ Գլ · ը · 3 ։ Գաղ · բ · 16 ։
° Գլ · ժ · 12, 13 ։ Գաղ · գ · 8, 20, 28 ։
– Ես · ծա · 2 ։ Մաա · գ · 9 ։ Ճո՟ · ը · 33, 39 ։ բ Կոր · ժա · 22 ։
Բ Գլ · գ · 20, 27, 28 ։
‡ Ծն · ժե · 6 ։ Գաղ · գ · 6 ։ Ճաի · բ · 23 ։
† Գլ · ժա · 6 ։
Ե Ցես · խգ · 2 ։
Ը Սաղ · լբ · 1, 2 ։

8 մեղքերը ծածկուեցան։ Երանի՛ ան մարդուն՝ որ
9 Տէրը մեղք չսեպեր անոր։ Ուստի աս երանու-
թիւնը թլփատութեա՞ն վրայ է, թէ անթլփա-
տութեան վրայ ալ · քանզի կ'ըսինք թէ Ա-
բրահամին արդարութիւն սեպուեցաւ։
10 Ուրկէ՞ ինծո՛ր սեպուեցաւ · թլփատութեա՞ն մէջ
եղած առնեը, թէ անթլփատութեան մէջ · չէ՛
11 թէ թլփատութեան մէջ, հապա անթլփատու-
թեան։ Ե Ու նշանը առաւ՝ Էբրև անթլփատութեան առնեն ունեցած հաւատ-
քին արդարութեանը մէկ կնիք մը, Ը որ ինքը հայր
ըլլայ ան բոլոր հաւատացողներուն՝ որոնք անթլ-
փատութենէ են, (անոնց ալ արդարութիւն սե-
12 պուելու համար,) Ան հայր թլփատութեան՝ չէ՛
թէ միայնակ թլփատութենէ եղողներուն, հապա ա-
նոնց ալ՝ որ մեր հօրը Աբրահամին անթլփատու-
թեան առնեն հաւատքին շաւիղներուն մէջը կը
13 քալեն։ Ինչու որ Աբրահամին և. անոր սերունդին՝
Ը աշխարհը ժառանգելու համար պրոմէսէ խոստ-
մունքը չէ՛ թէ օրէնքով եղաւ, հապա հաւատքին
14 արդարութիւնովը։ †Վասնզի եթէ օրէնքէն եղող-
ները ժառանգ ըլլային, հաւատքը փուճ պիտի ըլ-
15 լար, և խոստմունքը պիտի խափանուէր։ Ե Վասն
զի օրէնքը բարկութիւն կը գործէ · քանզի ուր որ
16 օրէնք չկայ, օրինազանցութիւն ալ չկայ։ Ետ
համար ժառանգ ըլլալը հաւատքէն է, Ետ շնորհ-
քով եղած ըլլայ, Ը խոստմունքը հաստատուն ըլ-
լալու համար բոլոր սերունդին · չէ՛ թէ միայն ա-
նոր՝ որ օրէնքէն է, հապա անոր ալ՝ որ Աբրահա-

Ը Ծն · ժէ · 10 ։
Ը Ղւկ · ժթ · 9 ։ Հմր 12, 16 ։ Գաղ · գ · 7 ։
Ը Ծն · ժէ · 4, ըէ ։ Գաղ · գ · 29 ։
† Գաղ · գ · 18 ։
Ե Գլ · գ · 20 ։ ե · 13, 20 ։ է · 8, 10, 11 ։ ա Կոր · ժե · 56 ։ բ Կոր · գ · 7, 9 ։ Գաղ · գ · 10, 19 ։ ա Ճո՟ · գ · 4 ։
Ը Գլ · գ · 24 ։
Ի Գաղ · գ · 22 ։

մին հաւատքէն է. ԺՈր մեր ամենուն հայրն է,
17 (Ինչպէս որ գրուած է թէ, ԻԲեզ շատ ազգերու
հայր ըրի,) Աստուծոյ առջևը, որուն ինքը հաւա-
տաց, ՀԱն որ մեռելները կ'ողջնցընէ, ԾԵ չեղած
18 բաները եղածներու պէս կը կանչէ: Որ չյուսա-
ցուելու բանին յուսով հաւատաց՝ թէ ինքը շատ
ազգերու հայր պիտի ըլլայ, (ինչպէս որ ըսուեցաւ
ալ թէ, ՂԲու սերունդդ ասանկ պիտի ըլլայ.)
19 Եւ ինքը հաւատքի մէջ չտկարացած, ՃՉնայեցաւ
իր մարմինին արդէն մեռածի պէս ըլլալուն, (ո-
րովհետև ինքը հարիւր տարեկանի չափ էր.) ՈՉ
20 ալ Սառային արգանդին մեռած ըլլալուն: Եւ
անհաւատութիւնով չտարակուսեցաւ Աստուծոյ
խոստմունքէն. հապա հաւատքով զօրացած՝ Ա-
21 ստուծոյ փառք տուաւ, Եւ իր մտքին մէջ հաստատ
պահեց՝ թէ ան որ խօսք տուաւ, ՄԻնքը կարող է
22 ընելու ալ: Ասոր համար իրեն արդարութիւն սե-
պուեցաւ:
23 ՅԲայց չէ թէ մինակ անոր համար գրուեցաւ՝
24 որ իրեն սեպուեցաւ, Հապա մեզի համար ալ՝
որոնց պիտի սեպուի. ՆՈր կը հաւատանք անոր՝
25 որ մեռելներէն յարուց մեր Տէր Յիսուսը. ՀԱն
որ մեր յանցանացը համար մատնուեցաւ, ՈԵ
մեզ արդարացընելու համար յարութիւն առաւ:

Ծ Ես. ծա. 2: Գլ. թ. 8:
Կ Ծն. ժէ. 5:
Հ Գլ. ը. 11: Եփե. բ. 1, 5:
Յ Գլ. թ. 25: ա Կոր. ա. 28: ա Պետ. բ. 10:
Ղ Ծն. ժե. 5:
Ճ Ծն. ժէ. 17: ժը. 11: Եբր. ժա. 11, 12:
Մ Սաղ. ճժե. 3: Ղու. ա. 37, 45: Եբր. ժա. 19:
Յ Գլ. ժե. 4: ա Կոր. ժ. 6, 11:
Ն Գոր. բ. 24: ժգ. 30:
Շ Ես. ծգ. 5, 6: Գլ. գ. 25: ե. 6: ը. 32: բ Կոր. ե. 21: Գաղ. ա. 4: ա Պետ. բ. 24: գ. 18: Եբր. թ. 28:
Ո ա Կոր. ժե. 17: ա Պետ. ա. 21:

ԳԼ. Ե

1 Հաւատքով արդարացած՝ խաղաղութիւն ունինք Աստուծոյ
հետ, 2 և պարծանք մեր յուսոյն մէջ. 8 վասն զի թէ որ

Քրիստոսի արիւնովը հաշտուեցանք՝ թշնամի եղած ատեն-
նիս, 10 ալ աւելի պիտի ապրինք հաշտուած ըլլալովնիս:
12 Ինչպէս որ մեղքը ու մահը աշխարհ մտան Ադամով, 17
ալ աւելի արդարութիւնը և կեանքը Յիսուս Քրիստոսով:
20 Ուր որ մեղքը շատցաւ, հոն շնորհքը աւելի առատա-
ցաւ:

1 ՌՈւստի մենք հաւատքով արդարացած ըլլալով՝
Բ խաղաղութիւն ունինք Աստուծոյ հետ՝ մեր
2 Տէրոջը Յիսուս Քրիստոսի ձեռքովը. Գ Որուն մի-
ջոցովը ընդունեցինք հաւատքով աս շնորհքիս մօ-
տենալն ալ, Դ որուն մէջը կեցեր ենք, Ե և Աստու-
3 ծոյ փառաց յուսովը կը պարծինք: Եւ ՈՉ միայն
այսքան, Զ հապա նաև նեղութիւններու մէջ կը
պարծինք. Է ինչու որ գիտենք՝ թէ նեղութիւնը
4 համբերութիւն կը գործէ, Եւ Ը համբերութիւնը՝
5 փորձառութիւն, ու փորձառութիւնը՝ յոյս. Թ Եւ
յոյսը ամօթով չձգեր. Ժ ինչու որ Աստուծոյ սէրը
մեր սրտերուն մէջը տարածուած է Հոգւոյն Սրբոյ
6 ձեռքովը, որ մեզի տրուեցաւ: Վասն զի երբոր
մենք դեռ տկար էինք, յարմար ժամանակին ԻԲը-
7 րիստոս ամբարիշտներուն համար մեռաւ: Ինչու
որ արդարի մը համար հազիւ կ'ըլլայ որ մէկը
մեռնի. (բայց մէկ բարի մարդու մը համար՝ կա-
8 րելի է որ մէկը համարձակի մեռնելու:) ԼՍա-
կայն Աստուած իր սէրը որ մեր վրայ ունէր՝ յայտ-
9 նեց, որ երբ դեռ մեղաւոր էինք, Քրիստոս մեզի
համար մեռաւ. Է ուրեմն հիմա որ իր արիւնովը

Ա Ես. լբ. 17: Յօհ. ժզ. 33: Գլ. գ. 28, 30:
Բ Եփե. բ. 14: Կող. ա. 20:
Գ Յօհ. ժ. 9: ժդ. 6: Եփե. բ. 18: գ. 12: Եբր. ժ. 19:
Դ ա Կոր. ժե. 1:
Ե Եբր. գ. 6:
Զ Մատ. ե. 11, 12: Գոր. ե. 41: բ Կոր. ժբ. 10: Փիլ. բ. 17: Յակ. ա. 2, 12: ա Պետ. ա. 14:
Ի Յակ. ա. 3:
Ը Յակ. ա. 12:
Թ Փիլ. ա. 20:
Ժ բ Կոր. ա. 22: Գաղ. գ. 6: Եփե. ա. 13, 14:
Ի Հմր 8: Գլ. գ. 25:
Լ Յօհ. ժե. 13: ա Պետ. գ. 18: ա Յօհ. գ. 16: դ. 9, 10:
Ի Գլ. գ. 25: Եփե. բ. 13: Եբր. թ. 14: ա Յօհ. ա. 7:

արդարացանք. ԺՈ՛ր չափ աւելի իրմով պիտի ազա-
10 տինք բարկութենէն: Լ Վասն զի թէ որ թշնամի
եղած ատեննիս հ Աստուծոյ հետ հաշտուեցանք իր
Որդւոյն մահովը, ո՛ր չափ աւելի մեր հաշտուած
11 ատենը պիտի ապրինք ծ անոր կեանքովը: Եւ ո՛չ
միայն ա՛ս, ՚ հապա Աստուծով ալ կը պարծենանք
մեր Տէրոջը Յիսուս Քրիստոսին ձեռքովը, որով
հիմա հաշտութիւնը ընդունեցինք:
12 ՃՎասն զի ինչպէս որ մէկ մարդէ մը մեղքը աշ-
խարհք մտաւ, մ և ան մեղքէն մահը, և այնպէս
ամէն մարդոց վրայ տարածուեցաւ մահը, *քան-
13 զի ամէնքը մեղանչեցին: (Վասն զի մինչև օրէն-
քին ատենը աշխարհի մէջ մեղք կար. ՚ բայց մեղք
14 չսեպուիր՝ ո՛ւր որ օրէնք չկայ: Սակայն մահը
Ադամէն մինչև Մովսէսը թագաւորեց, նաև Ադա-
մին յանցանքին նման չմեղանչողներուն վրայ ալ,
՚ որ ան օրինակ էր անոր՝ որ ետքէն պիտի գար:
15 Բայց չէ՛ թէ ինչպէս յանցանքը՝ անանկ ալ
շնորհքն է. ինչու որ եթէ մէկուն յանցանքովը
շատերը մեռան, ալ ո՛ր չափ աւելի Աստուծոյ
շնորհքը՝ և ան պարգևը որ Յիսուս Քրիստոս մէկ
մարդուն շնորհքովն է, ՚ շատերուն վրայ աւելցաւ:
16 Եւ չէ՛ թէ ա՛ս պարգևը անանկ է՝ ինչպէս մէկէ մը
որ մեղանչեց. ինչու որ դատաստանը մէկ մեղքէն
դատապարտութեան մէջ ՅԳԵՑ. բայց շնորհքը շատ
17 մեղքերէն արդարութեան պարաւ: Վասն զի թէ որ
մէկ մարդուն մեղքովը մահը թագաւորեց ան մէկո-
վը, ո՛ր չափ աւելի անոնք որ շնորհքի՝ ու արդարու-

ԺԳլ. ա. 18: ա Թես. ա. 10:
ԼԳլ. բ. 32:
հ բ Կոր. ե. 18, 19: Եփե. բ. 16: Կող. ա. 20, 21:
ՅՅՈՀ. ե. 26: ժգ. 19: բ Կոր. գ. 10, 11:
ՂԳլ. բ. 17: գ. 29, 30: Գաղ. գ. 9:
ՃԾն. գ. 6: ա Կոր. ժե. 21:
մԾն. բ. 17: Գլ. զ. 23: ա Կոր. ժե. 21:
* Կամ՝ որով
յԳլ. գ. 15: ա ՅՈՀ. գ. 4:
՚ ա Կոր. ժե. 21, 22, 45:
՚ Ես. ծգ. 11: Մատ. ի. 28: իզ. 28:

թեան պարգևին առատութիւնը կ՚առնեն, կենաց
մէջ պիտի թագաւորեն՝ մէկ Յիսուս Քրիստոսին
18 ձեռքովը:) Ուրեմն ինչպէս որ մէկուն յանցան-
քովը բոլոր մարդոց դատապարտութեան վճիռ
եղաւ, անանկ ալ մէկուն արդարութիւնովը՝ բո-
լոր մարդոց կենաց արդարութեան շնորհք եղաւ.
19 Վասն զի ինչպէս որ մէկ մարդուն անՀնազանդու-
թիւնովը շատերը մեղաւոր եղան, անանկ ալ մէ-
կուն Հնազանդութիւնովը շատերը արդար պիտի
20 ըլլան: ՚ Սակայն օրէնքը մէջտեղը ինկաւ՝ որ
յանցանքը շատնայ. բայց ո՛ւր որ աւելի եղաւ
21 մեղքը, ՚ ալ աւելի եղաւ շնորհքը. Որ ինչպէս
մեղքը թագաւորեց մահուամբ, անանկ ալ
շնորհքը թագաւորէ արդարութեամբ մինչև յա-
ւիտենական կեանքը մեր Տէրոջը Յիսուս Քրիս-
տոսի ձեռքովը:

ԳԼ. Զ

1 Պէտք չէ մեղքի մէջ մնալ, 2 քանի որ մեռած ենք մեղքին, 3 ինչպէս որ մկրտութիւնը կը ցուցընէ. 12 ուստի ալ մեղքը թող չթագաւորէ մեր վրայ. 18 վասն զի մենք մեր մարմին-ները պատրաստեցինք արդարութեան ծառաներ ըլլալու, 23 և վասն զի մեղաց վարձքը մահ է:

1 Ալ հիմա ի՞նչ պիտի ըսենք. ՚ մեղքերու մէջ
2 մնա՞նք արդեօք, որ շնորհքը շատնայ: Քաւ
լիցի. Բ մենք որ մեղքին մեռանք, ի՞նչպէս դեռ
3 անոր մէջը կենանք: Չէ՞ք գիտեր, Գ թէ մենք որ
Քրիստոս Յիսուսով մկրտուեցանք, Դ անոր մա-
4 հուանը մկրտուեցանք: Ե Անոր հետ թաղուեցանք
մկրտութիւնով մահուան համար, որ ինչպէս
Քրիստոս Ն Հօրը փառքովը Ե յարութիւն առաւ

՚ ՅՈՀ. ժբ. 32: Եբր. բ. 9:
՚ ՅՈՀ. ժե. 22: Գլ. գ. 20: գ. 15: է. 8: Գաղ. գ. 19, 23:
՚ Ղու. է. 47: ա Տիմ. ա. 14:
՚ Գլ. գ. 8: Հմր 15:
Բ Հմր 11: Գլ. է. 4: Գաղ. բ. 19: զ. 14:
Գ Կող. գ. 3: ա Պետ. բ. 24:
Դ ա Կոր. ժե. 29:
Ե Կող. բ. 12:
Ն ՅՈՀ. բ. 11: ժա. 40:
Ե Գլ. ը. 11: ա Կոր. զ. 14: բ Կոր. ժգ. 4:

մեռելներէն , Ըանանկ ալ մենք կենաց նորոգու-
5 թեան մէջ պտըտինք : Բ Ինչու որ եթէ մենք
տնկակից եղանք անոր մահուանը նմանութիւնովը ,
նաև անոր յարութեանը նմանութիւնովն ալ կցորդ
6 պիտի ըլլանք : Ա ս գիտնանք՝ որ Ժ մեր հին մարդը
անոր հետը խաչուեցաւ , Է որ մեղաց մարմինը փը-
7 ճանայ , որ ասկէ ետև մեղքի չծառայենք : Ը Վասն
զի ան որ մեղքին մեռած է՝ մեղքէն արդարացած է :
8 Ի Արդ՝ թէ որ մենք Քրիստոսի հետ մեռանք , կը
հաւատանք որ անոր հետը պիտի ապրինք ալ :
9 Ք Քանզի գիտենք որ Ժ Քրիստոս մեռելներէն յարու-
թիւն առած ըլլալով՝ նորէն չմեռնիր , ալ մահը
10 անոր վրայ իշխանութիւն չունի : Վ Վասն զի քանի
որ մեռաւ՝ Ի մեղքին մեռաւ մէկ անգամ , և որ կեն-
11 դանի է՝ Հ Աստուծոյ կենդանի է : Ն Ասանկ ալ
դուք ձեր անձերը մեղքին մեռած սեպեցէք , Շ բայց
Աստուծոյ կենդանի՝ մեր Տէրոջը Քրիստոս Յիսու-
12 սին ձեռքովը : Ճ Ուստի ալ մեղքը չթագաւորէ՝
ձեր մահկանացու մարմինին վրայ , որ անոր ցան-
13 կութիւններուն ՀնազանդիՀք : Մ Եւ ձեր անդամները
անիրաւութեան գործիք ըլլալու մի՛ ընծայէք մեղ-
քին , Յ հապա ձեր անձերը Աստուծոյ ընծայեցէք՝
որպէս թէ մեռելներէն ողջ ընցած . և ձեր անդամները
14 արդարութեան գործիքներ՝ Աստուծոյ : Ն Քանզի
մեղքը վրանիդ պիտի չիշխէ . ինչու որ օրէնքի
տակ չէք , հապա շնորհաց տակ :

Ը Գաղ . զ . 15 ։ Եփե . դ . 22 ։ 23 ։ 24 ։ Կող . գ . 10 ։
Թ Փիլ . դ . 10 ։ 11 ։
Ժ Գաղ . բ . 20 ։ Ե . 24 ։ զ . 14 ։ Եփե . դ . 22 ։ Կող . գ . 5 ։ 9 ։
Ի Կող . բ . 11 ։
Լ ա Պետ . դ . 1 ։
Խ բ Տիմ . բ . 11 ։
Ծ Յայտ . ա . 18 ։
Կ Եբր . թ . 27 ։ 28 ։
Հ Ղու . ի . 38 ։
Ձ Հմր 2 ։
Ղ Գաղ . բ . 19 ։
Ճ Սաղ . ժթ . 13 ։ ճժթ . 133 ։
Մ Գլ . է . 5 ։ Կող . դ . 5 ։ Յակ . դ . 1 ։
Յ Գլ . ժբ . 1 ։ ա Պետ . բ . 24 ։ դ . 2 ։
Ն Գլ . է . 4 ։ 6 ։ ը . 2 ։ Գաղ . Ե . 8 ։

15 Ուրեմն ի՞նչ . մե՞ղք գործենք՝ Ն որ օրէնքի տակ
16 չենք , հապա շնորհքի տակ . քա՛ւ լիցի : Չ Ե՞ք
գիտեր՝ Ա թէ որուն որ անձերնիդ ծառայ կ՛ընծայէք
Հնազանդելու , ծառայ էք անոր՝ որուն որ կը Հնա-
զանդիք , թէ՛ մեղքի՝ որ մահուան կը տանի , և թէ
17 Հնազանդելու՝ որ արդարութեան : Բ Բայց գոհու-
թիւն Աստուծոյ , որ Բ Ե Լ դուք մեղաց ծառայ էիք ,
Ն սակայն սրտանց Հնազանդեցաք ան վարդապետու-
թեան գաղափարին՝ որ ձեզի յանձնուեցաւ :
18 Դ Ուստի դուք մեղքէն ազատ ըլլալով՝ արդարու-
19 թեան ծառայ եղաք . (Մարդու սովորութեան պէս
կ՛ըսեմ՝ ձեր մարմինին տկարութեանը համար .)
քանզի ինչպէս որ ձեր անդամները անօրէնութեան
համար ընծայեցիք՝ պղծութեան և անօրէնութեան
ծառաներ ըլլալու , անանկ ալ հիմա ձեր անդամ-
ները սրբութեան համար ընծայեցէք՝ արդարու-
20 թեան ծառաներ ըլլալու : Ջ Վասն զի երբոր դուք
մեղաց ծառաներ էիք , արդարութենէն ազատ
21 էիք : Ա Ուրեմն ան ժամանակը ի՞նչ պտուղ ու-
նէիք ան բաներէն՝ որոնցմով հիմա կ՛ամշնաք .
22 Ա ինչու որ անոնց վերջը մահ է : Ը Բայց հիմա մեղ-
քէն ազատուած՝ և Աստուծոյ ծառաներ եղած՝ ձեր
պտուղը ունիք սրբութիւնով , ու վերջը յաւիտե-
23 նական կեանք : Դ Քանզի մեղաց վարձքը մահ է .
Ր բայց Աստուծոյ ձրի պարգևը յաւիտենական
կեանք՝ մեր Տէրոջը Յիսուս Քրիստոսի ձեռքովը :

Ն ա Կոր . թ . 21 ։
Ա Մատ . զ . 24 ։ Յօհ . ը . 34 ։ բ Պետ . բ . 19 ։
Ն բ Տիմ . ա . 13 ։
Դ Յօհ . ը . 32 ։ ա Կոր . է . 22 ։ Գաղ . Ե . 1 ։ ա Պետ . բ . 16 ։
Ջ Յօհ . ը . 34 ։
Ա Գլ . է . 5 ։
Ա Գլ . ա . 32 ։
Ը Յօհ . ը . 32 ։
Դ Ծն . բ . 17 ։ Գլ . Ե . 12 ։ Յակ . ա . 15 ։
Ր Գլ . բ . 7 ։ Ե . 17 ։ 21 ։ ա Պետ . ա . 4 ։

ԳԼ . Է

1 Օրէնքը մարդուն վրայ կ՛իշխէ՝ քանի որ անիկայ ողջ է . 4 սակայն մենք մեռանք օրէնքին . 7 այսու ամենայնիւ օրէնքը

մեղք չէ ։ 12 հապա սուրբ՝ արդար և բարի է ։ 16 Պօղոս կը
վկայէ ասանկ ըլլալը ։ բայց կը ցաւի որ ինքը կարող չէ զանի-
կայ պահելու ։

1 Մ՞իթէ չէ՞ք գիտեր ե՛ղբայրներ , (քանզի ես օրէն-
քը գիտցողներուն կը խօսիմ ,) որ օրէնքը
մարդուս վրայ կ՚իշխէ՝ ո՛րչափ ժամանակ որ ողջ է ։
2 Ինչու որ էրիկ ունեցող կնիկը իր ողջ էրկանը
կապուած է օրէնքով ։ բայց թէ որ էրիկը մեռնի ,
3 արձակուած է էրկանը օրէնքէն ։ Ուրեմն Բ քանի
որ էրիկը ողջ է , շուն պիտի ըսուի՝ թէ որ ուրիշ
էրկան մը ըլլայ ։ բայց թէ որ էրիկը մեռնի , ան
օրէնքէն ազատ կ՚ըլլայ , անանկ որ շնացող չըլլար ,
4 թէ որ ուրիշ էրկան մը ըլլայ ։ Ուստի դուք ալ
իմ եղբայրներս՝ Գ Քրիստոսի մարմինովը օրէնքին
մեռաք , որ ուրիշի մը ըլլաք , անոր՝ որ մեռելնե-
րէն յարութիւն առեր է , Դ որ Աստուծոյ պտուղ
5 բերող ըլլանք ։ Քանզի քանի որ մենք մարմնով
էինք՝ մեղաց կիրքերը որ օրէնքով կ՚ըլլային , Ե մեր
անդամներուն մէջը կը ներգործէին , Զ որ մենք մա-
6 հուան պտուղ բերենք ։ Բայց հիմա ան օրէնքէն
արձակուեցանք ։ ինչու որ մեռանք անոր՝ որով
բռնուած էինք , Է որ մենք ծառայենք հոգիին նո-
րոգութեամբը , և չէ՛ թէ գրոյն Հնութեամբը ։
7 Ուրեմն ի՞նչ ըսենք ։ օրէնքը մե՞ղք է ։ քա՛ւ
լիցի ։ Ը բայց ես մեղքը չէի ճանչնար , եթէ ոչ
օրէնքով ։ ինչպէս ցանկութիւնն ալ չէի գիտեր ,
8 թէ որ օրէնքը ըսած չըլլար , Թ Մի՛ ցանկար ։ Ժ Բայց
մեղքը պատուիրանքէն առիթ առնելով՝ իմ մէջս
բոլոր ցանկութիւնները գոյացուց ։ Է ինչու որ

Ա ա Կոր ։ է ։ 39 ։
Բ Մատ ։ ե ։ 32 ։
Գ Գլ ։ ը ։ 2 ։ Գաղ ։ բ ։ 19 ։ ե ։
18 ։ Եփե ։ բ ։ 15 ։ Կող ։ բ ։
14 ։
Դ Գաղ ։ ե ։ 22 ։
Ե Գլ ։ զ ։ 13 ։
Զ Գլ ։ զ ։ 21 ։ Գաղ ։ ե ։ 19 ։
Յակ ։ ա ։ 15 ։
Ի Գլ ։ բ ։ 29 ։ բ Կոր ։ գ ։ 6 ։
Ը Գլ ։ գ ։ 20 ։
Թ Ել ։ ի ։ 17 ։ բ Օր ։ ե ։ 21 ։
Գոր ։ ի ։ 33 ։ Գլ ։ ժգ ։ 9 ։
Ժ Գլ ։ դ ։ 15 ։ ե ։ 20 ։
Ի ա Կոր ։ ժե ։ 56 ։

9 առանց օրէնքի մեղքը մեռած է ։ Ես ալ առանց
օրէնքի ատեն մը կենդանի էի ։ բայց երբոր պա-
10 տուիրանքը [illegible] հասաւ , մեղքը ողջընցաւ , Եւ ես
մեռայ ։ ու ան պատուիրանքը Լ որ կենաց համար
11 էր , նոյնը ինծի մահուան համար եղաւ ։ Ինչու որ
մեղքը պատուիրանքէն առիթ առնելով՝ իս խա-
12 բեց , ու անով մեռցուց ։ Ի Ուստի օրէնքը սուրբ
է , ու պատուիրանքը սուրբ՝ և արդար ու բարի ։
13 Ուրեմն բարին ինծի մա՞հ եղաւ ։ քա՛ւ լիցի ։
հապա մեղքը ։ որպէս զի երևնայ մեղքը որ ան
բարի բանով ինծի մահ գործեց , որ մեղքը պա-
14 տուիրանքով աւելի մեղաւոր ըլլայ ։ Վասն զի
գիտենք որ օրէնքը հոգևոր է , բայց ես մարմնաւոր
15 եմ՝ Ծ մեղքի տակ ծախուած ։ Քանզի ի՞նչ որ
կ՚ընեմ՝ չեմ ճանչնար ։ Լ չէ՛ թէ ի՞նչ որ կ՚ուզեմ՝
ան կ՚ընեմ , հապա ի՞նչ որ կ՚ատեմ՝ ան կ՚ընեմ ։
16 Բայց թէ որ չուզածս կ՚ընեմ , հաւանութիւն կու
17 տամ օրէնքին թէ բարի է ։ Իսկ արդ՝ չէ՛ թէ ես
կ՚ընեմ անիկայ , հապա մեղքը՝ որ իմ ներսի դիս
18 կը բնակի ։ Քանզի գիտեմ որ Հ իմ ներսի դիս՝
այսինքն իմ մարմինիս մէջ մէկ բարի բան մը չբը-
նակիր ։ ինչու որ կամեցողութիւն կայ քովս , բայց
19 բարին 'ի գործ դնելը չեմ գտներ ։ Քանզի չէ՛ թէ
բարին որ կ՚ուզեմ՝ կ՚ընեմ , հապա չարը որ չեմ
20 ուզեր՝ ան կ՚ընեմ ։ Իսկ թէ որ չուզած բանս
կ՚ընեմ , ալ չէ՛ թէ ես կ՚ընեմ անիկայ , հապա
21 մեղքը՝ որ իմ ներսի դիս բնակած է ։ Ուստի ես
կը գտնեմ օրէնք մը՝ որ երբ բարին ընելը կը կա-
22 մենամ , չարը իմ քովս է ։ Յ Վասն զի ներսի
մարդուն նայելով՝ Զ Աստուծոյ օրէնքին կը հաւ-

Լ Ղև ։ ժը ։ 5 ։ Եղեկ ։ ի ։ 11 ։
13 ։ 21 ։ բ Կոր ։ գ ։ 7 ։
Ի Սաղ ։ ժթ ։ 8 ։ ճժթ ։ 38 ։
137 ։ ա Տիմ ։ ա ։ 8 ։
Ծ դ Թագ ։ իա ։ 20 ։ 25 ։ դ
Թագ ։ ժէ ։ 17 ։
Լ Գաղ ։ ե ։ 17 ։
Հ Ծն ։ զ ։ 5 ։ ը ։ 21 ։
Յ բ Կոր ։ դ ։ 16 ։ Եփե ։ գ ։ 16 ։
Կող ։ գ ։ 9 ։ 10 ։
Զ Սաղ ։ ա ։ 2 ։

23 նիմ. ՃԲայց ուրիշ օրէնք մը կը տեսնեմ մ իմ
անդամներուս մէջ՝ որ իմ մտքիս օրէնքին դէմ կը
պատերազմի, և զիս գերի կ'ընէ մեղաց օրէնքին՝
24 որ իմ անդամներուս մէջն է: Ի՜նչ խղճալի մարդ
եմ ես. ո՞վ զիս պիտի ազատէ աս մահացու մար-
25 մինէն: ՄԳոհութիւն Աստուծոյ՝ մեր Տէրոջը
Յիսուս Քրիստոսի ձեռքովը. ուրեմն ես ինքնս
մտքով Աստուծոյ օրէնքին կը ծառայեմ, ու մարմ-
նով՝ մեղաց օրէնքին:

ԳԼ. Ը

1 Անոնք որ Քրիստոսի մէջ են, և Հոգիին ուզածին պէս կ'ապ-
րին, ազատ են դատապարտութենէ: 5, 13 Թէ ի՞նչ վնաս
կը ծագի մարմինէն, 6, 14 և ի՞նչ շահ Հոգիէն, 17 և ի՞նչ՝
Աստուծոյ որդիք ըլլալէն, 19 որոնց փառաւոր ազատու-
թիւնը՝ որ ամէն ստեղծուածները մեծ փափաքով կը սպասեն
անոր, 29 յառաջագոյն սահմանուած է Աստուծմէ: 38 Ո՞վ
կրնայ զատել մեզ Քրիստոսի սէրէն:

1 Իսկ արդ՝ դատապարտութիւն չկայ Քրիստոս
Յիսուսով եղողներուն՝ որոնք մարմնաւոր կեր-
2 պով չեն վարուիր: Ինչու որ ՚Քրիստոս Յի-
սուսով կենաց հոգիին Ի օրէնքը զիս ազատեց Ի մե-
3 ղաց և մահուան օրէնքէն: ՚Վասն զի ան որ
անկարելի էր օրէնքին՝ որովհետև տկար էր մարմ-
նով, Ի Աստուած իր որդին խրկեց մեղանչական
մարմինի նմանութեամբ, ու մեղքի համար, և
4 դատապարտեց մեղքը ան մարմինին մէջ. Որ օրէն-
քին արդարութիւնը կատարուի մեր մէջը, Ն որ
մարմնաւորապէս չենք քալեր՝ հապա հոգևորա-
5 պէս: Ի Ինչու որ մարմնաւոր եղողները մարմինին
բաները կը մտածեն, ու հոգևոր եղողները՝ Ը հո-

Ճ Գաղ. ե. 17:
Մ Գլ. զ. 13, 19:
Յ ա Կոր. ժե. 57:
Ա ա Կոր. ժե. 45: բ Կոր. գ. 6:
Բ Յօհ. ը. 36: Գլ. զ. 18, 22: Գաղ. բ. 19: ե. 1:
Գ Գլ. է. 24, 25:
Դ Գոր. ժգ. 39: Գլ. գ. 20: Եբր. է. 18, 19: ժ. 1, 2, 10, 14:
Ե Գաղ. գ. 13: բ Կոր. ե. 21:
Զ Հմր 1:
Է Յօհ. գ. 6: ա Կոր. բ. 14:
Ը Գաղ. ե. 22, 25:

6 գիին բաները: Ի Վասն զի մարմնաւոր խորհուր-
դը մահ է, և հոգևոր խորհուրդը կեանք ու խա-
7 ղաղութիւն: Ժ Քանզի մարմնաւոր խորհուրդը
Աստուծոյ դէմ թշնամութիւն է. ինչու որ Ա-
ստուծոյ օրէնքին չ՚նազանդիր, Ի մանաւանդ չկրնար
8 ալ: Վասն զի մարմինով եղողները չեն կրնար
9 Աստուծոյ հաճոյ ըլլալ: Բայց դուք մարմինով
չէք, հապա հոգիով, Լ թէ որ Աստուծոյ Հոգին
ձեր մէջը բնակած է. Ի իսկ թէ որ մէկը Քրիստո-
10 սի Հոգին չունի, անիկայ անորը չէ: Եւ թէ որ
Քրիստոս ձեր մէջն է, ալ մարմինը մեռած է
մեղքի համար, ու հոգին կենդանի է արդարու-
11 թեան համար: Իսկ թէ որ Յիսուսը մեռելնե-
րէն Ժ յարուցանողին Հոգին ձեր մէջը բնակած է,
Լ ալ անիկայ՝ որ Քրիստոսը մեռելներէն յարուց,
պիտի կենդանացընէ ձեր մահկանացու մարմինները
իր Հոգիովը որ ձեր մէջը կը բնակի:
12 Հ Ապա ուրեմն եղբայրներ՝ պարտապան ենք, չէ
13 թէ մարմինին՝ մարմնաւորապէս ապրելու. Ն Ինչու
որ եթէ մարմնաւորապէս ապրելու ըլլաք, պիտի
մեռնիք. բայց թէ որ Հոգիով Շ մարմինին գործ-
14 քերը սպաննէք, պիտի ապրիք: Ճ Վասն զի որոնք
որ Աստուծոյ Հոգիովը կ'առաջնորդուին, անոնք
15 Աստուծոյ որդիքն են: Մ Ինչու որ դուք ծառայու-
թեան հոգին չառիք կրկին Յ վախնալու, Ն հապա
որդեգրութեան հոգին առիք, որ անով կը կան-

Ի Գլ. զ. 21: Հմր 13: Գաղ. զ. 8:
Ժ Յակ. դ. 4:
Ի ա Կոր. բ. 14:
Լ ա Կոր. գ. 16: զ. 19:
Ի Յօհ. գ. 34: Գաղ. դ. 6: Փիլ. ա. 19: ա Պետ. ա. 11:
Ծ Գոր. բ. 24:
Լ Գլ. զ. 4, 5: ա Կոր. զ. 14: բ Կոր. դ. 14: Եփե. բ. 5:
Հ Գլ. զ. 7, 14:
Յ Հմր 6: Գաղ. զ. 8:
Շ Եփե. դ. 22: Կող. գ. 5:
Ճ Գաղ. ե. 18:
Մ ա Կոր. բ. 12: Եբր. բ. 15:
Յ բ Տիմ. ա. 7: ա Յօհ. դ. 18:
Ն Ես. ծզ. 5: Գաղ. դ. 5, 6:

16 չենք ՀԱբբայ Հայր ։ ՝Նոյն ինքն Հոգին վկա-
յութիւն կու տայ մեր հոգիին , թէ մենք Աստու-
17 ծոյ որդիքն ենք ։ Եւ թէ որ որդիք , ուրեմն ժա-
ռանգներ , ՀԱստուծոյ ժառանգներ՝ ու Քրիստոսի
ժառանգակիցներ ։ Ղ որ եթէ իր չարչարանացը
կցորդ ըլլանք , իր փառացն ալ հաղորդ ըլլանք ։
18 Վասն զի ես այսպէս կը դատեմ՝ որ Ջաս ժա-
մանակիս չարչարանքները բան մը չեն՝ գալու
19 փառքին քովը , որ մեզի պիտի յայտնուի ։ ՝Ին-
չու որ ստեղծուածոց եռանդուն ակնկալութիւնը
՝Աստուծոյ որդւոցը յայտնուելուն կը սպասէ ։
20 ՀԻնչու որ ունայնութեան Ֆնազանդեցան ստեղ-
ծուածները՝ (չէ՛ թէ իրենց կամքովը , հապա անոր
21 համար՝ որ Ֆնազանդեցուց ,) Ան յուսով՝ որ
ստեղծուածները իրենք ալ ապականութեան ծա-
ռայութենէն ազատելով՝ Աստուծոյ որդւոցը փա-
22 ռաւոր ազատութեանը հասնին ։ Քանզի գիտենք
որ ամէն ստեղծուածները մինչև հիմա Դ մէկտեղ
23 կը հառաչեն՝ ու ծնանելու ցաւ կը քաշեն ։ Եւ
ո՛չ միայն այսքան , Ր հապա մենք ալ՝ որ Հոգիին
առջի պտուղը ունինք , Ց մենք մեզմէ մեր անձերուն
մէջ կը հառաչենք ՝ որդեգրութեան՝ այսինքն Ֆ մեր
24 մարմինին ազատութեանը սպասելով ։ Ինչու որ
յուսով փրկուեցանք ։ Ֆ բայց յոյսը որ կը տեսնուի՝
յոյս չէ ։ վասն զի ան բանը որ կը տեսնէ մէկը՝ ալ
25 ինչո՞ւ պիտի յուսայ ։ Հապա թէ որ չտեսած
բաներնուս կը յուսանք , ալ համբերութիւնովը կը
26 սպասենք անոր ։ Ընանկ ալ Հոգին օգնութեան կը

ՀԱ Մար . ժդ . 36 ։
՝ Բ Կոր . ա . 22 ։ Ե . 5 ։ Եփե .
ա . 13 ։ դ . 30 ։
ՀԲ Գոր . իզ . 18 ։ Գաղ . դ . 7 ։
ՂԳ Գոր . ժդ . 21 ։ Փիլ . ա . 29 ։
Բ Տիմ . բ . 11 , 12 ։
ՀԴ Բ Կոր . դ . 17 ։ ա Պետ .
ա . 6 , 7 ։ դ . 13 ։
՝ Բ Պետ . գ . 13 ։
՝ ա Յօհ . գ . 2 ։
ՀԷ Հմր 22 ։ Ծն . գ . 19 ։
Դ Երեմ . ժբ . 11 ։
Ր Բ Կոր . Ե . 5 ։ Եփե . ա . 14 ։
Ց Բ Կոր . Ե . 2 , 4 ։
՝ Ղու . ի . 36 ։
Ֆ Ղու . իա . 28 ։ Եփե . գ . 30 ։
Ֆ Բ Կոր . Ե . 7 ։ Եբր . ժա . 1 ։

հասնի մեր տկարութիւններուն ։ Ոքանզի ի՞նչ
բանի համար աղօթելու ենք ըստ արժանւոյն , չենք
գիտեր ։ Ֆ բայց ինքը Հոգին բարեխօս կ՛ըլլայ
27 մեզի համար անբարբառ հառաչանքներով ։ ՝Եւ
սիրտերը Քննողը գիտէ Հոգիին ի՞նչ խորհիլը ։
Բ քանզի Աստուծոյ կամացը համեմատ բարեխօսու-
թիւն կ՛ընէ սուրբերուն համար ։
28 Սակայն գիտենք որ ամէն բաները բարիի գոր-
ծակից կ՛ըլլան անոնց՝ որ Աստուած կը սիրեն ,
Ֆ որոնք անոր նախասահմանութեամբը կանչուած
29 են ։ Դ Վասն զի անոնք որ առաջ կը ճանչնար ,
Ի առաջուց ալ սահմանեց իր ՀՈրդւոյն պատկերին
կերպարանակից ըլլալու ։ Ի որ անիկայ անդրանիկ
30 ըլլայ շատ եղբայրներու մէջ ։ Եւ որոնք որ առա-
ջուց սահմանեց , Ընաև կանչեց զանոնք ։ և որոնք
որ կանչեց , Ինաև արդարացուց զանոնք ։ և որոնք
որ արդարացուց , Ժնաև փառաւորեց զանոնք ։
31 Ուրեմն ի՞նչ ըսենք աս բաներուս համար ։ Ի թէ
որ Աստուած մեր կողմն է՝ ո՞վ պիտի ըլլայ մեզի
32 հակառակ ։ ԼԱն որ իր Որդւոյն չխնայեց , Ի հա-
պա մեր ամենուն համար մատնեց զանիկայ ։ ալ
ի՞նչպէս անոր հետը ամէն բաները մեզի չպար-
33 գևեր ։ Ո՞վ է որ Աստուծոյ ընտրածներուն դէմ

ՀԱ Մատ . ի . 22 ։ Յակ . դ . 3 ։
Ֆ Զաք . ժբ . 10 ։ Եփե . զ . 18 ։
՝ ա Մն . իբ . 9 ։ Սաղ . է . 9 ։
Առակ . ժէ . 3 ։ Երեմ . ժա .
20 ։ ժէ . 10 ։ ի . 12 ։ Գոր .
ա . 24 ։ ա Թես . բ . 4 ։
Յայտ . բ . 23 ։
Բ ա Յօհ . Ե . 14 ։
Ֆ Գլ . թ . 11 , 23 , 24 ։ Բ
Տիմ . ա . 9 ։
Դ Ել . լգ . 12 , 17 ։ Սաղ . ա .
6 ։ Երեմ . ա . 5 ։ Մատ . է .
23 ։ Գլ . ժա . 2 ։ Բ Տիմ .
բ . 19 ։ ա Պետ . ա . 2 ։
Ի Եփե . ա . 5 , 11 ։
ՂՅօհ . ժէ . 22 ։ Բ Կոր . գ .
18 ։ Փիլ . գ . 21 ։ ա Յօհ .
գ . 2 ։
Ի Կող . ա . 15 , 18 ։ Եբր . ա .
6 ։ Յայտ . ա . 5 ։
Ը Գլ . ա . 6 ։ թ . 24 ։ Եփե .
գ . 4 ։ Եբր . թ . 15 ։ ա
Պետ . բ . 9 ։
Բ ա Կոր . զ . 11 ։
Ժ Յօհ . ժէ . 22 ։ Եփե . բ . 6 ։
Ի Թու . ժդ . 9 ։ Սաղ . ճժը . 6 ։
Լ Գլ . Ե . 6 , 10 ։
Ի Գլ . դ . 25 ։

մեղադիր ըլլայ . ԺԱստուած է որ կ'արդարացընէ .
34 Ի Ո՞ր-ի՞մ ո՞վ է որ կը դատապարտէ . Քրիստոսն
է որ մեռաւ , մանաւանդ թէ յարութիւն ալ
առաւ , Հ ու Աստուծոյ աջ կողմն է . Ձ որ նաև
35 մեզի համար բարեխօսութիւն կ'ընէ . Ո՞ր-ի՞մ ո՞վ
պիտի զատէ մեզ Քրիստոսի սէրէն . տառա-
պա՞նքը , կամ նեղութի՞ւնը , կամ հալածա՞նքը ,
կամ սո՞վը , կամ մերկութի՞ւնը , կամ վտա՞նգը ,
36 կամ սո՞ւրը . (Ինչպէս որ գրուած է . Ղ Ամէն օր
քեզի համար կը սպաննուինք , մորթուելու ոչխա-
37 րի պէս կը սեպուինք :) Ճ Հապա ասա ամէն բանե-
րուն մէջ՝ ալ աւելի յաղթող կ'ըլլանք անով՝ որ
38 մեզ սիրեց : Ինչու որ ես հաստատ գիտեմ՝ թէ
ո՛չ մահը , և ո՛չ կեանքը , ու ո՛չ հրեշտակները ,
Մ և ո՛չ իշխանութիւնները , ու ո՛չ ներկայ բանե-
րը , և ոչ գալու բաները , ու ո՛չ զօրութիւնները ,
39 Եւ ո՛չ բարձրութիւնը , ու ո՛չ խորունկութիւ-
նը , և ո՛չ մէկ ուրիշ արարած մը կրնայ մեզ
զատել Աստուծոյ սէրէն , որ Քրիստոս Յիսուս մեր
Տէրոջմով է :

Ժ Ես . ծ . 8 , 9 ։ Յայտ . ժբ . 10 , 11 ։
Ի Յոբ . լդ . 29 ։
Հ Մար . ժզ . 19 ։ Կող . գ . 1 ։ Եբր . ա . 3 ։ ը . 1 ։ ժբ . 2 ։ ա Պետ . գ . 22 ։
Ձ Եբր . է . 25 ։ Թ . 24 ։ ա Յօհ . բ . 1 ։
Ղ Սաղ . խդ . 22 ։ ա Կոր . ժե . 30 , 31 ։ բ Կոր . դ . 11 ։
Ճ ա Կոր . ժե . 57 ։ բ Կոր . բ . 14 ։ ա Յօհ . դ . 4 , 5 ։ Յայտ . ժբ . 11 ։
Մ Եփե . ա . 21 ։ զ . 12 ։ Կող . ա . 16 ։ բ . 15 ։ ա Պետ . գ . 22 ։

ԳԼ . Թ

1 Պօղոս կը յայտնէ իր տրտմութիւնը Հրէից ազգին համար ։
7 Չէ թէ Աբրահամի բոլոր սերունդը խոստմունքի որդիք
էին ։ 18 Աստուած որուն որ կ'ուզէ՝ կ'ողորմի ։ 21 Բրուտը
կրնայ կաւը իր ուզածին պէս գործածել ։ 25 Հեթանոսաց
կոչումը և Հրէից անարգուիլը՝ մարգարէները նախաձայնած
էին ։ 32 Ի՞նչ պատճառաւ այնքան քիչ Հրէաներ ընդունե-
ցին հաւատքին արդարութիւնը ։

1 Ա Ստոյգը կ'ըսեմ Քրիստոսով , ա չեմ ստեր ,
(իմ խիղճս ալ ինծի կը վկայէ Հոգւով
2 Սրբով ,) Բ Որ մեծ տրտմութիւն է ինծի , ու
3 իմ սրտիս անպակաս ցաւ : Գ Քանզի ես ինքնս կը
խնդրէի նզոված ըլլալ Քրիստոսէն՝ իմ մարմնոյ
կողմանէ եղբայրներուս ու ազգականներուս համար ,
4 Դ Որոնք Իսրայէլացի են . Ե որ իրենցն է որդեգրու-
թիւնը , Զ ու փառքը , Է և ուխտերը , Ը ու օրի-
նադրութիւնը , Թ և պաշտօնը , Ժ ու խոստմունք-
5 ները . Ի Իրենցն են նահապետները , Լ իրենցմէ
Իկ Քրիստոս ալ մարմնոյ կողմանէ . Ի որ ինքն է
ամենուն վրայ Աստուած օրհնեալ յաւիտեանս .
6 ամէն : ԺԲայց ո՛չ իբր թէ Աստուծոյ խօսքը գե-
տինը ինկած է . Կ քանզի չէ՛ թէ ամէն Իսրայէլէն
7 եղողները Իսրայէլացի են . Եւ Հ չէ՛ թէ Աբրա-
համի սերունդ ըլլալնուն համար՝ ամէնը որդիք են .
Ձ հապա Իսահակով քեզի սերունդ պիտի կոչուի :
8 Այսինքն՝ չէ՛ թէ անոնք որ մարմինի որդիք են ,
Աստուծոյ որդիք ալ են . Ղ հապա խոստմունքի որ-
9 դիքը սերունդ կը սեպուին : Ինչու որ խոստմուն-
քին խօսքը ասա էր թէ , Ճ Ես ատենս պիտի գամ ,
10 ու Սառան որդի պիտի ունենայ : Եւ ոչ միայն
այսքան , Մ հապա Ռեբեկայէն ալ յայտնի է՝ որ

Ա Գլ . ա . 9 ։ բ Կոր . ա . 23 ։ ժա . 31 ։ ժբ . 19 ։ Գաղ . ա . 20 ։ Փիլ . ա . 8 ։ ա Տիմ . բ . 7 ։
Բ Գլ . ժ . 1 ։
Գ Ել . լբ . 32 ։
Դ բ Օր . է . 6 ։
Ե Ել . դ . 22 ։ բ Օր . ժդ . 1 ։ Երեմ . լա . 9 ։
Զ ա Թագ . դ . 21 ։ գ Թագ . ը . 11 ։ Սաղ . կդ . 2 ։ Հը . 61 ։
Է Գոր . գ . 25 ։ Եբր . ը . 8 , 9 , 10 ։
Ը Սաղ . ճխէ . 19 ։
Թ Եբր . Թ . 1 ։
Ժ Գոր . ժգ . 32 ։ Գլ . գ . 2 ։ Եփե . բ . 12 ։
Ի բ Օր . ժ . 15 ։ Գլ . ժա . 28 ։
Լ Ղու . դ . 23 ։ Գլ . ա . 3 ։
Ի Երեմ . իգ . 6 ։ Յօհ . ա . 1 ։ Գոր . ի . 28 ։ Եբր . ա . 8 ։ ա Յօհ . ե . 20 ։
Ժ Թու . իգ . 19 ։ Գլ . գ . 3 ։
Ի Յօհ . ը . 39 ։ Գլ . բ . 28 , 29 ։ դ . 12 , 16 ։ Գաղ . զ . 16 ։
Հ Գաղ . դ . 23 ։
Ձ Ծն . իա . 12 ։ Եբր . ժա . 18 ։
Ղ Գաղ . դ . 28 ։
Ճ Ծն . ժը . 14 ։
Մ Ծն . իե . 21 ։

յղացաւ մէկէ մը, այսինքն մեր Իսահակ հօրմէն.
11 Ինչու որ տղաքը դեռ չծնած, և դեռ մէկ աղէկ
կամ գէշ բան մը չգործած, (որ Աստուծոյ նա-
խասահմանութիւնը հաստատ մնայ ընտրութեանը
12 պէս՝ Չէ՛ թէ գործքերէն, յ հապա անկէ որ կան-
13 չեց,) իրեն ըսուեցաւ, ն Թէ մեծը պզտիկին
պիտի ծառայէ. ինչպէս որ գրուած է թէ, ւ Յա-
կոբը սիրեցի, բայց Եսաւը ատեցի:
14 Ուրեմն ի՞նչ ըսենք. ա միթէ Աստուծոյ քովը
15 անիրաւութի՞ւն կայ. քա՛ւ լիցի: Ինչու որ Մով-
սէսին կ՚ըսէ. ւ Որու որ պիտի ողորմիմ՝ կ՚ողոր-
միմ, ու որու վրայ որ պիտի գթամ՝ կը
16 գթամ: Ուրեմն ո՛չ անկէ է՝ որ կը կամի, ու ո՛չ
անկէ որ կը վազէ, հապա Աստուծմէն՝ որ կ՚ողոր-
17 մի: ՊՔանզի գիրքը Փարաւոնին կ՚ըսէ, ՋԱսոր
համար քեզ վերցուցի, որ իմ զօրութիւնս քեզ-
մով ցուցընեմ, ու բոլոր երկրի մէջ իմ անունս
18 պատմուի: Ուստի որու որ կ՚ուզէ՝ կ՚ողորմի, և
19 որն որ կ՚ուզէ՝ կը խստացընէ: Ուրեմն ինծի պի-
տի ըսես թէ, Ալ ինչո՞ւ մեղադիր կ՚ըլլայ.
20 ա վասն զի ո՞վ անոր կամացը դէմ դրաւ: Բայց
դուն ո՞վ ես մարդ՝ որ Աստուծոյ պատասխան կու
տաս. միթէ ա ստեղծուածը իր Ստեղծողին կրնա՞յ
21 ըսել թէ, Ջիս ինչո՞ւ ատանկ շինեցիր: Չ Բրու-
տը իշխանութիւն չունի՞ կաւին վրայ՝ նոյն շա-
ղուածքէն աման շինելու, ՄՄէկը պատուոյ, և
22 միւսը անարգանաց համար: Հապա ի՞նչ ըսելիք

յ Գլ. դ. 17: ը. 28:
ն Ծն. իե. 23:
ւ Մաղ. ա. 2, 3: Տես բ Օր. իա. 15: Առակ. ժգ. 24: Մատ. ժ. 37: Ղու. ժդ. 26: Յօհ. ժբ. 25:
ա բ Օր. լբ. 4: բ Մն. ժթ. 7: Յոբ. ը. 3: Լգ. 10: Սաղ. ղբ. 15:
ւ Ել. լգ. 19:
Պ Գաղ. դ. 8, 22:
Չ Ել. թ. 16:
ա բ Մն. ի. 6: Յոբ. թ. 12: իգ. 13: Դան. դ. 35:
ա Ես. իթ. 16: խե. 9: կդ. 8:
Չ Առակ. ժզ. 4: Երեմ. ժը. 6:
Ա բ Տիմ. բ. 20:

ունի մէկը, թէ որ Աստուած իր բարկութիւնը
ցուցընել՝ ու իր զօրութիւնը յայտնել ուզելով,
շատ երկայնմտութեամբ համբերեց բ կորսուելու
23 պատրաստուած ց բարկութեան ամաններուն. ա Եւ
կամ որ իր փառքին մեծութիւնը յայտնի ընէ ողոր-
մելու ամաններուն վրայ, ֆ որոնք որ փառքի համար
24 առաջուց պատրաստեց. Այսինքն մեզ՝ որ կանչեց,
ֆ չէ՛ թէ միայն Հրէաներէն, հապա հեթանոսնե-
25 րէն ալ. Ինչպէս Ովսէէին մէջ ալ կ՚ըսէ. ՀԻմ
ժողովուրդս չեղողին իմ ժողովուրդս պիտի կանչեմ,
26 ու սիրելի չեղողին՝ սիրելի: ՖԵւ պիտի ըլլայ թէ
ան տեղը որ անոնց ըսուեցաւ թէ՝ Դուք իմ ժողո-
վուրդս չէք, հոն անոնք Կենդանի Աստուծոյն որ-
27 դիքը պիտի ըսուին: Եսայի ալ Իսրայէլին համար
կը կանչէ. ա Թէև Իսրայէլի որդւոցը թիւը ծովու
աւազին պէս ըլլայ, բ միայն մնացորդ մը պիտի ա-
28 զատի: ՎՔանզի Տէրը համառօտ և կարճ բան մը
կ՚ընէ արդարութեամբ. ինչու որ ֆ Տէրը կարճ
29 բան մը պիտի ընէ երկրի վրայ: Եւ ինչպէս որ
Եսային առաջուց ըսաւ. ՄԹէ որ զօրաց Տէրը
մեզի սերունդ մը թողուցած չըլլար, Իմենք Սո-
դոմին պէս պիտի ըլլայինք, ու Գոմորին պիտի
նմանէինք:
30 Ուրեմն ի՞նչ ըսենք. ՂԹէ հեթանոսները որ
արդարութեան չէին հետևեր՝ արդարութեան հա-
սան, Իան արդարութեանը՝ որ հաւատքէն է.
31 ԸԲայց Իսրայէլը որ արդարութեան օրէնքին կը
հետևէր, Բ արդարութեան օրէնքին չհասաւ:

բ ա Պետ. բ. 8: Յուդ. 4:
ց ա Թես. ե. 9:
ա Գլ. բ. 4: Եփե. ա. 7: Կող. ա. 27:
ֆ Գլ. ը. 28, 29, 30:
ֆ Գլ. գ. 29:
ՀՈվս. բ. 23: ա Պետ. բ. 10:
ՖՈվս. ա. 10:
ա Ես. ժ. 22, 23:
բ Գլ. ժա. 5:
ֆ Ես. իը. 21:
Ֆ Ես. ա. 9: Ողբ. գ. 22:
Ի Ես. ժգ. 19: Երեմ. ծ. 40:
Ղ Գլ. դ. 11: ժ. 20:
Ի Գլ. ա. 17:
Ը Գլ. ժ. 2: ժա. 7:
Բ Գաղ. ե. 4:

32 Ինչո՞ւ համար . վասն զի չէ՛ թէ հաւատքէն , հա-
պա որպէս թէ օրինաց գործքերէն ուղեց արդարա-
նալ . ԺԻնչու որ գայթակղութեան վէմին վրայ
33 գլորեցան . Ինչպէս որ գրուած է . ԻԱհա՛ Սիօնի
մէջ գայթակղութեան քար մը կը դնեմ , Լու
գլորելու վէմ մը . և ամէն ո՛վ որ անոր հաւատայ՝
պիտի չամչնայ ։

ԳԼ . Ժ

5 Սուրբ Գիրքը կը ցուցընէ օրէնքէն եղած արդարութեանը և
հաւատքէն եղած արդարութեանը մէջտեղի տարբերութիւ-
նը . 11 կը հաստատէ թէ ամէնն ալ՝ Հրէայ և հեթանոս՝
երբոր հաւատան , պիտի չամչնան , 18 և թէ հեթանոսները
պիտի ընդունին Աստուծոյ խօսքը՝ ու հաւատան ։ 19 Իսրա-
յէլը ասբաներուն անտեղեակ չէր ։

1 Ա՛ղբայրներ՝ իմ սրտիս փափաքը ու աղօթքը առ
2 Աստուած *անոնց փրկուելուն համար է ։ Ին-
չու որ ես կը վկայեմ անոնց համար , —թէ Ա-
տուծոյ նախանձաւորութիւնը ունին , բայց ոչ
3 թէ գիտութեամբ ։ ԲՎասն զի անոնք Ա-
տուծոյ արդարութիւնը չգիտնալով , Գու իրենց
արդարութիւնը հաստատել ուզելով , Աստուծոյ
4 արդարութեանը չՆազանդեցան ։ ԴՔանզի օրէն-
քին վախճանը Քրիստոս է՝ ամէն հաւատացեալին
արդարութեանը համար ։
5 Ինչու որ Մովսէս օրէնքէն եղած արդարութիւնը
կը ստորագրէ թէ , ԵՉանոնք կատարող մարդը
6 անոնցմով պիտի ապրի ։ Բայց հաւատքէն եղած
արդարութիւնը ասանկ կ՛ըսէ . ՁՄի՞ ըսեր քու

ԺՂու . բ . 34 ։ ա Կոր . ա . 23 ։
ԻՍաղ . ճժը . 22 ։ Ես . ը . 14 ։
իը . 16 ։ Մատ . իա . 42 ։
ա Պետ . բ . 6 , 7 , 8 ։
ԼԳլ . ժ . 11 ։
* Ոմանք՝ Իսրայէլին
—Գոր . իա . 20 ։ իբ . 3 ։ Գաղ .
ա . 14 ։ դ . 17 ։ Տես գլ . թ .
31 ։
ԲԳլ . ա . 17 ։ թ . 30 ։
ԳՓիլ . գ . 9 ։
ԴՄատ . ե . 17 ։ Գաղ . գ . 24 ։
ԵՂև . ժը . 5 ։ Նէեմ . թ .
29 ։ Եղեկ . ի . 11 , 13 , 21 ։
Գաղ . գ . 12 ։
ՁԲՕր . լ . 12 , 13 ։

սրտիդ մէջը , Ո՞վ պիտի ելլէ երկինքը , (այսինքն՝
7 Քրիստոսը իջեցընելու .) Կամ թէ՝ Ո՞վ պիտի
իջնէ անդունդը , (այսինքն Քրիստոսը մեռելնե-
8 րէն հանելու ։) Հապա ի՞նչ կ՛ըսէ . ԵԽօսքը
մօտ է , քու բերնիդ մէջը , և քու սրտիդ մէջն է ,
այսինքն՝ հաւատքին խօսքը՝ որ մենք կը քարոզենք ։
9 Ինչու որ ԸեթէԷ քու բերնովդ Յիսուսը Տէր խոս-
տովանիս , ու քու սրտիդ մէջը հաւատաս թէ Ա-
տուած անիկայ մեռելներէն յարուց , պիտի փըր-
10 կուիս . (Վասն զի սրտով կը հաւատայ մէկը ար-
դարանալու , ու բերնով կը խոստովանի փրկուե-
11 լու ։) Քանզի գիրքը կ՛ըսէ . ԹԱմէն ո՛վ որ ա-
12 նոր հաւատայ՝ պիտի չամչնայ ։ Ինչու որ ԺԽըտ-
րութիւն չկայ Հրէային ու Յոյնին մէջտեղը .
ԻՎասն զի ամենուն Տէրը նոյնն է , Լառատ ամե-
13 նուն՝ որ իրեն կը կանչեն ։ Քանզի ո՛վ որ ԻՏէ-
րոջը անունը ԺԿանչէ՝ պիտի փրկուի ։
14 Ուրեմն ի՞նչպէս պիտի կանչեն անոր՝ որուն որ
չհաւատացին . կամ ի՞նչպէս պիտի հաւատան
անոր՝ որուն վրայով չլսեցին . ԼԿամ ինտո՞ր պիտի
15 լսեն՝ առանց մէկու մը քարոզելուն . Կամ ի՞նչպէս
պիտի քարոզեն՝ թէ որ չխրկուին . ինչպէս որ
գրուած է . ԽԻնտո՛ր գեղեցիկ են խաղաղութիւն
աւետարանողներուն՝ ու բարի բաներու աւետիս
16 տուողներուն ոտքերը ։ ԾԲայց ամէնը Ֆազանդ
չեղան աւետարանին . քանզի Եսային կ՛ըսէ .
17 ՁՏէր՝ ո՞վ հաւատաց մեր տուած լուրին ։ Ուրեմն
հաւատքը լսելէն է , ու լսելը Աստուծոյ խօսքէն ։

ԻԲՕր . լ . 14 ։
ԸՄատ . ժ . 32 ։ Ղու . ժբ . 8 ։
Գոր . ը . 37 ։
ԹԵս . իը . 16 ։ խթ . 23 ։ Ե-
րեմ . ժէ . 7 ։ Գլ . թ . 33 ։
ԺԳլ . գ . 22 ։ Գոր . ժե . 9 ։
Գաղ . գ . 28 ։
ԻԳոր . ժ . 36 ։ Գլ . գ . 29 ։
ա Տիմ . բ . 5 ։
ԼԵփե . ա . 7 ։ բ . 4 , 7 ։
ԻԳոր . թ . 14 ։
ԺՅովել . բ . 32 ։ Գոր . բ . 21 ։
ԼՏիտ . ա . 3 ։
ԽԵս . ծբ . 7 ։ Նաւ . ա . 15 ։
ԾԳլ . գ . 3 ։ Եբր . գ . 2 ։
ՁԵս . ծգ . 1 ։ Յօհ . ժբ . 38 ։

18 Ինչ կ'ըսեմ . Մինէ չլսեցի՞ն . ճմանաւանդ Հո-
ղը երկիրը եւաւ անոնց ջուխունը , ֊ու անոնց խօս-
19 քը մինչեւ աշխարհի ծայրերը : Ինչ կ'ըսեմ .
Մինէ Իսրայէլը չգիտցա՞ւ . առաջ Մովսէս կ'ըսէ .
« Ահա ձեզ նախանձի պիտի գրգռեմ անպիտան ժո-
ղովուրդով մը , ֊ու անմիտ ազգով մը ձեզ պիտի
20 բարկացընեմ : Ինչ Եսային կը համարձակի ,
ու կ'ըսէ , « Ահա անոնցմէ գտնուեցայ՝ որ զիս չէին
փնտռեր , յայտնի եղայ անոնց՝ որ զիս չէին հար-
21 ցներ : Ամէն Իսրայէլին վրայով կ'ըսէ . « Ամ-
ողը օրը իմ ձեռքերս երկընցուցի անհնազանդ ու
հակառակող ժողովուրդի մը :

ԳԼ . ԺԱ

1 Առաքեալը կը յայտնէ թէ Աստուած բոլոր Իսրայէլը մեր-
ժած չէր , 7 և թէ ոմանք ընտրուած էին , թէեւ ուրիշները
խստացած էին : 16 Անոնց գարմի գալուն յոյս կայ : 18
Կը ցուցընէ թէ հեթանոսները պիտի չհրնան պարծենալ
անոնց դէմ . 26 վասն զի անոնց փրկուելուն համար խոստ-
մունք մը եղած է : 33 Ո՛րքան անքննելի են Աստուծոյ դա-
տաստանները :

1 Ասոր համար կ'ըսեմ , ֊Մինէ Աստուած իր ժողո-
վուրդը մերժո՞ց . քաւ լիցի . ֊ Ինչու որ ես ալ
Իսրայէլացի եմ , Աբրահամի սերունդէն՝ Բենիա-
2 մինի ցեղէն : Աստուած իր ժողովուրդը՝
զոր նա ինքը առաջուց ճանչցաւ . Մինէ չէ՞ք գի-
տեր Եղիայի պատմութեանը մէջ՝ գիրքը ինչ կ'ը-
սէ . ինտր անիկայ Իսրայէլին համար գանգատ կ'ը-
3 նէ Աստուծոյ , ըսելով . « Տէր՝ զոհերդ մարգարէները
մեռուցին , ու քու սեղաններդ փլցուցին . ու մինակ
4 ես մնացեր եմ , և իմ անձս կը փնտռեն : Ինչ

ճ Սաղ . ժթ . 4 ; Մատ . իդ . 14 ; իբ . 19 ; Մար . ժգ . 15 ; Կող . ա . 6 , 23 ;
յ Տես գ Թագ . ժբ . 10 ; Մատ . գ . 6 ;
յ բ Օր . լբ . 21 ; Գլ . ժա . 11 ;
ն Տիտ . գ . 3 ;
շ Ես . կե . 1 ; Գլ . թ . 30 ;
ո Ես . կե . 2 ;
ո ա Թագ . ժբ . 22 ; Երեմ . լա . 37 ;
պ բ Կոր . ժա . 22 ; Փիլ . գ . 5 ;
չ Գլ . բ . 29 ;
ռ գ Թագ . ժթ . 10 , 14 ;
ս Գաղ . ա . 15 , 16 ; Եփես . բ . 8 , 9 ;
վ Ես . խդ . 1 ;
տ Ես . խգ . 2 ;
ր Սաղ . կթ . 22 ;
ց Սաղ . կթ . 23 ;
ւ Գոր . ժգ . 36 ; ժբ . 6 ; իբ . 18 , 21 ; իբ . 24 , 28 ; Գլ . ժ . 10 ;
փ Գոր . թ . 15 ; ժգ . 2 ; իբ . 21 ; Գլ . ժե . 16 ; Գաղ . ա . 16 ; բ . 2 , 7 , 8 , 9 ; Եփես . գ . 8 ; ա Տիմ . բ . 7 ; բ Տիմ . ա . 11 ;

ինչ կ'ըսէ անոր՝ աստուածային պատասխանը .
« Ինծի թողուցի՝ կ'ըսէ , եօթը հազար մարդիկ ,
5 որոնք Բահաղին ծնրադրութիւն չբրին : Նմանակ
ալ ասանկ ընտրեալ մը կայ . « Նաեւ թէ որ ընտրեալ , ու-
րեմն ալ գործքերէն չէ . ապա թէ ոչ՝ ընտրեալը
ալ ընտրեալ չըլլար . * իսկ թէ որ գործքերէն է , ալ
ընտրեալ չէ . ապա թէ ոչ՝ գործը ալ գործ չըլլար ՚՚ :
7 Ուրեմն ինչ . Իսրայէլը չհասաւ ան բանին որ
կը փնտռէր . բայց ընտրեալները հասան , ու
8 մնացածները կուրցան . ինչպէս որ գրուած է .
Աստուած անոնց թմրութեան ոգի տուաւ . աչ-
քեր՝ որոնցմով պիտի չտեսնեն , ու ականջներ՝
որոնցմով պիտի չլսեն , մինչեւ աս օրուան օրս :
9 Ու Դաւիթ կ'ըսէ . Անոնց սեղանը իրենց որո-
գայթ ու որս և գայթակղութիւն ու հատուցում
10 ըլլայ . Անոնց աչքերը մթանան՝ որ չտեսնեն , ու
11 անոնց կռնակը միշտ վար ծռէ : Ուրեմն կ'ը-
սեմ . Մինէ անոր համար անոնք յանցանք ըրին ,
որ կործանին . քաւ լիցի . Հապա իրենց յան-
ցանքովը հեթանոսաց փրկութիւն եղաւ , որ զի-
12 րենք նախանձի գրգռէ : Ուստի թէ որ անոնց
յանցանքը աշխարհի մեծութիւն եղաւ , ու անոնց
նուաստութիւնը՝ հեթանոսներուն մեծութիւն , ալ
13 որչափ աւելի անոնց լրութիւնը : Հայդ ձեզի կ'ը-
սեմ հեթանոսներուդ . Քանի հեթանոսնե-

ա գ Թագ . ժթ . 18 ;
բ Գլ . թ . 27 ;
գ Գլ . դ . 4 , 5 ; Գաղ . ե . 4 ; Տես բ Օր . թ . 4 , 5 ;
* Ոմանք չեն ;
ե Գլ . թ . 31 ; ժ . 3 ; բ Կոր . գ . 14 ;
զ Ես . խթ . 10 ;
է բ Օր . խթ . 4 ; Ես . գ . 9 ; Երեմ . ե . 21 ; Եզեկ . ժբ . 2 ; Մատ . ժգ . 14 ; Յօհ . ժբ . 40 ; Գոր . իբ . 26 , 27 ;
ը Սաղ . կթ . 22 ;
թ Սաղ . կթ . 23 ;
ժ Գոր . ժգ . 36 ; ժբ . 6 ; իբ . 18 , 21 ; իբ . 24 , 28 ; Գլ . ժ . 10 ;
ի Գոր . թ . 15 ; ժգ . 2 ; իբ . 21 ; Գլ . ժե . 16 ; Գաղ . ա . 16 ; բ . 2 , 7 , 8 , 9 ; Եփես . գ . 8 ; ա Տիմ . բ . 7 ; բ Տիմ . ա . 11 ;

րուն առաքեալ եմ՝ իմ պաշտօնս կը մեծարեմ.
14 Որ գուցէ իմ մարմինս եղողները նախանձի գրգռեմ,
15 [է] ու անոնցմէ մէկ քանիները ապրեցընեմ: Վասն
զի թէ որ անոնց մերժուիլը աշխարհին հաշտու-
թիւն է, հապա անոնց ընդունուիլը ի՞նչ պիտի
ըլլայ, բայց եթէ՝ մեռելներէն կենդանի ըլլալ:
16 [հ] Արդ՝ թէ որ երախայրին սուրբ է, նաև զան-
գուածը. և թէ որ արմատը սուրբ է, ուրեմն
17 ճիւղերն ալ: [ձ] Թէ որ ան ճիւղերէն մէկ քանի-
ները կոտրեցան, [ղ] ու դուն որ վայրենի ձիթենի
էիր՝ անոնց մէջ պատուաստեցար, ու ձիթենիին
արմատին և պարարտութեանը հաղորդ եղար,
18 [ճ] Ճիւղերուն դէմ մի՛ պարծենար. հապա թէ որ
պարծենաս, չէ՛ թէ դուն արմատը վեր բռներ ես,
19 հապա արմատը քեզ: Ուրեմն պիտի ըսես.
Ճիւղերը կոտրեցան՝ որ ես պատուաստուիմ:
20 Աղէ՛կ, անոնք անհաւատութիւնով կոտրեցան, ու
դուն հաւատքով հաստատուեցար. [մ] մի՛ հպարտա-
21 նար, [յ] հապա վախցի՛ր. Ինչու որ եթէ Աստուած
բուն ճիւղերուն չխնայեց, գուցէ քեզի ալ չխնայէ:
22 Ուստի տե՛ս Աստուծոյ քաղցրութիւնը ու խըս-
տութիւնը, կործանուածներուն վրայ խստու-
թիւնը՝ և քու վրադ քաղցրութիւնը, [ն] թէ որ ան
քաղցրութեանը մէջ կենաս. ապա թէ ո՛չ՝ [շ] դուն
23 ալ պիտի կտրուիս: [ո] Եւ անոնք ալ՝ թէ որ
իրենց անհաւատութեանը մէջ չկենան, պիտի պա-
տուաստին. ինչու որ կարող է Աստուած անոնք
24 նորէն պատուաստելու: Քանզի եթէ դուն [չ] բնական

[է] ա Կոր. է. 16: թ. 22: ա Տիմ. դ. 16: Յակ. ե. 20:
[հ] Ղև. իգ. 10: Թու. ժե. 18, 19, 20, 21:
[ձ] Երեմ. ժա. 16:
[ղ] Գոր. բ. 39: Եփե. բ. 12, 13:
[ճ] ա Կոր. ժ. 12:
[մ] Գլ. ժբ. 16:
[յ] Առակ. իը. 14: Ես. կզ. 2: Փիլ. բ. 12:
[ն] ա Կոր. ժե. 2: Եբր. գ. 6, 14:
[շ] Յօհ. ժե. 2:
[ո] բ Կոր. դ. 16:

բնական եղող վայրենի ձիթենիէն կտրուեցար, ու
ան բարի ձիթենիին վրայ՝ որ [չ] բնական չէր,
պատուաստեցար, ալ ո՛րչափ աւելի անոնք՝ որ
բնական [ճ] ճիւղեր են, պիտի պատուաստին իրենց
25 ձիթենիին վրայ: Վասն զի չեմ ուզեր եղբայր-
ներ՝ որ չգիտնաք աս խորհուրդս, (Հ որպէս զի
ինքզինքնիդ իմաստուն չսեպէք.) [ղ] որ ըստ մա-
սին կուրութիւն եղաւ Իսրայէլին, [ջ] մինչև որ հե-
26 թանոսներուն լրութիւնը մտնէ. Եւ այսպէս բոլոր
Իսրայէլը պիտի փրկուի. ինչպէս որ գրուած է.
[ա] Սիօնէն պիտի գայ Փրկիչը, ու Յակոբէն ամբարըշ-
27 տութիւնները մէկդի պիտի դարձընէ. [ա] Եւ աս է
իմ ուխտս անոնց, երբոր անոնց մեղքերը վերցընեմ:
28 Աւետարանին նայելով՝ անոնք թշնամի են ձեր սի-
րոյն համար. բայց ընտրութեանը նայելով՝ [է] սի-
29 րելի են իրենց հարցը սիրոյն համար: Ինչու որ
Աստուծոյ պարգևները ու կոչումը [տ] առանց զղջա-
30 նալու են: [բ] Վասն զի ինչպէս որ դուք ալ ատեն
մը Աստուծոյ չէիք հաւատար, ու հիմա ողորմու-
թիւն գտաք [*] անոնց անհաւատութեան ատենը,
31 Անանկ ալ անոնք հիմա անհաւատ եղան ձեր ո-
ղորմութիւն [գ] ատենը՝ որ անոնք [՚՚] ալ ողոր-
32 մութիւն գտնեն: [ց] Ինչու որ Աստուած ամէնն
ալ անհաւատութեան մէջ արգիլեց, որ ամենուն
ողորմի:
33 Ո՛վ Աստուծոյ մեծութեան ու իմաստութեան
և գիտութեան խորունկութիւնը. [ա] ինտո՛ր անքըն-

[չ] Գլ. ժբ. 16:
[ղ] Հմր 7: բ Կոր. գ. 14:
[ջ] Ղու. իա. 24: Յայտ. է. 9:
[ա] Ես. ծթ. 20: Տես Սաղ. ժդ. 7:
[ո] Ես. իէ. 9: Երեմ. լա. 31, ԽԱ: Եբր. ը. 8: ժ. 16:
[է] բՕր. է. 8: թ. 5: ժ. 15:
[տ] Թու. իգ. 19:
[բ] Եփե. բ. 2: Կող. գ. 7:
[*] Կամ անոնց անհաւատութիւնովը, Անանկ ալ անոնք հիմա անհաւատ եղան, որ ձեր ողորմութիւն [գ] ատենը՝ անոնք
[ց] Գլ. գ. 9: Գաղ. գ. 22:
[ա] Սաղ. լզ. 6:

նելի են իր դատաստանները , ԷՌ ու անզննելի են
34 իր ճամբաները : ԺՎասն զի ո՞վ գիտցաւ Տէ-
րոջը միտքը . ԻԿամ ո՞վ անոր խորհրդակից եղաւ .
35 ԾԿամ ո՞վ առաջուց անոր բան մը տուաւ , որ
36 փոխարէնը իրեն տրուի : ՍԻնչու որ ամէն բա-
ները անկէ , ու անով , և անոր համար են . ԲԻրեն
փառք յաւիտեանս . ամէն :

ԳԼ . ԺԲ

1 Պէտք է որ մենք Աստուծոյ ողորմութիւններէն շարժուած՝
ջանանք Աստուծոյ հաճոյ ըլլալու : 3 Պէտք չէ որ մէկը իր
վրայ բարձր դաղափար ունենայ, 6 հապա ամէն մարդ պարտի
կատարել ան պաշտօնը , որուն որ կանչուած է : 9 Հրամա-
յուած է մեզի սէր ունենալ՝ և ուրիշ շատ պարտաւորու-
թիւններ կատարել : 19 Վրէժխնդրութիւնը յատկապէս ար-
գիլուած է :

1 ՍԵրդ՝ կ'աղաչեմ ձեզի ե'ղբայրներ՝ Աստուծոյ
ողորմութեամբը , ԲՈր ձեր ԳՄարմինները ընծայէք
ԴԿենդանի զոհ մը՝ սուրբ , Աստուծոյ հա-
2 ճելի , որ է ձեր բանաւոր պաշտօնը . ԵԵւ մի՛
կերպարանիք աս աշխարհիս կերպարանքովը , ԶՀա-
պա ձեր մտքին նորոգութեամբը նորոգուեցէ՛ք ,
Եոր քննէք թէ ի՛նչ է Աստուծոյ կամքը , ան որ
3 բարի ու հաճելի և կատարեալ է : ԸՔանզի
ինծի տրուած Աստուծոյ շնորհքովը աս կ'ըսեմ ձեր
մէջը եղող ամէն մէկուն , ԹՈր արժան եղածը

ԳԷՌ . ԺԱ . 7 : ՍԱՂ . ՂԲ . 5 :
ԺՌ . ԺԵ . 8 : ԵՍ . Խ . 13 :
ԵՐԵՄ . ԻԴ . 18 : ԱԿՈՐ . Բ . 16 :
ԻՌ . ԼՂ . 22 :
ԾՌ . ԼԵ . 7 : ԽԱ . 11 :
ՍԱԿՈՐ . Ը . 6 : ԿՈՂ . Ա . 16 :
ԲԳԱՂ . Ա . 5 : ԱՏԻՄ . Ա . 17 : Բ ՏԻՄ . Գ . 18 : ԵՐԲ . ԺԳ . 21 : ԱՊԵՏ . Ե . 11 : Բ ՊԵՏ . Գ . 18 : ՅՈՒԴ . 25 : ՅԱՅՍ . Ա . 6 :
ՍԲ ԿՈՐ . Ժ . 1 :
ԲԱՊԵՏ . Բ . 5 :
ԳՍԱՂ . Ծ . 13 , 14 : ԳԼ . Զ . 13 , 16 , 19 : Ա ԿՈՐ . Զ . 13 , 20 :
ԴԵՐԲ . Ժ . 20 :
ԵԱՊԵՏ . Ա . 14 : Ա ՅՕՀ . Բ . 15 :
ԶԵՓԵ . Ա . 18 : Դ . 23 : ԿՈՂ . Ա . 21 , 22 : Գ . 10 :
ԷԵՓԵ . Ե . 10 , 17 : Ա ԹԵՍ . Դ . 3 :
ԸԳԼ . Ա . 5 : ԺԵ . 45 : Ա ԿՈՐ . Գ . 10 : ԺԵ . 10 : ԳԱՂ . Բ . 9 : ԵՓԵ . Գ . 2 , 7 , 8 :
ԹԱՌԱԿ . ԻԵ . 27 : ՃՈՂ . Է . 16 : ԳԼ . ԺԱ . 20 :

մտածելէն աւելի բան չմտածէ՛ . հապա զգաստ կե-
նալ մտածէ . ԺԻնտոր որ Աստուած ամէն մէկուն
4 բաժնեց հաւատքին չափը : Վասն զի ԻԻնչ-
պէս որ մէկ մարմինի մէջ շատ անդամներ ունինք ,
ու ան ամէն անդամները մի և նոյն գործը չունին .
5 ԼԱսանկ ալ մենք շատուորներս մէկ մարմին մըն
ենք ՝Քրիստոսով , և ամէն մէկերնիս իրարու ան-
6 դամներ ենք : ԻՈւստի մենք զանազան պարգև-
ներ ունենալով ԺԱն շնորհքին համեմատ որ մեզի
տրուած է , ԼԹէ որ մարգարէութիւն՝ հաւատքին
7 չափովը ԳՈՐԺԱԾԻՆԻ , ԹԷ որ սպասաւորութիւն՝
սպասաւորութեան մէջ ԸԼԼԱՆԻ . ԽԹէ ան որ կը
8 սորվեցընէ՝ սորվեցընելու ետևէ ԸԼԼԱՅ , ԾԹԷ ան որ
կը յորդորէ՝ յորդորելու ետևէ . ԶԱն որ կը բաշխէ՝
առատամտութեամբ ԹՈՂ ԸՆԷ , ԺԱն որ վերակացու
է՝ ջանքով , ան որ կ'ողորմի՝ ՀՅօժարութեամբ .
9 ՅՍէրը առանց կեղծաւորութեան ԸԼԼԱՅ . ԽՉարէն
10 զզուելով՝ բարիին յարելով . ԼԵղբայրսիրու-
թեան մէջ իրարու վրայ գորովալից եղիք . ՍՊա-
11 տուելու մէջ իրարմէ անցէ՛ք . ՋԱնքի մէջ թու-
լասիրտ չըլլաք . հոգիով բորբոքեցէ՛ք . Տէրո՛ջը
12 ծառայեցէք . ԼՅուսով ուրա՛խ եղիք , ՂՆեղութեան

ԺԱԿՈՐ . ԺԲ . 7 , 11 : ԵՓԵ . Գ . 7 :
ԻԱԿՈՐ . ԺԲ . 12 : ԵՓԵ . Գ . 16 :
ԼԱԿՈՐ . Ժ . 17 : ԺԲ . 20 , 27 : ԵՓԵ . Ա . 23 : Դ . 25 :
ԽԱԿՈՐ . ԺԲ . 4 : ԱՊԵՏ . Դ . 10 , 11 :
ԺՀՄՐ 3 :
ԼԳՈՐ . ԺԱ . 27 : ԱԿՈՐ . ԺԲ . 10 , 28 : ԺԳ . 2 : ԺԳ . 1 , 6 , 29 , 31 :
ԽԳՈՐ . ԺԳ . 1 : ԵՓԵ . Դ . 11 : ԳԱՂ . Զ . 6 : ԱՏԻՄ . Ե . 17 :
ՅԳՈՐ . ԺԵ . 32 : ԱԿՈՐ . ԺԴ . 3 :
ՂՄԱՏ . Զ . 1 , 2 , 3 : Բ ԿՈՐ . Ը . 2 :
ԾԳՈՐ . Ի . 28 : ԱՏԻՄ . Ե . 17 : ԵՐԲ . ԺԳ . 7 , 24 : ԱՊԵՏ . Ե . 2 :
ՀԲ ԿՈՐ . Թ . 7 :
ՅԱՏԻՄ . Ա . 5 : ԱՊԵՏ . Ա . 22 :
ՆՍԱՂ . ԼԴ . 14 : ԼԶ . 4 : ՂԷ . 10 : ԱՄՈՎ . Ե . 15 :
ՇԵՐԲ . ԺԳ . 1 : ԱՊԵՏ . Ա . 22 : Բ . 17 : Գ . 8 : Բ ՊԵՏ . Ա . 7 :
ՍՓԻԼ . Բ . 3 : ԱՊԵՏ . Ե . 5 :
ՆՂՈՒ . Ժ . 20 : ԳԼ . Ե . 2 : ԺԵ . 13 : ՓԻԼ . Գ . 1 : Դ . 4 : ԱԹԵՍ . Ե . 16 : ԵՐԲ . Գ . 6 : ԱՊԵՏ . Դ . 13 :
ՊՂՈՒ . ԽԱ . 19 : ԱՏԻՄ . Զ . 11 : ԵՐԲ . Ժ . 36 : ԺԲ . 1 : ՅԱԿ . Ա . 4 : Ե . 7 : ԱՊԵՏ . Բ . 19 , 20 :

13 մէջ համբերեցէ՛ք. Ջատէպ աղօթքի՛ կեցէ՛ք. ¯Սուր-
բերուն պիտոյիցը հաղորդեցէ՛ք. ¯Հիւրասիրու-
14 թեան ետևէ եղիք. ՀՉեզ հալածողները օրՀնե-
15 ցէ՛ք. օրՀնեցէ՛ք՝ ու մի՛ անիծէք. ¯Խնդացողներուն
հետ խնդացէ՛ք, և լացողներուն հետ լացէ՛ք.
16 ՐԻրարու վրայ մի և նոյն խորհո՛ւրդը ունեցէք.
Ցամբարտաւանութիւն մի՛ ընէք, հապա խոնարՀնե-
րուն հետ խոնարհեցէ՛ք. ¯ինքզինքնիդ իմաստունի
17 տեղ մի՛ դնէք. ՒՉարութեան փոխարէն մէկուն
չարութիւն մի՛ հատուցանէք. Փամէն մարդոց առ-
18 ջևը բարի բաներ ընելու հո՛գ տարէք: Որչափ որ
կարելի է ձեզի՝ Օամէն մարդոց հետ խաղաղութիւն
19 ունեցէք: ՖՍիրելիք՝ վրէժխնդրութիւն մի՛ ընէք
ձեր անձերուն համար, հապա բարկութեան տեղ
տուէք. ինչու որ գրուած է. ¯Վրէժխնդրու-
թիւնը իմս է. ես պիտի հատուցանեմ՝ կ՛ըսէ Տէ-
20 րը: ԲՈւստի թէ որ քու թշնամիդ անօթեցեր է՝
հա՛ց տուր անոր, և թէ որ ծարաւ է՝ ջո՛ւր տուր
անոր. քանզի ասն ընելով՝ անոր գլխուն վրայ կրա-
21 կի կայծեր պիտի դիզես: Չարէն մի յաղթուիր,
հապա բարիով յաղթէ՛ չարին:

Ջ Ղու. ժը. 1: Գոր. բ. 42: ժբ. 5: Կող. գ. 2: Եփե. զ. 18: ա Թես. ա. 17:
¯ ա Կոր. ժզ. 1: բ Կոր. թ. 1, 12: Եբր. զ. 10: ժգ. 16: ա Յօհ. գ. 17:
¯ ա Տիմ. գ. 2: Տիտ. ա. 8: Եբր. ժգ. 2: ա Պետ. դ. 9:
Ի Մատ. ե. 44: Ղու. զ. 28: իգ. 34: Գոր. է. 59: ա Կոր. դ. 12: ա Պետ. բ. 23: դ. 9:
¯ ա Կոր. ժբ. 26:
Ր Գլ. ժե. 5: ա Կոր. ա. 10: Փիլ. բ. 2: դ. 16: ա Պետ. գ. 8:
Ց Սաղ. ճլա. 1, 2: Երեմ. խե. 5:
¯ Առակ. գ. 7: իզ. 12: Ես. ե. 21: Գլ. ժա. 25:
Ի Առակ. ի. 22: Մատ. ե. 39: ա Թես. ե. 15: ա Պետ. գ. 9:
Ի Գլ. ժդ. 16: բ Կոր. ը. 21:
Օ Մար. թ. 49: Գլ. ժդ. 19: Եբր. ժբ. 14:
Ֆ Ղև. ժթ. 18: Առակ. իգ. 29: Հմր 17:
¯ բ Օր. լբ. 35: Եբր. ժ. 30:
Բ Ել. իգ. 4, 5: Առակ. իե. 21, 22: Մատ. ե. 44:

ԳԼ. ԺԳ

1 Պարտինք հնազանդ ըլլալ իշխաններուն, և անոնց վերաբե-
բեալ մեր ամէն պարտաւորութիւնները կատարել: 8 Օրէն-
քին լրումը սէրն է: 11 Զեղխութիւն, գինովութիւն, և
խաւարին գործքերը անվայել են քրիստոնեաներուն:

1 ¯Ամէն մարդ իր վրան եղած իշխանութիւններուն
թող Ճնազանդի՛. Բվասն զի չկայ իշխանու-
թիւն մը որ Աստուծմէ չըլլայ. և անոնք որ կան՝
2 Աստուծմէ կարգուած են. Ուրեմն Գո՛վ որ իշխա-
նութեան դէմ կը կենայ, Աստուծոյ հրամանին դէմ
կը կենայ. և անոնք որ դէմ կը կենան, անձերնուն
3 դատապարտութիւն կ՛ընդունին: Վասն զի իշ-
խանները բարի գործքերու վախ տուող չեն, հա-
պա չարերու. կ՛ուզե՞ս չվախնալ Դ իշխանութե-
նէն. բարի՛ գործէ, ու անկէ գովութիւն պիտի ըն-
4 դունիս. Ինչու որ անիկայ Աստուծոյ սպասաւորն
է քեզի բարիի համար. բայց թէ որ դուն չար կը
գործես, վախցիր. ինչու որ դատարկ տեղը մէջ-
քը թուր չէ կապեր. քանզի Աստուծոյ սպասաւորն
է, Ե վրէժխնդիր բարկութիւն հասցընելու անոր
5 վրայ՝ որ չար կը գործէ: ԷԱսոր համար պէտք է
Ճնազանդ ըլլալ, չէ՞ թէ մինակ բարկութեանը
6 համար՝ Հ հապա խղճմտանքի համար ալ: Ա-
պատճառով Է որ տուրք ալ կու տաք. ինչու որ
Աստուծոյ սպասաւորներն են ան նոյն բանին հոգ
7 տանելու: Ուստի Է հատուցէ՛ք պէտք եղածը ա-
մենուն. որուն որ տուրք տրուելու Է՝ տուրքը,
որուն որ մաքս՝ մաքսը, որուն որ վախ՝ վախնալը,
որուն որ պատիւ՝ պատիւը:
8 Ինաւ մէկուն պարտական մի՛ գտնուիք, միայն

¯ Տիտ. գ. 1: ա Պետ. բ. 13:
Բ Առակ. ը. 15, 16: Դան. բ. 21: դ. 32: Յօհ. ժթ. 11:
Գ Տիտ. գ. 1:
Դ ա Պետ. բ. 14: գ. 13:
Ե Ժող. ը. 2:
Հ ա Պետ. բ. 19:
Է Մատ. իբ. 21: Մար. ժբ. 17: Ղու. ի. 25:

թէ մէկզմէկ սիրելու • Ըվասն զի ոմն որ ընկերը կը
9 սիրէ , օրէնքը կը կատարէ • Ինչու որ ան Մի
շնար , Մի սպանաները , Մի գողնար , Ոուա
վկայութիւն մի՛ ըներ , Մի ցանկար , և ուրիշ
ինչ պատուէր որ կայ՝ Բոլորը աս խօսքին մէջ կը
բովանդակուի թէ , Ձ՛Րու ընկերդ սիրես քու ան-
10 ձիդ պէս : Անիր ընկերին գէշութիւն չըներ • ու-
րեմն Էօրէնքին լրումը սէրն է :
11 Եւ այսպէս ըՀ՛ գիտնալով աս աոեն , Ւոր
հիմա ժամանակ է մեզի քունէ արթըննալու • ին-
չու որ հիմա մեռ է մեզի փրկութիւնը՝ քան թէ ան
12 առնիր որ հաւատացինք : Գիշերը շատ անցած է ,
ու ցորեկը մօտեցած • Էուստի մէկզի ընենք խաւա-
րին գործքերը , Ձ ու վրանիս հագնինք լուսոյ զէն-
13 քերը : Ոպրպէս թէ ցորեկ աոեն պարկեշտու-
թեամբ պտըտինք • Ոչ թէ անառակութիւննե-
րով , ու գինովութիւններով , Ոչ ալ թէ խառնա-
կութիւններով , ու պղծութիւններով , Ոչ ալ թէ
14 հակառակութիւնով ու նախանձով • Ֆ՛ապա
վրան՛ը հագնիք Տէր Յիսուս Ք՛րիստոսը , ՛ ու մարմ-
նոյ խնամք մի՛ տանիք ցանկութիւններու համար :

ը Հմր 10 ։ Գաղ • և • 14 ։ Կող • գ • 14 ։ ա Տիմ • ա • 5 ։ Ցակ • բ • 8 ։
ր Եզ • ի • 13 , ըը ։ բ Օր • և • 17 , ըը ։ Մաա • ժթ • 18 ։
ժ Ղև • ժթ • 18 ։ Մաա • իբ • 39 ։ Մար • ժբ • 31 ։ Գաղ • և • 14 ։ Ցակ • բ • 8 ։
ի Մաա • իբ • 40 ։ Հմր 8 ։
լ ա Կոր • ժե • 34 ։ Եփե • և • 14 ։ ա Թես • և • 5 ։ 6 ։
խ Եփե • և • 11 ։ Կող • գ • 8 ։
ձ Եփե • զ • 13 ։ ա Թես • և • 8 ։
ղ Փիլ • դ • 8 ։ ա Թես • դ • 11 ։ ա Պետ • բ • 12 ։
հ Ռոմ • իդ • 20 ։ Ղու • իա • 34 ։ ա Պետ • դ • 3 ։
յ ա Կոր • զ • 9 ։ Եփե • և • 5 ։
ղ Ցակ • գ • 14 ։
ճ Գաղ • դ • 27 ։ Եփե • դ • 24 ։ Կող • գ • 10 ։
՛ Գաղ • և • 16 ։ ա Պետ • բ • 11 ։

ԳԼ • ԺԳ

1 Պէտք չէ որ մարդիկ անապրելիք բաներու համար մէկզմէկ անարգեն , և մէկզմէկ դատեն • 13 Հապա զգուշանան որ ա-
նոնցմով գայթակղութիւն չտան իրենց եղբայրներուն ։ 15 Ռաքելը շատ պատճառներով կը ցուցընէ աս վարմունքին անփոխել ըլալը ։

1 – Հաւատքի մէջ տկար եղողը ընդունեցէ՛ք՝ չէ թէ
2 տարակուսական որոշմունքներով : Մէկը կը
հաւատայ Որ ամէն բան կրնայ ուտել • և ան որ
3 տկար է՝ կանանչեղէն կ՛ուտէ : Ան որ կ՛ուտէ՝ չու-
տողը թող չարհամարհէ , Ոու ան որ չուտեր՝ ուտողը
թող չդատէ • Ինչու որ Աստուած անիկայ ընդու-
4 ներ է : Դ՛ուն ո՞վ ես որ ուրիշին ծառան կը
դատես • իր Տէրոջը կը կենայ կամ կ՛իյնայ • բայց
պիտի կենայ , Ինչու որ Տէրը կարող է զանիկայ
5 կեցընելու : Ոմէկը՝ մէկ օրը մէկալ օրէն աւելի
կը սեպէ , ու մէկալը ամէն օրը իրէ կը սեպէ •
6 Թող ամէն մարդ իր մի՛տքը հաստցընէ : ԸԱն որ
կը հոգայ օրը , Տէրոջը կը հոգայ , և ան որ չհոգար
օրը , Տէրոջը չհոգար • ու ան որ կ՛ուտէ , Տէրոջը
կ՛ուտէ , Ոքանզի Աստուծմէ կը գոհանայ • և ան որ
չուտեր , Տէրոջը չուտեր , ու Աստուծմէ կը գոհա-
7 նայ : Ըինչու որ մեզմէ մէկը իր անձին համար
չապրիր , ու մէկը ինքզինքին համար չմեռնիր :
8 Ոքանզի թէ որ ապրինք , Տէրոջը համար կ՛ապրինք ,
և թէ որ մեռնինք , Տէրոջը համար կը մեռնինք •
ուրեմն թէ՛ ապրինք՝ և թէ մեռնինք , մենք Տէ-
9 րոջն ենք : Ոյան գի Ք՛րիստոս ալ անոր համար
մեռաւ *ու ապրեցաւ , Ձոր աա Հասարակ մեռելնե-
10 ներուն ու կենդանիներուն իշխէ : Ոսկ դուն ինչի՞ու
քու եղբայրդ կը դատես , կամ դուն ինչի՞ու քու
եղբայրդ կ՛անարգես • Ըվասն գի ամէնքս ալ
11 Ք՛րիստոսի աոեանին առջևը պիտի կայնինք : Ինչու-

– Գլ • ժե • 1 ։ 7 ։ ա Կոր • բ • 9 ։ 11 ։ Թ • 22 ։
բ Հմր 14 ։ ա Կոր • ժ • 25 ։ ա Տիմ • դ • 4 ։ Տիտ • ա • 15 ։
ջ Կող • բ • 16 ։
ր Ցակ • դ • 12 ։
ս Գաղ • դ • 10 ։ Կող • բ • 16 ։
վ Գաղ • դ • 10 ։
ք ա Կոր • ժ • 31 ։ ա Տիմ • դ • 3 ։
ը ա Կոր • զ • 19 ։ 20 ։ Գաղ • բ • 20 ։ ա Թես • և • 10 ։ ա Պետ • դ • 2 ։
ր բ Կոր • և • 15 ։
* Ոմանք՝ ու յարութիւն առաւ , և նորէն
ժ Գոր • ժ • 36 ։
ի Մաա • իե • 31 ։ 32 ։ Գոր • ժ • 42 ։ ժէ • 31 ։ բ Կոր • և • 10 ։ Ցուդ • 14 ։ 15 ։

որ գրուած է . Նայս կենդանի եմ՝ կ'ըսէ Տէրը , որ
ամէն ծունկ ինձի պիտի ծռի , և ամէն լեզու Ա-
12 ստուծոյ պիտի խոստովանի : Ուրեմն մեզմէ ամէն
մէկը Աստուծոյ հաշիւ պիտի տայ իր անձին համար :
13 Ուստի ալ իրար չդատենք . հապա աւելի աս որո-
շումը ըրէք մարդերնուդ մէջ՝ ոխ խոչ կամ գայթակ-
14 ղութիւն չդնել եղբօրը : Ես գիտեմ՝ ու հաստա-
տուած եմ Տէր Յիսուսով , նէ որ մէկ բան մը ին-
քնիմէ պիղծ չէ , բայց հնձ որ պիղծ կը սեպէ մէկ
15 բան մը , անոր պիղծ է ան : Նայ թէ որ կերա-
կուրի համար քու եղբայրդ տրտմի , ալ դուն սի-
րով չվարուիցար . Քրիստոս որուն համար մեռաւ ,
քու կերակուրովդ մի՛ կորսընդ-
դրներ անիկայ՝ որուն համար որ Քրիստոս մեռաւ :
16 Ընդ՝ չըլլայ որ ձեր բարին հանդիսացուի չար խօսքին :
17 Վասն զի Աստուծոյ արքայութիւնը կերակուր ու
խմելիք չէ , հապա արդարութիւն և խաղաղու-
18 թիւն ու խնդութիւն Սրբոյ : Վասնզի
թէ որ մէկը ան բաներով Քրիստոսի կը ծառայէ ,
Աստուծոյ հաճելի է՝ ու մարդոց դովելի :
19 Ուրեմն խաղաղութեան՝ և իրարու չինու-
20 թեան եռանդ ընդնք : Ընդ չըլլայ որ կերակուրի պատ-
ճառով Աստուծոյ գործը քակես . ամէն բան մա-
քուր է . Միայն թէ ան մարդուն է գէշ՝ որ ուրիշ-
21 ին գայթակղութիւն տալով կ'ուտէ : Ընդհակ է
միս չուտել , և գինի չխմել , ոչ ալ բան մը ընել ,
որով քու եղբայրդ կը գայթակղի՝
22 կամ կը տկարանայ : Դուն հաւատք ունիս . ա-

Ա Ես . խե . 23 ։ Փիլ . բ . 10 ։
Բ Մատ . ժբ . 36 ։ Գաղ . գ . 5 ։ ա Պետ . դ . 5 ։
Գ ա Կոր . բ . 9 , 13 ։ Ժ . 32 ։
Դ Գոր . Ժ . 15 ։ Հմր 2 , 20 ։ ա Կոր . Ժ . 25 ։ ա Տիմ . գ . 4 ։ Տիտ . ա . 15 ։
Ե ա Կոր . բ . 7 , 10 ։
Զ ա Կոր . բ . 11 ։
Է ԳԼ . ժբ . 17 ։
Ը ա Կոր . բ . 8 ։
Թ բ Կոր . բ . 21 ։
Ժ Սաղ . ԼԴ . 14 ։ ԳԼ . ժբ . 18 ։
Ի ԳԼ . ժե . 2 ։ ա Կոր . ժգ . 12 ։ ա Թես . ե . 11 ։
Լ Հմր 15 ։
Խ Մատ . ժե . 11 ։ Գոր . Ժ . 15 ։ Հմր 14 ։ Տիտ . ա . 15 ։
Ծ ա Կոր . բ . 9 , 10 , 11 , 12 ։
Կ ա Կոր . բ . 13 ։

Նիկայ քեզի պահէ Աստուծոյ առջևը . Երանի՛
անոր որ իր անձը չդատապարտեր անով՝ որ ինքը
23 * կ'ընդունի : Նայց ան որ խիղճ կ'ընէ , թէ որ
ուտէ՝ կը դատապարտուի . վասն զի չէ թէ հաւատ-
քով կ'ուտէ . Քանզի ինչ բան որ հաւատքով
չէ , մեղք է :

ԳԼ . ԺԵ

1 Հաւատքի մէջ զօրաւորները պէտք է որ տկարներուն համբե-
րեն , 2 Մինչ մեր անձին հաճոյ ըլլալու չենք , 3 վասն զի
Քրիստոս ալ իր անձին հաճոյ չեղաւ . 7 Հապա մէկզմէկ ըն-
դունելու ենք , ինչպէս որ Քրիստոս ալ մեզ ամէնքս ընդու-
նեց , 8 թէ՛ Հրեաները 9 և թէ հեթանոսները : 15 Պօղոս իր
գրած թուղթին պատճառը կը ցուցընէ , 28 կը յուսայ գա-
նոնք տեսնելու , 30 և անոնց աղօթքը կը խնդրէ :

1 Պէտք է մեզի՝ որ կարող ենք , Բ տկարներուն
տկարութիւնը վերցընել , և չէ թէ հնձել մեր
2 անձին հաճոյ ըլլալ . Բ Հապա մեզմէ ամէն մէկը
Ա շինութեան համար իր ընկերին հաճոյ ըլլայ
3 բարի բաներու մէջ : Ա Վասնզի Քրիստոս ալ
չէ՛ թէ իր անձին հաճոյ եղաւ , հապա ինչպէս
որ գրուած է . Ընկ նախատողներուն նախա-
4 տինքները իմ վրաս ինկան : Ա Այսն զի ինչ որ
առաջուց գրուեցաւ , մեր սորվելուն համար գրուե-
ցաւ , որ համբերութիւնով ու Գիրքերուն մխի-
5 թարութիւնով յոյս ունենանք : Ը Նէ հաճելի-
րութեան ու միխիթարութեան Աստուածը տայ ձե-
զի իրարու հետ մի և նոյն խորհուրդը ունենալ
6 Քրիստոս Յիսուսի ոտքերին պես . Բ Որ մէկ սրտով
ու մէկ բերնով փառաւորէք զԱստուած՝ ու մեր

Զ ա Ցօհ . գ . 21 ։
* Կամ կը փորձէ ։
Ը Տիտ . ա . 15 ։
Թ Գաղ . գ . 1 ։
Ժ ԳԼ . ժգ . 1 ։
Ի ա Կոր . թ . 19 , 22 ։ Ժ . 24 , 33 ։ ժգ . 5 ։ Փիլ . բ . 4 , 5 ։
Լ ԳԼ . ժգ . 19 ։
Խ Մատ . իշ . 39 ։ Ցօհ . ե . 30 ։ գ . 38 ։
Ծ Սաղ . կթ . 9 ։
Կ ԳԼ . գ . 23 , 24 ։ ա Կոր . թ . 9 , 10 ։ Ժ . 11 ։ բ Տիմ . գ . 16 , 17 ։
Հ ԳԼ . ժբ . 16 ։ ա Կոր . ա . 10 ։ Փիլ . գ . 16 ։
Ձ Գոր . գ . 24 , 32 ։

7 Տէրոջը Յիսուս Քրիստոսի Հայրը ։ ԺԱսոր հա-
մար մէկզմէկ ընդունեցէք , Ի ինչպէս որ Քրիստոս
ալ ձեզ ընդունեց Աստուծոյ փառքին համար ։
8 Բայց կ'ըսեմ Լ թէ Յիսուս Քրիստոսի թլփա-
տութեան պաշտօնեայ ըլլալը Աստուծոյ ճշմար-
տութեանը համար էր , Ի որ նախահայրերուն
9 տրուած խոստմունքները հաստատէ . ԺՍակայն
հեթանոսները ողորմութեան համար զԱստուած
փառաւորեն . ինչպէս որ գրուած է . Ի Ասոր համար
ազգերուն մէջը քեզ պիտի գովեմ , և քու ա-
10 նուանդ սաղմոս պիտի երգեմ ։ Եւ դարձեալ
կ'ըսէ թէ՝ Հ Ո՛վ ազգեր՝ անոր ժողովուրդին ուրա-
11 խակի՛ց եղիք ։ Եւ դարձեալ թէ՝ Ն Օրհնեցէ՛ք
Տէրը՝ ո՛վ բոլոր ազգեր , ու գովեցէ՛ք անիկայ՝ ո՛վ
12 բոլոր ժողովուրդներ ։ Եւ դարձեալ Եսային կ'ը-
սէ . Ղ Յեսսէին մէկ արմատը պիտի ըլլայ , ու ան
որ ազգերուն իշխան պիտի կայնի , ազգերը անոր
13 պիտի յուսան ։ Ճ Արդ՝ յուսոյ Աստուածը ձեզ
լեցընէ բոլոր ուրախութիւնով ու խաղաղութիւ-
նով հաւատալու մէջ , որ առատանաք յուսով՝
Հոգւոյն Սրբոյ զօրութեամբը ։
14 Մ Ես ինքնս ալ հաստատուած եմ ձեզի համար՝
իմ եղբայրներս , որ դուք լեցուն էք բարութիւ-
նով , Մ լեցուած էք ամէն գիտութիւնով , և
15 կրնաք մէկզմէկ խրատել ։ Սակայն մէկ կողմանէ
համարձակաբար գրեցի ձեզի՝ ի՛մ եղբայրներս , որ-
պէս թէ միտքերնիդ ձգեմ ասա բաները ՆԱն շնորհ-

ԺԳլ . ժդ . 1 , 3 ։
Ի Գլ . ե . 2 ։
Լ Մատ . ժե . 24 ։ Յօհ . ա . 11 ։ Գոր . գ . 25 , 26 ։ ժդ . 46 ։
Ի Գլ . դ . 3 ։ բ Կոր . ա . 20 ։
Ծ Յօհ . ժ . 16 ։ Գլ . թ . 24 ։
Ի Սաղ . ժը . 49 ։
Հ բ Օր . լբ . 43 ։
Ն Սաղ . ճժէ . 1 ։
Ղ Ես . ժա . 1 , 10 ։ Յայտ . ե . 5 ։ իբ . 16 ։
Ճ Գլ . ժբ . 12 ։ ժդ . 17 ։
Մ բ Պետ . ա . 12 ։ ա Յօհ . բ . 21 ։
Յ ա Կոր . ը . 1 , 7 , 10 ։
Ն Գլ . ա . 5 ։ ժբ . 3 ։ Գաղ . ա . 15 ։ Եփե . գ . 7 , 8 ։

քին պատճառովը՝ որ Աստուծմէ ինծի տրուած է ,
16 Ղ Որ ես Յիսուս Քրիստոսի սպասաւորը ըլլամ
հեթանոսներուն մէջ , և Աստուծոյ աւետարանը մա-
տակարարեմ , որպէս զի Ն հեթանոսաց ընծայուի-
լը ընդունելի ըլլայ՝ Սուրբ Հոգիով սրբուելով ։
17 Ուստի Աստուծոյ քովը պարծանք ունիմ Քրիստոս
18 Յիսուսով ։ Ղ Ինչու որ չեմ համարձակիր խօսելու
ան բաներէն մէկը , որ Քրիստոս իմ ձեռքովս գոր-
ծած չէ Պ հեթանոսները հնազանդեցընելու համար՝
19 խօսքով ու գործքով , Ջ Նշաններու ու հրաշքներու
զօրութիւնով , * Սուրբ Հոգւոյն զօրութիւնովը .
անանկ որ ես Երուսաղեմէն սկսած՝ և շրջան ընելով
մինչև Լիւրիկացւոց կողմերը Քրիստոսի աւետարա-
20 նը լեցուցի ։ Անանկ ջանացի աւետարանը քարո-
զելու . չէ թէ ուր որ Քրիստոսի անունը յիշուած
էր , որ չըլլայ թէ՝ Ա մէկ ուրիշի մը դրած հիմին վրայ
21 շինեմ . հապա ինչպէս որ գրուած է . Ա Թէ որոնց
որ չպատմուեցաւ անոր վրայով՝ պիտի տեսնեն , ու
22 որոնք որ չլսեցին՝ պիտի իմանան ։ Ի Անոր համար
23 ալ շատ արգիլուեցայ ձեզի գալէն ։ Բայց հիմա
որ ասա կողմերը ալ ինծի տեղ չկայ , Ր ու շատ
տարիներէ 'ի վեր խիստ կը փափաքիմ ձեզի գա-
24 լու , Երբոր դէպ ի Սպանիա երթամ , Ր կը յու-
սամ որ անցնելու ատենս ձեզ տեսնեմ , ու ձեզմէ
յուղարկուիմ հոն երթալու , թէ որ առաջ քիչ մը
25 ձեզմով լեցուիմ ։ Ց Բայց հիմա Երուսաղէմ կ'եր-
26 թամ սուրբերուն սպասաւորելու ։ Ա Վասն զի

Ղ Գլ . ժա . 13 ։ Գաղ . բ . 7 , 8 , 9 ։ ա Տիմ . բ . 7 ։ բ Տիմ . ա . 11 ։ Փիլ . բ . 17 ։
Ա Ես . կզ . 20 ։ Փիլ . բ . 17 ։
Ղ Գոր . իա . 19 ։ Գաղ . բ . 8 ։
Պ Գլ . ա . 5 ։ ժզ . 26 ։
Ջ Գոր . ժթ . 11 ։ բ Կոր . ժբ . 12 ։
* Ոմանք՝ Աստուծոյ
Ա բ Կոր . ժ . 13 , 15 , 16 ։
Ա Ես . ծբ . 15 ։
Ի Գլ . ա . 13 ։ ա Թես . բ . 17 , 18 ։
Ր Գոր . ժթ . 21 ։ Հմր 32 ։ Գլ . ա . 11 ։
Ր Գոր . ժե . 3 ։ Հմր 32 ։
Ց Գոր . ժթ . 21 ։ ի . 22 ։ իդ . 17 ։
Ա ա Կոր . ժզ . 1 , 2 ։ բ Կոր . ը . 1 ։ թ . 2 , 12 ։

Մակեդոնացիք և Աքայեցիք յօժարեցան՝ որ Ե-
րուսաղեմի մէջ եղած աղքատ սուրբերուն քիչ մը
27 հաղորդութիւն ընեն. Յօժարեցան, ինչու որ
անոնց պարտական ալ են. † վասն զի թէ որ ա-
նոնց հոգևոր բաներուն հաղորդ եղան հեթանոս-
ները, † կը պարտաւորին որ հաղորդութիւն ընեն
28 անոնց՝ մարմնաւոր բաներու մէջ ալ: Ուրեմն
ասիկայ կատարելով՝ ° ու կնքելով անոնց աս պը-
29 տուղը, ձեզմէ Սպանիա պիտի անցնիմ: Եւ
$ աս գիտեմ որ իմ ձեզի գալու ատենս՝ Քրիստոսի
* աւետարանին լեցուն օրհնութիւնովը պիտի գամ:
30 Ձեզի կ'աղաչեմ եղբայրներ՝ մեր Տէր Յիսուս
Քրիստոսով, — ու Հոգւոյն սիրովը, Բ որ ինծի
հետ պատերազմակից ըլլաք ՅԷր աղօթքներուն մէջ
31 առ Աստուած ինծի համար, † Որ Հրէաստանի
մէջ հաւատքի չհնազանդողներէն ազատուիմ, Դ ու
իմ Երուսաղէմը ընելու սպասաւորութիւնս սուր-
32 բերուն ընդունելի ըլլայ, Ե Որպէս զի Աստուծոյ
կամքովը ուրախութեամբ Հ ձեզի գալով՝ Ե ձեզի հետ
33 հանգչիմ: Ը Եւ խաղաղութեան Աստուածը ձեր
ամենուն հետը ըլլայ. ամէն:

ԳԼ. ԺԶ

3 Պօղոս կը խնդրէ եղբայրներէն՝ շատերուն բարև տալ, 17 և
կը խրատէ զանոնք զգոյշ ըլլալ հերձուածողներէն և գայ-
թակղութիւն տուողներէն. 21 զանազան բարևներէն ետև
կը վերջացընէ իր թուղթը՝ փառք և գոհութիւն տալով Ա-
ստուծոյ:

† Գլ. ժա. 17:
† ա Կոր. թ. 11: Գաղ. զ. 6:
° Փիլ. դ. 17:
$ Գլ. ա. 11:
* Ոմանք չունին:
— ա Փիլ. բ. 1:
Բ բ Կոր. ա. 11: Կող. դ. 12:
† բ Թես. դ. 2:
Դ բ Կոր. ը. 4:
Ե Գոր. ժը. 21: ա Կոր. գ. 19: Յակ. դ. 15:
Հ Գլ. ա. 10:
Ե ա Կոր. ժզ. 18: բ Կոր. է. 13: բ Տիմ. ա. 16: Փիլիմ. 7, 20:
Ը Գլ. ժզ. 20: ա Կոր. ժդ. 33: բ Կոր. ժգ. 11: Փիլ. դ. 9: ա Թես. ե. 23: բ Թես. գ. 16: Եբր. ժգ. 20:

1 Ձեզի կը յանձնեմ մեր Փիբէ քոյրը, — որ Կենք-
2 բայի եկեղեցիին սպասաւորն է. Բ Որ անիկայ
ընդունիք Տէրոջմով՝ ինտոր որ սուրբերուն արժան
է, և անոր խնամք տանիք ինչ բանի մէջ որ ձեր
օգնութիւնը կարօտի. քանզի ինքն ալ շատերուն
խնամք տարաւ, ու ինծի ալ:
3 Բարև՛ ըրէք † Պրիսկէին ու Ակիւղասին՝ Քրիս-
4 տոս Յիսուսով իմ գործակիցներուս. (Որոնք իմ
կեանքիս համար իրենց պարանոցները տուին. որ
անոնցմէ չէ թէ մինակ ես շնորհակալ կ'ըլլամ,
հապա հեթանոսներուն բոլոր եկեղեցիներն ալ.)
5 Դ Եւ անոնց տանը մէջի եկեղեցիին ալ: Բարև՛
ըրէք Եպենետոս իմ սիրելիիս, Ե որ * Ասիայէն
6 առջի պտուղ մըն է Քրիստոսի: Բարև՛ ըրէք
Մարիամին, որ մեր վրայ շատ աշխատեցաւ:
7 Բարև՛ ըրէք Անդրոնիկոսին ու Յունիային՝ իմ ազ-
գականներուս, և գերութեան ընկերներուս, որոնք
առաքեալներուն մէջը երևելիներ են, Հ որոնք ինծ-
8 մէ ալ առաջ Քրիստոսի եղան: Բարև՛ ըրէք
9 Ամպղիա իմ սիրելիիս Տէրոջմով: Բարև՛ ըրէք
Ուրբանոս մեր գործակցին Քրիստոսով, ու
10 Ստաքէս իմ սիրելիիս: Բարև՛ ըրէք Ապեղեսին՝
11 որ ընտրեալ է Քրիստոսով: Բարև՛ ըրէք անոնց՝
որ Արիստաբուղոսի տունէն են: Բարև՛ ըրէք
Հերովդիոն իմ ազգականիս: Բարև՛ ըրէք անոնց՝
12 որ Նարկէսին տունէն են Տէրոջմով: Բարև՛ ը-
րէք Տրիփոնէին ու Տրիփոսէին՝ Տէրոջմով աշխա-
տողներուն: Բարև՛ ըրէք Պերսիդէ սիրելիին,
13 որ շատ աշխատեցաւ Տէրոջմով: Բարև՛ ըրէք
Ռուփոսին՝ Տէրոջմով Ե ընտրուածին, ու անոր
14 մօրը՝ և իմին: Բարև՛ ըրէք Ասինկրիտոսին,

— Գոր. ժը. 18:
Բ Փիլ. բ. 29: գ Յօհ. ե. 5, 6:
† Գոր. ժը. 2, 18, 26: բ Տիմ. դ. 19:
Դ ա Կոր. ժզ. 19: Կող. դ. 15: Փիլիմ. 2:
Ե ա Կոր. ժզ. 15:
* Կամ Աքայիայէն
Հ Գաղ. ա. 22:
Ե բ Յօհ. 1:

Փղեգոնին, Երմասին, Պատրոբային, Երմեսին,
15 ու անոնց հետը եղող եղբայրներուն: Բարև՛ ը-
րէք Փիղողոգոսին, ու Յուլիային, Ներէոսին,
ու անոր քրոջը, և Ողիմպասին, ու անոնց հետը
16 եղող բոլոր սուրբերուն: Բարև՛ ըրէք իրարու
սրբութեան համբուրով: Բարև կ՚ընեն ձեզի
Քրիստոսի բոլոր եկեղեցիները:
17 Կ՚աղաչեմ ձեզի եղբայրներ, որ դիտէք անանկ-
ները՝ որոնք ձեր սորված վարդապետութենէն
դուրս հերձուածողութիւններ ու գայթակղու-
18 թիւններ կ՚ընեն. և անոնցմէ ետ կեցէք. Ինչու
որ անանկները մեր Տէրոջը Քրիստոսին չեն ծառա-
յեր, հապա իրենց որովայնին. և անուշ խօս-
քերով ու գովութիւններով պարզամիտներուն
19 սիրտերը կը խաբեն: Քանզի ձեր Հնազանդու-
թիւնը ամենուն հասած է. ուստի ձեր վրայ ուրախ
եմ. բայց կ՚ուզեմ որ դուք իմաստուն ըլլաք
20 բարիին, ու միամիտ՝ չարին: Եւ խաղաղու-
թեան Աստուածը խորտակէ Սատանան շուտով
ձեր ոտքին տակը: Մեր Տէր Յիսուս Քրիստո-
սի շնորհքը ձեր հետը ըլլայ:
21 Բարև կ՚ընէ ձեզի Տիմոթէոս՝ իմ գործակիցս,
և Ղուկիոս՝ ու Յասոն՝ և Սոսիպատրոս՝ իմ աղ-
22 գականներս: (Բարև կ՚ընեմ ձեզի Տէրոջմով ես
23 ալ Տերտիոսս, որ ասս թուղթը գրեցի:) Բարև

ա Կոր. ժզ. 20: բ Կոր. ժգ. 12: ա Թես. ե. 26: ա Պետ. ե. 14:
բ Գոր. ժե. 1, 5, 24: ա Տիմ. զ. 3:
ժ ա Կոր. ե. 9, 11: բ Թես. գ. 6, 14: բ Տիմ. գ. 5: Տիտ. գ. 10: բ Յօհ. 10:
ի Փիլ. գ. 19: ա Տիմ. զ. 5:
լ Կող. բ. 4: բ Տիմ. գ. 6: Տիտ. ա. 10: բ Պետ. բ. 3:
ի Գլ. ա. 8:
ծ Մատ. ժ. 16: ա Կոր. ժգ. 20:
կ Գլ. ժե. 33:
հ Ծն. գ. 15:
ձ Հմր 24: ա Կոր. ժզ. 23: բ Կոր. ժգ. 13: Փիլ. դ. 24: ա Թես. ե. 28: բ Թես. գ. 18: Յայտ. իբ. 21:
ղ Գոր. ժզ. 1: Կող. ա. 1: Փիլ. բ. 19: ա Թես. գ. 2: ա Տիմ. ա. 2: Եբր. ժգ. 23:
ճ Գոր. ժգ. 1:
մ Գոր. ժէ. 5:
յ Գոր. ի. 4:
ն ա Կոր. ա. 14:

կ՚ընէ ձեզի Գայիոս՝ իմ ու բոլոր եկեղեցիին հիւր-
ընկալը: Բարև կ՚ընէ ձեզի Երաստոս՝ քաղաքիս
24 գանձապետը, ու Կուարտոս եղբայրը: Մեր
Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը ձեր ամենուն
հետը ըլլայ. ամէն:
25 Արդ՝ անոր՝ որ կարող է ձեզ հաստատել իմ
աւետարանիս պէս, ու Յիսուս Քրիստոսի քարո-
զութեանը պէս, Ջան խորհուրդին յայտնուելուն
պէս, որ յաւիտենական ատեններէն՝ ի վեր ծած-
26 կուած էր, Եւ հիմա յայտնուեցաւ, ու մարգա-
րէական գիրքերով յաւիտենական Աստուծոյ հրա-
մանովը բոլոր հեթանոսներուն ճանչցուեցաւ հա-
27 ւատքի Հնազանդելու համար, Մի միայն իմաս-
տուն Աստուծոյն՝ Յիսուս Քրիստոսի ձեռքովը,
փառք յաւիտեանս. ամէն:

ա Գոր. ժթ. 22: բ Տիմ. գ. 20:
ա Հմր 20: ա Թես. ե. 28:
ա Եփե. գ. 20: ա Թես. գ. 13: բ Թես. բ. 16: գ. 3: Յուդ. 24:
Գլ. բ. 16:
Եփե. ա. 9: գ. 3, 4, 5: Կող. ա. 27:
ա Կոր. բ. 7: Եփե. գ. 5, 9: Կող. ա. 26:
Եփե. ա. 9: բ Տիմ. ա. 10: Տիտ. ա. 2, 3: ա Պետ. ա. 20:
Գոր. զ. 7: Գլ. ա. 5: ժե. 18:
ա Տիմ. ա. 17: զ. 16: Յուդ. 25:

ԱՌԱՋԻՆ ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

ԱՌ ԿՈՐՆԹԱՅԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Պօղոս առաքեալ իր բարևը տալէն և Աստուծոյ շնորհակալ
ըլլալէն ետև՝ 10 կը յորդորէ Կորնթացիները միաբան ըլլա-
լու, 12 և կը յանդիմանէ անոնց երկպառակութիւնները:
18 Աստուած իմաստուններուն իմաստութիւնը կը կորսըն-

ցընէ 21 քարոզութեան յիմարութիւնովը , 26 և չկանչեր ի-
մաստունները , զօրաւորները ու ազնուականները · 27 բայց
յիմարները , տկարները և անարգները ։

1 Պօղոս՝ ¬ Աստուծոյ կամքովը Բ Յիսուս Քրիստոսի
առաքեալ ըլլալու կանչուած , Գ ու Սոսթենէս
2 եղբայրը , Դ Կորնթոսի մէջ եղած Աստուծոյ եկե-
ղեցիին՝ Ե Քրիստոս Յիսուսով սրբուածներուն՝
Զ սուրբեր ըլլալու կանչուածներուն , ան ամենուն
հետ՝ որ ամէն տեղ Է մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի
3 Ը անունը կը կանչեն , Թ իրենցը ու մերը · Ժ Զեզի
շնորհք և խաղաղութիւն Աստուծմէ մեր Հօրմէն՝
ու Տէր Յիսուս Քրիստոսէն ։
4 Ի Ամէն ատեն իմ Աստուծմէս ձեզի համար կը
գոհանամ՝ Աստուծոյ շնորհքին վրայ , որ ձեզի
5 տրուած է Քրիստոս Յիսուսով · Որ դուք անով
ամէն բանի մէջ հարստացաք Լ ամէն խօսքով , ու
6 ամէն գիտութիւնով · Ի Ինչպէս որ Քրիստոսի
7 վկայութիւնը ձեր մէջը հաստատուեցաւ · Որ
դուք բնաւ մէկ շնորհքով մըն ալ չնուազիք՝ Ծ մեր
Տէր Յիսուս Քրիստոսի յայտնուելուն սպասելով ·
8 Կ Որ նաև ձեզ պիտի հաստատէ մինչև վերջը՝ Հ ան-
մեղադրելի ըլլալու մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի
9 օրը ։ Ղ Հաւատարիմ է Աստուած , որ իրմով
կանչուեցաք Ղ հաղորդ ըլլալու իր Որդւոյն՝ մեր
Տէր Յիսուս Քրիստոսին ։

¬ Հռով · ա · 1 ։
Բ Բ Կոր · ա · 1 ։ Եփե · ա · 1 ։ Կող · ա · 1 ։
Գ Գոր · ժը · 17 ։
Դ Ցուդ · 1 ։
Ե Ցօհ · ժէ · 19 ։ Գոր · ժե · 9 ։
Զ Հռով · ա · 7 ։ Բ Տիմ · ա · 9 ։
Է Գլ · ը · 6 ։
Ը Գոր · թ · 14 , 21 ։ իբ · 16 ։ Բ Տիմ · բ · 22 ։
Թ Հռով · գ · 22 ։ ժ · 12 ։
Ժ Հռով · ա · 7 ։ Բ Կոր · ա · 2 ։ Եփե · ա · 2 ։ ա Պետ · ա · 2 ։
Ի Հռով · ա · 8 ։
Լ Գլ · ժբ · 8 ։ Բ Կոր · ը · 7 ։
Ի Գլ · բ · 1 ։ Բ Տիմ · ա · 8 ։ Յայտ · ա · 2 ։
Ծ Փիլ · գ · 20 ։ Տիտ · բ · 13 ։ Բ Պետ · գ · 12 ։ Կող · գ · 4 ։
Կ ա Թես · գ · 13 ։
Հ Կող · ա · 22 ։ ա Թես · ե · 23 ։
Ղ Ես · խթ · 7 ։ Գլ · ժ · 13 ։ ա Թես · ե · 24 ։ Բ Թես · գ · 3 ։ Եբր · ժ · 23 ։
Ղ Ցօհ · ժե · 4 ։ ժէ · 21 ։ ա Ցօհ · ա · 3 ։ դ · 13 ։

10 Զեզի կ՚աղաչեմ Ե՛ղբայրներ՝ մեր Տէր Յիսուս
Քրիստոսի անունովը , Ճ որ մի և նոյն խօսքը ունե-
նաք ամէնքդ , ու երկպառակութիւններ չըլլայ ձեր
մէջը · հապա դուք մէկ միտքի ու մէկ խորհուրդի
11 վրայ հաստատուած ըլլաք ։ Ինչու որ ձեզի համար
ինծի լուր հասաւ Ե՛ղբայրներ՝ Քղուէի տունէն
եղողներէն , թէ ձեր մէջը հակառակութիւններ
12 կայ ։ Հիմա ասկը զրուցեմ , Մ որ ձեզմէ ամէն մէկը
կ՚ըսէ եղեր թէ՝ Ես Պօղոսեան եմ , ու Մէկալը թէ՝
Յ Ես Ապողոսեան , և ուրիշը թէ՝ Ն Ես Կեփասեան ,
13 ու Մէսը թէ՝ Ես Քրիստոսեան ։ Չ Միթէ Քրիս-
տոս բաժնուա՞ծ է · միթէ Պօղո՞ս խաչը ելաւ ձեզի
համար , կամ թէ Պօղոսի՞ անունովը մկրտուե-
14 ցաք ։ Կը գոհանամ Աստուծմէ , որ ձեզմէ մէկը
չմկրտեցի , Ո միայն թէ Կրիսպոսը ու Չ Գայիո-
15 սը · որ մէկը չըսէ , Թէ իմ անունովս մկրտեցի ։
16 Իրաւ Պ Ստեփաննեսին ընտանիքն ալ մկրտեցի · ալ
ուրիշ մէկը չեմ գիտեր ամենևին թէ մկրտեցի ։
17 Ինչու որ Քրիստոս զիս մկրտելու չխրկեց , հա-
պա աւետարանը քարոզելու · Ջ չէ թէ խօսքերու
ճարտարութիւնով , որ Քրիստոսի խաչը ոչինչ
18 չըլլայ ։ ¬ Քանզի խաչին քարոզութիւնը կոր-
սուածներուն Ո յիմարութիւն է · Չ բայց մեզի
փրկուածներուս Դ Աստուծոյ զօրութիւնն է ։
19 Վասն զի գրուած է · Բ Իմաստուններուն իմաս-
տութիւնը պիտի կորսընցընեմ , ու հանճարեղնե-

Ճ Հռով · ժբ · 16 ։ ժե · 5 ։ Բ Կոր · ժգ · 11 ։ Փիլ · բ · 2 ։ գ · 16 ։ ա Պետ · գ · 8 ։ Գլ · ժա · 18 ։
Մ Գլ · գ · 4 ։
Յ Գոր · ժը · 24 ։ ժթ · 1 ։ Գլ · ժզ · 12 ։
Ն Ցօհ · ա · 42 ։
Չ Բ Կոր · ժա · 4 ։ Եփե · գ · 5 ։
Ո Գոր · ժը · 8 ։
Չ Հռով · ժզ · 23 ։
Պ Գլ · ժզ · 15 , 17 ։
Ջ Գլ · բ · 1 , 4 , 13 ։ Բ Պետ · ա · 16 ։
Ռ Բ Կոր · բ · 15 ։
Ս Գոր · ժէ · 18 ։ Գլ · բ · 14 ։
Վ Գլ · ժե · 2 ։
Տ Հռով · ա · 16 ։ Հմր 24 ։
Ր Ցոբ · ե · 12 , 13 ։ Ես · իթ · 14 ։ Երեմ · ը · 9 ։

20 րուն հանճարը պիտի խափանեմ ։ ՝Ո՞ւր է ի-
մաստունը , ո՞ւր է դպիրը , ո՞ւր է ասա աշխարհիս
քննողը · ՝չէ՞ որ Աստուած յիմարեցուց ասա աշ-
21 խարհիս իմաստութիւնը ։ Քանզի ՝որովհետև
Աստուծոյ իմաստութեամբը աշխարհ չճանչցաւ
զԱստուած իր իմաստութիւնովը , Աստուած հա-
ճեցաւ քարոզութեան յիմարութիւնովը հաւատա-
22 ցեալները ապրեցընելու ։ ՝Ու թէև Հրէաները
նշան կ'ուզեն , և Յոյները իմաստութիւն կը
23 փնտռեն · Իսկ մենք կը քարոզենք խաչեալ Քրիս-
տոսը՝ ՝Հրէաներուն գայթակղութիւն , ու Յշ-
24 ներուն ՝յիմարութիւն · Բայց անոնց՝ որ կան-
չուած են , թէ՛ Հրէաներուն և թէ Յոյներուն ,
՝Քրիստոսը՝ Աստուծոյ զօրութիւնը , ՝և Աս-
25 տուծոյ իմաստութիւնը ։ Ինչու որ Աստուծոյ
յիմարը մարդիկներէն աւելի իմաստուն է , և Աս-
տուծոյ տկարը մարդիկներէն աւելի զօրաւոր է ։
26 Արդարև դուք ձեր կոչումը կը տեսնէք՝ ՝Եղբայրներ ,
՝որ չէ՛ թէ մարմնոյ կողմանէ շատ իմաստուններ ,
՝չէ՛ թէ շատ զօրաւորներ , ՝չէ՛ թէ շատ ազ-
27 նուականներ կանչուեցան · ՝Բայց Աստուած աշ-
խարհիս յիմարները ընտրեց , որ ամօթով ընէ
իմաստունները · ու աշխարհիս տկարները ընտրեց
28 Աստուած , որ ամօթով ընէ զօրաւորները · Եւ
աշխարհիս ցածազգիները ու անարգները ընտրեց
Աստուած՝ ՝և ոչինչները , ՝որ բան մը եղողները

՝ Ես · լգ · 18 ։
՝ Յոբ · ժբ · 17 , 20 , 24 ։ Գլ · խդ · 25 ։ Հռով · ա · 22 ։
՝ Հռով · ա · 20 , 21 , 28 · Մատ · ժա · 25 ։ Ղու · ժ · 21 ։
՝ Մատ · ժբ · 38 ։ ժզ · 1 ։ Մար · ը · 11 ։ Ղու · ժա · 16 ։ Յօհ · գ · 48 ։
՝ Ես · ը · 14 ։ Մատ · ժա · 6 ։ ժգ · 57 ։ Ղու · բ · 34 ։ Յօհ · զ · 61 , 67 ։ Հռով · թ · 32 ։ Գաղ · ե · 11 ։ ա Պետ · բ · 8 ։
՝ Հմր 18 ։ Գլ · բ · 14 ։
՝ Հռով · ա · 4 , 16 ։ Հմր 18 ։
՝ Կող · բ · 3 ։
՝ Յօհ · է · 48 ։
՝ Մատ · ժա · 25 ։ Յակ · բ · 5 ։ Տե՛ս Սաղ · ը · 2 ։
՝ Հռով · գ · 17 ։
՝ Գլ · բ · 6 ։

29 խափանէ · ՝Որպէս զի մէկ մարմին մը չպարծի
30 Աստուծոյ առջին ։ Իսկ դուք անկէ էք Քրիստոս
Յիսուսով , ՝որ ան մեզի Աստուծմէ իմաստու-
թիւն՝ ՝արդարութիւն՝ ՝սրբութիւն՝ ՝և փրկու-
31 թիւն եղաւ · Որ ինչպէս գրուած է , ՝Ան որ կը
պարծենայ՝ Տէրոջմով թող պարծենայ ։

ԳԼ · Բ

1 Առաքեալը կը ծանուցանէ թէ իր քարոզութիւնը խօսքերու
ճարտարութիւնով՝ կամ մարդկային իմաստութիւնով չէ , 4
հապա Աստուծոյ զօրութիւնովն է · և այնքան գերազանց է
6 ասա աշխարհիս իմաստութենէն՝ 9 ու մարդկային գիտու-
թենէն , 14 որ մարմնաւոր մարդը կարող չէ զանիկայ իմա-
նալու ։

1 Եւ ես ՝Եղբայրներ՝ որ ձեզի եկայ , ՝չէ՛ թէ խօսքի
կամ իմաստութեան գերազանցութիւնով մը
՝Աստուծոյ վկայութիւնը ձեզի յայտնելու եկայ ։
2 Վասն զի ես միտքս չդրի ձեր մէջը ուրիշ բան մը
գիտնալ , ՝բայց միայն Յիսուս Քրիստոսը , ու
3 ան՝ խաչը ելած ։ ՝Եւ ես տկարութիւնով ու վա-
4 խով և շատ դողով ՝ձեր քովը կեցայ · ՝Ու իմ
խօսքս և քարոզութիւնս չէ թէ մարդկային իմաս-
տութեան համոզիչ խօսքերով էր , ՝հապա Հոգւոյն
5 և զօրութեան ապացուցութեամբը · Որպէս զի
ձեր հաւատքը մարդոց իմաստութիւնովը չըլլայ ,
6 ՝հապա Աստուծոյ զօրութիւնովը ։ ՝Սակայն կա-
տարեալներուն հետ իմաստութիւն կը խօսինք ·

՝ Հռով · գ · 27 ։ Եփե · բ · 9 ։
՝ Հմր 24 ։
՝ Երեմ · իգ · 5 , 6 ։ Հռով · գ · 25 ։ բ Կոր · ե · 21 ։ Փիլ · գ · 9 ։
՝ Յօհ · ժէ · 19 ։
՝ Եփե · ա · 7 ։
՝ Երեմ · թ · 23 , 24 ։ բ Կոր · ժ · 17 ։
՝ Գլ · ա · 17 ։ Հմր 4 , 13 ։ բ Կոր · ժ · 10 ։ ժա · 6 ։
՝ Գլ · ա · 6 ։
՝ Գաղ · զ · 14 ։ Փիլ · գ · 8 ։
՝ բ Կոր · գ · 7 ։ ժ · 1 , 10 ։ ժա · 30 ։ ժբ · 5 , 9 ։ Գաղ · գ · 19 ։
՝ Գոր · ժը · 1 , 6 , 12 ։
՝ Հմր 1 ։ Գլ · ա · 17 ։ բ Պետ · ա · 16 ։
՝ Հռով · ժե · 19 ։ աթես · ա · 5 ։
՝ բ Կոր · գ · 7 ։ զ · 7 ։
՝ Գլ · ժդ · 20 ։ Եփե · գ · 13 ։ Փիլ · գ · 15 ։ Եբր · ե · 14 ։

ԺԲայց չէ՞ թէ աս աշխարհիս իմաստութիւնը, և
ո՛չ աս աշխարհիս Իոչնչանալու իշխաններունը։
7 Հապա Աստուծոյ ծածուկ իմաստութիւնը կը խօ-
սինք խորհրդով, Լոր աշխարհէն առաջ սահմա-
8 նեց Աստուած մեր փառքին համար. ԻՈր զանիկայ
աս աշխարհիս իշխաններէն մէկը չճանչցաւ. Ժքան-
զի թէ որ ճանչցած ըլլային, ալ փառաց Տէրը
9 խաչը չէին հաներ. Հապա ինտոր որ գրուած է.
ԼԱն բաները որ աչք չէ տեսեր, և ականջ չէ լսեր,
ու մարդու սրտին մէջ չէ ինկեր, Աստուած զինքը
10 սիրողներուն պատրաստեց։ ՀԲայց Աստուած մե-
զի յայտնեց իր Հոգիովը. ինչու որ Հոգին ամէն
բան կը քննէ, Աստուծոյ խորունկ բաներն ալ։
11 Վասն զի մարդիկներէն ո՞վ գիտէ մարդուն բաներ-
ը, ԾԲայց միայն մարդուն հոգին որ իր մէջն է.
Ղանանկ ալ Աստուծոյ բաները մէկը չգիտեր, բայց
12 միայն Աստուծոյ Հոգին։ Իսկ մենք չէ՞ թէ աս
աշխարհիս հոգին առինք, ՄՀապա ան Հոգին՝ որ
Աստուծմէ է. որ մենք ճանչնանք ան բաները որ
13 Աստուծմէ տրուեցաւ մեզի. ՄՈրոնք նաև կը խօ-
սինք, չէ՞ թէ մարդկային իմաստութեան սորվե-
ցուցած խօսքերովը, հապա Հոգիին սորվեցուցած-
ներովը, և հոգևոր բաները հոգևորի հետ կը յար-
14 մարցընենք։ ՄԻսկ շնչաւոր մարդը Աստուծոյ
Հոգիին բաները չընդունիր. Նինչու որ անոնք

ԺԳԼ · ա · 20։ դ · 19։ Հմր 1, 13։ բ Կոր · ա · 12։ Յակ · դ · 15։
ԻԳԼ · ա · 28։
ԼՀռով · ժզ · 25, 26։ Եփե · դ · 5, 9։ Կող · ա · 26։ բ Տիմ · ա · 9։
ԻՄատ · ժա · 25։ Յօհ · է · 48։ Գոր · ժգ · 27։ բ Կոր · գ · 14։
ԺՂու · իգ · 34։ Գոր · գ · 17։ Տես Յօհ · ժզ · 3։
ԼԵս · կդ · 4։
ՀՄատ · ժգ · 11։ ժզ · 17։ Յօհ · ժդ · 26։ ժզ · 13։ ա Յօհ · բ · 27։
ԾԱռակ · ի · 27։ իէ · 19։ Երեմ · ժէ · 9։
ՂՀռով · ժա · 33, 34։
ՄՀռով · ը · 15։
ՄԲՊետ · ա · 16։ ԳԼ · ա · 17։ Հմր 4։
ՄՄատ · ժզ · 23։
ՆԳԼ · ա · 18, 23։

իրեն յիմարութիւն են, Լ ու չկրնար ալ գիտնալ,
15 ինչու որ հոգևոր կերպով կը քննուին։ ՊԲայց
ան որ հոգևոր է՝ ամէն բան կը քննէ, ու ինքը
16 մէկէ մը չքննուիր։ ՀՔանզի ո՞վ գիտցաւ Տէ-
րոջը միտքը, որ անոր խրատ տուող ալ ըլլայ.
ՂԲայց մենք Քրիստոսի միտքը ունինք։

ԳԼ · Գ

2 Տղայոց առաջ կաթ կը տրուի՝ և ո՛չ թէ կերակուր։ 3 Կը-
ռիւը ու նախանձը մարմնաւոր մտքի պտուղներ են։ 7 Տընկողը ու ջուր տուողը բան մը չեն։ 9 Աւետարանի պաշտօնեաները Աստուծոյ գործակիցներն են։ 11 Քրիստոս է մի միայն հիմը։ 16 Մարդիկ Աստուծոյ տաճարներն են, որոնք պարտին սուրբ պահուիլ։ 19 Աս աշխարհիս իմաստութիւնը Աստուծոյ առջևը յիմարութիւն է։

1 Եւ ես ե՛ղբայրներ՝ չկրցայ խօսիլ ձեզի՝ Պորպէս
թէ հոգևորներու, ԲՀապա որպէս թէ մարմնա-
2 ւորներու, ԳՈրպէս թէ Քրիստոսով տղայոց. ԴՀե-
զի կաթ կերցուցի, և չէ՞ թէ կերակուր. Եինչու
որ դեռ կարող չէիք, ու հիմա ալ տակաւին կա-
3 րող չէք. վասն զի դեռ մարմնաւոր էք։ ՂՈրով-
հետև տակաւին ձեր մէջը նախանձ ու հակառակու-
թիւն և բաժանումներ կան, չէ՞ որ մարմնաւոր
4 էք, ու մարդկօրէն կը քալէք։ Քանզի երբոր
ՅԵՂԷ մէկը կ՛ըսէ թէ՝ ԵԵս Պօղոսեան եմ, և մէ-
կալը թէ՝ Ես Ապողոսեան, չէ՞ որ մարմնաւոր էք։
Ուրեմն ո՞վ է Պօղոսը՝ կամ ո՞վ է Ապողոսը.
5 ԸՊաշտօնեաներ ԻՆ, որոնցմով հաւատացիք.
ԲԵ ինտոր որ Տէրը տուաւ անոնց ամէն մէկուն։

ՀՀռով · ը · 5, 6, 7։ Յուդ · 19։
ՊԱռակ · իը · 5։ ա Թես · ե · 21։ ա Յօհ · դ · 1։
ՀՅոբ · ժե · 8։ Ես · խ · 13։ Երեմ · իգ · 18։ Հռով · ժա · 34։
ՊՅօհ · ժե · 15։
ՊԳԼ · բ · 15։
ԲԳԼ · բ · 14։
ԳԵբր · ե · 13։
ԴԵբր · ե · 12, 13։ ա Պետ · բ · 2։
ԵՅօհ · ժզ · 12։
ՂԳԼ · ա · 11։ ժա · 18։ Գաղ · ե · 20, 21։ Յակ · դ · 16։
ԻԳԼ · ա · 12։
ԸԳԼ · դ · 1։ բ Կոր · գ · 3։
ԲՀռով · ժբ · 3, 6։ ա Պետ · գ · 11։

6 ժԵս տնկեցի, ԻԱպողոսը ջուր տուաւ, ԼԲայց
7 Աստուած աճեցուց: ԻՈւստի ո՛չ տնկողը բան
մըն է, և ո՛չ ջուր տուողը, հապա Աստուած՝ որ
8 աճեցուց: Տնկողը ու ջուր տուողը մէկ են, ԾԵ
ամէն մէկը իր վարձքը պիտի առնէ իր աշխատու-
9 թեանը չափովը: ԿԻնչու որ մենք Աստուծոյ գոր-
ծակից ենք, դուք Աստուծոյ մշակութիւնն էք,
10 ՀԱստուծոյ շինութիւնն էք: ՅԱստուծոյ շնոր-
հացը չափովը՝ որ ինծի տրուեցաւ, Ղիմաստուն
ճարտարապետի մը պէս հիմ դրի, բայց ամոր վրայ
շինողը ուրիշ է. ՃՄիայն թէ ամէն մէկը թող
11 զգուշանայ՝ թէ ինտոր կը շինէ: Ինչու որ մէկը՝
ալ ուրիշ հիմ չկրնար դնել ՄԴրուածէն 'ի զատ,
12 ՅՈր է Յիսուս Քրիստոս: Թէ որ մէկը ասհի-
մին վրայ կը շինէ ոսկի՝ արծաթ՝ պատուական
13 քարեր՝ փայտ՝ խոտ՝ եղէգ, ՆԱմէն մէկուն գործը
յայտնի պիտի ըլլայ. Նքանզի օրը երևան պիտի
հանէ, Պինչու որ կրակով պիտի յայտնուի. և
ամէն մէկուն գործին ի՞նչ տեսակ ըլլալը կրակը
14 պիտի փորձէ: Թէ որ մէկուն շինած գործը մնա-
15 լու ըլլայ, Նինքը վարձք պիտի առնէ. ԵՆ թէ որ
մէկուն շինածը այրելու ըլլայ, անիկայ վնաս պի-
տի քաշէ. բայց ինքը պիտի ազատի, ՊՍակայն
16 անանկ՝ իբր թէ կրակի մէջէն: ՉՉէ՞ք գիտեր որ

ժ Գոր. ժը. 4, 8, 11: Գլ. դ. 15: Թ. 1: ժե. 1: բ Կոր. ժ. 14, 15:
ի Գոր. ժը. 24, 27: ժԹ. 1:
լ Գլ. ա. 30: ժե. 10: բ Կոր. գ. 5:
ի բ Կոր. ժբ. 11: Գաղ. զ. 3:
ծ Սաղ. կբ. 12: Հռով. բ. 6: Գլ. դ. 5: Գաղ. զ. 4, 5: Յայտ. բ. 23: իբ. 12:
կ Գոր. ժե. 4: բ Կոր. զ. 1:
հ Եփե. բ. 20: Կողոս. բ. 7: Եբր. գ. 3, 4: ա Պետ. բ. 5:
ձ Հռով. ա. 5: ժբ. 3:
ղ Հռով. ժե. 20: Հմր 6: Գլ. դ. 15: Յայտ. իա. 14:
ճ ա Պետ. դ. 11:
մ Ես. իը. 16: Մատ. ժզ. 18: բ Կոր. ժա. 4: Գաղ. ա. 7:
յ Եփե. բ. 20:
ն Գլ. դ. 5:
շ ա Պետ. ա. 7: գ. 12:
ո Ղու. բ. 35:
չ Գլ. դ. 5:
պ Յուդ. 23:
ջ Գլ. զ. 19: բ Կոր. զ. 16: Եփե. բ. 21, 22: Եբր. գ. 6: ա Պետ. բ. 5:

Աստուծոյ տաճար էք դուք՝ և Աստուծոյ Հոգին
17 ձեր մէջը բնակած է: Թէ որ մէկը Աստուծոյ
տաճարը կ'ապականէ, Աստուած անիկայ պիտի
ապականէ. ինչու որ Աստուծոյ տաճարը սուրբ
է, որ դուք էք:
18 ՌՉըլլայ որ մէկը ինքզինքը խաբէ. Թէ որ
ձեզմէ մէկը զինքը իմաստուն կը սեպէ ասաշխար-
հիս մէջ, թող յիմար ըլլայ՝ որ իմաստուն ըլլայ.
19 ՍԻնչու որ ասաշխարհիս իմաստութիւնը Աստու-
ծոյ առջևը յիմարութիւն է. վասն զի գրուած է,
թէ ՎԱնիկայ իմաստունները իրենց խորամանկու-
20 թեանը մէջ կը բռնէ: Եւ դարձեալ թէ՝ ՏԷ-
բը գիտէ իմաստուններուն խորհուրդները, որ ու-
21 նայն են: Ուրեմն ՐՄէկը թող չպարծենայ մար-
22 դոցմով. ՑԻնչու որ ամէն բան ձերն է, թէ՝ Պօ-
ղոսը, թէ Ապողոսը, թէ Կեփասը, թէ աշխար-
հը, թէ կեանքը, թէ մահը, թէ ներկայ բա-
ները, և թէ գալիքները՝ ամէն բան ձերն է.
23 ՓԴուք ալ Քրիստոսինն էք, և Քրիստոս՝ Ա-
ստուծոյ:

ԳԼ · Գ

1 Քրիստոսի պաշտօնեաները ի՞նչ համարում ունենալու են: 7 Բան մը չունինք որ չառած ըլլանք: 8 Առաքեալները տեսարան եղան աշխարհի, հրեշտակներուն և մարդոց, 13 աշխարհի աղտեղութիւնը և ամենուն անարգը. 15 այսու ամենայնիւ Քրիստոսով մեր հայրերն են, 16 որոնց օրինակին հետևելու ենք:

1 Թող մարդիկ մեզ ասանկ սեպեն՝ ՆՈրպէս թէ
Քրիստոսի սպասաւորները, ԲՈւ Աստուծոյ
2 խորհուրդներուն տնտեսները: Ուստի տնտեսնե-

ՆԱռակ. ե. 7: Ես. ե. 21:
ՈԳլ. ա. 20: բ. 6:
ՎՅոբ. ե. 13:
ՏՍաղ. ղդ. 11:
ՐԳլ. ա. 12: դ. 6: Հմր 4, 5, 6:
ՑԲ Կոր. գ. 5, 15:
ՆՀռով. ժդ. 8: ժա. 3: բ Կոր. ժ. 7: Գաղ. գ. 29:
ՆՄատ. իդ. 45: Գլ. դ. 5: Թ. 17: բ Կոր. զ. 4: Կողոս. ա. 25:
ԲՂու. ժբ. 42: Տիմ. ա. 7: ա Պետ. դ. 10:

բուն մէջ կը փնտռուի, որ մէկը հաւատարիմ
3 գտնուի: Բայց ինծի ասիկայ ոչինչ բան մըն է,
որ ձեզմէ դատուիմ՝ կամ մարդոց * դատողութե-
նէն, մանաւանդ որ ես ալ իմ անձս չեմ դատեր.
4 (Վասն զի ես իմ անձիս վրայով չար գործ մը չեմ
գիտեր. † բայց չէ թէ ասով կ'արդարանամ.)
5 հապա զիս դատողը Տէրն է: Ր Ուրեմն ժամանա-
կէն առաջ դատողութիւն մի՛ ընէք, մինչև որ
գայ Տէրը՝ Ի որ խաւարին գաղտնիքը 'ի լոյս պիտի
հանէ, ու սրտերուն խորհուրդները յայտնի պիտի
ընէ. Ղ և ան ատենը ամէն մէկուն գովութիւնը
Աստուծմէ պիտի ըլլայ:
6 Ի Ասոնք օրինակ բերի ե՛ղբայրներ՝ իմ վրաս ու
Ապողոսին վրայ ձեզի համար, Ը որ դուք մեզմէ
սորվիք մարդոց վրայով գրուածէն աւելի բան մը
չխորհիլ. Բ որ չըլլայ թէ ձեզմէ մէկը հպարտանայ
7 մէկու մը համար ուրիշի մը դէմ: Քանզի ո՞վ է
ան՝ որ քեզ տարբեր կ'ընէ ուրիշներէն. Ժ և ի՞նչ
ունիս՝ որ չես առեր դուն. և թէ որ առիր՝ ինչո՞ւ
չառածի պէս կը պարծենաս:
8 Արդէն կշտացած էք, Ի արդէն հարուստցաք, ա-
ռանց մեզի թագաւորեցիք. և երանի՛ թէ թա-
գաւորէիք, որ մենք ալ ձեր հետը թագաւորէինք:
9 Քանզի կարծեմ թէ Աստուած յետիններ ըրաւ
մեզ առաքեալներս՝ Լ մահապարտներու նման.
Ի ինչու որ տեսարան եղանք աշխարհի, և հրեշ-

* Յուն. օրուընէն
† Յոբ. թ. 2: Սաղ. ճլ. 3:
ճխգ. 2: Առակ. իա. 2:
Հռով. գ. 20: դ. 2:
Ր Մատ. է. 1: Հռով. բ. 1,
16: ժդ. 4, 10, 13: Յայտ.
ի. 12:
Ի Գլ. գ. 13:
Ղ Հռով. բ. 29: բ Կոր. ե. 10:
Ի Գլ. ա. 12: գ. 4:
Ը Հռով. ժբ. 3:
Բ Գլ. գ. 21: ե. 2, 6:
Ժ Յօհ. դ. 27: Յակ. ա.
17: ա Պետ. գ. 10:
Ի Յայտ. գ. 17:
Լ Սաղ. խդ. 23: Հռով. ը.
36: Գլ. ժե. 30, 31: բ
Կոր. գ. 11: զ. 9:
Ի Եբր. ժ. 33:

0 տակներուն ու մարդիկներուն: Ծ Մենք Ի յիմարներ
ենք Քրիստոսի համար, և դուք իմաստուններ
Քրիստոսով. Հ մենք տկար՝ և դուք զօրաւոր.
11 դուք փառաւորեալ՝ ու մենք անարգեալ: Ձ Մինչև
աս օրուան ատենը կ'անօթենանք ալ, կը ծարա-
ւինք ալ, Ղ մերկ ալ կը մնանք, Ճ կը ծեծուինք
12 ալ, աստանդական ալ կը պտըտինք. Մ Եւ
մեր ձեռքերովը կ'աշխատինք. երբոր Յ մեզ
կը բամբասեն՝ կ'օրհնենք. երբոր կը հալա-
13 ծեն՝ կը համբերենք. Երբոր գէշ կը խօսին՝
կ'աղաչենք. Ն իբրև աշխարհի աղտեղութիւ-
նը՝ ամենուն անարգը ըլլալով մինչև հիմա:
14 Ես բաները կը գրեմ՝ չէ թէ ձեզ ամչցընե-
լու համար, Շ հապա կը խրատեմ Յէղ սիրե-
15 լի որդիներուս պէս: Վասն զի թէև դուք տա-
սը հազար վարժապետներ ունենաք Քրիստոսով,
բայց չէ՛ թէ շատ հայրեր ունիք. Ո ինչու որ Քրիս-
16 տոս Յիսուսով ես ձեզ ծնայ աւետարանովը: Ու-
17 րեմն կ'աղաչեմ ձեզի՝ Չ ինծի նմանող եղիք: Ասոր
համար ձեզի խրկեցի Պ Տիմոթէոսը, Ջ որ իմ սի-
րելի որդիս է՝ ու Տէրոջմով հաւատարիմ. Ռ որ
անիկայ ձեր միտքը պիտի ձգէ Քրիստոսով իմ
բանած ճամբաներս, Ս ինչպէս որ ամէն տեղ ամէն

Ծ Գլ. բ. 3:
Ի Գոր. ժէ. 18: իզ. 24:
Գլ. ա. 18, ճա: բ. 14:
գ. 18: Տես դ Թագ. թ. 11:
Հ բ Կոր. ժգ. 9:
Ձ բ Կոր. գ. 8: ժա. 23-
27: Փիլ. դ. 12:
Ղ Յոբ. իբ. 6: Հռով. ը. 35:
Ճ Գոր. իգ. 2:
Մ Գոր. ժը. 3: ի. 34: ա
Թես. բ. 9: բ Թես. գ.
8: ա Տիմ. դ. 10:
Յ Մատ. ե. 44: Ղու. զ. 28:
իգ. 34: Գոր. է. 59:
Հռով. ժբ. 14, 20: ա
Պետ. բ. 23: գ. 9:
Ն Ողբ. գ. 45:
Շ ա Թես. բ. 11:
Ս Գոր. ժը. 11: Հռով. ժե.
20: Գլ. գ. 6: Գաղ. դ.
19: Փիլիմ. 10: Յակ. ա.
18:
Չ Գլ. ժա. 1: Փիլ. գ. 17:
ա Թես. ա. 6: բ Թես. գ. 9:
Պ Գոր. ժթ. 22: Գլ. ժզ. 10:
Փիլ. բ. 19: ա Թես. գ. 2:
Ջ ա Տիմ. ա. 2: բ Տիմ. ա. 2:
Ռ Գլ. ժա. 2:
Ս Գլ. ժդ. 33:

18 եկեղեցիներուն մէջ Հկը սորվեցընեմ : Ա Մէկ
քանիները հպարտացան , որպէս թէ ես պիտի
19 չգամ ձեզի : Բ Բայց շուտով պիտի գամ ձեզի՝
ե թէ որ Տէրը կամենայ , և պիտի հասկընամ՝ չէ
թէ հպարտացողներուն խօսքերը , հապա զօրու-
20 թիւնը : Ը Վասն զի Աստուծոյ թագաւորու-թիւ-
նը չէ թէ խօսքով է , հապա զօրութիւնով :
21 Ի՞նչպէս կ'ուզէք , է գաւազանո՞վ գամ ձեզի , թէ
սիրով և հեզութեան հոգիով :

Գ Լ · Ե

1 Պօղոս կ'իմացընէ Կորնթացւոց թէ ազգապիղծ անձը 6 յա-
ւէտ ամօթոյ պատճառ մըն է իրենց՝ քան թէ պարծանաց .
7 կ'իմացընէ թէ պէտք է հին խմորը մկկդի ձգել . 10 թէ
պէտք է եղեռնագործները ամլցընել , և անոնցմէ ետ քա-
շուիլ :

1 Ա Ու հասարակ կը լսուի ձեր մէջը պոռնկութիւն ը-
նել , և անանկ պոռնկութիւն՝ որ հեթանոս-
ներուն մէջ ալ *չկայ . Ը որպէս թէ մէկը իր հօրը
2 կնիկը բ ունենայ : գ Ու դուք հպարտացեր էք ,
Ը և ոչ մանաւանդ սուգ ըրիք , որ ձեր մէջէն վեր-
3 ցուի այս բանը ընողը : Բ Ինչու որ թէպէտ ես
մարմնով հեռու եմ , բայց հոգիով ներկայ եմ .
ուստի հիմա որպէս թէ ներկայ ըլլալով որոշեցի ,
4 որ այս բանը ընողը՝ երբոր մեր Տէր Յիսուս Քրիս-
տոսի անունովը մէկտեղ ժողվուիք դուք՝ ու իմ
հոգիս ձեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի զօրութիւնո-
5 վը , Անանկը ե Սատանային ըմատնէք՝ մարմինը

Վ ԳԼ · է · 17 ։
Ը ԳԼ · ե · 2 ։
ր Գոր · ժթ · 21 ։ ԳԼ · ժզ · 5 ։
բ Կոր · ա · 15, 23 ։
ց Գոր · ժբ · 21 ։ Հռով · ժե ·
32 ։ Եբր · զ · 3 ։ Ցակ · դ · 15 ։
Ը ԳԼ · բ · 4 ։ ա Թես · ա · 5 ։
է բ Կոր · ժ · 2 ։ ժգ · 10 ։
* Ո՛չնչ՝ չնիշուիր .
Ը Ղև · ժբ · 8 ։ բ Օր · իբ · 30 ։
իէ · 20 ։

ը բ Կոր · է · 12 ։
ի ԳԼ · գ · 18 ։
ժ բ Կոր · է · 7, 10 ։
ե Կող · բ · 2 ։
ղ Մատ · ժգ · 19 ։ ժբ · 18 ։
Ցօհ · ի · 23 ։ բ Կոր · բ · 10 ։
ժգ · 3, 10 ։
ե Գոր · իզ · 18 ։
ը Ցոր · բ · 6 ։ Սաղ · ճթ · 6 ։
ա Տիմ · ա · 20 ։

կորսուելու համար , որ հոգին փրկուի Տէր Յի-
6 սուսի օրը : Ը Ձեր պարծանքը աղէկ չէ . չէ՞ք
գիտեր ե որ քիչ մը խմորը բոլոր գանգուածը կը
7 խմորէ : Ա Աքրեցէ՛ք հին խմորը մէկդի , որ ըլլաք
նոր գանգուած , ինտոր որ անխմոր էք . բ Ինչու որ
Քրիստոս մեր Զատիկը մեզի համար զոհուեցաւ :
8 Բ Ուստի տօն կատարենք՝ ե չէ թէ հին խմորով , և
չէ թէ չարութեան ու անզգամութեան խմորովը ,
հապա անկեղծութեան ու ճշմարտութեան անխմոր
9 հացովը : Գրեցի ձեզի թուղթին մէջ , հո որ պոռ-
10 նիկներուն հետ չխառնուիք : Ւ Ձ՛ըսածս՝ չէ թէ
ե աս աշխարհիս Հպռոնիկներուն հետ , կամ ագահ-
ներուն հետ , կամ յափշտակողներուն հետ , կամ
կռապաշտներուն հետ . հապա թէ չէ՝ ե պէտք էր
11 որ դուք աշխարհէս դուրս ելլէիք : Ի՛այց հիմա
ձեզի գրեցի չխառնուիլ , այսինքն՝ ը թէ որ մէկը
եղբայր ըսուած՝ կամ պոռնիկ ըլլայ , կամ ագահ ,
կամ կռապաշտ , կամ նախատող , կամ գինով ,
կամ յափշտակող , այնանկին հետ հաց ալ չու-
12 տել : Ա Վասն զի ի՞նչ պէտք է ինձի դուրսին-
ներն ալ դատել . Ը չէ՞ որ դուք ներսիններըը կը
13 դատէք . Իսկ դուրսիններըը Աստուած պիտի դա-
տէ . Ո՛հոսիկ չարը ձեր մէջէն վերցուցէ՛ք :

Ը Հմր 2 ։ ԳԼ · դ · 21 ։ զ · 19 ։
Ցակ · դ · 16 ։
ժ ԳԼ · ժե · 33 ։ Գաղ · ե · 9 ։
բ Տիմ · բ · 17 ։
ի Ես · ծգ · 7 ։ Ցօհ · ա · 29 ։
ԳԼ · ժե · 3 ։ ա Պետ · ա ·
19 ։ Ցայտ · ե · 6, 12 ։
Լ Ցօհ · ժթ · 14 ։
Խ Եզ · ժբ · 15 ։ ժգ · 6 ։
ծ բ Օր · ժգ · 3 ։
կ Մատ · ժգ · 6, 12 ։ Մար ·
բ · 15 ։ Ղև · ժբ · 1 ։
հ Տես Հմր 2, 7 ։ բ Կոր · գ ·
14 ։ Եփես · ե · 11 ։ բ Թես ·
գ · 14 ։
յ ԳԼ · ա · 20 ։
ղ ԳԼ · ժ · 27 ։
ճ Ցօհ · ժե · 15 ։ աՑօհ · ե · 19 ։
ո Մատ · ժբ · 17 ։ Հռով · ժգ ·
17 ։ բ Թես · գ · 6, 14 ։ բ
Ցօհ · 10 ։
յ Գաղ · բ · 12 ։
ն Մար · գ · 11 ։ Կող · գ · 5 ։
ա Թես · գ · 11 ։ ա Տիմ ·
գ · 7 ։
շ ԳԼ · գ · 1, 2, 3, 4 ։
ո բ Օր · ժգ · 5 ։ ժե · 7 ։ իա ·
21 ։ իբ · 21, 22, 24 ։

ԳԼ · Զ

1 Առաքեալը կը ծանուցանէ թէ պէտք չէ որ իրենց եղբայրնե-
ը նեղեն՝ զանոնք դատի կանչելով, 6 մանաւանդ անհաւատ-
ներուն առջևը · 9 թէ անիրաւները Աստուծոյ արքայութիւ-
նը չեն ժառանգեր · 15 թէ մեր մարմինները Քրիստոսի ան-
դամներ են, 19 և Սուրբ Հոգիին տաճարները, 16 ուրեմն
պէտք չէ որ զանոնք պղծենք ։

1 Ձեզմէ մէկը՝ թէ որ մէկ բան մը ունենայ իր ընկերին հետ, կը համարձակի՞ անիրաւներուն
առջևը դատուիլ, ու չէ թէ սուրբերուն առջևը ։
2 — Չէ՞ք գիտեր որ սուրբերը պիտի դատեն աշխարհը · ու թէ որ աշխարհս ձեզմէ կը դատուի, ուրեմն արժանի չէ՞ք դուք չնչին դատեր որոշելու ։
3 Բ Չէ՞ք գիտեր որ մենք հրեշտակներ պիտի դատենք ·
4 ո՞ւր կը մնան հապա աշխարհային բաները ։ Գ Ուրեմն թէ որ ձեր մէջը աշխարհային դատեր ունիք, եկեղեցիին անարգները ձեզի դատաւո՛ր դրէք ։
5 Ձեզ ամչցընելու համար կը զրուցեմ · այնչափ եղաւ որ ձեր մէջը մէկ իմաստուն մը չկա՞յ, որ կարող ըլլայ իրաւունքը որոշել իր եղբայրներուն
6 մէջ · Հապա եղբայր եղբօրը հետ դատի կը մտնէ,
7 ան ալ անհաւատներուն առջևը ։ Արդարև բոլորովին յանցանք մըն է ասձեր մէջը, որ իրարու հետ դատեր ունիք · Դ ինչո՞ւ մանաւանդ դուք անիրաւութիւն չէք կրեր · ինչո՞ւ մանաւանդ դուք
8 զրկանք չէք քաշեր ։ Հապա դուք անիրաւութիւն
9 ու զրկանք կ՚ընէք, Ե և ան ալ եղբայրներուն ։ Չէ՞ք գիտեր որ անիրաւները Աստուծոյ արքայութիւնը պիտի չժառանգեն · մի՛ խաբուիք, ո՛չ պոռնիկ-
10 ները՝ Զ ո՛չ կռապաշտները՝ ո՛չ շնացողները՝ Ո՛չ

— Սաղ · խթ · 14 ։ Դան · է · 22 ։ Մատ · ժթ · 28 ։ Ղու · իբ · 30 ։ Յայտ · բ · 26 ։ գ · 21 ։ ի · 4 ։
Բ բ Պետ · բ · 4 ։ Յուդ · 6 ։
Գ Գլ · ե · 12 ։
Դ Առակ · ի · 22 ։ Մատ · ե · 39, 40 ։ Ղու · զ · 29 ։ Հռով · ժբ · 17, 19 ։ ա Թես · ե · 15 ։
Ե ա Թես · դ · 6 ։
Զ Գլ · ժե · 50 ։ Գաղ · ե · 21 ։ Եփե · ե · 5 ։ ա Տիմ · ա · 9 ։ Եբր · ժբ · 14 ։ ժգ · 4 ։ Յայտ · իբ · 15 ։

իգացեալները՝ ո՛չ արուագէտները՝ ո՛չ գողերը՝ ո՛չ ագա՛ները՝ ո՛չ գինո՛վները՝ ո՛չ նախատողները ու ո՛չ յափշտակողները՝ Աստուծոյ թագաւորութիւնը
11 պիտի չժառանգեն ։ Է Եւ դուք մէկ քանիներդ անանկներ էիք · Ը բայց լուացուեցաք, բայց սրբուեցաք, բայց արդարացաք Տէր Յիսուսի անունովը, ու մեր Աստուծոյ Հոգիովը ։
12 Ի Ամէն բան ինծի օրինաւոր է, բայց չէ՛ թէ ամէն բան օգտակար · ամէն բան ինծի օրինաւոր է, բայց ես մէկ բանի մը իշխանութեան տակ պիտի
13 չըլլամ ։ Ժ Կերակուրները փորին համար է, փորն ալ կերակուրներուն · բայց Աստուած ասալ՝ անոնք ալ պիտի խափանէ ։ Իսկ մարմինը պոռնկութեան համար չէ՛, Ի հապա Տէրոջը, Լ ու Տէրը՝
14 մարմինին համար ։ Ի Եւ Աստուած որ Տէրը յարուց, Ծ մեզ ալ պիտի յարուցանէ իր զօրութիւ-
15 նովը ։ Չէ՞ք գիտեր որ Ի ձեր մարմինները Քրիստոսի անդամներն են · ուստի Քրիստոսի անդամները առնելով՝ պոռնիկի անդամնե՞ր ընեմ · քա՛ւ
16 լիցի ։ Չէ՞ք գիտեր թէ ան որ պոռնիկի կը մօտենայ, անոր հետ մէկ մարմին կ՚ըլլայ · Հ քանզի գիրքը
17 կ՚ըսէ · Երկուքը մէկ մարմին պիտի ըլլան ։ Ձ Իսկ ան որ Տէրոջը կը մօտենայ, անոր հետ մէկ հոգի
18 կ՚ըլլայ ։ Ղ Պոռնկութենէն փախէ՛ք · ամէն մեղք որ մարդ կը գործէ՝ իր մարմինէն դուրս է · բայց

Ի Գլ · ժբ · 2 ։ Եփե · բ · 2 ։ դ · 22 ։ ե · 8 ։ Կող · գ · 7 ։ Տիտ · գ · 3 ։
Ը Գլ · ա · 30 ։ Եբր · ժ · 22 ։
Ի Գլ · ժ · 23 ։
Ժ Մատ · ժե · 17 ։ Հռով · ժգ · 17 ։ Կող · բ · 22, 23 ։
Ի Հմր 15, 19, 20 ։ ա Թես · դ · 3, 7 ։
Լ Եփե · ե · 23 ։
Ի Հռով · զ · 5, 8 ։ ը · 11 ։ բ Կոր · դ · 14 ։
Ծ Եփե · ա · 19, 20 ։
Կ Հռով · ժբ · 5 ։ Գլ · ժբ · 27 ։ Եփե · գ · 12, 15, 16 ։ ե · 30 ։
Հ Ծն · բ · 24 ։ Մատ · ժթ · 5 ։ Եփե · ե · 31 ։
Ձ Յօհ · ժէ · 21, 22, 23 ։ Եփե · դ · 4 ։ ե · 30 ։
Ղ Հռով · զ · 12, 13 ։ Եբր · ժգ · 4 ։

ան որ կը պոռնկի՝ ՃԻր մարմինին դէմ կը մեղանչէ ։
19 ՄՉԷՔ գիտեր որ ձեր մարմինները տաճար են
Սուրբ Հոգիին՝ որ ձեր մէջն է, որ անիկայ Ա-
ստուծմէ ունիք. Յու դուք ձեր անձին ՊԷՐԸ չէք.
20 ՆՔանզի գնով ծախու առնուեցաք. ուստի փա-
ռաւորեցէք զԱստուած ձեր մարմիններուն ու հո-
գիներուն մէջը, որ Աստուծոյ են ։

ԳԼ · Է

1 Առաքեալը կը խօսի ամուսնութեան վրայով, 4 ցուցընելով
թէ ան մէկ դարման մըն է պոռնկութեան դէմ. 10 թէ ա-
մուսնութեան կապը պէտք չէ որ դիւրաւ լուծուի. 18 թէ
ամէն մարդ պարտի գոհ ըլլալ իր վիճակէն. 25 թէ կուսու-
թիւնը ի՞նչ դիտաւորութեամբ կրնայ պահուիլ, 35 և թէ
ի՞նչ պատճառով կրնանք ամուսնանալ՝ կամ անկէ ետ կենալ։

1 Արդ՝ ան բաներուն համար որ դուք ինծի գրեցիք,
2 —աղէկ է մարդուս՝ որ կնկան չմօտենայ ։ Բայց
պոռնկութիւնը արգիլելու համար ամէն մարդ թող
իր կնի՛կը ունենայ, ու ամէն կնիկ իր էրի՛կը թող
3 ունենայ. ԲԷրիկը իր կնկանը թող պարտքը
4 վճարէ՛, նոյնպէս կնիկն ալ իր էրկանը ։ Կնիկը
իր մարմինին չիշխեր, հապա էրիկը. անանկ ալ
էրիկը իր մարմինին չիշխեր, հապա կնիկը ։
5 ԳՄէկզմէկ մի՛ զրկէք, եթէ ոչ միաբանութեամբ
ատեն մը՝ աղօթքի պարապելու համար, ու նորէն
իրարո՛ւ դարձէք, ԴՈր Սատանան ձեզ չփորձէ ձեր
6 անժուժկալութեանը համար ։ Ես կը զրուցեմ
7 թոյլ տալով, ԵԵ չէ՛ թէ հրամայելով ։ ԶՔանզի
կ՛ուզէի որ ամէն մարդիկ Է ինծի պէս ըլլային.

ՃՀռով · ա · 24 ։ ա Թես · դ · 4 ։
ՄԳԼ · դ · 10 ։ բ Կոր · ղ · 16 ։
ՅՀռով · ժդ · 7, 8 ։
ՆԳոր · ի · 28 ։ Գլ · է · 23 ։ Գաղ · դ · 13 ։ Եբր · թ · 12 ։ ա Պետ · ա · 18, 19 ։ բ Պետ · բ · 1 ։ Յայտ · ե · 9 ։
—Հմր 8, 26 ։
ԲԵլ · իա · 10 ։ ա Պետ · գ · 7 ։
ԳՅովել · բ · 16 ։ Զաք · է · 3 ։ Տես Ել · ժթ · 15 ։ ա Թագ · իա · 4, 5 ։
ԴԱ Թես · գ · 5 ։
ԵՀմր 12, 25 ։ բ Կոր · ը · 8 ։ ժա · 17 ։
ԶԳոր · իզ · 29 ։
ԷԳԼ · թ · 5 ։

ԸԲայց ամէն մէկը իր պարգեւը ունի Աստուծմէ,
8 մէկը ասանկ՝ ու մէկալը անանկ ։ Բայց չամուսնա-
ցածներուն ու որբեւարիներուն կ՛ըսեմ. ԹԱղէկ է
9 անոնց՝ թէ որ ինծի պէս կենան ։ ԺՀապա թէ որ
ժուժկալութիւն չունին, թող ամուսնանան. ին-
չու որ աղէկ է ամուսնանալը քան թէ բորբոքիլը ։
10 Բայց ամուսնացածներուն կը պատուիրեմ՝ ԻչԷ՛ թէ
ես, հապա Տէրը, ԼՈր կնիկը էրիկէն չզատուի,
11 (Իսկ թէ որ զատուի ալ՝ առանց ամուսնանալու
մնայ, կամ իր էրկանը հետ հաշտուի,) ու էրիկը
12 իր կնիկը թող չձգէ՛ ։ Բայց ուրիշներուն ես կ՛ը-
սեմ՝ ԻչԷ՛ թէ Տէրը. թէ որ մէկ եղբայր մը ան-
հաւատ կնիկ ունենայ, ու անոր հաճելի ըլլայ իրեն
13 հետ բնակիլը, թող չձգէ՛ զանիկայ ։ Եւ կնիկ մը
որ անհաւատ էրիկ ունենայ, ու անոր հաճելի ըլ-
14 լայ իրեն հետ բնակիլը՝ թող չձգէ՛ զանիկայ ։ Ին-
չու որ անհաւատ էրիկը սրբուած է կնիկովը, և
անհաւատ կնիկը սրբուած է էրիկովը. ԺՀապա թէ
ո՛չ՝ ձեր որդիքը պիղծ պիտի ըլլային. բայց հիմա
15 սուրբ են ։ Իսկ թէ որ անհաւատը զատուի, թող
զատուի՛. եղբայր մը կամ քոյր մը անանկ պարա-
գաներու մէջ գերի չէ. ԼՍակայն Աստուած խաղա-
16 ղութեան կանչեց մեզ ։ Քանզի ի՞նչ գիտես դուն
կը՛նիկ՝ ՀԳուցէ քու էրիկդ պիտի ապրեցընես. կամ
դուն ի՞նչ գիտես էրիկ՝ գուցէ քու կնիկդ պիտի
17 ապրեցընես ։ Միայն թէ ամէն մէկուն ինչպէս որ
Տէրը բաժնեց, ամէն մէկը ինտոր որ Աստուած
կանչեց, անանկ թող երթայ, Յու ամէն եկեղե-
ցիներուն մէջ ես ասանկ պատուէր կու տամ ։

ԸՄատ · ժթ · 12 ։ Գլ · ժբ · 11 ։
ԹՀմր 1, 26 ։
ԺԱ Տիմ · ե · 14 ։
ԻՏես Հմր 12, 25, 40 ։
ԼՄաղ · բ · 14, 16 ։ Մատ · ե · 32 ։ ժթ · 6, 9 ։ Մար · ժ · 11, 12 ։ Ղու · ժզ · 18 ։
ԻՀմր 6 ։
ԺՄաղ · բ · 15 ։
ԼՀռով · ժբ · 18 ։ ժդ · 19 ։ Գլ · ժդ · 33 ։ Եբր · ժբ · 14 ։
ՀԱ Պետ · գ · 1 ։
ՅԳԼ · դ · 17 ։ բ Կոր · ժա · 28 ։

18 Թէ որ թլփատուած մէկը հաւատքի կանչուե-
ցաւ, թող նորէն անթլփատ չըլլայ, չթլփա-
տուածներէն մէկը կանչուեցաւ, ՂԹող չթլփա-
19 տուի՛ ։ ՃԻնչու որ թլփատութիւնը բան մը չէ,
ու անթլփատութիւնը բան մը չէ. ՄՀապա Ա-
ստուծոյ պատուիրանքներուն պահպանութիւնը պէտք
20 է ։ Բայց ամէն մէկը ի՛նչ կոչումի մէջ որ կան-
21 չուեցաւ, թող անոր մէ՛ջը կենայ ։ Ծառա՞յ
կանչուեցար, հոգ չըլլայ քեզի. բայց թէ որ կըր-
22 նաս ազատ ըլլալ, ան ընտրէ՛ ։ Վասն զի ան ծառան
որ Տէրոջմով կանչուած է, ՄՏէրոջը ազատացեալն
է անիկայ. նոյնպէս ալ ան ազատը որ կանչուած
23 է, ՆՔրիստոսի ծառան է ։ ՀԴուք գնով ծախու
24 առնուեցաք, մարդոց ծառայ մի՛ ըլլաք ։ ՍԵ՛ղ-
բայրներ՝ ամէն մէկը ի՛նչ կոչումի մէջ որ կանչուե-
ցաւ, թող անոր մէ՛ջը կենայ Աստուծոյ առջևը ։
25 Բայց կոյսերուն համար ՀՏէրոջմէն հրաման մը
չունիմ, միայն թէ Տէրոջմէն ՊՀաւատարիմ ըլ-
լալու Ջողորմութիւն գտածի մը պէս խրատ կու
26 տամ ։ Ուրեմն ես կը սեպեմ որ ասիկայ աղէկ է
հիմակուան նեղութեանը համար, այսինքն ՌԱղէկ
27 է մարդուս որ ասանկ ըլլայ ։ Կապուա՞ծ ես կնկան,
մի՛ փնտռեր արձակուիլ. արձակուա՞ծ ես կնիկէ,
28 մի՛ փնտռեր կնիկ ։ Իսկ թէ որ ամուսնանաս՝
չմեղանչեցիր. և թէ որ կոյսը ամուսնանայ՝ չմե-
ղանչեց. բայց անանկները մարմնոյ նեղութիւն պի-
29 տի ունենան. սակայն ես ձեզի կը խնայեմ ։ ՍԲայց

ՂԳոր. ժե. 1, 5, 19, 24, 28 ։ Գաղ. ե. 2 ։
ՃԳաղ. ե. 6 ։ զ. 15 ։
ՄՅՕՀ. ժե. 14 ։ ա Յօհ. բ. 8 ։ գ. 24 ։
ՅՅՕՀ. ը. 36 ։ Հռով. զ. 18, 22 ։ Փիլիմ. 16 ։
ՆԳԼ. թ. 21 ։ Գաղ. ե. 13 ։ Եփե. զ. 6 ։ ա Պետ. բ. 16 ։
ՇԳԼ. զ. 20 ։ ա Պետ. ա. 18, 19 ։ Տե՛ս Ղև. իե. 42 ։
ՍՀմր 20 ։
ՀՀմր 6, 10, 40 ։ բ Կոր. ը. 8, 10 ։
ՊԳԼ. դ. 2 ։ ա Տիմ. ա. 12 ։
ՋԱ Տիմ. ա. 16 ։
ՌՀմր 1, 8 ։
ՍՀռով. ժգ. 11 ։ ա Պետ. դ. 7 ։ բ Պետ. գ. 8, 9 ։

աս կ՛ըսեմ Ե՛ղբայրներ, որ ժամանակը կար-
ճըցած է. ալ անոնք որ կնիկ ունին, անանկ ըլլան
30 որպէս թէ չունին. Եւ անոնք որ կու լան, որպէս
թէ չեն լար. ու անոնք որ կը խնդան, որպէս թէ
չեն խնդար. և անոնք որ ծախու կ՛առնեն, որպէս
31 թէ բան մը չունին. Եւ անոնք որ աշխարհս կը
գործածեն՝ որպէս թէ Ջգէշ կերպով չեն գործա-
ծեր. ՏԻնչու որ աս աշխարհիս վայելչութիւնը
32 կ՛անցնի ։ Բայց ես կ՛ուզեմ որ դուք անհոգ ըլ-
լաք. ՐՎասն զի չամուսնացած մարդը Տէրոջը բա-
ները կը հոգայ, թէ ի՛նչպէս Տէրոջը հաճելի ըլլայ.
33 Իսկ ամուսնացածը աշխարհիս բաները կը հոգայ,
34 թէ ինտո՛ր իր կնկանը հաճելի ըլլայ ։ Եւ ամուս-
նացած կնիկը՝ ու կոյսը կը տարբերին իրարմէ.
ՑԻնչու որ կոյսը Տէրոջը բաները կը հոգայ, որ
ինքը սուրբ ըլլայ հոգւով ու մարմնով. իսկ ա-
մուսնացած կնիկը աշխարհիս բաները կը հոգայ,
35 թէ ինտո՛ր իր էրկանը հաճելի ըլլայ ։ Բայց աս
բանը ձեր օգուտին համար կը զրուցեմ, չէ՛ թէ
ձեր վրայ խեղդ մը ձգելու, հապա պարկեշտու-
թեան համար՝ ու առանց զբաղանաց Տէրոջը ծա-
36 ռայելու համար ։ Իսկ թէ որ մէկը ամօթ կը սե-
պէ իր կոյսին համար՝ թէ որ չափը անցեր է, ու
պէտք է անանկ ըլլալ, ի՛նչ որ կ՛ուզէ՝ թող ընէ,
37 մեղք չգործեր. թող ամուսնանան ։ Բայց ան որ
իր սրտին մէջ հաստատ կը կենայ, ու իր վրայ հարկ
մըն ալ չկայ, հապա իր կամքին վրայ իշխանու-
թիւն ունի, ու իր սրտին մէջ այսպէս որոշեր է՝
38 որ իր կոյսը պահէ, աղէկ կ՛ընէ ։ ՍՈւստի ան որ
իր կոյսը կ՛ամուսնացընէ, աղէկ կ՛ընէ. ու ան որ
39 չամուսնացըներ, աւելի աղէկ կ՛ընէ ։ ՎԿնիկը

ՎԳԼ. թ. 18 ։
ՏՍաղ. լթ. 6 ։ Յակ. ա. 10 ։ դ. 14 ։ ա Պետ. ա. 24 ։ գ. 7 ։ ա Յօհ. բ. 17 ։
ՐԱ Տիմ. ե. 5 ։ Հմր 34 ։
ՑՂու. ժ. 40, ԽԸ ։
ՍԵրր. ժգ. 4 ։
ՎՀռով. է. 2 ։

կապուած է՝ որչափ ժամանակ որ իր էրիկը ողջ է ·
հապա թէ որ իր էրիկը մեռնի , ազատ է ամուս-
նանալու՝ որու որ ուզէ , †միայն թէ Տէրոջմով ։
40 •Բայց իմ դատումիս նայելով աւելի երանելի է՝
թէ որ անանկ կենայ · ‡և կարծեմ թէ ես ալ Ա-
ստուծոյ Հոգին ունիմ ։

ԳԼ · Ը

1 Կուռքերուն զոհուած միսէն ետ կենալու վրայով ։ 8 Պէտք
չէ որ մեր քրիստոնէական ազատութիւնը ան կերպովը գոր-
ծածենք՝ որ գայթակղութիւն տանք մեր եղբայրներուն , 11
հապա մեր գիտութիւնը սիրով սանձելու ենք ։

1 —Բայց կռոց զոհերուն վրայով՝ ‡գիտենք որ ա-
մէնքս ալ գիտութիւն ունինք · †գիտու-
թիւնը կը հպարտացընէ , բայց սէրը շինութիւն
2 կ'ընէ ։ †Եւ թէ որ մէկը կը կարծէ թէ բան մը
գիտէ , դեռ բնաւ մէկ բան մը չգիտեր՝ ինչպէս որ
3 պէտք է գիտնալ ։ Իսկ թէ որ մէկը զԱստուած
4 կը սիրէ · ‡ինքը անկէ ճանչցուած է ։ Ուստի
կռոց զոհուածները ուտելու վրայով՝ Ղգիտենք որ
կուռքը ոչինչ է աշխարհիս մէջ , ‡և որ մէկէն 'ի
5 զատ ուրիշ Աստուած մը չկայ ։ ԸՔանզի թէև
ըլլան ալ անունով աստուածներ՝ թէ երկինքը , և
թէ երկրիս վրայ , (ինչպէս որ կան շատ աստուած-
6 ներ , ու շատ տէրեր ·) ԲԲայց մենք մէկ Աստուած
ունինք Հայրը , Ժուսկից են ամէն բաները , և
մենք ալ *անով · ‡ու մէկ Տէր Յիսուս Քրիստոս ,

† բ Կոր · զ · 14 ։
• Հմր 25 ։
‡ ա Թես · դ · 8 ։
— Գոր · ժե · 20 , 29 ։ Գլ · ժ · 19 ։
Բ Հռով · ժդ · 14 , 22 ։
† Հռով · ժդ · 3 , 10 ։
† Գլ · ժդ · 8 , 9 , 12 ։ Գաղ · զ · 3 ։ ա Տիմ · զ · 4 ։
‡ Ել · լգ · 12 , 17 ։ Նաւ · ա · 7 ։ Մատ · է · 23 ։ Գաղ · դ · 9 ։ բ Տիմ · բ · 19 ։
Ղ Ես · խա · 24 ։ Գլ · ժ · 19 ։
‡ բ Օր · դ · 39 ։ զ · 4 ։ Ես · խդ · 8 ։ Մար · ժբ · 29 ։ Հմր 6 ։ Եփե · դ · 6 ։ ա Տիմ · բ · 5 ։
Ը Յօհ · ժ · 34 ։
Բ Մաղ · բ · 10 ։ Եփե · դ · 6 ։
Ժ Գոր · ժէ · 28 ։ Հռով · ժա · 36 ։
* Կ—մ անոր համար
‡ Յօհ · ժդ · 13 ։ Գոր · բ · 36 ։ Գլ · ժբ · 3 ։ Եփե · դ · 5 ։ Փիլ · բ · 11 ։

Լոր անով են ամէն բաները , ու մենք ալ անով ։
7 Բայց ամենուն քովը գիտութիւն չկայ · և ոմանք
կուռքի վրայով ‡խղճմտանք ունենալով՝ մինչև
հիմա կ'ուտեն կռոց զոհուածի պէս , և իրենց
խղճմտանքը որովհետև տկար է՝ ԺԿը պղծուի ։
8 ‡Սակայն կերակուրը մեզ Աստուծոյ առջևը չը-
կեցըներ · քանզի չէ՛ թէ որ ուտենք՝ կ'աւել-
նանք , և չէ՛ թէ որ չուտենք՝ կը պակսինք ։
9 ՀԲայց զգոյշ կեցէք , որ չըլլայ թէ ատ ձեր իշ-
խանութիւնը Ծտկարներուն գայթակղութիւն ըլ-
10 լայ ։ Քանզի եթէ մէկը տեսնէ քեզ՝ որ գի-
տութիւն ունիս , կռատունի մէջ սեղան նստած ,
չէ՞ որ Ղան տկար մարդուն խղճմտանքը համարձա-
կութիւն պիտի առնէ կռոց զոհուածը ուտելու ,
11 ՃԵւ քու գիտութեամբդ ան տկար եղբայրը կոր-
12 սուի , որուն համար որ Քրիստոս մեռաւ ։ ՄԵւ
այսպէս եղբայրներուն դէմ մեղանչելով՝ ու անոնց
տկար խղճմտանքը վիրաւորելով , Քրիստոսի դէմ
13 կը մեղանչէք ։ Ուստի ՅԹէ որ կերակուրը կը
գայթակղեցընէ իմ եղբայրս , միս պիտի չուտեմ
յաւիտեան՝ որ իմ եղբայրս չգայթակղեցընեմ ։

Լ Յօհ · ա · 3 ։ Կող · ա · 6 ։ Եբր · ա · 2 ։
Ի Գլ · ժ · 28 , 29 ։
Ծ Հռով · ժդ · 14 , 23 ։
Կ Հռով · ժդ · 17 ։
Հ Գաղ · ե · 13 ։
Ձ Հռով · ժդ · 13 , 20 ։
Ղ Գլ · ժ · 28 , 32 ։
Ճ Հռով · ժդ · 15 , 20 ։
Մ Մատ · իե · 40 , 45 ։
Յ Հռով · ժդ · 21 ։ բԿոր · ժա · 29 ։

ԳԼ · Թ

1 Առաքեալը կը ցուցընէ թէ ինքը ազատ է , 7 և թէ աւետա-
րանի պաշտօնեաները աւետարանէն պիտի ապրին · 15 սա-
կայն ինքը կամաւ հրաժարած է , 18 որ անոնց ծանրութիւն
մը չըլլայ , 22 կամ որ և իցէ մէկուն գայթակղութիւն չտայ՝
անտարբեր բաներու մէջ ։ 24 Մեր կեանքը ասպարէզի մը կը
նմանի ։

1 Չէ՞ որ ես ազատ եմ . — չէ՞ որ ես առաքեալ եմ .
Բ չէ՞ որ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսը աչովս տե-
2 սայ . Գ չէ՞ որ դուք էք իմ գործս Տէրոջմով : Թէպէտ
ուրիշներուն առաքեալ չըլլամ ալ , բայց անտա-
րակոյս ձեզի եմ . Դ ինչու որ իմ առաքելութեանս
3 կնիքը դուք էք Տէրոջմով : Իմ պատասխանս
4 անոնց որ զիս կը քննեն՝ ասն է . Ե Միթէ մենք իշ-
5 խանութիւն չունի՞նք ուտելու ու խմելու : Միթէ
մենք իշխանութիւն չունի՞նք Քրիստոսով քոյր
եղող կնիկ մը մեր հետը պտըտցընելու , ինչպէս որ
ուրիշ առաքեալները , Զ ու Տէրոջը եղբայրները ,
6 Է ու Կեփասը կ՚ընեն : Միթէ ես ու Բառնաբա՞սը
7 միայն Ը իշխանութիւն չունինք չգործելու : Թ Ո՞վ
իր ապրուստովը զինուորութիւն կ՚ընէ . Ժ ո՞վ այգի
կը տնկէ , ու անոր պտուղէն չուտեր . Ի ո՞վ ոչ-
խարներ կ՚արածէ , ու ոչխարներուն կաթէն չու-
8 տեր : Միթէ մարդկօրէ՞ն կը զրուցեմ ասն բանե-
րը , կամ չէ՞ որ օրէնքն ալ նոյնը կը զրուցէ :
9 Քանզի Մովսէսին օրէնքին մէջն ալ գրուած է ,
Լ Կալի մէջ աշխատող եզին դունչը չկապե՛ս : Մի-
10 թէ եզերո՞ւն համար Աստուծոյ հոգն էր . Չէ՞ որ
մանաւանդ մեզի համար կ՚ըսէ . վասն զի մեզի հա-
մար գրուեցաւ . Է որովհետև ան որ կը հերկէ՝ պէտք
է որ յուսով հերկէ , և ան որ ցորենը կը ծեծէ՝
11 պէտք է որ վայելելու յուսով ընէ : Ժ Թէ որ մենք

— Գոր · թ · 15 ։ ժգ · 2 ։ իզ · 17 ։ բ Կոր · ժբ · 12 ։ Գաղ · բ · 7 , 8 ։ ա Տիմ · բ · 7 ։ բ Տիմ · բ · 7 ։
Բ Գոր · թ · 3 , 17 ։ ժը · 9 ։ իբ · 14 , 18 ։ իդ · 11 ։ Գլ · ժե · 8 ։
Գ Գլ · գ · 6 ։ գ · 15 ։
Դ բ Կոր · գ · 2 ։ ժբ · 12 ։
Ե Հմր 14 ։ ա Թես · բ · 6 ։ բ Թես · գ · 9 ։
Զ Մատ · ժգ · 55 ։ Մար · զ · 3 ։ Ղու · զ · 15 ։ Գաղ · ա · 19 ։
Է Մատ · ը · 14 ։
Ը բ Թես · գ · 8 , 9 ։
Թ բ Կոր · ժ · 4 ։ ա Տիմ · ա · 18 ։ զ · 12 ։ բ Տիմ · բ · 3 ։ գ · 7 ։
Ժ բ Օր · ի · 6 ։ Առակ · իէ · 18 ։ Գլ · գ · 6 , 7 , 8 ։
Ի Յօհ · իա · 15 ։ ա Պետ · ե · 2 ։
Լ բ Օր · իե · 4 ։ ա Տիմ · ե · 28 ։
Է բ Տիմ · բ · 6 ։
Ժ Հռով · ժե · 27 ։ Գաղ · զ · 6 ։

ձեզի հոգևոր բաներ սերմանեցինք , մե՞ծ բան մըն
12 է՝ թէ որ ձեզմէ մարմնաւոր բաներ ՝նձենք : Թէ
որ ուրիշները ձեր վրայ ասն իշխանութիւնը ունին ,
չէ՞ որ ալ աւելի մենք . Ի բայց մենք ասն իշխանու-
թիւնը չգործածեցինք . հապա ամէն բանի կը
համբերենք , Հ որ Քրիստոսի աւետարանին արգելք
13 մը չըլլանք : Ձ Չէ՞ք գիտեր որ տաճարին մէջ աշ-
խատողները տաճարէն կ՚ուտեն . ու անոնք որ սե-
ղանին պաշտօնեաներն են , սեղանէն բաժին կ՚առ-
14 նեն : Ղ Ասանկ ալ Տէրը հրաման տուաւ , Ճ որ
աւետարանը քարոզողները աւետարանէն ապրին :
15 Մ Բայց ես ասն բաներուն մէկը չգործածեցի , ո՛չ ալ
ատ բաները գրեցի՝ որ ինծի ասանկ ըլլայ . Յ քանզի
աւելի աղէկ է ինծի որ մեռնիմ , քան թէ մէկը իմ
16 պարծանքս պարապ հանէ : Վասն զի թէ որ ես
աւետարանը քարոզեմ , ինծի պարծանք մը չկայ .
Ն ինչու որ իմ վրաս հարկ մըն է . մանաւանդ վայ
17 է ինծի՝ թէ որ աւետարանը չքարոզեմ : Ինչու
որ եթէ ասիկայ կամաւ ընեմ , Ն վարձք կ՚ունե-
նամ . իսկ եթէ ակամայ , Ո ան ինծի յանձնուած
18 տնտեսութիւն մըն է : Ուրեմն ի՞նչ վարձք կ՚ըլ-
լայ ինծի . ասն կ՚ըլլայ Չ որ քարոզելու ատենս՝ Քրիս-
տոսի աւետարանը ձրի տամ , Պ որ չըլլայ թէ աւե-
տարանին մէջ իմ իշխանութիւնս գէշ կերպով
19 գործածեմ : Ջ Քանզի թէև ես ամենէն ազատ

Կ Գոր · ի · 33 ։ Հմր 15 , 18 ։ բ Կոր · ժա · 7 , 9 ։ ժբ · 13 ։ ա Թես · բ · 6 ։
Հ բ Կոր · ժա · 12 ։
Յ Ղև · զ · 16 , 26 ։ է · 6 , ԵՃ ։ Թու · ե · 9 , 10 ։ ժը · 8–20 ։ բ Օր · ժ · 9 ։ ժը · 1 ։
Ղ Մատ · ժ · 10 ։ Ղու · ժ · 7 ։
Ճ Գաղ · զ · 6 ։ ա Տիմ · ե · 17 ։
Մ Հմր 12 ։ Գոր · ժը · 3 ։ ի · 34 ։ Գլ · գ · 12 ։ ա Թես · բ · 9 ։ բ Թես · գ · 8 ։
Յ բ Կոր · ժա · 10 ։
Ն Հռով · ա · 14 ։
Չ Գլ · գ · 8 , 14 ։
Ո Գլ · գ · 1 ։ Գաղ · բ · 7 ։ Փիլ · ա · 16 ։ Կող · ա · 25 ։
Չ Գլ · ժ · 33 ։ բ Կոր · գ · 5 ։ ժա · 7 ։
Պ Գլ · է · 31 ։
Ջ Հմր 1 ։

էի, ՝ իմ անձս ամենուն ծառայ ըրի, ՝ որ շա-
20 տերը շահիմ։ Լ Հրէաներուն հետ Հրէայի պէս
21 եղայ՝ որ Հրէաները շահիմ. Օրէնքի տակ եղող-
ներուն հետ՝ օրէնքի տակ եղողի պէս եղայ, (չէ
թէ ես օրէնքի տակ էի,) որ օրէնքի տակ եղողներն
ալ շահիմ. Ֆ օրէնքի տակ չեղողներուն հետ՝
օրէնքի տակ չեղողի պէս եղայ, (Ր չէ թէ ես Ա-
ստուծմէ օրէնք չունէի, հապա Քրիստոսի օրէնքին
տակն էի.) որ օրէնք չունեցողներն ալ շահիմ.
22 Ց Տկարներուն հետ տկարի պէս եղայ, որ տկարնե-
րը շահիմ. ՝ ամենուն հետ ամէն բան եղայ, Ֆ որ
23 ըլլայ թէ մէկ քանիները ապրեցընեմ։ Եւ ասի-
կայ աւետարանին համար կ'ընեմ, որ անոր կը-
24 ցորդ ըլլամ։ Չէ՞ք գիտեր որ ասպարէզին մէջ
վազողները՝ իրաւ կը վազեն ամէնը, բայց մէկը
կ'առնէ մրցանակը. Ֆ անանկ վազեցէք որ հաս-
25 նիք։ Ա Եւ ամէն ով որ կը մրցի՝ ամէն բա-
նի մէջ չափաւորութիւն կը պահէ. անոնք եղ-
ծանելի պսակը առնելու համար, Ֆ ու մենք՝ անեղ-
26 ծանելին։ Ուստի ես անանկ կը վազեմ, ՝ չէ՛ թէ
որպէս թէ անստուգութեամբ. ես անանկ բռնա-
մարտութիւն կ'ընեմ, չէ՛ թէ որպէս թէ հովը
27 ծեծելով. Բ Բայց իմ մարմինս կը ճնշեմ՝ Ֆ ու կը
նուաճեմ, որ չըլլայ թէ ուրիշներուն քարոզելէս
ետև՝ Ֆ ես ինքնս խոտելի գտնուիմ։

՝ Գաղ. ե. 13։
՝ Մատ. ժը. 15։ ա Պետ. գ. 1։
Լ Գոր. ժզ. 3։ ժը. 18։ իա. 23, ԽԸ։
Ֆ Հռով. բ. 12, 14։
Ր Գլ. է. 22։
Ց Հռով. ժե. 1։ բԿոր. ժա. 29։
՝ Գլ. ժ. 33։
Ֆ Հռով. ժա. 14։ Գլ. է. 16։
Ֆ Գաղ. բ. 2։ ե. 7։ Փիլ. բ. 16։ գ. 14։ բ Տիմ. դ. 7։ Եբր. ժբ. 1։
Ա Եփե. զ. 12։ ա Տիմ. զ. 12։ բ Տիմ. բ. 5։ դ. 7։
Ֆ բ Տիմ. դ. 8։ Յակ. ա. 12։ ա Պետ. ա. 4։ ե. 4։ Յայտ. բ. 10։ գ. 11։
՝ բ Տիմ. բ. 5։
Բ Հռով. ը. 13։ Կող. գ. 5։
Ֆ Հռով. զ. 18, 19։
Ֆ Երեմ. զ. 30։ բ Կոր. ժզ. 5, 6։

ԳԼ · Ժ

1 Հրէից եղած բաները մեզի օրինակներ էին։ 14 Կռապաշտու-
թենէ փախչելու ենք։ 21 Պէտք չէ որ Տէրոջը սեղանը դևե-
րու սեղան ընենք։ 24 Զդոյշ կենանք որ անտարբեր բաներ-
ու մէջ մեր եղբայրներուն գայթակղութիւն չտանք։

1 Չեմ ուզեր որ չգիտցող ըլլաք ե՛ղբայրներ, ՝ որ
մեր հայրերը ամէնքն ալ ամպին տակն էին.
2 Բ Ու ամէնքն ալ ծովէն անցան, և ամէնքն ալ
Մովսէսով մկրտուեցան ամպին ու ծովին մէջը.
3 Ֆ Եւ ամէնքն ալ նոյն հոգևոր կերակուրը կերան.
4 Ֆ Ու ամէնքն ալ նոյն հոգևոր խմելիքը խմեցին.
ինչու որ կը խմէին ան հոգևոր վէմէն՝ որ անոնց
հետը կ'երթար. ու ան վէմը Քրիստոս էր։
5 Բայց չէ՛ թէ անոնցմէ շատերուն հաւնեցաւ Ա-
ստուած. Ի ինչու որ անապատին մէջ փռուած ին-
6 կան։ Ու ան բաները մեզի օրինակ եղան, որ չար
բաներու ցանկացող չըլլանք. Հ ինտոր որ անոնք
7 ցանկացան։ Ի Մ չ ալ կռապաշտ ըլլաք, ինչպէս
որ անոնցմէ ոմանք. ինտոր որ գրուած է. Ը Ժո-
ղովուրդը նստաւ ուտելու ու խմելու, ու ելան
8 խաղալու։ Ի Եւ պոռնկութիւն չընենք, ինտոր որ
անոնցմէ ոմանք պոռնկեցան, Ժ ու մէկ օրուան մէջ
9 քսանուիրեք հազար հոգի ինկան։ Եւ Քրիստոսը
չփորձենք, Ի ինչպէս որ անոնցմէ ոմանք փորձեցին,
10 Լ ու օձերէն ջարդուեցան։ Եւ տրտունջ չընէք,

՝ Ել. ժդ. 21։ խ. 34։ Թու. թ. 18։ ժդ. 14։ բ Օր. ա. 33։ Նէեմ. թ. 12, 19։ Սաղ. ժը. 14։ ճե. 39։
Բ Ել. ժդ. 22։ Թու. լդ. 8։ Յես. դ. 23։ Սաղ. հը. 13։
Գ Ել. ժզ. 15, 35։ Նէեմ. թ. 15, 20։ Սաղ. հը. 24։
Դ Ել. ժէ. 6։ Թու. ի. 11։ Սաղ. ժը. 15։ բ Օր. թ. 21։ Սաղ. ճե. 41։
Ի Թու. ժդ. 29, 32, 35։ իզ. 64, 65։ Սաղ. ճզ. 26։ Եբր. գ. 17։ Յուդ. 5։
Ղ Թու. ժա. 4, 33, 34։ Սաղ. ճզ. 14։
Ի Հմր 14։
Ը Ել. լբ. 6։
Ի Գլ. զ. 18։ Յայտ. բ. 14։
Ժ Թու. իե. 1, 9։ Սաղ. ճզ. 29։
Ի Ել. ժէ. 2, 7։ Թու. իա. 5։ բ Օր. զ. 16։ Սաղ. հը. 18, 56։ ղե. 9։ ճզ. 14։
Լ Թու. իա. 6։

Ի ինտոր որ անոնցմէ ոմանք տրտունջ ըրին , Ծ ու
11 սատակիչէն կ ջարդուեցան : Բայց ասա ամէն բաները
իբրև օրինակ կը պատահէր անոնց . Հ իսկ մեզի ո-
րոնց դարերուն վերջը հասաւ , Ծ խրատ ըլլալու
12 համար գրուեցաւ : Ղ Ուստի ան որ կը սեպէ թէ
հաստատուն կեցած է , թող զգուշանայ , որ չըլ-
13 լայ թէ ի՛յնայ : Ձեզի մարդկային փորձութենէ 'ի
զատ՝ ուրիշ չէ պատահած . Ճ բայց Աստուած հա-
ւատարիմ է , մ որ ձեզ պիտի չթողու ձեր կարո-
ղութենէն աւելի փորձուելու . Յ հապա փորձու-
թեանը հետ ազատութեան միջոց մըն ալ պիտի
տայ , որ կարող ըլլաք համբերելու :
14 Ընոր համար ի՛մ սիրելիներս՝ Ն կռապաշտութե-
15 նէ փախէ՛ք : Շ Որպէս թէ իմաստուններու հետ կը
խօսիմ . դո՛ւք դատեցէք ինչ որ կը զրուցեմ :
16 Ո Օրհնութեան գաւաթը՝ որ մենք կ'օրհնենք , չէ՞
որ Քրիստոսի արեանը հաղորդութիւնն է . Չ հացը՝
որ մենք կը կտրենք , չէ՞ որ Քրիստոսի մարմնոյն
17 հաղորդութիւնն է : Պ Ինչու որ մենք շատերնիս
մէկ հաց՝ մէկ մարմին ենք . վասն զի ամէնքս ալ ան
18 մէկ հացէն կը վայելենք : Ջ Նայեցէ՛ք մարմնաւոր
Ռ Իսրայէլը . Ս չէ՞ որ ան զոհուածները ուտողները
19 սեղանին հաղորդ են : Ուրեմն ի՞նչ կ'ըսեմ , Վ թէ
կուռքը բա՞ն մըն է , կամ թէ կռոց զոհուածը
20 բա՞ն մըն է : Բայց ասա կ'ըսեմ թէ ան բաները որ

Ի Ել · ժզ · 2 ։ ժէ · 2 ։ Թու · ժդ · 2 , 29 ։ ժզ · 41 ։
Ծ Ել · ժբ · 23 ։ բ Թագ · իդ · 16 ։ ա Մն · իա · 15 ։
Կ Թու · ժդ · 37 ։ ժզ · 49 ։
Հ Գլ · է · 29 ։ Փիլ · դ · 5 ։ Եբր · ժ · 25 , 37 ։ ա Յօհ · բ · 18 ։
Յ Հռով · ժե · 4 ։ Գլ · թ · 10 ։
Ղ Հռով · ժա · 20 ։
Ճ Գլ · ա · 9 ։
Մ Սաղ · ճիե · 3 ։ բ Պետ · բ · 9 ։
Յ Երեմ · իթ · 11 ։
Ն Հմր 7 ։ բ Կոր · զ · 17 ։ ա Յօհ · ե · 21 ։
Չ Գլ · ը · 1 ։
Ո Մատ · իզ · 26 , 27 , 28 ։
Չ Գոր · բ · 42 , 46 ։ Գլ · ժա · 23 , 24 ։
Պ Հռով · ժբ · 5 ։ Գլ · ժբ · 27 ։
Ջ Հռով · դ · 1 ։ թ · 3 , 5 ։ բ Կոր · ժա · 18 ։
Ռ Հռով · դ · 12 ։ Գաղ · զ · 16 ։
Ս Ղև · գ · 3 ։ է · 15 ։
Վ Գլ · ը · 4 ։

Տ հեթանոսները զոհ կ'ընեն , դևերուն կը զոհեն ,
ու չէ՛ թէ Աստուծոյ . ու չեմ ուզեր որ դուք դևե-
ն րուն հաղորդ ըլլաք . Ր չէք կրնար խմել Տէրոջը
21 գաւաթը՝ Ց ու դևերուն գաւաթը . Ձէք կրնար
վայելել Տէրոջը սեղանէն , ու դևերուն սեղանէն :
22 Ա Նախանձի՞ գրգռենք Տէրը , Փ մի՞թէ մենք անկէ
զօրաւո՞ր ենք :
23 Ք Ամէն բան ինծի օրինաւոր է , բայց չէ՛ թէ ա-
մէն բան օգտակար . ամէն բան ինծի օրինաւոր է ,
24 բայց չէ՛ թէ ամէն բան շինութիւն կ'ընէ : Օ Ձըլ-
լայ որ մէկը միայն իր անձին օգուտը փնտռէ , հա-
25 պա իր ընկերինն ալ : Ֆ Ամէն ինչ որ սպանդանոցին
մէջը կը ծախուի՝ կերէ՛ք , ու քննութիւն մի՛ ընէք
26 խղճմտանքի համար . Ա Ինչու որ երկիրը իր լիու-
27 թեամբը Տէրոջն է : Եւ թէ որ անհաւատներէն
մէկը ձեզ կերակուրի հրաւիրէ , և ուզէք երթալ ,
Բ ամէն ինչ որ առջևնիդ դրուի՝ կերէ՛ք , ու քննու-
28 թիւն մի՛ ընէք խղճմտանքի համար : Հապա թէ
որ մէկը ձեզի ըսէ թէ՝ Ատիկայ կուռքի զոհուած է ,
Գ ան ատենը իրեն համար՝ որ ձեզի իմացուց , ու
29 խղճմտանքի համար մի՛ ուտէք . Սակայն խղճմը-
տանք կ'ըսեմ՝ չէ՛ թէ ձերը , հապա ընկերինը :
Դ Բայց ինչո՞ւ իմ ազատութիւնս պիտի դատուի
30 ուրիշին խղճմտանքէն . Թէ որ ես շնորհքով կը
վայելեմ , ինչո՞ւ հայհոյուիմ , Ե որուն համար որ
31 կը գոհանամ : Զ Արդ՝ թէ՛ ուտէք՝ թէ խմէք՝ և թէ
ի՛նչ գործ որ ընէք , ամէն բան Աստուծոյ փառքին

Դ Ղև · ժէ · 7 ։ բ Օր · լբ · 17 ։ Սաղ · ճզ · 37 ։ Յայտ · թ · 20 ։
Ր բ Կոր · զ · 15 , 16 ։
Ց բ Օր · լբ · 38 ։
Ւ բ Օր · լբ · 21 ։
Փ Եզեկ · իբ · 14 ։
Ք Գլ · զ · 12 ։
Օ Հռով · ժե · 1 , 2 ։ Հմր 33 ։ Գլ · ժգ · 5 ։ Փիլ · բ · 4 , 21 ։
Ֆ ա Տիմ · դ · 4 ։
Ա Ել · ժթ · 5 ։ բ Օր · ժ · 14 ։ Սաղ · իդ · 1 ։ ծ · 12 ։ Հմր 28 ։
Բ Ղու · ժ · 7 ։
Գ Գլ · ը · 10 , 12 ։
Դ Հռով · ժդ · 16 ։
Ե Հռով · ժդ · 6 ։ ա Տիմ · դ · 3 , 4 ։
Զ Կող · դ · 17 ։ ա Պետ · դ · 11 ։

32 համար ըրէք ։ Ի Գայթակղութեան պատճառ մի՛
ըլլաք , ո՛չ Հրէաներուն , ոչ *հեթանոսներուն
33 ԸԼ ոչ Աստուծոյ եկեղեցիին . Բ Ինչպէս որ ես ալ
ամէն կերպով ամենուն հաճոյ կ՛ըլլամ , Ժ ու չեմ
փնտռեր իմ անձիս օգուտը , հապա շատերունը՝ որ
փրկուին ։

ԳԼ · ԺԱ

4 Պօղոս կը յանդիմանէ Կորնթացիները՝ որ իրենց հոգևոր
ժողովներուն մէջ՝ էրիկ մարդիկ գլուխնին գոց աղօթք կ՛ը-
նէին , 6 և կնիկները բաց գլխով , 17 և որ ընդհանրապէս ի-
րենց ժողովները չէ՛ թէ աղէկին՝ այլ գէշին կ՛երթային , 21
ինչպէս որ իրենց ընթրիքներովը Տէրունական ընթրիքը կ՛ա-
նարգէին ։ 25 Վերջը կը յիշեցընէ անոնց՝ Տէրունական ընթ-
րիքին սահմանադրութիւնը ։

1 Ա Ինծի նմանո՛ղ եղիք , ինչպէս որ ես ալ Քրիս-
2 տոսի ։ Արդ՝ ձեզ կը գովեմ՝ ե՛ղբայրներ ,
Բ որ ամէն բանի մէջ զիս կը յիշէք , Գ ու ապըս-
պրածներս կը բռնէք՝ ինտոր որ ես ձեզի աւանդեցի ։
3 Բայց կ՛ուզեմ որ գիտնաք , Դ թէ ամէն էրիկ մար-
դուն գլուխը Քրիստոս է , Ե ու կնկանը գլուխը՝
էրիկ մարդը , Զ և Քրիստոսի գլուխը՝ Աստուած ։
4 Ամէն էրիկ մարդ որ գլուխը գոց աղօթքի կը կայ-
նի , Ի կամ մարգարէութիւն կ՛ընէ , անպատիւ
5 կ՛ընէ իր գլուխը ։ Ը Եւ ամէն կնիկ որ գլուխը
բաց աղօթքի կը կայնի , կամ մարգարէութիւն
կ՛ընէ , անպատիւ կ՛ընէ իր գլուխը . ինչու որ մի
և նոյն բան կը սեպուի՝ որպէս թէ Բ ածիլուած էր ։

Ի Հռով · ժդ · 13 ։ Գլ · ը · 13 ։
բ Կոր · զ · 3 ։
* Յուն · Յոյներուն
Ը Գոր · ի · 38 ։ Գլ · ժա · 22 ։
ա Տիմ · գ · 5 ։
Բ Հռով · ժե · 2 ։ Գլ · Թ · 19 ։
22 ։
Ժ Հմր 24 ։
Ա Գլ · դ · 16 ։ Եփե · ե · 1 ։
Փիլ · դ · 17 ։ ա Թես · ա ·
6 ։ բ Թես · գ · 9 ։
Բ Գլ · դ · 17 ։
Գ Գլ · է · 17 ։ բ Թես · բ · 14 ։
գ · 6 ։
Դ Եփե · ե · 23 ։
Ի Ծն · դ · 16 ։ ա Տիմ · բ · 11 ։
12 ։ ա Պետ · գ · 1 ։ 5 ։ 6 ։
Զ Յօհ · ժդ · 28 ։ Գլ · գ · 23 ։
ժե · 27 ։ 28 ։ Փիլ · բ · 7 ։ 8 ։ 9 ։
Ի Գլ · ժբ · 10 ։ 28 ։ ժդ · 1 ։ ԽԱ ։
Ը Գոր · իա · 9 ։
Բ բ Օր · իա · 12 ։

6 Վասն զի թէ որ կնիկը չծածկուիր , թող իր մա-
զերն ալ կտրէ՛ . Ժ հապա թէ որ ամօթ է կնկան
մը իր մազերը կտրել՝ կամ ածիլուիլ , թող ծած-
7 կուի՛ ։ Էրիկ մարդու պէտք չէ իր գլուխը ծած-
կել , Ի ինչու որ Աստուծոյ պատկերը ու փառքն է .
8 բայց կնիկը իր էրկանը փառքն է ։ Լ Քանզի չէ՛
թէ էրիկ մարդը կնիկէն է , հապա կնիկը՝ էրիկ
9 մարդէն ։ Ի Ինչու որ էրիկ մարդը չստեղծուեցաւ
կնկանը համար , հապա կնիկը՝ էրկանը համար ։
10 Ծ Ա՛ս պատճառով պէտք է որ կնիկը իր գլխուն շուք
11 դնէ՝ Կ հրեշտակներուն համար ։ Հ Բայց ո՛չ կնիկը
առանց էրիկ մարդու կ՛ըլլայ , ու ո՛չ էրիկ մարդը
12 առանց կնկան՝ Տէրոջմով ։ Վասն զի ինչպէս որ
կնիկը էրիկ մարդէն է , անանկ ալ էրիկ մարդը
13 կնկան միջոցով . Ծ բայց ամէնը Աստուծմէ ։ Դուք
ձեզմէ՛ դատեցէք . կը վայլէ՞ կնիկ մարդու գլուխը
14 բաց աղօթքի կայնիլ Աստուծոյ առջևը . Ձէ՞ որ
բնութիւնն ալ կը սորվեցընէ ձեզի՝ որ էրիկ մարդ
մը թէ որ երկար մազերով է , իրեն անարգանք է .
15 Բայց կնիկը թէ որ երկար մազերով է , իրեն
փառք է . ինչու որ մազերը ծածկոցի տեղ տրուած
16 են իրեն ։ Ղ Սակայն թէ որ մէկը հակառակող
ըլլալ կ՛ուզէ , մենք անանկ սովորութիւն չունինք ,
Ճ ո՛չ ալ Աստուծոյ եկեղեցիները ։
17 Բայց աս պատուիրելով ՅԷՂ չեմ գովեր . ինչու
որ ձեր ժողվուիլը չէ՛ թէ աղէկ՝ հապա գէշ ար-
18 դիւնք կ՛ունենայ ։ Քանզի նախ՝ երբոր մէկտեղ
կը ժողվուիք եկեղեցիին մէջ , Մ կը լսեմ որ բա-
ժանմունքներ կան ձեր մէջը . և ըստ մասին կը հա-

Ժ Թու · ե · 18 ։ բ Օր · իբ · 5 ։
Ի Ծն · ա · 26 ։ 27 ։ ե · 1 ։ Թ · 6 ։
Լ Ծն · բ · 21 ։ 22 ։
Ի Ծն · բ · 18 ։ 21 ։ 23 ։
Ծ Ծն · իդ · 65 ։
Կ Ժող · ե · 6 ։
Հ Գաղ · դ · 28 ։
Յ Հռով · ժա · 36 ։
Ղ ա Տիմ · զ · 4 ։
Ճ Գլ · է · 17 ։ ժդ · 33 ։
Մ Գլ · ա · 10 ։ 11 ։ 12 ։ գ · 3 ։

19 ասաւամ ։ Վ՚ասանզի հարկաւ յ՚ձեր մէջը հերձուա-
ծողութիւններ ալ պիտի ըլլան , ՝որ ձեր մէջը ե-
20 զողջ ընտիրները երևնան ։ Ուստի դուք որ մէկ-
տեղ կը ժողվուիք , ապ՚էյ Տէրունական ընթրիս-
21 քը ուտել չէ ։ Ինչու որ ուտելու ատենը ամէն
մէկը առաջ իր ընթրիքը կ՚առնէ ։ ու մէկը անօթի
22 կը մնայ , ՚ու մէկալը կը գինովնայ ։ Մի՞թէ ու-
տելու ու խմելու համար տուն չունի՞ք , ՝կամ թէ
Աստուծոյ եկեղեցիՙն կ՚անարգէք , ՚և ամօթով
կ՚ընէք չքաւորները ։ ձեզի ի՞նչ ըսեմ ։ ձեզ գո-
23 վի՞մ ։ աս բանին մէջ չեմ գովեր ։ ՚Ինչու որ
ես Տէրոջմէն ընդունեցի ան որ ձեզի ալ աւանդեցի՝
Թէ Տէր Յիսուս իր մատնուած գիշերը հաց ա-
24 ռաւ , ՚և գոհանալով՝ կոտրեց ու ըսաւ ։ Առէք՝
ու կերէք ։ աս է իմ մարմինս՝ որ ձեզի համար կը
կոտրուի ։ ասիկայ ըրէք զիս յիշելու համար ։
25 Նոյնպէս ալ գաւաթը ընթրիքէն ետև ասաս ու
ըսաւ ։ Այս գաւաթը նոր ուխտ է իմ արիւնովս ։
ասիկայ ըրէք՝ քանի անգամ որ խմելու ըլլաք՝ զիս
26 յիշելու համար ։ Վ՚ասանզի քանի անգամ որ աս
հացը ուտէք , ու աս գաւաթը խմէք , Տէ-
րոջը մահը կը պատմէք , ՝մինչև որ ինքը գայ ։
27 ՝Ուստի ո՛վ որ աս հացը ուտի՝ կամ Տէրոջը
գաւաթը խմի անարժանաբար , պարտական պի-
28 տի ըլլայ Տէրոջը մարմնոյն և արեանը ։ Ու-
բեմն Վ՚թող մարդ իր անձը փորձէ , ու այսպէս

յ Մատ · ժը · 7 ։ Ղու · ժէ · 1 ։ Գոր · ի · 30 ։ ա Տիմ · դ · 1 ։ բ Պետ · բ · 1 , 2 ։
ն Ղու · բ · 35 ։ ա Ցօհ · բ · 19 ։ Տես բ Օր · ժգ · 3 ։
ն բ Պետ · բ · 13 ։ Ցուդ · 12 ։
շ ԳԼ · ժ · 32 ։
ո Ցակ · բ · 6 ։
չ ԳԼ · ժե · 3 ։ Գաղ · ա · 1 , 11 , 12 ։
ջ Մատ · իշ · 26 ։ Մար · ժգ · 22 ։ Ղու · իբ · 19 ։
ռ Ցօհ · ժգ · 3 ։ իա · 22 ։ Գոր · ա · 11 ։ ԳԼ · գ · 5 ։ ժե · 23 ։ ա Թես · գ · 15 ։ բ Թես · ա · 10 ։ Ցուդ · 14 ։ Ցայտ · ա · 7 ։
ս Թու · թ · 10 , 13 ։ Ցօհ · զ · 51 , 64 , 65 ։ ժգ · 27 ։ ԳԼ · ժ · 21 ։
վ բ Կոր · ժգ · 5 ։ Գաղ · զ · 4 ։ Հռով · ժգ · 2 ։

29 ան Հայէն ուտէ , և ան դաւաթէն խմէ ։ Վ՚ասան
զի ան որ անարժանաբար կ՚ուտէ ու կը խմէ , իր
անձին դատապարտութիւնը կ՚ուտէ ու կը խմէ ։
30 Ինչու որ Տէրոջը մարմինը չորոշեր ։ Ասոր համար
ձեր մէջը շատ հիւանդներ ու ցաւագարներ կան , և
31 շատեր ալ կը ննջեն ։ ՝Ինչու որ եթէ ինքզինք-
32 նիս դատելու ըլլայինք , պիտի չդատուէինք ։ Այլ
երբոր կը դատուինք , ՚Տէրոջմէ կը խրատուինք ,
33 որ աշխարհի հետ չդատապարտուինք ։ Ուստի
իմ եղբայրներս՝ երբոր մէկտեղ կը ժողվուիք
34 ուտելու , իրարու սպասեցէք ։ ՝Այլ թէ որ
մէկը անօթի է , ՝թող իր տանը մէջը ուտէ , որ
չըլլայ թէ դատապարտութեան համար ժողվուիք ։
35 Նոյնու ուրիշ բաները՝ Ես կեած ատենս պիտի
պատուիրեմ ։

ԳԼ · ԺՐ

1 Հոգևոր պարգևները 4 զանազան են , 7 բայց ամէն ալ օ-
գուտի համար են · 8 և մի և նոյն վախճանի համար զանա-
զան պարգևներ տրուած են ։ 12 Ինչպէս որ բնական մարմինի
մը անդամները ան նոյն մարմինին 16 վայելչութեանը , 22
ծառայութեանը 26 և օգուտին համար՝ իրարու հետ միա-
ցած՝ մէկզմէկու օգնութիւն կ՚ընեն , 27 նմանապէս մենք ալ
մէկզմէկու ընելու ենք՝ Քրիստոսի խորհրդաւոր մարմինը
կազմելու համար ։

1 ՝Հայց հոգևոր պարգևներուն վրայով չեմ ուզեր՝
2 Ե՛ղբայրներ , որ չգիտցող ըլլաք ։ Գիտէք
գիտէք , Բ որ երբ հեթանոս էիք , Գ մունջ կուռ-
քերուն կը տարուէիք՝ ինչպէս որ կ՚առաջնորդուէ-
3 իք ։ Ուստի աս ձեզի կ՚իմացընեմ , Դ թէ մէկը
չըլլար որ Աստուծոյ Հոգիովը խօսի՝ ու Յիսուսը

՝ Սաղ · լբ · 5 ։ ա Ցօհ · ա · 9 ։
Բ Սաղ · զդ · 12 , 13 ։ Երբ · ժբ · 5—11 ։
Գ Հմր 21 ։
Դ Հմր 22 ։
Ե ԳԼ · դ · 19 ։
Զ ԳԼ · է · 17 ։ Տիտ · ա · 5 ։
Է ԳԼ · ղ · 11 ։ Եփես · բ · 11 , 12 ։ ա Թես · ա · 9 ։ Տիտ · գ · 3 ։ ա Պետ · դ · 3 ։
Ը Սաղ · ճժե · 5 ։
Թ Մար · թ · 38 ։ ա Ցօհ · դ · 2 , 3 ։

նզովեալ կանչէ . Է և մէկն ալ չկրնար Յիսուսը՝
Տէր կանչել , եթէ ո՛չ Հոգւով Սրբով ։
4 Հ Իրաւ պարգևները զանազան են , Է բայց նոյն
5 Հոգին է ։ Ը Նաև պաշտօնները զանազան են ,
6 բայց նոյն Տէրն է ։ Նոյնպէս ներգործութիւնն-
ը զանազան են , բայց նոյն Աստուածն է՝ Թ որ կը
7 ներգործէ ամէնը ամէն բանի մէջ ։ Ժ Բայց ամէն
մէկուն Հոգւոյն յայտնութիւնը տրուած է՝ օգու-
8 տի համար ։ Է Մէկու մը՝ Հոգիով իմաստութեան
խօսք տրուած է , Լ ուրիշին գիտութեան խօսք՝
9 նոյն Հոգիին տուած չափովը . Է Միւսին հաւատք՝
նոյն Հոգիովը . Ժ ուրիշին բժշկութեան պարգև-
10 ներ՝ նոյն Հոգիովը . Ի Ուրիշին՝ հրաշագործու-
թիւններ . Հ ուրիշին՝ մարգարէութիւն . Ձ ուրիշին՝
հոգւոց ընտրութիւն . Ղ ուրիշին զանազան լեզու-
ներ . ուրիշին՝ լեզուներու թարգմանութիւն ։
11 Բայց ասա ամէնը մի և նոյն Հոգին կը ներգործէ ,
Ճ և ամէն մէկուն զատ զատ կը բաժնէ՝ Մ ինչպէս որ
կ՚ուզէ ։
12 Քանզի Յ ինտոր որ մարմինը մէկ է՝ ու շատ ան-
դամներ ունի , և ան մարմինին բոլոր անդամները որ
շատ են՝ մէկ մարմին են , Ն անանկ ալ Քրիստոսը ։

Է Մատ . ժզ . 17 ։ Յօհ . ժե . 26 ։ բ Կոր . գ . 5 ։
Ղ Հռով . ժբ . 4 , ԵՃ ։ Երբ . բ . 4 ։ ա Պետ . դ . 10 ։
Է Եփե . դ . 4 ։
Ը Հռով . ժբ . 6 , 7 , 8 ։ Եփե . դ . 11 ։
Թ Եփե . ա . 23 ։
Ժ Հռով . ժբ . 6 , 7 , 8 ։ Գլ . ժդ . 26 ։ Եփե . դ . 7 ։ ա Պետ . դ . 10 , 11 ։
Ի Գլ . բ . 6 , 7 ։
Լ Գլ . ա . 5 ։ ժդ . 2 ։ բ Կոր . բ . 7 ։
Է Մատ . ժէ . 19 ։ Գլ . ժդ . 2 ։ բ Կոր . դ . 13 ։
Ժ Մար . ժզ . 18 ։ Յակ . ե . 14 ։
Ի Հմր 28 , 29 ։ Մար . ժզ . 17 ։ Գաղ . գ . 5 ։
Հ Հռով . ժբ . 6 ։ Գլ . ժգ . 2 ։ ժդ . 1 , ԵՃ ։
Ձ Գլ . ժդ . 29 ։ ա Յօհ . դ . 1 ։
Ղ Գոր . բ . 4 ։ ժ . 46 ։ Գլ . ժգ . 1 ։
Ճ Հռով . ժբ . 6 ։ Գլ . է . 7 ։ բ Կոր . ժ . 13 ։ Եփե . դ . 7 ։
Մ Յօհ . գ . 8 ։ Երբ . բ . 4 ։
Յ Հռով . ժբ . 4 , 5 ։ Եփե . դ . 4 , 16 ։
Ն Հմր 27 ։ Գաղ . գ . 16 ։

13 Լ Ինչու որ մենք ամէնքս մէկ Հոգիով մէկ մարմին
ըլլալու մկրտուեցանք , Ա թէ՛ Հրէաներ , թէ հե-
թանոսներ , թէ ծառաներ , թէ ազատներ , Լ և
14 ամէնքս ալ մէկ Հոգիէ խմեցինք ։ Ինչու որ մար-
15 մինը մէկ անդամ մը չէ , հապա շատ ։ Թէ որ
ոտքը ըսէ . Որովհետև ես ձեռք չեմ՝ մարմինէն
16 չեմ , չէ՛ թէ անով ան մարմինէն չէ ։ Եւ թէ որ
ականջը ըսէ . Որովհետև ես աչք չեմ՝ մարմինէն
17 չեմ , չէ՛ թէ անով ան մարմինէն չէ ։ Թէ որ
բոլոր մարմինը աչք ըլլար , լսելիքը ո՞ւր պիտի
ըլլար . Լ թէ որ բոլորը լսելիք ըլլար , ո՞ւր պի-
18 տի ըլլար հոտոտելիքը ։ Ղ Բայց հիմա Աստուած
անդամները դրաւ՝ անոնց ամէն մէկը մարմինին
19 մէջ , Ջ ինչպէս որ ինքը ուզեց ։ Հապա թէ որ
ամէնը մէկ անդամ ըլլար , մարմինը ո՞ւր պիտի
20 ըլլար ։ Բայց հիմա անդամները շատ են , ու
21 մարմինը՝ մէկ ։ Չկրնար աչքը ըսել ձեռքին թէ ,
Դուն ինծի պէտք չես . և ո՛չ դարձեալ գլուխը
22 ոտքերուն թէ , Ինծի պէտք չէք ։ Մանաւանդ
մարմինին ան անդամները՝ որ շատ տկար կ՚երև-
23 նան , աւելի հարկաւոր են . Ու մարմինին ան ան-
դամները՝ որ շատ անպատիւ ըլլալ կը սեպենք , ա-
նոնց վրայ աւելի պատիւ կը դնենք . ու առանվով
մեր անվայեչուչ անդամները աւելի վայելչութիւն
24 ունին . Ու մեր վայելուչ անդամներուն բան մը
պէտք չէ՛ . բայց Աստուած մարմինը բարեխառ-
նեց , ու պակասութիւն ունեցողին աւելի պատիւ
25 տուաւ , Որպէս զի մարմինին մէջ երկպառակու-
թիւն չըլլայ , հապա անդամները մի և նոյն հոգը
26 ունենան իրարու վրայ ։ Եւ թէ որ մէկ անդամը
նեղութիւն քաշէ , բոլոր անդամները կը նեղին

Լ Հռով . զ . 5 ։
Ա Գաղ . գ . 28 ։ Եփե . բ . 13 , 14 , 16 ։ Կող . գ . 11 ։
Լ Յօհ . զ . 64 ։ է . 37 , 38 , 39 ։ Հմր 28 ։
Ջ Հռով . ժբ . 3 ։ Գլ . գ . 5 ։ Հմր 11 ։

անոր հետը · և թէ որ փառաւորի մէկ անդամը ,
բոլոր անդամները կ'ուրախանան անոր հետը ։
27 Արդ՝ դուք Քրիստոսի մարմինն էք , ու մասնա-
28 ւորապէս անոր անդամները ։ Եւ Աստուած ե-
կեղեցիին մէջը դրաւ մէկ քանիները · Նախ՝
առաքեալներ , երկրորդ՝ մարգարէներ , երրորդ՝
վարդապետներ , ետքը հրաշքներ , ետքը բը-
ժշկութիւններու պարգևներ , օգնութիւններ ,
կառավարութիւններ , լեզուներու տեսակներ ։
29 Միթէ ամէնը առաքեալնե՞ր են · միթէ ամէնը
մարգարէնե՞ր են · միթէ ամէնը վարդապետնե՞ր
30 են · միթէ ամէնը հրաշքնե՞ր կը գործեն ։ Միթէ
ամէնը բժշկութեան պարգևնե՞ր ունին · միթէ
ամէնը լեզունե՞ր կը խօսին · միթէ ամէնը թարգ-
մանութի՞ւն կ'ընեն ։
31 Բայց դուք նախանձաւո՛ր եղիք ան շնորհքնե-
րուն՝ որ լաւագոյն են · և ես՝ ալ աւելի աղէկ ճամ-
բայ մը ցուցընեմ ձեզի ։

ԳԼ · ԺԳ

1 Առաքեալը կը ցուցընէ թէ ամէն տեսակ պարգևները 2 ո՛ր-
չափ ազնիւ և գերազանց ըլլան , առանց սիրոյ ոչինչ են ։ 4
Սիրոյ գովութիւնները , 13 և յոյսէն ու հաւատքէն նախա-
մեծար ըլլալը ։

1 Թէ որ մարդոց ու հրեշտակներուն լեզուները խօ-
սիմ՝ և սէր չունենամ , ես ձայն տուող պղինձի
2 պէս եղայ , կամ ինչեցող ծնծղաներու պէս ։ Եւ
թէ որ մարգարէութիւն ունենամ , ու հասկընամ

Հռով · ժբ · 5 ։ Եփե · ա · 23 ։ դ · 12 ։ ե · 23 , 30 ։ Կող · ա · 24 ։
Եփե · ե · 30 ։
Եփե · դ · 11 ։
Եփե · բ · 20 ։ գ · 5 ։
Գոր · ժգ · 1 ։ Հռով · ժբ · 6 ։
Հմր 10 ։
Հմր 9 ։
Թու · ժա · 17 ։
Հռով · ժբ · 8 ։ ա Տիմ · ե · 17 ։ Եբր · ժգ · 17 , 24 ։
Գլ · ժդ · 1 , 39 ։
Գլ · ժբ · 8 , 9 , 10 , 28 ։ ժդ · 1 , ԽԱ ։ Տես Մատ · է · 22 ։

ամէն խորհուրդները՝ ու ամէն գիտութիւնը , և
թէ որ ունենամ ամէն հաւատքը մինչև լեռները
տեղափոխելու , ու սէր չունենամ , ոչինչ եմ ։
3 Եւ թէ որ իմ բոլոր ստացուածքս աղքատներուն
կերցընեմ , ու իմ մարմինս այրուելու տամ , և
4 սէր չունենամ , օգուտ մը չեմ ունենար ։ Սէրը
երկայնամիտ է , քաղցր է · սէրը չնախանձիր ·
5 սէրը չգոռոզանար , չհպարտանար , Անվայել վար-
մունք չունենար , իրենը չփնտռեր , բարկութեան
6 չգրգռուիր , չարութիւն չխորհիր , Անիրաւու-
թեան վրայ չխնդար , հապա ճշմարտութեան
7 խնդակից կ'ըլլայ , Ամէն բանի կը զիջանի , ամէն
բանի կը հաւատայ , ամէն բանի կը յուսայ , ամէն
8 բանի կը համբերէ ։ Սէրը բնաւ չիյնար · բայց
թէ որ մարգարէութիւններ ըլլան՝ պիտի խափանին ,
թէ որ լեզուներ՝ պիտի դադարին , թէ որ գիտու-
9 թիւն՝ պիտի խափանի ։ Ինչու որ շատէն քիչը
10 գիտենք՝ ու շատէն քիչը կը մարգարէանանք · Բայց
երբոր կատարեալը գայ , ան ատենը շատէն քիչը
11 պիտի խափանի ։ Երբոր տղայ էի՝ տղայի պէս կը
խօսէի , տղայի պէս կը խորհէի , տղայի պէս հա-
մարում ունէի · բայց երբոր այր եղայ , տղա-
12 յութեան բաները մէկդի ձգեցի ։ Քանզի հիմա
մենք որպէս թէ հայելիի մէջ կը տեսնենք անյայտ
կերպով , բայց ան ատենը երես առ երես · հի-
մա շատէն քիչ մը տեղեակ եմ , բայց ան ա-
տենը անանկ պիտի ճանչնամ՝ ինչպէս որ ճանչ-
13 ցուեցայ ։ Ուստի հիմա կը մնայ հաւատք՝ յոյս՝
սէր , աս իրեքը · ու ասոնց մեծագոյնը սէրն է ։

Մատ · ժէ · 19 ։ Մար · ժա · 23 ։ Ղու · ժէ · 6 ։
Մատ · զ · 1 , 2 ։
Առակ · ժ · 12 ։ ա Պետ · դ · 8 ։
Գլ · ժ · 24 ։ Փիլ · բ · 4 ։
Սաղ · ժ · 3 ։ Հռով · ա · 32 ։
բ Յօհ · 4 ։
Հռով · ժե · 1 ։ Գաղ · զ · 2 ։ բ Տիմ · բ · 24 ։
Գլ · ը · 2 ։
բ Կոր · դ · 18 ։ ե · 7 ։ Փիլ · գ · 12 ։
Մատ · ժը · 10 ։ ա Յօհ · գ · 2 ։

ԳԼ · ԺԴ

1 Պօղոս կը գովէ մարգարէութիւն ընելը, 2 և լեզուներ խօսելէն աւելի յարդի կը համարի զանիկայ՝ 6 նուագարանի ձայնը օրինակ բերելով · 12 կը ցուցընէ թէ երկուքն ալ պէտք է որ եկեղեցիին օգուտին համար ըլլան, 22 որ ան է իրենց ճշմարիտ և սեփհական վախճանը · 26 կը սորվեցընէ թէ անոնց ամէն մէկը ի՞նչպէս պէտք է գործածել ։ 34 Կանանց հրաման չկայ եկեղեցիին մէջ խօսելու ։

1 Սիրոյ ետևէ՛ն գացէք, ¯ ու հոգևոր պարգևներուն նախանձաւո՛ր եղիք, Բ մանաւանդ մարգա-
2 րէութիւն ընելու ։ Վասն զի Գ ան որ օտար լեզուով կը խօսի՝ չէ՛ թէ մարդոց կը խօսի, հապա Աստուծոյ · ինչու որ մէկը չկայ որ իմանայ, բայց
3 անիկայ Հոգիով խորհուրդներ կը խօսի ։ Սակայն ան որ կը մարգարէանայ, մարդոց կը խօսի՝ շինութիւն ու յորդորանք և մխիթարութիւն տա-
4 լու ։ Ան որ օտար լեզուով կը խօսի, իր անձին շինութիւն կ՚ընէ · ու ան որ կը մարգարէանայ,
5 եկեղեցիին շինութիւն կ՚ընէ ։ Կ՚ուզեմ որ դուք ամէնքդ լեզուներ խօսիք, բայց մանաւանդ որ մարգարէութիւն ընէք, ինչու որ ալ աղէկ է ան՝ որ կը մարգարէանայ, քան թէ ան՝ որ լեզուներ կը խօսի · միայն թէ թարգմանելու ըլլայ, որ եկեղեցին ալ շինութիւն առնէ ։
6 Եւ հիմա Ե՛ղբայրներ՝ թէ որ ես ձեզի գամ լեզուներ խօսելով, ի՞նչ օգուտ պիտի ընեմ ձեզի՝ թէ որ չխօսիմ ձեզի՝ Դ կամ յայտնութիւնով, կամ գիտութիւնով, կամ մարգարէութիւնով,
7 կամ վարդապետութիւնով ։ Եւ ձայն տուող անկենդան բաները անգամ, թէ սրինգ և թէ քնար, եթէ ձայներու զանազանութիւն չընեն, ի՞նչպէս պիտի ճանչցուի սրինգով կամ քնարով
8 ինչուածը ։ Ինչու որ եթէ փողն ալ անորոշ ձայն հանէ, ո՞վ պիտի պատրաստուի պատերազմի ։

¯ Գլ · ժբ · 31 ։
Բ Թու · ժա · 25, 29 ։
Գ Գոր · բ · 4 ։ ժ · 46 ։ իբ · 9 ։
Դ Հմր 26 ։

9 Ընանկ ալ դուք՝ թէ որ լեզուով բացայայտ խօսք չզրուցէք, խօսուածը ինտո՞ր պիտի հասկըցուի ·
10 ինչու որ օդին խօսողներ պիտի ըլլաք ։ Ահա՛ աշխարհի մէջ այնքան տեսակ ձայներ կան, և
11 անոնց մէկը առանց նշանակութեան չէ ։ Ուստի թէ որ ան ձայնին զօրութիւնը չգիտնամ, ես խօսողին բարբարոս մը պիտի ըլլամ, խօսողն ալ ին-
12 ծի բարբարոս մը պիտի ըլլայ ։ Ընանկ ալ դուք՝ որովհետև հոգևոր պարգևներու նախանձաւոր էք, եկեղեցիին շինութեանը համար խնդրեցէ՛ք՝ որ
13 աւելնաք նոյն պարգևներովը ։ Ընոր համար ան որ օտար լեզուով կը խօսի, աղօթք թող ընէ որ
14 թարգմանէ ալ ։ Քանզի թէ որ ես աղօթք ընեմ օտար լեզուով, իմ հոգիս աղօթք
15 կ՚ընէ, բայց միտքս անպտուղ է ։ Ուրեմն ի՞նչ է · աղօթք ընեմ հոգիով, աղօթք ընեմ մտառութեամբ ալ · Ի սաղմոս երգեմ հոգիով, Ղ սաղմոս երգեմ մտառութեամբ ալ ։
16 Հապա թէ չէ՝ թէ որ դուն հոգիով օրհնութիւն ընես, անիկայ որ տգէտի տեղ կայներ է՝ Ի ինտո՞ր Ամէն պիտի ըսէ քու գոհութիւն տալու ատենդ ·
17 ինչու որ ան քու զրուցածդ չիմանար ։ Որ թէպէտ դուն աղէկ գոհութիւն կ՚ընես, բայց միւսը
18 շինութիւն չառներ ։ Աստուծմէ կը գոհանամ, որ
19 ձեր ամենէն աւելի լեզուներով կը խօսիմ · Բայց եկեղեցիին մէջ կ՚ուզեմ հինգ խօսք մտառութեամբս խօսիլ, որ ուրիշներուն ալ սորվեցընեմ, քան թէ բիւրաւոր խօսքեր օտար լեզուով ։
20 Ե՛ղբայրներ՝ Ը միտքով տղաք մի՛ ըլլաք, Թ հապա չարութիւն գիտնալու կողմէ՝ տղաք եղիք, ու միտ-

Ի Եփե · ե · 19 ։ Կող · գ · 16 ։
Ղ Սաղ · խէ · 7 ։
Ի Գլ · ժա · 24 ։
Ը Սաղ · ճլա · 2 ։ Մատ · ժա · 25 ։ ժը · 3 ։ ժթ · 14 ։ Հը-ռով · ժզ · 19 ։ Գլ · գ · 2 ։ Եփե · գ · 14 ։ Եբր · ե · 12, 13 ։
Թ Մատ · ժը · 3 ։ ա Պետ · բ · 2 ։ Գլ · բ · 6 ։

21 քով չափահաս եղիք ։ ժ Օրէնքին մէջ է գրուած է
թէ՝ Օտար լեզուներով՝ ու օտար շրթունքներով
ատ ժողովուրդին հետ պիտի խօսիմ , սակայն և
այնպէս ինծի մոիկ պիտի չընեն , կ'ըսէ Տէրը ։
22 Ուրեմն լեզուները նշանի համար են՝ չէ թէ հա-
ւատացեալներուն , հապա անհաւատներուն , բայց
մարգարէութիւնը չէ թէ անհաւատներուն , հապա
23 հաւատացեալներուն ։ Ըրդ՝ թէ որ բոլորը եկեղեցին
մէկտեղ գայ , ու ամէնն ալ օտար լեզուներով
խօսելու ըլլան , և հոն մտնեն տգէտներ կամ ան-
հաւատներ . Նպիտի չըսե՞ն թէ դուք խենթեցեր
24 էք ։ Իսկ թէ որ ամէնն ալ մարգարէանան , ու
հոն մէկ անհաւատ մը կամ տգէտ մը մտնէ , ամե-
նէն ալ կը յանդիմանուի , ամենէն ալ կը քննուի ,
25 ու՝ անոր սրտին ծածուկ բաները յայտնի կ'ըլլան ·
և այսպէս երեսի վրայ ինկած՝ Աստուծոյ երկրպա-
գութիւն պիտի ընէ , ու խոստովանի Թէ իրաւ-
ցընէ Աստուած ձեր մէջն է ։
26 Ուստի ի՞նչ է՝ ե՛ղբայրներ · երբոր մէկտեղ կը
ժողվուիք , ձեզմէ ամէն մէկը սաղմոս ունի ,
ժ վարդապետութիւն ունի , լեզու ունի , յայտնու-
թիւն ունի , թարգմանութիւն ունի · Ամէնը շի-
27 նութեան համար թող ըլլայ ։ Թէ որ մէկը օտար
լեզու կը խօսի , երկու հոգի , և թէ շատը՝ իրիք
ետք ըլլան , և ան ալ մէկիկ մէկիկ , ու մէկը թող
28 թարգմանէ ։ Իսկ թէ որ թարգմանող չըլլայ ,
եկեղեցիին մէջ լուռ թող կենայ , և ինքնիրեն ու
29 Աստուծոյ թող խօսի ։ Իսկ մարգարէները երկու
կամ իրիք հոգի թող խօսին , հու մէկալները թող
30 քննութիւն ընեն ։ Հապա թէ որ նստողներէն
ուրիշ մէկուն ալ բան մը յայտնուելու ըլլայ , նա-

ժ Ցօհ · ժ · 34 ։
ի Եա · իբ · 11 , 12 ։
լ Դտր · բ · 13 ։
խ Եա · խն · 14 ։ Ջաք · բ · 23 ։
ծ Հմր 6 ։ ԳԼ · ժբ · 8 , 9 , 10 ։
կ ԳԼ · ժբ · 7 ։ բ Կոր · ժբ · 19 ։ Եփս · գ · 12 ։
հ ԳԼ · ժբ · 10 ։
ձ ա Թես · ե · 19 , 20 ։

31 ռաջինը թող լռէ ։ Ինչու որ ամենքդ ալ կրնաք
մէկիկ մէկիկ մարգարէանալ , որ ամէնն ալ սոր-
32 վին , ու ամէնն ալ միխիթարուին ։ Ու մարգա-
րէներուն հոգիները մարգարէներուն հնազանդ են ։
33 Ինչու որ Աստուած խռովութեան Աստուած չէ ,
հապա խաղաղութեան , ճինչպէս որ սուրբերուն
բոլոր եկեղեցիներուն մէջը ։
34 Ձեր կիներնիները եկեղեցիներուն մէջ լուռ կենան ·
ինչու որ անոնց հրաման չկայ խօսելու , այ հապա
ենազանդ ըլլալու , ն ինչպէս որ օրէնքն ալ կ'ըսէ ։
35 Իսկ թէ որ բան սորվիլ կ'ուզեն , տունը իրենց
էրիկներո՛ւն թող հարցընեն · քանզի կիներուն
36 անվայել է եկեղեցւոյ մէջ խօսիլը ։ Միթէ Աս-
տուծոյ խօսքը ձեզմէ՞ ելաւ , կամ թէ միայն ձեզի՞
37 հասաւ ։ Ո՞վ որ մէկը կը կարծէ թէ ինքը մար-
գարէ է , կամ հոգևոր , թող հաստատ գիտնայ՝
թէ ինչ որ ձեզի գրեցի՝ Տէրոջը պատուէրներն են ·
38 Իսկ թէ որ մէկը տգէտ է , թող տգէտ ըլլայ ։
39 Ուստի ե՛ղբայրներ՝ ա մարգարէութիւն ընելու
նախանձաւո՛ր եղիք , ու լեզուներ խօսիլն ալ մի՛
40 արգիլէք ։ Ու ամէն բան վայելչութեամբ և կար-
գաւ թող ըլլայ ։

ԳԼ · ԺՌ

1 Առաքեալը Քրիստոսի յարութեամբը 12 կը ցուցընէ մեր
յարութեան ստուգութիւնը , մարմինին յարութեանը չհա-
ւատացողներուն դէմ . 21 կը ցուցընէ յարութեան պատուղը ,
35 ու եղանակը , 51 և թէ ինչպէս պիտի փոխուին անոնք որ
կենդանի կը մնան վերջին օրը ։

1 Ե՛ղբայրներ՝ ձեզի կ'իմացընեմ ան աւետարանը՝
ե որ ես ձեզի քարոզեցի , որ նաև ընդունեցիք ,

ղ ա Ցօհ · գ · 1 ։
ճ ԳԼ · ժա · 16 ։
մ ա Տիմ · բ · 11 , 12 ։
յ ԳԼ · ժա · 3 ։ Եփս · ե · 22 ։ Կող · գ · 18 ։ Տիտ · բ · 5 ։ ա Պետ · գ · 1 ։
ն Ծն · գ · 16 ։
շ բ Կոր · ժ · 7 ։ ա Ցօհ · գ · 6 ։
ո ԳԼ · ժբ · 31 ։ ա Թես · ե · 20 ։
չ Հմր 33 ։
ե Գաղ · ա · 11 ։

2 Բ ու անոր վրայ հաստատուած էք · Գ Որով կը
փրկուիք ալ , թէ որ ամուր բռնէք ան խօսքը որ
ես ձեզի քարոզեցի , Դ միայն եթէ պարապ տեղը
3 հաւատացած չէք : Ի Ինչու որ պինտ առաջ ես
ձեզի Ղաւանդեցի անիկայ՝ որն որ ես ալ ընդունե-
ցի , թէ Քրիստոս մեր մեղքերուն համար մեռաւ
4 Ե գիրքերուն ըստ ծին համեմատ , Եւ թէ թաղուե-
ցաւ , ու յարութիւն առաւ երրորդ օրը՝ Ը գիր-
5 քերուն ըստ ծին համեմատ · Թ Եւ թէ երևցաւ Կե-
6 փասին , Ժ ու ետքը տասուերկուքին · Ետքը
հինգ հարիւրէն աւելի եղբայրներուն մէկտեղ
երևցաւ , որոնցմէ շատերը մինչև հիմա կան ,
7 և ոմանք ալ ննջեցին · Ո— ետքը երևցաւ Յակո-
8 բոսին , Ի ետքը բոլոր առաքեալներուն : Լ Ամենէն
ետքը՝ որպէս թէ վիժածի մը՝ ինծի ալ երևցաւ :
9 Ի Վասն զի ես առաքեալներուն ամենէն յետինն
եմ , որ արժանի ալ չեմ առաքեալ ըսուելու ,
10 Ծ ինչու որ Աստուծոյ եկեղեցին հալածեցի : Կ Մի-
այն թէ Աստուծոյ շնորհօքն եմ՝ ինչ որ եմ · և
անոր շնորհքը որ իմ վրաս է , պարապ Բան մը
չեղաւ , Հ հապա ես անոնց ամենէն աւելի աշխատե-
ցայ · Յ և չէ թէ ես , հապա Աստուծոյ շնորհքը՝

Բ Հռով · ե · 2 ։
Գ Հռով · ա · 16 ։ Գլ · ա · 21 ։
Դ Գաղ · գ · 4 ։
Ի Գլ · ժա · 2 , 23 ։
Ղ Գաղ · ա · 12 ։
Ի Սաղ · իբ · 15 , ԽԸ ։ Ես · ծգ · 5 , 6 , ԽԸ ։ Դան · թ · 26 ։ Զաք · ժգ · 7 ։ Ղու · իդ · 26 , 46 ։ Գոր · գ · 18 ։ իզ · 23 ։ ա Պետ · ա · 11 ։ բ · 34 ։
Ը Սաղ · բ · 7 ։ ժզ · 10 ։ Ես · ծգ · 10 ։ Ղու · իդ · 26 , 46 ։ Գոր · բ · 25—31 ։ ժգ · 33 , 34 , 35 ։ իզ · 22 , 23 ։ ա Պետ · ա · 11 ։
Թ Ղու · իդ · 34 ։
Ժ Մատ · իբ · 17 ։ Մար · ժզ · 14 ։ Ղու · իդ · 36 ։ Յօհ · ի · 19 , 26 ։ Գոր · ժ · 41 ։
Ի Ղու · իդ · 50 ։ Գոր · ա · 3 , 4 ։
Լ Գու · թ · 4 , 17 ։ իբ · 14 , 18 ։ Գլ · թ · 1 ։
Ի Եփե · գ · 8 ։
Ծ Գոր · ը · 3 ։ թ · 1 ։ Գաղ · ա · 13 ։ Փիլ · գ · 6 ։ ա Տիմ · ա · 3 ։
Կ Եփե · բ · 7 , 8 ։
Հ բ Կոր · ժա · 23 ։ ժբ · 11 ։
Յ Մատ · ժ · 20 ։ Հռով · ժե · 18 , 19 ։ բ Կոր · գ · 5 ։ Գաղ · բ · 8 ։ Եփե · գ · 7 ։ Փիլ · բ · 13 ։

11 որ իմ հետս էր : Ուստի թէ ես և թէ անոնք
ասանկ կը քարոզենք , ու դուք ասանկ հաւատա-
ցիք :
12 Ուրեմն թէ որ Քրիստոս կը քարոզուի՝ որ մե-
ռելներէն յարութիւն առած է , Ի՞նչպէս ձեզմէ
մէկ քանիները կ՚ըսեն թէ , Մեռելոց յարութիւն
13 չկայ : Թէ որ մեռելոց յարութիւն չկայ , Ղու-
14 րեմն Քրիստոս ալ յարութիւն առած չէ · Եւ
թէ որ Քրիստոս յարութիւն առած չէ , ու-
րեմն մեր քարոզութիւնը պարապ է , ու ձեր հա-
15 ւատքն ալ պարապ է · Եւ մենք ալ Աստուծոյ
սուտ վկաները գտնուած կ՚ըլլանք · Ճ որովհետև
Աստուծոյ համար վկայութիւն տուինք , թէ Ինքը
Մեռելներէն յարուց Քրիստոսը · որ իրաւ չյարուց
անիկայ , թէ որ մեռելները յարութիւն չեն առ-
16 ներ · Քանզի թէ որ մեռելները յարութիւն չեն
17 առներ , Քրիստոս ալ յարութիւն առած չէ · Եւ
թէ որ Քրիստոս յարութիւն առած չէ , ձեր հա-
ւատքը պարապ է , Մ ու տակաւին ձեր մեղքերուն
18 մէջն էք · Նոյնպէս ալ Քրիստոսով ննջողները
19 կորսուած են : Յ Թէ որ միայն աս կեանքիս հա-
մար Քրիստոսի յուսացած ենք , մենք բոլոր մար-
20 դիկներէն աւելի խղճալի ենք : Ն Բայց հիմա
Քրիստոս մեռելներէն յարութիւն առած է՝ Շ նըն-
21 ջեցելոց առջի պտուղը : Ո Քանզի որովհետև
մարդով եղաւ մահը , Շ մարդով ալ մեռելոց յա-
22 րութիւնը : Վասն զի ինչպէս որ Ադամով ամենը
կը մեռնին , անանկ ալ Քրիստոսով ամենը կեն-
23 դանի պիտի ըլլան · Պ Բայց ամէն մէկը իր կարգո-
վը , առջի պտուղը Քրիստոս , ետքը Քրիստոսին-

Ղ ա Թես · գ · 13 ։
Ճ Գոր · բ · 24 , 32 ։ գ · 10 , 33 ։ ժգ · 30 ։
Մ Հռով · գ · 25 ։
Յ բ Տիմ · գ · 12 ։
Ն ա Պետ · ա · 3 ։
Շ Գոր · իզ · 23 ։ Հմր 23 ։ Կող · ա · 18 ։ Յայտ · ա · 5 ։
Ո Հռով · ե · 12 , 17 ։
Չ Յօհ · ժա · 25 ։ Հռով · զ · 23 ։
Պ Հմր 20 ։ ա Թես · գ · 14 , 15 , 16 ։

24 նները՝ իր գալու ատենը · Ընկէ եւս ես՝ գոյ վախ-
ճանը , Երբոր թագաւորութիւնը պիտի տայ
Աստուծոյ ու Հօրը ձեռքը , երբոր խափանէ ամէն
իշխանութիւնը , և ամէն պետութիւնը ու զօրու-
25 թիւնը : Քանզի որ անոր պէտք է թագաւորու-
թիւն ընել , մինչև որ բոլոր թշնամիները իր
26 ոտքերուն տակը դնէ : Վերջին թշնամին՝ որ պիտի
խափանի , մահն է · վասն զի ինչ+ը ըսաւ · Ամէն
27 բան անոր ոտքերուն տակը հնազանդեցուց · Բայց
երբոր կ'ըսէ թէ , Ամէն բան անոր հնազանդած է ,
յայտնի է թէ բայ 'ի անկէ՝ որ ամէնը անոր հնազան-
28 դեցուց : Ու երբոր ամէնը անոր հնազանդ ըլլայ ,
ան ատենը Որդին ինքն ալ պիտի հնազանդի
անոր , որ իրեն հնազանդեցուց ամէնը , որպէս զի
29 Աստուած ըլլայ ամէնը՝ ամէն բանի մէջ : Հապա
թէ չէ , ինչ պիտի ընեն անոնք՝ որ մեռելներուն
համար կը մկրտուին · Թէ որ մեռելները բնաւ
յարութիւն չառնուն , ինչո՞ւ ուրեմն անոնց հա-
30 մար կը մկրտուին · Ինչո՞ւ համար մենք ալ վտան-
31 գի մէջ կը մտնենք ամէն ժամ : Ես կայ կը բերեմ
ձեր պարծանքը՝ որ ձեր վրայ ունիմ Քրիստոս
Յիսուս մեր Տէրոջմով , որ ես ամէն օր կը մեռ-
32 նիմ : Թէ որ Եփեսոսի մէջ մարդոց նման գա-
զաններու հետ մարտնչեցայ , ինչ օգուտ է ինձի ,
թէ որ մեռելները յարութիւն չառնուն · Ուտենք ու
33 տենք ու խմենք , ինչու որ վաղը կը մեռնինք : Մի
խաբուիք · Չար ընկերակցութիւնները աղէկ բար-

Ը Դան · է · 14 , 27 ։
ձ Սաղ · ճժ · 1 ։ Գոր · բ · 34 , 35 ։ Եփես · ա · 22 ։ Եբր · ա · 13 ։ ժ · 13 ։
ղ Բ Տիմ · ա · 16 ։ Յայտ · ի · 14 ։
վ Սաղ · ը · 6 ։ Մատ · իբ · 18 ։ Եբր · բ · 8 ։ ա Պետ · գ · 22 ։
ք Փիլ · գ · 21 ։
ր Գլ · գ · 23 ։ ժա · 3 ։
ց Բկոր · ժա · 26 ։ Գաղ · ե · 11 ։
ւ Թես · բ · 19 ։
փ Հռով · ը · 36 ։ Գլ · գ · 9 ։ Բ Կոր · դ · 10 , 11 ։ ժա · 23 ։
ք Բ Կոր · ա · 8 ։
* Կ՚ինձի · Թէ որ մեռելները յարութիւն չառնուն , ուտենք՝ եւ ։
օ Ես · իբ · 13 ։ ծգ · 12 ։ Յով · բ · 24 ։ Ղկ · ժբ · 19 ։
ֆ Գլ · ե · 6 ։

34 քը կ'ապականեն ։ Երդարութիւնով զգաստա-
ցէք , ու մեղք մի գործէք · Քանզի որ ոմանք
Աստուծոյ գիտութիւնը չունին · Ձեզ ամօ-
35 թընելու համար կը զրուցեմ ։ Բայց պիտի ըսէ մէկը թէ , Ինտո՞ր մեռելները
յարութիւն կ'առնեն , կամ թէ ինչ մարմնով կու-
36 գան : Անմիտ՝ դուն անիկայ որ կը սերմանես ,
37 թէ որ չմեռնի՝ չկենդանանար · Ու ան որ կը սեր-
մանես , չես թէ ան մարմինը որ պիտի բուսնի՝
կը սերմանես , հապա մերկ հատ մը՝ թէ ցորենի
38 ըլլայ , և թէ մէկ ուրիշ տեսակ · Ու Աստուած անոր
մարմին կու տայ ինչպէս որ կ'ուզէ , և ամէն մէկ
39 սերմին իր յատուկ մարմինը : Ամէն մարմին՝ մէկ
մարմին չէ · Հապա մարդոց մարմինը ուրիշ է , ու
անասնոց մարմինը ուրիշ , ձուկերունն ալ ուրիշ ,
40 և թռչուններունը ուրիշ : Երկնաւոր մարմիններ
ալ կան , երկրաւոր մարմիններ ալ · բայց երկնա-
ւորներուն փառքը ուրիշ է , ու երկրաւորներունը
41 ուրիշ : Արեւին փառքը ուրիշ է , ու լուսնին
փառքը ուրիշ , և աստղերուն փառքը ուրիշ · ու
42 մէկ աստղը մէկէլ աստղէն տարբեր է փառքով : Նա-
յնպէս ալ է մեռելոց յարութիւնը · Սերմնիը ապական-
նութիւնով կը սերմանուի , ու անապականութիւ-
43 նով յարութիւն կ'առնէ · Անարգութիւնով կը
սերմանուի , ու փառքով յարութիւն կ'առնէ ·
տկարութիւնով կը սերմանուի , ու զօրութիւնով
44 յարութիւն կ'առնէ · Կը սերմանուի շնչաւոր
մարմին , ու յարութիւն կ'առնէ հոգևոր մարմին ·
Շնչաւոր մարմին կայ , հոգևոր մարմին ալ կայ ։
45 Նաև այսպէս գրուած է · Առջի մարդը Ադամ՝
կենդանի շունչ եղաւ , Վերջի Ադամը՝ կեն-

ա Հռով · ժգ · 11 ։ Եփես · ե · 14 ։
բ Թես · դ · 5 ։
գ Գլ · զ · 5 ։
դ Եզեկ · լէ · 3 ։
ե Ցօհ · ժբ · 24 ։
զ Դան · ժբ · 3 ։ Մատ · ժգ · 43 ։
է Փիլ · գ · 21 ։
ը Ծն · բ · 7 ։
թ Հռով · ե · 14 ։

46 դանի՛ հոգի : Բայց չէ թէ առաջ հոգևորը , հա-
47 պա ընչաւորը , ⁻ Եւ ետքը հոգևորը . Է Ընչի մարդը
երկրէն է՝ Ե հողեղէն . բայց երկրորդ մարդը՝ Տէր
48 է՝ Է երկինքէն : Ինչպէս էր հողեղէնը , անանկ
ալ հողեղէններըը . ⁻ ու ինչպէս երկնաւորը , անանկ
49 ալ երկնաւորներըը . Ե Ու ինչոր որ հողեղէնին
կերպարանքը հագեր ենք , Ը երկնաւորին կերպա-
50 րանքն ալ պիտի հագնինք : Բայց աս կ'ըսեմ՝
Ը ղբայրներ , Ն որ մարմինը ու արիւնը Աստուծոյ
թագաւորութիւնը չեն կրնար ժառանգել . ՚ չէ
ալ ապականութիւնը կը ժառանգէ անապական-
նութիւնը :
51 Ը Հա ձեզի խորհուրդ մը կը զրուցեմ . Ղ ամէնքս
պիտի չննջենք , Ճ բայց ամէնքս ալ պիտի փո-
52 խուինք , Յ անկարծակի աչք գոցել բանալու մէջ՝
վերջին փողին Հնչե՛լը՛ առնը , Մ որովհետև
փողը պիտի Ձչայ , ու մեռելները յարութիւն
պիտի առնեն առանց ապականութեան . և մենք
53 ալ պիտի փոխուինք : Ն Զան զի պէտք է որ աս
ապականացու մարմինը անապականութիւն հագնի ,
Շ ու աս մահկանացուս անմահութիւն հագնի :
54 Բայց երբոր աս մահկանացու մարմինը անմահու-
թիւն հագնի , և աս ապականացուս անապականու-
թիւն հագնի , ան առնը պիտի կատարուի ան
խօսքը որ գրուեցաւ թէ , Ո Մահը յաղթութեան
55 մէջ ընկղմեցաւ : Ղ Ո՞ւր է ո՛վ մահ՝ քու խայ-

ա Ցօհ . ե . 21 ։ ղ . 33 , 39 , 40 ։ 54 , 67 ։ Փիլ . գ . 21 ։ Կող . գ . 4 ։
բ Ցօհ . գ . 31 ։
գ Ծն . բ . 7 ։ գ . 19 ։
դ Ցօհ . գ . 13 , 31 ։
ե Փիլ . գ . 20 , 21 ։
զ Ծն . ե . 3 ։
է Հռով . ը . 29 ։ ը Կոր . գ . 18 ։ գ . 11 ։ Փիլ . գ . 21 ։ ա Ցօհ . գ . 2 ։
ը Մատ . ժգ . 17 ։ Ցօհ . գ . 3 , 5 ։
թ ա Թես . գ . 14 , 15 , 16 ։
ժ Փիլ . գ . 21 ։
ի Ջաբ . թ . 14 ։ Մատ . իդ . 31 ։ Ցօհ . ե . 25 ։ ա Թես . գ . 15 ։
լ ը Կոր . ե . 4 ։
խ Ես . իե . 8 ։ Երբ . ը . 14 , 15 ։ Ցայտ . ի . 14 ։
ծ Ովս . ժգ . 14 ։

թողդ , ո՞ւր է ո՛վ գերեզման՝ քու յաղթութիւնդ :
56 Ա Մահին խայթոցը մեղքն է , ⁻ ու մեղքին ոյժը՝ օրէն-
57 քը : Ն Բայց գոհութիւն Աստուծոյ , Ղ որ մեզի յաղ-
թութիւն կու տայ մեր Տէր Յիսուս Ք Քրիստոսի
58 ձեռքովը : Ը Ուստի իմ սիրելի եղբայրներս՝ հաս-
տատ եղէք , անշարժ Ի եղէ՛ք , և ամէն առեն աւելցէ՛ք
Տէրոջը գործին մէջ , ⁻ գիտնալով որ ձեր աշ-
խատութիւնը պարապ չէ Տէրոջմով :

ԳԼ · ԺԵ

1 Առաքեալը կը յորդորէ Կորնթացիները որ Երուսաղեմի
եղբայրներուն կարօտութիւնը լեցընեն . 10 բարի վկայու-
թիւն կու տայ Տիմոթէոսին վրայով , 13 և բարեկամական
խրատներէն ետև՝ 16 իր թուղթը կը վերջացընէ զանազան
բարեւներով :

1 ⁻ Բայց սուրբերուն համար ողբորմութեան ժողովե-
լու վրայով , ինչոր որ պատուէր տուի Գա-
ղատացւոց եկեղեցիներուն , դուք ալ անանկ ը-
2 րէք : Բ Ամէն Միշաբթի օրերը ձեղմէ ամէն մէկը
3 իր քովը թող դիզէ ինչ որ կը յաջողի , Որ ջըլայ
թէ երբոր գամ , ան առնը ժողովուածներ ըլլան .
ու երբոր գամ , Է որոնց որ դուք * հաճիք , ես
զանոնք թուղթերով '' պիտի խրկեմ՝ ձեր պարգև-
4 նները Երուսաղէմ տանելու : Ե Ու թէ որ իմ
երթալս ալ արժան սեպուի , իմ հետս թող եր-
5 թան : Ա Բայց ես ձեզի պիտի գամ՝ երբոր Մակե-
դոնիային անցնիմ . Է (քանզի Մակեդոնիային կ'անց-
6 նիմ .) Ու կարելի է որ ձեր քովը մնամ , կամ
ձմեռն ալ անցընեմ . Ղ որ դուք ինս ձամբայ

ա Հռով . գ . 15 ։ ե . 13 ։ է . 5 , 13 ։
ը Հռով . է . 25 ։
ղա Ցօհ . ե . 4 , 5 ։
ղբ Պետ . գ . 14 ։
ի Գլ . գ . 8 ։
ա Գոր . ժա . 29 ։ իդ . 17 ։ Հռով . ժե . 26 ։ բ Կոր . բ . 4 ։ թ . 1 , 12 ։ Գաղ . բ . 10 ։
ի Գոր . ի . 7 ։ Ցայտ . ա . 10 ։
ֆ բ Կոր . բ . 19 ։
* Կ՛ յանձնարարութիւն ընէք թուղթերով , ես զանոնք
ա Գոր . ժթ . 21 ։ բ Կոր . ա . 16 ։
ը Գոր . ժե . 3 ։ ժէ . 15 ։ իա . 5 ։ Հռով . ժե . 24 ։ բ Կոր . ա . 16 ։

7 դնէք, ուր որ ես պիտի երթամ : Ինչու որ չեմ
ուզեր ձեզ հիմա հարևանցի մը տեսնել. բայց
յոյս ունիմ որ ատեն մը ձեր քովը կենամ, Է թէ
8 որ Տէրը հրաման տայ : Սակայն հիմա ես Եփեսոս
9 պիտի մնամ մինչև Պենտէկոստէ. Ը Ինչու որ ին-
ծի մեծ ու արդիւնաւոր դուռ մը բացուած է.
Բ ու շատ հակառակորդներ կան :
10 Ժ Արդ՝ թէ որ Տիմոթէոսը գայ, նայեցէք որ
ձեր քովը առանց վախի ըլլայ. Է քանզի անիկայ
Տէրոջը գործը կը գործէ, ինչպէս որ ես ալ :
11 Ուստի Ն չըլլայ որ մէկը անիկայ արհամարհէ.
Է հապա խաղաղութեամբ անիկայ ճամբայ դրէք,
որ ինծի գայ. ինչու որ անոր կը սպասեմ եղբայր-
12 ներով մէկտեղ : Ժ Իսկ Ապողոս եղբօրը համար,
շատ աղաչեցի անոր՝ որ ձեզի գայ եղբայրներուն
հետ մէկտեղ. ու բնաւ կամք չունեցաւ որ հիմա
գայ. բայց պիտի գայ՝ երբոր յարմար ժամանակ
գտնէ :
13 Ի Արթո՛ւն կեցէք. Հ հաւատքի մէջ հաստա՛տ
14 կեցէք, ժի՛ր եղէք, Ղ զօրացէք : Ղ Ձեր ամէն
բաները սիրով ըլլայ :
15 Կ'աղաչեմ ձեզ՝ ե՛ղբայրներ, (Ճ գիտէք դուք
Ստեփաննեսին ընտանիքը մ թէ Աքայիայի առջի
պտուղն է, մ ու անձերնին սուրբերուն սպասաւորու-
16 թեանը նուիրեցին.) Ն Որ Ֆազանդ ըլլաք անանկ-

Է Գոր. ժը. 21 ։ Գլ. գ. 19 ։ Յակ. դ. 15 ։
Ը Գոր. ժդ. 26 ։ բ Կոր. բ. 12 ։ Կող. դ. 3 ։ Յայտ. գ. 8 ։
Բ Գոր. ժթ. 9 ։
Ժ Գոր. ժթ. 22 ։ Գլ. դ. 17 ։
Ի Հռով. ժզ. 21 ։ Փիլ. բ. 20, 22 ։ ա Թես. գ. 2 ։
Լ ա Տիմ. դ. 12 ։
Ի Գոր. ժե. 33 ։
Ծ Գլ. ա. 12 ։ գ. 5 ։
Ի Մատ. իդ. 42 ։ իե. 13 ։ ա Թես. ե. 6 ։ ա Պետ. ե. 8 ։
Հ Գլ. ժե. 1 ։ Փիլ. ա. 27 ։ դ. 1 ։ ա Թես. գ. 8 ։ բ Թես. բ. 14 ։
Յ Եփե. զ. 10 ։ Կող. ա. 11 ։
Ղ Գլ. ժդ. 1 ։ ա Պետ. դ 8 ։
Ճ Գլ. ա. 16 ։
Մ Հռով. ժզ. 5 ։
Յ բ Կոր. ը. 4 ։ Թ. 1 ։ Եբր. զ. 10 ։
Ն Եբր. ժգ. 17 ։

ներուն, և ամենուն՝ որ մեր հետը մէկտեղ կը գոր-
17 ծէ Ն ու կ'աշխատի : Ուրախ եմ ես Ստեփան-
նեսին ու Փորտունատոսին ու Աքայիկոսին գալուն
վրայ, Ո որ ձեր պակսութիւնը անոնք լեցուցին.
18 Ն Քանզի հանգստացուցին իմ հոգիս ու ձերը.
Պ ուստի անանկները ճանչցէք :
19 Բարև կ'ընեն ձեզի Ասիայի եկեղեցիները. շատ
բարև կ'ընեն ձեզի Տէրոջմով Ակիւղասը ու Պրիս-
կիղան՝ Չիրենց տանը մէջի եկեղեցիով մէկտեղ :
20 Բարև կ'ընեն ձեզի բոլոր եղբայրները. Ռ բարև
տուէք իրարու սուրբ համբուրով :
21 Ս Ա բարևը իմ ձեռքիս՝ Պօղոսինն է :
22 Վ Թէ որ մէկը Տէր Յիսուս Քրիստոսը չսիրեր,
23 Տ նզովեա՛լ ըլլայ՝ *Ր Իրբ մեր Տէրը գայ'' : Ց Տէր
24 Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը ձեր հետը. Իմ սէրս
ձեր ամենուն հե՛տը ըլլայ Քրիստոս Յիսուսով.
ամէն :

Ն Եբր. զ. 10 ։
Ո բ Կոր. ժա. 9 ։ Փիլ. բ. 30 ։ Փիլիմ. 13 ։
Ն Կող. դ. 8 ։
Պ ա Թես. ե. 12 ։ Փիլ. բ. 29 ։
Ջ Հռով. ժզ. 5, 15 ։ Փիլիմ. 2 ։
Ռ Հռով. ժզ. 16 ։
Ս Կող. դ. 18 ։ բ Թես. գ. 17 ։
Վ Եփե. զ. 24 ։
Տ Գաղ. ա. 8, 9 ։
* Յուն. Մարանաթայ ։
Ր Յուդ. 14, 15 ։
Ց Հռով. ժզ. 20 ։

ԵՐԿՐՈՐԴ ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

ԱՌ ԿՈՐՆԹԱՑԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ա

3 Առաքեալը կը յորդորէ Կորնթացիները համբերող ըլլալ
նեղութեան մէջ, ցուցընելով անոնց՝ թէ ինչպէս Աստուած
մխիթարեց զինքը իր ամէն վիշտերուն մէջ՝ և ազատեց, 8

մանաւանդ Ասիայի մէջ իր վերջին նեղութեան ատենը. 12
և վկայ բերելով իր ու անոնց խղճմտանքը՝ իր անկեղծու-
թեամբ աւետարանին անփոփոխ ճշմարտութիւնը քարոզե-
լուն, 15 կը ցուցընէ թէ իր անոնց չերթալը ո՛չ թէ թե-
թևամտութենէ կը ծագի, հապա անոնց վրայ ունեցած իր
կարեկցութենէն։

1 Պօղոս — առաքեալ Յիսուսի Քրիստոսի՝ Աստու-
ծոյ կամքովը, ու Տիմոթէոս Ղր եղբայրը.
Կորնթոսի մէջ եղած Աստուծոյ եկեղեցիին, և բո-
լոր Բ Աքայիայի մէջ եղող ամէն սուրբերուն.
2 Գ Շնորհք և խաղաղութիւն ձեզի՝ Աստուծմէ մեր
Հօրմէն, ու Տէր Յիսուս Քրիստոսէն։
3 Դ Օրհնեալ ըլլայ Աստուած՝ ու մեր Տէր Յիսուս
Քրիստոսի Հայրը, գթութեանց Հայրը՝ և ամէն
4 մխիթարութեան Աստուածը. Ան որ մեզ կը
մխիթարէ մեր ամէն նեղութիւններուն մէջ, որ
մենք կարող ըլլանք մխիթարել զանոնք՝ որ ամէն
նեղութիւններու մէջ են, ան մխիթարութիւնովը՝
5 որով մենք Աստուծմէ կը մխիթարուինք։ Ե Քան-
զի ինչպէս որ Քրիստոսի չարչարանքները մեր վրայ
շատ եղան, նմանապէս Քրիստոսի ձեռքովը մեր
6 մխիթարութիւնն ալ շատ կ՚ըլլայ։ Եւ թէ՛ նե-
ղութիւն քաշենք, Զ ձեր մխիթարութեանը ու
փրկութեանը համար է, և թէ մխիթարուինք, ձեր
մխիթարութեանը ու փրկութեանը համար է, որ
կը յաջողի համբերելով ան չարչարանքներուն՝
7 որոնցմով մենք ալ կը չարչարուինք. Եւ մեր յոյ-
սը հաստատուն է ձեզի համար, Է ինչու որ գի-
տենք՝ թէ ինտոր որ չարչարանքներուն հաղորդ էք,
8 անանկ ալ մխիթարութեանը պիտի ըլլաք։ Վասն

— ա Կոր. ա. 1։ Եփե. ա. 1։ Կող. ա. 1։ ա Տիմ. ա. 1։ բ Տիմ. ա. 1։
Բ Փիլ. ա. 1։ Կող. ա. 2։
Գ Հռով. ա. 7։ ա Կոր. ա. 3։ Գաղ. ա. 3։ Փիլ. ա. 2։ Կող. ա. 3։ ա Թես. ա. 2։ բ Թես. ա. 2։ Փիլիմ. 3։
Դ Եփե. ա. 3։ ա Պետ. ա. 3։
Ե Գոր. թ. 4։ Գլ. դ. 10։ Կող. ա. 24։
Զ Գլ. դ. 15։
Է Հռով. ը. 17։ բ Տիմ. բ. 12։

զի Ը Ասիայի մէջ մեզի պատահած նեղութիւնն-
երուն վրայով՝ չեմ ուզեր որ չգիտցող ըլլաք՝ եղ-
բայրներ, թէ Ղր կարողութենէն շատ աւելի ծան-
րաբեռնեցանք, մինչև որ կեանքերնուս ալ անյոյս
9 եղանք։ Բայց մահուան վճիռը մենք վրանիս պա-
հեցինք, Թ որ ինքզինքնուս չապաւինինք, հապա
10 Աստուծոյ՝ որ մեռելները կը յարուցանէ. Ժ Որ
ինքը անանկ մեծ մահուանէ մեզ փրկեց ու կը
11 փրկէ. Որուն կը յուսանք թէ տակաւին պիտի
փրկէ, Ի մեզի համար ձեր ըրած աղօթքին օգնակա-
նութիւնովը. Լ որ շատերուն աղօթքին պատճառովը
մեզի եղած շնորհքին համար՝ շատերէն գոհութիւն
տրուի մեզի համար։
12 Ինչու որ մեր պարծանքը ասէ, մեր խղճմտան-
քին վկայութիւնը՝ Ի թէ մենք Աստուծոյ առջևը
պարզմտութեամբ ու անկեղծութեամբ, Ծ և չէ՛
թէ մարմնաւոր իմաստութիւնով մը, հապա
Աստուծոյ շնորհքովը աշխարհի մէջ վարուեցանք,
13 բայց աւելի դէպ 'ի ձեզի։ Քանզի ուրիշ բան
չենք գրեր ձեզի, հապա ան որ դուք կը կարդաք՝
ու կը ճանչնաք. և կը յուսամ թէ մինչև վերջը
14 պիտի ճանչնաք. Ինչպէս որ քիչ շատ ճանչցաք
մեզ, Լ որ ձեր պարծանքն ենք, Հ ինտոր որ դուք
ալ մերը, Տէր Յիսուսի օրը։
15 Եւ ասս վստահութիւնով Ծ կ՚ուզէի առաջ ձեզի
գալ, Զ որ դուք երկրորդ անգամ շնորհք ընդու-
16 նիք. Ու ձեզմէ անցնիլ դէպ 'ի Մակեդոնիա,
Ճ և դարձեալ Մակեդոնիայէն ձեզի գալ, ու ձեզ-

Ը Գոր. ժթ. 23։ ա Կոր. ժե. 32։ ժզ. 9։
Թ Երեմ. ժէ. 5, 7։
Ժ բ Պետ. բ. 9։
Ի Հռով. ժե. 30։ Փիլ. ա. 19։ Փիլիմ. 22։
Լ Գլ. դ. 15։
Ի Գլ. բ. 17։ դ. 2։
Ծ ա Կոր. բ. 4, 13։
Կ Գլ. ե. 12։
Հ Փիլ. բ. 16։ դ. 1։ ա Թես. բ. 19, 20։
Ծ ա Կոր. դ. 19։
Զ Հռով. ա. 11։
Ճ ա Կոր. ժզ. 5, 6։

17 մէ ճամբայ դրուիլ դէպ 'ի Հրէաստան ։ Ուս-
տի աս որ ես մտածեցի , միթէ թեթեւութիւ-
նո՞վ շարժեցայ · կամ թէ ան որ ես կը խոր-
հիմ , մ մարմնաւորապէ՞ս կը խորհիմ , *որ իմ
18 կողմանէս այո՛ այո և ո՛չ ոչ ըլլայ " ։ Սակայն
հաւատարիմ է Աստուած , որ մեր խօսքը ձեզի որ
19 հասաւ , այո՛ և ո՛չ չէր ։ մ Ինչու որ Աստուծոյ
Որդին Յիսուս Քրիստոսը՝ որ մեզմով ձեզի քարո-
զուեցաւ , (ինծմով և Սիղուանոսով ու Տիմոթէո-
սով ,) այո՛ ու ո՛չ չեղաւ , ն հապա իր մէջը եղաւ
20 այոն · ն Քանզի որչափ որ Աստուծոյ խոստմունք-
ները կան , իր մէջը Այո՛ են , ու իր մէջը Ամէն են՝
21 Աստուծոյ փառքին համար մեր ձեռքովը ։ Բայց
ան որ մեզ ձեզի հետ մէկտեղ Քրիստոսով հաս-
22 տատեց , ո ու մեզ օծեց , Աստուած է · ն Որ մեզ
կնքեց ալ , պ և մեզի տուաւ Հոգւոյն գրաւը մեր
23 սրտերուն մէջը ։ ն Բայց ես զԱստուած վկայ կը
կանչեմ իմ անձիս , ր որ ձեզ խնայելուս համար
տակաւին Կորնթոս չեկայ · ս սակայն չէ՛ թէ ձեր
հաւատքին վրայ կը տիրապետենք , հապա գործա-
կից ենք ձեր ուրախութեանը · վ Ինչու որ դուք
հաւատքով կը կենաք ։

մ Գլ · ժ · 2 ։
* Կամ՝ չէ · հապա որ իմ կող-
մանէս այոն այո՛ ըլլայ , ու
ոչը ո՛չ ։
յ Մար · ա · 1 ։ Ղու · ա · 35 ։
Գոր · թ · 20 ։
ն Երբ · ժգ · 8 ։
շ Հռով · ժե · 8 , 9 ։
ո ա Յօհ · բ · 20 , 27 ։
չ Եփե · ա · 13 ։ դ · 30 ։ բ Տիմ ·
բ · 19 ։ Յայտ · բ · 17 ։
պ Գլ · ե · 5 ։ Եփե · ա · 14 ։
ջ Հռով · ա · 9 ։ Գլ · ժա · 31 ։
Գաղ · ա · 20 ։ Փիլ · ա · 8 ։
ա ա Կոր · դ · 21 ։ Գլ · բ · 3 ։
ժբ · 20 ։ ժգ · 2 , 10 ։
ս ա Կոր · դ · 5 ։ ա Պետ · ե · 3 ։
վ Հռով · ժա · 20 ։ ա Կոր · ժե ·
1 ։

ԳԼ · Բ

1 Պօղոս ցուցընելով իր անոնց չերթալուն պատճառը , 6 կը
խնդրէ որ եկեղեցիին հաղորդակցութենէն կտրուած անձին
ներեն՝ ու մխիթարեն զանիկայ , 10 ինտոր որ ինքն ալ անոր
անկեղծ զղջմանը նայելով՝ ներած է ։ 12 Կը ծանուցանէ

Տրովադայէն Մակեդոնիա անցնելուն պատճառը , 14 և ամէն
տեղ Աստուծմէ իր քարոզութեանը տրուած բարի յաջողու-
թիւնը ։

1 Սակայն ես ինծմէ աս որոշեցի , ա որ նորէն տըրտ-
2 մութիւնով չգամ ձեզի ։ Ինչու որ եթէ ես
ձեզ տրտմեցընեմ , ալ ո՞վ է որ զիս պիտի ուրա-
3 խացընէ , թէ չէ ան՝ որ ինծմէ կը տրտմի ։ Ու
աս գրեցի , որ չըլլայ թէ երբոր գամ՝ բ տրտմու-
թիւն մը կրեմ անոնցմէ , ուսկից որ պէտք է ինծի
ուրախ ըլլալ · քանզի գ ձեր ամենուն վրայ վստահ
4 եմ , որ իմ ուրախութիւնս ձեր ամենունն է ։ Ին-
չու որ շատ նեղութենէ և սրտի տագնապէ ես ձեզի
գրեցի շատ արցունքով · դ չէ՛ թէ որ դուք տըրտ-
միք , հապա որ գիտնաք ան սէրը՝ որ ես ունիմ ա-
ւելի ձեր վրայ ։
5 ե Բայց թէ որ մէկը տրտմեցուց , ղ չէ թէ զիս
տրտմեցուց , հապա * ըստ մասին (որ խօսքս ծանր
6 չընեմ) ձեզ ամէնքդ " ։ Հերիք է անանկ մար-
7 դուն ան պատիժը , ե որ շատերէն եղաւ ։ ը Ուստի
ընդհակառակն պէտք է աւելի ներել անոր , ու
մխիթարել , որ չըլլայ թէ անանկը աւելի տրտմու-
8 թենէն ընկղմի ։ Ուստի կ՚աղաչեմ ձեզ , որ անոր
9 վրայ յէր սէրը հաստատէք · (Ասոր համար ալ
գրեցի , որ ձեզ փորձելով՝ գիտնամ թ թէ ամէն
10 բանի մէջ ՚ինազա՞նդ էք ։ Եւ որուն որ դուք բան
մը կը ներէք , ես ալ կը ներեմ · ինչու որ եթէ ես
ալ ներեմ , ի՛նչ որ ներեմ՝ ձեզի համար է Քրիս-
11 տոսի կողմանէ ·) Որ չըլլայ թէ զրկանք մը կրենք

ա Գլ · ա · 23 ։ ժբ · 20 , 21 ։
ժգ · 10 ։
բ Գլ · ժբ · 21 ։
գ Գլ · է · 16 ։ ը · 22 ։ Գաղ ·
ե · 10 ։
դ Գլ · է · 8 , 9 , 12 ։
ե ա Կոր · ե · 1 ։
ղ Գաղ · դ · 12 ։
* Կամ՝ ըստ մասին , որ ձեր
ամենուն վրայ ծանրութիւն
չձգեմ ։
ե ա Կոր · ե · 4 , 5 ։ ա Տիմ · ե ·
20 ։
ը Գաղ · զ · 1 ։
թ Գլ · է · 15 ։ ժ · 6 ։

Սատանայէն · քանզի անոր խորհուրդները չգիտ-
ցող չենք ։
12 ԺԱրդ՝ երբոր ես Տրովադա հասայ Քրիստոսի ա-
ւետարանը քարոզելու , Իև ինծի դուռ մը բաց էր
13 Տէրոջմով , ԼԻմ հոգւոյս մէջ հանգստութիւն
չունէի , ինչու որ իմ Տիտոս եղբայրս հոն չգտայ ·
հապա անոնցմէ հրաժարելով՝ Մակեդոնիա գացի ։
14 Բայց գոհութիւն Աստուծոյ՝ որ միշտ յաղթող
կ'ընէ մեզ Քրիստոսով , ու զինքը ճանչնալուն
15 Ի հոտը մեզմով յայտնի կ'ընէ ամէն տեղ · Ինչու
որ մենք Աստուծոյ առջևը Քրիստոսին անուշ հոտն
ենք՝ Ծ փրկուածներուն մէջ Կև կորսուածներուն
16 մէջ · Հ Ոմանց մահուան հոտ դէպ 'ի մահ , և ոմանց
կենդանութեան հոտ դէպ 'ի կեանք · Ձ և աս բա-
17 ներուն ո՞վ բաւական է ։ Քանզի մենք շատերուն
պէս չենք , Ղ որ Աստուծոյ խօսքին խարդախութիւն
կ'ընեն · հապա Ճ որպէս թէ անկեղծութեամբ ,
հապա որպէս թէ Աստուծմէ՝ Աստուծոյ առջևը
Քրիստոսով կը խօսինք ։

ԳԼ · Գ

1 Առաքեալը կը ցուցընէ թէ Կորնթացւոց հաւատքը և շնորհք-
ները բաւական վկայութիւն են իր պաշտօնին , որ սուտ
վարդապետները սնապարծութեան յանցանքով չամբաստա-
նեն զինքը · 6 և օրէնքին ու աւետարանին պաշտօնեաներուն
մէջտեղը բաղդատութիւն մը ընելով՝ 12 փաստերով կը հաս-
տատէ որ իր պաշտօնը խիստ գերազանց է , ճիշդ ինտոր որ
կենաց և ազատութեան օրէնքը գերազանց է դատապար-
տութեան օրէնքէն ։

1 Կը սկսի՞նք նորէն անձերնիս յանձն ընել ·
կամ թէ ոմանց պէս պէ՞տք է մեզի Բ յանձ-

ԺԳոր · ժզ · 8 ։ ի · 6 ։
ԻԱԿոր · ժզ · 9 ։
ԼԳԼ · է · 5 , 6 ։
ԽԵրդ · ա · 3 ։
ԾԱԿոր · ա · 18 ։
ԿԳԼ · դ · 3 ։
ՀՂու · բ · 34 ։ Յօհ · թ · 39 ։
ԱՊետ · բ · 7 , 8 ։
ՅԱԿոր · ժե · 10 ։ ԳԼ · դ · 5 , 6 ։
ՂԳԼ · դ · 2 ։ ժա · 13 ։ բՊետ ·
բ · 3 ։
ՃԳԼ · ա · 12 ։ դ · 2 ։
ԱԳԼ · ե · 12 ։ ժ · 8 , 12 ։ ժբ ·
11 ։
ԲԳոր · ժը · 27 ։

նարարութեան թուղթեր՝ ձեզի , կամ ձեզմէ ։
2 Ֆ Հապա մեր թուղթը դուք էք՝ մեր սրտերուն
մէջը գրուած , ճանչցուած ու կարդացուած ամէն
3 մարդիկներէն · Յայտնի ըլլալով Դ որ դուք
Քրիստոսի թուղթն էք մեր սպասաւորութիւ-
նովը · չէ թէ մելանով գրուած , հապա կեն-
դանի Աստուծոյ Հոգիովը · Ի չէ թէ քարեղէն
տախտակներու վրայ , Ղ հապա սրտին մարմնե-
4 ղէն տախտակներուն վրայ ։ Եւ ասանկ վստա-
հութիւն ունինք մենք Աստուծոյ վրայ՝ Քրիստո-
5 սի ձեռքովը · Ի Չէ թէ մենք ինքնիրեննիս բա՝-
ւական ենք բան մը խորհելու՝ որպէս թէ մեզմէ ·
6 Ը հապա մեր բաւականութիւնը Աստուծմէ է · Որ
մեզ բաւական ալ ըրաւ Ի նոր կտակարանին Ժ պաշ-
տօնեաներ ըլլալու՝ Ի չէ թէ գիրին , հապա հոգիին ·
Լ ինչու որ գիրը կը սպաննէ , Ի բայց հոգին կ'ապրե-
7 ցընէ ։ Ծ Իսկ թէ որ քարերու վրայ Կ գրով փորուած
մահուան պաշտօնը փառքով եղաւ , Հ որ Իսրայէլի
որդիքը կարող չեղան Մովսէսին երեսը նայելու՝
անոր երեսին փառացը համար , որ պիտի խափա-
8 նուէր · Ձ Ուրեմն հոգիին պաշտօնը ի՞նչպէս աւելի
9 փառքով պիտի չըլլայ ։ Ինչու որ եթէ դատա-
պարտութեան պաշտօնը փառքով էր , Ղ ո՞րչափ
աւելի արդարութեան պաշտօնը փառքով պիտի
10 ըլլայ ։ Վասն զի ան որ փառաւոր էր , աս մասին

ԳԱԿոր · թ · 2 ։
ԴԱԿոր · դ · 5 ։
ԻԵԼ · իդ · 12 ։ լդ · 1 ։
ՂՍաղ · խ · 8 ։ Երեմ · լա · 33 ։
Եզեկ · ժա · 19 ։ լզ · 26 ։
Երբ · ը · 10 ։
ԻՅօհ · ժե · 5 ։ ԳԼ · բ · 16 ։
ԸԱԿոր · ժե · 10 ։ Փիլ · բ · 13 ։
ԹԵրեմ · լա · 31 ։ Մատ · իզ ·
28 ։ Երբ · ը · 6 , 8 ։
ԺԱԿոր · գ · 5 ։ ժե · 10 ։ ԳԼ ·
ե · 18 ։ Եփե · գ · 7 ։ Կող · ա ·
25 , 29 ։ ա Տիմ · ա · 11 , 12 ։
բ Տիմ · ա · 11 ։
ԻՀռով · բ · 27 , 29 ։ է · 6 ։
ԼՀռով · գ · 20 ։ դ · 15 ։ է ·
9 , 10 , 11 ։ Գաղ · դ · 10 ։
ԽՅօհ · զ · 64 ։ Հռով · ը · 2 ։
ԾՀռով · է · 10 ։
ԿԵԼ · լդ · 1 , 28 ։ բ Օր · ժ ·
1 , ԽԱ ։
ՀԵԼ · լդ · 29 , 30 , 35 ։
ՅԳաղ · գ · 5 ։
ՂՀռով · ա · 17 ։ գ · 21 ։

փառաւոր չէ , գերազանց փառքին պատճառովը ։
11 Քանզի եթէ ան որ պիտի խափանուէր՝ փառքով
էր , ո՞րչափ աւելի ան որ կը կենայ՝ փառքով պար-
12 տի ըլլալ ։ Ուստի ասանկ յոյս որ ունինք , ՚ շատ
համարձակութեամբ կը վարուինք մեր խօսքին մէջը ։
13 Եւ չէ թէ ինչպէս որ ՚ Մովսէս իր երեսին վրայ
ծածկոց կը ձգէր , ՚ որ Իսրայէլի որդիքը չնային
14 ան խափանուելու բանէրուն վախճանին ։ ՚ Սա-
կայն անոնց միտքերը կուրցան ։ ինչու որ մինչև
ասօրուան օրս նոյն ծածկոցը ձգուած է հին կտա-
կարանին ընթերցմունքին վրայ , ու չվերնար ,
15 (ինչու որ Քրիստոսով կը խափանուի ։) Հապա
մինչև այսօր երբոր Մովսէսին գիրքը կը կարդան ,
16 անոնց սրտին վրայ ծածկոց մը կը կենայ ։ Լ Բայց
երբոր Տէրոջը դառնան , ՚ ան ատենը պիտի վեր-
17 նայ ան ծածկոցը ։ Լ Վասն զի Տէրը Հոգին է ։ և
ո՛ւր որ Տէրոջը Հոգին կայ , հոն ազատութիւն կայ ։
18 Բայց մենք ամէնքս բաց երեսով Ղ Տէրոջը փառքը
Ջ որպէս թէ հայելիի մէջ տեսնելով , Ճ նոյն պատ-
կերին կը նորոգուինք փառքէ 'ի փառք , որպէս թէ
Տէրոջը Հոգիէն ։

ՀԼ · Է · 4 ։ Եփե · զ · 19 ։
՚ Ել · լդ · 33 , 35 ։
՚ Հռով · ժ · 4 ։ Գաղ · գ · 23 ։
՚ Ես · զ · 10 ։ Մատ · ժդ · 11 , 14 ։ Յօհ · ժբ · 40 ։ Գոր · իը · 26 ։ Հռով · ժա · 7 , 8 , 25 ։ Գլ · դ · 4 ։
Լ Ել · լդ · 34 ։ Հռով · ժա · 23 , 26 ։
՚ Ես · իե · 7 ։
Լ Հմր 6 ։ ա Կոր · ժե · 45 ։
Ղ Գլ · դ · 4 , 6 ։ ա Տիմ · ա · 11 ։
Ջ ա Կոր · ժգ · 12 ։
Ճ Հռով · ը · 29 ։ ա Կոր · ժե · 49 ։ Կող · դ · 10 ։

ԳԼ · Դ

1 Կը ծանուցանէ թէ ի՞նչպէս անկեղծութեամբ և հաւատա-
րիմ եռանդով քարոզեց աւետարանը , 7 և թէ ի՞նչպէս
աւետարանին համար իր ամէն օր կրած նեղութիւնները և
հալածանքները պատճառ եղան աւելցընելու Աստուծոյ զօ-
րութեան փառքը , 12 եկեղեցիին օգուտը , 16 և իր անձին
յաւիտենական փառքը ։

1 Ուստի աս պաշտօնը ունենալով , Բ ինչպէս որ
ողորմութիւն գտանք , չենք ձանձրանար ։
2 Հապա հրաժարեցանք ամօթալի ծածուկ բաներ-
էն , ու խորամանկութիւնով չենք վարուիր , Գ և
խարդախութիւն չենք ըներ Աստուծոյ խօսքին մէջ ։
Դ հապա ճշմարտութիւնը յայտնելով՝ Ե անձերնիս
մարդոց ամէն խղճմտանքին կ'ընծայենք Աստուծոյ
3 առջևը ։ Իսկ թէ որ մեր աւետարանը ծածկուած
ալ է , Զ կորսուածներուն մէջ ծածկուած է ։
4 Ե Որոնց մէջ աս աշխարհիս աստուածը Ը անհա-
ւատներուն միտքերը կուրցուց , Թ որ Քրիստոսի
փառաց աւետարանին լոյսը անոնց վրայ չծագէ ։
5 Ժ որ ինքն է Աստուծոյ պատկերը ։ Ի Ինչու որ չէ
թէ անձերնիս կը քարոզենք , հապա Քրիստոս
Յիսուս Տէրը , Լ ու մեզ՝ ձեր ծառաները Յիսուսի
6 համար ։ Վասն զի Աստուած՝ Ի որ հրաման ըրաւ
խաւարէն լոյս ծագել , Ծ ինքը մեր սրտերուն մէջ
ծագեց՝ Լ Աստուծոյ փառաց գիտութեան լոյսը տա-
7 լու համար Յիսուս Քրիստոսի անձովը ։ Արդ՝
մենք աս գանձը Հ հողէ ամաններու մէջ ունինք ,
Յ որ զօրութեան առաւելութիւնը Աստուծմէ ըլ-
8 լայ , ու չէ թէ մեզմէ ։ Ղ Ամէն կողմանէ վշտա-
ցած ենք , բայց նեղը ինկած չենք ։ կարօտեալ
9 ենք , բայց յուսահատած չենք ։ Հալածուած ենք ,
բայց երեսէ ձգուած չենք ։ Ճ վար ձգուած ենք ,

Ա Գլ · դ · 6 ։
Բ ա Կոր · է · 25 ։ ա Տիմ · ա · 13 ։
Գ Գլ · բ · 17 ։ ա Թես · բ · 3 , 5 ։
Դ Գլ · զ · 4 , 7 ։ է · 14 ։
Ե Գլ · ե · 11 ։
Զ ա Կոր · ա · 18 ։ Գլ · բ · 15 ։ բ Թես · բ · 10 ։
Է Յօհ · ժբ · 31 ։ ժդ · 30 ։ ժզ · 11 ։ Եփե · զ · 12 ։
Ը Ես · զ · 10 ։ Յօհ · ժբ · 40 ։ Գլ · գ · 14 ։
Թ Գլ · գ · 8 , 9 , 11 , 18 ։ Հմր 6 ։
Ժ Յօհ · ա · 18 ։ ժբ · 45 ։ ժդ · 9 ։ Փիլ · բ · 6 ։ Կող · ա · 15 ։ Եբր · ա · 3 ։
Ի ա Կոր · ա · 13 , 23 ։ ժ · 33 ։
Լ ա Կոր · թ · 19 ։ Գլ · ա · 24 ։
Խ Ծն · ա · 3 ։
Ծ բ Պետ · ա · 19 ։
Կ Հմր 4 ։ ա Պետ · բ · 9 ։
Հ Գլ · ե · 1 ։
Յ ա Կոր · բ · 5 ։ Գլ · ժբ · 9 ։
Ղ Գլ · է · 5 ։
Ճ Սաղ · լէ · 24 ։

10 բայց կորսուած չենք · ՛Ը մեն աստեն Յիսուսի մա-
հը մեր մարմիններուն մէջը կը կրենք , ՛որ Յի-
սուսի կեանքն ալ մեր մարմիններուն մէջը յայտ-
11 նուի : Վ՚ասն զի մենք որ կենդանի ենք՝ Ի Յիսուսի
համար միշտ մահուան կը մատնուինք , որ Յիսու-
սի կեանքն ալ մեր մահկանացու մարմիններուն
12 մէջը յայտնի ըլլայ : Ը Ուստի մահը մեր մէջը կը
13 ներգործէ , և կեանքը ձեր մէջը : Ի Բայց հաւատ-
քին նոյն հոգին ունինք , ինչպէս որ գրուած է ·
Ը Հաւատացի , անոր համար խօսեցայ · մենք ալ
14 կը հաւատանք , ու անոր համար կը խօսինք · Ը
գիտնալով՝ Ղ թէ ան որ Տէր Յիսուսը յարուց , մեզ
ալ Յիսուսով պիտի յարուցանէ , ու ձեր առջեր
15 պիտի կայնեցընէ ձեզմով միասին · Վ Ինչու որ
ամեն բան ձեզի համար է , Ի որ ան շնորհքը առա-
տացած՝ շատերուն գոհութիւն ընելովը աւելցայ
Աստուծոյ փառքին համար :
16 Վ՚ասն որոյ չենք ձանձրանար · բայց թէպէտ ա-
մեր դուրսի մարդը կ՚ապականի , Ի սակայն մեր
17 ներսի մարդը օրէ օր կը նորոգուի : Վ Ինչու որ
մեր վայրկենական թեթեւ նեղութիւնը խիստ մեծ
Ա չափազանց փառքի յաւիտենական առաւելու-
18 թիւն կը գործէ մեզի : Ի Վ՚ասն զի մենք երևցած
բաներուն չենք նայիր , հապա չերևցածներուն ·

՛ ա Կոր · ժե · 31 ։ ԳԼ · ա · 5 , 9 ։
՛ Գաղ · գ · 17 ։ Փիլ · գ · 10 ։ Հռով · ը · 17 ։ բ Տիմ · բ · 11 , 12 ։ ա Պետ · դ · 13 ։
՝ Սաղ · խգ · 22 ։ Հռով · ը · 36 ։ ա Կոր · ժե · 31 , 49 ։ ԳԼ · ա · 8 , 9 ։
՞ ԳԼ · ժգ · 9 ։
՟ Հռով · ա · 12 ։ բ Պետ · ա · 1 ։
ՠ Սաղ · ճժգ · 10 ։
ա Հռով · ը · 11 ։ ա Կոր · գ · 14 ։
բ ա Կոր · գ · 22 ։ ԳԼ · ա · 6 ։ Կող · ա · 24 ։ բ Տիմ · բ · 10 ։
գ ԳԼ · ա · 11 ։ ը · 19 ։ թ · 11 , 12 ։
դ Հռով · է · 22 ։ Եփես · դ · 16 ։ Կող · գ · 10 ։ ա Պետ · գ · 4 ։
ե Մատ · և · 12 ։ Հռով · ը · 18 ։ ա Պետ · ա · 6 ։ ե · 10 ։
զ Հռով · ը · 24 ։ ԳԼ · և · 7 ։ Երը · ժա · 1 ։

ինչու որ երևցած բաները ժամանակաւոր են , բայց չերևցածները՝ յաւիտենական :

ԳԼ · Ե

1 Կը ծանուցանէ թէ ինքը հաստատուն յոյս ունենալով անմահ
փառաց , 9 և ապահովով ան փառքին և ընդհանուր դատաս-
տանին , կը ջանայ մաքուր խղճմտանք ունենալ , 12 ո՛չ
թէ անով պարծենալու համար , 14 այլ իրեւ Քրիստոսէն
կենդանութիւն ունեցող մեկը՝ կ՚աշխատի որ միայն Քրիս-
տոսի կենդանի ըլլայ իրեւ նոր արարած մը , 18 ու իր հաշ-
տութեան պաշտօնովը ուրիշներն ալ Աստուծոյ հետ հաշ-
տեցընէ :

1 Վ՚ասն զի գիտենք որ ե թէ մեր վրանի նման երկ-
բաւոր տունը քակուի , մէկ շինուածք մը ու-
նինք Աստուծմէ , անձեռագործ տուն մը՝ յաւիտե-
2 նական՝ երկինքի մէջ : Բ Նաև ասկէ երկրաւոր պահա-
մէջ կը հառաչենք , մեր երկնաւոր բնակութիւնը
3 հագնելու փափաքելով · Միայն թէ հերբոր ան
4 հագնելու ըլլանք , մերկ չգտնուինք : Վ՚ասն զի
մենք որ ասկէ վրանին տակն ենք՝ կը հառաչենք ծան-
րութիւն քաշելով · ինչու որ չենք ուզեր վրանուս
հանել , Ե հապա ան ինչ՝ ասոր վրայէն հագնիլ ,
5 որ մահկանացութիւնը ընկղմի կեանքէն : Ի Բայց
ան որ մեզ ասոր բանիս կը պատրաստէ՝ Աստուած
6 է · Ը որ նաև մեզի տուաւ Հոգիին գրաւը : Ուս-
տի ամեն ատեն վստահութիւն ունինք , և գիտենք՝
թէ ինչքան որ մարմինի մէջ կը կենանք , Տէրոջմէ
7 հեռու ենք · (Ի Ինչու որ հաւատքով կը քալենք ,
8 ու չէ՛ թէ երևոյթով ·) Ուստի վստահութիւն ու-
նինք՝ և ալ աւելի կ՚ուզենք մարմինէն հեռանալ ,
9 ու Տէրոջը քովը կենալ : Ը Որ համար կը ջա-

՝ Ցոր · դ · 19 ։ ԳԼ · դ · 7 ։ բ Պետ · ա · 13 , 14 ։
՞ Հռով · ը · 23 ։
՟ Ցայտ · դ · 18 ։ ժգ · 15 ։
ՠ ա Կոր · ժե · 53 , 54 ։
ա Ես · լթ · 23 ։ Եփես · բ · 10 ։
բ Հռով · ը · 23 ։ ԳԼ · ա · 22 ։ Եփես · ա · 14 ։ դ · 30 ։
գ Հռով · ը · 24 , 25 ։ ԳԼ · դ · 18 ։ ա Կոր · ժգ · 12 ։ Երը · ժա · 1 ։
դ Փիլ · ա · 23 ։

նանք ալ , որ թէ՛ կենանք , և թէ հեռանանք ,
10 անոր հաճոյ ըլլանք ։ Բ Վասն զի պէտք է որ ա-
մէնքս ալ Քրիստոսի ատեանին առջևը ներկայա-
նանք , ԺՈ որ ամէն մէկը իր մարմնովը ըրածներուն
փոխարէնը առնէ ինչ որ գործեր է , թէ՛ բարի և
թէ չար ։
11 Է Ուստի Տէրոջը վախը գիտնալով՝ մարդոց միտ-
քը կը հաճեցընենք . Լ սակայն մենք Աստուծոյ
առջևը յայտնի ենք . և կը յուսամ որ ձեր խղճմը-
12 տանքին մէջն ալ յայտնի ենք ։ Ի Չէ թէ նորէն
անձերնիս ձեզի կ՚ընծայենք . Ծ հապա առիթ կու
տանք ձեզի՝ մեր վրայով պարծենալու . որ Բան մը
ունենաք պատասխանելու անոնց՝ որ աչքի երևցա-
13 ծովը կը պարծենան , ու չէ՛ թէ սրտով ։ Լ Ին-
չու որ եթէ խելըռած ենք՝ ան Աստուծոյ համար է ,
14 և թէ որ զգաստ ենք՝ ան ձեզի համար է . Ինչու որ
Քրիստոսի սէրը մեզ կը ստիպէ . քանզի մեր
դատումը ասա է որ՝ Հ եթէ մէկը ամենուն համար
15 մեռաւ , ուրեմն ամէնն ալ մեռած էին . Եւ ամե-
նուն համար մեռաւ , Յ որ կենդանի եղողները՝ ալ
իրենց անձերուն կենդանի չըլլան , հապա անոր՝
որ իրենց համար մեռաւ ու յարութիւն առաւ ։
16 Ղ Ուստի ասկէ ետև մենք մէկ մը մարմինով չենք
գիտեր . ու թէև Քրիստոսը մարմինով ճանչ-
ցանք , Ճ բայց հիմա՝ ալ անանկ չենք ճանչնար ։
17 Մ Ուրեմն թէ որ մէկը Քրիստոսի մէջ է ,

Բ Մատ · իե · 31 , 32 ։ Հռով · ժդ · 10 ։
Ժ Հռով · բ · 6 ։ Գաղ · զ · 8 ։ Եփե · զ · 8 ։ Կող · դ · 24 , 25 ։ Յայտ · իբ · 12 ։
Ի Յոբ · լա · 23 ։ Եբր · ժ · 31 ։ Յուդ · 23 ։
Լ Գլ · դ · 2 ։
Ի Գլ · դ · 1 ։
Ծ Գլ · ա · 14 ։
Կ Գլ · ժա · 1 , 16 , 17 ։ ժբ · 6 , 11 ։
Հ Հռով · ե · 15 ։
Յ Հռով · զ · 11 , 12 ։ ժդ · 7 , 8 ։ ա Կոր · զ · 19 ։ Գաղ · բ · 20 ։ ա Թես · ե · 10 ։ ա Պետ · դ · 2 ։
Ղ Մատ · ժբ · 50 ։ Յօհ · ժե · 14 ։ Գաղ · ե · 6 ։ Փիլ · դ · 7 , 8 ։ Կող · դ · 11 ։
Ճ Յօհ · զ · 64 ։
Մ Հռով · ը · 9 ։ ժզ · 7 ։ Գաղ · զ · 15 ։

Յ անիկայ նոր ստեղծուած մըն է . Ն հիները անցաւ ,
18 և ահա՛ ամէն բան նոր եղաւ ։ Սակայն ամէն բան
Աստուծմէ է , Չ որ մեզ իրեն հետ հաշտեցուց Յի-
սուս Քրիստոսի ձեռքովը , ու տուաւ մեզի հաշ-
19 տութեան պաշտօնը . Ո Այսինքն Աստուած էր , որ
Քրիստոսով աշխարհս իրեն հետ հաշտեցուց , և
անոնց յանցանքները իրենց չսեպեց , ու հաշտու-
20 թեան խօսքը մեր մէջը դրաւ ։ Ուրեմն Քրիս-
տոսի կողմանէ Չ դեսպանութիւն կ՚ընենք , Պ իբրև
թէ Աստուած կը բարեխօսէր մեզմով . կ՚աղաչենք
Յեղի Քրիստոսի կողմանէ , հաշտուեցէ՛ք Աստուծոյ
21 հետ ։ Ջ Վասն զի Աստուած անիկայ՝ որ մեղք չէր
գիտեր , մեզի համար մեղաւոր սեպեց , Ռ որ մենք
անոր միջոցովը Աստուծոյ արդարները ըլլանք ։

ԳԼ · Զ

1 Առաքեալը կը ծանուցանէ որ իր անձը ընծայած է իբրև
Քրիստոսի հաւատարիմ պաշտօնեայ , թէ իր յորդորանք-
ներովը , 3 թէ իր անարատ վարքովը , 4 և թէ աւետարանին
համար համբերութեամբ տանելով ամէն տեսակ վիշտերու ու
նեղութիւններու ։ 14 Կը յորդորէ զանոնք որ ետ կենան կռա-
պաշտական ընկերութիւններէն և պղծութիւններէն՝ մտածե-
լով որ իրենց անձերը կենդանի Աստուծոյ տաճարն են ։
1 Ուստի մենք ալ Ա գործակից ըլլալով՝ Բ կ՚աղա-
չենք որ Աստուծոյ շնորհքը Գ պարապ տեղը
2 ընդունած չըլլաք ։ Դ Ինչու որ՝ Ընդունելի
ժամանակի մը մէջ լսեցի քեզի՝ կ՚ըսէ , և փըր-
կութեան օրը օգնութիւն ըրի քեզի . ահա՛ հիմա
է ընդունելի ժամանակը , ահա՛ հիմա է փրկութեան

Յ Գաղ · ե · 6 ։ զ · 15 ։
Ն Ես · խգ · 18 , 19 ։ կե · 17 ։ Եփե · բ · 15 ։ Յայտ · իա · 5 ։
Չ Հռով · ե · 10 ։ Եփե · բ · 16 ։ Կող · ա · 20 ։ ա Յօհ · բ · 2 ։ դ · 10 ։
Ո Հռով · գ · 24 , 25 ։
Չ Յոբ · լգ · 23 ։ Սաղ · բ · 7 ։ Գլ · գ · 6 ։ Եփե · զ · 20 ։
Պ Գլ · զ · 1 ։
Ջ Ես · ծդ · 6 , 9 , 12 ։ Գաղ · գ · 13 ։ ա Պետ · բ · 22 , 24 ։ ա Յօհ · գ · 5 ։
Ռ Հռով · ա · 17 ։ ե · 19 ։ ժ · 3 ։
Ա ա Կոր · դ · 9 ։
Բ Գլ · ե · 20 ։
Գ Եբր · ժբ · 15 ։
Դ Ես · խթ · 8 ։

3 օրը ։ Ի Բնաւ մէկ բանով մը գայթակղութիւն
4 չենք տար, որ մեր պաշտօնը չարատաւորի. Բայց
ամէն բանի մէջ մեր անձը կ'ընծայենք Ղ Աստուծոյ
սպասաւորներու պէս՝ շատ համբերութիւնով վիշ-
տերու մէջ, տառապանքներու, նեղութիւններու,
5 Ի Ծեծերու, բանտերու, խռովութիւններու,
աշխատութիւններու, հսկումներու, ծոմերու մէջ.
6 Մաքրութիւնով, գիտութիւնով, երկայնմտու-
թիւնով, քաղցրութիւնով, Սուրբ Հոգիով,
7 անկեղծ սիրով, Ը Ճշմարտութեան խօսքով,
Բ Աստուծոյ զօրութիւնով, Ժ արդարութեան զէն-
8 քերով՝ որ աջ կողմէն ու ձախ կողմէն է. Փառքով
ու անարգութիւնով, պարսաւանքով և գովու-
թիւնով. մոլորցընողներու պէս ու ճշմարիտներ.
9 Ընծանօթներու պէս՝ Ի և ծանօթներ. Լմեռնողնե-
րու պէս՝ և ահա՛ կենդանի ենք. Ի պատժուած-
10 ներու պէս, ու չսպաննուածներ. Տրտմածներու
պէս՝ ու միշտ ուրախ ենք. աղքատներու պէս՝ ու
շատերը կը հարստացընենք. բան մը չունեցողնե-
11 րու պէս՝ և ամէն բան ստացած ենք ։ Մեր բերա-
նը ձեզի բացուած է՝ ո՛վ Կորնթացիք, Ժ և մեր
12 սիրտը լայնցած ։ Դուք մեր կողմէն չէք նեղուիր,
Ի հապա ձեր ունեցած գթոյն կողմէ կը նեղուիք ։
13 Ուստի անոր հատուցումը ընելու համար՝ (Հ իբրև
որդիներուս կը խօսիմ Յեղի,) դուք ալ դեպ 'ի
ինծի լայնցէ'ք ։
14 Յ Ընհաւատներուն հետ օտարախառն լծակից մի՛

Ի Հռով. ժդ. 13 ։ ա Կոր. թ. 12 ։ ժ. 32 ։
Ղ ա Կոր. դ. 1 ։
Ի Գլ. ժա. 23, ԽԸ ։
Ը Գլ. դ. 2 ։ է. 14 ։
Բ ա Կոր. բ. 4 ։
Ժ Գլ. ժ. 4 ։ Եփե. զ. 11, 13 ։ բ Տիմ. դ. 7 ։
Ի Գլ. գ. 2 ։ ե. 11 ։ ժա. 6 ։
Լ ա Կոր. դ. 9 ։ Գլ. ա. 9 ։ դ. 10, 11 ։
Ի Սաղ. ճժը. 18 ։
Ծ Գլ. է. 3 ։
Կ Գլ. ժբ. 15 ։
Հ ա Կոր. դ. 14 ։
Յ բ Օր. է. 2, 3 ։ ա Կոր. ե. 9 ։ է. 39 ։

ըլլաք. Ղքանզի ի՞նչ մասնակցութիւն ունի ար-
դարութիւնը անօրէնութեան հետ. և ի՞նչ հա-
15 ղորդութիւն ունի լոյսը՝ խաւարին հետ. Եւ ի՞նչ
միաբանութիւն ունի Քրիստոս Բելիարին հետ.
կամ ի՞նչ բաժին ունի հաւատացեալը անհաւատին
16 հետ. Եւ ի՞նչ յարմարութիւն ունի Աստուծոյ
տաճարը կռոց հետ. Ճ վասն զի դուք կենդանի Ա-
ստուծոյ տաճարն էք, ինչպէս որ Աստուած ըսաւ
թէ, Մ Անոնց մէջը պիտի բնակիմ, ու անոնց մէջը
պիտի քալեմ, և անոնց Աստուած պիտի ըլլամ,
17 ու անոնք ինծի ժողովուրդ պիտի ըլլան ։ Յ Ասոր
համար ելէ'ք անոնց մէջէն, ու զատուեցէ'ք, կ'ըսէ
18 Տէրը, և պիղծ բանի մի՛ դպչիք. Ու ես ձեզ պի-
տի ընդունիմ, Ն և ես ձեզի Հայր պիտի ըլլամ,
ու դուք ինծի տղաքներ ու աղջիկներ պիտի ըլլաք՝
կ'ըսէ Ամենակալ Տէրը ։

ԳԼ · Է

1 Իր խօսքը շարունակելով կը յորդորէ զանոնք սուրբ վարք
ունենալու, 2 և իրեն ցուցընելու ան նոյն սէրը որ ինքը ա-
նոնց վրայ ունէր. 3 կը ծանուցանէ թէ իր նեղութիւններուն
մէջ որչափ մխիթարութիւն ունեցաւ՝ երբոր Տիտոս իրեն
պատմեց անոնց անկեղծ ապաշխարութիւնը որ իր առջի նա-
մակը պատճառեր էր. 13 և թէ անոնց Տիտոսին ցուցուցած
սէրը ու հնազանդութիւնը արդարացուցին իր պարծանքը
անոնց վրայով ։

1 Ուստի սիրելիք՝ որովհետև մենք ա-ա խոստմունք-
ները ունինք, մեր անձերը մարմինի ու հոգիի
ամէն կերպ պղծութենէն մաքրենք, և սրբութիւնը
կատարելագործենք Աստուծոյ վախովը ։
2 * Ընդունեցէ'ք մեզ. մէկու մը վնաս չտուինք,

Ղ ա Թագ. ե. 2, 3 ։ դ Թագ. ժը. 21 ։ ա Կոր. ժ. 20, 21 ։ Եփե. ե. 7, 11 ։
Ճ ա Կոր. դ. 16 ։ զ. 19 ։ Եփե. բ. 21, 22 ։ Երր. դ. 6 ։
Մ Ել. իթ. 45 ։ Ղև. իզ. 12 ։ Երեմ. լա. 33 ։ լը. 38 ։ Եղեկ. ժա. 20 ։ լզ. 28 ։ լէ. 26, ԽԸ ։ Զաք. ը. 8 ։ ժդ. 9 ։
Յ Ես. ծբ. 11 ։ Գլ. է. 1 ։ Յայտ. ժը. 4 ։
Ն Երեմ. լա. 1, 9 ։ Յայտ. իա. 7 ։
Ա Գլ. զ. 18 ։ ա Յօհ. դ. 3 ։
* Կամ Համբերեցէ'ք

3 ձէ մէկը եղծեցինք, ԲԼ ձէ մէկը զրկեցինք։ Ձէ
թէ չէիր դատապարտելու համար ասո կը զրուցեմ.
Դ որովհետև ես առաջուց ըսեր եմ, որ դուք մեր
սիրտերուն մէջն էք՝ մեռնելու ու ապրելու չէիր
4 հետ։ ՏՐ ասո է իմ համարձակութիւնս ձեր վրայ.
Է շատ է իմ պարծանքս ձեզի համար. Ը լեցուն եմ
մխիթարութիւնով, աւելցած եմ ուրախութիւ-
5 նով մեր ամէն նեղութիւններուն մէջ։ Է Ա՛ն զի
երբոր մենք Մակեդոնիա հասանք, բնաւ մեր մար-
մինը հանգստութիւն չունեցաւ. Ը հապա ամէն
կողմանէ նեղութիւն կը քաշէինք. Ի դուրսէն պա-
6 տերազմներ էին, ներսէն՝ վախեր։ Ժ Բայց
Աստուած՝ որ խոնարհները կը մխիթարէ, Է մեզ
7 մխիթարեց Տիտոսի գալուովը։ Նե չէ թէ միայն
անոր գալուովը, հապա ան մխիթարութիւնովն ալ՝
որով ինքը մխիթարուեր էր ձեզմով, երբոր մեզի
պատմեց ձեր բաղձանքը, ձեր ողբը, ձեր ինձի հա-
մար ունեցած նախանձաւորութիւնը, անանկ որ
8 ալ աւելի ուրախ եղայ։ Ինչու որ եթէ ձեզ
տրտմեցուցի ան թուղթովը, չեմ զղջար, (Լ թէև
զղջացեր էի.) քանզի կը տեսնեմ՝ որ ան թուղթը
9 ձեզ տրտմեցուց, թէև քիչ մը ատեն։ Ըրե՝ ու-
րախ եմ, չէ թէ որ տրտմեցաք, հապա որ ա-
պաշխարութեան համար տրտմեցաք. որովհետև
դուք Աստուծոյ ոևլչին պէս տրտմեցաք, անանկ
10 որ բանով մէն ալ մեզմէ վնաս չքաշէք։ Է Ինչու
որ Աստուծոյ ոևլչին պէս եղած տրտմութիւնը՝
փրկութեան համար ապաշխարութիւն կը գործէ,

Բ Գոր · ի · 33 ։ Գլ · ժբ · 17 ։
Գ Գլ · գ · 11, 12 ։
Դ Գլ · գ · 12 ։
Ե ա Կոր · ա · 4 ։ Գլ · ա · 14 ։
Զ Գլ · ա · 4 ։ Փիլ · բ · 17 ։
Կող · ա · 24 ։
Է Գլ · բ · 13 ։
Ը Գլ · գ · 8 ։
Թ Բ Օր · լբ · 25 ։
Ժ Գլ · ա · 4 ։
Ի Տես գլ · բ · 13 ։
Լ Գլ · բ · 4 ։
Խ Բ Թագ · ժբ · 13 ։ Մատ · իշ · 75 ։

որ զղջանալու բան չէ. Ժ բայց աշխարհի տրտմու-
11 թիւնը մահ կը գործէ։ Տեսանեմ ահա ասո բանը՝ որ
դուք Աստուծոյ ոևլչին պէս տրտմեցաք, ձեր մէջը
որչափ ջանք գործեց, որչափ չքմեղութիւն, որչափ
սրտմտութիւն, որչափ վախ, որչափ բաղձանք,
որչափ նախանձաւորութիւն, որչափ վրէժխնդրու-
թիւն. ամէն կերպով ինքզինքնիդ ցուցուցիք թէ
12 ասո բանին մէջ մաքուր էր։ Ուրեմն ան որ ես ձեզի
գրեցի, չէ թէ զրկանքը ընողին համար էր, և չէ
թէ զրկանքը կրողին համար, Կհապա որ ձեր վրայ
մեր ունեցած հոգը յայտնի ըլլայ ձեզի՝ Աստուծոյ
13 առջևը։ Ուստի ան ձեր մխիթարութեանը համար
մենք մխիթարուեցանք. շատ աւելի ալ ուրախա-
ցանք Տիտոսի ուրախութեանը համար. Հ ինչու որ
անոր հոգին ձեր ամենէն հանգստութիւն գտեր էր։
14 Ա՛ն զի ինչ որ ես անոր առջևը ձեզի համար
պարծենայ՝ ամօթով չելայ. հապա ինչպէս որ ա-
մէն բան ճշմարտութիւնով խօսեցանք ձեզի, ա-
նանկ ալ Տիտոսին առջևը պարծենալնիս ճշմարիտ
15 եղաւ։ Նաև անոր սէրը աւելի է ձեր վրայ, Ն երբո-
րոր կը յիշէ ձեր ամենուն հնազանդութիւնը, թէ
ինչպէս վախով ու դողով անիկայ ընդուներ էք։
16 Ուստի ուրախ եմ Ղ որ ամէն բանի մէջ ձեր վրայ
վստահութիւն ունիմ։

Ժ Առակ · ժէ · 22 ։
Ի Գլ · բ · 4 ։
Հ Հռով · ժե · 32 ։
Ն Գլ · բ · 9 ։ Փիլ · բ · 12 ։
Ղ Բ Թես · գ · 4 ։ Փիլիմ · 8, 21 ։

ԳԼ · Ը

1 Առաքեալը օրինակ բերելով Մակեդոնացիները՝ կը յորդորէ
Կորնթացիները որ առատաձեռնութեամբ օգնութիւն ընեն
Երուսաղէմի աղքատ սուրբերուն. 7 կը յիշեցնէ իրենց
առջի ջանքը, 9 Քրիստոսի օրինակը, 14 և ան հոգևոր օգու-
տը որ ունենալու էին ան օգնութիւնը ընելուընին. 16 գովու-
թեամբ կը խօսի Տիտոսին և ուրիշ եղբայրներուն յօժա-
րամտութեանը վրայով՝ որոնք իր խնդրանքը և իր յորդո-
րանքովը անոնց գացեր էին բուն աս գործիս համար։

1 Արդ՝ եղբայրներ՝ ձեզի կը ծանուցանեմ Աստուծոյ
շնորհքը, որ Մակեդոնացւոց եկեղեցիներուն
2 տրուած է. Որ նեղութեան մեծ փորձին մէջ՝ ի-
րենց ուրախութեանը առաւելութիւնը [illegible].
— և իրենց ծանր աղքատութիւնը աւելի մեծ առա-
3 տաձեռնութիւն եղաւ: Ինչու որ ես կը վկայեմ որ
իրենց կարողութեանը չափովը՝ ու կարողութենէն
4 ալ աւելի, Իրենց կամքովը շատ աղաչանքով կ'ա-
ղաչէին՝ որ տուրքերը, Բ ու սուրբերուն համար ե-
5 ղած պաշտօնին մասնակցութիւնը ընդունինք: Եւ
չէ թէ որչափ որ մենք կը յուսայինք, հապա ան-
ձերնին ալ տուին, առաջ Տէրոջը՝ ու [illegible] մեզի
6 Աստուծոյ կամքովը. Գ Որ Տիտոսին աղաչեցինք՝ թէ
ինչպէս որ անիկայ առաջուց սկսեց, անանկ ալ
7 ձեր մէջը կատարէ ատ շնորհքն ալ: Դ Բայց ինչ-
պէս որ ամէն բանով առատացած էք դուք, (հա-
ւատքով՝ ու խօսքով՝ ու գիտութիւնով՝ և ամէն
ջանքով՝ ու ձեզմէ մեր վրայ եղած սիրովը,) [illegible]
8 [illegible] որ ատ շնորհքով ալ առատանաք. Ե Չէ՛
թէ հրամայելով մը կը զրուցեմ, հապա ուրիշնե-
րուն ջանքին պատճառովը, և որ փորձեմ ձեր սի-
9 րոյն հարազատութիւնը: Քանզի դուք գիտէք մեր
Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը, Է թէ ինքը ձեզի
համար աղքատ եղաւ՝ ան որ հարուստ էր, որ դուք
10 անոր աղքատանալովը հարստանաք: Ը Եւ աս
բանիս մէջ խրատ մը կու տամ. Թ Ինչու որ ասի-
կայ ձեր օգտին համար է. դուք որ չէ՛ թէ միայն
ընելը, Ժ հապա կամենալն ալ առաջուց սկսեցիք՝

— Մար. ժբ. 44։
Բ Գոր. ժա. 29։ Իդ. 17։ Հռով. ժե. 25, 26։ ա Կոր. ժզ. 1, 3, 4։ Գլ. Թ. 1։
Գ Հմր 17։ Գլ. ժբ. 18։
Դ ա Կոր. ա. 5։ ժբ. 8։
Է Գլ. Թ. 8։
Ե ա Կոր. է. 6։
Է Մատ. ը. 20։ Ղու. Թ. 58։ Փիլ. բ. 6, 7։
Ը ա Կոր. է. 25։
Թ Առակ. ժԹ. 17։ Մատ. ժ. 42։ ա Տիմ. զ. 18, 19։ Եբր. ժգ. 16։
Ժ Գլ. Թ. 2։

11 անցած տարուընէ հետէ. Ուստի հիմա ընելն ալ
կատարեցէք. որ ինտոր կամաց յօժարութիւն [illegible],
նոյնպէս ալ ընելը ունեցածներնուդ չափովը [illegible]:
12 Է Վասն զի թէ որ առաջ յօժարութիւնը ըլլայ՝
[illegible] ունեցածին չափովը ընդունելի է, ու չէ թէ
13 չունեցածին չափովը: Ինչու որ չէ՛ թէ [illegible] ուրիշ-
ներուն հանգստութիւն [illegible], ու ձեզի նեղու-
14 թիւն. Հապա հաւասարութիւնով՝ հիմակուան
ատենս ձեր աւելին անոնց պակսութիւնը [illegible].
որպէս զի անոնց աւելին ալ [illegible] ըլլայ
ձեր պակսութեանը, որ հաւասարութիւն ըլլայ.
15 ինտոր որ գրուած է. Թէ [illegible] որ շատ [illegible],
16 չաւելցաւ. ու ան որ քիչ, չպակսեցաւ: Բայց
գոհութիւն Աստուծոյ, որ նոյն հոգը ձեր վրայ՝
17 Տիտոսին սիրտը ձգեց. Ինչու որ Է մեր աղաչանքը
ընդունեց, և իր յօժարամտութիւնը շատ ըլլալով՝
18 իր կամքովը ելաւ ձեզի [illegible]: Ու անոր հետ խրկե-
ցինք Ժ ան եղբայրը, որուն գովութիւնը աւետա-
19 րանին մէջն է՝ բոլոր եկեղեցիներուն մէջ. Եւ ո՛չ
միայն այսքան, Ի հապա նաև եկեղեցիներէն ընտ-
րուեցաւ մեզի ճամբորդութեան ընկեր [illegible] աս
տուրքերուն մէջ, Հ որ մենք կը ծառայենք Տէրոջը
փառքին համար, ու մեր յօժարութեամբը:
20 Բայց աս մասին զգուշութիւն կ'ընէինք, որ չըլ-
լայ թէ մէկը արատ մը դնէ մեր վրայ աս առա-
տութեանս մէջ, որուն մենք կը ծառայենք:
21 Քանզի ո՛չ միայն Տէրոջը առջևը, Յ հապա
մարդոց առջևն ալ բարի բաներ [illegible] հոգ կը
22 տանինք: Եւ անոնց հետը մեր եղբայրը խրկե-
ցինք, որն որ շատ բաներու մէջ փորձելով՝ շատ

Է Մար. ժբ. 43, 44։ Ղու. իա. 3։
Լ Ել. ժզ. 18։
Խ Հմր 6։
Ժ Գլ. ժբ. 18։
Կ ա Կոր. ժզ. 3, 4։ Հմր 4, 6, 7։ Գլ. Թ. 8։
Հ Գլ. դ. 15։
Յ Հռով. ժբ. 17։ Փիլ. դ. 8։ ա Պետ. բ. 12։

անգամ յօժարամիտ գտեր ենք · ու հիմա՝ ալ
աւելի յօժարամիտ՝ ան մեծ վստահութիւնովը որ
23 ձեր վրայ ունի ։ Բայց թէ որ Տիտոսին համար կը
հարցընէք, Ղանիկայ իմ ընկերս է, և ձեր մէջը իմ
գործակիցս · իսկ թէ որ մեր եղբայրներուն համար,
անոնք եկեղեցիներուն խրկածներն են, ու Քրիս-
24 տոսի փառքը ։ Ուստի ձեր սիրոյն՝ ճ և մեր ձեր
վրայով պարծենալուն ապացոյցը ատոնց վրայ ցու-
ցուցէք եկեղեցիներուն առջևը ։

ԳԼ · Թ

1 Առաքեալը կը ցուցընէ պատճառը՝ թէ ինչո՛ւ համար, (թէև
ինքը գիտէր անոնց յօժարամտութիւնը,) յառաջագոյն
խրկեց Տիտոսը և միւս եղբայրները · 6 կը յորդորէ որ առատ
ողորմութիւն տան, իբր թէ ան տուածնին տեսակ մը սերմ
ցանել էր՝ 10 որ առատօրէն պտուղ պիտի տար իրենց, 13 և
պատճառ պիտի ըլլար որ մեծ շնորհակալութիւն մատուցուի
Աստուծոյ ։

1 — Քանզի սուրբերուն ըլլալու պաշտօնին վրայով
2 ինծի աւելորդ է ձեզի գրել · Բ Ինչու որ
գիտեմ ես ձեր յօժարամտութիւնը, Գ որուն վրա-
յով կը պարծենամ ձեզի համար Մակեդոնացւոց
մէջ, Դ թէ Աքայեցիք անցած տարուընէ հետէ
պատրաստ են · ու ձեր Բարի նախանձը շատերը
3 գրգռեց ։ Եւ ահա՛ Ե եղբայրները խրկեցի, որ մեր
ձեզի համար պարծենալը՝ ատ մասին մէջ պարապ
չելլէ · հապա պատրաստ գտնուիք՝ ինչպէս որ ըսեր
4 եմ · Որ չըլլայ թէ երբոր Մակեդոնացիք իմ հետս
գան՝ ու ձեզ անպատրաստ գտնեն, ալ մենք (որ
չըսենք թէ դուք,) ամօթով մնանք ասա *պար-
5 ծանքին վստահութեանը մէջ ։ Ուստի հարկաւոր
սեպեցի եղբայրներուն աղաչել, որ առաջուց ձեզի

Ղ Փիլ · բ · 25 ։
ճ Գլ · է · 14 ։ Թ · 2 ։
ա Գոր · ժա · 29 ։ Հռով · ժե · 26 ։ ա Կոր · ժզ · 1 ։ Գլ · ը · 4 ։ Գաղ · բ · 10 ։
Բ Գլ · ը · 19 ։
Գ Գլ · ը · 24 ։
Դ Գլ · ը · 10 ։
Ե Գլ · ը · 6, 17, 18, 22 ։
* Ոմանք չունին ։

գան, ու առաջուց կարգի դնեն ան ձեր առաջուց
ծանուցուած ընծան՝ որ պատրաստ ըլլայ, անանկ
որ ընծայի պէս ըլլայ, ու չէ՛ թէ ագահութեան
6 պէս ։ Ղ Բայց ասիկայ կը ծանուցանեմ՝ թէ ան որ
խնայելով կը սերմանէ՝ խնայելով պիտի ֆձէ · ու
ան որ առատութիւնով կը սերմանէ՝ առատութիւ-
7 նով պիտի ֆձէ ։ Ամէն մէկը ինչպէս որ իր սրտո-
վը կը յօժարի, Ռող ա՛յնպէս տայ · Ե չէ՛ թէ
տրտմութեամբ կամ ստիպմամբ · Ը ինչու որ Ա-
8 ստուած յօժարակամ տուողը կը սիրէ ։ Բ Բայց
կարող է Աստուած բոլոր շնորհքները ձեզի առա-
տօրէն տալու · որ ամէն բանի մէջ ամէն ատեն բո-
լոր ձեզի պէտք եղածը ունենալով, ամէն բարի
9 գործքերով առատանաք · Ինչպէս որ գրուած է ·
Ժ Տարածեց՝ ու աղքատներուն տուաւ · անոր ար-
10 դարութիւնը յաւիտեան կը մնայ ։ Եւ անիկայ
Է որ սերմ ցանողին սերմ կը պարգևէ, *և կերա-
կուրի համար հաց, ձեր սերմանիքը պիտի պարգևէ
և աւելցընէ'', Լ ու ձեր արդարութեան պտուղնե-
11 րը պիտի շատցընէ · Որ ամէն բանի մէջ հարստա-
նաք ամէն կերպ առատութիւնով, Ի որ մեր ձեռ-
քովը կը պատճառէ գոհութիւն տալ Աստուծոյ ։
12 Ինչու որ ասա պաշտօնիս մատակարարութիւնը չէ՛
թէ մինակ Ծ սուրբերուն պակսութիւնը լեցընելու
համար է, հապա նաև աւելի շատցընելու Աստու-
13 ծոյ գոհութիւն տալը · Երբոր Լ ասա յէր պաշտօնին
փորձովը փառաւորեն զԱստուած՝ Քրիստոսի աւե-

Ղ Առակ · ժա · 24 ։ ժԹ · 17 ։ իբ · 9 ։ Գաղ · զ · 8, 9 ։
Ե բ Օր · ժե · 7 ։
Ը Ել · իե · 2 ։ լե · 5 ։ Առակ · ժա · 25 ։ Հռով · ժբ · 8 ։ Գլ · ը · 12 ։
Բ Առակ · ժա · 24, 25 ։ իը · 27 ։ Փիլ · դ · 19 ։
Ժ Սաղ · ճժբ · 9 ։
Ի Ես · ծե · 10 ։
* Կամ ինքը կերակուրի համար հաց ալ պիտի պարգևէ, և ձեր սերմանիքը պիտի աւելցընէ,
Լ Ովս · ժ · 12 ։
Ի Գլ · ա · 11 ։ դ · 15 ։
Ծ Գլ · ը · 14 ։
Լ Մատ · ե · 16 ։

տարանը խոստովանելնուդ Յաղանդութեանը համար , հև առատաձեռնութիւննիդ անոնց ու ամե-
14 նուն հաղորդելնուդ համար · Այլ իրենց աղօթքը ձեզի համար յոգեւոյանէն , Ն փափաք ունենալով
ձեր վրայ՝ Աստուծոյ գերազանց շնորհքին համար՝ որ
15 ձեր մէջն է : Եվ գոհութիւն Աստուծոյ՝ Ջանոր չպատմուելու պարգեւին համար :

Գլ · ժ

1 Առաքեալը իր անձը և մարմինին երեւոյթը արհամարհող սուտ առաքեալներուն դէմ՝ յառաջ կը բերէ իր հոգեւոր իշխանութիւնը , 7 հաստատելով որ իր գալու աստենը այնչափ զօրաւոր պիտի ըլլայ իր խօսքովը , որչափ որ իր նամակովը է իր հեռաւորութեան աստենը · 12 կը յանդիմանէ զանոնք չափ դուրս առաջ անցնելնուն և ուրիշին աշխատանքովը պարծենալնուն համար :

1 — Ահայց ես Պօղոս ձեզի կ'աղաչեմ Քրիստոսի հեզութիւնովը ու քաղցրութիւնովը , Ե որ երես առ երես գոնուած ատենս՝ խոնարհ եմ ձեր մէջը ,
2 բայց հեռուէն կը համարձակիմ ձեզի · Ա'աղաչեմ՝ Ե որ չըլլայ թէ մօտէն ալ համարձակիմ ան վստահութիւնովը՝ որով միտք ունիմ յանդգնիլ մէկ քանիներուն վրայ , որոնք որ մեր վրայով անանկ կը կարծեն՝ թէ մարմնաւորապէս կը քալենք :
3 Վանգի թէպէտ մարմինի մէջ կը քալենք , բայց չէ թէ մարմնաւորապէս զինուորութիւն կ'ընենք ·
4 Ը Վնչու որ մեր զինուորութեան Ե զէնքերը մարմնաւոր չեն , Ջհապա Աստուծմէ զօրութիւն առած՝ Ե ամրոցները քակելու · մենք խորհուրդներ կը քա-
5 կենք , Այլ ը Աստուծոյ գիտութեանը դէմ բոլոր հպարտացած բարձր բաները , ու բոլոր միտ-

ՀԵրբ · ժգ · 16 ։
Յ Գլ · բ · 1 ։
Ղ Ցակ · ա · 17 ։
— Հռով · ժբ · 1 ։
Բ Հմր 10 ։ Գլ · ժբ · 5 , 7 , 9 ։
Ե ա Կոր · գ · 21 ։ Գլ · ժգ · 2 , 10 ։
Զ ա Տիմ · ա · 18 ։ բ Տիմ · բ · 3 ։
Է Եփես · գ · 13 ։ ա Թես · ե · 8 ։
Ը Գոր · է · 22 ։ ա Կոր · բ · 5 ։ Գլ · գ · 7 ։ ժգ · 3 , 4 ։
Թ Երեմ · ա · 10 ։
Ժ ա Կոր · ա · 19 ։ գ · 19 ։

քերը Քրիստոսի Յաղանդութեանը դերի կ'ը-
6 նենք · Ի Այլ պատրաստ ունինք վրէժ առնելը ամէն անՅաղանդութենէ , Ե երբոր ձեր Յաղանդու-
7 թիւնը կատարեալ ըլլայ : Ե Դուրսի երեւութիւնն կը նայիք · Ե Թէ որ մէկը վստահ ըլլայ իր անձին վրայ՝ Թէ ինքը Քրիստոսինն է , ան նորէն ինքիրմէ խորհի՝ որ ինչպէս ինքը Քրիստոսինն է , Ե անանկ
8 ալ մենք : Վանգի թէ որ աւելի ալ պարծենալու ըլլամ ան Ե մեր իշխանութեանը վրայով՝ որ Տէրը մեզի տուաւ ձեզ շինելու , ու չէ թէ քակելու
9 համար , Ի պիտի չամչնամ · Որ անանկ չերեւիմ՝ որպէս Թէ ես Թուղթերովս ձեզի վախ մը կը
10 ձգեմ · Վանգի՝ Ընոր Թուղթերը (կ'ըսէ Ձեզը ,) ծանր ու զօրաւոր են , Ե բայց անոր մարմինին
11 երեւոյթը տկար է , Ն ու խօսքը անարգ · Ընանկ մտքէը ան Թող խորհի՝ , որ մենք հեռուէն ինչպէս որ ենք խօսքով մեր Թուղթերովը , մօտէն ալ ա-
12 նանկ պիտի ըլլանք գործքով : Ջինչու որ մենք չենք համարձակիր մեր անձը կշիռքի դնել ու բաղդատել ոմանց հետ , որ ինքզինքնին կը գովեն · բայց անոնք իրենցմով իրենց անձերը չափելով , և զիրենք իրենց հետ բաղդատելով՝ չեն հասկը-
13 նար : Ե Բայց մենք չափէ դուրս բաներով պիտի չպարծենանք · հապա ան կանոնին չափովը , որ Աստուած մեզի բաժին տուաւ՝ մինչև ձեզի հասնելու , Ջէ Թէ որպէս Թէ մենք ձեզի հասած
14 չենք · ու ինքզինքնիս չափէն աւելի կ'երկընցընենք ·

Ը Գլ · ժգ · 2 , 10 ։
Ժ Գլ · բ · 9 ։ է · 15 ։
Ի Ցօհ · է · 24 ։ Գլ · և · 12 ։ ժա · 18 ։
Լ ա Կոր · ժգ · 37 ։ ա Ցօհ · դ · 6 ։
Խ ա Կոր · գ · 23 ։ Թ · 1 ։ Գլ · ժա · 23 ։
Ծ Գլ · ժգ · 10 ։
Կ Գլ · է · 14 ։ ժբ · 6 ։
Հ ա Կոր · բ · 3 , 4 ։ Հմր 1 ։ Գլ · ժբ · 5 , 7 , 9 ։ Գաղ · դ · 13 ։
Յ ա Կոր · ա · 17 ։ բ · 1 , 4 ։ Գլ · ժա · 6 ։
Ղ Գլ · գ · 1 ։ ե · 12 ։
Ճ Հմր 15 ։

զ ինչու որ Քրիստոսի աւետարանովը մինչև ձեզի
15 հասանք : Ան չէ թէ չափէ դուրս բաներով՝ յու-
րիշներուն աշխատանքովը կը պարծենանք . հապա
յոյս ունինք որ ձեր հաւատքը աւելնալուն՝ մեր կա-
16 նոնին չափովը՝ ձեզմով աւելի ընդարձակինք , Ձեզ-
մէ անդին կողմերը աւետարանը քարոզելու , և չէ
թէ պատրաստ բաներու վրայ պարծենալու ուրիշի
17 մը կանոնով : Ո Հայց ան որ կը պարծենայ , Թող
18 Տէրոջմով պարծենայ : Ը Ա՛ան զի չէ թէ ան՝ որ
իր անձը կը գովէ , անիկայ է ընտրուածը , ՚ հա-
պա ան՝ որ Տէրը զանիկայ կը գովէ :

Գ Ի Ա Ր · Ժ Ա Ը

1 Ընախանձով լեցուած Կորնթացւոց վրայ՝ որոնք կ'երևնայ
թէ սուտ առաքեալները աւելի պատուական կը համարէին ,
կը սոխպուի իր անձին վրայ պարծենալ , 5 թէ ինքը հաւա-
սար է երևելի առաքեալներուն , 7 և թէ ինքը աւետարանը
ձրի քարոզեց անոնց՝ բնաւ մէկուն նեղութիւն չտալով իր
ապրուստին համար . 13 կը ցուցընէ թէ ինքը օրէնքին կողմանէ ստոր չէ ան խաբեայ գործաւորներէն , 23 և Քրիստոսի ծառայութեանը , ու իր պաշտօնին համար իր կրած նեղութիւններուն մէջ՝ շատ գերազանց է անոնցմէ :

1 Ընէ թէ քիչ մը ներէիք ՚ իմ անմտութեանս .
2 և իրաւ ներէք ինծի : Ը Ա՛ան զի ձեր վրայ նախանձաւոր եմ Աստուծոյ նախանձովը . Ե ինչու որ ես ձեզ մէկ էրկան մը նշանեցի՝ ՚ մաքուր կոյսի մը պէս Ե Քրիստոսի դիմացը հանելու :
3 Միայն թէ կը վախնամ՝ Ը չըլլայ թէ ինչպէս որ օձը Եւան խաբեց իր խորամանկութիւնովը , Ե ա-

ջ ա Կոր . դ . 5 , 10 ; դ . 15 ; թ . 1 ;
ի Հռով . ժե . 20 ;
լ Ես . կե . 16 ; Երեմ . թ . 24 ; ա Կոր . ա . 31 ;
խ Ածաք . իե . 2 ;
ծ Հռով . բ . 29 ; ա Կոր . դ . 5 ;
կ Հմր 16 ; Գաղ . ե . 13 ;
հ Գաղ . դ . 17 , 18 ;
ձ Ովս . բ . 19 , 20 ; ա Կոր . դ . 15 ;
ղ Ղե . խա . 13 ;
ճ Կող . ա . 28 ;
մ Ծն . գ . 4 ; Ցօհ . բ . 44 ;
յ Եփե . գ . 24 ; Կող . բ . 4 ; 8 , 18 ; ա Տիմ . ա . 3 ; դ . 1 ; Եբր . ժգ . 9 ; բ Պետ . գ . 17 ;

նանկ ալ ձեր միտքերը ապականին Քրիստոսի
4 վրայ եղած միամտութենէն : Ա՛ան զի թէ որ
մէկը գալու ըլլայ՝ և ուրիշ Յիսուս քարոզէ՝ որ
մենք ան չքարոզեցինք , կամ ուրիշ հոգի առնէք՝
որ չառիք , Ը կամ ուրիշ աւետարան՝ որն որ չէք
ընդունած , անանձնիւրաւ աղէկ կը համբերէիք :
5 Վհանգի ես ասանկ կը սեպեմ՝ Ե որ ամենէն երևելի
առաքեալներէն բանով մըն ալ պակաս չեմ :
6 Թ Ան թէպէտ խօսքի կողմէ անկիրթ եմ , Է բայց չէ
թէ գիտութեան կողմէ , Լ ասկայն ամէն բանի մէջ
7 բոլորովին անձերնիս ձեզի յայտնի ըրինք : Ա՞թէ
յանցա՞նք գործած եղայ՝ Ե որ Աստուծոյ աւետարանը ձեզի ձրի քարոզելով իմ անձս խոնարհեցու-
8 ցի , որ դուք բարձրանաք : Ուրիշ եկեղեցիները
կողոպտեցի՝ անոնցմէ թոշակ առնելով ձեզի ծառա-
9 յելու համար : Ու ձեր քովը գտնուած ատենս՝
երբոր պակսութիւն մը ունեցայ , Թ չեղայ մէկուն
ձանձրութիւն չտուի . Ի ինչու որ իմ պակսութիւնս
լեցուցին Մակեդոնիայէն եկող եղբայրները . Հ և
ամէն կերպով ձեզի ծանրութիւն տալէն իմ անձս
10 պահեցի՝ ու պիտի պահեմ ալ : Յ Քրիստոսի ճշմարտութիւնը իմ ներսի դիս է , Ղ որ ասիս իմ պարծենալս պիտի չխափանուի ինծմէ Աքայիայի կող-
11 մերը : Ինչո՞ւ . ծորպէս թէ չե՞մ սիրեր ձեզ .
12 ան Աստուած գիտէ : Ո Հայց ան որ կ'ընեմ՝ պիտի
ընեմ ալ , Ճ որ կտրեմ անոնց պատճառը՝ որոնք
պատճառ կը փնտռեն , որ ի՛նչ բանով կը պարծե-

ը Գաղ . ա . 7 , 8 ;
ը ա Կոր . ժե . 10 ; Գաղ . ժբ . 11 ; Գաղ . բ . 6 ;
ժ ա Կոր . ա . 17 ; բ . 1 , 13 ; Գաղ . ժ . 10 ;
ի Եփե . գ . 4 ;
լ Գաղ . դ . 2 ; ե . 11 ; ժբ . 12 ;
խ Գոր . ժբ . 3 ; ա Կոր . թ . 6 , 12 ; Գաղ . ժ . 1 ;
ծ Գոր . ի . 33 ; Գաղ . ժբ . 13 ; ա Թես . բ . 9 ; բ Թես . գ . 8 , 9 ;
կ Փիլ . դ . 10 , 15 , 16 ;
հ Գաղ . ժբ . 14 , 16 ;
ձ Հռով . թ . 1 ;
ղ ա Կոր . թ . 15 ;
ճ Գաղ . գ . 11 ; ե . 3 ; ժբ . 15 ;
մ ա Կոր . թ . 12 ;

13 նան, իրենք ալ մեզի պէս գտնուին: ՚Ինչու որ
անանկները սուտ առաքեալներ՝ ՚խաբեբայ բան-
ւորներ ըլլալով, Քրիստոսի առաքեալներուն կեր-
14 պարանքը վրանին կ'առնեն: Եւ զարմանք մը չէ.
ինչու որ ինքը Սատանան ալ ՚լուսաւոր հրեշ-
15 տակի կերպարանք կ'առնէ. Ալ մեծ բան մը
չէ, որ անոր պաշտօնեաներն ալ՝ ՚արդարութեան
պաշտօնեաներու նման կերպարանք կ'առնեն.
՚որոնց վերջը իրենց գործքերուն համեմատ պիտի
16 ըլլայ: ՚Դարձեալ կ'ըսեմ. չըլլայ որ մէկը զիս
անմիտ սեպէ. հապա թէ չէ՝ գոնէ անմիտի մը պէս
զիս ընդունեցէք, որ ես ալ քիչ մը պարծենամ:
17 Ան որ ես կը խօսիմ՝ ՚չէ թէ Տէրոջը կամացը պէս
կը խօսիմ, հապա որպէս թէ անմտութիւնով մը
18 ՚ատ պարծենալուն վստահութիւնովը: ՚Որով-
հետև շատերը մարմնոյ կողմանէ կը պարծենան, ես
19 ալ պիտի պարծենամ: Քանզի Ձդուք իմաստուն
ըլլալով՝ յօժարութեամբ կը համբերէք անմիտնե-
20 րուն: Ինչու որ կը համբերէք, ՚թէ որ մէկը
ձեզ ծառայեցընէ, թէ որ մէկը ձեր ստացուածքը
ուտէ, թէ որ մէկը ձեզմէ բան մը առնէ, թէ որ
մէկը ձեր վրայ հպարտանայ, թէ որ մէկը ձեր երե-
21 սին զարնէ: Քամահրանքի ձևով կը խօսիմ,
՚իբր թէ մենք տկար էինք. ՚բայց ինչ բանով որ
մէկը պարծենալու կը համարձակի՝ (անմտութեամբ
22 կը խօսիմ,) ես ալ կը համարձակիմ: Ընոնք
Եբրայեցի՞ են, ՚ես ալ. Իսրայելացի՞ են, ես

՚ Գոր. ժե. 24: Հռով. ժզ. 18: Գաղ. ա. 7: զ. 12: Փիլ. ա. 15: բ Պետ. բ. 1: ա Յօհ. դ. 1: Յայտ. բ. 2:
՚ Գլ. բ. 17: Փիլ. գ. 2: Տիտ. ա. 10, 11:
՚ Գաղ. ա. 8:
՚ Գլ. գ. 9:
՚ Փիլ. գ. 19:
՚ Հմր 1: Գլ. ժբ. 6, 11:
՚ ա Կոր. է. 6, 12:
՚ Գլ. թ. 4:
՚ Փիլ. գ. 3, 4:
՚ ա Կոր. դ. 10:
՚ Գաղ. բ. 4: դ. 9:
՚ Գլ. ժ. 10:
՚ Փիլ. գ. 4:
՚ Գոր. իբ. 3: Հռով. ժա. 1: Փիլ. գ. 5:

23 ալ. Աբրահամի սերունդ են, ես ալ. Քրիստոսի
պաշտօնեանե՞ր են, (յիմարաբար կը խօսիմ՝) ալ
աւելի ես. ՚աշխատանքներով՝ աւելի, ՚ծեծերով՝
ալ աւելի, բանտակութիւններով՝ աւելի, ՚մա-
24 հուան վտանգներով՝ շատ անգամ. Հրէաներէն
հինգ անգամ ՚քառսունէն մէկ մը պակաս ծեծ կե-
25 րայ. ՚Իրեք անգամ ձաղկով ծեծուեցայ. ՚մէկ
անգամ քարկոծուեցայ. ՚իրեք անգամ նաւաբե-
կութեան հանդիպեցայ. գիշեր մը ու ցորեկ մը
26 ծովին անդունդը մնացի. Շատ անգամ ճամբոր-
դութեանց մէջ չարչարուեցայ. գետերէն վտանգներ,
աւազակներէն վտանգներ, ՚իմ ազգէս վտանգներ,
՚հեթանոսներէն վտանգներ, քաղաքի մէջ վտանգ-
ներ, անապատի մէջ վտանգներ, ծովի վրայ վտանգ-
ներ, սուտ եղբայրներու մէջ վտանգներ ՚ալեցի.
27 ՚Ջանքի ու աշխատանքի մէջ, ՚շատ անգամ քնա-
հատութեան մէջ, ՚անօթութեան ու ծարաւու-
թեան մէջ, շատ անգամ ծոմ կենալու մէջ,
28 ցուրտի ու մերկութեան մէջ էի. Զգէ արտաքին
նեղութիւնները, ամէն օրուան զբաղմունքը՝ Ըբոլոր
29 եկեղեցիներուն հոգը վրաս կը դիզուէր: ՚Ո՞վ
կը տկարանայ, ու ես չեմ տկարանար. ո՞վ
30 կը գայթակղի, ու իմ սիրտս չայրիր: Թէ որ
պարծենալ պէտք ըլլայ, ՚տկարութեանս բանե-
31 րուն վրայ պարծենամ: ՚Աստուած և մեր Տէր

՚ ա Կոր. ժե. 10:
՚ Գոր. թ. 16: ի. 23: իա. 11: Գլ. զ. 4, 5:
՚ ա Կոր. ժե. 30, 31, 32: Գլ. ա. 9, 10: դ. 11: զ. 9:
՚ բ Օր. իե. 3:
՚ Գոր. ժզ. 22:
՚ Գոր. ժդ. 18:
՚ Գոր. իէ. 41:
՚ Գոր. թ. 23: ժգ. 50: ժդ. 5: ժէ. 5: ի. 3: իա. 31: իգ. 10, 11: իե. 3:
՚ Գոր. ժդ. 5: ժթ. 24:
՚ Գոր. ի. 31: Գլ. զ. 5:
՚ ա Կոր. դ. 11:
՚ Տես Գոր. ի. 18, ԽԱ: Հռով. ա. 14:
՚ ա Կոր. ը. 13: թ. 22:
՚ Գլ. ժբ. 5, 9, 10:
՚ Հռով. ա. 9: թ. 1: Գլ. ա. 23: Գաղ. ա. 3: ա Թես. բ. 5:

Յիսուս Քրիստոսի Հայրը , Լոր յաւիտեան
32 օրհնեալ է , գիտէ որ սուտ չեմ զրուցեր : Ի Դա-
մասկոսի մէջ Արետա թագաւորին ազգապետը զիս
բռնել ուզելով՝ Դամասկացւոց քաղաքը պահա-
33 պաններ դրեր էր · Եւ ես պատուհանին մէջէն
զամբիւղով պատէն վար կախուեցայ , ու անոր
ձեռքէն փախայ :

ԳԼ · ԺԲ

1 Պօղոս իր առաքելութիւնը գովելու համար՝ թէև կրնար
պարծենալ իրեն եղած յայտնութիւններուն վրայ , 9 բայց
աւելի աղէկ կը համարի իր տկարութեանցը վրայ պարծենալ ,
11 յանդիմանելով զանոնք որ ստիպեցին զինքը այսպէս
պարծենալու · 14 կը խոստանայ նորէն իրենց երթալ հայրա-
կան սիրով մը · 20 բայց կը վախնայ որ ինքը պիտի ցաւի՝
շատ դայթակղութիւններ և անկարգութիւններ գտնելով
մէջերնին :

1 Պարծենալ պէտք ըլլայ ալ , բայց ինծի անօգուտ
է · միայն թէ Տէրոջը տեսիլքներուն ու յայտ-
2 նութիւններուն գամ : Մարդ մը գիտեմ — Քրիս-
տոսով տասնուչորս տարի առաջ , (եթէ մարմինով
էր՝ չեմ գիտեր , և եթէ առանց մարմինի՝ չեմ գի-
տեր , Աստուած գիտէ ,) որ Բ անանկը յափշտակուե-
3 ցաւ մինչև երրորդ երկինքը : Ու գիտեմ անանկ
մարդ մը , (եթէ մարմինով՝ և եթէ առանց մարմինի ,
4 չեմ գիտեր , Աստուած գիտէ ,) Որ Գ դրախտը յա-
փշտակուեցաւ՝ ու լսեց չպատմուելու խօսքեր , որ
5 մարդու արժան չէ խօսիլ : Ես անանկին համար
պիտի պարծենամ · Դ բայց իմ անձիս համար պիտի
չպարծենամ , հապա միայն տկարութեանս վրայ :
6 Ի Ինչու որ եթէ պարծենալ ալ ուզեմ՝ անմիտ
պիտի չըլլամ · որովհետև շիտակը պիտի զրուցեմ ·
բայց կը խնայեմ խօսքիս՝ որ չըլլայ թէ մէկը իմ
վրաս աւելի համարում ունենայ , քան որչափ որ

Լ Հռով · թ · 5 :
Ի Գոր · թ · 24 , 25 :
Ա Հռով · ժզ · 7 : Գլ · ե · 17 :
Գաղ · ա · 22 :
Բ Գոր · իբ · 17 :
Գ Ղու · իգ · 43 :
Դ Գլ · ժա · 30 :
Ի Գլ · ժ · 8 : ժա · 16 :

7 իմ վրաս կը տեսնէ , կամ ինծմէ կը լսէ : Եւ որ
չըլլայ թէ ես հպարտանամ խիստ շատ յայտնու-
թիւններուն համար , ինծի Ղմարմինի խայթոց մը
տրուեցաւ՝ Ի Սատանայի հրեշտակ մը՝ զիս նեղելու
8 համար , որ չըլլայ թէ հպարտանամ : Ը Ասոր հա-
մար իրեք անգամ աղաչեցի Տէրոջը , որ մէկդի
9 ընէ ինծմէ : Ու ըսաւ ինծի · Իմ շնորհքս հերիք
է քեզի · ինչու որ իմ զօրութիւնս տկարութեան
մէջ կը կատարուի · ուստի մեծ յօժարութեամբ
Բ աւելի իմ տկարութիւններուս վրայ պիտի պար-
ծենամ , Ժ որ Քրիստոսի զօրութիւնը իմ վրաս
10 հանգչի : Ի Ընոր համար հաւներ եմ ես տկա-
րութիւններու , նախատինքներու , տառապանք-
ներու , հալածանքներու , ու նեղութիւններու՝
Քրիստոսի համար · Լ ինչու որ երբոր կը տկարա-
11 նամ , ան ատենը զօրաւոր եմ : Ի Ես անմիտ ե-
ղայ պարծենալով , որ դուք ստիպեցիք զիս · վասն
զի ինծի պէտք էր ձեզմէ վկայութիւն առնել ·
Ծ քանզի ես երևելի առաքեալներէն բանով մը պա-
12 կաս չգտնուեցայ , Կ թէև ես ոչինչ եմ : Հ Յիրա-
ւի ձեր մէջը առաքեալի նշաններ գործուեցան ամէն
համբերութիւնով , նշաններով , և սքանչելիքնե-
13 րով , ու զօրութիւններով : Ձ Վասն զի ալ ի՞նչ
կայ , որ անով պակաս գտնուեցաք ուրիշ եկեղե-
ցիներէն , միայն թէ անով՝ Ղոր ես ձեզի ձանձրու-
թիւն չտուի · Ճ ներեցէք ինծի ատ յանցանքը :
14 Մ Ահա ասս երրորդ անգամ է՝ որ կը պատրաստուիմ

Ղ Տես Եզեկ · իբ · 24 : Գաղ · դ · 13 , 14 :
Ի Յոբ · բ · 7 : Ղու · ժգ · 16 :
Ը Տես բ Օր · գ · 23–27 : Մատ · իզ · 44 :
Բ Գլ · ժա · 30 :
Ժ ա Պետ · դ · 14 :
Ի Հռով · ե · 3 : Գլ · է · 4 :
Լ Գլ · ժգ · 4 :
Ի Գլ · ժա · 1 , 16 , 17 :
Ծ Գլ · ժա · 5 : Գաղ · բ · 6 , 7 , 8 :
Կ ա Կոր · դ · 7 : ժե · 8 , 9 : Եփե · գ · 8 :
Հ Հռով · ժե · 18 , 19 : ա Կոր · թ · 2 : Գլ · դ · 2 : զ · 4 : ժա · 6 :
Ձ ա Կոր · ա · 7 :
Ղ ա Կոր · թ · 12 : Գլ · ժա · 9 :
Ճ Գլ · ժա · 7 :
Մ Գլ · ժգ · 1 :

ձեզի գալու . և ես ձեզի ձանձրութիւն պիտի չը-
տամ . յ ինչու որ ես ձեր ուխտածը չեմ փնտռեր ,
հապա՝ ձեզ . ն որովհետև որդիները պարտաւոր
չեն ծնողքներուն համար բան դիզել , հապա ծը-
15 նողքները՝ որդիներուն համար : ղ Ուր ես մեծ յո-
ժարութեամբ ծախք պիտի ընեմ , ու ծախք պիտի
ըլլամ ալ ՝ ձեր անձերուն համար , ղ թէպէտև ձեզ
աւելի սիրելովս չեղնի քիչ սիրուիմ ալ :
16 Սակայն թող ըլլայ որ ղես ձեզի ծանրութիւն
մը չտուի , բայց գուցէ ձեզ ըսե ըն խորագէտ ըլ-
17 լալովս նենգութեամբ ձեզ բռնեցի : Ը Այիթէ իմ
ձեզի խրկածներուս մէկուն ձեռքովը ձեզմէ բան մը
18 քաշեցի՞ : ՝ Տիտոսին աղաչեցի , ՝ ու անոր հետը
ան եղբայրը խրկեցի . միթէ Տիտոս ձեզմէ բան մը
քաշե՞ց . չէ՞ որ էրկուքնիս ալ նոյն հոգիով քալե-
ցինք , չէ՞ որ նոյն ձամբով պտըտեցանք :
19 Վ Դարձեալ կը կարծէք որ ձեր առջին ջատագո-
վութիւն կ՚ընենք մեր անձերուն . ՝ Աստուծոյ առ-
ջեը Ք Ր իստոսով կը խօսինք . ր և ամէն բան սի-
20 րելի՛ք՝ ձեր չինութեանը համար է . Ո Ան զի կը
վախնամ՝ որ չըլլայ թէ երբոր գամ , ձեզ ուզա-
ծիս պէս չգտնեմ , յ և ես ալ ձեզի ձեր չուզածին
պէս գտնուիմ . չըլլայ թէ չէր ջը ջո՛ւ վէձեր ,
նախանձներ , սրտմտութիւններ , գրգռութիւններ ,
չարախօսութիւններ , բանսարկութիւններ , ամ-
21 բարտաւանութիւններ , խռովութիւններ . Ը րլլայ
թէ երբոր նորէն գամ՝ ՝ իմ Աստուածս ձիս նկուն
ընէ ձեր քովը , ու սուգ ընեմ շատերուն համար՝ է որ

յ Գոր · ի · 33 ։ ա Կոր · ժ · 33 ։
ն ա Կոր · գ · 14 , 15 ։
ղ ա Թես · բ · 8 ։ Փիլ · բ · 17 ։
ո Ցօհ · ժ · 11 ։ Գղ · ա · 6 ։
Կղ · ա · 24 ։ բ Տիմ · բ · 10 ։
շ Գղ · զ · 12 , 13 ։
չ Գղ · ժա · 9 ։
ջ Գղ · է · 2 ։
՝ Գղ · ը · 6 , 16 , 22 ։
՞ Գղ · ը · 18 ։
վ Գղ · ե · 12 ։
տ Հռով · թ · 1 ։ Գղ · ժա · 31 ։
ր ա Կոր · ժ · 33 ։
ց ա Կոր · գ · 21 ։ Գղ · ժ · 2 ։
ժգ · 2 , 10 ։
՚ Գղ · բ · 1 , 4 ։
։ Գղ · ժգ · 2 ։

առաջուց մեղք գործեցին , ու չապաշխարեցին իրենց
գործած պղծութեանը՝ ե պոռնկութեանը ու գի-
ՀՀութեանը վրայ :

Գ Ղ · ԺԳ

1 Կը ծանուցանէ թէ ինքը անպատճառ պիտի ըլլայ , և իր առա-
քելական իշխանութիւնը պիտի բանեցընէ յամառեալ մեղա-
ւորներուն դէմ . 5 և յորդորելով որ իրենց հաւատքը փոր-
ձեն , 7 ու իրենց մեղքերէն դառնան՝ դնե ինքը անոնց չդա-
տած , 11 իր թուղթը կը վերջացընէ ընդհանուր յորդորան-
քով մը և աղօթքով :

1 ՝ Ա յս երրորդ անգամ է որ ձեզի կու գամ . Բեր-
կու կամ իրեք վկաներու բերնէ պիտի հաս-
2 տատուի ամէն բան : Ե Առաջուց ըսեր եմ՝ և նո-
ր էն առաջուց կը զգուշեմ (որպէս թէ երկրորդ
անգամ ներկայ կը գտնուիմ՝ թէև հիմա հեռուէն
իմ գրեմ) ե առջի մեղանչողներուն՝ և ուրիշ ամե-
նուն , որ եթէ նորէն գամ՝ է պիտի չխնայեմ .
3 Որովհետև Ք Ր իստոսի ինձմով խօսելուն ապա-
ցոյցը կը փնտռէք , որ ինքը ձեր վրայ տկարացած
4 չէ , է հապա ձեր մէջը զօրացած է . ը Որ թէպէտ
խաչուեցաւ տկարութիւնով , ը բայց կենդանի է
Աստուծոյ զօրութեամբը . ժ քանզի մենք ալ թէ-
պէտ կը տկարանանք անով , բայց կենդանի պիտի
ըլլանք անոր հետ Աստուծոյ զօրութեամբը ձեր մէ-
5 ջը : է Փորձեցէ՛ք ձեր անձերը թէ հաւատքին մէջն
է՛ք . քննեցէ՛ք ձեր անձերը . չէ՞ք գիտեր ինքզինք-
նիդ , Ո որ Յիսուս Ք Ր իստոս ձեր մէջն է , է մի պայն
6 թէ որ խոտելի չըլլաք : Ո այց կը յուսամ որ պի-

+ ա Կոր · ե · 1 ։
− Գղ · ժբ · 14 ։
Է Թես · լե · 30 ։ բ Օր · ժէ · 6 ։ ժթ · 15 ։ Մատ · ժբ · 16 ։ Ցօհ · բ · 17 ։ Երբ · ժ · 28 ։
ֆ Գղ · ժ · 2 ։
Ք Գղ · ժբ · 21 ։
է Գղ · ա · 23 ։
Ղ Մատ · ժ · 20 ։ ա Կոր · ե · 4 ։ Գղ · բ · 10 ։
է ա Կոր · թ · 2 ։
ը Փիլ · բ · 7 , 8 ։ ա Պետ · գ · 18 ։
ր Հռով · գ · 4 ։
ֆ Տես գղ · ժ · 3 , 4 ։
է ա Կոր · ժա · 28 ։
Լ Հռով · բ · 10 ։ Գաղ · դ · 19 ։
է ա Կոր · թ · 27 ։

7 տի գիտնաք թէ մենք խոտելի չենք ։ Եւ կը խընդ-
րեմ Աստուծմէ որ դուք մէկ չարութիւն մը չը-
նէք · չէ՛ թէ որ մենք ընտիր երևինք , հապա որ
դուք բարին գործէք ԺԹէև մենք իբրև խոտելի ըլ-
8 լանք ։ Ինչու որ ճշմարտութեան դէմ կարողու-
թիւն մը չունինք , հապա ճշմարտութեան համար ։
9 Ուրախ ենք՝ Կերբոր մենք կը տկարանանք , ու
դուք զօրաւոր կ՚ըլլաք , Հև մենք ալ ատ ձեր հաս-
10 տատութեանը համար կ՚աղօթենք ։ Ծ Ուստի ա-
կը գրեմ ձեզի հեռուէն , որ չըլլայ թէ երբոր գամ՝
Ղսաստկութեամբ վարուիմ ճան իշխանութեանը
համեմատ , որ Տէրը ինծի տուաւ շինելու՝ ու չէ՛
թէ քակելու համար ։
11 Այսուհետև ե՛ղբայրներ՝ ո՛ղջ եղիք , հաստատ
կեցէք , միսիթարուեցէ՛ք , Մ միաբան եղիք , խա-
զաղութի՛ւն ըրէք · Յև սիրոյ ու խաղաղութեան
12 Աստուածը ձեր հետը պիտի ըլլայ ։ ՆԲարև՛
տուէք իրարու սուրբ համբուրով · բարև կ՚ընեն
13 ձեզի բոլոր սուրբերը ։ ՀՏէր Յիսուս Քրիստոսի
շնորհքը՝ և Աստուծոյ սէրը՝ Ոու Հոգւոյն Սրբոյ
հաղորդութիւնը ձեր ամենուն հետը ըլլայ · ամէն ։

ԺԳլ · զ · 9 ։
Կ ա Կոր · գ · 10 ։ Գլ · ժա · 30 ։ ժբ · 5 , 9 , 10 ։
Հ ա Թես · գ · 10 ։
Յ ա Կոր · գ · 21 ։ Գլ · բ · 3 ։ ժ · 2 ։ ժբ · 20 , 21 ։
Ղ Տիտ · ա · 13 ։
Ճ Գլ · ժ · 8 ։
Մ Հռով · ժբ · 16 , 18 ։ ժե · 5 ։ ա Կոր · ա · 10 ։ Փիլ · բ · 2 ։ գ · 16 ։ ա Պետ · գ · 8 ։
Յ Հռով · ժե · 33 ։
Ն Հռով · ժզ · 16 ։ ա Կոր · ժզ · 20 ։ ա Թես · ե · 26 ։ ա Պետ · ե · 14 ։
Չ Հռով · ժզ · 24 ։
Ո Փիլ · բ · 1 ։

ԹՈՒՂԹ
ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ
ԱՌ ԳԱՂԱՏԱՑԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ա

6 Առաքեալը կը զարմանայ որ Գաղատացիք այնքան շուտով
թող տուին զինքը , ու իր քարոզած աւետարանը , 8 և կը
նզովէ ան մարդիկը որ իր քարոզած աւետարանէն զատ՝ ուրիշ
աւետարան մը կը քարոզեն · 11 կը ցուցընէ թէ ինքը չէ՛ թէ
մարդոցմէ , այլ Աստուծմէ սորված է աւետարանը · 14 թէ
ինքը ի՛նչ էր իր կոչումէն առաջ , 17 և թէ ի՛նչ ըրաւ անմի-
ջապէս ետքը ։

1 Պօղոս առաքեալ Եղած՝ Ա չէ՛ թէ մարդոցմէ , ու
չէ՛ թէ մարդու ձեռքով , Բ հապա Յիսուս
Քրիստոսի ձեռքովը , և Հօր Աստուծոյ՝ Գ որ զա-
2 նիկայ մեռելներէն յարուց , Դ Եւ բոլոր եղբայրները
որ իմ հետս են՝ Ե Գաղատիոյ եկեղեցիներուդ ·
3 Զ Շնորհք և խաղաղութիւն ձեզի Հօր Աստուծմէ
4 ու մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսէն · Է Ան որ իր ան-
ձը տուաւ մեր մեղքերուն համար , Ը որ մեզ փրկէ
հիմակուան չար աշխարհէն՝ Աստուծոյ ու մեր Հօրը
5 կամացը համեմատ · Որուն փառք յաւիտեանս
յաւիտենից · ամէն ։
6 Կը զարմանամ որ այդպէս շուտով ուրիշ աւե-
տարանի կը փոխուիք Թ անկէ՝ որ ձեզ Քրիստոսի
7 շնորհացը կանչեց · Ժ Որ չկայ ուրիշ աւետարան ·

Ա Հմր 11 , 12 ։
Բ Գոր · թ · 7 ։ իբ · 10 , 15 , 21 ։ իզ · 16 ։ Տիտ · ա · 3 ։
Գ Գոր · բ · 24 ։
Դ Փիլ · բ · 22 ։ գ · 22 ։
Է ա Կոր · ժզ · 1 ։
Զ Հռով · ա · 7 ։ ա Կոր · ա · 3 ։ բ Կոր · ա · 2 ։ Եփե · ա · 2 ։ Փիլ · ա · 2 ։ Կող · ա · 3 ։ ա Թես · ա · 2 ։ բ Թես · բ · 2 ։ բ Յօհ · 3 ։
Ե Մատ · ի · 28 ։ Հռով · գ · 25 ։ Գլ · բ · 20 ։ Տիտ · բ · 14 ։
Ը Տե՛ս Ես · կե · 17 ։ Յօհ · ժե · 19 ։ ժէ · 14 ։ Երբ · բ · 5 ։ զ · 5 ։ ա Յօհ · ե · 19 ։
Թ Գլ · ե · 8 ։
Ժ բ Կոր · ժա · 4 ։

ԻՄիայն թէ կան ոմանք՝ որ ձեզ կը խռովեցընեն ,
ու կ'ուզեն Քրիստոսի աւետարանը խանգարել ։
8 ԼԲայց թէ որ մենք՝ կամ երկինքէն հրեշտակ մը
գայ աւետարանէ ձեզի անկէ ուրիշ՝ որ մենք աւե-
9 տարանեցինք ձեզի , նզովեա՛լ ըլլայ ։ Ինչպէս որ
առաջ ըսինք , հիմա ալ նորէն կ'ըսեմ . Ի Թէ որ
մէկը ձեր ընդունածէն ուրիշ աւետարան քարոզե-
10 լու ըլլայ ձեզի , նզովեա՛լ ըլլայ ։ Ծ Քանզի հիմա
Ի մարդիկնե՞րը կը հաճեցընեմ՝ թէ զԱստուած .
Հ կամ մարդո՞ց հաճելի ըլլալ կը փնտռեմ . ինչու
որ եթէ ես տակաւին մարդոց հաճելի ըլլայի , ալ
Քրիստոսի ծառայ չէի ըլլար ։
11 Ձ Կը ծանուցանեմ ձեզի ե՛ղբայրներ ան աւետա-
րանը՝ որ ինծմէ քարոզուեցաւ , թէ անիկայ մար-
12 դու բան չէ ։ Ղ Որովհետև ես ալ մարդէ չառի ա-
նիկայ , և մէկէ մը ալ չսորվեցայ , Ճ հապա Յիսուս
13 Քրիստոսի յայտնութենէն ։ Վ ասն զի լսած էք
դուք իմ առջի ժամանակի վարմունքս Հրէութեան
մէջ , Մ ինտո՛ր չափէ դուրս կը հալածէի Աստու-
14 ծոյ եկեղեցին՝ Յ ու կը կործանէի զանիկայ . Եւ իմ
Ն հայրենի աւանդութիւններուս Չ խիստ նախան-
ձաւոր ըլլալով՝ իմ ազգիս մէջ եղած շատ հասա-
կակիցներէս աւելի յառաջադէմ էի Հրէութեան
15 մէջ ։ Բայց երբոր ուզեց Աստուած՝ (Ո որ որոշեց
զիս իմ մօրս որովայնէն , և իր շնորհքովը զիս կան-

Ի Գոր . ժե . 1 , 24 ։ Բ Կոր . բ . 17 ։ ժա . 13 ։ Գլ . ե . 10 , 12 ։
Լ ա Կոր . ժզ . 22 ։
Ի բ Օր . դ . 2 ։ ժբ . 32 ։ Առակ . լ . 6 ։ Յայտ . իբ . 18 ։
Ծ ա Թես . բ . 4 ։
Կ ա Թագ . իդ . 7 ։ Մատ . իը . 14 ։ ա Յօհ . գ . 9 ։
Հ ա Թես . բ . 4 ։ Յակ . դ . 4 ։
Ձ ա Կոր . ժե . 1 ։
Ղ ա Կոր . ժե . 1 , 3 ։ Հմր 1 ։
Ճ Եփե . դ . 3 ։
Մ Գոր . թ . 1 ։ իբ . 4 ։ իզ . 11 ։ ա Տիմ . ա . 13 ։
Յ Գոր . ը . 3 ։
Ն Երեմ . թ . 14 ։ Մատ . ժե . 2 ։ Մար . է . 5 ։
Չ Գոր . իբ . 3 ։ իզ . 9 ։ Փիլ . գ . 6 ։
Ս Ես . խթ . 1 , 5 ։ Երեմ . ա . 5 ։ Գոր . թ . 15 ։ ժգ . 2 ։ իբ . 14 , 15 ։ Հռով . ա . 1 ։

16 չեց ,) Չ * Ինծի իր Որդին յայտնել , Ղ որ զանի-
կայ հեթանոսաց մէջ քարոզեմ , մէկէն 'ի մէկ
17 բան մը չիմացուցի Ջ մարմինին ու արիւնին , Ո՛չ
ալ Երուսաղէմ ելայ՝ ինծմէ առաջ առաքեալ ե-
ղողներուն քովը , հապա Արաբիա գացի , ու նորէն
18 Դամասկոս դարձայ . Ետքը իրեք տարիէն ետև
Ն Երուսաղէմ ելայ՝ Պետրոսը տեսնելու , և տասնու-
19 հինգ օր անոր քովը կեցայ . Սակայն Ո առաքեալ-
ներէն ուրիշ մէկը չտեսայ , Չ բայց միայն Յակոբոս՝
20 Տէրոջը եղբայրը ։ Բայց աս որ կը գրեմ ձեզի՝
Տ ահա՛ Աստուծոյ առջևը կը հաստատեմ , որ սուտ
21 չեմ զրուցեր ։ Բ Ընկէ ետքը եկայ Սիւրիայի ու
22 Կիլիկիայի կողմերը ։ Յ Եւ զիս դէմ առ դէմ
չէին ճանչնար ան եկեղեցիները՝ Ն որ Հրէաս-
23 տանի մէջ էին Քրիստոսով ։ Միայն թէ անոնք
լսած էին թէ , Ան որ ատենօք մեզ կը հալածէր ,
հիմա ինքը ան հաւատքը կը քարոզէ՝ որ ատեն մը
24 կը կործանէր . Ու ինծմով զԱստուած կը փառա-
ւորէին ։

ԳԼ . Բ

1 Առաքեալը կը ծանուցանէ թէ երբ ինքը վերստին Երուսա-
ղէմ ելաւ՝ և ի՛նչ նպատակով , 3 թէ Տիտոս չթլփատուե-
ցաւ , 11 թէ ինքը Պետրոսին դէմ կեցաւ , պատճառը անոր
իմացընելով 14 թէ ինչո՛ւ ինքը և ուրիշ Հրէաները Քրիս-
տոսի կը հաւատան՝ որ հաւատքով արդարանան , և չէ թէ
գործքով . 20 կը հաստատէ թէ մեղքի մէջ պիտի չմնան
անոնք՝ որ այսպէս արդարացած են ։

1 Ետքը տասնուչորս տարիէն ետև Ն նորէն Երուսա-
ղէմ ելայ Բառնաբասին հետ՝ Տիտոսն ալ մէկ-
2 տեղ առնելով ։ Ու ելայ յայտնութիւնով , Բ և

Չ բ Կոր . դ . 6 ։
* Կամ Ինծմով
Ղ Գոր . թ . 15 ։ իբ . 21 ։ իզ . 17 , 18 ։ Հռով . ժա . 13 ։ Եփե . գ . 8 ։
Ջ Մատ . ժզ . 17 ։ ա Կոր . ժե . 50 ։ Եփե . զ . 12 ։
Ո Գոր . թ . 26 ։
Ս ա Կոր . թ . 5 ։
Վ Մատ . ժգ . 55 ։ Մար . զ . 3 ։
Տ Հռով . թ . 1 ։
Ր Գոր . թ . 30 ։
Ց ա Թես . բ . 14 ։
Ւ Հռով . ժզ . 7 ։
Ա Գոր . ժե . 2 ։
Բ Գոր . ժե . 12 ։

անոնց իմացուցի ան աւետարանը՝ որ հեթանոս-
ներուն մէջ կը քարոզեմ, բայց առանձին անոնց՝
որ երևելիներ էին, ԳՈՐ չըլլայ թէ պարապ տեղը
3 վազեմ կամ վազած ըլլամ։ Բայց չէ՛ թէ իմ
հետս եղող Տիտոսն ալ՝ որ Յոյն էր, պարտաւո-
4 րեցաւ թլփատուիլ. ԴԱ Մանաւանդ ներս սկրդուող
սուտ եղբայրներուն համար՝ որոնք սահելով ներս
մտան ԵՎ Քրիստոս Յիսուսով մեր ունեցած ազա-
տութիւնը լրտեսելու համար, ԶՈՐ մեզ ծառայե-
5 ցընեն. Որ անոնց քիչ մը ատեն անգամ մտիկ
չըրինք ընազանդելու, ԷՈՐ աւետարանին ճշմար-
6 տութիւնը հաստատուն մնայ ձեր մէջը։ ԸԲայց
անոնք որ կը կարծուէին բան մը ըլլալ, որոնք
ինչ որ էին՝ ան իմ հոգս չէ՛. ԹԱստուած մար-
դոց աչառութիւն չըներ. ԺՎասն զի անանկ
կարծուածները բան մը չիմացուցին ինծի։
7 Հապա անոր հակառակը՝ ԻԵրբոր տեսան որ անթըլ-
փատներուն աւետարանը ԼԻնծի յանձնուած
է, ինչպէս Պետրոսին ալ թլփատուածնե-
8 րունը. (Վասն զի ան որ Պետրոսին յաջողեց
թլփատուածներուն առաքելութիւն ընելու, ԻՆ-
9 ծի ալ ԺՅԱՋՈՂԵՑ հեթանոսներունը.) ԼՈՒ
երբոր ինծի տրուած շնորհքը գիտցան Յակոբոս
ու Կեփաս և Յովհաննէս՝ ՀՈՐՈՆՔ սիւներ սեպուած
էին, աջ ձեռքերնին տուին ինծի ու Բառնաբասին

ԳԻ Փիլ. բ. 16։ ա Թես. դ. 5։
ԴԳոր. ժե. 1, 24։ բ Կոր. ժա. 26։
ԵԳլ. գ. 25։ ե. 1, 13։
ԶԲ Կոր. ժա. 20։ Գլ. գ. 3, 9։
ԷՀմր 14։ Գլ. գ. 1։ դ. 16։
ԸԳլ. զ. 3։
ԹԳոր. ժ. 34։ Հռով. բ. 11։
ԺԲ Կոր. ժբ. 11։
ԻԳոր. ժգ. 46։ Հռով. ա. 5։ ժա. 13։ ա Տիմ. բ. 7։ բ Տիմ. ա. 11։
ԼԱ Թես. բ. 4։
ԽԳոր. թ. 15։ ժգ. 2։ իբ. 21։ իզ. 17, 18։ ա Կոր. ժե. 10։ Գլ. ա. 16։ Կող. ա. 29։
ԾԳլ. գ. 5։
ԿՀռով. ա. 5։ ժբ. 3, 6։ ժե. 15։ ա Կոր. ժե. 10։ Եփե. գ. 8։
ՀՄատ. ժզ. 18։ Եփե. բ. 20։ Յայտ. իա. 14։

՚ի նշան հաղորդակցութեան, որ մենք հեթանոսնե-
րուն մէջը ԵՐԹԱՆՔ, ու անոնք՝ թլփատուածներուն.
10 Միայն թէ կը կամէին որ աղքատները յիշենք. ՅՈՐ
11 ես ալ յօժարեցայ ան բանը ընելու։ ԶԲայց երբ-
որ Կեփասը Անտիոք եկաւ, ես անոր դէմ կեցայ.
12 որովհետև ինքը մեղադրուելու էր։ Ինչու որ
դեռ Յակոբոսին քովէն մէկ քանի հոգի չեկած,
ՃԻնքը հեթանոսներուն հետ անխտրաբար կ՚ուտէր.
բայց երբոր եկան՝ մէկդի կը քաշուէր, ու ինքզին-
քը կը զատէր, վախնալով անոնցմէ՝ որ թլփա-
13 տուածներէն էին։ Եւ անոր հետ կեղծաւորեցան
մէկալ Հրէաներն ալ, անանկ որ Բառնաբասն
14 ալ անոնց կեղծաւորութեանը ծռեցաւ։ Բայց ես
երբոր տեսայ ՄՈՐ աւետարանին ճշմարտութեանը
մէջ շիտակ չեն քալեր, ՅԱմենուն առջին Կեփասին
զրուցեցի, ՆԵթէ դուն որ Հրէայ ես, հեթանոսի
պէս՝ ու չէ՛ թէ Հրէայի պէս կ՚ապրիս, ԻՆչպէս
հեթանոսները կը ստիպես Հրէայի պէս վարուե-
15 լու։ ՆՄենք որ բուն Հրէայ ենք, ՈԵ չէ՛ թէ
16 հեթանոսներէն մեղաւորներ, ՆԱս գիտնալով՝ որ
մարդ օրէնքին գործքերէն չկրնար արդարանալ,
ՊՀապա Յիսուս Քրիստոսի հաւատքէն, մենք ալ
Քրիստոս Յիսուսի հաւատացինք՝ որ արդարա-
նանք Քրիստոսի հաւատքէն, և չէ՛ թէ օրէնքին
գործքերէն, ՋՈՐՈՎՀետև օրէնքին գործքերէն մէկ
17 մարմին մը պիտի չարդարանայ։ Իսկ եթէ մենք՝
որ կ՚ուզենք Քրիստոսով արդարանալ, ՌՄեղա-
ւոր գտնուինք, ուրեմն Քրիստոս մեղաց պաշտօ-

ՅԳոր. ժա. 30։ իդ. 17։ Հռով. ժե. 25։ ա Կոր. ժզ. 1։ բ Կոր. ը. թ։
ՂԳոր. ժե. 35։
ՃԳոր. ժ. 28։ ժա. 3։
ՄՀմր 5։
ՅԱ Տիմ. ե. 20։
ՆԳոր. ժ. 28։ ժա. 3։
ՇԳոր. ժե. 10, 11։
ՈՄատ. թ. 11։ Եփե. բ. 3, 12։
ՉԳոր. ժգ. 38, 39։
ՊՀռով. ա. 17։ դ. 22, 28։ ը. 3։ Գլ. գ. 24։ Եբր. է. 18, 19։
ՋՍաղ. ճխդ. 2։ Հռով. դ. 20։ Գլ. գ. 11։
ՌԱ Յօհ. գ. 8, 9։

18 Նեռի՛ եղաւ • քաւ լեցի : Վասնզի թէ որ ես իմ
քակած բաներս նորէն կը շինեմ , իմ անձս յան-
19 ցաւոր կը ցուցընեմ : ⁼Ինչու որ ես օրէնքով
Մեռայ օրէնքին , ⁼որ Աստուծոյ կենդանի ըլլամ :
20 ⁼Քրիստոսի հետ խաչը ելայ • Ապայ կենդանի եմ ,
չէ թէ ես՝ հապա Քրիստոս կենդանի է իմ մէջս •
բայց ես որ հիմա մարմինովս կ'ապրիմ՝ ⁼Աստուծոյ
Որդւոյն հաւատքովը կ'ապրիմ , ⁼ան որ զիս սի-
21 րեց , ու իր անձը ինծի համար մատնեց : Ես Աս-
տուծոյ շնորհքը չեմ անարգեր ⁼ինչու որ եթէ
արդարութիւնը օրէնքէն էր , ուրեմն Քրիստոս
պարապ տեղը մեռաւ :

ԳԼ • Գ

1 Կը հարցընէ թէ ինչ պատճառով հաւատքը կը թողուն և
օրէնքին կը դառնան • 6 կը ցուցընէ թէ անոնք որ կը հաւա-
տան՝ կ'արդարանան , 9 և կ'օրհնուին Աբրահամին հետ • 10
ու շատ փաստերով կը հաստատէ ասիկայ :

1 Ո՛վ անմիտ Գաղատացիք՝ ⁼ո՛վ ձեզ հրապու-
րեց * • որ ձեր աչքերուն առջևը Յիսուս Քրիս-
2 տոս ձեր մէջը խաչը ելած նկարագրուեցաւ : Ա-
սիկայ միայն կ'ուզեմ ձեզմէ սորվիլ • ⁼Օրէնքի՞ն
գործքերովը դուք Հոգին առիք՝ ⁼թէ հաւատքին
3 լսելովը : Այդչափ անմի՞տ էք • ⁼Հոգիով սկսե-
4 ցիք , ⁼ու հիմա մարմի՞նով կը վերջանաք : Ա՞յն-
չափ դիպուածները պարապ տեղը ձեր վրայէն

= Հռով • ը • 2 :
Հ Հռով • զ • 14 ; է • 4 , 6 ;
= Հռով • զ • 11 ; բ Կոր • ե • 15 ; ա Թես • ե • 10 ; Եբր • թ • 14 ; ա Պետ • գ • 2 ;
ր Հռով • զ • 6 ; Գլ • ե • 24 ; զ • 14 ;
ց բ Կոր • ե • 15 ; ա Թես • ե • 10 ; ա Պետ • գ • 2 ;
= Գլ • ա • 4 ; Եփ • ե • 2 ; Տիտ • բ • 14 ;
ւ Գլ • գ • 21 ; Եբր • է • 11 ; Ցեն Հռով • ժա • 6 ; Գլ • ե • 4 ;
— Գլ • ե • 7 ;
* Ո՞ՀԱՅ Լ՚ԱՒԼՅԵՆԷՆ ճշմարտութեանը չհնազանդելու •
ը բ Գոր • բ • 38 ; ը • 15 ; ժ • 47 ; ժե • 8 ; Հմր 14 ; Եփ • ա • 13 ; Եբր • զ • 4 ;
թ Հռով • ժ • 16 , 17 ;
ժ Գլ • դ • 9 ;
ի Եբր • է • 16 ; թ • 10 ;
ղ Եբր • ժ • 35 , 36 ; ր Ցօհ • 8 ;

5 անցան , (Թէ որ պարապ ըլլայ ալ :) ⁼Ուստի
ան որ ձեզի Հոգին բաշխեց , և ձեր մէջը զօրու-
թիւնները գործեց , օրէնքի՞ն գործքերովն էր՝ թէ
6 հաւատքին լսելովը : ⁼Ինչպէս որ Աբրահամ Աս-
տուծոյ հաւատաց , ու անոր արդարութիւն սե-
7 պուեցաւ : Ուրեմն գիտցէ՛ք՝ թէ ⁼անոնք որ հա-
8 ւատքէն են , անոնք են Աբրահամին որդիքը : ⁼Ու
գիրքը՝ առաջուց գիտնալով թէ Աստուած հեթա-
նոսները հաւատքով կ'արդարացընէ , առաջուց
աւետիս տուաւ Աբրահամին թէ , ⁼Ձեզմով պիտի
9 օրհնուին բոլոր ազգերը : Ուստի անոնք որ հաւատ-
քէն են՝ կ'օրհնուին հաւատացեալ Աբրահամին հետ :
10 Վասն զի անոնք որ օրէնքին գործքերէն են , անէծ-
քի տակ են • ինչու որ գրուած է թէ՝ ⁼Անիծեալ
ըլլայ ամէն մարդ՝ որ օրէնքին գիրքը ամէն գրուած-
11 ներուն մէջ չկենայ՝ որ զանոնք կատարէ : ⁼Ու
թէ օրէնքով մէկը չկրնար արդարանալ Աստուծոյ
առջևը , ան յայտնի է • քանզի ⁼Արդարը հաւատ-
12 քէն պիտի ապրի : Ապայ օրէնքը հաւատքէն չէ •
⁼Հապա Ան որ կը կատարէ ան բաներըը՝ անոնցմով
13 պիտի ապրի : ⁼Քրիստոս մեզ ծախու առաւ
օրէնքին անէծքէն՝ ինքը մեզի համար անէծք ըլլա-
լով • (ինչու որ գրուած է թէ՝ Անիծեալ է ան
14 ամէնը՝ որ փայտէ կը կախուի •) ⁼Որ Աբրահամին
օրհնութիւնը հեթանոսներուն վրայ ըլլայ Քրիստոս

⁼ բ Կոր • գ • 8 ;
ը Ծն • ժե • 6 ; Հռով • դ • 3 , 9 , 21 , 22 ; Ցակ • բ • 23 ;
ր Ցօհ • ը • 39 ; Հռով • դ • 11 , 12 , 16 ;
ժ Ցեն Հռով • թ • 17 ; Հմր 22 ;
ի Ծն • ժբ • 3 ; ժը • 18 ; իբ • 18 ; Գոր • գ • 25 ;
Լ բ Օր • իէ • 26 ; Երեմ. ժա • 3 ;
Խ Գլ • բ • 16 ;
ծ Ամբ • բ • 4 ; Հռով • ա • 17 ; Եբր • ժ • 38 ;
կ Հռով • դ • 4 , 5 ; ժ • 5 , 6 ; ժա • 6 ;
հ Ղև • ժբ • 5 ; Նէեմ. թ • 29 ; Եզեկ • ի • 11 ; Հռով • ժ • 5 ;
յ Հռով • ը • 3 ; բ Կոր • ե • 21 ; Գլ • գ • 5 ;
ղ բ Օր • իա • 23 ;
ճ Հռով • գ • 9 , 16 ;

Յիսուսով. ՚ որ մենք ալ Հոգւոյն խոստմունքը
15 առնենք հաւատքով։ Մարդու սովորութեան պէս
կը զրուցեմ՝ եղբայրներ. ՚ իրաւ որ մարդու մը
հաստատած կտակը մէկը չխափաներ, ո՛չ ալ
16 անոր վրայ ուրիշ պատուէր մը կ՚աւելցընէ։ ՚Արդ՝
խոստմունքները Աբրահամին ու անոր սերունդին
եղան. չըսեր, Եւ ֆու սերունդներուդ՝ որպէս թէ
շատերու համար, հապա որպէս թէ մէկու մը հա-
մար, Եւ քու սերունդիդ, ՚ որ ան Քրիստոսն է։
17 Բայց ասս կը զրուցեմ. ան կտակը՝ որ առաջուց
Աստուծմէ հաստատուեցաւ Քրիստոսով, ՚՚ օրէնքը
չորս հարիւր երսուն տարիէն ետև որ դրուեցաւ,
՚ չկրնար խախտել՝ խոստմունքը խափանելու հա-
18 մար։ ՚Վասն զի թէ որ ժառանգութիւնը օրէն-
քէն կ՚ըլլայ, ՚ ուրեմն ալ խոստմունքէն չէ. բայց
Աբրահամին խոստմունքով շնորհեց Աստուած։
19 Հապա ինչո՞ւ համար է օրէնքը. ՚՚ յանցանաց
համար վրայ աւելցաւ, (՚՚ մինչև որ գայ ան սե-
րունդը՝ որուն որ խոստացուեր էր,) Հրեշտակնե-
20 րով տրուած՝ ՚՚ միջնորդի մը ձեռքով։ Բայց
միջնորդը մէկու մը միջնորդ չէ. ՚՚ սակայն Ա-
21 ստուած մէկ է։ Ուրեմն օրէնքը հակառա՞կ բան մը
է Աստուծոյ խոստմունքներուն. քա՛ւ լիցի. ՚՚ քան-
զի թէ որ տրուած ըլլար անանկ օրէնք մը՝ որ կա-
րող ըլլար կենդանի ընելու, ան ատենը իրաւցընէ

՚ Ես. լբ. 15։ խդ. 3։ Երեմ. լա. 33։ լբ. 40։ Եզեկ. ժա. 19։ լզ. 27։ Յովել. բ. 28, 29։ Զաք. ժբ. 10։ Յօհ. է. 39։ Գոր. բ. 33։
՚ Եբր. Թ. 17։
՚ Ծն. ժբ. 3, 7։ ժէ. 7։ Հմր 8։
՚ ա Կոր. ժբ. 12։
՚ Ել. ժբ. 40, 41։
՚ Հռով. դ. 13, 14։ Հմր 21։
՚ Հռով. ը. 17։
՚ Հռով. դ. 14։
՚՚ Յօհ. ժե. 22։ Հռով. դ. 15։ ե. 20։ է. 8, 13։ ա Տիմ. ա. 9։
՚՚ Հմր 18։
՚ Գոր. է. 53։ Եբր. բ. 2։
՚՚ Ել. ի. 19, 21, 22։ բ Օր. ե. 5, 22, 23, 27, 31։ Յօհ. ա. 17։ Գոր. է. 38։ ա Տիմ. բ. 5։
՚ Հռով. դ. 29, 30։
՚ Գլ. բ. 21։

22 արդարութիւնը օրէնքէն կ՚ըլլար։ ՚՚ Բայց գիրքը
՚՚ ամէնը մեղքի տակ գոցեց, ՚՚ որ խոստմունքը Յի-
սուս Քրիստոսի հաւատքովը տրուի հաւատա-
23 ցեալներուն։ Բայց քանի որ հաւատքը չէր եկած,
օրէնքին տակը գոցուած կը պահուէինք, ապասելով
24 ան հաւատքին՝ որ պիտի յայտնուէր։ ՚՚ Ուրեմն
օրէնքը մեր դաստիարակը եղաւ՝ մեզ Քրիստոսի
բերելու, ՚՚ որ մենք հաւատքով արդարանանք։
25 Բայց երբոր հաւատքը եկաւ, ալ դաստիարակի
26 տակ չենք։ ՚՚ Ինչու որ ամէնքդ ալ Աստուծոյ
որդիք էք՝ Քրիստոս Յիսուսի վրայ եղած հաւատ-
27 քով։ ՚՚ Քանզի դուք ամէնքդ որ Քրիստոսով
մկրտուեցաք, ՚՚ Քրիստոսը վրանիդ հագած էք.
28 ՚՚ Այսուհետև ո՛չ Հրէայ կայ, ո՛չ ալ Յոյն. ո՛չ
ծառայ կայ, ո՛չ ալ ազատ. ո՛չ արու կայ, ո՛չ
ալ էգ. ՚՚ ինչու որ դուք ամէնքդ ալ մէկ էք Քր-
29 իստոս Յիսուսով։ ՚՚ Հապա թէ որ դուք
Քրիստոսինն էք, ուրեմն Աբրահամին սերունդն
էք, ՚՚ ու խոստմունքին նայելով՝ ժառանգներ։

՚՚ Հմր 8։
՚՚ Հռով. դ. 9, 19, 23։ ժա. 32։
՚՚ Հռով. դ. 11, 12, 16։
՚՚ Մատ. ե. 17։ Հռով. ժ. 4։ Կող. բ. 17։ Եբր. Թ. 9, 10։
՚՚ Գոր. ժգ. 39։ Գլ. բ. 16։
՚՚ Յօհ. ա. 12։ Հռով. ը. 14, 15, 16։ Գլ. դ. 5։ ա Յօհ. գ. 1, 2։
՚՚ Հռով. զ. 3։
՚՚ Հռով. ժգ. 14։
՚՚ Հռով. ժ. 12։ ա Կոր. ժբ. 13։ Գլ. ե. 6։ Կող. դ. 11։
՚՚ Յօհ. ժ. 16։ ժէ. 20, 21։ Եփե. բ. 14, 15, 16։ դ. 4, 15։
՚՚ Ծն. իա. 10, 12։ Հռով. Թ. 7։ Եբր. ժա. 18։
՚՚ Հռով. ը. 17։ Գլ. դ. 7, 28։ Եփե. գ. 6։

ԳԼ. Դ

1 Առաքեալը կը ծանուցանէ թէ մենք օրէնքին տակն էինք
մինչև Քրիստոսի աշխարհ գալը, ճիշդ ինտոր որ ժառանգը
խնամակալներու տակ է մինչև իր չափահաս ըլլալը. 5 բայց
Քրիստոս մեզ ազատեց օրէնքէն. 7 ուստի ալ այսուհետև
օրէնքին ծառաները չենք։ 14 Կը յիշեցընէ անոնց սէրը իր
վրայ, ու իրենը անոնց վրայ, 22 և կը ցուցընէ թէ մենք
Աբրահամու որդիքն ենք ազատ կնիկէն ծնած։

1 Բայց ա՝ կը զրուցեմ, ո՛րչափ ժամանակ որ ժա-
ռանգը տղայ է՝ ծառայէն տարբերութիւն մը
2 չունի, թէև ամենուն տէրն է. Հապա խնա-
մակալներու ու հոգաբարձուներու տակ է՝ մինչև
3 հօրը որոշած ժամանակը։ Ասանկ ալ մենք երբ-
որ տղայ էինք, ¯ աշխարհիս սկզբունքներուն
4 տակը ծառայ եղած էինք։ Բ Բայց երբոր ժա-
մանակը լեցուեցաւ, խրկեց Աստուած իր Որ-
դին՝ ֆ որ կնիկէ մը ֆ եղաւ, Ի ու օրէնքի տակ
5 մտաւ. Ղ Որպէս զի օրէնքի տակ եղողները փրբ-
կէ, Ի որ մենք որդեգրութիւնը ընդունինք։
6 Եւ որովհետև դուք որդիք էք, Ը Աստուած իր
Որդիին Հոգին * ձեր սիրտերուն մէջը խրկեց, որ
7 կ՚աղաղակէ Աբբայ Հայր։ Ուստի ալ ծառայ չես,
հապա որդի. Բ և թէ որ որդի, ալ Աստուծոյ
8 ժառանգը Քրիստոսով։ Ժ Բայց ան ատենը որ
չէիք գիտեր զԱստուած, Ի կը ծառայէիք անոնց՝
9 որոնք 'ի բնէ աստուածներ չէին։ Լ Սակայն հիմա
որ ճանչցաք զԱստուած՝ մանաւանդ որ դուք Ա-
ստուծմէ ճանչցուեցաք, Ի ինտո՞ր նորէն կը դառնաք
Ժ ան տկար ու չքաւոր սկզբունքներուն, որոնց նո-
10 րէն կ՚ուզէք ծառայութիւն ընել։ Ի Օրերը կը

¯ Հմր 9։ Գլ. գ. 23։ ե. 1։ Կող. բ. 8, 20։ Երբ. թ. 10։
Բ Ծն. խթ. 10։ Դան. թ. 24։ Մաթ. ա. 15։ Եփե. ա. 10։
Գ Ծն. գ. 15։ Ես. է. 14։ Միք. ե. 3։ Մատ. ա. 23։ Ղու. ա. 31։ բ. 7։
Դ Յօհ. ա. 14։ Հռով. ա. 3։ Փիլ. բ. 7։ Երբ. բ. 14։
Ի Մատ. ե. 17։ Ղու. բ. 27։
Ղ Մատ. ի. 28։ Գլ. գ. 13։ Տիտ. բ. 14։ Երբ. թ. 12։ Եփե. ա. 7։ ա Պետ. ա. 18, 19։
Ի Յօհ. ա. 12։ Գլ. գ. 26։ Եփե. ա. 5։
Ը Հռով. ե. 5։ ը. 15։
* Ո՛մանք՝ մեր
Բ Հռով. ը. 16, 17։ Գլ. գ. 3, 29։
Ժ Եփե. բ. 12։ ա Թես. գ. 5։
Ի Հռով. ա. 25։ ա Կոր. ժբ. 2։ Եփե. բ. 11, 12։ ա Թես. ա. 9։
Լ ա Կոր. ը. 3։ ժգ. 12։ բ Տիմ. բ. 19։
Ի Գլ. գ. 3։ Կող. բ. 20։
Ժ Հռով. ը. 3։ Երբ. է. 18։
Ի Հռով. ժգ. 5։ Կող. բ. 16։

զանազանէք, ու ամիսները, և ժամանակները ու
11 տարիները։ Կը վախնամ ձեզմէ, ՀՈՐ գուցէ պա-
րապ տեղը ձեր վրայ աշխատած ըլլամ։
12 Ինծի պէ՛ս եղիք. ինչու որ ես ալ ձեզի պէս Էի.
Եղբայրներ՝ ձեզի կ՚աղաչեմ. Ծ դուք ինծի վնաս մը
13 հասուցած չէք։ Գիտէք դուք՝ Ղ որ մարմնոյս տկա-
րութեամբը ձեզի ճառջի անգամ աւետարանը քա-
րոզեցի. և իմ մարմինիս վրայ կրած փորձութիւնս
14 Չանարգեցիք ու չարհամարհեցիք. Մ հապա Ա-
ստուծոյ հրեշտակի մը պէս զիս ընդունեցիք՝ Յ Քրիս-
15 տոս Յիսուսի պէս։ Ուրեմն ո՞ւր է ան ձեր երանու-
թիւնը. քանզի ես կը վկայեմ ձեզի, որ եթէ կա-
րելի էր՝ ձեր աչքերը պիտի հանէիք ու ինծի տա-
16 յիք։ Ուստի ձեր թշնամի՞ն եղայ Ն ձեզի ճշմարիտը
17 խօսելուս համար։ Չ Չեզ նախանձի կը գրգռեն
անոնք՝ չէ՛ թէ բարիին, և կուզեն * ձեզ արգիլել,
18 որ իրենց նախանձաւոր ըլլաք։ Սակայն աղէկ է
ամէն ատեն բարիին նախանձաւոր ըլլալ, ու չէ՛
19 թէ միայն երբոր ձեր մէջը ըլլամ։ Ո՞Ի՛մ որդեակ-
ներս՝ որ ձեզմով նորէն տղաբերքի ցաւ կը քաշեմ,
20 մինչև որ Քրիստոս ձեր մէջը ձևակերպի։ Կ՚ուզէի
հիմա ձեր մէջը ներկայ ըլլալ, ու փոխել իմ ձայնս.
ինչու որ ես ձեր վրայով տարակուսած եմ։
21 Ըսէ՛ք ինծի, դուք որ օրէնքին տակը կ՚ուզէք
22 ըլլալ, օրէնքը չէ՞ք լսեր։ Վասն զի գրուած է
թէ՝ Աբրահամ երկու որդի ունէր. Չ մէկը՝ աղա-
23 խինէն, Ղ ու մէկալը՝ ազատ կնիկէն։ Բայց ան որ

Հ Գլ. բ. 2։ ե. 2, 4։ ա Թես. գ. 5։
Յ բ Կոր. բ. 5։
Ղ ա Կոր. բ. 3։ բ Կոր. ժա. 30։ ժբ. 7, 9։
Ճ Գլ. ա. 6։
Մ բ Թագ. ժթ. 27։ Մաղ. բ. 7։ Տես Զաք. ժբ. 8։
Յ Մատ. ժ. 40։ Ղու. ժ. 16։ Յօհ. ժգ. 20։ ա Թես. բ. 13։
Ն Գլ. բ. 5, 14։
Չ Հռով. ժ. 2։
* Ո՛մանք՝ մեզ
Ո ա Կոր. գ. 15։ Փիլիմ. 10։ Յակ. ա. 18։
Չ Ծն. ժզ. 15։
Պ Ծն. իա. 2։

աղախինէն էր՝ Էմարմնոյ կողմանէ ծնած էր , — իսկ
24 ան որ ազատ կնիկէն՝ խոստմունքին համեմատ . Ըր
աս բաները այլաբանօրէն կը մեկնուին . ինչու որ
աստնք են երկու կտակարանները , մէկը՝ — Սինայ
լեռնէն՝ որ ծառայութեան համար կը ծնանի , որ է
25 Հագար . Ինչու որ Հագարը Ըրաբիայի մէջ
Սինայ լեռն է , և կը համեմատի հիմակուան Ե-
րուսաղէմին՝ որ իր զաւակներովը մէկտեղ կը ծա-
26 ռայէ : Է Նայց վերի Երուսաղէմը ազատ է , որ
27 մեր *ամենուն մայրն է : Ինչու որ գրուած է ,
— Ո՛վ չծնանող ամուլ՝ ցնծա . ո՛վ ծննդական ցաւ
չքաշող՝ գոչէ և աղաղակէ . քանզի երեսէ ձգուա-
ծին տղաքները՝ էրիկ ունեցողին զաւակներէն շատ պի-
28 տի ըլլայ : Ուստի մենք ե՛ղբայրներ՝ Ի Հսահակին
29 պէս խոստմունքին որդիներն ենք : Ց Նայց ինչպէս
որ ան ատենը մարմնոյ կողմանէ ծնածը՝ կը հալա-
ծէր զանիկայ որ հոգիին կողմանէ էր , — անանկ ալ
30 հիմա : Ֆ Ակայն գիրքը ի՞նչ կ՚ըսէ . + Դո՛ւրս
հանէ աս աղախինը ու անոր որդին . ° ինչու որ
աղախինին որդին ազատ կնկանը որդւոյն հետ ժա-
31 ռանգութիւն պիտի չառնէ : Ուստի ե՛ղբայրներ՝
մենք աղախինին զաւակները չենք , Ֆ հապա ազա-
տին :

Լ Հռով . թ . 7 , 8 ։
— Ծն . ժբ . 10 , 14 ։ իս . 1 , 2 ։ Եբր . ժա . 11 ։
— բ Օր . լդ . 2 ։
Վ Եփ . բ . 2 ։ Եբր . ժբ . 22 ։ Ցայտ . դ . 12 ։ իս . 2 , 10 ։
* Ո՛նց լսենք ։
տ Եփ . ծդ . 1 ։
բ Գոր . դ . 25 ։ Հռով . թ . 8 ։ Գլ . դ . 29 ։
ց Ծն . իս . 9 ։
— Գլ . ե . 11 ։ զ . 12 ։
Ֆ Գլ . գ . 8 , 22 ։
+ Ծն . իս . 10 , 12 ։
° Ցօհ . բ . 35 ։
Ֆ Ցօհ . բ . 36 ։ Գլ . ե . 1 , 13 ։

ԳԼ . Ե

1 Կը յորդորէ զանոնք հաստատ կենալ իրենց ազատութեանը մէջ , 8 և թլփատութիւնը չպահել , 13 այլ մանաւանդ իրարու վրայ սէր ունենալ , որ օրէնքին բովանդակութիւնն է . 19 կը հաշուէ մարմինին գործքերը , 22 և Հոգիին պտուղները . 25 ու կը յորդորէ գաղատացիները որ Հոգիով քալեն ։

1 Ո՞ւստի ամուր կեցէք — ան ազատութիւնովը՝ որով
Ք՝րիստոս մեզ ազատեց , Ֆ և նորէն ծառայու-
2 թեան լուծի տակ մի՛ մտնէք ։ Ը՛հա ես Պօղոս կը
զրուցեմ ձեզի , Ֆ որ եթէ թլփատուիք , Ք՝րիստոս
3 ձեզի օգուտ մը չըներ ։ Ն՛ւ դարձեալ ամէն թլփա-
տուող մարդու կը վկայեմ , թէ Ֆ պարտական է
4 բոլոր օրէնքը կատարելու ։ Ֆ Խափանած էք դուք
Ք՝րիստոսէն , որ օրէնքով արդարանալ կ՚ուզէք ,
5 շո՛ւ շնորհքէն ինկած էք ։ Ֆ Ինչու որ մենք Հո-
գիով կը սպասենք՝ արդարութեան յոյսին հաւատո-
6 քովը ։ Ը Ա՛ստ ի Ք՝րիստոս Յիսուսի քով ո՛չ
թլփատութիւնը բան մը կընայ , ո՛չ ալ անթլփա-
տութիւնը , Ֆ հապա հաւատքը՝ որ սիրով ՚ի գործ
7 կը դրուի ։ Ժ՚ողուք աղէկ կը վազէիք . Ֆ ո՞վ ձեզ
ետ կեցուց՝ որ ճշմարտութեան չլսազանդիք ։
8 Ը՛ս դրդումը անկէ չէ՝ Ո՛ր ձեզ կանչեց ։
9 Ֆ Ի՛չ մը խմորը բոլոր զանգուածը կը խմորէ ։
10 Ժ Ի՛նայ ես յոյս ունիմ ձեր վրայ Տէրոջմով , որ
ուրիշ ի՛րք բան մը պիտի չհորհիք . Ի և ան
որ ձեզ կը խռովեցընէ , Հ դատապարտութիւն
11 պիտի կրէ՝ ո՛վ որ ըլլայ ։ Ն Ա՛կայն ե՛ղբայրներ՝
թէ որ ես տակաւին թլփատութիւն կը քա-
րոզեմ , Ա՛լ ինչո՞ւ կը հալածուիմ . Ճ ուրեմն
12 խաչին գայթակղութիւնը խափանուած է ։ Յ Ո՛ւ-

— Ցօհ . բ . 32 ։ Հռով . զ . 18 ։ ա Պետ . բ . 16 ։
Բ Գոր . ժե . 10 ։ Գլ . բ . 4 ։ դ . 9 ։
Ֆ Գոր . ժե . 1 ։ Տ՛ես Գոր . ժզ . 3 ։
Ր Գլ . գ . 10 ։
Ի Հռով . թ . 31 , 32 ։ Գլ . բ . 21 ։
Ղ Եբր . ժբ . 15 ։
Ի Հռով . բ . 24 , 25 ։ բ Տիմ . գ . 8 ։
Ը ա Կոր . է . 19 ։ Գլ . դ . 28 ։ զ . 15 ։ Կող . գ . 11 ։
Ր Ա՛մս . ա . 3 ։ Ցակ . բ . 18 , 20 , 22 ։
Ժ ա Կոր . թ . 24 ։
Ի Գլ . գ . 1 ։
Լ Գլ . ա . 6 ։
Խ ա Կոր . և . 6 ։ ժե . 33 ։
Ծ բ Կոր . բ . 3 ։ բ . 22 ։
Կ Գլ . ա . 7 ։
Հ Կոր . ժ . 6 ։
Ձ Գլ . զ . 12 ։
Ղ ա Կոր . ժե . 30 ։ Գլ . դ . 29 ։ զ . 17 ։
Ճ ա Կոր . ա . 23 ։
Յ Ցե՛ս . է . 25 ։ ա Կոր . և . 13 ։ Գլ . ա . 8 , 9 ։

բանի՛ թէ բոլորովին կորուսէին անոնք յ որ ձեզ կը
խառնվոցընեն ։
13 Վ՚սան զի դուք ազատութեան կանչուած էք՝ ե
ղբայրներ . Ն միայն թէ չէք ազատութիւնը մարմ
նոյ ցանկո՚ւթեանց պատճառ չընէյք . Ղ հապա
14 սիրով իրարու ծառայութիւն ըրէք ։ Ո՚նզի որ
բոլոր օրէնքը աս մէկ խօսքիս մէջ կը կատարուի
15 թէ , Ղ՚րու ընկերդ սիրես քու անձիդ պէս ։ Ա՚
պա թէ որ իրար խածնէք և ուտէք , զգո՚յշ կե
16 ցէք՝ որ չըլլայ թէ իրարմէ սպառիք ։ Ա՚յսն թէ
ա՚ն կը գըուցեմ . Ղ Հոգիով գացէք , ու մար
17 մինին ցանկութիւնը պիտի չկատարէք ։ Ի՚նչ
չու որ մարմինը կը ցանկայ Հոգիին հակառակ , ու
Հոգին մարմինին հակառակ . և ասոնք իրարու հա
կառակ են , որ ո՚չըլլայ թէ ինչ որ կ՚ուզէք՝ ան
18 ընէք ։ Ո՚նայց թէ որ Հոգիէն կ՚առաջնորդուիք ,
19 ալ օրէնքին տակը չէք ։ Հ՚ըդ՝ մարմինին գործ
քերը յայտնի են , որ ասոնք են . շնութիւն , պոռ
20 նկութիւն , պղծութիւն , դիւութիւն , կռապաշ
տութիւն , կախարդութիւն , թշնամութիւններ ,
կռիւներ , նախանձներ , բարկութիւններ , հակառա
կութիւններ , երկպառակութիւններ , բաժանում
21 ներ , Հաւ նայուածքներ , մարդասպանութիւններ ,
գինովութիւններ , անառակութիւններ , ու ինչ որ
ասոնց նման են . որ հիմակուց ես ձեզի կը գըուց
ցեմ , ինչպէս առաջուց ալ կը գըուցէի , ո՚որ
ասանկ բաներ գործողները Աստուծոյ արքայու

յ Գոր . ժե . 1 , 2 , 24 ։
ն ա Կոր . բ . 9 ։ ա Պետ . բ . 16 ։
բ Պետ . բ . 19 ։ Ցուդ . 4 ։
ղ ա Կոր . թ . 19 ։ Գլ . գ . 2 ։
ո Մատ . է . 12 ։ Իր . 40 ։
Ցակ . բ . 8 ։
շ Ղև . ժթ . 18 ։ Մատ . իբ .
23 ։ Հռով . ժգ . 8 , 9 ։
ո՚ Հռով . գ . 12 ։ բ . 1 , 4 , 12 ։
ժգ . 14 ։ Հմր 25 ։ ա Պետ .
բ . 11 ։
չ Հռով . է . 23 ։ բ . 6 , 7 ։
ռ Հռով . է . 15 , 19 ։
ս Հռով . գ . 14 ։ բ . 2 ։
վ ա Կոր . գ . 3 ։ Եփս . ե . 3 ։
Կող . գ . 5 ։ Ցակ . գ . 14 , 15 ։
տ ա Կոր . գ . 9 ։ Եփս . ե . 5 ։
Կող . գ . 6 ։ Ցայտ . իբ . 15 ։

22 թիւնը պիտի չժառանգեն ։ բ Նայց Հոգիին
պտուղը աս է . սէր , խնդութիւն , խաղաղու
23 թիւն , երկայնմտութիւն , ց՚աղցրութիւն ,
ռ բարութիւն , ք հաւատարմութիւն , հեզութիւն ,
ժուժկալութիւն . ֆ ասանկ բաներուն դէմ օրէնք
24 չկայ ։ Ն՚ե անոնք որ Ք՚րիստոսինները են՝ ֆ իրենց
մարմինը խաչ հանեցին ընդ՚ունկն կիրքերով ու ցան
25 կութիւններով միասեղ ։ ֆ Ե՚թէ որ Հոգիով
26 կ՚ապրինք , Հոգիին համեմատ քալենք ։ ռ Անա
պարծ չըլլանք՝ միզմիզ գրգռելով , ս իրարու
վրայ նախանձելով ։

Գ՚Լ . Զ

1 Պօղոս կը յորդորէ Գաղատացիները որ հեզութեամբ վա
րուին յանցանքի մէջ գտնուող եղբայրներուն հետ , 2 և
իրարու բեռները վերցընեն . 6 առատաձեռն ըլլան դէպ ՚ի
իրենց վարդապետներուն , 9 և բարի գործելէն ետ չկե
նան . 12 կը ցուցընէ թէ թլփատութիւն քարոզողներուն
միտքը ինչ է . 14 թէ ինքը ուրիշ բանով չպարծենար , բայց
միայն Քրիստոսի խաչովը ։

1 Ա՚ղբայրնե՛ր՝ ռ թէ որ մէկը յանկարծ ինչ և իցէ
յանցանքով բռնուելու ըլլայ , բ դուք որ հոգևոր
էք՝ ֆ անանկը հեզութեան հոգիով ուղղութեան
բերէք . քու անձիդ ալ գըուշութիւն ըրէք ո՚որ
2 չըլլայ թէ փորձութեան մէջ ինկաս ։ բ Իրարու
նեղութիւնները կրեցէ՛ք , Հ՚ու անանկ Ք՚րիստոսի
3 օրէնքը կատարեցէ՛ք ։ բ Վ՚ասզի թէ որ մէկը ինք
զինքը բան մը ըլլալ կը սեպէ՝ Հ՚ու չէ , անիկայ իր

բ Ցօհ . ժե . 2 ։ Եփե . ե . 9 ։
ռ Կող . գ . 12 ։ Ցակ . գ . 17 ։
ս Հռով . ժե . 14 ։
ֆ ա Կոր . ժգ . 7 ։
ք ա Տիմ . ա . 9 ։
օ Հռով . զ . 6 ։ ժգ . 14 ։ Գլ .
բ . 19 ։ ա Պետ . բ . 11 ։
ֆ Հռով . ը . 4 , 5 ։ Հմր 16 ։
ռ Փիլ . բ . 3 ։
ս Հռով . ժգ . 1 ։ ժե . 1 ։
Եբր . ժբ . 13 ։ Ցակ . ե . 19 ։
ֆ ա Կոր . բ . 15 ։ գ . 1 ։
ֆ ա Կոր . գ . 21 ։ բ Թես . գ .
15 ։ բ Տիմ . բ . 25 ։
ք ա Կոր . է . 5 ։ ժ . 12 ։
ֆ Հռով . ժե . 1 ։ Գլ . ե . 13 ։
ա Թես . ե . 14 ։
զ Ցօհ . ժգ . 14 , 15 , 34 ։ ժե .
12 ։ Ցակ . բ . 8 ։ ա Ցօհ .
գ . 21 ։
ֆ Հռով . ժբ . 3 ։ ա Կոր . ը .
2 ։ Գլ . բ . 6 ։
ը բ Կոր . գ . 5 ։ ժբ . 11 ։

4 անձը կը խաբէ ։ Բ Բայց ամէն մարդ իր գործը
թող կշռէ՛, ու ետքը միայն իր անձին վրայ պար-
5 ծանք ունենայ, Ժ և չէ թէ ուրիշին վրայ ։ Ի Ինչու
որ ամէն մէկը իր բեռը պիտի կրէ ։
6 Լ Խօսքին աշակերտութիւն ընողը իր վարդա-
7 պետը ամէն բարի բաներու մասնակից ընէ ։ Ի Մի
8 խաբուիք՝ Ծ Աստուած ծաղը չըլլար ։ Լ Վասն զի
ի՛նչ որ մէկ մարդ մը կը սերմանէ՝ նոյնը պիտի
ՀԱՆԷ. Հ ան որ իր մարմինին կը սերմանէ՝ ան մար-
մինէն ապականութիւն պիտի ՀԱՆԷ. ու ան որ
Հոգիին կը սերմանէ, ան Հոգիէն յաւիտենական
9 կեանք պիտի ՀԱՆԷ ։ Յ Բայց բարի գործելէն չձանձ-
րանանք, Ղ քանզի յարմար ժամանակին պիտի ՀԱՆԷ՝
10 թէ որ չթուլնանք ։ Ճ Ուստի քանի որ ժամանա-
կը ձեռքերնիս է, Մ բարիք ընենք ամենուն՝ Յ մա-
նաւանդ հաւատքին ընտանիներուն ։
11 Ն Նայեցէ՛ք՝ ինչպէս գիրերով գրեցի ձեզի իմ ձեռ-
12 քովս ։ Որոնք որ կ՛ուզեն մարմնոյ կողմանէ բարի
երևնալ, Ն անոնք ձեզ կը ստիպեն որ թլփա-
տուիք. Շ միայն որ Ո Քրիստոսի խաչին համար
13 չհալածուին ։ Քանզի անոնք ալ որ թլփատուած
են, իրենք օրէնքը չեն պահեր, հապա կ՛ուզեն որ
դուք թլփատուիք, որ իրենք ձեր մարմինովը պար-
14 ծենան ։ Չ Բայց ես՝ քա՛ւ լիցի որ պարծենամ,

Բ ա Կոր. ժա. 28 ։ բ Կոր. ժգ. 5 ։
Ժ Տե՛ս Ղու. ժը. 11 ։
Ի Հռով. բ. 6 ։ ա Կոր. գ. 8 ։
Լ Հռով. ժե. 27 ։ ա Կոր. թ. 11, 14 ։
Ի ա Կոր. զ. 9 ։ ժե. 33 ։
Ծ Յոբ. ժգ. 9 ։
Լ Ղու. ժզ. 25 ։ Հռով. բ. 6 ։ բ Կոր. թ. 6 ։
Հ Յոբ. դ. 8 ։ Առակ. ժա. 18 ։ իբ. 8 ։ Ովս. ը. 7 ։ ժ. 12 ։ Հռով. ը. 13 ։ Յակ. գ. 18 ։
Յ բ Թես. գ. 13 ։ ա Կոր. ժե. 58 ։
Ղ Մատ. իդ. 13 ։ Եբր. գ. 6, 14 ։ ժ. 36 ։ ժբ. 3, 5 ։ Յայտ. բ. 10 ։
Ճ Յօհ. թ. 4 ։ ժբ. 35 ։
Մ ա Թես. ե. 15 ։ ա Տիմ. զ. 18 ։ Տիտ. գ. 8 ։
Յ Եփե. բ. 19 ։ Եբր. դ. 6 ։
Ն Գլ. ը. 3, 14 ։
Շ Փիլ. դ. 18 ։
Ո Գլ. ե. 11 ։
Չ Փիլ. գ. 3, 7, 8 ։

հապա միայն մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի խա-
չովը, Ղ որ անով աշխարհ ինծի խաչը ելած է,
15 ես ալ աշխարհի ։ Ջ Ինչու որ Քրիստոս Յիսու-
սով ո՛չ թլփատութիւնը բան մըն է, ոչ ալ
անթլփատութիւնը. Ռ հապա նոր ստեղծուած ըլ-
16 լալն է բանը ։ Ս Եւ ան ամէնը Հոր աս կանոնիս
համեմատ կը քալեն, խաղաղութիւն ու ողորմու-
թիւն ըլլայ անոնց վրայ, Տ ու Աստուծոյ Իսրայէ-
17 լին վրայ ։ Ասկէ ետև մէկը զիս թող չյոգնե-
ցընէ՛. Բ ինչու որ ես Տէր Յիսուսին վէրքի նշան-
18 ները իմ մարմնոյս վրայ կը կրեմ ։ Ա՛ղբայրներ՝
Ց մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը ձեր հոգիին
հետը ըլլայ. ամէն ։

Ղ Հռով. զ. 6 ։ Գլ. բ. 19 ։
Ջ ա Կոր. է. 19 ։ Գլ. ե. 6 ։ Կող. գ. 11 ։
Ռ բ Կոր. ե. 17 ։
Ս Սաղ. ճիե. 5 ։
Վ Փիլ. գ. 16 ։
Տ Հռով. բ. 29 ։ դ. 12 ։ թ. 6, 7, 8 ։ Գլ. գ. 7, 9, 29 ։ Փիլ. գ. 3 ։
Բ բ Կոր. ա. 5 ։ դ. 10 ։ ժա. 23 ։ Գլ. ե. 11 ։ Կող. ա. 24 ։
Ց բ Տիմ. դ. 22 ։ Փիլիմ. 25 ։

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

ԱՌ ԵՓԵՍԱՑԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Առաքեալը Եփեսացիները բարևելէն՝ 3 և անոնց համար գո-
հութիւն տալէն ետև, 4 կը խօսի շնորհքով եղած մեր ընտ-
րութեանը 6 և որդեգրութեանը վրայ, 11 որ ան է մարդ-
կային փրկութեան ճշմարիտ աղբիւրը. 13 և որովհետև աս
խորհուրդիս գերազանցութիւնը դիւրաւ չհասկցուիր, 16
աղօթք կ՛ընէ որ անոնք 18 կատարելապէս հասկընան, 20 և
ունենան զանիկայ Քրիստոսով ։

1 Պօղոս՝ Յիսուս Քրիստոսի առաքեալը — Աստուծոյ
կամքովը, ԲԵփեսոսի մէջ եղած սուրբերուն՝
2 ԳԵ Քրիստոս Յիսուսի հաւատացողներուն. ԴՇ ը-
նորհք և խաղաղութիւն ձեզի՝ Աստուծմէ մեր Հօր-
մէն՝ ու Տէր Յիսուս Քրիստոսէն ։
3 ԵՕրՇնեալ է Աստուած՝ և մեր Տէր Յիսուս
Քրիստոսի Հայրը, ան որ մեզ օրՇնեց ամէն հո-
գևոր օրՇնութիւններով երկնաւորներուն մէջ Քը-
4 րիստոսով. ԶԻնչպէս որ մեզ անով աշխարհիս
սկիզբէն առաջ Էընտրեց, ԸՈր մենք սուրբ ու ան-
5 արատ ըլլանք իր առջևը սիրով. Եւ Թառաջուց
մեզ սահմանեց Ժիրեն որդեգիր ըլլալու Յիսուս
Քրիստոսի ձեռքովը Իիր կամքին հաճութեանը
6 պէս, Իր փառաւոր շնորհացը գովութեանը հա-
մար, Լորով մեզ զարդարեց ԻՍիրելիին ձեռքովը.
7 ԾՈր անով փրկութիւն ունինք մենք իր արեանը
միջոցով, մեղաց թողութիւնը՝ Կիր շնորհքին ճո-
8 խութեանը չափովը. Որ մեր վրայ աւելցուց բոլոր
9 իմաստութեամբ ու գիտութեամբ, ՀՄեզի յայտ-
նելով իր կամքին խորհուրդը իր հաճութեանը
պէս, Յորն որ նախասահմաներ էր անոր ձեռքովը.
10 ՂՈր ժամանակաց լրանալուն տնտեսութեանը մէջ

— բ Կոր. ա. 1։
Բ Հռով. ա. 7։ բ Կոր. ա. 1։
Գ Կող. ա. 2։
Դ Գաղ. ա. 3։ Տիտ. ա. 4։
Ե բ Կոր. ա. 3։ ա Պետ. ա. 3։
Զ ա Պետ. ա. 2, 20։
Է Հռով. ը. 28։ բ Թես. բ. 12։ բ Տիմ. ա. 9։ Յակ. բ. 5։ ա Պետ. ա. 2։ բ. 9։
Ը Ղու. ա. 75։ Գլ. բ. 10։ ե. 27։ Կող. ա. 22։ ա Թես. գ. 7։ Տիտ. բ. 12։
Թ Հռով. ը. 29, 30։ Հմր 11։
Ժ Յօհ. ա. 12։ Հռով. ը. 15։ բ Կոր. զ. 18։ Գաղ. դ. 5։ ա Յօհ. գ. 1։
Ի Մատ. ժա. 26։ Ղու. ժբ. 32։ ա Կոր. ա. 21։ Հմր 9։
Լ Հռով. գ. 24։ ե. 15։
Ի Մատ. գ. 17։ ժէ. 5։ Յօհ. գ. 35։ ժ. 17։
Ծ Գոր. ի. 28։ Հռով. գ. 24։ Կող. ա. 14։ Եբր. թ. 12։ ա Պետ. ա. 18, 19։ Յայտ. ե. 9։
Կ Հռով. բ. 4։ գ. 24։ թ. 23։ Գլ. բ. 7։ գ. 8, 16։ Փիլ. դ. 19։
Հ Հռով. ժզ. 25։ Գլ. գ. 4, 9։ Կող. ա. 26։
Յ Գլ. գ. 11։ բ Տիմ. ա. 9։
Ղ Գաղ. գ. 4։ Եբր. ա. 2։ թ. 10։ ա Պետ. ա. 20։

Ճամէն բան Մբովանդակուի Քրիստոսով՝ ի՛նչ որ
11 երկինքը ու ի՛նչ որ երկրի վրայ կայ, անով՝ ՆՈ-
րով մենք ալ ժառանգութիւն առինք՝ Նառաջուց
որոշուած ըլլալով անոր նախասահմանութիւնովը,
ՇՈր ամէն բան իր կամքին խորհրդովը 'ի գործ կը
12 դնէ. ՊՈր մենք անոր փառքին գովութիւն ըլլանք՝
13 Շառաջուց Քրիստոսի վրայ յուսացողներս. Որուն
վրայ դուք ալ յուսացաք՝ երբոր լսեցիք ՊՃշմար-
տութեան խօսքը՝ ձեր փրկութեան աւետարանը,
որուն նաև հաւատալով՝ Չխոստացեալ Սուրբ
14 Հոգիին շնորհքովը կնքուեցաք. ՊՈր ան՝ մեր ժա-
ռանգ ըլլալուն գրաւն է Պմինչև ստացուածքին
Վփրկութիւնը՝ Պիր փառացը գովութեանը համար ։
15 ՐՈւստի ես ալ երբոր լսեցի Տէր Յիսուսին վը-
րայ ունեցած հաւատքնիդ, ու բոլոր սուրբերուն
16 վրայ ՅԻր ունեցած սէրը, ՑՉեմ դադարիր ձեզի
համար գոհութիւն ընելէն՝ ձեզ իմ աղօթքներուս
17 մէջ յիշելով. ՊՈր մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի
Աստուածը՝ Կփառաց Հայրը տայ ձեզի իմաստու-
թեան ու յայտնութեան հոգին իր գիտութիւնովը.
18 Որպէս զի Կսրտերնուդ աչքերը լուսաւորուելով՝
Օգիտնաք թէ ի՛նչ է անոր ՅԻՂ կանչելուն յոյսը,
Ֆու ի՛նչ է անոր ժառանգութեանը փառքին ճո-
19 խութիւնը սուրբերուն մէջ, Եւ ի՛նչ է իր զօ-

Ճ ա Կոր. գ. 22, 23։ ժա. 3։ Գլ. բ. 15։ գ. 15։
Մ Փիլ. բ. 9, 10։ Կող. ա. 20։
Յ Գոր. ի. 32։ իզ. 18։ Հռով. ը. 17։ Կող. ա. 12։ գ. 24։ Տիտ. գ. 7։ Յակ. բ. 5։ ա Պետ. ա. 4։
Ն Հմր 5։
Շ Ես. խզ. 10, 11։
Ո Հմր 6, 14։ բ Թես. բ. 13։
Չ Յակ. ա. 18։
Պ Յօհ. ա. 17։ բ Կոր. զ. 7։
Ջ բ Կոր. ա. 22։ Գլ. դ. 30։
Ն բ Կոր. ա. 22։ ե. 5։
Ս Գոր. ի. 28։
Վ Ղու. իա. 28։ Հռով. ը. 23։ Գլ. դ. 30։
Տ Հմր 6, 12։
Ր Կող. ա. 4։ Փիլիմ. 5։
Ց Հռով. ա. 9։ Փիլ. ա. 3, 4։ Կող. ա. 3։ ա Թես. ա. 2։ բ Թես. ա. 3։
Ւ Յօհ. ի. 17։
Փ Կող. ա. 9։
Ք Գոր. իզ. 18։
Օ Գլ. բ. 12։ դ. 4։
Ֆ Հմր 11։

բութեանը գերազանց մեծութիւնը հաւատացեալ-
ներուս մէջ՝ – իր կարող զօրութեանը գործադրու-
20 *թեամբը, Որն որ Քրիստոսի վրայ ՚ի գործ դրաւ,*
Ի ներբոր զանիկայ մեռելներէն յարուց, Ու նստե-
21 *ցուց իր աջ կողմը երկինքին մէջ Ը Ամէն Ի իշխանու-*
թեան ու պետութեան և զօրութեան ու տէրու-
թեան վրայ՝ և ամէն անունի վրայ որ կ՚անուանի,
չէ թէ միայն աս աշխարհիս մէջ, հապա գալիքին
22 *մէջ ալ. Ե Նաև ամէն բան անոր ոտքերուն տակը*
ընդարձակեցուց, Ի և զանիկայ ամէն բաներու վրայ՝
23 *եկեղեցիին գլուխ դրաւ, Ը Որ ան անոր մարմինն*
է, Ի անոր լրումը, Ժ որ կը լեցընէ ամէնը ամէն
բանի մէջ:

Գ Լ Ո Ւ Խ Ը

1 Անոր համար մեր բնական վիճակը՝ ընծայութով եղած մեր հիմ-
կուան վիճակին հետ բաղդատելով, 10 կը ծանուցանէ թէ
մենք բարի գործքերու համար ստեղծուած ենք, 13 և Քրիս-
տոսով մօտեցած ըլլալով՝ 11 հեթանոսներու և օտարներու
վարմունք ունենալու չենք՝ ինչոր որ առեն մը ունէինք. 19
այլ իրեւ սուրբերուն քաղաքակիցները և Աստուծոյ ընտանի-
քը:

1 – Ե Ու դուք Ի որ յանցանքներու ու մեղքերու մէջ
2 մեռած էիք, Ժ ձեզ Ի Ենթականոց • Ի Ո-
րոնց մէջը առենօք կը քալէիք աս աշխարհիս բռնած
ձամբովը, Ը ասս օդուս իշխանութեանը իշխանին

– ԳԼ • դ • 7 ։ Կողմ • ա • 29 ։ բ • 12 ։
Բ Գոր • բ • 24, 33 ։
Գ Ա՚ղ • ձժ • 1 ։ Գոր • ե • 55 ։ Կող • դ • 1 ։ Եբր • ա • 3 ։ ժ • 12 ։
Դ Փիլ • բ • 9, 10 ։ Կող • բ • 10 ։ Եբր • ա • 4 ։
Ե Հռով • ը • 38 ։ Կող • ա • 16 ։ բ • 15 ։
Զ Ա՚ղ • ը • 6 ։ Մաս • իը • 18 ։ ա Կոր • ժե • 27 ։ Եբր • բ • 8 ։
Է ԳԼ • դ • 15, 16 ։ Կող • ա • 18 ։ Եբր • բ • 7 ։
Ը Հռով • ժբ • 5 ։ ա Կոր • ժբ • 12, 27 ։ ԳԼ • դ • 12 ։ ե • 23, 30 ։ Կող • ա • 18, 24 ։
Ը Կող • բ • 9, 10 ։
Ժ ա Կոր • ժբ • 6 ։ ԳԼ • դ • 10 ։ Կող • դ • 11 ։
– Ցօհ • ե • 24 ։ Կող • բ • 13 ։
Բ Հմր 5 ։ ԳԼ • դ • 18 ։
Գ ա Կոր • զ • 11 ։ ԳԼ • դ • 22 ։ Կող • ա • 21 ։ դ • 7 ։ ա Ցօհ • ե • 19 ։
Դ ԳԼ • զ • 12 ։

ոտքէն պէս, ան ոգիին՝ Ի որ հիմա ազատամբու-
3 *թեան որդւոցը ներքի դին կը ներդործէ. Ը Որ ա-*
տենօք մենք ամէնքս ալ անոնց մէջը կը պտըտէինք
Ի մեր մարմինին ցանկութիւններովը, և մարմինին
ու միտքին ուզածը կը կատարէինք. Ը և բնու-
թեամբ բարկութեան որդիք էինք՝ ինչպէս ուրիշ-
4 *ները. Ի Բայց Աստուած որ մեծ է ողորմութիւնով՝*
5 *իր առատ սիրոյն համար՝ որով մեզ սիրեց, Ժ Ներբ-*
որ յանցանքներու մէջ մեռած էինք, Ի մեզ Քրիս-
տոսի հետ կենդանացուց, (դուք շնորհքով փրը-
6 *կուած էք,) Ե և անոր հետ մեզ յարուց, Ե ու անոր*
հետ նստեցուց երկնաւորներուն մէջ Քրիստոս Յի-
7 *սուսով, Ը որ դալու դարերուն մէջը ցուցընէ իր*
շնորհքին գերազանց մեծութիւնը՝ Քրիստոս Յի-
սուսով մեզի ցոյց տալով իր քաղցրութիւնովը:
8 Ժ Ձ *ան դի շնորհքով փրկուած էք դուք Ի հաւատքի*
միջոցով. և ասիկա չէ թէ ձեզմէ է, Ի հապա Աս-
9 *տուծոյ պարգեւն է. Ի Ոչ թէ գործքերէն, որ*
10 *մէկը չպարծի: Ե Վասն զի որ մենք անոր ձեռագործն*
ենք, Քրիստոս Յիսուսով ստեղծուած բարի գործ-
քերու համար, Ժ որոնց Աստուած առաջուց պատ-
րաստեց դիտ, որ անոնց մէջը քալենք:
11 Ժ *Ուստի միտքերնիդ բերէք, որ դուք առեն մը*

Է ԳԼ • ե • 6 ։ Կող • գ • 6 ։
Ը Տիտ • գ • 3 ։ ա Պետ • դ • 3 ։
Ը Գաղ • ե • 16 ։
Ը Աղ • ծա • 5 ։ Հռով • ե • 12, 14 ։
Ժ Հռով • ժ • 12 ։ ԳԼ • ա • 7 ։ Հմր 7 ։
Ժ Հռով • ե • 6, 8, 10 ։ Հմր 1 ։
Ի Հռով • զ • 4, 5 ։ Կող • բ • 12, 13 ։ գ • 1, 3 ։
Ե ԳԼ • ա • 20 ։
Ի Տիտ • գ • 4 ։
Ժ Հմր 5 ։ Հռով • գ • 24 ։ բ Տիմ • ա • 9 ։
Ի Հռով • գ • 16 ։
Հ Մատ • ժզ • 17 ։ Ցօհ • զ • 44, 66 ։ Հռով • ժ • 14, 15, 17 ։ ԳԼ • ա • 19 ։ Փիլ • ա • 29 ։
Յ Հռով • գ • 20, 27, 28 ։ գ • 2 ։ Թ • 11 ։ ժա • 6 ։ ա Կոր • ա • 29, 30, 31 ։ բ Տիմ. ա • 9 ։ Տիտ • գ • 5 ։
Ղ Բ Օր • լբ • 6 ։ Աղ • ձ • 3 ։ Ես • ժԹ • 25 ։ իԹ • 23 ։ խգ • 21 ։ Ցօհ • գ • 3, 5 ։ ա Կոր • գ • 9 ։ բ Կոր • ե • 5, 17 ։ ԳԼ • դ • 24 ։ Տիտ • բ • 14 ։
Ճ ԳԼ • ա • 4 ։
Մ ա Կոր • ժբ • 2 ։ ԳԼ • ե • 8 ։ Կող • ա • 21 ։ բ • 13 ։

մարմինով հեթանոսներ ըլլալով, (որոնք անթըլ-
փատութիւն կ'ըսուին անոնցմէ՝ յոր թլփատու-
թիւն կ'ըսուին մարմինի մէջ ձեռքով եղած,)
12 ն Որ ան ատենը դուք առանց Քրիստոսի էիք, ւ ու
հեռացած էիք Իսրայէլի քաղաքակցութենէն, ա և
օտարացած խոստմունքին ուխտերէն, ւ ու յոյս մըն
ալ չունէիք, ղ և աշխարհի մէջ անաստուած էիք։
13 ջ Բայց հիմա Քրիստոս Յիսուսով ա դուք՝ որ ատեն
մը հեռաւոր էիք, մերձաւոր եղաք Քրիստոսի ա-
14 րիւնովը։ ա Վասն զի անիկայ է մեր խաղաղու-
թիւնը, վ որ երկուքը մէկ ըրաւ, ու մէջ տեղի
բաժանող պատը՝ այսինքն իրարու հետ եղած
15 տ թշնամութիւնը իր մարմինովը ր քակեց, Եւ
հրամաններով եղած պատուիրանքներուն օրէնքը
խափանեց. ց որ իրմով ան երկուքը մէկ նոր մարդ
մը հաստատէ, ու այսպէս խաղաղութիւն ընէ.
16 ա Եւ երկուքն ալ մէկ մարմին եղած հաշտե-
ցընէ Աստուծոյ հետ իր խաչովը. ֆ ինչու որ
17 անով սպաննեց թշնամութիւնը. ֆ Եւ եկաւ
խաղաղութիւն քարոզեց ձեզի՝ որ հեռուն էիք,
18 ֆ ու անոնց՝ որ մօտ էին։ ֆ Քանզի անոր ձեռ-
քովը մենք երկուքնիս ալ ա մէկ Հոգիով Հօրը
19 մօտենալու արտօնութիւնը ունինք։ Ուրեմն ալ

յ Հռով. բ. 28, 29։ Կող. բ. 11։
ն Գլ. դ. 18։ Կող. ա. 21։
ւ Տես Եզեկ. ժգ. 9։ Յօհ. ժ. 16։
ա Հռով. թ. 4, 8։
ւ ա Թես. դ. 12։
ղ Գաղ. դ. 8։ ա Թես. դ. 5։
ջ Գաղ. գ. 28։
ա Գոր. բ. 39։ Հմր 17։
ա Միք. ե. 5։ Յօհ. ժզ. 33։ Գոր. ժ. 36։ Հռով. ե. 1։ Կող. ա. 20։
վ Յօհ. ժ. 16։ Գաղ. գ. 28։
տ Կող. ա. 22։
ր Կող. բ. 14, 20։
ց բ Կոր. ե. 17։ Գաղ. զ. 15։ Գլ. գ. 24։
ա Կող. ա. 20, 21, 22։
ֆ Հռով. զ. 6։ ը. 3։ Կող. բ. 14։
ֆ Ես. ժէ. 19։ Զաք. թ. 10։ Գոր. բ. 39։ ժ. 36։ Հռով. ե. 1։ Հմր 13, 14։
ֆ Սաղ. ճխը. 14։
ֆ Յօհ. ժ. 9։ ժդ. 6։ Հռով. ե. 2։ Գլ. գ. 12։ Եբր. դ. 16։ ժ. 19, 20։ ա Պետ. գ. 18։
ա ա Կոր. ժբ. 13։ Գլ. դ. 4։

ասկէ ետև դուք օտար ու պանդուխտ չէք, բ հա-
պա սուրբերուն քաղաքակիցները, գ և Աստուծոյ ըն-
20 տանիքը՝ դ Առաքեալներուն ու մարգարէներուն
ե հիմին վրայ ղ շինուած, ե որ անոր անկիւնին
21 գլուխը Յիսուս Քրիստոսն է. ը Որով բոլոր շէն-
քը մէկտեղ յարմարութեամբ կազմուած՝ կ'աճի
22 թ սուրբ տաճար մը կ'ըլլայ Տէրոջմով. ժ Որ անով
դուք ալ մէկտեղ կը շինուիք՝ Աստուծոյ բնակա-
րան ըլլալու Հոգւով Սրբով։

ԳԼ. Գ

1 Առաքեալը կը ծանուցանէ՝ թէ յայտնութեամբ իրեն ցուցը-
ուած է 5 ան ծածկուած խորհուրդը՝ 6 թէ հեթանոսները պի-
տի փրկուին, 8 և թէ իրեն տրուած է 9 զանիկայ քարոզելու
շնորհքը։ 13 Կը խնդրէ որ անոնք իր նեղութիւներուն
պատճառովը չձանձրանան, 14 և աղօթք 19 կ'ընէ որ անոնք
կարող ըլլան Քրիստոսի իրենց վրայ ունեցած մեծ սէրը հաս-
կընալու։

1 Ուստի ես Պօղոս՝ Քրիստոս Յիսուսի ա կապուա-
2 ծը բ ձեզի հեթանոսներուդ համար. գ Որ դուք
անշուշտ լսած էք Աստուծոյ շնորհքին տնտեսու-
3 թիւնը, դ որ ինծի տրուած է ձեզի համար. ե Թէ
ղ ինծի ան խորհուրդը ե յայտնութիւնով ցուցուե-
ցաւ. (ը ինչպէս առաջուց ալ ձեզի համառօտա-

բ Փիլ. գ. 20։ Եբր. ժբ. 22, 23։
գ Գաղ. զ. 10։ Գլ. գ. 15։
դ ա Կոր. ժբ. 28։ Գլ. դ. 11։
ե Մատ. ժզ. 18։ Գաղ. բ. 9։ Յայտ. իա. 14։
ղ ա Կոր. գ. 9, 10։ Գլ. դ. 12։ ա Պետ. բ. 4, 5։
ե Սաղ. ճժը. 22։ Ես. իը. 16։ Մատ. իա. 42։
ը Գլ. դ. 15, 16։
թ ա Կոր. գ. 17։ զ. 19։ բ Կոր. զ. 16։
ժ ա Պետ. բ. 5։
ա Գոր. իա. 33։ իը. 17, 20։
Գլ. դ. 1։ զ. 20։ Փիլ. ա. 7, 13, 14, 17։ Կող. դ. 3, 18։ բ Տիմ. ա. 8։ բ. 9։ Փիլիմ. 1, 9։
բ Կող. ա. 24։ բ Տիմ. բ. 10։
գ Հռով. ա. 5։ ժա. 13։ ա Կոր. դ. 1։ Գլ. գ. 7։ Կող. ա. 25։
դ Գոր. թ. 15։ ժգ. 2։ Հռով. ժբ. 3։ Գաղ. ա. 16։ Հմր 8։
ե Գոր. իբ. 17, 21։ իզ. 17, 18։
ղ Հռով. ժզ. 25։ Կող. ա. 26, 27։
ե Գաղ. ա. 12։
ը Գլ. ա. 9, 10։

4 բար գրեցի , Որով կրնաք կարդալ ու միտք առ-
նել իմ տեղեակ ըլլալս Ի Քրիստոսի խորհուրդին
5 վրայով .) ԺՈր ուրիշ դարերուն մէջ մարդոց
որդիներուն չերևցաւ , Իինտոր որ հիմա Հոգւով
Սրբով յայտնուեցաւ իր սուրբ առաքեալներուն ու
6 մարգարէներուն . ԼՈր հեթանոսները Քրիստոսով
ժառանգակից Ի ու մարմնակից և անոր ԺԽոստ-
7 մունքին հաղորդ ըլլան աւետարանով . ԼՈրուն ես
սպասաւոր եղայ՝ ՀԱստուծոյ շնորհաց պարգևին
համեմատ՝ որ ինծի տրուեցաւ՝ ԾԻր զօրութեանը
8 ներգործութիւնովը , (Ինծի՝ ՂՈր ամէն սուրբե-
րուն պզտիկն եմ , ասս շնորհքը տրուեցաւ ,) ՃՀե-
թանոսներուն մէջ ՄՔրիստոսի անքննելի ճոխու-
9 թիւնը քարոզելու , Եւ ամէնը լուսաւորելու , ՅՈր
գիտնան թէ ի՞նչ է ան խորհուրդին տնօրէնութիւ-
նը , ՆՈր 'ի յաւիտենից ծածկուած էր Աստուծոյ
10 քով , ՇՈր ամէն բանը ստեղծեց . ՈՈր հիմա Ա-
ստուծոյ բազմատեսակ ՉԻմաստութիւնը եկեղեցիին
ձեռքովը յայտնի ըլլայ երկինքը եղող ՊԻշխանու-
11 թիւններուն ու պետութիւններուն . ՋԻր յաւի-
տենական նախասահմանութեանը համեմատ , որ
ըրաւ մեր Տէրոջը Քրիստոս Յիսուսի ձեռքովը .

Ի ա Կոր . դ . 1 ։ Գլ . զ . 19 ։
Ժ Գոր . ժ . 28 ։ Հռով . ժզ . 25 ։ Հմր 9 ։
Ի Գլ . բ . 20 ։
Լ Գաղ . գ . 28 , 29 ։ Գլ . բ . 14 ։
Ի Գլ . բ . 15 , 16 ։
Ծ Գաղ . զ . 14 ։
Ի Հռով . ժե . 16 ։ Կող . ա . 23 , 25 ։
Հ Հռով . ա . 5 ։
Ն Հռով . ժե . 18 , 19 ։ Գլ . ա . 19 ։ Կող . ա . 29 ։
Ղ ա Կոր . ժե . 9 ։ ա Տիմ . ա . 13 , 15 ։
Ճ Գաղ . ա . 16 ։ բ . 8 ։ ա Տիմ . բ . 7 ։ բ Տիմ . ա . 11 ։
Մ Գլ . ա . 7 ։ ա . 27 ։
Յ Հմր 3 ։ Գլ . ա . 9 ։
Ն Հռով . ժզ . 25 ։ Հմր 5 ։ ա Կոր . բ . 7 ։ Կող . ա . 26 ։
Չ Սաղ . լգ . 6 ։ Յօհ . ա . 3 ։ Կող . ա . 16 ։ Եբր . ա . 2 ։
Ո ա Պետ . ա . 12 ։
Չ ա Կոր . բ . 7 ։ ա Տիմ . գ . 16 ։
Պ Հռով . ը . 38 ։ Գլ . ա . 21 ։ Կող . ա . 16 ։ ա Պետ . գ . 22 ։
Ջ Գլ . ա . 9 ։

12 ՌՈրով մենք ալ համարձակութիւն ՍՈ ու մօտենա-
լու արտօնութիւն ունինք վստահութեամբ՝ իրեն
հաւատալով ։
13 ՎՈւստի կ'աղաչեմ որ չձանձրանաք իմ նեղու-
թիւններուս պատճառովը , ՏՈր ձեզի համար են ,
14 ՐԵ որ ձեր փառքն են ։ Ասոր համար ծնկան վրայ
գալով մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի Հօրը առջևը ,
15 ՑՈւսկից որ բոլոր ազգատոհմը երկինքի մէջ ու
16 երկրի վրայ անուն կ'առնէ , Կ'աղաչեմ ՒՈր տայ ձե-
զի իր փառաց ճոխութեանը չափովը՝ ՓԻ զօրութիւ-
նով հաստատուիլ իր Հոգիովը ԻՆերսի մարդուն
17 մէջ . ՚Որ Քրիստոս հաւատքով ձեր սրտերուն
մէջը բնակի , և դուք ՖՍիրով արմատացած ու
18 հաստատուած ըլլաք , ՒՈր կարենաք հասկընալ
բոլոր սուրբերուն հետ մէկտեղ , թէ ի՞նչ է լայ-
նութիւնը ու երկայնութիւնը՝ և խորութիւնը ու
19 բարձրութիւնը . Այսինքն ճանչնալ Քրիստոսի
սէրը որ գիտութենէ գերազանց է , ԲՈր լցուիք
20 Աստուծոյ ամէն լրութիւնովը ։ ԳԱրդ անոր՝ որ
կարող է առատութեամբ ընել ՏՈ ամէն բաներէն
աւելի՝ որ մենք կը խնդրենք կամ կը խորհինք ,
ԻԱն զօրութիւնովը՝ որ մեր մէջը կը ներգործուի .
21 ՂԻրեն փառք եկեղեցիին մէջ՝ Քրիստոս Յիսու-
սով՝ բոլոր դարերուն մէջ յաւիտեանս յաւիտե-
նից . ամէն ։

Ի Եբր . դ . 16 ։
Ա Գլ . բ . 18 ։
Վ Գոր . ժդ . 21 ։ Փիլ . ա . 14 ։ ա Թես . գ . 3 ։
Տ Հմր 1 ։
Ր բ Կոր . ա . 6 ։
Ց Գլ . ա . 10 ։ Փիլ . բ . 9 , 10 , 11 ։
Ւ Հռով . Թ . 23 ։ Գլ . ա . 7 ։ Փիլ . դ . 19 ։ Կող . ա . 27 ։
Փ Գլ . զ . 10 ։ Կող . ա . 11 ։
Ք Հռով . է . 22 ։ բ Կոր . դ . 16 ։
Օ Յօհ . ժդ . 23 ։ Գլ . բ . 22 ։
Ֆ Կող . ա . 23 ։ բ . 7 ։
Ա Գլ . ա . 18 ։
Բ Յօհ . ա . 16 ։ Գլ . ա . 23 ։ Կող . բ . 9 , 10 ։
Գ Հռով . ժզ . 25 ։ Յուդ . 24 ։
Դ ա Կոր . բ . 9 ։
Ի Հմր 7 ։ Կող . ա . 29 ։
Զ Հռով . ժա . 36 ։ ժզ . 27 ։ Եբր . ժգ . 21 ։

ԳԼ. Դ

1 Առաքեալը կը յորդորէ զանոնք միաբան ըլլալու, 7 և կը
ծանուցանէ թէ Աստուած անոնց գանազան պարգեւներ
տուաւ, 13 որ իր եկեղեցին շինութիւն առնէ 16 ու անոր
Քրիստոսով. 18 կը պատուիրէ անոնց մէկդի ձգել հեթա-
նոսական պիղծ գործքերը, 24 նոր մարդը հագնիլ, 25 սուտ
թիւնը 29 և ամէն ապականեալ խօսքերը մէկդի ձգելով։

1 – Ա Ես աստի կ'աղաչեմ ձեզի՝ ես որ Տէրոջը համար
կապուած եմ, Բ որ դուք այնպէս քալէք՝
ինչպէս որ կը վայլէ ան կոչումին՝ որով կանչուե-
2 ցաք, Գ Խոլոր խոնարհութիւնով ու հեզութիւ-
նով, երկայնմտութեամբ, սիրով իրարու ներո-
3 ղամիտ ըլլալով. Դ ջանալով Հոգւոյն Սրբոյ
միաբանութիւնը խաղաղութեան կապովը պահել.
4 Ե Մէկ մարմին ու մէկ հոգի, Ե ինչպէս որ կան-
5 չուեցաք ձեր կոչումին մէկ յոյսովը. Զ Տէրը մէկ է,
6 Է հաւատքը մէկ, Ը մկրտութիւնը մէկ. Թ Մէկ է
Աստուած և ամենուն Հայրը, որ ամենուն վրայ
Ի ու ամենուն հետ, և * մեր ամենուն մէջն է։
7 Ե Հայց մեր ամէն մէկուն ալ շնորհք տրուած է
8 Քրիստոսի պարգեւին չափովը։ (Ինչ համար
կ'ըսէ թէ՝ Ը Համբառը ելլաւ, Լ գերութիւնը գերի
9 բռնեց, ու մարդոց պարգեւներ տուաւ։ Հ Այն ելլաւ
ըսելը ի՞նչ է, միայն թէ՝ որ ինքը առաջ երկրին
10 վարի կողմերը իջաւ։ Այն որ իջաւ՝ նոյն ինքն է,

– Գլ. գ. 1։ Փիլիմ. 1, 9։
Բ Փիլ. ա. 27։ Կող. ա. 10։ ա Թես. բ. 12։
Գ Գոր. ի. 19։ Գաղ. ե. 22, 23։ Կող. գ. 12, 13։
Դ Կող. գ. 14։
Ե Հռով. ժբ. 5։ ա Կոր. ժբ. 12, 13։ Գլ. բ. 16։
Զ ա Կոր. ժբ. 4, 11։
Է Գլ. ա. 18։
Ը ա Կոր. ա. 13։ բ. 6։ ժբ. 5։ բ Կոր. ժա. 4։
Թ Ցուդ. 3։ Հմր 13։
Ի Գաղ. գ. 27, 28։ Եբր. ը. 6։
Լ Մաղ. բ. 10։ ա Կոր. ը. 6։ ժբ. 6։
Խ Հռով. ժա. 36։
* Ոմանք՝ ձեր
Ծ Հռով. ժբ. 3, 6։ ա Կոր. ժբ. 11։
Կ Սաղ. կը. 18։
Հ Դատ. ե. 12։ Կող. բ. 15։
Ձ Ցօհ. գ. 13։ ը. 33, 68։

Ն որ բոլոր երկինքներէն վեր ելլաւ, Շ որ ամէն բան
11 լեցնէ։) Չ Ինք ինքը մէկ քանին տուաւ առա-
քեալներ ըլլալու, մէկ քանին մարգարէներ,
Ո մէկ քանին աւետարանիչներ, Չ մէկ քանին հո-
12 վիւներ ու Պ վարդապետներ. Ջ Սուրբերուն հաս-
տատութեանը համար, պաշտօնին գործքին հա-
մար, Ռ Քրիստոսի մարմինին Ս շինութեանը
13 համար. Մինչև որ ամէնքս ալ հաւանինք հաւատ-
քին ու Ց Աստուծոյ Որդին ճանչնալուն միաբանու-
թեանը, Վ կատարեալ մարդ ըլլալու, Տ Քրիստոսի
14 լման հասակին չափը ունենալու. Ր Որ ալ ասկէ
ետև տղաք ըլլանք՝ երերած ու վարդապետու-
թեան ամէն Ք հովերէն ասդին անդին տարուբե-
րուած մարդոց խաբէութիւնովը, Օ որ խորամանե-
15 կութեամբ կը խարեն մոլորեցնելու. Ֆ Ա՛պա
սիրով ճշմարտութեան հետևելով՝ Ջ ամէն բան Ք-
նով աճեցընենք՝ Ռ որ գլուխ է՝ այսինքն Քրիստոս.
16 Ս Որ անկէ բոլոր մարմինը մէկտեղ կազմուած՝ և
ամէն յօդուածները իրարու հաղորդութեամբ կը-
ցուած՝ ամէն մէկ մասին չափով ներգործելով՝ մար-
մինին աճումը կու տայ՝ իրեն շինութեանը համար՝
սիրով։
17 Ա Ասոի աս կ'ըսեմ ու Տէրոջմով վկայու-
թիւն կ'ընեմ. Բ որ դուք մէյմէն ալ անանձ չըլա-
լէք, ինչպէս որ միւս հեթանոսները կը քա-

Ն Գոր. ա. 9, 11։ ա Տիմ. գ. 16։ Եբր. դ. 14։ է. 26։ ը. 1։ թ. 24։
Շ Գոր. բ. 33։
Ո ա Կոր. ժբ. 28։ Գլ. բ. 20։
Չ Գոր. իա. 8։ բ Տիմ. դ. 5։
Պ Գոր. ի. 28։
Ջ Հռով. ժբ. 7։
Ռ ա Կոր. ժբ. 7։
Ս Գլ. ա. 23։ Կող. ա. 24։
Տ ա Կոր. ժգ. 26։
Ր Կող. բ. 2։
Ք ակոր. ժգ. 20։ Կող. ա. 28։
Օ Եփ. իբ. 9։ ա Կոր. ժգ. 20։
Ֆ Եբր. ժգ. 9։
Ք Մատ. ժա. 7։
Ռ Հռով. ժգ. 18։ բԿոր. բ. 17։
Ց Ջաք. ը. 16։ բ Կոր. դ. 2։ Հմր 23։ ա Ցօհ. գ. 18։
Յ Գլ. ա. 22։ բ. 21։
Ն Կող. ա. 18։
Շ Կող. բ. 19։
Ո Գլ. բ. 1, 2, 3։ Հմր 22։ Կող. գ. 7։ ա Պետ. դ. 3։

18 լեն ° իրենց մտքին ունայնութեանը մէջ . ¶ Որոնց
իմացողութիւնը խաւարած է , — ու օտարացած են
Աստուծոյ կեանքէն , իրենց մէջը եղած տգիտու-
թեան պատճառովը՝ ⁑ իրենց սրտին կուրութեանը
19 համար . ¶ Որոնք անզգայ ըլլալով , ⁊ ինքզինքնին
անառակութեան տուին , ամէն կերպ պղծութիւն
20 գործելու՝ * ագահութիւնով : Բայց դուք ասանկ
21 չսորվեցաք Քրիստոսը . ⁑ Թէ որ անոր վրայով լսե-
ցիք՝ ու անկէ սորված էք , ինչպէս որ ճշմարտութիւ-
22 նը Յիսուսի մէջ է . ⁊ Որ ձեր վրայէն մէկդի հա-
նէք ⁑ ան յէր առջի վարմունքին պէս եղած ⁊հին
մարդը՝ խաբեբայ ցանկութիւններով ապականուա-
23 ծը . ⁑ Եւ ձեր միտքին հոգիովը նորոգուիք ,
24 ժ Եւ նոր մարդը վրանիդ հագնիք , ⁑ ան որ Ա-
ստուծոյ պատկերին պէս ստեղծուած է , արդարու-
25 թիւնով ու ճշմարիտ սրբութիւնով : Ուստի
ստութիւնը մէկդի ձգելով , ⁊ ճշմարտութիւն
խօսեցէք ամէն մէկերնիդ իր ընկերին հետ . ⁑ ինչու
26 որ մենք իրարու անդամներ ենք : ժ Թէ որ բար-
կանաք՝ մեղք մի՛ գործէք . արևը ձեր բարկու-
27 թեանը վրայ մարը չմտնէ : ⁑ Ու Սատանային տեղ
28 մի՛ տաք : Ան որ գողութիւն կ՛ընէր , ալ թող
չգողնայ . ⁑ այլ մանաւանդ աղէկ գործի մը պարա-

° Հռով . ա . 21 ։
¶ Գոր . իզ . 18 ։
— Գլ . բ . 12 ։ Գաղ . գ . 8 ։ ա
Թես . գ . 5 ։
⁑ Հռով . ա . 21 ։
¶ ա Տիմ . գ . 2 ։
⁊ Հռով . ա . 24 , 26 ։ ա Պետ .
գ . 3 ։
* Կամ անյագութիւնով
⁑ Գլ . ա . 13 ։
⁊ Կող . բ . 11 ։ գ . 8 , 9 ։ Եբր .
ժբ . 1 ։ ա Պետ . բ . 1 ։
⁑ Գլ . բ . 2 , 3 ։ Հմր 17 ։ Կող .
գ . 7 ։ ա Պետ . գ . 3 ։
⁊ Հռով . զ . 6 ։
⁑ Հռով . ժբ . 2 ։ Կող . գ . 10 ։
ժ Հռով . զ . 4 ։ բ Կոր . ե . 17 ։
Գաղ . զ . 15 ։ Գլ . զ . 11 ։
Կող . գ . 10 ։
⁑ Գլ . բ . 10 ։
⁊ Զաք . ը . 16 ։ Հմր 15 ։ Կող .
գ . 9 ։
⁑ Հռով . ժբ . 5 ։
ժ Սաղ . գ . 4 ։ լէ . 8 ։
⁑ բ Կոր . բ . 10 , 11 ։ Յակ . գ .
7 ։ ա Պետ . ե . 9 ։
⁑ Գոր . ի . 35 ։ ա Թես . գ .
11 ։ բ Թես . գ . 8 , 11 , 12 ։

պելով՝ իր ձեռքերովը աշխատի , ⁑ որ կարող ըլլայ
29 տալ կարօտ եղողին : ⁊ Բնաւ ձեր բերնէն ապա-
կանեալ խօսք մը չելլէ . ⁑ հապա ինչ որ աղէկ է՝
պէտք եղած շինութեանը համար , ⁑ որ լսողներուն
30 շնորհք տայ : ⁑ Եւ Աստուծոյ Սուրբ Հոգին մի՛
տրտմեցընէք , ⁑ որով դուք կնքուեցաք ⁊ փրկու-
31 թեան օրուանը համար : ⁑ Ամէն դառնութիւն՝ և
բարկութիւն՝ ու սրտմտութիւն և աղաղակ՝ ⁊ ու
հայհոյութիւն վերցուի ձեզմէ ⁊ ամէն չարութիւն-
32 ներով մէկտեղ : ⁑ Եւ իրարու հետ քաղցր եղիք ,
գթած , — ներելով իրարու , ինչպէս որ Աստուած՝
Քրիստոսով ներեց ձեզի :

ԳԼ . Ե

1 Նախ ընդհանուր կերպով մը կը յորդորէ սէր ունենալու , 3
պոռնկութենէ 4 և ամէն տեսակ պիղծ գործքերէ ետ կենա-
լու , 7 չարերուն հետ հաղորդակցութիւն չընելու , 15 ուղ-
ղութեամբ քալելու , 18 և Հոգիով լեցուելու . 22 ետքը կը
խօսի մասնաւոր պարտաւորութեանց վրայով , թէ կնիկնե-
րը պարտին հնազանդիլ իրենց էրիկներուն , 25 և էրիկները
պարտին սիրել իրենց կնիկները , 32 ինտոր որ Քրիստոս
սիրեց եկեղեցին ։

1 — Արդ՝ Աստուծոյ նմանող եղիք սիրելի զաւակնե-
2 րու պէս . ⁑ Եւ սիրով վարուեցէք՝ ¶ ինչպէս
որ Քրիստոս ալ մեզ սիրեց , ու իր անձը մեզի
համար մատնեց՝ ⁊ անուշահոտ պատարագ ու զոհ

⁑ Ղու . գ . 11 ։
⁊ Մատ . ժբ . 36 ։ Գլ . ե . 4 ։
Կող . գ . 8 ։
⁑ Կող . գ . 6 ։ ա Թես . ե . 11 ։
⁑ Կող . գ . 16 ։
⁑ Ես . է . 13 ։ կգ . 10 ։ Եզեկ .
ժզ . 43 ։ ա Թես . ե . 19 ։
⁑ Գլ . ա . 13 ։
⁊ Ղու . իա . 28 ։ Հռով . ը . 23 ։
Գլ . ա . 14 ։
— Կող . գ . 8 , 19 ։
⁊ Տիտ . գ . 2 ։ Յակ . գ . 11 ։
ա Պետ . բ . 1 ։
⁊ Տիտ . գ . 3 ։
⁑ բ Կոր . բ . 10 ։ Կող . գ . 12 ,
13 ։
— Մատ . զ . 14 ։ Մար . ժա . 25 ։
— Մատ . ե . 45 , 48 ։ Ղու . զ .
36 ։ Գլ . գ . 32 ։
⁑ Յօհ . ժդ . 34 ։ ժե . 12 ։ ա
Թես . գ . 9 ։ ա Յօհ . գ . 11 ,
23 ։ գ . 21 ։
¶ Գաղ . ա . 4 ։ բ . 20 ։ Եբր .
է . 27 ։ Թ . 14 , 26 ։ ժ . 10 ,
12 ։ ա Յօհ . գ . 16 ։
⁊ Ծն . ը . 21 ։ Ղև . ա . 9 ։ բ
Կոր . բ . 15 ։

3 ըլլալով Աստուծոյ : Ի Հայց պռոնկութեան և
ամէն ի՛րկ պղծութեան՝ կամ ագահութեան՝ ա-
նունը անգամ չլինելու ձեր մէջը , (ինչպէս որ կը
4 վայելէ սուրբերուն ,) Ի Նաև գարշելի բաներ՝ կամ
յիմարական խօսքեր՝ կամ խեղկատակութիւն , ըոր
5 չվայելեր . այլ մանաւանդ գոհութիւն . *Ա՛յս ի-
մանալով գիտնաք'' , Ր որ ամէն պոռնիկ՝ կամ պիղծ
կամ ագահ՝ Ֆ որ կռապաշտ է , Ի Քրիստոսի ու
Աստուծոյ թագաւորութեանը մէջ ժառանգու-
6 թիւն չունի : Ն Ոչըլլայ որ մէկը ձեզ խաբէ փուճ
խօսքերով . Ի ինչու որ աս բաներուն համար Ա-
տուծոյ բարկութիւնը կու գայ Ֆ անհնազանդու-
7 թեան որդւոց վրայ : Ուսաի անոնց հաղորդ մի՛
8 ըլլաք : Ի Վասնզի ընէ՛ առն մը դուք խաւար
էիք , Ո բայց հիմա լոյս էք Տէրոջմով . Ոլուսոյ
9 որդիներու պէս քալեցէք . Ն Ինչու որ լուսոյ պը-
տուղը ամէն ի՛րկ բարութիւնով , և արդարութի-
10 նով ու ճշմարտութիւնով է : Ճ Ննջեցէք ի՛նչ է
11 Տէրոջը հաճելին . Մ Ու կցորդ մի՛ ըլլաք յ խաւա-
րին անպտուղ գործքերուն , Ն այլ մանաւանդ ը-
12 նդո՛ւխ յանդիմանեցէ՛ք : Ն Ինչու որ անոնց մէջը

Ի Հռով . գ . 13 ։ ա Կոր . գ . 18 ։ բ Կոր . ժբ . 21 ։ ԳԼ . դ . 19 , 20 ։ Կող . գ . 5 ։ ա Թես . դ . 3 , ճէ ։
Ն ա Կոր . և . 1 ։
Ի Մատ . ժբ . 35 ։ ԳԼ . դ . 29 ։
Ը Հռով . ա . 28 ։
* Կ՚ըսէ՝ Աստուծոյ
Ր ա Կոր . գ . 9 ։ Գաղ . և . 19 , 21 ։
Ֆ Կող . գ . 5 ։ ա Տիմ . գ . 17 ։
Ի Գաղ . և . 21 ։ Ցայտ . իբ . 15 ։
Լ Երեմ . լժ . 8 ։ Մատ . իդ . 4 ։ Կող . բ . 4 , 8 , 18 ։ բ Թես . բ . 3 ։
Խ Հռով . ա . 18 ։
Ծ ԳԼ . բ . 2 ։ Կող . գ . 6 ։
Կ Եփ . դ . 1 ։ Մատ . գ . 16 ։ Գոր . իգ . 18 ։ Հռով . ա . 21 ։ ԳԼ . բ . 11 , 12 ։ դ . 18 ։ Տիտ . գ . 3 ։ ա Պետ . բ . 9 ։
Հ Ցօհ . բ . 12 ։ ժբ . 46 ։ բ Կոր . գ . 18 ։ դ . 6 ։ ա Թես . և . 5 ։ ա Ցօհ . բ . 9 ։
Ձ Ղուկ . ժգ . 8 ։ Ցօհ . ժբ . 36 ։
Ղ Գաղ . և . 22 ։
Ճ Հռով . ժբ . 2 ։ Փիլ . ա . 10 ։ ա Թես . և . 21 ։ ա Տիմ . բ . 3 ։
Մ ա Կոր . և . 9 , 11 ։ ժ . 20 ։ բ Կոր . գ . 14 ։ բ Թես . գ . 6 , 14 ։
Յ Հռով . գ . 21 ։ ժգ . 12 ։ Գաղ . գ . 8 ։
Ն Ղև . ժթ . 17 ։ ա Տիմ . և . 20 ։
Շ Հռով . ա . 24 , 26 ։ Հմր 3 ։

գաղտուկ գործուած բաները խօսիլն ալ ամօթ է :
13 "Հայց ամէն բան յանդիմանուած՝ լուսով յայտնի
կ՚ըլլայ . ինչու որ ամէն բան որ յայտնի կ՚ըլլայ ,
14 լոյս է : Ընոր համար կ՚ըսէ . Ն Արթընցի՛ր դուն՝
որ կը քնանաս , Ղև կանգնէ մեռելներէն , ու
Քրիստոս քեզի լոյս պիտի տայ :
15 Ի Ուստի նայեցէ՛ք թէ ինչպէս զգուշութեամբ
16 պիտի քալէք , չէ թէ անմիտներու պէս . Ֆ ապա
իմաստուններու պէս . "ժամանակը ծախսե՛ առէք ,
17 "ինչու որ օրերս չար են : Վ Ընոր համար անմիտ
մի՛ ըլլաք , "հապա իմացէ՛ք ըթէ ի՛նչ է Տէրոջը
18 կամքը : Ե Ու մի՛ գինովցաք գինիով , որուն մէջ
անառակութիւն կայ . հապա Ֆ ոգիով լեցուեցէ՛ք .
19 "Ու սաղմոսներով ու օրհնութիւններով և հոգևոր
երգերով մէջերնիդ խօսակցելով , երգեցէ՛ք ու
20 սաղմոսե՛ք Տէրոջը՝ ձեր սրտերուն մէջ : Ֆ Ա՛մէն
առն ամէն բանի համար գոհութիւն տուէ՛ք Ա-
տուծոյ ու Ֆ օրը՝ "մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի ա-
նունովը :
21 Ո Իրարու հնազանդ եղէ՛ք *Քրիստոսի վախովը :
22 Ֆ Կիներնե՛րը իրենց էրիկներուն հնազանդ ըլլան՝ "որ-
23 պէս թէ Տէրոջը . Բ Ինչու որ էրիկը կնկանը գը-

" Ցօհ . գ . 20 , 21 ։ Երբ . դ . 13 ։
Ն Ես . կ . 1 ։ Հռով . ժգ . 11 , 12 ։ ա Կոր . ժե . 34 ։ ա Թես . և . 6 ։
Ղ Ցօհ . և . 25 ։ Հռով . գ . 4 , 5 ։ ԳԼ . բ . 5 ։ Կող . դ . 1 ։
Լ Կող . դ . 5 ։
Ր Կող . դ . 5 ։ Գաղ . գ . 16 ։
Ռ Ժող . ժա . 2 ։ ժբ . 1 ։ Ցօհ . ժբ . 35 ։ ԳԼ . գ . 13 ։
Վ Կող . դ . 5 ։
Տ Հռով . ժբ . 2 ։
Ր ա Թես . թ . 3 ։ և . 18 ։
Ց Ընակ . ի . 1 ։ իդ . 29 , 30 ։ Ես . և . 11 , 22 ։ Ղու . իա . 34 ։
Ր Գոր . ժգ . 25 ։ ա Կոր . ժգ . 26 ։ Կող . գ . 16 ։ Ցակ . և . 13 ։
Ֆ Սաղ . լդ . 1 ։ Ես . կգ . 7 ։ Կող . գ . 17 ։ ա Թես . և . 18 ։ բ Թես . ա . 3 ։
Ֆ Երբ . ժգ . 15 ։ ա Պետ . բ . 5 ։ դ . 11 ։
Ո Փիլ . բ . 3 ։ ա Պետ . և . 5 ։
* Ո՛նդ՝ Աստուծոյ
Ֆ Ծն . գ . 16 ։ ա Կոր . ժգ . 34 ։ Կող . գ . 18 ։ Տիտ . բ . 5 ։ ա Պետ . գ . 1 ։
" ԳԼ . գ . 5 ։
Բ ա Կոր . ժա . 3 ։

լուխն է, ԳԻնչպէս որ Քրիստոս ալ եկեղեցիին
24 գլուխն է, Դ ու ինքը մարմինին Փրկիչն է։ Ուս-
տի ինչպէս որ եկեղեցին Ճնազանդ կ՚ըլլայ Քրիստո-
սին, անանկ ալ կնիկները Ե ամէն բանի մէջ իրենց
25 էրիկներուն։ ՂԷ՚րիկներ՝ սիրեցէ՛ք ձեր կնիկնե-
րը, ինչպէս որ Քրիստոս ալ սիրեց եկեղեցին,
26 Ե ու իր անձը մատնեց անոր համար. Որ զանիկայ
սրբէ ու մաքրէ Ը աւազանին ջրովը՝ Բ խօսքով.
27 Ժ Որ ինքը իր դիմացը փառաւոր կեցընէ եկեղեցին,
Է որ մէկ արատ մը կամ խորշոմութիւն կամ ուրիշ
ասոնց պէս բան մը չունենայ. Ւ հապա որ սուրբ
28 ու անարատ ըլլայ։ Նոյնպէս ալ պէտք է որ
էրիկները իրենց կնիկները սիրեն՝ իրենց մարմիննե-
րուն պէս. ան որ իր կնիկը կը սիրէ՝ իր անձը կը
29 սիրէ. Ինչու որ մէկը բնաւ իր անձը չատեր, հա-
պա կը սնուցանէ՝ ու կը խնամէ զանիկայ, ինտոր
30 Քրիստոս ալ եկեղեցին. Ի Վասն զի մենք անոր
մարմինին անդամներն ենք՝ անոր մարմինէն ու անոր
31 ոսկորներէն։ Ժ Ասոր համար մարդը պիտի ձգէ իր
հայրը ու մայրը, և իր կնկանը պիտի յարի. Ի ու
32 երկուքը մէկ մարմին պիտի ըլլան։ Աս խորհուրդը
մեծ է, բայց ես կը զրուցեմ Քրիստոսի ու եկեղե-
33 ցիին վրայով։ Հ Սակայն ձեզմէ ամէն մէկն ալ իր
կնիկը անանկ սիրէ՝ որպէս թէ իր անձը, Ձ ու կնի-
կը իր էրիկէն թող վախնայ։

Գ Գլ. ա. 22։ դ. 15։ Կող. ա. 18։
Դ Գլ. ա. 23։
Ի Կող. գ. 20, 22։ Տիտ. բ. 9։
Ղ Կող. գ. 19։ ա Պետ. գ. 7։
Ե Գոր. ի. 28։ Գաղ. ա. 4։ բ. 20։ Հմր 2։
Ը Յօհ. գ. 5։ Տիտ. գ. 5։ Եբր. ժ. 22։ ա Յօհ. ե. 6։
Բ Յօհ. ժե. 3։ ժէ. 17։
Ժ բ Կոր. ժա. 2։ Կող. ա. 22։
Ի Երդ. գ. 7։
Լ Գլ. ա. 4։
Ի Ծն. բ. 23։ Հռով. ժբ. 5։ ա Կոր. զ. 15։ ժբ. 27։
Ժ Ծն. բ. 24։ Մատ. ժթ. 5։ Մար. ժ. 7, 8։
Ի ա Կոր. զ. 16։
Հ Հմր 25։ Կող. գ. 19։
Ձ ա Պետ. գ. 6։

ԳԼ. Զ

1 Կը ծանուցանէ տղայոց պարտաւորութիւնը դէպ 'ի իրենց
ծնողքները, 5 ծառաներուն պարտաւորութիւնը դէպ 'ի ի-
րենց տէրերը. 10 Թէ մեր կեանքը զինուորութիւն մըն է,
12 ո՛չ միայն մարմինի ու արիւնի դէմ, հապա նաև հոգևոր
թշնամիներու դէմ. 13 քրիստոնեային զէնքերը ի՛նչ են, 18
և ի՛նչպէս գործածել պէտք է զանոնք։ 21 Տիւքիկոսի վը-
րայով յանձնարարութիւն։

1 Ո՛րդիք՝ Ա ձեր ծնողացը Ճնազանդ եղիք Տէրոջմով,
2 որ ան է արժանը։ Բ Պատուէ՛ քու հայրդ ու
մայրդ, (որ առջի պատուիրանքն է խոստմունքով,)
3 Որ քեզի աղէկ ըլլայ, ու երկար կեանք ունենաս
4 երկրի վրայ։ Եւ դուք Գ հայրեր՝ ձեր որդիները մի՛
բարկացընէք. Դ հապա անոնք մեծցուցէք Տէրոջը
5 վարժութիւնովը ու խրատովը։ Ե Ծառաներ՝ Ճնա-
զանդ եղիք ձեր մարմնաւոր տէրերուն Ղահով ու
դողով՝ Ե ձեր սրտին միամտութիւնովը, որպէս թէ
6 Քրիստոսին. Ը Չէ՛ թէ մարդահաճոյի պէս աչքի
առջև ծառայելով, հապա Քրիստոսի ծառաներու
7 պէս՝ սրտանց Աստուծոյ կամքը ընելով. Յօժարու-
թեամբ ծառայելով՝ որպէս թէ Տէրոջը, ու չէ՛
8 թէ մարդոց. Բ Գիտնալով որ ամէն մէկը ի՛նչ
բարիք որ ընէ, նոյնը Տէրոջմէն պիտի ընդունի,
9 Ժ թէ՛ ծառայ ըլլայ՝ և թէ ազատ։ Ի Դուք ալ
տէրեր՝ նո՛յնը ըրէք անոնց, Ւ ու սպառնալիքը
թո՛ղ տուէք, Ի գիտնալով որ անոնց ալ ձեր ալ

Ա Առակ. իգ. 22։ Կող. գ. 20։
Բ Ել. ի. 12։ բ Օր. ե. 16։ իէ. 16։ Երեմ. լե. 18։ Եզեկ. իբ. 7։ Մաղ. ա. 6։ Մատ. ժե. 4։ Մար. է. 10։
Գ Կող. գ. 21։
Դ Ծն. ժը. 19։ բ Օր. դ. 9։ զ. 7, 20։ ժա. 19։ Սաղ. հը. 4։ Առակ. ժթ. 18։ իբ. 6։ իթ. 17։
Ե Կող. գ. 22։ ա Տիմ. զ. 1։ Տիտ. բ. 9։ ա Պետ. բ. 18։
Զ բ Կոր. է. 15։ Փիլ. բ. 12։
Ի ա Մն. իթ. 17։ Կող. գ. 22։
Ը Կող. գ. 22, 23։
Բ Հռով. բ. 6։ բ Կոր. ե. 10։ Կող. գ. 24։
Ժ Գաղ. գ. 28։ Կող. գ. 11։
Ի Կող. դ. 1։
Լ Ղև. իե. 43։
Ի Յօհ. ժգ. 13։ ա Կոր. է. 22։

Տէրը երկինքն է. ԺՈՒ անոր քովը աչառութիւն
չկայ ։
10 Ալ ասկէ ետև եղբայրներս՝ զօրացէք Տէրոջմով,
11 Կ ու անոր զօրութեան կարողութիւնովը ։ ՀԱՐ-
նի՛դ հագէք Աստուծոյ սպառազինութիւնը, որ
կարող ըլլաք Սատանային Ճարքներուն դէմ դնե-
12 լու ։ ՅԻնչու որ մեր պատերազմը արիւնի ու
մարմինի հետ չէ. հապա Ղիշխանութիւններու ու
պետութիւններու հետ, ՃԼ ասս խաւար աշխարհիս
իշխաններուն հետ, երկնաւորներուն մէջը եղող չար
13 ոգիներուն հետ ։ ՄԱսոր համար վրանի՛դ առէք
Աստուծոյ սպառազինութիւնը, որ կարող ըլլաք
14 ՆՀ չարութեան օրը դէմ դնելու, Ու ամէն բանը
լմընցընելէն ետև՝ հաստատուն կայնելու ։ Ուստի
ՅԷր ՊԷՌԸ կայնեցէք, ՆՄէջքերնիդ ՃՇմարտութեամբ
ամուրցընելով. ՇՈՒ արդարութեան զրահը հագ-
15 նելով. ՊՈՒ ոտքերնուդ հագցընելով խաղա-
ղութեան աւետարանին պատրաստութիւնը.
16 ՇԵՒ ամէն բանին վրայ հաւատքին վահանը առէք,
որով կարող պիտի ըլլաք չարին ամէն կրակոտ
17 նետերը մարելու. ՊԵՒ փրկութեան սաղաւարտը
առէք, ՋՈՒ Հոգիին սուրը՝ որ Աստուծոյ խօսքն
18 է. ՐԱմէն աղօթքով ու ինդրուածքով ամէն ա-

Ժ Հռով. բ. 11 ։ Կող. գ. 25 ։
Ի Գլ. ա. 19 ։ գ. 16 ։ Կող. ա. 11 ։
Հ Հռով. ժգ. 12 ։ բ Կոր. գ. 7 ։ Հմր 13 ։ ա Թես. ե. 8 ։
Յ Մատ. ժզ. 17 ։ ա Կոր. ժե. 50 ։
Ղ Հռով. ը. 38 ։ Գլ. ա. 21 ։ Կող. բ. 15 ։
Ճ Ղու. իբ. 53 ։ Յօհ. ժբ. 31 ։ ժդ. 30 ։ Գլ. բ. 2 ։ Կող. ա. 13 ։
Մ բ Կոր. ժ. 4 ։ Հմր 11 ։
Ն Գլ. ե. 16 ։
Ն Ես. ժա. 5 ։ Ղու. ժբ. 35 ։ ա Պետ. ա. 13 ։
Շ Ես. ծթ. 17 ։ բ Կոր. զ. 7 ։ ա Թես. ե. 8 ։
Ո Ես. ծբ. 7 ։ Հռով. ժ. 15 ։
Չ ա Յօհ. ե. 4 ։
Պ Ես. ծթ. 17 ։ ա Թես. ե. 8 ։
Ջ Եբր. դ. 12 ։ Յայտ. ա. 16 ։ բ. 16 ։ ժթ. 15 ։
Ռ Ղու. ժը. 1 ։ Հռով. ժբ. 12 ։ Կող. գ. 2 ։ ա Թես. ե. 17 ։

տեն աղօթք ըրէք Հոգիով, ՍՈՒ աս բանիս վրայ
հսկեցէք կատարեալ յարատևութեամբ Հու աղա-
19 չանքով՝ բոլոր սուրբերուն համար, ՏԻնծի համար
ալ, որ ինծի խօսք տրուի որ բերանս բանամ
Բ համարձակութեամբ աւետարանին խորհուրդը
20 յայտնելու. ՅՈրուն համար ես դեսպանութիւն
կ՚ընեմ ՍԿապանքովս, ՎՈր անով համարձակու-
թիւն ունենամ խօսելու՝ ինչպէս որ պէտք է ։
21 Բայց ՎՈր դուք ալ գիտնաք իմ վրայովս՝ թէ
ինչ կ՚ընեմ ես, ամէն բանը պիտի ցուցընէ ձեզի
ՕՏիւքիկոս սիրելի եղբայրը ու հաւատարիմ պաշ-
22 տօնեան Տէրոջմով. ՖՈրն որ յատկապէս ատ բա-
նին համար ձեզի խրկեցի, որ գիտնաք դուք մեր
վրայով, ու ինքը ձեր սիրտերը մխիթարէ ։
23 ՍԽաղաղութիւն եղբայրներուն և սէր հաւատ-
քով մէկտեղ Հօր Աստուծմէն՝ ու Տէր Յիսուս
24 Քրիստոսէն ։ ՇՆորհք ան ամենուն հետ՝ որոնք
մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսը Բանկեղծութեամբ կը
սիրեն. ամէն ։

Ս Մատ. իզ. 41 ։ Մար. ժե. 33 ։
Վ Գլ. ա. 16 ։ Փիլ. ա. 4 ։ ա Տիմ. բ. 1 ։
Տ Գոր. դ. 29 ։ Կող. դ. 3 ։ բ Թես. գ. 1 ։
Ր բ Կոր. գ. 12 ։
Ց բ Կոր. ե. 20 ։
Ւ Գոր. իզ. 29 ։ իը. 20 ։ Գլ. գ. 1 ։ Փիլ. ա. 7, 13, 14 ։
բ Տիմ. ա. 16 ։ բ. 9 ։ Փիլիմ. 10 ։
Փ Գոր. իը. 31 ։ Փիլ. ա. 20 ։ ա Թես. բ. 2 ։
Ք Կող. գ. 7 ։
Օ Գոր. ի. 4 ։ բ Տիմ. գ. 12 ։ Տիտ. գ. 12 ։
Ֆ Կող. գ. 8 ։
Ա ա Պետ. ե. 14 ։
Բ Տիտ. բ. 7 ։

ԹՈՒՂԹ
ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ
ԱՌ ՓԻԼԻՊՊԵՑԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ա

3 Պօղոս կը յայտնէ իր գոհութիւնը առ Աստուած, և իր սէրը
որ ունի Փիլիպպեցւոց վրայ՝ իրենց հաւատքի պտուղին հա-
մար, և իր չարչարանացը հաղորդ ըլլալնուն համար. 9 թէ
ամէն օր աղօթք կ'ընէ որ անոնք շնորհօք աճին։ 12 Կը
պատմէ թէ Հռովմայ մէջ իր կրած նեղութիւններովը Քրիս-
տոսի հաւատքը մեծ յաջողութիւն ունեցաւ, 21 և թէ ին-
քը միշտ պատրաստ է Քրիստոսը փառաւորելու թէ՛ իր ապ-
րելովը և թէ մեռնելովը։ 27 Կը յորդորէ զանոնք որ միա-
բան ըլլան, 28 և քաջասիրտ՝ հալածման ժամանակ։

1 Պօղոս և Տիմոթէոս՝ Յիսուս Քրիստոսի ծառա-
ները, — Քրիստոս Յիսուսով բոլոր սուրբե-
րուն՝ որ Փիլիպպեցւոց կողմերն են՝ եպիսկոպոսնե-
2 րով ու սարկաւագներով. Բ Շնորհք ու խաղա-
ղութիւն ձեզի Աստուծմէ մեր Հօրմէն՝ ու Տէր
Յիսուս Քրիստոսէն։
3 Գ Կը գոհանամ իմ Աստուծմէս ամէն անգամ՝ որ
4 ձեզ կը յիշեմ, (Միշտ իմ ամէն խնդրուածքիս
մէջ ձեր ամենուն համար ուրախութեամբ աղօթք
5 կ'ընեմ,) Դ Աւետարանին հաղորդ ըլլալնուդ
6 համար առջի օրուընէ մինչև հիմա. Ա-
մասին վստահ ըլլալով՝ Ե թէ ան որ ձեր մէջը
բարի գործ մը սկսեց, Զ մինչև Յիսուս Քրիս-
7 տոսի օրը պիտի կատարէ. Ինչպէս որ ինծի ար-

— ա Կոր. ա. 2։
Բ Հռով. ա. 7։ բ Կոր. ա. 2։ ա Պետ. ա. 2։
Գ Հռով. ա. 8, 9։ ա Կոր. ա. 4։ Եփե. ա. 15, 16։ Կող. ա. 3։ ա Թես. ա. 2։ բ Թես. ա. 3։
Դ Հռով. ժբ. 13։ ժե. 26։ բ Կոր. ը. 1։ Գլ. դ. 14, 15։
Ե Ցօհ. զ. 29։ ա Թես. ա. 3։
Զ Հմր 10։

ժան ալ է ձեր ամենուն վրայ ասբանը խորհիլ՝
Ե * ձեզ իմ սրտիս մէջը ունենալուս" համար Ը իմ
կապերուս մէջ, Բ և աւետարանին ջատագովու-
թեանը ու հաստատութեանը մէջ, Ժ և ամէնքդ
ինծի Եղած շնորհքին հաղորդ ըլլալնուդ համար։
8 Քանզի Է վկայ է ինծի Աստուած, Լ որ ինչպէս փա-
փաք ունիմ ձեր ամենուն վրայ Քրիստոս Յիսուսի
9 գութովը։ Եւ ասաղօթքը կ'ընեմ, Ի որ ձեր սէ-
րը հետզհետէ աւելի շատնայ գիտութիւնով ու
10 բոլոր ընտրողութիւնով, Ծ Որ դուք տարբեր բա-
ները զանազանէք, Լ որպէս զի մինչև Հ Քրիստոսի
օրը անկեղծ և առանց գայթակղութեան ըլլաք։
11 Ն Արդարութեան պտուղներով լցուած Յիսուս Քր-
իստոսի ձեռքովը՝ Ղ Աստուծոյ փառքին ու գովես-
տին համար։
12 Կ'ուզեմ որ գիտնաք՝ եղբայրներ, թէ ինչ որ
ինծի պատահեցաւ՝ ալ աւելի աւետարանին յա-
13 ռաջադիմութեանը պատճառ եղաւ. Մինչև իմ
կապերս՝ որ Քրիստոսի համար Ի, Ճ բոլոր պալա-
տին մէջը՝ և ուրիշ ամենուն ալ յայտնի եղան.
14 Եւ Տէրոջմով եղբայրներուն շատերը սիրտ առին
իմ կապերէս՝ ալ աւելի համարձակիլ Աստուծոյ
15 խօսքը խօսելու առանց վախի։ Ոմանք նախանձէ
Մ ու հակառակութենէ, և ոմանք բարեսիրութենէ
16 Լարժեալ Քրիստոսը կը քարոզեն. Ասոնք սիրոյ
համար. ինչու որ գիտեն թէ ես աւետարանին հա-

Ե բ Կոր. գ. 2։ է. 3։
* Կամ զիս Յէր սրտերուն մէջը ունենալնուդ
Ը Եփե. գ. 1։ զ. 20։ Կող. դ. 3, 18։ բ Տիմ. ա. 8։
Բ Հմր 16։
Ժ Գլ. դ. 14։
Ի Հռով. ա. 9։ թ. 1։ Գաղ. ա. 20։ ա Թես. բ. 5։
Լ Գլ. բ. 26։ դ. 1։
Ի ա Թես. դ. 12։ Փիլիմ. 6։
Ծ Հռով. բ. 18։ ժբ. 2։ Եփե. ե. 10։
Լ Գոր. իդ. 16։ ա Թես. դ. 13։ ե. 23։
Հ ա Կոր. ա. 8։
Յ Ցօհ. ժե. 4, 5։ Եփե. բ. 10։ Կող. ա. 6։
Ղ Ցօհ. ժե. 8։ Եփե. ա. 12, 14։
Ճ Գլ. դ. 23։
Մ Գլ. բ. 3։

17 մար պատասխան տալու կեցեր եմ. Իսկ անոնք
հակառակութեան համար Քրիստոսը կը պատմեն,
չէ՛ թէ անկեղծութեամբ, ՚ կարծելով վիշտ աւել-
18 ցընել իմ կապերուս վրայ: Բայց ի՞նչ է. որ
կերպով որ ըլլայ՝ թէ՛ պատճառանքով՝ և թէ
ճշմարտութիւնով՝ Քրիստոս կը պատմուի. ու
ասոր վրայ ուրախ եմ, և ուրախ ալ պիտի ըլլամ:
19 Քանզի գիտեմ որ ասոր վախճանը իմ փրկու-
թեանս համար պիտի ըլլայ՝ ձեր խնդրուածքովը,
՚ ու Յիսուս Քրիստոսի Հոգւոյն օգնականու-
20 թեամբը, ՚՚ Իմ եռանդուն ակնկալութեանս ու իմ
յոյսիս համեմատ, ՚ որ բանով մը ամօթով պիտի
չըլլամ. ՚՚ հապա կատարեալ համարձակութիւ-
նով՝ ինչպէս որ ամէն ատեն՝ ~~անանկ~~ ալ հիմա
Քրիստոս իմ մարմինիս մէջ պիտի փառաւորի՝
21 թէ՛ ապրելովս և թէ մեռնելովս: Ինչու որ ինծի
համար՝ ապրիլը Քրիստոս է, ու մեռնիլը օգուտ:
22 Հապա թէ որ մարմինի մէջ ապրիլս իմ գործոյս
պտուղ կը բերէ, ալ չեմ գիտեր ո՛րը ընտրեմ:
23 Ի Երկու կողմանէ ալ նեղի մէջ եմ, ՚՚ մեկնելու ու
Քրիստոսի հետ ըլլալու փափաք ունենալով. քանզի
24 ան՝ շատ աւելի աղէկ է. Բայց մարմինի մէջ կենա-
25 լը՝ ձեզի համար աւելի հարկաւոր: ՚՚ Եւ ասս բանիս
համոզուած ըլլալով՝ գիտեմ որ ձեր ամենուն հե-
տը պիտի կենամ ու մնամ, որ դուք զարգանաք
26 և ուրախ ըլլաք հաւատքով. Ի Որ ձեր պարծանքը
իմ վրայովս աւելի ըլլայ Քրիստոս Յիսուսով, իմ
նորէն ձեզի գալուս պատճառովը:
27 Ի Միայն թէ Քրիստոսի աւետարանին ինչպէս
որ կը վայլէ՝ անանկ վարուեցէք. որ եթէ գամ ու

՚ Հմր 7:
՚՚ բ Կոր. ա. 11:
՚՚ Հռով. ը. 9:
՚՚ Հռով. ը. 19:
՚՚ Հռով. ե. 5:
՚՚ Եփե. գ. 19, 20:
Ի բ Կոր. ե. 8:
՚՚ բ Տիմ. դ. 6:
՚՚ Գլ. բ. 24:
Ի բ Կոր. ա. 14: ե. 12:
Ի Եփե. դ. 1: Կող. ա. 10:
ա Թես. բ. 12: դ. 1:

ձեզ տեսնեմ, և կամ հեռու ըլլամ, ձեր վրայովը
լսեմ Ի որ դուք հաստատուն կը կենաք մէկ հո-
գիով, Ի ու մէկ շունչով՚՚ պատերազմակից կ՛ըլ-
28 լաք աւետարանին հաւատքին համար. Եւ մէկ
բանով մըն ալ մի՛ զարհո՛ւրիք հակառակորդնե-
րէն, Ի որ անոնց կորստեան ապացոյց մըն է, Ի ու
29 ձեզի՝ փրկութեան. Ան ալ Աստուծմէ է. Ի ինչու
որ ձեզի տրուեցաւ Քրիստոսի համար՝ Ի չէ՛ թէ
միայն անոր հաւատալ, հապա անոր համար չար-
30 չարուիլ ալ. ՚՚ Նոյն պատերազմը ունենալով՝
Ի որ իմ վրաս տեսաք, ու հիմա իմ վրայովս կը
լսէք:

ԳԼ. Բ

1 Կը խրատէ զանոնք միաբան և խոնարհամիտ ըլլալու, ցու-
ցընելով անոնց՝ Քրիստոսի խոնարհութիւնը և բարձրու-
թիւնը: 12 Կը յորդորէ որ ջանք ընեն փրկութեան ճամ-
բուն մէջ յառաջանալու, որ լուսաւորներու պէս ըլլան ասս
չար աշխարհիս մէջ, 16 և մխիթարութիւն տան իրեն՝ որ
անոնց առաքեալն է, ու պատրաստ կը կենայ Աստուծոյ զոհ
ըլլալու: 19 Կը յուսայ որ Տիմոթէոսը խրկէ անոնց, որուն
վրայով բարի վկայութիւն կու տայ. 25 նմանապէս Եպափ-
րոդիտոսին վրայով ալ՝ որն որ նոյն ատենը անոնց կը խրկէ:

1 Ուստի թէ որ Քրիստոսով մխիթարութիւն մը
կայ, թէ սիրոյ սփոփանք մը, ՚՚ թէ Հոգիի հա-
ղորդութիւն մը, Ի թէ գթութիւն ու ողորմու-
2 թիւն մը. Ի Իմ ուրախութիւնս դուք լեցուցէք,
Ի նոյն խորհո՛ւրդը ունեցէք, մի և նոյն սէրը մէջէր-
նիդ ունենալով, մէկ շունչ, մէկ մտածմունք.
3 Ի Բան մը գրգռութիւնով կամ սնապարծութիւ-

Ի Գլ. դ. 1:
Ի ա Կոր. ա. 10:
՚՚ Յուդ. 3:
Ի բ Կոր. ա. 5:
Ի Հռով. ը. 17: բ Տիմ. բ. 11:
Ի Գոր. ե. 41: Հռով. ե. 3:
Ի Եփե. բ. 3:
՚՚ Կող. բ. 1:
Ի Գոր. ժզ. 19, ԽԱ: ա Թես. բ. 2:
՚՚ բ Կոր. ժգ. 13:
Ի Կող. գ. 12:
Ի Յօհ. գ. 29:
Ի Հռով. ժբ. 16: ժե. 5: ա Կոր. ա. 10: բ Կոր. ժդ. 11: Գլ. ա. 27: գ. 16: դ. 2: ա Պետ. դ. 8:
Ի Գաղ. ե. 26: Գլ. ա. 15, 17: Յակ. գ. 14:

նով մի ընէք. Հապա խոնարհութիւնով մէկ-
4 զմէկ ձեր անձէն լաւ սեպեցէք. Մինակ անձեր-
նուդ շահը մի՛ նայիք. Հապա ամէն մէկը իր ընկե-
5 րինն ալ: Զեզմէ ամէն մէկը նոյն մի՛տքը թող
6 ունենայ, որ Քրիստոս Յիսուսի մէջն էր. Որ
Աստուծոյ կերպարանքը ունենալով, * յափշտա-
կութիւն մը չսեպեց Աստուծոյ հաւասար ըլլալը.
7 Հապա անձը ունայնացուց ծառայի կերպարանք
առնելով՝ մարդոց նման ըլլալով. և կերպա-
8 րանքովը մարդու պէս գտնուելով, Ինքզինքը
խոնարհեցուց՝ մինչև մահուան Ֆազանդ եղաւ,
9 ու ան ալ խաչին մահուանը: Ասոր համար
Աստուած ալ անիկայ խիստ բարձրացուց, ու
անոր անուն մը տուաւ՝ որ ամէն անունէն
10 վեր է. Որ Յիսուսի անունին ամէն ծունկ
չոքի, երկնաւորներուն, ու երկրաւորներուն,
11 և սանդարամետականներուն. Եւ ամէն լեզու
դաւանի՝ թէ Յիսուս Քրիստոս Տէր է՝ Հօր Ա-
12 ստուծոյ փառքին համար: Ուստի իմ սիրելինե՛ր՝
ինչպէս որ ամէն ատեն Ֆազանդ եղաք՝ ոչ միայն
իմ ներկայութեանս, հապա ալ աւելի հիմա՝ իմ
բացակայութեանս ատենը, ահով ու դողով

Հռով. ժբ. 10: Եփե. ե. 21: աՊետ. ե. 5:
ա Կոր. ժ. 24, 33: ժգ. 5:
Մատ. ժա. 29: Յօհ. ժգ. 15: աՊետ. բ. 21: ա Յօհ. բ. 6:
Յօհ. ա. 1, 2: ժէ. 5: բ Կոր. դ. 4: Կող. ա. 15: Եբր. ա. 3:
Յօհ. ե. 18: ժ. 33:
* Կամ յափշտակելու բան
Սաղ. իբ. 6: Ես. ծգ. 3: Դան. թ. 26: Մար. թ. 11: Հռով. ժե. 3:
Ես. խբ. 1: խթ. 3, 6: ծբ. 13: ծգ. 11: Եզեկ. լդ. 23, 24: Զաք. գ. 8:
Մատ. ի. 28: Ղու. իբ. 27:
Յօհ. ա. 14: Հռով. ա. 3: ը. 3: Գաղ. գ. 4: Եբր. բ. 14, 17:
Մատ. իզ. 39, 42: Յօհ. ժ. 18: Եբր. ե. 8: ժբ. 2:
Յօհ. ժէ. 1, 2, 5: Գոր. բ. 33: Եբր. բ. 9:
Եփե. ա. 20, 21: Եբր. ա. 4:
Ես. խե. 23: Մատ. իը. 18: Հռով. ժդ. 11: Յայտ. ե. 13:
Յօհ. ժդ. 13: Գոր. բ. 36: Հռով. ժդ. 9: ա Կոր. ը. 6: ժբ. 3:
Գլ. ա. 5:
Եփե. զ. 5:

13 անձերնուդ փրկութիւնը գործեցէք. Ինչու որ
Աստուած է՝ որ ձեր մէջը կը ներգործէ կամենալը
14 ու ընելը իր հաճութեանը համար: Ամէն բան
առանց տրտունջներու ու վիճաբանութիւններու
15 ըրէք. Որ ըլլաք ամբիծ ու անարատ՝ Աստուծոյ
որդիներ առանց մեղադրանքի՝ կամակոր ու
խոտորեալ ազգին մէջ, որոնց մէջը դուք
լուսաւորներու պէս կը փայլիք աշխարհիս մէջ.
16 Կենաց խօսքը ամուր բռնելով՝ ինծի պարծանք
ըլլալու համար Քրիստոսի օրը, թէ պարապ
տեղը չքալեցի, և պարապ տեղը չաշխատեցայ:
17 Բայց թէպէտև ձեր հաւատքին պատարագին ու
պաշտօնին վրայ ընծայուիմ, կ՛ուրախանամ և
18 ձեր ամենուն հետը ուրախակից կ՛ըլլամ. Նոյնպէս
ալ դուք ուրախացէք ու իմ հետս ուրախակից
եղիք:
19 Արդ՝ կը յուսամ Տէր Յիսուսով, որ Տիմո-
թէոսը շուտով ձեզի խրկեմ, որ իմ սիրտս ալ
20 հանգչի, երբոր ձեր վիճակը գիտնամ: Ինչու
որ անոր նման սրտակից մէկը չունիմ, որ մտերմա-
21 բար ձեզի համար հոգ տանի: Քանզի ամէնը
իրենցը կը փնտռեն, ու չէ թէ Յիսուս Քրիստո-
22 սինը: Բայց դուք անոր փորձը գիտէք, որ
ինչպէս որդի մը հօրը հետ՝ անանկ ինծի հետ ծառա-
23 յութիւն ըրաւ աւետարանին մէջ: Ուստի կը յու-
սամ անիկայ խրկել, շուտ մը իմ ինչպէս ըլլալիքս
24 ստուգածիս պէս: Բայց վստահութիւն ունիմ

բ Կոր. գ. 5: Եբր. ժգ. 21:
ա Կոր. ժ. 10: աՊետ. դ. 9:
Հռով. ժդ. 1:
Մատ. ե. 45: Եփե. ե. 1:
ա Պետ. բ. 12:
բ Օր. լբ. 5:
Մատ. ե. 14, 16: Եփե. ե. 8:
բ Կոր. ա. 14: ա Թես. բ. 19:
Գաղ. բ. 2: բ Թես. գ. 5:
բ Տիմ. դ. 6:
Հռով. ժե. 16:
բ Կոր. է. 4: Կող. ա. 24:
Հռով. ժզ. 21: աԹես. գ. 2:
Սաղ. ծե. 13:
ա Կոր. ժ. 24, 33: ժգ. 5: բ Տիմ. գ. 9, 16:
ա Կոր. դ. 17: ա Տիմ. ա. 2: բ Տիմ. ա. 2:
Գլ. ա. 25: Փիլիմ. 22:

Տէրոջմով՝ որ ես ալ քիչ ատենէն պիտի գամ ։
25 Միայն թէ հարկաւոր սեպեցի հիմա ձեզի խրկել
Ֆ Եպափրոդիտոս իմ եղբայրս և գործակիցս — ու
զինուորակիցս՝ Բ ձեր խրկածը Գ ու իմ պիտոյիցս
26 ծառայողը ։ Դ Որովհետև ինքն ալ շատ փափաք
ունէր ձեր ամէնն ալ տեսնելու . ու կը տրտմէր ,
27 որ դուք լսած էիք թէ ինքը հիւանդացաւ ։ Եւ
յիրաւի ինքը հիւանդացաւ մահուան մօտ , բայց
Աստուած ողորմեցաւ անոր . չէ թէ մինակ անոր՝
հապա ինծի ալ , որ տրտմութեան վրայ տրտմու-
28 թիւն չունենամ ։ Ասոր համար աւելի փութով
խրկեցի որ դուք զանիկայ տեսնելով նորէն ուրախ
29 ըլլաք . ու ես առանց տրտմութեան ըլլամ ։ Ու-
րեմն ընդունեցէք անիկայ Տէրոջմով ամէն ուրա-
խութեամբ , Է ու անանկները պատուականներու
30 կարգը բռնեցէք . Քանզի Քրիստոսի գործին
համար մինչև մահուան մօտեցաւ՝ իր կեանքը վը-
տանգի մէջ ձգելով , Հոր ձեր ինծի ծառայելու
պակասութիւնը ինքը լեցընէ ։

ԳԼ . Գ

1 Առաքեալը կը պատուիրէ որ հեռու կենան թլփատութիւն
քարոզող սուտ վարդապետներէն , 4 ցուցընելով թէ ինքը
անոնցմէ աւելի իրաւունք ունէր օրէնքին արդարութեամբը
պարծենալու , 7 բայց սակայն ինքը վնաս և աղտեղութիւն
կը համարի ան , որ Քրիստոսը ու անոր արդարութիւնը շա-
հի . 12 այսու ամենայնիւ կը խոստովանի իր անկատարու-
թիւնը . 15 կը յորդորէ զանոնք իրեն պէս խորհելու , 17
իրեն նմանող ըլլալու , 18 և մարմնաւոր քրիստոնեաներուն
չար ճամբաներէն հեռու մնալու ։

1 Ուստի իմ եղբայրներս՝ — ուրախ եղիք Տէրոջմով .
նոյն բաները ձեզի գրելը ինծի ձանձրութիւն

Ֆ Գլ . դ . 18 ։
— Փիլիմ . 2 ։
Բ Կոր . ը . 23 ։
Գ բ Կոր . ժա . 9 ։ Գլ . դ . 18 ։
Դ Գլ . ա . 3 ։
Ե ա Կոր . ժզ . 18 ։ ա Թես . ե . 12 ։ ա Տիմ . ե . 17 ։
Հ ա Կոր . ժզ . 17 ։ Գլ . դ . 10 ։
— բ Կոր . ժգ . 11 ։ Գլ . դ . 4 ։ ա Թես . ե . 16 ։

2 չէ , ու ձեզի ապահովութիւն է ։ Բ Զգուշացէք
շուներէն . Գ զգուշացէք չար մշակներէն , Դ զգու-
3 շացէք կրճատութենէն ։ Ե Ինչու որ թլփատու-
թիւնը մենք ենք , Հոր հոգիով Աստուած կը պաշ-
տենք , Է ու կը պարծենանք Քրիստոս Յիսուսով ,
4 և մարմինի վրայ չէ պարծանքնիս ։ Ը Թէպէտ ես
ալ նոյն վստահութիւնը ունիմ մարմինի վրայ .
թէ որ ուրիշ մէկը կը կարծէ թէ վստահութիւն
5 ունի մարմինի վրայ , ալ աւելի ես . Բ Ութ օրուան
թլփատուած , Ժ Իսրայէլի ազգէն , Ի Բենիամինի
ցեղէն , Լ Եբրայեցի Եբրայեցիներէ , Է օրէնքին
6 նայելով փարիսեցի . Ծ Նախանձաւոր ըլլալու կող-
մանէ՝ Կեկեղեցին կը հալածէի , Հ օրէնքին արդա-
7 րութեանը կողմանէ Ձ անարատ էի ։ Հ Բայց ինչ
որ ինծի շահ էր , անիկայ Քրիստոսի համար վնաս
8 սեպեցի ։ Եւ իրաւ բոլոր բաներն ալ վնաս կը
սեպեմ Ճ իմ Տէրոջս Քրիստոս Յիսուսի գերազանց
գիտութեանը համար . որուն համար ամէն բանէն
զրկուեցայ , և աղտեղութիւն կը սեպեմ , որ
9 Քրիստոսը շահիմ , Ու իր մէջը գտնուիմ . Մ չէ
թէ իմ արդարութիւնս ունենամ որ օրէնքէն է ,
Յ հապա Քրիստոսի հաւատքովը եղած արդարու-
10 թիւնը՝ որ Աստուծմէ է հաւատքով . Ճանչնա-
լու անիկայ՝ և անոր յարութեանը զօրութիւնը՝

Բ Ես . ծզ . 10 ։ Գաղ . ե . 15 ։
Գ բ Կոր . ժա . 13 ։
Դ Հռով . բ . 28 ։ Գաղ . ե . 2 ։
Ե բ Օր . ժ . 16 ։ լ . 6 ։ Երեմ . դ . 4 ։ Հռով . բ . 29 ։ դ . 11 ։ 12 ։ Կող . բ . 11 ։
Հ Յօհ . դ . 23 , 24 ։ Հռով . է . 6 ։
Ե Գաղ . զ . 14 ։
Ը բ Կոր . ժա . 18 , 21 ։
Ի Ծն . ժէ . 12 ։
Ժ բ Կոր . ժա . 22 ։
Ի Հռով . ժա . 1 ։
Լ բ Կոր . ժա . 22 ։
Ի Գոր . իգ . 6 ։ իզ . 4 , 5 ։
Ծ Գոր . իբ . 3 ։ Գաղ . ա . 13 , 14 ։
Կ Գոր . ը . 3 ։ Թ . 1 ։
Հ Հռով . ժ . 5 ։
Յ Ղու . ա . 6 ։
Հ Մատ . ժգ . 44 ։
Ճ Ես . ծգ . 11 ։ Երեմ . Թ . 23 , 24 ։ Յօհ . ժէ . 3 ։ ա Կոր . բ . 2 ։ Կող . բ . 2 ։
Մ Հռով . ժ . 3 , 5 ։
Յ Հռով . ա . 17 ։ դ . 21 , 22 ։ Թ . 30 ։ ժ . 3 , 6 ։ Գաղ . բ . 16 ։

Ն ու անոր չարչարանքներուն հաղորդ ըլլալը , անոր
11 մահուան կերպարանքը առնելով · Ղ Որ ըլլայ
12 թէ մեռելներուն յարութեանը հասնիմ : Որ ես
թէ ես ¤ արդէն առեր եմ , Կամ արդէն կատա-
րեալ եղեր եմ , հապա եւսէ ինկած եմ որ բռը-
նեմ ¤ ըլլականը , որուն համար ալ բռնուեցայ Ք-
13 րիստոս Յիսուսէն : Ես ղբայրներ՝ ես չեմ սեպեր
որ բռներ եմ · բայց մէկ բան մը կայ , Զոր եսէի
եղածները մոռցած եմ , Ես առջեի եղածներուն
14 կը դիմեմ · ¤ Նպատակը դիտելով՝ Ք րիստոս
Յիսուսով եղած ¤ Վատուծոյ վերին կոչմանը մրցա-
15 նակին կը վազեմ : Ուստի մենք ամէնքս՝ Զոր կա-
տարեալ ենք , ¤ սակայ խորհինք , և թէ որ բան
մը ուրիշ կերպով խորհելու ըլլաք , անիկայ ալ
16 Ձեզի պիտի յայտնէ Վատուած : Միայն թէ՝ ինչ
ասպիճանի որ հասեր ենք՝ Ընոյն կանոնին համեմատ
17 քալենք , Ընոյն խորհուրդը ունենանք : ¤ Ընծի
նմանողներ եղէք՝ ղբայրներ , ու նայեցէք անոնց որ
այնպէս կը քալեն , Ինտոր որ մեզ ձեզի օրինակ
18 ունիք : Վասնզի որ շատերը կը քալեն , որոնց հա-
մար շատ անգամ ձեզի կ'ըսէի , և հիմա լալով ալ
կը զրուցեմ , այսինքն ¤ Ք րիստոսի խաչին թշնա-
19 միներուն համար · ¤ Որ անոնց վերջը կորուստ է ·

Ն Հռով · գ · 3 , 4 , 5 · ը · 17 ·
բ Կոր · դ · 10 , 11 · բ Տիմ ·
բ · 11 , 12 · ա Պետ · դ · 13 ·
Կ Գոր · իզ · 7 ·
¤ ա Տիմ · զ · 12 ·
Կ Եբր · ժբ · 23 ·
Ղ Սաղ · խե · 10 · Ղռ · թ ·
62 · բ Կոր · ե · 16 ·
Ճ ա Կոր · թ · 24 , 26 · Եբր ·
զ · 1 ·
— բ Տիմ · գ · 7 , 8 · Եբր · ժբ ·
1 ·
¤ Եբր · գ · 1 ·

Վ ա Կոր · բ · 6 · ժդ · 20 ·
¤ Գաղ · ե · 10 ·
բ Գաղ · զ · 16 ·
ց Հռով · ժբ · 16 · ժե · 5 ·
ԳԼ · բ · 2 ·
— ա Կոր · դ · 16 · ժա · 1 ·
ԳԼ · դ · 9 · ա Թես · ա · 6 ·
Ֆ ա Պետ · ե · 3 ·
+ Գաղ · ա · 7 · բ · 21 · զ ·
12 · ԳԼ · ա · 15 , 17 ·
ո բ Կոր · ժա · 15 · բ Պետ ·
բ · 1 ·

Ֆ որոնց աստուածը՝ Ինչնց որովայնն է , ¤ ու անոնց
փառքը՝ իրենց ամօթին է · Ք որոնք դէպի երկրաւոր
20 բաները կը մտածեն : Ք Մեր ¤ քաղաքակա-
նութիւնը երկինքն է , ¤ ուսկից Ք Փրկիչը կը ըս-
21 պասենք՝ Տէր Յիսուս Ք րիստոսը · Ղ Որ պիտի նո-
րոգէ մեր խոնարհ մարմինը՝ իր ¤ փառաւոր մարմի-
նին կերպարանակից ըլլալու , ան զօրութիւնովը՝
որ կարող է Ընամէնը իր տակը ¤ հնազանդեցընելու :

ԳԼ · Գ

1 Վասնզի որ խրատներէն ետև՝ 4 ընդհանուր յորդորանքներ
կ'ընէ , 10 ցուցընելով թէ ի՛նչպէս ինքը ուրախացաւ անոնց
առաքինութեանը վրայ որ ցուցուցին իրեն՝ իր բանտար-
կուած առենը , ո՛չ այնքան իր պիտոյքը լեցընելնուն համար ,
հապա անոնց մէջը եղած Վատուծոյ շնորհքին համար · 19 և
այսպէս իր թուղթը կը վերջացընէ աղօթքով և բարեւներով :

1 Վուստի իմ սիրելի ¤ ու բաղձալի եղբայրներս՝ Ք իմ
ուրախութիւնս ու պսակս , Ինասնկ հաստա-
տուն կեցէք Տէրոջմով՝ սի րելիներս :
2 Աւոդիային կ'աղաչեմ , ու Սինտիքին կ'ա-
ղաչեմ՝ ¤ որ մի և նոյն խորհուրդը ունենան Տէ-
3 րոջմով : Իրաւ քեզի ալ կ'աղաչեմ՝ իմ հա-
րազատ ընկակից , դուն ալ օգնական եղիր ա-
նոնց , Ք որոնք իմ հետս աշխատեցան աւետարա-
նին մէջ Կղեմեսին՝ և իմ ուրիշ գործակիցնե-
րուս հետ , Զորոնց անունները կենաց դրքին

Ֆ Հռով · ժզ · 18 · ա Տիմ · գ ·
5 · Տիտ · ա · 11 ·
— Ովս · դ · 7 · բ Կոր · ժա ·
12 · Գաղ · զ · 13 ·
Ք Հռով · բ · 5 ·
Ճ Եփես · բ · 6 , 19 · Կող · գ ·
1 , 3 ·
* Կ՞մ կենցաղավարութիւնը
Ր Գոր · ա · 11 ·
Ք ա Կոր · ա · 7 · ա Թես · ա ·
10 · Տիտ · բ · 13 ·
Ղ ա Կոր · ժե · 43 , 48 , 49 ·
Կող · գ · 4 · ա Ցով · գ · 2 ·

Ք Եփես · ա · 19 ·
ը ա Կոր · ժե · 26 , 27 ·
— ԳԼ · ա · 8 ·
Ք բ Կոր · ա · 14 · ԳԼ · բ · 16 ·
ա Թես · բ · 19 , 20 ·
Ճ ԳԼ · ա · 27 ·
Ր ԳԼ · բ · 2 · գ · 16 ·
Ք Հռով · ժզ · 3 · ԳԼ · ա · 27 ·
Ղ ԵԼ · լբ · 32 · Սաղ · կթ · 28 ·
Դան · ժբ · 1 · Ղռ · ժ · 20 ·
Ցայս · գ · 5 · ժգ · 8 · ի ·
12 · իա · 27 ·

4 մէջն է : Ե Ուրախ եղիք Տէրոջմով ամէն առեն ,
5 դարձեալ կ'ըսեմ՝ ուրախ եղիք : Ձեր քաղցրու-
թիւնը ամէն մարդոց թող յայտնի ըլլայ . ը Տէրը
6 մօտ է : Ը Բնաւ մի համար հոգ մի՛ ընէք . հապա
ամէն բանի մէջ աղօթքով ու աղաչանքով , գո-
հութիւնով մէկտեղ ձեր խնդրուածքը Աստուծոյ
7 յայտնի ըլլայ : Թ Եւ Աստուծոյ խաղաղութիւնը
որ ամէն միտքէ վեր է , ձեր սիրտերը ու միտքերը
8 Քրիստոս Յիսուսով պիտի պահպանէ : Ի վեր-
ջապէս ո՛ղբայրներ՝ ինչ որ ճշմարտութիւնով է ,
ինչ որ պարկեշտութիւնով , ինչ որ արդարու-
թիւնով , ինչ որ մաքրութիւնով , ինչ որ սիրով ,
ինչ որ բարի համբաւով , ինչ առաքինութիւն
և ինչ գովութիւն որ կայ , ան բաները խորհե-
9 ցէք : Լ Ինչ որ սորվեցաք ու առիք՝ և լսեցիք ու
տեսաք իմ վրաս , ան ըրէք . Ե և խաղաղութեան
Աստուածը ձեր հետը պիտի ըլլայ :
10 Ա Ծածկաբար ուրախացայ Տէրոջմով , Բ որ իմ վրաս
ունեցած հոգերնիդ հիմա նորոգուեցաւ . ինչպէս
որ կը հոգայիք ալ . միայն թէ պատեհութիւն
11 չունէիք : Ձ Ես թէ կարօտութեան համար կ'ը-
սեմ . Է ինչու որ ես սորվեցայ գոհ ըլլալ իմ գըս-
12 նուած վիճակիս մէջ : Հ Գիտեմ չքաւորութիւն
քաշելը . գիտեմ շատը ունենալը . ամէն բանի մէջ
ամէն կերպով ազէկ սորվեր եմ թէ կշտանալը ,
թէ անօթենալը , թէ շատ ունենալը , և թէ պակ-

Ե Հռով . ժբ . 12 ։ Գղ . գ . 1 ։ ա Թես . ե . 16 ։ ա Պետ . դ . 13 ։
Ը Երբ . ժ . 25 ։ Ցակ . ե . 8 , 9 ։ ա Պետ . դ . 7 ։ բ Պետ . գ . 8 , 9 ։ Տես բ Թես . բ . 2 ։
Ի Սաղ . ծե . 22 ։ Առակ . ժզ . 3 ։ Մատ . գ . 25 ։ Ղուկ . ժբ . 22 ։ ա Պետ . ե . 7 ։
Ձ Ցօհ . ժդ . 27 ։ Հռով . ե . 1 ։ Կող . գ . 15 ։
Է ա Թես . ե . 22 ։
Լ Գղ . գ . 17 ։
Ը Հռով . ժե . 33 ։ ժզ . 20 ։ ա Կոր . ժգ . 33 ։ բ Կոր . ժգ . 11 ։ ա Թես . ե . 23 ։ Երբ . ժզ . 20 ։
Թ բ Կոր . ժա . 9 ։
Ժ ա Տիմ . զ . 6 , 8 ։
Ի ա Կոր . գ . 11 ։ բ Կոր . զ . 10 ։ ժա . 27 ։

13 սութիւն քաշելը : Ձ Զմեն բանի կարող եմ * ա-
14 նով՝ որ զիս զօրացուց : Ասլց աղէկ ըրիք , ը որ
15 իմ նեղութեանս մէջ ինծի հաղորդ եղաք : Գուք
ալ գիտէք Փիլիպպեցիներ , որ աւետարանին
սկիզբը երբոր ես Մակեդոնիայէն ելայ , ե մէկ եկե-
ղեցի մըն ալ հետս հաղորդութիւն չըրաւ տալու և
16 առնելու կողմէ , հապա միայնակ դուք . Ը որ Թեսա-
ղոնիկէի մէջ ալ մէկ երկու անգամ ինծի պէտք ե-
17 ղած խրկեցիք : Ճ Ես թէ ես տուրքը կը փնտռեմ ,
ո՛ հապա պտուղ կը փնտռեմ՝ որ ձեր հաշիւին վրայ
18 աւելնայ : Ասլց ես ամէն բան առած եմ , ու ա-
ռատօրէն ունիմ . յ լցուած եմ՝ Եպափրոդիտոսին
ձեռքովը ձեր Իւլոծներէն ընդունելով , ն որ անուշ
հոտ մըն է՝ ը ընդունելի պատարագ՝ Աստուծոյ հա-
19 ճելի : Ե Նէ իմ Աստուածս ձեր ամէն պիտոյքը
պիտի լեցնէ ը իր ճոխութեանը չափովը՝ փառքով ,
20 Քրիստոս Յիսուսի ձեռքովը : Թ ԵՒս Աստուծոյ
ու մեր Հօրը փառք յաւիտեանս յաւիտենից .
ամէն :
21 Ասլև՛ ըրէք բոլոր սուրբերուն՝ Քրիստոս Յի-
22 սուսով : Ի Ձեզի բարև կ'ընեն իմ հետս եղող
23 եղբայրները : Ձեզի բարև կ'ընեն բոլոր սուրբե-
րը , ե մանաւանդ անոնք՝ որ կայսրին տունէն են :
24 Ե Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը ձեր ամենուն
հետը ըլլայ . ամէն :

Ձօհ . ժե . 5 ։ բ Կոր . ժբ . 9 ։
* Ո՛մանք՝ Քրիստոսով՝
Գղ . ա . 7 ։
բ Կոր . ժա . 8 , 9 ։
Հռով . ժե . 28 ։ Տիտ . գ . 14 ։
Գղ . բ . 25 ։
Երբ . ժգ . 16 ։
ը բ Կոր . թ . 12 ։
ե Սաղ . իգ . 1 ։ բ Կոր . թ . 8 ։
զ Եփես . ա . 7 ։ գ . 16 ։
է Հռով . ժգ . 27 ։ Գաղ . ա . 5 ։
ը Գաղ . ա . 2 ։
թ Գղ . ա . 13 ։
ժ Հռով . ժգ . 24 ։

ԹՈՒՂԹ
ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ
ԱՌ ԿՈՂՈՍԱՑԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Առաքեալը իր բարևը տալէն ետև՝ կը գոհանայ Աստուծմէ
Կողոսացի քրիստոնէից հաւատքին համար. 7 կը հաստատէ
Եպափրասի վարդապետութիւնը. 9 նաև աղօթք կ'ընէ որ
անոնք շնորհօք աճին. 14 կը նկարագրէ ճշմարիտ Քրիստո-
սը. 21 կը քաջալերէ զանոնք՝ Յիսուս Քրիստոսը ընդունե-
լու, և կը յիշեցընէ իր պաշտօնը։

1 Պօղոս՝ — Յիսուս Քրիստոսի առաքեալը Աստու-
2 ծոյ կամքովը, և Տիմոթէոս եղբայրը, Կողո-
սայի մէջ եղող սուրբ է ու հաւատացեալ եղբայր-
3 ներուն Քրիստոսով. ԷՇնորհք և խաղաղութիւն
ձեզի Աստուծմէ մեր Հօրմէն՝ *և Տէր Յիսուս
Քրիստոսէն"։

ԴԱմէն ատեն ձեզի համար աղօթք ընելով՝ կը
գոհանանք Աստուծմէ ու մեր Տէր Յիսուս Քրիս-
4 տոսին Հօրմէն, ԵԼսելով ձեր հաւատքը՝ որ Քրիս-
տոս Յիսուսի վրայ, ՂԵ ան սէրը՝ որ բոլոր սուր-
5 բերուն վրայ ունիք. Ան յոյսին համար Ե որ եր-
կինքը կը պահուի ձեզի, որուն վրայով առաջուց
լսեցիք աւետարանին ճշմարտութեան խօսքովը.
6 Որ ձեզի հասաւ, Ըինչպէս որ բոլոր աշխարհ, Ը ու
պտղաբեր ըլլալով կ'աճի, ինտոր ձեր մէջն ալ,
ան օրուընէն որ դուք լսեցիք Ժ ու ճանչցաք Աստու-

— Եփե. ա. 1։
Բ ա Կոր. դ. 17։ Եփե. զ. 21։
Գ Գաղ. ա. 3։
* Ոմանք չունին։
Դ ա Կոր. ա. 4։ Եփե. ա. 16։ Փիլ. ա. 3։ դ. 6։
Ե Հմր 9։ Եփե. ա. 15։ Փիլիմ. 5։
Զ Եբր. զ. 10։
Է բ Տիմ. դ. 8։ ա Պետ. ա. 4։
Ը Մատ. իդ. 14։ Մար. ժզ. 15։ Հռով. ժ. 18։ Հմր 23։
Ը Մար. դ. 8։ ա Յօհ. ժե. 16։ Փիլ. ա. 11։
Ժ բ Կոր. զ. 1։ Եփե. գ. 2։ Տիտ. բ. 11։ ա Պետ. ե. 12։

7 ծոյ շնորհքը ճշմարտութիւնով. Ինչպէս որ սոր-
վեցաք Ե մեր սիրելի ծառայակցէն՝ Եպափրասէն,
Լ որ ձեզի համար հաւատարիմ պաշտօնեայ մըն է
8 Քրիստոսի. Որ ինքն ալ մեզի պատմեց Ե ձեր սէ-
րը հոգիով։
9 ԺԱնոր համար մենք ալ ան օրուընէ որ լսեցինք՝
չենք դադարիր ձեզի համար աղօթք ընելէն ու
խնդրուածք մատուցանելէն, Ի որ կատարեալ ըլ-
լաք Հ անոր կամքին գիտութեամբը՝ Ծ բոլոր իմաս-
10 տութիւնով ու հոգևոր հանճարով. ԿՈր դուք
Տէրոջը աժանի կերպով քալէք Ճ ամէն բանի մէջ
զինքը հաճեցընելով, Մ ամէն բարի գործքերու
մէջ պտղաբեր ըլլալով, ու աճեցուն Աստուծոյ
11 գիտութիւնովը. Յ Ամէն ուժով ուժովցած՝ իր
փառաւոր զօրութեանը չափովը՝ Ն բոլոր համբե-
թեան ու երկայնմտութեան՝ Չ ուրախութեամբ.
12 ՊԳոհանալով Հօր Աստուծմէն, որ մեզ լոյսի
մէջ բնակող Չ սուրբերուն վիճակին մասնակից ըլ-
13 լալու արժանացուց. ՃՈր մեզ ազատեց խաւարին
իշխանութենէն, Ջ ու իր սիրելի Որդւոյն թա-
14 գաւորութեանը փոխադրեց, ՄՈր անով մենք
փրկութիւն ունինք իր արիւնովը, այսինքն մեղաց
15 թողութիւն. ՍՈր ինքը աներևոյթ Աստուծոյ
պատկերն է՝ Վ բոլոր ստեղծուածներուն անդրանի-
16 կը. ՏԻնչու որ անով ամէն բան ստեղծուեցաւ,

Ի Գլ. դ. 12։ Փիլիմ. 23։
Լ բ Կոր. ժա. 23։ ա Տիմ. դ. 6։
Ի Հռով. ժե. 30։
Ծ Եփե. ա. 15, 16։ Հմր 3, 4։
Կ ա Կոր. ա. 5։
Հ Հռով. ժբ. 2։ Եփե. ե. 10, 17։
Ձ Եփե. ա. 8։
Ղ Եփե. դ. 1։ Փիլ. ա. 27։ ա Թես. բ. 12։
Ճ ա Թես. դ. 1։
Մ Յօհ. ժե. 16։ բ Կոր. թ. 8։ Փիլ. ա. 11։ Տիտ. դ. 1։ Եբր. ժգ. 21։
Յ Եփե. դ. 16։ զ. 10։
Ն Եփե. դ. 2։
Չ Գոր. ե. 41։ Հռով. ե. 3։
Ո Եփե. ե. 20։ Գլ. գ. 15։
Չ Գոր. իզ. 18։ Եփե. ա. 11։
Պ Եփե. զ. 12։ Եբր. բ. 14։ ա Պետ. բ. 9։
Ջ ա Թես. բ. 12։ բ Պետ. ա. 11։
Ռ Եփե. ա. 7։
Ս բ Կոր. դ. 4։ Եբր. ա. 3։
Վ Յայտ. գ. 14։
Տ Յօհ. ա. 3։ ա Կոր. ը. 6։ Եփե. դ. 9։ Եբր. ա. 2։

ինչ որ երկինքը ու ինչ որ երկրի վրայ, անոնք
որ կ'երևնան՝ և անոնք որ չեն երևնար, թէ
աթոռները՝ ր թէ տէրութիւնները՝ թէ պետու-
թիւնները՝ թէ իշխանութիւնները. ս բոլոր բա-
ները անով՝ ու անոր համար ստեղծուեցաւ.
17 ՚Ու անիկայ ամէն բանէն առաջ է, և ամէն
18 բան անով հաստատ կը կենայ. ՚Եւ անի-
կայ է մարմինին՝ այսինքն եկեղեցիին գլուխը. որ
ինքը սկիզբն է՝ մեռելներէն անդրանիկը, որ
19 ինքը ըլլայ ամէն բանի մէջ նախապատիւ. Ինչու
որ Հայրը հաճեցաւ որ Ասպուածութիւն բոլոր
20 լեցունութիւնը անոր մէջը բնակի. Եւ անով
ամէնը հաշտեցընէ իրեն հետ, ի խաղաղու-
թիւն ընելով անոր խաչին վրայ թափած արիւնովը,
թէ երկրի վրայ և թէ երկինքի մէջ եղողները:
21 Եւ ձեզ ալ՝ որ ատեն մը օտարացած էիք,
ու չար գործքերով թշնամիներ յէր խորհուրդնե-
22 րովը, ի Հիմա հաշտեցուց բուն իր մարմինովը՝ մա-
հուամբ, ղ որ ձեզ անոր դիմացը սուրբ ու ամբիծ
23 և անարատ կայնեցընէ. ի Թէ որ կենաք հաւատ-
քին մէջ հիմնուած՝ ու հաստատ՝ ը և առանց խախ-
տելու աւետարանին յոյսէն՝ որ լսեցիք, ի որ եր-
կինքին տակը եղած բոլոր ստեղծուածներուն ծքա-

ր Հռով. ը. 38 ։ Եփե. ա. 21 ։ Գլ. բ. 10, 15 ։ ա Պետ. գ. 22 ։
ս Հռով. ժա. 36 ։ Եբր. բ. 10 ։
ա Յօհ. ա. 1, 3 ։ ժէ. 5 ։ ա Կոր. ը. 6 ։
փ Եփե. ա. 10, 22 ։ գ. 15 ։ ե. 23 ։ ա Կոր. ժա. 3 ։
ք Գոր. իզ. 23 ։ ա Կոր. ժե. 20, 23 ։ Յայտ. ա. 5 ։
օ Յօհ. ա. 16 ։ գ. 34 ։ Գլ. բ. 9 ։ գ. 11 ։
ֆ Եփե. ա. 10 ։
ա բ Կոր. ե. 18 ։
բ Եփե. բ. 14, 15, 16 ։
գ Եփե. բ. 1, 2, 12, 19 ։ գ. 18 ։
դ Տիտ. ա. 15, 16 ։
ե Եփե. բ. 15, 16 ։
զ Ղու. ա. 75 ։ Եփե. ա. 4 ։ ե. 27 ։ ա Թես. գ. 7 ։ Տիտ. բ. 14 ։ Յուդ. 24 ։
ի Եփե. գ. 17 ։ Գլ. բ. 7 ։
ը Յօհ. ժե. 6 ։
թ Հմր 6 ։
ժ Հռով. ժ. 18 ։

րոզուեցաւ, ի որուն ես Պօղոս սպասաւոր եղայ:
24 ՚Հիմա ուրախ եմ՝ իմ ի ձեզի համար քաշած չար-
չարանքներուս վրայ, ծ ու Քրիստոսի քաշած նե-
ղութիւններուն պակասութիւնը իմ մարմինիս մէ-
ջը կը լեցընեմ՝ ի անոր մարմինին համար, որ եկե-
25 ղեցին է. Որուն ես սպասաւոր եղայ ՚Աստուծոյ
տնտեսութիւնովը՝ որ ինծի տրուեցաւ ձեզի համար՝
26 Աստուծոյ խօսքը լման քարոզելու, ՚Ան խորհուր-
դը՝ որ ծածկուած էր առջի դարերէն ու ազգերէն
հետէ, ղ ու հիմա իր սուրբերուն յայտնուեցաւ.
27 ճ Որոնց ուզեց Աստուած գիտցընել, մ թէ ինչ է
աս խորհուրդիս փառաւոր ճոխութիւնը հեթա-
նոսներուն մէջ. որ ան Քրիստոսն է ձեր մէջը՝
28 յ փառաց յոյսը. Որ անիկայ մենք կը քարոզենք,
ն ու ամէն մարդ կը խրատենք, և կը սորվեցընենք
ամէն մարդ բոլոր իմաստութիւնով, ղ որ ամէն
մարդ կատարեալ կեցընենք Քրիստոս Յիսուսով.
29 ՚Որուն համար ես ալ կ'աշխատիմ՝ ջանք ընելով
ղ իր ներգործութեանը համեմատ՝ որ զօրութիւ-
նով իմ մէջս 'ի գործ կը դրուի:

ի Գոր. ա. 17 ։ բ Կոր. գ. 6 ։ գ. 1 ։ ե. 18 ։ Եփե. գ. 7 ։ Հմր 25 ։ ա Տիմ. բ. 7 ։
լ Հռով. ե. 3 ։ բ Կոր. է. 4 ։
ի Եփե. գ. 1, 13 ։
ծ բ Կոր. ա. 5, 6 ։ Փիլ. գ. 10 ։ բ Տիմ. ա. 8 ։ բ. 10 ։
կ Եփե. ա. 23 ։
հ ա Կոր. թ. 17 ։ Գաղ. բ. 7 ։ Եփե. գ. 2 ։ Հմր 23 ։
ձ Հռով. ժզ. 25 ։ ա Կոր. բ. 7 ։ Եփե. գ. 9 ։
ղ Մատ. ժգ. 11 ։ բ Տիմ. ա. 10 ։
ճ բ Կոր. բ. 14 ։
մ Հռով. թ. 23 ։ Եփե. ա. 7 ։ գ. 8 ։
յ ա Տիմ. ա. 1 ։
ն Գոր. ի. 20, 27, 31 ։
շ բ Կոր. ժա. 2 ։ Եփե. ե. 27 ։ Հմր 22 ։
ո ա Կոր. ժե. 10 ։
չ Գլ. բ. 1 ։
պ Եփե. ա. 19 ։ գ. 7, 20 ։

ԳԼ. Բ

1 Դարձեալ կը յորդորէ զանոնք Քրիստոսի հաւատքին մէջ
հաստատ կենալ. 8 կը զգուշացընէ հեթանոսական փիլիսո-
փայութենէ և փուճ աւանդութիւններէ, 18 հրեշտակաց
կրօնքէն, 20 և օրինական ծէսերէն, որոնք Քրիստոսով վեր-
ջացած են:

1 Վ[ասնզի կ'ուզեմ որ դիտնաք՝ – թէ ինչպէս մեծ
անձկութիւն ունիմ ձեզի համար ու Լաւոդի-
կեացւոց համար, ու ամէն անոնց համար՝ որ իմ ե-
2 րեսս մարմինով չեն տեսեր. Բ Որ անոնց
սիրտերը մխիթարուին՝ ե սիրով միացած, ու
կատարեալ իմացողութեան բոլոր ճոխութեա-
նը հասնին, այսինքն ը Հօր Աստուծոյ և
3 Քրիստոսի խորհուրդին գիտութեանը. թ Որուն
մէջը իմաստութեան ու գիտութեան բոլոր գան-
4 ձերը պահուած են: Նէ ասս կ'ըսեմ, Որ չըլլայ
թէ մէկը հրապուրական խօսքերով ձեզ մոլորցընէ:
5 Ժ Որ թէպէտ մարմնով հեռու եմ, բայց հոգւով
ձեզի հետ եմ, և ի կ'ուրախանամ երբոր ձեր բա-
րեկարգութիւնը կը տեսնեմ, Ր ու ձեր հաւատքին
6 հաստատութիւնը Քրիստոսի վրայ: Ք Ուստի ինչ-
պէս որ ընդունեցիք Քրիստոս Յիսուս Տէրը՝ ա-
7 նով քալեցէք, Ն Քրմատ կապած՝ ու անոր վրայ
շինուած՝ և հաւատքին մէջ հաստատուած՝ ինչպէս
որ սորվեցաք, և անոր մէջը աձեցէք գոհութիւ-
8 նով: Շ Զգուշացէք՝ չըլլայ որ մէկը ձեզ կողոպ-
տէ փիլիսոփայութիւնով ու փուճ խաբէութիւ-
նով, Ո որ մարդոց աւանդութեան պէս է՝ Ռա-
շխարհիս սկզբունքներուն պէս, և չէ թէ Քրիս-
9 տոսի Ջ[ր]պ[ա]պ[ե]ո[ւ]թ[ի]ւնը պէս. Ս Ինչու որ անոր
մէջը կը բնակի Աստուածութեան բոլոր լիութիւնը

– Գլ. ա. 29 ։ Փիլ. ա. 30 ։ ա Թես. բ. 2 ։
Բ բ Կոր. ա. 6 ։
Դ Գլ. գ. 14 ։
Ե Փիլ. գ. 8 ։ Գլ. ա. 9 ։
Զ ա Կոր. ա. 24 ։ բ. 6, 7 ։ Եփես. ա. 8 ։ Գլ. ա. 9 ։
Է Հռով. ժգ. 18 ։ բ Կոր. ժա. 13 ։ Եփես. դ. 14 ։ ե. 6 ։ Հմր 8, 18 ։
Ը ա Կոր. ե. 3 ։ ա Թես. բ. 17 ։
Ը ա Կոր. ժգ. 40 ։
Ր ա Պետ. ե. 9 ։
Ձ ա Թես. գ. 1 ։ Ցուգ. 3 ։
Ի Եփես. բ. 21, 22 ։ գ. 17 ։ Գլ. ա. 23 ։
Լ Երեմ. իե. 8 ։ Հռով. ժգ. 17 ։ Եփես. ե. 6 ։ Հմր 18 ։ Երր. ժգ. 9 ։
Խ Մատ. ժե. 2 ։ Գաղ. ա. 14 ։ Հմր 22 ։
Ծ Գաղ. գ. 3, 9 ։ Հմր 20 ։
Կ Ցօհ. ա. 14 ։ Գլ. ա. 19 ։

10 թիւնը՝ մարմնապէս: Հ Նէ դուք ալ անով լրուած
էք. Ն որ ինքը գլուխ է Երոլոր իշխանու-
11 թեան ու պետութեան. Շ Որ անով դուք անձե-
ռագործ Թլփատութիւնով Թլփատուեցաք՝
Մ մեղաց մարմինը մերկանալով Քրիստոսի Թլփա-
12 տութիւնովը. Յ Թաղուելով անոր հետ մկրտու-
թիւնով, Ն որով նաև անոր հետ յարութիւն ա-
ռիք Ւ Աստուծոյ զօրութեանը հաւատալով. Ո որ
13 ինքը զանիկայ մեռելներէն յարուց: Ղ Նէ ձեզ՝ որ
առեն մը յանցանքներու մէջ ու ձեր մարմնին ան-
Թլփատութեանը մէջ մեռած էիք, կենդանացուց
անոր հետը. Մեր ամէն յանցանքները Նէրեց մեզի,
14 Շ Ու հրամաններով Խոչ մեզի հակառակ եղող
ձեռագիրը՝ որ մեզի դէմ կը կենար, Ջնջեց, զա-
նիկայ մէջ տեղէն վերցուց՝ ու խաչափայտին վրայ
15 գամեց. Նէ Իշխանութիւնները ու պետութիւն-
ները – Մերկացուց, ու յայտնապէս խայտառակեց՝
յաղթելով անոնց * անով:
16 – Ուստի ալ մէկը Թող չտայ ձեզ Ճուտելու
կամ խմելու՝ Կամ տօներու՝ կամ ամսագլուխնե-
17 րու՝ կամ շաբաթներու կողմանէ. Ր Որոնք գալու
բաներուն շուքն են. բայց Քոն մարմինը Քրիս-
18 տոսինն է: Ց Ըլլայ որ մէկը գըկէ ձեզ Մրցանա-

Հ Ցօհ. ա. 16 ։
Յ Եփես. ա. 20, 21 ։ ա Պետ. գ. 22 ։
Ղ Գլ. ա. 16 ։
Ճ Բ Օր. ժ. 16 ։ Լ. 6 ։ Երեմ. դ. 4 ։ Հռով. բ. 29 ։ Փիլ. գ. 3 ։
Մ Հռով. զ. 6 ։ Եփես. դ. 22 ։ Գլ. գ. 8, 9 ։
Յ Հռով. զ. 4 ։
Ն Գլ. գ. 1 ։
Շ Եփես. ա. 19 ։ գ. 7 ։
Ո Գոր. բ. 24 ։
Ջ Եփես. բ. 1, 5, 6, 11 ։
Ռ Եփես. բ. 14–16 ։
Ս Եփես. զ. 12 ։
Վ Ծն. գ. 15 ։ Սաղ. կը. 18 ։ Ես. ծգ. 12 ։ Մատ. ժբ. 29 ։ Ղու. ժ. 18 ։ ժա. 22 ։ Ցօհ. ժբ. 31 ։ ժզ. 11 ։ Եփես. դ. 8 ։ Երր. բ. 14 ։
* Կ՚իյր անձովը ։
Տ Հռով. ժգ. 3, 10, 12 ։
Ր Հռով. ժգ. 2, 17 ։ ա Կոր. ը. 8 ։
Ց Հռով. ժգ. 5 ։ Գաղ. գ. 10 ։
Ու Երր. ը. 5 ։ Թ. 9 ։ ժ. 1 ։
Ֆ Հմր 4 ։

կէն , որ ուզէ խոնարհութիւնով ու հրեշտակներու կրօնքով՝ չտեսած բաներուն միջամուխ ըլլալ , իր մարմինին միտքովը փուճ տեղը հպարտանալով ։
19 Եւ չբռնէ Գլուխը՝ ուսկից որ բոլոր մարմինը յօդուածներով ու խազերով հաղորդուած ու միակտուկ կցուած՝ Աստուծոյ աճումովը կ'աճի ։ Թէ որ դուք Քրիստոսի հետ սա աշխարհիս սկզբունքներէն մեռած , ձեզ ինչո՞ւ համար աշխարհիս մէջ կենդանի եղողներու պէս սահմանի կը
21 ենթադրիք , ըսելով . «Մի մօտենար , համը մի՛
22 առնէր , մի՛ դպչիր ։ (Որոնց ամէնը ապականութեան համար են գործածութեամբ ,) Մարդոց պատուիրաններուն ու սորվեցուցածներուն համաձայն ։ Որոնք խմաստութեան կերպարանք մը ունին՝ ինքնակամ՝ կրօնքով , ու խոնարհութիւնով , և մարմինի չխնայելով , բայց չէ թէ պատիւ մը ոչ մէկուն կը ըլլայ , հապա մարմինը յագեցընելու կը ծառայէ ։

ԳԼՈՒԽ Գ

1 Առաքեալը կը ցուցընէ թէ ո՛ւր փնտռելու ենք զՔրիստոս ։ 5 կը յորդորէ երկրաւոր անդամները սպաննել ։ 10 Հին մարդը վռնտել հանել , և Քրիստոսը հագնիլ ։ 12 սիրոյ՝ խոնարհութեան և ուրիշ պարտաւորութեանց վրայով խրատ կուտայ ։

1 — Եթէ՝ թէ որ Քրիստոսի հետ յարութիւն առիք , ուրեմն վերի բաները փնտռեցէք , Ուր
2 որ Քրիստոս կը նստի Աստուծոյ աջ կողմը ։ Վերի բաները մտածեցէք , չէ թէ սա երկրիս վրայինները
3 րը ։ Վընչու որ դուք մեռաք , ու ձեր կեանքը

— Եղնկ . ժգ . 3 ։ աՅհմ . ա . 7 ։
ֆ Եփ . գ . 15 , 16 ։
ֆ Հմր 8 ։ Գաղ . բ . 19 ։ Եփ . բ . 15 ։
ֆ Հռով . գ . 3 , 5 ։ է . 4 , 6 ։
ֆ Գաղ . գ . 3 , 9 ։
— ա Յհմ . գ . 3 ։
Ր Ես . խթ . 13 ։ Պատ . ժե . 9 ։ Յհ . ա . 14 ։

ֆ ա Յհմ . գ . 8 ։
ֆ Հմր 8 ։
— Հռով . գ . 5 ։ Եփ . բ . 6 ։ Գղ . բ . 12 ։
Ր Հռով . բ . 34 ։ Եփ . ա . 20 ։
ֆ Հռով . գ . 2 ։ Գաղ . բ . 20 ։ Գղ . բ . 20 ։
ֆ բ Կոր . է . 7 ։ Գղ . ա . 5 ։

պահուած է Աստուծոյ քովը Քրիստոսի հետ ։
4 Երբոր Քրիստոս Ջմեր կեանքը յայտնուի , ան ատենը դուք ալ անոր հետ Ր փառքով պիտի յայտնուիք ։
5 Ը Ուստի ձեր երկրաւոր անդամները Ր սպաննեցէ՛ք . Ր պոռնկութիւնը , պղծութիւնը , անասնական կիրքը , Ր չար ցանկութիւնը , ու ագահութիւնը՝
6 Ե որ կռապաշտութիւն է . Ր Որոնց համար Աստուծոյ բարկութիւնը Ր անհնազանդութեան որդւոց
7 վրայ կու գայ . Ի Որ ատեն մը դուք ալ անոնց մէջը
8 կը քալէիք , երբոր անոնց մէջը կ'ապրէիք ։ Հ Հայց հիմա մէկդի ձգեցէք դուք ալ ան ամէնը . բարկութիւնը , սրտմտութիւնը , չարութիւնը , հայհոյութիւնը , Ն անհամեստ խօսքերը ձեր բերանէն
9 րէն ։ Շ Խրատու տուա մի զրուցէք . Ճ Հին մարդը
10 իր գործքերովը ձեր վրայէն հանեցէ՛ք . Յ Ու հագէ՛ք ան նորը՝ որ դիտութիւնով նորոգուած՝ Յ իր Ստեղծողին
11 Ն պատկերին պէս . Շ Ուր որ Հոն չկայ ու Ա՛րէտ , Թլփատութիւն ու անթլփատութիւն , Խարբարոս , Սկիւթացի , Ծառայ կամ ազատ չկայ . Ո Հապա
12 Քրիստոս է ամէնը՝ և ամէն բանի մէջ ։ Շ Ուստի Աստուծոյ ընտրեալ սուրբերու ու սիրելիներու

Ր ա Ցօհ . գ . 2 ։
Շ Ցօհ . ժա . 25 ։ ժգ . 6 ։
Ե ասոր . ժե . 43 ։ Փիլ . գ . 21 ։
Ը Հռով . բ . 13 ։ Գաղ . է . 24 ։
Հռով . գ . 13 ։
Ի Եփ . է . 3 ։
Ր ա Թես . գ . 5 ։
Լ Եփ . է . 5 ։
Ր Հռով . ա . 18 ։ Եփ . է . 6 ։ Ցայտ . իբ . 15 ։
Ի Եփ . բ . 2 ։
Լ Հռով . գ . 19 , 20 ։ է . 5 ։ ա Կոր . գ . 11 ։ Եփ . բ . 2 ։ Տիտ . գ . 3 ։

Հ Եփ . գ . 22 ։ ապես . բ . 1 ։ Երբ . ժբ . 1 ։ Ցակ . ա . 21 ։
Յ Եփ . գ . 29 ։ է . 4 ։
Ղ Դէ . ժթ . 11 ։ Եփ . գ . 25 ։
Ճ Եփ . գ . 22 ։ 24 ։
Մ Հռով . ժբ . 2 ։
Յ Եփ . բ . 10 ։
Ն Եփ . գ . 23 ։ 24 ։
Շ Հռով . ժ . 12 ։ ա Կոր . ժբ . 13 ։ Գաղ . գ . 28 ։ է . 6 ։ Եփ . գ . 8 ։
ո Եփ . ա . 23 ։
Չ ա Թես . ա . 4 ։ ա Պես . ա . 2 ։ բ Պես . ա . 10 ։

պէս՝ զ վրանի՛դ հագէք Ճգուեթը , ողորմութիւնը ,
քաղցրութիւնը , խոնարհութիւնը , հեզութիւնը ,
13 երկայնմտութիւնը , ը Իրարու համբերելով և իրա-
րու ներելով՝ թէ որ մէկը մէկու մը դէմ տրտունջ
մը ունենայ . ինչպէս որ Քրիստոս ձեզի ներեց ,
14 անանկ ալ դուք : ը Ու աս ամէն բաներուն վրայ
Ճաքը հագէ՛ , թ որ կատարելութեան կապն է .
15 ը ու *Քրիստոսի խաղաղութիւնը ձեր սրտերուն
մէջը թագաւորէ , ջ որ դուք անոր կանչուելնուդ ՚մէկ
16 մարմինով . ժ ու գոհացո՛ղ եղէք : Քրիստոսի խօսքը
ձեր մէջը բնակի առատապէս՝ ամէն իմաստութիւնով
իրար սորվեցընելու ու խրատելու , ի սաղմոսներով ,
և օրհնութիւններով , ու հոգևոր երգերով , ձեր
սրտերուն մէջը շնորհքով գՈստուած օրհնելու :
17 ֆ Ու ամէն ինչ որ կ՚ընէք թէ խօսքով և թէ
գործքով , բոլորը Տէր Յիսուսին անունո՛վը ըրէ՛ ,
ը Ուստուծոյ ու Հօրը գոհութիւն մատուցանելով
անոր ձեռքովը :
18 բ Կիներ՝ հնազանդ եղէք ձեր էրիկներուն ,
19 ի ինչպէս որ կը վայլէ՝ Տէրոջմով : ը Էրիկներ՝
սիրեցէ՛ք ձեր կիներները , ի ու դառն մի՛ ըլլաք ա-
20 նոնց : ղ Որդիներ՝ ի ամէն բանի մէջ հնազանդ եղէք

ա Եփ . գ . 24 ։
բ Գաղ . ե . 22 ։ Փիլ . բ . 1 ։ Եփ . գ . 2 , 32 ։
գ Մար . ժա . 25 ։ Եփ . գ . 2 , 32 ։
դ ա Պետ . գ . 8 ։
ե Ցօհ . ժգ . 34 ։ Հռով . ժգ . 8 ։ ա Կոր . ժգ ։ Եփ . ե . 2 ։ Գլ . բ . 2 ։ ա Թես . գ . 9 ։ ա Տիմ . ա . 5 ։ ա Ցօհ . գ . 23 ։ դ . 21 ։
զ Եփ . դ . 3 ։
է Հռով . ժգ . 17 ։ Փիլ . գ . 7 ։
* Ո՛ն՚ Ուստուծոյ
ը ա Կոր . է . 15 ։
թ Եփ . բ . 16 , 17 ։ դ . 4 ։
ժ Գլ . բ . 7 ։ Հմր 17 ։
ի ակոր . ժգ . 26 ։ Եփ . ե . 19 ։
ձ Գլ . դ . 6 ։
ֆ ա Կոր . ժ . 31 ։
ը Հռով . ա . 8 ։ Եփ . ե . 20 ։ Գլ . ա . 12 ։ բ . 7 ։ ա Թես . ե . 18 ։ Եբր . ժգ . 15 ։
բ Եփ . ե . 22 ։ Տիտ . բ . 5 ։ ա Պետ . գ . 1 ։
գ Եփ . ե . 3 ։
դ Եփ . ե . 25 , 28 , 33 ։ ա Պետ . գ . 7 ։
ե Եփ . դ . 31 ։
զ Եփ . զ . 1 ։
է Եփ . ե . 24 ։ Տիտ . բ . 9 ։

ձեր ծնողքներուն . ինչու որ ան է Տէրոջը առջևը
21 հաճելի : ը Հայրե՛ր՝ ձեր որդիները մի՛ բարկացը-
22 նէք , որ չվհատին : ը Ծառաներ՝ ի ամէն բանի
մէջ նյութական եղէք ե ձեր մարմնաւոր տէրերուն . չէ
թէ աչքի առջև ծառայելով՝ մարդահաճոներու
պէս , հապա սրտի միամտութեամբ՝ Տէրոջմէ վախ-
23 նալով . է Ինչ որ կ՚ընէք՝ սրտանց ըրէք , որպէս թէ
24 Տէրոջը՝ ու չէ թէ մարդոց , ը Գիտնալով որ ժա-
ռանգութեան հատուցումը Տէրոջմէ պիտի առնէք .
25 թ ինչու որ Տէր Քրիստոսին կը ծառայէք . Հայց
անօրէնը իր անօրէնութեանը պտուղը պիտի ըն-
դունի , և աչառութիւն չկայ :

Գ Ի Գ . Գ

1 Կը յորդորէ ջերմեռանդութեամբ աղօթք ընել , 5 խելացու-
թեամբ վարուիլ անոնց հետ՝ որոնք դեռ Քրիստոսի կատա-
րեալ գիտութիւնը չունին . 10 իր բարևը կը մատուցանէ ա-
նոնց , և ամէն կերպ յաջողութիւն կը խնդրէ ։

1 Տէրե՛ր՝ ը ձեր ծառաներուն իրաւունք ու հաւա-
սարութի՛ւն տուէք , գիտնալով որ դուք ալ
Տէր ունիք երկինքը :
2 բ Հաւնակ աղօթքի հետևէ՛ եղէք , անոր մէջը
3 արթուն մնալով ֆ գոհութեամբ : ը Աղօթք ը-
րէք նաև մեզի համար , ի որ Ուստուած խօսքին
դուռը բանայ մեզի ղ Քրիստոսի խորհուրդը խօսե-
4 լու , ի որուն համար կապուած ալ եմ , ՈՐ

ը Եփ . զ . 4 ։
ը Եփ . զ . 5 , ը ա Տիմ . զ . 1 ։ Տիտ . բ . 9 ։ ա Պետ . բ . 18 ։
ժ Հմր 20 ։
ի Փիլմ . 16 ։
ձ Եփ . զ . 6 , 7 ։
ը Եփ . զ . 8 ։
ֆ ա Կոր . է . 22 ։
ը Հռով . բ . 11 ։ Եփ . զ . 9 ։ ա Պետ . ա . 17 ։ Տիտ բ Օր . ժ . 17 ։
ա Եփ . զ . 9 ։
բ Ղուկ . ժբ . 1 ։ Հռով . ժբ . 12 ։ Եփ . զ . 18 ։ ա Թես . ե . 17 , 18 ։
գ Գլ . բ . 7 ։ գ . 15 ։
դ Եփ . զ . 19 ։ բ Թես . գ . 1 ։
ե ա Կոր . ժգ . 9 ։ բ Կոր . բ . 12 ։
զ Մատ . ժգ . 11 ։ ա Կոր . գ . 1 ։ Եփ . զ . 19 ։ Գլ . ա . 26 ։ բ . 2 ։
է Եփ . զ . 20 ։ Փիլ . ա . 7 ։

յայտնի ընեմ զանիկայ՝ ինչպէս որ ինծի կը վայլէ
5 խօսիլ ։ ԸԽոհեմութեամբ վարուեցէք դուրսին-
ներուն հետ , ԹԺամանակը ծախու առնելով ։
6 Ձեր խօսքը ամէն ատեն ԺՇնորհքով՝ ԻՈրպէս ԹԷ
աղով համովցած ըլլայ , ԼՈւ գիտնաք թէ ինչպէս
կը վայլէ ձեզի ամէն մէկուն պատասխան տալ ։
7 ԻԱլ իմ վրայովս բոլորը պիտի իմացընէ ձեզի
Տիւքիկոս սիրելի եղբայրը և հաւատարիմ պաշտօ-
8 նեան ու ծառայակիցը Տէրոջմով . ԺՈրն որ ատ
բանին համար ձեզի խրկեցի , որ *գիտնաք դուք
մեր վրայով , ու ինքը ձեր'' սիրտերը մխիթարէ ,
9 ԿՈնեսիմոս հաւատարիմ ու սիրելի եղբօրը հետ
մէկտեղ՝ որ ձեզմէ ՄԷԿն է . իրենք ամէն բանը ձեզի
10 պիտի իմացընեն՝ ինչ որ հոս կայ ։ ՀԲարև կ'ընէ
ձեզի Արիստարքոս՝ իմ գերութեան ընկերս , ՅԵ
Մարկոս՝ Բառնաբասին եղբօրորդին , (որուն հա-
մար պատուէր առիք . թէ որ ձեզի գալու ըլլայ ,
11 ընդունեցէք անիկայ ,) Եւ Յիսուսը՝ որ Յուստոս
ըսուած է , որոնք թլփատութենէն են . ասոնք
միայն ինծի գործակից եղան Աստուծոյ թագաւո-
րութեանը մէջ , որոնք ինծի մխիթարութիւն
12 եղան ։ ՂԲարև կ'ընէ ձեզի Եպափրաս՝ Քրիս-
տոսի ծառան , որ ձեզմէ ՄԷԿն է , Ճամէն ատեն ա-
ղօթքի մէջ ձեզի համար ջանք ընելով , մ որ դուք
կատարեալ ու լման կենաք Աստուծոյ բոլոր կամա-
13 ցը մէջ ։ Քանզի անոր վրայով ես կը վկայեմ ,
թէ շատ նախանձաւորութիւն ունի ձեզի համար՝
ու Լաւոդիկէի և Յերապօլիսի մէջ եղողներուն

ԸԵփե . ե . 15 ։ ա Թես . դ . 11 ։
ԹԵփե . ե . 16 ։
ԺԺող . ժ . 12 ։ Գլ . գ . 16 ։
ԻՄար . թ . 49 ։
Լա Պետ . դ . 15 ։
ԽԵփե . զ . 21 ։
ԾԵփե . զ . 22 ։
* Ոմանք՝ որ գիտնայ ձեր վրա-
յով , ու ձեր

ԿՓիլիմ . 10 ։
ՀԳոր . ժԹ . 29 ։ ի . 4 ։ իէ .
2 ։ Փիլիմ . 24 ։
ՅԳոր . ժե . 37 ։ բ Տիմ . դ . 11 ։
ՂԳլ . ա . 7 ։ Փիլիմ . 23 ։
ՃՀռով . ժե . 30 ։
մՄատ . ե . 48 ։ ա Կոր . բ .
6 ։ ժդ . 20 ։ Փիլ . դ . 15 ։
Եբր . ե . 14 ։

14 համար ։ Բարև կ'ընէ ձեզի սիրելի ՅՂուկաս
15 բժիշկը , ՆԵւ Դեմասը ։ Բարև՝ ըրէք եղբայրնե-
րուն՝ որ Լաւոդիկիա են , և Նիմփասին , ՆՈւ անոր
16 տանը մէջի եկեղեցիին ։ ՊՈւ երբոր ասթուղթը
ձեր մէջը կարդացուի , Լաւոդիկեցւոց եկեղեցիին
մէջն ալ կարդալ տուէք . և դուք ալ Լաւոդի-
17 կիայէն եկած թուղթը կարդացէք ։ ՆՈւ ըսէք
Արքիպպոսին . ՊՕգոյշ եղիր քու սպասաւորու-
թեանդ՝ որ Տէրոջմով առիր , որ անիկայ կատա-
18 րես ։ ՉԱս բարևը իմ ձեռքիս՝ Պօղոսինն է .
Պիմ կապերս միտքերնիդ թող ըլլան ։ ՊՇնորհ-
քը ձեզի հետ . ամէն ։

ԱՌԱՋԻՆ ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

ԱՌ ԹԵՍԱՂՈՆԻԿԵՅԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Առաքեալը կը ծանուցանէ Թեսաղոնիկեցւոց՝ թէ ինքը ամէն
ատեն կը յիշէ զանոնք իր գոհութեանը ու աղօթքին մէջ , 5
և թէ ինքը աղէկ համոզուած է թէ անոնց հաւատքը ճշմա-
րիտ ու անկեղծ է , և թէ Աստուծոյ դարձած են ։

1 Պօղոս և ՊՍիղուանոս ու Տիմոթէոս՝ Թեսաղոնի-
կեցւոց եկեղեցիիդ Հայր Աստուծով՝ ու Տէր
2 Յիսուս Քրիստոսով . ԲՇնորհք և խաղաղու-

ՅԲ Տիմ . դ . 11 ։
ՆԲ Տիմ . դ . 9 ։ Փիլիմ . 24 ։
ՇՀռով . ժզ . 4 ։ ա Կոր . ժզ . 19 ։
Պա Թես . ե . 27 ։
ՋՓիլիմ . 2 ։
Պա Տիմ . դ . 6 ։

Չա Կոր . ժզ . 21 ։ բ Թես .
դ . 17 ։
ՊԵբր . ժգ . 3 ։
ՊԵբր . ժգ . 25 ։
ՊԲ Կոր . ա . 19 ։ բ Թես . ա .
1 ։ ա Պետ . ե . 12 ։
ԲԵփե . ա . 2 ։

թիւն ձեզի *Աստուծմէ մեր Հօրմէն՝ ու Տէր Յի-
սուս Քրիստոսէն'' ։
ԳԿը գոհանանք Աստուծմէ ամէն ատեն ձեր ա-
մենուն համար՝ Դ անդադար ձեզ յիշելով մեր ա-
3 ղօթքներուն մէջը. Յիշելով Ե ձեր հաւատքին գոր-
ծը ու Հսիրոյ աշխատութիւնը և մեր Տէր Յիսուս
Քրիստոսի յոյսին համբերութիւնը՝ Աստուծոյ ու
4 մեր Հօրը առջևը. Եւ գիտնալով՝ Աստուծմէ սի-
5 րուած եղբայրներ՝ Ե ձեր ընտրութիւնը. ԷՈր մեր
աւետարանը չէ՛ թէ մինակ խօսքով եղաւ ձեզի,
հապա զօրութիւնով ալ՝ ԹԵ Հոգւով Սրբով,
Ժ ու շատ ազդուութիւնով, Ի ինչպէս որ գիտէք
ալ, թէ ինտոր կեցանք ձեր մէջը ձեզի համար ։
6 ԼԴուք ալ մեզի ու Տէրոջը նմանող ըլլալով՝ ըն-
դունեցիք խօսքը շատ նեղութեան մէջ՝ Ի Հոգւոյն
7 Սրբոյ ուրախութիւնովը. Անանկ որ դուք օրինակ
եղաք բոլոր հաւատացեալներուն՝ որոնք Մակեդո-
8 նիայի ու Աքայիայի մէջ են ։ ԺԻնչու որ ձեզմէ
հռչակուեցաւ Տէրոջը խօսքը, չէ՛ թէ մինակ Մա-
կեդոնիայի ու Աքայիայի մէջ, Լ հապա նաև ամէն
տեղ ձեր հաւատքը որ դէպ 'ի Աստուած է՝ տարա-
ծուեցաւ, անանկ որ ալ պէտք չէ՛ մեզի բան մը
9 խօսիլ ։ Քանզի իրենք կը պատմեն մեզի համար,
ՀԹէ ի՛նչպէս եղաւ մեր ձեր քովը մտնելը, ՅԵ
ի՛նչպէս դուք կուռքերէն Աստուծոյ դարձաք՝ կեն-

* Ոմանք չունին ։
Գ Հռով. ա. 8 ։ Եփե. ա. 16 ։ Փիլիմ. 4 ։
Դ Գլ. բ. 13 ։
Ե Յօհ. զ. 29 ։ Գաղ. ե. 6 ։ Գլ. գ. 6 ։ բ Թես. ա. 3, 11 ։ Յակ. բ. 17 ։
Զ Հռով. ժզ. 6 ։ Եբր. զ. 10 ։
Է Կող. գ. 12 ։ բ Թես. բ. 12 ։
Ը Մար. ժզ. 20 ։ ա Կոր. բ. 4 ։ դ. 20 ։
Թ բ Կոր. զ. 6 ։
Ժ Կող. բ. 2 ։
Ի Գլ. բ. 1, 5, 10, 11 ։ բ Թես. դ. 7 ։
Լ ա Կոր. գ. 16 ։ ժա. 1 ։ Փիլ. գ. 17 ։ Գլ. բ. 14 ։ բ Թես. դ. 9 ։
Ի Գոր. ե. 41 ։ Եբր. ժ. 34 ։
Ծ Հռով. ժ. 18 ։
Լ Հռով. ա. 8 ։ բ Թես. ա. 4 ։
Հ Գլ. բ. 1 ։
Յ ա Կոր. ժբ. 2 ։ Գաղ. դ. 8 ։

10 դանի ու ճշմարիտ Աստուծոյ ծառայելու, ՂԵւ
սպասելու անոր Որդւոյն՝ Ճ երկինքէն. Մ որ ինքը
մեռելներէն յարուց զանիկայ՝ այսինքն Յիսուսը,
Ն որ կ'ազատէ մեզ գալու բարկութենէն ։

ԳԼ · Բ

1 Առաքեալը կը ցուցընէ թէ ի՛նչպէս աւետարանը Թեսաղոնի-
կէ մտաւ ու քարոզուեցաւ, և ի՛նչպէս անոնք ալ ընդունե-
ցին. 18 պատճառը կ'իմացընէ թէ ինքը ինչո՛ւ այնքան եր-
կար ատեն հեռու մնաց անոնցմէ, և թէ ինչո՛ւ այնքան մեծ
փափաք ունէր զանոնք տեսնելու ։

1 ՔԱնզի ե՛ղբայրներ՝ դուք ինքնիրեննիդ գիտէք
ձեր մէջը մտնելնիս՝ որ պարապ տեղը չեղաւ.
2 Հապա առաջ, Բ Փիլիպպէի մէջ չարչարանք քա-
շելով ու անարգուելով՝ ինչպէս որ գիտէք, Գ հա-
մարձակութիւն ըրինք մեր Աստուծովը՝ Դ ձեզի
պատմելու Աստուծոյ աւետարանը Ե մեծ հակառա-
3 կութեան մէջ ։ ՂԻնչու որ մեր յորդորանքը ո՛չ
մոլորութենէ է, ու ո՛չ պղծութենէ, և ո՛չ խա-
4 բէութեամբ. Ե Հապա ինչպէս որ մենք Աստուծմէ
ընտրուեցանք Ը ու աւետարանը Ժզի հաւատացուե-
ցաւ, այնպէս կը խօսինք, ԹՉէ՛ թէ մարդոց հա-
ճոյ ըլլալու համար, հապա Աստուծոյ՝ Ժ որ մեր
5 սիրտերը կը քննէ. ԻԻնչու որ մենք բնաւ շողոքոր-
դութեան խօսքեր չգործածեցինք, ինչպէս որ գի-
տէք, ո՛չ ալ ագահութեան պատճառանք, ԼԱս-

Զ Հռով. բ. 7 ։ Փիլ. գ. 20 ։ Տիտ. բ. 13 ։ բ Պետ. գ. 12 ։ Յայտ. ա. 7 ։
Ճ Գոր. ա. 11 ։ Գլ. գ. 15 ։ բ Թես. ա. 7 ։
Մ Գոր. բ. 24 ։
Յ Մատ. գ. 7 ։ Հռով. ե. 9 ։ Գլ. ե. 9 ։
Ա Գլ. ա. 5, 9 ։
Բ Գոր. ժզ. 22 ։
Գ Գլ. ա. 5 ։
Դ Գոր. ժէ. 2 ։
Ե Փիլ. ա. 30 ։ Կող. բ. 1 ։
Զ բ Կոր. է. 2 ։ Հմր 5 ։ բ Պետ. ա. 16 ։
Է ա Կոր. է. 25 ։ ա Տիմ. ա. 11, 12 ։
Ը ա Կոր. թ. 17 ։ Գաղ. բ. 7 ։ Տիտ. ա. 3 ։
Թ Գաղ. ա. 10 ։
Ժ Առակ. ժէ. 3 ։ Հռով. ը. 27 ։
Ի Գոր. ի. 33 ։ բ Կոր. բ. 17 ։ դ. 2 ։ է. 2 ։ ժբ. 17 ։
Լ Հռով. ա. 9 ։

6 տուած վկայ է, ԻԵւ մարդոցմէ փառք չփնտռե-
7 ցինք, ո՛չ ձեզմէ, ոչ ալ ուրիշներէն, ԺԹէև
կրնայինք՝ իբրև Քրիստոսի Կառաքեալներ՝ հ ծան-
րութիւն տալ. Ծ բայց մենք հեզ եղանք ձեր մէջը,
ինտոր որ դայեակ մը իր երախաները կը խնամէ:
8 Նոյնպէս ալ մենք ձեր վրայ փափաք ունենալով
Ղ կը յօժարէինք, ոչ միայն Աստուծոյ աւետարանը
ձեզի տալ, ճ հապա մեր անձերն ալ. ինչու որ
9 դուք մեզի սիրելիներ եղաք: Քանզի կը յի-
շէք ե՛ղբայրներ՝ մեր աշխատութիւնը ու ջանքը,
որ մ ձեզմէ մէկու մը ծանրութիւն չտալու համար՝
գիշեր ու ցորեկ մ գործելով, ձեզի Աստուծոյ աւե-
10 տարանը քարոզեցինք: Ն Դուք վկայ էք, և Ա-
ստուած ալ Չ թէ ի՛նչպէս սրբութիւնով ու ար-
դարութիւնով և անարատութիւնով վարուեցանք
11 ձեզի հետ՝ որ հաւատացիք. Ինչպէս գիտէք ալ, որ
ձեզմէ ամէն մէկը՝ ինտոր հայր մը իր որդիները՝
12 Ամանկ կը յորդորէինք ու կը մխիթարէինք, և վկա-
յութիւն կը դնէինք ՝ որ դուք Աստուծոյ վայլածին
պէս քալէք, Չ ան որ ձեզ իր թագաւորութեանը
13 ու փառքին կանչեց: Ասոր համար մենք ալ ան-
դադար Ղ կը գոհանանք Աստուծմէ, որ մեզմէ
Աստուծոյ խօսքը լսելով ընդունեցիք, Ջ չէ՛ թէ
իբրև մարդոց խօսք, հապա ինտոր որ ճշմարտապէս

Ի Յօհ. ե. 41, 44: ժբ. 43: ա Տիմ. ե. 17:
Ծ ա Կոր. թ. 4, 6, 12, 18: բ Կոր. ժ. 1, 2, 10, 11: ժգ. 10: բ Թես. գ. 9: Փիլիմ. 8, 9:
Կ ա Կոր. թ. 1, 2, 5:
Հ բ Կոր. ժա. 9: ժբ. 13, 14: բ Թես. գ. 8:
Յ ա Կոր. բ. 3: թ. 22: բ Կոր. ժգ. 4: բ Տիմ. բ. 24:
Ղ Հռով. ա. 11: ժե. 29:
Ճ բ Կոր. ժբ. 15:
Մ բ Կոր. ժբ. 13, 14:
Յ Գոր. ի. 34: ա Կոր. գ. 12: բ Կոր. ժա. 9: բ Թես. գ. 8:
Ն Գլ. ա. 5:
Չ բ Կոր. է. 2: բ Թես. գ. 7:
Ո Եփե. գ. 1: Փիլ. ա. 27: Կող. ա. 10: Գլ. գ. 1:
Չ ա Կոր. ա. 9: Գլ. ե. 24: բ Թես. բ. 13: բ Տիմ. ա. 9:
Ղ Գլ. ա. 2:
Ջ Մատ. ժ. 40: Գաղ. գ. 14: բ Պետ. գ. 2:

է, Աստուծոյ խօսք, որ նաև կը ներգործէ ձեր
14 մէջը որ կը հաւատաք: Քանզի դուք ե՛ղբայրներ՝
նմանող եղաք Աստուծոյ եկեղեցիներուն՝ որ Հրէ-
աստանի մէջ են Քրիստոս Յիսուսով. Ա ինչու որ
դուք ալ նոյն չարչարանքները կրեցիք ձեր համազ-
գիներէն, Վ ինչպէս որ անոնք ալ Հրէաներէն.
15 Ղ Որոնք Տէր Յիսուսն ալ մեռցուցին՝ Ր մարգարէ-
ներն ալ, և մեզ հալածեցին, ու Աստուծոյ ան-
16 հաճոյ՝ Ց և բոլոր մարդոց հակառակ են. Ա Ու մեզ
կ՛արգիլեն հեթանոսներուն խօսելէն՝ անոնց փրկու-
թեանը համար, Ֆ որ իրենց մեղքերուն չափը լե-
ցընեն ամէն ատեն. Ֆ և բարկութիւնը անոնց վրայ
հասեր է մինչև վերջը:
17 Իսկ մենք ե՛ղբայրներ՝ Օ իրաւ քիչ մը ատեն ձեզ-
մէ որբ մնացինք երեսով, ու չէ՛ թէ սրտով,
Ֆ բայց աւելի ջանացինք ձեր երեսը տեսնելու մեծ
18 փափաքով: Ընոր համար ես Պօղոս մէկ երկու
անգամ ուզեցի ձեզի գալ, Ա բայց Սատանան մեզ
19 արգիլեց: Բ Ինչու որ ո՞վ է մեր յոյսը, կամ ու-
րախութիւնը՝ Գ կամ Դր պարծանքին պսակը, եթէ
ոչ դուք՝ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի առջևը՝ Ա ա-
20 նոր գալու ատենը: Որովհետև դուք էք մեր
փառքը՝ և ուրախութիւնը:

Ա Գաղ. ա. 22:
Ա Գոր. ժէ. 5, 13:
Վ Եբր. ժ. 33, 34:
Ղ Գոր. բ. 23: գ. 15: ե. 30: է. 52:
Ր Մատ. ե. 12: իդ. 34, 37: Ղու. ժգ. 33, 34: Գոր. է. 52:
Ց Եսթ. գ. 8:
Ա Ղու. ժա. 52: Գոր. ժգ. 50: ժգ. 5, 18: ժէ. 5, 13: ժը. 12: ժթ. 9: իբ. 21, 22:
Ֆ Ծն. ժե. 16: Մատ. իդ. 32:
Ֆ Մատ. իդ. 6, 14:
Օ ա Կոր. ե. 3: Կող. բ. 5:
Ֆ Գլ. գ. 10:
Ա Հռով. ա. 13: ժե. 22:
Բ բ Կոր. ա. 14: Փիլ. բ. 16: դ. 1:
Գ Առակ. ժզ. 31:
Դ ա Կոր. ժե. 23: Գլ. դ. 13: Յայտ. ա. 7: իբ. 12:

ԳԼ. Գ

1 Պօղոս կը յայտնէ իր մեծ սէրը որ ունէր Թեսաղոնիկեցւոց
վրայ, թէ՛ Տիմոթէոսը անոնց խրկելով՝ որ հաստատէ և

մխիթարէ զանոնք , թէ անոնց բարեգործութեանցը վրայ
ուրախանալով , 10 և թէ աղօթք ընելով անոնց համար , և
անվտանգ անոնց երթալու փափաքելով ։

1 Ուստի ալ չկրնալով աւելի համբերել , Բ աղէկ
2 երևցաւ մեզի մինակ Աթէնք մնալ . Գ Եւ
Տիմոթէոս մեր եղբայրը ու Աստուծոյ պաշտօնեան
և մեր գործակիցը Քրիստոսի աւետարանին մէջ
խրկեցինք ձեզ հաստատելու ու մխիթարելու ձեր
3 հաւատքին համար . Դ Որ աս նեղութիւններուն
մէջ ՅԷՎՔ մէկը չխախտի . ինչու որ դուք ինքնի-
րեննիդ գիտէք Ե որ մենք ատ Բանիրուն համար կե-
4 ցեր ենք ։ Զ Քանզի երբոր մենք ձեր քովն էինք ,
առաջուց ձեզի կը զրուցէինք թէ նեղութիւններու
պիտի հանդիպինք , ինչպէս որ եղաւ ալ , ու գի-
5 տէք ։ Է Ասոր համար ես ալ չկրնալով աւելի համ-
բերել , մարդ խրկեցի ձեր հաւատքը գիտնալու ,
Ը որ չըլլայ թէ փորձողը ձեզ փորձած ըլլայ , Ի և
6 մեր աշխատութիւնը պարապ ըլլայ ։ Ժ Բայց հիմա
երբոր Տիմոթէոս ձեզմէ մեզի եկաւ , ու ձեր հա-
ւատքին և սիրոյն աւետիսը մեզի տուաւ , որ ամէն
ժամանակ մեր բարի յիշատակը միտքերնիդ ունիք ,
և կը փափաքիք մեզ տեսնելու , Ի ինչպէս որ մենք
7 ալ ձեզ . Ասոր համար ե՛ղբայրներ՝ Լ ձեր վրայ մխի-
թարուեցանք մեր բոլոր վիշտերուն ու նեղութիւն-
8 ներուն վրայ՝ ձեր հաւատքովը . Ինչու որ հիմա
կենդանի ենք մենք , Ի թէ որ դուք հաստատուն
9 կենաք Տէրոջմով ։ Ծ Քանզի ի՞նչ գոհութիւն

ա Հմր 5 ։
բ Գոր · ժէ · 15 ։
գ Հռով · ժզ · 21 ։ ա Կոր · ժզ · 10 ։ բ Կոր · ա · 19 ։
դ Եփե · գ · 13 ։
ե Գոր · թ · 16 ։ ժգ · 21 ։ ի · 23 ։ իա · 11 ։ ա Կոր · գ · 9 ։ բ Տիմ · գ · 12 ։ ա Պետ · բ · 21 ։
զ Գոր · ի · 23 ։
ի Հմր 1 ։
ը ա Կոր · է · 5 ։ բ Կոր · ժա · 3 ։
թ Գաղ · բ · 2 ։ դ · 11 ։ Փիլ · բ · 16 ։
ժ Գոր · ժը · 1 , 5 ։
ի Փիլ · ա · 8 ։
լ բ Կոր · ա · 4 ։ է · 6 , 7 , 13 ։
ի Փիլ · դ · 1 ։
ծ Գլ · ա · 2 ։

կրնանք մատուցանել Աստուծոյ ձեր վրայով՝ ան
ամէն ուրախութիւնին համար՝ որ կ'ուրախանանք
10 ձեզի համար մեր Աստուծոյ առջևը , Եւ Լ գիշեր ու
ցորեկ հ խիստ շատ աղաչանք կ'ընենք Ն ձեր երեսը
տեսնելու , Ղ ու ձեր հաւատքին պակսութիւնները
11 լեցընելու ։ Բայց ինքը Աստուած ու մեր Հայրը՝
և մեր Տէրը Յիսուս Քրիստոս Ճ մեր ճամբան դէպ
12 'ի ձեզի յաջողէ ։ Մ Եւ Տէրը աճեցընէ ու աւել-
ցընէ ձեր սէրը Յ իրարու վրայ՝ ու ամենուն վրայ ,
13 ինչպէս որ մենք ալ ձեր վրայ ունինք , Ն Հաստա-
տելով ձեր սիրտերը անարատ՝ սրբութեան մէջ
Աստուծոյ և մեր Հօրը առջևը՝ մեր Տէրոջը Յի-
սուս Քրիստոսի գալու ատենը Շ իր բոլոր սուրբե-
րուն հետ մէկտեղ ։

ԳԼ · Դ

1 Կը յորդորէ զանոնք որ ամէն կերպով յառաջ երթան աս-
տուածպաշտութեան մէջ , 6 որ սուրբ ու արդար վարմունք
ունենան , 9 որ մէկզմէկ սիրեն , 11 որ ամէն մէկը խաղաղու-
թեամբ իր գործը գործէ , 13 ու վերջապէս ննջեցեալներուն
վրայով իրենց տրտմութիւնը չափաւոր ըլլայ ։ 17 Առաքեա-
լը ասս վերջին յորդորանքին վրայ համառօտ կերպով մը կը
նկարագրէ մեռելոց յարութիւնը , և Քրիստոսի երկրորդ
գալուստը՝ դատաստանի համար ։

1 Ասկէ ետև ե՛ղբայրներ՝ ձեզի կ'աղաչենք , ու կը
յորդորենք Տէր Յիսուսով . Ա որ ինչպէս մեզմէ
առիք՝ Բ թէ ինտոր պէտք է ձեզի քալել ու Գ Ա-
ստուծոյ հաճոյ ըլլալ , ալ աւելի անոր մէջը շատ-
2 նաք ։ Քանզի գիտէք թէ ի՞նչ պատուէրներ
3 տուինք ձեզի Տէր Յիսուսով ։ Ինչու որ Դ Ա-

ա Գոր · իզ · 7 ։ բ Տիմ · ա · 3 ։
հ Հռով · ա · 10 , 11 ։ ժե · 32 ։
Յ Գլ · բ · 17 ։
Ղ բ Կոր · ժգ · 9 , 11 ։ Կող · դ · 12 ։
Ճ Մար · ա · 3 ։
մ Գլ · դ · 10 ։
Յ Գլ · դ · 9 ։ ե · 15 ։ բ Պետ · ա · 7 ։
Ն ա Կոր · ա · 8 ։ Փիլ · ա · 10 ։ Գլ · ե · 23 ։ բ Թես · բ · 16 ։ ա Յօհ · գ · 20 , 21 ։
Շ Զաք · ժդ · 5 ։ Յուդ · 14 ։
ա Փիլ · ա · 27 ։ Կող · բ · 6 ։
բ Գլ · բ · 12 ։
գ Կող · ա · 10 ։
դ Հռով · ժբ · 2 ։ Եփե · ե · 17 ։

տուծոյ կամքը ասա է՝ այսինքն ԻՀեր սուրբ ըլլալը ,
4 Հոր դուք ետ կենաք պոռնկութենէն . ԻՉեզմէ
ամէն մէկը գիտնայ իր ամանը սրբութիւնով ու
5 պատիւով ստանալ . ԸՉէ թէ ցանկութեան կիր-
քով՝ Թինչպէս հեթանոսները՝ Ժորոնք Աստուած
6 չեն ճանչնար : ԻՉըլլայ որ *ատ բանին" մէջ
չափէ անցնի մէկը՝ ու իր եղբայրը զրկէ . Լինչու որ
Տէրը ատ բոլոր բաներուն համար վրէժխնդիր է .
ինչպէս առաջուց ըսինք ձեզի , ու վկայութիւն
7 տուինք : Ինչու որ Աստուած մեզ պղծութեան
8 չկանչեց , ԻՀապա սրբութեան : ԺՈւստի ան որ
կ'անարգէ , չէ թէ անիկայ մարդ մը կ'անարգէ ,
հապա Աստուած՝ Կոր իր Սուրբ Հոգին ալ †ձեզի
տուաւ :
9 Բայց եղբայրսիրութեան վրայով Հպէտք չէ ձե-
զի բան գրել . Ծինչու որ դուք ինքնիրեննիդ Ա-
10 տուծմէ սորված էք Ղմէկզմէկ սիրել . ՃԵւ իրաւ
ատ բանը կ'ընէք դուք բոլոր Մակեդոնիայի մէջ
եղող ամէն եղբայրներուն , սակայն կ'աղաչենք ձե-
11 զի Եղբայրներ՝ Մոր ալ աւելի առատանաք . ՄԵւ
ջանք ընէք որ հանդարտ կենաք . ու ամէն մէկեր-
նիդ իր գործը գործէ , Նու ձեր ձեռքերովը աշխա-

Ի Եփե . ե . 27 :
Ղ ա Կոր . զ . 15 , 18 : Եփե . ե . 3 : Կող . գ . 5 :
Ի Հռով . զ . 19 : ա Կոր . զ . 15 , 18 :
Ը Կող . գ . 5 : Հռով . ա . 24 , 26 :
Թ Եփե . դ . 17 , 18 :
Ժ ա Կոր . ժե . 34 : Գաղ . դ . 8 : Եփե . բ . 12 : դ . 18 : բ Թես . ա . 8 :
Ի Ղև . ժթ . 11 , 13 : ա Կոր . զ . 8 :
* Կամ բանի մը
Լ բ Թես . ա . 8 :
Ի Ղև . ժա . 44 : ժթ . 2 : ա Կոր . ա . 2 : Եբր . ժբ . 14 : ա Պետ . ա . 15 , 16 :
Ծ Ղու . ժ . 16 :
Կ ա Կոր . բ . 10 : է . 40 : ա Յօհ . գ . 24 :
† Ոմանք մեզի
Հ Գլ . ե . 1 :
Յ Երեմ . լա . 34 : Յօհ . զ . 45 : ժդ . 26 : Եբր . ը . 11 : ա Յօհ . բ . 20 , 27 :
Ղ Մատ . իբ . 39 : Յօհ . ժդ . 34 : ժե . 12 : Եփե . ե . 2 : ա Պետ . դ . 8 : ա Յօհ . գ . 11 , 23 : դ . 21 :
Ճ Գլ . ա . 7 :
Մ Գլ . գ . 12 :
Յ բ Թես . գ . 11 : ա Պետ . դ . 15 :
Ն Գոր . ի . 35 : Եփե . դ . 28 : բ Թես . գ . 7 , 8 , 12 :

տիք , (ինչպէս որ ձեզի պատուիրեցինք ,) Հոր
դուրսիններուն հետը պարկեշտութեամբ վարուիք ,
ու *բանի մը կարօտ չըլլաք :
12 Ձենք ուզեր Եղբայրներ՝ որ տգէտ ըլլաք ննջե-
ցեալներուն վրայով . որ չտրտմիք ՚ինչպէս ուրիշ-
13 ները՝ Հորոնք յոյս չունին : Քանզի Ղթէ որ կը
հաւատանք թէ Յիսուսը մեռաւ ու յարութիւն
առաւ , Ջանանկ ալ Աստուած ննջեցեալները Յի-
14 սուսով պիտի բերէ անոր հետ : ՚Վասն զի ասա
կը զրուցենք ձեզի Տէրոջը խօսքովը , ՚թէ մենք որ
մինչև Տէրոջը գալուստը ողջ կը մնանք , բնաւ
15 ննջեցեալներէն առաջ պիտի չանցնինք : ՀԻնչու
որ ինքը Տէրը ազդարարութեան հրամանով՝ հրեշ-
տակապետին ձայնովը Ղու Աստուծոյ փողովը եր-
կինքէն պիտի իջնէ , Ղև Քրիստոսով մեռածները
16 առաջ յարութիւն պիտի առնեն : ՄԵտքը մենք
ալ որ ողջ մնացած ենք՝ անոնցմով մէկտեղ ՚պիտի
յափշտակուինք ամպերով Տէրոջը առջևը ելլելու
օդին մէջը . ԿԵւ անանկ յաւիտեան Տէրոջը հետ
17 պիտի ըլլանք : ԺՈւստի մէկզմէկ մխիթարեցէք
ասա խօսքերով :

Հ Հռով . ժդ . 13 : բ Կոր . ը . 21 : Կող . դ . 5 : ա Պետ . բ . 12 :
* Կամ մէկու
՚ Տես Ղև . ժթ . 28 : բ Օր . ժդ . 1 , 2 : բ Թագ . ժբ . 20 :
Հ Եփե . բ . 12 :
Ղ ա Կոր . ժե . 13 :
Ջ ա Կոր . ժե . 18 , 23 : Գլ . գ . 13 :
՚ գ Թագ . ժգ . 17 , 18 : ի . 35 :
՚ ա Կոր . ժե . 51 :
Վ Մատ . իդ . 30 , 31 : Գոր . ա . 11 : բ Թես . ա . 7 :
Ղ ա Կոր . ժե . 52 :
Ր ա Կոր . ժե . 23 , 52 :
Ց ա Կոր . ժե . 51 :
՚ Գոր . ա . 9 : Յայտ . ժա . 12 :
Կ Յօհ . ժբ . 26 : ժդ . 3 : ժէ . 24 :
Ի Գլ . ե . 11 :

ԳԼ · Ե

1 Կը շարունակէ իր նկարագրութիւնը Քրիստոսին դատաստանի գալուն վրայով , 16 և զանազան խրատներ տալով՝ 23 իր թուղթը կը վերջացընէ :

1 – Հայց ան ժամերուն ու ժամանակներուն համար
ե՛ղբայրներ՝ Բ պէտք չէ բան մը գրել ձեզի ·
2 Վ Ձանզի դուք ինքնիրենիդ ազէկ գիտէք՝ թէ Տէ-
րոջը օրը գիշերուան գողի պէս անանկ կը հասնի ։
3 Ներբոր ըսելու ըլլան՝ թէ խաղաղութիւն ու ապա-
հովութիւն է , Ե ան ատենը կորուստը յանկարծա-
կի անոնց վրայ պիտի հասնի՝ Է յղիին երկանցը պէս ,
4 ու պիտի չազատին ։ Ը Հայց դուք ե՛ղբայրներ՝
խաւարի մէջ չէք , որ ան օրը գողի մը պէս ձեր
5 վրայ հասնի · Թ Ինչու որ դուք ամէնքդ լուսոյ որ-
դիք էք , ու ցորեկուան որդիք · գիշերուան չենք ,
6 խաւարինը չենք ։ Ժ Ուրեմն չքնանանք ինչպէս որ
ուրիշները , Ի հապա արթուն ու զգաստ ըլլանք ։
7 Ի Վ Ձանզի անոնք որ կը քնանան՝ գիշերը կը քնա-
նան , և անոնք որ կ'արբենան՝ Է գիշերը կ'արբենան ։
8 Հայց մենք որովհետև ցորեկուան ենք ,, զգաստ ըլ-
լանք , և Լ հաւատքին ու սիրոյն զրահը վրանիս
հագնինք , ու փրկութեան յուսոյն սաղաւարտը
9 ՓԼԲ-ԻՒԻ ՔՆԻՒ ։ Թ Ինչու որ Աստուած մեզ բար-
կութեան համար չորոշեց , Ի հապա փրկու-
թիւն ստանալու համար մեր Տէր Յիսուս Վրիս-
10 տոսի ձեռքովը · Խ Որ ինքը մեզի համար մեռաւ ·
որպէս զի Թէ արթուն ըլլանք և Թէ քնանանք ,
11 իր հետը միասին ապրինք ։ Ձ Ընո՛ր համար մեկ-

– Մատ · իդ · 3 , 36 ։ Գոր · ա · 7 ։
Բ Գա · գ · 9 ։
Գ Մատ · իդ · 43 , 44 ։ իե · 13 ։
Ղու · ժբ · 39 , 40 ։ բ Պետ ·
գ · 10 ։ Յայտ · գ · 3 ։ ժգ · 15 ։
Դ Ես · ժգ · 6–9 ։ Ղու · ժէ · 27 ,
28 , 29 ։ իա · 34 , 35 ։ բ
Թես · ա · 9 ։
Ե Երեմ · ժգ · 21 ։ Ովս · ժգ · 13 ։
Զ Հռով · ժգ · 12 , 13 ։ ա Յօհ ·
բ · 8 ։
Է Եփե · ե · 8 ։
Ը Մատ · իե · 5 ։
Թ Մատ · իդ · 42 ։ իե · 13 ։
Հռով · ժգ · 11 , 12 , 13 ։ ա
Պետ · ե · 8 ։
Ժ Ղու · իա · 34 , 36 ։ Հռով ·
ժգ · 13 ։ ա Կոր · ժե · 34 ։
Եփե · ե · 14 ։
Ի Գոր · բ · 15 ։
Լ Ես · ծթ · 17 ։ Եփե · գ ·
14 , 16 , 17 ։
Խ Հռով · թ · 22 ։ Գա · ա · 10 ։
ա Պետ · բ · 8 ։ Յուդ · 4 ։
Ծ բ Թես · բ · 12 , 13 ։
Կ Հռով · ժգ · 8 , 9 ։ բ Կոր ·
ե · 15 ։
Հ Գա · գ · 17 ։

զմէկ միւսիդ շինեցէք , և իրարու շէնութիւն տուէք ,
ինչպէս որ կ'ընէք ալ ։
12 Նէ ձեզի կ'աղաչենք ե՛ղբայրներ՝ Ն որ ձանձնաք ձեր
աշխատասիրները ու վերակացուները Տէրոջմով ,
13 ու ձեզի խրատ տուողները · Նէ զանոնք մեծապէս
պատուեցէք սիրով՝ իրենց գործքին համար · Ո Ի-
14 րարու հետ խաղաղութիւն ունեցէք · Նէ ձեզի
կ'աղաչենք ե՛ղբայրներ՝ Շ անկարգ վարմունք ու-
նեցողները խրատեցէք , Ճ վատասիրտները միսի-
թարեցէք , Յ տկարներուն ձեռնտո՛ւ եղէք , Ն ամե-
15 նուն ալ երկայնամի՛տ եղէք ։ Ո Ջ գուշացէք՝
չըլլայ որ մէկը չարութեան փոխարէն չարութիւն
հատուցանէ մէկու մը · Շ հապա ամէն ատեն բա-
րիք ընելու եռանդ եղէք թէ իրարու , և թէ ամե-
16 նուն ։ Ո Ամէն ատեն ուրախ եղէք ։ (17) Ղ Ան-
18 դադար աղօթք ըրէք ։ Ո Ամէն բանի մէջ գոհու-
թիւն տուէք · ինչու որ ասիկա է Աստուծոյ կամքը
19 Վ Ի Ք Ի Ա Ս Ո Յ Յիսուսով ձեր վրայ ։ – Ա Ո Ր Բ Հոգին
20 մի՛ մարէք ։ Շ Մարգարէութիւնները մի՛ արհա-
21 մարհէք ։ Ո Ամէն բան փորձեցէք , Շ բարին ա-
22 մո՛ր բռնեցէք ։ Ր Ամէն տեսակ գէշ բաներէն ե՛տ
23 կեցէք ։ Յ Նէ ինքը խաղաղութեան Աստուածը

Ն ա Կոր · ժգ · 18 ։ Փիլ · բ ·
29 ։ ա Տիմ · ե · 17 ։ Եբր ·
ժգ · 7 , 17 ։
Ղ Մար · թ · 49 ։
Ճ բ Թես · գ · 11 , 12 ։
Յ Եբր · ժբ · 12 ։
Ն Հռով · ժգ · 1 ։ ժե · 1 ։ Գաղ ·
գ · 1 , 2 ։
Շ Գաղ · ե · 22 ։ Եփե · գ · 2 ։
Կող · գ · 12 ։ բ Տիմ · գ · 2 ։
Ո Ղև · ժթ · 18 ։ Առակ · ի ·
22 ։ իդ · 29 ։ Մատ · ե · 39 ,
44 ։ Հռով · ժբ · 17 ։ ա Կոր ·
գ · 7 ։ ա Պետ · գ · 9 ։
Ռ Գաղ · գ · 10 ։ Գա · գ ·
12 ։

Ր Կոր · գ · 10 ։ Փիլ · գ ·
4 ։
Ց Ղու · ժբ · 1 ։ իա · 36 ։
Հռով · ժբ · 12 ։ Եփե · գ · 18 ։
Կող · գ · 2 ։ ա Պետ · գ · 7 ։
Ւ Եփե · ե · 20 ։ Կող · գ · 17 ։
– Եփե · դ · 30 ։ ա Տիմ · գ ·
14 ։ բ Տիմ · ա · 6 ։ Տիտ · ա
Կոր · ժգ · 30 ։
ա ա Կոր · ժգ · 1 , 39 ։
Ա ա Կոր · բ · 11 , 15 ։ ա Յօհ ·
գ · 1 ։
Բ Փիլ · գ · 8 ։
Գ Գա · գ · 11 ։
Դ Փիլ · գ · 9 ։

– ձեզ բոլորովին սուրբ ընէ , ‡ ու ձեր բոլոր հոգին
և շունչը ու մարմինը անարատ պահուի մինչև մեր
24 Տէր Յիսուս Քրիստոսի գալուը առնելը : † Հա-
ւատարիմ է ան՝ որ ձեզ կանչեց , որ ինքը պիտի
կատարէ ալ :
25 Ա՛ղբայրներ՝ *աղօթք ըրէք մեզի համար :
26 ‖ Բարև՛ տուէք բոլոր եղբայրներուն սուրբ համ-
27 բուրով : Կ՛երդմընցընեմ ձեզ Տէրոջմով , – որ
սա թուղթը բոլոր սուրբ եղբայրներուն կարդա-
28 ցուի : ‖ Մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը
ձեր հետը ըլլայ · ամէն :

– ԳԼ · գ · 13 ։
‡ ա Կոր · ա · 8 ։
† ա Կոր · ա · 9 ։ ժ · 13 ։ բ Թես · գ · 3 ։
* Կող · գ · 8 ։ բ Թես · գ · 1 ։
‖ Հռով · ժգ · 16 ։
– ա Կող · դ · 16 ։ բ Թես · գ · 14 ։
‖ Հռով · ժգ · 20 , 24 ։ բ Թես · գ · 18 ։

ՆՐԿՐՈՐԴ ԹՈՒՂԹ
ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԱԼՈՅՆ
ԸՍ ԹԵՍԱՂՈՆԻԿԵՑԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Պօղոս առաքեալ կը յայտնէ Թեսաղոնիկեցւոց իր բարի գործերը որ ունէր անոնց հաւատքին՝ սիրոյն և համբերութեանը վրայ · 11 և միանգամայն հաւատքի ժամանակ միխիթարութիւն ունենալու զանազան պատճառներ յառաջ կը բերէ , որոնց գլխաւորը Աստուծոյ արդար դատաստանէն կ՛առնէ ։

1 Պօղոս և – Սիղուանոս ու Տիմոթէոս՝ Թեսաղո-
նիկեցւոց եկեղեցիին ‖ մեր Հայր Աստուծով՝
2 ու Տէր Յիսուս Քրիստոսով · ‖ Շնորհք և խա-
ղաղութիւն ձեզի Աստուծմէ մեր Հօրմէն՝ ու Տէր
Յիսուս Քրիստոսէն ։

– բ Կոր · ա · 19 ։
‖ ա Թես · ա · 1 ։
‖ ա Կոր · ա · 3 ։

3 † Պարտինք ամէն ատեն Աստուծմէ գոհանալ
ձեզի համար՝ եղբայրնե՛ր , ինչպէս որ կը վայլէ ·
քանզի ձեր հաւատքը շատ աճելու վրայ է , և ձեր
ամէն մէկուն սէրը իրարու վրայ կը շատնայ ·
4 ‖ Ընանկ որ մենք ալ ձեզմով կը պարծենանք Ա-
ստուծոյ եկեղեցիներուն մէջը՝ ձեր համբերութեա-
նը ու հաւատքին համար ‖ ձեր բոլոր հալածանքնե-
րուն ու նեղութիւններուն մէջ , որոնց որ դուք կը
5 համբերէք · ‖ Որ է Աստուծոյ արդար դատաստա-
նին ապացոյցը՝ որ դուք արժանանաք Աստուծոյ
թագաւորութեանը , ‖ որուն համար ալ նեղութիւն
6 կը քաշէ՛ք · ‖ Քանզի Աստուծոյ առջևը իրաւունք
է՝ ձեզի նեղութիւն տուողներուն նեղութիւն հա-
7 տուցանել , և ձեզի նեղութիւն քաշողներուդ՝ ‖ մեզի հետ հանգիստ , ‖ Տէր Յիսուսին երկինքէն յայտնուելու ատենը իր զօրաւոր հրեշտակներովը ,
8 ‖ Խորբոքած կրակով վրէժ առնելու անոնցմէ՝ ‖ որ Աստուած չեն ճանչնար , և որ մեր Տէր Յիսուս
9 Քրիստոսի աւետարանին չեն հնազանդիր · ‖ Որոնք պիտի պատժուին յաւիտենական սատակումով՝ Տէրոջը երեսէն ու ‖ անոր զօրութեանը փառքէն ,
10 ‖ Երբոր ինքը գայ փառաւորուելու իր սուրբերուն մէջը , ‖ և հիանալի ըլլալու բոլոր հաւատացեալներուն մէջը , (ինչու որ մեր վկայութիւնը ձեր
11 մէջը հաւատացուեցաւ ,) ան օրը : Ես պատճառովս ալ ամէն ատեն ձեզի համար աղօթք

† ա Թես · ա · 2 , 3 ։ գ · 6 , 9 ։ ԳԼ · բ · 12 ։
‖ բ Կոր · է · 14 ։ թ · 2 ։ ա Թես · բ · 19 , 20 ։
‖ ա Թես · ա · 3 ։
‖ ա Թես · բ · 14 ։
Փիլ · ա · 28 ։
‖ ա Թես · բ · 14 ։
‖ Ցայտ · գ · 10 ։
‖ Ցայտ · ժգ · 13 ։
Լ ա Թես · գ · 15 ։ Ցուդ · 14 ։
‖ Երբ · ժ · 27 ։ ժբ · 29 ։ բ Պետ · գ · 7 ։ Ցայտ · ի · 8 ։
‖ Սաղ · հթ · 6 ։ ա Թես · դ · 5 ։
‖ Հռով · բ · 8 ։
Փիլ · գ · 19 ։ բ Պետ · գ · 7 ։
‖ բ Օր · լգ · 2 ։ Նե · բ · 19 ։ ԳԼ · բ · 8 ։
Սաղ · ձթ · 7 ։
Սաղ · կբ · 85 ։

կ'ընենք , մ որ մեր Աստուածը ձեզ արժանի
ընէ յէր կոչումին , և իր բարութեան բոլոր
հաճութիւնը կատարէ , ժ ու հաւատքին գոր-
12 ծը զօրութիւնով . ն Որ մեր Տէր Յիսուս Քրիս-
տոսին անունը փառաւորուի ձեր մէջը , և դուք
ալ անոր մէջը՝ մեր Աստուծոյն ու Տէր Յիսուս
Քրիստոսին շնորհացը համեմատ ։

ԳԼ · Բ

1 Կը խնդրէ անոնցմէ որ հաստատ կենան իրենց ընդունած ճշ-
մարտութեանը մէջ . 3 կը ցուցընէ թէ ոմանք հաւատքէն
պիտի ապստամբին , 9 և Նեռը պիտի յայտնուի՝ Տէրոջը օրը
գալէն առաջ . 15 իր առջի յորդորանքները կը կրկնէ , ու ա-
զօթք կ'ընէ անոնց համար ։

1 Կ'աղաչենք ձեզի ե՛ղբայրներ՝ ա մեր Տէր Յիսուս
Քրիստոսի գալստեանը՝ բ ու մեր անոր քովը
2 ժողվուելուն համար , գ Չըլլայ որ շուտ մը խախ-
տիք յէր միտքէն , ու չըլլայ որ խռովիք՝ ո՛չ հո-
գիով ու ո՛չ խօսքով , ո՛չ ալ թուղթով մը իբր
թէ մեզմէ գրուած , որպէս թէ Տէրոջը օրը եկած
3 հասած ըլլայ ։ դ Չըլլայ որ մէկը ձեզ խաբէ մէկ
բանով մը . ինչու որ ան օրը պիտի չգայ՝ ե թէ որ
ապստամբութիւնը առաջ չգայ , զ ու յայտնուի
4 մեղաց մարդը՝ ե կորստեան որդին , ը Ան հակառա-
կորդը հպարտացած թ ամենուն վրայ՝ որ Աստուած
կ'ըսուի՝ կամ կը պաշտուի , մինչև անիկայ Ա-
ստուծոյ տաճարին մէջ պիտի նստի , և ինքզինքը
5 ցուցընէ թէ Աստուած է ։ Չէ՞ք յիշեր՝ որ երբ
6 ձեր քովն էի , ասա բաները կ'ըսէի ձեզի ։ Եւ հի-

մ Հմր 5 ։
յ ա Թես . ա . 3 ։
ն ա Պետ . ա . 7 ։ դ . 14 ։
ա ա Թես . դ . 15 ։
բ Մատ . իդ . 31 ։ Մար . ժգ . 27 ։ ա Թես . դ . 16 ։
գ Մատ . իդ . 4 ։ Եփե . ե . 6 ։ ա Յօհ . դ . 1 ։
դ Մատ . իդ . 4 ։ Եփե . ե . 6 ։
ե ա Տիմ . դ . 1 ։
զ Դան . է . 25 ։ ա Յօհ . բ . 18 ։ Յայտ . ժգ . 11 , ԽԱ ։
է Յօհ . ժէ . 12 ։
ը Ես . ժդ . 13 ։ Եզեկ . իը . 2 , 6 , 9 ։ Դան . է . 25 ։ ժա . 36 ։ Յայտ . ժգ . 6 ։
թ ա Կոր . ը . 5 ։

մա դուք ինքնիրեննիդ գիտէք ի՞նչ է ան որ կ'ար-
7 գիլէ , որ ինքը իր ատենին յայտնուի ։ ժ Ինչու որ
անօրէնութեան խորհուրդը հիմակուընէ կը զօրա-
նայ . բայց ան որ հիմա կ'արգիլէ , պիտի արգիլէ՝
8 մինչև որ ինքը մէջտեղէն վերնայ ։ Ու ետքը պի-
տի յայտնուի ան անօրէնը , որն որ Տէր Յիսուս
ե իր բերնին հոգիովը ւ պիտի սպառէ , ի ու իր գա-
9 լուն յայտնուելովը պիտի կորսընցընէ . ժ Որուն
գալը Սատանային ազդեցութիւնովն է՝ բոլոր զօ-
րութիւնով ։ և նշաններով ու սուտ հրաշքներով ,
10 հ Եւ կորուսեալներուն վրայ անիրաւութեան բոլոր
խաբէութիւնովը , որովհետև անոնք ճշմարտու-
թեան սէրը չընդունեցին՝ որ փրկուին . ձ անոր
համար Աստուած ալ պիտի խրկէ անոնց ուժով մո-
11 լորութիւն մը՝ ղ որ ստութեան հաւատան . Որ դա-
տապարտուին ամէն անոնք՝ որ չհաւատացին ճշմար-
տութեան , ճ հապա անօրէնութեան յօժարեցան ։
12 մ Բայց մեզի պէտք է միշտ Աստուծմէ գոհանալ
ձեզի համար՝ Տէրոջմէ սիրուած ե՛ղբայրներ . ինչու
որ Աստուած ժ առաջուց ն ձեզ ընտրեց փրկուելու
ւ Հոգիին սրբելովը՝ ու ճշմարտութեան հաւատ-
13 քովը . Որուն ձեզ կանչեց մեր աւետարանելովը՝
ա մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի փառքը ստանալու ։
14 Ուստի ե՛ղբայրներ՝ ւ հաստա՛տ կեցէք , ղ ու պի՞նտ

ժ ա Յօհ . բ . 18 ։ գ . 3 ։
ի Յոբ . դ . 9 ։ Ես . ժա . 4 ։ Ովս . զ . 5 ։ Յայտ . բ . 16 ։ ժթ . 15 , 20 , 21 ։
լ Դան . է . 10 , 11 ։
ի Գլ . ա . 8 , 9 ։ Եբր . ժ . 27 ։
ծ Յօհ . ը . 41 , 44 ։ Եփե . բ . 2 ։ Յայտ . ժը . 23 ։
կ Տե՛ս բ Օր . ժգ . 1 ։ Մատ . իդ . 24 ։ Յայտ . ժդ . 13 ։ ժթ . 20 ։
հ բ Կոր . բ . 15 ։ գ . 3 ։
ձ Հռով . ա . 24 , ԽԱ ։ Տե՛ս գ Թագ . իբ . 22 ։ Եզեկ . ժդ . 9 ։
ղ Մատ . իդ . 5 , 11 ։ ա Տիմ . դ . 1 ։
ճ Հռով . ա . 32 ։
մ Գլ . ա . 3 ։
յ Եփե . ա . 4 ։
ն ա Թես . ա . 4 ։
շ Ղու . ա . 75 ։ ա Պետ . ա . 2 ։
ո Յօհ . ժէ . 22 ։ ա Թես . բ . 12 ։ ա Պետ . ե . 10 ։
չ ա Կոր . ժզ . 13 ։ Փիլ . դ . 1 ։
պ ա Կոր . ժա . 2 ։ Գլ . գ . 6 ։

բռնեցէք ան աւանդութիւնները որ սորվեցաք՝ թէ՝
15 խօսքով ու թէ մեր թուղթովը ։ Լ Եւ ինքը մեր
Տէր Յիսուս Քրիստոսը ու մեր Հայրը Աստուած ,
– որ մեզ սիրեց՝ ու տուաւ մեզի յաւիտենական
16 մխիթարութիւն՝ – և բարի յոյս շնորհքով , Զեր
սիրտերը մխիթարէ՝ Լև ՅԷՂ հաստատէ ամէն բարի
խօսքերու և գործքերու մէջ ։

ԳԼ · Գ

1 Կը խնդրէ որ անոնք աղօթք ընեն իրեն համար , 3 անոնց
վրայ իր ունեցած վստահութիւնը կը յայտնէ , 5 անոնց հա-
մար Աստուծոյ աղօթք կ՚ընէ , 6 զանազան պատուէրներ կու
տայ , մանաւանդ ծուլութենէ և անառակ ընկերներէ հեռու
կենալու վրայով , 16 և իր թուղթը աղօթքով ու բարևնե-
րով կը վերջացընէ ։

1 Վերջապէս Եղբայրներ՝ – մեզի համար աղօթք ը-
րէք , որ Տէրոջը խօսքը յառաջանայ , ու փա-
2 ռաւոր ըլլայ , ինչպէս որ ձեր մէջը ։ Բ Եւ որ անի-
րաւ ու չար մարդիկներէն ազատինք ։ Գ ինչու որ
3 ամէնը * հաւատք չունին ։ Դ Բայց Տէրը հաւատա-
րիմ է , որ ձեզ պիտի հաստատէ , Ե ու չարէն պա-
4 հէ ։ Եւ Ձ ձեր վրայ վստահութիւն ունինք Տէրոջ-
մով , թէ ինչ որ ձեզի պատուիրեցինք՝ կ՚ընէք ,
5 ու պիտի ընէք ալ ։ Է Եւ Տէրը ձեր սիրտերը
Աստուծոյ սիրոյն ու Քրիստոսի համբերութեանը
ուղղէ ։

6 Եւ ձեզի կը պատուիրենք Եղբայրներ՝ մեր Տէր
Յիսուս Քրիստոսի անունովը , Ը որ ետ քաշուիք
Բ ամէն եղբօրմէ՝ Ժ որ անկարգութեամբ կը վարուի ,

Ջ Գլ · ա · 1 , 2 ։
– ա Յօհ · դ · 10 ։ Յայտ · ա · 5 ։
– ա Պետ · ա · 3 ։
Վ ա Կոր · ա · 8 ։ ա Թես · գ · 13 ։ ա Պետ · ե · 10 ։
– Եփե · զ · 19 ։ Կող · դ · 3 ։ ա Թես · ե · 25 ։
Բ Հռով · ժե · 31 ։
Գ Գոր · իբ · 24 ։ Հռով · ժ · 16 ։
* Կամ հաւատարմութիւն
Դ ա Կոր · ա · 9 ։ ա Թես · ե · 24 ։
Ե Յօհ · ժէ · 15 ։ բ Պետ · բ · 9 ։
Զ բ Կոր · է · 16 ։ Գաղ · ե · 10 ։
Է ա Մն · իթ · 13 ։
Ը Հռով · ժզ · 17 ։ Հմր 14 ։ ա Տիմ · զ · 5 ։ բ Յօհ · 10 ։
Բ ա Կոր · ե · 11 , 13 ։
Ժ ա Թես · դ · 11 ։ ե · 14 ։ Հմր 11 , 12 , 14 ։

Է ու չէ՝ թէ ան աւանդութեանը պէս՝ որ մեզմէ ա-
7 ռաւ ։ Լ Ինչու որ դուք ինքնիրեննիդ գիտէք թէ
ինչպէս պարտիք մեզի նմանող ըլլալ ։ Է քանզի
մենք ձեր մէջը անկարգութեամբ չվարուեցանք ,
8 Ո՛չ ալ մէկուն հացը ձրի կերանք ։ Ծ հապա ջան-
քով և աշխատանքով գիշեր ու ցորեկ կը գործէինք՝
9 ձեզմէ մէկուն ծանրութիւն չտալու համար ։ Ի Չէ՝
թէ որ մենք իշխանութիւն չունէինք , Հ հապա որ
անձերնիս ձեզի օրինակ ընենք՝ որ մեզի նմանող ըլ-
10 լաք ։ Վասն զի երբոր մենք ձեր քովն էինք՝ ասն ձեզի
կը պատուիրէինք , Ձ թէ ան որ չուզեր գործ գոր-
11 ծել , հաց ալ թող չուտէ ։ Արդ՝ կը լսենք որ ձեր
մէջէն ոմանք Ղ անկարգութեամբ կը վարուին , Ճ ու
գործ մը չեն գործեր , հապա հետաքրքիր կը պտը-
12 տին ։ Մ Անանկներուն պատուէր կու տանք , ու
կ՚աղաչենք մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսով , Յ որ
հանդարտութեամբ գործեն , և իրենց հացը ու-
13 տեն ։ Բայց դուք Եղբայրներ՝ Ն մի՛ ձանձրանաք
14 բարիք գործելէն ։ Իսկ թէ որ մէկը չնազանդիր
մեր խօսքին ա թուղթով , դուք նշանակեցէք ա-
նիկայ , Չ ու անոր հետը մի՛ խառնուիք , որ ամըչ-
15 նայ ։ – Բայց չըլլայ թէ թշնամիի պէս սեպէք ա-
16 նիկայ ։ Չ հապա եղբօր պէս խրատեցէք ։ Պ Եւ ին-
քը խաղաղութեան Տէրը՝ ամէն կերպով ձեզի խա-

Է Գլ · բ · 14 ։
Լ ա Կոր · դ · 16 ։ ժա · 1 ։ ա Թես · ա · 6 , 7 ։
Է ա Թես · բ · 10 ։
Ծ Գոր · ժը · 3 ։ ի · 34 ։ բ Կոր · ժա · 9 ։ ա Թես · բ · 9 ։
Ի ա Կոր · թ · 6 ։ ա Թես · բ · 6 , 7 ։
Հ Հմր 7 ։
Յ Ծն · գ · 19 ։ ա Թես · դ · 11 ։
Ղ Հմր 6 ։
Ճ ա Թես · գ · 11 ։ ա Տիմ · ե · 13 ։ ա Պետ · դ · 15 ։
Մ ա Թես · դ · 11 ։
Յ Եփե · դ · 28 ։
Ն Գաղ · զ · 9 ։
Չ Մատ · ժը · 17 ։ ա Կոր · ե · 9 , 11 ։ Հմր 6 ։
– Ղև · ժթ · 17 ։ ա Թես · ե · 14 ։
Չ Տիտ · դ · 10 ։
Պ Հռով · ժե · 33 ։ ժզ · 20 ։ ա Կոր · ժդ · 33 ։ բ Կոր · ժդ · 11 ։ ա Թես · ե · 23 ։

ղաղութիւն տայ ամէն ատեն · Տէրը ձեր ամենուն
հետը ըլլայ ։
17 Ջ Ա ողջոյնը իմ ձեռքիս՝ Պօղոսինն է , որ ամէն
թուղթերուն մէջ նշան է · ասանկ կը գրեմ ։
18 — Մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը ձեր ամե-
նուն հետը ըլլայ · ամէն ։
Ջ ա Կոր · ժզ · 21 ։ Կող · դ · 18 ։ | — Հռով · ժզ · 24 ։

ԱՌԱՔԻՆ ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

ԱՌ ՏԻՄՈԹԷՈՍ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Առաքեալը Տիմոթէոսին միտքը կը ձգէ ան պատուէրը որ
ինքը Մակեդոնիա գացած ատենը տուեր էր անոր · 5 կը
խօսի օրէնքին ուղիղ գործածութեանը և նպատակին վրա-
յով , 11 իր առաքելական պաշտօնին կանչուելուն վրայով ,
20 և Հիմենոսին ու Աղեքսանդրոսին վրայով ։

1 Պօղոս՝ Յիսուս Քրիստոսի առաքեալը — մեր Փրկիչ
Աստուծոյ և Բ մեր յոյսը եղող Քրիստոս Յի-
2 սուսի Գ հրամանովը · Դ Տիմոթէոսի՝ Ե իմ հարազատ
որդւոյս հաւատքով · Զ շնորհք՝ ողորմութիւն՝ ու
խաղաղութիւն Աստուծմէ մեր Հօրմէն՝ և Քրիս-
տոս Յիսուս մեր Տէրոջմէն ։
3 Ինչպէս որ քեզի աղաչեցի Եփեսոս մնալու ,
Ի երբոր ես Մակեդոնիա կ'երթայի , Ը որ պատուի-

— Գլ · բ · 3 ։ գ · 10 ։ Տիտ · ա · 3 ։ բ · 10 ։ գ · 4 ։ Յուդ · 25 ։
Բ Կող · ա · 27 ։
Գ Գոր · թ · 15 ։ Գաղ · ա · 1 , 12 ։
Դ Գոր · ժզ · 1 ։ ա Կոր · դ · 17 ։ Փիլ · բ · 19 ։ ա Թես · գ · 2 ։
Ե Տիտ · ա · 4 ։
Զ Գաղ · ա · 3 ։ բ Տիմ · ա · 2 ։ ա Պետ · ա · 2 ։
Ի Գոր · ի · 1 , 3 ։ Փիլ · բ · 24 ։
Ը Գաղ · ա · 6 , 7 ։ Գլ · զ · 3 , 10 ։

բես մէկ քանիներուն օտար ուսմունք չսորվեցընել ,
4 Բ Եւ չնայիլ առասպելներու , ու ազգահամարնե-
րու՝ որ վերջ չունին · Ժ որոնք աւելի վէճեր կը
պատճառեն , քան թէ Աստուծոյ հաճելի * կենցա-
5 ղավարութիւնը՝ որ Ի՛ըլլայ հաւատքով ։ Ի Ինչու
որ պատուիրանքին վախճանը սէր է՝ Լ սուրբ սրտով
ու բարի խղճմտանքով և անկեղծ հաւատքով ·
6 Որոնցմէ խոտորելով ոմանք Ի փուճ խօսքերու ետևէ
7 գացին · Օրինաց վարդապետ ըլլալ կ'ուզեն ·
Ժ Բայց իրենք չեն հասկընար ի՛նչ որ կը խօսին ,
ո՛չ ալ ան բաները՝ որոնց համար ոտք կը կոխեն ։
8 Ի Արդ՝ գիտենք որ օրէնքը աղէկ է , թէ որ մէկը
անիկայ օրինաւոր կերպով գործածելու ըլլայ ։
9 Հ Բայց աս թող գիտնայ՝ որ արդարներուն համար
չէ օրէնքը · հապա անօրէններուն՝ ու անշնազանդ-
ներուն համար , ամբարիշտներուն՝ և մեղաւորնե-
րուն , անսուրբներուն՝ և պիղծերուն , հայր ու
10 մայր զարնողներուն , մարդասպաններուն , Պոռ-
նիկներուն , արուագէտներուն , մարդ գողցողնե-
րուն , սուտզրուցներուն , սուտ երդում ընողնե-
րուն , Յ և թէ ուրիշ ինչ որ հակառակ է ողջամիտ
11 վարդապետութեանը , Ղ Որ երանելի Աստուծոյ
փառաւոր աւետարանին համեմատ է , Ճ ան որ ին-
12 ծի յանձնուեցաւ ։ Եւ շնորհակալ եմ անոր՝ Մ որ
զիս զօրացուց , այսինքն Քրիստոս Յիսուս մեր Տէ-

Բ Գլ · դ · 7 ։ զ · 4 , 20 ։ բ Տիմ · բ · 14 , 16 , 23 ։ Տիտ · ա · 14 ։ դ · 9 ։
Ժ Գլ · զ · 4 ։
* Կամ շինութիւնը
Ի Հռով · ժգ · 8 , 10 ։ Գաղ · ե · 14 ։
Լ բ Տիմ · բ · 22 ։
Ի Գլ · զ · 4 , 20 ։
Ժ Գլ · զ · 4 ։
Ի Հռով · է · 12 ։
Հ Գաղ · գ · 19 ։ ե · 23 ։
Յ Գլ · զ · 3 ։ բ Տիմ · դ · 3 ։ Տիտ · ա · 9 ։ բ · 1 ։
Ղ Գլ · զ · 15 ։
Ճ ա Կոր · թ · 17 ։ Գաղ · բ · 7 ։ Կող · ա · 25 ։ ա Թես · բ · 4 ։ Գլ · բ · 7 ։ բ Տիմ · ա · 11 ։ Տիտ · ա · 3 ։
Մ բ Կոր · ժբ · 9 ։

բոջը, յ որ հաւատարիմ սեպելով զիս՝ ն ասա սպա-
13 սաւորութեանը մէջ դրաւ. ՆՈր առաջուց հայ-
հոյիչ էի՝ ու հալածող և թշնամանող. բայց ո-
ղորմութիւն գտայ, ՊԻնչու որ անհաւատութեան
14 մէջ չգիտնալով ըրի. ՆԵւ մեր Տէրոջը շնորհքը
խիստ շատ եղաւ ինձի ՊՀաւատքով Ջու սիրով՝ որ
15 Քրիստոս Յիսուսով է: ՌԱս խօսքը հաւատարիմ
է՝ ու բոլորովին ընդունելութեան արժանի. ՍՈր
Քրիստոս Յիսուս աշխարհք եկաւ մեղաւորները
16 փրկելու, որոնց գլուխը ես եմ. Բայց անոր համար
Ձողորմութիւն գտայ, որ պինտ առաջ Յիսուս Քը-
րիստոս իմ վրաս ցուցընէ բոլոր երկայնմտութիւնը՝
օրինակ ըլլալու անոնց՝ որ պիտի հաւատային ի-
17 րեն՝ յաւիտենական կենաց համար: ՏԲայց յա-
ւիտենական Թագաւորին՝ որ բանեղծ ու ցան-
երևոյթ է, ՄՈի *միայն Աստուծոյն՝ փառք ու
պատիւ յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:
18 ՀԱս պատուէրը կ'աւանդեմ քեզի՝ իմ որդեակս
Տիմոթէոս, ՉՔու վրայովդ առաջուց եղած մարգա-
րէութիւններուն համեմատ, որ անոնցմով պատե-
19 րազմիս ՀԱն բարի պատերազմը, ՄԵւ ունենաս
հաւատք ու մաքուր խղճմտանք, որն որ մէկ քանի-

յ ա Կոր. է. 25:
ն բ Կոր. գ. 5, 6: գ. 1: Կող. ա. 25:
ղ Գոր. ը. 3: Թ. 1: ա Կոր. ժե. 9: Փիլ. գ. 6:
ո Ղու. իդ. 34: Յօհ. Թ. 39, 41: Գոր. գ. 17: իզ. 9:
չ Հռով. ե. 20: ա Կոր. ժե. 10:
պ բ Տիմ. ա. 13:
ջ Ղու. է. 47:
ռ Գլ. գ. 1: գ. 9: բ Տիմ. բ. 11: Տիտ. գ. 8:
ս Մատ. Թ. 13: Մար. բ. 17: Ղու. ե. 32: ժԹ. 10: Հռով. ե. 8: ա Յօհ. գ. 5:
վ բ Կոր. գ. 1:
տ Սաղ. ժ. 16: ճխե. 13: Դան. է. 14: Գլ. զ. 15, 16:
ր Հռով. ա. 22:
ց Յօհ. ա. 18: Եբր. ժա. 27: ա Յօհ. գ. 12:
ւ Հռով. ժզ. 27: Յուդ. 25:
* Ոմանք՝ միայն իմաստուն
փ ա Մն. իԹ. 11:
ք Գլ. զ. 13, 14, 20: բ Տիմ. բ. 2:
օ Գլ. գ. 14:
ֆ Գլ. զ. 12: բ Տիմ. բ. 3: գ. 7:
ա Գլ. գ. 9:

ները իրենցմէ մէկդի ձգելով՝ Բնաւակոծութիւն
20 կրեցին հաւատքին կողմանէ. Որոնցմէ են Գ Հիմե-
նոսը ու Դ Աղեքսանդրոսը, Ե որոնք ես Սատանա-
յին մատնեցի, Զ որ սորվին հայհոյութիւն չընել:

ԳԼ · Բ

1 Կը յորդորէ աղօթք ու գոհութիւն մատուցանել ամէն մար-
դոց համար, և ասոր պատճառն ալ յառաջ կը բերէ. 9 կը
ցուցընէ թէ կնիկները ինչո՛վ զարդարուելու են. 12 թէ ա-
նոնց թոյլտուութիւն չկայ սորվեցընելու, 15 և թէ պիտի
փրկուին որդեծնութեամբ՝ թէ որ հաւատքի մէջ կենան:

1 Արդ՝ կ'աղաչեմ՝ ամէն բանէն առաջ՝ աղօթք
ընել, խնդրուածք, աղաչանք, գոհութիւն՝
2 ամէն մարդոց համար, ՄԱնաւանդ Թագաւոր-
ներուն և Բ բոլոր իշխանաւորներուն համար. որ
խաղաղ ու հանդարտ կեանք վարենք՝ բոլորովին
աստուածպաշտութիւնով ու պարկեշտութիւնով:
3 Գ Ինչու որ ան է աղէկը ու ընդունելին Դ մեր Փըր-
4 կիչ Աստուծոյն առջեւը. Ե Որ կ'ուզէ թէ ամէն
մարդիկ փրկուին՝ Զ ու ճշմարտութիւնը ճանչնալու
5 գան: Ե Քանզի մէկ Աստուած մը կայ, Ը ու մէկ
միջնորդ մը Աստուծոյ ու մարդոց մէջը՝ Քրիստոս
6 Յիսուս մարդը. Թ Որ իր անձը ամենուն տեղը
փրկանք տուաւ՝ Ժ իր ատենին Է վկայութիւն ըլլա-
7 լու. Լ Որ ես անոր քարոզիչ ու առաքեալ դրուե-
ցայ, (Ե ճշմարիտ կ'ըսեմ *Քրիստոսով՝ Լ սուտ

բ Գլ. զ. 9:
գ բ Տիմ. բ. 17:
դ բ Տիմ. գ. 14:
ե ա Կոր. ե. 5:
զ Գոր. ժգ. 45:
ա Եզր. զ. 10: Երեմ. իԹ. 7:
բ Հռով. ժգ. 1:
գ Հռով. ժբ. 2: Գլ. ե. 4:
դ Գլ. ա. 1: բ Տիմ. ա. 9:
ե Եզեկ. ժը. 23: Յօհ. գ. 16, 17: Տիտ. բ. 11: բ Պետ. գ. 9:
զ Յօհ. ժէ. 3: բ Տիմ. բ. 35:
ե Հռով. գ. 29, 30: ժ. 12:
Գաղ. գ. 20:
ը Եբր. ը. 6: Թ. 15:
թ Մատ. ի. 28: Մար. ժ. 45: Եփե. ա. 7: Տիտ. բ. 14:
ժ Հռով. ե. 6: Գաղ. գ. 5: Եփե. ա. 10: գ. 5: Տիտ. ա. 3:
ի ա Կոր. ա. 6: բ Թես. ա. 10: բ Տիմ. ա. 8:
լ Եփե. գ. 7, 8: բ Տիմ. ա. 11:
ի Հռով. Թ. 1:
* Ոմանք չունին:

չեմ խօսիր ,) ԺԱ Հեթանոսներուն վարդապետ եղայ
8 հաւատքով ու ճշմարտութիւնով ։ Արդ՝ կ՚ուզեմ
որ էրիկ մարդիկ ամէն տեղ աղօթք ընեն՝ հ սուրբ
ձեռքեր վերցընելով առանց բարկութեան ու երկ-
9 մըտութեան ։ Յ Նոյնպէս ալ կնիկները վայելուչ
հագուստով , ամօթխածութեամբ և պարկեշտու-
թեամբ ինքզինքնին զարդարեն . չէ թէ հիւ-
սուածքներով՝ կամ ոսկիով՝ կամ մարգարիտնե-
10 րով՝ կամ մեծածախ հանդերձներով . Ղ Հապա
բարի գործքերով՝ ինտոր որ կը վայլէ աստուածպաշ-
11 տութիւնը դաւանող կնիկներուն ։ Կնիկ մարդը
թող սորվի լռութեամբ՝ ամէն Հնազանդութիւնով ։
12 ճ Բայց կնիկ մարդու հրաման չեմ տար սորվեցընե-
լու , մ ոչ ալ էրիկ մարդուն իշխելու , հապա լուռ
13 կենալու ։ Ինչու որ մ առաջ Ադամը ստեղծուե-
14 ցաւ , ու ետքը Եւան ։ Ն Եւ Ադամը չխաբուե-
ցաւ , հապա կինը խաբուեցաւ՝ ու յանցանք գոր-
15 ծեց . Սակայն պիտի փրկուի անիկայ որդեծնու-
թեամբ , թէ որ կենան հաւատքի և սիրոյ ու սըր-
բութեան մէջ պարկեշտութիւնով ։

ԳԼ · Գ

1 Կը ցուցընէ թէ եպիսկոպոսները՝ սարկաւագները ու անոնց
կնիկները ի՞նչ վարմունքի տէր ըլլալու են , 14 թէ ի՞նչ նպա-
տակով ինքը ասա բաները գրեց Տիմոթէոսին . 15 կը խօսի
եկեղեցիին վրայով՝ և անոր մէջը քարոզուած ու ընդունուած
սուրբ վարդապետութեանը վրայով ։

1 Ա Ա՛ս խօսքը հաւատարիմ է , Բ թէ որ մէկը ե-
պիսկոպոսութեան կը ցանկայ՝ Գ աղէկ գործի
2 կը ցանկայ ։ Դ Ուստի պէտք է եպիսկոպոսին ան-

ԺԱ Հռով · ժա · 13 ։ ժե · 16 ։ Գաղ · ա · 16 ։
Լ Մաղ · ա · 11 ։ Յօհ · դ · 21 ։
Հ Սաղ · ճլգ · 2 ։ Ես · ա · 15 ։
Յ ա Պետ · գ · 3 ։
Ղ ա Պետ · գ · 4 ։
Ճ ա Կոր · ժդ · 34 ։
Մ Եփե · ե · 24 ։
Յ Ծն · ա · 27 ։ բ · 18 , 22 ։ ա Կոր · ժա · 8 , 9 ։
Ն Ծն · գ · 6 ։ բ Կոր · ժա · 3 ։
Ա Գլ · ա · 15 ։
Բ Գոր · ի · 28 ։ Փիլ · ա · 1 ։
Գ Եփե · դ · 12 ։
Դ Տիտ · ա · 6 , ԵԸ ։

արատ ըլլալ , Ե մէկ կնկան մը էրիկ , զգաստ , խո-
հեմ , պարկեշտ , հիւրասէր , Զ սորվեցընող .
3 Է Ո՛չ գինեմոլ , Ը ո՛չ զարնող , Թ հապա հան-
4 դարտ , ո՛չ կռուող , Ժ ո՛չ արծաթասէր . Որ իր
տանը աղէկ վերակացութիւն ընող ըլլայ , Ի իր
զաւակները Հնազանդութեան մէջ պահելով բո-
5 լոր ծանրաբարոյութեամբ . (Հապա թէ որ
մէկը իր տանը վերակացութիւն ընելը չգիտնայ ,
ի՞նչպէս Աստուծոյ եկեղեցիին հոգաբարձու պիտի
6 ըլլայ .) Ո՛չ ալ նորահաւատ ըլլայ . Լ որ չըլլայ
թէ հպարտանալով Սատանային դատապարտու-
7 թեանը մէջ իյնայ ։ Ի Հապա պէտք է անոր
դուրսէն եղողներէն ալ բարի վկայութիւն ունե-
նալ , որ չըլլայ թէ նախատինքի մէջ ու Ծ Սատա-
նային որոգայթին մէջը իյնայ ։
8 Լ Նոյնպէս ալ սարկաւագները ըլլան ծանրաբա-
րոյ , ո՛չ երկլեզու , հ ո՛չ գինեսէր , ո՛չ անարդ
9 շահախնդրութեան ետևէ եղող . Յ Հապա հաւատ-
քին խորհուրդը պահեն մաքուր խղճմտանքով ։
10 Եւ ասոնք ալ առաջ թող փորձուին , ետքը՝ թէ
որ անմեղադրելի գտնուին , սարկաւագութեան
11 պաշտօնը կատարեն ։ Ղ Անանկ ալ անոնց կնիկնե-
րը՝ ծանրաբարոյ ըլլան , ո՛չ չարախօս , հապա
12 զգաստ , ամէն բանի մէջ հաւատարիմ ։ Սար-
կաւագները մէկ կնկան մը էրիկ ըլլան . որ իրենց
զաւակներուն ու իրենց տանը աղէկ վերակացու-
13 թիւն ընող ըլլան ։ Ճ Բանզի անոնք որ սարկա-
ւագութեան պաշտօնը աղէկ կը կատարեն , բարի

Ե Գլ · ե · 9 ։
Զ բ Տիմ · բ · 24 ։
Է Հմր 8 ։ Տիտ · ա · 7 ։
Ը բ Տիմ · բ · 24 ։
Թ բ Տիմ · բ · 24 ։
Ժ ա Պետ · ե · 2 ։
Ի Տիտ · ա · 6 ։
Լ Ես · ժդ · 12 ։
Ի Գոր · իբ · 12 ։ ա Կոր · ե · 12 ։ ա Թես · գ · 11 ։
Ծ Գլ · զ · 9 ։ բ Տիմ · բ · 23 ։
Կ Գոր · զ · 3 ։
Հ Հմր 3 ։ Ղև · ժ · 9 ։ Եզեկ · խդ · 21 ։
Յ Գլ · ա · 19 ։
Ղ Տիտ · բ · 3 ։
Ճ Տես Մատ · իե · 21 ։

աստիճան մը իրենց կը շահին՝ ու Քրիստոս Յի-
սուսի վրայ եղած հաւատքին մէջ շատ համարձա-
կութիւն ։
14 Ա՛ս բաները կը գրեմ քեզի , յուսալով մօտերս
15 քեզի գալ · Բայց եթէ ուշանալու ըլլամ , որ
գիտնաս թէ ինչպէս պէտք է քեզի ՛ Աստուծոյ տա-
նը մէջ պտըտիլ , որ կենդանի Աստուծոյ եկեղե-
ցին է , ճշմարտութեան սիւնը ու հաստատութիւ-
16 նը ։ Եւ յայտնապէս մեծ է աստուածպաշտու-
թեան խորհուրդը · ՛ Աստուած մարմինով յայտ-
նուեցաւ , ՝ Հոգիով արդարացաւ , ՝ հրեշտակ-
ներուն երևցաւ , ՝ հեթանոսաց մէջ քարոզուեցաւ ,
՝ աշխարհի մէջ հաւատացուեցաւ , ՝ ու փառքով
համբարձաւ ։

ԳԼ · Դ

1 Առաքեալը կը նախաձայնէ թէ ետքի ժամանակները ոմանք
հաւատքէն պիտի մոլորին · 6 զանազան պատուէրներ կու
տայ Տիմոթէոսին , որ իրեն յանձնուած պաշտօնին մէջ թե-
րութիւն մը չցուցընէ ։

1 Բայց Հոգին յայտնի կ՚ըսէ , ԲԹէ ետքի ատեն-
ները մէկ քանիները հաւատքէ պիտի ապըս-
տամբին , ԳԵ մոլորեցուցիչ ոգիներու , ԴՈ ու դի-
ւաց ուսմունքներու ուշադրութիւն պիտի տան ,
2 ԵՍտախօսներուն կեղծաւորութեամբը , ՀՈ որոնց

՛ Եփե · բ · 21 , 22 ։ բ Տիմ · բ · 20 ։
՛ ա Յօհ · ա · 14 ։ ա Յօհ · ա · 2 ։
՝ Մատ · դ · 16 ։ Յօհ · ա · 32 , 33 ։ ժե · 26 ։ ժզ · 8 , 9 ։ Հռով · ա · 4 ։ ա Պետ · գ · 18 ։ ա Յօհ · ե · 6 , ԷԷ ։
՝ Մատ · իը · 2 ։ Մար · ժզ · 5 ։ Ղու · բ · 13 ։ իդ · 4 ։ Յօհ · ի · 12 ։ Եփե · գ · 10 ։ ա Պետ · ա · 12 ։
՝ Գոր · ժ · 34 ։ ժգ · 46 , 48 ։ Գաղ · բ · 8 ։ Եփե · գ · 5 , 6 , 8 ։ Հռով · ժ · 18 ։ Կող · ա · 27 , 23 ։ Գլ · բ · 7 ։
՝ Կող · ա · 6 , 23 ։
՝ Ղու · իդ · 51 ։ Գոր · ա · 19 ։ ա Պետ · գ · 22 ։
՝ Յօհ · ժզ · 13 ։ բ Թես · բ · 3 ։ բ Տիմ · գ · 1 , ԷԷ ։ բ Պետ · գ · 3 ։ ա Յօհ · բ · 18 ։ Յուդ · 4 , 18 ։
ԲԹ ա Պետ · ա · 20 ։
ԳԵ բ Տիմ · գ · 13 ։ բ Պետ · բ · 1 ։ Յայտ · ժզ · 14 ։
ԴՈ Դան · ժա · 35 , 37 , 38 ։ Յայտ · Թ · 20 ։
ԵՍ Մատ · է · 15 ։ Հռով · ժզ · 18 ։ բ Պետ · բ · 3 ։
ՀՈ Եփե · գ · 9 ։

3 խղճմտանքը խանձուած է · ԵՈ Որոնք ամուսնանալէն
պիտի արգիլեն , ԸՈ ու ետ պիտի պահեն կերակուր-
ներէն՝ որ Աստուած ստեղծեր է ԹՈ որ հաւատա-
ցեալները և ճշմարտութիւնը ճանչցողները ԺԳՈ-
4 հութեամբ վայելեն ։ ԻԻնչու որ Աստուծոյ ամէն
ստեղծածը բարի է՝ ու մերժելու բան մը չկայ ,
5 թէ որ գոհութեամբ ընդունուի · Քանզի Աստու-
6 ծոյ խօսքովը ու աղօթքով կը սրբուի ։ Ա՛ս բա-
ները եղբայրներուն յիշեցընելով՝ Յիսուս Քրիս-
տոսի բարի պաշտօնեայ մը պիտի ըլլաս , ԼՈ ու պի-
տի սնանիս հաւատքին խօսքերովը և ան բարի վար-
7 դապետութիւնովը , որուն հետևող եղար ։ ԻԲայց
պիղծ ու պառաւական առասպելներէն ԵՈ կեցիր ·
ԺԵ քու անձդ աստուածպաշտութեան վարժեցուր ·
8 ԻԻնչու որ մարմինին վարժութիւնը քիչ բանի
օգտակար է , ՀԲայց աստուածպաշտութիւնը ա-
մէն բանի օգտակար է , ՅՈ որ թէ ներկայ և թէ
9 ապառնի կենաց խոստմունքը ունի ։ ՂԱ՛ս խօսքը
հաւատարիմ է՝ և բոլորովին ընդունուելու արժա-
10 նի ։ ՃԻնչու որ բուն ասոր համար կ՚աշխատինք՝
ու նախատինք կը կրենք · ՛ վասն զի կենդանի Ա-
ստուծոյ յուսացեր ենք , ՛ որ ամէն մարդոց Փրկիչն
11 է , մանաւանդ հաւատացեալներուն ։ ՝ Ա՛ս բա-
12 ները պատուիրէ՛ ու սորվեցուր ։ ՝ Չըլլայ որ
մէկը քու մանկութիւնդ անարգէ · ՝ հապա դուն

ԻԱ Կոր · է · 28 , 36 , 38 ։ ԿողՀ · բ · 20 , 21 ։ Եբր · ժգ · 4 ։
ԸՀռով · ժդ · 3 , 17 ։ ա Կոր · ը · 8 ։
ԹՀռով · ժդ · 6 ։ ա Կոր · ժ · 30 ։
ԺԾն · ա · 29 ։ Թ · 3 ։
ԻՀռով · ժդ · 14 , 20 ։ ա Կոր · ժ · 25 ։ Տիտ · ա · 15 ։
ԼԲ Տիմ · գ · 14 , 15 ։
ԻԳլ · ա · 4 ։ զ · 20 ։ բ Տիմ · բ · 16 , 23 ։ դ · 4 ։ Տիտ · ա · 14 ։
ԺԵբր · ե · 14 ։
ԻԱ Կոր · ը · 8 ։ ԿողՀ · բ · 23 ։
ՀԳլ · զ · 6 ։
ՅՍաղ · լէ · 4 ։ ձդ · 11 ։ ճժբ · 2 , 3 ։ ճխե · 19 ։ Մատ · զ · 33 ։ ժԹ · 29 ։ Մար · ժ · 30 ։ Հռով · ը · 28 ։
ՂԳլ · ա · 15 ։
ՃԱ Կոր · դ · 11 , 12 ։
՛ Գլ · զ · 17 ։
՛ Սաղ · լզ · 6 ։ ճէ · 2 , 6 , ԷԷ ։
՝ Գլ · զ · 2 ։
՝ ա Կոր · ժզ · 11 ։ Տիտ · բ · 15 ։
՝ Տիտ · բ · 7 ։ ա Պետ · ե · 3 ։

օրինակ եղիր հաւատացեալներուն՝ խօսքով, վար-
մունքով, սիրով, հաւատքով և մաքրութեամբ։
13 Մինչև որ ես գամ՝ մի՛ տք դիր կարդալու, յոր-
14 դորելու, սորվեցընելու։ Չ Ընհոգ մի՛ ըլլար
քու վրադ եղած պարգևին վրայով, Ղ որ մարգա-
րէութեամբ քեզի տրուեցաւ՝ Ջ երէցներուն ձեռ-
15 քերը ԺԱ վրադ դրուելովը։ Ատո՛նց վրայ խորհէ՝
ու ատո՛նց մէջը պարապէ, որ քու յառաջադիմու-
16 թիւնդ * ամենուն յայտնի ըլլայ։ Ա Զգուշացի՛ր
քու անձիդ ու վարդապետութեանդ՝ ու միշտ ա-
տոնց մէ՛ջը կեցիր. քանզի այդպէս ընելով, Ա քեզ
ալ պիտի ապրեցընես, Ա ու անոնք ալ՝ որ քեզի
մտիկ կ՛ընեն։

ԳԼ · Ե

1 Կանոններ կու տայ յանդիմանելու վրայով. 3 որբևարիներու 17 և ծերերու վրայով. 23 յատուկ պատուէր մը ալ կու տայ Տիմոթէոսին առողջութեանը վրայով. 24 կը ծանուցանէ թէ ոմանց մեղքերը իրենցմէ առաջ դատաստանի կ՛երթան, և ոմանց մեղքերը իրենց ետևէն կու գան։

1 Ա Ծերը սաստիկ մի՛ յանդիմաներ, հապա հօր
պէս յորդորէ՝ անիկայ. երիտասարդները՝
2 եղբայրներու պէս, Պառաւները՝ մայրերու պէս,
դեռահասակ կնիկները՝ քոյրերու պէս՝ ամէն կերպ
3 մաքրութիւնով։ Որբևարիները պատուէ՝ Բ ա-
4 նոնք որ ճշմարտապէս որբևարի են։ Հապա թէ
որ մէկ որբևարի մը զաւակներ կամ թոռներ ունե-
նայ, թող անոնք առաջ սորվին իրենց տանը մէջ
որդիական գութ ցուցընել, Գ ու փոխարէն հա-
տուցանել իրենց ծնողացը. Դ ինչու որ ան է ըն-

Չ բ Տիմ. ա. 6։
Ղ Գլ. ա. 18։
Ջ Գոր. զ. 6։ ը. 17։ ժդ. 3։ ժթ. 6։ Գլ. ե. 22։ բ Տիմ. ա. 6։
* Կամ ամէն բանի մէջ
Ա Գոր. ի. 28։
Ա Եղեկ. լգ. 9։
Վ Հռով. ժա. 14։ ա Կոր. թ. 22։ Յակ. ե. 20։
Ա Ղև. ժթ. 32։
Բ Հմր 5, 16։
Գ Տես Ծն. խե. 10, 11։ Մատ. ժե. 4։ Եփե. զ. 1, 2։
Դ Գլ. բ. 3։

5 դունելի Աստուծոյ առջևը։ Ե Բայց ան որ ճշմար-
տապէս որբևարի է՝ ու մինակ մնացած, իր յոյսը
Աստուծոյ վրայ դրած է, Զ և գիշեր ցորեկ Ե աղօթ-
6 քի ու աղաչանքի կը պարապի. Ը Բայց փափ-
7 կասէր որբևարին՝ կենդանւոյն մեռած է։ Թ Եւ
ասա բաները պատուիրէ՝ որ անարատ ըլլան։
8 Բայց թէ որ մէկը իրեններուն՝ Ժ ու մանաւանդ իր
ընտանեացը հոգ չտանիր, Ի անիկայ հաւատքը ու-
9 րացած է, Լ ու անհաւատէ մը ալ գէշ է։ Որ-
բևարին՝ որբևարիներուն կարգը թող սեպուի, որ
վաթսուն տարուընէ պակաս չէ, Ի մէկ էրկան մը
10 կնիկ եղած, Բարի գործքերով վկայուած. Թէ
զաւակներ մեծցուցած ըլլայ, Ժ թէ հիւրեր ընդու-
նած ըլլայ, Ի թէ սուրբերուն ոտքերը լուացած
ըլլայ, թէ նեղեալներուն օգնութիւն ըրած ըլ-
լայ, թէ ամէն տեսակ բարեգործութեան մէջ յա-
11 րատևած ըլլայ։ Բայց դեռահասակ որբևարիները
մերժէ՝. քանզի երբոր Քրիստոսի դէմ յանդգնելով
հեշտասիրութեան անձնատուր կ՛ըլլան, ամուսնա-
12 նալ կ՛ուզեն. Եւ դատապարտութիւն կ՛ընդու-
նին. ինչու որ առջի հաւատքնին մէկդի ձգեցին։
13 Հ Նաև ծոյլ ըլլալ կը սորվին, տունէ տուն պտը-
տողներ. և ոչ միայն ծոյլ, հապա շատախօսներ,
ու հետաքրքիրներ. և անպատեհ բաներ կը խօսին։
14 Ուստի Ծ կ՛ուզեմ որ դեռահասակ կնիկները ամուս-
նանան, զաւակներ ծնանին, տնաշէն ըլլան, Ղ ու
նախատանաց պատճառ չտան հակառակորդին։
15 Քանզի արդէն ոմանք Սատանային ետևէն Իրթալու-

Ե ա Կոր. է. 32։
Զ Գոր. իզ. 7։
Է Ղու. բ. 37։ ժը. 1։
Ը Յակ. ե. 5։
Թ Գլ. ա. 3։ դ. 11։ զ. 17։
Ժ Ես. ծը. 7։ Գաղ. զ. 10։
Ի բ Տիմ. գ. 5։ Տիտ. ա. 16։
Լ Մատ. ժը. 17։
Ի Ղու. բ. 36։ Գլ. դ. 2։
Ծ Գոր. ժզ. 15։ Երբ. ժդ. 2։ ա Պետ. դ. 9։
Կ Ծն. ժը. 4։ ժթ. 2։ Ղու. է. 38, 44։ Յօհ. ժդ. 5, 14։
Հ բ Թես. գ. 11։
Ձ ա Կոր. է. 9։
Ղ Գլ. զ. 1։ Տիտ. բ. 8։

16 խոտորեցան ։ Թէ որ հաւատացեալ էրիկ մարդ
մը կամ կնիկ մը որբևարիներ ունենայ , թող օգ-
նութիւն ընէ անոնց , և եկեղեցին չծանրաբեռնի ,
ՃՃ որ ճշմարտապէս որբևարիներուն օգնութիւն ընէ ։
17 ՄՄ Աղէկ վերակացութիւն ընող երէցները ՄՄ կրկին
պատուոյ արժանի թող սեպուին . մանաւանդ ա-
նոնք՝ որ կ'աշխատին խօսքը [illegible] ու սորվեցը-
18 նելով ։ Ինչու որ գիրքը կ'ըսէ թէ՝ ՆՆ Կալի մէջ
աշխատող եզին դունչը չկապես . և թէ ՆՆ Մշակը
19 իր վարձքին արժանի է ։ Երէցի վրայով ամբաս-
տանութիւն մի ընդունիր , ՊՊ բայց միայն երկու
20 կամ իրեք վկաներով ։ ՆՆ Անոնք որ մեղք կը գոր-
ծեն , ամենուն առջևը յանդիմանէ , ՊՊ որ ուրիշ-
21 ներն ալ վախնան ։ ՋՋ Վկայութիւն կը դնեմ Ա-
ստուծոյ առջևը և Քրիստոս Յիսուսի , ու ընտ-
րեալ հրեշտակներուն , որ ասս բաները պահես ա-
ռանց նախապաշարման , բան մը աչառութեամբ
22 չընելով ։ ՌՌ Շուտով մէկուն վրայ ձեռք չընես ,
ՍՍ և ուրիշներուն մեղացը հաղորդ չըլլաս . դուն
քեզ մաքուր պահէ ։
23 Ասկէ ետև լոկ ջուր չխմե՛ս . հապա քիչ մըն ալ
գինի՛ գործածէ Վքու ստամոքսիդ ու յաճախ հի-
ւանդութիւններուդ համար ։
24 ՏՏ Կան մարդիկ՝ որ իրենց մեղքերը յայտնի են ,
ու առաջուց դատաստանի հասած . և կան՝ որ
25 իրենց ետևէն կ'երթան ։ Անանկ ալ ՍՍ բարի

ՃՃ Հմր 3 , 5 ։
ՄՄ Հռով . ժբ . 8 ։ ա Կոր . թ .
10 , 14 ։ Գաղ . զ . 6 ։ Փիլ .
բ . 29 ։ ա Թես . ե . 12 , 13 ։
Եբր . ժգ . 7 , 17 ։
ՅՅ Գոր . իը . 10 ։
ՆՆ բ Օր . իե . 4 ։ ա Կոր . թ . 9 ։
ՇՇ Ղև . ժթ . 13 ։ բ Օր . իդ .
14 , 15 ։ Մատ . ժ . 10 ։
Ղու . ժ . 7 ։
ՊՊ բ Օր . ժթ . 15 ։
ՋՋ Գաղ . բ . 11 , 14 ։ Տիտ . ա . 13 ։
ՊՊ բ Օր . ժգ . 11 ։
ՋՋ Գլ . զ . 13 ։ բ Տիմ . բ . 14 ։
դ . 1 ։
ՌՌ Գոր . զ . 6 ։ ժգ . 3 ։ Գլ .
դ . 14 ։ բ Տիմ . ա . 6 ։
ՍՍ բ Յօհ . 11 ։
ՎՎ Սաղ . ճդ . 15 ։
ՏՏ Գաղ . ե . 19 ։

գործքերը յայտնի են . ու անոնք որ ուրիշ կերպ
բան մըն են , չեն կրնար ծածուկ մնալ ։

ԳԼ · Զ

1 Կը սորվեցընէ թէ ծառաները ինչ պարտաւորութիւն ունին .
3 և թէ պէտք չէ նորաձև վարդապետներուն հետևիլ . 6 թէ
աստուածպաշտութիւնը մեծ վաստակ մըն է , 10 և արծաթ-
սիրութիւնը ամէն չարիքներուն արմատն է . 11 թէ Տիմո-
թէոս ի՛նչ բանէ փախչելու էր , և ի՛նչ բանի ետևէ երթալու
էր , 17 և ի՛նչ բանի վրայով հարուստներուն պատուէր տա-
լու էր . 20 կը պատուիրէ Տիմոթէոսին որ ճշմարիտ վարդա-
պետութիւնը մաքուր պահէ , և պիղծ խօսքերէն ու հակա-
ռակութիւններէն հեռու կենայ ։

1 ՌՌ Ան ամէնը որ ծառայութեան լուծի տակ են ,
իրենց տէրերը ամէն պատուոյ արժանի սե-
պեն , ՏՏ որ Աստուծոյ անունը ու վարդապետու-
2 թիւնը չհայհոյուի ։ Եւ անոնք որ հաւատացեալ
տէրեր ունին , թող չարհամարհեն՝ ՏՏ եղբայրներ
ըլլալնուն պատճառաւը . հապա աւելի ծառայու-
թիւն ընեն , ինչու որ անոնք հաւատացեալ են ու
սիրելի , որոնք բարերարութիւն ընելու մէջ մաս-
նակից են . ՏՏ ասս բաները սորվեցո՛ւր՝ ու յորդորէ ։
3 ԻԻ Թէ որ մէկը ուրիշ կերպ բան մը սորվեցընէ ,
ՆՆ ու մտիկ չընէ մեր Տէրոջը Յիսուս Քրիստոսին
ողջամիտ խօսքերուն , ԻԻ և ան վարդապետութեա-
4 նը՝ որ աստուածպաշտութեան համեմատ է , Անան-
կը հպարտացած է՝ ԸՆ ու բան մը չգիտեր , ԹԹ հապա
վէճերով ու հակառակութիւններով ախտացած է .
որոնցմէ կ'ըլլայ նախանձ , կռիւ , հայհոյութիւն-
5 ներ , գէշ կասկածներ , ԺԺ Մտքով ապականած ու
ճշմարտութենէն հեռացած մարդոց ԻԻ զրաբանու-

ՌՌ Եփե . զ . 5 ։ Կող . գ . 22 ։
Տիտ . բ . 9 ։ ա Պետ . բ . 18 ։
ԲԲ Ես . ծբ . 5 ։ Հռով . բ . 24 ։
Տիտ . բ . 5 , 8 ։
ԳԳ Կող . դ . 1 ։
ՏՏ Գլ . դ . 11 ։
ԻԻ Գլ . ա . 3 ։
ՆՆ Գլ . ա . 10 ։ բ Տիմ . ա . 13 ։
դ . 3 ։ Տիտ . ա . 9 ։
ԻԻ Տիտ . ա . 1 ։
ԸՆ ա Կոր . ը . 2 ։ Գլ . ա . 7 ։
ԹԹ Գլ . ա . 4 ։ բ Տիմ . բ . 23 ։
Տիտ . գ . 9 ։
ԺԺ բ Տիմ . գ . 8 ։
ԻԻ Գլ . ա . 6 ։

թիւնները , ՚ որոնք աստուածպաշտութիւնը շա-
հավաճառութիւն մը կը սեպեն . ՚ անանկներէն
6 մէկդի՛ կեցիր : ՚ Սակայն աստուածպաշտութիւնը
բաւականութիւնով մէկտեղ՝ մեծ շահավաճառու-
7 թիւն մըն է : ՚ Ինչու որ բան մը չբերինք աշխարհ ,
ու յայտնի է որ չենք կրնար անկէ բան մը տանիլ :
8 ՚ Հապա կերակուր ու հանդերձ ունենալով , անոնց-
9 մով բաւականանանք : ՚ Բայց անոնք որ հարստա-
նալ կ'ուզեն , կ'իյնան փորձութեան ՚ ու որոգայ-
թի՝ և շատ յիմարական ու վնասակար ցանկութիւն-
ներու մէջ , ՚ որոնք սատակումի ու կորստեան մէջ
10 կ'ընկղմեն մարդիկը : ՚ Ինչու որ ամէն չարութիւն-
ներուն արմատը արծաթսիրութիւնն է . որուն մէկ
քանիները անձնանուէր ըլլալով՝ հաւատքէն մոլո-
րեցան , ու ինքզինքնին շատ ցաւերու մէջ ձգեցին :
11 ՚ Բայց դուն ՚ ո՛վ մարդ Աստուծոյ՝ փախի՛ր ասա
բաներէն , ու գնա արդարութեան՝ աստուածպաշ-
տութեան՝ հաւատքի՝ սիրոյ՝ համբերութեան՝ ու
12 հեզութեան ետևէն . ՚ Պատերազմէ՛ հաւատքին
բարի պատերազմը , ՚ բռնէ՛ յաւիտենական կեան-
քը՝ որուն որ կանչուեցար , ՚ և շատ վկաներու
13 առջև դաւանեցար բարի դաւանութիւնը : ՚ Կը
պատուիրեմ քեզի Աստուծոյ առջևը՝ ՚ որ կենդանի
կ'ընէ բոլորը , և Քրիստոս Յիսուսի առջևը՝ ՚ որ
Պոնտացի Պիղատոսին առջին վկայեց բարի դաւա-

՚ Տիտ . ա . 11 : բ Պետ . բ . 3 :
՚ Հռով . ժզ . 17 : բ Տիմ . գ . 5 :
՚ Սաղ . լէ . 16 : Առակ . ժե . 16 : ժզ . 8 : Եբր . ժգ . 5 :
՚ Յոբ . ա . 21 : Սաղ . խթ . 17 : Առակ . իէ . 24 : Ժող . ե . 15 :
՚ Ծն . իը . 20 : Եբր . ժգ . 5 :
՚ Առակ . ժե . 27 : ի . 21 : իը . 20 : Մատ . ժգ . 22 : Յակ . ե . 1 :
՚ Գլ . գ . 7 :
՚ Գլ . ա . 19 :
՚ Ել . իգ . 8 : բ Օր . ժզ . 19 :
՚ բ Տիմ . բ . 22 :
՚ բ Օր . լգ . 1 : բ Տիմ . գ . 17 :
՚ ա Կոր . թ . 25 , 26 : Գլ . ա . 18 : բ Տիմ . գ . 7 :
՚ Փիլ . գ . 12 , 14 : Հմր 19 :
՚ Եբր . ժ . 23 :
՚ Գլ . ե . 21 :
՚ բ Օր . լբ . 39 : ա Թագ . բ . 6 : Յօհ . ե . 21 :
՚ Մատ . իէ . 11 : Յօհ . ժը . 37 : Յայտ . ա . 5 : գ . 14 :

14 նութիւնը , Որ դուն ան պատուէրը ամբիծ ան-
արատ պահես՝ ՚ մինչև մեր Տէրոջը Յիսուս Քրիս-
15 տոսին յայտնութիւնը . Որն որ իր ատենին պիտի
ցուցընէ՝ ՚ Երանելին ու մի միայն Հզօրը , ՚ Թա-
գաւորներուն Թագաւորը ու տէրերուն Տէրը .
16 ՚ Որ ինքը մինակ ունի անմահութիւն՝ անմերձենալի
լոյսի մէջ բնակած . ՚ որն որ մարդիկներէն մէկը
չտեսաւ , ո՛չ ալ տեսնելու կարող է , ՚ որուն
պատիւ և զօրութիւն յաւիտեանս . ամէն :
17 Ա՛ս աշխարհիս մէջ հարուստ եղողներուն պա-
տուէ՛ր տուր՝ որ չհպարտանան , ՚ և անստոյգ
հարստութեան վրայ ՚ յոյսերնին չդնեն , ՚ հապա
կենդանի Աստուծոյ վրայ՝ ՚ որ ամէն բանը մեզի
18 առատօրէն կու տայ վայելելու , Բարիք գործեն ,
՚ բարի գործքերով հարստանան , ՚ առատաձեռն ,
19 ՚ ՚ ուրիշին պիտոյիցը հաղորդ ըլլան . ՚ Բարի հիմ
գանձեն անձերնուն՝ հանդերձեալին համար , ՚ որ
ճշմարիտ կեանքը ձեռք ձգեն :
20 ՚ Ո՛վ Տիմոթէոս՝ ՚ էզի դրուած աւանդը պահէ՛ ,
՚ փախչելով պիղծ ունայնաբանութիւններէն , և
սուտանուն գիտութեան հակառակութիւններէն ,
21 Որն որ մէկ քանիները դաւանելով՝ ՚ հաւատքէն
մոլորեցան : Շնորհքը քու հետդ ըլլայ . ամէն :

՚ Փիլ . ա . 6 , 10 : ա Թես . գ . 13 : ե . 23 :
՚ Գլ . ա . 11 , 17 :
՚ Յայտ . ժէ . 14 : ժթ . 16 :
՚ Գլ . ա . 17 :
՚ Ել . լգ . 20 : Յօհ . զ . 46 :
՚ Եփե . գ . 21 : Փիլ . գ . 20 : Յուդ . 25 : Յայտ . ա . 6 : գ . 11 : է . 12 :
՚ Առակ . իգ . 5 :
՚ Յոբ . լա . 24 : Սաղ . ծբ . 7 : կբ . 10 : Մար . ժ . 24 : Ղու . ժբ . 21 :
՚ ա Թես . ա . 9 : Գլ . գ . 15 : գ . 10 :
՚ Գոր . ժգ . 16 : ժէ . 25 :
՚ Ղու . ժբ . 21 : Գլ . ե . 10 : Տիտ . գ . 8 : Յակ . բ . 5 :
՚ Հռով . ժբ . 13 :
՚ Գաղ . զ . 6 : Եբր . ժգ . 16 :
՚ Մատ . զ . 20 : ժթ . 21 : Ղու . ժբ . 33 : ժզ . 9 :
՚ Հմր 12 :
՚ բ Տիմ . ա . 14 : Տիտ . ա . 9 : Յայտ . գ . 3 :
՚ Գլ . ա . 4 , 6 : գ . 7 : բ Տիմ . բ . 14 , 16 , 23 : Տիտ . ա . 14 : գ . 9 :
՚ Գլ . ա . 6 , 19 : բ Տիմ . բ . 18 :

ԵՐԿՐՈՐԴ ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԸՆԴՀԱՆԱԼՈՑՆ

ԸՆ ՏԻՄՈԹԷՈՍ

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Պօղոս կը յիշէ իր սէրը Տիմոթէոսի վրայ, և ան գուտ հաւատքը որ Տիմոթէոս՝ իր մայրը ու մեծ մայրը ունէին. 6 կը յորդորէ Տիմոթէոսը որ իր վրայ եղած Աստուծոյ շնորհքը արծարծէ, 8 որ հալածանքի մէջ հաստատ ու համբերող ըլլայ, 13 ու ամուր բռնէ իրմէն սորված վարդապետութեան եղանակը ու ճշմարտութիւնը. 15 կը յիշէ Փիգեղոսը և Հերմոգինէսը՝ եւ, ու Ընեսիփորոսին վրայով բարի վկայութիւն կու տայ։

1 – Պօղոս՝ Յիսուս Քրիստոսի առաքեալը Աստուծոյ կամքովը՝ ի կենաց խոստմունքին պէս, որ
2 Քրիստոս Յիսուսով է. ¶ Տիմոթէոս իմ սիրելի որդիիս՝ շնորհք, ողորմութիւն և խաղաղութիւն ՚ի Աստուծմէն, ու Քրիստոս Յիսուս մեր Տէրոջմէն։
3 ¶ Շնորհակալ եմ Աստուծոյ՝ որն որ կը պաշտեմ իմ նախնիքներէս մաքուր խղճմտանքով, (Ես երբոր անպակաս քեզ իմ աղօթքներուս մէջ
4 կը յիշեմ գիշեր ու ցորեկ, ի Յանկալով քեզ տեսնել, ու միտք բերելով քու արցունքներդ, որ ուրախութիւնով լեցուիմ.)
5 ը Մոտածելով քու վրադ եղած անկեղծ հաւատքը, որ առաջ քու մեծ մօրդ Լաւոդիային ի ու քու մօրդ Եւնիկէին վրայ բնակեցաւ, և համոզուած եմ՝ որ

– ր Կոր. ա. 1։
ի Եփես. գ. 6։ Տիտ. ա. 2։ Եբր. թ. 15։
ձ ա Տիմ. ա. 2։
ղ Հռով. ա. 8։ Եփես. ա. 16։
ի Գոր. իբ. 3։ իգ. 1։ իգ. 14։ իհ. 23։ Հռով. ա. 9։ Գաղ. ա. 14։
ղ ա Թես. ա. 2։ գ. 10։
ի ԳԼ. գ. 9, 21։
ը ա Տիմ. ա. 6։ գ. 6։
ի Գոր. ժգ. 1։

6 քու վրադ ալ ՚ից։ Ընոր համար քու միտքդ կը
ձգեմ ՚ի որ արծարծես Աստուծոյ պարգևը, որ քեզի
ԽՐՈՒՆՔ ի իմ ձեռքերուս դրուելովը։
7 ի Ինչու որ Աստուած մեզի երկչոտութեան հոգի
չտուաւ, և հապա զօրութեան՝ ու սիրոյ և զգաս-
8 տութեան։ ի Ուստի ամեն մի՛ ամչնար ՚ի մեր
Տէրոջը վկայութիւնը, և ո՛չ ալ ինձ անոր համար
կապուածս. հ հապա մասնակից եղիր աւետարա-
նին չարչարանքներուն՝ Աստուծոյ զօրութեանը հա-
9 մեմատ. ն Որ մեզ փրկեց, ու սուրբ կոչումով
կանչեց՝ ո ի՛ թէ մեր գործքերուն նայելով, ՚ հապա
իր դիտաւորութեանը ու շնորհքին նայելով, որ
Քրիստոս Յիսուսով մեզի տրուեցաւ յաւիտենա-
10 կան դարերէն առաջ. ն Հայտ հիմա յայտնուեցաւ
մեր Փրկչին Յիսուս Քրիստոսին երևնալովը. ը որ
մահը խաբանեց, և ՚ի լոյս հանեց կեանքը ու ան-
11 մահութիւնը՝ աւետարանին միջոցովը. ¶ Որ ես
անոր քարոզիչ ու առաքեալ դրուեցայ՝ ու հեթա-
12 նոսներուն վարդապետ։ ը Ընոր համար աս չար-
չարանքներն ալ կը քաշեմ. բայց ամեն մի՛ ևնմ
ամչնար, ՚ինչու որ գիտեմ թէ որո՛ւ եմ հաւատա-
ցեր, և համոզուած եմ՝ Նոր իմ ՚ից ին ա ան ած
13 բանս կրնայ պահել – մինչև ան օրը։ – Ունե՛ր

ժ ա Թես. ե. 19։ ա Տիմ. գ. 14։
ի Հռով. բ. 15։
ձ Ղու. իգ. 49։ Գոր. ա. 8։
ղ Հռով. ա. 16։
ի ա Տիմ. բ. 6։ Ցայտ. ա. 2։
ձ Եփես. գ. 1։ Փիլ. ա. 7։
ղ Կող. ա. 24։ ԳԼ. գ. 5։
ի ա Տիմ. ա. 1։ Տիտ. գ. 4։
ղ ա Թես. դ. 7։ Եբր. գ. 1։
ձ Հռով. գ. 20։ թ. 11։ Տիտ. գ. 5։
ղ Հռով. բ. 28։
ի Հռով. ժգ. 25։ Եփես. ա. 4։ գ. 11։ Տիտ. ա. 2։ ապետ. ա. 20։
ը Հռով. ժգ. 26։ Եփես. ա. 9։ Կող. ա. 26։ Տիտ. ա. 3։ ա Պետ. ա. 20։
ի ա Կոր. ժե. 54, 55։ Եբր. բ. 14։
ձ Գոր. թ. 15։ Եփես. գ. 7, 8։ ա Տիմ. բ. 7։ ԳԼ. գ. 17։
ղ Եփես. գ. 1։ ԳԼ. բ. 9։
ի ա Պետ. գ. 19։
ձ ա Տիմ. գ. 20։
ղ Հմր 18։ ԳԼ. գ. 8։
ի ԳԼ. գ. 14։ Տիտ. ա. 9։ Եբր. ժ. 23։ Ցայտ. բ. 25։

բռնէ Հան ողջամիտ խօսքերուն օրինակը՝ ֆ որ ինծ-
մէ լսեցիր , ք հաւատքով ու սիրով՝ որ Ա֊րիստոս
Յիսուսով է ։

14 ֊ Ան բարի աւանդը պահէ ֊ոգւոյն Սրբոյ ձեռ-
15 *քովը* ֆ որ մեր մէջը բնակած է ։ Ա գիտես՝ ֊ որ
*ինծմէ երես դարձուցին * ան ամէնը՝ որ Ասիա էին ,*
16 *որոնցմէ են Փիւգեղոսը ու ֊երմոգինէսը ։ * Ա֊-*
տուած ողորմութիւն տայ ֊ Ընեսիփորոսին տանը ,
— ինչու որ շատ անգամ զիս հանգստացուց , ք ու
17 *իմ չղթաս ֊ ամօթ չեսպեց · ֊ապա երբոր ֊ռոմ*
եկաւ , շատ ջանքով փնտռեց զիս՝ ու գտաւ ։
18 *(Տէրը իրեն տայ՝ ֆ որ ան օրը ֊ Տէրոջմէ ողորմու-*
թիւն գտնէ ·) Ու Եփեսոսի մէջ ալ ծրջալի սպա-
սաւորութիւն որ ըրաւ ինձի , դուն անիկայ շատ
աղէկ գիտես ։

ԳԼՈՒԽ Բ

1 *Դարձեալ կը յորդորէ զՏիմոթէոս հաստատուն ու համբե-*
րող ըլլալու , և Տէրոջը հաւատարիմ պաշտօնեայի մը պէս իր
պարտաւորութիւնը կատարելու՝ ճշմարտութիւնը ուղիղ բա-
ցատրելով , և պիղծ ու պարապ խօսքերէն հեռու կենալով ։
17 *Հիմենէոս ու Փիղետոս ։* 19 *Աստուծոյ հիմը հաստատուն*
կը կենայ ։ 22 *Կը սորվեցընէ թէ ինչ բանէ փախչելու է ,*
և ինչ բանի հետեւելու է , և թէ Տէրոջը ծառան ինչ վարք
ունենալու է ։

1 — Հայր դուն իմ որդեակս՝ ֊ զօրացիր ան շնորհքո-
3 *վը՝ որ Ա֊րիստոս Յիսուսով է ։ ֊ Ու ան բանե-*
րը որ ինծմէ լսեցիր շատ վկաներով՝ ֆ հաւատարիմ
մարդոց յանձնէ , ֊ որոնք կարող ըլլան ուրիշնե-

Վ Հռով · բ · 20 ։ գ · 17 ։ ա Տիմ · ա · 10 ։ գ · 3 ։
ֆ Գլ · բ · 2 ։
ք ա Տիմ · ա · 14 ։
֋ ա Տիմ · գ · 10 ։
— Հռով · ը · 11 ։
֊ Գլ · գ · 9 , 16 ։
֊ Գոր · ժթ · 10 ։
֍ Մատ · և · 7 ։
֏ Գլ · գ · 10 ։
֎ Փիլմ · 7 ։

Բ Գոր · իբ · 20 ։ Եփես · գ · 20 ։
֏ Հմր 8 ։
֐ բ Թես · ա · 10 ։ Հմր 12 ։
֑ Մատ · իե · 34–40 ։
֒ Երր · գ · 10 ։
— ա Տիմ · ա · 2 ։ Գլ · ա · 2 ։
֓ Եփես · գ · 10 ։
֔ Գլ · ա · 13 ։ գ · 10 , 14 ։
֕ ա Տիմ · ա · 18 ։
֖ ա Տիմ · գ · 2 ։ Տիտ · ա · 9 ։

3 *բուն ալ սորվեցընելու ։ Ա֊րդ՝ դուն նեղութիւն-*
ներու համբերէ ֑ Ա֊րիստոս Յիսուսի բարի զի-
4 *նուորի մը պէս ։ Ամէն զինուորեալ մը ֊ա կեանքին*
գործառնութիւններովը չզբաղիր , որ զօրավարին
5 *հաճոյ ըլլայ ։ Ու֊ թէ որ մէկը մրցի , չպսակուիր՝*
6 *թէ որ ըստ օրինի չմրցի ։ Աշխատող երկրագործին*
7 *պէտք է առաջ պտուղներէն վայելել ։ Ի֊մացիր*
ինչ որ կ'ըսեմ · Տէրը քեզի իմաստութիւն տայ
8 *ամէն բանի մէջ · Մինչ անգամ Յիսուս Ա֊րիստոսը Դաւիթի յետնեղղ*
Յիսուս Ա֊րիստոսը Դաւիթի յետնեղղ եղող
ռած՝ ֑ իմ ֊աւետարանիս համեմատ ·
9 *Որուն մէջը չարագործի մը պէս կը չարչարուիմ*
մինչև անգամ կապերով · Բայց Աստուծոյ խօսքը
10 *կապուած չէ ։ Ասոր ամէն բանի կը համբերեմ*
ընտրեալներուն համար , որ անոնք ալ հասնին
ան փրկութեանը , որ Ա֊րիստոս Յիսուսով է յա-
11 *ւիտենական փառքով ։ Ա֊ն խօսքը հաւատարիմ*
է · ֊ վասն զի թէ որ անոր հետը մեռանք , անոր
12 *հետն ալ պիտի ապրինք · Թէ որ համբերինք ,*
անոր հետն ալ պիտի թագաւորինք · Թէ որ
ինքը ուրանանք , ինքն ալ մեզ պիտի ուրանայ ·
13 *Թէ որ չհաւատանք , ինքը հաւատարիմ կը մը-*
14 *նայ , — իր անձը չկրնար ուրանալ ։ Ա֊ն բաները*
անոնց միտքը ձգէ՝ Տէրոջը առջևը վկայութիւն

Ղ Գլ · ա · 8 ։ գ · 5 ։
Ր ա Տիմ · ա · 18 ։
Ը ա Կոր · թ · 25 ։
Ը ա Կոր · թ · 25 , 26 ։
ժ ա Կոր · թ · 10 ։
Ի Հռով · ա · 3 , 4 ։ Գոր · բ · 30 ։ ժգ · 23 ։
Լ ա Կոր · ժե · 1 , 4 , 20 ։
Խ Հռով · բ · 16 ։
Ծ Գոր · թ · 16 ։ Գլ · ա · 12 ։
Կ Եփես · գ · 1 ։ Փիլ · ա · 7 ։ Կող · գ · 3 , 18 ։
Հ Գոր · իբ · 31 ։ Եփես · գ · 19 ։ 20 ։ Փիլ · ա · 13 , 14 ։
Յ Եփես · գ · 13 ։ Կող · ա · 24 ։
Ղ բ Կոր · ա · 6 ։
Ճ ա Տիմ · ա · 15 ։
Մ Հռով · գ · 5 , 8 ։ բ Կոր · գ · 10 ։
Յ Հռով · ը · 17 ։ ա Պետ · գ · 13 ։
Ն Մատ · ժ · 33 ։ Մար · ը · 38 ։ Ղու · ժբ · 9 ։
Շ Հռով · գ · 3 ։ թ · 6 ։
Ո Թես · իդ · 19 ։
Չ ա Տիմ · և · 21 ։ գ · 13 ։ Գլ · գ · 1 ։

դնելով , ՚Ի խօսքերու վրայ վէճ չընել որ բանի մը
օգտակար չէ , հապա միայն լսողներուն կործանմանը
15 համար է : Ջ՛անք ըրէ քու անձդ ընտիր ցուցընե-
լու Աստուծոյ առջևը , անանկ բանուոր մը ըլլալով
որ պիտի չամչնայ , ճշմարտութեան խօսքը շիտակ
16 բացատրելով : Ջ Բայց պիղծ ու փուճ խօսքերէն
մէկդի կեցիր · քանզի անոնք աւելի յառաջ կ՚եր-
17 թան ամբարշտութեան մէջ · Եւ անոնց խօսքը
քաղցկեղի պէս կը ճարակէ · ՚Որոնց կարգն են
18 Հիմենոս՝ ու Փիղետոս · ՚Որոնք ճշմարտութենէն
մոլորեցան , Հ ու կ՚ըսեն թէ՝ Մեռելներուն յարու-
թիւնը արդէն եղած է , և կը կործանեն մէկ քա-
19 նիներուն հաւատքը : Ի Բայց Աստուծոյ հիմը
հաստատուն կը կենայ , ու աս կնիքը ունի , Ր թէ
Տէրը կը ճանչնայ անոնք որ իրն են · և՝ Ընիրա-
ւութենէ մէկդի թող կենայ ան ամէնը՝ որ Տէրո-
20 ջը անունը կ՚անուանէ : Ց Սակայն մէկ մեծ տան
մը մէջ չէ՞ թէ միայն ոսկիէ ու արծաթէ ամաններ
կան , հապա փայտէ ու հողէ ամաններ ալ կան ·
և ՚ոմանք պատուոյ համար են , ու ոմանք անար-
21 գանաց համար : Ի Ուստի թէ որ մէկը իր անձը
անանկ բաներէն մաքրէ , անիկայ մէկ պատուական
անօթ մը պիտի ըլլայ՝ սրբուած ու իր Տէրոջը պի-
տանի՝ Ի ամէն բարի գործքերու համար պատրաս-
22 տած : Երիտասարդական ցանկութիւններէն ալ
փախի՛ր , Ո ու գնա՛ արդարութեան՝ հաւատքի՝ սի-
րոյ՝ խաղաղութեան ետևէ Ֆ անոնց հետ՝ որ Տէրոջը

՚Ի ա Տիմ · ա · 4 : զ · 4 : Տիտ · գ · 9 , 11 :
Ջ ա Տիմ · դ · 7 : զ · 20 : Տիտ · ա · 14 :
՚Ա ա Տիմ · ա · 20 :
՚Ա ա Տիմ · զ · 21 :
Վ ա Կոր · ժե · 12 :
Ի Մատ · իդ · 24 : Հռով · ը · 35 : ա Յօհ · բ · 19 :
Ր Նաւ · ա · 7 : Յօհ · ժ · 14 , 27 : Տե՛ս Թու · ժզ · 5 :
Ց ա Տիմ · գ · 15 :
՚Ա Հռով · Թ · 21 :
Ի Տե՛ս Ես · ծբ · 11 :
Ի Գլ · գ · 17 : Տիտ · գ · 1 :
Ո ա Տիմ · զ · 11 :
Ֆ Գոր · Թ · 14 : ա Կոր · ա · 2 :

23 անունը կը կանչեն ՚Մաքուր սրտով : Բ Բայց յի-
մարական ու անիմաստ վէճերէն մէկդի՛ քաշուէ ,
24 գիտնալով որ անոնցմէ կռիւներ կը ծնանին · Գ Ու
Տէրոջը ծառային պէտք չէ՛ կռիւ ընել · հապա հե-
զահոգի ըլլալ ամենուն , Դ սորվեցընող , ոխ
25 չպահող · Ե Քաղցրութեամբ խրատել հակառակ
կեցողները · Զ որ ըլլայ թէ Աստուած ապաշխա-
րութիւն տայ անոնց՝ Է ճշմարտութիւնը ճանչնալու
26 համար , Ը Եւ Սատանային որոգայթէն զգաստա-
նան , որ անկէ բռնուած են՝ իր կամքին ծառայ-
ելու :

ԳԼ · Գ

1 Կը ծանուցանէ գալու ժամանակներուն վրայով · 6 կը նկա-
րագրէ ճշմարտութեան թշնամիները · կ՚առաջարկէ անոր՝
իր օրինակին հետևիլ , 16 և կը գովէ սուրբ գիրքերը :

1 Եւ աս գիտցի՛ր ՚Որ ետքի օրերը չար ժամանակ-
2 ներ պիտի գան · Բ Ինչու որ մարդիկ պիտի ըլ-
լան անձնասէր , Գ արծաթասէր , Դ ամբարտաւան ,
Ե հպարտ , Զ հայհոյիչ , Է ծնողաց անչնազանդ ,
3 ապերախտ , անսուրբ , Ը Ընդութ , Թ անհաշտ ,
բանսարկու , Ժ անժուժկալ , դաժանաբարոյ ,
4 բարին չսիրող , Ի Մատնիչ , յանդուգն , գոռոզ ,
5 Լ աւելի հեշտասէր՝ քան թէ աստուածասէր · Որոնք
աստուածպաշտութեան կերպարանքը ունին ,

՚Ա ա Տիմ · ա · 5 : դ · 12 :
Բ ա Տիմ · ա · 4 : դ · 7 : զ · 4 : Հմր 16 : Տիտ · գ · 9 :
Գ Տիտ · գ · 2 :
Դ ա Տիմ · գ · 2 , 3 : Տիտ · ա · 9 :
Ե Գաղ · զ · 1 : ա Տիմ · զ · 11 : ա Պետ · գ · 15 :
Զ Գոր · ը · 22 :
Է ա Տիմ · բ · 4 : Գլ · գ · 7 : Տիտ · ա · 1 :
Ը ա Տիմ · գ · 7 :
՚Ա ա Տիմ · դ · 1 : Գլ · գ · 3 : բ Պետ · գ · 3 : ա Յօհ · բ · 18 : Յուդ · 18 :
Բ Փիլ · բ · 21 :
Գ բ Պետ · բ · 3 :
Դ ա Տիմ · զ · 4 :
Ե Յուդ · 16 :
Զ ա Տիմ · ա · 20 : բ Պետ · բ · 12 : Յուդ · 10 :
Է Հռով · ա · 30 :
Ը Հռով · ա · 31 :
Թ Հռով · ա · 31 :
Ժ բ Պետ · դ · 3 :
Ի բ Պետ · բ · 10 :
Լ Փիլ · գ · 19 : բ Պետ · բ · 13 , ԺԸ : Յուդ · 4 , 19 :

Է բայց անոր զօրութիւնը ուրացած են . ֊ և դուն
6 ասոնցմէ մեկնի կեցիր : Զ Ինչու որ ասոնցմէ են որ
տուներէն ներս կը մտնեն , ու գերի կ'ընեն մեղքով
բեռնաւորուած տկարամիտ կիներըը՝ զանազան
7 ցանկութիւններէ վարուած , Ըր միշտ կը սորվին ,
հ ու բնաւ ճշմարտութիւնը ճանչնալու չեն կրնար
8 հասնիլ : Ը Ա֊ապա ինչպէս որ Յանէս ու Յամ-
բրէս հակառակ կեցան Մովսէսին , անանկ ալ ա-
սոնք ճշմարտութեանը հակառակ կը կենան . ղա-
պականած մտքով մարդիկներ , ֆ հաւատքի մէջ
9 անպիտաններ են : Ի այց աւելի յառաջ պիտի
չերթան . ինչու որ ասոնց անմտութիւնը ամենուն
յայտնի պիտի ըլլայ , ՛ ինչպէս որ անոնցը եղաւ :
10 Ա Իսկ դուն հետեւող եղար իմ վարդապետութեանս ,
վարմունքիս , դիտաւորութեանս , հաւատքիս ,
երկայնմտութեանս , սիրոյս , համբերութեանս ,
11 Ֆ ալածանքներուս , չարչարանքներուս , ինչպէս որ
ինծի եղան Ն Ընտիոքի՝ Խ ը Լիկոնիոնի՝ ՠ֊ Լիստ-
րայի մէջ , ինծոր՝ հալածանքներուս համբերեցի ,
12 Ն ու ամենէն ձիս ազատեց Տէրը : Ու Ղ ամէն
անոնք՝ որ կ'ուզեն աստուածպաշտութեամբ ապրիլ
Ք Ր իստոս Յիսուսով՝ հալածանք պիտի կրեն :
13 Ճ Իսկ չար ու խաբեբայ մարդիկները չարութեան
մէջ պիտի յառաջանան՝ մոլորցընելով ու մոլորե-
14 լով : ՠ Սակայն դուն հաստատուն կեցիր ան
բաներուն մէջը՝ որ սորվեցար ու հաւատացիր , ին-

Է ա Տիմ. ե . 8 ; Տիտ . ա . 16 ;
֊ բ Թես . գ . 6 ; ա Տիմ. զ . 5 ;
Ձ Մատ . իդ . 14 ; Տիտ . ա . 11 ;
հ ա Տիմ. բ . 4 ;
յ Եր . է . 11 ;
ղ ա Տիմ. զ . 5 ;
ֆ Հռով . ա . 28 ; բ Կոր . ժգ . 5 ; Տիտ . ա . 16 ;
՛ Եր . է . 12 ; ը . 18 ; թ . 11 ;
ջ Փիլ . բ . 22 ; ա Տիմ. գ . 6 ;
ն Գոր . ժգ . 45 , 50 ;
շ Գոր . ժգ . 2 , 5 ;
ո Գոր . ժգ . 18 , ԽԲ ;
չ Սաղ . լդ . 19 ; բ Կոր . ա . 10 ; Գաղ . գ . 7 ;
պ Սաղ . լգ . 19 ; Գոր . ժգ . 21 ; Մատ . ժզ . 24 ; Ցօհ . ժէ . 14 ; ա Կոր . ժե . 19 ; ա Թես . գ . 3 ;
ս Բ Թես . բ . 11 ; ա Տիմ . գ . 1 ; Գաղ . բ . 16 ;
ՠ Գաղ . ա . 13 ; բ . 2 ;

15 չու որ գիտես թէ որմէ սորված ես . Ղ Եւ ֊ո-
մանկութենէդ ՛ի վեր ՠ սուրբ գիրքերը գիտես ,
որոնք կրնան իմաստուն ընել քեզ փրկուելու՝
Ք Ր իստոս Յիսուսի վրայ եղած հաւատքովը :
16 Ձ Ա Ոլոր գիրքը Աստուծոյ շունչն է , ՠ և օգտա-
կար Ա֊ սորվեցընելու , յանդիմանելու , շիտակելու ,
17 ու արդարութեան խրատելու համար . ՠ Ը Ր Ա-
ստուծոյ մարդը կատարեալ ըլլայ՝ Ֆ ամէն բարի
գործքերու պատրաստուած :

Գ Լ · Գ

1 Պօղոս կը յորդորէ Տիմոթէոսը բոլոր ջանքով ու արթնու-
թեամբ իր պաշտօնը կատարելու . 6 կը յայտնէ անոր՝ թէ իր
մահը մօտ է . 9 կ'ուզէ որ անիկայ շուտով իրեն գայ , ու իր
հետը բերէ Մարկոսը՝ և քանի մը բաներ . 14 կը ծանուցանէ
որ գդուշանայ դարբին Ալէքսանդրոսէն . 16 կը ծանուցանէ
անոր՝ ինչ որ պատահեր էր իրեն՝ առջի անգամ առեանին
ներկայանալուն , 19 և ապա կը վերջացընէ իր թուղթը :

1 Ը ՠ վկայութիւնը կը դնեմ Աստուծոյ առ-
ջեւը՝ և Յիսուս Ք Ր իստոսի , Ի որ պիտի
դատէ կենդանիները , ու մեռեալները իր յայտ-
2 նուելուն ու թագաւորութեանը առներ . Խօս-
քը քարոզէ՛ . մնադրութեամբ ֆ ործ֊ի՛ ր պարա-
պէ առներն ու առներէ դուրս , յանդիմանէ՛ ,
֊ սաստէ՛ , ր յորդորէ՛ ամէն երկայնմտութեամբ ու
3 վարդապետութեամբ : Խ Ինչու որ ժամանակ
պիտի գայ՝ երբ ողջամիտ վարդապետութեանը պի-
տի չհամբերեն . Խ հապա իրենց լսելիքին եռքովը
իրենց ցանկութիւններուն համեմատ վարդապետ-
4 ներ պիտի դիզեն իրենց . Ու ճշմարտութենէն

ՠ Ցօհ . ե . 39 ;
Վ բ Պետ . ա . 20 , 21 ;
* Կ՛ Իոլոր աստուածաշունչ Գիրքը օգտակար ալ
ր Հռով . ժե . 4 ;
ր ա Տիմ. գ . 11 ;
ց Գաղ . բ . 21 ;
ՠ ա Տիմ. ե . 21 ; զ . 13 ; Գաղ . բ . 14 ;
Ֆ Գոր . ժ . 42 ;
֊ ա Տիմ. ե . 20 ; Տիտ . ա . 13 ; բ . 15 ;
ր ա Տիմ. գ . 13 ;
Խ Գաղ . գ . 1 ;
ղ ա Տիմ. ա . 10 ;
Խ Գաղ . գ . 6 ;

ականջներին պիտի դարձընեն , ե ու առաս-
5 պելներու եւս պիտի մոլորին : Բայց դուն ա-
մէն բանի մէջ արթուն կեցիր , ընդհարթիւն-
ներու համբերէ , ժ աւետարանիչի գործ գործէ ,
6 քու պաշտօնդ կատարէ : է Ինչու որ ես արդէն
ըմպելի ընծայուած եմ , և ու իմ մեկնելուս ա-
7 տենը հասէր է : ը Բարի պատերազմը պատերազ-
մեցայ , ընթացքը կատարեցի , հաւատքը պահե-
8 ցի : թ Ուրկէ եւս կայ կը մնայ ինձի արդարու-
թեան պսակը , որ Տէրը՝ արդար Դատաւորը պի-
տի հատուցանէ ինձի ։ ան օրը , ու չէ թէ միայն
ինձի , հապա ան ամենուն ալ՝ որ անոր յայտնուի-
լը սիրեցին :
9 ,Ջանք ըրէ շուտով ինձի գալու . (10) Ինչու
որ Դեմասը զիս թողուց՝ ։ ու աս աշխարհը սի-
րեց , և գնաց Թեսաղոնիկէ . Կրեսկէսը փնաց Գա-
11 ղատիա , Տիտոսը՝ Դալմատիա . ղ Մինակ ե Ղու-
կասը իմ հետս է . ՛ Մարկոսը առնես քու հետդ
բերես . ինչու որ ինձի օգտակար է սպասաւորու-
12 թեան համար : Ես ես ՛ Տիւքիկոսը Եփեսոս
13 խրկեցի : Ըն վերարկուն՝ որ Տրովադա թողուցի
Կարպոսին քովը , երբոր գաս՝ բե՛ր , գիրքերն ալ ,
14 մանաւանդ մագաղաթները : Ն Պարբին Ղեր-
սանդրոսը չատ չարութիւն ըրաւ ինձի . ւ Տէրը
անոր պիտի հատուցանէ իր գործքերուն համեմատ :

ե ա Տիմ . ա . 4 ։ գ . 7 ։ Տիտ . ա . 14 ։
ը ԳԼ . ա . 8 ։ բ . 3 ։
ժ Գոր . իա . 8 ։ Եփես . գ . 11 ։
ի Փիլ . բ . 17 ։
լ Փիլ . ա . 23 ։ Տես բ Պետ . ա . 14 ։
խ ա Կոր . թ . 24 , 25 ։ Փիլ . գ . 14 ։ ա Տիմ . զ . 12 ։ Երբ . ժբ . 1 ։
ծ ա Կոր . թ . 25 ։ Ցակ . ա . 12 ։ ա Պետ . ե . 4 ։ Յայտ . բ . 10 ։
կ ԳԼ . ա . 12 ։
հ Կող . գ . 14 ։ Փիլիմ . 24 ։
յ ա Յով . բ . 15 ։
ղ Տես գԼ . ա . 15 ։
ճ Կող . գ . 14 ։ Փիլիմ . 24 ։
մ Գոր . ժբ . 25 ։ ժե . 37 ։ Կող . գ . 10 ։
յ Գոր . ի . 4 ։ Եփես . զ . 21 ։ Կող . դ . 7 ։ Տիտ . գ . 12 ։
ն Գոր . ժթ . 33 ։ ա Տիմ . ա . 20 ։
շ Բ Թագ . գ . 39 ։ Սաղ . իբ . 4 ։ Յայտ . ժբ . 6 ։

15 Դուն ալ անկէ զգուշանաս . ինչու որ մեր խօսքե-
16 րուն չատ դէմ կեցաւ : Ա Առջի անգամ ատեանին
առջեւը պատասխան տալուս՝ իմ կողմանէս մէկը
ելայնեցաւ ինձի հետ , ՝ հապա ամէնն ալ զիս թո-
ղուցին . Ն Ես Ներսիսեան Ասորւոյն որ ան իրենց յան-
17 ցուխ չսեպուի : Ղ Բայց Տէրը իմ քովս կայնեցաւ՝
ու զիս զօրացուց , Ը որ քարոզութիւնը իմ միջո-
ցովս լման ըլլայ , ու բոլոր հեթանոսները լսեն .
18 ՝ և ես առիւծին բերնէն ազատեցայ : Եւ ՝ Տէրը
ամէն չար գործէ պիտի ազատէ զիս , և ապահովու-
թեամբ իր երկնային թագաւորութեանը պիտի
հասցընէ . Ի իրեն փառք յաւիտեանս յաւիտենից .
ամէն :
19 ՝ Բարև՝ տուր Պրիսկէին և Ակիւղասին , ր ու
20 Ընեսիփորոսին տանը : ց Երաստոսը Կորնթոսի
մէջ մնաց . և ՝ Տրոփիմոսը Մելիտոսի մէջ թողու-
21 ցի հիւանդացած : ֆ ,Ջանք ըրէ ձմեռէն առաջ
գալ : Բարև կ՛ընեն քեզի Եւբուղոսը ու Պու-
դէսը և Լինոսը ու Կղոդիան՝ և բոլոր եղբայրները :
22 + Տէր Յիսուս Քրիստոսը քու հոգիիդ հետը ըլլայ .
շնորհքը ձեզի հետ . ամէն :

՝ ԳԼ . ա . 15 ։
Ն Գոր . է . 59 ։
Ղ Մաս . ժ . 19 ։ Գոր . իգ . 11 ։ իէ . 33 ։
Ը Գոր . թ . 15 ։ իզ . 17 , 18 ։ Եփես . գ . 8 ։
՝ Սաղ . իր . 21 ։ բ Պետ . բ . 9 ։
՝ Սաղ . ճիա . 7 ։
Ի Հռով . ժա . 36 ։ Գաղ . ա . 5 ։ Երբ . ժգ . 21 ։
՝ Գոր . ժբ . 2 ։ Հռով . ժգ . 3 ։
ր ԳԼ . ա . 16 ։
ց Գոր . ժթ . 22 ։ Հռով . ժգ . 23 ։
՝ Գոր . ի . 4 ։ իա . 29 ։
ֆ Հմր 9 ։
+ Գաղ . զ . 18 ։ Փիլիմ . 25 ։

ԹՈՒՂԹ
ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ
ԱՌ ՏԻՏՈՍ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Առաքեալը կը ծանուցանէ թէ ի՛նչ բանի համար զանիկայ
Կրետէ թողուց, 6 թէ քարոզչութեան պաշտօնին ընտրուե-
լու մարդիկը ի՛նչ վարմունքի տէր ըլլալու են։ 11 Կը պա-
տուիրէ չար վարդապետներուն բերանը պապանձեցընել. 12
և անոնց բնութիւնը կը ստորագրէ։

1 Պօղոս Աստուծոյ ծառայ՝ և Յիսուս Քրիստոսի
առաքեալ, Աստուծոյ ընտրեալներուն հաւատ-
քին՝ ու ա աստուածպաշտութեան հետ կից եղող
բ ճշմարտութիւնին գիտութեանը համեմատ.
2 գ Յաւիտենական կենաց յուսովը, դ որ ինքը ան-
սուտ Աստուածը խոստացաւ ե յաւիտենական դա-
3 րերէն առաջ, զ Բայց իր խօսքը իր ժամանակին
յայտնեց քարոզութիւնով, է որ ինծի յանձնուե-
4 ցաւ ը մեր Փրկիչ Աստուծոյ հրամանովը. թ Տիտո-
սին ժ իմ հարազատ որդւոյս ի հասարակաց հաւատ-
քովը՝ ւ շնորհք և խաղաղութիւն ՀՕր Աստուծմէն
ու մեր Փրկչէն՝ Տէր Յիսուս Քրիստոսէն։
5 Ասոր համար ես քեզ Կրետէ թողուցի, ի որ
ինչ պակաս բան որ կայ, շիտկես, ծ ու ամէն մէկ
քաղաքի մէջ երէցներ կարգես, ինչպէս որ ես քեզի

ա Տիմ. գ. 16։ զ. 3։
բ Տիմ. բ. 25։
գ Տիմ. ա. 1։ Գլ. գ. 7։
դ Թու. իգ. 19։ բ Տիմ. բ. 13։
ե Հռով. ժզ. 25։ բ Տիմ. ա. 9։ ա Պետ. ա. 20։
զ Տիմ. ա. 10։
ի ա Թես. բ. 4։ ա Տիմ. ա. 11։
ը ա Տիմ. ա. 1։ բ. 3։ գ. 10։
թ Բ Կոր. բ. 13։ է. 13։ ը. 6, 16, 23։ ժբ. 18։ Գաղ. բ. 3։
ժ ա Տիմ. ա. 2։
ի Հռով. ա. 12։ բ Կոր. գ. 13։ բ Պետ. ա. 1։
լ Եփե. ա. 2։ Կող. ա. 3։ ա Տիմ. ա. 2։ բ Տիմ. ա. 2։
ի ա Կոր. ժա. 35։
ծ Գոր. ժգ. 22։ բ Տիմ. բ. 2։

6 պատուիրեցի. կ Թէ որ մէկը անմեղադրելի ըլլայ՝
հ մէկ կնկան մը էրիկ, ձ հաւատացեալ զաւակներ
ունենայ, որ անառակութեան համար ամբաստա-
7 նուած՝ կամ անշնազանդ չըլլան։ Ինչու որ եպիս-
կոպոսին պէտք է անմեղադրելի ըլլալ՝ ղ Աստուծոյ
անտեսին պէս. ո՛չ յանդուգն, ո՛չ բարկացող,
ճ ո՛չ գինեմոլ, ո՛չ զարնող, մ ո՛չ անարգ շա-
8 հախնդրութեան ետևէ եղող, յ Հապա հիւրա-
սէր, բարեսէր, խոհեմ, արդար, սուրբ, ժուժ-
9 կալ. Հաստատ բռնելով ն վարդապետութեան
հաւատարիմ խօսքը, շ որ կարող ըլլայ ողջամիտ
վարդապետութիւնով յորդորել, և հակառակ
10 կեցողները յանդիմանել։ ա Քանզի շատ են ան-
շնազանդները, ունայնութիւն խօսողները, շ ու
միտք խաբողները. պ մանաւանդ անոնք՝ որ թլփա-
11 տութենէն են. Որոնք պէտք է պապանձեցընել,
ջ որ ամբողջ տուներ կը կործանեն, ու անպատեհ
բաներ կը սորվեցընեն ա անարգ շահախնդրութեան
12 համար։ ա Անոնցմէ մէկը զրուցեց՝ որ իրենց բուն
մարգարէն էր. Կրետացիները միշտ սուտզրուց էն,
13 չար գազաններ, դատարկապորտեր։ Ես վկայու-
թիւնը ճշմարիտ է. Վանոր համար սաստիկ յան-
դիմանէ՛ անոնք, տ որ առողջանան հաւատքին մէջ.
14 ր Ու չնային Հրէական առասպելներուն, ց և

կ ա Տիմ. գ. 2, ԵԸ։
հ ա Տիմ. գ. 12։
ձ ա Տիմ. գ. 4, 12։
ղ Մատ. իգ. 45։ ա Կոր. գ. 1, 2։
ճ Ղև. ժ. 9։ ա Տիմ. գ. 3, 8։ Եփե. ե. 18։
մ ա Տիմ. գ. 3, 8։ ա Պետ. ե. 2։
յ ա Տիմ. գ. 2։
ն ա Տիմ. զ. 3։ բ Տիմ. բ. 2։
շ ա Տիմ. ա. 10։ զ. 3։ բ Տիմ. գ. 3։ Գլ. բ. 1։
ա ա Տիմ. ա. 6։
չ Հռով. ժզ. 18։
պ Գոր. ժե. 1։
ջ Մատ. իգ. 14։ բ Տիմ. գ. 6։
ա ա Տիմ. զ. 5։
ա Գոր. ժէ. 28։
վ բ Կոր. ժգ. 10։ բ Տիմ. գ. 2։
տ Գլ. բ. 2։
ր ա Տիմ. ա. 4։ գ. 7։ բ Տիմ. գ. 4։
ց Ես. իթ. 13։ Մատ. ժե. 9։ Կող. բ. 22։

ճշմարտութենէ հեռացող մարդոց պատուէրներուն ։
15 ¯Ամէն բան մաքուր է մաքուրներուն , ÷ բայց պիղ-
ծերուն ու անհաւատներուն մէկ բան մը մաքուր
չէ . Հապա անոնց միտքն ալ խղճմտանքն ալ
16 պղծուած են ։ Կը խոստովանին թէ զԱստուած կը
ճանչնան , ⁺ և իրենց գործքովը կ'ուրանան , պիղծ
ու անՀնազանդ ըլլալովնին , ° և ամէն բարի գործի
անպիտան ։

ԳԼ . Բ

1 Պատուէրներ կու տայ Տիտոսին՝ թէ՝ իր վարդապետութեա-
նը և թէ իր վարքին վրայով . 9 կը խօսի ծառաներուն և
ընդհանրապէս բոլոր քրիստոնեաներուն պարտաւորութեան-
ցը վրայով ։

1 Բայց դուն խօսէ՝ ¯ինչ որ կը վայլէ ողջամիտ
2 վարդապետութեանը . Ծերերուն զգաստ ըլ-
լալ , ծանրաբարոյ , խոհեմ , ⁼ ողջամիտ՝ հաւատ-
3 քով , սիրով , համբերութիւնով ։ ÷ Նոյնպէս
ալ պառաւներուն անանկ վարմունք ունենալ , ին-
տոր կը վայլէ սրբութեան , ո՛չ բանսարկու ըլլալ ,
4 ո՛չ *գինեմոլ , հապա բարի խրատ տուող . Որ
խրատեն նորահասակ կնիկները՝ ⁼ էրիկնին սիրող ,
5 զաւակնին սիրող ըլլալ , Խոհեմ , ողջախոհ ,
տնաշէն , բարեգործ , ⁼ իրենց էրիկներուն Ճնա-
զանդ . Հոր չըլլայ թէ Աստուծոյ խօսքը հայհո-
6 յուի ։ Անանկ ալ երիտասարդները յորդորէ՝ խո-
7 հեմ ըլլալ . ⁼ Ամէն կողմէ քու անձդ բարի գործ-
քերու օրինակ ցուցընելով , վարդապետութեան

¯ Ղու . ժա . 39 , 40 , 41 ։ Հը-
ռով . ժդ . 14 , 30 ։ ա Կոր .
զ . 12 ։ ժ . 23 , 25 ։ ա Տիմ .
դ . 3 , 4 ։
÷ Հռով . ժդ . 23 ։
⁺ բ Տիմ . դ . 5 ։ Յուդ . 4 ։
° Հռով . ա . 28 ։ բ Տիմ . գ .
8 ։
¯ ա Տիմ . ա . 10 ։ զ . 3 ։ բ
Տիմ . ա . 13 ։ Գլ . ա . 9 ։
⁼ Գլ . ա . 13 ։
÷ ա Տիմ . բ . 9 , 10 ։ գ . 11 ։
ա Պետ . գ . 3 , 4 ։
* Յուն . շատ գինիի ծառայ ե-
ղած ,
⁼ ա Տիմ . ե . 14 ։
⁼ ա Կոր . ժդ . 34 ։ Եփե . ե .
22 ։ Կող . գ . 18 ։ ա Տիմ .
բ . 11 ։ ա Պետ . գ . 1 , 5 ։
Հռով . բ . 24 ։ ա Տիմ . զ . 1 ։
⁼ ա Տիմ . դ . 12 ։ ա Պետ .
ե . 3 ։

8 մէջ անեղծութիւն , պարկեշտութիւն , ⁼ Ողջամիտ
ու անմեղադրելի խօսք . Բոր հակառակ կեցողը
ծ ամչնայ , ու մեր վրայով գէշ բան մը չունենայ
9 ըսելու ։ ⁼ Ծառաներուն սորվեցո՛ւր իրենց տէրե-
րուն Ճնազանդ ըլլալ , ⁼ և ամէն բանի մէջ հաճելի .
10 ոչ հակառակախօսներ , Ոչ խորողներ . Հապա
բոլորովին բարի հաւատարմութիւն ցուցընեն , ⁼ որ
մեր Փրկիչ Աստուծոյ վարդապետութիւնը ամէն
11 բանի մէջ զարդարեն ։ ծ Ինչու որ Աստուծոյ փրկա-
12 րար շնորհքը ⁼ բոլոր մարդոց երևցաւ . Որ մեզ
կը խրատէ՝ հ որ ամբարշտութիւնը ⁼ ու աշխարհա-
յին ցանկութիւնները ուրանանք , և Հզգաստու-
թիւնով ու արդարութիւնով և բարեպաշտու-
13 թիւնով ապրինք աս աշխարհիս մէջ . ճ Ու սպա-
սենք ան երջանիկ մ յոյսին , ⁼ և մեծ Աստուծոյ ու
մեր Փրկիչ Յիսուս Քրիստոսին փառացը յայտ-
14 նուելուն . ⁼ Որ իր անձը մեզի համար տուաւ , որ
մեզ ամէն անօրէնութենէ ազատէ , ⁼ ու մաքրէ
* իրեն սեփհական ժողովուրդ ընէ՝ ⁼ բարի գործ-
15 քերու նախանձաւոր ։ Ատ բաները խօսէ՝ ⁼ և յոր-

ը ա Տիմ . զ . 3 ։
Բ Նէեմ . ե . 9 ։ ա Տիմ . ե .
14 ։ ա Պետ . բ . 12 , 15 ։ գ .
16 ։
ժ բ Թես . գ . 14 ։
ի Եփե . զ . 5 ։ Կող . գ . 22 ։
ա Տիմ . զ . 1 , 2 ։ ա Պետ .
բ . 18 ։
լ Եփե . ե . 24 ։
ի Մատ . ե . 16 ։ Փիլ . բ .
15 ։
ծ Հռով . ե . 15 ։ Գլ . գ . 4 ,
5 ։ ա Պետ . ե . 12 ։
կ Ղու . գ . 6 ։ Յօհ . ա . 9 ։
ա Տիմ . բ . 4 ։
հ Հռով . զ . 19 ։
ն ա Պետ . դ . 2 ։ ա Յօհ . բ .
16 ։
ղ Ղու . ա . 75 ։ Եփե . ա . 4 ։
Կող . ա . 22 ։ ա Թես . դ .
7 ։
ճ ա Կոր . ա . 7 ։ Փիլ . դ .
20 ։ բ Պետ . գ . 12 ։
մ Գոր . իդ . 15 ։ Կող . ա . 5 ,
23 ։ Գլ . ա . 2 ։ գ . 7 ։
յ Կող . գ . 4 ։ բ Տիմ . դ . 1 ,
8 ։ Եբր . թ . 28 ։ ա Պետ .
ա . 7 ։ ա Յօհ . գ . 3 ։
ն Գաղ . ա . 4 ։ բ . 20 ։ Եփե .
ե . 2 ։ ա Տիմ . բ . 6 ։
շ Եբր . թ . 14 ։
ո Ել . ժե . 16 ։ ժթ . 5 ։ բ
Օր . է . 6 ։ ժդ . 2 ։ իզ .
18 ։ ա Պետ . բ . 9 ։
չ Եփե . բ . 10 ։ Գլ . գ . 8 ։
պ բ Տիմ . դ . 2 ։

դորէ՛ ու յանդիմանէ՛ բոլորովին սաստելով . Չ չըլ-
լայ որ մէկը քեզ անարգէ ։

ԳԼ . Գ

1 Դարձեալ պատուէրներ կու տայ Տիտոսին՝ թէ՛ սորվեցընե-
լու և թէ չսորվեցընելու բաներուն համար . 10 կը խրատէ
նաև յամառեալ հերետիկոսներէն ետ քաշուիլ . 12 և կը
պատուիրէ որ իրեն գայ , նշանակելով անոր՝ թէ ե՛րբ և թէ
ո՛ւր պիտի գտնէ զինքը . ու այսպէս իր թուղթը կը վերջա-
ցընէ ։

1 Ընոնց մի՛տքը ձգէ — իշխանութիւններուն և պե-
տութիւններուն ՀՆազանդիլ , ու հպատակ ըլ-
լալ , Բ ու ամէն բարի գործքերու պատրաստ գըտ-
2 նուիլ . Գ Մէկու մը հայհոյութիւն չընել ,
Դ կռուարար չըլլալ . Ե հապա հեզահոգի , Զ ա-
մէն մարդոց բոլորովին քաղցրութիւն ցու-
3 ցընել ։ Է Ինչու որ մենք ալ ատեն մը անմիտ
էինք , անՀնազանդ , մոլորեալ , և զանազան ցան-
կութիւններու ու հեշտութիւններու կը ծառա-
յէինք . չարութիւնով ու նախանձով կը վարուէ-
4 ինք , ատելի էինք , և մէկզմէկ կ՛ատէինք ։ Ը Բայց
երբոր մեր Թ Փրկիչ Աստուծոյն քաղցրութիւնը ու
5 մարդասիրութիւնը յայտնուեցաւ , Ժ Չէ՛ թէ ար-
դարութեան գործքերէն՝ որ մենք ըրինք , հապա իր
ողորմութեանը համեմատ մեզ փրկեց Ի նորէն ծը-
նանելու աւազանին միջոցովը՝ ու Սուրբ Հոգիին
6 նորոգելովը , Լ Որն որ առատօրէն թափեց մեր վրայ

Չ ա Տիմ . դ . 12 ։
Ա Հռով . ժգ . 1 ։ ա Պետ . բ . 13 ։
Բ Կող . ա . 10 ։ բ Տիմ . բ . 21 ։ Եբր . ժգ . 21 ։
Գ Եփե . դ . 31 ։
Դ բ Տիմ . բ . 24 , 25 ։
Ե Փիլ . դ . 5 ։
Զ Եփե . դ . 2 ։ Կող . գ . 12 ։
Ի ա Կոր . զ . 11 ։ Եփե . բ . 1 ։ Կող . ա . 21 ։ գ . 7 ։ ա Պետ . դ . 3 ։
Ը ա Տիմ . բ . 3 ։
Թ Գլ . բ . 11 ։
Ժ Հռով . գ . 20 ։ Թ . 11 ։ ժա . 6 ։ Գաղ . բ . 16 ։ Եփե . բ . 4 , 8 , 9 ։ բ Տիմ . ա . 9 ։
Ի Յօհ . գ . 3 , 5 ։ Եփե . ե . 26 ։ ա Պետ . գ . 21 ։
Լ Եզեկ . լղ . 25 ։ Յովել . բ . 28 ։ Յօհ . ա . 16 ։ Գոր . բ . 33 ։ ժ . 45 ։ Հռով . ե . 5 ։

7 Յիսուս Քրիստոս մեր Փրկչին ձեռքովը , Ի Որ
անոր շնորհքովը արդարացած՝ Ժ յաւիտենական կե-
8 նաց յուսով Ի ժառանգ ըլլանք ։ Հ Ես խօսքը հա-
ւատարիմ է . և կ՛ուզեմ որ ասոնք հաստատես ,
որ Աստուծոյ հաւատացողները հոգ տանին Ն բարի
գործքեր ընելու վրայ ըլլալ . ասոնք են բարի ու
9 մարդոց օգտակար բաները ։ Շ Բայց դուն յիմա-
րական վէճերէն ու ազգահամարներէն ու հակառա-
կութիւններէն՝ և օրէնքի վրայով եղած կռիւնե-
րէն մէկդի կեցիր . Ճ ինչու որ անօգուտ են ու սնո-
10 տի ։ Հ երձուածող մարդէն՝ Մ առաջին ու երկրորդ
11 անգամ խրատելէն ետև Յ Ե՛տ քաշուէ , Գ իտնալով
որ անանկը ծռուած է , և մեղք կը գործէ Ն ինքզին-
քը դատապարտելով ։
12 Երբոր Արտեման կամ Չ Տիւքիկոսը քեզի խրր-
կեմ , ջա՛նք ըրէ ինծի գալու Նիկոպօլիս . ինչու
13 որ միտքս դրի ձմեռը հոն անցընելու ։ Ջ ենաս
օրինականը՝ Ո ու Ապողոսը փութով ճամբա՛յ դիր ,
14 հոգ տանելով որ անոնց բան մը չպակսի ։ Եւ մե-
րիններն ալ թող սորվին Չ բարի գործքեր ընելու
վրայ ըլլալ հարկաւոր պարագաներու մէջ , Ղ որ
15 անպտուղ չըլլան ։ Բարև կ՛ընեն քեզի ամէնն ալ
որ իմ հետս են . բարև՛ տուր անոնց որ մեզ կը
սիրեն հաւատքով . շնորհքը ձե՛ր ամենուն հետը
ըլլայ . ամէն ։

Ի Հռով . գ . 24 ։ Գաղ . բ . 16 ։ Գլ . բ . 11 ։
Ժ Գլ . ա . 2 ։
Ի Հռով . ը . 23 , 24 ։
Հ ա Տիմ . ա . 15 ։ Գլ . ա . 6 ։
Ն Հմր 1 , 14 ։ Գլ . բ . 14 ։
Ղ ա Տիմ . ա . 4 ։ բ Տիմ . բ . 23 ։ Գլ . ա . 14 ։
Ճ բ Տիմ . բ . 14 ։
Մ բ Կոր . ժգ . 2 ։
Յ Մատ . ժը . 17 ։ Հռով . ժզ . 17 ։ բ Թես . գ . 6 , 14 ։ բ Տիմ . գ . 5 ։ բ Յօհ . 10 ։
Ն Գոր . ժդ . 46 ։
Չ Գոր . ի . 4 ։ բ Տիմ . գ . 12 ։
Ո Գոր . ժը . 24 ։
Չ Հմր 8 ։ Եփե . դ . 28 ։
Պ Հռով . ժե . 28 ։ Փիլ . ա . 11 ։ դ . 17 ։ Կող . ա . 10 ։ բ Պետ . ա . 8 ։

ԹՈՒՂԹ
ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ
ԱՌ ՓԻԼԻՄՈՆ

ԳԼՈՒԽ Ա

4 Պօղոս իր ուրախութիւնը կը յայտնէ՝ Փիլիմոնի հաւատքը
ու սէրը լսած ըլլալով. 9 կը խնդրէ անկէ որ թողութիւն
տայ Ոնեսիմոսին որ իր ծառան էր, ու դարձեալ սիրով ընդ-
ունի զանիկայ:

1 — Պօղոս՝ Յիսուս Քրիստոսի կապեալը՝ և Տիմո-
թէոս եղբայրը, Փիլիմոն մեր սիրելիին Է ու
2 գործակցին, Եւ Ապփիա սիրելիին, Ֆ ու Արքիպ-
պոս Դ մեր զինուորակցին, Է ու քու տանդ մէջի
3 եկեղեցիին. Ղ Շնորհք և խաղաղութիւն ձեզի՝
Աստուծմէ մեր Հօրմէն և Տէր Յիսուս Քրիստո-
սէն:
4 Է Կը գոհանամ միշտ իմ Աստուծմէս, քեզ իմ
5 աղօթքներուս մէջ յիշելով. Ը Երբոր կը լսեմ
քու սէրդ ու հաւատքդ՝ որ ունիս Տէր Յիսուսին
6 վրայ՝ և բոլոր սուրբերուն վրայ. Որ քու հաւատ-
քիդ հաղորդակցութիւնը Թ պտղաբեր ըլլայ, Քր-
իստոս Յիսուսով * ձեր վրայ եղած ամէն բարու-
7 թեանը ճանչցուելովը: Քանզի շատ ուրախու-
թիւն և մխիթարութիւն ունինք քու սիրոյդ վրայ,
Ժ որ սուրբերուն սիրտերը քեզմով հանգստացած
են՝ եղբայր:

— Եփե. գ. 1: գ. 1: ա Տիմ. ա. 8: Հմր 9:
Բ Փիլ. բ. 25:
Գ Կող. դ. 17:
Դ Փիլ. բ. 25:
Է Հռով. ժզ. 5: ա Կոր. ժզ. 19:
Ղ Եփե. ա. 2:
Է Եփե. ա. 16: ա Թես. ա. 2: բ Թես. ա. 3:
Ը Եփե. ա. 15: Կող. ա. 4:
Թ Փիլ. ա. 9, 11:
* Ոմանք՝ մեր
Ժ բ Կոր. է. 13: բ Տիմ. ա. 16: Հմր 20:

8 Է Ասոր համար թէև շատ համարձակութիւն ու-
նիմ Քրիստոսով՝ վայելուչ եղածը քեզի հրամա-
9 յելու. Բայց յաւէտ սիրոյ համար կ'աղաչեմ,
անանկ մէկը ըլլալով՝ ինտոր որ եմ ես Պօղոսս ծե-
րացած, Լ ու հիմա Յիսուս Քրիստոսի համար
10 կապուած ալ: Է Կ'աղաչեմ քեզի իմ որդւոյս
Ոնեսիմոսին համար՝ Ժ որն որ իմ կապանքներուս
11 մէջը ծնայ. Որ ատեն մը անպիտան էր քեզի.
12 բայց հիմա քեզի ալ ինծի ալ պիտանի է. Անիկայ
ետ խրկեցի. դուն ալ ընդունէ՝ անիկայ՝ որ է իմ
13 աղիքս. Որն որ կ'ուզէի իմ քովս պահել, Լ որ
քու տեղդ ինծի սպասաւորութիւն ընէ աւետարա-
14 նին կապանքներուն մէջ: Բայց առանց քու կամ-
քիդ չուզեցի բան մը ընել, Հ որ քու բարերա-
րութիւնդ իբր թէ ստիպմամբ եղած չըլլայ, հա-
15 պա կամաւ: Յ Քանզի գուցէ ասպատճառով ա-
նիկայ քիչ մը ատեն զատուեցաւ, որ զանիկայ յա-
16 ւիտեան ունենաս. Չէ թէ ալ ծառայի մը պէս,
հապա ծառայէն վեր՝ Ղ սիրելի եղբօր պէս. Լ Թէ որ
ինծի այսպէս սիրելի է, ո՛րչափ աւելի պիտի ըլլայ
քեզի՝ Ճ թէ՛ մարմինի կողմանէ ու թէ Տէրոջը:
17 Մ Ուստի թէ որ զիս Ֆէրի հաղորդ կը սեպես, ըն-
18 դունէ՛ անիկայ՝ որպէս թէ զիս: Եւ թէ որ քեզի
անիրաւութիւն մը ըրած է՝ կամ պարտք մը ու-
19 նի, ան իմ հաշիւի՛ս անցուր. Ես Պօղոսս իմ
ձեռքովս գրեցի. ես կը վճարեմ, որ չըսեմ քեզի՝
թէ դուն ալ քու անձդ ինծի պարտական ես:
20 Այո՛ եղբայր՝ թող քեզմէ ունենամ ասա օգուտը
Տէրոջմով. Յ հանգչեցո՛ւր իմ աղիքս Քրիստոսով:

Է ա Թես. բ. 7:
Լ Հմր 1:
Ի Կող. դ. 9:
Ժ ա Կոր. դ. 15: Գաղ. դ. 19:
Լ ա Կոր. ժզ. 17: Փիլ. բ. 30:
Հ բ Կոր. թ. 7:
Յ Ծն. խե. 5, 8:
Ղ Մատ. իգ. 8: ա Տիմ. զ. 2:
Ճ Կող. գ. 22:
Մ բ Կոր. ը. 23:
Յ Հմր 7:

21 Ն՛ւրու՝ նազանդութեանդ վստահանալով՝ քեզի գրեցի. քանզի գիտեմ որ ըսածէս աւելի պիտի ընես։

22 Պակե՛ւ ի զատ ինձի բնակարան մըն ալ պատրաստէ. Հինչու որ կը յուսամ թէ ձեր աղօթքներուն միջոցովը ձեզի պիտի շնորհուիմ։ Նարև կ՛ընէ ձեզի Եպափրաս՝ իմ գերութեան ընկերս

24 Ի Քրիստոս Յիսուսով. Նաև Մարկոս՝ Արիստարքոս՝ Դեմաս՝ Ղուկաս՝ իմ գործակիցներս։

25 Հ՛ՄՆԸ Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը՝ ձեր հոգիին հետը ըլլայ. ամէն։

Ա Կոր. է. 16։
Ա Փիլ. ա. 25։ բ. 24։
Բ Կոր. ա. 11։
Ա Կող. ա. 7։ դ. 12։
Գ Գոր. ժբ. 12, 25։
Ա Գոր. ժթ. 29։ իէ. 2։
Կող. դ. 10։
Կող. դ. 14։
Բ Տիմ. գ. 11։
Ա Բ Տիմ. գ. 22։

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԸՆԹՐՈՒԹԻՒՆ

ԸՆԴ ՆՐԲԱՅՆԱՅՈՒ

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Առաքեալը կը ցուցընէ թէ Քրիստոս աս երկրի առեններս Հօրմէն մեզի գալով 4 հրեշտակներէն գերագոյն եղաւ՝ թէ՛ անձամբ և թէ պաշտօնով։

1 Շատ մասերով ու շատ կերպերով առաջուց խօսելով Աստուած հայրերուն հետ մարգարէներով, 2 Ս՛ս վերջին օրերս է Որդիովը խօսեցաւ մեր հետը, Ո՛ր զանիկայ ամէն բանի ժառանգ

Թուա. ժբ. 6, 8։
Բ Օր. դ. 30։ Գաղ. դ. 4։ Եփես. ա. 10։
Ե Ցօհ. ա. 17։ ժե. 15։ Գա. բ. 2։
Ա Սաղ. բ. 8։ Մատ. իա. 38։ իբ. 18։ Ցօհ. գ. 35։ Հռով. ը. 17։

3 դրաւ, Ո՛ր անով աշխարհքն ալ ստեղծեց. Ո՛ր անիկայ էր փառացը լոյսն է, և իր էութեանը բուն պատկերը. Ո՛ւն որ իր զօրութեան խօսքովը ամէն բան կը բռնէ. Ո՛ր անձովը մեր մեղքերը սրբելով, Ո՛ բարձրերը՝ Մեծութեանը աջ

4 կողմը նստաւ։ Ո՛ւ այնչափ աւելի եղաւ հրեշտակներէն, Ո՛ որչափ որ անոնցմէ աւելի աղէկ անուն ժառանգեց։ Ո՛նչու որ հրեշտակներէն որո՞ն ըսաւ երբէք. Ո՛ւն իմ Որդիս ես, ես այսօր քեզ ծնայ. և դարձեալ՝ Ես անոր Հայր պիտի ըլլայ. Ո՛ւ

6 ան, ու անիկայ ինձի Որդի պիտի ըլլայ. Ո՛ւ դարձեալ՝ Ո՛երբոր անդրանիկը աշխարհք կը մտցընէ, կ՛ըսէ, Ո՛ Աստուծոյ բոլոր հրեշտակներն

7 ալ անոր երկրպագութի՛ւն թող ընեն։ Ո՛ւ հրեշտակներուն վրայով կ՛ըսէ. Ո՛ւ Ո՛ր իր հրեշտակներուն կը շինէ հոգիներ կ՛ընէ, ու իր պաշտօնեաները կրակի

8 բոց։ Ասկայն Որդիին կ՛ըսէ. Հ՛ՄՆ ա՛թոռդ յա՛ւ Աստուա՛ծ՝ յաւիտեանս յաւիտենից է. քու թագաւորութեան գաւազանդ՝ ուղղութեան գաւազան է.

9 Ի՛րաւարութիւնը սիրեցի՛ր՝ ու անօրէնութիւնըատեցի՛ր. անոր համար ա՛ւ Աստուա՛ծդ ուրախութեան եղով օծեց քեզ՝ քու ընկերներէդ

10 աւելի։ Ո՛ւ դուն ա՛ւ Տէր՝ սկիզբէն երկրին հիմերը դրիր, ու երկինքը քու ձեռքերուդ գործքն

Ե Ցօհ. ա. 3։ ա Կոր. բ. 6։ Կող. ա. 16։
Ը Ցօհ. ա. 14։ ժդ. 9։ Բ Կոր. դ. 4։ Կող. ա. 15։
Ե Ցօհ. ա. 4։ Կող. ա. 17։ Ցայտ. դ. 11։
Ը Գա. է. 27։ թ. 12, 14, 16։
Ը Սաղ. ճժ. 1։ Եփես. ա. 20։ Գա. բ. 1։ ժ. 12։ ժբ. 2։ ա Պետ. գ. 22։
Ժ Եփես. ա. 21։ Փիլ. բ. 9, 10։
Ի Սաղ. բ. 7։ Գոր. ժգ. 33։ Գա. է. 5։
Լ Բ Թագ. է. 14։ ա Մն. իբ. 10։ իբ. 6։ Սաղ. ձթ. 26, 27։
Խ Հռով. ը. 29։ Կող. ա. 18։ Ցայտ. ա. 5։
Ծ Տե՛ս Սաղ. ղէ. 7։ ա Պետ. գ. 22։
Կ Սաղ. ճգ. 4։
Հ Սաղ. խե. 6, 7։
Յ Ես. կա. 1։ Գոր. գ. 27։ ժ. 38։
Ղ Սաղ. ճր. 25, ըա։

11 է. ՃԱնոնք պիտի կորսուին, բայց դուն կը կենաս
ու կը մնաս. ու ամէնը լաթի պէս պիտի մաշին,
12 Ու վերարկուի պէս պիտի գալարես զանոնք՝ և պի-
տի փոխուին. բայց դուն նոյն ինքն ես, ու քու
13 տարիներդ պիտի չպակսին: Եւ հրեշտակներէն
որո՞ւն ըսաւ երբէք. ՄԻմ աջ կողմս նստէ, մինչև
որ քու թշնամիներդ ոտքերուդ պատուանդան
14 դնեմ: ՍՉէ՞ որ անոնք ամէնը սպասաւորող
հոգիներ են, որոնք սպասաւորութեան կը խրկուին
անոնց համար՝ ՆՈր փրկութիւն պիտի ժառանգեն:

ԳԼ. Բ

1 Կը սորվեցընէ թէ պարտինք հնազանդ ըլլալ Քրիստոս Յի-
սուսի, 5 վասն զի մեր բնութիւնը իր վրայ առնելու խոնար-
հեցաւ, 14 ճիշդ ինտոր որ հարկաւոր էր:

1 Անոր համար պէտք է մեզի՝ ալ աւելի ուշադրու-
թիւն տալ մեր լսած բաներուն, որ չըլլայ թէ
2 երբէք պակսինք: Վասն զի թէ որ ան խօսքը՝ ՊՈր
հրեշտակներուն ձեռքովը զրուցուեցաւ, հաստա-
տուն եղաւ, Բ և ամէն յանցաւորութիւն ու ան-
3 հնազանդութիւն արդար հատուցում առաւ, Գ Հա-
պա մենք ինտո՞ր պիտի ազատինք՝ թէ որ անհոգ
ըլլանք անանկ մեծ փրկութենէ մը, Դ որ խօսելուն
սկիզբը Տէրոջմէն առաւ, Ե ու լսողներուն ձեռքո-
4 վը մեզի հաստատուեցաւ. ԶԱստուած ալ վկայեց

ՃԵս. լդ. 4: ծա. 6: Մատ. իդ. 35: բ Պետ. գ. 7, 10: Յայտ. իա. 1:
Մ Սաղ. ճժ. 1: Մատ. իբ. 44: Մար. ժբ. 36: Ղու. ի. 42: Գլ. ժ. 12: Հմր 3:
Յ Ծն. ժթ. 16: լբ. 1, 2, 24: Սաղ. լդ. 7: զա. 11: ճգ. 20, 21: Դան. գ. 28: է. 10: ժ. 11: Մատ. ժը. 10: Ղու. ա. 19: բ. 9, 13: Գոր. ժբ. 7, ԵՃ: իէ. 23:
Ն Հռով. ը. 17: Տիտ. գ. 7: Յակ. բ. 5: ա Պետ. գ. 7:
Ր Օր. լդ. 2: Սաղ. կը. 17: Գոր. է. 53: Գաղ. գ. 19:
Բ Թու. ժե. 30, 31: բ Օր. դ. 3: ժէ. 2, 5, 12: իէ. 26:
Գ Գլ. ժ. 28, 29: ժբ. 25:
Դ Մատ. գ. 17: Մար. ա. 14: Գլ. ա. 2:
Ե Ղու. ա. 2:
Զ Մար. ժզ. 20: Գոր. ժգ. 3: ժթ. 11: Հռով. ժե. 18, 19: ա Կոր. բ. 4:

Ենշաններով ու հրաշքներով՝ և զանազան զօրու-
թիւններով՝ Ը ու Սուրբ Հոգիին պարգևներովը՝
Թ ինտոր որ ինքը կամեցաւ:
5 Ինչու որ չէ՛ թէ հրեշտակներուն հնազանդեցուց
ժ ան գալու աշխարհը, որուն վրայով մենք կը խօ-
6 սինք. Հապա մէկը մէկ տեղ մը վկայեց՝ ու ըսաւ.
Ի Մարդը ի՞նչ է՝ որ զանիկայ կը յիշես, կամ մար-
7 դու որդին՝ որ անոր այցելութիւն կ՚ընես. Քիչ
մը վար ըրիր զանիկայ հրեշտակներէն, փառքով
ու պատուով պսակեցիր զանիկայ, և քու ձեռացդ
8 գործքերուն վրայ կեցուցիր զանիկայ. ԼԱմէն բան
անոր ոտքերուն տակը հնազանդեցուցիր. ուստի
ամէնը որ անոր հնազանդեցուց, անոր չհնազանդած
բան մը չձգեց. Ի բայց հիմա դեռ չենք տեսներ ա-
9 մէնը անոր հնազանդած. ԺՍակայն Յիսուսը փառ-
քով ու պատիւով պսակուած կը տեսնենք՝ ԻՈր
հրեշտակներէն քիչ մը վար եղած էր՝ մահուան չար-
չարանքին համար, որ Աստուծոյ շնորհքովը Հ ամե-
10 նուն համար մահ ճաշակէ: ՍՈրովհետև կը վայ-
լէր Անոր, (Զորուն համար ամէնը՝ և անով ամէն
բաները եղած են,) շատ որդիներ փառքին մէջ
մտցընելու ատենը՝ Ճանոնց փրկութեան Առաջնոր-
դը Մ չարչարանքով կատարել:
11 Յ Վասն զի ան որ կը սրբէ՝ ու ան որ կը սրբուի,
Ն ամէնն ալ մէկէ մըն են. Չ անոր համար ինքը ա-

Ի Գոր. բ. 22, 43:
Ը ա Կոր. ժբ. 4, 7, 11:
Թ Եփե. ա. 5, 9:
Ժ Գլ. զ. 5: բ Պետ. գ. 13:
Ի Յոբ. է. 17: Սաղ. ը. 4, ԵՃ: ճխգ. 3:
Լ Մատ. իը. 18: ա Կոր. ժե. 27: Եփե. ա. 22: Գլ. ա. 13:
Ի ա Կոր. ժե. 25:
Ծ Գոր. բ. 33:
Կ Փիլ. բ. 7, 8, 9:
Հ Յօհ. գ. 16: ժբ. 32: Հռով. ե. 18: ը. 32: բ Կոր. ե. 15: ա Տիմ. բ. 6: ա Յօհ. բ. 2: Յայտ. ե. 9:
Յ Ղու. իգ. 46:
Ղ Հռով. ժա. 36:
Ճ Գոր. գ. 15: ե. 31: Գլ. ժբ. 2:
Մ Ղու. ժգ. 32: Գլ. ե. 9:
Յ Գլ. ժ. 10, 14:
Ն Գոր. ժէ. 26:
Չ Մատ. իը. 10: Յօհ. ի. 17: Հռով. ը. 29:

12 մօթ չսեպեր եղբայր կոչել զանոնք՝ ըսելով . «Ինչու
անունդ եղբայրներուս պիտի պատմեմ , ժողովքին
13 մէջ քեզ պիտի գովեմ : Նաև դարձեալ՝ Ես նա-
նոր պիտի յուսամ . ու դարձեալ՝ Ահա ես՝ ու
14 ան զաւակները՝ զոր Աստուած ինծի տուաւ : Ապա-
տի որովհետև զաւակները մարմինին ու արիւնին
հաղորդ եղան , ինքն ալ նմանապէս անոնց բա-
ժանորդ եղաւ . որ իր մահովը փճացընէ անիկա՝
որ մահուան իշխանութիւնը ունէր , այսինքն է
15 Սատանան . Եվ նաև ազատէ զանոնք որ մահուան վա-
16 խովը միշտ ծառայութեան մէջ կ'ապրէին : Ինա-
զի բնաւ հրեշտակներուն ձեռք չբռներ , հապա Ար-
17 րահամի սերունդին ձեռք կը բռնէ : Ընդ հա-
մար պէտք էր անոր բոլորովին եղբայրներուն նման
ըլլալ , որ ինքը ողորմած ըլլայ ու հաւատարիմ
քահանայապետ Աստուծոյ կողմանէ , ժողովուրդին
18 մեղքերը քաւելու համար : Ինչի ինչ բանով
որ ինքը չարչարուեցաւ՝ փորձութիւն կրելով ,
կրնայ փորձանաւորներուն ալ օգնական ըլլալ :

ԳԼՈՒԽ Գ

1 Քրիստոս Մովսէսէն աւելի փառքի արժանաւոր է . 7 ուստի
թէ որ մենք իրեն չհաւատանք՝ աւելի պատժոյ արժանի պի-
տի ըլլանք , քան թէ խստասիրտ Իսրայէլացիները :

1 Ուստի սո՛ւրբ եղբայրներ՝ երկնային կոչումին
մասնակիցներ , Նայեցէ՛ք մեր դաւանութեանը
Առաքեալին ու Քահանայապետին՝ Քրիստոս Յի-

ա Սաղ . իբ . 22 , 25 ։
ն Սաղ . ժբ . 2 ։ Ես . ժբ . 2 ։
գ Ես . բ . 18 ։
ղ Ցոհ . ժ . 29 ։ ժէ . 6 , 9 ,
11 , 12 ։
ը Ցոհ . ա . 14 ։ Հռով . ը . 3 ։
Փիլ . բ . 7 ։
թ ա Կոր . ժե . 54 , 55 ։ Կող .
բ . 15 ։ բ Տիմ . ա . 10 ։
ժ Ղու . ա . 74 ։ Հռով . ը .
15 ։ բ Տիմ . ա . 7 ։

ի Փիլ . բ . 7 ։
լ Գլ . դ . 15 ։ ե . 1 , 2 ։
խ Գլ . դ . 15 , 16 ։ ե . 2 ։ է . 25 ։
ծ Հռով . ա . 7 ։ ա Կոր . ա .
2 ։ Եփս . դ . 1 ։ Փիլ . գ .
14 ։ բ Թես . ա . 11 ։ բ Տիմ .
ա . 9 ։ բ Պետ . ա . 10 ։
կ Հռով . ժե . 8 ։ Գլ . բ . 17 ։
դ . 14 ։ ե . 5 ։ է . 20 ։ ը .
1 ։ թ . 11 ։ ժ . 21 ։

2 սուսին . Որ հաւատարիմ է անոր՝ որ զինքը դրաւ ,
ինչպէս որ Մովսէս ալ անոր բոլոր տանը մէջ :
3 Ինչու որ ինքը Մովսէսէն աւելի փառքի ար-
ժանացաւ , որչափ որ աւելի պատիւ կ'ունենայ
4 շինողը՝ քան թէ տունը : Վասնզի ամէն
տուն որ կը շինուի , մէկէ մը կը շինուի . բայց
5 ան որ ամէն բաները ըրաւ , Աստուած է : Ու
իրաւի Մովսէս անոր բոլոր տանը մէջ հաւատա-
րիմ էր ծառայի մը պէս՝ վկայութիւնը բաներուն
6 վկայ ըլլալու համար . Բայց Քրիստոս որդիի մը
պէս իր տանը վրայ . որուն տունը մենք ենք ,
եթէ մինչեւ վերջը հաստատ բռնենք
7 Ուստի ինչպէս որ կ'ըսէ Հոգին Սուրբ . Եթէ
8 օր թէ որ անոր ձայնին պիտի լսէք , Ձեր սիրտե-
րը մի՛ խստացընէք բարկացընելու առնին պէս ա-
9 նապատին մէջ փորձութեան օրը . Ուր որ ձեր
հայրերը զիս փորձեցին . քննեցին զիս՝ ընդ-
10 քառասուն տարի իմ գործքերս տեսան . Ընդ համար
զղուեցայ ան ազգէն , ու ըսի . Միշտ մոլորած են
սրտովնին , և իմ ճամբաներս չճանչցան անոնք .
11 Ուստի երդուայ ըրի իմ բարկութեանս մէջ թէ՝ Ի՛մ
12 հանգիստս պիտի չմտնեն : Նայեցէ՛ք ե՛ղբայրներ ,
չըլլայ որ ձեզմէ մէկուն ներսի դին անհաւատու-
թեան չար սիրտ ըլլայ՝ ապստամբ ըլլալու կենդա-
13 նի Աստուծմէն . Հապա ամէն օր մէկզմէկ յորդո-

գ Թուա . ժբ . 7 ։ Հմր 5 ։
դ Ջաք . զ . 12 ։ Մատ . ժզ .
18 ։
ե Եփս . բ . 10 ։ գ . 9 ։ Գլ .
ա . 2 ։
զ Հմր 2 ։
է Եզ . ժգ . 31 ։ Թուա . ժբ .
7 ։ բ Օր . գ . 24 ։ Ցես . ա .
2 ։ բ . 31 ։
ը բ Օր . ժբ . 15 , 18 , 19 ։
թ Գլ . ա . 2 ։

ժ ա Կոր . գ . 16 ։ զ . 19 ։ բ
Կոր . զ . 16 ։ Եփս . բ . 21 ,
22 ։ ա Տիմ . գ . 15 ։ ա Պետ .
բ . 5 ։
ի Հմր 14 ։ Մատ . ժ . 22 ։
իդ . 13 ։ Հռով . ե . 2 ։ Կող .
ա . 23 ։ Գլ . զ . 11 ։ ժ . 35 ։
լ բ Թագ . իգ . 2 ։ Գոր . ա .
16 ։
խ Հմր 15 ։ Սաղ . զե . 7 ։

բեցէք՝ քանի որ այսօր կ'ըսուի . որ չըլլայ թէ
ձեզմէ մէկը խստանայ մեղքին խաբէութիւնովը .
14 Քանզի մենք Քրիստոսի մասնակից եղած ենք ,
ծ միայն թէ ան հաստատութեան սկիզբը՝ մինչև
15 վերջը պինտ բռնենք . Քանի որ կ'ըսուի , Լ Այսօր
թէ որ անոր ձայնին պիտի լսէք , ձեր սիրտերը մի
16 խստացընէք բարկացընելու ատենին պէս : Հ Քանզի
* ոմանք լսեցին ու բարկացուցին . բայց չէ թէ
ան ամէնը որ Եգիպտոսէն ելած էին Մովսէսին
17 ձեռքովը : Որոնցմէ՞ զզուեցաւ ան քառսուն տա-
րին . չէ՞ որ մեղանչողներէն , Ծ որոնց ոսկորները
18 անապատին մէջը ինկան : Եւ Ղ որո՞նց համար եր-
դում ըրաւ իր հանգիստը չմտնելու , եթէ ոչ՝ ան-
19 հաւատներուն համար : Ճ Եւ կը տեսնենք որ չկըր-
ցան մտնել իրենց անհաւատութեանը համար :

ԳԼ Դ

1 Քրիստոնեաները հաւատքով ձեռք պիտի բերեն իրենց հան-
գիստը : 12 Աստուծոյ խօսքին ազդեցութիւնը : 14 Որով-
հետև մենք մեծ Քահանայապետ ունինք Յիսուսը Աստուծոյ
Որդին , որ մեր տկարութիւններուն հաղորդ եղաւ , բայց
առանց մեղքի , 16 կարող ենք և պարտինք անոր միջոցովը
համարձակօրէն երթալ շնորհաց աթոռին առջևը :

1 Ուրեմն ալ վախնանք , որ չըլլայ թէ անոր հան-
գիստը մտնելու խոստմունքը որ մեզի մնացեր
2 է , ձեզմէ մէկը անկէ զրկուած գտնուի : Ինչու որ
մենք ալ անոնց պէս աւետիս առած ենք . բայց ա-
նոնց շահ մը չըրաւ ան խօսքը լսելը , քանզի հա-
3 ւատքով խառնուած չէր լսողներուն մէջ : Բ Իսկ
մենք՝ որ հաւատացինք , հանգիստը կը մտնենք .

ծ Հմր 6 :
Լ Հմր 7 :
Հ Թու . ժդ . 2 , 4 , 11 , 24 , 30 : բ Օր . ա . 34 , 36 , 38 :
* Կամ որո՞նք լսեցին ու բարկացուցին , չէ՞ որ
Ծ Թու . ժդ . 22 , 29 , ԽՀ : իզ . 65 : Սաղ . ճզ . 26 : ա Կոր . ժ . 5 : Յուդ . 5 :
Ղ Թու . ժդ . 30 : բ Օր . ա . 34 , 35 :
Ճ Գլ . դ . 6 :
Ա Գլ . ժբ . 15 :
Բ Գլ . դ . 14 :

ինչպէս որ ըսաւ , Գ Ուստի երդում ըրի իմ բար-
կութեանս մէջ թէ՝ Իմ հանգիստս պիտի չմտնեն .
թէև իր գործքերը աշխարհի սկիզբէն եղած էին :
4 Ինչու որ Գիրքը ասանկ կ'ըսէ մէկ տեղ մը՝ եօթն-
երորդ օրուանը համար . Դ Եւ Աստուած եօթն-
5 երորդ օրը հանգչեցաւ իր բոլոր գործքերէն . Ու
հոս նորէն կ'ըսէ թէ՝ Իմ հանգիստս պիտի չմտնեն :
6 Ուստի որովհետև ոմանց կը մնայ հոն մտնել , Ե և
անոնք որ առաջուց աւետիսը առած էին , անհա-
7 ւատութեան համար չմտան . Նորէն օր մը կը
սահմանէ՝ ու կ'ըսէ , Այսօրը Դաւիթին բերնովը
այնքան ժամանակէ ետև , ինչպէս որ ըսուեցաւ .
Զ Այսօր թէ որ անոր ձայնին պիտի լսէք , ձեր սիր-
8 տերը մի՛ խստացընէք : Ինչու որ եթէ Յեսուն
հանգչեցուցած ըլլար զանոնք , ալ անկէ ետքը ու-
9 րիշ օրուան համար չէր զրուցեր : Ուրեմն Աստու-
ծոյ ժողովուրդին դէռ հանգիստ մը կը մնայ :
10 Վասն զի ան որ անոր հանգիստը մտաւ , ալ
հանգչեցաւ իր գործքերէն , ինչպէս որ Աստուած
11 ալ իրեններէն : Ուրեմն ջանանք ան հանգիստը
մտնելու . Է որ չըլլայ թէ մէկը նոյն անհաւատու-
12 թեան օրինակին պէս ի յնայ : Ինչու որ Աստուծոյ
խօսքը Ը կենդանի է ու զօրեղ՝ Թ և ամէն երկսայրի
ծ սուրէ կտրուկ , որ կը թափանցէ մինչև շունչը ու
ոգին՝ և յօդուածները ու ծուծը բաժնելու , Ի և
կը քննէ սրտին խորհուրդները ու մտածմունքները .
13 Լ Եւ չկայ մէկ արարած մը անոր դիմացը չերևցած .

Գ Սաղ . ղե . 11 : Գլ . գ . 11 :
Դ Ծն . բ . 2 : Ել . ի . 11 : լա . 17 :
Ե Գլ . դ . 19 :
Զ Սաղ . ղե . 7 : Գլ . գ . 7 :
Է Գլ . դ . 12 , 18 , 19 :
Ը Ես . խթ . 2 : Երեմ . իգ . 29 : բ Կոր . ժ . 4 , 5 : ա Պետ . ա . 23 :
Թ Առակ . ե . 4 :
Ժ Եփե . զ . 17 : Յայտ . ա . 16 : բ . 16 :
Ի ա Կոր . ժդ . 24 , 25 :
Լ Սաղ . լդ . 13 , 14 : ղ . 8 : ճլթ . 11 , 12 :

Ի հապա ամէն բան բաց ու յայտնի է անոր աչքե-
րուն առջևը , որուն պիտի տրուի մեր հաշիւը ։
14 Ժ Արդ՝ մենք որ մեծ Քահանայապետ մը ունինք
Կ երկինքը անցած , Յիսուսը՝ Աստուծոյ Որդին ,
15 Հ ամ՞ուր բռնենք մեր դաւանութիւնը ։ Ն Քանզի
չէ թէ անանկ քահանայապետ մը ունինք՝ որ կարող
չըլլայ մեր տկարութիւններուն կարեկից ըլլալու ։
Ղ հապա ինքը ամէն կերպով փորձը առած է մեզի
16 նման , Ճ բայց առանց մեղքի ։ Մ Ուստի ալ հա-
մարձակութիւնով մօտենանք շնորհաց աթոռին
առջևը , որ ողորմութիւն ընդունինք՝ ու շնորհք
գտնենք պէտք եղած ատենը մեզի օգնելու ։

ԳԼ · Ե

1 Մեր Փրկչին քահանայական իշխանութիւնը և պատիւը ։ 11
Առաքեալը կը յանդիմանէ ասա բանիս գիտութեանը վրայով
անհոգ եղողները ։

1 Ինչու որ ամէն քահանայապետ մարդոց մէջէն առ-
նուած՝ ա մարդոց համար կը կենայ Բ Աստուծոյ
կողմը , Գ որ պատարագներ ու զոհեր մատուցանէ
2 մեղքերու համար ։ Դ Եւ կարող է կարեկից ըլլալ
անոնց՝ որ տգէտ՝ ու մոլորեալ են ։ Ի ինչու որ
3 ինքն ալ տկարութիւնով պաշարուած է ։ Զ Եւ
ասա պատճառով պարտաւոր է ինչպէս ժողովուրդին
համար՝ անանկ ալ իր անձին համար մեղքի պա-
4 տարագ մատուցանել ։ Ի Եւ չէ՛ թէ մէկը ինք-
իրմէ ասա պատիւը կ՚առնէ , հապա ան որ Ա-

Ի Ցոբ · իզ · 6 ։ լդ · 21 ։ Ա-
ռակ · ժե · 11 ։
Ժ Գլ · գ · 1 ։
Կ Գլ · է · 26 ։ Թ · 12 , 24 ։
Հ Գլ · ժ · 23 ։
Ն Ես · ծգ · 3 ։ Գլ · բ · 18 ։
Ղ Ղու · իբ · 28 ։
Ճ բ Կոր · ե · 21 ։ Գլ · է · 26 ։
ա Պետ · բ · 22 ։ ա Ցօհ · գ · 5 ։
Մ Եփե · բ · 18 ։ գ · 12 ։ Գլ ·
ժ · 19 , 21 , 22 ։

ա Գլ · ը · 3 ։
Բ Գլ · բ · 17 ։
Գ Գլ · ը · 3 , 4 ։ Թ · 9 ։ ժ ·
11 ։ ժա · 4 ։
Դ Գլ · բ · 18 ։ դ · 15 ։
Ի Գլ · է · 28 ։
Զ Ղև · դ · 3 ։ Թ · 7 ։ ժզ · 6 ։
15 , 16 , 17 ։ Գլ · է · 27 ։
Թ · 7 ։
Ի բ Մն · իզ · 18 ։ Ցօհ · գ ·
27 ։

5 տուծմէ կանչուած է՝ Ը ինչպէս որ Ահարոնը ։ Բ Ա-
նանկ ալ Քրիստոս՝ չէ՛ թէ իր անձը մեծարեց
քահանայապետ ըլլալու , հապա անիկայ՝ որ զը-
րուցեց անոր թէ՝ Ժ Դուն իմ Որդիս ես , ես այսօր
6 քեզ ծնայ ։ Ինչպէս ուրիշ տեղ մըն ալ կ՚ըսէ ։
Ի Դուն յաւիտեան քահանայ ես Մելքիսեդեկի
7 կարգին պէս ։ Որ իր մարմինին օրերը Լ սաստիկ
գոչումով ու արցունքով Ի աղօթք և աղաչանք
մատուց անոր՝ Ծ որ կարող էր զինքը մահուանէ
ազատելու , Կ ու լսուեցաւ՝ իր * երկիւղէն ազատ-
8 ելով՝՝ ։ Հ Թէպէտ ինքը Որդի է , Ն Բայց իր չարչա-
9 րանքներէն ՚ի ազանդութիւն սորվեցաւ ։ Ղ Ու երբ-
որ կատարուեցաւ , բոլոր իրեն ՚ի ազանդողներուն
10 յաւիտենական փրկութեանը պատճառ եղաւ ։ Ու
Աստուծմէ կոչուեցաւ Քահանայապետ Ճ Մելքիսե-
11 դեկի կարգին պէս ։ Մ Որուն վրայով շատ ըսելիք
ունինք , որ դժուարին ալ է մեկնելու , Յ ինչու
12 որ ձեր լսելիքները բթացած են ։ Որ պէտք էր ձեզի
ժամանակին նայելով սորվեցընող ըլլալ ։ բայց
նորէն պէտք է ձեզի սորվիլ թէ ինչ են Ն Աստու-
ծոյ պատգամներուն առջի սկզբունքները ։ Ղ ու
դուք կաթի կարօտ եղաք , և չէ թէ հաստատուն
13 կերակուրի ։ Քանզի ան ամէնը որ կաթնկեր է ,
արդարութեան խօսքին անհմուտ է , ՝՝ որովհետև

Ը Եւ · իը · 1 ։ Թու · ժզ · 5 ։
40 ։ ա Մն · իգ · 13 ։
Բ Ցօհ · ը · 54 ։
Ժ Սաղ · բ · 7 ։ Գլ · ա · 5 ։
Ի Սաղ · ճժ · 4 ։ Գլ · է · 17 , 21 ։
Լ Սաղ · իբ · 1 ։ Մատ · իէ ·
46 , 50 ։ Մար · ժե · 34 , 37 ։
Ի Մատ · իզ · 39 , 42 , 44 ։
Մար · ժդ · 36 , 39 ։ Ցօհ ·
ժէ · 1 ։
Ժ Մատ · իզ · 53 ։ Մար · ժդ ·
36 ։
Կ Մատ · իզ · 37 ։ Մար · ժդ ·
33 ։ Ղու · իբ · 43 ։ Ցօհ ·
ժբ · 27 ։
* Կամ բարեպաշտութեանը
պատճառով ։
Հ Գլ · գ · 6 ։
Ն Փիլ · բ · 8 ։
Ղ Գլ · բ · 10 ։ ժա · 40 ։
Ճ Հմր 6 ։ Գլ · զ · 20 ։
Մ Ցօհ · ժզ · 12 ։ բ Պետ · գ · 16 ։
Յ Մատ · ժդ · 15 ։
Ն Գլ · զ · 1 ։
Չ ա Կոր · գ · 1 , 2 , 3 ։
՝՝ ա Կոր · ժգ · 11 ։ ժդ · 20 ։
Եփե · դ · 14 ։ ա Պետ · բ · 2 ։

14 տղայ է ։ Բայց հաստատուն կերակուրը կատա-
րեալներուն է, որոնց ՀզգայարանքներԸ սովորու-
թեամբ կրթուած են բարին ու չարը զանազանե-
լու ։

ԳԼ. Զ

1 Կը յորդորէ որ հաւատքէն չիյնան, 11 հապա հաստատուն,
12 և ջանացող ըլլան, ու համբերութեամբ Աստուծոյ ապա-
ւինին, 13 վասն զի Աստուած հաստատուն է իր խոստմունք-
ներուն մէջ ։

1 Ուստի ՄԲրիստոսի վրայով առջի սորվելիքները
ձգելով՝ կատարեալին գանք. առանց նորէն
հիմ ձգելու Բ մեռած գործքերէն ապաշխարելու՝ ու
2 դէպ 'ի Աստուած հաւատք ունենալու, Գ Եւ մկըր-
տութիւններուն վարդապետութեանը, Դ ու ձեռք
դնելուն, Ե և մեռելներուն յարութեանը, Զ ու
3 յաւիտենական դատաստանին ։ Եւ ասպիտի
4 ընենք, Է թէ որ Աստուած հրաման տայ ։ Ը Ինչու
որ անշնար է Թ մէկ անգամ լուսաւորուածներուն՝
Ժ որոնք երկնաւոր պարգևին համը առին, Ի ու
5 Հոգւոյն Սրբոյ հաղորդ եղան, Եւ Աստուծոյ բարի
խօսքին Լ ու գալու աշխարհին զօրութիւններուն
6 համը առին, Թէ որ իյնան, նորէն ապաշխարու-
թիւնով նորոգուիլ. Ի որովհետև կրկին Աստուծոյ
Որդին խաչը կը հանեն իրենց անձին, ու կը խայ-
7 տառակեն ։ Ինչու որ ան երկիրը՝ որ իր վրայ շատ
անգամ եկած անձրևը կը խմէ, և արդիւնք կը
բերէ պիտանի անոնց՝ որոնց համար որ կը մշակուի,

Ն Ես. է. 15 ։ ա Կոր. բ. 14, 15 ։
Ա Փիլ. գ. 12, 13, 14 ։ Գլ.
ե. 12 ։
Բ Գլ. թ. 14 ։
Գ Գոր. ժթ. 4, 5 ։
Դ Գոր. ը. 14, 15, 16, 17 ։
ժթ. 6 ։
Ե Գոր. ժէ. 31, 32 ։
Զ Գոր. իդ. 25 ։ Հռով. բ. 16 ։
Է Գոր. ժը. 21 ։ ա Կոր. գ. 19 ։
Ը Մատ. ժբ. 31, 32 ։ Գլ.
ժ. 26 ։ բ Պետ. բ. 20, 21 ։
ա Յօհ. ե. 16 ։
Թ Գլ. ժ. 32 ։
Ժ Յօհ. դ. 10 ։ զ. 32 ։ Եփե.
բ. 8 ։
Ի Գաղ. գ. 2, 5 ։ Գլ. բ. 4 ։
Լ Գլ. բ. 5 ։
Ի Գլ. ժ. 29 ։

8 Ծ Աստուծմէ օրշնութիւն կ'ընդունի. Կ Բայց ան
որ փուշեր ու տատասկներ կը բերէ՝ անպիտան
է, ու անէծքի մօտ. և անոր վերջը այրուիլ է ։
9 Իսկ մենք սիրելիներ՝ ձեր վրայով լաւագոյն և փրր-
կութեան վերաբերեալ յոյսեր ունինք, թէև
10 ասանկ կը խօսինք ։ Հ Քանզի Ծ Աստուած անիրաւ
չէ, Ղ որ ձեր գործը մոռնայ, ու ան սէրը՝ որ իր
անուանը համար ցուցուցիք, Ճ որ սուրբերուն ծա-
ռայեցիք՝ ու կը ծառայէք ։
11 Բայց մենք կը բաղձանք որ ձեզմէ ամէն մէկը
նոյն ջանքը ցուցընէ Մ յոյսին հաստատուելուն մինչև
12 վերջը. Որ դուք չհեղդանաք. հապա նմանող
ըլլաք անոնց՝ որ հաւատքով ու համբերութիւնով
13 Յ խոստմունքները ժառանգեցին ։ Վասն զի երբոր
Աստուած Աբրահամին խոստմունք ըրաւ, որովհե-
տև իրմէ մեծը չկար՝ Ն որ անոր վրայ երդում ընէր,
14 Իր անձին վրայ երդում ըրաւ՝ ու ըսաւ. Այո
օրշնելով պիտի օրշնեմ քեզ, ու շատցընելով պի-
15 տի շատցընեմ քեզ ։ Եւ այսպէս համբերելով՝
16 խոստմունքին հասաւ ։ Քանզի մարդիկ իրենցմէ
մեծին վրայ երդում կ'ընեն, Շ ու անոնց բոլոր
հակառակութեանը հաստատ վճիռ [illegible] եր-
17 դումն է ։ Որ անով Աստուած Ո իր խորհուրդին
անփոփոխ ըլլալը ալ աւելի ցուցընել ուզելով
Չ խոստմունքին ժառանգաւորներուն, երդումը մէջ
18 ձգեց. Որ երկու անփոփոխելի բաներով՝ որոնցմով
անկարելի է Աստուծոյ սուտ զրուցել, հաստատուն
մխիթարութիւն ունենանք մենք՝ որ ապաստանե-

Ծ Սաղ. կե. 10 ։
Կ Ես. ե. 6 ։
Հ Առակ. ժդ. 31 ։ Մատ. ժ.
42 ։ իե. 40 ։ Յօհ. ժդ. 20 ։
Ձ Հռով. գ. 4 ։ բ Թես. ա. 6, 7 ։
Ղ ա Թես. ա. 3 ։
Ճ Հռով. ժե. 25 ։ բ Կոր. բ.
4 ։ թ. 1, 12 ։ բ Տիմ. ա. 18 ։
Մ Գլ. գ. 6, 14 ։
Յ Գլ. ժ. 36 ։
Ն Ծն. իբ. 16, 17 ։ Սաղ.
ճե. 9 ։ Ղու. ա. 73 ։
Շ Ել. իբ. 11 ։
Ո Հռով. ժա. 29 ։
Չ Գլ. ժա. 9 ։

ցանք Ղառջևնիս դրուած յոյսը ամուր բռնելու ։
19 Որ ան յոյսը ունենանք իբրև մէկ հաստատ ու ան-
շարժ խարիսխ մը մեր անձին , Ջ որ վարագուրին
20 ներսի կողմն ալ կը մտնէ ։ Ուր որ Յիսուս իբրև
Առաջնորդ մտաւ մեզի համար՝ Յաւիտենական
քահանայապետ ըլլալով Մելքիսեդեկի կարգին
պէս ։

ԳԼ. Է

1 Առաքեալը կը ցուցընէ թէ Յիսուս Քրիստոս Քահանայա-
պետ է Մելքիսեդեկի կարգին պէս , 11 և ասպատճառով
խիստ գերազանց է Ահարոնի կարգէն եղող քահանաներէն ։

1 Քանզի ասՊ Մելքիսեդեկը Սաղեմի թագաւորն
էր՝ Բարձրեալ Աստուծոյ քահանան ։ որ ինքը
Աբրահամը դիմաւորեց՝ երբոր անիկայ թագաւոր-
ներուն կոտորածէն կը դառնար , ու օրհնեց զանի-
2 կայ ։ Որուն՝ Աբրահամն ալ տասանորդ տուաւ բո-
լոր բաներէն ։ որ նախ՝ արդարութեան թագաւոր
կը թարգմանուի , ետքը Սաղեմի թագաւոր՝ որ է
3 խաղաղութեան թագաւոր ։ Առանց հօր՝ առանց մօր՝
ազգահամար չունեցող , որ ո՛չ անոր օրերուն սկիզ-
բը կայ՝ ո՛չ ալ կեանքին վերջը ։ և Աստուծոյ
Որդւոյն նման ըլլալով՝ կը կենայ ու կը մնայ միշտ
քահանայ ։
4 Արդ՝ նայեցէ՛ք թէ ո՛րչափ մեծ մէկ մըն էր ասի-
կայ , Բ որ անոր Աբրահամ նահապետն ալ տա-
5 սանորդ տուաւ աւարէն ։ Եւ Գ Ղևիի որդիներէն
եղողները որ քահանայութիւն կ'առնեն , պատուէր
ունին որ ժողովուրդէն տասանորդ առնեն՝ օրէնքին
համեմատ , այսինքն՝ իրենց եղբայրներէն ։ Թէ-
6 պէտև անոնք Աբրահամին երանքէն ելեր են ։ Բայց
անիկայ՝ որուն ազգահամարը անոնցմէ չէր , Աբրա-
համէն տասանորդ առաւ , Դ ու օրհնեց զանիկայ՝ որ

Ղ Գլ. ժբ. 1 ։
Ջ Ղև. ժզ. 15 ։ Գլ. Թ. 7 ։
Ռ Գլ. դ. 14 ։ ը. 1 ։ Թ. 24 ։
Ս Գլ. դ. 1 ։ ե. 6, 10 ։ է. 17 ։
Տ Ծն. ժդ. 18 , ԽԸ ։
Բ Ծն. ժդ. 20 ։
Գ Թու. ժը. 21 , 26 ։
Դ Ծն. ժդ. 19 ։

7 Է խոստմունքները առած էր ։ Սակայն ասիկայ ան-
հակառակելի բան մըն է , որ պզտիկը մեծէն
կ'օրհնուի ։
8 Եւ հոս մահկանացու մարդիկ տասանորդ կ'առ-
նեն ։ Հբայց հոն անիկայ կ'առնէ , որուն համար
9 վկայուած է թէ կենդանի է ։ Եւ կրնայ ըսուիլ
թէ , Ղևին ալ՝ որ տասանորդ կ'առնէ , Աբրահա-
10 մին ձեռքովը տասանորդ տուաւ ։ Ինչու որ տա-
կաւին իր հօրը երանքն էր , երբոր Մելքիսեդեկ
զանիկայ դիմաւորեց ։
11 Արդ՝ Է թէ որ կատարելութիւնը Ղևտացւոց
քահանայութեան ձեռքովը ըլլար , (որովհետև ժո-
ղովուրդը անոր ատենը օրէնքին տակը դրուեցաւ ,)
ի՞նչ պէտք էր որ Մելքիսեդեկին կարգին պէս ուրիշ
քահանայ մը ելլէ , ու չըսուի Ահարոնին կարգին
12 պէս ։ Արդ՝ քահանայութիւնը փոխուելուն պէս ,
հարկ էր որ օրէնքին ալ փոփոխութիւնը ըլլայ ։
13 Եւ իրաւ եղաւ ։ ինչու որ ան՝ որուն համար
ասանկ կ'ըսուի , ուրիշ ցեղի հաղորդութիւն
ունեցաւ , որ ան ցեղէն բնաւ մէկը սեղանին չմօ-
14 տեցաւ ։ Քանզի յայտնի է թէ Ը Յուդայի ցեղէն
յառաջ եկաւ մեր Տէրը , որ ան ցեղին վրայով
Մովսէս բան մը չզրուցեց քահանայութեան հա-
15 մար ։ Ու ալ աւելի յայտնի է որ փոխուեցաւ ,
քանի որ Մելքիսեդեկին նմանութիւնով ուրիշ
16 քահանայ մը կ'ելլէ , Որ ան չէ՛ թէ մարմնաւոր
պատուէրի օրէնքին պէս եղաւ , հապա անվախճան
17 կենաց զօրութեանը պէս ։ Ինչու որ կը վկայէ
թէ՝ Թ Դուն յաւիտեան քահանայ ես Մելքիսեդեկի
18 կարգին պէս ։ Քանզի առջի պատուէրը կը խա-
փանուի Ժ իր տկարութեանը ու անշահութեանը

Է Հռով. դ. 13 ։ Գաղ. դ. 16 ։
Ջ Գլ. ե. 6 ։ զ. 20 ։
Ի Գաղ. բ. 21 ։ Հմր 18 , 19 ։
Գլ. ը. 7 ։
Ը Ես. ժա. 1 ։ Մատ. ա. 3 ։
Ղու. գ. 33 ։ Հռով. ա. 3 ։
Յայտ. ե. 5 ։
Թ Սաղ. ճժ. 4 ։ Գլ. ե. 6 ,
10 ։ զ. 20 ։
Ժ Հռով. ը. 3 ։ Գաղ. դ. 9 ։

19 համար , (Քանզի որ Հօրէնքը մեզ բան մը կատա-
րեալ չբերաւ ,) և Հանուր տեղը կը մտնէ լաւագոյն
յոյս մը՝ որով Ը Աստուծոյ կը մօտենանք :
20 Եւ որքան որ Յիսո՛ւս չէ թէ առանց երդումի
քահանայ եղաւ . (քանզի որ անոնք առանց երդումի
21 քահանայ եղած են . Բայց ասիկայ երդումով՝ անոր
ձեռքովը , որ իրեն ըսաւ . Ե Տէրը երդում ըրաւ ,
ու պիտի չզղջայ . Դուն յաւիտեան քահանայ ես
22 Մելքիսեդեկի կարգին պէս .) Ըստքան Ի աւելի
աղեկ ուխտի մը երաշխաւոր եղաւ Յիսուս :
23 Ու անոնք շատ քահանաներ եղած են , Ի քանի
մի՛ալ մնալուն՝ մահը արգելք ըլլալուն համար .
24 Բայց ասիկայ յաւիտեան կենալուն համար՝ անան-
25 ցանելի ունի քահանայութիւնը . Ուստի բոլորովին
կարող ալ է ապրեցնելու անոնք՝ որ իրմով Աս-
տուծոյ կու գան . որովհետև ինքը միշտ կենդանի է
հանոնց համար բարեխօս ըլլալու :
26 Վասն զի մեզի ՀԻՆ ասանկ քահանայապետ մը կը
վայլէր , Ն սուրբ՝ անմեղ՝ անարատ՝ մեղաւորներէն
27 զատուած՝ ու Երկինքէն բարձրացած . Որ անոր ա-
մէն օրն ալ հարկ չէ ինչպէս ուրիշ քահանայապետ-
ներուն՝ Ճ առաջ իր մեղքերուն համար պատարագ
մատուցանել , ու Ո ետքը ժողովուրդին մեղքերուն
համար . վասն զի ինքը Ո մէկ անգամ մը ըրաւ ա-
28 սիկայ , իր անձը պատարագ մատուցանելով : Քանզի
որ օրէնքը Ե տկարութիւնով պաշարուած մարդիկը
քահանայապետ կը կարգէ . բայց երդումին խօսքը՝

Է Գոր . ժգ . 39 ։ Հռով . գ . 20 , 21 , 28 ։ ը . 3 ։ Գաղ . ը . 16 ։ ԳԼ . թ . 9 ։
Ը ԳԼ . գ . 18 ։ ը . 6 ։ Գաղ . դ . 24 ։
Թ Հռով . և . 2 ։ Եփ . ը . 18 ։ դ . 12 ։ ԳԼ . գ . 16 ։ ժ . 19 ։
Ժ Սաղ . ճԺ . 4 ։
Ի ԳԼ . ը . 6 ։ թ . 15 ։ ԺԸ . 24 ։
Ձ Հռով . ը . 34 ։ ա Տիմ . ը . 5 ։ ԳԼ . թ . 24 ։ ա Ցովհ . ը . 1 ։

Ղ ԳԼ . գ . 15 ։
Ճ Եփես . ա . 30 ։ դ . 10 ։ ԳԼ . ը . 1 ։
Մ Ղև . թ . 7 ։ ԺԶ . 6 , 11 ։ ԳԼ . և . 3 ։ թ . 7 ։
Յ Ղև . ԺԶ . 15 ։
Ն Հռով . գ . 10 ։ ԳԼ . թ . 12 , 28 ։ ժ . 12 ։
Շ ԳԼ . և . 1 , 2 ։

որ օրէնքէն ետև էր , Ո րդին՝ որ Շ յաւիտեան կա-
տարեալ է :

ԳԼ . Ը

1 Քրիստոսի յաւիտենական քահանայութեամբը խափանուած
է Ղևտական քահանայութիւնը . 7 Նմանապէս Նահապետնե-
րուն հետ եղած ժամանակաւոր ուխտը խափանուած է աւե-
տարանին յաւիտենական ուխտովը :

1 Եւ զրուցած խօսքերուս բովանդակութիւնը այս
է . անանկ քահանայապետ մը ունինք մենք՝
որ ինքը երկինքը Աստուծոյ մեծութեանը աթո-
2 ռին աջ կողմը նստաւ . Բ Սրբարանին պաշտօնեայ ,
ու Ե Ճշմարիտ խորանին՝ որ Տէրը կանգնեց , և
3 չէ թէ մարդ : Վանզի Բ ամէն քահանայա-
պետ պատարագներ ու զոհեր մատուցանելու
համար որոշուած է . ուստի Ե հարկ է որ ասիկայ
4 ալ բան մը ունենայ մատուցանելու : Որ եթէ
երկրի վրայ ըլլար , քահանայ անգամ պիտի չըլլար ,
քանզի որ կան քահանաներ՝ որոնք պատարագներ կը
5 մատուցանեն օրէնքին համեմատ . (Որ անոնք երկ-
նային բաներուն նմանութիւնովը ու Շուքովը կը
ծառայեն . ինչպէս որ Մովսէսին ապագըրուեցաւ՝
երբոր խորանը պիտի շինէր . քանզի ըսաւ . Ե Նա-
յէ՛ որ ըսուը քեզի լեռը ցուցուած օրինակին պէս շինես
6 ամէնը .) Բայց հիմա Յիսո՛ւս Ը ալ աւելի գերա-
զանց պաշտօնի մը հասաւ , ո՛րչափ որ լաւագոյն
խոստումներովը հաստատուած լաւագոյն ուխտի
մը միջնորդ է :
7 Ը Քանզի որ եթէ առաջինը անմեղադրելի ըլլար ,
8 ո՛ր-ի՛ն երկրորդին տեղ չէր փնտռուեր : Վանզի

Լ ԳԼ . բ . 10 ։ և . 9 ։
Ն Եփես . ա . 20 ։ Կող . գ . 1 ։ ԳԼ . ա . 3 ։ ժ . 12 ։ ԺԸ . 2 ։
Բ ԳԼ . թ . 8 , 12 , 24 ։
Գ ԳԼ . թ . 11 ։
Դ ԳԼ . և . 1 ։
Ե Եփես . և . 2 ։ ԳԼ . թ . 14 ։

Զ Կող . բ . 17 ։ ԳԼ . թ . 23 ։ ժ . 1 ։
Է Եզ . իե . 40 ։ իզ . 30 ։ իէ . 8 ։ Թուա . ը . 4 ։ Գոր . է . 44 ։
Ը Բ Կոր . գ . 6 , 8 , 9 ։ ԳԼ . է . 22 ։
Թ ԳԼ . է . 11 , 18 ։

կը յանդիմանէ անոնք ու կ'ըսէ . ԺԱհա՛ օրեր կու-
գան՝ կ'ըսէ Տէրը , որ Իսրայէլի տանը հետ ու
9 Յուդայի տանը հետ նոր ուխտ պիտի ընեմ . Չէ՛
թէ ան ուխտին պէս՝ որ անոնց հայրերուն հետ ը-
րի , ան օրը որ անոնց ձեռքէն բռնեցի՝ զանոնք Ե-
գիպտոսի երկրէն հանելու համար . ինչու որ անոնք
իմ ուխտիս մէջ չկեցան , ես ալ անհոգ եղայ ա-
10 նոնց վրայով՝ կ'ըսէ Տէրը : Քանզի ԻԱս է ան
ուխտը՝ որ Իսրայէլի տանը հետ պիտի ընեմ ան
օրերէն ետքը՝ կ'ըսէ Տէրը . իմ օրէնքներս անոնց
միտքին մէջը պիտի դնեմ , և անոնց սրտին վրայ
պիտի գրեմ զանոնք , ու ԼԵս անոնց Աստուած
պիտի ըլլամ , և անոնք ինծի ժողովուրդ պիտի ըլ-
11 լան : Ու ԻԲնաւ պիտի չսորվեցընեն ամէն մէկը
իր քաղաքացիին , և ամէն մէկը իր եղբօրը , ըսե-
լով թէ՝ Տէրը ճանչցի՛ր . ինչու որ անոնց պզտի-
12 կէն մինչև մեծը ամէնը զիս պիտի ճանչնան . Վասն
զի ես անոնց անիրաւութիւններուն ներող պիտի
ըլլամ , ԺԵ անոնց մեղքերը ու անօրէնութիւնն-
ը ալ պիտի չյիշեմ :
13 ԻՆոր ուխտ ըսելովը՝ առաջինը հինցուց . ու ան
որ կը հիննայ և կը ծերանայ , ալ կորստեան մօտ է :

ԳԼ . Թ

1 Առաքեալը օրէնքին ծէսերը և արիւնով եղած զոհերը նկա-
րագրելով՝ 11 կը ցուցընէ թէ անոնք շատ ստորին էին Քը-
րիստոսի զոհին և արիւնին արժանաւորութեանը ու կատա-
րելութեանը նայելով :

1 Արդարև առաջին ուխտն ալ ունէր պաշտամունքին
արարողութիւնները , ու ՚ աշխարհային սուրբ
2 տեղը : ԲԻնչու որ առաջին խորանը որ Սրբու-
թիւն կ'ըսուէր , առանկ կազմուեցաւ , Գ որուն մէ-

ԺԵրեմ . լա . 31 , 32 , 33 , 34 :
ԻԳլ . ժ . 16 :
ԼԶաք . ը . 8 :
ԻԵս . ծդ . 13 : Յօհ . զ . 45 :
ԱՅօհ . բ . 27 :
ԺՀռով . ժա . 27 : Գլ . ժ . 17 :
ԿԲԿոր . ե . 17 :
՚ԵԼ . իե . 8 :
ԲԵԼ . իզ . 1 :
ԳԵԼ . իզ . 35 : խ . 4 :

ջը կար Դ աշտանակը՝ ու Ի սեղանը՝ և առաջաւորու-
3 թեան հացը : Եւ Հերկրորդ վարագուրին ետին
ան խորանը՝ որ Սրբութիւն սրբութեանց կ'ըսուէր .
4 Որուն մէջն էր ոսկի բուրվառը , և Ի ուխտին տա-
պանակը՝ ամէն կողմէն ոսկիով պատած . որուն
մէջն էր Ը ոսկիէ սափորը մանանայով լեցուն , և
ԹԱհարոնին գաւազանը՝ որ ծաղկեցաւ , և Ժ ուխ-
5 տին տախտակները . Եւ Ի անոր վրայէն փառաց
քերովբէները՝ որ քաւութիւնին վրայ հովանի կ'ը-
նէին . որոնց համար պէտք չէ հիմա մէկիկ մէկիկ
զրուցել :
6 Եւ աս բաները այսպէս կարգադրուած ըլլալով ,
առաջին խորանը ամէն ատեն Լ կը մտնէին քահա-
7 նաները՝ պաշտամունքը կատարելու . Բայց երկ-
րորդը՝ Ի տարին անգամ մը՝ միայն քահանայապե-
տը կը մտնէր . ան ալ չէ՛ թէ առանց արիւնի ,
Ժ որն որ իրեն համար՝ ու ժողովուրդին սխալմունք-
8 ներուն համար կը մատուցանէր , Ի Հոգին Սուրբ
աս ցուցընելով՝ թէ Հ սրբարանին ճանապարհը
յայտնի եղած չէր , քանի որ տակաւին առջի խո-
9 րանը կը կենար . Որ ան օրինակ մըն էր ան ժա-
մանակին՝ որ պատարագներ ու զոհեր կը մատու-
ցուէին , Ծ որոնք խղճմտանքի կողմանէ չէին կրնար
կատարեալ ընել պաշտօն մատուցանողը . Հապա
10 միայն Հ կերակուրներով ու խմելիքներով , Եւ

ԴԵԼ . իե . 31 :
ԻԵԼ . իե . 23 , 30 : Ղև . իդ . 5 , 6 :
ՂԵԼ . իզ . 31 , 33 : խ . 3 , 21 : Գլ . զ . 19 :
ԻԵԼ . իե . 10 : իզ . 33 : խ . 3 , 21 :
ԸԵԼ . ժզ . 33 , 34 :
ԹԹու . ժէ . 10 :
ԺԵԼ . իե . 16 , 21 : լդ . 29 : խ . 20 : բՕր . ժ . 2 , 5 : դԹագ . ը . 9 , 21 : բՄն . ե . 10 :
ԻԵԼ . իե . 18 , 22 : Ղև . ժզ . 2 : դԹագ . ը . 6 , 7 :
ԼԹու . իը . 3 : Դան . ը . 11 :
ԻԵԼ . լ . 10 : Ղև . ժզ . 2 , 11 , 12 , 15 , 34 : Հմր 25 :
ԺԳլ . ե . 3 : է . 27 :
ԿԳլ . ժ . 19 , 20 :
ՀՅօհ . ժդ . 6 :
ՅԳաղ . գ . 21 : Գլ . է . 18 , 19 : ժ . 1 , 11 :
ՂՂև . ժա . 2 : Կող . բ . 16 :

ՁԿերպ կերպ լուացումներով՝ Մմարմնաւոր արարո-
ղութիւններ էին, որոնք մինչև ուղղութեան ատե-
11 նը կը կենային։ Բայց Քրիստոս որ եկաւ՝ Մգա-
լու բարիքներուն ՆՔահանայապետը՝ Հաւելի մեծ
ու կատարեալ Լ անձեռագործ խորանով, այսինքն՝
12 ան որ աս ստեղծուածներէն չէ՛, Ո՛չ ալ Պնոխազ-
ներու ու զուարակներու արիւնով, հապա Հ իր
արիւնովը, Ղմէկ անգամ մը սրբարանը մտաւ՝
13 Ջ յաւիտենական փրկութիւն ստանալով։ Վասն
զի թէ որ Ռցուլերուն ու նոխազներուն արիւնը՝
և Սերինջին մոխիրը սրսկուելով՝ պղծեալները
14 կը սրբէր մարմինի մաքրութեան կողմանէ. Ալ
ո՛րչափ աւելի ՀՔրիստոսի արիւնը՝ Տ որ յաւի-
տենական Հոգիին ձեռքովը Ր իր անձը անարատ
պատարագ մատուց Աստուծոյ, Ց պիտի սրբէ ձեր
խղճմտանքը Սմեռած գործքերէն՝ Տ կենդանի Ա-
ստուածը պաշտելու։
15 Եւ Ւ ասոր համար ինքը Օնոր ուխտին միջնորդն
է, որ Ֆ իր մահը առջի ուխտին ժամանակը գոր-
ծուած յանցանքներուն քաւութեանը համար եղած
ըլլալով, Սհրաւիրուածները յաւիտենական ժա-
16 ռանգութեան խոստմունքը առնեն։ Քանզի ուր
որ կտակ մը ըլլայ, հարկ է որ կտակը ընողին

ՁԹու. ԺԹ. 7, ԽԸ։
ՄԵփե. բ. 15։ Կող. բ. 20։
Գլ. է. 16։
ՅԳլ. Ժ. 1։
ՆԳլ. գ. 1։
ՇԳլ. ը. 2։
ՍԳլ. Ժ. 4։
ՆԳոր. ի. 28։ Եփե. ա. 7։
Կող. ա. 14։ ա Պետ. ա.
19։ Յայտ. ա. 5։ Ե. 9։
ՊԶաք. դ. 9։ Հմր 26, 28։
Գլ. Ժ. 10։
ՋԴան. թ. 24։
ՌՂև. ԺԶ. 14, 16։
ՍԹու. ԺԹ. 2, 17, ԽԸ։
Վա Պետ. ա. 19։ ա Յօհ. ա.
7։ Յայտ. ա. 5։
ՏՀռով. ա. 4։ ա Պետ. գ.
18։
ՐԵփե. բ. 5։ Տիտ. բ. 14։
Գլ. է. 27։
ՑԳլ. ա. 3։ Ժ. 22։
ՍԳլ. զ. 1։
ՒՂու. ա. 74։ Հռով. զ.
13, 22։ ա Պետ. գ. 2։
Փա Տիմ. բ. 5։
ՕԳլ. է. 22։ ը. 6։ ԺԲ. 24։
ՖՀռով. գ. 25։ Ե. 6։ ա
Պետ. գ. 18։
ՍԳլ. գ. 1։

17 մահը մէջը մտնէ. Ինչու որ Բ կտակը մեռնելէն
ետև հաստատ կ՛ըլլայ. քանզի բնաւ վաւերակա-
նութիւն չունենար, քանի որ կտակը ընողը ողջ
18 է։ ԳԱնոր համար առջի ուխտն ալ առանց արիւնի
19 չէր հաստատուեր։ Վասն զի երբոր Մովսէս
օրէնքին ամէն պատուէրները բոլոր ժողովուրդին
պատմեց, Դ ցուլերուն ու նոխազներուն արիւնը
առնելով՝ Ե ջուրով ու կարմիր բուրդով և զոպա-
յով բուն գիրքին և բոլոր ժողովուրդին վրայ
20 սրսկեց. Եւ ըսաւ. ՆԱսիկայ է ան ուխտին արիւ-
21 նը, որ Աստուած ձեզի պատուիրեց։ Եւ Է խո-
րանին վրայ, ու պաշտօնին բոլոր գործիքներուն
22 վրայ նոյնպէս սրսկեց արիւնը։ Եւ գրեթէ ամէն
բան արիւնով կը մաքրուի օրէնքին նայելով, ու
Ը արիւն չթափուած թողութիւն չըլլար։
23 Ուստի հարկ էր որ Թ երկնաւոր բաներուն օրի-
նակները ասոնցմով մաքրուին. բայց բուն երկնա-
24 ւորները ասոնցմէ աւելի աղէկ զոհերով։ Քանզի
ԺՔրիստոս չէ՛ թէ ձեռագործ սրբարանը մտաւ,
Ի որ ճշմարիտին օրինակն է, հապա բուն երկինքը՝
որ հիմա մեզի համար ԼԱստուծոյ առջևը ներկայա-
25 նայ. ՉԷ թէ որ շատ անգամ իր անձը պատարագ
մատուցանէ, ինչպէս Էքահանայապետը՝ որ ամէն
տարի սրբարանը կը մտնէ իրը չեղած արիւնով.
26 Ապա թէ ո՛չ՝ պէտք էր իրեն աշխարհի սկիզբէն
հետէ շատ անգամ չարչարուիլ. բայց հիմա Ծմէկ

ԲԳաղ. գ. 15։
ԳԵլ. իդ. 6, ԽԸ։
ԴԵլ. իդ. 5, 6, 8։ Ղև. ԺԶ.
14, 15, 18։
ԵՂև. ԺԴ. 4, 6, 7, 49, 51,
52։
ՆԵլ. իդ. 8։ Մատ. իզ. 28։
ԷԵլ. իթ. 12, 36։ Ղև. ը.
15, 19։ ԺԶ. 14, 15, 16, 18,
19։
ԸՂև. ԺԷ. 11։
ԹԳլ. ը. 5։
ԺԳլ. զ. 20։
ԻԳլ. ը. 2։
ԼՀռով. ը. 34։ Գլ. է. 25։
ա Յօհ. բ. 1։
ԽՀմր 7։
ԾՀմր 12։ Գլ. է. 27։ Ժ. 10։
ա Պետ. գ. 18։

անգամ մը Կդարերուն վերջը իր անձին պատարա-
գովը յայտնուեցաւ՝ մեղքը մէկդի ձգելու համար ։
27 Եւ ինչպէս որ մարդոց հ սահմանուած է մէկ անգամ
28 մը մեռնիլ, ու ծ անկէ ետքը դատաստան. Ընանկ
ալ Ն Քրիստոս մէկ անգամ մը ճ պատարագ մա-
տուցուեցաւ՝ մ շատերուն մեղքերը վերցընելու հա-
մար, բայց երկրորդ անգամին առանց մեղքի պի-
տի յայտնուի փրկութեան համար անոնց՝ մ որոնք
անոր կը սպասեն ։

ԳԼ. Ժ

1 Օրէնքի զոհերուն տկարութիւնը ։ 10 Քրիստոսի մարմինին
մէկ անգամ պատարագուիլը՝ 14 մշտնջենաւորապէս սրբեց
մեղքերը ։ 19 Առաքեալը կը յորդորէ որ հաւատքը ամուր
բռնեն համբերութեամբ և շնորհակալութեամբ ։

1 Քանզի օրէնքը ա գալու բարիքներուն բ շուքը, ու
չէ թէ ան բաներուն բուն կերպարանքը ունե-
նալով. միշտ ամէն տարի մատուցուած նոյն զոհե-
րով գ երբէք չկրնար դ կատարեալ ընել անոնք որ
2 կը մօտենան ։ Ապա թէ ոչ՝ պիտի չդադարէին
մատուցուելէն, պաշտօն մատուցանողները մէկ
անգամ մաքրուելէն ետև՝ ալ մեղքի վրայով
խղճմտանքի յանդիմանութիւն մը չունենալնուն
3 համար. ե Բայց անոնցմով ամէն տարի մեղաց յի-
4 շատակութիւն կ'ըլլայ. Ինչու որ Ն նոխազներուն
ու ցուլերուն արիւնը չկրնար մեղքերը վերցընել ։
5 Ընոր համար իր աշխարհ մտնելու ատենը՝ կ'ըսէ.
ե Զոհ ու ընծայ չուզեցիր դուն. հապա ինծի

ա Կոր. ժ. 11 ։ Գաղ. գ. 4 ։
Եփե. ա. 10 ։
հ Ծն. գ. 19 ։ Ժող. գ. 20 ։
ծ Բ Կոր. ե. 10 ։ Յայտ. ի.
12, 13 ։
ղ Հռով. զ. 10 ։ ա Պետ. դ. 10 ։
ճ Մատ. իզ. 28 ։ Հռով. ե.
15 ։
մ ա Պետ. բ. 24 ։ ա Յօհ. գ. 5 ։
յ Տիտ. բ. 13 ։ բ Պետ. դ.
12 ։

ա Գլ. թ. 11 ։
բ Կող. բ. 17 ։ Գլ. ը. 5 ։ թ.
23 ։
գ Գլ. թ. 9 ։
դ Հմր 14 ։
ե Ղև. ժզ. 21 ։ Գլ. թ. 7 ։
զ Միք. զ. 6, 7 ։ Գլ. թ. 13 ։
Հմր 11 ։
ե Սաղ. խ. 6, ճ ։ ծ. 8, ճ ։
Ես. ա. 11 ։ Երեմ. զ. 20 ։
Ամով. ե. 21, 22 ։

6 մարմին մը պատրաստեցիր. Ողջակէզներու ու մեղ-
7 քի պատարագներու չհաւնեցար ։ Ան ատենը
ըսի. Ահա՛ կու գամ ես, (գիրքի տոմսի մէջ ին-
ծի համար գրուած է,) քու կամքդ ընելու՝ ո՛վ
8 Աստուած ։ Վերը ըսելով թէ՝ Զոհ ու ընծայ և
ողջակէզներ ու մեղքի պատարագներ չուզեցիր՝ ու
անոնց չհաւնեցար, (որոնք օրէնքին համեմատ կը
9 մատուցուին,) Ետքը կ'ըսէ. Ահա՛ կու գամ ես
քու կամքդ ընելու՝ ո՛վ Աստուած. առջինը կը
10 հերքէ, որ երկրորդը հաստատէ. ը Որ ան կամ-
քովը մենք ալ սրբուեցանք՝ թ Յիսուս Քրիստոսի
մարմինին մէկ անգամ պատարագուելովը ։
11 Եւ ամէն քահանայ ժ օր ըստ օրէ իր պաշտօնին
մէջ կը կենայ, և նոյն զոհերը շատ անգամ կը
մատուցանէ, ի որոնք երբէք չեն կրնար մեղքերը
12 վերցընել. ւ Բայց ասիկայ մէկ զոհ մը մատուցանե-
նելով մեղքերու համար, մշտնջենաւորապէս Ա-
13 տուծոյ աջ կողմը նստաւ. Եւ ասկէ ետև կը սպա-
սէ՝ ի մինչև որ իր թշնամիները իր ոտքերուն պա-
14 տուանդան դրուին ։ Ինչու որ մէկ պատարագով
մը մշտնջենաւորապէս ժ կատարեց սրբուածները ։
15 Բայց Հոգին Սուրբ ալ մեզի վկայութիւն կու
16 տայ. քանզի առաջուց ըսելէն ետև, Թէ ի Ա՛ս է
ան ուխտը՝ որ ես անոնց հետ պիտի ընեմ ան օրե-
րէն ետքը, (կ'ըսէ Տէրը,) իմ օրէնքներս անոնց
սրտին մէջը պիտի դնեմ, ու անոնց միտքին մէջը
17 պիտի գրեմ զանոնք. Ետքը կ'ըսէ թէ, Անոնց
մեղքերը և անոնց անօրէնութիւնները ալ պիտի
18 չյիշեմ ։ Իսկ ո՛ւր որ ասոնց թողութիւն կայ,
ալ մեղքի համար պատարագ պէտք չէ ։

ը Յօհ. ժէ. 19 ։ Գլ. ժգ. 12 ։
թ Գլ. թ. 12 ։
ժ Թու. իը. 3 ։ Գլ. է. 27 ։
ի Հմր 4 ։
լ Գլ. ա. 3 ։ Կող. գ. 1 ։

ի Սաղ. ճժ. 1 ։ Գոր. բ. 35 ։
ա Կոր. ժե. 25 ։ Գլ. ա. 13 ։
ծ Հմր 1 ։
կ Երեմ. լա. 33, 34 ։ Գլ. ը.
10, 12 ։

19 Ուրեմն եղբայրներ՝ հ համարձակութիւն ունե-
նալով ծ սուրբ տեղը մտնելու Յիսուսի արիւնովը,
20 ղ Ան նոր ու կենդանի ճամբովը՝ որ բացաւ մեզի
21 ճ վարագուրին մէջէն՝ որ է իր մարմինը։ Եւ մ մեծ
քահանայ մը ունենալով մ Աստուծոյ տանը վրայ,
22 ն Մօտենանք ճշմարիտ սրտով՝ չ լեցուն հաւատքով,
սրտերնիս ա չար խիղճէն մաքրուած, չ ու մարմիննիս
23 մաքուր ջուրով լուացուած. ղ Անխախտ պահենք
յոյսին դաւանութիւնը. ինչու որ ջ հաւատարիմ
24 է անիկայ՝ որ խոստացաւ։ Եւ իրարու հոգ տա-
25 նինք՝ սիրոյ և բարեգործութեան գրգռելով. Եւ
ա մէկտեղ ժողվուիլը չթողունք, ինտոր ոմանք սո-
վորութիւն ունին. հապա մեկզմեկ յորդորենք, ա ու
այնչափ աւելի՝ որչափ որ Հան օրուան մօտենալը կը
տեսնէք։
26 Վասն զի ա թէ որ ճշմարտութեան գիտութիւ-
նը ընդունելէն ետև՝ բ կամաւոր մեղք գործելու ըլ-
լանք, ալ անկէ ետև մեղքերու համար ուրիշ զոհ
27 մը չմնար. Հապա մէկ զարհուրելի սպասել մը
դատաստանին, ու ց կրակի բարկութիւն մը կը
28 մնայ, որ պիտի լափէ հակառակորդները։ ա Մէկը
թէ որ Մովսէսին օրէնքը անարգէր, առանց ողոր-
մութեան ի երկու կամ իրեք վկաներով կը մեռնէր.

հ Հռով. ե. 2։ Եփե. բ. 18։
գ. 12։
ծ Գլ. թ. 8, 12։
ղ Յօհ. ժ. 9։ ժգ. 6։ Գլ. թ. 8։
ճ Գլ. թ. 3։
մ Գլ. դ. 14։
յ ա Տիմ. գ. 15։
ն Գլ. դ. 16։
չ Եփե. գ. 12։ Յայտ. ա. 6։
ա Գլ. թ. 15։
չ Եզեկ. լզ. 25։
ղ Գլ. դ. 14։
ջ ա Կոր. ա. 9։ ժ. 13։ ա
Թես. ե. 24։ բ Թես. գ.
3։ Գլ. ժա. 11։
ա Գոր. բ. 42։ Յուդ. 19։
ա Հռով. ժգ. 11։
վ Փիլ. դ. 5։ բ Պետ. գ. 9։
11, 14։
տ բ Պետ. բ. 20, 21։
ր Թու. ժե. 30։ Գլ. զ. 4։
ց Եզեկ. լզ. 5։ Սոփ. ա. 18։
գ. 8։ բ Թես. ա. 8։ Գլ.
ժբ. 29։
ա Գլ. բ. 2։
ի բ Օր. ժէ. 2, 6։ ժթ. 15։
Մատ. ժը. 16։ Յօհ. ը.
17։ բ Կոր. ժգ. 1։

29 ի Ալ որչափ սաստիկ պատժոյ արժանի պիտի սե-
պուի անիկայ, որ Աստուծոյ Որդին ոտքի տակ ա-
ռաւ, և ւ ուխտին արիւնը անմաքուր սեպեց, որ
անով ինքը սրբուեցաւ, և ֆ շնորհաց Հոգին նա-
30 խատեց։ Քանզի գիտենք անիկայ որ ըսաւ. ա Իմս
է վրէժխնդրութիւնը, ես պիտի հատուցանեմ՝ կը-
սէ Տէրը. և դարձեալ՝ բ Տէրը պիտի դատէ իր
31 ժողովուրդը։ գ Սարսափելի բան է կենդանի Ա-
ստուծոյ ձեռքը իյնալը։
32 Արդ՝ դ միտքերնիդ բերէք ան առջի օրերը՝ որ
ի լուսաւորուելէն ետէ շատ չարչարանքներու նե-
33 ղութիւն կրեցիք. Երբեմն նախատինքներով ու
վիշտերով ի խայտառակուած, երբեմն ալ ասանկ
34 վիճակի մէջ եղողներուն ը կցորդ ըլլալով։ Ինչու
որ բ կապուածներուն հետը չարչարուեցաք, ու ժ ձեր
ստացուածքին կողոպտուիլը ուրախութեամբ ըն-
դունեցիք, գիտնալով որ ի լաւագոյն և մնայուն
35 ստացուածքներ ունիք ձեզի երկինքը։ Ուստի
յեղմ մի՝ ձգէք ձեր վստահութիւնը, ւ որ ան մեծ
36 վարձքի հատուցում ունի։ ի Ինչու որ պէտք է
ձեզի համբերութիւն, որ Աստուծոյ կամքը ընե-
37 լով՝ ժ խոստմունքը վայելէք. Քանզի ի ալ ասկէ
քիչ մը ատենէն հ ան որ գալու է, պիտի գայ, ու

ի Գլ. բ. 3։ ժբ. 25։
ւ ա Կոր. ժա. 29։ Գլ. ժգ.
20։
ֆ Մատ. ժբ. 31, 32։ Եփե.
դ. 30։
ա բ Օր. լբ. 35։ Հռով. ժբ.
19։
բ բ Օր. լբ. 36։ Սաղ. ծ. 4։
ճլե. 14։
գ Ղու. ժբ. 5։
դ Գաղ. գ. 4։ բ Յօհ. 8։
ի Գլ. զ. 4։
ղ Փիլ. ա. 29, 30։ Կող. բ. 1։
ի ա Կոր. դ. 9։
ը Փիլ. ա. 7։ դ. 14։ ա Թես.
բ. 14։
թ Փիլ. ա. 7։ բ Տիմ. ա. 16։
ժ Մատ. ե. 12։ Գոր. ե. 41։
Յակ. ա. 2։
ի Մատ. զ. 20։ ժթ. 21։
Ղու. ժբ. 33։ ա Տիմ. զ.
19։
լ Մատ. ե. 12։ ժ. 32։
խ Ղու. իա. 19։ Գաղ. զ. 9։
Գլ. ժբ. 1։
ժ Կող. գ. 24։ Գլ. թ. 15։
ա Պետ. ա. 9։
կ Ղու. ժը. 8։ բ Պետ. գ. 9։
հ Ամբ. բ. 3, 4։

38 պիտի ջուշանայ : Նէ Յ Ըրդաբը հաւատքէն պիտի
ապրի • ու թէ որ ֆելը ետ քաշուի , իմ հոգիս
39 անոր չհաճիր : Մեր մենք ետ չենք քաշուիր որ
կորսուինք • հապա ե կը հաւատանք որ ֆէր հոգին
փրկուի :

ԳԼՈՒԽ ԺԱ

1 Հաւատքը ինչ է : 6 Առանց հաւատքի չենք կրնար Աստուծոյ հաճելի ըլլալ : 7 Հաւատքին արդիւնաւոր պտուղները որ հին առեն նահապետներուն վրայ երեցան :

1 Ա՛րդ՝ հաւատքը յուսացուած բաներուն հաստատութիւնը՝ ու չերևցած բաներուն ապացոյցն
2 է • Վասն զի անով առջինները վկայութիւն ընդունեցին :
3 Հաւատքով կ'իմանանք թէ ի աշխարհքը Աստուծոյ խօսքովը հաստատուեցաւ , ու աներևոյթ բաներէն ատ երևցածները եղան :
4 Հաւատքով Ը Աբէլը Այենէն աւելի աղէկ զոհ մատուց Աստուծոյ • որ անով վկայուեցաւ արդար ըլլալը • ինչու որ իր պատարագներուն վրայ Աստուծմէ վկայութիւն եղաւ էրէն • և անով թէպէտ մեռաւ , է ըայց տակաւին կը խօսի :
5 Հաւատքով Ն Ենովք էրէթ փոխադրուեցաւ , որ մահ չտեսնէ • ու ֆէլ պէդ մը չէր գտնուեր , ինչու որ Աստուած փոխադրեց անիկայ • քանզի անոր փոխադրուելէն առաջ՝ վկայուեցաւ թէ Աստուծոյ հաճելի էր : Բայց առանց հաւատքի անկարելի է Ասդուածոյ հաճոյ ըլլալ • վասն զի ան որ Աստուծոյ կը մօտենայ , պէտք է որ հաւատայ՝ թէ Ասդուած կայ , և թէ վարձահատոյց կ'ըլլայ անոնց՝ որ դինքը կը փնտռեն :

Յ Հռով . ա . 17 ; Գաղ . գ . 11 :
Ղ բ Պետ . բ . 20 , 21 :
ճ Գոր . ժգ . 30 , 31 ; ա Թես . ե . 9 ; բ Թես . բ . 13 :
— Հռով . բ . 24 , 25 ; բ Կոր . գ . 18 ; ե . 7 :
Բ Հմր 39 :
Դ Ծն . ա . 1 ; Սաղ . լգ . 6 ; Ցօհ . ա . 3 ; Գլ . ա . 2 ; բ Պետ . գ . 5 :
Ե Ծն . գ . 4 ; ա Ցօհ . գ . 12 :
Է Ծն . դ . 10 ; Մատ . իգ . 35 ; Գլ . ժբ . 24 :
Ը Ծն . է . 22 , 24 ;

7 Հաւատքով է Նոյ պատգամ առնելով Աստուծմէ դեռ չերևցած բաներուն համար , վախնալով շտապանը շինեց՝ իր տունը փրկելու համար , որով աշխարհս դատապարտեց , և ժառանգաւոր եղաւ ան արդարութեանը՝ որ հաւատքով կ'ըլլայ :
8 Հաւատքով Ի Աբրահամ երբոր կանչուեցաւ՝ մնիկ ըրաւ ան տեղը ելլելու , որն որ ժառանգութիւն պիտի առնէր • և ելաւ գնաց , ու չէր գիտեր
9 թէ ուր կ'երթայ : Հաւատքով պանդխտացաւ աւետեաց երկրին մէջ՝ որպէս թէ օտարութեան մէջ , և է վրաններու մէջ բնակեցաւ Իսահակին ու Յակոբին հետ մէկտեղ , Աորոնց իր հետը ժառանգորդ եղան նոյն խոստմունքին :
10 Ինչու որ ինքը կը սպասէր Ի ան հիմերով հաստատուած քաղաքին , Ժ որուն ձարտարապետը ու արարիչը Աստուած է :
11 Հաւատքով ինքը Լ Սառան ալ , որդեծնութեան զօրութիւն ընդունեց , Հ և ատենը անցած հասակի մէջ ծնաւ • ինչու որ Յ հաւատարիմ սեպեց զանիկայ՝ որ խոստմունքը ըրեր
12 էր : Ասոր ան մէկէն ծնան , (ձան ալ մեռածի պէս ,) շատութեան կողմէ երկինքի աստղերուն պէս , ու ծովեզերքը եղած աւազին պէս առանց համրանքի :
13 Ատոնք ամէնն ալ հաւատքով մեռան՝ Ո խոստմունքները չառած , հապա Ո հեռուէն տեսան զա-

Է Ծն . է . 13 , 22 :
Ը ա Պետ . դ . 20 :
Թ Հռով . գ . 22 ; է . 13 ; Փիլ . գ . 9 :
Ժ Ծն . ժբ . 1 , 4 ; Գոր . է . 2 , 3 , 4 :
Ի Ծն . ժբ . 8 ; ժգ . 3 , 18 ; ժբ . 1 , 9 :
Լ Գլ . գ . 17 :
Խ Գլ . ժբ . 22 ; ժգ . 14 ;
Ծ Գլ . է . 4 ; Ցայտ . իա . 2 , 10 :
Կ Ծն . ժէ . 19 ; ժբ . 11 , 14 ; իա . 2 :
Հ Տես Ղու . ա . 36 :
Յ Հռով . դ . 21 ; Գլ . ժ . 23 :
Ղ Հռով . դ . 19 :
Ճ Ծն . իբ . 17 ; Հռով . դ . 18 :
Մ Հմր 39 :
Ն Հմր 27 ; Ցօհ . բ . 56 :

նոնք ու ուրախացան, և ՝ խոստովանեցան թէ ի-
րենք օտարներ ու պանդուխտներ են երկրի վրայ ։
14 Քանզի անոնք որ ասանկ բաներ կը խօսին,
՝ յայտնի կ'ընեն թէ մէկ գաւառ մը կը փնտռեն ։
15 Եւ յիրաւի թէ որ անիկայ յիշէին՝ ուսկից որ ե-
16 լան, ժամանակ ունէին հոն դառնալու ։ Բայց
հիմա լաւագոյն գաւառի մը կը փափաքին, այսինքն
երկնաւորին. ուստի ամօթ չսեպեր Աստուած՝
՝ անոնց Աստուածը ըսուիլը. ինչու որ ՝ ինքը ա-
նոնց քաղաք մը պատրաստեց ։
17 Հաւատքով ՚ Աբրահամ իր փորձուած ատենը
Իսահակը պատարագ մատուց. և ան որ խոստ-
մունքները առած էր, ՚ իր մէկ հատիկ որդին կը
18 մատուցանէր. Որուն ըսուեցաւ թէ ՝ Իսահակով
19 քեզի սերունդ պիտի կոչուի. Քանզի կը մտածէր,
՝ թէ Աստուած մեռելներէն ալ կարող է յարու-
ցանել. ուսկից օրինակով մը ընդունեց զանիկայ ։
20 Հաւատքով ՚ Իսահակ գալու բաներուն համար
մարգարէանալով՝ օրհնեց Յակոբը ու Եսաւը ։
21 Հաւատքով Յակոբ իր մեռնելու ատենը՝ ՚ Յով-
սեփին որդիներէն ամէն մէկը օրհնեց, ու ՚ երկրը-
պագութիւն ըրաւ իր գաւազանին գլխուն վրայ ։
22 Հաւատքով ՚ Յովսէփ իր վախճանելու ատենը
յիշեցուց Իսրայէլի որդւոցը Եգիպտոսէն ելլելը, ու
իր ոսկորներուն համար պատուէր տուաւ ։
23 Հաւատքով՝ ՝ երբոր ծնաւ Մովսէս, իր ծնողք-
ներուն ձեռքովը իրեք ամիս գաղտուկ պահուեցաւ.

՝ Ծն. իդ. 4 ։ խէ. 9 ։ ա Մն. իթ. 15 ։ Մաղ. լթ. 12 ։ ճժթ. 19 ։ ա Պետ. ա. 17 ։ բ. 11 ։
՚ Գլ. ժգ. 14 ։
՝ Ել. գ. 6, 15 ։ Մատ. իբ. 32 ։ Գոր. է. 32 ։
՚ Փիլ. դ. 20 ։ Գլ. ժգ. 14 ։
՚ Ծն. իբ. 1, 9 ։
՚ Յակ. բ. 21 ։
՝ Ծն. իա. 12 ։ Հռով. թ. 7 ։
՝ Հռով. դ. 17, 19, 21 ։
՚ Ծն. իէ. 27, 39 ։
՚ Ծն. խը. 5, 16, 20 ։
՚ Ծն. խէ. 31 ։
՚ Ծն. ծ. 24, 25 ։ Ել. ժգ. 19 ։
՝ Ել. բ. 2 ։ Գոր. է. 20 ։

ինչու որ տղան գեղեցիկ տեսան, ու չվախցան
24 թագաւորին ՚ հրամանէն ։ Հաւատքով ՚ Մովսէս
երբոր մեծցաւ, չընդունեց Փարաւոնի աղջկանը
25 որդի ըսուիլը ։ ՝ Քանզի աւելի աղէկ սեպեց Ա-
ստուծոյ ժողովուրդին հետ չարչարուիլ, քան թէ
մեղաց ժամանակաւոր զուարճութիւնը վայելել.
26 Եւ աւելի մեծ հարստութիւն սեպեց ՚ Քրիստոսի
նախատինքը, քան թէ Եգիպտոսի գանձերը.
ինչու որ դիտելով կը սպասէր ՝ վարձքի հատուց-
27 մանը ։ Հաւատքով ՚ Եգիպտոսը թողուց, ու
չվախցաւ թագաւորին բարկութենէն. ինչու որ
համբերեց՝ ՚ որպէս թէ Անտեսանելին կը տեսնէր ։
28 Հաւատքով ՚ ըրաւ զատիկը՝ և արիւն սրսկելը,
որ անդրանիկները սատկեցընողը իրենց չդպչի ։
29 Հաւատքով ՚ Կարմիր ծովէն անցան՝ որպէս թէ
ցամաքէ. որուն փորձը ընելով Եգիպտացիները
ընկղմեցան ։
30 Հաւատքով ՚ Երիքովի պարիսպները ինկան՝
եօթը օր անոնց բոլորտիքը պտըտելով ։
31 Հաւատքով ՚ Ռախաբ պոռնիկը անհաւատնե-
րուն հետ չկորսուեցաւ, ՚ որ լրտեսները խաղաղու-
թեամբ ընդուներ էր ։
32 Եւ ալ ի՞նչ ըսեմ. ինչու որ ժամանակը բա-
ւական չէ որ պատմեմ ՚ Գեդէօնին՝ ու ՚ Բարակին՝
և ՚ Սամփսոնին՝ ու ՚ Յեփթայէին՝ և ՚ Դաւիթին՝
ու ՚ Սամուելին և ուրիշ մարգարէներուն համար.
33 Որոնք հաւատքով թագաւորութիւններու յաղ-

՚ Ել. ա. 16, 22 ։
՚ Ել. բ. 10, 11 ։
՚ Սաղ. ձդ. 10 ։
՚ Գլ. ժգ. 13 ։
՝ Գլ. ժ. 35 ։
՚ Ել. ժ. 28, 29 ։ ժբ. 37 ։ ժդ. 17, 18 ։
՚ Հմր 13 ։
՚ Ել. ժբ. 21, ՃՃ ։
՚ Ել. ժդ. 22, 29 ։
՚ Յես. զ. 20 ։
՚ Յես. զ. 23 ։ Յակ. բ. 25 ։
՚ Յես. բ. 1 ։
՚ Դատ. զ. 11 ։
՚ Դատ. դ. 6 ։
՚ Դատ. ժգ. 24 ։
՚ Դատ. ժա. 1 ։ ժբ. 7 ։
՚ Թագ. ժզ. 1, 13 ։ ժէ. 45 ։
՚ ա Թագ. ա. 20 ։ ժբ. 20 ։

թեցին, արդարութիւն գործեցին, ԷԽոստմունք-
ներու հասան, ՀԱռիւծներու բերաններ գոցեցին,
34 ԺԱրակի զօրութիւն մարեցին, ՂՍուրի բերնէ ա-
զատեցան, ՃԱկարութենէ ուժովցան, պատերազ-
մի մէջ զօրաւոր եղան, ՄՕտարներու բանակներ
35 ցրուեցին, ՅԱնիկներ իրենց մեռելները ընդունե-
ցին յարութիւն առած. ոմանք ՆՀարչարուեցան՝
և չընդունեցին ազատութիւնը, որ լաւագոյն յա-
36 րութեան հասնին. Ուրիշներ ալ նախատինքներու
ու ծեծերու, նաև ՇԿապերու ու բանտերու փորձը
37 առին. ՊՔարկոծուեցան, սղոցուեցան, փորձան-
քի մէջ ինկան, սրով սպաննուելով մեռան, ՋՈչխա-
րի մորթերով ու այծի մորթերով ՊՊտըտեցան,
կարօտութիւն քաշելով, նեղը ի յնալով, չարչա-
38 րուելով, (Որ անոնց արժանի չէր աշխարհս,)
անապատներու՝ ու լեռներու՝ և այրերու՝ ու երկրի
ՉԽոռոջներու մէջ մոլորելով:
39 Եւ ասոնք ամէնը հաւատքով ՐՎկայուած՝ խոստ-
40 մունքը չառին. ՔԱնզի Աստուած ՍՄեզի համար
աւելի աղէկ բան մը նախասահմանեց, որ անոնք
առանց մեզի ՎՀկատարուին:

Ա բ Թագ. է. 11, ԵԸ:
Հ Դատ. ժգ. 5, 6: ա Թագ. ժէ. 34, 35: Դան. զ. 22:
Յ Դան. գ. 25:
Ղ ա Թագ. ի. 1: գ Թագ. ժթ. 3: դ Թագ. զ. 16:
Ճ դ Թագ. ի. 7, ԵԸ: Յոբ. խբ. 10: Սաղ. զ. 8:
Մ Դատ. ժե. 8, 15: ա Թագ. ժդ. 13, ԵԸ: ժէ. 51, 52: բ Թագ. ը. 1, ԵԸ:
Յ գ Թագ. ժէ. 22: դ Թագ. դ. 35:
Ն Գոր. իբ. 25:
Շ Ծն. լթ. 20: Երեմ. ի. 2: լէ. 15:
Ո գ Թագ. իա. 13: բ Մն. իդ. 21: Գոր. է. 58: ժդ. 18:
Չ դ Թագ. ա. 8: Մատ. գ. 4:
Պ Զաք. ժգ. 4:
Ջ գ Թագ. ժը. 4: ժթ. 9:
Ռ Հմր 2, 13:
Ս Գլ. է. 22: ը. 6:
Վ Գլ. ե. 9: ժբ. 23: Յայտ. զ. 11:

ԳԼ. ԺԲ

1 Առաքեալը կը յորդորէ հաստատուն հաւատք՝ համբերու-
թիւն և աստուածպաշտութիւն ունենալու. 22 կը ցուցընէ
թէ նոր ուխտը հինէն գերազանց է:

1 Ուստի մենք ալ՝ որ այսչափ վկաներուն *բազմու-
թիւնը մեր բոլորտիքը պատած ունինք, Սամէն
ծանրութիւնը մեր վրայէն մէկդի ձգենք՝ և ԴՂ
դիւրաւ պաշարող մեղքը, ու ԲՀամբերութիւնով
ՓՎազենք մեր առջևը դրուած ասպարէզի ընթաց-
2 քը. Յիսուսի նայինք՝ ԴՐ հաւատքին առաջնոր-
դին ու կատարողին. ԳՈր ինքը ան ուրախութեա-
նը համար՝ ԵՈր իր առջևը կեցած էր, խաչը յանձն
առաւ, ամօթը արհամարհեց, ու Աստուծոյ աթո-
ռին աջ կողմը նստաւ:
3 ՂԱրդ՝ մի՛ տք բերէք անիկայ, որ ասանկ համբե-
րեց մեղաւորներուն իրեն դէմ հակառակ խօսելուն,
ԵՈր չըլլայ թէ ձեր անձովը յոգնիք ու թուլնաք:
4 ԸՏակաւին արիւն ԹԱՓԵԼՈՒ չափ պատերազմելով
5 հակառակ չկեցաք մեղքին. Եւ մոռցաք ան յոր-
դորանքը որ ձեր հետը կը խօսի որպէս թէ որդի-
ներու հետ, ԹՈՐդեակ իմ՝ Տէրոջը խրատը մի՛ ան-
արգեր, ու անկէ յանդիմանուելով՝ մի՛ թուլնար:
6 ՎԱսն զի ԺՏէրը իր սիրածը կը խրատէ, և կը
7 ծեծէ ամէն որդին՝ որ ինքը կ՚ընդունի: ԻԹէ որ
խրատի համբերէք, Աստուած ձեզի հետ՝ որպէս
թէ որդիներու հետ կը վարուի. քանզի ո՞ր որդին
8 է ան՝ որ հայրը չպատժեր զանիկայ: Իսկ թէ որ
դուք առանց խրատի ըլլաք, Լորուն ամէնը մասնա-
կից եղան, ուրեմն խորդ էք դուք՝ ու չէ թէ որ-
9 դիներ: ՆԱև մեր մարմնաւոր հայրերը ԴՂԻ խրա-

* Յուն. ամպը
Ա Կող. գ. 8: ա Պետ. բ. 1:
Բ Հռով. ժբ. 12: Գլ. ժ. 36:
Գ ա Կոր. թ. 24: Փիլ. գ. 13, 14:
Դ Ղու. իդ. 26: Փիլ. բ. 8, ԵԸ: ա Պետ. ա. 11:
Ե Սաղ. ճժ. 1: Գլ. ա. 3, 13: ը. 1: ա Պետ. գ. 22:
Զ Մատ. ժ. 24, 25: Յօհ. ժե. 20:
Ի Գաղ. զ. 9:
Ը ա Կոր. ժ. 13: Գլ. ժ. 32, 33, 34:
Թ Յոբ. ե. 17: Առակ. գ. 11:
Ժ Սաղ. ղդ. 12: ճժթ. 75: Առակ. գ. 12: Յակ. ա. 12: Յայտ. գ. 19:
Ի բ Օր. ը. 5: բ Թագ. է. 14: Առակ. ժգ. 24: ժթ. 18: իգ. 13:
Լ Սաղ. հգ. 14: ա Պետ. ե. 9:

տիչ ունենալով՝ անոնցմէ կ'ամչնայինք. Է չէ՞ որ
ալ աւելի պիտի ՀԵՍԱՆԳԻՆՔ հոգիներուն Հօրը՝
10 ու ապրինք: Ինչու որ ասոնք քիչ օրեր մեղ կը
խրատէին իրենց հաճոյ երևցածին պէս. բայց անի-
կայ մեր օգուտին համար՝ ԸՆ որ իր սրբութեանը հա-
11 ղորդ ըլլանք: Եւ իրաւ՝ ամէն խրատ նոյն ատենը
ուրախարար չթուիր, հապա արտմական. Ի բայց
ետքը արդարութեան խաղաղարար պտուղը կը
հատուցանէ անով վարժուողներուն:
12 Ի Ուստի թուլցած ձեռքերը ու տկար ծունկերը
13 հաստատեցէք. Ն Եւ շիտակ ճամբաներ ըրէք ձեր
ոտքերուն, որ չըլլայ թէ ան որ կաղ է՝ * գլորի,
14 Հայլ մանաւանդ բժշկուի: Ճ Խաղաղութեան
ետևէ եղիք ամենուն հետ՝ և սրբութեան, Մ որ
15 առանց ասոր մէկը պիտի չտեսնէ Տէրը: Ջգու-
շացէք, Յ չըլլայ որ մէկը Աստուծոյ շնորհքէն ետ
մնայ. Ն չըլլայ որ դառնութեան արմատ մը վեր
երևնալով՝ Յեղ նեղէ, ու անով շատերը պղծուին.
16 Չ Չըլլայ որ մէկը պոռնիկ ըլլայ, կամ անսուրբ՝
Եսաւին պէս, Ո որ կերակուրի մը համար իր անդ-
17 րանկութիւնը ծախեց: Չ Քանզի գիտէք որ թէ-
պէտ ետքը ուզեց օրՇնութիւնը ժառանգել, Բայց
մերժուեցաւ. Պ ինչու որ ապաշխարութեան տեղ
չգտաւ Հօրը վրայ, թէպէտև արցունքով խնդրեց
զանիկայ:

Ի Թու. ժզ. 22; իէ. 16; Յոբ. ժբ. 10; Ժող. ժբ. 7; Ես. խբ. 5; ծէ. 16; Զաք. ժբ. 1;
Ժ Ղև. ժա. 44; ժթ. 2; ա Պետ. ա. 15, 16;
Ի Յակ. գ. 18;
Հ Յոբ. գ. 3, 4; Ես. լե. 3;
Յ Առակ. գ. 26, 27;
* Կամ խոտորի;
Ղ Գաղ. զ. 1;
Ճ Սաղ. լդ. 14; Հռով. ժբ. 18; ժգ. 19; բՏիմ. բ. 22;
Մ Մատ. ե. 8; բ Կոր. է. 1; Եփե. ե. 5;
Յ բ Կոր. զ. 1; Գաղ. ե. 4;
Ն բ Օր. իթ. 18; Գլ. գ. 12;
Չ Եփե. ե. 3; Կող. գ. 5; ա Թես. գ. 3;
Ո Ծն. իե. 33;
Չ Ծն. իէ. 34, 36, 38;
Պ Գլ. զ. 6;

18 Ինչու որ դուք մօտեցած չէք Ջ շօշափելի լեռա-
նը, որ կրակով կը վառէր, ո՛չ ալ մէգին և խա-
19 ւարին ու մրրիկին, Եւ փողին Ճչուելուն, ու խօս-
քերուն ձայնին, որ անիկայ լսողները Ռ ետ քաշուե-
ցան՝ աղաչելով որ մէյմըն ալ ան խօսքը չըսուի
20 իրենց. Ինչու որ չէին կրնար տանիլ ան հրամա-
նին. Ս Թէ որ գազան մըն ալ լեռանը դպչի՝ պի-
21 տի քարկոծուի. Վ Եւ այնպէս ահագին էր ան
երևոյթը՝ որ Մովսէս ըսաւ. Սաստիկ կը վախնամ
22 ու կը դողամ: Տ Բայց դուք Սիօն լեռանը մօտե-
ցեր էք՝ Ր ու կենդանի Աստուծոյ քաղաքին՝ երկնա-
ւոր Երուսաղեմին, Ց և բիւրաւոր հրեշտակներուն,
23 Ու Ռ երկինքը գրուած Փ անդրանիկներուն հանդի-
սաւոր ժողովին ու եկեղեցիին, և Աստուծոյ՝ Ք որ
ամենուն Դատաւորն է, ու արդարոց հոգիներուն՝
24 Օ որ կատարուեր են, Եւ Յիսուսի՝ Ֆ որ նոր ուխ-
տին միջնորդն է, Ռ ու սրսկուելու արեանը՝ Բ որ
Աբելին արիւնէն աւելի աղէկ կը խօսի:
25 Ջգուշացէք՝ չըլլայ որ մերժէք զանիկայ որ Յեղի
կը խօսի. Գ վասն զի թէ որ անոնք երկրի վրայ
Աստուծոյ պատգամները խօսողը մերժելով չազա-
տեցան, ո՛րչափ աւելի մենք՝ թէ որ երկինքէն
26 խօսողէն երես դարձընենք. Դ Որ անոր ձայնը
ան ատենը երկիրը շարժեց, և հիմա խոստա-
ցեր է ու կ'ըսէ. Ե Նորէն պիտի շարժեմ՝ չէ՞ թէ

Ջ Ել. ժթ. 12, 18, 19; ի. 18; բ Օր. գ. 11; ե. 22; Հռով. զ. 14; ը. 15; բ Տիմ. ա. 7;
Ռ Ել. ի. 19; բ Օր. ե. 5, 25; ժը. 16;
Ս Ել. ժթ. 13;
Վ Ել. ժթ. 16;
Տ Գաղ. գ. 26; Յայտ. գ. 12; իա. 2, 10;
Ր Փիլ. գ. 20;
Ց բ Օր. լգ. 2; Սաղ. կը. 17; Յուդ. 14;
Ռ Ղու. ժ. 20; Փիլ. գ. 3; Յայտ. ժգ. 8;
Փ Ել. գ. 22; Յակ. ա. 18; Յայտ. ժգ. 4;
Ք Ծն. ժը. 25; Սաղ. ղգ. 2;
Օ Փիլ. գ. 12; Գլ. ժա. 40;
Ֆ Գլ. ը. 6; թ. 15;
Ռ ա Պետ. ա. 2;
Բ Ծն. գ. 10; Գլ. ժա. 4;
Գ Գլ. բ. 2, 3; գ. 17; ժ. 28, 29;
Դ Ել. ժթ. 18;
Ե Անգ. բ. 6;

27 միայն երկիրը՝ հապա նաև երկինքը ։ Եւ ան
Նորէն խօսքը կը ցուցընէ Հշարժուած բաներուն
յեղափոխութիւնը՝ շինուած բաներու պէս , որ
28 անշարժ բաները հաստատուն մնան ։ Ուստի ան-
շարժ թագաւորութիւնը առած ըլլալով՝ ամուր
բռնենք ան շնորհքը , որով Աստուած պաշտենք
հաճոյական կերպով , ակնածութեամբ և վախով ։
29 Ի Ինչու որ մեր Աստուածը մաշող կրակ է ։

ԳԼ · ԺԳ

1 Զանազան յորդորանքներ կ'ընէ , սէր ունենալու վրայով , 4
պարկեշտ վարմունք ունենալու , 5 ագահութենէ ետ կենալու ,
7 Աստուծոյ խօսքին քարոզիչները պատուելու , 9 օտար վար-
դապետութիւններէ հեռանալու ։ 10 Քրիստոսը դաւանելու ,
16 ողորմութիւն տալու , 17 և առաջնորդներուն հնազանդե-
լու վրայով ։ 18 նաև կը խնդրէ իրեն համար աղօթք ընել ։
20 Վերջաբանութիւն ։

1 Ա Եղբայրսիրութիւնը յէր մէջը հաստատ մնայ ։
2 Բ Հիւրասիրութիւնը մի՛ մոռնաք ։ Գ ինչու
որ անով ոմանք հրեշտակներ ընդունեցին չգիտնա-
3 լով ։ Դ Միտքերնիդ ըլլան կապուածները , որպէս
թէ անոնց հետ դուք ալ կապուած էք ։ Ե չարչա-
րուածները , որպէս թէ դուք ալ մարմին ունեցող
4 քէ ։ Ամուսնութիւնը բոլորովին պատուական է ,
ու անկողինը անարատ է ։ Ի բայց պոռնիկները ու
5 շնացողները Աստուած պիտի դատէ ։ Բարքերնիդ
արծաթասէր չըլլայ , Հբաւական սեպեցէ՛ք ո՛րչափ

Ղ Սաղ · ճբ · 26 ։ Մատ · իգ · 35 ։ բ Պետ · գ · 10 ։ Յայտ · իա · 1 ։
Ի Ել · իգ · 17 ։ բ Օր · դ · 24 ։ թ · 3 ։ Սաղ · ծ · 3 ։ ղէ · 3 ։ Ես · կղ · 15 ։ բ Թես · ա · 8 ։ Գլ · ժ · 27 ։
Ա Հռով · ժբ · 10 ։ ա Թես · դ · 9 ։ ա Պետ · ա · 22 ։ բ · 17 ։ գ · 8 ։ դ · 8 ։ բ Պետ · ա · 7 ։ ա Յօհ · գ · 11 , ԽԱ · դ · 7 , 20 , 21 ։
Բ Մատ · իե · 35 ։ Հռով · ժբ · 13 ։ ա Տիմ · գ · 2 ։ ա Պետ · դ · 9 ։
Գ Ծն · ժը · 3 ։ ժթ · 2 ։
Դ Մատ · իե · 36 ։ Հռով · ժբ · 15 ։ ա Կոր · ժբ · 26 ։ Կողոս · գ · 18 ։ ա Պետ · գ · 8 ։
Ի ա Կոր · զ · 9 ։ Գաղ · ե · 19 , 21 ։ Եփե · ե · 5 ։ Կողոս · գ · 5 , 6 ։ Յայտ · իբ · 15 ։
Ղ Մատ · զ · 25 , 34 ։ Փիլ · դ · 11 , 12 ։ ա Տիմ · զ · 6 , 8 ։

բան որ ձեռքերնիդ կայ ։ ինչու որ ինքը զրուցեց
թէ՝ Ի Բնաւ քեզ պիտի չթողում , ու բնաւ քեզ
6 երեսէ պիտի չձգեմ ։ Անանկ որ համարձակ ըլլանք
ըսելու ։ Ը Տէրը իմ օգնականս է , ու ես պիտի
7 չվախնամ , մարդը ինծի ի՞նչ պիտի ընէ ։ Թ Յի-
շեցէ՛ք ձեր առաջնորդները՝ որ Աստուծոյ խօսքը
ձեզի խօսեցան , և անոնց վարմունքին վախճանին
8 նայելով՝ Ժ իրենց հաւատքին նմանո՛ղ եղէք ։ Ի Յի-
սուս Քրիստոսը նոյն է երէկ ու այսօր , և յաւի-
տեանս ։
9 Ա Կերպ կերպ և օտարաձայն ուսմունքներով մի
տարուբերիք ։ քանզի աղէկ է որ սիրտը շնորհքով
հաստատուի՝ Ի ու չէ թէ կերակուրներով ։ որ ա-
նոնցմով օգուտ մը չունեցան անոնք՝ որ անանկ գա-
10 ցին ։ Ժ Սեղան մը ունինք մենք՝ ուսկից իշխանու-
թիւն չունին ուտելու անոնք՝ որ խորանին ծառա-
11 յութիւն կ'ընեն ։ Ի Քանզի որ անասուններուն
արիւնը որ սուրբ տեղը կը տարուի մեղաց համար՝
քահանայապետին ձեռքովը , անոնց մարմինները
12 բանակէն դուրս կ'այրուին ։ Ուստի Յիսուս ալ՝
իր արիւնովը ժողովուրդը սրբելու համար , Հ դռնէն
13 դուրս չարչարուեցաւ ։ Ուրեմն Ի՛կէ՛ք իրեն ելլենք
բանակէն դուրս , Ն վրանիս առնելով անոր նախա-
14 տինքը ։ Ղ Ինչու որ մենք հոս մնայուն քաղաք չու-
15 նինք , հապա հանդերձեալը կը փնտռենք ։ Ճ Ուս-

Ի Ծն · իը · 15 ։ բ Օր · լա · 6 , 8 ։ Յես · ա · 5 ։ ա Մն · իը · 20 ։ Սաղ · լէ · 25 ։
Ը Սաղ · իէ · 1 ։ ծզ · 4 , 11 , 12 ։ ճժը · 6 ։
Թ Հմր 17 ։
Ժ Գլ · զ · 12 ։
Ի Յօհ · ը · 58 ։ Գլ · ա · 12 ։ Յայտ · ա · 4 ։
Լ Եփե · դ · 14 ։ ե · 6 ։ Կողոս · բ · 4 , 8 ։ ա Յօհ · դ · 1 ։
Ի Հռով · ժդ · 17 ։ Կողոս · բ · 16 ։ ա Տիմ · դ · 3 ։
Ծ ա Կոր · թ · 13 ։ ժ · 18 ։
Կ Ել · իթ · 14 ։ Ղև · դ · 11 , 12 , 21 ։ զ · 30 ։ թ · 11 ։ ժզ · 27 ։ Թու · ժթ · 3 ։
Հ Յօհ · ժթ · 17 , 18 ։ Գոր · է · 57 ։
Ն Գլ · ժա · 26 ։ ա Պետ · գ · 14 ։
Ղ Միք · բ · 10 ։ Փիլ · դ · 20 ։ Գլ · ժա · 10 , 16 ։ ժբ · 22 ։
Ճ Եփե · ե · 20 ։ ա Պետ · բ · 5 ։

տի անոր ձեռքովը ամէն ատեն Աստուծոյ ՛ օրհնու-
թեան պատարագ մատուցանենք , այսինքն՝ ՛ դէմ
ը շրթունքներուն պտուղը՝ որ իր անունը կը դաւա-
16 նին : Եւ բարերարութիւնը , ու ուղղութիւնը
պէտ+ եղեքին հաղորդ ըլլալը մի՛ մոռնաք . Ե ինչու
որ Աստուած անանկ պատարագներուն կը հաւնի :
17 Ձեր առաջնորդներուն մտի՛կ ըրէք , ու անոնց
ենազանդ կեցէք . Ե ինչու որ անոնք ձեր հոգինե-
րուն համար կը հսկեն , որպէս թէ հաշիւ պիտի
տան . որ խնդութիւնով ընեն ան գործը , և չէ՛
թէ հառաչելով , որ ան ձեզի օգտակար չէ :
18 Անոնց համար աղօթք ըրէք , ինչու որ մենք հա-
մոզուած ենք՝ Ե թէ աղէկ խղճմտանք ունինք , և ա-
մէն բանի մէջ կ'ուզենք աղէկ վարմունք ունենալ :
19 Ու մանաւանդ կ'աղաչեմ զ որ ասր ընէք , որ աւելի
շուտով ձեզի դառնամ :
20 Ե Նոյն խաղաղութեան Աստուածը՝ Հոր մեռելնե-
րէն յարուցմեր Տէր Յիսուսը , որ Թ յաւիտենա-
կան ուխտին արիւնովը Ը ոչխարներուն մեծ հովիւն
21 է , ՛ Ձեզ ամէն բարի գործի մէջ հաստատէ՝ իր
կամքը ընելու , ՝ և ձեր մէջը իր առջևը հաճոյ ե-

՛ Ղև . է . 12 ։ Սաղ . ծ . 14 ։ 23 ։ կԹ . 30 , 31 ։ ՃԷ . 22 ։ ՃԺզ . 17 ։
՝ Ովս . ժզ . 2 ։
Ն Հռով . ԺԲ . 13 ։
Ն Բ Կոր . Թ . 12 ։ Փիլ . դ . 18 ։ ԳԼ . զ . 10 ։
՝ Փիլ . Բ . 29 ։ ա Թես . և . 12 ։ ա Տիմ . և . 17 ։ Հմր 7 ։
Ն Եզեկ . դ . 17 ։ ԼԴ . 2 , 7 ։ Գոր . ի . 26 , 28 ։
՞ Հռով . ԺԵ . 30 ։ Եփես . զ . 19 ։ Կող . դ . 3 ։ ա Թես . և . 25 ։ Բ Թես . գ . 1 ։
Է Գոր . իդ . 1 ։ իզ . 16 ։ Բ Կոր . ա . 12 ։
՝ Փիլմ . 22 ։

՝ Հռով . ԺԵ . 33 ։ ա Թես . և . 23 ։
Վ Գոր . Բ . 24 , 32 ։ Հռով . դ . 24 ։ ը . 11 ։ ա Կոր . զ . 14 ։ ԺԵ . 15 ։ Բ Կոր . դ . 14 ։ Գաղ . ա . 1 ։ Կող . Բ . 12 ։ ա Թես . ա . 10 ։ ա Պետ . ա . 21 ։
Ր Ջաք . Թ . 11 ։ ԳԼ . Ժ . 29 ։
Բ Եռ . ի . 11 ։ Եզեկ . ԼԴ . 23 ։ ԼԷ . 24 ։ Ճօհ . Ժ . 11 , 14 ։ ա Պետ . Բ . 25 ։ և . 4 ։
Ն Բ Թես . Բ . 16 ։ ա Պետ . և . 10 ։
՝ Փիլ . Բ . 13 ։

զածը ընէ Յիսուս Քրիստոսի ձեռքովը . Ե որուն
փառք յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն :
22 Կ'աղաչեմ ձեզի ե՛ղբայրնե՛ր՝ որ յորդորական
խօսքիս համբերել . Ե ինչու որ համառօտաբար գրե-
23 ցի ձեզի : Գիտցէ՛ք որ Ե մեր եղբայրը Տիմոթէոս
արձակուած է , որուն հետ՝ թէ որ շուտով գայ՝
24 պիտի տեսնեմ ձեզ : Ֆ Նարև ըրէք ձեր բոլոր ա-
ռաջնորդներուն , ու բոլոր սուրբերուն . ձեզի
25 բարև կ'ընեն անոնք որ Իտալիայէն են : ՝ Շնոր-
հքը ձեր ամենուն հետը ըլլայ . ամէն :

Ֆ Գաղ . ա . 5 ։ Բ Տիմ . դ . 18 ։ Յայտ . ա . 6 ։
Ե ա Պետ . ե . 12 ։
Ե ա Թես . գ . 2 ։
Ֆ Հմր 7 , 17 ։
՝ Տիտ . գ . 15 ։

ԸՆԴԱՆՐԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹ

ՅԱԿՈՒԲՈՍԻ ԸՈՒՆԿԵԼՈՑՆ

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Պէտք է որ ուրախ ըլլանք նեղութեան ժամանակ , 5 Ա-
ստուծմէ համբերութիւն խնդրենք , 13 և մեր փորձութիւննե-
րուն մէջ չըսենք թէ մեր տկարութեանը կամ մեղքին պատ-
ճառը Աստուած է , 19 այլ մանաւանդ խօսքին մտիկ ընողնե-
ըլլանք , անոր վրայով խորհինք , և գանիկայ՛ի գործ դնենք .
26 եթէ ոչ՝ կրնանք կրօնասէր երևնալ , բայց անկարելի է որ
ճշմարտապէս անանկ ըլլանք :

1 ՝ Յակոբոս՝ Բ Աստուծոյ ու Տէր Յիսուս Քրիստո-
սի ծառան , Ե տասներկու ցեղերուն՝ Թ որ
ամէն կողմ ցրուած էք , ողջո՛յն :
2 Ն՛ղբայրնե՛ր՝ Ի բոլորովին ուրախութեան արժանի

՝ Գոր . ԺԲ . 17 ։ ԺԵ . 13 ։ Գաղ . ա . 19 ։ Բ . 19 ։ Ճուդ . 1 ։
Ր Տիտ . ա . 1 ։
Ֆ Գոր . իզ . 7 ։
Թ Բ Օր . ԼԲ . 26 ։ Ճօհ . է . 35 ։ Գոր . Բ . 5 ։ Ը . 1 ։ ա Պետ . ա . 1 ։
Ի Մատ . և . 12 ։ Գոր . ե . 41 ։ Եբր . Ժ . 34 ։ ա Պետ . դ . 13 , 16 ։

բան սեպեցէք, Հերբոր կերպ կերպ փորձանքներու
3 մէջ կ'իյնաք, Է Գիտնալով որ ձեր հաւատքին
4 փորձառութիւնը համբերութիւն կը գործէ։ Բայց
համբերութիւնը կատարեալ գործ թող ունենայ,
որ կատարեալ ու ամբողջ ըլլաք, ու բանի մը պակ-
սութիւն չունենաք։
5 Ը Հապա թէ որ ձեզմէ մէկը իմաստութենէ պակ-
սած ըլլայ, Թ թող խնդրէ Աստուծմէ՝ որ ամենուն
առատապէս կու տայ՝ ու չնախատեր, Ժ և անոր
6 պիտի տրուի։ Է Միայն թէ հաւատքով թող
խնդրէ՝ ու չերկմտի. վասն զի ան որ երկմիտ է,
ծովուն հողմակոծեալ ու տատանեալ ալիքներուն
7 նման է. Ան մարդը թող չկարծէ՝ որ Տէրոջմէ բան
8 մը պիտի առնէ. Ւ Երկմիտ մարդը անհաստատ է
իր բոլոր ճամբաներուն մէջ։
9 Խոնարհ եղբայրը իր բարձրութեանը վրայ թող
10 պարծենայ. Եւ ան որ հարուստ է, իր խոնարհու-
թեանը վրայ. ինչու որ Է անիկայ խոտի ծաղիկի
11 մը պէս պիտի անցնի. Քանզի արևը սաստիկ տա-
քութիւնով մը կը ծագի՝ ու կը ցամքեցընէ խոտը,
և անոր ծաղիկը կը թափի, ու անոր երևոյթին
գեղեցկութիւնն ալ կը կորսուի. անանկ ալ հա-
րուստը իր ճամբաներուն մէջ պիտի թառամի։
12 Ժ Երանելի է ան մարդը որ փորձութեան կը
համբերէ. ինչու որ եթէ փորձուելով ընտիր գըտ-

Ղ ա Պետ. ա. 6։
Է Հռով. ե. 3։
Ը գ Թագ. գ. 9, 11, 12։ Առակ. բ. 3։
Թ Մատ. է. 7։ իա. 22։ Մար. ժա. 24։ Ղու. ժա. 9։ Յօհ. ժդ. 13։ ժե. 7։ ժզ. 23։
Ժ Երեմ. իթ. 12։ ա Յօհ. ե. 14, 15։
Է Մար. ժա. 24։ ա Տիմ. բ. 8։
Ւ Գլ. գ. 8։
Ի Յոբ. ժդ. 2։ Սաղ. լէ. 2։ զ. 5, 6։ ճբ. 11։ ճդ. 15։ Ես. խ. 6։ ա Կոր. է. 31։ Գլ. գ. 14։ ա Պետ. ա. 24։ ա Յօհ. բ. 17։
Ժ Յոբ. ե. 17։ Առակ. գ. 11, 12։ Եբր. ժբ. 5։ Յայտ. գ. 19։

նուի, Ի կենաց պսակը պիտի առնէ, Հ որն որ Տէրը
13 զինքը սիրողներուն խոստացաւ։ Չըլլայ որ մէկը
որ փորձութեան մէջ է՝ ըսէ թէ, Աստուծմէ կը
փորձուիմ. ինչու որ Աստուած չար բաներով չը-
14 փորձուիր, ո՛չ ալ ինքը մէկը կը փորձէ։ Սա-
կայն ամէն մէկը կը փորձուի՝ իր ցանկութիւններէն
15 հրապուրուած ու խաբուած. Ձ Ընկէ ետև ցանկու-
թիւնը յղանալով, մեղք կը ծնանի. և մեղքը որ
16 կատարուի, Ղմահ կը ծնանի։ Մի՛ խաբուիք իմ
17 սիրելի՛ եղբայրներս. Ճ Ամէն բարի տուրք՝ ու ամէն
կատարեալ պարգև վերէն է, և լուսոյ Հօրմէն
կ'իջնէ, Մ որուն մէջ բնաւ փոփոխութիւն՝ կամ
18 դառնալու շուք մը չկայ։ Յ Իր ուզելովը մեզ
ծնաւ ճշմարտութեան խօսքովը, Ն որ մենք իր
19 ստեղծածներուն Հ երախայրի մը ըլլանք։ Ուստի
իմ սիրելի՛ եղբայրներս, Ո ամէն մարդ թող շո՛ւտ
ըլլայ լսելու, Հ ու ծանր՝ խօսելու, Ղ և ծանր՝
20 բարկանալու. Ինչու որ մարդուն բարկութիւնը՝
Աստուծոյ արդարութիւնը չգործեր։
21 Ջ Ուստի ամէն աղտեղութիւնը ու չարութեան
առաւելութիւնը մէկդի ձգելով, հեզութեամբ
ընդունեցէ՛ք Յէր մէջը սերմանուած խօսքը, Ռ որ
կրնայ ձեր հոգիները փրկել։
22 Ս Բայց խօսքը կատարողնե՛ր եղիք, և չէ՛ թէ

Է ա Կոր. թ. 25։ բ Տիմ. գ. 8։ Գլ. բ. 5։ ա Պետ. ե. 4։ Յայտ. բ. 10։
Հ Մատ. ժ. 22։ ժթ. 28, 29։ Գլ. բ. 5։
Յ Յոբ. ժե. 35։ Սաղ. է. 14։
Ղ Հռով. զ. 21, 23։
Ճ Յօհ. գ. 27։ ա Կոր. գ. 7։
Մ Թու. իգ. 19։ ա Թագ. ժե. 29։ Մաղ. գ. 6։ Հռով. ժա. 29։
Յ Յօհ. ա. 13։ գ. 3։ ա Կոր. գ. 15։ ա Պետ. ա. 23։
Ն Եփե. ա. 12։
Հ Երեմ. բ. 3։ Յայտ. ժդ. 4։
Ո Ժող. ե. 1։
Հ Առակ. ժ. 19։ ժէ. 27։ Ժող. ե. 2։
Ղ Առակ. ժդ. 17։ ժզ. 32։ Ժող. է. 9։
Ջ Կող. գ. 8։ ա Պետ. բ. 1։
Ռ Գոր. ժդ. 26։ Հռով. ա. 16։ ա Կոր. ժե. 2։ Եփե. ա. 13։ Տիտ. բ. 11։ Եբր. բ. 3։ ա Պետ. ա. 9։
Ս Մատ. է. 21։ Ղու. զ. 46։ ժա. 28։ Հռով. բ. 13։ ա Յօհ. գ. 7։

23 միայն լսողներ՝ ինքզինքնիդ խաբելով ։ Վասն-
զու որ եթէ մէկը միայն լսող ըլլայ խօսքին՝ ու կատարող
չըլլայ , անիկայ նման է մարդու մը՝ որ հայելիի մէջ
24 աչքերը տնկած իր բնական երեսը կը դիտէ · Վա-
ղու որ դիտելով տեսաւ ինզինքը՝ ու անցաւ գնաց ,
25 և շուտ մը մոռցաւ թէ ինծո՛ր մէկ մըն էր ։ Բայց
ան որ ազատութեան կատարեալ օրէնքին մէջ
տնկելով կը նայի , և անոր մէջը կը կենայ , ա-
նիկոյ խօսքը լսող ո՛ր մոռցող չըլլալով՝ հապա
գործը կատարող , ցերանելի պիտի ըլլայ իր
26 կատարելուն մէջ ։ Թէ որ մէկը զինքը կրօնա-
սէր կը սեպէ՝ ու իր լեզուին սանձ չդնէր , հա-
պա իր սիրտը կը խաբէ , անանկին կրօնասի-
27 րութիւնը փուճ է ։ Ազատուծոյ ու անարատ կրօնասիրութիւնը ասա է ·
† Որբերուն ու որբևարիներուն տես երթալ իրենց
նեղութեան ատենը , *ու անձը անարատ պահել
աշխարհէն ։

ԳԼՈՒԽ Բ

1 Քրիստոնէական կրօնքին անվայել բան է հարուստ եղբայր-
ները պատուել , և աղքատները անարգել ։ 18 Պարթիք
իրարու վրայ սէր ունենալ և գթած ըլլալ ։ 14 Պէտք չէ
պարծենալ հաւատքին վրայ՝ երբոր առանց գործոց է · 17
վասն զի ան հաւատքը մեռած հաւատք է , 19 դեւերու հա-
ւատք է , 21 և չէ թէ Աբրահամին , 25 և Ռահաբին հա-
ւատքը ։

1 Իմ եղբայրներս՝ չըլլայ որ աշխարհիս բռնէք
մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի հաւատքը , ‡ որ
2 Իւր փառաց Տէրն է ։ Վասնզի թէ որ ձեր ժողով-

ա Ղև · ը · 47 , ճ ; Տնս ԳԼ · ր · 14 , ճ ;
բ ԳԼ · ր · 12 ;
գ ր Կոր · գ · 18 ;
դ Ցօհ · ժգ · 17 ;
ե Սաղ · լդ · 13 ; լթ · 1 ; ա Պետ · գ · 10 ;
զ Ես · ա · 16 , 17 , ծը · 6 , 7 ; Մատ · իե · 36 ;
է Հռով · ժբ · 2 ; ԳԼ · գ · 4 ; ա Ցօհ · ե · 18 ;
ը Ղև · ժթ · 15 ; բ Օր · ա · 17 ; ժգ · 19 ; Ընակ · իդ · 23 ; իր · 21 ; Մատ · իր · 16 ; Հմր 9 ; Ցուդ · 16 ;
թ ա Կոր · բ · 8 ;

քին մէջ մէկ մարդ մը մտնելու ըլլայ՝ որ ոսկի
մատանի , և փառաւոր հանդերձներ , հոն
մէկ աղքատ մըն ալ մտնելու ըլլայ ազտոտ հան-
3 դերձներով , Նայիք անոր վրայ որ փառաւոր
հանդերձներ ունի , ու ըսէք թէ Դուն հոս նստէ
պատուով , և ան աղքատին ըսէք թէ Դուն հոս
ոտքի վրայ կայնէ , կամ թէ Նկուղ նստէ՛ պա-
4 տուհասիս քովը , Ձեր խղճմտանքը ձեզ չըլլա-
դիմաներ , ու չար խորհուրդներու դատաւոր չլլ-
5 ըլլար ։ Մտիկ ըրէք՝ սիրելի եղբայրներս · † չէ՞
որ Աստուած աշխարհիս աղքատները ընտրեց ,
† որպէս հաւատքով հարուստ են , ու ժառանգաւոր
արքայութեանը , † որ զինքը սիրողներուն խոստա-
6 ցաւ ։ Ձեր վրայ դուք աղքատները անարդեցիք ·
հարուստները չէ՞ն՝ որ ձեզ կը հարստահարեն ,
7 † ու ձեզ դատաստանարաններուն կը քաշեն ։ Ա-
նոնք չէ՞ն որ կը հայհոյեն ան բարի անունը՝ որ
8 ձեր վրայ կանչուած է ։ Բայց թէ որ դուք ար-
քունական օրէնքը կը կատարէք Գրքին ըսածին
համեմատ թէ Ընկերդ սիրես քու անձիդ
9 պէս , աղէկ կ'ընէք · † Բայց թէ որ աչառութիւն
կ'ընէք , մեղք կը գործէք , ու օրէնքէն կը յանդի-
10 մանուիք օրինազանցներու պէս ։ Վասնզի ո՛վ որ
բոլոր օրէնքը պահէ , ու մէկ բանի մը մէջ յան-
ցաւոր ըլլայ , † անիկայ ամենուն պարտական կ'ըլ-
11 լայ ։ Վասն զի ան որ ըսաւ թէ Շնութիւն մի՛
ըներ , ըսաւ ալ թէ † Մի սպաննաներ · ուստի թէ

† Ցօհ · է · 48 ; ա Կոր · ա · 26 , 28 ;
ժ Ղև · ժբ · 21 ; ա Տիմ · գ · 18 ; Ցայտ · բ · 9 ;
† Եւ · ի · 6 ; ա Թագ · բ · 30 ; Առակ · ը · 17 ; Մատ · է · 3 ; Ղև · գ · 20 ; ժբ · 32 ; ա Կոր · բ · 9 ; բ Տիմ · գ · 8 ; ԳԼ · ա · 12 ;
ջ ա Կոր · ժա · 22 ;
† Գոր · ժգ · 50 ; ժէ · 6 ; ժը · 12 ; ԳԼ · ե · 6 ;
ը Ղև · ժթ · 18 ; Մատ · իբ · 39 ; Հռով · ժգ · 8 , 9 ; Գաղ · ե · 14 ; գ · 2 ;
ի Հմր 1 ;
† բ Օր · իե · 26 ; Մատ · ե · 19 ; Գաղ · գ · 10 ;
† Եւ · ի · 13 , 14 ·

որ շնութիւն չընես՝ բայց սպանութիւն ընես, օրի-
12 նազանց կ'ըլլաս: Ընա՛նկ խօսեցէք և անանկ
ըրէք՝ Լորպէս թէ ազատութեան օրէնքովը պիտի
13 դատուիք: Ի Վասն զի դատաստանը անողորմ
պիտի ըլլայ անոր, որ ողորմութիւն չըներ. Ծ և
ողորմութիւնը կը պարծենայ դատաստանին դի-
մացը:
14 Ի՞նչ օգուտ է՝ Եղբայրներս, թէ որ մէկը ըսէ՝
թէ հաւատք ունի, ու գործք չունենայ. միթէ
15 հաւատքը կրնա՞յ փրկել զանիկայ: Հ Թէ որ եղբայր
մը կամ քոյր մը մերկ ըլլայ՝ կամ օրուան կերակու-
16 րին կարօտ, Յ Ու ձեզմէ մէկը անոնց ըսէ, Գացէ՛ք
խաղաղութեամբ, տաքցէ՛ք ու կշտացէ՛ք. և մարմի-
նին պէտք եղած բաները անոնց չտաք, ի՞նչ օգուտ
17 է: Ասանկ ալ հաւատքը՝ թէ որ հետը գործ չունե-
18 նայ, ըստ ինքեան մեռած է: Նաև կրնայ մէկը
ըսել թէ՝ Դուն հաւատք ունիս, ես ալ գործքեր
ունիմ. դուն քու հաւատքդ ցուցո՛ւր ինծի առանց
գործքերու, Ղու ես քեզի ցուցընեմ իմ հաւատքս
19 իմ գործքերէս: Դուն կը հաւատաս որ Ա-
տուած մէկ է, աղէկ կ'ընես. Ճ դևերն ալ կը
20 հաւատան՝ և կը սարսափին: Բայց կ'ուզե՞ս գիտ-
նալ դուն՝ ո՛վ սնոտի մարդ, որ հաւատքը ա-
21 ռանց գործքերու մեռած է: Աբրահամ մեր հայրը
գործքերով չարդարացա՞ւ, Մ երբոր իր որդին
22 Իսահակը սեղանին վրայ հանեց զոհ ընելու: Կը
տեսնե՞ս Յ որ հաւատքը անոր գործքերուն հետ
մէկտեղ գործեց. ու ան գործքերով հաւատքը
23 կատարեալ եղաւ. Եւ գիրքին խօսքը կատարուե-

Լ Գլ. ա. 25:
Ի Յոբ. իբ. 6, ԽԸ: Առակ. իա. 13: Մատ. ղ. 15: Ժը. 35: իե. 41, 42:
Ծ ա Յօհ. գ. 17, 18:
Կ Մատ. է. 26: Գլ. ա. 23:
Հ Տե՛ս Յոբ. լա. 19, 20: Ղու. գ. 11:
Յ ա Յօհ. գ. 18:
Ղ Գլ. գ. 13:
Ճ Մատ. ը. 29: Մար. ա. 24: ե. 7: Ղու. գ. 34: Գոր. ժզ. 17: ժթ. 15:
Մ Ծն. իբ. 9, 12:
Յ Երբ. ժա. 17:

ցաւ՝ որ կ'ըսէ. Ն Աբրահամ Աստուծոյ հաւատաց,
ու ան իրեն արդարութիւն սեպուեցաւ. Չ և ինքը
24 Աստուծոյ բարեկամ ըսուեցաւ: Կը տեսնէ՞ք որ
մարդս գործքերով կ'արդարանայ, ու չէ՛ թէ մի-
25 նակ հաւատքով: Նոյնպէս ալ Ո Ռախաբ պոռ-
նիկը՝ չէ՞ որ գործքերով արդարացաւ, երբոր լբր-
տեսները ներս առաւ, և ուրիշ ճամբայով արձա-
26 կեց անոնք: Քանզի ինչպէս որ մարմինը առանց
հոգիի մեռած է, նոյնպէս ալ հաւատքը առանց
գործքերու մեռած է:

ԳԼ. Գ

1 Պէտք չէ որ անխոհեմութեամբ կամ լրբութեամբ ուրիշները
յանդիմանենք. 5 այլ մանաւանդ սանձենք լեզունիս, որ
թէև պզտիկ անդամ մըն է, բայց զօրաւոր գործիք մըն է
թէ՛ բարիի և թէ չարի համար: 13 Ճշմարտապէս իմաս-
տունը հեզ և խաղաղասէր կ'ըլլայ, առանց նախանձու և
հակառակութեան:

1 Եղ՛բայրներս՝ Ա շատ վարդապետներ մի՛ ըլլաք.
Բ գիտնալով որ աւելի մեծ դատաստան պիտի
2 ընդունինք. Գ Ինչու որ ամէնքս ալ շատ յանցանք-
ներ կ'ընենք. Դ թէ որ մէկը խօսքով յանցանք
չընէ, Ե անիկայ կատարեալ մարդ է, որ կարող է
3 բոլոր մարմինն ալ սանձելու: Տե՛ս որ Զ ձիերուն
բերանը սանձ կը դնենք՝ որ անոնք մեզի ՚նազան-
դին, ու անոնց բոլոր մարմինը կը կառավարենք.
4 Ահա՛ նաւերն ալ ո՛րչափ մեծ բաներ են, և սաս-
տիկ հովերէն կը քշուին. բայց ամենափոքր ղեկով
մը կը կառավարուին՝ ղեկավարին կամքը ո՛ր կողմը
5 որ ուզէ: Ի Ասանկ ալ լեզուն մէկ պզտիկ անդամ

Ն Ծն. ժե. 6: Հռով. դ. 3: Գաղ. գ. 6:
Չ բ Մն. ի. 7: Ես. խա. 8:
Ո Յես. բ. 1: Երբ. ժա. 31:
Ա Մատ. իգ. 8, 10: Հռով. բ. 20, 21: ա Պետ. ե. 3:
Բ Ղու. զ. 37:
Գ գ Թագ. ը. 46: բ Մն. զ. 36: Առակ. ի. 9: Ժող. է. 20: ա Յօհ. ա. 8:
Դ Սաղ. լդ. 13: Գլ. ա. 26: ա Պետ. գ. 10:
Ե Մատ. ժբ. 37:
Զ Սաղ. լբ. 9:
Ի Առակ. ժբ. 18: ժե. 2:

մըն է, ԸՈՒ մեծ բաներ կը խօսի. ահա՛ քիչ մը
6 կրակը ո՛րչափ բան բոցի կու տայ: ԲԼեզուն ալ
կրակ մըն է՝ անիրաւութեան տիեզերք մը. լեզուն
մեր անդամներուն մէջ անանկ դրուած է, ԺՈՐ
բոլոր մարմինը կ'ապականէ, և բնութեան շրջանը
կը բռընկցընէ, ու ինքը գեհեանէն կը բռընկի:
7 Բոլոր գազաններուն՝ ու թռչուններուն և սողուն-
ներուն՝ ու ծովի մէջ եղածներուն բնութիւնը կը
նուաճի՝ և նուաճած է մարդկային բնութենէն:
8 Բայց լեզուն՝ մարդոց մէկը չկրնար նուաճել. ա-
նիկայ անզուսպ չար է, ԻՈՒ մահաբեր թունով
9 լեցուն. Ընով կ'օրհնենք զԱստուած ու Հայ-
րը, և անով կ'անիծենք մարդիկ՝ ԼՈՐՈՆՔ Աստու-
10 ծոյ նմանութեամբը ստեղծուած են: Մի և նոյն
բերնէն կ'ելլեն օրհնութիւն ու անէծք. Ե՛ղբայր-
11 ներս՝ պէտք չէ որ ասասանկ ըլլայ: Միթէ աղբիւր
12 մը մի և նոյն բերնէն անուշ ու լեղի կը բղխէ՞: Մի-
թէ կարելի՞ է Ե՛ղբայրներս՝ որ թզենին ձիթապը-
տուղ բերէ, կամ որթը՝ թուզ. նմանապէս կա-
րելի չէ որ մէկ աղբիւրէ մը աղի ու անուշ ջուր ելլէ:
13 ԻՉեր մէջը իմաստուն ու խելացի ո՞վ կայ. թող
անիկայ բարի վարմունքովը ցուցընէ՝ ԺԻՐ գործքերը
14 Լիմաստութեան հեզութիւնով: ՀՀապա թէ որ
դառն նախանձ և հակառակութիւն ունենաք սրտեր-
նուդ մէջ, Յմի՛ պարծենաք՝ ու ճշմարտութիւնը
15 սուտ հանէք: ՂԱս իմաստութիւնը վերէն իջած
չէ՛, հապա երկրաւոր՝ շնչաւոր Ա դիւական է:
16 ՃՔանզի ո՛ւր որ նախանձ ու կռիւ կայ, հոն է ան-

Ը Սաղ. ժբ. 3: Հգ. 8, 9:
Թ Առակ. ժզ. 27:
Ժ Մատ. ժե. 11, 18, 19, 20: Մար. է. 15, 20, 23:
Ի Սաղ. ճխ. 3:
Լ Ծն. ա. 26: Ե. 1: Թ. 6:
Ի Գաղ. զ. 4:
Ծ Գլ. բ. 18:
Լ Գլ. ա. 21:
Հ Հռով. ժգ. 13:
Յ Հռով. բ. 17, 23:
Ղ Գլ. ա. 17: Փիլ. գ. 19:
Ճ ա Կոր. գ. 3: Գաղ. ե. 20:

17 կարգութիւնը՝ և ամէն չար բաները: Ճ Հապա
վերին իմաստութիւնը՝ նախ սուրբ է, ետքը՝ խա-
ղաղարար, հեզ, հլու, ողորմութիւնով ու բա-
րի պտուղներով լեցուն, անկողմնասէր, Յ ու ան-
18 կեղծ: ՆԵւ արդարութեան պտուղը խաղաղու-
թիւնով կը սերմանուի անոնց՝ որոնք խաղաղու-
թիւն կ'ընեն:

ԳԼ. Դ

1 Պէտք է որ դէմ դնենք ագահութեան, 4 անժուժկալու-
թեան, 5 հպարտութեան, 11 բամբասանքի, և ուրիշները
զուր տեղը դատելու: 13 Պէտք չէ որ աշխարհային գործառ-
նութեանց յաջողութեանը վստահինք, բայց միշտ խորհինք
թէ ասկեանքս ո՛րչափ անստոյգ է, և մեր անձերը ու մեր
բոլոր գործքերը Աստուծոյ նախախնամութեանը յանձնենք:

1 Ո՞ւսկից են պատերազմները, և ո՞ւսկից կռիւնե-
րը ձեր մէջը. չէ՞ որ ձեր ցանկութիւններէն,
2 ՆՈՐ ձեր անդամներուն մէջ կը պատերազմին: Կը
ցանկաք՝ ու չունիք. կը սպաննէք՝ ու կը նախան-
ձիք, և չէք կրնար ՅԻՐ ՈՒՂԱԾԻՆ հասնիլ. կը պա-
տերազմիք ու կը կռուիք, բայց չունիք, ինչու որ
3 չէք խնդրեր. ԲԿը խնդրէք՝ ու չէք առներ, Գ ին-
չու որ չարաչար կը խնդրէք, որ ձեր ցանկու-
4 թիւններուն բանեցընէք: ԴՇը՛նացողներ՝ չէ՞ք
գիտեր Ի որ ԱՍ աշխարհիս սէրը Աստուծոյ դէմ
թշնամութիւն է. ՂՈՒՍՏԻ ո՛վ որ կ'ուզէ աշխար-
հի բարեկամ ըլլալ, ինքզինքը Աստուծոյ թշնամի
5 կ'ընէ: Կամ թէ կը կարծէք որ Գիրքը պարա՞պ

Ճ ա Կոր. բ. 6, 7:
Յ Հռով. ժբ. 9: ա Պետ. ա. 22: բ. 1: ա Յօհ. գ. 18:
Ն Առակ. ժա. 18: Ովս. ժ. 12: Մատ. ե. 9: Փիլ. ա. 11: Եբր. ժբ. 11:
Ա Հռով. է. 23: Գաղ. ե. 17: ա Պետ. բ. 11:
Բ Յոբ. իէ. 9: լե. 12: Սաղ. ժը. 41: Առակ. ա. 28: Ես. ա. 15: Երեմ. ժա. 11: Միք. գ. 4: Զաք. է. 13:
Գ Սաղ. կզ. 18: ա Յօհ. գ. 22: ե. 14:
Դ Սաղ. հդ. 27:
Ե ա Յօհ. բ. 16:
Զ Յօհ. ժե. 19: ժէ. 14: Գաղ. ա. 10:

տեղը *կ'ըսէ թէ՝ Ի Նախանձի կը փափաքի մեր
6 մէջը բնակող հոգին'' . Սակայն աւելի շնորհք կու
տայ . անոր համար կ'ըսէ . Ը Աստուած ամբար-
տաւաններուն հակառակ կը կենայ , բայց խոնարհ-
7 ներուն շնորհք կու տայ : Ուստի Ճնազանդեցէք
Աստուծոյ . Բ Սատանային հակառակ կեցէք , և
8 անիկայ ձեզմէ պիտի փախչի : Ժ Աստուծոյ մօտե-
ցէք , ու անիկայ ձեզի պիտի մօտենայ . Ի սրբեցէք
ձեռքերնիդ՝ մեղաւորներ , Լ և մաքրեցէք սրտեր-
9 նիդ՝ Ի երկմիտներ . Ծ Տառապանք քաշեցէք , սուգ
ըրէք ու լացէք . ձեր ծիծաղը սուգի դառնայ , ու
10 ձեր ուրախութիւնը՝ տրտմութեան : Ա Տէրոջը
առջևը խոնարհեցէք , ու ան ձեզ պիտի բարձրա-
ցընէ :
11 Հ Մէկզմէկ մի՛ բամբասէք՝ Ճ ղբայրներ . ան որ
իր եղբայրը կը բամբասէ , Ն կամ իր եղբայրը կը
դատէ , օրէնքը կը բամբասէ , ու օրէնքը կը
դատէ . հապա թէ որ օրէնքը դատես , ալ դուն
12 օրէնքը կատարող չես՝ հապա դատաւոր : Միայն
մէկ Օրէնադիր ու Դատաւոր մը կայ , Շ որ ինքը
կարող է փրկելու ու կորսընցընելու . Ճ դուն ո՞վ
ես որ ուրիշը կը դատես :
13 Մ Հիմա մտիկ ըրէք դուք որ կ'ըսէք .

* Կամ կը խօսի . Նախանձի՞ կը փափաքի մեր մէջը բնակող Հոգին .
Ի Տես Ծն . գ . 5 : ը . 21 : Թու . ժա . 29 : Առակ . իա . 10 :
Ը Յոբ . իբ . 29 : Սաղ . ճլը . 6 : Առակ . դ . 34 : իթ . 23 : Մատ . իդ . 12 : Ղու . ա . 52 : ժդ . 11 : ժը . 14 : ա Պետ . ե . 5 :
Բ Եփե . դ . 27 : զ . 11 : ա Պետ . ե . 9 :
Ժ բ Մն . ժե . 2 :
Ի Ես . ա . 16 :
Լ ա Պետ . ա . 22 : ա Յօհ . գ . 3 :
Ի Գլ . ա . 8 :
Ծ Մատ . ե . 4 :
Ա Յոբ . իբ . 29 : Մատ . իդ . 12 : Ղու . ժդ . 11 : ժը . 14 : ա Պետ . ե . 6 :
Հ Եփե . դ . 31 : ա Պետ . բ . 1 :
Ն Մատ . է . 1 : Ղու . զ . 37 : Հռով . բ . 1 : ա Կոր . դ . 5 :
Ղ Մատ . ժ . 28 :
Ճ Հռով . ժդ . 4 , 13 :
Մ Առակ . իէ . 1 : Ղու . ժբ . 18 , ԽԸ :

Այսօր կամ վաղը երթանք այս անուն քա-
ղաքը , ու հոն տարի մը կենանք , և առու-
14 տուր ընենք՝ ու վաստըկինք . (Դուք որ վաղը չէք
15 գիտեր . Քանզի ի՞նչ է ձեր կեանքը . Ն յիրաւի
շոգի մըն է , որ քիչ մը ատեն կ'երևնայ , ու ետքը
կ'ոչնչանայ .) անոր տեղը ըսելու էիք , Ն Թէ որ
Տէրը կամենայ՝ ու ապրինք , աս կամ ան բանը
16 ընենք : Բայց հիմա ձեր ամբարտաւանութիւնովը
կը պարծենաք . Շ բոլոր ասանկ պարծանքները չա-
17 րութիւն են : Ո Ուստի ո՛վ որ բարին ընելը գիտ-
նայ՝ ու չընէ , ան մեղք է անոր :

ԳԼ . Ե

1 Չար հարուստները պէտք է որ վախնան Աստուծոյ վրէժ-
խնդրութենէն : 7 Պարտինք նեղութեան մէջ համբերող
ըլլալ՝ մարգարէներուն և Յոբին օրինակին պէս : 12 Պէտք
է որ երդում ընելէն ետ կենանք , 13 նեղութեան ատեն ա-
ղօթք ընենք , ուրախութեան ատեն երգենք , 16 մեր յան-
ցանքները իրարու խոստովանինք , իրարու համար աղօթք
ընենք , 19 և մոլորեալ եղբայրը ճշմարտութեան դարձընենք :

1 Ա Ըղէ հիմա հարուստներ՝ լացէք ու ողբացէք ան
թշուառութիւններուն համար՝ որ ձեր վրայ
2 պիտի գան : Չեր հարստութիւնը ապականած է ,
Բ ու ձեր հանդերձները ցեցի կերակուր եղած :
3 Չեր ոսկին ու արծաթը ժանգոտած է . և անոնց
ժանգը ձեզի դէմ վկայ պիտի ըլլայ , ու ձեր մար-
մինը պիտի ուտէ Գ կրակի պէս . վերջի օրերուն
4 համար գանձ դիզեցիք : Դ Ահա՛ ձեր արտերը հըն-
ձող բանուորներուն վարձքը՝ որ ետ պահեցիք ,
կ'աղաղակէ , Ե ու ճնձողներուն բողոքը զօրութեանց

Ս Յոբ . է . 7 : Սաղ . ճբ . 3 : Գլ . ա . 10 : ա Պետ . ա . 24 : ա Յօհ . բ . 17 :
Ն Գոր . ժը . 21 : ա Կոր . դ . 19 : ժզ . 7 : Եբր . զ . 3 :
Շ ա Կոր . ե . 6 :
Ո Ղու . ժբ . 47 : Յօհ . թ . 41 : ժե . 22 : Հռով . ա . 20 , 21 , 32 : բ . 17 , 18 , 23 :
Ա Առակ . ժա . 28 : Ղու . զ . 24 : ա Տիմ . զ . 9 :
Բ Յոբ . ժգ . 28 : Մատ . զ . 20 : Գլ . բ . 2 :
Գ Հռով . բ . 5 :
Դ Ղու . ժթ . 13 : Յոբ . իդ . 10 , 11 : Երեմ . իբ . 13 : Մաղ . գ . 5 :
Ե բ Օր . իդ . 15 :

5 Տէրոջը ականջներուն հասաւ ։ Ն Երկրի վրայ
փափկութեամբ և հեշտութեամբ ապրեցաք , սիր-
տերնիդ սնուցիք՝ որպէս թէ մորթուելու օրուան
6 համար ։ Ի Դատապարտեցիք՝ ու սպաննեցիք
արդարը , որ ձեզի հակառակ չէր կենար ։
7 Ուստի համբերո՛ղ եղիք ե՛ղբայրներ՝ մինչև Տէ-
րոջը գալուստը . ահա՛ երկրագործը կը սպասէ
երկրի պատուական պտուղին , անոր համար համ-
բերելով , Ը մինչև որ առջի ու վերջի անձրևը առ-
8 նէ ։ Դուք ալ համբերութի՛ւն ըրէք , սիրտերնիդ
հաստա՛տ բռնեցէք . Բ ինչու որ Տէրոջը գալուստը
9 մօտ է ։ Ժ Իրարու դէմ մի՛ հառաչէք՝ ե՛ղբայրներ ,
որ չդատապարտուիք . Ի ահա՛ Դատաւորը դրանը
10 քովը կայներ է ։ Ե՛ղբայրներս՝ չարչարանքներու
ու համբերութեան օրինա՛կ առէք Լ մարգարէները ,
11 որոնք Տէրոջը անունովը խօսեցան ։ Ի Ա՛հա՛ համ-
բերողներուն երանի կու տանք . Ժ Յոբին համբե-
րութիւնը լսեցիք դուք . Ի և Տէրոջը անոր ըրած
վախճանը տեսաք . Հ որ Տէրը բազմագութ ու
ողորմած է ։
12 Ըրդ՝ ամէն բանէն առաջ ե՛ղբայրներս՝ Ծ երդում
չընէք , ո՛չ երկինքի վրայ՝ ո՛չ երկրի վրայ , ո՛չ ալ
մէկ ուրիշ երդում մը . հապա ձեր այոն՝ այո՛ ըլ-
լայ , և ոչը՝ ո՛չ . որ չըլլայ թէ դատապարտու-
թեան տակ իյնաք ։
13 Թէ որ ձեզմէ մէկը նեղութեան մէջ է , աղօ՛թք
թող ընէ . թէ որ մէկը ուրախ է , Ղ սաղմո՛ս թող

Ղ Յոբ . իա . 13 ։ Ամով . զ . 1 , 4 ։ Ղու . ժզ . 19 , 25 ։ ա Տիմ . ե . 6 ։
Ի Գլ . բ . 6 ։
Ը բ Օր . ժա . 14 ։ Երեմ . ե . 24 ։ Ովս . զ . 3 ։ Յովել . բ . 23 ։ Զաք . ժ . 1 ։
Բ Փիլ . դ . 5 ։ Երբ . ժ . 25 , 37 ։ ա Պետ . դ . 7 ։
Ժ Գլ . դ . 11 ։
Ի Մատ . իդ . 33 ։ ա Կոր . դ . 5 ։
Լ Մատ . ե . 12 ։ Երբ . ժա . 35 , ԽԸ ։
Ի Սաղ . զդ . 12 ։ Մատ . ե . 10 , 11 ։ ժ . 22 ։
Ծ Յոբ . ա . 21 , 22 ։ բ . 10 ։
Կ Յոբ . խբ . 10 , ԽԸ ։
Հ Թու . ժդ . 18 ։ Սաղ . ճգ . 8 ։
Ձ Մատ . ե . 34 , ԽԸ ։
Ղ Եփե . ե . 19 ։ Կող . գ . 16 ։

14 երգէ ։ Թէ որ ձեզմէ մէկը հիւանդ է , եկեղե-
ցիին երէցները թող կանչէ , ու անոր վրայ աղօթք
թող ընեն , ու Ճ Տէրոջը անունովը եղով օծեն զա-
15 նիկայ . Եւ հաւատքով եղած աղօթքը պիտի փրկէ
հիւանդը , ու Տէրը անիկայ ոտք պիտի հանէ . Մ և
թէ որ մեղք ալ գործեր է , պիտի ներուի անոր ։
16 Ձեր յանցանքները իրարու խոստովանեցէ՛ք , ու ա-
ղօ՛թք ըրէք իրարու համար՝ որ բժշկուիք . Յ արդա-
րին ջերմեռանդ աղօթքը շատ ազդուութիւն ունի ։
17 Ն Եղիան մեզի պէս կրից ենթակայ մարդ մըն էր ,
Չ ու աղօթք ըրաւ որ անձրև չգայ , Ո և իրեք տարի
18 ու վեց ամիս երկրի վրայ անձրև չեկաւ ։ Չ Եւ նո-
րէն աղօթք ըրաւ՝ ու երկինքը անձրև տուաւ , և
երկիրը իր պտուղը բուսցուց ։
19 Ե՛ղբայրներ՝ Ղ թէ որ ձեզմէ մէկը ճշմարտութե-
20 նէն մոլորի , ու մէկը զանիկայ դարձի բերէ , Գիտ-
ցած ըլլայ թէ ան որ մեղաւորը իր մոլորութեան
ճամբայէն կը դարձընէ , Ջ հոգի մը մահուանէ կ՛ա-
զատէ , Ռ ու մեղաց բազմութիւնը կը ծածկէ ։

Ճ Մար . զ . 13 ։ ժզ . 18 ։
Մ Ես . լդ . 24 ։ Մատ . թ . 2 ։
Յ Ծն . ի . 17 ։ Թու . ժա . 2 ։
բ Օր . թ . 18 , 19 , 20 ։ Յես . ժ . 12 ։ ա Թագ . ժբ . 18 ։
գ Թագ . ժդ . 6 ։ դ Թագ . դ . 33 ։ ժթ . 15 , 20 ։ ի . 2 , 4 , ԽԸ ։ Սաղ . ժ . 17 ։ լդ . 15 ։ ճխե . 18 ։ Առակ . ժե . 29 ։ իը . 9 ։ Յօհ . թ . 31 ։ ա Յօհ . գ . 22 ։
Ն Գոր . ժդ . 14 ։
Չ գ Թագ . ժէ . 1 ։
Ո Ղու . դ . 25 ։
Չ գ Թագ . ժը . 42 , 45 ։
Պ Մատ . ժը . 15 ։
Ջ Հռով . ժա . 14 ։ ա Կոր . թ . 22 ։ ա Տիմ . դ . 16 ։
Ռ Առակ . ժ . 12 ։ ա Պետ . դ . 8 ։

ԱՌԱՋԻՆ
ԸՆԴՀԱՆՐԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹ
ՊԵՏՐՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Առաքեալը գոհութիւն կը մատուցանէ Աստուծոյ՝ անոր բազմապատիկ հոգևոր շնորհքներուն համար. 10 կը ցուցընէ թէ Քրիստոսով եղած փրկութիւնը նոր լսուած բան մը չէ, հապա հին ատենի մարգարէներէն ալ զրուցուած է. 13 կը յորդորէ քրիստոնեաները բարեպաշտութեամբ ապրելու, յիշեցընելով անոնց թէ իրենք նորէն ծնած են Աստուծոյ խօսքովը:

1 Պետրոս՝ Յիսուս Քրիստոսի առաքեալ, օտարականներուդ — որ ցրուած էք Պոնտոսի, Գաղատիայի, Կապադովկիայի, Ասիայի, ու Բիւ-
2 թանիայի մէջ, Բ ընտրուած՝ Գ Հօր Աստուծոյ կանխագիտութեանը համեմատ, Դ Հոգիին սրբացընելովը, Ճնազանդութեան և Յիսուս Քրիստոսի Ե արեանը սրսկուելուն համար. Զ շնորհք և խաղաղութիւն ձեր վրայ շատնայ:
3 Ե Օրհնեալ է Աստուած՝ ու մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի Հայրը, Ը որ իր առատ ողորմութեանը համեմատ Թ մեզ նորէն ծնաւ կենդանի յոյսին համար՝ Ժ Յիսուս Քրիստոսի մեռելներէն յարու-
4 թիւն առնելովը, Ընեղծ ու անարատ Ի և անթառամ ժառանգութեանը համար՝ Լ որ երկինքը պա-
5 հուած է ձեզի. Ի Որ Աստուծոյ զօրութեամբը պահպանուած էք հաւատքով ան փրկութեանը

— Յօհ. է. 35: Գոր. բ. 5, 9, 10: Յակ. ա. 1:
Բ Եփե. ա. 4: Գլ. բ. 9:
Գ Հռով. ը. 29: Ժա. 2:
Դ բ Թես. բ. 12:
Ե Եբր. ժբ. 24:
Զ Հռով. ա. 7: բ Պետ. ա. 2: Յուդ. 2:
Ի բ Կոր. ա. 3: Եփե. ա. 3:
Ը Տիտ. գ. 5:
Թ Յօհ. գ. 3, 5: Յակ. ա. 18:
Ժ ա Կոր. ժե. 20: ա Թես. դ. 13: Գլ. գ. 21:
Ի Գլ. ե. 4:
Լ Կող. ա. 5: բ Տիմ. դ. 8:
Ի Յօհ. ժ. 28, 29: ժէ. 11, 12, 15: Յուդ. 1:

համար՝ որ պատրաստուած է վերջի ժամանակը
6 յայտնուելու. Ժ Որ անով կ'ուրախանաք, Ի թէև հիմա (ինչպէս որ հարկը կը պահանջէ,) Հ քիչ մը ատեն տրտմած էք զանազան փորձութիւններով.
7 Ձ Որպէս զի ձեր հաւատքին փորձառութիւնը՝ (որ կորստական ոսկիէն աւելի պատուական է, Ղ թէև անիկայ կրակով կը փորձուի,) Ճ գտնուի գովութիւնով ու պատուով և փառքով Յիսուս Քրիս-
8 տոսի յայտնուելու ատենը. Մ Ան որ դուք չտեսած՝ սիրեցիք, Յ որ անիկայ հիմա չէք տեսներ, բայց հաւատացիք, և ուրախ էք անպատմելի ու փառա-
9 ւորեալ խնդութիւնով. Ն Ձեր հաւատքին վախճանը ընդունելով, այսինքն հոգիներնուդ փրկու-
10 թիւնը: Չ Որ ան փրկութեանը համար փնտռեցին ու քննեցին մարգարէները՝ որոնք մարգարէա-
11 ցան ձեզի ըլլալու շնորհքին համար. Ու կը քննէին թէ ե՛րբ կամ ինտո՛ր ատեն կ'իմացընէր իրենց մէջը եղած Ո Քրիստոսի Հոգին՝ Չ որ առաջ կը վկայէր Քրիստոսի չարչարուիլը, ու անկէ ետև փառաւո-
12 րուիլը: Պ Որոնց յայտնուեցաւ, Ջ որ չէ՛ թէ իրենց՝ հապա մեզի մատակարարեցին ան բաները, որոնք հիմա ձեզի պատմուեցան անոնց ձեռքովը՝ որ աւետարանը քարոզեցին ձեզի Ռ Հոգւով Սրբով

Ժ Մատ. ե. 12: Հռով. ժբ. 12: բ Կոր. զ. 10: Գլ. դ. 13:
Ի բ Կոր. դ. 17: Գլ. ե. 10:
Հ Յակ. ա. 2:
Ձ Յակ. ա. 3, 12: Գլ. դ. 12:
Ղ Յոբ. իգ. 10: Սաղ. կզ. 10: Առակ. ժէ. 3: Ես. խը. 10: Զաք. ժգ. 9: ա Կոր. դ. 13:
Ճ Հռով. բ. 7, 10: ա Կոր. դ. 5: բ Թես. ա. 7–12:
Մ ա Յօհ. դ. 20:
Յ Յօհ. ի. 29: բ Կոր. ե. 7: Եբր. ժա. 1, 27:
Ն Հռով. զ. 22:
Չ Ծն. խթ. 10: Դան. բ. 44: Անգ. բ. 7: Զաք. զ. 12: Մատ. ժգ. 17: Ղու. ժ. 24: բ Պետ. ա. 19, 20, 21:
Ո Գլ. գ. 18: բ Պետ. ա. 21:
Չ Սաղ. իբ. 6: Ես. ծգ. 3, ԽԸ: Դան. թ. 26: Ղու. իդ. 25, 26, 44, 46: Յօհ. ժբ. 41: Գոր. իզ. 22, 23:
Պ Դան. թ. 24: ժբ. 9, 13:
Ջ Եբր. ժա. 13, 39, 40:
Ռ Գոր. բ. 4:

որ երկինքէն խրկուեցաւ . ¯ որ ան բաներուն՝ հրեշ-
տակները կը ցանկան ակնկառոյց նայելու ։
13 Հ Ուստի ձեր միտքերուն մէջքը գօտեւորած՝ ¯ ար-
թուն կեցած , կատարելապէս յուսացէք ան ձեր
վրայ հասնելու շնորհացը՝ ՚ Յիսուս Քրիստոսի
14 յայտնուելու ատենը , Հնազանդ զաւակներու
պէս , ՝ չէ՛ թէ ձեր տգիտութեան ատենին ¯ առջի
15 ցանկութիւններովը վարուելով . ՚ Հապա ձեզ
կանչող Սուրբին պէս՝ դուք ալ սո՛ւրբ եղիք ՝Իր
16 բոլոր վարմունքներուն մէջ . Ինչու որ գրուած է
17 թէ՝ ՚ Սո՛ւրբ եղիք , քանզի ես սուրբ եմ ։ Եւ
թէ որ Հայր կը կոչէք անիկայ՝ ՚ որ առանց աչա-
ռութեան կը դատէ ամէն մէկուն գործքին համե-
մատ , ՝ ուրեմն ձեր ¯ պանդխտութեան ժամանա-
18 կը վախո՛վ անցուցէք , Գիտնալով որ ՚ դուք չէ՛
թէ ապականացու արծաթով կամ ոսկիով ՚ փըր-
կուեցաք ձեր հայրերէն աւանդուած ունայն ճամ-
19 բաներէն , ՚ Հապա Քրիստոսի պատուական ա-
րիւնովը՝ ՚ որպէս թէ ամբիծ ու անարատ գառի մը .
20 Հ Որ առաջուց ճանչցուած էր աշխարհիս սկիզբէն
առաջ , ՚ ու ետքի ատենները յայտնուեցաւ ձեզի
21 համար , Որ անոր միջոցովը Աստուծոյ հաւատա-

¯ Եւ · իւ · 20 ։ Դան · ը · 13 ։ Ժբ · 5 , 6 ։ Եփե · գ · 10 ։
Հ Ղու · ժբ · 35 ։ Եփե · զ · 14 ։
¯ Ղու · իա · 34 ։ Հռով · ժգ · 13 ։ ա Թես · ե · 6 , 8 ։ Գլ · գ · 7 ։ ե · 8 ։
՚ Ղու · ժէ · 30 ։ ա Կոր · ա · 7 ։ բ Թես · ա · 7 ։
՝ Գոր · ժէ · 30 ։ ա Թես · գ · 5 ։
¯ Հռով · ժբ · 2 ։ Գլ · գ · 2 ։
՚ Ղու · ա · 74 , 75 ։ բ Կոր · է · 1 ։ ա Թես · գ · 3 , 4 , 7 ։ Երբ · ժբ · 14 ։ բ Պետ · գ · 11 ։
՚ Ղև · ժա · 44 ։ ժթ · 2 ։ ի · 7 ։
՚ բ Օր · ժ · 17 ։ Գոր · ժ · 34 ։ Հռով · բ · 11 ։
՝ բ Կոր · է · 1 ։ Փիլ · բ · 12 ։ Երբ · ժբ · 28 ։
¯ բ Կոր · ե · 6 ։ Երբ · ժա · 13 ։ Գլ · բ · 11 ։
՚ ա Կոր · զ · 20 ։ է · 23 ։
՚ Եզեկ · ի · 18 ։ Գլ · գ · 3 ։
՚ Գոր · ի · 28 ։ Եփե · ա · 7 ։ Երբ · թ · 12 , 14 ։ Յայտ · ե · 9 ։
՚ Ել · ժբ · 5 ։ Ես · ծգ · 7 ։ Յօհ · ա · 29 , 36 ։ ա Կոր · ե · 7 ։
՚ Հռով · գ · 25 ։ ժզ · 25 , 26 ։ Եփե · գ · 9 , 11 ։ Կող · ա · 26 ։ բ Տիմ · ա · 9 , 10 ։ Տիտ · ա · 2 , 3 ։ Յայտ · ժգ · 8 ։
՚ Գաղ · գ · 4 ։ Եփե · ա · 10 ։ Երբ · ա · 2 ։ թ · 26 ։

ցիք , Հ որ զանիկայ մեռելներէն յարուց , Ի և անոր
փառաւորութիւն տուաւ . որ ձեր հաւատքը ու
22 յոյսը Աստուծոյ վրայ ըլլայ ։ Ժ Ձեր անձերը մաք-
րելով Հոգիին միջոցովը ճշմարտութեանը Ինա-
զանդելով , Ի եղբայրսիրութեան մէջ անկեղծ ըլ-
լալով , սուրբ սրտով մէկզմէկ պինտ սիրեցէք .
23 Լ Նորէն ծնած ըլլալով՝ չէ՛ թէ ապականացու սեր-
մէն , հապա անապականացուէն Ի Աստուծոյ կեն-
24 դանի ու յաւիտենական խօսքովը ։ Ժ Վասն զի
ամէն մարմին խոտի պէս է , և մարդուն բոլոր
փառաւորութիւնը խոտի ծաղիկի պէս . խոտը կը
25 չորնայ , ու անոր ծաղիկը կը թափթըփի . Լ Բայց
Տէրոջը խօսքը յաւիտեան կը մնայ , Հ այսինքն է
ան խօսքը՝ որ աւետարանով ձեզի քարոզուեցաւ ։

ԳԼ · Բ

1 Կը խրատէ բոլոր չարութիւնը մէկդի ձգել , 4 ցուցընելով
թէ Քրիստոս է հիմը՝ որուն վրայ քրիստոնեայք շինուած
են . 11 կ՛աղաչէ հեռու կենալ մարմնաւոր ցանկութիւնն-
երէն , 13 ու հնազանդ ըլլալ իշխանաւորներուն . 18 կը սորվե-
ցընէ ծառաներուն՝ որ հնազանդ ըլլան իրենց տէրերուն , 20
ու երբոր բարիք գործելնուն համար չարչարուին , համբե-
րութեամբ տանին՝ Քրիստոսի օրինակին համեմատ ։

1 ¯ Ուրեմն մէկդի ձգելով ամէն չարութիւնը ու
ամէն խաբէութիւնը՝ ու կեղծաւորութիւն-
ները , և նախանձը ու ամէն չարախօսութիւնը ,

Հ Գոր · բ · 24 ։
Ի Մատ · իը · 18 ։ Գոր · բ · 33 ։ գ · 13 ։ Եփե · ա · 20 ։ Փիլ · բ · 9 ։ Երբ · բ · 9 ։ Գլ · գ · 22 ։
Ժ Գոր · ժե · 9 ։
Ի Հռով · ժբ · 9 , 10 ։ ա Թես · գ · 9 ։ ա Տիմ · ա · 5 ։ Երբ · ժգ · 1 ։ Գլ · բ · 17 ։ գ · 8 ։ գ · 8 ։ բ Պետ · ա · 7 ։ ա Յօհ · գ · 18 ։ գ · 7 , 21 ։
Լ Յօհ · ա · 13 ։ գ · 5 ։ ա Յօհ · գ · 9 ։
Ի Յակ · ա · 18 ։
Ժ Սաղ · ճգ · 15 ։ Ես · խ · 6 ։ ծա · 12 ։ Յակ · ա · 10 ։
Լ Սաղ · ճբ · 12 , 26 ։ Ես · խ · 8 ։ Ղու · ժզ · 17 ։
Հ Յօհ · ա · 1 , 14 ։ ա Յօհ · ա · 1 , 3 ։
¯ Եփե · գ · 22 , 25 , 31 ։ Կող · գ · 8 ։ Երբ · ժբ · 1 ։ Յակ · ա · 21 ։ ե · 9 ։ Գլ · գ · 2 ։

2 ԲՆորածին մանկանց պէս՝ բանական ու անխար-
դախ կաթին փափաքեցէք, (որ անով մեծնաք
3 մինչև փրկութիւնը,) Դ Թէ որ Տէրոջը քաղցր
4 ըլլալուն համը առիք. Որուն մօտենալով ան կեն-
դանի Վէմին, Ե որ թէպէտ մարդիկներէն անար-
գուած է, բայց Աստուծմէ ընտրուած ու պա-
5 տուական է, Զ Դուք ալ կենդանի քարերու պէս՝
կը շինուիք Է հոգևոր տաճար մը, Ը սուրբ քահա-
նայութիւն մը, Թ Յիսուս Քրիստոսի ձեռքովը
Աստուծոյ հաճելի Ժ հոգևոր պատարագներ մատու-
6 ցանելու: Որովհետև գիրքին մէջն ալ կայ թէ՝
Ի Ահա՛ Սիօնի մէջ ընտիր՝ պատուական անկեան
վէմ մը կը դնեմ. ու ո՛վ որ անոր հաւատայ,
7 բնաւ պիտի չամչնայ: Ուստի ձեզի հաւատա-
ցեալներուդ պատուական է ան. բայց անհաւատ-
ներուն՝ Լ ան քարը՝ որ շինողները անարգեցին,
8 անիկայ անկիւնին գլուխը եղաւ. Ի Եւ գլորման
վէմ ու գայթակղութեան քար Ծ անոնց՝ որ չհա-
ւատալով՝ խօսքէն կը գայթակղին, Կ որուն սահ-
9 մանուած ալ էին: Հ Բայց դուք ընտիր ցեղ մըն
էք, Ձ թագաւորական քահանայութիւն, Ղ սուրբ
ազգ, Ճ սեփհական ժողովուրդ մը, որ քարոզէք

Բ Մատ. ժը. 3: Մար. ժ. 15: Հռով. զ. 4: ա Կոր. ժդ. 20: Գլ. ա. 23:
Գ ա Կոր. գ. 2: Եբր. ե. 12, 13:
Դ Սաղ. լդ. 8: Եբր. զ. 5:
Ե Սաղ. ճժը. 22: Մատ. իա. 42: Գոր. դ. 11:
Զ Եփե. բ. 21, 22:
Է Եբր. գ. 6:
Ը Ես. կա. 6: կզ. 21: Հմր 9:
Թ Փիլ. դ. 18: Գլ. դ. 11:
Ժ Ովս. ժդ. 2: Մաղ. ա. 11: Հռով. ժբ. 1: Եբր. ժդ. 15, 16:
Ի Ես. իը. 16: Հռով. թ. 33:
Լ Սաղ. ճժը. 22: Մատ. իա. 42: Գոր. դ. 11:
Ի Ես. ը. 14: Ղու. բ. 34: Հռով. թ. 33:
Ծ ա Կոր. ա. 23:
Կ Ել. թ. 16: Հռով. թ. 22: ա Թես. ե. 9: Յուդ. 4:
Հ բ Օր. ժ. 15: Գլ. ա. 2:
Ձ Ել. ժթ. 5, 6: Յայտ. ա. 6: ե. 10:
Ղ Յոհ. ժէ. 19: ա Կոր. դ. 17: բ Տիմ. ա. 9:
Ճ բ Օր. դ. 20: է. 6: ժդ. 2: իզ. 18, 19: Գոր. ի. 28: Եփե. ա. 14: Տիտ. բ. 14:

անոր առաքինութիւնները, Մ որ ձեզ խաւարէն իր
10 սքանչելի լոյսին կանչեց. Ն Որ ատեն մը ժողովուրդ
չէիք, բայց հիմա Աստուծոյ ժողովուրդն էք. որ
առանց ողորմութեան էիք, բայց հիմա ողորմու-
թիւն գտաք:
11 Սի՛րելիներ՝ կ՛աղաչեմ, Ն պանդուխտներու ու
օտարականներու պէս Ւ մէկդի՛ կեցէք մարմնաւոր
ցանկութիւններէն, Ո որ հոգիի դէմ կը պատե-
12 րազմին, Ւ Ձեր վարմունքը հեթանոսաց մէջ բարի
պա՛հելով, որ ի՛նչ բանով որ ձեզ չարագործնե-
րու պէս կը բամբասեն, Պ ձեր բարի գործքերը
տեսնելով՝ փառաւորեն զԱստուած Ջ այցելութեան
13 օրը: Ռ Ուստի ՚ի՚ազանդ եղիք ամէն մարդկային
սահմանադրութեան Տէրոջը համար. թէ թագա-
14 ւորին՝ վերնագոյն մէկու մը պէս. Թէ կուսակալ-
ներուն՝ անոր կողմէն խրկուածներու պէս՝ Ս չարա-
գործները պատժելու, Վ ու բարեգործները գովե-
15 լու համար: Ինչու որ Աստուծոյ կամքը ասանկ է,
Տ որ բարեգործ ըլլալով՝ անխելք մարդոց տգիտու-
16 թիւնը պապանձեցընէք: Ր Ազատներու պէս ըլ-
լալով, և չէ թէ Յէր ազատութիւնը չարութեան
ծածկոցի մը պէս գործածելով. Ց հապա Աստու-
17 ծոյ ծառաներու պէս: Ա Ամէնը պատուեցէ՛ք.
Փ եղբայրութիւնը սիրեցէք. Ք Աստուծմէ վախցէ՛ք.
թագաւորը պատուեցէք:

Մ Գոր. իզ. 18: Եփե. ե. 8: Կող. ա. 13: ա Թես. ե. 4, 5:
Ն Ովս. ա. 9, 10: բ. 23: Հռով. թ. 25:
Ն ա Մն. իթ. 15: Սաղ. լթ. 12: ճժթ. 19: Եբր. ժա. 13: Գլ. ա. 17:
Ղ Հռով. ժդ. 14: Գաղ. ե. 16:
Ո Յակ. գ. 1:
Չ Հռով. ժբ. 17: բ Կոր. ը. 21: Փիլ. բ. 15: Տիտ. բ. 8: Գլ. գ. 16:
Պ Մատ. ե. 16:
Ջ Ղու. ժթ. 44:
Ռ Մատ. իբ. 21: Հռով. ժգ. 1: Տիտ. գ. 1:
Ս Հռով. ժգ. 4:
Վ Հռով. ժգ. 3:
Տ Տիտ. բ. 8: Հմր 12:
Ր Գաղ. ե. 1, 13:
Ց ա Կոր. է. 22:
Ա Հռով. ժբ. 10: Փիլ. բ. 3:
Փ Եբր. ժգ. 1: Գլ. ա. 22:
Ք Առակ. իդ. 21: Մատ. իբ. 21: Հռով. ժգ. 7:

18 ՝Ծառաները ամէն բանի մէջ վախով ՚ենազանդ
ըլլան իրենց տէրերուն . չէ թէ միայնակ բարեբար-
ներուն ու հեզերուն , հապա ժանտաբարոներուն
19 ալ : ՎՀանգի աս ՖՀնարհք մըն է , թէ որ մէկը
առ Աստուած ունեցած խղճմտանքովը անիրաւ
տեղը կրած վիշտերուն համբերելու ըլլայ :
20 ՒՎ՚ասն զի ԲՈ՚ր զովութիւն Ի՚ըլայ Յէդ , թէ
որ մեղք գործելով ծեծուիք՝ ու համբերէք .
հապա թէ որ բարիք գործելով չարչարուիք՝
ու համբերէք , ասիկայ Աստուծոյ քովը շնորհք
21 մըն է : ԲՎՀանգի դուք աս բանիս համար կան-
չուեցաք , Ֆոր ՎԲրիստոս ալ ձեզի համար չարչա-
րուեցաւ , Տ ու ձեզի օրինակ թողուց՝ որ իր շաւիղ-
22 ներուն հետեւիք . ԷՈր ինքը մեղք մը չգործեց , ու
իր բերնին մէջ նենգութիւն մը չգտնուեցաւ .
23 ՂՈր կը նախատուէր , և փոխարէնը չէր նախատեր .
կը չարչարուէր , ու սպառնալիք չէր ըներ . Ըհա-
պա ինքզինքը արդարութեամբ դատողին կը յանձ-
24 նէր : ԸՈր մեր մեղքերը իր մարմինովը խաչա-
փայտին վրայ վերցուց . Ըոր մենք մեղքերէն ազա-
տինք , ու արդարութեան համար ապրինք . Ըորուն
25 վէրքերովը դուք բժշկուեցաք : ԷՄնչու որ մոլո-
րեալ ոչխարներու պէս էիք , Նբայց հիմա ձեր
հոգիներուն ՃՈվիւին ու Տեսուչին դարձաք :

ե Եփե · ը · 5 ; Կող · գ · 22 ; ա Տիմ · ե · 1 ; Տիտ · բ · 9 ;
Ֆ Մատ · ե · 10 ; ԳԼ · է · 14 ;
— ԳԼ · գ · 14 ; դ · 14 , 15 ;
Բ Մատ · ժզ · 24 ; Գոր · ժգ · 21 ; ա Թես · գ · 3 ; բ Տիմ · գ · 12 ;
Ֆ ԳԼ · գ · 18 ;
Ք Ցհ · ժգ · 15 ; Փիլ · բ · 5 ; ա Ցհ · բ · 6 ;
Ե Ես · ծգ · 9 ; Ղու · իգ · 41 ; Ցհ · ը · 46 ; բ Կոր · ե · 21 ; Եբր · դ · 15 ;
Ը Ես · ծգ · 7 ; Մատ · իէ · 39 ; Ցհ · ը · 48 , 49 ; Եբր · ժբ · 3 ;
Թ Ղու · իգ · 46 ;
Ժ Ես · ծգ · 4 , 5 , 6 , 11 ; Մատ · ը · 17 ; Եբր · թ · 28 ;
ԺԱ Հռով · գ · 2 , 11 ; է · 6 ;
ԺԲ Ես · ծգ · 5 ;
ԺԳ Ես · ծգ · 6 ; Եզեկ · լդ · 6 ;
ԺԴ Եզեկ · լդ · 23 ; լէ · 24 ; Ցհ · ժ · 11 , 14 , 16 ; Եբր · ժգ · 20 ; ԳԼ · ե · 4 ;

ԳՂ · Գ

1 Կը սորվեցընէ կիներուն ու էրիկներուն ունեցած փոխա-
դարձ պարտաւորութիւնները · 8 կը յորդորէ ամէն մարդիկը
միաբանութեան և սէր ունենալու , 14 և հալածանաց համբերե-
լու · 19 կը ծանուցանէ Քրիստոսի ցուցուցած բարեբարու-
թիւնը հին աշխարհին :

1 ՆՄանաւասկս — կիները ՚ենազանդ ըլլան իրենց
էրիկներուն . որ եթէ ոմանք խօսքին ՚ենազանդ
չըլլան ալ , Բառանց խօսքի Ֆշահուին՝ կիներուն
2 վարմունքովը , ՏՏեսնելով ձեր երկիւղած պար-
3 կեշտ վարքը : ԷՈր իրենց զարդարանքը չըլլայ
դրսէն մազերու հիւսուածքներով՝ և ոսկիներու
շարքերով՝ կամ ՀԷՂ հանդերձներ հագնելով .
4 Ղ՚ապա սրտին ծածուկ մարդը՝ անեղծութիւնով՝
հեզ ու հանդարտ հոգիին ՂՐԴԸ ԲՈՂ ԸԼԼՅ , որ
5 Աստուծոյ առջևը խիստ պատուական է : ՎՆչու-
որ առենօք սուրբ կիները՝ որ իրենց յոյսը Ա-
ստուծոյ վրայ դրած էին , անձերնին այսպէս կը
զարդարէին՝ իրենց էրիկներուն ՚ենազանդ ըլլալով .
6 ՎՆչպէս որ Սառա ՚ենազանդ էր Աբրահամին , Է և
զանիկայ տէր կը կոչէր . որ դուք բարեգործ ըլլա-
լով՝ ու մէկ երկիւղէ մը չվախնալով՝ անոր զաւակ-
ները կ՚ըլլաք :
7 ԸՆմանապէս էրիկները խոհեմութիւնով անոնց
հետը բնակին , Ֆտկար անօթի պէս պատիւ տա-
լով կիներուն , իբրև կենաց շնորհքին ժառանգ-
ակիցներ . Ըոր ձեր աղօթքներուն արգելք չըլլայ :
8 ՎՎերջապէս Էամէնքիդ մէկ միտքի վրայ ըլլաք ,

— ա Կոր · ժգ · 34 ; Եփե · է · 22 ; Կող · գ · 18 ; Տիտ · բ · 5 ;
Բ ա Կոր · է · 16 ;
Ֆ Մատ · ժբ · 15 ; ա Կոր · թ · 19—22 ;
Ք ԳԼ · բ · 12 ;
Ե Տիմ · բ · 9 ; Տիտ · բ · 3 ; եւ ;
Ը Ղաղ · իե · 13 ; Հռով · բ · 29 ; է · 22 ; բ Կոր · գ · 16 ;
Թ Ծն · ժբ · 12 ;
Ժ ա Կոր · է · 3 ; Եփե · է · 25 ; Կող · գ · 19 ;
ԺԱ ԱԿոր · ժբ · 23 ; ԱԹես · գ · 4 ;
ԺԲ Տես Ցոր · խբ · 8 ; Մատ · է · 23 , 24 ; ժբ · 19 ;
ԺԳ Հռով · ժբ · 16 ; ժե · 5 ; Փիլ · գ · 16 ;

կարեկից, Լեղբայրասէր, Խողորմած ու խոնարհ։
9 Ձ Չըլլայ որ չարութեան փոխարէնը չարութիւն
հատուցանէք, կամ նախատանաց փոխարէն՝ նա-
խատինք. այլ ընդհակառակն օրհնեցէք, գիտնա-
լով որ ասա բանիս համար կանչուեցաք, Լ որ օրհնու-
10 թիւն ժառանգէք։ Հ Վասն զի ան որ կ'ուզէ
կեանքը սիրել՝ ու բարի օրեր տեսնել, Ն իր լեզուն
թող դադրեցընէ չարութենէն, ու իր շրթունքնե-
11 րը նենգութիւն խօսելէն. Ղ Չարութենէ ետ
քաշուի՝ ու բարութիւն ընէ. Ճ խաղաղութիւն
12 փնտռէ, և անոր ետևէն երթայ։ Ինչու որ Տէ-
րոջը աչքերը արդարներուն վրայ է, Մ ու իր ա-
կանջները անոնց աղօթքին. բայց Տէրոջը երեսը
13 չարագործներուն վրայ է։ Յ Եւ ո՞վ ձեզի չարիք
մը պիտի հասցընէ՝ թէ որ դուք բարիին հետե-
14 ւող ըլլաք։ Ն Բայց թէ որ արդարութեան համար
չարչարուիք ալ՝ երանելի էք. և Լ անոնց ահէն մի՛
15 վախնաք՝ ու մի շփոթիք. Հապա Տէր Աստուածը
սրտերնուդ մէջ սո՛ւրբ պահեցէք. և միշտ Ա պատ-
րաստ եղիք հեզութեամբ ու երկիւղածութեամբ
պատասխան տալու ամենուն, որ ձեր ունեցած
16 յոյսին պատճառը ձեզի կը հարցընէ. Եւ Չ բարի
խղճմտանք ունենաք, Պ որ ինչ բանով որ ձեզ
կը բամբասեն իբրև չարագործներ, ամօթով մնան

Լ Հռով. ժբ. 10։ Եբր. ժգ. 1։ Գլ. բ. 17։
Ի Կող. գ. 12։ Եփե. դ. 32։
Ձ Առակ. ժէ. 13։ ի. 22։ Մատ. ե. 39։ Հռով. ժբ. 14, 17։ ա Կոր. դ. 12։ ա Թես. ե. 15։
Լ Մատ. իե. 34։
Հ Սաղ. լդ. 12, ԽԱ։
Ն Ցակ. ա. 26։ Գլ. բ. 1, 22։ Ցայտ. ժդ. 5։
Ղ Սաղ. լէ. 27։ Ես. ա. 16, 17։ գ Ցօհ. 11։
Ճ Հռով. ժբ. 18։ ժգ. 19։ Եբր. ժբ. 14։
Մ Ցօհ. թ. 31։ Ցակ. ե. 16։
Յ Առակ. ժզ. 7։ Հռով. ը. 28։
Ն Մատ. ե. 10, 11, 12։ Գլ. բ. 19։ դ. 14։ Ցակ. ա. 12։
Չ Ես. ը. 12, 13։ Երեմ. ա. 8։ Ցօհ. ժդ. 1, 27։
Ա Սաղ. ճժթ. 46։ Գոր. դ. 8։ Կող. դ. 6։ բ Տիմ. բ. 25։
Չ Եբր. ժգ. 18։
Պ Տիտ. բ. 8։ Գլ. բ. 12։

անոնք՝ որ Քրիստոսով եղած ձեր բարի վարմունքը
17 կը պախարակեն։ Ինչու որ աւելի աղէկ է բարե-
գործութիւն ընելով չարչարուիլ՝ թէ որ Աստու-
ծոյ կամքը ան ըլլայ, քան թէ չարագործութիւն
18 ընելով։ Ջ Վասն զի Քրիստոս ալ մեղքի համար
մէկ անգամ չարչարուեցաւ, Արդարը անարդար-
ներուն վրայ, որ մեզ Աստուծոյ մօտեցընէ. Ա որ
թէպէտ մեռաւ Ա մարմինով, Չ բայց կենդանացաւ
19 հոգիով. Որով Ա բանտի մէջ եղած Բ հոգիներուն
20 ալ գնաց՝ ու քարոզեց. Որոնք ատեն մը ապստամբ
էին, Ց երբոր Աստուծոյ երկայնմտութիւնը կը
համբերէր անոնց Նոյի օրերը՝ Ա երբոր տապանը կը
շինուէր. Ֆ որուն մէջը քիչ անձինք՝ այսինքն ութը
21 հոգի ջուրէն ապրեցան. Ֆ Որ մեզ ալ ան օրինա-
կին պէս մկրտութիւնը հիմա կ'ապրեցընէ, (Ֆ չէ թէ
մարմինին աղտը մէկդի ձգելը, հապա բարի խըղճ-
մտանքին վկայութիւնը առ Աստուած,) Ֆ Յիսուս
22 Քրիստոսի յարութիւնովը. Որ անիկայ երկինք
գացած՝ Ա Աստուծոյ աջ կողմն է՝ Բ հրեշտակները
ու իշխանութիւնները և զօրութիւնները իրեն
ֆազանդելով։

ԳԼ. Դ

1 Կը յորդորէ քրիստոնեաները մեղքէ հրաժարելու, յիշեցը-
նելով Քրիստոսի օրինակը, և աշխարհի վերջը՝ որ մօտենա-
լու վրայ է, 12 և կը մխիթարէ զանոնք հալածանքի վրայով։

1 Ուստի Ա Քրիստոս որ մեզի համար չարչարուեցաւ
մարմինով, դուք ալ նոյն միտքով զինուորե-

Ջ Հռով. ե. 6։ Եբր. թ. 26, 28։ Գլ. բ. 21։ դ. 1։
Ա բ Կոր. ժգ. 4։
Ա Կող. ա. 21, 22։
Չ Հռով. ա. 4։ ը. 11։
Ա Ես. ժբ. 7։ խթ. 9։ կա. 1։
Բ Գլ. ա. 12։ դ. 6։
Ց Ծն. զ. 3, 5, 13։
Ա Եբր. ժա. 7։
Ֆ Ծն. է. 7։ ը. 18։ բ Պետ. բ. 5։
Ֆ Եփե. ե. 26։
Ֆ Տիտ. գ. 5։
Ֆ Գլ. ա. 3։
Ա Սաղ. ճժ. 1։ Հռով. ը. 34։ Եփե. ա. 20։ Կող. գ. 1։ Եբր. ա. 3։
Բ Հռով. ը. 38։ ա Կոր. ժե. 24։ Եփե. ա. 21։
Ա Գլ. դ. 18։

ցէք · Բ վասն զի ան որ մարմինով չարչարուե-
2 ցաւ , մեղքէն դադարած է · Գ Որ ալ չէ՛ թէ մար-
դոց ցանկութիւններուն պէս՝ Դ հապա Աստուծոյ
կամքին պէս Ե ապրի՝ մարմինի մէջ մնացած ատենը ։
3 Զ Ինչու որ հերիք է մեզի կենաց անցեալ ժամանա-
կը , որուն մէջ Ե հեթանոսներուն կամքը կատարե-
ցինք , ու գիճութիւններով՝ ցանկութիւններով՝
գինեմոլութիւններով՝ անառակութիւններով՝ ար-
բեցութիւններով ու անօրէն կռապաշտութիւնն-
4 երով վարուեցանք ։ Ու ասա բանիս կը զարմանան
որ դուք նոյն չափազանց անառակութեան մէջ
անոնց հետ չէք վազեր , Ը ու հայհոյութիւն կ՛ընեն ·
5 Որոնք պատասխան պիտի տան անոր՝ Թ որ պատրաստ
6 է դատելու կենդանիները ու մեռելները ։ Ժ Քան-
զի ասոր համար մեռելներուն ալ աւետարանը քա-
րոզուեցաւ , որ դատուին մարդոց կողմանէ մարմի-
նով , ու կենդանի ըլլան Աստուծոյ կողմանէ հո-
գիով ։
7 Ի Սակայն ամէն բանին վախճանը մօտեցեր է ·
Լ ուստի զգաստ եղիք՝ ու աղօթքի մէջ արթո՛ւն կե-
8 ցէք ։ Ի Եւ ամէն բանէն առաջ իրարու հետ սըր-
տանց սէ՛ր ունեցէք · Ծ ինչու որ սէրը մեղաց բազ-
9 մութիւնը կը ծածկէ ։ Լ Իրարու հիւրասիրութիւն

Բ Հռով · զ · 2 , 7 ։ Գաղ · ե · 24 ։ Կող · գ · 3 , 5 ։
Գ Հռով · ժդ · 7 ։ Գլ · բ · 1 ։
Դ Յօհ · ա · 13 ։ Հռով · զ · 11 ։ բ Կոր · ե · 15 ։ Յակ · ա · 18 ։
Ե Գլ · ա · 14 ։
Զ Եղեկ · խդ · 6 ։ խե · 9 ։ Գոր · ժէ · 30 ։
Ե Եփե · բ · 2 ։ դ · 17 ։ ա Թես · դ · 5 ։ Տիտ · գ · 3 ։ Գլ · ա · 14 ։
Ը Գոր · ժգ · 45 ։ ժը · 6 ։ Գլ · գ · 16 ։
Թ Գոր · ժ · 42 ։ ժէ · 31 ։ Հռով · ժդ · 10 , 12 ։ ա Կոր · ժե · 51 , 52 ։ բ Տիմ · դ · 1 ։ Յակ · ե · 9 ։
Ժ Գլ · գ · 19 ։
Ի Մատ · իգ · 13 , 14 ։ Հռով · ժգ · 12 ։ Փիլ · դ · 5 ։ Երբ · ժ · 25 ։ Յակ · ե · 8 ։ բ Պետ · գ · 9 , 11 ։ ա Յօհ · բ · 18 ։
Լ Մատ · իզ · 41 ։ Ղու · իա · 34 ։ Կող · գ · 2 ։ Գլ · ա · 13 ։ ե · 8 ։
Ի Երբ · ժգ · 1 ։ Կող · գ · 14 ։
Ծ Առակ · ժ · 12 ։ ա Կոր · ժգ · 7 ։ Յակ · ե · 20 ։
Լ Հռով · ժբ · 13 ։ Երբ · ժգ · 2 ։

10 ցուցուցէք հ առանց տրտունջ ընելու ։ Յ Ամէն
մէկը ի՛նչ տեսակ շնորհք որ առաւ , անիկայ իրա-
րու մատակարարեցէ՛ք Ղ Աստուծոյ զանազան շնորհք-
11 ներուն ճ բարի տնտեսներուն պէս ։ մ Թէ որ մէկը
խօսի , Աստուծոյ պատգամներուն պէս ՌՈՂ ԽՕՍԻ ,
յ Թէ որ մէկը մատակարարութիւն ընէ , որպէս
թէ Աստուծոյ շնորհաց զօրութենէ՛ն ՌՈՂ ԸՆԷ , ն որ
ամէն բանի մէջ Աստուած փառաւորուի Յիսուս
Քրիստոսի ձեռքովը · Չ որուն փառք և զօրութիւն
յաւիտեանս յաւիտենից · ամէն ։
12 Սի՛րելիներ՝ օտար բան մի՛ սեպէք ան նեղութի-
նին բորբոքը , ո որ ձեզ փորձելու համար կ՛ըլլայ ,
որպէս թէ օտար բան մը ձեզի հանդիպած է ·
13 Չ Հապա ուրա՛խ եղիք՝ Ղ քանի որ Քրիստոսի չար-
չարանքներուն հաղորդ եղած էք , Ջ որ անոր փառ-
քին յայտնուելու ատենն ալ ցնծութեամբ ուրա-
14 խանաք ։ Ա Թէ որ Քրիստոսի անուանը համար
նախատուիք , երանելի էք · ինչու որ փառաց * և
զօրութեան " և Աստուծոյ Հոգին ձեր վրայ հանգ-
չած է · * յիրաւի անոնց կողմանէ կը հայհոյուի
անիկայ , բայց ձեր կողմանէ կը փառաւորուի " ։
15 ա Ըլլայ որ ձեզմէ մէկը չարչարուի իբրև մարդաս-
պան , կամ գող , կամ չարագործ , Չ կամ իբրև
16 ուրիշին բանին խառնուող · Բայց թէ որ չարչա-

հ բ Կոր · թ · 7 ։ Փիլ · բ · 14 ։ Փիլիմ · 14 ։
յ Հռով · ժբ · 6 ։ ա Կոր · գ · 7 ։
ղ ա Կոր · ժբ · 4 ։ Եփե · դ · 11 ։
ճ Մատ · իգ · 45 ։ իե · 14 , 21 ։ Ղու · ժբ · 42 ։ ա Կոր · գ · 1 , 2 ։ Տիտ · ա · 7 ։
մ Երեմ · իգ · 22 ։
յ Հռով · ժբ · 6 , 7 , 8 ։ ա Կոր · գ · 10 ։
ն Եփե · ե · 20 ։ Գլ · բ · 5 ։
շ ա Տիմ · զ · 16 ։ Գլ · ե · 11 ։ Յայտ · ա · 6 ։
ո ա Կոր · գ · 13 ։ Գլ · ա · 7 ։
չ Գոր · ե · 41 ։ Յակ · ա · 2 ։
պ Հռով · ը · 17 ։ բ Կոր · ա · 7 ։ դ · 10 ։ Փիլ · գ · 10 ։ Կող · ա · 24 ։ բ Տիմ · բ · 12 ։ Գլ · ե · 1 , 10 ։ Յայտ · ա · 9 ։
ջ Գլ · ա · 5 , 6 ։
ա Մատ · ե · 11 ։ բ Կոր · ժբ · 10 ։ Յակ · ա · 12 ։ Գլ · բ · 19 , 20 ։ դ · 14 ։
* Ոմանք չունին ։
ա Գլ · բ · 20 ։
վ ա Թես · դ · 11 ։ ա Տիմ · ե · 13 ։

բո՛ւխ իբրև քրիստոնեայ՝ թող չամչնայ , ֊ հապա
17 աս մասին թող Աստուծոյ փառք տայ : ֍ Վասնզի
ժամանակ է որ դատաստանը Աստուծոյ տունէն
սկսի . ֎ և թէ որ առաջ մեզմէ կը սկսի , ֏ հապա
անոնց վերջը ի՞նչ պիտի ըլլայ՝ որոնք Աստուծոյ
18 աւետարանին չեն հնազանդիր : ֐ Եւ թէ որ ար-
դարը դժուարաւ կը փրկուի , հապա ամբարիշտը
19 ու մեղաւորը ո՞ւր պիտի դառնուի : Ասոր համար անոնք
որ Աստուծոյ կամացը համեմատ կը չարչարուին ,
բարիք գործելով ֐ իրենց հոգիները թող ան-
յանձնեն , իբրև հաւատարիմ Ստեղծողին :

Գ Լ · Ե

1 Կը յորդորէ երէցները որ իրենց հօտերը արածեն , 5 երի-
տասարդները՝ որ հնազանդ ըլլան . և ամենուն կը պատուիրէ
որ պարկեշտ՝ արթուն և հաւատքի մէջ հաստատուն ըլլան ,
9 և այսպէս գէմ գնեն իրենց հակառակորդը եղող Սատա-
նային :

1 Ձեր մէջը եղող երէցներուն կ՚աղաչեմ՝ ես ալ ա-
նոնց պէս երէց ըլլալուս , ֊ ու Քրիստոսի չար-
չարանացը վկայ , ֍ և յայտնուելու հանդիսեալ
2 փառքին մասնակից . ֎ Աստուծոյ հօտը որ ձեր
մէջն է՝ արածեցէք , վերահսկուս ըլլալով ֏ էչ թէ
ակամայ՝ հապա կամաւ . ֐ էչ թէ անարդ շահա-
3 խնդրութեամբ , հապա յօժարութեամբ . ՚Ը էչ թէ
վիճակներուն վրայ ֍ տիրելով , ֎ հապա հօտին օրի-
4 նակ ըլլալով . ֏ Եւ Հովուապետին երեւցած ատե-

֊ Գոր · և · 41 ։
֋ Ես · ժ · 12 ։ Երեմ. իե · 29 ։ խթ · 12 ։ Եզեկ · թ · 6 ։ Մաղ · գ · 5 ։
֌ Ղու · իգ · 31 ։
֍ Ղու · ժ · 12 , 14 ։
֎ Առակ · ժա · 31 ։ Ղու · իգ · 31 ։
֏ Սաղ · լա · 5 ։ Ղու · իգ · 46 ։ բ Տիմ. ա · 12 ։
֐ Ղու · իդ · 48 ։ Գոր · ա · 8 , 22 ։ և · 32 ։ ժ · 39 ։
֑ Հռով · ը · 17 , 18 ։ Ցայտ · ա · 9 ։
֒ Ցոհ · իա · 15 , 16 , 17 ։ Գոր · ի · 28 ։
֓ ա Կոր · թ · 17 ։
֔ ա Տիմ. գ · 3 , 8 ։ Տիտ · ա · 7 ։
֕ Սաղ · լգ · 12 ։ Հգ · 2 ։
֖ Եզեկ · լդ · 4 ։ Մատ · ի · 25 , 26 ։ բ Կոր · ա · 23 ։
֗ Փիլ · գ · 17 ։ բ Թես · գ · 9 ։ ա Տիմ. գ · 12 ։ Տիտ · բ · 7 ։
֘ Երր · ժգ · 20 ։

նը ֊ փառաց անթառամ է պսակը պիտի ընդունիք :
5 Նմանապէս դուք ե՛ր իտասարդներ՝ ձագանդ եղէք
ծերերուն . և Համեղբդ իրարու ձագանդ ըլլա-
լով՝ խոնարհութիւն հագէք . ֍ վասն զի որ Աս-
տուած ամբարտաւաններուն հակառակ կը կենայ ,
6 բայց ֎ խոնարհներուն շնորհք կու տայ : ֏ Ուրեմն
Աստուծոյ հզօր ձեռքին տակը խոնարհեցէ՛ք , որ
7 ձեզ ժամանակին բարձրացընէ : ֐ Ձեր ամէն հոգը
անոր ձգեցէք , վասն զի անիկայ ձեզի համար կը
հոգայ :
8 ՚Ընթա՛ռք կեցէք , հսկեցէ՛ք , վասն զի ձեր
հակառակորդը Սատանան մռնչող առիւծի պէս կը
9 պտըտի , ու կը փնտռէ թէ ո՛վ կլլէ . ֑ Որուն
դէմ կեցէք հաւատքով հաստատուած , ֒ գիտնա-
լով որ ձեր եղբայրներն ալ աշխարհի մէջ նոյն չար-
չարանքները կը քաշեն :
10 Եւ բոլոր շնորհաց Աստուածը՝ ֓ որ մեզ իր յա-
ւիտենական փառքին կանչեց Քրիստոս Յիսուսի
ձեռքովը՝ ֔ քիչ մը առեն նեղութիւն կրելնէդ ետ-
քը , ինքը ձեզ կատարեա՛լ ընէ , ֕ հաստատէ , զո-
11 քը , ինքը ձեզ կատարեա՛լ ընէ , ֕ հաստատէ , զո-

(ինչպէս ես կը կարծեմ,) Զհամառօտ մը ձեզի
գրեցի, յորդորելով՝ ու վկայելով, Թէ աս է
Աստուծոյ ճշմարիտ շնորհքը, որուն մէջը հաստատ
13 կեցեր էք։ Բարև կ'ընէ ձեզի Բաբիլոնի մէջ եղած
Էկեղեցին՝ որ Յէզի հետ ընտրուած է, ու Իմ որդիս
14 Մարկոսն ալ։ ԶԲարև՝ տուէք իրարու սիրոյ համ-
բուրով, Խաղաղութիւն ձեր ամենուն հետ՝ որ
Քրիստոս Յիսուսի մէջ էք. ամէն։

Զ Եբր. ժգ. 22։
Գոր. ի. 24։ ա Կոր. ժե. 1։ բ Պետ. ա. 12։
Գոր. ժբ. 12, 25։
Զ Հռով. ժզ. 16։ ա Կոր. ժզ. 20։ բ Կոր. ժգ. 12։ ա Թես. ե. 26։
Եփե. զ. 23։

ԵՐԿՐՈՐԴ
ԸՆԴՀԱՆՐԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹ
ՊԵՏՐՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Առաքեալը հաստատելով քրիստոնեաները Աստուծոյ շնոր-
հացը մէջ աճելու յուսով, 5 կը յորդորէ զանոնք որ հա-
ւատքով ու բարի գործքով իրենց կոչումը հաստատ պահեն,
12 որն որ ինքը հոգ կը տանի անոնց միտքը ձգելու, գիտնա-
լով որ իր մահը մօտ է։ 16 Կը խրատէ որ հաստատ ըլլան
Քրիստոսի հաւատքին մէջ, ցուցընելով թէ անիկայ է Ա-
ստուծոյ ճշմարիտ Որդին, որովհետև առաքեալները անոր
վեհափառութեանը ականատես եղան. և Հայրը ու մարգա-
րէներն ալ անոր համար վկայեցին։

1 Շմաւոն Պետրոս՝ Յիսուս Քրիստոսի ծառայ և
առաքեալ, Յէզի՝ որ մեր հետը նոյն պա-
տուական հաւատքին հասաք մեր Աստուծոյն ու
Փրկչին Յիսուս Քրիստոսին արդարութիւնովը.

Հռով. ա. 12։ բ Կոր. գ. 13։ Եփե. դ. 5։ Տիտ. ա. 4։

2 Շնորհք և խաղաղութիւն ձեր վրայ աւելնայ՝
Աստուծոյ ու մեր Տէրոջը Յիսուսին գիտութիւ-
նովը։
3 Ինչպէս որ իր աստուածային զօրութիւնը կե-
նաց և աստուածպաշտութեան վերաբերեալ ամէն
բաները մեզի տուաւ ֆ անոր գիտութիւնովը՝ Ֆ որ
մեզ փառքով ու առաքինութիւնով հրաւիրեց.
4 Ի Որոնցմով ամենամեծ ու պատուական խոստմունք-
ներ տրուած են մեզի, Զորպէս զի ասոնցմով ա-
ստուածային բնութեանը հաղորդ ըլլաք՝ Ի աշխարհի
մէջ ցանկութենէ յառաջ եկած ապականութենէն
5 փախչելով։ Ը Եւ աս բանիս համար բոլոր ջան-
քերնիդ դրած՝ ձեր հաւատքին վրայ առաքինու-
թիւն աւելցուցէք, ու առաքինութեանը վրայ՝
6 գիտութիւն, Եւ գիտութեանը վրայ՝ ժուժկալու-
թիւն, ու ժուժկալութեանը վրայ՝ համբերու-
թիւն, և համբերութեանը վրայ՝ աստուածպաշ-
7 տութիւն, Ու աստուածպաշտութեանը վրայ՝ եղ-
բայրսիրութիւն, Բ ու եղբայրսիրութեանը վրայ՝
8 սէր։ Վասն զի քանի որ աս բաները ձեր վրայ կը
գտնուին ու կ'աճին, Ժ պարապ ու անպտուղ չեն
ըներ Յէզ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսը ճանչնալուն
9 մէջ։ Բայց որո՛ւ քով որ աս բաներս չկայ, Ի ա-
նիկայ կոյր է ու կարճատես, Լ որ մոռցեր է իր առ-
10 ջի մեղքերէն մաքրուիլը։ Ասոր համար՝ Ե ղբայրներ՝
աւելի ջանք ըրէք՝ Ի որ ձեր կոչումը ու ընտրութիւնը
հաստատէք. ինչու որ աս ընելով՝ Ժ բնաւ պիտի

Բ Դան. գ. 1։ զ. 25։ ա Պետ. ա. 2։ Յուդ. 2։
Գ Յօհ. ժէ. 3։
Դ ա Թես. բ. 12։ դ. 7։ բ Թես. բ. 13։ բ Տիմ. ա. 9։ ա Պետ. բ. 9։ գ. 9։
Ի բ Կոր. է. 1։
Զ բ Կոր. գ. 18։ Եփե. դ. 24։ Եբր. ժբ. 10։ ա Յօհ. գ. 2։
Ի Գլ. բ. 18, 20։
Ը Գլ. գ. 18։
Բ Գաղ. զ. 10։ ա Թես. գ. 12։ ե. 15։ ա Յօհ. գ. 21։
Ժ Յօհ. ժե. 2։ Տիտ. գ. 14։
Ի ա Յօհ. բ. 9, 11։
Լ Եփե. ե. 26։ Եբր. Թ. 14։ ա Յօհ. ա. 7։
Ի ա Յօհ. գ. 19։
Ժ Գլ. գ. 17։

11 չմիսիք · Վանդի պապես ձեզի առաւօրէն պիտի
շնորհուի մեր Տէր ու Փրկիչ Յիսուս Քրիստոսի
յաւիտենական թագաւորութիւնը մտնելը ։
12 Ա Ասոր ես միշտ ձեզ բաներըը մտքերնիդ ձգե-
լու վրայով զգուշացուցու պիտի չըլլամ · հմէկ
գիտէք՝ և հաստատուած էք ներկայ ճշմար-
13 տութեան վրայ ։ Ես իրաւունք կը սեպեմ ,
Ց քէ քանի որ ես * մարմինիս մէջն եմ՝ Ը մտքերնիդ
14 ձգելով ձեզ արթնցընելմ ։ Ճ Վանդի գիտեմ որ
ես չուտով ես իմ մարմինս պիտի մերկանամ ,
Ց ինչպես որ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսը յայտ-
15 նեց ինծի ։ Ասոր պիտի ջանամ որ իմ աչքերէն
ելլելէս ետքն ալ միշտ կարող ըլլաք ես բաներըը
16 յիշելու ։ Ց Վնչու որ չէ՛ քէ մենք վարպետու-
թեամբ չհնուած առասպելներու ետևէ երթալով՝
մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի զօրութիւնը ու գա-
լուստը ձեզի յայտնինք , Ե հապա անոր մեծափա-
17 ռութեանը ականատես ըլլալով ։ Վրան դի ինքը
Հօր Աստուծմէ փառք ու պատիւ առաւ , ան
մեծվայելչութենեան փառքէն անանկ ձայն մը գալով
քէ , Ե Ասիկա է իմ սիրելի Որդիս , որուն հաճներ
18 եմ ։ Ես ես երկինքէն եկած ձայնը մենք լսեցինք ,
19 Ե որ անոր հետն էինք սուրբ լեռանը վրայ ։ Ես
մարգարէական խօսքն ալ ունինք՝ որ աւելի հաս-
տատուն է , ու աղէկ կ՚ընէք՝ քէ որ անոր մոտա-

Ա Հռով · ժե · 14 , 15 ; Փիլ ·
գ · 1 ; Գլ · գ · 1 ; ա Ճօհ ·
բ · 21 ; Ճուդ · 5 ։
Հ ա Պետ · ե · 12 ; Գլ · գ ·
17 ։
Ձ բ Կոր · ե · 1 , 4 ։
* Ճ—ն · վրանիս
Ղ Գլ · գ · 1 ։
Ճ Տես բ Օր · գ · 21 , 22 ; լա ·
14 ; բ Տիմ · գ · 6 ։
Ց Ճօհ · իա · 18 , 19 ։

Յ աԿոր · ա · 17 ; բ · 1 , 4 ;
բ Կոր · բ · 17 ; գ · 2 ։
Ն Մատ · ժէ · 1 , 2 ; Մար ·
ի · 2 ; Ճօհ · ա · 14 ; ա
Ճօհ · ա · 1 ; գ · 14 ։
Շ Մատ · գ · 17 ; ժէ · 5 ;
Մար · ա · 11 ; ի · 6 ; Ղու ·
գ · 22 ; ի · 35 ։
* Տես Եղ · գ · 5 ; Ճես · ե ·
15 ; Մատ · ժէ · 6 ։

բութիւն ընէք , Ն որպէս թէ մութ տեղը լոյս
տուող ճրագի մը , մինչև որ յորիկը լուսնայ Շ ու
20 արուսեակը սրտերնուդ մէջը ծագի ։ Նայդ առաջ
աս գիտնաք , Ն որ գրոց ամէն մարգարէութիւն իր
21 յատուկ մեկնութիւնը չունի ։ Ե Վնչու որ մար-
գարէութիւն մը երբէք մարդոց կամքին պէս չը-
պատուեցաւ . Ե հապա Աստուծոյ սուրբ մարդիկը
Սուրբ Հոգիին շարժուած՝ խօսեցան ։

ԳԼ · Ա

1 Կը ծանուցանէ թէ սուտ վարդապետներ պիտի ելլեն , և կը նա-
խաձայնէ՝ թէ՛ անոնց ու թէ անոնց հետևողներուն անպատ-
կեշտ վարմունքը ու պատիժը · Շ ուսկից ազատ պիտի մնան
բարեպաշտները , քնատր որ Ղվա Աստուծմէն ազատեցաւ ։ 10
Ան անառակ և հպարտ խարեբաներուն վարմունքը աւելի
մանրամասնաբար կը նկարագրէ , որպէս զի տեսնելով մար-
գիկ չուտով կարենան ճանչնալ զանոնք , և անոնցմէ հեռու
կենալ ։

1 Ե Հայդ սուտ մարգարէներ ալ կ՚ելլային ժողովուր-
դին մէջ , Բ ինչպես որ ձեր մէջն ալ սուտ
վարդապետներ պիտի ըլլան , որ գաղտուկ պիտի
մտցընեն կորուսիչ հերձուածողութիւններ , Ճ ու
զիրենք ծախու առնող Տէրը Ժ ուրանալով՝ Ի իրենց
2 վրայ պիտի բերեն արագահաս կորուստը · Ե շա-
տերը անոնց անառակութեանցը ետևէն պիտի եր-
թան , որոնց համար ճշմարտութեան ճամբան պի-
3 տի հայհոյուի · Ղ Ե ագահութիւնով՝ խորամանե-

Ա Սպղ · ճժթ · 105 ; Ճօհ · ե ·
35 ։
Ձ Ճայա · բ · 28 ; իբ · 16 ;
Տես բ Կոր · գ · 4 , 6 ։
Ղ Հռով · ժբ · 6 ։
Ճ բ Տիմ · գ · 16 ; ա Պետ ·
ա · 11 ։
Ց բ Թագ · իդ · 2 ; Ղու · ա ·
70 ; Գոր · ա · 16 ; գ · 18 ։
Ն բ Օր · ժգ · 1 ։
Շ Մատ · իդ · 11 ; Գոր · ի ·
30 ; ա Կոր · ժա · 19 ; ա
Տիմ · գ · 1 ; բ Տիմ · գ · 1 ,
5 ; ա Ճօհ · գ · 1 ; Ճուդ · 18 ։
* ա Կոր · գ · 20 ; Գաղ · գ ·
13 ; Եփես · ա · 7 ; Եբր ·
ժ · 29 ; ա Պետ · ա · 18 ;
Ճայա · ե · 9 ։
Ժ Ճուդ · 4 ։
Ի Փիլ · գ · 19 ։
Ղ Հռով · ժգ · 18 ; բ Կոր · ժբ ·
17 , 18 ; ա Տիմ · գ · 5 ;
Տիտ · ա · 11 ։

կութեամբ ՝ նարուած խօսքերով է ձեզ վաճառա-
շահութեան պիտի գործածեն . Ը որոնց դատա-
պարտութիւնը շատոնցմէ պատրաստ ըլլալով չու-
շանար , ու անոնց կորուստը չմրափեր :
4 Վասն զի թէ որ Աստուած Բ մեղք գործող
ժ հրեշտակներուն չխնայեց , է հապա խաւարի կա-
պերով տարտարոսը ձգած՝ դատաստանի պահել
5 տուաւ . Ու առջի աշխարհին ալ չխնայեց . Լ միայն
թէ Նոյ ութերորդ անձը՝ Է արդարութեան քարո-
զիչը պահեց , ժ երբոր ջրհեղեղը ամբարիշտներուն
6 աշխարհին վրայ բերաւ . Ի Եւ Սոդոմի ու Գոմորի
քաղաքները մոխիր դարձընելով ու կործանելով
դատապարտեց , Հ ետքէն ամբարշտութիւն ընելու
7 մարդոց օրինակ ընելով անոնք . Յ Եւ ազատեց ար-
դար Ղովտը՝ որ անօրէններուն անառակ վարմուն-
8 քէն ձանձրացեր էր . (Ինչու որ ան արդարը անոնց
մէջը կենալով՝ Ղ աչքովը տեսնելով ու ականջովը
լսելով , օրէ օր իր արդար հոգին կը տանջէր անոնց
9 անօրէն վարմունքովը .) Ճ Տէրը գիտէ բարեպաշտ-
ները փորձութենէ ազատելը , և անիրաւները
տանջանքի համար դատաստանի օրուան պահելը :
10 Մ Մանաւանդ անոնք որ պղծալից ցանկութեամբ
մարմինի ետևէ կ'երթան , և տէրութիւնը կ'ա-
նարգեն , Յ ինքնահաւան ու յանդուգն են , չեն
11 վախնար փառաւորներուն դէմ հայհոյելու . Ն Երբ-
որ հրեշտակները՝ որ անոնցմէ շատ մեծ են զօ-
րութիւնով ու կարողութիւնով , Տէրոջը առջևը

Է բ Կոր . բ . 17 ։ Գլ . ա . 16 ։
Ը բ Օր . լբ . 35 ։ Ցուդ . 4 , 15 ։
Բ Յօհ . ը . 44 ։ ա Յօհ . գ . 8 ։
Ժ Ցոր . գ . 18 ։ Ցուդ . 6 ։
Ի Ղու . ը . 31 ։ Յայտ . ի . 2 , 3 ։
Լ Ծն . է . 1 , 7 , 23 ։ Երբ .
ժա . 7 ։ ա Պետ . գ . 20 ։
Խ ա Պետ . գ . 19 ։
Ծ Գլ . գ . 6 ։
Կ Ծն . ժթ . 24 ։ բ Օր . իթ .
23 ։ Ցուդ . 7 ։
Հ Թու . իզ . 10 ։
Յ Ծն . ժթ . 16 ։
Ղ Սաղ . ճժթ . 139 , 158 ։
Եղեկ . թ . 4 ։
Ճ Սաղ . լդ . 17 , 19 ։ ա Կոր .
ժ . 13 ։
Մ Ցուդ . 4 , 7 , 8 , 10 , 16 ։
Յ Ցուդ . 8 ։
Ն Ցուդ . 9 ։

հայհոյութեամբ դատապարտութիւն չեն բերեր
12 անոնց վրայ : Չ Բայց ասոնք անբան անասուն-
ներու պէս՝ (որ բնականաբար որսի ու ապականու-
թեան համար եղած են ,) չգիտցած բաներնուն դէմ
կը հայհոյեն , և իրենց ապականութիւնովը պիտի
13 ապականին , Ա Անիրաւութեան վարձքը ընդունե-
լով . Չ որ ցորեկուան մէջ եղած զեղխութիւնը
զուարճութիւն կը սեպեն . Ղ արատ ու բիծ են ,
իրենց խաբէութիւններովը զուարճանալով՝ Ջ ձեզի
14 հետ կերուխումի նստած ատեննին . Շ նութեամբ
լեցուն աչքեր ունին , որ մեղքէ չեն դադարիր .
անհաստատ հոգիները կը խաբեն . Ռ ագահու-
թեան սովորած սիրտեր ունին . անիծեալ զաւակ-
15 ներ են . Շ իտակ ճամբան ձգելով մոլորեցան ,
Ս Բէովրեան Բաղաամին ճամբուն հետևելով , որ
16 անիրաւութեան վարձքը սիրեց . Բայց իր անօրէ-
նութեանը յանդիմանութիւնը առաւ . անխօս
էշը մարդկային ձայնով խօսելով՝ մարգարէին
17 յիմարութիւնը արգիլեց : Վ Ասոնք ջուր չունեցող
աղբիւրներ են , ու փոթորիկէ քշուած մէգեր . ո-
րոնց համար թանձր խաւարը պահուած է յաւի-
18 տեան : Տ Բանզի ունայնութեան հպարտ խօսքեր
ընելով՝ գիճութիւններով՝ մարմնոյ ցանկութիւն-
ներով կը խաբեն անոնք՝ Ր որ քիչ մը առաջ փախ-
չեր էին անոնցմէ՝ որ մոլորութեան մէջ կը պտը-
19 տին . Ց Անոնց ազատութիւն կը խոստանան , Ա և
իրենք ապականութեան ծառաներ են . վասն զի
ինչ բանէ որ մէկը յաղթուի , անոր ծառայ ալ

Չ Երեմ . ժբ . 3 ։ Ցուդ . 10 ։
Ա Փիլ . գ . 19 ։
Չ Տես Հռով . ժգ . 13 ։
Ղ Ցուդ . 12 ։
Ջ ա Կոր . ժա . 20 , 21 ։
Ռ Ցուդ . 11 ։
Ս Թու . իբ . 5 , 7 , 21 , 23 ,
28 ։ Ցուդ . 11 ։
Վ Ցուդ . 12 , 13 ։
Տ Ցուդ . 16 ։
Ր Գոր . բ . 40 ։ Գլ . ա . 4 ։
Հմր 20 ։
Ց Գաղ . ե . 13 ։ ա Պետ . բ .
16 ։
Ա Յօհ . ը . 34 ։ Հռով . զ . 16 ։

20 կ'ըլլայ ։ ✝ Ինչու որ եթէ + Տէր ու Փրկիչ Յի-
սուս Քրիստոսի գիտութիւնովը աշխարհիս պղծու-
թիւններէն ° հրաժարելէն ետև՝ դարձեալ ան բա-
ներէն բռնուած յաղթուին , անոնց վերջը առջինէն
21 գէշ կ'ըլլայ ։ ✝ Ինչու որ աղէկ էր անոնց՝ որ բնաւ
արդարութեան ճամբան ճանչցած չըլլային , քան
թէ ճանչնալով ետ դառնային ան սուրբ պատուի-
22 րանքէն՝ որ իրենց յանձնուեցաւ ։ Սակայն անոնց
հանդիպեցաւ ան ճշմարիտ առակին բանը , թէ՝
– Շունը նորէն իր փսխածին կը դառնայ , ու
լուացուած խոզը ցեխի մէջ թապլտըկելու ։

ԳԼ. Գ

1 Կը հաստատէ Քրիստոսի դատաստանի գալուն ճշմարտու-
թիւնը . 10 կը նկարագրէ թէ ի՞նչ կերպով աշխարհս պիտի
վերջանայ . 11 կը յորդորէ քրիստոնեաները որ աս բանիս
սպասելով՝ անարատ վարք ունենան , 15 ու համոզուին թէ
Տէրոջը երկայնմտութիւնը իրենց փրկութեանը համար է ,
ինտոր որ Պօղոս գրեր էր անոնց՝ իր թուղթերուն մէջ ։

1 Սիրելիներ՝ աս երկրորդ թուղթը հիմա ձեզի կը
գրեմ . – որոնցմով ձեր անկեղծ միտքը կ'ար-
2 թընցընեմ յիշելու . Որ սուրբ մարգարէներէն ա-
ռաջուց զրուցուած խօսքերը , և ✝ մեր՝ այսինքն Տէ-
րոջը ու Փրկչին առաքեալներուն պատուէրները
3 միտքերնիդ բերէք ։ ✝ Բայց առաջ աս գիտնաք ,
որ վերջի օրերը արհամարհողներ և ծաղր ընողներ
պիտի գան , ✝ որոնք իրենց ցանկութիւններուն
4 համեմատ պիտի քալեն . Եւ պիտի ըսեն . ✝ Մուր
է անոր գալուն խոստմունքը . վասն զի քանի որ
հայրերը քնացան , ամէն բան անանկ կայ կը մնայ

✝ Գլ. ա. 4 ։ Հմր 18 ։
+ Գլ. ա. 2 ։
° Մատ. ժբ. 45 ։ Ղու. ժա 26 ։ Եբր. զ. 4 ։ ԵՃ. ժ. 26 ։ 27 ։
✝ Ղու. ժբ. 47 ։ 48 ։ Յօհ. թ. 41 ։ ժե. 22 ։
– Առակ. իզ. 11 ։
– Գլ. ա. 13 ։
✝ Յուդ. 17 ։
✝ ա Տիմ. դ. 1 ։ բ Տիմ. գ. 1 ։ Յուդ. 18 ։
✝ Գլ. բ. 10 ։
✝ Ես. ե. 19 ։ Երեմ. ժէ. 15 ։ Եզեկ. ժբ. 22 ։ 27 ։ Մատ. իդ. 48 ։ Ղու. ժբ. 45 ։

5 արարածոց սկիզբէն հետէ ։ Քանզի անոնք (որ
իրենց ուզածը աս է՝) ան բանը մոռցեր են , թէ
երկինքը առաջուց եղաւ , ու երկիրը ջուրերէն ՚ և
ջուրերով հաստատ կեցեր է ✝ Աստուծոյ խօսքովը .
6 ✝ Ուստի հին աշխարհը ջրհեղեղով ապականած
7 կորսուեցաւ . ✝ Եւ հիմակուան երկինքը ու երկիրը
նոյն խօսքով պահպանուած են , ✝ մինչև դատաս-
տանին՝ ու ամբարիշտ մարդոց կորստեան օրը
8 կրակի համար պահուած ։ Եւ աս մէկ բանը ձեզմէ
ծածուկ չմնայ՝ սիրելիներ , որ Տէրոջը քովը մէկ
օրը հազար տարուան պէս է , ✝ ու հազար տարին
9 մէկ օրուան պէս ։ ✝ Տէրը չուշացըներ իր խոստ-
մունքը , ինչպէս որ ոմանք ուշացուցած կը սեպեն ,
✝ հապա մեզի երկայնամիտ կ'ըլլայ . ✝ ինչու որ
չուզեր որ մէկը կորսուի , ✝ հապա որ ամէնքը ա-
10 պաշխարանքի դան ։ ✝ Սակայն Տէրոջը օրը գողի
պէս պիտի գայ , ✝ որ ան ատենը երկինքը սաստիկ
շառաչիւնով պիտի անցնի , ու տարերքները բռըն-
կած պիտի լուծուին , երկիրս ալ՝ ու ինչ գործքեր
11 որ անոր մէջը կը գտնուին , պիտի այրուին ։ Ուս-
տի աս ամէն բաները որ պիտի լուծուին , ձեզի
ի՞նչպէս մարդիկ ըլլալ կը վայլէ ՚ սուրբ վարմուն-
քով ու բարեպաշտութեամբ , ✝ սպասելով
12 Ու արտորալով Աստուծոյ օրուանը գալուն ,
✝ որուն մէջ երկինքը կրակով այրուած պիտի լու-

՚ Սաղ. իդ. 2 ։ ճլզ. 6 ։ Կող. ա. 17 ։
✝ Ծն. ա. 6 ։ 9 ։ Սաղ. լգ. 6 ։ Եբր. ժա. 3 ։
✝ Ծն. է. 11 ։ 21 ։ 22 ։ 23 ։ Գլ. բ. 5 ։
✝ Հմր 10 ։
✝ Մատ. իե. 41 ։ բ Թես. ա. 8 ։
✝ Սաղ. զ. 4 ։
✝ Ամբ. բ. 3 ։ Եբր. ժ. 37 ։
✝ Ես. լ. 18 ։ ա Պետ. գ. 20 ։ Հմր 15 ։
✝ Եզեկ. ժը. 23 ։ 32 ։ լգ. 11 ։
✝ Հռով. բ. 4 ։ ա Տիմ. բ. 4 ։
✝ Մատ. իդ. 43 ։ Ղու. ժբ. 39 ։ ա Թես. ե. 2 ։ Յայտ. գ. 3 ։ ժզ. 15 ։
✝ Սաղ. ճբ. 26 ։ Ես. ծա. 6 ։ Մատ. իդ. 35 ։ Մար. ժգ. 31 ։ Եբր. ա. 11 ։ Յայտ. ի. 11 ։ իա. 1 ։
✝ ա Պետ. ա. 15 ։
✝ ա Կոր. ա. 7 ։ Տիտ. բ. 13 ։
✝ Սաղ. ծ. 3 ։ Ես. լգ. 4 ։

ծուի, ՝ ու տարերքները բռընկած պիտի հալին։
13 ՝Սակայն իր խոստմունքին համեմատ՝ նոր երկինքի
մը ու նոր երկրի մը կը սպասենք, որոնց մէջ ար-
դարութիւն կը բնակի։
14 Ուստի սիրելիներ՝ ասոնց սպասելով ջանացէք,
՝ որ ան ձեզ անբիծ ու անարատ գտնէ խաղաղու-
15 թիւնով. ՝Եւ մեր Տէրոջը երկայնմտութիւնը
փրկութիւն սեպեցէք. ինչպէս որ մեր սիրելի եղ-
բայրը Պօղոս ալ իրեն տրուած իմաստութիւնովը
16 գրեց ձեզի. ՝Ինչպէս որ ամէն թուղթերուն մէջն
ալ ասա բաներուս վրայով կը խօսի. որոնց
մէջ քանի մը դժուարիմաց խօսքեր կը գտնուին,
որ զանոնք տգէտները ու անհաստատները
ծուռ կողմը կը դարձընեն, ինտոր ուրիշ
գիրքերն ալ՝ իրենց անձին կորստեանը համար։
17 Ուրեմն դուք սիրելիներ՝ ՚առաջուց գիտնալով
Ջգգոյշ եղիք, որ չըլլայ թէ անօրէններուն խաբէ-
ութենէն բռնուած՝ ձեր հաստատութենէն իյնաք.
18 ՝Հապա աճեցէք մեր Տէր ու Փրկիչ Յիսուս
Քրիստոսի շնորհքովը ու գիտութիւնովը. ՝անոր
փառք հիմա ալ, ու մինչև յաւիտենական օրն
ալ. ամէն։

՝ Միք. ա. 4։ Հմր 10։
՝ Ես. կե. 17։ կզ. 22։ Յայտ. իա. 1։ 27։
՝ ա Կոր. ա. 8։ ժե. 58։ Փիլ. ա. 10։ ա Թես. գ. 13։ ե. 23։
՝ Հռով. բ. 4։ ա Պետ. գ. 20։ Հմր 9։
՝ Հռով. ը. 19։ ա Կոր. ժե. 24։ ա Թես. գ. 14։
՚ Մար. ժգ. 23։ Գլ. ա. 12։
՝ Եփե. գ. 14։ Գլ. ա. 10։ 11։ բ. 18։
՝ Եփե. գ. 15։ ա Պետ. բ. 2։
՝ բ Տիմ. գ. 18։ Յայտ. ա. 6։

ԱՌԱՋԻՆ
ԸՆԴՀԱՆՐԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹ
ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Առաքեալը կը նկարագրէ Քրիստոսի անձը՝ որով մենք յաւի-
տենական կեանք ունինք՝ Աստուծոյ հետ հաղորդութիւն ու-
նենալով. 5 կը յորդորէ որ ասոր հետ սուրբ վարք ալ ունե-
նանք, որ վկայութիւն մը ըլլայ՝ թէ մեր հաւատքին դաւա-
նութիւնը և հաղորդութիւնը ճշմարիտ է, և որ հաստատ
ապահովութիւն մը ունենանք՝ թէ Քրիստոսի մահուամբը
մեր մեղքերուն թողութիւն կայ։

1 Կենաց Բանին վրայով ՝ որ սկիզբէն էր, որուն
համար լսեցինք, որն որ մեր աչքերովը տե-
սանք, ՚ որուն նայեցանք, ՚ ու մեր ձեռքերը շօ-
2 շափեցին. (՚ Եւ կեանքը ՚ յայտնուեցաւ, ու
տեսանք, ՚ և կը վկայենք, ՚ ու ձեզի կը պատ-
մենք ան յաւիտենական կեանքը, ՚ որ Հօրը քովն
3 էր՝ ու մեզի յայտնուեցաւ.) ՚Ան որ տեսանք ու
լսեցինք՝ ձեզի կը պատմենք, որ դուք ալ մեզի հետ
հաղորդութիւն ունենաք. ՚ և մեր հաղորդութիւ-
նը Հօրը հետ է՝ ու իր Որդւոյն Յիսուս Քրիստո-
4 սին հետ։ Եւ ասա բաները կը գրենք ձեզի, ՚ որ
ձեր ուրախութիւնը կատարեալ ըլլայ։
5 ՚Եւ ասիկայ է ան պատգամը որ իրմէն լսեցինք՝
ու ձեզի կը պատմենք, ՚ թէ Աստուած լոյս է, ու

՝ Յոհ. ա. 1։ Գլ. բ. 13։
՚ Յոհ. ա. 14։ բ Պետ. ա. 16։ Գլ. գ. 14։
՚ Ղու. իգ. 39։ Յոհ. ի. 27։
՚ Յոհ. ա. 4։ ժա. 25։ ժգ. 6։
՚ Հռով. ժզ. 26։ ա Տիմ. գ. 16։ Գլ. գ. 5։
՚ Յոհ. իա. 24։ Գոր. բ. 32։
՚ Գլ. ե. 20։
՚ Յոհ. ա. 1, 2։
՚ Գոր. գ. 20։
՚ Յոհ. ժե. 21։ ա Կոր. ա. 9։ Գլ. բ. 24։
՚ Յոհ. ժե. 11։ ժզ. 24։ բ Յոհ. 12։
՚ Գլ. գ. 11։
՚ Յոհ. ա. 9։ բ. 12։ թ. 5։ ժբ. 35, 36։

6 անոր մէջը բնաւ խաւար չկայ : ᵇ Ծե՛ւ որ ըսինք
թէ՝ Ընոր հետ հաղորդութիւն ունինք , ու խաւա-
րի մէջ պտրտինք , սուտ կը գրուցենք՝ և ճշմար-
7 տութիւնը չենք ըներ : ᶜ Հապա թէ որ լոյսի մէջ
քալենք , ինչպէս որ անիկայ լոյսի մէջ է , իրարու
հետ հաղորդութիւն կ'ունենանք , և ու անոր Որ-
դւոյն Յիսուս Քրիստոսին արիւնը մեզ ամէն մեղ-
8 քէ կը սրբէ : ᵈ Ծե՛ւ որ ըսինք թէ՝ Անմեղ մը
չունինք , ինքզինքնիս կը խաբենք , ե ու մեր մէջը
9 ճշմարտութիւն չկայ : ᵉ Ծե՛ւ որ խոստովանինք մեղ-
քերնիս , հաւատարիմ ու արդար է անիկայ մեր
մեղքերուն թողութիւն տալու , ը և մեզ բոլոր ան-
10 իրաւութենէ սրբելու : Ծե՛ւ որ ըսինք թէ՝ Մեղք
մը չգործեցինք , սուտպրուց կ'ընենք անիկայ , ու
անոր խօսքը մեր մէջը չէ :

Գ Ա · Ա

1 Կը զգուշացնէ ակարութենան մեղքերէն : 3 Կը սորվեցընէ
թէ ճշմարտապէս գԱստուած ճանչնալը կը կայանայ անոր
պատուիրանքները պահելու մէջ , 9 մեր եղբայրները սիրելու ,
15 ու աշխարհը չսիրելու մէջ : 18 Պարտինք հետու կենալ
մոլորեցուցիչներէն , 20 որոնց մոլորութիւններէն ասոնուածա-
պաշտները ապահով և ազատ կ'ըլլան՝ հաստատուն հաւատ-
քով և սուրբ վարքով պահպանուած :

1 Ա՛Հ որդեակներս՝ ասո բաները ձեզի կը գրեմ որ
մեղք չգործէք . և թէ որ մէկը մեղք գործելու
ըլլայ , — ᵃ Օրը քով բարեխօս ունինք Յիսուս
2 Քրիստոս արդարը . ᵇ Ու անիկայ մեր մեղքերուն
քաւութիւն է , և ոչ թէ մերինիներուն ,
ᵍ հապա բոլոր աշխարհին ալ :

ᵃ Բ Կոր · գ · 14 ։ Գա · բ · 4 ։
ᵇ Ա Կոր · գ · 11 ։ Եփես · ա · 7 ։ Երբ · թ · 14 ։ Ա Պետ · ա · 19 ։ Գա · բ · 2 ։ Յայտ · ա · 5 ։
ᵍ Դ Թագ · բ · 46 ։ Բ Մն · գ · 36 ։ Յոր · թ · 2 ։ Ժե · 14 ։ Իե · 4 ։ Առակ · ի · 9 ։ Յով · է · 20 ։ Յակ · գ · 2 ։
ᵈ Գա · բ · 4 ։
ᵉ Ա Պետ · բ · 5 ։ Առակ · իբ · 13 ։
ᶠ Հմր 7 ։ Ա Պետ · ծա · 2 ։
— Հռով · բ · 34 ։ Ա Տիմ · բ · 5 ։ Երբ · է · 25 ։ Թ · 24 ։
ᵇ Հռով · գ · 25 ։ Բ Կոր · է · 18 ։ Գա · ա · 7 ։ գ · 10 ։
ᵍ Յով · ա · 29 ։ գ · 42 ։ Ժա · 51 ։ 52 ։ Գա · գ · 14 ։

3 Ու ասով գիտնանք թէ անիկայ ճանչցանք , թէ
4 որ անոր պատուիրանքները պահենք : ᵗ Ան որ
կ'ըսէ թէ՝ Ես անիկայ ճանչցայ , ու անոր պատուի-
րանքները չպահեր , ի սուտաւոր է , և անոր մէջը
5 ճշմարտութիւն չկայ : ᵏ Հապա ան որ անոր խօսքը
կը պահէ , ի իրաւցընէ իր մէջը կատարեալ է Ա-
ստուծոյ սէրը . ᵉ ասով կը ճանչնանք թէ անոր մէջն
6 ենք : ᵇ Ան որ կ'ըսէ թէ անոր մէջը կը բնակի ,
ᵇ անանկ պէտք է որ քալէ՝ ինքնոր որ անիկայ քա-
լեց :

7 Սիրելիներ՝ ի՛չ թէ մէկ նոր պատուիրանք մը կը
գրեմ ձեզի , Հապա ան հին պատուիրանքը որ ըս-
կիզբէն ի վեր ունէիք . և հին պատուիրանքը ան
8 խօսքն է , որ դուք սկիզբէն լսեցիք : ᵃ Դարձեալ
ի՛նոր պատուիրանք մը կը գրեմ ձեզի , որ ճշմարիտ
է անոր մէջը ու ձեր մէջը . ᵇ ինչու որ խաւարը
կ'անցնի , ե ու ճշմարիտ լոյսը արդէն կ'երևնայ :
9 ᵍ Ան որ կ'ըսէ՝ թէ լոյսի մէջ է , ու իր եղբայրը
10 կ'ատէ , անիկայ տակաւին խաւարի մէջ է : ᵈ Ան
որ իր եղբայրը կը սիրէ , լոյսի մէջ կը բնակի ,
11 և ու իր մէջը գայթակղութիւն չկայ . ᵉ Ա՛յլ ան որ
իր եղբայրը կ'ատէ , խաւարի մէջ է , ը ու խաւա-
րի մէջ կը քալէ , և չգիտեր թէ ուր կ'երթայ ,
ինչու որ խաւարը անոր աչքերը կուրցուցեր է :
12 Ձեզ գրեմ ձեզի՝ ո՛րդեակներ , ᵗ ինչու որ ձեր
մեղքերը թողուած են անոր անուանը համար :

ᵗ Գա · ա · 6 ։ գ · 20 ։
ᵏ Գա · ա · 8 ։
ᵉ Ծօհ · ժգ · 21 ։ 23 ։
ᵇ Գա · գ · 12 ։
ᵇ Գա · դ · 13 ։
ᵍ Ծօհ · ժե · 4 ։ 5 ։
ᵈ Մատ · ժա · 29 ։ Ծօհ · ժգ · 15 ։ ա Պետ · բ · 21 ։
ᵉ Բ Ծօհ · 5 ։
ը Գա · դ · 11 ։ Բ Ծօհ · 5 ։
ᵗ Ծօհ · ժգ · 34 ։ ժե · 12 ։
ᵇ Հռով · ժգ · 12 ։ Եփես · ե · 8 ։ ա Թես · ե · 5 ։ 8 ։
ᵍ Ծօհ · ա · 9 ։ բ · 12 ։ ժբ · 35 ։
ᵈ ա Կոր · ժգ · 2 ։ բ Պետ · ա · 9 ։ Գա · գ · 14 ։ 15 ։
ᵉ Գա · գ · 14 ։
ը Բ Պետ · ա · 10 ։
ᵗ Ծօհ · ժբ · 35 ։
ᵇ Ղուկ · իդ · 47 ։ Գոր · գ · 12 ։ ժ · 43 ։ ժգ · 38 ։ Գա · ա · 7 ։

13 Կը գրեմ ձեզի՝ հայրեր, ինչու որ դուք ճանչցաք
անիկայ՝ ՝ որ սկիզբէն է։ Կը գրեմ ձեզի՝ Երի-
տասարդներ, ինչու որ դուք չարին յաղթեցիք։
14 Կը գրեմ ձեզի՝ տղաքներ, ինչու որ դուք ճանչցաք
Հայրը։ Գրեցի ձեզի՝ հայրեր, ինչու որ դուք
ճանչցաք անիկայ՝ որ սկիզբէն է։ Գրեցի ձեզի՝
Երիտասարդներ, ՝ ինչու որ դուք ուժով էք, և
Աստուծոյ խօսքը ձեր մէջը կը բնակի, ու չարին
15 յաղթեցիք։ ՀՄի սիրէք աշխարհս, ո՛չ ալ ինչ
16 որ աշխարհիս մէջ է։ ՝ Թէ որ մէկը աշխարհը
կը սիրէ, անոր ներսի դին Հօրը սէրը չկայ. քան-
զի ամէն բան որ աշխարհի մէջ է, մարմնոյ ցան-
կութիւնը, Հու աչաց ցանկութիւնը, և ա-
կեանքիս ամբարտաւանութիւնը, Հօրմէն չէ, հա-
17 պա ա աշխարհէս է։ ՊԱշխարհս ալ կ՚անցնի,
անոր ցանկութիւնն ալ. բայց ան որ Աստուծոյ
կամքը կը կատարէ, յաւիտեան կը մնայ։
18 ՉՈ՛րդեակներ՝ ՝ վերջին ժամանակն է. ու ինչ-
պէս որ լսեցիք՝ ՝ թէ Նեռը պիտի գայ, Հև արդէն
շատ նեռեր եկած են. ՚ անկէ կ՚իմանանք թէ վեր-
19 ջին ժամանակ է։ ՚ Մեզմէ ելան ամանք, բայց
մեզմէ չէին. ՝ ինչու որ եթէ մեզմէ ըլլային, մեր
հետը պիտի մնային. ՝ հապա ՀԳՀ ԷԼԱՆ, որ
յայտնի ըլլան՝ թէ անոնք ամէնը մեզմէ չէին։
20 ՀԲայց դուք օծութիւն ունիք ՀՍուրբէն, ՝ ու

ՀԳլ. ա. 1։
Հ Եփե. զ. 10։
Հ Հռով. ժբ. 2։
՝ Մատ. զ. 24։ Գաղ. ա. 10։ Յակ. դ. 4։
Հ Ժող. ե. 11։
՚ ա Կոր. է. 31։ Յակ. ա. 10։ դ. 15։ ա Պետ. ա. 24։
Հ Յոհ. խա. 5։
՝ Եբր. ա. 2։
՝ բ Թես. բ. 3, ԽԸ։ բ Պետ. բ. 1։ Գլ. դ. 3։
Հ Մատ. իդ. 5, 24։ բ Յոհ. 7։
՚ ա Տիմ. դ. 1։ բ Տիմ. դ. 1։
՚ բ Օր. ժդ. 13։ Սաղ. խա. 9։ Գոր. ի. 30։
՝ Մատ. իդ. 24։ Յոհ. զ. 37։ ժ. 28, 29։ բ Տիմ. բ. 19։
՝ ա Կոր. ժա. 19։
Հ բ Կոր. ա. 21։ Եբր. ա. 9։ Հմր 27։
Հ Մար. ա. 24։ Գոր. դ. 14։
՝ Յոհ. ժ. 4, 5։ ժդ. 26։ ժզ. 13։ Հմր 27։

21 ամէն բան գիտէք։ Չգրեցի ձեզի՝ իբր թէ ճշմար-
տութիւնը չէք գիտեր, հապա թէ գիտէք անի-
կայ, ու նաև թէ ամէն ստութիւն ճշմարտութենէ
22 չէ։ ՀՈ՞վ է ստախօս, եթէ ոչ ան որ կ՚ուրանայ
թէ Յիսուսը Քրիստոս չէ. անիկայ է Նեռը որ
23 կ՚ուրանայ Հայրը ու Որդին։ ՝ Ամէն ո՛վ որ
կ՚ուրանայ Որդին, անիկայ Հայրն ալ չընդունիր.
ԲԲայց ան որ կը խոստովանի Որդին, անիկայ
24 Հայրն ալ կ՚ընդունի։ ՀՈւրեմն ինչ որ դուք
սկիզբէն լսեցիք, թող անիկայ ձեր մէ՛ջը բնակի.
թէ որ ան սկիզբէն լսածնիդ ձեր մէջը բնակի,
՚ դուք ալ Որդիին ու Հօրը մէջ պիտի բնակիք։
25 ԻԵւ ասիկայ է ան խոստմունքը, որ ինքը մեզի
խոստացաւ, այսինքն յաւիտենական կեանքը։
26 ՂԱս բաները ձեզի գրեցի՝ ձեզ մոլորցընողներուն
27 համար։ ԻԵւ ան օծութիւնը՝ որ դուք իրմէն ըն-
դունեցիք, ձեր մէջը կը մնայ, Ը ու պէտք չէ որ
մէկը ձեզի սորվեցընէ. Բ հապա ինչպէս որ նոյն
օծութիւնը ձեզի կը սորվեցընէ ամէն բանի վրա-
յով, և ճշմարիտ է՝ ու սուտ չէ, և ինչպէս որ
անիկայ ձեզի սորվեցուց, անոր մէջը կեցէ՛ք։
28 Ու հիմա ո՛րդեակներ՝ անոր մէջը կեցէ՛ք, Ժ որ
երբ անիկայ յայտնուի, մենք համարձակութիւն
ունենանք, Ի ու անկէ չամչնանք իր գալու ատենը։
29 Լ Թէ որ գիտէք թէ անիկայ արդար է, կիմանաք
թէ՝ Ի ամէն ո՛վ որ արդարութիւն կը գործէ, ան-
կէ ծնած է։

Ֆ Գլ. դ. 3։ բ Յոհ. 7։
՝ Յոհ. ժե. 23։ բ Յոհ. 9։
Բ Յոհ. ժդ. 7, 9, 10։ Գլ. դ. 15։
Գ բ Յոհ. 6։
Դ Յոհ. ժդ. 23։ Գլ. ա. 3։
Ի Յոհ. ժէ. 3։ Գլ. ա. 2։ ե. 11։
Ղ Գլ. դ. 7։ բ Յոհ. 7։
Ի Հմր 20։
Ը Երեմ. լա. 33, 34։ Եբր. ը. 10, 11։
Ի Յոհ. ժդ. 26։ ժզ. 13։ Հմր 20։
Ժ Գլ. դ. 2։
Ի Գլ. դ. 17։
Լ Գոր. իբ. 14։
Ի Գլ. դ. 7, 10։

Գ Լ · Գ

1 Ցիշեցընելով Աստուծոյ անզուգական սէրը՝ որով մեզ իրեն որդիներ կ'ընէ, 3 կը յորդորէ որ հնազանդութեամբ անոր պատուիրանքները պահենք, 11 ու նաև եղբայրաբար միմիանց սիրենք։

1 Տեսէք՝ Հայրը ինծի՛ր սէր շնորհեց մեզի, – որ
մենք Աստուծոյ որդիք ըսուինք. ասոր համար
աշխարհ մեզ չճանչնար, բ ինչու որ զանիկայ չ–
2 ճանչցաւ։ Սիրելիներ՝ է հիմա մենք Աստուծոյ
որդիքն ենք, ե ևս տակաւին յայտնի չէ թէ ինչ
պիտի ըլլանք. բայց գիտենք որ երբ անիկայ յայտ–
նուի, ը անոր պէս պիտի ըլլանք. Հվասն զի անի–
կայ պիտի տեսանենք՝ ինչպէս որ է։
3 Թ Եւ ամէն ոք որ ասոր յոյսը անոր վրայ ունի,
ինքզինքը կը մաքրէ, ինչպէս որ անիկայ մաքուր է։
4 Ժ Ամէն ոք որ մեղք կը գործէ, անիկայ անօրէնու–
թիւն ալ կը գործէ, ու մեղքը անօրէնու–
5 թիւն է։ ժա Դուք գիտէք որ անիկայ անոր համար
յայտնուեցաւ, ժբ որ մեր մեղքերը վերցընէ. ու
6 իր մէջը մեղք չկայ։ Ամէն ոք որ անոր մէջը կը
կենայ, մեղք չգործեր. Լ ամէն ոք որ մեղք կը
գործէ, զանիկայ տեսած չէ, ու զանիկայ ճանչ–
7 ցած չէ։ Ա՛րդեամներ՝ ոչ ոք ձեզ չխաբէ. ժդ ան
որ արդարութիւն կը գործէ՝ արդար է, ինչպէս որ
8 Անիկայ արդար է։ Ով ան որ մեղք կը գործէ

– Ցովհ. ա. 12։
բ Ցովհ. ժե. 18, 19։ ժզ. 3։ ժէ. 25։
գ Ես. ծգ. 5։ Հռով. ը. 15։ Գաղ. գ. 26։ դ. 6։ Գլ. ե. 1։
դ Հռով. ը. 18։ ե Կոր. դ. 17։
ե Հռով. ը. 29։ ա Կոր. ժե. 49։ Փիլ. գ. 21։ Կող. գ. 4։ բ Պետ. ա. 4։
զ Ցոր. ժթ. 26։ Սաղ. ժզ. 11։ Մատ. ե. 8։ ա Կոր. ժգ. 12։ բ Կոր. ե. 7։
է Գլ. դ. 17։
ը Հռով. դ. 15։ Գլ. ե. 17։
թ Գլ. ա. 2։
ժ Ես. ծգ. 5, 6, 11։ ա Տիմ. ա. 15։ Երր. ա. 3։ Թ. 26։ ա Պետ. բ. 2, 4։
ժա Բ Կոր. ե. 21։ Երր. դ. 15։ Թ. 28։ ա Պետ. բ. 22։
ժբ Գլ. բ. 4։ դ. 8։ դ Ցովհ. 11։
ժգ Գլ. բ. 26։
ժդ Եզեկ. ժը. 5–9։ Հռով. բ. 13։ Գլ. բ. 29։
ժե Մատ. ժգ. 38։ Ցովհ. բ. 44։

Սատանայէն է. ինչու որ Սատանան սկիզբէն՝ի
վեր կը մեղանչէ. ասոր համար Աստուծոյ Որդին
յայտնուեցաւ, զոր Սատանային գործքերը քակէ։
9 ի Ամէն ոք որ Աստուծմէ ծնած է, մեղք չգործեր,
ինչու որ անոր սերմը իր մէջը կը մնայ, ու չկըր–
նար մեղք գործել, քանզի Աստուծմէ ծնած է։
10 Ասով յայտնի են Աստուծոյ որդիքը՝ ու Սատա–
նայի որդիքը։
ժա Ամէն ոք որ արդարութիւն չգործեր, անիկայ
Աստուծմէ չէ, մա և ան ալ որ իր եղբայրը չսիրեր։
11 մբ Ինչու որ ասիկայ ան պատուիրանքն է՝ որ դուք
12 սկիզբէն լսեցիք, մգ որ միզմիզ սիրենք։ Դ Ո՛չ
թէ Կայէնին պէս՝ որ չարէն էր, ու իր եղբայրը
սպաննեց. և ինչո՞ւ համար զանիկայ սպաննեց.
անոր համար որ իր գործքերը չար էին, ու իր
13 եղբօրը գործքերը արդար։ Մի զարմանաք ե՛ղ–
14 բայրներս՝ թէ որ աշխարհը ձեզ ատէ։ Ե Մենք
գիտենք որ մահէն կեանքի փոխուեցանք. ինչու որ
եղբայրները կը սիրենք. ո ան որ եղբայրը չսիրեր,
15 մահուան մէջ կը մնայ։ Զ Ամէն ոք որ իր եղբայ–
րը կ'ատէ, մարդասպան է. – ու գիտէք որ ամէն
մարդասպան իր մէջը բնական յաւիտենական
16 կեանք չունի։ – Ասով գիտցանք Ք՝ր՛ւ՛ս՛տ՛ոսի սէրը,
որ անիկայ իր կեանքը մեզի համար դրաւ. մենք
ալ պարտաւոր ենք մեր եղբայրներուն համար դնել
17 մեր կեանքը։ Է Ո՛յց ան որ աշխարհիս բարիքը

ը Ծն. դ. 15։ Ղև. ժ. 18։ Ցովհ. ժգ. 11։ Երր. բ. 14։
ի Գլ. ե. 18։
ղ ա Պետ. ա. 23։
ճ Գլ. բ. 29։
մ Գլ. դ. 8։
յ Գլ. ա. 5։ բ. 7։
ն Ցովհ. ժգ. 34։ ժե. 12։ Հմր 23։ Գլ. դ. 7, 21։ բ Ցովհ. 5։
շ Ծն. դ. 4, 8։ Երր. ժա. 4։ Ցուդ. 11։
– Ցովհ. ժե. 18, 19։ ժէ. 14։
ր Տիմ. գ. 12։
ս Գլ. բ. 10։
վ Գլ. բ. 9, 11։
տ Մատ. ե. 21, 22։ Գլ. դ. 20։
ր Գաղ. ե. 21։ Ցայտ. իա. 8։
– Ցովհ. դ. 16։ ժե. 13։ Հռով. ե. 8։ Եփես. ե. 2, 25։ Գլ. դ. 9, 11։
ւ բ Օր. ժե. 7։ Ղև. գ. 11։

ունի, և իր եղբայրը բանի մը կարօտ կը տեսնէ,
ու իր գութը անկէ կը գոցէ, ՟ ինտո՞ր Աստուծոյ
18 սէրը անոր մէջը բնակած կ'ըլլայ: Որդեակներս՝
՚ չէ՛ թէ խօսքով ու լեզուով սիրենք, հապա
գործքով ու ճշմարտութիւնով:
19 ՝ Եւ ասով կը ճանչնանք թէ ճշմարտութենէն
ենք, ու մեր սրտերուն համարձակութիւնովը անոր
20 առջևը պիտի երևնանք: Քանզի ՟ թէ որ մեր
սիրտերը մեզ կը մեղադրեն, հապա Աստուած մեր
21 սիրտերէն մեծ է՝ և ամէն բան գիտէ: Սի՛րելիներ՝
թէ որ մեր սիրտերը մեզ չմեղադրեն, ՚ համար-
22 ձակութիւն կ'ունենանք Աստուծոյ առջևը. Եւ
՚ ինչ որ խնդրենք, կ'առնենք անկէ. ինչու որ իր
պատուիրանքները կը պահենք, ՝ ու իր առջևն
23 հաճոյ եղած բաները կ'ընենք: ՟ Եւ ասիկայ է
անոր պատուիրանքը, որ իր Որդւոյն Յիսուս
Քրիստոսին անուանը հաւատանք՝ ՟ ու մէկզմէկ
սիրենք, ՚ ինչպէս որ մեզի պատուէր տուաւ:
24 ՟ Եւ ան որ անոր պատուիրանքները կը պահէ,
՟ անոր մէջը կը կենայ. ու անիկայ ալ ասոր մէջը.
՚ և ասկէ գիտենք՝ որ անիկայ մեր մէջը կը կենայ,
այսինքն ան Հոգիէն որ մեզի տուաւ:

՟ Գլ. դ. 20:
՚ Եզեկ. լգ. 31: Հռով. ժբ. 9: Եփե. դ. 15: Յակ. բ. 15: ա Պետ. ա. 22:
՝ Յօհ. ժը. 37: Գլ. ա. 8:
՟ ա Կոր. դ. 4:
՚ Յոբ. իբ. 26: Եբր. ժ. 22: Գլ. բ. 28: դ. 17:
՚ Սաղ. լդ. 15: Ճխե. 18, 19: Առակ. ժե. 29: Երեմ. իթ. 12: Մատ. է. 8: իա. 22: Մար. ժա. 24: Յօհ. ժդ. 13: ժե. 7: ժզ. 23, 24: Յակ. ե. 16: Գլ. ե. 14:
՝ Յօհ. ը. 29: Թ. 31:
՟ Յօհ. զ. 29: ժէ. 3:
՟ Մատ. իբ. 39: Յօհ. ժդ. 34: ժե. 12: Եփե. ե. 2: ա Թես. դ. 9: ա Պետ. դ. 8: Հմր 11: Գլ. դ. 21:
՚ Գլ. բ. 8, 10:
՚ Յօհ. ժդ. 23: ժե. 10: Գլ. դ. 12:
՟ Յօհ. ժէ. 21, ԵՃ:
՚ Հռով. ը. 9: Գլ. դ. 13:

ԳԼ · Դ

1 Կը պատուիրէ չհաւատալ ամէն վարդապետներուն, որոնք
կը պարծենան՝ թէ Աստուծոյ Հոգին ունին, այլ փորձել

զանոնք ուղղափառ հաւատքին կանոններովը. 7 և շատ
փաստերով կը յորդորէ զանոնք եղբայրական սէր ունենա-
լու:

1 Սի՛րելիներ՝ ՟ ամէն հոգիի մի՛ հաւատաք. ՚ հա-
պա հոգիները փորձեցէ՛ք թէ արդեօք Աստուծմէ՛
են. ՚ ինչու որ աշխարհիս մէջ շատ սուտ մարգա-
2 րէներ ելած են: Ասով կրնաք ճանչնալ Աստուծոյ
Հոգին. ՟ ամէն հոգի որ Յիսուս Քրիստոսը մար-
մինով եկած կը խոստովանի, անիկայ Աստուծմէ
3 է. ՚ Եւ ամէն հոգի որ Յիսուս Քրիստոսը մար-
մինով եկած չխոստովանիր, անիկայ Աստուծմէ
չէ. ու ասիկայ Նեռին հոգին է, որուն համար լսե-
ցիք՝ թէ պիտի գայ, ՚ ու հիմակուընէ ալ աշխար-
4 հիս մէջն է: ՚ Դուք Աստուծմէ էք՝ ո՛րդեակներ,
ու անոնց յաղթեցիք. քանզի մեծ է անիկայ որ
ձեր մէջն է, ՚ քան թէ անիկայ՝ որ աշխարհիս մէջն
5 է: ՚ Անոնք աշխարհէ են. անոր համար աշխարհի
վրայով կը խօսին, ՚ և աշխարհս մտիկ կ'ընէ ա-
6 նոնց: Մենք Աստուծմէ ենք. ՚ ան որ զԱստուած
կը ճանչնայ, մեզի մտիկ կ'ընէ. ան որ Աստուծմէ
չէ, մեզի մտիկ չըներ. ասով կը ճանչնանք ՚ ճշ-
մարտութեան Հոգին ու խաբէութեան հոգին:
7 ՚ Սի՛րելիներ՝ մէկզմէկ սիրենք. ինչու որ սէրը
Աստուծմէ է. ու ամէն ո՛վ որ կը սիրէ, Աստուծ-
8 մէ ծնած է, ու կը ճանչնայ զԱստուած: Ան որ
չսիրեր, ՚ զԱստուած չճանչնար. ՚ ինչու որ Ա-

՟ Երեմ. իթ. 8: Մատ. իդ. 4:
՚ ա Կոր. ժդ. 29: ա Թես. ե. 21: Յայտ. բ. 2:
՚ Մատ. իդ. 5, 24: Գոր. ի. 30: ա Տիմ. դ. 1: բ Պետ. բ. 1: Գլ. բ. 18: բ Յօհ. 7:
՟ ա Կոր. ժբ. 3: Գլ. ե. 1:
՚ Գլ. բ. 22: բ Յօհ. 7:
՚ բ Թես. բ. 7: Գլ. բ. 18, 22:
՚ Գլ. ե. 4:
՚ Յօհ. ժբ. 31: ժդ. 30: ժզ. 11: ա Կոր. բ. 12: Եփե. բ. 2: զ. 12:
՚ Յօհ. գ. 31:
՚ Յօհ. ժե. 19: ժէ. 14:
՚ Յօհ. ը. 47: ժ. 27: ա Կոր. ժդ. 37: բ Կոր. ժ. 7:
՚ Ես. ը. 20: Յօհ. ժդ. 17:
՚ Գլ. գ. 10, 11, 23:
՚ Գլ. բ. 4: գ. 6:
՚ Հմր 16:

9 տուած սէր է ։ [հ]Ա՛ս բանիս մէջ Աստուծոյ սէրը
մեր վրայ յայտնի եղաւ , [ձ]որ Աստուած իր միածին
Որդին աշխարհք խրկեց , որ անոր միջոցովը ապ-
10 րինք ։ Ա՛ս բանիս մէջն է սէրը , [ղ]որ չէ՛ թէ մենք
սիրեցինք զԱստուած , հապա որ անիկայ մեզ սի-
րեց , [ճ]ու իր Որդին խրկեց մեր մեղքերուն քա-
11 ւութիւն ըլլալու ։ Սի՛րելիներ՝ [մ]թէ որ Աստուած
մեզ ասանկ սիրեց , ուրեմն մենք ալ կը պարտա-
12 ւորինք մէկզմէկ սիրել ։ [յ]Մէկը երբէք Աստուած
տեսած չէ . թէ որ մէկզմէկ կը սիրենք , Աստուած
մեր մէջը կը բնակի , [ն]ու անոր սէրը մեր մէջը
13 կատարեալ է ։ [չ]Ասով գիտենք թէ մենք անոր
մէջը կը բնակինք՝ ու անիկայ մեր մէջը , որ իր
14 Հոգիէն մեզի տուաւ ։ [ա]Եւ մենք տեսանք ու կը
վկայենք՝ [ղ]որ Հայրը իր Որդին խրկեց աշխարհի
15 Փրկիչը ըլլալու ։ [պ]Ո՛վ որ կը խոստովանի թէ
Յիսուսը Որդի Աստուծոյ է , Աստուած անոր մէջը կը
16 բնակի , ան ալ Աստուծոյ մէջը ։ Եւ մենք ճանչ-
ցանք ու հաւատացինք ան սէրը որ Աստուած մեր
վրայ ունի . [ջ]Աստուած սէր է . [ռ]և ան որ սիրոյ մէջ
կը բնակի , Աստուծոյ մէջ կը բնակի , ու Աստուած
17 անոր մէջը ։ Ասով սէրը մեր վրայ կատարեալ կ՛ըլ-
լայ . [ս]որ համարձակութիւն ունենանք դատաստա-
նին օրը . Հվասն զի ինչպէս է ինքը , անանկ ալ
18 մենք ենք աս աշխարհիս մէջ ։ Սիրոյ մէջ վախ
չկայ , հապա կատարեալ սէրը վախը մէկդի կը

[հ] Յօհ · գ · 16 ։ Հռով · ե · 8 ։ ը · 32 ։ Գլ · գ · 16 ։
[ձ] Գլ · ե · 11 ։
[ղ] Յօհ · ժե · 16 ։ Հռով · ե · 8 ։ 10 ։ Տիտ · գ · 4 ։
[ճ] Գլ · բ · 2 ։
[մ] Մատ · ժը · 33 ։ Յօհ · ժե · 12 ։ 13 ։ Գլ · գ · 16 ։
[յ] Յօհ · ա · 18 ։ ա Տիմ · զ · 16 ։ Հմր 20 ։
[ն] Գլ · բ · 5 ։ Հմր 18 ։
[չ] Յօհ · ժդ · 20 ։ Գլ · գ · 24 ։
[ա] Յօհ · ա · 14 ։ Գլ · ա · 1 ։ 2 ։
[ղ] Յօհ · գ · 17 ։
[պ] Հռով · ժ · 9 ։ Գլ · ե · 1 ։ 5 ։
[ջ] Հմր 8 ։
[ռ] Գլ · գ · 24 ։ Հմր 12 ։
[ս] Յակ · բ · 13 ։ Գլ · բ · 28 ։ գ · 19 ։ 21 ։
[վ] Գլ · գ · 3 ։

ձգէ . ինչու որ վախը տանջանքի ենթակայ է ,
ուստի ան որ կը վախնայ , [տ]սիրոյ մէջ կատարեալ
19 չէ՛ ։ Մենք զանիկայ կը սիրենք . ինչու որ առաջ
20 անիկայ մեզ սիրեց ։ [ր]Թէ որ մէկը ըսէ թէ՝ Ես
Աստուած կը սիրեմ , ու իր եղբայրը ատէ , անի-
կայ ստախօս է . քանզի ան որ իր եղբայրը չսիրեր՝
որ կը տեսնէ , [ց]զԱստուած՝ որ չտեսներ , ինտո՞ր
21 կրնայ սիրել ։ [ւ]Ու անկէ աս պատուէրը ունինք ,
թէ ան որ զԱստուած կը սիրէ , իր եղբայրն ալ
սիրէ ։

ԳԼ · Ե

1 Ան որ զԱստուած կը սիրէ , անոր որդիներն ալ կը սիրէ , ու
կը պահէ անոր պատուիրանքները , 3 որոնք հաւատացելոց
ծանրութիւն մը չեն ։ 9 Յիսուս՝ Աստուծոյ Որդին ըլլալով ,
կարող է մեզ փրկելու , 14 ու մեր աղօթքները լսելու , որ
կը մատուցանենք թէ՛ մեր անձերուն՝ և թէ ուրիշներուն հա-
մար ։

1 [ա]Ամէն ո՛վ որ կը հաւատայ թէ [բ]Յիսուսը Քը-
րիստոսն է , [գ]Աստուծմէ ծնած է . [դ]և ամէն
ո՛վ որ ծնողը կը սիրէ , անկէ ծնածն ալ կը սիրէ ։
2 Ասով կը ճանչնանք թէ Աստուծոյ որդիները կը
սիրենք , երբոր Աստուած սիրենք , ու անոր պա-
3 տուիրանքները պահենք ։ [ե]Ինչու որ ասիկայ է
Աստուծոյ սէրը , որ անոր պատուիրանքները պա-
հենք . [զ]և անոր պատուիրանքները ծանր [բան] չեն ։
4 [է]Վասն զի ան ամէնը որ Աստուծմէ ծնած է , աշ-
խարհին կը յաղթէ . և ասիկայ է յաղթութիւնը՝
որ աշխարհին կը յաղթէ , այսինքն մեր հաւատքը ։
5 Ո՞վ է որ աշխարհին կը յաղթէ , [ը]եթէ ոչ անի-

[տ] Հմր 12 ։
[ր] Գլ · բ · 4 ։ գ · 17 ։
[ց] Հմր 12 ։
[ւ] Մատ · իբ · 37 ։ 39 ։ Յօհ · ժդ · 34 ։ ժե · 12 ։ Գլ · գ · 23 ։
[ա] Յօհ · ա · 12 ։
[բ] Գլ · բ · 22 ։ 23 ։ գ · 2 ։ 15 ։
[գ] Յօհ · ա · 13 ։
[դ] Յօհ · ժե · 23 ։
[ե] Յօհ · ժդ · 15 ։ 21 ։ 23 ։ ժե · 10 ։ բ Յօհ · 6 ։
[զ] Միք · զ · 8 ։ Մատ · ժա · 30 ։
[է] Յօհ · ժզ · 33 ։ Գլ · գ · 9 ։ գ · 4 ։
[ը] ա Կոր · ժե · 57 ։ Գլ · գ · 15 ։

կայ՝ որ կը հաւատայ թէ Յիսուսը Որդի Աստու-
ծոյ է ։
6 ԲԱսիկայ է՝ որ եկաւ ջուրով և արիւնով , այս-
ինքն Յիսուս Քրիստոս . չէ՛ թէ միայն ջուրով ,
հապա ջուրով ու արիւնով . ԺԵ Հոգին է որ կը
վկայէ . ինչու որ Հոգին ճշմարտութիւն է ։
7 Վասն զի իրեք են՝ որ [երկինքի մէջ կը վկայեն ,
Հայրը՝ ԻԲանը ու Սուրբ Հոգին . ԼԵ աս իրեքը
8 մէկ են ։ Ու իրեք են որ երկրի վրայ] կը վկայեն ,
Հոգին՝ ջուրը ու արիւնը . և իրեքը միաբան են ։
9 ԻԹէ որ մարդոց վկայութիւնը կ՚ընդունինք , Ա-
ստուծոյ վկայութիւնը աւելի մեծ է . ԺԻնչու որ ա-
սիկայ է Աստուծոյ վկայութիւնը , որ իր Որդւոյն
10 համար վկայեց ։ Ան որ Աստուծոյ Որդիին կը հա-
ւատայ , ԼՎկայութիւնը իր մէջը ունի . ան որ Ա-
ստուծոյ չհաւատար , Խստախօս կ՚ընէ անիկայ . ին-
չու որ չհաւատար ան վկայութեանը՝ որ Աստուած
11 իր Որդւոյն համար վկայեց ։ ԾԵւ վկայութիւնը աս
է , որ Աստուած մեզի յաւիտենական կեանք տուաւ .
12 ՂՈւ աս կեանքը անոր Որդւոյն մէջն է ։ ՃԱն որ
Որդին ընդունած է , կեանք ունի . և ան որ Ա-
ստուծոյ Որդին ընդունած չէ , կեանք չունի ։
13 ՄԱս բաները գրեցի ցեզի՝ ՅՈՒ գիտնաք թէ յա-
ւիտենական կեանք ունիք դուք՝ որ Աստուծոյ Որ-
14 դւոյն անուանը կը հաւատաք ։ Եւ ան համարձա-
կութիւնը որ մենք անոր քովը ունինք՝ աս է , ՆՈՒ
ինչ բան որ խնդրելու ըլլանք իր կամքին համեմատ՝
15 կը լսէ մեզի ։ Եւ թէ որ գիտնանք թէ մեզի կը

Բ Յօհ · ժթ · 34 ։
Ժ Յօհ · ժդ · 17 ։ ժե · 26 ։
ժզ · 13 ։ ա Տիմ · գ · 16 ։
Է Յօհ · ա · 1 ։ Յայտ · ժթ ·
13 ։
Լ Յօհ · ժ · 30 ։
Ի Յօհ · ը · 17 ։ 18 ։
Ծ Մատ · դ · 16 ։ 17 ։ ժէ · 5 ։
Կ Հռով · ը · 16 ։ Գաղ · դ · 6 ։
Հ Յօհ · գ · 33 ։ ե · 38 ։
Յ Գլ · բ · 25 ։
Ղ Յօհ · ա · 4 ։ Գլ · դ · 9 ։
Ճ Յօհ · գ · 36 ։ ե · 24 ։
Մ Յօհ · ի · 31 ։
Յ Գլ · ա · 1 ։ 2 ։
Ն Գլ · գ · 22 ։

լսէ , ինչ որ խնդրելու ըլլանք , ուրեմն կը գիտ-
նանք թէ կ՚առնենք խնդիրքնիս , որ կը խնդրենք
իրմէն ։
16 ԹԵ որ մէկը տեսնէ որ իր եղբայրը մեղք մը
գործեց՝ չէ՛ թէ մահացու , թող խնդրէ՝ ՀՈՒ Ա-
ստուած անոր կեանք պիտի տայ ան մահացու չեղած
մեղքը գործողին . ՈՒ մեղք կայ որ մահացու է ,
17 ՀՉեմ ըսեր որ անոր համար խնդրէ ։ ՂԱմէն ան-
իրաւութիւն մեղք է . և մեղք կայ որ մահացու չէ ։
18 ՉԳիտենք որ ան ամէնը որ Աստուծմէ ծնած է ,
մեղք չգործեր . հապա ան որ Աստուծմէ ծնած է ,
19 ՆԻր անձը կը պահէ , ու չարը իրեն չդպչիր ։ Գի-
տենք որ մենք Աստուծմէ ենք , ՈՒ ու բոլոր աշխարհք
20 չարի մէջ է ։ Եւ գիտենք որ Աստուծոյ Որդին ե-
կաւ , ՀՈՒ մեզի միտք տուաւ , ՊՈՒ ճշմարիտը
ճանչնանք . և ան ճշմարիտին մէջն ենք՝ իր Որդւոյն
Յիսուս Քրիստոսին մէջը . ՐԱսիկայ է ճշմարիտ
21 Աստուած՝ ՑՈՒ յաւիտենական կեանք ։ Ո՛րդեակ-
ներ՝ ՆԻնքզինքնիդ կուռքերէն պահեցէ՛ք ։

Ա Յոբ · խբ · 8 ։ Յակ · ե · 14 ։
15 ։
Ո Մատ · ժբ · 31 ։ 32 ։ Մար ·
գ · 29 ։ Ղու · ժբ · 10 ։ Եբր ·
զ · 4 ։ 6 ։ ժ · 26 ։
Չ Երեմ · է · 16 ։ ժգ · 11 ։
Յօհ · ժէ · 9 ։
Պ Գլ · դ · 4 ։
Ջ ա Պետ · ա · 23 ։ Գլ · դ · 9 ։
Ռ Յակ · ա · 27 ։
Ս Գաղ · ա · 4 ։
Վ Ղու · իդ · 45 ։
Տ Յօհ · ժէ · 3 ։
Ր Ես · թ · 6 ։ խդ · 6 ։ ծդ ·
5 ։ Յօհ · ի · 28 ։ Գոր · ի ·
28 ։ Հռով · թ · 5 ։ ա Տիմ ·
դ · 16 ։ Տիտ · բ · 13 ։ Եբր ·
ա · 8 ։
Ց Հմր 11 ։ 12 ։ 13 ։
Ւ ա Կոր · ժ · 14 ։

ԵՐԿՐՈՐԴ ԹՈՒՂԹ

ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

1 Կը յորդորէ մէկ պատուաւոր քրիստոնեայ տիկին մը՝ որ իր
որդիներովը մէկտեղ հաստատուն մնայ քրիստոնէական սի-
րոյն և հաւատքին մէջ, 8 որ չըլլայ թէ իրենց առջի դաւա-
նութեանը վարձքը կորսընցընեն. 10 պատուէր կու տայ չըն-
դունիլ ան մոլորեցուցիչները, որոնք Յիսուս Քրիստոսի
ճշմարիտ վարդապետութիւնը չունին:

1 Երէցէն ընտրեալ Տիկնոջը՝ ու իր որդիներուն,
— որ ես ճշմարտութեամբ կը սիրեմ, (և չէ՛
թէ մինակ ես, հապա ամէնքն ալ՝ Է որ ճշմարտու-
2 թիւնը կը ճանչնան,) Ան ճշմարտութեանը հա-
մար՝ որ մեր մէջը կը մնայ, ու յաւիտեան մեր հե-
3 տը պիտի ըլլայ. Գ Շնորհք՝ ողորմութիւն՝ խա-
ղաղութիւն Հայր Աստուծմէն, և Տէր Յիսուս
Քրիստոսէն Հօրը Որդիէն՝ ձեր հետը ըլլայ Դ ճշ-
մարտութիւնով ու սիրով:
4 Շատ ուրախ եղայ ես, որ քու որդիներէդ
գտայ՝ Ե որ ճշմարտութեամբ կը քալեն ան պատուի-
5 րանքին համեմատ, որ Հօրմէն առինք: Եւ հի-
մա քեզի կ՚աղաչեմ՝ ո՛վ Տիկին, ո՛չ Ղիբր թէ նոր
պատուիրանք մը քեզի կը գրեմ, հապա ան որ
6 սկիզբէն ունէինք, Է որ մէկզմէկ սիրենք: Ը Եւ
սէրը ասէ՝ որ անոր պատուիրանքներուն համեմատ
քալենք. ու պատուիրանքը ասէ՝ Թ որ ինչպէս
սկիզբէն 'ի վեր լսեցիք, անոր համեմատ քալէք:

— ա Յօհ. գ. 18; գ Յօհ. 1;
Հմր 3;
Բ Յօհ. ը. 32; Գաղ. բ. 5,
14; գ. 1; ե. 7; Կող. ա.
5; բ Թես. բ. 12; ա Տիմ.
բ. 4; Եբր. ժ. 26;
Գ ա Տիմ. ա. 2;
Դ Հմր 1;
Է գ Յօհ. 3;
Ղ ա Յօհ. բ. 7, 8; գ. 11;
Ի Յօհ. ժդ. 34; ժե. 12;
Եփե. ե. 2; ա Պետ. գ.
8; ա Յօհ. գ. 23;
Ը Յօհ. ժդ. 15, 21; ժե. 10;
ա Յօհ. բ. 5; ե. 3;
Թ ա Յօհ. բ. 24;

7 Ժ Ինչու որ շատ մոլորեցուցիչներ ելան աշխարհիս
մէջ, Ի որոնք Յիսուս Քրիստոսը մարմինով եկած
չեն խոստովանիր. Լ անանկ մէկը մոլորեցուցիչ ու
8 Նեռ է: Զգուշացէ՛ք ձեր անձերուն, որ Ի աշ-
խատանքնիս չկորսընցընենք, հապա որ լման վարձք
9 առնենք: Ծ Ամէն ո՛վ որ յանցանք կը գործէ ու
Քրիստոսի վարդապետութեանը մէջ չկենար, ա-
նիկայ Աստուած չունի. ան որ Քրիստոսի վարդա-
պետութեանը մէջ կը կենայ, անիկայ Հայրն ալ
10 ունի՝ Որդին ալ: Թէ որ մէկը ձեզի գայ՝ ու ասա
վարդապետութիւնը չբերէ, անիկայ տուներնիդ
11 մի՛ ընդունիք, Կ և անոր Բարև մի՛ ըսէք: Քանզի
ո՛վ որ անոր Բարև կ՚ըսէ, անոր չար գործքերուն
հաղորդ կ՚ըլլայ:
12 Հ Շատ բան ունէի ձեզի գրելու, բայց չուզեցի
թղթով ու մելանով գրել. ինչու որ յոյս ունիմ
որ ձեզի գամ, ու բերան առ բերան խօսիմ, Ն որ
13 մեր ուրախութիւնը կատարեալ ըլլայ: Ղ Բարև
կ՚ընեն քեզի՝ քու ընտրեալ քրոջդ որդիքը:

Ժ ա Յօհ. գ. 1;
Ի ա Յօհ. գ. 2, 3;
Լ ա Յօհ. բ. 22; գ. 3;
Ի Գաղ. գ. 4; Եբր. ժ. 32,
35;
Ծ ա Յօհ. բ. 23;
Կ Հռով. ժզ. 17; ա Կոր. ե.
11; ժզ. 22; Գաղ. ա. 8,
9; բ Տիմ. գ. 5; Տիտ. գ.
10;
Հ գ Յօհ. 13;
Ն Յօհ. ժէ. 13; ա Յօհ. ա. 4;
Ղ ա Պետ. ե. 13;

ԵՐՐՈՐԴ ԹՈՒՂԹ

ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

1 Առաքեալը կը գովէ Գայիոսի բարեպաշտութիւնը, 5 և հիւ-
րասիրութիւնը, 7 որով ճշմարիտ քարոզիչները կը պատուէր.
9 կը գանգատի Դիոտրեփեսին անվայել վարմունքին և սնա-
փառութեանը համար, 11 որուն չար օրինակէն զգուշանա-
լու պատուէր կու տայ. 12 մասնաւոր վկայութիւն մը կ՚ընէ
Դեմետրիոսին բարի համբաւին վրայով:

1 Երէցէն Գայիոս սիրելիին, ¯ որն որ ես կը սիրեմ
2 ճշմարտութեամբ։ Սիրելի՝ աղօթք կ'ընեմ որ
ամէն կողմէ յաջողութեան մէջ ու առողջ ըլլաս,
ինչպէս որ քու հոգիդ ալ յաջողութեան մէջ է։
3 Ինչու որ շատ ուրախացայ, երբոր քանի մը եղբայր-
ներ եկան, ու քու ճշմարտութեանդ վրայով վկայե-
ցին, ᴱ ինչպէս որ դուն ճշմարտութեամբ կը քալես։
4 Ասկէ մեծ ուրախութիւն մը չունիմ, ᶠ որ կը լը-
սեմ թէ իմ որդիներս ճշմարտութեան մէջ կը քա-
5 լեն։ Սիրելի՝ դուն հաւատարմաբար կ'ընես, ինչ
6 որ կ'ընես եղբայրներուն՝ և օտարներուն. Որոնք
եկեղեցիին առջևը վկայեցին քու սիրոյդ վրայով.
որ եթէ աստուածահաճոյ կերպով զանոնք ճամբայ
7 դնես, աղէկ պիտի ընես։ Ինչու որ Աստուծոյ
անուանը համար ելան, ᵀ ու հեթանոսներէն բան
8 մը չեն առներ։ Ուստի մենք պարտաւոր ենք
անանկները ընդունելու, որ ճշմարտութեանը
գործակից ըլլանք։
9 Եկեղեցիին գրեցի. բայց Դիոտրէփէս՝ որ մէջեր-
նին առաջին ըլլալ կ'ուզէ, մեզ չընդունիր։
10 Ասոր համար՝ թէ որ գամ, անոր ըրած գործքերը
պիտի յիշեմ, որ մեզի դէմ շաղակրատելով չա-
րախօսութիւն կ'ընէ. և ասով ալ գոհ չեղած՝
ինքը չընդունիր եղբայրները, ու անոնք որ կ'ուզեն
ընդունիլ՝ կ'արգիլէ, ու եկեղեցիէն ալ կը հանէ։
11 Սիրելի՝ ᴸ չարին նմանող մի՛ ըլլար, հապա բարի-
ին. Չան որ բարիք կը գործէ, Աստուծմէ է.
բայց ան որ չարիք կը գործէ, անիկայ զԱստուած
12 տեսած չէ։ Դեմետրիոսին համար ᴸ ամէնն ալ կը
վկայեն, բուն իսկ ճշմարտութիւնն ալ. մենք ալ

¯ բ Յօհ · 1։
ᴱ բ Յօհ · 4։
ᶠ ա Կոր · գ · 15։ Փիլիմ · 10։
ᵀ ա Կոր · թ · 12, 15։
ᴸ Սաղ · լէ · 27։ Ես · ա · 16, 17։ ա Պետ · գ · 11։
Չ ա Յօհ · բ · 29։ գ · 6, 9։
ᴸ ա Տիմ · գ · 7։

կը վկայենք. ᴹ և դուք գիտէք որ մեր վկայութիւնը
ճշմարիտ է։
13 ᴾ Շատ բան ունէի գրելու. բայց չեմ ուզեր
14 մելանով ու գրիչով քեզի գրել։ Սակայն յոյս
ունիմ մօտերս քեզ տեսնելու, ու բերան առ բե-
15 րան պիտի խօսինք։ Խաղաղութիւն քեզի. բա-
րեկամները քեզի բարև կ'ընեն. բարև՝ ըրէ ՔՐ
բարեկամներուն՝ ամէն մէկուն անունովը։
ᴹ Յօհ · իա · 24։ | ᴾ բ Յօհ · 12։

ԸՆԴՀԱՆՐԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹ

ՅՈՒԴԱՅԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

1 Առաքեալը կը յորդորէ քրիստոնեաները՝ որ հաստատ կենան
հաւատքին դաւանութեանը մէջ. 4 ծանուցանելով անոնց թէ
խաբեբայ վարդապետներ մտած են մէջերնին՝ որ զանոնք մո-
լորցընեն. որոնց դատապարտելի վարդապետութեանը ու
վարմունքին համար՝ սոսկալի պատիժ պատրաստուած է. 20
իսկ բարեպաշտներուն վրայով կ'իմացընէ թէ՝ անոնք Ա-
ստուծոյ աղօթք ընելով՝ Սուրբ Հոգիին օգնականութեամբը
կրնան հաստատուն կենալ, շնորհօք աճիլ, անձերնին պահել
և ուրիշներն ալ ազատել աս մոլորեցուցիչներուն որոգայթ-
ներէն։

1 Յուդա՝ Յիսուս Քրիստոսի ծառայ ու ¯ Յակո-
բոսին եղբայրը. ձեզի՝ որ Հայր Աստուծմէն
սրբուած էք, և ᴱ Յիսուս Քրիստոսէն պահուած
2 ᶠ ու կանչուած. Ողորմութիւնը ᵀ ու խաղաղու-
թիւնը և սէրը ձեր վրայ շատնայ։
3 Սիրելիներ՝ բոլոր ջանքը վրաս առնելով ձեզի
գրելու ᴸ հասարակաց փրկութեանը համար, իմ ան-
ձիս հարկ սեպեցի ձեզի գրել, ու յորդորել, Չոր

¯ Ղու · զ · 16։ Գոր · ա · 13։
ᴱ Յօհ · ժէ · 11, 12, 15։ ա Պետ · ա · 5։
ᶠ Հռով · ա · 7։
ᵀ ա Պետ · ա · 2։ բ Պետ · ա · 2։
ᴸ Տիտ · ա · 4։
Չ Փիլ · ա · 27։ ա Տիմ · ա · 18։ զ · 12։ բ Տիմ · ա · 13։ դ · 7։

մրցիք ան հաւատքին համար՝ որ անգամ մը սուր-
4 բերուն աւանդուեցաւ ։ Է Քանզի մէկ քանի մար-
դիկ գաղտուկ մտան , Ը Անոնք որ առաջուց աս
դատապարտութեանը համար որոշուած էին , ամ-
բարիշտներ , Թ որ մեր Աստուծոյ շնորհքը ԺԱ ան-
առակութեան դարձուցին , Ի և մի միայն Իշխանը՝
5 ու մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսը ուրացան ։ Արդ՝
կ'ուզեմ միտքերնիդ բերել , թէև արդէն գիտէք
ասիկայ , Լ թէ Տէրը որ ժողովուրդը Եգիպտոսի
երկրէն ազատեց , Ի ետքը չհաւատացողները կոր-
6 սընցուց ։ ԺԵ ան հրեշտակները՝ որ իրենց իշ-
խանութիւնը չպահեցին , հապա իրենց բնակու-
թիւնը ձգեցին , Ի մշտնջենաւոր կապերով խաւարի
7 մէջ պահեց՝ Հ մեծ օրուան դատաստանին ։ Ի Ինչ-
պէս Սոդոմ ու Գոմոր՝ և անոնց բոլորտիքը եղած
քաղաքները՝ որոնք ասոնց նման պոռնկեցան ընկեր-
ներուն մարմինին ետևէն երթալով , առջևնիս
օրինակ կեցեր են՝ յաւիտենական կրակին դատա-
8 պարտութիւնը ընդունելով ։ Ղ Նմանապէս աս
ցնորածներն ալ մարմինը կը պղծեն , տէրութիւնը
կ'անարգեն , Ճ փառաւորներուն դէմ կը հայհոյեն ։
9 Մ Բայց Միքայէլ հրեշտակապետը երբոր Սատա-
նային դէմ դնելով՝ Մովսէսին մարմինին համար
կը վիճէր , Յ չհամարձակեցաւ հայհոյութեան դա-
տապարտութիւն բերել անոր վրայ . հապա ըսաւ ,
10 Ն Տէրը յանդիմանէ քեզ ։ Ղ Իսկ ասոնք՝ ան բա-

Է Գաղ . բ . 4 ։ բ Պետ . բ . 1 ։
Ը Հռով . թ . 21 , 22 ։ ա Պետ . բ . 8 ։
Թ Տիտ . բ . 11 ։ Եբր . ժբ . 15 ։
Ժ բ Պետ . բ . 10 ։
Ի Տիտ . ա . 16 ։ բ Պետ . բ . 1 ։ ա Յօհ . բ . 22 ։
Լ ա Կոր . ժ . 9 ։
Ի Թու . ժդ . 29 , 37 ։ իզ . 64 ։ Սաղ . ճզ . 26 ։ Եբր . գ . 17 , 19 ։
Ժ Յօհ . ը . 44 ։
Ի բ Պետ . բ . 4 ։
Հ Յայտ . ի . 9 ։
Ն Ծն . ժթ . 24 ։ բ Օր . իթ . 23 ։ բ Պետ . բ . 6 ։
Ղ բ Պետ . բ . 10 ։
Ճ Ել . իբ . 28 ։
Մ Դան . ժ . 13 ։ ժբ . 1 ։ Յայտ . ժբ . 7 ։
Յ բ Պետ . բ . 11 ։
Ն Զաք . գ . 2 ։
Ղ բ Պետ . բ . 12 ։

ներուն որ չեն հասկընար , հայհոյութիւն կ'ընեն .
և ան բաները որ բնականաբար անբան անասուն-
ներու պէս գիտեն , անոնց մէջ կ'ապականին ։
11 Ա Այ անոնց՝ Ա որ Կայենին ճամբովը գացին , Լ ու
Բաղաամին մոլորութեանը պէս ցանկութեամբ
վարձքի ետևէ գացին , Ղ և Կորխին հակառակու-
12 թեանը պէս կորսուեցան ։ Ը Ասոնք Ա ձեր սիրոյ
խնջոյքներուն մէջ արատներ են , ու ձեզի հետ
կերուխումի նստած ատեննին աներկիւղ իրենց
անձը կը կերակրեն . Ա անջուր ամպեր Ը հովերէն
քշուած . պտուղնին կորսընցուցած ծառեր , բերք
չունեցող , Գ երկու անգամ մեռած , արմատէն
13 խլուած . Բ Ծովու կատղած ալիքներ , Ց որ իրենց
անձերուն ամօթը կը փրփրցընեն . մոլորական
աստղեր , Ա որոնց համար խաւարին մէգը պահուած
է յաւիտեան ։
14 Անոնց վրայ մարգարէացաւ Ենովք ալ՝ Ի որ
եօթներորդ էր Ադամէն , ու ըսաւ . Ի Ահա՛ Տէրը
15 իր բիւրաւոր սուրբերովը եկաւ , Ամենուն դատաս-
տան ընելու , ու բոլոր ամբարիշտները յանդիմա-
նելու իրենց ըրած ամբարշտութեանը բոլոր գործ-
քերուն համար , Ա և բոլոր խիստ խօսքերուն համար՝
որ ամբարիշտ մեղաւորները անոր դէմ խօսեցան ։
16 Ասոնք տրտնջողներ ա քրթմնջողներ են , որոնք
իրենց ցանկութիւններուն համեմատ կ'երթան . Ֆ և
իրենց բերանները ամբարտաւան խօսքեր կը զրու-

ա Ծն . դ . 5 ։ ա Յօհ . գ . 12 ։
Լ Թու . իբ . 7 , 21 ։ բ Պետ . բ . 15 ։
Պ Թու . ժզ . 1 , ԱԱ ։
Ը բ Պետ . բ . 13 ։
Ա ա Կոր . ժա . 21 ։
Ա Առակ . իե . 14 ։ բ Պետ . բ . 17 ։
Վ Եփե . դ . 14 ։
Գ Մատ . ժե . 13 ։
Բ Ես . ծէ . 20 ։
Ց Փիլ . գ . 19 ։
Ա բ Պետ . բ . 17 ։
Ի Ծն . ե . 18 ։
Ի բ Օր . լգ . 2 ։ Դան . է . 10 ։ Զաք . ժդ . 5 ։ Մատ . իե . 31 ։ բ Թես . ա . 7 ։ Յայտ . ա . 7 ։
Ա ա Թագ . բ . 3 ։ Սաղ . լա . 18 ։ ղդ . 4 ։ Մաղ . գ . 13 ։
Ֆ բ Պետ . բ . 18 ։

ցեն . — և շահի համար երեսպաշտութիւն կ'ընեն ։
17 Բ Բայց դուք սի՛րելիներ՝ միտքերնի՛ դ բերէք ան խօս-
քերը որ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի առաքեալնե-
18 րէն առաջուց զրուցուեցաւ . Որ ձեզի կ'ըսէին թէ՝
Գ Վերջի ժամանակը ծաղը ընողներ պիտի ըլլան ,
որոնք իրենց ամբարիշտ ցանկութիւններուն համե-
մատ պիտի երթան ։
19 Դ Ասոնք ինքզինքնին զատող Ե շնչաւորներ են ,
20 որ Հոգին չունին ։ Բայց դուք սի՛րելիներ՝ Շան-
ձերնիդ շինելով ձեր ամենասուրբ հաւատքին վրայ ,
21 և Սուրբ Հոգիով Ե աղօթք ընելով , Ընձերնիդ
Աստուծոյ սիրոյն մէ՛ջ պահեցէք , Ը մեր Տէր Յի-
սուս Քրիստոսի ողորմութեանը սպասելով յաւի-
22 տենական կենաց համար ։ Եւ խտրութիւն ընելով՝
23 ոմանց ողորմեցէ՛ք . Եւ Թ ոմանք վախով ազատե-
ցէ՛ք՝ Ժ կրակէն յափշտակելով զանոնք , ատելով
Ի մարմինէն աղտոտուած հանդերձն ալ ։
24 Լ Եւ անոր՝ որ կարող է ձեզ Ի անբիծ պահել ,
և իր փառքին առջևը անարատ կայնեցընել ցնծու-
25 թիւնով , Ծ Մի միայն Աստուծոյ մեր Փրկչին՝ մեր
Տէր Յիսուս Քրիստոսին ձեռքովը փառք ու մեծու-
թիւն , զօրութիւն ու իշխանութիւն * բոլոր դա-
րերէն առաջ'' , և հիմա ու բոլոր դարերու մէջ .
ամէն ։

— Առակ . իը . 21 ։ Յակ . բ . 1 , 9 ։
Բ բ Պետ . գ . 2 ։
Գ ա Տիմ . դ . 1 ։ բ Տիմ . գ . 1 ։ դ . 3 ։ բ Պետ . բ . 1 ։ գ . 3 ։
Դ Առակ . ժը . 1 ։ Եզեկ . ժդ . 7 ։ Ովս . դ . 14 ։ Թ . 10 ։ Եբր . ժ . 25 ։
Ե ա Կոր . բ . 14 ։ Յակ . գ . 15 ։
Զ Կող . բ . 7 ։ ա Տիմ . ա . 4 ։
Ի Հռով . ը . 26 ։ Եփե . զ . 18 ։
Ը Տիտ . բ . 13 ։ բ Պետ . գ . 12 , 13 ։
Թ Հռով . ժա . 14 ։ ա Տիմ . դ . 16 ։
Ժ Ամով . դ . 11 ։ ա Կոր . գ . 15 ։ Զաք . գ . 2 ։
Ի Զաք . գ . 4 , 5 ։ Յայտ . գ . 4 ։
Լ Հռով . ժզ . 25 ։ Եփե . դ . 20 ։
Խ Կող . ա . 22 ։
Ծ Հռով . ժզ . 27 ։ ա Տիմ . ա . 17 ։ բ . 3 ։
* Ոմանք չունին ։

ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ
ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ
ԵՒ ԱՍՏՈՒԱԾԱՐԱՆ ԱՒԵՏԱՐԱՆՉԻՆ

ԳԼՈՒԽ Ա

4 Յովհաննէս իրեն եղած յայտնութիւնը կը գրէ Ասիայի եօթը եկեղեցիներուն , որոնց նշան ըլլալու համար ցուցուեցաւ իրեն՝ եօթը ոսկեղէն աշտանակները ։ 7 Քրիստոսի գալուստը ։ 14 ու անոր զօրութիւնը և մեծափառութիւնը ։

1 Յիսուս Քրիստոսի յայտնութիւնը , — որ Ա-
ստուած անոր տուաւ իր ծառաներուն ցուցընե-
լու ի՛նչ որ Բ շուտով պէտք է ըլլալ . Գ և իր հրեշ-
տակին ձեռքովը խրկելով՝ իր Յովհաննէս ծառային
2 իմացուց , Դ Որ Աստուծոյ խօսքին վկայութիւնը
ըրաւ , ու Յիսուս Քրիստոսի վկայութիւնը ,
3 Ե ինչ որ տեսաւ ։ Զ Երանի՛ անոր՝ որ կը կարդայ ,
ու անոնց՝ որ կը լսեն ա մարգարէութեանս խօս-
քերը , և կը պահեն ի՛նչ որ անոր մէջը գրուած է .
Ե ինչու որ ժամանակը մօտ է ։
4 Յովհաննէսէն եօթը եկեղեցիներուն՝ որ Ասիայի
մէջն են . շնորհք և խաղաղութիւն ձեզի Ընկէ՝
Ը որ է , Թ և որ էր , և որ պիտի գայ , Ժ ու եօթը
5 Հոգիներէն՝ որ անոր աթոռին առջևն են . Եւ
Յիսուս Քրիստոս Ի հաւատարիմ վկայէն , Լ որ
մեռելներուն անդրանիկն է , Ի ու երկրի թագա-

— Յօհ . գ . 32 ։ ը . 26 ։ ժբ . 49 ։
Բ Գլ . դ . 1 ։ Հմր 3 ։
Գ Գլ . իբ . 16 ։
Դ ա Կոր . ա . 6 ։ Գլ . զ . 9 ։ ժբ . 17 ։ Հմր 9 ։
Ե ա Յօհ . ա . 1 ։
Զ Ղու . ժա . 28 ։ Գլ . իբ . 7 ։
Ի Հռով . ժգ . 11 ։ Յակ . ե . 8 ։ ա Պետ . դ . 7 ։ Գլ . իբ . 10 ։
Ը Ել . գ . 14 ։ Հմր 8 ։
Թ Յօհ . ա . 1 ։
Ժ Զաք . դ . 9 ։ դ . 10 ։ Գլ . դ . 1 ։ գ . 5 ։ ե . 6 ։
Ի Յօհ . ը . 14 ։ ա Տիմ . զ . 13 ։ Գլ . գ . 14 ։
Լ ա Կոր . ժե . 20 ։ Կող . ա . 18 ։
Խ Եփե . ա . 20 ։ Գլ . ժէ . 14 ։ ժթ . 16 ։

ւորներուն իշխանը. ֆ անոր՝ որ մեզ սիրեց, և ու
6 մեզ իր արիւնովը մեր մեղքերէն լուացց. զ և մեզ
թագաւորներ ու քահանաներ ըրաւ Աստուծոյ ու
իր Հօրը, ն անոր փառք և զօրութիւն յաւի-
տեանս յաւիտենից. ամէն:
7 Ահա ամպերով կու գայ. ու ամէն աչք պիտի
տեսնէ անիկայ, և անոնք որ զանիկայ խոցեցին. և
անոր վրայ կոծ պիտի ընեն երկրիս բոլոր ազգերը.
8 այո. ամէն: ճ Ես եմ Ալֆա և Օմեղա՝ կ'ըսէ
Տէր Աստուած, յ որ է, և որ էր, և որ պիտի
գայ՝ Ամենակալը:
9 Ես Յովհաննէս ձեր եղբայրը՝ և Յիսուս Քրիս-
տոսի նեղութեանը ն ու արքայութեանը և համբե-
րութեանը մէջ ընկերակիցը, պատմոս կոչուած
կղզին էի, ո Աստուծոյ խօսքին համար՝ ու Յիսուս
10 Քրիստոսի վկայութեանը համար: Ես եղայ * կիրա-
կի օրը պ Հոգիին իմ վրաս եկաւ, և ետևէս մեծ
11 ձայն մը լսեցի փողի ձայնի պէս, որ կ'ըսէր. Ինչ
որ կը տեսնես՝ գիրքի մը մէջ գրէ, ու խրկէ եօթը
եկեղեցիներուն, որ Եփեսոսի, ու Զմիւռնիայի,
և Պերգամոնի, ու Թիւատիրի, և Սարդիկէի,
ու Փիլադելփիայի, և Լաւոդիկիայի մէջ են:
12 Ես դարձայ ան ձայնը տեսնելու՝ որ ինծի կը խօսէր.

ֆ Ցօհ. ժգ. 34։ ժե. 9։ Գաղ. բ. 20։
և Երր. թ. 14։ ա Ցօհ. ա. 7։
զ ա Պետ. բ. 5, 9։ Գլ. և. 10։ ի. 6։
ը ա Տիմ. գ. 16։ Երր. ժգ. 21։ ա Պետ. գ. 11։ և. 11։
ղ Դան. է. 13։ Մատ. իգ. 30։ իզ. 64։ Գոր. ա. 11։
ճ Զաք. ժբ. 10։ Ցօհ. ժթ. 37։
յ Ես. խա. 4։ խգ. 6։ խը. 12։ Հմր 17։ Գլ. բ. 8։ իա. 6։ իբ. 13։
ն Հմր 4։ Գլ. դ. 8։ ժա. 17։ ժգ. 5։
շ Հռով. ը. 17։ բ Տիմ. բ. 12։
չ Փիլ. ա. 7։ դ. 14։ բ Տիմ. ա. 8։
ո Գլ. գ. 9։ Հմր 2։
պ Ցօհ. ի. 26։ Գոր. ի. 7։ ա Կոր. ժգ. 2։
* Յն՝ տէրունական
ջ Գոր. ժ. 10։ բ Կոր. ժբ. 2։ Գլ. դ. 2։ ժէ. 3։ իա. 10։
ռ Գլ. դ. 1։ ժ. 8։

ու երբոր դարձայ՝ եօթը ոսկեղէն աշտանակները
13 տեսայ. ս Ես եօթը աշտանակներուն մէջ Որդւոյ
Մարդոյ նման՝ պճղնաւոր պատմուճան մը
հագած, ու կուրծքին վրայ ոսկի գօտի մը կա-
14 պած. Ես իր գլուխը և ու մազերը՝ բուրդի պէս
ձերմակ՝ ու՝ ձիւնի պէս, ու իր աչքերը՝ կրակի
15 բոցի պէս. տ Ես իր ոտքերը ոսկեպղինձի նման՝ որ-
պէս թէ ջոցի մէջ կրակ դարձած, ի ու իր ձայնը
16 շատ ջուրերու ձայնի պէս. Ես ժ իր աջ ձեռքին
մէջ եօթը աստղ ունէր, ճ ու իր բերնէն սրած
երկրերան սուր մը կ'ելլէր, ու և իր երեսը արեւու
17 պէս էր՝ որ իր զօրութեամբը կը փայլի: Ի Ու
երբոր տեսայ անիկայ, իր ոտքը ինկայ մեռելի պէս.
ճ ու իր աջ ձեռքը իմ վրաս դրաւ ըսելով. Մի՛
18 վախնար. Ե ես եմ առաջինը ու վերջինը: Ի Ես
ես կենդանի եմ, ու ես ան եմ որ մեռայ, և
ահա կենդանի եմ յաւիտեանս յաւիտենից. և և
ես ունիմ մահուան ու դժոխքին բանալիները:
19 Ուստի ը գրէ՛ ինչ որ կը տեսնես, ի ան որ կայ,
20 ճ ու ան որ եղբը պիտի ըլլայ. ի Եօթը աստ-
ղերուն խորհուրդը՝ որ իմ աջ ձեռքիս մէջը
տեսար, և և եօթը ոսկեղէն աշտանակները. ան

ս Հմր 20։ Եզ. իե. 37։ Զաք. դ. 2։
տ Գլ. բ. 1։
վ Եզեկ. ա. 26։ Դան. է. 13։ ժ. 16։ Գլ. ժգ. 14։
ր Դան. ժ. 5։
ց Գլ. ժե. 6։
ւ Դան. է. 9։
ք Դան. ժ. 6։ Գլ. բ. 18։ ժթ. 12։
ֆ Եզեկ. ա. 7։ Դան. ժ. 6։ Գլ. բ. 18։
և Եզեկ. խգ. 2։ Դան. ժ. 6։ Գլ. ժգ. 2։ ժթ. 6։
ջ Հմր 20։ Գլ. բ. 1։ գ. 1։
ռ Ես. խթ. 2։ Եփես. գ. 17։ Երր. դ. 12։ Գլ. բ. 12։ 16։ ժթ. 15, 21։
ս Գոր. իգ. 13։ Գլ. ժ. 1։
վ Եզեկ. ա. 23։
տ Դան. բ. 18։ ժ. 10։
ր Ես. խա. 4։ խգ. 6։ խը. 12։ Գլ. բ. 8։ իբ. 13։ Հմր 10։
ց Հռով. գ. 9։
ւ Գլ. դ. 9։ և. 14։
ք Սաղ. կը. 20։ Գլ. ի. 1։
օ Հմր 12, ըստ։
ֆ Գլ. բ. 1, ըստ։
և Գլ. դ. 1, ըստ։
ջ Հմր 16։
ռ Հմր 12։

Եօթը աստղերը՝ Ե եօթը եկեղեցիներուն հրեշտակները են. Բ եւ եօթը աշտանակները եօթը եկեղեցիներն են։

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Եփեսոսի, 8 Զմիւռնիայի, 12 Պերգամոնի 18 եւ Թիւատիրի եկեղեցիներուն հրեշտակներուն՝ այսինքն հոգեւոր պաշտօնեաներուն գրուելու պատուէրները, ու ան եկեղեցիներուն եղած գովութիւնները ու յանդիմանութիւնները։

1 Եփեսոսի մէջ եղած եկեղեցիին հրեշտակին գրէ. — Այսպէս կ'ըսէ անիկայ՝ որ իր աջ ձեռքին մէջ
2 եօթը աստղերը ունի, Ե ու եօթը ոսկեղէն աշտանակներուն մէջը կը պտըտի. Զ Գիտեմ քու գործքերդ, և քու աշխատութիւնդ, ու քու համբերութիւնդ, և որ չարերուն չես կրնար տանիլ, Է ու
3 փորձեցիր անոնք Ը որ կ'ըսեն՝ թէ իրենք առաքեալ են, ու չեն, և գտար թէ ստախօս են. Թ ու համբերութիւն ունենալով՝ իմ անուանս համար նե-
4 ղութիւն կրեցիր, ու չթուլցար։ Ժայց քեզի դէմ բան մը ունիմ, որ քու առջի սէրդ ձգեցիր։
5 Ի՞ որդ բերը հիմա ուսկից որ ինկար, ու ապաշխարէ, և քու առջի գործքերդ ըրէ. Ի եթէ ոչ՝ շուտով կու գամ քեզի, ու քու աշտանակդ իր տեղէն պիտի շարժեմ՝ թէ որ չապաշխարես։
6 Ժայց ասիկայ ունիս, որ Ը Նիկողայոսեանց գործ-
7 քերը կ'ատես, որոնք ես ալ կ'ատեմ։ Թ Ան որ ականջ ունի՝ թող լսէ թէ Հոգին ինչ կ'ըսէ եկեղեցիներուն. Ան որ կը յաղթէ՝ անոր Ժ ուտել պիտի տամ Ի կեանց ծառէն, որ իմ Աստուծոյս դրախտին մէջն է։

Ե Մաղ. բ. 7 ; Գլ. բ. 1, ԼԱ ;
Բ Ջաբ. դ. 2 ; Մատ. ե. 15 ; Փիլ. բ. 15 ;
Գ Գլ. ա. 16, 20 ;
Դ Գլ. ա. 13 ;
Է Մաղ. ա. 6 ; Հմր 9, 13, 19 ; Գլ. գ. 1, 8, 15 ;
Ը ա Ցովն. գ. 1 ;
Թ բ Կոր. ժա. 13 ; բ Պետ. բ. 1 ;
Ժ Գաղ. զ. 9 ; Երբ. ժբ. 3, 5 ;
Ի Մատ. իա. 41, 43 ;
Լ Հմր 15 ;
Խ Մատ. իա. 15 ; ժգ. 9, 43 ; Հմր 11, 17, 29 ; Գլ. գ. 6, 13, 22 ; ժգ. 9 ;
Ծ Գլ. իբ. 2, 14 ;
Կ Ծն. բ. 9 ;

8 Եւ Զմիւռնիայի մէջ եղած եկեղեցիին հրեշտակին գրէ. Այսպէս կ'ըսէ Ա Առաջինը ու Վեր-
9 ջինը, որ մեռաւ ու կենդանացաւ. Բ Գիտեմ քու գործքերդ ու նեղութիւնդ՝ և աղքատութիւնդ, (Գ բայց հարուստ ես,) ու անոնց հայհոյութիւնը՝ Ի որ կ'ըսեն, թէ իրենք Ժրէայ են, ու չեն,
10 Հ հապա Սատանայի ժողովք մը։ Ձ Ինաւ մի՛ վախնար ան բաներէն որ պիտի կրես. ահա Սատանան ձեզմէ Ճի փանիները բանտը պիտի ձգէ, որ փորձուիք, և տասը օր նեղութիւն պիտի ունե-
11 նաք. Ղ մինչև ի մահ հաւատարիմ եղիր, Ո ու քեզի կեանց պսակը պիտի տամ։ Մ Ան որ ականջ ունի՝ թող լսէ թէ Հոգին ինչ կ'ըսէ եկեղեցիներուն. Ան որ կը յաղթէ՝ Յ երկրորդ մահէն պիտի չվնասուի։
12 Եւ Պերգամոնի մէջ եղած եկեղեցիին հրեշտակին գրէ. Ն Այսպէս կ'ըսէ անիկայ՝ որ սրած երկ-
13 բերան սուրը ունի. Շ Գիտեմ քու գործքերդ, և թէ ուր կը բնակիս՝ Պ այնտեղ Սատանային աթոռին եղած տեղը, ու իմ անունս կը պահես, և իմ հաւատքս չուրացար ան օրերը անդամ՝ որ Ան-
14 տիպաս իմ հաւատարիմ վկաս սպաննուեցաւ ձեր մէջ,

Լ Գլ. ա. 17, 18 ;
Խ Հմր 2 ;
Ծ Ղուկ. ժբ. 21 ; ա Տիմ. գ. 18 ; Ցակ. բ. 5 ;
Կ Հռով. բ. 17, 28, 29 ; Թ. 6 ;
Հ Գլ. գ. 9 ;
Ձ Մատ. ժ. 22 ;
Ղ Մատ. իդ. 13 ;
Ճ Ցակ. ա. 12 ; Գլ. գ. 11 ;
Մ Հմր 7 ; Գլ. ժգ. 9 ;
Յ Գլ. ի. 14 ; իա. 8 ;
Ն Գլ. ա. 16 ;
Շ Հմր 2 ;
Պ Հմր 9 ;
Ո Թուղ. իդ. 14 ; իե, 1 ; լա. 16 ; բ Պետ. բ. 15 ; Ցուդ. 11 ;
Չ Հմր 20 ; Գոր. ժե. 29 ; ա Կոր. ը. 9, 10 ; ժ. 19, 20 ;

15 ուտեն՝ Ջու պոռնկութիւն ընեն ։ Ասանկ ալ
դուն Նիկողայոսեանց վարդապետութիւնը բռնող-
16 ներ ունիս , որն որ ես կ'ատեմ ։ Ուստի ապաշ-
խարէ . եթէ ոչ՝ շուտով կու գամ քեզի , ու իմ
բերնիս սրովը պիտի պատերազմիմ անոնց հետ ։
17 Ան որ ականջ ունի՝ թող լսէ թէ Հոգին ինչ
կ'ըսէ եկեղեցիներուն . Ով որ կը յաղթէ՝ պահուած
մանանայէն ուտել պիտի տամ անոր , ու ճերմակ
խիճ մը պիտի տամ անոր , և ան խիճին վրայ
Տնոր անուն մը գրուած , որն որ մէկը չգիտեր ,
բայց միայն ան՝ որ կ'ընդունի ։
18 Եւ Թիւատիրի մէջ եղած եկեղեցիին հրեշտա-
կին գրէ . Այսպէս կ'ըսէ Աստուծոյ Որդին , Ր որ
կրակի բոցի պէս աչքեր ունի , ու իր ոտքերը
19 ոսկեպղինձի նման են . Ց Գիտեմ քու գործքերդ , և
սէրդ՝ ու հաւատքդ՝ ու քու ծառայութիւնդ ու
համբերութիւնդ , և թէ քու վերջին գործքերդ
20 առջիններէն շատ են ։ Բայց քեզի դէմ բան մը
ունիմ , որ թող կու տաս Յեզաբէլ կինը , որ
ինքզինքը մարգարէուհի կ'անուանէ , ու իմ ծա-
ռաներս մոլորցընելով՝ կը սորվեցընէ Ֆ պոռնը-
21 կութիւն ընել՝ և կռոց զոհուածներ ուտել ։ Ֆ Եւ
ես անոր ժամանակ տուի իր պոռնկութեանը վրայ
22 ապաշխարելու , ու չապաշխարեց ։ Ահա ես զանիկայ
անկողինը պիտի ձգեմ , ու անոր հետ շնութիւն
ընողները մեծ նեղութեան մէջ , թէ որ իրենց
23 գործքերուն վրայ չապաշխարէն ։ Եւ անոր զա-
ւակները մահով պիտի սպաննեմ . ու բոլոր եկե-

Ջ ա Կոր . զ . 13 , ԷԷ ։
Ա Հմր 6 ։
Ա Ես . ժա . 4 ։ բ Թես . բ . 8 ։ Գլ . ա . 16 ։ ժթ . 15 , 21 ։
Վ Հմր 7 , 11 ։
Տ Գլ . դ . 12 ։ ժթ . 12 ։
Ր Գլ . ա . 14 , 15 ։
Ց Հմր 2 ։
Ա դ Թագ . ժզ . 31 ։ իա . 25 ։ դ Թագ . թ . 7 ։
Ֆ Ել . լդ . 15 ։ Գոր . ժե . 20 , 29 ։ ա Կոր . ժ . 19 , 20 ։ Հմր 14 ։
Ֆ Հռով . բ . 4 ։ Գլ . թ . 20 ։

ղեցիները պիտի գիտնան . թէ ես ան եմ՝ որ երի-
կամունքները ու սիրտերը կը քննեմ . Ֆ և ամէն
մէկերնուդ ձեր գործքերուն համեմատ պիտի հա-
24 տուցանեմ ։ Բայց ձեզի կ'ըսեմ միւսներուդ՝ որ
Թիւատիրի մէջ էք , ու աս վարդապետու-
թիւնը չունիք , որ չճանչցաք Սատանային խո-
րունկ բաները՝ (ինչպէս որ կ'ըսեն .) Ա Ձեր վրայ
25 ուրիշ ծանրութիւն չեմ ձգեր . Բ Հապա ան որ
26 ունիք՝ պահեցէք մինչև որ ես գամ ։ Եւ ան որ
կը յաղթէ՝ Ֆ ու իմ գործքերս մինչև վերջը կը պա-
հէ , Տ անոր իշխանութիւն պիտի տամ ազգերուն
27 վրայ . (Ի Եւ պիտի հովուէ զանոնք երկաթէ դա-
ւազանով . անոնք բրուտի ամաններու պէս պիտի
28 փշրուին .) Ինտոր որ ես ալ իմ Հօրմէս առի .
29 ու անոր պիտի տամ Ղառաւօտեան աստղը ։ Ի Ան
որ ականջ ունի՝ թող լսէ թէ Հոգին ինչ կ'ըսէ
եկեղեցիներուն ։

ԳԼ . Գ

2 Քրիստոս կը յանդիմանէ Սարդիկէի եկեղեցիին հրեշտակը . 3 կը յորդորէ զանիկայ որ ապաշխարէ , և սպառնալիք կ'ընէ անոր . 8 կը գովէ Փիղադեղփիայի եկեղեցիին հրեշտակը 10 իր արթնութեանը և համբերութեանը համար . 15 կը նախատէ Լաւոդիկէի եկեղեցիին հրեշտակը՝ ո՛չ պաղ և ո՛չ տաք ըլլալուն համար , 19 և կը պատուիրէ որ աւելի նախանձաւոր ու ջերմեռանդ ըլլայ ։ 20 Քրիստոս դուռը կոյնած կը բաղխէ ։

1 Եւ Սարդիկէի մէջ եղած եկեղեցիին հրեշտակին
գրէ , Այսպէս կ'ըսէ անիկայ՝ որ ունի Աս-

Ա ա Թագ . ժզ . 7 ։ ա Մն . իը . 9 ։ իթ . 17 ։ բ Մն . զ . 30 ։ Սաղ . է . 9 ։ Երեմ . ժա . 20 ։ ժէ . 10 ։ ի . 12 ։ Յօհ . բ . 24 , 25 ։ Գոր . ա . 24 ։ Հռով . ը . 27 ։
Ֆ Սաղ . կբ . 12 ։ Մատ . ժզ . 27 ։ Հռով . բ . 6 ։ ժդ . 12 ։ բ Կոր . ե . 10 ։ Գաղ . զ . 5 ։ Գլ . ի . 12 ։
Ա Գոր . ժե . 28 ։
Բ Գլ . գ . 11 ։
Ֆ Յօհ . զ . 29 ։ ա Յօհ . դ . 23 ։
Տ Մատ . ժթ . 28 ։ Ղու . իբ . 29 , 30 ։ ա Կոր . զ . 3 ։ Գլ . գ . 21 ։ ի . 4 ։
Ի Սաղ . բ . 8 , 9 ։ խթ . 14 ։ Դան . է . 22 ։ Գլ . ժբ . 5 ։ ժթ . 15 ։
Ղ բ Պետ . ա . 19 ։ Գլ . իբ . 16 ։
Ի Հմր 7 ։
Ա Գլ . ա . 4 , 16 ։ դ . 5 ։ ե . 6 ։

տուծոյ եօթը Հոգիները՝ ու եօթը աստղերը .
Բ Գիտեմ քու գործքերդ՝ որ դուն անուն ունիս
2 թէ կենդանի ես , Գ ու մեռած ես : Արթո՛ւն կե-
ցիր՝ և հաստատէ մնացած բաները որ մեռնելու
վրայ են , ինչու որ քու գործքերդ Աստուծոյ առ-
3 ջևը կատարեալ չգտայ : Դ Հիմա մի՛տքդ բեր
թէ ինչպէս ընդունեցիր ու լսեցիր , ու պահէ , Ե և
ապաշխարէ . Հբայց թէ որ արթըննալու չըլլաս ,
գողի պէս քու վրադ պիտի գամ , ու բնաւ պիտի
չգիտնաս թէ ո՛ր ժամուն քու վրադ պիտի գամ :
4 Սակայն քանի մը անձինք ունիս Սարդիկէի մէջ ,
Ե որոնք իրենց հանդերձները չաղտոտեցին , Ը և
ճերմակներով պիտի պտըտին ինծի հետ , քանզի
5 արժանի են : Ան որ կը յաղթէ՝ Թ ճերմակներ պի-
տի հագնի . Ժ ու ես անոր անունը Է կենաց գիրքէն
պիտի չաւրեմ , Լ և անոր անունը պիտի դաւանիմ
իմ Հօրս առջևը՝ ու անոր հրեշտակներուն առջևը :
6 Ի Ան որ ականջ ունի՝ թող լսէ թէ Հոգին ինչ
կ՚ըսէ եկեղեցիներուն :
7 Եւ Փիղադեղփիայի մէջ եղած եկեղեցիին հրեշ-
տակին գրէ . Ծ Այսպէս կ՚ըսէ ան Սուրբը՝ Կ ան
Ճշմարիտը՝ Հ որ Դաւիթի բանալին ունի , Ձ կը
բանայ՝ ու մէկը չկայ որ գոցէ , Ղ և կը գոցէ՝ ու
8 մէկը չկայ որ բանայ . Ճ Գիտեմ քու գործքերդ .
Մ ահա՛ քու առջիդ բացուած դուռ մը դրի , որ մէ-

Բ Գլ . բ . 2 ։
Գ Եփե . բ . 1 , 5 ։ ա Տիմ . ե . 6 ։
Դ ա Տիմ . զ . 20 ։ բ Տիմ . ա . 13 ։ Հմր 11 ։
Ե Հմր 19 ։
Զ Մատ . իգ . 42 , 43 ։ իե . 13 ։ Մար . ժգ . 33 ։ Ղու . ժբ . 39 , 40 ։ ա Թես . ե . 2 , 6 ։ բ Պետ . դ . 10 ։ Գլ . ժզ . 15 ։
Է Յուդ . 23 ։
Ը Գլ . դ . 4 ։ զ . 11 ։ է . 9 , 13 ։
Թ Գլ . ժթ . 8 ։
Ժ Ել . լբ . 32 ։ Սաղ . կթ . 28 ։
Ի Փիլ . դ . 3 ։ Գլ . ժգ . 8 ։ ժէ . 8 ։ ի . 12 ։ իա . 27 ։
Լ Մատ . ժ . 32 ։ Ղու . ժբ . 8 ։
Ի Գլ . բ . 7 ։
Ծ Գոր . դ . 14 ։
Կ ա Յօհ . ե . 20 ։ Հմր 14 ։ Գլ . ա . 5 ։ զ . 10 ։ ժթ . 11 ։
Հ Ես . իբ . 22 ։ Ղու . ա . 32 ։ Գլ . ա . 18 ։
Ձ Մատ . ժզ . 19 ։
Ղ Յոբ . ժբ . 14 ։
Ճ Հմր 1 ։
Մ ա Կոր . ժզ . 9 ։ բ Կոր . բ . 12 ։

կը չկրնար գոցել . ինչու որ դուն քիչ մը կարո-
ղութիւն ունիս , և իմ խօսքս պահեցիր , ու իմ
9 անունս չուրացար : Յ Ահա՛ ես քեզի կու տամ Սա-
տանային ժողովքէն եղողները՝ որոնք կ՚ըսեն թէ՝
իրենք Հրէայ են , ու չեն , հապա սուտ կ՚ըսեն .
Ն ահա՛ պիտի ստիպեմ անոնք՝ որ գան ու երկրպա-
գութիւն ընեն քու ոտքերուդ առջևը , և ճանչնան՝
10 թէ ես քեզ սիրեցի : Որովհետև իմ համբերու-
թեանս խօսքը պահեցիր , Չ ես ալ քեզ պիտի
պահեմ փորձութեան ժամանակը , Ո որ պատրաստ
է գալու բոլոր աշխարհի վրայ՝ Չ երկրիս երեսը
11 բնակողները փորձելու համար : Պ Ահա՛ ես շուտով
կու գամ . Ջ ունեցածդ ամո՛ր բռնէ , Ռ որ մէկը
12 չառնէ քու պսակդ : Ան որ կը յաղթէ՝ անիկայ
իմ Աստուծոյս տաճարին մէջ Ս սիւն մը պիտի
ընեմ , ու ալ դուրս պիտի չելլէ . Վ և անոր վրայ
իմ Աստուծոյս անունը պիտի գրեմ , ու իմ Աս-
տուծոյս քաղաքին անունը , Տ այսինքն նոր Երու-
սաղեմին , որ երկինքէն իմ Աստուծմէս կ՚իջնէ ,
13 Ր և իմ նոր անունս . Ց Ան որ ականջ ունի՝ թող
լսէ թէ Հոգին ինչ կ՚ըսէ եկեղեցիներուն :
14 Եւ Լաւոդիկէի մէջ եղած եկեղեցիին հրեշտա-
կին գրէ . Ա Այսպէս կ՚ըսէ Ամէնը՝ Փ հաւատարիմ
ու ճշմարիտ Վ կան , Ք Աստուծոյ արարածոց Սկիզ-
15 բը . Օ Գիտեմ քու գործքերդ՝ որ ո՛չ պաղ ես ,
ու ո՛չ տաք . երանի թէ պաղ ըլլայիր՝ կամ տաք :
16 Ուստի դուն որ գաղջ ես , ու ո՛չ տաք՝ ոչ ալ պաղ ,

Յ Գլ . բ . 9 ։
Ն Ես . խթ . 23 ։ կ . 14 ։
Չ բ Պետ . բ . 9 ։
Ո Ղու . բ . 1 ։
Չ Ես . իդ . 17 ։
Պ Փիլ . դ . 5 ։ Գլ . ա . 3 ։ իբ . 7 , 12 , 20 ։
Ջ Գլ . բ . 25 ։
Ռ Գլ . բ . 10 ։
Ս գ Թագ . է . 21 ։ Գաղ . բ . 9 ։
Վ Գլ . բ . 17 ։ ժգ . 1 ։ իբ . 4 ։
Տ Գաղ . դ . 26 ։ Եբր . ժբ . 22 ։ Գլ . իա . 2 , 10 ։
Ր Գլ . իբ . 4 ։
Ց Գլ . բ . 7 ։
Ւ Ես . կե . 16 ։
Փ Գլ . ա . 5 ։ ժթ . 11 ։ իբ . 6 ։ Հմր 7 ։
Ք Կող . ա . 15 ։
Օ Հմր 1 ։

17 քեզ բերնէս դուրս փսխելու վրայ եմ. Քանզի կ'ը-
սես, Ֆ Ես հարուստ եմ՝ ու մեծցայ, և բանի մը կա-
րօտ չեմ. ու չես գիտեր՝ որ դուն խեղճ ու թշուա-
18 ռական ես՝ և աղքատ ու կոյր ու մերկ: Ես քեզի
խորհուրդ կու տամ. Ի ինծմէ կրակի մէջ փոր-
ձուած ոսկի ծախու առ՝ որ հարստանաս, Բ ու
ճերմակ հանդերձներ՝ որ հագնիս, որ քու ամօթալի
մերկութիւնդ չերևնայ. և աչքերդ դեղ դիր՝ որ
19 տեսնես: Գ Ես իմ ամէն սիրածս կը յանդիմանեմ
ու կը խրատեմ. ուստի նախանձաւոր եղիր ու
20 ապաշխարէ: Դ Ահա ես դուռը կայներ եմ ու կը
զարնեմ. Ե Թէ որ մէկը իմ ձայնս լսէ, ու դու-
ռը բանայ, Զ անոր քովը պիտի մտնեմ, և անոր
21 հետ ընթրիք պիտի ընեմ, ան ալ իմ հետս: Ան
որ կը յաղթէ, իմ հետս Ե իմ աթոռս նստել պի-
տի տամ անոր. ինտոր որ ես ալ յաղթեցի՝ ու
22 իմ Հօրս հետ անոր աթոռը նստայ: Ը Ան որ ա-
կանջ ունի՝ թող լսէ՝ թէ Հոգին ի՛նչ կ'ըսէ եկե-
ղեցիներուն:

ԳԼ. Դ

2 Յովհաննէս Աստուծոյ աթոռը կը տեսնէ երկինքին մէջ: 4 Քսանուչորս երէցները: 6 Չորս կենդանիները՝ որոնք առջևնուն ու ետևնուն աչքերով լեցուն էին: 10 Երէցները՝ իրենց պսակները աթոռին վրայ նստողին ոտքը դնելով, երկրպագութիւն կ'ընեն անոր:

1 Ես բաներէն ետքը տեսայ, և ահա՝ երկինքի մէջ
բացուած դուռ մը կար, Ա և առջի ձայնը որ
լսեցի, փողի նման էր, որ ինծի հետ կը խօսէր ու
կ'ըսէր. Բ Հո՛ս ելիր՝ Գ ու ասկէ ետքը ըլլալու բա-

Ֆ Ովս. ժբ. 9: ա Կոր. դ. 8:
Ա Ես. ծե. 1: Մատ. ժգ. 44: իե. 9:
Բ բ Կոր. ե. 3: Գլ. է. 13: ժզ. 15: ժթ. 8:
Գ Յոբ. ե. 17: Առակ. գ. 11, 12: Եբր. ժբ. 5, 6: Յակ. ա. 12:
Դ Երգ. ե. 2:
Ե Ղու. ժբ. 37:
Զ Յօհ. ժդ. 23:
Է Մատ. ժթ. 28: Ղու. իբ. 30: ա Կոր. զ. 2: բ Տիմ. բ. 12: Գլ. բ. 26, 27:
Ը Գլ. բ. 7:
Ա Գլ. ա. 10:
Բ Գլ. ժա. 12:
Գ Գլ. ա. 19: իբ. 6:

2 ները քեզի ցուցընեմ: Դ Եւ շուտ մը Հոգին իմ
վրաս եկաւ. Ե և ահա՛ աթոռ մը դրուած էր եր-
3 կինքի մէջ. Ու աթոռին վրայ մէկը նստեր էր. և
նստողը յասպիս ու սարդիոն քարերու երևոյթին
4 նման էր: Եւ աթոռին բոլորտիքը Ղծիածան՝
զմրուխտի երևոյթի նման. ու աթոռին բոլորտի-
քը քսանուչորս աթոռներ, և ան աթոռներուն
վրայ քսանուչորս երէցներ նստեր էին՝ Ե ճերմակ
հանդերձներ հագած, Ը ու գլուխնին ոսկիէ պսակ-
5 ներ ունէին: Եւ աթոռէն Թ փայլակներ ու ձայներ
և որոտումներ կ'ելլէին, Ժ ու աթոռին առջին եօթը
հատ բորբոքած կրակի ղամբարներ կային, Ի որոնք
6 Աստուծոյ եօթը Հոգիներն են: Լ Եւ աթոռին
առջևը իբրև ապակեղէն ծով մը՝ ակնվանիի նման,
և Ե աթոռին մէջը՝ ու աթոռին բոլորտիքը չորս
կենդանիներ, որ աչքերով լեցուն էին առջևէն
7 Ծ ու ետևէն: Ի Եւ առջի կենդանին՝ առիւծի նման
էր, ու երկրորդ կենդանին՝ զուարակի նման, և
երրորդ կենդանին մարդու երես ունէր, ու չորրորդ
8 կենդանին՝ թռչող արծիւի նման: Եւ չորս կեն-
դանիներուն ամէն մէկը շուրջանակի Հ վեց վեց թև
ունէր. ու ներսէն Յ աչքերով լեցուն էին. ու
չէին հանգչեր ո՛չ ցորեկը ո՛չ ալ գիշերը՝ ըսելով.
Ղ Սուրբ՝ Սուրբ՝ Սուրբ՝ Ճ Տէր Աստուած Ամենա-
9 կալ, Մ որ էր, և որ է, և որ պիտի գայ: Ու
երբոր ան կենդանիները փառք ու պատիւ և գո-

Դ Գլ. ա. 10: ժէ. 3: իա. 10:
Ե Ես. զ. 1: Երեմ. ժէ. 12: Եզեկ. ա. 26: ժէ. 1: Դան. է. 9:
Զ Եզեկ. ա. 28:
Է Գլ. գ. 4, 5: զ. 11: է. 9, 13, 14: ժթ. 14:
Ը Հմր 10:
Թ Գլ. ը. 5: ժզ. 18:
Ժ Ել. լէ. 23: բ Մն. դ. 20: Եզեկ. ա. 13: Զաք. գ. 2:
Ի Գլ. ա. 4: գ. 1: ե. 6:
Լ Ել. լը. 8: Գլ. ժե. 2:
Ի Եզեկ. ա. 5:
Ծ Հմր 8:
Կ Եզեկ. ա. 10: ժ. 14:
Հ Ես. զ. 2:
Յ Հմր 6:
Ղ Ես. զ. 3:
Ճ Գլ. ա. 8:
Մ Գլ. ա. 4:

հութիւն կու տային աթոռին վրայ նստողին՝ ՝ որ
10 կենդանի է յաւիտեանս յաւիտենից, ՝՝ Քսանու-
չորս երէցները աթոռին վրայ նստողին առջևը
կ'իյնային՝ ՚ ու երկրպագութիւն կ'ընէին յաւի-
տեանս յաւիտենից կենդանի եղողին, ՝՝ և իրենց
պսակները աթոռին առջևը կը ձգէին՝ ըսելով.
11 ՚ Արժանի ես Տէր՝ փառք ու պատիւ և զօրութիւն
առնելու. Պ ինչու որ ամէն բան դուն ստեղծեցիր,
ու քու կամքովդ եղան ու ստեղծուեցան:

ԳԼ. Ե

1 Եօթը կնիքով կնքուած գիրքը: 9 Միայն մորթուած Գառ-
նուկը արժանի էր զանիկայ բանալու: 12 Վասն որոյ երէց-
ները փառք ու գոհութիւն կու տան անոր, 9 ու կը խոստո-
վանին թէ անիկայ փրկեց զիրենք իր արիւնովը:

1 Եւ աթոռին վրայ նստողին աջ ձեռքը ՚՝ մէկ գիրք
մը տեսայ՝ ներսէն ու դուրսէն գրուած, ԲԼ
2 եօթը կնիքով կնքուած: Ու մէկ զօրաւոր հրեշ-
տակ մը տեսայ՝ որ մեծ ձայնով կը կանչէր. Ո՞վ
արժանի է ատ գիրքը բանալու, ու ատոր կնիք-
3 ները քակելու: Եւ ՔՈ՛չ երկինքի մէջ՝ Ո՛չ երկրի
վրայ՝ ու Ո՛չ երկրի տակը գտնուեցաւ մէկը՝ որ կա-
րող ըլլար ան գիրքը բանալու, Ո՛չ ալ անոր նա-
4 յելու: Ես ալ սաստիկ կու լայի՝ որ մէկը արժա-
նի չգտնուեցաւ ան գիրքը բանալու, Ո՛չ ալ անոր
5 նայելու: Ու երէցներէն մէկը ըսաւ ինծի. Մի՛
լար. Դ ահա՛ Յուդայի ցեղէն եղող Առիւծը՝ Ի Դա-
ւիթի Արմատը յաղթեց ան գիրքը բանալու՝ Ն ու
6 անոր եօթը կնիքները քակելու: Եւ տեսայ որ ա-

՝ Գլ. ա. 18: ե. 14: ժե. 7:
՚ Գլ. ե. 8, 14:
՚՚ Հմր 9:
՚՚ Հմր 4:
՚՚ Գլ. ե. 12:
՚՚ Ծն. ա. 1: Գոր. ժէ. 24: Եփե. գ. 9: Կող. ա. 16: Գլ. ժ. 6:
՚՚ Եզեկ. բ. 9, 10:
Բ Ես. իթ. 11: Դան. ժբ. 4:
Գ Հմր 13:
Դ Ծն. խթ. 9, 10: Եբր. է. 14:
Ի Ես. ժա. 1, 10: Հռով. ժե. 12: Գլ. իբ. 16:
Ղ Հմր 1: Գլ. զ. 1:

թոռին ու չորս կենդանիներուն մէջտեղը և երէց-
ներուն մէջտեղը կայնած Ի Գառնուկ մը կար՝ որպէս
թէ մորթուած, որ եօթը եղջիւր Ը ու եօթը աչք
ունէր, Բ որոնք Աստուծոյ եօթը Հոգիներն են՝ որ
7 բոլոր երկիրը կը խրկուին: Եւ անիկայ եկաւ՝ Ժ ու
աթոռին վրայ նստողին աջ ձեռքէն գիրքը առաւ:
8 Ու երբոր գիրքը առաւ, Ի չորս կենդանիները ու
քսանուչորս երէցները Գառնուկին առջևը ինկան,
Լ և ամէնքն ալ քնարներ ունէին, ու ոսկիէ խըն-
կամաններ խունկով լեցուն, Ի որ սուրբերուն ա-
9 ղօթքն է: Ժ Եւ նոր երգ մը կ'երգէին՝ ըսելով.
Ի Արժանի ես դուն ատ գիրքը առնելու՝ ու ատոր
կնիքները բանալու. Հ ինչու որ մորթուեցար, Ն ու
մեզ ծախու առիր Աստուծոյ՝ քու արիւնովդ Ն ամէն
10 ցեղէ ու լեզուէ և ժողովուրդէ ու ազգէ. Ճ Եւ ա-
սոնք մեր Աստուծոյ թագաւորներ ու քահանաներ
11 ըրիր, ու երկրի վրայ պիտի թագաւորեն: Եւ
նայեցայ՝ ու շատ հրեշտակներու ձայն լսեցի, Մ որոնք
աթոռին՝ ու կենդանիներուն և երէցներուն բոլոր-
տիքն էին. Ժ ու անոնց թիւն էր բիւրք բիւրուց՝ և
12 հազարք հազարաց. Որոնք մեծ ձայնով կ'ըսէին.
՚՚ Ատ մորթուած Գառնուկը արժանի է զօրութիւն՝
ու հարստութիւն՝ և իմաստութիւն՝ ու կարողու-
թիւն՝ և պատիւ ու փառք ու օրհնութիւն առնելու:

Ի Ես. ծգ. 7: Յօհ. ա. 29, 36: ա Պետ. ա. 19: Գլ. ժդ. 8: Հմր 9, 12:
Ը Զաք. գ. 9: դ. 10:
Բ Գլ. դ. 5:
Ժ Գլ. դ. 2:
Ի Գլ. դ. 8, 10:
Լ Գլ. ժդ. 2: ժե. 2:
Ի Սաղ. ճխա. 2: Գլ. ը. 3, 4:
Ժ Սաղ. խ. 3: Գլ. ժդ. 3:
Ի Գլ. դ. 11:
Հ Հմր 6:
Ն Գոր. ի. 28: Հռով. գ. 24, 25: ա Կոր. զ. 20: է. 23: Եփե. ա. 7: Կող. ա. 14: Եբր. թ. 12: ա Պետ. ա. 18, 19: բ Պետ. բ. 1: ա Յօհ. ա. 7:
Ղ Դան. դ. 1: զ. 25: Գլ. է. 9: ժա. 9: ժդ. 6:
Ճ Ել. ժթ. 6: ա Պետ. բ. 5, 9: Գլ. ա. 6: ի. 6: իբ. 5:
Մ Գլ. դ. 4, 6:
Յ Սաղ. կը. 17: Դան. է. 10: Եբր. ժբ. 22:
Ն Գլ. դ. 11:

13 Ու՝ բոլոր արարածները՝ որ երկինքի մէջ՝ ու երկրի վրայ՝ ու երկրի տակը և ծովու մէջ, ու ամէն ինչ որ անոնց մէջը կայ՝ լսեցի որ կ'ըսէին. «Նստողին վրայ նստողին՝ և Գառնուկին՝ օրհնութիւն ու պատիւ և փառք ու զօրութիւն յաւիտեանս
14 յաւիտենից։ Ու չորս կենդանիները կ'ըսէին՝ Ամէն. ու երէցները կ'իյնան՝ ու երկրպագութիւն ըրին։

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Կնիքներուն կարգաւ բացուիլը, ու անոնց հետեւած երեւոյթները։

1 Ու տեսայ՝ երբոր Գառնուկը եօթը կնիքներուն մէկը բացաւ, ու չորս կենդանիներուն մէկը կ'ըսէր որոտումի պէս ձայն մը լսեցի՝ որ կ'ըսէր, Ե-
2 կո՛ւր ու տե՛ս։ Ու տեսայ՝ և ահա ճերմակ ձի մը. ու անոր վրայ հեծնողը աղեղ մը ունէր. և պսակ մը տրուեցաւ անոր. և անիկայ յաղթող էր, ու յաղթելու ելաւ։

3 Ու երբոր երկրորդ կնիքը բացաւ, երկրորդ
4 կենդանիէն լսեցի՝ որ կ'ըսէր, Եկո՛ւր։ Ու ելաւ ուրիշ ձի մը եղաւ շառագոյն, ու անոր վրայ հեծնողին իշխանութիւն տրուեցաւ որ երկրէս խաղաղութիւնը առնէ, որ իրար սպաննեն. ու անոր մէկ մեծ սուր մը տրուեցաւ։

5 Ու երբոր երրորդ կնիքը բացաւ, երրորդ կեն-
դանիէն լսեցի՝ որ կ'ըսէր, Եկո՛ւր ու տե՛ս. ու տեսայ՝ և ահա սեւ ձի մը, ու անոր վրայ հեծնողը
6 իր ձեռքը կշիռ մը ունէր։ Ու չորս կենդանինե-

ը Փիլ. բ. 10։ Հմր 3։
թ ԳԼ. զ. 16։ է. 10։
ժ ա Սն. իթ. 11։ Հռով. թ. 5։ ժզ. 27։ ա Տիմ. զ. 16։ ա Պետ. դ. 11։ ե. 11։ ԳԼ. ա. 6։
ի ԳԼ. ժթ. 4։
լ ԳԼ. դ. 9, 10։
խ ԳԼ. ե. 5, 6, 7։
ծ ԳԼ. դ. 7։
կ Ջաք. զ. 3։ ԳԼ. ժթ. 11։
հ Սաղ. խե. 4, 5։
ձ Ղև. իզ. 22։
ղ ԳԼ. դ. 7։
ճ Ջաք. զ. 11։ ԳԼ. ժդ. 14։
ն ԳԼ. դ. 7։
շ Ջաք. զ. 2։
ո ԳԼ. դ. 7։
չ Ջաք. զ. 2։

րուն մէջէն ձայն մը լսեցի՝ որ կ'ըսէր. Ապիհ մը ցորենը մէկ դահեկանի, ու իրեք կապիճ գարին մէկ դահեկանի. ձէթին ու գինիին վնաս չընես։

7 Ու երբոր չորրորդ կնիքը բացաւ, չորրորդ կենդանիէն ձայն մը լսեցի՝ որ կ'ըսէր, Եկո՛ւր ու
8 տե՛ս։ Ու տեսայ՝ և ահա դեղին ձի մը, ու անոր վրայ հեծնողին անունը Մահ էր, և Դժոխքը անոր ետեւէն կ'երթար. ու անոր իշխանութիւն տրուեցաւ երկրի չորրորդ մասին վրայ, որ սրով ու սովով և մահով՝ ու երկրի գաղաններով սատկեցնէ։

9 Ու երբոր հինգերորդ կնիքը բացաւ, սեղանին տակը տեսայ հանք մարդոց հոգիները, որ սպանուած էին Աստուծոյ խօսքին համար, ու անոր
10 վկայութեանը համար՝ որ իրենք ունէին. Ու մեծ ձայնով աղաղակեցին ու ըսին. Վ՛ սուրբ ու ճշմարիտ Տէր՝ մինչև ե՞րբ չես դատեր, ու մեր արիւնին վրէժը երկրի բնակիչներէն պահանջեր։
11 Ու ճերմակ հանդերձներ տրուեցաւ անոնց, ու ըսուեցաւ անոնց՝ որ քիչ մը ատեն ալ հանգչին, մինչև որ անոնց ծառայակիցները ու անոնց եղբայրները լման ըլլան, որոնք իրենց պէս պիտի սպաննուէին։

12 Ու տեսայ՝ երբոր վեցերորդ կնիքը բացաւ, ու մեծ շարժ մը եղաւ, ու արեւը սեւցաւ մազէղէն քուրձի մը պէս, և լուսինը բոլորովին արիւնի պէս
13 եղաւ. Ու երկինքէ աստղերը գետինը թափեցե-

ժ ԳԼ. թ. 4։
ի ԳԼ. դ. 7։
լ Ջաք. զ. 3։
խ Եզեկ. ժգ. 21։
ծ Ղև. իզ. 22։
կ ԳԼ. բ. 3։ թ. 13։ ժգ. 18։
հ ԳԼ. ի. 4։
ձ ԳԼ. ա. 9։
ղ Ր Տիմ. ա. 8։ ԳԼ. ժբ. 17։ ժթ. 10։
ճ ԳԼ. գ. 7։
ն Տե՛ս Ջաք. ա. 12։
շ ԳԼ. ժա. 18։ ժթ. 2։
ո ԳԼ. գ. 4, 5։ է. 9, 14։
չ Երր. ժա. 40։ ԳԼ. ժդ. 13։
պ ԳԼ. ժզ. 18։
ջ Ցովել. բ. 10, 31։ գ. 15։ Մատ. իդ. 29։ Գոր. բ. 20։
ռ ԳԼ. բ. 10։ թ. 1։

փեցան, ինչպէս որ սաստիկ հովէն շարժուած թը-
14 զենին իր տհաս պտուղները կը թափէ. Ձ Եւ եր-
կինքը գալարուող տոմսի պէս կը քաշուէր. Ռ ու
բոլոր լեռները և կղզիները իրենց տեղերէն շարժե-
15 ցան: Ու երկրի թագաւորները և մեծամեծները
ու հազարապետները և հարուստները և զօրաւոր-
ները ու բոլոր ծառաները ու բոլոր ազատները
Ս այրերուն և լերանց ապառաժներուն մէջ պահուը-
16 տեցան. Ֆ Եւ լեռներուն ու ապառաժներուն կ'ը-
սէին. Վրանի՛ս ինկէք ու մեզ ծածկեցէ՛ք անոր
երեսէն՝ որ աթոռին վրայ կը նստի, ու Գառնու-
17 կին բարկութենէն. Տ Ինչու որ անոր բարկու-
թեանը մեծ օրը եկաւ, Ր ու ո՞վ կրնայ դիմանալ:

ԳԼ. Է

2 Մէկ հրեշտակ մը Աստուծոյ ծառաներուն ճակատները կը
կնքէ: 4 Կնքուածներուն թիւը՝ այսինքն Իսրայէլի ամէն
մէկ ցեղէն որոշեալ թիւ մը, 9 ու բոլոր ուրիշ ազգերէն ան-
համար ժողովուրդներ՝ որոնք աթոռին առջևը կը կենային
ճերմակ հանդերձներ հագած՝ ու ձեռքերնին արմաւենիներ
բռնած: 14 Անոնց հանդերձները Գառնուկին արիւնովը
լուացուած էին:

1 Եւ ասկէ ետև տեսայ չորս հրեշտակներ՝ որոնք երկ-
րի չորս անկիւնը կեցեր էին, Ա ու երկրի չորս
հովերը բռներ էին, Բ որ երկրի վրայ հով չփչէ,
ու ո՛չ ծովու վրայ, ո՛չ ալ մէկ ծառի մը վրայ:
2 Եւ մէկ ուրիշ հրեշտակ մը տեսայ՝ որ արևելքէն
ելաւ, ու Կենդանի Աստուծոյ կնիքը ունէր. և
մեծ ձայնով մը աղաղակեց ան չորս հրեշտակնե-
րուն, որոնց իշխանութիւն տրուած էր երկրին ու
3 ծովուն վնասելու, Ու ըսաւ. Գ Երկրին վնաս մի՛

Ձ Սաղ. ճբ. 26: Ես. լդ. 4: Եբր. ա. 12:
Ա Երեմ. գ. 23: դ. 24: Գլ. ժզ. 20:
Ս Ես. բ. 19:
Վ Ովս. ժ. 8: Ղու. իգ. 30: Գլ. թ. 6:
Տ Ես. ժգ. 6, ԽԱ: Սոփ. ա. 14, ԽԱ: Գլ. ժզ. 14:
Ր Սաղ. հզ. 7:
Ա Դան. է. 2:
Բ Գլ. թ. 4:
Գ Գլ. զ. 6: թ. 4:

ընէք, ո՛չ ծովուն, ո՛չ ալ ծառերուն, մինչև
որ մեր Աստուծոյն ծառաներուն Դ ճակատները
4 Է կնքենք: Ձ Եւ կնքուածներուն համրանքը լսեցի՝
որ էր Է հարիւր քառասունուչորս հազար՝ Իսրայէլի
5 որդւոցը բոլոր ցեղերէն կնքուած. Յուդայի ցեղէն
տասուերկու հազար կնքուած, Ռուբենի ցեղէն
տասուերկու հազար կնքուած, Գադի ցեղէն տաս-
6 ուերկու հազար կնքուած, Ասերի ցեղէն տասուեր-
կու հազար կնքուած, Նեփթաղիմի ցեղէն տաս-
ուերկու հազար կնքուած, Մանասէի ցեղէն տաս-
7 ուերկու հազար կնքուած, Շմաւոնի ցեղէն տաս-
ուերկու հազար կնքուած, Ղևիի ցեղէն տասուեր-
կու հազար կնքուած, Իսաքարի ցեղէն տասուեր-
8 կու հազար կնքուած, Զաբուղոնի ցեղէն տաս-
ուերկու հազար կնքուած, Յովսեփի ցեղէն տաս-
ուերկու հազար կնքուած, Բենիամինի ցեղէն
տասուերկու հազար կնքուած:
9 Ասկէ ետքը տեսայ, Ը և ահա՛ մեծ բազմութիւն՝
որն որ մէկը չէր կրնար համրել, Թ բոլոր ազգերէն՝
ու ցեղերէն՝ և ժողովուրդներէն՝ ու լեզուներէն,
որոնք աթոռին առջևը ու Գառնուկին առջևը կե-
ցեր էին՝ Ժ ճերմակ հանդերձներ հագած, և ձեռ-
10 քերնին արմաւենիներ բռնած. Եւ մեծաձայն կ'ա-
ղաղակէին ըսելով. Ի Փրկութիւնը մեր Աստուծոյ՝
Լ որ աթոռին վրայ կը նստի, ու Գառնուկին:
11 Ի Եւ բոլոր հրեշտակները աթոռին ու երէցներուն
և չորս կենդանիներուն բոլորտիքը կեցեր էին, ու
իրենց երեսներուն վրայ աթոռին առջևը ինկան՝ ու
12 Աստուծոյ երկրպագութիւն ըրին, Ծ Ըսելով.

Տ Գլ. իբ. 4:
Ի Եզեկ. թ. 4: Գլ. ժդ. 1:
Ղ Գլ. թ. 16:
Ի Գլ. ժդ. 1:
Ը Հռով. ժա. 25:
Թ Գլ. ե. 9:
Ժ Գլ. գ. 5, 18: դ. 4: զ. 11: Հմր 14:
Ի Սաղ. գ. 8: Ես. խգ. 11: Երեմ. գ. 23: Ովս. ժգ. 4: Գլ. ժթ. 1:
Լ Գլ. ե. 13:
Ի Գլ. դ. 6:
Ծ Գլ. ե. 13, 14:

Ամէն . օրհնութիւն ու փառք և իմաստութիւն ու
գոհութիւն և պատիւ ու զօրութիւն և կարողու-
թիւն մեր Աստուծոյն՝ յաւիտեանս յաւիտենից .
13 ամէն : Ու երէցներէն մէկը պատասխան տալով՝
ինձի ըսաւ . Այոնք որ՝ ճերմակ հանդերձներ հա-
14 գած են՝ ո՞վ են , և ո՞ւսկից եկան : Ես ալ ըսի
անոր . Տէր իմ՝ դուն գիտես . ու ըսաւ ինձի .
Ս Այոնք են մեծ նեղութենէ եկողները , և որ իրենց
հանդերձները լուացին , ու զանոնք Գառնուկին
15 արիւնովը ճերմկցուցին . Ընոր համար Աստուծոյ
աթոռին առջեւն են , և իրեն կը ծառայեն ցորեկ ու
գիշեր իր տաճարին մէջը . և աթոռին վրայ նստո-
16 ղը իր վրանը պիտի տարածէ անոնց վրայ . Ա Այսու-
հետեւ ո՛չ պիտի անօթենան՝ ու ո՛չ ծարաւին ,
և ո՛չ ալ արեւը՝ կամ մէկ տաքութիւն մը անոնց
17 վրայ պիտի իյնայ . Վասն զի Գառնուկը որ
աթոռին մէջն է , Ա պիտի հովուէ զանոնք , ու
կենդանի ջուրերու աղբիւրները պիտի առաջնորդէ
զանոնք . և Ա Աստուած բոլոր արցունքները պիտի
սրբէ անոնց աչքերէն :

ԳԼ . Ը

1 Եօթներորդ կնիքը բացուած ժամանակը , 2 եօթը հրեշտակ-
ներու եօթը փողեր կը տրուի : 6 Անոնց չորսը իրենց փո-
ղերը կը հնչեցընեն , որուն կը հետեւի մեծ հարուածներ ու
պատուհասներ :

1 ՈՒ երբոր եօթներորդ կնիքը բացաւ , լռու-
թիւն եղաւ երկինքը կէս ժամու չափ :
2 Բ Ես տեսայ այն եօթը հրեշտակները , որ Աս-
տուծոյ առջեւը կը կայնէին . Գ ու անոնց եօթը

ա Հմր 9 ։
բ ԳԼ . զ . 9 ։ ժէ . 6 ։
գ Ես . ա . 18 ։ Երր . թ . 14 ։
ա Ցօհ . ա . 7 ։ ԳԼ . ա . 5 ։
Ցես Զաք . գ . 3 , 4 , 5 ։
դ Ես . գ . 5 , 6 ։ ԳԼ . խա . 3 ։
ե Ես . խթ . 10 ։
զ Սաղ . ճիա . 6 ։ ԳԼ . խա . 4 ։
է Սաղ . իգ . 1 ։ լդ . 8 ։ Ցօհ .
ժ . 4 , 11 , 14 ։
ը Ես . խե . 8 ։ ԳԼ . խա . 4 ։
թ ԳԼ . զ . 1 ։
ժ Մատ . ժը . 10 ։ Ղու . ա .
19 ։
ի Բ Մն . խթ . 25—28 ։

3 փող տրուեցաւ : Ես ուրիշ հրեշտակ մը եկաւ
սեղանին առջեւը կայնեցաւ , ու ոսկեղէն խնկանոց
մը ունէր . և իրեն շատ խունկ տրուեցաւ , Գ որ
բոլոր սրբոց աղօթքներուն հետ ա Թոռին առջեւը
4 եղող Բ ոսկի սեղանին վրայ մատուցանէ : Ը Ես
խունկերուն ծուխը սրբոց աղօթքներուն հետ
5 հրեշտակին ձեռքէն Աստուծոյ առջեւը ելաւ : Ու
հրեշտակը առաւ խնկանոցը՝ ու զանիկայ սեղանին
կրակէն լեցուց , և գետնի երկրին վրայ . Ե ու եղաւ
ձայներ և որոտումներ ու փայլակներ Զ ու երկրա-
6 շարժ : Ես եօթը հրեշտակները որ եօթը փո-
ղերը ունէին՝ պատրաստուեցան որ Է ընեցընեն :
7 Ես առջի հրեշտակը փողը Է ընեցուց , Ը ու եղաւ
կարկուտ ու կրակ արիւնով խառնուած , Թ ու երկ-
րի վրայ ձգուեցաւ , ու երկրին երրորդ մասը այրե-
ցաւ , Է և ծառերուն երրորդ մասը այրեցաւ , ու
ամէն կանանչ խոտ այրեցաւ :
8 Ու երկրորդ հրեշտակը փողը Է ընեցուց , Ը և
որպէս թէ մէկ մեծ լեռ մը կրակով բորբոքած՝ ծո-
վը ձգուեցաւ , Ի ու ծովուն երրորդ մասը Թ արիւն
9 եղաւ . Ես Ի ծովուն մէջի շնչաւոր արարածներուն
երրորդ մասը մեռաւ , ու նաւերուն երրորդ մասը
կորսուեցաւ :
10 Ու երրորդ հրեշտակը փողը Է ընեցուց , Հ ու եր-
կինքէն մէկ մեծ աստղ մը ինկաւ ջամբարի պէս
բորբոքած , Ն և գետերուն ու ջուրի աղբիւրներուն
11 երրորդ մասին վրայ ինկաւ : Ղ Ես ան աստղին
անունը Օշինդր էր . ու ջուրերուն երրորդ մասը

Թ ԳԼ . ե . 8 ։
Ի ԵԼ . Լ . 1 ։ ԳԼ . ղ . 9 ։
ղ Սաղ . ճիա . 2 ։ Ղու . ա . 10 ։
Ի ԳԼ . ժզ . 18 ։
Ը Բ Թագ . իր . 8 ։ գ Թագ .
ժթ . 11 ։ Գոր . դ . 31 ։
Ր Եզեկ . լը . 22 ։
ժ ԳԼ . ժզ . 2 ։

Ի Ես . բ . 13 ։ ԳԼ . թ . 4 ։
Լ Երեմ . ծա . 25 ։ Ամով . է . 4 ։
Խ ԳԼ . ժզ . 3 ։
Ծ Եզեկ . ժդ . 19 ։
Կ ԳԼ . ժզ . 3 ։
Հ Ես . ժդ . 12 ։ ԳԼ . թ . 1 ։
Ն ԳԼ . ժզ . 4 ։
Շ Հռութ . ա . 20 ։

օշինդր եղաւ , և ՃՀ շատ մարդիկ ջուրերէն մեռան .
քանզի դառն եղան ։
12 ՄԵ չորրորդ հրեշտակը փողը ՆՀՀեցուց , ու
արևին երրորդ մասը և լուսնին երրորդ մասը
ու աստղերուն երրորդ մասը զարնուեցաւ , անանկ
որ անոնց երրորդ մասը խաւարի , և օրուան եր-
րորդ մասը լոյս չտայ , նոյնպէս ալ գիշերուանը ։
13 Եւ նայեցայ՝ ՄՈ ու երկինքի մէջ թռչող *արծիւի
մը ՅՍՆ լսեցի , որ մեծ ձայնով կ'ըսէր , ՆԱՎ վայ
վայ երկրի վրայ բնակողներուն՝ ան մնացած փողի
ձայներուն համար , որ իրեք հրեշտակները պիտի
ՆՀՀեցընեն ։

ԳԼ . Թ

1 Հինգերորդ հրեշտակը փողը հնչեցընելով՝ մէկ աստղ մը կ'ի-
նայ երկինքէն , որուն կը տրուի անդունդին բանալին ։ 2 Ա-
նիկայ անդունդը կը բանայ , ուսկից կարիճներու պէս մա-
րախներ կ'ելլեն ։ 12 Մէկ վայը կ'անցնի ։ 13 Վեցերորդ փո-
ղը կը հնչուի ։ 14 Չորս կապուած հրեշտակները կ'արձակուին ։

1 Եւ հինգերորդ հրեշտակը փողը ՆՀՀեցուց , ՌՈ
տեսայ որ երկինքէն աստղ մը ինկաւ երկրի
վրայ , ՏԵ անդունդին գուբին բանալին անոր
2 տրուեցաւ . ՏՈ Ու անդունդին գուբը բացաւ , ու
ան գուբէն ծուխ կ'ելլէր մեծ ՆՀՀի մը ծուխին
պէս . ու խաւարեցաւ արևը ու օդը գուբին ծու-
խէն ։
3 ՏԵ Եւ ծուխէն մարախներ կ'ելլէր երկրի վրայ . ու
անոնց զօրութիւն տրուեցաւ ՏԵ երկրի կարիճներուն
4 ունեցած զօրութեանը պէս . Եւ անոնց ըսուեցաւ
Հոր չ՝ վնասեն ՏԵ երկրի խոտին , ո՛չ ալ կանանչե-
ղէնի մը՝ և ոչ մէկ ծառի մը , հապա միայն ան

ՃՀ Ել . ժե . 23 ։ Երեմ . Թ . 15 ։ իգ . 15 ։
ՄՈ Ես . ժդ . 10 ։ Ամով . ը . 9 ։
ՄՈ Գլ . ժդ . 6 ։ ժԹ . 17 ։
* Ոմանք՝ հրեշտակի
ՆՀ Գլ . Թ . 12 ։ ժա . 14 ։
ՌՈ Ղու . ժ . 18 ։ Գլ . ը . 10 ։
ՏԵ Ղու . ը . 31 ։ Գլ . ժէ . 8 ։ ի . 1 ։ Հմր 2 . 11 ։
ՏՈ Յովել . բ . 2 . 10 ։
ՏՏ Ել . ժ . 4 ։ Դատ . է . 12 ։
ՏՏ Հմր 10 ։
ՀՈ Գլ . զ . 6 ։ է . 3 ։
ՏՏ Գլ . ը . 7 ։

մարդոց , ԸՈՐՈՆՔ իրենց ճակատներուն վրայ Ա-
5 ստուծոյ կնիքը չունին ։ Եւ անոնց հրաման տրուե-
ցաւ , որ չսպաննեն զանոնք , ՌՀ հապա չարչարեն
զանոնք հինք ամիս . ու անոնց տուած չարչարանքը
կարիճի տուած չարչարանքին պէս էր՝ երբոր մար-
6 դը կը զարնէ ։ ԺԵ Եւ ան օրերը մարդիկ մահը պի-
տի փնտռեն՝ ու պիտի չգտնեն . և պիտի ուզեն
7 մեռնիլ , ու մահը անոնցմէ պիտի փախչի ։ ՏԵ Եւ
մարախներուն նմանութիւնը՝ պատերազմի պատ-
րաստուած ձիերու պէս , ԼՈ ու անոնց գլուխներուն
վրայ ոսկեղէն պսակներու պէս , ՏԵ և անոնց երես-
8 ները մարդոց երեսներու պէս էր . Ու անոնք մա-
զեր ունէին կանանց մազերուն պէս , ԺՈ ու անոնց ակ-
9 ռաները առիւծներու ակռաներուն պէս էր ։ Եւ
զրաՆՀեր ունէին՝ երկաթէ զրահներու պէս . ՀՈ ու
անոնց թևերուն ձայնը պատերազմի վազող շատ
10 ձիեր լծուած կառքերու ձայնին պէս էր ։ Եւ կա-
րիճներու նման պոչեր ունէին , ու պոչերնուն վրայ
խայթոց . ՀԵ և իշխանութիւն ունէին հինգ ամիս
11 մարդոց վնասելու ։ ՅԵ Եւ իրենց վրայ թագաւոր
ունէին Հանդունդին հրեշտակը , որուն անունը
Եբրայեցերէն *Աբադոն , և Յոյն լեզուով կ'ըսուի
12 *Ապողղիոն ։ ՃՄէկ վայը անցաւ . ասկէ ետև
ահա՛ երկու վայեր ալ կու գան ։
13 Եւ վեցերորդ հրեշտակը փողը ՆՀՀեցուց . ու
ձայն մը լսեցի Աստուծոյ առջևը եղող ոսկի սեղա-
14 նին չորս եղջիւրներէն , Որ կ'ըսէր վեցերորդ
հրեշտակին՝ որ փողը ունէր . ՄԵ Փրատ մեծ գետին
15 վրայ կապուած չորս հրեշտակները արձակէ՛ ։ Եւ

ԸԳլ . է . 3 ։ Տես Ել . ժբ . 23 ։ Եղեկ . Թ . 4 ։
ՌԳլ . ժա . 7 ։ Հմր 10 ։
ԺՅՈԲ . գ . 21 ։ Ես . բ . 19 ։ Երեմ . ը . 3 ։ Գլ . զ . 16 ։
ՏՅՈՎԵԼ . բ . 4 ։
ԼՆաւ . գ . 17 ։
ՏԴան . է . 8 ։
ԺՅՈՎԵԼ . ա . 6 ։
ՀՅՈՎԵԼ . բ . 5 , 6 , 7 ։
ՀՀմր 5 ։
ՅԵփե . բ . 2 ։
ՂՀմր 1 ։
* ՅՈ՝ կորուսիչ ։
ՃԳլ . ը . 13 ։
ՄԳլ . զ . 12 ։

ան չորս հրեշտակները արձակուեցան , որ պատրաստուած էին ժամի՝ ու օրուան՝ և ամիսի՝ ու տարիի համար , որ մարդոց երրորդ մասը մեռցընեն :
16 Ու ձիաւոր զօրքերուն համրանքը երկու բիւրք
17 բիւրուց էր , և՝ ես լսեցի անոնց համրանքը : Ու տեսիլքին մէջ այսպէս տեսայ ձիերը , ու անոնց վրայ հեծնողները , որ ունէին հրեղէն , ու յակինթեղէն , և ծծմբեղէն զրահներ . և ձիերուն գլուխները առիւծներու գլուխներուն պէս էր . ու անոնց
18 բերնէն կրակ ու ծուխ և ծծումբ կ'ելլէր : Ես երեք հարուածներէն մարդոց երրորդ մասը մեռաւ , այսինքն կրակէն ու ծուխէն ու ծծումբէն՝ որ անոնց
19 բերնէն կ'ելլէր : Քանզի ան ձիերուն զօրութիւնը բերաններնուն մէջն է , ու պոչերնուն մէջը . քանզի անոնց պոչերը օձերու նման էին , ու գլուխներ ունէին որոնցմով կը վնասէին :
20 Ու ուրիշ մարդիկը որ աս հարուածներէն չսպաննուեցան , իրենց ձեռացը գործքերէն չապաշխարեցին , որ երկրպագութիւն չընեն դեւերուն՝ ու ոսկիէ և արծաթէ ու պղնձէ և քարէ ու փայտէ չհնուած կուռքերուն , որոնք ո՛չ կրնան տեսնել , ո՛չ ալ
21 լսել , ու ո՛չ քալել . և չապաշխարեցին իրենց մարդասպանութիւններէն , ո՛չ ալ իրենց կախարդութիւններէն , ո՛չ ալ իրենց պոռնկութենէն , և ո՛չ իրենց գողութիւններէն :

ի Եզեկ . լը . 4 :
ն Սաղ . կը . 17 ; Դան . է . 10 :
ո Գլ . է . 4 :
պ ա Մն . ժբ . 8 ; Ես . է . 28 , 29 :
ռ Ես . թ . 15 :
ս Բ Օր . լ . 29 :
տ Ղև . ժէ . 7 ; Բ Օր . լբ . 17 ; Սաղ . ճզ . 37 ; ա Կոր . ժ . 20 :
ր Սաղ . ճժե . 4 ; ճլե . 15 ; Դան . է . 23 :
ց Գլ . իբ . 15 :

ԳԼՈՒԽ ԺԱ

1 Զօրաւոր հրեշտակ մը կ'երևնայ՝ իր ձեռքը բացուած գրքոյկ մը ունենալով . 6 երդում կ'ընէ յաւիտեան կենդանի եղողին վրայ , թէ ալ ուրիշ ժամանակ պիտի չըլլայ : 9 Յովհաննէսին հրաման կ'ըլլայ որ ան գիրքը առնէ և ուտէ :

1 Ու տեսայ ուրիշ զօրաւոր հրեշտակ մը՝ որ երկինքէն կ'իջնէր , ու ամպ հագած էր , և իր գլուխն վրայ ծիածան կար . և իր երեսը արևի պէս էր , և իր ոտքերը կրակի սիւներու
2 պէս . Ու իր ձեռքը գրքոյկ մը ունէր բացուած . և իր աջ ոտքը ծովուն վրայ դրաւ , և ձախը՝
3 ցամաքին վրայ . Ու մեծ ձայնով աղաղակեց՝ առիւծի մը գոչելուն պէս . ու երբոր աղաղակեց , եօթը որոտումները իրենց ձայներովը խօսեցան :
4 Ու երբոր եօթը որոտումները խօսեցան , պիտի գրէի . ու երկինքէն ձայն մը լսեցի որ կ'ըսէր . Անքո՛ւ ան բաները որ եօթը որոտումները խօսե-
5 ցան , ու զանոնք մի՛ գրեր : Ու ան հրեշտակը որ ծովուն վրայ ու ցամաքին վրայ կայնած տեսայ , և իր
6 աջ ձեռքը երկինքը վերցուց . Ու երդում ըրաւ յաւիտեանս յաւիտենից Կենդանի եղողին վրայ , որ ստեղծեց երկինքը ու ինչ որ անոր մէջն է , ու երկիրը և ինչ որ անոր մէջն է , և ծովը ու ինչ որ անոր մէջն է , Թէ ալ ժամանակ պիտի չըլլայ .
7 Հապա եօթներորդ հրեշտակին ձայնին օրերը՝ երբոր փողը ընէ , Աստուծոյ խորհուրդը պիտի կատարուի , ինչպէս որ իր ծառաներուն մարգարէներուն աւետիս տուաւ :
8 Ու ան ձայնը որ երկինքէն լսեցի , նորէն խօսեցաւ ինծի՝ ու ըսաւ . Գնա՛ առ ան բաց գրքոյկը՝ որ ծովուն ու ցամաքին վրայ կայնող հրեշտակին
9 ձեռքն է : Ես ալ հրեշտակին գացի , ու ըսի անոր . Տո՛ւր ինծի առ գրքոյկը . ու ըսաւ ինծի . Ա՛ռ ասիկայ՝ ու կե՛ր . և քու փորիդ մէջ դառ-

ա Եզեկ . ա . 28 :
բ Մատ . ժէ . 2 ; Գլ . ա . 16 :
գ Գլ . ա . 15 :
դ Մատ . իբ . 18 :
ե Գլ . ը . 5 :
զ Դան . ը . 26 ; ժբ . 4 , 9 :
է Եր . զ . 8 ; Դան . ժբ . 7 :
ը Նէեմ . թ . 6 ; Գլ . դ . 11 ; ժդ . 7 :
թ Դան . ժբ . 7 ; Գլ . ժզ . 17 :
ժ Գլ . ժա . 15 :
ի Հմր 4 :
լ Երեմ . ժե . 16 ; Եզեկ . բ . 8 ; դ . 1 , 2 , 3 :

նուիրեալ պիտի պատճառէ, բայց բերնիդ մէջ
10 մեղրի պէս անուշ պիտի ըլլայ։ Եւ գրքոյկը
հրեշտակին ձեռքէն առի, ու կերայ զանիկայ. ու
իմ բերնիս մէջը մեղրի պէս անուշ էր. և ուտե-
11 լէս ետքը՝ փորիս մէջը դառնութիւն եղաւ։ Ու
ըսաւ ինծի. Պէտք է որ դուն նորէն մարգարէու-
թիւն ընես շատ ժողովուրդներու՝ և ազգերու՝ ու
լեզուներու՝ և թագաւորներու * վրայով։

ԻԱ. ԺԱ

3 Երկու վկաները կը մարգարէանան։ 6 Անոնք իշխանութիւն պիտի ունենան երկինքը գոցելու՝ որ անձրեւ չգայ։ 7 Գազանը պիտի պատերազմի անոնց դէմ, ու սպաննէ զանոնք։ 8 Անոնք չթաղուած պիտի մնան։ 11 ԵՒ իրենք ու կէս օրէն ետև յարութիւն պիտի առնեն։ 14 Երկրորդ վայը կ'անցնի։ 15 Եօթներորդ փողը կը հնչուի։

1 — Ու ինծի մէկ եղէգ մը տրուեցաւ գաւազանի
պէս, և հրեշտակը կայներ էր՝ ու կ'ըսէր.
Բ Ելլիր ու չափէ Աստուծոյ տաճարը ու սեղանը՝ և
2 անոր մէջ երկրպագութիւն ընողները։ Ե Ու դա-
ւիթը՝ որ տաճարին դուրսն է, ձգէ՛ և մի՛ չափեր.
Տ ինչու որ անիկայ հեթանոսներուն տրուած է,
Է ու անոնք սուրբ քաղաքը պիտի կոխկրտտեն Ձ քառ-
3 սունուերկու ամիս։ Ը Ու իմ երկու վկաներուս
պըռո-ՐԻ-Ն պիտի տամ, ըև անոնք քուրձ հագած
հազար երկու հարիւր ու վաթսուն օր Ի մարգա-
4 րէութիւն պիտի ընեն։ Ժ Աստոնք ան երկու ձիթե-
նիները ու երկու ճրագներն են, որ երկրին Տէրո-
5 ջը առջեւը կը կենան։ Ու թէ որ մէկը ուզէ անոնց
վնաս ընել, է անոնց բերաններէն կրակ կ'ելլէ, ու

Է Եղեկ · գ · 3։
Ժ Եղեկ · ը · 10։
* Կ՚ըսէ առջեւ։
— Եղեկ · խ · 3, ըէ։ Ձաք · ը · 1։ ԳԼ · իա · 15։
Բ Թուռ · իգ · 18։
Ե Եղեկ · խ · 17, 20։
Տ Սաղ · հԹ · 1։ Ղուս · իա · 24։
Է Դան · ը · 10։

Ղ ԳԼ · ժգ · 5։
Ը ԳԼ · ի · 4։
Ը ԳԼ · ժը · 6։
Ի ԳԼ · ժԹ · 10։
Ժ Սաղ · ծը · 8։ Երեմ. ժա · 16։ Ձաք · դ · 8, 11, 14։
Ի Դ Թագ · ա · 10, 12։ Երեմ. ա · 10։ և · 14։ Եղեկ · իգ · 3։ Ովս · գ · 5։

իրենց Թշնամիները կ'ուտէ. Ու Թէ որ մէկը ուզէ
անոնց վնաս ընել, պէտք է որ անիկայ այսպէս
6 սպաննուի։ Ի Աստոնք իշխանութիւն ունին երկին-
քը գոցելու՝ որ իրենց մարգարէութեան օրերը անձ-
րեւ չգայ, Ի ու ջուրերուն վրայ իշխանութիւն ունին՝
անոնք արիւն դարձընելու, և ամէն Եղով պատու-
հասներով երկիրը գարնելու՝ քանի անգամ որ ու-
7 զեն։ Ժ Ու երբոր իրենց վկայութիւնը կատարեն,
ան գազանը հանդուգնդէն ելլող Ն գազանը Ո անոնց
հետ պատերազմ պիտի ընէ, և անոնց պիտի յաղ-
8 թէ, ու պիտի սպաննէ անոնք։ Ու անոնց դիւ-
րը՝ Խոշոր պէտի Ճան Ե ան մեծ քաղաքին հրապա-
րակին մէջ, որ հոգեւորապէս կ'ըսուի Սոդոմ ու
Եգիպտոս, Ֆ ուր որ իրենց Տէրն ալ խաչուեցաւ։
9 Ց Ու ժողովուրդներէն՝ ու ցեղերէն՝ և լեզուներէն՝
ու ազգերէն պիտի տեսնեն անոնց դիւրը իրեք ու
կէս օր. Ն ու թող պիտի չտան անոնց դիւրը դե-
10 րեզմաններու մէջ թաղելու։ Շ Ու անոնք որ երկ-
րի վրայ կը բնակին, ուրախ պիտի ըլլան ու խըն-
դան անոնց վրայ. Ո մինչև անգամ իրարու ընծա-
ներ պիտի խրկեն. Ու ինչու որ այս երկու մարգա-
րէները երկրի բնակիչները չարչարեցին։
11 Ղ Ու իրեք ու կէս օրէն ետև՝ Շ Աստուծմէ կեն-
դանութեան հոգի մտաւ անոնց մէջ, ու իրենց
ոտքերուն վրայ կայնեցան. և զանոնք տեսնողնե-
12 րուն վրայ մեծ վախ ինկաւ։ Ու երկինքէն մեծ
ձայն մը * լսեցի, որ կ'ըսէր անոնց. Ա՛յս ելէք՝

Լ Թուռ · ժգ · 29։
Ի Դ Թագ · ժէ · 1։ Ճակ · է · 16, 17։
Ժ Ել · է · 19։
Ի Ղուս · ժգ · 32։
Հ ԳԼ · Թ · 2։
Ն ԳԼ · ժգ · 1, 11։ ժէ · 8։
Շ Դան · է · 21։ Ձաք · ժգ · 2։
Ճ ԳԼ · ժգ · 8։ ժէ · 1, 5։ ժը · 10։

Ֆ Երբ · ժգ · 12։ ԳԼ · ժը · 24։
Ց ԳԼ · ժէ · 15։
Ն Սաղ · հԹ · 2, 3։
Շ ԳԼ · ժը · 12։ ժգ · 8։
Ո Եսթ · Թ · 19, 22։
Ու ԳԼ · ժգ · 10։
Ղ Հմր 9։
Ջ Եղեկ · լէ · 5, 9, 10, 14։
* Ո՛մանք՝ լսեցին։

հոս եկէ։ ՚Եւ անոնք ՚ամպով երկինքը վերացան։
13 Ու անոնց թշնամիները զանոնք տեսան։ ՏԱյն
նոյն ժամուն մեծ երկրաշարժ մը եղաւ, Բու քաղա-
քին տասներորդ մասը կործանեցաւ. և ան երկրա-
շարժէն եօթը հազար մարդիկ մեռան. ու մնա-
ցածները վախով լեցուեցան, Ջու փառք տուին
14 երկնից Աստուծոյն։ ՚Երկրորդ վայը անցաւ.
ահա երրորդ վայը շուտով կու գայ։
15 Ֆ Ու եօթներորդ հրեշտակը փողը փչեցուց. ու
+երկինքի մէջ մեծ ձայներ եղան՝ որ կ'ըսէին. °Աշ-
խարհին թագաւորութիւնը մեր Տէրոջը ու իր
Օծեալինը եղաւ, Ֆև ինքը պիտի թագաւորէ
16 յաւիտեանս յաւիտենից։ ՚Ու քսանուչորս երէց-
ները որ իրենց աթոռներուն վրայ նստած էին Աս-
տուծոյ առջևը, իրենց երեսներուն վրայ ինկան,
17 և Աստուծոյ երկրպագութիւն ըրին՝ ըսելով. ՏԱն-
զի գոհութիւն կը մատուցանենք Ամենակալ Տէր
Աստուած՝ Բոր ես, և որ էիր, որ քու մեծ զօրու-
18 թիւնդ առիր, Ֆու թագաւորեցիր։ ՏԱյն ազ-
գերը բարկացան. ու քու բարկութիւնդ եկաւ,
Ֆև մեռելներուն ժամանակը՝ որ դատուին, ու
վարձք տաս քու ծառաներուդ մարգարէներուն և
սուրբերուն ու քու անունէդ վախցողներուն՝ Ղպըզ-
տիկներուն ու մեծերուն, Ֆև երկրի ապականիչնե-
րը ապականես։
19 ԸՈւ երկինքի մէջ Աստուծոյ տաճարը բացուե-

= Ե՝ · ժդ · 13 ։ Գև · ժբ · 5 ։
= Ե՝ · կ · 8 ։ Գոր · ա · 9 ։
Վ դ Թագ · բ · 1, 5, 7 ։
Տ Գև · գ · 12 ։
Ր Գև · ժգ · 19 ։
Ց Ցե՝ · է · 19 ։ Գև · ժդ · 7 ։ ժե · 4 ։
= Գև · ը · 13 ։ Թ · 12 ։ ժե · 1 ։
Ֆ Գև · ժ · 7 ։
+ Ե՝ · իէ · 13 ։ Գև · ժգ · 17 ։ ժթ · 6 ։
° Գև · ժբ · 10 ։
Ֆ Գան · բ · 44 ։ է · 14, 18, 27 ։
= Գև · դ · 4 ։ ե · 8 ։ ժթ · 4 ։
Բ Գև · ա · 4, 8 ։ դ · 8 ։ ժգ · 5 ։
Ֆ Գև · ժթ · 6 ։
Տ Հմր 2, 9 ։
Ի Գան · է · 9, 10 ։ Գև · գ · 10 ։
Ղ Գև · ժթ · 5 ։
Ի Գև · ժդ · 10 ։ ժբ · 6 ։
Ը Գև · ժե · 5, 8 ։

ցաւ, և *անոր ուխտին տապանակը իր տաճարին
մէջը երեւցաւ. Բու եղան փայլակներ ու ձայներ,
և որոտումներ, ու երկրաշարժ, Ֆև խոշոր կար-
կուտ։

ԳԼ · ԺԱ

1 Մէկ կնիկ մը արեւը իր վրան հագած՝ ցաւ կը քաշէ։ 4 Մեծ
հրեղէն վիշապ մը անոր առջևը կը սպասէ, որ կլլէ անոր
ծնանելու որդին. 6 բայց կիկը երբոր կը ծնանի, անապատը
կը փախչի։ 7 Միքայէլ ու իր հրեշտակները վիշապին հետ
կը պատերազմին, ու անոր կը յաղթեն։ 13 Վիշապը երկրի
վրայ իյնալէն ետքը կինը կը հալածէ։

1 Ու երկինքի մէջ մեծ նշան մը երեւցաւ. մէկ կնիկ
մը արեւը իր վրան առած, ու լուսինը իր ոտ-
քերուն տակը. և իր գլխուն վրայ տասներկու
2 աստղէ պսակ մը. Ան յղի էր, ՚ու երկանց մէջ
ըլլալով, և ծնանելու համար շատ նեղութիւն
քաշելով կը պոռար։
3 Ու երկինքի մէջ ուրիշ նշան մը երեւցաւ, Ֆև
ահա մէկ մեծ շառագոյն վիշապ մը, Տոր եօթը
գլուխ ու տասը եղջիւր ունէր, Ֆև իր գլուխներուն
4 վրայ եօթը թագ։ ՏԱն անոր պոչը Ջերկինքի
աստղերուն երրորդ մասը կը քաշէր, Ֆու անոնք
երկրի վրայ ձգեց. ԸԱև վիշապը կեցեր էր ան կնկա-
նը առջևը՝ որ ծնանելու վրայ էր. Բոր երբոր ծը-
5 նանի, անոր զաւակը կլլէ։ Ու ինքը արու զա-
ւակ մը ծնաւ, Ֆոր երկաթէ գաւազանով պիտի
հովուէր բոլոր ազգերը. և անոր զաւակը յափըշ-
տակուեցաւ Աստուծոյ քովը, ու անոր աթոռին
6 քովը։ ՏԱն կնիկը անապատը փախաւ, ուր որ

* Ո՛նն՝ Տէրոջը
Բ Գև · բ · 5 ։ ժգ · 18 ։
Ֆ Գև · ժգ · 21 ։
= Ե՝ · կգ · 7 ։ Գաղ · դ · 19 ։
Բ Գև · ժէ · 3 ։
Ֆ Գև · ժէ · 9, 10 ։
Տ Գև · ժգ · 1 ։
Ի Գև · թ · 10, 19 ։
Ղ Գև · ժէ · 18 ։
Ի Գան · բ · 10 ։
Ը Հմր 2 ։
Ր Եզ · ա · 16 ։
Ֆ Սաղ · բ · 9 ։ Գև · բ · 27 ։ ժթ · 15 ։
Ի Հմր 4 ։

անոր տեղ պատրաստուած էր Աստուծմէ, Լոր հոն
կերակրուի հազար երկու հարիւր ու վաթսուն օր ։
7 Ու երկինքի մէջ պատերազմ եղաւ. Ի Միքայէլ
ու իր հրեշտակները Ծ վիշապին հետ պատերազմե-
ցան. վիշապն ալ իր հրեշտակներովը պատերազ-
8 մեցաւ. Ու չկրցան դէմ կենալ. ու երկինքի մէջ՝
9 ալ տեղ չգտնուեցաւ անոնց ։ Կ Եւ վար ձգուե-
ցաւ մեծ վիշապը՝ հան առջի օձը որ Բանսարկու
ու Սատանայ կ'ըսուի, Ծ որ բոլոր աշխարհ մոլոր-
ցուց. Ղ ու իր հրեշտակները իրեն հետ վար ձգուե-
10 ցան երկրի վրայ ։ Եւ մեծ ձայն մը լսեցի երկինքի
մէջ՝ որ կ'ըսէր. Ճ Հիմա եղաւ մեր Աստուծոյ փրը-
կութիւնը ու զօրութիւնը և թագաւորութիւնը,
ու անոր Օծեալին իշխանութիւնը. ինչու որ մեր
եղբայրներուն դէմ չար խօսողը վար ձգուեցաւ, Մ որ
անոնց դէմ չարախօսութիւն կ'ընէր մեր Աստու-
11 ծոյն առջևը ցորեկ ու գիշեր ։ Յ Եւ անոնք անոր
յաղթեցին Գառնուկին արիւնովը, ու իրենց վը-
կայութեանը խօսքովը. Ն և իրենց կեանքը չսիրե-
12 ցին մինչև 'ի մահ ։ Հ Ասոր համար ուրախացէք
ո՛վ երկինք ու անոր մէջը բնակողներ. Ո վայ երկրին
ու ծովուն որ Բանսարկուն ձեզի իջաւ, որ շատ
բարկութիւն ունի՝ գիտնալով որ Հ քիչ ժամանակ
պիտի կենայ ։
13 Ու երբոր վիշապը տեսաւ որ ինքը երկրի վրայ
ձգուեցաւ, Պ արու զաւակ ծնանող կնկանը ետևէն
14 ինկաւ ։ Ջ Եւ ան կնկանը մեծ արծիւի երկու

Լ Գլ. ժա. 3։
Ի Դան. ժ. 13, 21։ ժբ. 1։
Ծ Հմր 3։ Գլ. ի. 2։
Ի Ղու. ժ. 18։ Յօհ. ժբ. 31։
Հ Ծն. դ. 1, 4։ Գլ. ի. 2։
Յ Գլ. ի. 3։
Ղ Գլ. թ. 1։
Ճ Գլ. ժա. 15։ ժթ. 1։
Մ Յոբ. ա. 9։ բ. 5։ Զաք. գ. 1։
Յ Հռով. ը. 33, 34, 37։ ժզ. 20։
Ն Ղու. ժդ. 26։
Հ Սաղ. ղզ. 11։ Ես. խթ. 13։ Գլ. ժը. 20։
Ո Գլ. ը. 13։ ժա. 10։
Հ Գլ. ժ. 6։
Պ Հմր 5։
Ջ Ել. ժթ. 4։

թևեր տրուեցաւ, Ռ որ անապատ իր տեղը Ս թռչի,
Վ ուր որ պիտի կերակրուէր ժամանակ ու ժամա-
15 նակներ ու կէս ժամանակ՝ օձին երեսէն ։ Տ Եւ
օձը իր բերնէն գետի պէս ջուր վազցուց կնկանը
16 ետևէն, որ զանիկայ հեղեղով ընկղմէ ։ Ու եր-
կիրը օգնեց կնկանը, ու երկիրը իր բերանը բա-
ցաւ, և կլլեց ան գետը, որ վիշապը իր բերնէն
17 վազցուց ։ Ու վիշապը բարկացաւ կնկանը դէմ,
Ր և գնաց պատերազմելու անոր ուրիշ զաւակներուն
հետ, Ց որոնք Աստուծոյ պատուիրանքները կը
պահէին, Ա ու Յիսուսի վկայութիւնը ունէին ։
18 Եւ * կայնեցայ ծովուն աւազին վրայ.

ԳԼ. ԺԳ

1 Եօթը գլխով ու տասը եղջիւրով գազան մը ծովէն դուրս
կ'ելլէ, ու վիշապը իր զօրութիւնը անոր կու տայ ։ 11 Ուրիշ
գազան մը երկրէն կ'ելլէ, 14 առջի գազանին պատկերը շինել
կու տայ, 15 ու կը ստիպէ մարդիկը որ անոր երկրպագու-
թիւն ընեն, 16 ու անոր դրոշմը ընդունին ։

1 Ա Ու տեսայ որ ծովէն գազան մը կ'ելլէր, Բ և
ունէր եօթը գլուխ ու տասը եղջիւր. և
անոր եղջիւրներուն վրայ տասը թագ, ու անոր
գլուխներուն վրայ հայհոյութեան անուններ կար ։
2 Գ Եւ ան գազանը որ տեսայ՝ ընձու նման էր, Դ ու
իր ոտքերը արջու պէս, Ե և իր բերանը առիւծի
բերնի պէս. Զ ու վիշապը անոր տուաւ իր զօրու-
թիւնը Ե և իր աթոռը Ը ու մեծ իշխանութիւն ։
3 Թ Եւ անոր գլուխներուն մէկը մահու չափ վիրաւո-

Ա Գլ. ժէ. 3։
Ո Հմր 6։
Վ Դան. է. 25։ ժբ. 7։
Տ Ես. ծթ. 19։
Ր Ծն. դ. 15։ Գլ. ժա. 7։ ժգ. 7։
Ց Գլ. ժգ. 12։
Ա ա Կոր. բ. 1։ ա Յօհ. ե. 10։ Գլ. ա. 2, 9։ զ. 9։ ի. 4։
* Ոմանք՝ կայնեցաւ
Ա Դան. է. 2, 7։
Բ Գլ. ժբ. 3։ ժէ. 3, 9, 12։
Գ Դան. է. 6։
Դ Դան. է. 5։
Ե Դան. է. 4։
Զ Գլ. ժբ. 9։
Է Գլ. ժզ. 10։
Ը Գլ. ժբ. 4։
Թ Հմր 12, 14։

բուածի պէս էր . ու անոր մահուան վէրքը առող-
ջացաւ . ԺԱ բոլոր երկիրը գազանին ետևէն զար-
4 մացաւ : Եւ երկրպագութիւն ըրին վիշապին՝ որ
գազանին իշխանութիւն տուաւ , ու երկրպագու-
թիւն ըրին գազանին՝ ըսելով . ԻՈ՞Վ է ատ գա-
զանին նման . և ո՞վ կրնայ ատոր հետ պատերազմ
5 ընել : ԼԵւ անոր մեծ բաներ ու հայհոյութիւն-
ներ խօսող բերան տրուեցաւ . ԽԱ քառսունուեր-
կու ամիս անոր իշխանութիւն տրուեցաւ իր կամքը
6 ընելու : Ու իր բերանը հայհոյութեամբ Աստու-
ծոյ դէմ բացաւ , անոր անունը ԺՈ ու անոր խորանը
7 ու երկինքը բնակողները հայհոյելու : Եւ անոր
իշխանութիւն տրուեցաւ սուրբերուն հետ կ պատե-
րազմ ընելու , ու անոնց յաղթելու . ԿԱ անոր
իշխանութիւն տրուեցաւ բոլոր ցեղերու՝ և ժողո-
8 վուրդներու՝ ու լեզուներու՝ և ազգերու վրայ . Եւ
անոր երկրպագութիւն պիտի ընեն երկրի վրայ
բոլոր բնակողները , ԿՈ որոնց անունները Հաշխար-
հիս սկիզբէն 'ի վեր՝ մորթուած Գառնուկին կենաց
9 գրքին մէջը գրուած չեն : ՃՈՎ որ ականջ ունի՝
10 թող լսէ : ՄՈՎ որ գերութեան քշէ , ինքը
գերի պիտի տարուի . ՅՈՎ որ սրով սպաննէ ,
պէտք է որ ինքը սրով սպաննուի . ՆՀոս է սուր-
բերուն համբերութիւնը ու հաւատքը :
11 Եւ մէկ ուրիշ գազան մը տեսայ՝ Հ որ երկրէն
կ'ելլէր , ու գառնուկի նման երկու եղջիւր ունէր ,
12 ու կը խօսէր վիշապին պէս : Եւ առջի գազանին

ԺԱ Գլ. ժէ. 8 :
ԻԱ Գլ. ժը. 18 :
ԼԱ Դան. է. 8, 11, 25 : ժա. 36 :
ԽԱ Գլ. ժա. 2 : ժբ. 6 :
ԺԱ Յօհ. ա. 14 : Կող. բ. 9 :
ԿԱ Դան. է. 21 : Գլ. ժա. 7 : ժբ. 17 :
ԿԱ Գլ. ժա. 18 : ժէ. 15 :
ԿԲ Ել. լբ. 32 : Դան. ժբ. 1 : Փիլ. դ. 3 : Գլ. դ. 5 : ի. 12, 15 : իա. 27 :
ՂԱ Գլ. ժէ. 8 :
ՃԱ Գլ. բ. 7 :
ՄԱ Ես. լգ. 1 :
ՅԱ Ծն. թ. 6 : Մատ. իզ. 52 :
ՆԱ Գլ. ժդ. 12 :
ՀԱ Գլ. ժա. 7 :

բոլոր իշխանութիւնը կը վարէր անոր առջևը , ու
երկիրը և բոլոր անոր բնակիչները կը ստիպէր որ
երկրպագութիւն ընեն առջի գազանին՝ ՊՈ որուն մա-
13 հուան վէրքը առողջացաւ : ՀԵւ մեծ նշաններ
կ'ընէր , ՂՈ ու մինչև անգամ երկինքէն կրակ կ'իջե-
14 ցընէր երկրի վրայ մարդոց առջևը : ՃՈ ու երկրի
վրայ բնակողները կը մոլորցընէր ՐԱՆ նշաններով ,
որ իր ձեռքը տրուած էր գազանին առջևը ընելու .
ու երկրի բնակիչներուն կ'ըսէր՝ որ պատկեր շինեն
ան գազանին , որ սրով վիրաւորուած էր՝ ՊՈ ու
15 առողջացաւ : Եւ իշխանութիւն տրուեցաւ անոր ,
որ գազանին պատկերին հոգի տայ , որ գազանին
պատկերը խօսի . ՄԱ ո՛վ որ գազանին պատկերին
երկրպագութիւն չընէ , զանիկայ սպաննել տայ :
16 Եւ կը ստիպէր ամէնը՝ այսինքն պզտիկները ու մե-
ծերը՝ և հարուստները ու աղքատները՝ և ազատ-
ները ու ծառաները , ՅՈ որ իրենց աջ ձեռքին վրայ
17 կամ իրենց ճակատին վրայ դրոշմ ընդունին . Եւ
որ մէկը չկրնայ գնել կամ ծախել , բայց միայն
ան՝ որ ունի դրոշմը ՐԱ կամ գազանին անունը ,
18 ՑԱ կամ անոր անուանը թիւը : ՆՀոս է իմաս-
տութիւնը . ո՛վ որ միտք ունի , ՎԱ թող հաշուէ
գազանին թիւը . քանզի ՔԱ մարդու մը թիւ է , ու
անոր թիւը վեց հարիւր վաթսունուվեց է :

ՊՈ Հմր 3 :
ՀԱ Բ Օր. ժգ. 1, 2, 3 : Մատ. իդ. 24 : Բ Թես. բ. 9 : Գլ. ժզ. 14 :
ՂԱ Գ Թագ. ժը. 38 : Դ Թագ. ա. 10, 12 :
ՃԱ Գլ. ժբ. 9 : ժթ. 20 :
ՄԱ Բ Թես. բ. 9, 10 :
ՊՈ Դ Թագ. ի. 7 :
ՀԱ Գլ. ժզ. 2 : ժթ. 20 : ի. 4 :
ՂԱ Գլ. ժգ. 9 : ժթ. 20 : ի. 4 :
ՐԱ Գլ. ժդ. 11 :
ՑԱ Գլ. ժե. 2 :
ՆԱ Գլ. ժէ. 9 :
ՎԱ Գլ. ժե. 2 :
ՔԱ Գլ. իա. 17 :

ԳԼ. ԺԳ

1 Գառնուկը իր հետևողներովը Սիօն լեռանը վրայ կը կենայ : 6 Հրեշտակ մը աւետարանը կը քարոզէ : 8 Բաբիլոնի անկումը : 15 Ասա աշխարհիս հունձքը , 18 այգեկութը : 20 Աստուծոյ բարկութեանը հնձանը :

1 Եւ ասաց՝ — և ահա Պառնուկը կայներ էր Սիոն
լեռանը վրայ • Բ ու անոր հետը հարիւր քառա-
սունուչորս հազարը , Ֆ որոնք ունէին անոր անունը
և անոր Հօրը անունը իրենց ձեռքերուն վրայ
2 գրուած : Ա ու երկինքէն ձայն մը լսեցի՝ Ր շատ
ջուրերու ձայնի պէս , ու մեծ որոտումի ձայնի մը
պէս , Է ու լսած ձայնս քնարահարներուն իրենց
3 քնարները զարնելուն ձայնին կը նմանէր : Ե Եւ
նոր երգ կ'երգէին աթոռին առջեւը՝ ու չորս կենդա-
նիներուն ու երէցներուն առջեւը • և ոեկը չէր
կրնար այն երգը սորվիլ , Է բայց՝ ի այն հարիւր
քառասունուչորս հազարէն , որոնք երկրէն փրկուած
4 էին : Այոնք անոնք են՝ որ կնիկներու հետ չպաս-
նականցան , Ըբանպի կոյս են • Այոնք Պառնուկին
հետեւին կ'երթան՝ ուր որ ան երթայ • Է սոնք մարդ-
կոց մէջէն փրկուեցան Է Այառաջք ու Պառնուկին
5 երախայրի ԸԼԼԸ— • Ե Եւ անոնց բերանը սուտ
չգտնուեցաւ , Է ինչու որ անբիծ են :
6 Եւ ուրիշ հրեշտակ մը տեսայ՝ Ֆ որ կը թռչէր
երկինքին մէջ • Ե և ունէր յաւիտենական աւետիսը՝
քարոզելու Հ բոլոր ազգերուն ու ցեղերուն և լեզու-
ներուն ու ժողովուրդներուն՝ որ երկրի վրայ կը
7 բնակին • Եւ մեծ ձայնով կ'ըսէր • Յ Այառաջք
վախցէք՝ ու փառք տուէք անոր • ինչու որ անոր
դատաստանին ժամը եկաւ • Ղու երկրպագու-

— Գլ • ե • 5 :
Բ Գլ • է • 4 :
Ֆ Գլ • է • 3 : ԺԳ • 16 :
Ր Գլ • ա • 15 : ԺԹ • 6 :
Է Գլ • է • 8 :
Ե Գլ • է • 9 : ԺԷ • 3 :
Է Հմր 1 :
Ը Բ Կոր • ժա • 2 :
Ի Գլ • գ • 4 : է • 15 , 17 : ԺԷ • 14 :
Լ Գլ • է • 9 :
Խ Ճակ • ա • 18 :
Ծ Սապ • ւբ • 2 : Սոփ • գ • 18 :
Կ Եփս • է • 27 : Ճառ • 24 :
Հ Գլ • Ը • 13 :
Ձ Եփս • գ • 8–11 : Ցիս • ա • 2 :
Ղ Գլ • ԺԳ • 7 :
Յ Գլ • ժա • 18 : ԺԷ • 4 :
Ն Ղևեմ • Թ • 6 : Սապ • ւգ • 6 : Ճիգ • 8 : Ճիգ • 5 , 6 : Կոր • ԺԳ • 14 : ԺԿ • 24 :

Թիւն երէց անոր՝ որ առեղծէց երկինքը ու երկի-
րը՝ և ծովը ու ջուրերուն աղբիւրները :
8 Եւ անոր հետեւեցաւ ուրիշ հրեշտակ մը եկաւ՝ ու ը-
սաւ • Ի Ինկաւ՝ ինկաւ Յ մեծ Բաբիլոնը , ինչու որ
բոլոր ազգերը արբեցուց իր կատաղի պոռնկու-
9 թեանը գինիէն : Եւ անոնց հետեւեցաւ երրորդ հրեշ-
տակ մըն ալ եկաւ , ու մեծ ձայնով մը ըսաւ •
Յ Ով որ գազանին ու անոր պատկերին երկրպա-
գութիւն կ'ընէ , և դրոշմը իր ձեռքին վրայ՝ կամ
10 իր ճակտին վրայ կ'ընդունի , Ն Ինքիսկ Աստուծոյ
սրտմտութեանը գինիէն պիտի խմէ՝ Շ որ անխառն
լեցուած է՝ անոր բարկութեանը գաւաթին մէջ •
Շ և կրակով ու ծծումբով Ո պիտի տանջուի սուրբ
հրեշտակներուն առջեւը ու Պառնուկին առջեւը :
11 Շ Եւ անոնց տանջանքին ծուխը կ'ելլէ յաւիտեան
յաւիտենից • և գոռկ ու գիշեր հանգստութիւն
չունին անոնք՝ որ գազանին ու անոր պատկերին եր-
կրպագութիւն կ'ընեն , և անոր անուանը դրոշմը
12 կ'ընդունին : — Հոս է սուրբերուն համբերութիւ-
նը , — որոնք Աստուծոյ պատուիրանքները ու Յի-
13 սուսի հաւատքը կը պահեն : Ա Երկինքէն ձայն
մը լսեցի՝ որ կ'ըսէր • Գրէ , Վ Այսուհետեւ երա-
նելի են այն մեռելները՝ — որոնք Տէրոջմով կը ննջեն ,
այո՝ կ'ըսէ Հոգին , Ը որ իրենց աշխատութենէն
հանգչին • ու իրենց գործքերը իրենց հետեւին կ'եր-
թան :

Ֆ Նա • իա • 9 : Երեմ • ծա • 8 : Գլ • ԺԸ • 2 :
Ր Երեմ • ծա • 7 : Գլ • ԺԱ • 8 : ԺԳ • 19 : ԺԷ • 2 , 5 : ԺԸ • 3 , 10 , 18 , 21 : ԺԹ • 2 :
Յ Գլ • ԺԳ • 14 , 15 , 16 :
Ն Սապ • հե • 8 : Նա • ծա • 17 : Երեմ • իե • 15 :
Շ Գլ • ԺԸ • 6 :
Ո Գլ • ԺԳ • 10 :
Չ Գլ • ԺԹ • 20 :
Պ Գլ • ի • 10 :
Ջ Նա • լԳ • 10 : Գլ • ԺԹ • 3 :
Ռ Գլ • ԺԳ • 10 :
Ս Գլ • ԺԸ • 17 :
Վ Ծող • գ • 1 , 2 : Գլ • ի • 6 :
Տ ա Կոր • ԺԷ • 18 : ա Թես • գ • 15 :
Ր Բ Թես • ա • 7 : Երբ • գ • 9 , 10 : Գլ • գ • 11 :

14 Էր ակոյ՝ և ահա ձիթենի մի ՝ ու ան
ամպին վրայ Ղեկը նասիր էր Արա-ց մեղրց նման ։
= և իր գլուխը ակիկ պսակ մի՝ ու իր ձեռքը սուր
մեծագոյ մի ունէր ։
15 ֆ Էր ասանկին ուրիշ հրեշտակ մի կ՚ելլէր ՝ որ
ամպին վրայ նստողին մեծ ձայնով կ՚ազազակէր ա-
լ՚ըսէր ։ ֆ Հրկրընցո՛ր քու սուր մեծագոյդ ու ՀՀՀ ։ Ին-
չու որ Հհհրու ժամանակը հկաւ ՝ ֆ Ինչու որ երկրի
16 հունդերը հասունցած է ։ Էր ան որ ամպին վրայ կը
նստէր ՝ իր մեծագոյը երկրին վրայ երկրընցուց ՝ ու
երկիրը Հնձուեցաւ ։
17 Ու երկինքին մէջի տաճարէն ուրիշ հրեշտակ մի ե-
18 լաւ ՝ և ասիկա ալ սուր մեծագոյ մի ունէր ։ Ու սե-
գանէն ուրիշ հրեշտակ մի եկաւ ՝ ֆ որ կրակի վրայ
իշխանութիւն ունէր ՝ ու մեծ ձայնով կանչեց անոր՝
որ սուր մեծագոյը ունէր ՝ ու բաւ ։ = Հրկրընցո՛ր
քու սուր մեծագոյդ ՝ ու երկրի ոդկոյդները
կիմէ ։ Ինչու որ անոր խաղողները հասունցած են ։
19 Էր ան հրեշտակը իր մեծագոյը երկրին վրայ երկրն-
ցուց ՝ ու երկրին ոդկոյները կիմէց ՝ Ք ու
Հասուցոյ բարկութեանը մեծ Հնձանին մէջ ձգեց ։
20 ֆ Էր Հնձանը Ք քաղաքին դուրսը կոխուեցաւ ՝ ու
Հնձանէն արիւն կ՚ելլէր ՝ Ք որ մինչև ձիերուն սան-
ձերը ՝ ոտ հազար վեց հարիւր ասպարէզ կը հաս-
նէր ։

ր Երկն ։ ա ։ 26 ։ Դան ։ է ։ 18 ։ Պէ ։ ա ։ 18 ։
= Պէ ։ գ ։ 9 ։
ֆ Պէ ։ ժգ ։ 17 ։
ֆ Ամիկ ։ գ ։ 18 ։ Ասա ։ ժգ ։ 39 ։
ֆ Երեմ ։ ձա ։ 33 ։ Պէ ։ ժգ ։ 12 ։
ֆ Պէ ։ ժգ ։ 9 ։
= Ամիկ ։ գ ։ 18 ։
Ք Պէ ։ ժք ։ 15 ։
ֆ Ես ։ խգ ։ 8 ։ Ոգբ ։ ա ։ 15 ։
Ֆ Պէ ։ ժա ։ 8 ։ Երբ ։ ժգ ։ 12 ։
Ք Պէ ։ ժք ։ 14 ։

ԳԼՈՒԽ ԺԶ

1 Էրիր փիալին հարուածները աշխարհ հոխք հրեշտակները ։
2 Գազանին յայտնութեան երգը ։ 7 Հասուցոյ բարկու-
թեամբը լեցուն հոխք սկաւառակները ։

1 Էր = ուրիշ մեծ ու զարմանալի նշան մի ահագոյ
երկինքի մէջ ՝ Ք հոխք հրեշտակներ՝ որոնք հո-
խք վիրջին հարուածները ունէին ՝ ֆ որովհետև
անոնցմով կը կատարուէր Հասուցոյ բարկութիւ-
2 նը ։ Ք Ու ահագոյ որպէս խիճ ապակիգոյն ծով մը
Ք կրակով խառնուած ՝ և անոնք որ յաղթէցին
գազանին՝ ու Հանոր պատկերին՝ և անոր անուանը
թիւին ՝ ապակիգոյն ծովուն վրայ կայներ էին ՝ Ք ու
3 Հասուցոյ քնարները ունէին ։ Էր Հասուցոյ ծա-
ռային Մովսէսին երգը կ՚երգէին ՝ ու Գառնուկին
երգը՝ բսելով ՝ Մեծ ու զարմանալի են Ք քու
գործերդ՝ Տէր Հաստուած Ամենակալ ՝ արդար
ու ճշմարիտ են Ք քու ճանապարհդ՝ Թագաւոր
4 ազգաց ։ Ք Ո՞վ չի պիտի չվախնայ քեզմէ ՝ ու
քու անունդ չփառաւորէ ։ Ինչու որ գո՜հ միայն
սուրբ Ես ։ Հրանգի բոլոր ազգերը պիտի գան՝ ու
քու առջեդ երկրպագութիւն պիտի բնեն ՝ Ինչու
որ քու արդար դատաստաններդ յայտնուեցան ։
5 Էր ահկ հան ահագոյ՝ Ես ու բացուեցաւ վկայու-
6 թեան խորանին տաճարը ՝ որ երկինքն էր ։ Ք Ու
հոխք հարուածները ունեցող հոխք հրեշտակները
Ելան դուրս ու պայծառ կտաւ Հագած՝ և իրենց կուրծ-
քերուն վրայնին ոսկեկէն գօտի կապած՝ տաճարէն
7 Էլան ։ Ֆ Էր չորս կենդանիներէն մէկը հոխք հրեշ-
տակներուն հոխք՝ ոսկեկէն սկաւառակներ տուաւ
յաւիտեանս յաւիտենից Ի կենդանի Հգող Հասուցոյ

= Պէ ։ ժբ ։ 1 ։ 8 ։
Ք Պէ ։ ժգ ։ 1 ։ խա ։ 9 ։
ֆ Պէ ։ ժգ ։ 10 ։
Ֆ Պէ ։ գ ։ 6 ։ խա ։ 18 ։
Ք Ասա ։ գ ։ 11 ։
Ղ Պէ ։ ժգ ։ 15 ։ 16 ։ 17 ։
Ք Պէ ։ է ։ 8 ։ ժգ ։ 2 ։
Ե Եր ։ ժէ ։ 1 ։ բ Օբ ։ լա ։ 30 ։ Պէ ։ ժգ ։ 8 ։
Ք բ Օբ ։ լբ ։ 4 ։ Ասգ ։ ճժա ։ 2 ։ ճՀ ։ 14 ։
Ֆ Ասգ ։ ճԲ ։ 17 ։ Ոմ ։ ժգ ։ 9 ։ Ժ ։ 7 ։
Ք Եր ։ կգ ։ 22 ։
Ք Պէ ։ ժա ։ 19 ։ ՀՀա Թու ։ ա ։ 50 ։
Ֆ ՀՀՀ 1 ։
Ի Եր ։ իբ ։ 6 ։ 8 ։ Երգկ ։ խգ ։ 17 ։ 18 ։ Պէ ։ ա ։ 13 ։
Ֆ Պէ ։ գ ։ 6 ։
Ն ա Թես ։ ա ։ 9 ։ Պէ ։ գ ։ 9 ։ ժ ։ 6 ։

8 բարկութիւնովը լեցուն : Ե՚ւ տաճարը ծԱստուծոյ փառքէն ու անոր զօրութենէն ծուխով լեցուեցաւ . ու մէկը չէր կրնար տաճարը մտնել , մինչեւ որ կատարուին եօթը հրեշտակներուն եօթը հարուածները :

ԳԼ . ԺԱ

2 Հրեշտակները երկրի վրայ կը թափեն իրենց եօթը սկաւառակները որ բարկութեամբ լեցուն էին . ու զանազան հարուածներ կը հնեւին : 15 Քրիստոս գողի պէս կու գայ . եւ բանի՛ անոնց որ արթուն կը մնան :

1 Ե՚ւ տաճարէն մեծ ձայն մը լսեցի՛ որ ըեօթը հրեշտակներուն կ՚ըսէր . Գացէ՛ք Ե՚ստուծոյ բարկութեանը եօթը սկաւառակները երկրի վրայ թափեցէ՛ք :

2 Ե՚ւ առջի հրեշտակը գնաց , ե՚ու իր սկաւառակը երկրի վրայ թափեց . ը՚ու չարաչար պալարներ եղաւ ան մարդոցը վրայ , Ի որոնք գազանին դրոշմը ունէին՝ Ե՚ու անոր պատկերին երկրպագութիւն կ՚ընէին :

3 Ի՚ւ երկրորդ հրեշտակը իր սկաւառակը Ե ծովուն վրայ թափեց , Ը՚ու ը՚ոբիը մեռած Մարդո՚ց արիւն դարձան , Ի՚ւ ծովուն մէջի բոլոր կենդանիները մեռան :

4 Ի՚ւ երրորդ հրեշտակը իր սկաւառակը Ժ գետերուն և Ջուրերու աղբիւրներուն վրայ թափեց , Է՚ու 5 անոնք արիւն դարձան : Ե՚ւ Ջուրերուն հրեշտակին լսեցի՛ որ կ՚ըսէր . Ի՚րաւ ես դուն , Ի՚որ ես՝ և որ էիր , և սուրբ ես , որ ասանկ դատաստաններ

Ձ ԵԼ . ի . 34 ։ գ Թես . բ . 10 ։ բ Մն . ե . 14 ։ Ես . ղ . 4 ։
Ճ բ Թես . ա . 9 ։
Ռ ԳԼ . ժե . 1 ։
Ց ԳԼ . ժգ . 10 ։ ժե . 7 ։
Ւ ԳԼ . բ . 7 ։
Ր ԵԼ . թ . 9 , 10 , 11 ։
Ի ԳԼ . ժգ . 16 , 17 ։
Ղ ԳԼ . ժգ . 14 ։
Ի ԳԼ . բ . 8 ։
Ը ԵԼ . է . 17 , 20 ։
Ը ԳԼ . բ . 9 ։
Ժ ԳԼ . բ . 10 ։
Ի ԵԼ . է . 20 ։
Լ ԳԼ . ժե . 3 ։
Ի ԳԼ . ա . 4 , 8 ։ գ . 8 ։ ժա . 17 ։

6 ըրիր . Ի՚նչու որ անոնք Ե՚սուրբերուն ու մարգարէներուն արիւնը թափեցին . Հ և դուն անոնց արիւն տուիր խմել , քանզի արժանի են : Ե՚ւ սեղանէն լսեցի՛ որ կ՚ըսէր . Ը՚այ՝ Յ Ա՚մենակալ Տէր Ա՚ստուած , Ը՚քու դատաստաններդ արդար ու ճշմարիտ են :

8 Ե՚ւ չորրորդ հրեշտակը իր սկաւառակը Ռ արեւին 9 վրայ թափեց : Ր Ու անոր ը՚ըռ-ը՚ն տրուեցաւ որ խորշակահար ընէ մարդիկները կրակով . և սաստիկ տաքէն խորշակահար եղան մարդիկ , Ց և հայհոյեցին Ա՚ստուծոյ անունը , որ ասոնց հարուածներուն վրայ իշխանութիւն ունի . Ւ՚ու չապաշխարեցին Ը որ անոր փառք տան :

10 Ե՚ւ հինգերորդ հրեշտակը իր սկաւառակը Ռ գահին աթոռին վրայ թափեց , Ը՚ու անոր թագաւորութիւնը խաւարեցաւ . Ը՚և կաւէն լեզուները- 11 նին կը ծամէին . Ը Ու երկնից Ա՚ստուածը հայհոյեցին իրենց ցաւերուն՝ Ը՚և իրենց պալարներուն պատճառովը . Ը՚ու իրենց գործքերէն չապաշխարեցին :

12 Ե՚ւ վեցերորդ հրեշտակը իր սկաւառակը Վ մեծ գետին Ե՚փրատին վրայ թափեց , Ը՚ու անոր ջուրը ցամքեցաւ , Ր որ արեւելքի թագաւորներուն 13 ճամբան պատրաստուի : Ե՚ւ տեսայ որ Յ վիշապին բերնէն ու գազանին բերնէն Ը՚և սուտ մարգարէին

Ի Մատ . իդ . 34 , 35 ։ ԳԼ . ժգ . 15 ։
Լ ԳԼ . ժա . 18 ։ ժբ . 20 ։
Հ Ես . խթ . 26 ։
Յ ԳԼ . ժե . 3 ։
Ղ ԳԼ . ժգ . 10 ։ ժգ . 10 ։ ժթ . 2 ։
Ճ ԳԼ . բ . 12 ։
Ռ ԳԼ . թ . 17 , 18 ։ ժգ . 18 ։
Ս Հմր 11 , 21 ։
Ն Դան . է . 22 , 23 ։ ԳԼ . թ . 20 ։
Ղ ԳԼ . ժա . 13 ։ ժգ . 7 ։
Ը ԳԼ . ժգ . 2 ։
Ղ ԳԼ . թ . 2 ։
Ը ԳԼ . ժա . 10 ։
Ի Հմր 9 , 21 ։
Ը Հմր 2 ։
Ա Հմր 9 ։
Վ ԳԼ . թ . 14 ։
Ը Տես Երեմ . ծ . 38 ։ ծա . 36 ։
Ր Ես . խա . 2 , 25 ։
Ց ԳԼ . ժբ . 3 , 9 ։
Ը ԳԼ . ժթ . 20 ։ ի . 10 ։

բերելն ֆ իրեր պիտի տպեին Լեհաց գործակատ
14 նման ։ Վասն որ անոնք գիտեին որ նշանակ կ'ընեն ։ ու ֆրոյդ աչխարհին իշխանութենեն կ'իրենան , որ գանոնք Ամենակալ Աստուծոյ ան մեծ սրտմտութ = պատիժներուն համար ժողովին ։ (Բ Կին գոգի պես կու գար՝ հրամայի անոր՝ որ արիւն կը կենայ , ու իր հանգիստները կը պահէ , որ ի միրկ չպղտորի , ու իր ամէնէն երեկոյ ։)
16 Բ Լբ գտնար մեկ տեղ մը ժողովրդին , որ Լբրայեցերէն Նրմոգեդոն կ'բսուի ։
17 Ու հոմէոպորդ ձրէլլատկը իր սկաւառակը տպեն վրայ իջուցից ։ ու երկնքին տաճարէն՝ աթոռէն
18 մեծ ձայն մը եկաւ՝ բսելով ։ Լբղաւ ։ ՂԼբ վրայնիներ ու ձայներ և որոտումներ եղան ։ Ե ու մեծ երկրաշարժ մը եղաւ , ըսնանկ որ մարդոց երկրի վրայ բլլալէն ՚ի վեր՝ անանկ մեծ երկրաշարժ մը ե=
19 գած չէր ։ Բ Լբ մեծ քաղաքը բրիր մաս եղաւ , ու ազգերուն քաղաքները կործանեցան , ֆ և մեծ Բաբիլոն Աստուծոյ առջեր յիշուեցաւ , Լոր իր սաստիկ բարկութեանը գինիին գաւաթը անոր տպ ։
20 Ե Լբ ամէն կղզի փախաւ , ու լեռներր չգտնուե=
21 ցան ։ Լբ խոշոր կարկուտ գրեթէ մէկ տալանդի մը կչռութով երկինքէն կ'իջնէր մարդոց վրայ ։ ֆ ու մարդիկ հայհոյեցին գԱստուած՝ կարկտին հարուածին համար ։ թնչու որ խիստ մեծ էր ան հարուածը ։

ֆ = Ցա՛ւ ։ գ ։ 1 ։ 2 ։ 8 ։
ւ = Ցիմ՛ ։ գ ։ 1 ։ Ցակ ։ գ ։ 15 ։
ւ բ թեես ։ բ ։ 6 ։ Պլ ։ ժգ ։ 10 ։ 14 ։ ժբ՛ ։ 20 ։
ֆ Պբ ։ բ ։ 1 ։
= Պլ ։ ժէ ։ 14 ։ ժբ՛ ։ 19 ։ ի ։ 8 ։
Բ Ա՛սա ։ իգ ։ 43 ։ = թեես ։ ե ։ 2 ։ բՊեես ։ գ ։ 10 ։ Պլ ։ գ ։ 3 ։
ֆ բ Կոր ։ ե ։ 8 ։ Պլ ։ գ ։ 4 ։ 18 ։
Գ Պլ ։ ժբ՛ ։ 19 ։
Է Պլ ։ իա ։ 6 ։
Զ Պլ ։ գ ։ 5 ։ բ ։ 5 ։ ժա ։ 19 ։
Է Պլ ։ ժա ։ 18 ։
ը Գաճ ։ ժբ ։ 1 ։
Ը Պլ ։ ժգ ։ 8 ։ ժէ ։ 18 ։
Թ Պլ ։ ժբ ։ 5 ։
ի Եա ։ ճա ։ 17 ։ 22 ։ 28 ։ Եբեհ՛ ։ իէ ։ 15 ։ 16 ։ Պլ ։ ժգ ։ 10 ։
Լ Պլ ։ գ ։ 14 ։
խ Պլ ։ ժա ։ 19 ։
Ծ ՀՊի ։ 9 ։ 11 ։
Կ Ցիա Եգ ։ բ ։ 23 ։ 24 ։ 25 ։

Պլ ։ ԺԶ՝

8 Նրեքտէրներ ու կարմիրներ հագած կին մը՝ ձեռքը ոսկեկէն գաւաթ մը բռնած՝ գազանին վրայ կը նստի ։ 5 Անիկայ է մեծ Բաբիլոնը ու ամէն գարշելիներուն մայրը ։ 9 Գազանին հոգի գլուխներուն ։ 12 ու տասը եղջիւրներուն միհնութիւնը ։ 14 Գառնուկին յաղթութիւնը ։ 16 Պոռնիկին պատիժը ։

1 = Լբ հոգի սկաւառակներր ունեցող հոգի հրեշտակներէն մէկը եկաւ , ու ինծի հետ խոսելով ՝ Լբկի՛ բ Բ ու քեզի ցուցնեմ՝ Ղ ան մեծ պոռնիկին պատասխանը , Բ որ չատ ջուրերուն վրայ կը նստի ։ 2 Երկրի թագաւորները պոռնկեցան , Ե ու երկրի բնակիչները անոր պոռնկութեանը դինովցան ։ Լբ ինծ առանձնապատ տարաւ հոգիով ։ ու անոտ մէկ կնիկ մը՝ որ ևկարմիր գազանի մը վրայ նստած էր ։ Բ և ան գազանը լիցուն էր հայհոյութիւնով անուններով , 4 ու Ֆ հոգը գլուխ Ի և տասը եղջիւր ունէր ։ Ե Լբ կնիկը ձիրանի ու կարմիր հագած էր , Ի և ոսկիով ու պատուական քարերով և մարգարիտներով , և Ֆ իր ձեռքը ոսկիէ գաւաթ մը ունէր Լ պղծութիւններով ու իր պոռնկութեան 5 նր անմաքրութիւններով լիցուն ։ Լբ անոր ձնհասկացին վրայ անուն մը գրուած էր՝ Ղ խորհուրդ ։ Ն Մեծ Բաբիլոն՝ Ղ պոռնիկներուն ու երկրի պղծութիւններուն մայրը ։ Լբ անոտ ան կնիկը՝ որ Ֆառըրեան արիւնովը ՛ու Հիսուսի վկաներուն

= Պլ ։ իա ։ 9 ։
Բ Պլ ։ ժգ ։ 19 ։ ժբ ։ 16 ։ 17 ։ 19 ։
ֆ Դաո ։ գ ։ 4 ։ Պլ ։ ժբ՛ ։ 9 ։
Գ Եբեհ՛ ։ ճա ։ 10 ։ ՀՊի 15 ։
Է Պլ ։ ժբ ։ 8 ։
Զ Եբեհ՛ ։ ճա ։ 7 ։ Պլ ։ ժգ ։ 8 ։ ժբ ։ 8 ։
Է Պլ ։ ժբ ։ 6 ։ 14 ։
ը Պլ ։ ժբ ։ 8 ։
Ը Պլ ։ ժգ ։ 1 ։
Թ ՀՊի 9 ։
ի ՀՊի 12 ։
Լ Պլ ։ ժբ ։ 12 ։ 16 ։
խ Գաճ ։ ժա ։ 33 ։
Ծ Եբեհ՛ ։ ճա ։ 7 ։ Պլ ։ ժբ ։ 6 ։
Կ Պլ ։ ժգ ։ 8 ։
Հ բ թեես ։ բ ։ 7 ։
Ձ Պլ ։ ժա ։ 8 ։ ժգ ։ 8 ։ ժգ ։ 19 ։ ժբ ։ 9 ։ 10 ։ 21 ։
Ղ Պլ ։ ժբ ։ 9 ։ ժԹ՛ ։ 9 ։
Ճ Պլ ։ ժգ ։ 15 ։ ժգ ։ 6 ։
Մ Պլ ։ գ ։ 9 ։ 10 ։ ժբ ։ 11 ։

արիւնովը [յ]գինովցած էր. ու երբոր տեսայ անի-
7 կայ, մեծ զարմանքով զարմացայ: Եւ հրեշտակը
ինծի ըսաւ. Ինչո՞ւ զարմացար. ես քեզի ըսեմ
ան կնկանը խորհուրդը, ու ան գազանին՝ որ զա-
նիկայ վրան կը կրէ, ու եօթը գլուխ և տասը եղ-
8 ջիւր ունի: Ան գազանը որ տեսար, կար, ու
չկայ, և [ն]անդունդէն ելլելու՝ [չ]ու կորուստը եր-
թալու վրայ է. ու երկրի վրայ բնակողները՝
[ո]որոնց անունները աշխարհի սկիզբէն 'ի վեր կենաց
գրքին մէջը գրուած չեն, [չ]պիտի զարմանան երբոր
տեսնեն ան գազանը թէ կար, ու չկայ, ու մօտ է:
9 [պ]Հոս պէտք է իմաստութիւն ունեցող միտք մը.
Ջան եօթը գլուխը եօթը լեռներ են, ուր որ կնիկը
անոնց վրայ կը նստի. և եօթը թագաւորներ են.
10 Հինգը ինկած են՝ մէկը կը կենայ, և միւսը դեռ
եկած չէ, ու երբոր գայ, քիչ ատեն պիտի մնայ:
11 Եւ ան գազանը որ կար, ու չկայ, անիկայ ալ
ութերորդ է, ու եօթնէն է, [ա]ու դէպ 'ի կո-
12 րուստը կ'երթայ: [ա]Եւ տասը եղջիւրը՝ որ տե-
սար, տասը թագաւորներ են, որոնք դեռ թագա-
ւորութիւն առած չեն. հապա գազանին հետ մէկ
ժամու չափ թագաւորներու պէս իշխանութիւն
13 կ'առնեն: Ասոնք մէկ կամք ունին, ու իրենց զօ-
րութիւնը և իշխանութիւնը գազանին կու տան:
14 [վ]Ասոնք Գառնուկին հետ պիտի պատերազմին. և
Գառնուկը անոնց պիտի յաղթէ, [տ]քանզի անիկայ
տէրերուն Տէրն է՝ ու թագաւորներուն Թագաւո-
րը. [ր]և անոր հետը եղողները՝ կանչուած ու ընտ-
15 րուած և հաւատարիմ են: Ու ըսաւ ինծի. [ց]Ան

[յ] Գլ. ժը. 24:
[ն] Գլ. ժա. 7: ժգ. 1:
[չ] Գլ. ժգ. 10: Հմր 11:
[ո] Գլ. ժգ. 8:
[չ] Գլ. ժգ. 3:
[պ] Գլ. ժգ. 18:
[ջ] Գլ. ժգ. 1:
[ա] Հմր 8:
[ա] Դան. է. 20: Զաք. ա. 18, 19, 21: Գլ. ժգ. 1:
[վ] Գլ. ժզ. 14: ժթ. 19:
[տ] բ Օր. ժ. 17: ա Տիմ. զ. 15: Գլ. ժթ. 16:
[ր] Երեմ. ծ. 44, 45: Գլ. ժգ. 4:
[ց] Ես. ը. 7: Հմր 1:

ջուրերը որ տեսար՝ որոնց վրայ պոռնիկը նստեր է,
[ա]ժողովուրդներ են ու բազմութիւններ և ազգեր
16 ու լեզուներ: Եւ տասը եղջիւրները՝ որ տեսար,
ու գազանը, [բ]անոնք պիտի ատեն պոռնիկը, ու
զանիկայ ամայի ու [գ]մերկ պիտի ընեն, և անոր մար-
մինը պիտի ուտեն, [դ]ու զանիկայ կրակով այրեն:
17 [ֆ]Ինչու որ Աստուած անոնց սրտին մէջը դրաւ՝
որ իր կամքը կատարեն՝ ու մէկ կամք ըլլան, և
իրենց թագաւորութիւնը գազանին տան, [ա]մինչև
18 որ Աստուծոյ խօսքերը կատարուին: Եւ կնիկը
որ տեսար, ան [բ]մեծ քաղաքն է, [գ]որ կը թագա-
ւորէ երկրի թագաւորներուն վրայ:

ԳԼ. ԺԸ

2 Բաբիլոնը կ'իյնայ: 4 Աստուծոյ ժողովուրդին հրաման կ'ըլ-
լայ, որ անոր մէջէն դուրս ելլեն: 9 Երկրի թագաւորները,
11 վաճառականները 17 և նաւավարները կ'ողբան անոր վր-
րայ: 20 Սուրբերը կ'ուրախանան՝ տեսնելով որ Աստուծոյ
դատաստանները անոր վրայ կը կատարուին:

1 Եւ [ա]ասկէ ետքը ուրիշ հրեշտակ մը տեսայ որ
երկինքէն կ'իջնէր, և մեծ իշխանութիւն ու-
նէր, [բ]ու երկիրը անոր փառքէն լուսաւորուեցաւ:
2 Եւ զօրաւոր ձայնով աղաղակեց՝ ըսելով. [գ]Ին-
կաւ՝ ինկաւ մեծ Բաբիլոնը, [դ]և դևերու բնակա-
րան եղաւ, ու բոլոր պիղծ ոգիներու արգելանոց,
[ե]և բոլոր պիղծ ու ատելի թռչուններու վանդակ.
3 [զ]Ինչու որ անոր կատաղի պոռնկութեանը գինիէն
խմեցին բոլոր ազգերը, ու երկրի թագաւորները

[ա] Գլ. ժգ. 7:
[բ] Երեմ. ծ. 41, 42: Գլ. ժզ. 12:
[գ] Եզեկ. ժզ. 39—44: Գլ. ժը. 16:
[դ] Գլ. ժը. 8:
[ֆ] բ Թես. բ. 10:
[ա] Գլ. ժ. 7:
[բ] Գլ. ժզ. 19:
[գ] Գլ. ժբ. 4:
[ա] Գլ. ժէ. 1:
[բ] Եզեկ. խգ. 2:
[գ] Ես. ժդ. 19: իա. 9: Երեմ. ծա. 8: Գլ. ժդ. 8:
[դ] Ես. ժգ. 21: իա. 8: լդ. 14: Երեմ. ծ. 39: ծա. 37:
[ե] Ես. ժդ. 23: լդ. 11: Մար. ե. 2, 3:
[զ] Գլ. ժդ. 8: ժէ. 2:

անոր հետ պոռնկեցան, Է և երկրի վաճառական-
ները անոր չափազանց զեղխութենէն հարստացան ։
4 Ու երկինքէն ուրիշ ձայն մը լսեցի որ կ'ըսէր ։
Ը Ելէք ատոր մէջէն՝ իմ ժողովուրդս, որ ատոր
մեղքերուն հաղորդ չըլլաք, ու ատոր հարուածնե-
5 րէն Բաժին չառնէք ։ Թ Ինչու որ ատոր մեղքերը
մինչև երկինքը հասան կցուեցան ։ Ժ ու Աստուած
6 ատոր անիրաւութիւնները յիշեց ։ Ի Հատու-
ցէք ատոր՝ ինչպէս որ ինքը հատուց ։ ու իր գործ-
քերուն համեմատ կրկնապատիկ փոխարինեցէք ա-
տոր ։ Լ ան գաւաթը որ ինքը լեցուց՝ Է կրկնապա-
7 տիկ լեցուցէք իրեն ։ Ծ Որչափ որ փառաւորեց
զինքը՝ և զեղխութեամբ ապրեցաւ, այնչափ ալ
տանջանք և սուգ հատուցէք անոր ։ ինչու որ իր
սրտին մէջը կ'ըսէ թէ՝ Ա Ես թագուհի կը նստիմ,
ու որբևարի չեմ, ու բնաւ սուգ պիտի չտեսնեմ ։
8 Հ Անոր համար մէկ օրուան մէջ պիտի դան ատոր
հարուածները՝ մահ, ու սուգ, և սով ։ Ց ու կրա-
կով պիտի այրի ։ Ղ ինչու որ հզօր է Տէր Աստուա-
9 ծը՝ որ զանիկայ դատեց ։ Ու Ճ երկրի թագաւոր-
ները՝ որ ատոր հետ պոռնկեցան ու հեշտացան,
Մ պիտի լան ու կոծեն ատոր վրայ Յ երբոր ատոր
10 հրկիզութեանը ծուխը տեսնեն ։ Եւ ատոր տան-
ջանքին վախէն՝ հեռուն պիտի կայնին՝ ու ըսեն ։
Ն Վայ՝ վայ Քեզի մեծ Բաբիլոն քաղաք՝ հզօր քա-

Է Հմր 11, 15 ։ Ես. խէ. 15 ։
Ը Ես. խը. 20 ։ ծբ. 11 ։ Ե-
րեմ. ծ. 8 ։ ծա. 6, 45 ։ բ
Կոր. զ. 17 ։
Թ Ծն. ժը. 20, 21 ։ Երեմ.
ծա. 9 ։ Յովն. ա. 2 ։
Ժ Գլ. ժգ. 19 ։
Ի Սաղ. ճլէ. 8 ։ Երեմ. ծ.
15, 29 ։ ծա. 24, 49 ։ բ
Տիմ. դ. 14 ։ Գլ. ժգ. 10 ։
Լ Գլ. ժգ. 10 ։
Ի Գլ. ժգ. 19 ։
Ծ Եզեկ. իը. 2, ԵՃ ։
Լ Ես. խէ. 7, 8 ։ Սոփ. բ. 15 ։
Հ Ես. խէ. 9 ։ Հմր 10 ։
Յ Գլ. ժէ. 16 ։
Ղ Երեմ. ծ. 34 ։ Գլ. ժա. 17 ։
Ճ Եզեկ. իզ. 16, 17 ։ Գլ.
ժէ. 2 ։ Հմր 3 ։
Մ Երեմ. ծ. 46 ։
Յ Հմր 18 ։ Գլ. ժթ. 3 ։
Ն Ես. իա. 9 ։ Գլ. ժդ. 8 ։

ղաք, Չ որ մէկ ժամու մէջ եկաւ քու դատաս-
11 տանդ ։ Ա Ու երկրի վաճառականները պիտի ող-
բան ու սուգ ընեն անոր վրայ ։ ինչու որ ալ մէկը
12 ծախու չառներ անոնց վաճառքը, Չ Ոսկիի՝ ու ար-
ծաթի՝ և պատուական քարերու՝ ու մարգարիտնե-
րու՝ և բեհեզի՝ ու ծիրանիի՝ և մետաքսի՝ ու որ-
դան կարմիրի վաճառքը՝ և ամէն խունկի փայտերը՝
ու ամէն փղոսկրեայ ամանները՝ և ամէն պատուա-
կան փայտէ՝ ու պղնձէ՝ և երկաթէ՝ ու մարմարիոնէ
13 ամանները, Եւ կինամոնը՝ ու ամոմոնը՝ և խուն-
կերը՝ ու անուշահոտ եղը՝ ու կնդրուկը՝ և գինին՝
ու ձէթը՝ և նաշիհը՝ ու ցորենը՝ և արջառները՝ ու
ոչխարները՝ և ձիերը՝ ու կառքերը՝ և Ղ մարմիննե-
14 րը ու մարդոց հոգիները ։ Եւ քու հոգիիդ
ցանկացած պտուղները քեզմէ գնաց, ու բոլոր
շքեղ ու փայլուն բաները քեզմէ կորսուեցաւ, և
15 ալ բնաւ պիտի չգտնես զանոնք ։ Ջ Ա՛ս բաներուն
վաճառականները՝ որ անկէ հարստացած էին, հե-
ռուն պիտի կայնին անոր տանջանքին վախէն՝ լալով
16 ու սուգ ընելով, Ու պիտի ըսեն ։ Վայ՝ վայ մեծ
քաղաք՝ Ռ որ բեհեզ՝ ու ծիրանի և որդան կարմիր
հագած էիր, ու ոսկիով՝ և պատուական քարերով՝
17 ու մարգարիտներով զարդարուած էիր ։ Ա Ինչու
որ այնքան հարստութիւնը մէկ ժամու մէջ փճա-
ցաւ ։ Հ Ու ամէն նաւավարները՝ և ան ամէնը՝ որ
նաւով տեղ տեղ կ'երթան, ու նաւաստիները,
և որոնք որ ծովու մէջ կը բանին, հեռուն կայնե-
18 ցան ։ Տ Եւ տեսնելով անոր հրկիզութեանը ծու-
խը, կ'աղաղակէին՝ ըսելով ։ Ր Ո՞վ նման է ա-
19 մեծ քաղաքիս ։ Ց Ու իրենց գլուխներուն վրայ հող

Չ Հմր 17, 19 ։
Ա Եզեկ. իէ. 27–36 ։ Հմր 3 ։
Չ Գլ. ժէ. 4 ։
Ղ Եզեկ. իէ. 13 ։
Ջ Հմր 3, 11 ։
Ռ Գլ. ժէ. 4 ։
Ա Հմր 10 ։
Վ Ես. իդ. 14 ։ Եզեկ. իէ. 29 ։
Տ Եզեկ. իէ. 30, 31 ։ Հմր 9 ։
Ր Գլ. ժդ. 4 ։
Ց Յես. է. 6 ։ ա Թագ. դ. 12 ։
Յոբ. բ. 12 ։ Եզեկ. իէ. 30 ։

ցանեցին, և լալով ու սուգ ընելով կ'աղաղակէին՝
ըսելով. Վայ՝ վայ ան մեծ քաղաքին, որուն մէջ
իր պատուականութենէն հարստացան ամէնքը՝ որ
նաւեր ունէին ծովուն վրայ. ¬ ինչու որ մէկ ժամու
20 մէջ ամայացաւ: ✝ Ուրախացէք անոր վրայ ե՛ր-
կինք՝ ու սուրբեր և առաքեալներ ու մարգարէներ,
✝ որ Աստուած ձեր վրէժը անկէ առաւ:
21 Եւ մէկ զօրաւոր հրեշտակ մը քար մը առաւ
աղօրիքի մեծ ✝ ՝ նման, ու ծովը ձգեց՝ ըսելով.
՝ Ասանկ ուժով վար պիտի ձգուի Բաբիլոն մեծ
22 քաղաքը, ✝ ու ալ պիտի չգտնուի: ¬ Եւ քնա-
րահարներուն ու երաժիշտներուն և սրնգահարնե-
րուն ու փողահարներուն ձայնը ալ պիտի չլսուի
քու մէջդ. և արհեստի վարպետ մը ալ բնաւ պի-
տի չգտնուի քու մէջդ, ու աղօրիքին ձայնը ալ
23 պիտի չլսուի քու մէջդ. ⊢ Եւ ճրագին լոյսը ալ
պիտի չերևնայ քու մէջդ. ✝ ու փեսային ձայնը և
հարսին ձայնը ալ պիտի չլսուի քու մէջդ. ⊤ քան-
զի քու վաճառականներդ երկրի մեծամեծներն էին.
⊢ ինչու որ քու կախարդութիւնովդ բոլոր ազգերը
24 մոլորեցան: ⊥ Եւ մարգարէներուն ու սուրբերուն
ու ⊢ երկրի վրայ բոլոր սպաննուածներուն արիւնը
անոր մէջը գտնուեցաւ:

¬ Հմր. 8:
✝ Ես. խդ. 23: խթ. 13: Երեմ. ծա. 48:
✝ Ղու. ժա. 49, 50: Գլ. ժթ. 2:
՝ Երեմ. ծա. 64:
✝ Գլ. ժբ. 8: ժզ. 20:
¬ Ես. իդ. 8: Երեմ. է. 34: ժզ. 9: իե. 10: Եզեկ. իզ. 13:
⊢ Երեմ. իե. 10:
✝ Երեմ. է. 34: ժզ. 9: իե. 10: լդ. 11:
⊤ Ես. իդ. 8:
⊢ դ Թագ. թ. 22: Նաւ. գ. 4: Գլ. ժէ. 2, 5:
⊥ Գլ. ժէ. 6:
⊢ Երեմ. ծա. 49:

ԳԼ. ԺԹ

1 Երկնից մէջ զԱստուած կը փառաբանեն՝ որ դատեց պոռնի-
կը, և սուրբերուն արեանը վրէժը առաւ: 7 Գառնուկին
հարսնիքը: 10 Հրեշտակը չուզեր որ Յովհաննէս իրեն երկրը-
պագութիւն ընէ: 17 Թռչունները կը կանչուին մեծ կոտո-
րածին:

1 Ընկէ ետքը շատ բազմութեան ¬ մեծ ձայն մը լսե-
ցի երկինքը՝ ըսելով. Ալէլուիա. ⊢ փրկու-
թիւն ու փառք և պատիւ ու զօրութիւն մեր Ա-
2 ստուծոյն. ✝ Ինչու որ ճշմարիտ ու արդար են անոր
դատաստանները, քանզի դատեց ան մեծ պոռնի-
կը, որ իր պոռնկութիւնովը երկիրը ապականեց,
⊤ ու իր ծառաներուն արեան վրէժը անոր ձեռքէն
3 պահանջեց: Եւ կրկին անգամ ըսին. Ալէլուիա.
⊢ ու անոր ծուխը յաւիտեանս յաւիտենից կ'ելլէ:
4 ⊥ Եւ քսանուչորս երէցները ու չորս կենդանիները
ինկան՝ ու երկրպագութիւն ըրին Աստուծոյ՝ որ ա-
թոռը կը նստի, ըսելով. ⊢ Ամէն, Ալէլուիա:
5 Եւ աթոռէն ձայն մը ելաւ՝ ըսելով. ⊏ Մեր Ա-
ստուծոյն օրհնութիւն տուէք՝ իր բոլոր ծառաները,
ու դուք որ իրմէն կը վախնաք՝ Բպզտիկներ ու մե-
6 ծեր: ⊣ Եւ լսեցի շատ բազմութեան ձայնի պէս՝ ու
շատ ջուրերու ձայնի պէս, ու սաստիկ որոտումնե-
րու ձայնի պէս՝ որ կ'ըսէին. Ալէլուիա, ⊢ ինչու որ
մեր Ամենակալ Տէր Աստուածը թագաւորեց:
7 Խնդանք՝ և ուրախանանք՝ ու փառք տանք անոր,
⊥ քանզի Գառնուկին հարսնիքը հասաւ, ու անոր
8 կինը ինքզինքը պատրաստեց: ⊢ Եւ իրեն տրուե-
ցաւ՝ որ մաքուր ու լուսափայլ բեհեզ հագնի,
(⊣ որ ան բեհեզը սուրբերուն արդարութիւնն է:)
9 Եւ ինծի ըսաւ. Գրէ՛. ⊢ Երանելի են անոնք որ

¬ Գլ. ժա. 15:
⊢ Գլ. դ. 11: է. 10, 12: ժբ. 10:
✝ Գլ. ժե. 3: ժզ. 7:
⊤ բ Օր. լբ. 43: Գլ. զ. 10: ժը. 20:
⊢ Ես. լդ. 10: Գլ. ժդ. 11: ժը. 9, 18:
⊥ Գլ. դ. 4, 6, 10: ե. 14:
⊢ ա Մն. ժզ. 36: Նէեմ. ե. 13: ը. 6: Գլ. ե. 14:
⊏ Սաղ. ճլդ. 1: ճլե. 1:
⊢ Գլ. ժա. 18: ի. 12:
⊣ Եզեկ. ա. 24: խգ. 2: Գլ. ժդ. 2:
⊢ Գլ. ժա. 15, 17: ժբ. 10: իա. 22:
⊥ Մատ. իբ. 2: իե. 10: բ Կոր. ժա. 2: Եփե. ե. 32: Գլ. իա. 2, 9:
⊢ Սաղ. խե. 13, 14: Եզեկ. ժզ. 10: Գլ. գ. 18:
⊣ Սաղ. ճլբ. 9:
⊢ Մատ. իբ. 2, 3: Ղու. ժդ. 15, 16:

Գառնուկին հարսանեացը ընթրիքին կանչուած են .
ու ինծի ըսաւ . Ասոնք են Աստուծոյ ճշմարիտ
10 խօսքերը : [հ]Ես ալ անոր ոտքերուն առջևը ինկայ ,
որ անոր երկրպագութիւն ընեմ . ու ըսաւ ինծի .
Զգուշացի՛ր՝ [ձ]մի՛ ընէր . ինչու որ ես ալ քու ծա-
ռայակիցդ եմ՝ ու քու եղբայրներուդ , [ղ]որոնք
Յիսուսի վկայութիւնը ունին . Աստուծոյ երկրը-
պագութիւն ըրէ . (ինչու որ Յիսուսի վկայու-
թիւնը մարգարէութեան հոգին է :)
11 [ճ]Եւ տեսայ երկինքը բացուած . [մ]և ահա՛ մէկ
ճերմակ ձի մը , ու անոր վրայ հեծնողը՝ [յ]Հաւա-
տարիմ ու Ճշմարիտ կ՛ըսուի . [ն]և արդարու-
թեամբ դատաստան կը տեսնէ ու կը պատերազմի .
12 [չ]Եւ անոր աչքերը կրակի բոցի պէս էր , [ո]ու անոր
գլխուն վրայ շատ թագեր կար , ու [չ]գրուած ա-
նուն մը ունէր՝ որ մէկը չգիտեր , բայց միայն ինքը .
13 [պ]Եւ արիւնով ներկուած հանդերձ մը հագեր էր .
14 [ջ]ու անոր անունը Բան Աստուծոյ կ՛ըսուի : [ռ]Ու
երկնից մէջ եղող զօրքերը անոր ետևէն կ՛երթային
ճերմակ ձիերով , [ս]ճերմակ ու մաքուր բեհեղներ
15 հագած : [վ]Եւ անոր բերնէն սրած սուր մը կ՛ել-
լէր , որ անով ազգերը զարնէ . [տ]ու ինքը երկա-
թէ դաւազանով պիտի հովուէ զանոնք . [ր]ու Ա-
մենակալ Աստուծոյ սաստիկ բարկութեանը գինիին
16 [ճ]նձանը ինքը պիտի կոխէ : [ց]Եւ իր պատմուճանին

[հ] Գլ . իբ . 8 :
[ձ] Գոր . ժ . 26 : ժդ . 14 : Գլ . իբ . 9 :
[ղ] ա Յօհ . ե . 10 : Գլ . ժբ . 17 :
[ճ] Գլ . ժե . 5 :
[մ] Գլ . զ . 2 :
[յ] Գլ . գ . 14 :
[ն] Ես . ժա . 4 :
[չ] Գլ . ա . 14 : բ . 18 :
[ո] Գլ . զ . 2 :
[չ] Գլ . բ . 17 : Հմր 16 :
[պ] Ես . կդ . 2 , 3 :
[ջ] Յօհ . ա . 1 : ա Յօհ . ե . 7 :
[ռ] Գլ . ժդ . 20 :
[ս] Մատ . իը . 3 : Գլ . գ . 4 : է . 9 :
[վ] Ես . ժա . 4 : բ Թես . բ . 8 : Գլ . ա . 16 : Հմր 21 :
[տ] Սաղ . բ . 9 : Գլ . բ . 27 : ժբ . 5 :
[ր] Ես . կդ . 8 : Գլ . ժգ . 19 , 20 :
[ց] Հմր 12 :

վրայ ու իր ազդրին վրայ գրուած գիր մը ունէր ,
[ա]ԹԱԳԱՒՈՐ ԹԱԳԱՒՈՐԱՑ ԵՒ ՏԷՐ ՏԵ-
ՐԱՆՑ :
17 Եւ մէկ հրեշտակ մը տեսայ՝ որ արևին մէջը կայ-
ներ էր , [բ]ու մեծ ձայնով աղաղակեց երկինքի մէջ
թռչող բոլոր թռչուններուն՝ ըսելով . [գ]Եկէ՛ք՝
18 Աստուծոյ մեծ ընթրիքի՛ն ժողվուեցէ՛ք . [դ]Որ ու-
տէք թագաւորներուն մարմինները՝ ու հազարա-
պետներուն մարմինները՝ զօրաւորներուն մարմին-
ները՝ ու ձիերուն և անոնց վրայ հեծնողներուն մար-
մինները՝ ու ամենուն մարմինները՝ թէ՛ ազատնե-
րուն և թէ ծառաներուն , թէ պզտիկներուն և թէ
մեծերուն :
19 [ֆ]Եւ տեսայ գազանը ու երկրի թագաւորները ու
անոնց զօրքերը մէկտեղ ժողվուած պատերազմ ը-
նելու անոր հետ , որ ձիին վրայ հեծեր էր , ու ա-
20 նոր զօրքերուն հետ : [ա]Եւ գազանը բռնուեցաւ ,
ու անոր հետ սուտ մարգարէն՝ որ անոր առջևը
նշաններ ըրաւ , որոնցմով մոլորցուց գազանին
դրոշմը ընդունողները , [բ]և անոր պատկերին
երկրպագութիւն ընողները . [գ]երկուքն ալ ողջ
ողջ [դ]ծծումբով վառած կրակին լիճը ձգուեցան :
21 [ե]Եւ ուրիշներն ալ սպաննուեցան ձիին վրայ հեծ-
նողին սուրէն , որ իր բերնէն կ՛ելլէր , [զ]ու բոլոր
թռչունները [է]անոնց մարմիններէն կշտացան :

[ա] Դան . բ . 47 : ա Տիմ . զ . 15 : Գլ . ժէ . 14 :
[բ] Հմր 21 :
[գ] Եզեկ . լթ . 17 :
[դ] Եզեկ . լթ . 18 , 20 :
[ֆ] Գլ . ժզ . 16 : ժէ . 13 , 14 :
[ա] Գլ . ժզ . 13 , 14 :
[բ] Գլ . ժգ . 12 , 15 :
[գ] Գլ . ի . 10 : Տես Դան . է . 11 :
[դ] Գլ . ժդ . 10 : իա . 8 :
[ե] Հմր 15 :
[զ] Հմր 17 , 18 :
[է] Գլ . ժէ . 16 :

ԳԼ . Ի

2 Սատանան հազար տարի կը կապուի : 6 Առաջին յարու-
թիւնը . երանի՛ անոնց որ անոր մէջ բաժին ունին : 7 Սա-
տանան նորէն արձակուելով՝ Գոգը ու Մագոգը կը ժողվէ :
9 Սատանան կը ձգուի կրակի ու ծծումբի ծովին մէջ : 12
Վերջին ընդհանուր յարութիւնը :

1 Եւ հրեշտակ մը տեսայ՝ որ երկինքէն կ՚իջնէր ,
— ու անդունդին բանալին և մեծ շղթայ մը
2 ունէր իր ձեռքը . Բ Ու բռնեց վիշապը այսինքն
առջի օձը՝ որ Բանսարկուն ու Սատանան է , և
3 կապեց զանիկայ հազար տարի . Ու անդունդը
ձգեց զանիկայ՝ և գոցեց Գ ու վրայէն կնքեց , Դ որ
ալ չմոլորցընէ ազգերը՝ մինչև որ հազար տարին
լմենայ , և անկէ ետքը պէտք է որ արձակուի անի-
կայ քիչ մը ժամանակ :
4 Ե Եւ աթոռներ տեսայ , ու նստան անոնց վրայ .
Զ և անոնց դատաւորութիւն տրուեցաւ . Նաև
Է Յիսուսի վկայութեանը համար ու Աստուծոյ
խօսքին համար գլխատուածներուն հոգիները տե-
սայ , Ը և անոնք որ երկրպագութիւն չբրին գա-
զանին՝ ո՛չ ալ անոր պատկերին , Թ ու անոր դրոշ-
մը իրենց ճակատներուն վրայ ու իրենց ձեռքին վրայ
չընդունեցին . և ապրեցան՝ Ժ ու Քրիստոսի հետ
5 հազար տարի թագաւորեցին : Եւ ուրիշ մեռել-
ները չապրեցան , մինչև որ հազար տարին կատա-
6 րուեցաւ . ասիկայ է առջի յարութիւնը : Երա-
նելի և սուրբ է ան՝ որ առջի յարութեանը մէջ
բաժին ունի . Ի ասոնց վրայ երկրորդ մահը իշխա-
նութիւն չունի . Լ հապա անոնք Աստուծոյ ու
Քրիստոսի քահանաները պիտի ըլլան , Ի ու անոր
հետ հազար տարի պիտի թագաւորեն :
7 Եւ հազար տարին լրանալուն՝ պիտի արձակուի
Ժ Սատանան իր բանտէն . և Կ պիտի ելլէ ու մոլոր-

— Գլ . ա . 18 : Թ . 1 :
Բ Գլ . ժբ . 9 : Տես բ Պետ .
բ . 4 : Յուդ . 6 :
Գ Դան . զ . 17 :
Դ Գլ . ժզ . 14 , 16 : Հմր 7 :
Ե Դան . է . 9 , 22 , 27 : Մատ .
ժթ . 28 : Ղու . իբ . 30 :
Զ ա Կոր . զ . 2 , 3 :
Է Գլ . զ . 9 :
Ը Գլ . ժգ . 12 :
Թ Գլ . ժգ . 15 , 16 :
Ժ Հռով . ը . 17 : բ Տիմ . բ .
21 : Գլ . ե . 10 :
Ի Գլ . բ . 11 : իա . 8 :
Լ Ես . կա . 6 : ա Պետ . բ .
9 : Գլ . ա . 6 : ե . 10 :
Ի Հմր 4 :
Ժ Հմր 2 :
Կ Հմր 3 , 9 :

ցընէ երկրի չորս անկիւնները եղող ազգերը՝ Հ Գոգը
ու Մագոգը , Ձ որ զանոնք պատերազմի ժողվէ , ո-
8 րոնց համրանքը ծովու աւազին չափ է : Ղ Ու երկրի
ընդարձակութեանը մէջ ելան , և սուրբերուն բա-
նակը ու սիրելի քաղաքը չորս կողմէն պատեցին :
9 Ու երկինքէն Աստուծմէ կրակ իջաւ , ու սպառեց
զանոնք . Ճ և բանսարկուն որ անոնք մոլորցուց ,
ձգուեցաւ կրակի ու ծծումբի լիճին մէջ , Մ ուր որ
10 էր գազանը , Եւ սուտ մարգարէն . Յ ու պիտի չար-
չարուին ցորեկ ու գիշեր յաւիտեանս յաւիտենից :
11 Եւ մեծ ճերմակ աթոռ մը տեսայ , ու անոր
վրայ Ճէլը նստած , Ն որուն երեսէն երկիրը ու
երկինքը փախան , Չ և տեղ չգտնուեցաւ ա-
12 նոնց : Ո Եւ տեսայ պզտիկ ու մեծ մեռելները՝ որ
աթոռին առջևը կայնած էին . Չ ու գիրքերը բա-
ցուեցան , Պ և ուրիշ գիրք մը բացուեցաւ՝ այս-
ինքն կենաց գիրքը . և գիրքերուն մէջը գրուածնե-
րէն մեռելները դատուեցան Ջ իրենց գործքերուն
13 համեմատ : Եւ ծովը իր մէջի մեռելները տուաւ ,
— ու մահը և դժոխքը իրենց մէջի մեռելները
տուին . Ռ ու ամէն մէկը իրենց գործքերուն համե-
14 մատ դատուեցան : Վ Եւ մահը ու դժոխքը կրա-
կի լիճին մէջը ձգուեցան . Տ ասիկայ է երկրորդ մա-
15 հը : Ու ո՛վ որ կենաց գրքին մէջը գրուած չգտ-
նուեցաւ , Ր կրակի լիճին մէջը ձգուեցաւ :

Հ Եզեկ . լը . 2 : լԹ . 1 :
Յ Գլ . ժզ . 14 :
Ղ Ես . ը . 8 : Եզեկ . լը . 9 , 16 :
Ճ Հմր 7 :
Մ Գլ . ժԹ . 20 :
Յ Գլ . ժգ . 10 , 11 :
Ն բ Պետ . գ . 7 , 10 , 11 : Գլ .
իա . 1 :
Չ Դան . բ . 35 :
Ո Գլ . ժԹ . 5 :
Չ Դան . է . 10 :
Պ Սաղ . կԹ . 28 : Դան . ժբ .
1 : Փիլ . դ . 3 : Գլ . գ . 5 :
ժգ . 8 : իա . 27 :
Ջ Երեմ . ժէ . 10 : լբ . 19 :
Մատ . ժզ . 27 : Հռով . բ .
6 : Գլ . բ . 23 : իբ . 12 :
Հմր 13 :
Ռ Գլ . զ . 8 :
Ս Հմր 12 :
Վ ա Կոր . ժե . 26 , 54 , 55 :
Տ Հմր 6 : Գլ . իա . 8 :
Ր Գլ . ժԹ . 20 :

ԳԼ · ԻԱ

1 Նոր երկինքը ու նոր երկիրը ։ 10 Երկնային Երուսաղեմին
տեսիլքը ու անոր ստորագրութիւնը ։ 23 Անոր մէջ արեւի
կարօտութիւն չկայ , որովհետեւ Աստուծոյ փառքը անոր
լոյսն է ։ 24 Երկրի թագաւորները իրենց հարստութիւն-
ները անոր կը բերեն ։

1 — Եւ նոր երկինք մը ու նոր երկիր մը տեսայ ·
Բ ինչու որ առջի երկինքը ու առջի երկիրը
2 անցաւ · ու ալ ծով չկար ։ Գ Եւ սուրբ քաղա-
քը նոր Երուսաղէմը տեսայ՝ որ երկինքէն Աստուծմէ
կ'իջնէր , Դ իր երկանը համար զարդարուած հարսի
3 մը պէս պատրաստուած ։ Ու երկինքէն մեծ ձայն
մը լսեցի՝ որ կ'ըսէր · Ե Ահա՛ Աստուծոյ խորանը
մարդոց մէջը , ու անիկայ անոնց հետ պիտի բնա-
կի · և անոնք անոր ժողովուրդը պիտի ըլլան , և
Աստուած ինքը անոնց հետը պիտի ըլլայ Էբրեւ
4 անոնց Աստուածը · Եւ Զ ինքը անոնց աչքերէն
բոլոր արցունքները պիտի սրբէ , Է ու ալ մահ պի-
տի չըլլայ , Ը ո՛չ սուգ՝ և ո՛չ աղաղակ՝ և ո՛չ ցաւ
պիտի ըլլայ ասկէ ետեւ · ինչու որ առջի բաները
5 անցան ։ Թ Եւ ան որ աթոռին վրայ կը նստէր ,
ըսաւ · Ժ Ահա՛ ամէն բաները նոր կ'ընեմ · ու ը-
սաւ ինծի · Գրէ · Ի ինչու որ աս խօսքերը ճշմա-
6 րիտ ու հաւատարիմ են ։ Նաև ըսաւ ինծի ·
Լ Եղաւ · Ի ես եմ Ալֆա ու Օմէղա՝ սկիզբը ու
վերջը · Ծ ես ծարաւին ձրի պիտի տամ կենաց ջու-

— Ես · կե · 17 ։ կզ · 22 ։ բ Պետ · գ · 13 ։
Բ Գլ · ի · 11 ։
Գ Ես · ծբ · 1 ։ Գաղ · դ · 26 ։ Եբր · ժա · 10 ։ ժբ · 22 ։ ժգ · 14 ։ Գլ · գ · 12 ։ Հմր 10 ։
Դ Ես · ծգ · 5 ։ կա · 10 ։ բ Կոր · ժա · 2 ։
Ե Ղև · իզ · 11 , 12 ։ Եզեկ · խդ · 7 ։ բ Կոր · զ · 16 ։ Գլ · է · 15 ։
Զ Ես · իե · 8 ։ Գլ · է · 17 ։
Է ա Կոր · ժե · 26 , 54 ։ Գլ · ի · 14 ։
Ը Ես · լե · 10 ։ կա · 3 ։ կե · 19 ։
Թ Գլ · դ · 2 , 9 ։ ե · 1 ։ ի · 11 ։
Ժ Ես · խդ · 19 ։ բ Կոր · ե · 17 ։
Ի Գլ · ժթ · 9 ։
Լ Գլ · ժզ · 17 ։
Խ Գլ · ա · 8 ։ իբ · 13 ։
Ծ Ես · ժբ · 3 ։ ծե · 1 ։ Յօհ · գ · 10 , 14 ։ է · 37 ։ Գլ · իբ · 17 ։

7 րին աղբիւրէն ։ Ան որ կը յաղթէ , * ա՛ս բաները
պիտի ժառանգէ · Լ ու ես անոր Աստուած պիտի
8 ըլլամ , ան ալ ինծի որդի պիտի ըլլայ ։ Հ Բայց
վախկոտներուն՝ ու անհաւատներուն՝ և պիղծերուն՝
ու մարդասպաններուն՝ ու պոռնիկներուն՝ և կա-
խարդներուն՝ ու կռապաշտներուն՝ և բոլոր ստա-
խօսներուն բաժինը՝ Ծ կրակով ու ծծումբով վառած
լիճին մէջը պիտի ըլլայ , որ է երկրորդ մահը ։
9 Զ Եւ եօթը վերջին հարուածներով լեցուն եօթը
սկաւառակները ունեցող եօթը հրեշտակներէն
մէկը եկաւ , և հետս խօսեցաւ ու ըսաւ · Ճ Եկու՛ր
10 ցուցընեմ քեզի հարսը՝ Գառնուկին կնիկը ։ Մ Եւ
հոգիով մէկ բարձր ու մեծ լեռան մը վրայ տարաւ
զիս , Յ և ցուցուց ինծի սուրբ Երուսաղէմ քաղա-
11 քը , որ երկինքէն Աստուծմէ կ'իջնէր · Ն Ու Ա-
ստուծոյ փառքը ունէր · և անոր լուսաւորութիւնը
խիստ պատուական քարի նման էր , ակնվանիի երե-
12 ւոյթով յասպիս քարի պէս ։ Եւ անոր պարիսպը
մեծ ու բարձր էր , Չ և տասուերկու դռներ ունէր ·
ու դռներուն վրայ տասուերկու հրեշտակներ կար ·
և դռներուն վրայ անուններ գրուած էր՝ այսինքն
Իսրայէլի որդւոցը տասուերկու ցեղերուն անուն-
13 ները ։ Ա Արևելեան կողմէն իրեք դուռ , ու հիւ-
սիսային կողմէն իրեք դուռ , և հարաւային կողմէն
իրեք դուռ , ու արևմտեան կողմէն իրեք դուռ ։
14 Եւ քաղաքին պարիսպը տասուերկու հիմեր ունէր ,
Չ ու անոնց վրայ՝ Գառնուկին տասուերկու առա-

* Ոմանք՝ ամէն
Ձ Զաք · ը · 8 ։ Եբր · ը · 10 ։
Հ ա Կոր · զ · 9 , 10 ։ Գաղ · ե · 19 , 20 , 21 ։ Եփե · ե · 5 ։ ա Տիմ · ա · 9 ։ Եբր · ժբ · 14 ։ իբ · 15 ։
Ղ Գլ · ի · 14 , 15 ։
Ղ Գլ · ժե · 1 , 6 , 7 ։
Ճ Գլ · ժթ · 7 ։ Հմր 2 ։
Մ Գլ · ա · 10 ։ ժէ · 3 ։
Յ Եզեկ · խը ։ Հմր 2 ։
Ն Գլ · իբ · 5 ։ Հմր 23 ։
Չ Եզեկ · խը · 31—34 ։
Ս Եզեկ · խը · 31—34 ։
Չ Մատ · ժզ · 18 ։ Գաղ · բ · 9 ։ Եփե · բ · 20 ։

քեալներուն տասուերկու անունները գրուած էր ։
15 Եւ իմ հետս խօսողը ՚ձեռքը չափ մը ունէր՝ ոսկիէ
եղէգ մը, որ անով քաղաքը ու անոր դռները ու ա-
16 նոր պարիսպը չափէ ։ Եւ քաղաքը քառակուսի էր ։
ու անոր երկայնութիւնը լայնութեանը չափ էր ։ ԵՒ
քաղաքը նոյն եղէգով տասուերկու հազար ասպարէզ
չափեց ։ անոր երկայնութիւնը ու լայնութիւնը
17 և բարձրութիւնը հաւասար էր ։ Ու անոր պա-
րիսպը հարիւր քառսունուչորս կանգուն չափեց՝
մարդու չափով, այսինքն՝ հրեշտակին չափովը ։
18 Եւ անոր պարսպին շինուածքը յասպիս քարէ էր ։
ու քաղաքը զուտ ոսկի էր՝ մաքուր ապակիի նման ։
19 Եւ քաղաքին պարսպին հիմերը ամէն տեսակ
պատուական քարերով զարդարուած էին ։ առջի
հիմը յասպիս էր ։ երկրորդը՝ շափիւղայ, երրորդը՝
20 քաղկեդոն, չորրորդը՝ զմրուխտ, ՀԻնգերորդը՝
եղնգնաքար, վեցերորդը՝ սարդիոն, եօթներորդը՝
ոսկեքար, ութերորդը՝ բիւրեղ, իններորդը՝
տպազիոն, տասներորդը՝ քրիսոպրասոս, մետասա-
ներորդը՝ յակինթ, երկոտասաներորդը՝ ամեթովս ։
21 Եւ տասուերկու դռները տասուերկու մարգարիտ
էին ։ ամէն մէկ դուռը մէ յմէկ ամբողջ մարգարիտէ
էր ։ Ու քաղաքին հրապարակը մաքուր ոսկի էր՝
22 թափանցիկ ապակիի նման ։ Եւ անոր մէջը
տաճար չտեսայ ։ ինչու որ Տէր Աստուած Ամենա-
23 կալը՝ ու Գառնուկը անոր տաճարն է ։ Եւ քա-
ղաքը արևի ու լուսնի պէտք չունի, որ զանիկայ
լուսաւորեն ։ ինչու որ Աստուծոյ փառքը զանիկայ
կը լուսաւորէ, ու անոր ճրագը Գառնուկն է ։
24 Եւ փրկուած ազգերը անոր լուսովը պիտի քալեն,
ու երկրի թագաւորները իրենց փառքը ու պատի-

՚ Եզեկ. խ. 3 ։ Զաք. բ. 1 ։ Գլ. ժա. 1 ։
Ն Ես. ծդ. 11 ։
՚ Գլ. իբ. 2 ։
՚ Յօհ. դ. 23 ։
Վ Ես. իդ. 23 ։ կ. 19, 20 ։ Գլ. իբ. 5 ։ Հմր 11 ։
՚ Ես. կ. 3, 5, 11 ։ կզ. 12 ։

25 ւը անոր մէջը պիտի բերեն ։ Եւ անոր դռները
ցորեկը պիտի չգոցուին ։ (վասն զի ՚ հոն գիշեր
26 պիտի չըլլայ ։) Եւ ազգաց փառքը ու պատիւը
27 անոր մէջը պիտի բերեն ։ Եւ հոն բնաւ անմաք-
րութիւն մը պիտի չմտնէ, ոչ ալ պղծութիւն ու
ստութիւն գործող մը ։ հապա միայն անոնք՝ ՚ որ
Գառնուկին կենաց գրքին մէջը գրուած են ։

ԳԼ. ԻԲ

1 Կենաց ջուրին գետը ։ 2 Կենաց ծառը ։ 5 Աստուած ինքը
կը լուսաւորէ երկնային քաղաքը ։ 9 Հրեշտակը չուզեր որ
իրեն երկրպագութիւն մատուցուի ։ 18 Պէտք չէ բան մը
տեսլցընել Աստուծոյ խօսքին վրայ, ոչ ալ անկէ բան մը
պակսեցընել ։

1 Եւ ինծի կենաց ջուրի գետ մը ցուցուց ակնվա-
նիի պէս պայծառ, որ կ'ելլէր Աստուծոյ ու
2 Գառնուկին աթոռէն ։ Եւ ան քաղաքին հրապա-
րակին մէջ, ու ան գետին մէկ կողմէն ու մէկալ
կողմէն ՚ կենաց ծառ կար՝ որ տասուերկու կերպ պը-
տուղ կը բերէր, ու ամէն ամիս իր պտուղը կու
տար ։ ԵՒ ան ծառին տերևները հեթանոսներուն
3 բժշկութիւն կ'ըլլար ։ Եւ ալ բնաւ նզովք պի-
տի չըլլայ ։ Ու անոր մէջը պիտի ըլլայ Աստուծոյ
ու Գառնուկին աթոռը ։ ԵՒ անոր ծառաները պի-
4 տի պաշտեն անիկայ ։ Եւ անոր երեսը պիտի տես-
նեն ։ Ու անոր անունը իրենց ճակատներուն վրայ
5 պիտի ըլլայ ։ Եւ հոն՝ ալ գիշեր պիտի չըլլայ,

՚ Ես. կ. 11 ։
՚ Ես. կ. 20 ։ Զաք. ժդ. 7 ։ Գլ. իբ. 5 ։
՚ Հմր 24 ։
՚ Ես. լե. 8 ։ ծբ. 1 ։ կ. 21 ։ Յովել. գ. 17 ։ Գլ. իբ. 14, 15 ։
՚ Փիլ. դ. 3 ։ Գլ. գ. 5 ։ ժգ. 8 ։ ի. 12 ։
՚ Եզեկ. խէ. 1 ։ Զաք. ժդ. 8 ։
՚ Եզեկ. խէ. 12 ։ Գլ. իա. 21 ։
՚ Ծն. բ. 9 ։ Գլ. բ. 7 ։
՚ Գլ. իա. 24 ։
՚ Զաք. ժդ. 11 ։
՚ Եզեկ. խը. 35 ։
՚ Մատ. ե. 8 ։ ա Կոր. ժդ. 12 ։ ա Յօհ. գ. 2 ։
՚ Գլ. գ. 12 ։ ժդ. 1 ։
՚ Գլ. իա. 23, 25 ։

և ճրագ ու արևու լոյս պէտք չէ . Ժքանզի Տէր Ա-
տուած պիտի լուսաւորէ զանոնք . ԻԵ յաւիտեանս
յաւիտենից պիտի թագաւորեն ։
6 Ու ըսաւ ինծի . ԼԱս խօսքերը հաւատարիմ են
ու ճշմարիտ . և *սուրբ մարգարէներուն'' Տէր
Աստուածը Ի իր հրեշտակը խրկեց՝ իր ծառաներուն
7 ցուցընելու ի՞նչ որ շուտով պէտք է ըլլալ ։ ԺԱհա՛
ես շուտով կու գամ . Կերանի անոր՝ որ կը պահէ
աս գրքիս մարգարէութեան խօսքերը ։
8 Ու ես Յովհաննէս լսեցի ու տեսայ աս բաներ-
ը . և երբ լսեցի ու տեսայ , Հ ինկայ որ երկրպա-
գութիւն ընեմ ան հրեշտակին ոտքերուն առջևը՝
9 որ աս բաները ինծի կը ցուցընէր ։ Եւ ըսաւ
ինծի . ՅՉգուշացի՞ր՝ մի՛ ընէր . ինչու որ ես քու-
կին՝ ու քու եղբայրներուդ մարգարէներուն՝ ու աս
գրքիս խօսքերը պահողներուն ծառայակիցն եմ .
10 Աստուծո՛յ երկրպագութիւն ըրէ ։ ՂԵւ ըսաւ ինծի .
Աս գրքիս մարգարէութեան խօսքերը մի՛ կնքեր ,
11 Ճ ինչու որ ժամանակը մօտ է ։ ՄԱն որ անիրաւու-
թիւն կ՛ընէ՝ ալ անիրաւութի՞ւն թող ընէ , ու
ան որ աղտոտ է՝ ալ աղտոտ ըլլայ , և ան որ արդար
է՝ ալ արդար ըլլայ , ու ան որ սուրբ է՝ ալ սուրբ
12 ըլլայ ։ ՍԱհա՛ ես շուտով կու գամ , ՆԵ իմ
վարձքս իմ հետս Է՝ Չ ամէն մէկուն իր գործքին
13 համեմատ հատուցանելու ։ ՊԵս եմ Ալֆա ու

Ժ Սաղ . լզ . 9 ։ ձգ . 11 ։
Ի Դան . է . 27 ։ Հռով . ե . 17 ։ բ Տիմ . բ . 12 ։ Գլ . գ . 21 ։
Լ Գլ . ժթ . 9 ։ իա . 5 ։
* Ոմանք՝ մարգարէից հոգիներուն
Ի Գլ . ա . 1 ։
Ժ Գլ . գ . 11 ։ Հմր 10 , 12 , 20 ։
Կ Գլ . ա . 3 ։
Հ Գլ . ժթ . 10 ։
Յ Գլ . ժթ . 10 ։
Ղ Դան . ը . 26 ։ ժբ . 4 , 9 ։ Գլ . ժ . 4 ։
Ճ Գլ . ա . 3 ։
Մ Եզեկ . գ . 27 ։ Դան . ժբ . 10 ։ բ Տիմ . գ . 13 ։
Յ Հմր 7 ։
Ն Ես . խ . 10 ։ կբ . 11 ։
Շ Հռով . բ . 6 ։ ժգ . 12 ։ Գլ . ի . 12 ։
Ո Ես . խա . 4 ։ խդ . 6 ։ խը . 12 ։ Գլ . ա . 8 , 11 ։ իա . 6 ։

Օմէղա՝ առաջինը ու վերջինը՝ սկիզբը ու վախ-
14 ճանը ։ ՀԵրանելի են անոնք՝ որ անոր պատուի-
րանքները կը կատարեն , Ղ որ իշխանութիւն ու-
նենան կենաց ծառին վրայ , և Ջ դռներէն ներս քա-
15 ղաքը մտնեն ։ Ռ Բայց դուրս պիտի մնան Ս շուները՝
ու կախարդները՝ և պոռնիկները՝ ու սպանութիւն
ընողները՝ և կռապաշտները՝ ու ան ամէնը որ ստու-
թիւն կը սիրէ ու կ՛ընէ ։
16 ՎԵս Յիսուս իմ հրեշտակս խրկեցի՝ աս բաները
ձեզի վկայելու եկեղեցիներուն *մէջ . Տ ես Դաւի-
թի արմատը ու ցեղն եմ , Ր ու առաւօտեան պայ-
17 ծառ աստղը ։ Եւ Հոգին Ց ու հարսը կ՛ըսեն ,
Եկո՛ւր . և ան որ կը լսէ՝ թող ըսէ , Եկո՛ւր .
Ռ ու ան որ ծարաւ է՝ թող գա՛յ , ու ան որ կ՛ուզէ՝
կենաց ջուրը ձրի առնէ ։
18 Ես կը վկայեմ ամենուն՝ որ աս գրքիս մարգա-
րէութեան խօսքերը կը լսէ . Ի թէ որ մէկը ասոնց
վրայ Բան մը աւելցընէ , Աստուած ալ անոր վրայ
պիտի աւելցընէ ան հարուածները՝ որ աս գրքիս
19 մէջը գրուած են ։ Եւ թէ որ մէկը աս մարգա-
րէութեանս գրքին խօսքերէն Բան մը պակսեցընէ ,
Ի Աստուած ալ անոր բաժինը պիտի պակսեցընէ
կենաց ծառէն Օ և սուրբ քաղաքէն՝ որ աս գրքիս
20 մէջը գրուած են ։ Աս բաներուն վկայութիւն
տուողը՝ կ՛ըսէ . Այո՝ Ֆ շուտով կու գամ ես ։

Չ Դան . ժբ . 12 ։ ա Յօհ . գ . 24 ։
Պ Հմր 2 ։ Գլ . բ . 7 ։
Ջ Գլ . իա . 27 ։
Ռ ա Կոր . զ . 9 , 10 ։ Գաղ . ե . 19 , 20 , 21 ։ Կող . գ . 6 ։ Գլ . թ . 20 , 21 ։ իա . 8 ։
Ս Փիլ . գ . 2 ։
Վ Գլ . ա . 1 ։
* Կամ վրայով .
Տ Գլ . ե . 5 ։
Ր Թու . իդ . 17 ։ Զաք . զ . 12 ։ բ Պետ . ա . 19 ։ Գլ . բ . 28 ։
Ց Գլ . իա . 2 , 9 ։
Ռ Ես . ծե . 1 ։ Յօհ . է . 37 ։ Գլ . իա . 6 ։
Ի բ Օր . դ . 2 ։ ժբ . 32 ։ Առակ . լ . 6 ։
Ի Ել . լբ . 33 ։ Սաղ . կթ . 28 ։ Գլ . գ . 5 ։ ժգ . 8 ։
Օ Գլ . իա . 2 ։
Ֆ Հմր 12 ։

21 – Ամէն. Բ եկո՛ւր՝ Տէր Յիսուս: † Տէր Յիսուս Քրիստոսին շնորհքը բոլոր սուրբերուն հետ ըլայ. Ամէն:

– Յօհ. իա. 25:
Բ բ Տիմ. դ. 8:
† Հռով. ժզ. 20, 24: բ Թես. գ. 18:

ԱԵՐԶ

2001

